

جامع
سنڌي لغات

[ادبي توڙي عام مروج سنڌي ٻوليءَ جي]

جلد ٽيون (ج-ز)

بسعي واهتمام سنڌي ادبي بورڊ

مرتبہ

ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ

نظر ثاني

علامہ غلام مصطفیٰ قاسمي

سنڌي ادبي بورڊ
ڄامشورو/حيدرآباد
پاڪستان

۱۴۰۴ھ

A COMPREHENSIVE
SINDHI DICTIONARY
OF CLASSICAL & CURRENT SINDHI

VOL. III (ج-ز)

COMPILED
UNDER THE SINDHI ADABI BOARD'S DICTIONARY PROJECT

DIRECTED BY
N. A. BALOCH

-

REVISED BY
GHULAM MUSTAFA QASMI

-

SINDHI ADABI BOARD
HYDERABAD / JAM SHORO
SIND
PAKISTAN
1984

جيتوڻيڪ سنڌي لغات لکڻ جو سلسلو هڪ سو سال اڳ،
۱۸ صديءَ جي وچ ڌاري شروع ٿيو، تنهن هوندي به
باوجود ڪيترين ئي مخلصانه ڪوششن جي، سواءِ ڪن خاص
لفظن تي مخصوص لغتن جي، سنڌي ٻوليءَ جي سنڌي لغات،
جنهن ۾ مجموعي طور رائج ٻوليءَ جا مکيه لفظ ڏنل هجن ۽
معنائون پڻ سنڌيءَ ۾ لکيل هجن، هن کان اڳ لسڪجي
شايع ٿي نه سگهي آهي. ان ڏس ۾ هيءَ پهرين جامع سنڌي
لغات آهي، جا سنڌي ادبي بورڊ طرفان هيئر پيش ٿي
رهي آهي.
هن لغات جي لفظن جو ذخيرو هيٺين سرچشمن مان گڏ
ڪيو ويو آهي؛

(الف) ڇپيل ڪتاب،

(ب) اهي جملي ڇپيل لغاتون، جن جو سنڌي لفظن
جي معنيٰ سان واسطو آهي،

(ج) ادب ۽ لغت جي اڻڇپيل قلمي ڪتابن جو ذخيرو، ۽

(د) اٽڪيل عوامي ادب ۽ عام رائج سنڌي ٻوليءَ؛

جا اکر ۽ زلده جاويد ذخير، جنهن لاءِ سڄيءَ سنڌ جي
هر ضلعي جي مکيه ڀاڱن ۾ مڪالي ماڻهو مقرر ڪيا ويا،
انهيءَ لاءِ ته پنهنجي تر جي ٻوليءَ جا الفاظ ۽ اصطلاح
هٿ ڪري ڏين.

مٿين سلسلي ۾ هيءُ خاص احتياط پڻ رکيو ويو آهي
ته جيئن سنڌي ٻولي جي مڙني مکيه محاورن يعني ته لاڙ،
سري، ٿر، ڪاڇي، ڪاري، ڪڇ ۽ لسٻيلي جي مخصوص
ٻولين جا انوکا عام لفظ ۽ اصطلاح، هن لغات ۾ شامل
ڪري سگهجن.

لڄ سنڌي لفظن کان سواءِ عربي ۽ فارسي لفظن جو
پڻ ڪافي وڏو ذخيرو سنڌي ٻوليءَ ۾ شامل ٿي چڪو آهي،
ان کي پڻ هن لغات ۾ ڪماحقه داخل ڪيو ويو آهي، انهيءَ
لاءِ ته هيءَ لغات ٻين طبقتن لاءِ ڪارآمد ٿي سگهي.

مطلب ته هيءَ پنهنجي نوع جي پهرين سنڌي لغات
آهي، جنهن ۾ سنڌي ٻوليءَ جي لفظن جي هڪ ججهي
ذخيري کي شامل ڪيو ويو آهي ۽ هر لفظ جي عام توڙي
اصطلاح معنيٰ کي، شاهدن ۽ مثالن سان ڪولي ورجايو
ويو آهي.

جامع
سنڌي لغات

[ادبي توڙي عام مروج سنڌي ٻوليءَ جي]

جلد ٽيون (چ-ز)

بسعي واهتمام سنڌي ادبي بورڊ

-

مرتبہ
ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ

-

نظر ثاني
علامہ غلام مصطفيٰ قاسمي

-

سنڌي ادبي بورڊ

ڄامشورو/حيدرآباد

سنڌ

پاڪستان

۱۴۰۴ھ

چاهو پهريون [

سال ۱۹۸۴ع

] تعداد چار هزار

[سنڌي ادبي بورڊ جا سڀ حق ۽ واسطا قانن]

قيمت: پنجاھ روپيا

هيءُ ڪتاب مئنيجر ميان الله بچائي يوسف زئي سنڌي ادبي بورڊ پرنٽنگ پريس،
تلڪ ڇاڙهي، حيدرآباد سنڌ ڇاپيو، ۽ غلام رباني آگري، سيڪريٽري
سنڌي ادبي بورڊ، بورڊ جي آفيس مان شايع ڪيو.

پيش لفظ

الحمد لله جامع سنڌي لغات جو ٽيون جلد شايع ٿي رهيو آهي. اسان ٻئي جلد جي پيش لفظ ۾ عرض ڪيو هو ته پهريون جلد تقريباً ڏهه ورهيه تيار ۽ ڇپائيءَ هيٺ رهيو ۽ ٻيو جلد پهرئين جلد جي اشاعت کان ويهه ورهيه پوءِ شايع ٿيو، ليڪن توقع آهي ته ٽيون جلد انشاء الله جلد شايع ٿيندو. ڏٺيءَ دعا قبول ڪئي ۽ ٽيون جلد پوئين ٽن ورهين جي عرصي اندر ڇپجي مڪمل ٿيو.

لغات جيئن ته اهم ڪتاب آهي، ان ڪري اهو بورڊ جي پنهنجيءَ پريس ۾ خيال ۽ خبرداريءَ سان ڇاپڻو پوي ٿو. پر بورڊ جي پريس ۾ لغات سان گڏ ٻيا ڪي ضروري ڪتاب ۽ رسالا، ٽماهي ”مهراڻ“ ۽ ماهنامو ”گل ڦل“ پڻ ڇپجندا رهن ٿا، ان ڪري لغات جي ڇپائي متاثر ٿيندي رهي ٿي. ورنه، ٻئي جلد جي ڇپائي شروع ڪرڻ شرط، جيئن اسان لغات جي ڪم ۾ مستعديءَ سان هٿ وڌو هو ته هوند هن وقت تائين سڄي لغات شايع ٿي وڃي ها. بهرحال، الله گهريو آهي، ته چوٿين جلد جي ڇپائي پڻ گهڻو وقت ڪونه وٺندي. ان جا هڪ سئو کان وڌيڪ صفحا هن وقت تائين ڇپجي چڪا آهن ۽ ڇپائي اڳتي وڌي رهي آهي.

هن ٽئين جلد جي بنيادي متن تي نظر ثاني ۽ پروف ڏسڻ جو ڪم سنڌي ادبي بورڊ جي لائق ۽ فائق چيئرمين، جناب مولانا غلام مصطفيٰ قاسمي صاحب جن سرانجام ڏنو آهي. اميد آهي ته چوٿون جلد پڻ سندن ئي نيڪ نظرهيت، تيار ٿي، مهربان پڙهندڙن تائين پهچندو. هونئن، لغات جي اسڪيم جو ڊريڪٽر، سنڌي زبان جو مائيه ناز عالم، محترم ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ هو ۽ سڄيءَ لغات جو بنيادي متن موصوف جي نگرانيءَ هيٺ ئي تيار ٿيو هو. چنانچہ، لغات جي هن ٽئين جلد تي محترم ڊاڪٽر صاحب ۽ محترم قاسمي صاحب جن جا اسمائي گرامي ڏنا ويا آهن. بيشڪ، سنڌي زبان ۽ ادب جي خدمت ۾، هنن بزرگن جون ڪوششون هر وجهه قابل تحسين آهن.

غلام رباني
سيڪريٽري
سنڌي ادبي بورڊ.

حيدرآباد
۲۱- اپريل ۱۹۸۴ع

وڃڻ - حالت دگرگون ٿي وڃڻ. رنگ ٽري وڃڻ - وڏو انقلاب يا ڦيرو اچي وڃڻ.

- ڇا منجهان ڇا ڪري وجهڻ: ننڍي ڳالهه ڪري وڌائي وڌو ڪرڻ. بيگڙيل ڪم ڪري سنوارڻ. ظاهري نامڪن ڪري مڪن ڪرڻ. عبرت جهڙو ڪم ڪري ڏيکارڻ.

● ڇاپَ - ڇاپُون: ٿ. وهندڙ پاڻيءَ کي روڪڻ لاءِ ڏنل بند (جيڪو ڪن ڪانن ۽ ڪاٺين مان ٺاهجي) - ٻُنڊو - روڪ - اٽڪ - اڏ (وهندڙ پاڻيءَ کي) - اڏار - پَرجهڻو. ڪڻڪ وغيره جي تيليئڻ مان ٺاهي جي نموني ٺهيل ٽوڪري (جنهن ۾ ماني وغيره رکجي) - ڊِڪِي - ٻُنڊِي (ت). ٻيڙين وغيره بند لاءِ تماڪ رکڻ جي وڏي چٽي (ت). ننڍو پاڻي (ت). ويڪري چٽي (ت).

- ڇاپَ ڏيڻ: وهندڙ پاڻيءَ کي روڪڻ لاءِ ٻُنڊو ڏيڻ. جهڻو ڏيڻ. ساريءَ ۾ ”رونبي“ کان اڳ ۾ پاڻي بند ڪرڻ.

- ڇاپَ مارڻ (ت): پاڻي ڍڪ ٻي ٿوري آڇ لاهڻ.

● ڇاپاڻي ڇاپاهيئون: ٿ. ٻيڙيءَ جو اڳيون حصو يا بيهڪ - اُٺل.

● ڇاپَر (لس): ٿ. ڇَهَر (هڪ گاه جو قسم). ● ڇاپرائي (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو. ● ڇاپيرو (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو. ● ڇاپڙ - ڇاپڙ: پاڻيءَ ۾ هلڻ جو آواز - شپ شپ جو آواز.

● ڇاپڙيا: اسم خاص. هندن جي هڪ ذات جو نالو.

ج: ٿ. سنڌي ”الف - ب“ جو سورهون اکر - تلفظ ”چي“ ايجاد جي حساب موجب ”ج“ جي برابر (۳). هي اکر عربي ۽ فارسيءَ ۾ ڪونهي. اردو ۽ هندي ۾ ”چ“ ۽ ”ه“ کي ملائي (جه) هي اکر يعني ”چ“ بڻايو ويندو آهي. ● چ: ٿ. نفرت جي اظهار جو آواز - چي - وٽ کي پاڻي پيارڻ جو آواز - چي.

● چَهَ - (چَهَ): صفت. هڪ عدد (۶) - پنج ۽ هڪ. - چَهَ رُخو: چَهَن پاسن وارو.

- چَهَ ڪُنڊو: چَهَن پاسن واري جاميتيءَ جي شڪل - چَهَن ڪُنڊن واري شڪل.

- ڇا: ضمير استيفهام (ف. ڇه) ڪهڙو - ڪوھ ڪهڙو. سوال ڪرڻ جو لفظ.

- ڇاڀَ ٿي پوي: محاوره. جيڪي ٿيڻو هجي سو پتل ٿئي - هر حالت ۾ - هر صورت ۾ - نتيجو ڪهڙو به نڪري.

- ڇا مان ڇا سمجهڻ: مفهوم ۽ مطلب جي برخلاف سمجهڻ.

- ڇا رهيو: ڪجهه به باقي نه رهيو - ڪابه اميد باقي نه رهي آهي. ”تنهنجي منهن ۾ ڇا رهيو؟“

- ڇا تہ: حرف شبہ. شايد - مبادا - الاڻجي.

- ڇا چئجي: تعجب ۽ عبرت جو محاورو - ڪهڙي ڳالهه ڪجي! سُبْحَانَ اللَّهِ! ڇا بيان ڪجي.

- ڇاڪاڻ: ڇا لاءِ - ڇو - ڇو جو - ڇو تہ.

- ڇاڪاڻ تہ: ڇو جو - انهيءَ لاءِ تہ - ڇو تہ.

- ڇا مان ڇا: اصل جي بلڪل خلاف. خيال جي برخلاف ٿي پوڻ.

- ڇا مان ڇا ٿي وڃڻ: حالت يا زماني جو بدلجي

● چاڻي چيلڻ: ميهڻا طعنا ڏيڻ - اندر ساڙڻ - صدمو پهچائڻ.

● چاڻي چيڻ: وڏو صدمو رسائڻ. چاڻي ڪڍڻ - ماتم ڪرڻ.

● چاڻيءَ سان لڳائڻ: ميني سان لائڻ - پيار ڪرڻ - پنهنجو بڻائڻ - تسلي ڏيڻ - سيڪ سان پاڪ ڪرڻ.

● چاڻي ڪڍڻ: ماتم ڪرڻ - مينه ڪوبي ڪرڻ - ڀيڻ ڪڍڻ - دانهون ڪرڻ.

● چاڻي ڪڍي هلڻ: سڀني ڪڍي هلڻ - اڪڙجي هلڻ - پهلوئن وانگر هلڻ - غرور ۽ نانءُ سان گهٽ.

● چاڻيءَ وارو: ذ. صفت. جگر وارو - بهادر - سورمو - سور هيءَ - دلپير.

● چاڻي (ساڪرو ۽ داڇي): آوڻ - آڻڻ پڻ سالن کن واري پڪري.

● چاڻ ۽ چاڻون: ٿ. هوا جي زور سان وسندڙ سڀني بڻوڊ.

● ”کوڙهن جي“ گلن تان چڻي پيس چاڻ - بڻوڊ جو وسڪارو، چڻيڪار، گهاٽو ڏنڊ - ڪوهيرو، چڻ. ٻوڪ تان پڪڻ کي ٽڙڻ لاءِ ٺڪا ڏيڻ وارو نوڙ. (ت). ڏاس جي پوري (ٿ) - ننڍي ڳوٺ (ٿ).

● چاڻارڻ: مصدر. چڻيڪار ڪرڻ - چڻيڪار ڪرڻ. چڻڻ (بج).

● چاڻار ۽ چاڻارون: ٿ. چڻيڪار - چڻيڪار. بوند بوند.

● چاڻار ڪرڻ: چڻيڪار ڪرڻ - چڻيڪار ڪرڻ. پاڻي چڻيڪڻ.

● چاڻلو ۽ چاڻلو ۽ چاڻلا (ل): ذ. پڪڙيل - پٿريل (وڻ) - وڏو ويڪرو وڻ.

● چاڻو ۽ چاڻا: ذ. وڻن ۾ ٻوڪيل گاه (جوئر) باجهري وغيره). گاه جو هڪ قسم - چيچ (ڪ).

● چاڻي: اسم خاص. هندن جي هڪ ذات جو نالو. (بلوچستان جي چٽ شهر کان آيل).

● چاپڻ: مصدر. (سن. چڻ) روڪڻ - بند ڪرڻ - چاپ ڏيڻ (پاڻيءَ کي).

● چاپو ۽ چاپا: ذ. بڻبوڊ - چاپ. (صفت) تمام ويڪرو - ڪشادو (ت).

● چاڻ: ٿ. جڙو - پورو (ل). ٿڌو ٿڌو (ڪ).

● چاڻر ۽ چاڻر (ت): ذ. صفت. چاڻيءَ وارو - دلپير - بهادر.

● چاڻر ۽ چاڻر (ت): ذ. پير يا پير جي ڀڳت جو لوڙ هو.

● چاڻلو ۽ چاڻلا: صفت. زمين تي پڪڙيل (ٻوٽو).

● چانو: ذ. صفت. (په ڏنڊي ٿيڻ کان اڳ عمر جو گهٽو يا پڪر). لوراڻو - ڪيرو - پاڻور.

● چاڻي ۽ چاڻيون: ٿ. سڀني جسم جو ٿيڻ يا بڻڻ وارو حصو - آر هڻ. بڻا (عورت جا) بهادري - مردانگي - سورهيائي. حوصلو - جرات - همت. پڪريءَ جو ڇهن مهينن عمر وارو ڦڙ.

● چاڻي ۽ چاڻي (ڪ). جوان پٽ.

● چاڻيءَ تي مڱڻ ڏرڻ: (محاورو) ڪنهن جي مرضيءَ جي خلاف ڪم سندس روبرو ڪرڻ.

● حسد جي باهه کان جلاڻ - رشڪ جا ڳاڻڻ.

● چاڻيءَ تي هٿ رکي ڏيڻ (محاورو) ڪنهن به مسئلي کي پنهنجي حالتن سان ٺهڪائي پوءِ ڪا راءِ قائم ڪرڻ. ويچار ڪرڻ - قياس ڪرڻ.

● لڏي سڀني سان غور ڪري ڪنهن نتيجي تي پهچڻ.

● چاڻيءَ تي هٿ هڻڻ: دل جهلڻ - پاڻ ۾ همت هڻڻ جو اظهار ڪرڻ. اقرار ڪرڻ - خاطري ڏيارڻ - تسلي ڏيڻ - ذميداري ڪڍڻ - هر حالت ۾ پڌل رهڻ.

● چاڻي ٽرڻ: دل ٽرڻ - دل خوش ٿيڻ - سهرو ٿيڻ. دل جا مطلب پورا ٿيڻ.

● چاڻي ٺوڪڻ: چاڻيءَ تي هٿ هڻڻ - خاطري ڏيارڻ - پڪو دلاسو ڏيڻ.

● چاڻي چيڻ: سخت صدمو رسڻ - تمام گهڻو ڏک ٿيڻ.

ٽانگهو ٻائي - چڇ. ٽانگهو تلاءُ. ڏوري.
 ٻوٽي تي ٻائيءَ جو ڏهو.
 - چاچر ۾ ڇيرون ڪرڻ: ٿوري ٻائيءَ
 ۾ ڊوڙڻ.
 ● چاچر ڄڻ: فعل مجهول. ڪناتار ٿيڻ - ٽمٽار
 ٿيڻ - ٽٽڻ ٿيڻ. چٽڪڻ. ڪنن تائين ڀرجي وڃڻ.
 ● چاچرو: ڏ. ٻسارڪي وڪر جو هڪ قسم -
 شاهترو. ٻائيءَ جي لاٺ يا چينهر (ت).
 (اسم خاص) ضلعي ٿرهار ڪر ۾ تعلقي شهر ۽ ديھ
 جو نالو.
 ● چاچري: اسم خاص. هالا، ٽنڊي باگي،
 شاهنڊر ۽ گولي تعلقن ۾ ديھن جو نالو.
 ● چاچل ۽ چاچلون: ٺ. چاچر.
 ● چچولين: مصدر. ڪنھن شيءِ کي ٻائيءَ ۾
 آڻڻ ۽ ٻٽلائڻ (ڏوٽن خاطر). آگهارڻ. ڇهڻو ڳڻ -
 لڳڻ. ڏوٽڻ ڏاڙڻ. هيٺ سڻي ڪرڻ. جڻ ڦٽڻ
 ڪرڻ - آڏا آبتا سوال ڪرڻ (منجهه ڪيڏن لاءِ).
 ڪينڊاڙڻ.
 - چاچول ۽ چاچولون: ٺ. آٿل ٻٽل (ٻائيءَ
 ۾) جهوڪ - لڳ. ڏوٽڻ ڏاڙڻ.
 ● چاچي (ت) اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
 ● چاڙ ۽ چاڙون: ٺ. آلي - ڦٽي (ت). وڏي
 ڪڙ (ت).
 ● چاڙول، چاڙهول (ت): ٺ. صفت. بي لڇي.
 - بي آفالي - چاڙوهڙ عورت.
 ● چاڙوهڙ ۽ چاڙوهڙون (ت. ل): ٺ. اها
 سؤڻا ڏاچي جنھن کي پنھنجو ڪڇو ڦر ڇڏائي
 ٻئي ڦر تي لائو ويو هجي. بد چال عورت -
 بي آفالي عورت - بي لڇي - وڇان.
 ● چار، چار: ٺ. [سن. ڪشتار] گهري -
 رڪ - ڦلهيار - چاري - پٽوٽ
 "گلمر غاليجا اوهان ٻاجهون چار پانيان سڀ چائي"
 (سچل).
 خاڪ - مٽي. چر - ليٽ - ٻوڙ
 "هي چارون ۽ چڇ، آيا اوڙاهه آگاهون ٿيو"
 (شاه).

- چار ٿي پوڻ، وڃڻ (لس): شرمندو ٿيڻ -
 شيمان ٿيڻ - ڦڪو ٿيڻ.
 ● چار: ڏ. آڻن جو آڪرو (جنهن تي ڪڪڙ
 ويهي آرو پچائي) آرو - چارو. ڌٽ - چانهر.
 ماڻ - سانت (ل). ٺڳي (ت).
 - چار اوگراني: ٺ. بدھضمي - کاڌي جو هضم
 ۾ ٿيڻ سبب دل تي بار ڪرڻ ۽ ڪٽي اوگراني
 ڏيڻ جي حالت.
 - چار تي وڃڻ: ڪڪڙ جو آڻن تي ويهڻ -
 آرو پچائڻ - ڪٽڻ ڪوڙي ويهڻ.
 - چار ڪرڻ: آري تي ويهڻ - آرو ڪرڻ.
 ويهڪ ڪرڻ.
 - چار گودڙائي (ڪ): ٺ. چار اوگراني - بدھضمي.
 ● چارو ۽ چارا: ڏ. آرو - چار.
 - چارو ڪرڻ: آرو ڪرڻ - چار ڪرڻ.
 آرام ڪرڻ.
 ● چاري (ڪ): ٺ. چوٺائي مال جي هڪ قسم
 جي بيماري (جنهن ۾ مال جا پير ڪٽر منڊا ٿي
 پوندا آهن) - سمهڙو. پڪرين جي هڪ بيماري
 (جنهن ۾ پڪريءَ کي ڇڻ تي لنڊا ننڍا، پير
 يا گيدوڙي جيترا ڳوڙها ٺڪري پون). ڪهري
 - چار (ل). (اسم خاص) تعلقي گوني ۾ هڪ
 ديھ جو نالو.
 ● چاري ۽ چاريون (ڪ): ٺ. سمنڊ جي شاخ
 (جنهن ۾ ٻائي ٽانگهو ٿئي) - ڪاري. ڪوهستان
 ۾ ڏوري يا هيٺاهين زمين (جنهن جي ڀيٽ ۾
 گاهه هجي). چوٺائي مال جي چرڻ جي سيم (لس)
 "ص-ج-ساريون، چنڊر چاريون،
 وڃن واريون، جهنگن قرون جال ميان"
 (احمد شاه).
 پڪري (ت).
 ● چاريڪ ۽ چاريڪون (ت): ٺ. چاڙڪي -
 چار آگر ماڻ.
 ● چاڙ ۽ چاڙون: ٺ. آهو ڪپڙو (پوتي)،
 اجرڪ وغيره) جو فوٽيءَ جي مٿان وجهجي.
 فوٽيءَ جي مٿان ڪپڙي وجهڻ بدران ڏل رڦر.

● چاڙهڻ: ذ. هڪ قسم جو شڪاري هڪي.
● چاڙهو ٿيڻ چاڙها: ذ. ڪاٺ جو چيريل چوڏو-
چڙ. پٽي- تختو. سٺي ۽ ڊگهي ڪاٺي. پاڻيءَ
کان ٿورو مٿي بيٺل پانڊيءَ وارو هڙلو (ت).
● چاڙهي ۽ چاڙهيون (ڪ. ت): ث. ٻن
سالن جي پٽڪري- ائي (ڪ).
● چاڙي: ث. ڪمند جي چوڀن کي ساڙڻ مان
ٺهيل ڪپري.
● چاڪ: ث. (من. شاڪت) طاقت - سگهه -
زور- قوت- وس- هستي. وڏائي- حڪمراني-
بيرواهي- لاغرضي- غرور.
- چاڪ چيڻ: زور گهٽجڻ- هستي م- رڻ-
حڪومت ختم ٿيڻ.
"چڻي ويندين چاڪ، پاڻهي ٻولدا پيش مون"
(مسافر).
● چاڪاڻو، چاڪوٽو (ل): ذ. اوچتو ڊپ ٺاهڻ.
ڏٺو ٿيڻ- نفاق- گڙبڙ- دشمني.
- چاڪاڻو، چاڪاڻو جهڻ: نفاق جهڻ. دشمني
پيدا ڪرڻ. ڏٺو ٿيڻ جهڻ.
● چاڪاريو ٿيڻ چاڪاريا (ت): ذ. چڻن ورهين
جي چمار جو آڻ.
● چاڪيرو ٿيڻ چاڪير (ت): ذ. درياءَ جي مچيءَ
جو هڪ قسم - مڪرو- شڪرو.
● چاڪو (ت): ذ. وجهڻ- داء. چوريءَ جو
موقعو.
- چاڪو لڳڻ: داء لڳڻ. مفت جو مال هٿ
اچڻ- وجهڻ. ملي وڃڻ.
- چاڪو هڻڻ: مفت جو مال هٿ ڪرڻ-
چوري ڪرڻ.
● چاڪاڻو ٿيڻ چاڪاڻا (ت): ذ. ملهه جر هڪ داء-
اڏڙي. جهل. وجهڻ. رڻڊڪ- اٽڪ. اڙتي-
ڦڏو- وڪڙو.
- چاڪاڻو جهڻ: ٺهيل ڪم کي بگهڙڻ. جهيڙو
جهڻ. ڪم ۾ ڪانجائو جهڻ.
● چاگيرو (ت): ذ. پٽڪريءَ جي ڏاس مان
ٺهيل سٺ.

ٽٽڙ کي چيري چورس بنائڻ وقت ان سان پاسن کان نڪتل ٽڪرن مان هڪڙو ٽڪر - چاڙهو. ڍوري - سڪل واهه. ڪاري - چاڙهه. هيٺاهين زمين (ل). ڪڇ جي رڻ جي ڪنڌي واري زمين. ڪڇ ۽ سنڌ جي وچ وارو علائقو (جو چاڙ ٻيٽ سڏبو آهي). ڪورين جي اصطلاح ۾ تاجيءَ جي وچان وجهڻ جي ٿي فوت ڪن ڊگهي ڪاٺي (ٿ).
 ۱. چاڙ توڻي چاڙ نا: ٻئي جي پاران زبرداري يا ڪم ڪندڙ - هٿ ٺوڪيو. خوشامد ڙيو - پئسو - چاهلوس - مريد - چيلو - پوءِ لڳ. نوڪر. وڪيل - دلال - ٻئي جو ميڪاريل ماڻهو (ڪم ڪڍڻ لاءِ).
 ۲. چاڙ پ ۽ چاڙ پُون: سنهو ۽ ڊگهو لڪڻ - چٽو. پاسيرو ڌڪ. سڪو - ڦٽڪو - چاهڙ - ڌڪو - ٺوڪر - طعنو.
 ۳. چاڙ جاگير: اسم خاص. تعلقي روھڙيءَ ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 ۴. چاڙ ڪي ۽ چاڙ ڪيئون: ٿ. چار آگرمپ. هٿ جي چوٽين پٽي.
 ۵. چاڙ وڻ چاڙا (ڪ): ڌ. صفت. نار ۾ ڪم ايندڙ هڪ ڪاٺيءَ جو نالو (شاهه ونگڻ ڪي پاسن کان پيون ونگڻون گڏجن ٿيون، جن مان ٻاهرين کي تارڙيون ۽ اندرين کي چاڙا چئبو آهي) چٽواڳ (ڪ).
 ۶. چاڙ هه ۽ چاڙ هُون: فوتي جي لاش تي برادري طرفان وڌل ڪپڙو (جو اجرڪ، چادر وغيره جي صورت ۾ هوندو آهي). آهي رُپيا جي رسم طور فوتيءَ جي عزيزن کي ڏنا وڃن - اوچاڙ (ل) - چاڙ. لڳ لاڳاپو. لڳ لاڳاپي واري مفارش. درياءَ يا ڍوري جي شاخ. ڪاريءَ جي پُڇڙي. ڪاٺيءَ جي ڦٽيل، جا ڪاٺ جي چيرڻ وقت پاسن کان بچي پوي. جوئر جو هڪ قسم (ان) گاڙهو ۽ سنگ ڊگهو ٿئي. دت - چسپ. پاليل جانور جو ڌن.
 = چاڙ هه اچي ٽٽڻ: لڳ لاڳاپي جو اچي ٻارڻ پوڻ - ٻار پوڻ.
 - چاڙ هه پئجي وڃڻ: رعب چانجی وڃڻ.

● چالبي ۽ چاليئون: ت. اڪين جي هڪ بيماري (جنهن ۾ چهر جو اندريون پاسو سڙجي پوي) گهڻيءَ جي هڪ بيماري - سڻي. چٽو- چالو. آڻ جي هڪ بيماري (جنهن ۾ ڪن جي پاڙو ٻڙ ٿئي ۽ ان مان گند وڃي). ”جهڙي چالبي تهڙي پٺي“ (چوڻي). چٽي. ڊڪي- پنڊي (ت). (صفت) زود هضم - هڪو (ڪاڌو). چٽرڻ واري - چيلري (سڇي).

● چالپيا: ٺ. (ه) سوپاري.

● چامکے چامکُون (ت): ث. سنھڑو لکن۔
چمک۔ چھو. تھہڑو.

● چان: ت. (ه. چهايا) چائو- چانء- سايه.
● چان: ذ. (سن. چدمن) نڀگي- دولاب-
ڪوت- فريپ.

● چانپَ ۽ چانپُونُ: ٺ. سَنهي ڪاٺي. ڍلڪهري. چينيو. ڍور ڪي رسيءَ وجهڻ کان سواءِ لڪڻ سان هڪليندو هلڻ جي حالت. سَنهون ماڻهو-ڏُپرو ماڻهو. اکين جي چنپَ (ڪ). ويڙڪَ- چانڪ (وڻ جي).

- چائپ کاہن: بنا رسيءَ جي ڪنهن چوڀائي
کي اڳيان ڪاهين.

- چالپ کرے اچن: پائیء جو زور سان
 دوکھی اچن.

● چائپ لڳڻ: ڏکڻ جو ڏک لڳڻ.
● چائپ ڀرڻ: ڏک ڀرڻ ۽ سڀني
ناري - چائپو.

● چائينس (ل): مصدر. وَلَّ جُون ناريون ويڏن - ڇانگڻ. نارين جا ٻن روترڻ - ناريون سوئڻ. اڪيون چينس (ڪ).

● چائيوچ چائپا: ذ. سڪل ٿاري - ڊنگهٽر.
ڪنڊن ڪانسواءِ ٿاري.

● چائنٽن: مصدر. ڪائڻ - وڍڻ. چيانگين (ون) جدا ڪرڻ. چئوندي ڌار ڪرڻ. چونڊڻ - انتخاب ڪرڻ. ورهائڻ. گهٽ ڪرڻ. مختصر ڪرڻ. - چائنٽ: ث. ڪٽر. چانگ - وڏي ڪاٺ ڪوٽ. تخفيف - ڪمي. چئونڊ. ورهاست.

● چاڳ ۽ چاڳ: ذ. (سن. چڱاڱي) پڪريءَ جو
قَرُ - چيلو.

● چاڳر، چاڳو ۽ چاڳرون، چاڳڙون: ٺ. ڏسو ”چاڳل“. ٻڪريءَ جي ڪٽل مان ٺهيل سانداري. نانگهي پائيءَ جي ڍوري.

● چاگیرن (ل): مصدر. اذو کارو پیرن.

● ڇاڪڏهن ڇاڳڏون: ٿ. ٻڪريءَ جي ڪٽل مان ٺهيل سانداري (جا پاڻي وجهڻ يا سيٺاھ طور ڪم اچي). ڍوري. ڍنڍ. ھنر.

● چاڱيلائي ۽ چاڱيلايون (ت): ث. چاڱيلائي.
چشڪو - سزو.

- چاہیے یوں کرن: مزیدار کاڈا کائیں - چشکا وئیں.

● چاڱا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● چاگائي: اسر خاص. تعلقي سجاوِل ۾ هڪ
ديھ جو نالو.

● ڇا گوٽ ڇا ڳا: ذ. صفت. اهو ماڻهو جنهن جي هٿن يا پيرن ۾ ڇهه - ڇهه آڱريون هجن - ڇانگڙو.

● چال : حرف نِدا۔ شال - شَل۔

”واہڑ و ہین مر چال، مے کی پھیلائیوں تہین“
(شاہ)

● چال ۽ چالون (ڪ): ٿ. چوڏو. ڪڇيءَ جي
ڦرهن مان ٺهيل جڻبي. هڪ قسم جي جڻبي

جا پيش جي نوڙين مان ٺاهين.

● چال ۽ چال: ذ. (سن. آد + شل + لنگ) (سن. آد + شل + لنگ)
تپو- تپ- آچانگ- کڈ- پل.

== چالير ۽ چالير: ذ. صفت. چال ڏيندڙ- ٽيپا ڏيندڙ.

- چالیٹو، چالو: ذ. صفت. چال ڈیندڑ، تپ ڈیندڑ۔

● چالا: ث. (ھ) کتل۔ چوڈو۔

● چالار ۽ چالار (ڪ): ذ. جهنگلي جانور جو هڪ قسم.

● چالیسویں چالیسوا: ذ. (ہ۔ چھالا۔ سن۔ اکسم)

چَلُو - قَلُو - قَوَقِينْدُو - چَالُو - لِفَ - قَاوُكِيُو -
چَالُون هِنْدَر - كَلُو - تَهِنُو.

● چالو ۽ چالا (ت): ذ. چِلَئو۔ قِلَئو۔ قِلَئوڪِئو۔

- چانڊا چنڊائين (ت): خرچيون وٺڻ. رشوتون وٺڻ. زور ڀڄڻ.

- چانڊا ڪرڻ (ت): مفت جو مال کائڻ. مڙو وٺڻ.

- چانڊائي ۽ چانڊائي: ذ. چاندو وٺندڙ. چنڊو وٺندڙ. ونڊ وٺندڙ. ورهائيندڙ.

- چانڊو پاڻي: محاورو. مختصر کاڌو. معمولي خرچ پکو. خرچي. رشوت نپيرڻ.

- چانڊو پاڻي ڪيڻ: خرچي ڪيڻ. رشوت وٺڻ.

- چانڊو پاڻي ڪرڻ: نپيرڻ ڪرڻ. رشوت کائڻ. ٿورو کائڻ. هيٺان جهٽل ڪرڻ.

- چانڊو ڇڏائڻ: چانڊو پاڻي ڪيڻ. رشوت طور ڪجهه رقم وٺڻ.

- چانڊو ڪرڻ: نپيرڻ ڪرڻ. هيٺان جهٽل ڪرڻ. رشوت کائڻ.

● چانڊائي: ذ. صفت. چنڊ ڪندڙ. ٺڳ. مڪار.

● چانڊ: ٺ. مينهنن جي ڇات. چانٽ.

● چانڊي: چانڊ ۽ چانڊ: چانڊي: ذ. صفت. چڙو. اڪيلو. فقط ”چڙو“ سان گڏ ڪم ايندڙ.

”چڙو چانڊي“، ”چڙهو چانڊي“ بمعني ڪنوارو. ان ٻرئيل.

● چانڊو ۽ چانڊا: ذ. صفت. چڙو ڪو. چڙو ڪو. ڇڙو ڪو. چالاڪ.

● چانڊن: مصدر. (ٻرا. چنڊائي. من. ٿو ڪش) چنڊڻ. چانٽڻ. چانگڻ. گهٽ ڪرڻ. کائڻ. ورهائڻ. چونڊي ڌار ڪرڻ.

- چانڊ: ٺ. چانگ. تخفيف. چانٽ.

- چانڊي: چنڊن: ڪاٽ ڪوٽ ڪرڻ. وڌي ٿڪي هلاڪو ڪرڻ. چانگڻ. صفا ڪرڻ. تخفيف ڪرڻ. گهٽائڻ.

- چانڊي: ٺ. چانگ. چانٽ. ڪوٽ. ڪمي. تخفيف. چنڊ ڇاڻ. چنڊ ڦوڪ. صفائي.

- چانڊي ڪرڻ: تخفيف ڪرڻ. گهٽائڻ.

● چانڊي: ٺ. لاهياري کي سنگن جي صورت ۾ مليل آجورو. لائي. حصو. بکرو.

- چانٽَ ڪرڻ: چانگڻ. وڌڻ (وڻ) چونڊي ڌار ڪرڻ.

● چانٽَ (ل-ڪ): مصدر. چاڻڻ. چيٽڻ.

- چانٽَ: ٺ. چاپ. مٿس. چيٽ. مٿس. نشان. مارڪو.

- چانٽَ منڊي: منڊيون ڏسيو ڏيل ڌري (مل).

- چانٽو ۽ چانٽا: ذ. چاڻو. چيٽ. وغيره ڪيڻ جو ٻور.

● چانٽو ۽ چانٽا (ت): ذ. جهٽ. وجهه. ڊاء.

- چانٽو ۽ هٿ: جهٽ وجهڻ. ٻري کان ڌڪ هڻي زخمي ڪرڻ.

● چانٽو ۽ چانٽو (ل): ذ. صفت. چيلو. الپلو. ڪپيلو. مسخرو.

● چانٽو ۽ چانٽو (ل): ذ. چانگرو. ننگرو. انگل. ناز. ماڻو.

- چانٽو ۽ چانٽو: چانگرا ڪرڻ. ننگرا ڪرڻ. انگل ڪرڻ. ماڻا ڪرڻ.

- چانٽو ۽ چانٽو: ٺ. چانگرائي. چيلو. لائي. مسخري.

● چانٽو ۽ چانٽو: مصدر. چاڻو. آگاهڻ. آڇائڻ. آڻائڻ. پٽائڻ. مٽائڻ.

- چانٽو ۽ چانٽو: ٺ. چاڻو. چاڻو. پائيءَ ۾ مٽائڻ جي حالت.

● چانٽو ۽ چانٽو (ل): ٺ. اشارو. اکين جو اشارو. غمزو. هٿن وقت هٿ لوڏڻ جو هڪ نمونو. هٿن جي لوڏ. آسانگو. آسرو. آڌار.

ڪائيءَ جي چيٽ.

● چانٽو ۽ چانٽو: ذ. حصو. پاڻو. پتي. خيرات وغيره سان فقير کي مليل حصو. ٿورو کاڌو. نپيرڻ. ٺڳيءَ سان هٿ ڪيل مال.

رشوت.

- چانٽا هاندا ڪرڻ: حصا پتيون ڪرڻ. مفت جو مال ورهائي ڪڍڻ. مڃوڻ ڪرڻ.

- چانٽا هائي (ت): (محاورو) چانڊو هائي.

● چانگهٽن (ڪ): مصدر. ڏسو ”چانگهٽن“.
 - چانگهٽ چانگهٽون: ٿ. ٿارين جي وڌيڪ - چانگ.
 ● چانوءَ چانئون: [هه. چايا = ف. سايد].
 چانء - سايو - ٻاڇو - چانءولو (چانورو) -
 ٻاڇولو. آجهو - ڍڪ. اولو. ڪڪن جو گهر يا
 مٽهن. سهارو - پناهه - آڙ - بچاء - حفاظت -
 حيمائيت - پستي.
 - چانوءانئون رهڻ (ت) (محاورو). ماڻ هر رهڻ -
 صبر هر رهڻ.
 - چانءولو چانءولا: ڏ. ٿوري چانء - ٻاڇولو.
 جن وغيره جو ٻاڇو - ڪڪائون گهر -
 معمولي گاهه.
 - چانءو پرائي: ٿ. چانء - چانءولو.
 - چانءورو چانءولو: چانءورا: ڏ. ٻاڇولو
 - چانءولو (چانءورو) (صفت) چانء وارو - سايد دار
 - ديوي يا پريءَ جو آثر.
 - چانءولو چانءولا (ت): ڏ. چانء - ٻاڇو.
 پنيءَ هر چانء لاءِ ٺاهيل مٽهن.
 ● چانءوني چانءونون: ٿ. [هه. چايا =]
 فوج جي رهڻ جو هنڌ - لشڪرگاهه - صدر.
 شڪارپور ۽ جيڪب آباد هر ديهه جو نالو.
 ● چانءوان: ڏ. [جمع صورت. چانءونءَ
 چانءوان] رت جي ڪمي سبب ڳٺل تي ٿيل
 ڪارا داغ.
 ● چانءهر: ٿ. چسپ - دٽ - چنء -
 مڪر - ميڪر.
 - چانءهر ڪرڻ: دٽ هڻڻ. مڪر ڪري پنڃي
 رهڻ. ميڪر ڪرڻ - چنء پڪيڙڻ.
 ● چانءهونءَ چانءهانءَ: هندائو - چانءهين.
 ● چانءهي (ت): ٿ. چانءو چانءولو.
 - چانءهي چنءو (ت): ڏ. هڪ قيسر جي رانه
 (آس ۽ چانء جي).
 ● چانءهينال: ٿ. ول جو هڪ قيسر.
 ● چانءهينءَ چانءهينونءَ: هندائو - تريبوز.
 ● چانءء چانءونءَ: ٿ. [هه. چايا =] چانءو -
 ٻاڇولو - مايو.

● چانگ ۽ چانگئون: ٿ. ٻاڪري يا ريڍي
 سال جو وٽر. ٽولو - ميڙ - گلو - جماعت -
 لشڪر - فوج.
 ● چانگ ۽ چانگن: ڏ. چانگ - وٽر. ٽپ -
 آچانگ. ٻٽل - ڪڏ.
 - چانگ ڏيڻ: ٽپ ڏيڻ - چال ڏيڻ.
 ● چانگارو ۽ چانگارو (ل): ڏ. چانگرو.
 لغرو. ماڻو.
 ● چانگارو ۽ چانگارو (ت): ٿ.
 ٽوڪ - چتر.
 - چانگارو ڪرڻ: ٽوڪون ڪرڻ.
 ● چانگاس (ت): ڏ. ڳئون يا مينهن جو مٽ.
 ● چانگائي: اسم خاص. برهمڻن جي هڪ ذات
 جو نالو.
 ● چانگرچڻ (ت): فعل مجهول. ٽونڊجڻ.
 وڏائيءَ هر ڀرجڻ - اڪڙجڻ.
 ● چانگرو ۽ چانگرا: ڏ. ماڻو - آتنگل.
 ناز نخرو - ٿانء.
 - چانگرا ڪرڻ: نخرا ڪرڻ - ماڻا ڪرڻ. نٿ لٽاءُ
 ڪرڻ. بهانا ڪرڻ - ٿانء ڪرڻ.
 ● چانگرو ۽ چانگرو (ت): ڏ. چانگرو - ناز
 نخرو - ماڻو ٿاڻو.
 - چانگرو ڪرڻ (ت): ڪيت ڪيت ڪرڻ.
 ● چانگولي ۽ چانگوليون: ٿ. ڪچيءَ جي
 ٿر جهڙي واري ٿاري - گوشو.
 ● چانگيڻ: مصدر. وڻ جون ٿاريون ڪپڻ.
 جدا ڪرڻ. چانگيڻ. ويڻ.
 - چانگيڻ: ٿ. وڻ جي ٿارين جي وڌيڪ ڪاٺ
 ڪٽڻ. آلي ٿاريءَ جي شاخ. سنهي ٿاري.
 - چانگيڻ: مصدر. ”چانگن“ مان متعدي
 بالواسطه. وڻ جون ٿاريون وڍائڻ.
 - چانگ پوڻ: وڻ هر وڌي پوڻ.
 - چانگري ۽ چانگري: ڏ. وڻ جي ٿاري - لامر.
 ● چانگهٽ چانگهٽون (ڪ): ٿ. چانگ - وٽر.
 ● چانگهٽ چانگهٽ: ڏ. درياءُ مان نڪتل
 ننڍو واهڙو.

- چائوڙي: ذ. صفت. چائوڙ وارو - سايه دار.
 ● چائوڙي: ث. چيلاري مڇيءَ جو هڪ قسم.
 ● چائوڙي: مصدر. (هه. چايا) چائوڙ ڪرڻ -
 ڍڪڻ. ليڪائڻ. پڪيڙڻ. چائوڙي وڃڻ - پڪڙجي
 وڃڻ. غلبو حاصل ڪرڻ.
 - چائوڙيل: چائوڙيل: ذ. صفت. چائوڙ ڪيل.
 پڪڙيل. ڍڪيل.
 ● چائوڙين: ۽ چائوڙيون: ث. رت جي ڪميءَ يا
 گرميءَ سبب منهن تي ٿيل ڪارو داغ.
 ● چائوڙي هڻڻ: سڙڻ - پٽڙڻ. حسد ڪرڻ.
 ● چائوڙيال (ت): ذ. صفت. پٽ جو اولهه وارو
 پاسو (جنهن تي صبح جي پهر ۾ چائوڙو ٿئي).
 "تڙڪول" جو ضد.
 ● چائوڙي ۽ چائوڙيون: ث. سامونڊي ڪاري - ڪاڙي.
 ● چائوڙي: ث. جهڙڻ - لسي - چيدو ڏوڏ.
 ● چائوڙي ۽ چائوڙي: ذ. درياءَ جو هڙلو.
 ● چائوڙي: مصدر. پڙڻ يا ڪپڙي سان ڪنهن
 پيچيل شيء کي صاف ڪرڻ. ڏوڏ (وڻ). تارڻ
 (چائوڙي ۾). کوهين (ڪنپ). ڪپرائڻ (سيوڻ)
 وڻ مان). چائوڙي (وڻ).
 - چائوڙي ۽ چائوڙي: ذ. اٿي کي چائوڙي بعد باقي بچيل
 ڦوڪ - بوسو. ڪپهه جا ذرا (جي پيچڻ وقت
 آڏامي پري پون).
 - چائوڙي، چائوڙي: ث. چائوڙي جي مزوري.
 - چائوڙي پهاڙ: مسڪين ٿيڻ - رلڻ - ڌڪا کائڻ -
 ڏاڍي همٿي حال ۾ اچي وڃڻ.
 - چائوڙي ۽ چائوڙيون: ث. چائوڙي جو اوزار -
 پڙڻ - چائوڙي جو طريقو.
 - چائوڙي (ل): ذ. چائوڙي لاءِ ڪپڙو - صافو. پڙڻ.
 چائوڙي. بچت. وڻن مان پنن چڻ جي حالت.
 - چائوڙي پوڻ: ڪڇين (وڻن) جو پور چڻ.
 - چائوڙي ڪرڻ: ڪڇيءَ جو پور چائوڙي ڇڏڻ.
 - چائوڙي ۽ چائوڙيون: ث. پڙڻ - ڪپڙو. هڙلو
 (درياءَ جو).
 - چائوڙي پيڻ: چائوڙي ڇنڊڻ، تفتيش ڪرڻ -
 جاچي جوچي ڪم ڪرڻ.

● چائوڙي: ذ. چائوڙي جي شهوت - وهڙ.
 - چائوڙي ڪرڻ: چائوڙي جي ماديءَ جو نر سان
 ميلڻ لاءِ وهڙجڻ - شهوت ٿيڻ.
 ● چائوڙي: صفت. هڪ عدد جو نالو (۵۶).
 چاهه ايڪا پنج ڏهاڪا - پنجاهه ۽ چاهه.
 ● چاهه: ث. جهڙڻ - چاچ - چائوڙي "سياري ۾
 سهيبي چڱا جن گهڻي باهي، اونھاري ۾ سهيبي چڱا
 جن گهڻي چاهه" (چوڻي).
 ● چاههائي: چاهه آني - چاهه آنا. آنڪي پڙڻ.
 ● چاههتر: صفت. هڪ عدد جو نالو (۷۶). چاهه
 ايڪا ست ڏهاڪا - ستر ۽ چاهه.
 ● چاههت: صفت. هڪ عدد جو نالو (۶۶). چاهه
 ايڪا چاهه ڏهاڪا - ست ۽ چاهه.
 ● چاههتر (ت): ث. دت. مڪر - ڦٽند. اٽڪل -
 قريب.
 - چاههتر ڪرڻ: دت هڻڻ. مڪر ڪرڻ -
 ڄاڻي وائي بيهوش ٿيڻ.
 ● چاههت ۽ چاههت (ڪ): ذ. پيش (پيش)
 مان ٺهيل جتي.
 "ڏند ستاڻا شينهن هئا، سي چٽي پيا چاهه".
 ● چاهو: ذ. تعلقي ميرپورخاص ۾ هڪ ديھ
 جو نالو.
 ● چاهوڻ (ل): ظرف. تمام پري.
 ● چاهوڻ: ضمير. چاڪاڻ - چالاڪ.
 ● چاهي ۽ چاهيون (ڪ): چاهه - چائوڙي. پاڇو -
 مايو.
 ● چاهه ۽ چاهيون: ث. (سن. چايا) ورڪا - برڪا -
 پتون - وسڪارو (گلن وغيره جو).
 ● چاهه: ث. ڏوڏرو. لسي - ڏوڏ.
 - چاهه ۽ چاهه: ذ. صفت. ڏوڏرو وڪڻهڙ -
 ڏوڏي.
 ● چائوڙي ۽ چائوڙيون (ڪ): ث. مڇيءَ جو
 هڪ قسم.
 ● چائوڙي: مصدر. ڏسو "چائوڙي".
 ● چائوڙي ۽ چائوڙيون (ت): چاهه سرن واري
 آڻ جي مهار.

- چائون؟ ذ. گرميءَ سبب منهن تي ٿيل چٽو-چائونين؟
- چائي: ٺ. (سن. ڪُشار) رڪت-ڪپري-چار-ڪلهيار. مڻي-خاڪ-ڌوڙ. چائو-پاڇو-سابو. (اسم خاص) تعلقي ڏيپلي ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- چائي پائين؟ ڌوڙ پائين. خراب ڪم ڪرڻ-ٺاڄائڻ ڪم ڪرڻ.
- چائي جا ٻڪَ وجهڻ: ڌوڙ منهن ۾ وجهڻ. واويلا ڪرڻ. رُلڻ. ڌوڙ پائڻ.
- چائي چٽو ڪَ چائي چٽا: ذ. گناه جو ڪم. ڏوھ گناه-بچڙي عادت.
- چائي چٽا پائين: گناه جهڙا ڪم ڪرڻ. ڏوھ گناه ڪرڻ.
- چائي چٽڻ: بچڙائي ظاهر ٿيڻ. ڪنهن جي منهن مان نجوست نمايان هجڻ.
- چائي ۾ چيهه هئڻ: تمام نياڳو هئڻ.
- چائيتاليهه: صفت. هڪ عدد جو نالو (۴۹). ڇهه ايڪا چار ڏهاڪا-چاليهه ۽ ڇهه.
- چايا: ٺ. (ه. چايا: ف. ساڀ) چانه-پاڇو-سابو. جين ڀوت جو پاڇو. هڪ راڳئيءَ جو نالو.
- چايا پوڻ: پاڇو پوڻ. جين جو واسو ٿيڻ. مات لڳڻ-خاموش ٿي وڃڻ.
- چايات: ذ. صفت. چانه وارو-ساڀ دار.
- چايا نيٽر: ذ. (سن) سج جي ٻاڇي تي وقت ڏسڻ جو اوزار-سورج گهڙي.
- چايانٽ: ٺ. ڊيڪ راڳ جي هڪ راڳيءَ جو نالو.
- چايسان؟ قايسان؟ ڪرڻ: نيرڻ. نقصان وجهڻ. ضايع ڪري ڇڏڻ.
- چڙ: ٺ. (سن. چو. هه) حُسن-سُونهن-خوبصورتِي.
- چڙ: ٺ. ٻائيءَ جي چڙ. ٻائيءَ وارو ميدان. ڇورو-نئن (نئين) وهاڻي وغيره جي چو (ٺ). ڏاڙهي-سُونهارِي. ڪڀ (ڪ). (صفت) گهاٽي-جهڙ (لس).
- چڙ چڙ: ٺ. ٺڌ شڀ-ٺڌ شڀ. ٻائيءَ ۾ هلڻ جو آواز.
- چڙ چاڇولڻ: ٻائيءَ ۾ ٿاڦوڙا هڻڻ.
- چڙ مان جهلي چڙ ڪڍڻ (ڪ): ڏاڙهيءَ مان جهلي سيڪڻ ڏيڻ.
- چڙ چڙ (ل): ذ. هيٺاهين زمين. چن.
- چڙ: اسم خاص. تعلقي ڪوٽڙيءَ ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- چڙ چڙون؟ ٺ. سواريءَ جي جانور کي بيهارڻ يا هلائڻ لاءِ لغام جي اوچتي ڇيڪ-چيبي. هٿ لائڻ-چڙهائ (ٺ). گاهه واري ايراضي-ماڻهي.
- چڙائي، چڙائين؟ ٺ. دريائي ٻيڙيءَ جي شيخلي جي جهل لاءِ رسو. ڪاري جي ٻيڙيءَ جي ڪوھي جو ڦيڇو-چڙائي.
- چڙ چڙ: ٺ. صفت. گم. چڙيو-چڙپٽ.
- چڙ ڪرڻ: ليڪائڻ-گم ڪرڻ. لئي مڻي ڪرڻ. ڪڍڻ ڪرڻ.
- چڙ چڙ چڙ چڙ (ڪ): جڻيءَ جو هڪ قسم-چڙپٽ؟
- چڙ چڙ: ٺ. ٻائيءَ ۾ هلڻ يا ٿاڦوڙا هڻڻ جو آواز.
- چڙ چڙ ڪرڻ: ٻائيءَ ۾ هلڻ. ٿاڦوڙا هڻڻ.
- چڙ: ٺ. گاهه جو هڪ قسم. ڀرت جو هڪ قسم.
- چڙاڙو: صفت. چڙ وارو-گهڻيءَ چڙ وارو. چڙائين زمين.
- چڙ لو: اسم خاص. تعلقي ٽنڊي باگي ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- چڙ روڱ چڙ (ٺ): ذ. هڪ قسم جو توڪرو-چڙو.
- چڙ ري ڪَ چڙ يون (ت): ٺ. ڪڇائو.
- چڙاڙا ڪَ چڙاڙا (ڪ): ذ. ڪائڻ وقت چڙاڙڻ جو آواز-چڙاڙا.
- چڙ چڙ (ت): ذ. صفت. چالاڪ. ٺڳ.
- ڪڇو. گهڻو ڪاٺيندڙ-پيوڙي.
- چڙ چڙ: ذ. صفت. چڙ چڙ.

● چيٽري ۽ چيٽريون: ٿ. ڀالي جهڙو هڪ اوزار (ڊگهي ڪاٺيءَ ۾ لڳل ڪنڊيدار سوڻو جنهن مان مڙهاڻا مڇي ماريندا آهن، ۽ پڻ ٻئي شڪار ۾ به ڀالي وانگر ڪم اچي)
چيٽن منجهه چيٽيون، هنيون هوت هنن سين (راجن شاه).

چيٽ-ڪڏهه.

● چيٽ ۽ چيٽيون: ٿ. جاءِ جو ڍڪهه-ڪڏهه ڪوٺو.

- چيٽ تان ٿالھ آچلڻ: ڳالهه وائڪي ڪرڻ. راز ظاهر ڪرڻ. ڌارين کي همراز ڪرڻ. دشمن کي دل جو حال ڏيڻ.

- چيٽ مان آسمان ڏسڻ: جاءِ جي چيٽ کي سوراخ هئڻ. غريبائو گهٽ هئڻ.

● چيٽ (ت): ٿ. پٿرو. سٺڻ (ت). پٿري جي اندران پائڻ جو ڪپڙو. ريڙ جو ننڍڙو ڦر (ڪ).

- چيٽ چڙيو ۽ چيٽ چڙيا: ڌ. صفت. بيچيتو. هڪيءَ دل وارو. بزدل. ٿرڙو.

- چيٽ چينل هئڻ (ت): ڌ. سست هئڻ. بزدل هئڻ.

- چيٽ چوڙڻ (ت): ڌ. همت هارڻ-بودل ٿيڻ. چيٽا: ڌ. هميشه جمع ۾ ڪم ايندڙ لفظ.

زالن يا ٻارن جي مٿي جا ننڍڙا ۽ آڀا وار-چنڊا. - چيٽا اڇا ٿيڻ: وار اڇا ٿيڻ-عمر وڌي ٿيڻ.

زمانن جو گهڻو تجربو پرائڻ. - چيٽا چڙائڻ: مٿي جا وار رکائڻ.

- چيٽا چوڙائڻ (ت): ڌ. مينڊريون چوڙائڻ. وار چوڙائڻ.

● چيٽارا: اسم خاص. فيڊرل ايريا ڪراچيءَ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● چيٽائي: چاليدين جي حسناڻي ٻاڙي مان هڪ ٻاڙو.

● چيٽري: ڌ. چيٽ.

- چيٽري پٽي: ڌ. صفت. تاجدار-راجا.

- چيٽري ڌاري: ڌ. تاجدار-راجا.

● چيٽري ۽ چيٽريون: ٿ. ”چيٽري“ جو تصغير. ڊيڪي (ت).

● چيٽريون (ل): ٿ. سونارن جي اصطلاح ۾ سنهڙا سونا مٽيا.

● چيٽريڪو: ڌ. پائڻيءَ ۾ هلائڻ يا ڪيرڻ جو آواز.

● چيٽريڪي (ل): ٿ. ٿوري الداز ۾-تمام گهٽ-ٿوري.

● چيٽل ۽ چيٽلون (ٿ): ٿ. بي ڍنگي (زال)-بدافالي. ويجهڙو.

● چيٽلائي: اسم خاص. هندن جي هڪ ذات جو نالو.

● چيٽلو ۽ چيٽلا: ڌ. خلاصو-ويڪرو (وڳو)-گهري گهري.

● چيٽيل (چيٽل): مصدر. اوچتي چيڪي ڏيڻ-چيٽي ڏيڻ. لغام کي چيٽي ڏيئي گهوڙي کسي روڪڻ. چيٽيل (هٽ).

● چيٽو ۽ چيٽا: ڌ. ڪچيءَ جي ڦرهن يا ڪٽڪ جي ڪانگڙي مان ٺهيل ويڪري منهن وارو ٿڀو (جنهن ۾ مانيون يا ڪارڪون وجهن).

ٽوڪرو. گهوڙي جي شين رکڻ جو وڏو چيٽو. جڻيءَ جو هڪ قسم-پٺاڪو چمپل (ت).

- چيٽي ٻيچ هئڻ: گهڻن ذاتين جو گڏوڇڙ هئڻ. جدا جدا ذات وارن جو هڪ هنڌ گڏ هجڻ.

● چيٽي ۽ چيٽيون: ٿ. ننڍو ڇپو. چپا. پنڊي-ڊيڪي. شڪل-شبيهه (ت).

● چيٽي ۽ چيٽيون: ٿ. اوچتي چيڪ-جيٽي (لغام جي). سٽ-ضرب-ڌڪو-ملاوت-ڊپاءِ.

- چيٽي اچڻ: چيڪ اچڻ. هيٺان ۾ سُر ٿيڻ. سٽ اچڻ.

- چيٽي ڏيڻ: اوچتي چيڪ ڏيڻ. سٽ ڏيڻ. لغڙ کي چيڪ ڏيڻ.

● چيٽيلو ۽ چيٽيلا: ڌ. صفت. سٺو-حسن-خوبصورت-ڪشادو.

● چيٽ رادڙي: اسم خاص. تعلقي جيس آباد ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● چيترو ۽ چيترو: ذ. تڏي جو چنل ٿڪر-
چيتري. تڏو- ٻڙچ. چوڏو- چيترو. چيتيون
ٿيل شيءَ. پرائي چيتي يا جهونو گهٽيلو-
ڪلٽرو. آڏي ڪنٽريل ڪپڙي جي ڌڙ جو
وڌيل ٿڪر- چيترو. مٿي ماڻهوءَ جو پٿر (ل).
سوءَ.

● چيترو چهاڻي: سوءَ لهرائڻ.

● چيترو ڙي ۽ چيترو ڙيون (ت): ٺ. (سن).
چيترو ڪا) چيتي.

● چيترو ۽ چيترو: ذ. صفت. ڏڪيو- اهنجو.
ڪٽل. ماکيءَ جو مانارو (ت). حرڪتي- ائونٽرو-
بي آرام- شرارتي.

● چيترائي: ٺ. بي آراسي- ڪيچل.

● چيترو ورن: ذ. صفت. هُسرند. دغا باز.

● چيتري: اسم خاص. هندن ۽ مسلمانن جي
هڪ ذات جو نالو- ڪيتري.

● چيتري ۽ چيتريون (ت): ٺ. [ه] چيتي-
ڦوڀ چيتي.

● چيتري آڏائين: واپارين جي اصطلاح ۾ اڳهه
وڌائڻ- مهانگائي ڪرڻ.

● چيتري ۽ چيتريون: ٺ. تڏي جو ٿڪر-
چنل تڏو. سٺا ۽ گهاٽا ڪڪر (ت).

● چيتريس (ت): صفت. هڪ عدد جو نالو-
چيهه (۳۶). ٽيهه ۽ چيهه.

● چيترو: ذ. "چتا" جو تصنيف. ننڍڙا وار-
چتا- چنڊا.

● چيترون جي ساهيڙي: محاورو. ننڍي هوندي
جي ساهيڙي.

● چيترون جي باري: محاورو. ننڍپڻ جي
دوستي.

● چيتڪٽائي: ٺ. چيتي ڪٽي واري حالت.
ڏڙهيون ۽ جهٽ. پٽ ڪوهه- آندمانڊ.

● چريائي- ماليخوليا. ڪم جي گهٽائيءَ سبب ورڇ.
بيزاري.

● چيتڪٽائي هڻجڻ: گهڻي ڪم سبب بيزاري
هڻڻ. پٽ ڪوهه هڻڻ.

● چيتڪٽائي هڻڻ: بيهڻ واري هٿ هٿ.
ڏڙهيون ڏيڻ- چيتي ڪٽي وارا چڪ هڻڻ.

● چيتل: ٺ. ننڍن وارن واري عورت. (اسم
خاص) عورت جو نالو.

● چيتن شاهه: اسم خاص. تعلقي سڪرنڊ ۾
هڪ ديهه جو نالو. مرد جو نالو.

● چيتو: اسم خاص. مرد جو نالو.

● چيتو چيتا: ذ. صفت. چيڙيل- مسٽ-
پاگل- ديوانو- هڙڪيو- سودائي- بدحواس-
چڪ هڻندڙ (ڪٽو وغيره)- "چيتائي" جي
بيماريءَ ۾ ورتل (ماڻهو ڪٽو وغيره).

● چيتو ٿيڻ: چريو ٿيڻ- چريجڻ. چيتي ڪٽي
وانگر چڪ هڻڻ. ڪاوڙجڻ. بدحواس ٿيڻ.

● چيتي ۽ چيتيون: ٺ. صفت. ڪاٺيندڙ- ڦاڙيندڙ.
سخت ٻڙي.

● چيتي وارا چڪ: محاورو. چيتڪٽائي.

● چڪر هڻڻ جي حالت. چريائي. بدحواسي.
هر ڪنهن کي ڏاڙهڻ واري حالت.

● چيتي وارا چڪ هڻڻ: چيتي ڪٽي وانگر
ڏاڙهڻ لاءِ اچڻ- وڙهڻ- جهيڙو ڪرڻ- بدحواس ٿيڻ.

● چيتي واري لُري: محاورو. اوچتي لوهه.
اوچتي ڍوڙ.

● چيتي واري لُري ڪرڻ: اوچتو حملو ڪرڻ.
اوچتو سن ڏئي وٺڻ.

● چيتو: مصدر. "چهن" مان اسم مفعول.
چيهو

● "قاسم ڪر ڪوهه جو ترو نه چيتو ٿيڻ"
(خليفو نبي بخش)

● (صفت) ناپاڪ- هليٽ. ليٽيل- آلود (ت). چيتي.

● چيتو هو: اسم خاص. تعلقي اوڀاڙي ۾ هڪ
ديهه جو نالو.

● چيتو منگي: اسم خاص. تعلقي ڳڙهي ياسين ۾
هڪ ديهه جو نالو.

● چيتي ۽ چيتيون (ڪ): ٺ. (سن). شڪت ههه.

● پالهي جهڙو هڪ اوزار- چيت. ريڙ جو مادري
ٻچو (ڪ).

● چيترو ۽ چيترو: ذ. تڏي جو چنل ٿڪر-
چيتري. تڏو- ٻڙچ. چوڏو- چيترو. چيتيون
ٿيل شيءَ. پرائي چيتي يا جهونو گهٽيلو-
ڪلٽرو. آڏي ڪنٽريل ڪپڙي جي ڌڙ جو
وڌيل ٿڪر- چيترو. مٿي ماڻهوءَ جو پٿر (ل).
سوءَ.

● چيترو چهاڻي: سوءَ لهرائڻ.

● چيترو ڙي ۽ چيترو ڙيون (ت): ٺ. (سن).
چيترو ڪا) چيتي.

● چيترو ۽ چيترو: ذ. صفت. ڏڪيو- اهنجو.
ڪٽل. ماکيءَ جو مانارو (ت). حرڪتي- ائونٽرو-
بي آرام- شرارتي.

● چيترائي: ٺ. بي آراسي- ڪيچل.

● چيترو ورن: ذ. صفت. هُسرند. دغا باز.

● چيتري: اسم خاص. هندن ۽ مسلمانن جي
هڪ ذات جو نالو- ڪيتري.

● چيتري ۽ چيتريون (ت): ٺ. [ه] چيتي-
ڦوڀ چيتي.

● چيتري آڏائين: واپارين جي اصطلاح ۾ اڳهه
وڌائڻ- مهانگائي ڪرڻ.

● چيتري ۽ چيتريون: ٺ. تڏي جو ٿڪر-
چنل تڏو. سٺا ۽ گهاٽا ڪڪر (ت).

● چيتريس (ت): صفت. هڪ عدد جو نالو-
چيهه (۳۶). ٽيهه ۽ چيهه.

● چيترو: ذ. "چتا" جو تصنيف. ننڍڙا وار-
چتا- چنڊا.

● چيترون جي ساهيڙي: محاورو. ننڍي هوندي
جي ساهيڙي.

● چيترون جي باري: محاورو. ننڍپڻ جي
دوستي.

● چيتڪٽائي: ٺ. چيتي ڪٽي واري حالت.
ڏڙهيون ۽ جهٽ. پٽ ڪوهه- آندمانڊ.

● چريائي- ماليخوليا. ڪم جي گهٽائيءَ سبب ورڇ.
بيزاري.

● چيتڪٽائي هڻجڻ: گهڻي ڪم سبب بيزاري
هڻڻ. پٽ ڪوهه هڻڻ.

دودي چٽڪر جا ماڻهو هئا، جڏهن دودي ۽ علاوالدين جي جنگ ۾ دودي هاريون، تڏهن سڀ آئي پڳا، جن مان جيڪي جيند چڏائي پڳا تن کي ”چٽا“ چيائون ۽ جيڪي پڇي نه سگهيا رهجي ويا، تن کي ”ڪهاوڙ“ چون.

● چٽارڻ: ڇاٽارڻ - چٽڻ - چٽ ڪرڻ.
● چٽارو ۽ چٽارا: ذ. صفت. چٽ وارو - بانسارو - بند بڻدار - ڌڻ وارو. ڪيڪو. ان چٽندڙ.

● چٽالو (ت): ذ. گاه جو هڪ قسم. وڻن ۾ گاه جي لاء چٽيل جوڙ جو ٻج.

● چٽانڪ ۽ چٽانڪ: ت. [ه] ٻنچ تولا وزن - اٺو.

● چٽانڪ ۽ چٽانڪ: ذ. ڏسو ”چٽانڪ“.

● چٽال (ت): ت. جدائي. وڇوڻي. چيڊال. پريشاني.

- چٽائو (ت): ذ. جڏائي. پريشاني.

● چٽائي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (ڪوسن جو ٻارو).

● چٽاء (ت): ذ. ٻائيءَ جي چٽڪار - چٽڪار.

● چٽائين: مصدر. (پرا. ڇوڏا ويڻي. سن. آپ.) چڏائين - آزاد ڪرڻ. جيند چڏائين - چوڻڪارو ڏيارڻ - چاق ڪرڻ (علاج ذريعي).

- چٽائو ۽ چٽائو: ذ. صفت. چوڻڪارو ڏيندڙ. بند خلاص ڪندڙ. بچائيندڙ.

● چٽائي (ت): ت. چيڊائي. جدائي - علحدگي.

● چٽائين (ت): مصدر. چيڊو ڪرائڻ - گهڻو ٻائي وجهي پٽڙو ڪرڻ.

- چٽائين: ت. پٽائين. چيڊائين.

● چٽيڙو ۽ چٽيڙا: ذ. صفت. چيڊڙو - پٽڙو. ٻائيءَ جهڙو. سنهون - پتلو.

- چٽيڙو ڪرڻ: پٽڙو ڪرڻ - چيڊڙو ڪرڻ.

● چٽڪارڻ: مصدر. چٽڻ. چٽڪارڻ. پُڪڻ.

- چٽڪار ۽ چٽڪارون: ت. چٽڪار. چٽ

- چٽڪارائين: مصدر ”چٽڪارڻ“ مان متعدي بالواسطه. چٽڪارائڻ. چٽڪائڻ. پُڪائڻ.

● چٽ: ت. چٽڪار - چٽڪار. ٻج کي ٻنيءَ ۾ دائو دائو ڪري چٽڻ جي حالت. ٻوڪ جو هڪ نمونو، جنهن ۾ ٻج چٽي مٿان هر ڏيئي ڇڏيندا آهن. ٿورڙو مينهن - بوند. خراب بانس - ڌڻ - بند بوند. وڏيءَ عمر جي ڏاڍي (ت). آڻ جي ڪيڙيءَ جو پگهر (ت). بھتان - تهمت - الزام. - چٽ اچڻ: بانس اچڻ - ڌڻ اچڻ. بچڻ اچڻ - ڪراھت اچڻ.

- چٽ ٻائي ٿيڻ: مينهن وسڻ. بوند بوند ٻوڻ.

- چٽ ڦٽ ٿيڻ (ت): جهيڙو ٿيڻ.

- چٽ ڪاهه: ت. ٻوڪ جو هڪ نمونو، (جنهن ۾ ٻج زمين ۾ چٽي، هر ڪاهيو وڃي).

- چٽ ڪرڻ: ٻج کي دائو دائو ڪري ٻنيءَ ۾ پکيڙڻ. زمين کي ريج ڪري مٿان ٻج چٽي هر ڏيڻ.

● چٽ (ڪ): ت. بھتان - الزام.

- چٽ وجهڻ: بھتان ڏيڻ - الزام سڙهڻ. ٺيڪ پچڻ.

● چٽ ۽ چٽ: ذ. تاج - ڪلنگي. سوڙ (ٻڪيءَ جو). نار يا هڙلي جو هڪ چڪر -

ڍنگهي جو مٿيون چڪر (سُھري وارو چڪر). چٽي. پيٽل ٻائيءَ تي ڄميل سڀيڙو. وڻ جون چٽي طرفن پکڙيل ٻاڙون. چهن سالن جي اندر عمر وارو آڻ (سنڌ جي مختلف ڀاڱن ۾ گهٽ

وڌ عمر مقرر آهي، جيئن ٿر ۾ هڪ سال، اتر ۾ ٽي سال، ڪاڇي ۾ چھ سال ۽ وڀولي ۾ چھ مهينا).

توڏو. مانارو. گردن - ڪنڌ.

- چٽ جهٽائين: سِر جي مٿان تاج آڻڻ.

مٿان تاج يا غلاف جي چانه ڪرڻ

”مولي تنهنجي ميلن ائي، لولاڪ چٽ جهٽايو“ (صالح شاه).

- چٽيرو: ذ. صفت. چٽ وارو - تاجدار.

● چٽ: حرف ندا. (نفرت ظاهر ڪندڙ لفظ) چيرا

● چٽ ڪرڻ (ت): وساري ڇڏڻ. صفا ڪرڻ.

● چٽا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (ڏاڙ هياري جبل ۾ ”نوسٽريا“ ذات جو هڪ ٻارو، جي

- چٽو پاڻو: ظرف. چڊو ٻاڊو- ڪٿي ڪٿي- ورهلي.

● چٽو: فعل. آزاد ٿيو. چٽي ويو. (اسم خاص) مرد جو نالو. ”ڏنو پُٽ“ چٽي جو.

- چٽا پُٽ: محاورو. ننڍڙي ٻار جي نيچَ ڏيڻ تي ماءُ يا دائي اُهي لفظ چوندي آهي.

● چٽو پاڻي: اسم خاص. تعلقي جيمس آباد ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● چٽو جويو: اسم خاص. تعلقي ميرو خان ۾ هڪ ڳوٺ ۽ ديهه جو نالو.

● چٽو لوڻ: اسم خاص. تعلقي شڪارپور ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● چٽو متهيسر: اسم خاص. تعلقي لاڙڪاڻي ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● چٽي ۽ چٽِيُون: ٺ. [سن. چٽرڪا] آس يا ميهن کان بچاءُ لاءِ تارن ۽ ڪپڙي مان ٺهيل ڍڪا (جنهن جي وچ مان لڪڻ هوندو)

آهي جنهن مان جهلي مٿي جي مٿان جهلندا آهن). ڪنهن پاڻي شيءِ مٿان سڻو تڏهه (ڪير جي) تڙ- ملائي. ٻڪريءَ جي چوٽي- موڙ- چونڙ.

ٻڪريءَ جي گچي- چٽي- ڇهن ڏينهن واري رسم.

- چٽيرو ۽ چٽيرا: صفت. تاجدار- چٽر پٽي- راجا.

● چٽي ۽ چٽِيُون: ٺ. [پرا. آت آ سن. آ پٽڪا] موڪل- رخصت. اجازت- رهائي

- چوٽڪارو- نجات- تعطيل.

- چٽي وٺڻ: موڪل. وٺڻ- اجازت وٺڻ- رخصت وٺڻ.

● چٽيسو ۽ چٽيسا: ڏ. صفت. وڏو بد معاش- لڄو- اوباش.

● چٽيلو ۽ چٽيلا: ڏ. صفت. حرفتي- اٽڪلي- چالاڪ- چالباز- فيريبي.

● چٽيهه: صفت. هڪ عدد جو نالو- ٽن ڏهاڪن ۽ ڇهن ايڪن وارو انگ (۳۶).

- چٽيهه لڪڻو ۽ چٽيهه لڪڻا: ڏ. صفت چٽيهن لڇن وارو. سڻجڻو. نيڪ بخت- بختا ور- گهڻين خوبين وارو. گهڻڪڻ. سياڳو- سڪورو.

- چٽڪار جَن: مصدر ”چٽڪارڻ“ مان فعل مجهول. چٽڪارڻ. ٻُرڪڻ.

- چٽڪار ڪرڻ: چٽڪار ڪرڻ. ٻُرڪڻ.

● چٽڪارو ۽ چٽڪارا: ڏ. [سن. ڪار ڪهه] = آزادي- نجات- بند خلاصي- چوٽڪارو.

● چٽڪڻ: مصدر. [سن. ڪار ڪهه] = چٽڻ (گالهين ۾). روانو ٿيڻ (پنڌ ۾) شروع ٿيڻ. تڪڙو هلڻ. روئڻ ۾ پوڻ. پٽڻ.

● چٽڻ: مصدر. [پرا. چٽڪڻي يا چٽڪڻيئي سن. ڪُشي پٽيهه] = ٻج زمين ۾ ٻڪيڙڻ. دائو دائو ڪري ڦٽو ڪرڻ. چٽڪارڻ. چٽڪارڻ (پاڻي)- چٽڪار ڪرڻ- پاڻي چٽڪڻ.

● چٽڻ: مصدر. [پرا. چٽڪڻي يا چٽڪڻيئي سن. ڪار ڪهه] = چٽڻ- چٽڪارڻ. (شرڻ).

● چٽڻ: مصدر. [پرا. چٽڪڻي سن. چٽ] = آزاد ٿيڻ. ڪمڻ (بند مان). چٽڻ (مرض مان)

- شفا ياب ٿيڻ- چاق ٿيڻ. هلڻ (ريل گاڏي). شروع ٿيڻ. انزال ٿيڻ. لڳڻ (بندوق، توب وغيره).

- چٽي پوڻ: آزاد ٿيڻ- بند خلاص ٿيڻ. آزار کان جند چٽڻ. چٽڙي پوڻ- ازال ٿيڻ.

- چٽي وڃڻ: آزاد ٿيڻ- بچي وڃڻ (سزا، ڏوهه کان) آزار مان جند چٽڻ. جيل مان چٽڻ. بي طاقت ٿيڻ.

● چٽو ۽ چٽا: ڏ. مانارو (ڏينهن، ماکيءَ وغيره جو). سخت واءُ جو جهوڻو (جو ماڻهوءَ کي چريو بنائي). ٽيڪو واءُ- سخت طوفان.

”چٽا! چٽر ٻيرينءَ جو، ٻيرُ ٻرتيان تو“ (شاه).

مڇيءَ جيو چيلر. بيٺل پاڻيءَ تي چاول سينور.

پٽ- ٻارا تو (ت). (صفت). نيتَر (ت). عادت (ت). هڪ عضوي جو نالو (ت).

- چٽو لڳڻ: ڪاوڙ جو سبب ملڻ. چريائيءَ جا پُور اچڻ. وهڻ ويهجي وڃڻ.

● چٽو ۽ چٽا: ڏ. صفت. چڊو- چٽڙو- ٻڪڙو. پري. الڳ- جدا. پريشان.

- چٽيهو: ذ. ڏاج ۾ ڏنل ڪپڙن جا چٽيهه جوڙا. سٺ جو هڪ قسم.
- چٽ: ٺ. (۱- سن. شش), (۲- سن. ششٺ)
- قنڀري مهيني جي ڇهين تاريخ - ڇهن. ڇهه (ڏينهن).
- چٽ چٽ ڪرڻ: نه وٺڻ. ڌڪارڻ.
- چٽ چناهه: محاورو. ڇهه ڏينهن يا ڇهه مهينا (ظرف) ڪڏهن ڪڏهن - وري - گاهه گاهه.
- چٽيو ڇٽيو: ڏ. ڇهن مهيني جاول ٻار. ڇهون.
- چٽي ڇٽيون: ٺ. (سن. ششٺ) ٻار ڄمڻ کان پوءِ ڇهن ڏينهن ادا ٿيندڙ رسم (جنهن ۾ ٻار جو لالور ڪندا آهن) - عقيدت جي رسم.
- چٽي جو چورو هئڻ: محاورو. ننڍي کان پير هئڻ - زماني جا ڌڪا کائڻي کائڻي پختو ٿيڻ.
- چٽي کائڻو: محاورو. اهو ماڻهو جو پٺي جو چم سنڀري. ڄاڻي چم کان واقف - چڱي طرح ڄاڻڻ سڃاڻڻ وارو.
- چٽي مانجهانڊو: ذ. هندن جي هڪ رسم.
- چٽيون کائڻ: ڄاڻي چم کان واقف هئڻ. سڀني حرفتن کان واقف هجڻ.
- چٽ (ت): ٺ. ليڪ. دت - مان - خاموشي. ڏسو "چٽ".
- چٽ ڄاڻ (ت): محاورو. ڪڇي جهڙو پڙي.
- چٽ: ذ. ليڪ. مان - چٽ - خاموشي. دت - چانهه. ڇڪ. شڪاريءَ جو جانور جي شڪار ڪرڻ لاءِ ليڪ. مڻهندڙ جو اندريون پاسو - پڇو - سڦرو.
- چٽ ڪرڻ: ليڪي ويهڻ. دت هئڻ.
- چٽ مارڻ: شڪار ڪرڻ وقت لڪي ويهڻ.
- چٽ ماري ويهڻ: ليڪي ويهڻ - دت هڻي ويهڻ. ڇهه مارڻ.
- چٽ ڇٽيون: ٺ. جبل جو وڏو پٿر. ڳري شيء. ڳرو ٻار - آفت - مصيبت. جهنگل وارو جهنگ (ڪ).
- چٽ پوڻ: ٻار پوڻ. مصيبت پوڻ (هاراتي طور ڪم ايندڙ).
- چٽ چٽيون ٿيڻ: مصيبت ڌري وڃڻ.
- چٽ ڪيڙ: مصيبت نازل ٿيڻ. تڪليف رسڻ.
- چٽ: ٺ. هڪ شيء جو ٻيءَ سان ڇهه - چوپ - ٺاهاڪي.
- چٽائي: ظرف. ڳجهه ڳوهر. ۾. "چٽ چٽائي چٽ دي بازي".
- چٽاڪو: ذ. چٽيءَ جي بيماريءَ جو هڪ قسم (جا رت خراب ٿيڻ ڪري چٽو ٿي ڌڙ ڌڙ ٿيڻ جي صورت ۾ ظاهر ٿئي) - چاڀاڪو. پڪيءَ جو هڪ قسم (جو گهڻو ڪري رات جو آڏمندو آهي).
- چٽ: مصدر. طبع ڪرڻ - ڪتاب ڇاپڻ.
- چٽ: مصدر. ليڪڻ - پوشيده ٿيڻ - چٽ هڻي ويهڻ.
- چٽائڻ: مصدر. "چٽ" مان متعدي بالواسطه. ڇاپڻ - طبع ڪرائڻ (ڪتاب وغيره).
- چٽائي: ٺ. ڇاپڻ جي حالت - ڇاپو. ڇاپڻ جو خرچ - طباعت.
- چٽائڻ (ت): چٽائڻ: مصدر. (ٻار. چٽي يا چٽي) ليڪائڻ - مخفي رکڻ. گهر ڪرڻ.
- چٽ ڇٽ (ل): ذ. جسم تي ٿيل داغ - ڌڙ. چٽر (ت): ذ. چوڏو. ڪڪ پٺ.
- چٽي ڇٽيون (ت): ٺ. تڏي يا پڪي جو ڦاٽل ٿڪر.
- چٽجڻ: مصدر. "چٽ" مان فعل مجهول. ڇاپجڻ - طبع ٿيڻ.
- چٽجڻ: فعل مجهول. ڪنهن ڀليت شيء سان لڳڻ - چوپ لڳڻ - چوپجڻ - ٺاهاڪ ٿيڻ.
- چٽر ڇٽرون (ٺ). ڪاڻ جي چٽر. رندي ۾ وجهڻ جي تڪ.
- چٽر ڇٽر: ذ. (سن. چٽ) چانه لاءِ ڍڪ (ڪکائڻ چٽ). ڪکائڻ مٽهن جي چٽ. مٽهن - چٽن - چٽو - ڪڙ. لائڊي - جهڙو پڙي - پٽڪي. ڍڪ - چانه. ليڪ. آڌار - ڏي. اک جو مٿيون ڀردو - پٽڪ - ڀڙ. جبل - ڏونگر.

- چٽي ڇٽيون: ٺ. ڏاج ۾ ڏنل ڪپڙن جا چٽيهه جوڙا. سٺ جو هڪ قسم.
- چٽ: ٺ. (۱- سن. شش), (۲- سن. ششٺ)
- قنڀري مهيني جي ڇهين تاريخ - ڇهن. ڇهه (ڏينهن).
- چٽ چٽ ڪرڻ: نه وٺڻ. ڌڪارڻ.
- چٽ چناهه: محاورو. ڇهه ڏينهن يا ڇهه مهينا (ظرف) ڪڏهن ڪڏهن - وري - گاهه گاهه.
- چٽيو ڇٽيو: ڏ. ڇهن مهيني جاول ٻار. ڇهون.
- چٽي ڇٽيون: ٺ. (سن. ششٺ) ٻار ڄمڻ کان پوءِ ڇهن ڏينهن ادا ٿيندڙ رسم (جنهن ۾ ٻار جو لالور ڪندا آهن) - عقيدت جي رسم.
- چٽي جو چورو هئڻ: محاورو. ننڍي کان پير هئڻ - زماني جا ڌڪا کائڻي کائڻي پختو ٿيڻ.
- چٽي کائڻو: محاورو. اهو ماڻهو جو پٺي جو چم سنڀري. ڄاڻي چم کان واقف - چڱي طرح ڄاڻڻ سڃاڻڻ وارو.
- چٽي مانجهانڊو: ذ. هندن جي هڪ رسم.
- چٽيون کائڻ: ڄاڻي چم کان واقف هئڻ. سڀني حرفتن کان واقف هجڻ.
- چٽ (ت): ٺ. ليڪ. دت - مان - خاموشي. ڏسو "چٽ".
- چٽ ڄاڻ (ت): محاورو. ڪڇي جهڙو پڙي.
- چٽ: ذ. ليڪ. مان - چٽ - خاموشي. دت - چانهه. ڇڪ. شڪاريءَ جو جانور جي شڪار ڪرڻ لاءِ ليڪ. مڻهندڙ جو اندريون پاسو - پڇو - سڦرو.
- چٽ ڪرڻ: ليڪي ويهڻ. دت هئڻ.
- چٽ مارڻ: شڪار ڪرڻ وقت لڪي ويهڻ.
- چٽ ماري ويهڻ: ليڪي ويهڻ - دت هڻي ويهڻ. ڇهه مارڻ.
- چٽ ڇٽيون: ٺ. جبل جو وڏو پٿر. ڳري شيء. ڳرو ٻار - آفت - مصيبت. جهنگل وارو جهنگ (ڪ).
- چٽ پوڻ: ٻار پوڻ. مصيبت پوڻ (هاراتي طور ڪم ايندڙ).

- چَپَڻ (ٺ): صفت. هڪ عدد جو نالو۔
چاونجاه (۵۶). پنجاه ۽ چَڙهه۔
- چَپَڻي وارو ڏُڪار: ذ. ۱۹۵۶ سنبت وارو ڏُڪار۔
- چَپَڻو: ۱۹۵۶ (چين) سنبت ۾ پيل ڏڪار۔ ڏڪار ”چينار ڪاڙ، ٿر مٽي چينو ڏڪار آوڙي مارو واڙسين“ (مارواڙه جي مينگهواڙن جو ڳاڻ)۔
- چَپَڻ: مصدر. ليڪڻ۔
- چَپَڻ: مصدر. (هرا. چوڻي. سن. چَپ) پليت شيء سان ليڪڻ سان ٺاهڻ ٿيڻ۔ ليڪڻ۔ ليڪي وڃڻ۔ روپوش ٿيڻ۔
- چَپَڻهار: اسم خاص. تعلقي ڏيپلي ۾ هڪ ديهه جو نالو۔
- چَپَڻيرو، چَپَڻيرو ۽ چَپَڻيرا، چَپَڻيريا: ذ. صفت. (چَڙهه + پيرو) چَڙهڻ پيرن وارو۔ چالاڪ۔ ڏِنگو۔ لُچ۔ شير۔
- چَپَڻيل ۽ چَپَڻيل (ت): ذ. صفت. الذو۔ ٺاين۔
- چَڙاڻي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو۔
- چَڙو ۽ چَڙا (ٺ): ذ. چَڙ۔ سَڀ۔
- چَڙ ۽ چَڙ: ذ. ان چَڙڻ ۽ واڻڻ لاءِ سَرَ جي تبديلين مان ٺهيل وڏو ويڪرو ٿانءُ۔ سَڀ۔ فيل گوش (ف)۔ هاڻيءَ جو ڪن۔
- چَڙ ڏيڻ (ت): ان صاف ڪرڻ. مشهور ڪرڻ. خوار ڪرڻ۔ بدنام ڪرڻ. راز کولڻ۔
- چَڙ مان کائڻ: شڪارين جي اصطلاح ۾ سوئر جو هيري وڃڻ ۽ ماڻهوءَ جي هٿ ۾ چَڙ مان ان وغيره کائڻ۔
- چَڙا: اسم خاص. سنڌ جي مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو۔ قنبر، جيڪب آباد ۽ لاڙڪاڻي تعلقن ۾ ديهن جو نالو۔
- چَڙو: اسم خاص. تعلقي عمرڪوٽ ۾ هڪ ديهه جو نالو۔
- چَڙي ۽ چَڙيون (ت): ٺ. ننڍڙو چَڙ۔
- چَڙڻ (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو۔ تعلقي ميرپور ماٿيلي ۾ هڪ ديهه جو نالو۔

- چَپَر ٻڌڻ: مَنهَن ٺاهڻ. چانءَ لاءِ ڪٽائين چِت ٺاهڻ۔
- چَپَر چِڪَڻ: اکين ۾ شور وجهڻ. ڪاوڙجڻ۔
- چَپَر ڪرڻ: گم ڪرڻ۔ ليڪائڻ۔
- چَپَر ڪري ويهڻ: اجهو ڪري ويهڻ۔
- چَپَر ڪٽ ۽ چَپَر ڪٽڻ: ٺ. هڪ قسم جي وڏي ڪٽ (جنهن جي مٿان مٽاري وجهڻ لاءِ ڍڪ ٺهيل هجي). پلنگت۔
- چَپَر ڪٽڻ: بار ڪٽڻ۔ مدد ڪرڻ۔ وڏي ذميداري ڪرڻ۔
- چَپَر ۾ چڏڻ: جبل ۾ رولڻ. مصيبت ۾ چڏي وڃڻ۔
- چَپَر هجڻ: مَنهَن هئڻ. چانءَ هئڻ۔ پرجهلو هئڻ۔
- چَپَر ۽ چَپَر: ذ. لوهي پٽڇ. ڍڪ۔ چِت. گاڏين وغيره جي بيهڻ لاءِ ڍڪ سان جاءِ۔
- چَپَرائون: ذ. صفت. چَپَر وارو۔ ڍڪ سان۔
- چَپَر ۽ چَپَر (ڪ): ذ. مرد۔ ماڻهو۔ مڙس۔
- چَپَر ۽ چَپَر (ڪ): ذ. ڪاٺ مان ٺهيل چاري۔ پيرو۔ جعفري دروازو۔ شنبڪو۔
- چَپَرِي ۽ چَپَرِيُون: ٺ. ننڍڙي ٽنڊي. ٽنڊي ٽڪر۔ چَپَرِي. ڪاٺن وغيره مان ٺهيل پٽڇ (جو دروازي آڏو ڏجي). پَتَر. لنڊي لانڍي. ريڊ جو هڪ قسم (وڏن ڪٽن سان) هڪ پٺوليءَ جو قسم۔
- چَپَرِي (ت): ٺ. ريڊ جو هڪ قسم (وڏن ڪٽن سان). جابلو پٺوليءَ جو هڪ قسم (جا پڪڙجي ۽ ڪنڊا ٿينس، دوا ۾ ڪم اچي). ڪاٺن يا پٺون جي ٺهيل چِت. چَپَرِي. لنڊي لانڍي. ٽنڊي ٽڪر۔
- چَپَرِيائون: ذ. صفت. چَپَرائون۔ چَپَرِي وارو۔ ڪاٺ جي چِت وارو۔
- چَپَرِي (ت): ٺ. (ف. شَب ڪُوري) رات جي نابيناڻي۔ اکين جي هڪ بيماري (جنهن ۾ رات جو نظر نه ٿو پوي)۔
- چَپَڻو (ٺ): ذ. آس۔

● چيچن: مصدر. (پرا. چيچشي. سن. چيد).
 ٽٽڙ - پيچن. ڌار ٿيڻ - جدا ٿيڻ - الڳ ٿيڻ.
 هچن - ٽڪيڻ. لهي وڃڻ (پاڻي). موت کائڻ.
 - چيچو: ذ. صفت. چيچن وارو. ٽٽندڙ.
 ● چيچو ۽ چيچا: ذ. چاچو - چيت. چينو.
 ● چيچري ۽ چيچريون: ت. دروازي يا
 دريءَ جي اڳيان ٺهيل ننڍڙي چيت. شڪارين
 جي اصطلاح ۾ گڏ ٿي ۾ اڏيءَ جي اڳيان منهن
 جي چيت جو وڌيل حصو (جن جانور جي نظر
 شڪاريءَ تي نه پوي). ورائندو - پراڻو.
 ● چيچ - چيچ - چيچ: ت. (آواز) ريل گاڏيءَ جي
 انجن جي هلڻ جو آواز.
 ● چيچ ۽ چيچيون: (ل)؛ ت. هيٺاهين زمين -
 ڍورو - ٽيلي - ٽرائي. پائيءَ جي چيچر - چاچر.
 لپٽ - ٻوڏ. درياءَ جي ٽانگهي ڏيندڙ (جنهن ۾
 سڄي مري). سيوهڻ ۽ سامري تعلقن ۾ ديھن
 جو نالو.
 ● چيچ ۽ چيچ: ذ. تلاءُ - ڪُنڊ. ڏيندڙ.
 گهڻو پاڻي. پٽلي جو پيٽ. اها زمين، جنهن ۾
 گيدرا ٻوڪيا وڃن. (اسر خاص) ٽنڊي باگي ۽
 ٽنڊي الهيار تعلقن ۾ ديھن جو نالو. تعلقي
 شاهنڊر ۾ هڪ ڳوٺ جو نالو. صفت. ٿلهو -
 ٻي ڏنگو.
 - چيچ چيچن: شوخي ظاهر ڪرڻ.
 - چيچ ڪرڻ: ڪيميائيءَ جي اصطلاح ۾ ڀاري
 کي گرم ڪرڻ بعد اهڙي حالت تي آڻڻ جو باھ
 جي آماڙي ڏيڻ تي به نه اڏامي - قائم الھار ڪرڻ.
 ● چيچ ۽ چيچ (ل. ت): ذ. صفت. بيوقوف -
 اٽال. چريو. (ذ) آڻ جو مخصوص عضوو.
 - چيچائي: ت. بي عقلي - بيوقوفي - بي خبري -
 لاعلمي.
 ● چيچائين (ل): مصدر. ڪنهن شيءَ کي ڪراھت
 سان کائڻ.
 ● چيچر: اسر خاص. مسلمانن جي هڪ ذات
 جو نالو. (جوڻيجن جو پاڙو) تعلقي ڪوٽڙيءَ ۾
 هڪ ديھ جو نالو.

● چيچر ۽ چيچرون: ت. چر (پاڻي ۽ جي) -
 چاچر. ٿلهو.
 ● چيچر ۽ چيچر: ذ. صفت. اجايو ٿلهو -
 ٿيڻو (جسم) - ٿلهو ۽ لڙڪيل پيٽ.
 ● چيچرڪي: اسر خاص. تعلقي ٽنڊي الهيار ۾
 هڪ ديھ جو نالو.
 ● چيچڙ ۽ چيچڙ: ذ. گوشت جو بیکار حصو
 (جو لڳلڙو ٿئي ۽ گوشت تان لاهي ڦٽو ڪيو
 وڃي) - لپو - چيچڙو - چيچڙو.
 - چيچڙو ۽ چيچڙا: ذ. چيچڙو.
 - چيچڙا چيڪڻ: خراب ڪم ڪرڻ.
 ● چيچڙ پڙڳڙي: اسر خاص. جيمس آباد ۽ سامري
 تعلقن ۾ ديھن جو نالو.
 ● چيچ جوار يا سر: اسر خاص. تعلقي جيمس آباد ۾
 هڪ ديھ جو نالو.
 ● چيچ ساهڙڪو: اسر خاص "ٺٽي" جي ويجهو
 هڪ ڏنڊ جو نالو.
 ● چيچ عاقل ناهيو: اسر خاص. "ٺٽي" جي
 ويجهو هڪ ڏنڊ جو نالو.
 ● چيچڪار (ت)، چيچڪار (ذ): (ل) پائيءَ
 هارجڻ يا چڪڻ جو آواز.
 ● چيچڪار (ل): ت. سال کي پاڻي پيارڻ وقت
 آواز - "چي چي" جو آواز.
 ● چيچڪارن: مصدر. ڪٽي کي بچ ڪرڻ.
 چيچڪار جو آواز ڪرڻ.
 ● چيچڪتر: ت. راند جو هڪ قسم.
 ● چيچڪو: ذ. پاڻيءَ چڪڻ جو آواز. چاچول.
 زوردار مينهن وسڻ جو آواز. ريل گاڏيءَ جي
 انجن جو آواز. لوڏو - ڏوٽو. ٺڳي.
 - چيچڪا ڏيڻ: مينهن جو رکي رکي وسڻ.
 - چيچڪو ڏيڻ: مينهن جو زوردار وڪارو
 ٿيڻ. چاچول. لپڻ. چولڻ جو آواز ڪرڻ.
 ● چيچڪي (ت): ت. مينهن جو ٿوري وقت
 لاءِ زور سان وڪارو - چوهو.
 ● چيچندڙ، چيچندڙ ۽ چيچندڙ: ذ.
 چيچوندڙ - ڪٽي جو هڪ قسم.

● چڇڙائڻ: مصدر. ”چڇڙ“ مان متعدي بالواسطه آزاد ڪرائڻ - بندخلاس ڪرائڻ. وٺڻ - ڪجهه حاصل ڪرڻ. گهٽ ڪرائڻ (قيمت). هڪ ٻئي کان جدا ڪرڻ (وڙهڻ وارن کي).

● چڇڙڻ (چڇڙڻ): مصدر. چڇڙي ڏيڻ - ترڪ ڪرڻ - ڦٽو ڪرڻ. تياڳڻ. رها ڪرڻ - چوٽڪارو ڏيڻ. معاف ڪرڻ. ڏيڻ (استعفا، طلاق). سٺڪ چڇڙڻ. چوٽ ڏيڻ. شڪار پٺيان چڇڙڻ (شڪاري ڪئي کي). درگذر ڪرڻ - نظرانداز ڪرڻ.

- چڇڙي ڏيڻ: رها ڪرڻ - آزاد ڪرڻ. نظرانداز ڪرڻ - درگذر ڪرڻ.

- چڇڙي ڍارڻ: چڇڙي ڏيڻ. آزاد ڪرڻ.

- چڇڙي وڃڻ: ڦٽو ڪري وڃڻ. دست بردار ٿيڻ. مري وڃڻ - لاڏاڻو ڪرڻ.

● چڇڙو ۽ چڇڙا (ل): ذ. ٻائيءَ جو ننڍو دٻو - دٻو.

● چڇڙوڇاڻ: ذ. صفت. ڪنهن نه ڪم جو - نڪمو. خسيس. بي عقل.

● چڇڊ: ث. چڇڊائي - پٽرائي. پٽلائي - رڳت. دورِي - پرپرائي. چڇڊري - لسي - ٻائيڪ.

● چڇڊ ۽ چڇڊ (ت): ذ. [ع. شر] چڇڊ - چڇڊ [ڪپڙو - فريب. (صفت). حرڪتي - ڏنگو].

- چڇڊ چڇڊ (ت): معاورو. تمام ڏنگو - لڇو - حرڪتي - بد معاش.

- چڇڊ جاڳائڻ: حرڪت ڪرڻ. جهيڙو جاڳائڻ.

- چڇڊ مچائڻ: چڇڊ جاڳائڻ. فساد جاڳائڻ - جهيڙو وڌائڻ.

● چڇڙائڻ: مصدر. چڇڊو ڪرڻ - ٻڌو ڪرڻ. گهٽائڻ - ٿورو ڪرڻ.

● چڇڙو ۽ چڇڙا: ذ. صفت. ”چڇڊو“ جو تصغير. ٻڌو - ٻائيءَ جهڙو. ٻائيائو (ذ) فريب - ٺڳي - دولاڻ.

● چڇڙڻ (ڪ): مصدر. شاديءَ جا ساڻس ڪرڻ.

● چڇڊو ۽ چڇڊا: ذ. صفت. گهڻو ٻائي پيل - پٽو - پتلو. ٻري - وڻپريڪو. جڏا - الڳ - پٽرو. (ث). چڇڊي ۽ چڇڊيون.

● چڇو: ذ. آٽڪ - رڪاوٽ - رنڊڪ - ڦٽو.

● چڇو ۽ چڇا: ذ. صفت. ڍرو - سست - آهستي ڪم ڪندڙ - بيڪار.

● چڇوڙڻ: مصدر. ڏونڌاڙڻ. مٽيءَ ۾ لوڻيڻ - ليٽوڙڻ - بيزار ڪرڻ - خفي ڪرڻ. گهٽائڻ.

● چڇوڻڊ ۽ چڇوڻڊر: ذ. [ه] هڪ قسم جو ڏوٽو (جنهن ۾ بند ٿو تمام گهڻي ٿئي) - انڌو ڪوٺو.

● چڇو والو: ذ. ڪپڙن جي ڊيگهه ۽ ويڪر.

● چڇ ورهياڪو: اسم خاص. ”ٺٽي“ جي ويجهو هڪ ڍنڍ جو نالو.

● چڇوهر (ت): ذ. بهتان - الزام.

● چڇي ۽ چڇيون: ث. چڇ - چڇن. هيٺاهين ڪلرائي زمين.

- چڇي ٿيڻ: زمين ڪلرائي ٿيڻ.

● چڇي ۽ چڇيون: ث. ڪيڪي. سڄيءَ جي ڦڙ - ڪيڪاڻ - ڪيڪ - گندگي - ڪين ڪيچرو - مڇيءَ جي بد بوءِ.

”ڪيڪي“ هائيمون ڪارپون، چڇيءَ هاڻا چڇ (شاهه).

گهٽ قيمت واري سڄي. ڍلڪ جي سڄي. ٻار جو پيشاب يا پاخانو.

● چڇي مورا: اسم خاص. تعلقي ڏيپلي ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● چڇڊر ۽ چڇڊر: ذ. شيگوفو - مڪري. ڦٽو - فريب.

● چڇڊرڻ (ث) مصدر. ڪپڙي تي ڪچي ڏاڳي ساڻ ٿيڻ - ٽڪائڻ - ٽڪڻ جو ڀرت ڪرڻ.

● چڇڊرو ۽ چڇڊرا (ت): ذ. صفت. چڇڊو - ٻڌو. ورلو.

● چڇڊ: ث. چڇڻ جي حالت. چوٽ (قيمت ۾) - لاٽ.

- چڇڊ چوٽ ڪرڻ: (قيمت ۾) ڪجهه رقم گهٽ ڪرڻ - ڪجهه رعايت ڪرڻ.

● چڇڊت: ث. چڇڊ - چوٽ. لاٽ. معافي - قيمت ۾ ڪمي.

● چڊائڻي: مصدر. چڙڻ - چڙائڻ - ڪاوڙائڻ. چڙيو ڪرڻ.
 - چڙائڻ: چڙائڻ: ذ. صفت. ڪاوڙيل - چڙيل - چڙيل - مست.
 ● چڙائڻ: مصر "چڙ" مان متعدي بالواسطه. چڙ ڪڍائڻ (ڪڙي تي).
 ● چڙير: ٿ. چڙهو ٺاهڻ. ڪڙيل ڪير.
 ● چڙير (لس) ٿ. جهيڙو - بڪيڙو - معاملو. چڙيڪ - چڙيڪ - مڪڙ - سرت - سنڀال.
 ● چڙچوٽ: ٿ. آڪلاءُ - جلدائڻ.
 ● چڙڙ: ذ. صفت. چوٽڪو - ريزڪي - "چڙڙ ڪم". چڙيل (پٺا). رولو - بيگانو - آواره - بياهو.
 ● چڙڙ ٻڙڙ، چڙڙو رڙڙ: ظرف. چڙو چڙو - سُنڌسڙ - ڊانوان ڊول - ٿڙيل ٻڪيڙيل، ڪڙيل ڪير جو ٺاهڻ. چڙهو ٺاهڻ.
 ● چڙڙي: چڙڙيون: ٿ. جالور جو هڪ قسم - گيلوئي - ڪيرڙي.
 ● چڙڪ: ٿ. هوا جو ٿورو جهوٽو. ٿوري وقت لاءِ مينهن جو وسڪارو. لوڻ پُرڪڻ جي حالت.
 ● چڙڪڻ: مصدر. چرڪ پڙڻ - اوچتو ڏڪي وڃڻ. ڊڄڻ - ڊپ ڪرڻ - ٽهڻ - ٿاه ڪائڻ. پُرڪڻ - چڙڪارڻ (لوڻ، مصالح وغيره).
 - چڙڪ، چڙڪ: چڙڪ: ذ. اوچتو ڊپ - ٿاهڻ - ڊيهو - آڊڪو - خوف - ڀڄو - آڏو - ڇڏبو - سوڄ.
 - چڙڪائڻ: مصدر "چرڪڻ" مان متعدي بالواسطه. ڊيچارڻ - ٿاهڻ. اوچتو ڊپ وڃڻ. ٿورو ٿورو ڏوٽو وٺڻ (ل).
 - چرڪ پڙڻ، مارڻ: ڊپ ڪان اوچتو ڏڪي وڃڻ. ڊڄي وڃڻ. ٽهڻ - چڙڪڻ. ڪنهن ڊپ جي سببان اوچتو ٽپ ڏيئي آڻڻ.
 - چرڪ ٿيڻ: چرڪ پوڻ. ڪنهن نامعلوم خوف جو احساس ٿيڻ - ڊڄي وڃڻ.

- چڊائڻي، چڊائڻي: ٿ. پٽڙائي. ڏوري - ٻه پرائي - گهٽائي - ڪمي - فاصلو - وڙي.
 - چڊو ٻاڏو: محاورو: ايڪڙ ٻيڪڙ - ٿوري انداز ۾ - وڙو. ڪڏهن ڪڏهن - اتفاق سان - مشڪل سان.
 - چڊو ٻاڏو لڏڻ: ٿوري انداز ۾ هٿ اچڻ - وڙي هٿ اچڻ - مشڪل سان لڏڻ - ڪڏهن ڪڏهن لڏڻ - اتفاقي هٿ اچڻ.
 ● چڊو: چڊو (ٿ): ذ. [ع. شَر] چڙو < چڙو < چڙو يا پوٽ جو اثر.
 ● چڙ: اسم خاص. مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو. تعلقي ٽنڊي باگي ۾ هڪ ڊيهه جو نالو.
 ● چڙو چڙو: ٿ. ٺاهڻ جي آڻ - لپٽ - ٻوڏ. هيٺاهين زمين ۾ بيٺل نالڪهو ٺاهڻ. ٺاهڻ جي لس. درياءُ جي چاڙه جو ٺاهڻ. ٻڪين مڪڙن يا ٻڪرين جو وڏو تعداد "اچي نهي نوتارڪي" ۾، چاڱي منڊي چڙو (چام خان).
 چانگت - وٽر - قطار (ڪ).
 ● چڙو: چڙو (ت): ذ. [ع. شَر] فساد - جهيڙو - معاملو. چڙائي - شرارت.
 - چڙو ڪڏائڻ: شَر ڪڏائڻ. ريس ڏيارڻ - شرارت پيدا ڪرڻ.
 - چڙو وڃڻ: فساد وڃڻ - جهيڙو مچائڻ - فساد برپا ڪرڻ.
 - چڙڙي: ذ. صفت. شيطان - فساد - جهيڙاڪار.
 ● چڙ: ٿ. مصدر "چڙڻ" مان اسم. ٻورو سان ڪڙي تي چاڙهي هڻڻ جي حالت. ڪڙي تي لڏائڻ چڙيالي.
 ● چڙو: چڙو (ل): ذ. چڙڻ جو اوزار - پورو چڙ جو ڪم.
 ● چڙو: چڙو: ذ. ٺاهڻ جي جيت جو هڪ قسم - سڙو - ڪپڪپو.
 ● چڙڙي (ل): ٿ. ڊيڙڪاري - ريزو - ريجو - روپي جا چڙيل يا پڳتل پٺا - وڏي ٺوٺ جي عوض. لنڊا ٺوٺ.

- چيرڪ پٽون: ٿاه پون (جانورن يا پکين ۾).
- چيرڪ پٽون ڊپ لڳڻ.
- چيرڪ ڦٽڻ (ت): ٿاه پون. ڊچڻ. ڊپ ٿيڻ.
- چيرڪيٽو ۽ چيرڪيٽا: ذ. صفت. ڊچڻو. ڊچڻو.
- ٽهڻو (ت) چيرڪيٽي ۽ چيرڪيٽون.
- چيرڪيٽل ۽ چيرڪيٽل: ذ. صفت. چيرڪ.
- ٻيل. ڊئل. ٽئل.
- چيرڪنٽ ۽ چيرڪنٽون: ٽ. زناني زيور جو (هڪ قسم. هڪ قسم جي وڏي ٽٽ).
- چيرڪن: مصدر. چيري پون. چيرڪن. ڪاوڙجڻ.
- چيرڪيٽن. بگڙي وڃڻ. چيرڪيٽن. رلڻ. رمن.
- چيرڪن: ڪاٺن لاءِ اچڻ.
- چيرڪن: مصدر. (سن. چيرڪ) چيرڪ ڪرڻ.
- ڪڙي تي رنگين پور هڻي، چيرڪ ڪڍڻ.
- ڪرڻ. چيرڪن.
- چيرڪيٽي: ٽ. ڪڙي تي چيرڪ.
- چيرڪيٽي ۽ چيرڪيٽون: ٽ. اوزار جو هڪ قسم (جا ڪاٺين وغيره چيرڪن ۾ ڪم اچي). چيرڪيٽي.
- چيرڪيٽي ۽ چيرڪيٽون: سونارن جي اصطلاح ۾ لوهي پٽ (جو گهڻن صاف ڪرڻ لاءِ ڪم اچي).
- چيرڪيٽي چيرڪ: ذ. (ه. چيرڪا) شيهي جي گولي.
- چيرڪو (بندوق وغيره جو).
- چيرڪو ۽ چيرڪا: ذ. اوزار جو هڪ قسم. وڏي ڪاٽي. ڪاٽ. رازڪي ڪم جو هڪ اوزار (انچ کن موڪرو، اڌ انچ کن ٽلهو ۽ فوٽ کن ڊگهو لوهه جو ٽڪرو جو درزن کي ٺوڪ ڏيڻ ۾ ڪم اچي).
- چيرڪو چيرڪ، چيرڪو ڪير: صفت. چيرڪو چيرڪ.
- چيرڪو چيرڪو ڌار ڌار. ٽيريل ٻڪڙيل.
- چيرڪو ۽ چيرڪا (ت): ذ. سٺ جو ڏيڍو.
- چيرڪي ۽ چيرڪون: ٽ. وڍڻ جو هڪ اوزار. ڪاٽي.
- چيرڪيٽائي: اسم خاص. تعلقي سجاوڻ ۾ هڪ ڏيهه جو نالو.
- چيرڪيلو ۽ چيرڪيلو (ت): ذ. صفت. چالاڪ. اٽڪلي.
- چيرڪيٽو: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
- چيرڪيٽو (ت): اسم خاص. مينگهواڙن جي هڪ ذات جو نالو.
- چيرڪيٽو ۽ چيرڪيٽا: ذ. ننڍي ڪاٽي.
- چيرڪيٽو ۽ چيرڪيٽو: ٽ. ڊگهي ڪاٽي. چيرڪيٽو.
- چيرڪيٽو جي تازي. ان وغيره چيرڪيٽو جي حالت. صفائي. چيرڪيٽو. مار. پچ. سزا. لوهارن جي اصطلاح ۾ 'ڌون' کي هلائڻ جي حالت. (صفت) تيز. ٽيڪو. سڌو.
- "چيرڪيٽو جهي چور ڪي، آءُ چيرڪيٽو عتاب" (شاه).
- چيرڪيٽو: مصدر "چيرڪيٽو" مان متعدي بالواسطه. جانورن تان بئوسو لهرائڻ. ان صفا ڪرائڻ. چيرڪيٽو ڪرائڻ.
- چيرڪيٽي، چيرڪيٽي: ٽ. ان چيرڪيٽو جو آجورو. ان جي چيرڪيٽو. سار. سار. منجهان جانور ڪڍائڻ جي حالت.
- چيرڪيٽو: اسم خاص. تعلقي ڊگهڙي ۾ هڪ ڏيهه جو نالو.
- چيرڪيٽو جاگير: اسم خاص. تعلقي هالا ۾ هڪ ڏيهه جو نالو.
- چيرڪيٽو ۽ چيرڪيٽو: ذ. صفت. اڪيلو. چيرڪو.
- چيرڪيٽو: طرف. چيرڪو وري. منٽسٽر.
- چيرڪيٽو: مصدر. چيرڪيٽو ڏيڻ. تڙي ڏيڻ. ڌڪائڻ. ڌڪو ڏيڻ. چيرڪيٽو. سينٽو. چيرڪيٽو ڪڍڻ.
- چيرڪيٽو ۽ چيرڪيٽو: ٽ. تڙي. پيرڪيٽو. ڌڪي. ڌڪو. چيرڪيٽو. ڪٽهرو ڳالهائڻ.
- چيرڪيٽو: ذ. صفت. چيرڪيٽو ڏيندڙ. زود رنج.
- چيرڪيٽو ۽ چيرڪيٽو (ڪ): ذ. چيرڪيٽو. ڌڪو.
- چيرڪيٽو ڏيڻ: تڙي پون چاڙهڻ. ڌڪو هيٺون ڏيڻ. ڌڪا ڏيڻ. ڌڪائڻ.
- چيرڪيٽي ۽ چيرڪيٽو: ٽ. چيرڪيٽو. ڌڪي. تڙي.
- چيرڪيٽي، چيرڪيٽل: ذ. صفت. چيرڪيٽو. هٿ ڪيل.

- چيرڪ پٽون: ٿاه پون (جانورن يا پکين ۾).
- اوچتو ڊپ لڳڻ.
- چيرڪ ڦٽڻ (ت): ٿاه پون. ڊچڻ. ڊپ ٿيڻ.
- چيرڪيٽو ۽ چيرڪيٽا: ذ. صفت. ڊچڻو. ڊچڻو.
- ٽهڻو (ت) چيرڪيٽي ۽ چيرڪيٽون.
- چيرڪيٽل ۽ چيرڪيٽل: ذ. صفت. چيرڪ.
- ٻيل. ڊئل. ٽئل.
- چيرڪنٽ ۽ چيرڪنٽون: ٽ. زناني زيور جو (هڪ قسم. هڪ قسم جي وڏي ٽٽ).
- چيرڪن: مصدر. چيري پون. چيرڪن. ڪاوڙجڻ.
- چيرڪيٽن. بگڙي وڃڻ. چيرڪيٽن. رلڻ. رمن.
- چيرڪن: ڪاٺن لاءِ اچڻ.
- چيرڪن: مصدر. (سن. چيرڪ) چيرڪ ڪرڻ.
- ڪڙي تي رنگين پور هڻي، چيرڪ ڪڍڻ.
- ڪرڻ. چيرڪن.
- چيرڪيٽي: ٽ. ڪڙي تي چيرڪ.
- چيرڪيٽي ۽ چيرڪيٽون: ٽ. اوزار جو هڪ قسم (جا ڪاٺين وغيره چيرڪن ۾ ڪم اچي). چيرڪيٽي.
- چيرڪيٽي ۽ چيرڪيٽون: سونارن جي اصطلاح ۾ لوهي پٽ (جو گهڻن صاف ڪرڻ لاءِ ڪم اچي).
- چيرڪيٽي چيرڪ: ذ. (ه. چيرڪا) شيهي جي گولي.
- چيرڪو (بندوق وغيره جو).
- چيرڪو ۽ چيرڪا: ذ. اوزار جو هڪ قسم. وڏي ڪاٽي. ڪاٽ. رازڪي ڪم جو هڪ اوزار (انچ کن موڪرو، اڌ انچ کن ٽلهو ۽ فوٽ کن ڊگهو لوهه جو ٽڪرو جو درزن کي ٺوڪ ڏيڻ ۾ ڪم اچي).
- چيرڪو چيرڪ، چيرڪو ڪير: صفت. چيرڪو چيرڪ.
- چيرڪو چيرڪو ڌار ڌار. ٽيريل ٻڪڙيل.
- چيرڪو ۽ چيرڪا (ت): ذ. سٺ جو ڏيڍو.
- چيرڪي ۽ چيرڪون: ٽ. وڍڻ جو هڪ اوزار. ڪاٽي.
- چيرڪيٽائي: اسم خاص. تعلقي سجاوڻ ۾ هڪ ڏيهه جو نالو.
- چيرڪيلو ۽ چيرڪيلو (ت): ذ. صفت. چالاڪ. اٽڪلي.

● چيڙ ڪن: مصدر. چيڙڻ (ل). وڃائڻ (ت).
 آواز ڪڍڻ (تالهيءَ وغيره کي ڌڪ هڻي).
 ● چيڙ ڪن: (ل): مصدر. الڙڻ-اڪڙڻ (سنڌ).
 ٿڪ سبب عضوا ڍرا ٿيڻ.
 ● چيڙ ڳاهي (ت): ٿ. ڳاهه ڳاهڻ جو هڪ
 نمونو- بنا ڦرڻي ڳاهه. ڳاهه مٿان چڻ يا چڻ
 ڏانڊن جي هٿر.
 ● چيڙ سوڙي: (ل): ٿ. صفت. چيڙ وڃيڙ.
 جدا جدا.
 ● چيڙڻ (چيڙڻ): مصدر. آن جي دائن تان
 ٻوسو لاهڻ لاءِ آڪريءَ ۾ ڪڍڻ (فقط چانورن
 ۽ سائڻي کي چڙيندا آهن)- چيڙ ڏيڻ.
 ● چيڙڻ: مصدر. چيڙڻ-ڪاوڙجڻ. چيڙڻ-
 مڇر جڻ. جوش ۾ ڀرجڻ.
 ● چيڙڻ: مصدر. [پرا. چيڙڻي سن. چيڙڻ]
 ڪڍڻ (گنڍي هٽڻ). وهڻ جو رسي وغيره مان
 ٽٽڻ. چيڙڻ-آزاد ٿيڻ-نيڪرڻ (قيد مان) چيڙڻ
 (بندوق). وهڻ-جاري ٿيڻ (پاڻي). انزال ٿيڻ-
 خلاص ٿيڻ-چيڙي پوڻ.
 - چيڙي پٽائڻ: آزاد-روءِ سوء-پنهنجي
 ٿي کڻي-خود مختار.
 - چيڙي پوڻ: چيڙي پوڻ-انزال ٿيڻ.
 - چيڙي ڪوٽا: ٿ. نثر.
 - چيڙيو (پڇڙيو) ڳالهائڻ: جنن آيو تنن ڳالهائڻ-
 خيال کان سواءِ ڳالهائڻ. بنا روڪ ٽوڪ ڳالهائڻ.
 ● چيڙو ۽ چيڙا: ڌ. صفت. چيڙهو هڪڙو-
 اڪيلو. ان پريٽيل-وانڍو. فقط-رڳو. (ٿ).
 چيڙي ۽ چيڙيون.
 - چيڙو چيڙيل: محاورو. اڪيلو-اڪيلي سر.
 وانڍو. ان پريٽيل-ڪنوارو (ٿ). چيڙي چيڙيل.
 - چيڙو پٽو: ظرف. فقط-رڳو.
 - چيڙو چيڙيلو: ڌ. صفت. ڪنوارو-اڪيلو. ٻارن
 کان سواءِ-چيڙو چيڙيل (ٿ). چيڙي چيڙيل.
 ● چيڙواڳ: ڌ. صفت. آزاد-چيڙيل. واڳ کان
 سواءِ (گهوڙو، وهڻ). روءِ سوء-خود مختار.
 اختيار کان ٻاهر.

- چيڙ ٻيئون ڏين: چيڙ ٻيئون ڏين-تريون ميلائڻ-
 ڌڪائڻ.
 ● چيڙت ۽ چيڙت: ڌ. صفت. چالاڪ-ڦڙت-
 جهنجهر. آڇو. چيڙل-جلد باز.
 ● چيڙ چيڙ ڳاڙا (ڳاڙا): محاورو: چيڙيل ڳاڙن
 وانگر پنهنجي منهن هٽو. ڪليل ڳاڙن وانگر
 پنهنجي منهن چرندڙ. روءِ سوء-خود خيال-
 پنهنجي منهن.
 ● چيڙ چيڙ ڳاڙا (ڳاڙا) هٽڻ: پنهنجي منهن
 مان هٽڻ-چيڙو چيڙ هٽڻ. ٻڌيءَ ۾ نه هٽڻ-
 سڀني جو پنهنجو منهن هٽڻ.
 ● چيڙ چيڙ: ٿ. آن چيڙڻ جي حالت. آن
 جي چيڙائي-چيڙ.
 ● چيڙ چيڙ: ٿ. ڪم جي جلدائي-آڪلاءِ-
 تڪڙ-تڪڙ-آٻاهر-تيزي-تيڪائي-عجلت-
 جلد باري.
 ● چيڙ ڪ: صفت. چوڻو. ڪڙو ٿڌو-چڙست.
 ڦڙت. جل ڦٽاڪو. تڪڙو.
 ● چيڙ ڪو: ڌ. صفت. چڙست-ڦڙت-چيڙت.
 هٿ وارو (ڌ) دٻاءُ-ڊپ (ت).
 ● چيڙ ڪ ۽ چيڙ ڪوڻ: ٿ. ڪوڙ کي وانگر
 دام (جو عموماً ننڍڙن پکين جهڙوڪ بلبلن،
 جهرڪين وغيره جي ڦاسائڻ لاءِ آڏيندا آهن).
 - چيڙ ڪ آڏن: (ت): اوس-ٿو ڪڍڻ-
 انتظار ڪرڻ.
 - چيڙ ڪ منڊل: پکين ڦاسائڻ لاءِ
 دام آڏن.
 - چيڙ ڪ (چيڙ ڪوڻ) هٽڻ (ت): بي لحاظو ڳالهائڻ.
 طعنا ٽٽڪا هٽڻ. ڳالهائڻ هٽڻ.
 ● چيڙ ڪ: صفت. ڪليل-چيڙل. ڪٽو (جواب).
 - چيڙ ڪ جواب ڏيڻ: روڏو جواب ڏيڻ.
 تهڻهه جواب ڏيڻ. انڪار ڪرڻ. صفا
 جواب ڏيڻ.
 - چيڙ ڪ هٽڻ: بي لحاظو هٽڻ. ڳالهائڻ جو
 چيڙت هٽڻ (جو رک رکاءُ نه ڪري ۽ منهن
 تي سچ چئي).

= چٽڙهيدار ۽ چٽڙهيدار: ذ. صفت. اهو ماڻهو جو هٿ ۾ لڪڻ کڻندو هجي. باختيار. لاسن وارو. ٿارين وارو (وڻ). چو بدار. دربان.
 = چٽڙهيون هئڻ: چٽيون هئڻ. هٿ پير هئڻ. ڦٽڪڻ. ڇڏائڻ جي ڪوشش ڪرڻ.
 ● چٽڙي ۽ چٽڙيون: ٿ. لڪڻ. لٽ. تلھڙ. ٿاري. شاخ. ڪنجيءَ جي ٿاري. لٽ. چٽڙهي. (صفت) اڪيلي. ڪناري.
 = چٽڙيون چانگڻ: ڪيڻ وڍڻ (ت): ڪجيءَ جون ٿاريون چانگڻ.
 = چٽڙيون ڏيڻ (ت): ڪجيءَ جي اصطلاح ۾ ڪجين ۾ مال جي گهٽائي هئڻ.
 = چٽڙيون هئڻ: لٽيون هئڻ. ڦٽڪڻ. جيند ڇڏائڻ جي ڪوشش ڪرڻ. ڪپھ وغيره کي سڻ (ڪ).
 ● چٽڙيترو ۽ چٽڙيترو (ت): ذ. صفت. حرڪتي. ائٽرو. ڪپھيلو. ڏنگو.
 ● چٽڙيو ۽ چٽڙيا: صفت. چٽڙيل. ڇوٽ (ريزو). (ذ) جلاب کان آيل ڪاڪوس. درياءَ جو (هاڻي).
 = چٽڙيو پٽڙيو ڳالهائڻ: بنا سوچ سمجهه جي ڳالهائڻ.
 = چٽڙيو ڳالهائڻ: ڇوٽ ڳالهائڻ. گستاخيءَ سان ڳالهائڻ. گهٽ وڌ ڳالهائڻ.
 = چٽڙيو مٽائڻ: بد ڪار ٿيڻ. به پيشو ڪرائڻ.
 ● چٽسو ۽ چٽسا (ل): ذ. بيوقوف. بي عقل. هيٺو. بڙدل. نادان. اناڙي. زن مريد. چٽه سو تارڻ وارو آئيل ڪپڙو. مڇو (ٿ). چٽسي ۽ چٽسيون.
 ● چڪ ۽ چڪون: ٿ. (سن. چڪڙ) پسرڊائي. آسياس. تر. وسڻ. آبادي "ويجهي چڪ". ويجهڙائي. نڙديڪي. (ف. شش" = چنه) تاس ۾ ڇهن دائن وارو پتو. چڪي.
 ● چڪ ۽ چڪيون: ٿ. درياڻي پٽيءَ جي سڙھ کي پٽڻ جي رسن مان هڪ رسو.
 ● چڪ: ذ. جهڙالو. ملار.

= چٽڙواڳي: ٿ. خود مختاري. پنهنجي منهن هٿن جي حالت. آزادي.
 ● چٽڙهه: ٿ. تيز وهڪرو (هاڻيءَ جو). مان. چٽ.
 = چٽڙه ڪرڻ. هئڻ: چٽ هئڻ. دٽ هئڻ. مان ڪري ڪري ٻوڏ.
 ● چٽڙهه ۽ چٽڙهون: ٿ. ڊگهي ڪاٺي. لڙهو. لام. ٿاري. سنهي ۽ ڊگهي ڪاٺي. بانس جو لڙهو. پٽڙي. ٽنگ. لٽ. درياءَ جي شاخ. چاڙھ.
 = چٽڙهه لڳڻ (ت): پٽڙي لڳڻ. لٽ. جو ڌڪ لڳڻ. نقصان رسڻ.
 = چٽڙهه نه چورڻ (ت): چنگهه به نه چورڻ. پٽڙي به نه چورڻ. مان ۾ ٻيو رهڻ.
 = چٽڙهون هئڻ (ت): چٽڙيون هئڻ. هٿ پير هئڻ. ڪوشش ڪرڻ.
 = چٽڙهي ۽ چٽڙهيون: ٿ. چٽڙي. لٽ.
 = چٽڙهيون هئڻ: لٽيون هئڻ. چٽڙيون هئڻ.
 ● چٽڙهه: ذ. اجرڪ چٽڻ جو ڇڏو رنگ.
 ● چٽڙهات ۽ چٽڙهائون: ٿ. نار جو هڪ عضو (پانڊي جي مٿان مٽجڻ واري ڪاٺي).
 = چٽڙهه، چٽڙهائي: ٿ. سارين جي چٽڙ.
 چٽڙئي.
 = چٽڙهو چٽڻ: ٿ. سارين جي چٽڙ. چٽڙيند.
 ● چٽڙهو ۽ چٽڙها: ذ. صفت. چٽڙو. اڪيلو. هڪڙو. ڪنوارو. سٺ جو ڦورو (ت). اها ڪاٺي جنهن تي ڪپھ ويڙهي، دوا مان ٻوڙي ڪاڪڙي کي لائجي (ل). ڌڀ. بانس (ل).
 = چٽڙهو چٽڻ ۽ چٽڙها چٽڻ: ذ. صفت. اڪيلو. ڪنوارو. چٽو چانڊ. (ٿ). چٽڙهي چانڊ.
 = چٽڙو چٽڙل: ذ. صفت. ڪنوارو. ان پڙيل. چٽڙو چٽڙل. (ٿ) چٽڙي چٽڙل.
 ● چٽڙهي ۽ چٽڙهيون: ٿ. سنهي ڪاٺي. لڪڻ. تلھڙ. چٽڙي. لٽ. ٿاري. لام. لٽ. ڪجيءَ جي ٿاري. چانديءَ جي لٽ. سٺ جو ڦورو (ت). اختياري (ت).

— چڪ پڻ تي اچي بيهڻ: راند جو نبرڻ.
راند (چوٽڙ جو) آخرين داڻ تي هڻڻ. ڪنهن
به شئي جو خاتمو ٿيڻ. پڇاڙي ٿيڻ. مَرڻ جي
ڪنڌيءَ تي هڻڻ.

— چڪ پڻ تي هڻڻ: چڪ پڻ تي اچي
بيهڻ. مَرڻ جي ڪنڌيءَ تي هڻڻ. تمام جلدي
ختم ٿي وڃڻ واري حالت ۾ هڻڻ.

● چڪڻ: مصدر. ”چڪڻ“ مان فعل مجهول.
سيڪو ٺهڻ.

● چڪڻ: مصدر ”چڪڻ“ مان فعل مجهول.
ٽانڊڄڻ. ڪشڻ. اينگهڻ. گهٽلڻ (ڪورٽ ۾).

● چڪڙ ۽ چڪر (ت): ذ. صفت. آهو ماڻهو
جنهن کي هٿ ۾ چٽو آڱريون هجن. چاڱو.

● چڪڙ ۽ چڪر: ذ. صفت. چڪيندڙ. زوري
ڪسيندڙ. چيندڙ. چڪيءَ وارو (مريض).

● چڪ رَس: ت. دريائي پٽيءَ جي چڪڻ
لاءِ رسو. لائڻ.

● چڪڙو ۽ چڪڙا: ذ [سن. شڪڙو ۽ شڪڙو].
بيل گاڏي جو هڪ قسم (جنهن کي چار ٿيٽا هجن،

مٿان ۽ پاسن کان بند ٿيل هيچي، سواريءَ جي
ڪمر اچي). هڪ قسم جي ڍڪَ واري بيل گاڏي.

ريل گاڏيءَ جو ننڍو گاڏو.

● چڪڙي ۽ چڪڙيون: ت. [سن. شڪڙو ۽ شڪڙو].
گاڏيءَ جو هڪ قسم. اڃائي ميار رکڻ. چوٽڙ

راند جو هڪ داڻ. چنن داڻن وارو پتو. چڪ.

● چڪڻ: صفت. موهت. عاشق. فريفتہ. نشي
۾ غلطان. شيدا. مفتون. بد مست. آلهوت.

● چڪڻڊو ۽ چڪڻڊا: ذ. صفت. [سن.
ششڻ + ڪوٺهڻ] چنن ڪنڊن وارو. چنن
ڪنڊن واري شڪل.

● چڪڻ: مصدر. چڪڻ ٿيڻ. موهت ٿيڻ.
عاشق ٿيڻ.

● چڪڻ: ت. وڌي يا نوڙي جا مَٽَ پُٽَڙي
کي ڦيرائڻ لاءِ ڪمر اچي (ل). وڌي. نيتو.

ننڍڙي ٻار کي مَٽَ جي سَوَڻ ڪرڻ لاءِ اک
جي پُورن پٽن کي باهه تي سيڪي انهن مان

— چڪ اچڻ (ت): سوداءُ ٿيڻ. دل تي ڪو
خيال اچڻ.

● چڪ ۽ چڪون: ت. [مصدر. چڪڻ] اسر
چڪ [چڪيءَ] تان. زور. تنڪ. ڪٽ جي

وان وغيره کي ڏنل چڪيءَ. ڪشش. تانگهه.
آڪير. آڪند. سڪ. ياد گيري. گهر. طلب.

ضرورت. ٽيڪ (ٻاڻيءَ جي). تنڪ مان زور سان
هوا نڪرڻ جي حالت ۾. هڪ دفعو چڪايل

شراب. مَٽَڙيءَ ۾ ٻيل نوڙي. نيتو. پڪڙ.
گرفت. جذبو.

— چڪ چٽو ڪرڻ: چڪتاڻ ڪرڻ. گهٽل
ڪرڻ. تڪليف ڏيڻ.

— چڪ چڪاڻ: ت. چڪتاڻ. گهٽل ڪيبنڊاڙ.
ڪشمڪش.

— چڪ مَنجھڻ: تڪليف ۾ پوڻ.
● چڪاچڪ: ظرف. ڪناٿار. ٽيمٿار. پَر پَر.

— چڪاچڪ ڪرڻ: چڱيءَ طرح سان پَرڻ.
ڍو ڪرڻ. ٽيمٿار ڪرڻ.

● چڪائڻ: مصدر. چڪڻ ڪرائڻ. پاڻ تي
موهت ڪرڻ.

● چڪائڻ: مصدر. ”چڪڻ“ مان متعدي
بالواسطه. چڪ ڏيارڻ. تانائڻ. وٺڻ (ٻاڻي يا

بجلي جو ڪنيڪشن). گهرڻ (سگ). گهٽلائڻ
(ڪورٽ ۾). وٺڻ (حق). دعويٰ ڄمائڻ.

● چڪتاڻ: ت. [چڪڻ + چڪ + تائڻ] تان
چڪ چڪاڻ. گهٽل ڪيبنڊاڙ. رَڳڙو. معاملو.

تقاضا. طلب. ڪشمڪش.

— چڪتاڻ ڪرڻ: چڪ چڪاڻ ڪرڻ. سختيءَ
سان گهر ڪرڻ. گهٽل ڪرڻ.

— چڪ پڻ: محاورو. ڌاري جو چڪو
(چٽو داڻا) يا پڻ (هڪ داڻو). چوٽڙ يا ڌاري

راند ۾ ڪنهن ڌر جي راند جي اها حالت جنهن ۾
چڪو پوڻ سان راند اڃا به هلي سگهي ٿي ۽

پڻ جي داڻ پوڻ سان راند ختم ٿي وڃي.
آخرين داڻ پڇاڙي (راند جي). انتها (ڪنهن ڪم جي).

پويان پساهه. باقي ٿوري وقت تي.

- چيڪا ڏيڻ: ڳاھ وقت ڏاندن جي ٻوٽن تي ٻوٽاڙا چاڙهڻ.

- چيڪائي ۽ چيڪائي: ذ. صفت. چيڪا ٺاهيندڙ- چيڪن وارو.

- چيڪو چوڻ: آزاد ٿيڻ- چوڙواڳ ٿيڻ. ٻاندي لهڻ.

- چيڪو ٺهڻ: وات کليل- گهڻي ڪڪڙ- گهڻو ڳالهائڻ.

- چيڪي تي (ڳڻبي) رکڻ: وڏائي ڪرڻ- ٽيڙي ڪرڻ- ٻان کي ڪجهه سمجهڻ.

● چيڪي ۽ چيڪيئون: ٺ. (سن. ششٽ = ڇهه) تاس ۾ ڇهن انگن وارو پتو. (صفت). حيران- پريشان. مستاني- متوالي

”چيڪي چوليءَ ۾ گهڙي، جيتي جي وڙاه“ (شاه).

دريائي ٻيڙيءَ جي قلميءَ کي قابو ڪرڻ جو رسو.

● چيڪي: ٺ. هڪ قسم جي بيماري (ڪنهن ڳري ٻار کڻ يا ٽپ ڏيڻ وغيره سبب چيلهم ۾ سٺ پوڻ جي بيماري) - ناف جي بيماري. چيلهم جو سؤر. ڪچو ٻار ڪرڻ جي زباني بيماري (ت).

مئل جو هڪ انگ (جنهن ۾ هڪ مئل ٻئي مئل جي ٽنگڻ ۾ گوڏو ڏيئي، مٿين جي زور تي مٿي آچي).

- چيڪي اچڻ: ڪچو ٻار ڪرڻ. سٺ اچڻ. چيلهم ۾ سؤر پوڻ.

- چيڪيءَ تي ڪڻڻ: مئل ۾ هڪ داء وڙهڻ (جنهن ۾ مخالف مئل جي ٽنگڻ رچان گوڏو ڏيئي مٿين جي زور تي مٿي کڻي آچي).

- چيڪي هٽڻ: ڪڻڻ: مئل ۾ چيڪيءَ جو وارو ڪڍڻ.

- چيڪي پوڻ: ڪنهن ڳري ٻار وغيره ڪڻڻ ڪري چيلهم ۾ سٺ پوڻ - ناف (دٺ) ٿورو سِرڪي وڃڻ.

● چيڪي ۽ چيڪيئون: ٺ. چيڪ- تان. اوچتي چيڪ- چيڪي (لغاف وغيره کي). سٺ

”چيڪيءَ چينائين، پٺڻ مڙوئي پٺڻ جو“ (شاه).

ڪڍيل رس (جا ٻار جي نڪ ۾ وجهندا آهن). ٻوٽيءَ جو هڪ قسم (جا ڪٽي ڇائي ناس وانگر ڪم آڻجي ته گهاٽي بلغم کي چيڪن رستي ٻاهر ڪڍي ۽ مٿي جي سؤر کي فائدو ڪري) - ٺڪ چيڪي.

● چيڪين (چيڪين): مصدر. (سن. ڪرڻ) چيڪ ڏيڻ- زور سان ٻان ڏانهن آڻڻ- تائڻ. ڪڻڻ. ڊوھڻ. گهٽڻ. لٽڪارڻ (مقابلي يا پٽاند لاءِ). ويجهو آڻڻ. گهڻ (سڱ). ٻڌڻ (حق). تقاضا ڪرڻ. پيڙي (ٻيڙي، چيلهم وغيره). اينگهائڻ.

- چيڪي ۽ چيڪيئون: ٺ. پيڙي ۾ ڪم ايندڙ هڪ رسي (جنهن مان پيڙي جي پکي کي چيڪي پٽي جي) - پيارن جو هڪ اوزار.

● چيڪو: صفت. (سن. ششٽ = ڇهه) ڇهه (۶).

- چيڪو پنڄو ڪرڻ: ٺيڙڪ ٺيڙڪي ڪرڻ. اٽڪل سٽڪل ڪرڻ. دولاپ ڪرڻ- ٺيڙڪي ڪرڻ.

● چيڪو ۽ چيڪا: ذ. (سن. ششٽ = ڇهه) هڏي، پٿر وغيره مان ٺهيل ڇهن پاسن وارو ننڍڙو مڪعب (جنهن تي هڪ ڪان ڇهن تائين ٺيڙڪن جي صورت ۾ نشان ٿيل هجن، چوپٽ راند يا جوا ۾ داء هڻڻ جي ڪم اچي) - ڍارو- ڪٽو (ٽروءَ). هڪ عدد جو نالو.

- چيڪائي: ذ. صفت. چيڪا هڻندڙ- جُواري.

- چيڪو هڻڻ: ڍارو هڻڻ- جُوا ڪرڻ.

● چيڪو ۽ چيڪا: ذ. نوڙين مان ٺهيل گول سينهوڙي، جا ٽن يا چئن نوڙين ۾ ٻڌل هوندي آهي ۽ ساهيءَ جي ٻڙ وانگر چيٽ ۾ ٽنگي، ان ۾ کاڌي جون شيون حفاظت سان رکي سگهبيون آهن (جيئن ماکوڙين يا ٻيلن وغيره جي نقصان کان محفوظ رهڻ). نوڙين مان ٺهيل چاريدار ڳوٺڙي جا ڳاھ وقت ڏيڻ جي ٻوٽ تي ٻڌندا آهن (جيئن ڏاند ان نه کائي سگهن) - ٻوٽاڙو. سِڪي جي مٿان لڳل ٽپو يا نشان- مٿر. سِڪو.

گهوڙي جي هڪ بيماري (جا اکين ٽنگڻ ۾ ٿئي).

● چڱير ۽ چڱير: ذ. صفت. چڱي وارو.
چڱن وارو. موڙ وارو. طري وارو. ڪلنگيدار.
پهلوان - جوڌو.

● ”چاچر چڱيرن گهور نه اچي گهاٽوئين.“
(شاهه ڪريم).

● ٽئل - پسنديدو - سردار - اڳواڻ.

● چڱيري: سر لهه جو هڪ قسم.

● چل (ڪ): صفت. گهڻو - ججهو - بي انداز.

● چل چل ۽ چلڻ چلڻ: چلڻون: ٿ. لشڪر -

فوج - سپاه. ست مان ٻئي ڪيڏن لاءِ ٺڪر -

يا ٽين جو هڪ ٿانءُ - ڪئنجي - مڪ.

● چل: ٿ. ڪئنجي. فوج - ڪٽڪ.

● چل (ت): ٿ. ڪٽڪ جي ول جو ٿورو

ٿورو حصو جو گاهه گاهڻ مهل ڏاندن جي

پيرن هيٺان ڏيندا آهن.

● چل وجهڻ: گاهه گاهڻ مهل ڏاندن جي

پيرن هيٺان ول وجهڻ.

● چل ۽ چل: ذ. [سن. چلڻ يا چلڻ]

مڪر - ڍونگ - ٺڳي - دولاب - سٿو - ڍڳ -

دڙو (ڪ).

● چل چل: ذ. ٺڳي - مڪر - فريب - اٽڪل -

ٽئل.

● چل ڪرڻ: دولاب ڪرڻ. رستن - ٺڳڻ.

● چل: ٿ. [سن. شلڪهه] ڪل. چوڌو.

چوڌي (پير جي). سنهون ٻردو. ڏاڙهون جون

ڪلون (جي رنگ طور ڪم اچن). ٿورو ذرو -

زبور - ڪهه. چلڻ جي حالت. تڪليف -

عذاب (ت).

● چل مار: ٿ. مار موچڙو.

● چل: ذ. ڪل. چوڌو. (اصطلاحاً) ڪل

جهڙو زبور. ذرو.

● چل به نه ڏيڻ: ذرو به نه ڏيڻ.

● چل ٻٽ: ذ. ڪهه ڪٺو سامان سڙو.

● چل ٻٽ پائڻ: ڪهه ڪٺو پائڻ.

● چل ٻٽ ڪڍ ڪرڻ: سنهي ٿلهي شيء ڪڍ

ڪرڻ. ڪهه ڪٺو جوڙائي رکڻ.

جوهه. نقصان. دريائي ٻڙيءَ جي سڙهه ڪي
چڪي اڏ سان ٻڌڻ جي رسي. گهر - طلب.

● چڪي اچڻ: چڪا اچڻ. چيبي اچڻ. نقصان
هون. گهر ٿيڻ (قرض جي). گهڻو ڪاهو ٿيڻ.

● چڪي پٽڻ (ت): نقصان پهچائڻ.

● چڪي ڏيڻ: چڪا ڏيڻ. ست ڏيڻ. گهر

ڪرڻ. زور سان چڪي پٽڻ.

● چڪيون پائي وٺڻ: زوري ڪسي وٺڻ.

● چڪاري ۽ چڪاريون: صفت. [چڪا +

ياري > واري] جنهن تي چڪتاڻ ڪجي

”آچاري پيندي، چڪاري ڪين پيندي“.

● چڪيو: صفت. مڙيو - چونڪيو.

● چڪيوڙو (ٿ): ذ. صفت. ٻئي جو زور -

ٽڪ - همت - مڙسي.

● چڪو ۽ چڪا (ت): ذ. صفت. ڇهه ڏندو (جالور).

چهن سالن جي ڄمار جو (وهت). مڇڙو.

● چڪو ۽ چڪار (ت): ذ. طرو (ٻڙي جو) -

چيڙو.

● چڪائي: اسر خاص. هندن جي هڪ ذات

(ضلعي لاڙڪاڻي ۾).

● چڪر (ل): ذ. بدن جو لٽڪيل چمڙو

(پيريءَ سبب).

● چڪر لاڙڻ: ڳئون، مينهن وغيره جو اوه لاڙڻ.

● چڪو ۽ چڪا: ذ. صفت. ڇهه ڏندو (جانور).

چهن سالن جي ڄمار جو جانور. آهو ماڻهو جنهن

جي هٿ يا پير ۾ ڇهه آڱريون هجن - چاڱو.

(ٿ) چيبي ۽ چيڪون.

● چڪو ۽ چڪا: ذ. ميوي جو سڄو (خصوصاً

انگور، ڊاڪ وغيره جو). تارين يا کڻ جو

جهڙو. چوٽو (وارن جو) ويڙهو (ست جو).

موڙ. چٽ.

● چڪارو ۽ چڪاڻون: ذ. صفت. چڪن وارو.

چٽ وارو.

● چڪي: ٿ. زبالي ڪپڙي جو هڪ قسم -

سوسي. (تر ڳاڙهو، جدا جدا رنگن جا سٺا

ليڪا، منجهانئس سٺيون ٺاهين).

- چِلَڙُ ۽ چِلَڙُ: ذ. ڏسو "چِلَڙُ".
 - چِلَڙُ چوڏو: محاورو. گهڻو ڳڻيو. شادي وغيره ۾ ڪم ايندڙ سنهي ٿلهي شيءِ.
 - چِلَڙُ چوڏو: ذ. سنهو ٿلهو زيور. چِلَڙُ چوڏو.
 ● چِلَڪ (ت): ذ. ٻاڻيءَ جي لَپَ.
 ● چِلَڪ (ت): ث. چَميل رت جو ڍڳ، جو وات يا نڪ مان نڪري.
 ● چِلَڪ (ت): ث. چِرُڪُ.
 ● چِلَڪڻ (ت): ث. صفت. بد چال ۽ گندلي عورت.
 ● چِلَڪڻ: مصدر. ٻاڻيءَ جو ڪنهن ٿانءُ ۾ لوڏا کائڻ - چاچولڻ - چِلَڻُ.
 - چِلَڪائڻ: مصدر. "چِلَڪڻ" مان متعدي. بالواسطه. چاچولڻ - لوڏڻ (پريل ٿانءُ ڪسي).
 آگاهڻ - آچِلَڻُ.
 - چِلَڪو ۽ چِلَڪا (ت): ذ. ٻاڻيءَ سان ڀريل ٿانءُ کي لوڏو - چاچول. ٻاڻيءَ جي چلڪڻ جو آواز. چُڪو (ت).
 - چِلَڪِي ۽ چِلَڪِيُون: ث. چولي - لَهر. چاچول.
 - چِلَڪو: ذ. وسڪارو (مينهن جو) - چَچَڪو. جهڙو (واءِ جو). آڏو. چاچول - لوڏو (ٻاڻيءَ جو). لالچ - رشوت (ت).
 ● چِلَڪو ۽ چِلَڪا: ذ. مڇي جو چِلَڙُ.
 - چِلَڪا چڙهڻ: چِلَڙُ چڙهڻ. تنهن چڙهڻ.
 ● چِلَڪِي ۽ چِلَڪِيُون: ث. ٽولي - ماڻهن جو ميڙاڪو - چِلَنگي. مينهن جو وسڪارو. چِلَڪو.
 ● چِلَگري: اسم خاص. مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو. مري بلوچن جو هڪ قبيلو.
 ● چِلَ - مَرَدو ۽ چِلَ - مَرَد (ت): گهوڙي جو هڪ سَنجُ - هڻي ۾ پَرتُ پَرتِلُ چمڙو.
 - چِلَنگ: مينهن جو چِتڪارو.
 ● چِلَنگار (ل): ظرف. چڙواڳ - ري ڌڻيءَ - رولو (چوڀايو مال). نِڌَڻُڪو.
 ● چِلَنگُڙو ۽ چِلَنگُڙا (ل): ذ. کالنگت - جهينگو. هڪ قسم جي ننڍي مڇي.

● چِلَ ۽ چِلُون: ث. (مصدر "چِلَڻ") = هلڻ. سن. اچڻ - چِلَ (هَلَبِي - پَنڌَ. جُنُبش. رولڙو. تڪليف. ڪم جي گهڻائي (ت). ٿيو. ڊوڙ. اچل
 "واهيري جي وير، چِلُون ڪريان چيَرين"
 (شاه).

(مصدر "چِلَڻ" مان امر) هل
 "تالڪي ڳوري چِلَ، لاڙائو سِجُ ٿيو"
 (شاه ڪريم).

● چِلَ - هَل: ث. بيقاري. تيلان ولان.
 - چِلَ - هَل لڳڻ: بيقاري لڳڻ. آندَ مانڌ ٿيڻ.
 - چِلُون ڪرڻ: ٽِپَ ڏيڻ. اچلُون ڏيڻ - ڊوڙڻ - خوشيءَ ۾ ٿينڪ ٿپا ڏيڻ. جهوتو هڻڻ
 "واهيري جي وير، چِلُون ڪريان چيَرين"
 (شاه).

● چِلَ چِلَ: ث. چَمَ چَمَ. بوندَ وسڻ جو آواز
 "چِرَن چالُون چِلَڙُ جِيها، چِلَ چِلَ بوند ڏي چِتڪا"
 (احمد ملاح)

● چِلَڙُ ۽ چِلَڙُ: ذ. صفت. هٿ جو چُوت - مَسْخِي.

● چِلَڙِي ۽ چِلَڙِيُون: (ڪ): ث. چِبي - چِلِي.
 ● چِلَڙَن: ڪجِيءَ جون چِلڪون.
 ● چِلَڙَنگ ۽ چِلَڙَنگُون: ث. آڃانگ - چال - ٿيو.

● چِلَڙِيُون (ل، ت): مصدر "چِلَڻ" مان متعدي بالواسطه. رَنڊِي يا ڪُهاڙِي سان ڪاڻِيءَ جا چوڏا لهرائي سڌو ڪرائڻ - تَرَائڻ. ڪڏو وغيره ٻاڻيءَ سان پَرَائي تار ڪرڻ. ڪنان تار ڪرائڻ.
 ● چِلَڙِيُون: مصدر "چِلَڻ" مان متعدي بالواسطه. هلائڻ - رَلاَئڻ.

● چِلَڙو ۽ چِلَڙا: ذ. (سن. شَلڪَهه) ڪل - چوڏو. چِلَڙُ (مڇي وغيره جو).

● چِلَڙُ، چِلَڙُ ۽ چِلَڙُ: ذ. (سن. شَلڪَهه) مڇيءَ جو چِلَڙو. چِلَڙُ. مائيءَ جو ٻُڙُ. هلڪو ڪُهه. چوڀائي جا وڏيل ڏند (ل).
 ● چِلَڙُ ۽ چِلَڙُ (ت): ذ. صفت. تمام ٿلهو - ٿِيڳو.

ٻارهن ڏينهن چيلي جو تعداد آهي. پرهيز-ڪري.

- چلو ڇاٿارڻ (ڪ): چلو ڌوئڻ. مٿي تي پاڻي وجهڻ.

- چلو ڌوئڻ (ڪ): بيماريءَ مان اٿڻ. مٿي تي پاڻي وجهڻ.

- چلو ڪڍڻ (ت): بيماريءَ کي ڪرڪ ڏيڻ. چاليهو ڪڍڻ.

- چلو ڪرڻ: بيمار جي رک ڪرڻ. مريض کي هڪ ڪوئيءَ ۾ سمهاري ٻاهر نڪرڻ نه ڏيڻ ۽ نه ڌارين سان ملڻ ڏيڻ.

- چلي ۾ ويهڻ: بيماريءَ جي حالت ۾ پرهيز ۾ ويهڻ.

● چلو د رُون: ذ. جانور جو هڪ قسم (قد ڪٿي جيڏو، منهن ابلقي رنگ، ان تي ليڪا آيا، ڪارا ۽ ڪين جي ڪل به ابلقي ٿئي. ان جو گوشت جلتندر ۽ جڏام جي بيماريءَ کي فائدو ڪري).

● چلور ۽ چلور: ذ. صفت. جنهن جا وار چلاوان هجن. گهنڊيدار وارن وارو. سهڻو. محبوب.

● چلوري ۽ چلوريون: مڇيءَ جو هڪ قسم. چلي - چيلڪو.

● چلونگري ۽ چلونگريون: چلونگريون ۽ چلونگريون. ٿ. مڇيءَ جو هڪ قسم.

● چيلهه (ت): ٿ. چيل. تڪليف. عذاب.

- چيلهه ڪرڻ: چيل ڪرڻ. چيلڻ.

- چيلهه ۾ هجڻ: وڏي تڪليف ۾ هجڻ. گهڻي ڪم ۾ مشغول هجڻ.

● چلهوري: ٿ. مڇيءَ جو هڪ قسم (پلي جهڙي ۽ مٺي پاڻيءَ جي ٿئي). چلوري.

● چلي ۽ چليون: ٿ. قيمش (پيس) مان ٺهيل هڪ قسم جي ٽوڪري (جنهن جو مٿس ويڪرو ٿئي) - چيبي. مڇيءَ جو هڪ قسم (لهڙ جهڙي رنگ اچي، بناچندر، ڪلڀين وٽان ۽ ڪنڊا، قد چھ - ست اڇ مٺي پاڻيءَ جي مڇي).

● چلنگي ۽ چلنگيون (ل): ٿ. ٽن چئن ماڻهن جي ٽولي - ٽولو - ننڍو گروه - چڱو.

- چلنگيون ٺهڻ: ٽوليون ٿيڻ. ور چيچي وڃڻ.

● چلڻ: مصدر. نڳڻ - دولاڻ ڪرڻ. پٽيلائڻ. هير ڪائڻ.

● چلڻ: مصدر. ڇوڏا لاهڻ (وڻ جا). ترڻ (ڪاٺي). رندو هڻڻ. ڪٽل لاهڻ - ڪٽڻ. چيلر لاهڻ (مڇي وغيره جا). گهڙڻ - تراشڻ. چڙڻ -

تشم لاهڻ. گهڙڻ (پٿر، قلم وغيره). رهڙڻ (بدن). پٿر جي. ٽيمار ٿيڻ. ڪناتار ٿيڻ (ل).

● چلڻ: مصدر. پاڻيءَ جو لڏڻ. چوليون هڻڻ. چاڪڻ. چاچولجڻ. ڪنارن تان اٿڻ (پاڻي).

ٿلڪڻ (پاڻيءَ ۾). رڻ - ٽولا ڪا ڪائڻ. هلڻ. دربردر ٿيڻ. هلاڪ ٿيڻ (هنڌ ۾). ظاهر ڪرڻ (راز). ڇوڻ - ڳلهائڻ.

● چلڻو ۽ چلڻا (ل): ڦٽڻو - چلڻو. ڦٽو ڪڍڻو.

● چلڻو ۽ چلڻا: ذ. باهه ۾ سڙڻ ڪري چڙهي تي ٿيل ڦوڦيندو - ڦٽو - ڦٽو ڪڍڻو.

● چلڻو ۽ چلڻا: ذ. گهم جو هڪ قسم. چانديءَ يا ٽامي وغيره جي تار جو چلو (جو هٿ جي آڱر ۾ ٻانجي). ستار وڇائڻ جي زبان. لوڪ گيت جو هڪ قسم.

- چٽلا ڪرڻ (ت): ڪجھيءَ جي اصطلاح ۾ ڏونڪا ڪڍي گول چٽلن جي صورت ۾ آڻڻ.

- چلو منڊي پائڻ: زيور پائڻ. هار سينگار ڪرڻ.

- چلو منڊي لاهي ويهڻ (ت): مٺي آسرا لاهي ويهڻ. بي اونو ٿي ويهڻ.

● چلڻو: اسم خاص. تعلقي ميهڙ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● چيلو ۽ چيلا: ذ. [ف. چيلهه] ٻار ڄمڻ يا ماما جي بيماريءَ جي حالت ۾ مريض کي ٻين ماڻهن سان ملڻ کان پرهيز ڪرڻ جي حالت (و. ٻي جي حالت ۾ ناهڪ يا بيمار ماڻهوءَ جو ائورورت تي ٻوندو آهي ۽ ماما جي بيماريءَ جي حالت ۾ اها بيماري ٻين کي وڇڙندي آهي). عموماً

● چمڪڻ: مصدر. ڏسو "چمڪڻ".
 ● چمڪڻ: مصدر. وڃڻ (گهنگهره وغيره).
 چڻڪو ڪرڻ - ڌاتوءَ مان ٺهيل ڪنهن شيءِ جو
 آواز ڪرڻ. آواز ڪرڻ. چم چم ڪرڻ. گهڻو
 واءُ لڳڻ (ل).
 = چمڪو ۽ چمڪا: ڏ. واڌو (گهنگهرن جو).
 چمير وغيره جو آواز. ٽڪو واءُ (ل).
 ● چمڪيو ۽ چمڪيا (ت): ڏ. رانديڪي جو
 هڪ قسم - جهنجھڻو.
 ● چمڪيئي: ٺ. ٻسارڪي وڪر جو هڪ قسم
 (هڪ قسم جي وڻ ۽ ان جي ٿر جو نالو) -
 اسڪاس جي هڪ ڦري، جيڪا چمڪڻ جو
 آواز ڪندي آهي.
 ● چمڪولي (ک): ٺ. هڪ قسم جو ڦل (ناريل
 جهڙو ٿئي، پٽان ايندڙ رت جي بند ڪرڻ لاءِ
 ڏوڙي ۾ گڏي کارائيندا آهن. ڪڇ ۽ ڪاٺياواڙ
 ۾ گهڻي ٿئي).
 ● چمڪي ۽ چمڪيون: ٺ. سنهڙو لڪڻ -
 چمڪ. ننڍي ڪاٺي ۽ ان جي چوٽيءَ ۾ ٻڌل
 ڏور (جا مڇي مارڻ لاءِ ڪم اچي).
 ● چمڻ (ت) ۽ مصدر. ٿڌو ٿيڻ. ٽرڻ. اُٿڻ.
 ● چمڻيا: ٺ. (سن. ڪشم) ڪميا. مهرباني.
 ● چن: اسم خاص. تعلقي ٿنڌي باگي ۾ هڪ
 ديهه جو نالو. هڪ ڳوٺ جو نالو.
 ● چن، چن ۽ چنڻ: ٺ. (سن. چنڊ) ٿوڻين.
 تي بيٺل ڪڪائين چيٽ. چنڊر. وڏو چنڊو.
 منهن. هيٺاهين زمين (جتي هائي گڏ ٿئي ۽
 سڪڻ بعد الهيءَ هنڌ گاهه پوڙا وغيره پيدا ٿين).
 تانگهو تلاءُ - سيم وغيره جي پاڻيءَ وارو هيٺاهون
 هنڌ - ڍنڍ (ل). گاهه ۽ وڻڪار وارو هنڌ.
 = چن ٻڌڻ: چنڊو ٺاهڻ. منهن اڏڻ.
 ● چن: ٺ. ڪين - پلڪ - گهڙي - لحظو -
 ڪنڻ.
 ● چن: ڏ. بيماريءَ جو هڪ قسم (جنهن ۾
 ترو لهي هوندو آهي). [مصدر. "چن" < چين]
 پڪ - ٺوٺ. نقصان.

ڪن جي والين کي مضبوط رکڻ واري
 هڪ والي.
 ● چيلير حم: ڏ. (ع. "صله" ڳنڍڻ + رح =
 مائٽي) قريبن - لاڳاپي دار - مٽ - مائٽ - عزيز.
 ● چم ۽ چم (ڪ): ڏ. اک - چم - عيڻ.
 چمڪو (گهنگهرن جو) - برف ڪرڻ جو غبار.
 = چم ٻڌڻ (ڪ): ناچ ۾ گهنگهرن ٻڌل ٻيڙ
 واري تي کڻڻ (جنهن تار تار ۾ ۽ ڪر ڪر ۾
 ملندو اچي).
 ● چماسي ۽ چماسيون: ٺ. چن مھينن جو
 عرصو. هڪ رسم، جا ڪنهن فوتيءَ جي وفات
 کان پوءِ چن مھينن ادا ڪندا آهن. (صفت).
 چن مھينن جي.
 ● چماهي ۽ چماهيون: ٺ. چم. مھينا -
 ششماهي. چن مھينن جو ڀڳهار وغيره.
 ● چماڻ: مصدر. (سن. شمر) آجھائڻ - وڙهائڻ.
 ٿڌو ڪرڻ - ٺارڻ
 "جي تتوتن" تنور جن، ت چنڊي سان چماءُ"
 (شاهه).
 سائت ڪرائڻ.
 ● چمچر: ڏ. ڪنهن ماڻهوءَ جي وفات کانپوءِ
 سندس وارث طرفان ٻارھين مھيني ادا ڪيل رسم -
 ورسي - ٻارھو. چنچر (ڏينهن).
 ● چم چم، چم چم: ٺ. گهنگهرن جو آواز.
 چم جو آواز. مينهن وڻ جو آواز.
 = چم چم ڪرڻ: گهنگهرا وڃڻ - چمڪو ڪرڻ.
 ● چمچير ۽ چمچيريون (س): ٺ. (ف. شمشير)
 تلوار - ترار.
 ● چمڙ ۽ چمڙ: ڏ. جهڙ - ملار (ملهار).
 اڇا ڪڪر (جي مينهن نه وڙهائڻ) - آڻڻ.
 ● چمڪ ۽ چمڪيون: ٺ. سنهڙي ڪاٺي -
 جهو. وڻ جي تازي سنهڙي ٺاري. لڪڻ -
 تلھڙ - قمچي.
 ● چمڪاڻ ۽ چمڪار: ڏ. گهنگهرن جو
 آواز. ڌاتوءَ جي ڪنهن به شيءِ جي وڃڻ جو
 آواز - چمڪاڻ.

● چينڪي ڳاڙهي: ٿ. ٻڪريءَ جو هڪ قسم (رنگ ڳاڙهو، ڪنن تي ڳاڙها ۽ اڇا ٽپڪا، پُڄ ۽ پڇڙن تي وڏا وار، ڪن ڊگها، ٺڳون ڊگهيون، سڱ وڏا ۽ وڻيئل ٿين).
● چين پٽيڙائي: اسم خاص. تعلقي ڊگهڙيءَ ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● چينپڻ (ت): مصدر. ڪٽيڻ - مٽي ڪٽڻ.
- چينپي اچڻ: ڪنپي ڪٽي اچڻ. زوريءَ ڪٽي اچڻ.
● چينپڻ ۽ چينپڻ: ڏ. ڏسو "چينپو" (ل).
سردري جي مٿان رکيل ڪاٺي جنهن تي اوساري ٿئي (ت).

● چينپڻ: مصدر. پورڻ پٽڻ (اڪيون) - ٺڪاڻڻ - ٺيڻ (اڪيون). گارو هڻڻ - لپو ڏيڻ - راڳڻ - راڳو ڏيڻ - چينپڻ - جهڻڪڻ.

● چينپي: ٿ. ماڻ - ٺيڻي.
- چينپي هڻڻ: ٺيڻي هڻڻ - ڌت هڻڻ.
● چينپڻ ۽ چينپڻ (ت): ٿ. چنڊ - برسات جي بوند - چنڊ ڪار - وسڪارو.

● چينپاڻ (ت): فعل مجهول. ٻڪريون ڍڪيون رهجن.

● چين پتوڙ: [چين < چن + پتوڙڻ < پتوڙ] آند مانڊ - بيقاري - پٽ ڪوهه.

● چن جمالي: اسم خاص. تعلقي ميرپورخاص ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● چنچاٽ: ڏ. باهه ۾ پاڻي وغيره جي پوڻ جو آواز - چونچاٽ - شوشٽ.

● چنچار: ڏ. ڏسو "چنچر" چنچر - چمچر.

● چنچر: ڏ. [سن. شنيهه] هفتي جي ستن ڏينهن مان هڪ ڏينهن جو نالو. هڪ گره جو نالو. زحل (جو عام طرح نحس سمجهيو ويندو آهي). نحسوت - نياڳ - ڪمبختي.

- چنچر پيرن ۾ هڻڻ: هڪ هنڌ ٽيڪاءُ نه هڻڻ - نحسوت جو اثر هڻڻ - چڪرن ۾ هڻڻ.

- چنچري: ٿ. چنچر گهره جي نحسوت. نياڳ - بدبختي. (اسم خاص). پانپڻ جو هڪ گروه (جي چنچر گرهه جي نحسوت لاهين).

● چين پوڻ: چن جي بيماري ٿيڻ. ختصمين لهي پوڻ جي بيماري. پڇي پوڻ. نقصان رسڻ.
● چنال ۽ چينالون: ٿ. صفت. چٽو واڳ. بدچال - بدڪار (عورت) - لڇي - رنڊي - ڪنجري.
● چنالو: ڏ. صفت. حرامڪار - بدچال - ڪنجڙو. بي غيرت.

● چينائڻ: مصدر "چنڻ" مان متعدي بالواسطه. ٽوڙائڻ. جدا ڪرائڻ.

- چينائي: ٿ. چينڻ جي مزوري. جدائي.
- چينايڻ: صفت. ٽوڙايل - پٽايل - جدا ڪرايل.
● چن بابو: اسم خاص. تعلقي شهداد پور ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● چن بيمار: اسم خاص. تعلقي سڪرنڊ ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● چن بهرايه: اسم خاص. تعلقي ٽنڊي الهيار ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● چن پير واري: اسم خاص. تعلقي ڊگهڙيءَ ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● چينپ: ٿ. مصدر "چينڻ" مان اسم. هڪ دفعو اکين پورڻ ۽ پٽي جي حالت. ڀيٽ کي پهريون لپيو (جنهن ۾ رڳو گارو ٽپيندا ويندا آهن ۽ مٿان وري راڳي سان پيو سٺو هٽ هڻندا آهن). وڻن جي ٿارين مان ٻن روڙن جي حالت. روڙ. ڀرت جو هڪ قسم. (اسم خاص) تعلقي شهداد پور ۾ هڪ ديهه جو نالو.

- چينپ ڪرڻ: وڻن جي ٿارين تان پٽ روڙڻ. ٿارين تان ٻن پٽي صاف ڪرڻ.

● چينپ (ت): ڏ. تلاءُ.

● چينپڙ، چينپڙ ۽ چينپڙ: چينپڙ: ڏ. اک جو پٽڪ. اکين جي پلڪن جا وار - پينجهڙ - پينپڻ.

● چينپڙ ۽ چينپڙ (ڪ): ڏ. مڇي مارڻ جي رڇ جو هڪ حصو.

● چينپڙي (ت): صفت. تمام آڀرو. ڪاٺيءَ جهڙو سنهون. تمام هلڪو. (ت) پينپڻي.

● چنڪي: ٿ. ڪاٺيءَ جو سنهون ٽڪر - چينپو.

● چنڊ ڏاجهرو: اسم خاص. تعلقي ڊگهڙيءَ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● چنڊ ۽ چنڊون: ٿ. منھي بوند - ڦڙيون مينھن.

● چنڊون پتون: مينھن پتون - برسات پتون. دل کي آتت اچن.

● چنڊ ڪي: اسم خاص. تعلقي ميرپور ساڪري ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● چنڊن ۽ چنڊون: ٿ. ڪنھن ڏي - ڏي. ٺھڙ يا ڪيت منجهان زائد ٻائيءَ جي ليڪال ڪرڻ جي نالي.

● چنڊن (چنڊن): مصدر. ان ڪسي چنڊ سان صاف ڪرڻ. اچل ڏيڻ. چنڊي لاهڻ. صاف ڪرڻ. ڇانگڻ. ڪاٽ ڪوٽ ڪري گھٽ ڪرڻ. گھٽ ڪرڻ (ٽولھ). جھڪو ڪرڻ (بار). آلتِي ڪرڻ - ڦي ڪيڻ. چنڪار ڪرڻ. گھڻي ٻائيءَ جو نيڪال ڪرڻ.

● چنڊ: ٿ. مصدر "چنڊن" سان اسم. چنڊن جي حالت. چنڊ ڪو. چنڊ (پٽيءَ ۾ ان جي). پاڻ جي سنھي ڌڙ کي ڀاڄي يا ٻي ڪنھن ٻوڪ ۾ ھارڻ (ت). چنڪار. صفائي - آلتِي - ڦي. تنبيھ - چنڊ - ڌڙ ڪو داپ.

● چنڊون ۽ چنڊاڻا (ڪ): ڏ. ٻھارو - جھڙو.

● چنڊائين: مصدر "چنڊن" مان متعدي بالواسطه. صفا ڪرائڻ. گھٽائڻ (ٽولھ). ڇانگاڻ.

● چنڊ چنڊ: مصدر "چنڊن" مان فعل مجھول. صفا ٿيڻ. گھٽجڻ. ھلڪو ٿيڻ (بار).

● چنڊ چان: ٿ. چنڊ ڦوڪ. صفائي. سٺائي. ٻھاري ڪاٽ ڪوٽ.

● چنڊ چان ڪرڻ: گھٽائڻ. ويڪڙ ڪرڻ. صاف ڪرڻ. ڪنھن معاملي لسبت ٽڪر تور ڪرڻ. چنڊي ھلڪائي ڪرڻ.

● چنڊ ڦوڪ: ٿ. صفائي. سٺائي. ٻھاري سھاري. آڪڙ - سٽ - آرائش.

● چنڊ ڦوڪ ڪرڻ: صفائي ڪرڻ. ٻھاري سھاري ڪرڻ. صفا ڪرڻ. مٽي مڙ لاهڻ.

● چنڊ چري لاهين: نحوست لاهڻ. نپاڳ ڪيڻ. سخت سزا ڏيڻ (اھو خيال آھي تہ چنڊرگرھ جو اثر پيل ماڻھو بدمزاج ٿيندو آھي). ڏاڍي مار ڏيئي سڌو ڪرڻ. مغرور جي دماغ مان غرور ڪيڻ.

● چنڊ چروان: اسم خاص. تعلقي ڊگهڙيءَ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● چنڊ چڙڪي: ظرف. ھوريان ھوريان. ٿورو ٿورو ڪري.

● چنڊ ۽ چنڊ: ڏ. (ھ) مڪر - مڪر - ڦنڊ - ٺڳي - فريب. ڍونگ - ڳيگ. دت - چنڊ. ٻھانو - مينھن. شيعر. شيعر جو بحر يا وزن. ٻنڊ. ميسر.

● چنڊائيتو: ڏ. صفت. چنڊ وارو. ٺڳ - فريب. حرفتي.

● چنڊائي: ڏ. صفت. ٺڳ. دولابي. مڪر پل.

● چنڊ باز ۽ چنڊ باز: ڏ. صفت. ٺڳي ڪندڙ. فريب - مڪر پل. حرفتي - اڻڪيلي. دغا باز - دوکيا باز - چالاڪ.

● چنڊ بازی: ٿ. ٺڳيءَ جا ڪم - ٺڳي - فريب. مڪر - ڍونگ.

● چنڊ پڪڙڻ: ٺڳي ڪرڻ. مڪر ڪرڻ. ڍونگ ڪرڻ. دت ھڻڻ.

● چنڊ چھل: ڏ. مڪر - فريب - ٺڳي. ناز نغرا. انگل آرا.

● چنڊ ڦنڊ: ڏ. ٺڳيون. اٽڪليون. حرفتون.

● چنڊ ڪرڻ: مڪر ڪرڻ - ڍونگ ڪرڻ - چنڊ پڪڙڻ.

● چنڊ وديا: ٿ. هندي شاعريءَ جا اصول ۽ وزن.

● چنڊ ويجھار: ڏ. هندي شاعريءَ جا اصول ۽ وزن.

● چنڊي ۽ چنڊي: ڏ. صفت. مڪر پل. فريب - دغا باز. ڍونگي - ڦنڊي - ٺڳ.

● چنڊيلو ۽ چنڊيلا (ت): ڏ. صفت. فريب ڍونگي. چالاڪ.

● چنڊن (ت): مصدر. گھڻي جي ٿيڻ جي منھن کي مٽي، ڪپڙي ۽ نوڙيءَ سان بند ڪرڻ.

— چنڊا هئڻ: ٻائي چٽڪارڻ. وسائڻ — آجهائڻ. الزام هئڻ — تهمت مڙهڻ.

— چنڊو ٻائڻ (ت): بيماريءَ مان اٿڻ — مٿي تي ٻائي وجهڻ. هندن جو دڪان کي صبح جو چنڊا هئڻ.

— چنڊو ڦيٽو: ذ. دُعا ۽ دُوا. سڀني ڦڪي — جنترمتر — جهاز ڦوڪ.

— چنڊو ڦيٽو ڪرڻ: دُعا ۽ دُوا ڪرڻ. سڀني ڦڪي ڪرڻ.

— چنڊو ورجهڻ: ٻائي چٽڪارڻ. ٻائي وجهي ٺارڻ. ڪنهن بيماريءَ مان صحتياب ٿيڻ تي مٿي تي ٻائي وجهڻ (ماتا جي بيماريءَ جي حالت ۾ بيمار کي ورنجاري مڻيون مائون ورهائيندا آهن). آتڻ ڏيڻ. ذڪر نااميدي يا ڪاوڙ جي حالت ۾ همدردي ڪرڻ.

— چنڊو هئڻ: وسائڻ. ٺارڻ (جهيڙو). صبح جو دڪان کولڻ وقت ٻائيءَ جا چنڊا هئڻ.

● چنڊي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● چنڊي ۽ چنڊيون (ت): ٺ. ٽڙي — ڌڙڪو. چنڊ.

— چنڊيون ڏيڻ: ٽڙيون ڏيڻ — ڌڙڪا ڏيڻ. چنڊ ڪيڻ.

● چنڙاڙ: ٺ. [چنڙ + چن + ڦاڙڻ] ڦاڙڻ ۽ چنڙ ۽ ڦاڙڻ جي حالت. ٻٽ ڪوهه — ٽڙ ٽڪڙ. ڊاهه ڊوهه. بيقارِي — آندمانڌ.

— چنڙاڙ ڪرڻ: چنڙ ۽ ڦاڙڻ. ٻٽ ڪوهه ڪرڻ. ڊاهه ڊوهه ڪرڻ. بي صبريءَ جي حالت ۾ نقصان ڪرڻ.

● چنڙو ۽ چنڙا (ڪ): ذ. ٿانءُ جو هڪ قسم. وڏو وڻو (جو عموماً جٽ ٻان سان ڏاڍيڻ جي ڪير ڏهن لاءِ ڪشندا آهن، جنهن کي آتر سنڌ ۾ ڏهاڻو چوندا آهن).

● چن سو مرو: اسم خاص. تعلقي ديري محبت ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● چن سو مرو: اسم خاص. تعلقي ڊگهڙيءَ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

— چنڊ ڦوڪيو ۽ چنڊ ڦوڪيا: ذ. صفت. صفائي پسند. فيشن وارو. نفاست پسند.

— چنڊ ڪار ۽ چنڊ ڪارون: ٺ. چنڊ ڦوڪ. صفائي. چٽڪار (ٻائيءَ جي). چٽڪار. برسات جي سنهي بوند.

— چنڊ ڪيڻ: تنبيهه ڪرڻ — ڌڙڪو دهمان ڪرڻ. جٺ ڪرڻ. مار ڪيڻ.

— چنڊ ڪرائڻ: گهٽائڻ. هلڪو ڪرائڻ. چانگائڻ (وڻ کي).

— چنڊ ڪو ۽ چنڊ ڪا: ذ. چنڊن لاءِ ڏنل اچل. ان وغيره کي چنڊن جي حالت.

— چنڊ ڪو ڏيڻ: مٿي وغيره صفا ڪرڻ لاءِ ان کي چڇ ۾ اچل ڏيڻ — صاف ڪرڻ. ڪورڪي ڪم جو اصطلاح. تاجيءَ کي ڪاٽڻ سان چنڊ ڪو ڏيئي تاجيءَ ۾ ڪاٽڻ جو گس ٺاهڻ.

● چنڊن، چنڊن ۽ چنڊيون: ٺ. ڏنڊ، واهه، نالي، ڪنڌ، پٽيءَ وغيره مان خاص طرح برسات واري وقت ۾ وڌيڪ ٻائيءَ جي نڪال لاءِ نالي يا ڪسي وغيره.

— چنڊن ڄاڻڻ: چنڊ ڄاڻ ڪرڻ. ڪنهن مسئلي جي جانچ ڪرڻ. جانچ جونچ ڪرڻ — غور ڦڪر ڪرڻ.

— چنڊ ٿو ۽ چنڊ ٿا (ڪ): ذ. ٻهارو — جهازو. — چنڊ ٿي ۽ چنڊ ٿيون: ٺ. مٿي وغيره لاءِ ڪاٺيءَ ۾ ٻڌل ڪپڙي ٽڪر (جنهن سان مٿي پيل شين کي چنڊي صاف ڪجي).

— چنڊي چنڊڻ: صفا ڪرڻ. هلڪو ڪرڻ. گهٽائڻ (ٻار). صاف جواب ڏيڻ — انڪار ڪرڻ.

● چنڊو ۽ چنڊا: ذ. ٻائيءَ جو ڦوڙو — بولد. ڦٽرو

”جي تڏوتن تڏوتن جڻ، ته چنڊي ساڻ چماءُ“ (شاهه).

— چنڊا پوڻ: الزام لڳڻ. ٻائيءَ جا ڦوڙا پوڻ. تهمت لڳڻ.

— چنڊا ورجهڻ: ٻائيءَ جا ڦوڙا وجهڻ. تهمت مڙهڻ — الزام ڌرڻ.

- چن سون راڻي: اسم خاص. تعلقي ديري محبت ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- چن سونهري: اسم خاص. تعلقي ساماري ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- چن طالبا: اسم خاص. تعلقي جيمس آباد ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- چن قبول: اسم خاص. تعلقي ساماري ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- چن كامبھي: اسم خاص. تعلقي جيمس آباد ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- چن ڪٽ: ٺ. [چن < چن + ڪسن < ڪٽ] چن ٻٽ. چن ٻٽوڙ. بيسقراي. حيرانِي. ٻٽ ڪوهه.
- چنگ (ت): ٺ. چر وارن جي ڪم ۾ ايندڙ تيلائين مان ٺهيل تختي (جنهن تي رنگ وارو ڪپڙو پيل هوندو آهي ۽ ان تان ٺو پري ڪپڙو چر پندا آهن).
- چنگ ۽ چنگون: ٺ. جوئر يا باجهريءَ جي ڪاني جي چيت.
- چن ڪنگا: اسم خاص. تعلقي ديري محبت ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- چنگهه ۽ چنگهون: ٺ. ڪاٺيءَ جي چيت (جا ڏند يا ڪن ڪوٺين جي ڪم اچي). سنهي چيت. ڏند ڪوٺي. ڪن ڪوٺي. سنهي ۽ سڪل ڪاٺي. چينيو. قني (اٺاوت جي ڪم جي).
- چيت (ت). هرهر پيشاب اچڻ جي حالت (ل).
- چنگهه وجهڻ (ت): قنيءَ جي پڪل چيت تبديل ڪرڻ.
- چنگهو، چنگهو ۽ چنگها (ت): ڏ. چڱو. ڏاڳي وغيره ۾ پوتل شيون (جهڙوڪ ڪاٺيءَ ۾ ڪنڀيون، ڏور ۾ مڇيون، ڏاڳي ۾ گهنگهرا وغيره).
- چن لاکو: اسم خاص. تعلقي ڊگهڙيءَ ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- چنل ڇاٽ (ل): محاورو. پراڻي جتي. ڪٽل. پراڻو.
- چن ميرزا علي: اسم خاص. تعلقي جيمس آباد ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- چن: ٺوڙ. جدا ڪرڻ. ٻٽڻ. ڦٽائڻ (دوستي). ڪوهين. ختم ڪرڻ. قطع تعلقات ڪرڻ.
- چن ڦاڙڻ: چنڦاڙ ڪرڻ. ٻٽڻ. ڪونڌڻ. ڪوهين. جدا ڪرڻ. ٺهڻ. فيصلو ڪرڻ.
- چنڻي: ٺ. چنڻ جي حالت. ٻٽي.
- چنڻي ڦاڙي ويهڻ: تعلقات بلڪل ٽوڙي ڇڏڻ. لاڳاپا ختم ڪري ڇڏڻ. مائتي چنڻ. برادريءَ جو دستور نه رکڻ.
- چنو ۽ چنا: ڏ. ٽوڻ مان ٺهيل لائڊي جنهن تي ڪڪائين ڇت اڏيل هجي. چنڙ. سنهن.
- ڪڪائون گهر.
- ”مينهن پوي ٻه پهر، چنو ٽي چن. پهر.“ پناهه جي جاء. ڪڪائون سنهن جو شادي وغيره جي ڪاڇ ۾ ڇاڇين ڪي ويهارڻ لاءِ ڪم اچي. جاء. گهر.
- چنچاڻيون: ٺ. ڪڪاوان گهر. مال جي ويهارڻ جا چنڙ.
- چنو آڏن: ڪڪائين لائڊي تيار ڪرڻ.
- چنو ٻڌن: لائڊي آڏن.
- چنو: ۱۹۵۶ سنبت وارو ڏڪار. چنڻو.
- چنڻي چنڻ ڪرڻ: ٽڏي آئي جو آڏرپاءُ ڪرڻ. مهرباني ڪرڻ. بخش ڪرڻ.
- چنڻير: ڏ. صفت. چنڻي وارو. گهر وارو.
- چنوڙ ۽ چنوڙ (ڪ): صفت. ڌار. جدا. الڳ. چنڙ. ڪليو (پيو).
- چنڙو: ڏ. چنڙو. جدائي. تفريقت. علحدگي.
- چنڙو: ڏ. جدائي. علحدگي. حساب ڪتاب جي صفائي. پاڻيءَ جي گهٽائي.
- چنڙون ۽ چنڙان: ڏ. ڏسو ”چنڙو“.
- چنڻي: اسم خاص. تعلقي جوھيءَ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

- چن سون راڻي: اسم خاص. تعلقي ديري محبت ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- چن سونهري: اسم خاص. تعلقي ساماري ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- چن طالبا: اسم خاص. تعلقي جيمس آباد ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- چن قبول: اسم خاص. تعلقي ساماري ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- چن كامبھي: اسم خاص. تعلقي جيمس آباد ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- چن ڪٽ: ٺ. [چن < چن + ڪسن < ڪٽ] چن ٻٽ. چن ٻٽوڙ. بيسقراي. حيرانِي. ٻٽ ڪوهه.
- چنگ (ت): ٺ. چر وارن جي ڪم ۾ ايندڙ تيلائين مان ٺهيل تختي (جنهن تي رنگ وارو ڪپڙو پيل هوندو آهي ۽ ان تان ٺو پري ڪپڙو چر پندا آهن).
- چنگ ۽ چنگون: ٺ. جوئر يا باجهريءَ جي ڪاني جي چيت.
- چن ڪنگا: اسم خاص. تعلقي ديري محبت ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- چنگهه ۽ چنگهون: ٺ. ڪاٺيءَ جي چيت (جا ڏند يا ڪن ڪوٺين جي ڪم اچي). سنهي چيت. ڏند ڪوٺي. ڪن ڪوٺي. سنهي ۽ سڪل ڪاٺي. چينيو. قني (اٺاوت جي ڪم جي).
- چيت (ت). هرهر پيشاب اچڻ جي حالت (ل).
- چنگهه وجهڻ (ت): قنيءَ جي پڪل چيت تبديل ڪرڻ.
- چنگهو، چنگهو ۽ چنگها (ت): ڏ. چڱو. ڏاڳي وغيره ۾ پوتل شيون (جهڙوڪ ڪاٺيءَ ۾ ڪنڀيون، ڏور ۾ مڇيون، ڏاڳي ۾ گهنگهرا وغيره).
- چن لاکو: اسم خاص. تعلقي ڊگهڙيءَ ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- چنل ڇاٽ (ل): محاورو. پراڻي جتي. ڪٽل. پراڻو.

پڙڻ يا ڪڙي مان چيني صاف ٿيڻ (اٽو وغيره) -
چئي صاف ٿيڻ. لڙڻ (هيٺانهين ڏانهن). جهڙڻ
(گهوڙي جو گهوڙيءَ کي ڏسڻ).

- چيني ۽ چينيون: ٺ. چٽڻ جي حالت.
ڪيڙ يا لکڻ جو نمونو. چيچي.

- چيني ٻوڻ: چيچي ڪري ٻوڻ. لڙي ٻوڻ -
لڙي ٻوڻ.

- چٽيل: صفت. ڪيريل. صاف ٿيل - چيني
بيل (پاڻي وغيره).

● چٽيون (ڪ): صفت. گهڻو - جهجهو.

● چٽچڙ (ڪچ): اسم خاص. چنچر.

● چو: حرف جملو. سوال پڇڻ جو لفظ. ڇا جي
ڪري - ڪهڙي سبب. ڪهڙو (لس).

● چو ۽ چوون: ٺ. وڙهائي، سوڙڻ، پٽرائيءَ
وغيره تي ڪڙي جو چڙهيل پوش - چٽو -
غلاف.

● چو: ٺ. (آواز) وات مان زور سان هوا ڪڍڻ
جو آواز. منتر يا دعا وغيره پڙهي ڦوڪڻ جو آواز -

چوڪارو. آهو آواز جو ڪٽي ڦرهي تي ڪڙا
ستين وقت ڪري.

- چو وڃڻ: ڪوبه نقصان نه ٿيڻ. "ڪٽيءَ جي
گهران ويندي رڳو چو".

● چو ٻائي: محاورو. پاڻيءَ جهڙو ڇڏو
(ٻوڙ، ڪير، ڏٺو وغيره). ڦٽل ڪير (جنهن ۾
ڪير جدا ۽ پاڻي جدا ٿيندو آهي).

● چوار: ڏ. پسارڪي وڪر جو هڪ قسم.

● چوائين (ل): مصدر. (سن. چٽو) چاچو
ٻڌائڻ - ڪن جي چٽ وجهڻ.

● چوپ: ڏ. (سن. ڪُشيپ = لوڏڻ) وڙوڙ.

● چوڙ - رولو - ڦهڙو.

● چوڙ: ڪنهن ٺاهڪ شيءِ سان چڻ جي حالت.
ٻيٽائي - ٺاهڪي - چوپ.

- چوڙ چات: ٺ. ٻيٽائي - ٺاهڪي - ذات پات
جو فرق. نفرت - پرهمز.

● چوتير (ٺ): ٺ. چٽ. چٽر. چٽيسو.
چوڏو. ڪل.

● چيني ۽ چينيون: ٺ. ننڍڙو چٽو. ننڍو
مٽهڻ. چٽو (فقط شاديءَ جي موقع لاءِ اڏيل).

پاڻيءَ جي ڍوري. (ت). اسم خاص. هڪ شهر
جو نالو.

● چيني: اسم خاص. ٽڪڙ (تعلقي ٽنڊي محمد خان)
جي ويجهو گنجي ٽڪر جي هڪ ڊگ جو نالو.

● چني بٽي: اسم خاص. ڪاچي جي جبلن ۾
هڪ هنڌ جو نالو.

● چٽات ۽ چٽات: ڏ. واڇو - ڪٽڪو (ڪنهن
ڌاتوءَ جي ٿانءَ، رڻي وغيره جو) - چٽڪات.

● چٽان (ڪ): ظرف. الاڻي - خبر ناهي - نه ڄاڻان.
● چٽائي ۽ چٽائيون (ت): ٺ. جيست جو

هڪ قسم.
● چٽپ ۽ چٽيون (ت): ٺ. هلاڪي شيءِ.

ضعيف.
● چٽ چٽ: ٺ. گهٽگهٽون يا ڇپر وغيره
جو آواز.

● چٽڪ (ت): ٺ. ننڍڙن هڪين کي ڦاسائڻ
جو هڪ اوزار. ڏسو "چٽڪ".

- چٽڪ اڏڻ: چٽڪ اڏڻ. ڪوڙڪو مٽڻ.
● چٽڪات، چٽڪات: ڏ. پٿرن، ڇپر يا

ٿانءَ وغيره جي وچڻ جو آواز - چٽات.

● چٽڪارڻ: مصدر. چٽڪ - چٽڪارڻ. چٽڪار
ڪرڻ - پاڻي چٽڪ - ٻرڪڻ (لوڻ، مصالح وغيره).

چٽڪات ڪرائڻ.
- چٽڪار ۽ چٽڪارون: ٺ. چٽڪار - چٽڪار

ڇپر وغيره جو آواز.
- چٽڪار ڪرڻ: چٽڪار ڪرڻ - چٽڪار ڪرڻ.

● چٽڪڻ: مصدر. چٽڪار ڪرڻ - چٽڪارڻ.
ٻرڪڻ. وڃڻ - ٻرڻ.

- چٽڪڻو: ڏ. چٽڪو ڪندڙ - چٽڪو ڪندڙ.
راند يڪي جو هڪ قسم - جهيجهڻو.

- چٽڪو ۽ چٽڪا: ڏ. چٽڪو. واڇو (پٿرن جو).
ڇپر جو آواز.

● چٽڻ: مصدر. ڪيڙ - چٽڻ - ٽٽڻ (وڻ
مان ميون پٽڻ وغيره). لٽڻ. هيٺ اچڻ.

- چوٽو ۽ چوٽا: ذ. ڪمند جي چوپيل ڪل - چوپو. ٿورو ذرو. ڪل. چوڏو. چيلڪو. پور - ٽڪر (ڪ).
- چوٽي ۽ چوٽي (ت): ذ. صفت. هڪو - ترزو. ڳالهائڻ جو بي ڏنگو.
- چوپ (ت), چوپ (ذ): [سن. چپ = چهن] پليت شيء سان چنهاء. هندن ۾ پليتي. ٺاڻاڪائي, چوٽ. هندن ۾ ڪنهن گهٽ ذات واري سان چنهاء جي حالت.
- چوٽ: ت. قيمت ۾ ڪمي اٿڻ جي حالت. لاٽ - گهٽاء - تخفيف - چٽت - معافي - (ظرف). ٽڪرو - تيز - ٽڪو - معاف - آزاد.
- چوٽائو: ذ. صفت. چوٽ ڇڏيندڙ. معاف ڪندڙ.
- چوٽ جواب ڏيڻ: يڪدم جواب ڏيڻ. آڏو جواب ڏيڻ. بي ڌڙڪ جواب ڏيڻ. صفا انڪار ڪرڻ.
- چوٽ ڇڏڻ: آزاد ڇڏڻ. پنهنجي مرضيءَ تي ڇڏڻ. چڙواڳ ڇڏڻ. بندش لاهڻ. گاڏي گهوڙي وغيره کي تمام تيز هلائڻ. قيمت ۾ تخفيف ڪرڻ.
- چوٽ ڪرڻ: معافي ڪرڻ. بي ڏوهي ٺهرائڻ. ڇڏي ڏيڻ. رپيو وغيره کڻيو ڪرڻ.
- چوٽ واڳ ملڻ: آزادي ملڻ. خودمختياري ملڻ. چڙواڳي ملڻ.
- چوٽائين: مصدر. چٽائڻ. ڇڏائڻ. آڄو ڪرائڻ.
- چوٽڪارو ۽ چوٽڪارا: ذ. نجات - موڪل - رهائي - آزادي - چوٽڪو.
- چوٽڪو: آزادي - چوٽڪارو - نجات - موڪل (صفت). مختصر - ننڍو - ڪٽيو (ريزو). ريزڪي (واپار). ٿورو ٿورو (ڪم) - مختصر - ننڍو.
- چوٽڪو پورهيو: ذ. ٿورو ٿورو پورهيو. مختصر ڪم - ريزڪي ڏندو.
- چوٽڪي ۽ چوٽڪيون: ت. مختصر. ريزڪي (موڪل).
- چوٽڪي موڪل: ت. ريزڪي موڪل. اتفاقي رخصت (جا ملازمن کي ڪنهن اوچتي ڪم سبب ملندي آهي).
- چوٽ گابڙي (ت): ت. راند جو هڪ قسم.
- چوٽو ۽ چوٽا: ذ. صفت. [ه. چوٽا] ننڍو. گهٽ. ٿورو. بندرو. ناس (نڪ جي) - چوٽو.
- چوٽي ۽ چوٽيون: ت. ننڍي. ٿوري. بندري. چوٽي (نڪ جي).
- چوٽي موڪل: ت. ريزڪي موڪل. اتفاقي موڪل.
- چوٽي ۽ چوٽيون: ت. [سن. چٽ = چٽڻ] موڪل - رخصت - اجازت - تعطيل - موقوف - برطرفي (ملازمت تان).
- چوٽي لائي: ت. لائيءَ جو هڪ قسم.
- چوٽياڻي: اسم خاص. هوتواڻي بلوچن جي هڪ قبيلي جو نالو.
- چوٽاڻ ۽ چوٽاڻ: ۽ چوٽاڻ ۽ چوٽاڻ: چوٽاڻ: ذ. زور سان هوا لڳڻ جا سوساٽ. ٽشي تي ڪنهن شيء جي ترچڻ جو آواز.
- چوچر ۽ چوچر (ل. ت): ذ. اهو جانور جو جهنگ ۾ چرڻ نه وڃي پر آسپاس مان چڪوات ڪري وڙ وڙ ڏيو گهر ۾ اچي بيهي رهي. (صفت). بيوقوف - بيعقل - آناڙي (ت).
- چوچا ۽ چوچا (ت): ذ. صفت. ڀرو - ڀلو.
- چوچو ٿيڻ (ت): بي همت ٿيڻ. واڙو ٿيڻ. حيران ٿيڻ. ڏکيو ٿيڻ.
- چوچو ۽ چوچا: ذ. صفت. خالي - سڪڻو - ٺلهو - سست - ڪاهل - وچڙندڙ مرض.
- چوچو: ذ. ريلوي انجن جي هلڻ جو آواز. نفرت سان هري رهڻ جو آواز.
- چوچو ڪرڻ: ويجهو اچڻ نه ڏيڻ.
- چوچي (ت): ت. ننڍڙي ٻار جو مخصوص عضو - ٽلي.
- چودو ۽ چودا (ت): ذ. صفت. شهدو - شودو - بد معاش.
- چوڏاھو: اسم خاص. تعلقي ڪوٽ ڏيجيءَ ۾ هڪ ديهه ۽ ڳوٺ جو نالو.
- چوڏاھو ۽ چوڏاھا (ت): ذ. صفت. چوڏو. آميس. ٽياڪڙو.

● چورو چينو ۽ چورا چينا: ذ. صفت. یتیم. مائتن مئل - جنهن جو ڪوبه ميت مائيت نه هجي. لاوارث - نڌڻڪو. (ث). چوري چيني ۽ چوريون چينيون.

● چوري ۽ چوريون: ث. "چورو" جو مونث. آها چوڪري، جنهن جا ماءُ ٻيءَ مري ويا هجن. چوڪري - نينگري.

● چوري: ث. ٻوٽي جو هڪ قسم.

● چوريتائي: اسم خاص. تعلقي ماتليءَ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● چوڙ، چوڙ (ث). چوڙ، چوڙ (ذ): ڪاوڙ کان پيشانيءَ ۾ پيل گھنڊ. گھنج (پيشانيءَ جا). منهن ۾ پيل شور. ڦٽل ۽ سيرون پيل زمين (جا گھٽي پائيءَ جي بيهڪ ۽ سوڪ بعد ٿئي).

● چوڙ ۽ چوڙ: ذ. چوڙ. ڪنهن واه يا نديءَ جو چوڙ (جو ڪنهن ڏنڊ واه يا سمنڊ ۾ پورو ٿئي، جيئن سنڌو لڏيءَ جو چوڙ عربي سمنڊ ۾ ٿئي). خلاص - انزال. پيشاب "ناڙا چوڙ". برسات جي پائيءَ جو جبل تان وهندڙ وهڪرو. ڪنهن ڪپڙي يا چمڙي ۾ سخت يا پڪو چٽو. (صفت). چوڙيندڙ - ڪوليندڙ "گندي چوڙ، روزي چوڙ وغيره".

● چوڙ ڪرڻ: نديءَ وغيره جو ختم ٿيڻ. انزال ڪرڻ - چٽڻ. پيشاب ڪرڻ.

● چوڙتڙ: اسم خاص. تعلقي عمرڪوٽ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● چوڙ پرائڻ: اسم خاص. تعلقي عمرڪوٽ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● چوڙ ڪوڙ چوڙ ڪا (ت): ذ. نوڙيءَ جو ٽڪر (جو پٿر جي پاسن کي ٻڌڻ ۾ ڪم اچي).

● چوڙڻ: مصدر. (پرا). چوڙي يا چوڙيئي. سن. چٽ (ڪوڙ). ڪوڙ. ڇڏڻ. رسي وغيره سان ٻڌڻ کي ڇڏائڻ. بند خلاص ڪرڻ. ڇڏي ڏيڻ. هٿن (بند وق، قوف وغيره). ڪابه گھوٽيل شيءِ ڇائڻ (ڪ). - چوڙائڻ: مصدر. "چوڙڻ" مان متعدي بالواسطه. ڪولائڻ. ڇڏائڻ - آزاد ڪرائڻ.

● چوڙ ۽ چوڙ (ت): ذ. صفت. بد چال. ڪٽڻچو. گڏلو. خراب.

● چوڙ ڪي: اسم خاص. حيدرآباد شهر ۾ هڪ گهٽي ۽ بازار جو نالو.

● چوڙ ۽ چوڙ: ذ. (سن. شڪ ڪهڙو) وڻ جي ڪل. ڪاٺيءَ جي ڪل - ڪجڙيءَ جي 'ڪاٺر' مان چٽي ظاهر ٿيڻ وارو حصو. (صفت). بد معاش. ڪنجوس (ت).

● چوڙا لاهڻ: ڪٽلون لاهڻ. مار ڪپڻ. سيڪت ڏيڻ. سڌو ڪرڻ. عيب آگاهڙڻ. بيعزت ڪرڻ - بدنام ڪرڻ.

● چوڙو وٺڻ: ڪاٺيءَ کي تڙي يا چيلي ڪم جي لائق بنائڻ.

● چوڙي ۽ چوڙيون: ث. (سن. شڪ ڪهڙو) چوڙو. ڪٽلون (وڻ جون). ٻيڙ ۽ ڏاڙهون وغيره جا چوڙا (جي رنگ ٺاهڻ ۾ ۽ دوا طور ڪم اچن) - چٽل. ڪاري جي مڇيءَ جو هڪ قسم (ٻه قسم ٿين، هڪ 'چوڙي' ويڪري منهن واري ۽ ٻي 'ڪاراسي چوڙي' سنهي منهن واري).

● چوڙي وڙهڻ: چمڙي رڱڻ لاءِ ٻيڙ جا چوڙا مصالح طور ڪم آڻڻ.

● چورا (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● چورلو: اسم خاص. تعلقي سيوهڻ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● چورو ۽ چورا: ذ. اهو چوڪر، جنهن جو ٻيءَ مري ويو هجي (ماءُ جي مري وڃڻ تي به چورو چوندا آهن. چوڻي آهي ته "ٻيءَ مٿو ته سڄو چورو، ماءُ مٿي ته اڌ چورو"). اهو چوڪرو جنهن جو ٻيءَ ماءُ مري ويا هجن، جنهن جو ڪوبه وارث نه هجي - یتیم. لاوارث. چوڪرو - نينگر (ڪ). (ث). چوري ۽ چوريون.

● چوراڻو: ذ. صفت. چوري ٻار جو - یتیم جو. (ث). چورائي.

● چورو ۽ چورڙا: ذ. "چورو" مان اسم تصغير. چورو - یتیم. (ث). چورڙي ۽ چورڙيون.

- چوڙي ڏين: ڪولي ڏين. بنا محنت جي (معاوضو، رقم) ڏين. مفت ۾ ڏين (پئسا).

● چوڙو، چوڙو ۽ چوڙل چوڙا: ذ. ڪنهن چوڀائي جالور جي لٿل ڪٽل-چمڙو-ڪٽل-مڪٽل ڪٽل جهڙي ڪاٻه مڪٽل شيءِ. ڪاوڙ وغيره کان منهن ۾ پيٽل ڪهنڊ-گهٽج.

- چوڙائي، چوڙائي: ذ. ڪٿن جو واپاري.
چمڙي جو واپاري.

— چوڑو، چوڑو لاھن: کھل لاھن. مار ڈیٹ.
مست مزا ڈیٹ. جسمانی مار کیت کرن.

- چوڭي، چۇڭى، چۆڭيۈن، چۆڭيۈن:
ث. كىل - چىترو.

== چوڙي، چوڙي 'لاهن: ڪل لاھن.
مخت مزا ڏيڻ.

● چوڙي: اسم خاص. تعلقي ميروخان ۾ هڪ
ديھ جو نالو.

● چؤڪارٽن: مصدر. صلواة سڳوري يا ڪو
ڦٽيو وغيره هڙهي ڏم ڪرڻ. شوڪارو هڻڻ.
ڦوڪ ڏيڻ.

- چوکار: ٹ. چوکارو - شوکارو - قوڪ.

— چوڪارو ۽ چوڪارا: ذ. شوڪارو. صلواة
يا قِيَمِي وغيره جو ٽوڪارو. دعا جو ٽوڪارو۔
ٽوڪ.

● چوڪَر ۽ چوڪَرِيُون : ٿ. نيسنگير۔
چوڪيري.

● چوڪرَ ۽ چوڪرَ؛ ذ. چوڪرو-نيمگرو-ٻارُ-
پُٽُ؟

- چوڪرات ۽ چوڪرات: ذ. نوجوان-گپرو-
لاسميار-لاسترات.

— چوڪراڻو ۽ چوڪراڻا: ذ. صفت. ٻاراڻو. ننڍپڻ وارو. بي سمجهه. چوڪرن جهڙو. بيوقوف ۽ جو (ڪم).

— چوڪرائي ۽ چوڪرائيمون؟ ٿ. صفت. ٻارن واري. چوڪرن جهڙي. بي علميءَ واري. بيوقوفِي. ٻارائي حرڪت.

- چوڪرائي ٻوٽي: محاورو. ٻاراڻو ڪم. بيوقوفِي
جهڙو ڪم. بي همتي

”چوڪرائي ٻوٽي، جهڙي ڌوٽي تهڙي نه ڌوٽي.“
 - چوڪرائي ڪرڻ: ٻاراڻي حرڪت ڪرڻ. ٻاراڻي
 ڪرڻ. بيوقوفي ڪرڻ. بنا سوچ وڃڻ جي ڪم
 ڪرڻ.

- چو کرائی ڳالهه ڪرڻ: ڳالهه ڪان ڪرڻ.
 ٻي بنياد ڳالهه ڪرڻ. بيوقوفِي وارو ڪم ڪرڻ.

- چوڪرائي: ٻالڪن - ننڍڙن - چوڪرائي.
- چوڪرو ۽ چوڪرا: ڏڍ چوڪر - ٺيڳڙ - ٻار -

طفل - بچو - پُٽُ. ان آزمودگار. ناتجربہ کار.
(ث) چوڪري 'يچوڪري' پُونُ.

- چوڪيري 'ج چوڪيريئون': چوڪير -
نئينگري.

- چوڪري بازي: ٿ. لونڊي بازي - لياوت.
 - چوڪيرو ۽ چوڪيرا (ت): ذ. صفت. حيران.

پريشان. ذ. [هم] چئن جو هڪ قسم - وڏا چٽا.

● چولائي (ک): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● چولٽري 'ج' چولٽريون: ٺ. ڪڏ.

لہریون پیدا کرڻ. لوڏڻ - ٽوڏڻ. ڪنهن شيء
کي پاڻيءَ ۾ هيٺ مٿي ڪرڻ (ل). رولڻ

”ٻڌي هٽيالو هوت مان، چولي چپر ڇڏيائون.“
(دلپت).

تہ کیے۔ آچلے۔ گولے۔ پتوڑے۔ کوشش کرے (ت)۔
 - چول : ٹ۔ چولہی۔ لہر۔ ڈوڈو۔ چاچول۔

■ چوليجسڻ: مصدر. ”چولڻ“ مان فعل مجهول.

چاچولجی. لهریون تیں. رلی.
 - چولیر ۽ چولیر: ذ. صفت. چولون هندی.

— چولو: د. لهر. دودو. چاچول. لودو.
مصبيت. نقصان. توټو (ت).

● چوليٽي 'ج' چوليٽيون (ت): ٥. ٥ اوزار جو نالو (منهن وري لائين آيو).

● چوهه چنڊن: ڪاوڙ چنڊن. ڪاوڙ ڏيکارڻ.
ڪاوڙ مارڻ. ساڙ ڪڍڻ. زور لائي بس ڪرڻ.
آج لاهڻ (ت).

● چوهه: ٿ. تيزي - تڪڙ. جوش. جلدائي -
تڪڙ. گهڻائي.

● چوهارو ۽ چوهارا: ڏ. ڪارڪ جو هڪ
قسم. پڪل ڪارڪ - ڪارڪ.

● چوهه ۽ چوهه: ڏ. [سرائڪي] چوڪر -
چوڪرو - نينگر. ٿ. چوهه.

● چوهه: چوهه ۽ چوهه چوهه: ڏ. (سن).
ڪشپ (= لوڏن) هوا جو زوردار جهٽڪو.

طوفان - جهٽڪو. واڻ يا مينهن جو جهٽڪو. (صفت).
تيز - تڪو. جلد باز. تيز رفتار. تڪڙو.

● چوهه ڪار ۽ چوهه ڪار: ڏ. صفت. طوفان.
چوهه. زوردار. تيز رفتار.

● چوهه: ٿ. ان چنڊن يا وائرن کانپوءِ
بچيل ٿهه. ٿهه. ڪاري پاڻي پيڻ ڪري ٿيل
آج (ت).

● چوهه ٿيڻ: ڪاري پاڻي پيڻ سبب آج لڳڻ.

● چوهه (ت): ڏ. مينهن جي تيزي. برسات -
وسڪارو.

● چوهه: ڏ. انهي جو ڇانوَ (ل).

● چوهه: صفت. [چوهه + ورهه] هڪ
عدد (۲۶).

● چوهه چوڀا (ت): ڏ. سرد جو نالو.

● چوهه: صفت. [ف. شش; سن. شش] هڪ
عدد (۶).

● چوهه آڱرو ۽ چوهه آڱرا: ڏ. صفت. ڇهن سالن
جي عمر جو سوئر (جنهن جا وچ چوهه آڱر
ڊگها هجن).

● چوهه باز ڪرڻ: ڇهن چئن جو گڏ جي پٽن
راند ڪرڻ.

● چوهه توڙيا چٽو وڪامڻ: ٻيپرواهي هئڻ.
مغوريءَ سان هلڻ - بي فڪري هئڻ.

● چوهه توڙيا لڳڻ: رهڻي جا چوهه توڙيا ان
وڪامڻ. مستائي ٿيڻ - سهانگائي ٿيڻ.

● چولي ۽ چوليون: ٿ. لهر - موج.
"چڪي چوليءَ ۾ گهڙي جتي جي وڙاهه"
(شاه).

پور - آدمو.

● چوڻو ۽ چوڻو: ڏ. نڪ جو سوراخ -
ناس - ناکوٽو - چوڻي.

● چوڻو چيرڻ: ناسون چيرڻ. سخت مار ڪيڻ.

● چوڻي ۽ چوڻيون: ٿ. نڪ جو سوراخ -
ناس - ناکوٽو - ڦرڻي (ل).

● چوڻچ (ل): ڏ. ڊگهي جي پٽ هيٺان لٽڪيل
چوڙو - چوڇ.

● چوڻچاڻ ۽ چوڻچاڻ (ل): ڏ. باهه يا زور
قتل شيء تي هائيءَ جي ڪيرڻ جو آواز.
داغ ۾ پاڻي وجهڻ جو آواز.

● چوڻچاڻ (ت): ڏ. چوڻچاڻ.

● چوڻچي ۽ چوڻچيون: ٿ. مٺي پاڻيءَ جي
مچيءَ جو هڪ قسم (اڇا چيلر، ست ٻر،
ڊيگهه هڪ کان ٻن انچن تائين).

● چوڻڊ (ل): ٿ. گهوٽ ڪنوار تان پٽا يا
ڪارڪون اڇلائڻ جي حالت - گهور.

● چوڻڊو ۽ چوڻڊا (ت): ڏ. ننڍڙي ڦرڙي -
ڦٽ - جهنڊو.

● چوڻڊو ۽ چوڻڊا: آزار بڻجڻ. تڪليف جو سبب
بڻجڻ.

● چوڻڊي ۽ چوڻڊيون: ٿ. نڪ جي
چوڻي.

● چوڻڊلائي: اسم خاص. مزارِي بلوچن جو
هڪ قبيلو (جو رستمائين جي شاخ آهي).

● چوهه ۽ چوهه: ڏ. تيزي - تڪڙ "ڏسي سي
چوهه چولين جا". جوش - ڪاوڙ. پاڻيءَ جي

وهڪ جي تڪڙ. زور. عجلت - جذبو -
آمنڪ. طوفان. رنج - ساڙ - حسد (ت) - غصو -

ناراضگي - تيز هوا - وسڪارو.

● چوهه چڙجڻ: جوش گهٽجڻ. ڊرڪي پوڻ.

نيراس ٿيڻ - نااميد ٿيڻ "تڏهين ڏهن چوهه
چڙجي".

ٺي). (ڪنايتا) روءِ - سَوءِ - خود مختيار. چٽو واڳ.
جُونُ جَمَانُ ڪمائيءَ وارو.
- چھين ڏندين، چھه اچڻ: هٿن ٺلهو اچڻ -
سڪڻو اچڻ.
● چھه: ٺ. چٽپ - ماٺ - چٽپ - دَت - چُڪَ.
- چھه ماري، هٿي ويهڻ: چٽپ ماري ويهڻ.
چُڪَ هٿي ويهڻ.
- چھه چيچڻ: همت هارجڻ. نااميد ٿيڻ. وسيلو
چُڪڻ.
- چھه چيچي پوڻ: نااميد ٿيڻ - سخت مايوس ٿيڻ.
● چھه چھه ۽ چھون: ٺ. سَوڙ، پٿرائي،
وِهاڻي وغيره جو غِلاف - چَو - پوش - ڍڪَ.
● چھه ۽ چھه (ت): ڏ. ٺٽي جي وڻ جا
ٺارا ۽ پَن.
● چھه: ٺ. چھون جي حالت. چوپ، پليتي.
چَو.
● چھارو ۽ چھارا: ڏ. ڪارڪَ جو هڪ قسم.
سُڪڻل يا پڪڻل ڪارڪَ.
- چھارا ڪرڻ (ت): ڏُونڪا رڌي چھارا
تيار ڪرڻ.
● چھاس ۽ چھاس: ڏ. (چھ + پاس = پاسا)
چھن پاسن واري شڪل - چھه ڪُنڊو.
- چھاس جو ڪارَب: ڏ. فرشي سرن ٺاهڻ جو
ڪارَب.
● چھاسي: صفت. هڪ عدد (۸۶) - چھه ايڪا
اٺ ڏهاڪا.
● چھانوي: صفت. هڪ عدد (۹۶) - چھه ايڪا
نَو ڏهاڪا.
● چھائي ۽ چھائيون (ڪ): ٺ. گھڻن ڏينهن
جو گذر - مسافري - زال سان سمھڻ - رَچُ صاف
ڪرڻ.
● چھائين: مصدر. چھڻ. لائڻ - گسائڻ. تورو
پاسو هڻڻ.
● چھائي: ٺ. تيزي - ٽيڪائي. جلدي.
● چھه ٻانهين (ڪ): ٺ. دريائي ٻيڙيءَ ۾ ڪم
ايندڙ هڪ رسي (جنهن سان اڏَ ڪجي).

- چھه ٺي نَو پوڻ: ڪوٽ هيٺ اچڻ. پاڳ
ڪِسن. چڪي راند ۾ هار جو داءُ پوڻ.
- چھه پنڇ ڪرڻ: وائڙو ٿيڻ - حيران ٿيڻ -
ششدر ٿيڻ.
- چھه ٻيرو ۽ چھه ٻيرا: ڏ. صفت. چھن ٻيرن
وارو. ٻير ٻير ۾ ڏيئي بنا آواز هلندڙ. چالاڪ -
چٽپيرو. ٺ. چھه ٻيري ۽ چٽپريون.
- چھه ٻيري ٻيلي: محاورو. بنا آواز هلندڙ.
ميسٽو ماڻهو. تمام چالاڪ.
- چھه دائيون پوڻ: نقصان هيٺ اچڻ. هارَ جو
داءُ پوڻ.
- چھه ڏندو ۽ چھه ڏندا: ڏ. صفت. چھن ڏندن
وارو (جانور). چھن سالن جي عمر جو چوپايو -
چھه سالو - چڱو. ٺ. چھه ڏندي.
- چھه: ڏ. چھين ڏينهن ايندڙ واري جوتپ.
- چھه سالو ۽ چھه سالو: ڏ. صفت. چھن سالن
جي عمر جو (جانور). (ٺ). چھه سالي ۽ چھه
ساليون.
- چھه ماهي ۽ چھه ماهيون: ٺ. چھن مهينن
جو عرصو - ششماهي.
- چھه ماهي ڪارڻ: ڪافي وقت وڃائڻ.
- چھو ۽ چھا: ڏ. ”چھه“ يا ”چھن سان“
جي معنيٰ ڏيکاريندڙ. تاس ۾ چھن داڻن وارو
پتو - چڪي.
- چھوتر، چھوترو: صفت. چھه سيڪڙو (وياج).
- چھون: صفت. سلسلي ۾ پنجن کان پوءِ -
هڪ عدد قطاري.
- چھون ۽ چھونائي: ٺ. چھه ٻيرا وڌيڪ
هٿن جي حالت.
- چھونو ۽ چھونو: صفت. چھه ٻيرا وڌيڪ.
(ٺ). چھوئي.
- چھئي ٽوپا ڇڏڻ: سڀ اختياري ڇڏڻ. واسطو
نه رکڻ.
- چھين ڏندين: محاورو. چھن ڏندن سان
(جانور). چھن سالن جي عمر وارو (جانور) جو
جوان ٺي ۽ پنهنجي روءِ سوء رهڻ جي لائق

اورِيڪَ. چَوهو. واءُ ۽ سيءُ جو زور. (صفت).
 تڪڙو - تيز - تڪو. ٿورو ذرو.
 ● چِيهونُ: ٿ. هميشه جمع ۾ ڪم ايندڙ لفظ.
 چيتيون - چيهون - پُرزا.
 - چيهون چيهون ٿيڻ: ذرا ذرا ٿيڻ. پُرزا
 پُرزا ٿيڻ.
 ● چِهَڙوٺو: ٺ. رسي جي ٺهيل شيءِ جا مڻهن
 يا گهوڙي کي پير ۾ ٻڌڻ لاءِ ڪم اچي. ڇهه
 دفعا (ڪ عدد جا).
 ● چِيهِي ۽ چِيهِيُون: ٺ. سنهي ٿاري - چِيهِيُون.
 چِهو (ل). پاڻي گهٽ ڪرڻ لاءِ آڏَ جي مُنهن
 ۾ ڏنل ڪڪڻ جا ٿارا - ڪڪڻ جي آڙ - پُٺڊو -
 چاپَ (ت). جهل - آڏَ - روڪَ.
 - چِيهِي ڏيڻ: آڏَ وغيره جي مُنهن ۾ ڪڪَ
 ۽ ٿارا ڏيئي پاڻيءَ کي پُٺڊو ڏيڻ.
 ● چِيهِي ۽ چِيهِيُون: ٺ. ٿوري ذري. تيزي - تڪ.
 - چِيهِي ڏيڻ: چِيهِيُون ڏيڻ - تڪو ڪرڻ (ڪاٺي
 وغيره).
 ● چِيهِي جو ڏهر: اسم خاص. تعلقي ڇاچري ۾
 هڪ ڏهر جو نالو.
 ● چِيو ۽ چِيَا: ٺ. چِيهو - نقصان.
 ● چِيو ۽ چِيَا: ٺ. ذرو - هو.
 - چِيَا پاڻي ڪرڻ: دال وغيره کي تمام پَٽِيڙو
 ڪري رڌڻ. لوڻا پاڻي ڪرڻ.
 ● چِيِي: ٺ. ذ. نفرت جو آواز - ٿو. چِيِي چِيِي -
 چِيَتَ. حَيَفَ. چوپائي مال کي پاڻي پيارڻ لاءِ
 چِيڪارَ جو آواز. ٻار جو پيشاب (ل).
 - چِيِي ڪرڻ: ٻار جو پيشاب ڪرڻ.
 ● چِيِيَر ۽ چِيِيَرُون: (ڪ): ٺ. خبر چار.
 ● چِيِيلو ۽ چِيِيلَا (ت): ٺ. صفت. چِيلو - لو -
 لاڏ - لو - آئِيَتِيرو. حرڪتي. حَسِين - سَهو - چِيلو.
 ● چِيِيُو ۽ چِيِيَا (ڪ): ٺ. چِيَرَب - چِيِيَب -
 جهَنڪَ. وهنجڻ - تڙ - غسل (ل).
 ● چِيَتَ ۽ چِيَتُون: چِيِيَتُون: ٺ. ڪاٺيءَ جو
 سنهڙو ذرو. ڪڪ جيتري چهنبياري ڪاٺي
 (ڏندن وغيره کوٽڻ لاءِ) ڪُتَ.

● چَهَرَ (ل): ٺ. بهانو - مِڪِرُ - مَڪَرُ - ٺڳي -
 دولاڻ - چَهَل - لَڪَ - چَپَ - چُڪَ.
 ● چَهَرَ ۽ چَهَرَ (ل): ٺ. [سرائڪي] چوڪرو -
 چوڪر - نينڪڙو. (ٺ). چَهَرَ ۽ چَهَرُون.
 ● چَهَرَ اوڳرائِي: ٺ. ڪيٽي اوڳرائِي - چارَ
 اوڳرائِي.
 ● چَهَرَآڻِيپَ: ٺ. چَهَرَآڻِيءَ کي چَهَرَ ڏيڻ
 جي حالت.
 ● چَهَرَڙَم (ت): ٺ. چَهَرَڙِيءَ لاهڻ جو ڪم.
 ● چَهَل ۽ چَهَل: ٺ. [سن. چَل = مڪر]
 چاهُڙو - يونسگ - مَڪَرُ - چَلُ. (صفت). تڪو -
 تيز رفتار - چالاڪ (ل).
 - چَهَل باز ۽ چَهَل باز: ٺ. صفت. ٺڳ -
 مڪر - يل - چال باز - چالاڪ.
 ● چَهَلآڻِي: ٺ. مصدر. ريڻ - ٺڳڻ.
 ● چَهَلآڻِي: چَهَلآڻِي (ت): ٺ. رَهَرَ - رَهَنڊَ -
 رَڳَرُو - خراش - ڪَرَرُو.
 ● چَهَنڊِي (ت): ٺ. مصدر. وڙهڻ. جهِيڪَڻ.
 ڪاوڙ مان ڳالهائڻ.
 ● چَهَنڊِي ۽ چَهَنڊِيَا: ٺ. رَهَرَ - رَهَنڊَ - ڦٽ -
 وڏي ڦرڙي.
 - چَهَنڊِيو لَهڻ: ڦٽ يا ڦرڙيءَ تان ڪَڙِي
 لهي پوڻ.
 ● چَهَنڊِيڪَڻ، چَهَنڊِيڪَڻ: ٺ. مصدر. پُڙڪَڻ -
 ڪينجَهَن - ڪُڙڪَڻ. ڪوئسَ ڪرڻ.
 ● چَهَن: ٺ. مصدر. [پرا. چَوَڻِي. سن. چَپَ]
 هٿ لائڻ. لائڻ - لڳائڻ.
 ● چَهو: اسم خاص. تعلقي مئيءَ ۾ هڪ ديهه
 جو نالو.
 ● چَهو ۽ چَهَا: ٺ. ”چهن“ جو عدد. تاسَ ۾
 چهن نشان وارو پتو - چَڪَ. سنهي ڪاٺي - چِيِيُو.
 ڪَنڊَن واري ٿاري. ننڍي ٽڪري (ٺ).
 ● چَهو ۽ چَهَا: ٺ. نقصان - چِيهو.
 ● چَهو ۽ چَهَا: ٺ. ڏاڍو واءُ. هوا جو سخت
 جهوتو. طوفان. جهَڪَ. پاڻيءَ ۾ لهرين جو
 جوش. وهڪ جي تڪ. مينهن جو وسڪارو -

● چيچ (ل): ذ. دُھلَ جي وچت جو هڪ نمونو (ناچ جو تال). ڏانڊين يا ڏونڪن سان جهيڙ ٿاڇ. تماشو-روئشو. خوشي. چيڻي يا چيڙ جي اڏاوت. مهرباني-لُطف

”ڪري چيچ چيڙ ۾، پنهنجون ايندو پاڻ“ (شاه).

چوپائي مال جو هڪ مرض (ڍور کي بيماريءَ سبب يا اڪڻل وغيره لڳڻ سبب ڳٽيو ٿي پوي يا هڪڙي هنڌان ڪڻل لڙڪي پوي).

● چيچ و جهڻ: ناچ و جهڻ. خوشيءَ وچان ٿينگ ٺپا ڏيڻ. گوڙ مچائڻ. روئشو ڪرڻ. فساد ڪرڻ-هڻل مچائڻ.

● چيچ هڻڻ: ڏونڪا هڻڻ. ناچ ڪرڻ. هڻل فساد ڪرڻ. خوشيون ڪرڻ.

● چيچيرو ۽ چيچيرا: ذ. صفت. چياڳرو-اڍنگو. بدافعال-ڪُلچڻو.

● چيچڪ ۽ چيچڪ: ذ. رَنڊڪَ. هڻل. فساد. معاملو-رڳڙو.

● چيچهڙو (ت): ذ. پاڻيءَ جو چينهرو. جدائي-وڇوڙو.

● چيچار (ڪ. ڪ): ڪڪ پٽن-ڦينجهڙا-ڪڪ ڪهڙو.

● چيچار ڪرڻ: ڪاٺيون گڏ ڪرڻ-ڦينجهڙا گڏ ڪرڻ.

● چيچاڙڻ (ت): مصدر. ڌڪ هڻي ڌونڌاڙڻ-چيچلاڻڻ-چيچلاڻڻ. تڪليف ڏيڻ. هلاڪ ڪرڻ-ڌڙڪائڻ-ڦٽڪائڻ.

● چيچيڙو ۽ چيچيڙا: ذ. گوشت تي چڙهيل ڀرڊو-وڪو-چيچيڙو ”هليءَ جي خواب ۾ چيچيڙا“ (چوڻي). ڦاٽل ٻاڳڙي-چينل ليڙو.

● چيچيلاڻڻ: مصدر. ڏندن ۾ جهلي ڌونڌاڙڻ. هلاڪ ڪرڻ-آزارڻ. ڌوئڻ-چيچاڙڻ.

● چي چي چي: ٿ. چوپائي مال کي پاڻي پيارڻ وقت ڌراڙ جو ڪيل آواز-چيڪار. نفرت يا ڪراحت جو آواز. ٻار کي پيشاب ڪرائڻ لاءِ هڪ آواز.

● چيت کڍڻ: هٿ يا پير ۾ لڳل ڪاٺيءَ جو ذرو کڍڻ. خرچي يا رشوت طور ڪجهه رقم ڇڏائڻ.

● چيتيون چيتيون: ٿ. ذرا ذرا-پُرزا-پُرزا چيهون چيهون؟

● چيتيون ڪرڻ: ذرا ذرا ڪرڻ-پُرزا پُرزا ڪرڻ. چيهون چيهون ڪرڻ.

● چيتر ۽ چيتر: ذ. ڀڳل ڪاٺي يا پاسيري ڦاٽيل ڪپڙي مان ظاهر ٿيل چيتيون. شيشي وغيره جي چيل. زمين جو اهو ڀاڱو جو چورس يا مستطيل شڪل کان ٻاهر نڪتل هجي. جڙ ڍڳي کي هر ۾ وهڻو ڪرڻ جي حالت (ل). ٺڳي (ت).

● چيتراجڻ (ت): فعل مجهول. ٺڳجڻ. ڦڙجڻ.

● چيتر پندري (ت): ٿ. ٺڳي-دولاب-دغا.

● چيتراءُ: ذ. زيارت جي جاء. اها جاء جتي ساڌن کي کاڌو وغيره مفت ملي. ٻي حيسي.

● چيتراڻين (ل): مصدر. ”چيترن“ مان متعدي بالواسطه. چيلائڻ. جڙ ڍڳي کي هر ۾ هڻوڪرائڻ.

● چيترن: مصدر. تربيت ڏيڻ-سيڪارڻ-وهڻو ڪرڻ (ڏاند کي). چيلڻ-شيشي کي پاسا وٺي سڌو ڪرڻ.

● چيتا: اسم خاص. هندن جي هڪ ذات جو نالو.

● چيت ۽ چيتون: ٿ. [ف. چيت] هڪ قسم جو چيڙيل ڪپڙو (جنهن مان عام طرح زالون پوشاڪ ٺاهين).

● چيتڪ ۽ چيتڪ: ذ. چريائي-ٻاڳلڻو.

● چيتو: ذ. وڇوڙي-مفاصلو-وڇوڙي.

● چيتو پوڻ: وڇوڙو پوڻ. وڇوڙي پوڻ. رنجش سبب هڪ ٻئي کان ڌار ٿيڻ.

● چيتي: ٿ. وڇوڙي-وڇوڙي-مفاصلو-وڇوڙو. ويساهي-موڪل. فرصت.

● چيپ: ذ. [سن. چپ] چيڻ [چوڻ] چوٽ-پليٽائي-آئوڊگي.

● چيچ (ت): ٿ. پاڻيءَ جو چينهرو-سره جي موسم ۾ پاڻيءَ جي لاٽ.

● چيڙو ۽ چيڙون: ٿ. بنا مزوريءَ جي زوري ڪنهن ڪم سان لڳايل ماڻهو. اهو ڪم جو گهڻا ماڻهو بنا مزوريءَ جي لڳائي پورو ڪرائجي (مثلاً واهه جي کاڌي وغيره). بيگار، زمينداري سڏ (جنهن ۾ هاري بنا آجوري کاڌي وغيره جو ڪم ڪندا آهن). گهڻن ماڻهن جو گڏجي ڪو ڪم ڪرڻ جي حالت (مثلاً جماع ڪرڻ). شڪار کي ورائيندڙ ماڻهن جو ٿولو، ويٺل جانور جي پٺيان ٻيل ماڻهو (ڪ). واڙو، بچَ - هُشي. ڪُونس - چُرچَ - حرڪت. ڪاوڙائڻ يا بَرغلائڻ جي حالت. ٻيڙيءَ چيڪڻ جو رَسو.

● چيڙچاڙ: ٿ. حرڪت - ڪُونس. هٿ ڪَسَ.

● چيڙچاڙ ڪرڻ: حرڪت ڪرڻ - هٿ ڪَس ڪرڻ. مسخري ڪرڻ. ڪاوڙائڻ لاءِ چورڻ.

● چيڙچوڙ ڪرڻ: گهڻا ماڻهو وٺي چڙهائي ڪرڻ. زبردست حملو ڪرڻ.

● چيڙ ڪرائڻ: ڪنهن راجوئي ڪم تي بيگر ۾ ماڻهن جو ٿولو وٺي وڃڻ. گهڻن ماڻهن کان بچَ يا جماع ڪرائڻ.

● چيڙ ڪرڻ: بچَ ڪرڻ. حرڪت ڪرڻ - ڪُونس ڪرڻ.

● چيڙ و هائڻ: بيگر وهائڻ - زوريءَ ڪم وٺڻ.

● چيڙو ۽ چيڙا: ٺ. صفت. چيڙو ۾ وهندڙ - بيگر ۾ وهندڙ - بيگاري - ونگاري. مفت پورهيو ڪندڙ.

● چيڙن: مصدر. چُراند ڪرڻ - حرڪت ڪرڻ. هٿ ڪَسَ ڪرڻ. چورڻ. ڪاوڙائڻ. خُفهي ڪرڻ - ستائڻ - تنگ ڪرڻ. بچَ ڪرڻ - هُشي ڏيڻ. چوٽائي مال کي چارڻ لاءِ جهنگ ڏي ڪاهڻ - بهرائڻ. وڇائڻ (ساز). شروع ڪرڻ (آلاپ، گفتگو). بيٺل ٻائيءَ ۾ واهه جي کاڌي کڻڻ (ل).

● چيڙو ۽ چيڙا: ٺ. پڇاڙي. پوڇڙ - پڇڙي. پٽيڪي جو ٿورو - بيگاري ماڻهو - مفت ۾ ڪم ڪرڻ وارو "خانواهه جو چيڙو".

● چيڊن: مصدر. [ٻرا. چيڊنهي يا چيڊنهي. سن. چيڊ] ٽنگ ڪرڻ - سوراخ ڪرڻ - سَل ڪڍڻ. ورهائڻ. تعريف ڪرڻ. پڇڻ.

● چيڊ ۽ چيڊ: ٺ. [سن. چيڊر] سوراخ - سَل - ٽنگ. چيڊر - شيگاف. پاڇ - تعريف. علم نحو جي اصطلاح موجب جملي جي لفظن جي تقسيم. علم رياضي جي اصطلاح ۾ اڻپوري انگ جا جملي کيل ڀاڱا.

● چيڊ ڪرڻ: جملي جي تفريق ڪرڻ. انگ ڀڄڻ.

● چيڊ ڪَ ۽ چيڊ ڪَ: ٺ. رڪاوٽ - رنڊڪ - روڪ - جهڳڙو - خلل - پيچڪڙي. ڦڏو - فساد - رولو - گوڙ. رڳڙو. چريائي وارو پور. آڏو. شدت. ڪڏ - شوق. سرگهيءَ جي علامتن واري بيماريءَ جو هڪ قسم - ڏکڻي يا لڙو - رعش (رعشي جي بيماري).

● چيڊڪ و جهڙ: رنڊڪ وجهڻ. خلل وجهڻ. فساد وجهڻ. جهيڙو مچائڻ. معاملو پيدا ڪرڻ.

● چيڊ ڪي ۽ چيڊ ڪي: ٺ. صفت. پُورالو - ريچيڪائي. حرڪتي. جهيڙاڪار.

● چيڙ ۽ چيڙون: ٺ. گهڻهه جو هڪ قسم. ٻيون ۾ ٻائڻ لاءِ گهنگهون جي لڙهي. گهنگهيرا وغيره (جي نچڻ وقت ناچوءَ جي ٻيون ۾ يا چوٽائي مال جي ڳچي ۽ ٽنگن ۾ ٻڌجن).

● چيڙون ڪرڻ: راند پون ڪرڻ. هلڻ "اي ڪاٺيرو ڪوه جو چاچر ۾ چيڙون ڪري"

(شاهه ڪريم).

● چيڙ (ڪ): ٺ. ڀرت جو هڪ قسم (گهير چوڀرت).

● چيڙن: مصدر. رُلائڻ - رولين - پٽڪائڻ. گهٽائڻ. چيڙائڻ - ڪاوڙائڻ.

● چيڙو ۽ چيڙا: ٺ. اوزار تيڪي ڪرڻ ۽ ان کي گسائڻ وقت ڏنل گهڻو - گات ڪري ڪنهن اوزار جي تبڪائي. بندوق جي گولي - چيڙو. مال کي ڏکائي ٿيندڙ بيماريءَ جو هڪ قسم.

● چيڙو ڏيڻ: اوزار کي تيڪو ڪرڻ لاءِ روھيءَ تي لائڻ. چيڙائڻ - ڪاوڙائڻ.

- چيٽرو چڏائڻ: آخر ٻن فيصلو ڪرڻ -
نيٺ ڪرڻ.
- چيٽرو چڏڻ: جند چڏڻ. واسطو توڙڻ. سالڪو
چڏڻ. آسرو لاهڻ. پٽڪي جو پٽو چيٽرو چڏڻ.
طرو چڏڻ.
- چيٽرو هڻڻ (ل): مصدر. چيٽڻ. چراند ڪرڻ.
حرڪت ڪرڻ. چيٽائڻ.
- چيٽرو هڻڻ: ٺ. چيٽرو - ڪوٺڻ - ڪوٺڻ - چيٽرو.
- چيٽري: ٺيٺي پٽي جو چيٽريون ٺيٺي پٽيون؟
ٺ. راجوئي معامن جو نياڻ - انصاف - نيٺرو -
پنهنجياتي فيصلو.
- چيٽري ٺيٺي پٽي ڪرڻ: راجوئي فيصلو ڪرڻ.
ٺيٺا ڪرڻ.
- چيٽڪارڻ: مصدر. چوٺائي سال ڪي پائي
پيارڻ لاءِ 'چي چي' جو آواز ڪرڻ. ڪاهي يا
هڪل جو آواز.
- چيٽڪ: چوٺائي ڪي چيٽڻ وقت ٻيڙي ٻڌل رسي.
قيٽي ڪي مضبوط رکڻ لاءِ چاڀي. رڪاوٽ - رخنو.
- چيٽڪ: ڪليل - آزاد - چيٽواڳ.
- چيٽڪ: چيٽڻ: چوٺائي جو پٽي ۽ ٻي آزادي
سان چيٽڻ - آزاديءَ سان گهمندو ٿرندو رهڻ.
- چيٽڪ چڏڻ: چوٺائي ڪي پٽي ۽ ٻي چيٽڻ لاءِ
آزاد چڏي ڏيڻ. هر قسم جي آزادي ڏيڻي چڏڻ.
چيٽواڳ چڏي ڏيڻ.
- چيٽڪارو ۽ چيٽڪارا: ٺ. اهو وهڻ (ڍڳو
وغيره) جنهن کي 'چي چي' ڪري پائي ٻارجي.
'چي چي' جي آواز تي پائي پيئندڙ وهڻ. (ٺ).
- چيٽڪاري ۽ چيٽڪاريون: 'آجاري پيئندي' چيٽڪاري ڪانه پيئندي.
(چوٺي).
- چيٽڪارو ۽ چيٽڪارا (ٺ): ٺ. نر هڻڻ.
- چيٽڪارڻ (ڪ): ظرف. چاڪاڻ - چالا - چي لاءِ.
- چيٽڪائو: ٺ. صفت. چيٽڪندڙ - گهٽليندڙ.
گهٽو تماڪ چيٽڪندڙ - چيٽڪو - جيٽا - پٽڪو -
پٽڪي لائي ويهندڙ. سيراڻ. اهو گڏه يا گهوڙو
جو چڪائڻ کان سواءِ نه هلي.
- چيٽڪائو ۽ چيٽڪائو: ٺ. صفت. طالبو -
گهوڙو - مڏڪي - طالب - آميدوار.
- چيٽڪو ۽ چيٽڪا (ٺ): ظرف. يڪدم - جلد -
ترت - جهٽ پٽ. (ٺ). چيٽڪو - ويٺو - هاڪي سان
چيٽڪو ڏنل اٿس.
- چيٽڪو ۽ چيٽڪو: ٺ. صفت. تماڪ -
چيٽڪندڙ. ٻانڌائي (چلم جو). طالبو - آميدوار -
گهوڙو - سڀڪو. (ٺ) بيل گاڏي جي ٻيڙن
ڪي چيٽڪندڙ ۽ سرائي ڪي قابو جهليندڙ
ڪائي (ٺ).
- چيٽڪون (ٺ): ٺ. وارن جي ڳنڍ - مينڊي.
- چيٽڪرو ۽ چيٽڪرا: ٺ. صفت. گدلو - مڇرو -
ڪنو. آٺيلو - چيلو - لو - حرڪي - شريڙ. (ٺ).
- چيٽڪري: چيٽڪريون.
- چيٽڪرائي ۽ چيٽڪرايون: ٺ. گندلاسي -
ڪنائڻي - آٺيلو - چيلو - لاڻي.
- چيٽڪلو ۽ چيٽڪلا: ٺ. صفت. ڏسو 'چيٽڪرو'.
- چيٽڪلي ۽ چيٽڪليون: (ٺ).
- چيٽڪلا (لس): چو - چالا.
- چيٽڪنگ (ٺ): ٺ. ٺيٺو - آڪٽر - وڏائي -
مغوري.
- چيٽڪنگ ٿيڻ: مٿي تي چڙهڻ - شينگهه ٿيڻ.
زيد تي چڙهڻ.
- چيٽڪنگ چڙهڻ: مٿي تي چڙهڻ. آڪرو ٿيڻ.
هٿ ڪرڻ.
- چيٽڪنگ چڙهڻ (ٺ): فعل. مڇول. مغرور ٿيڻ.
ٺيٺو چڙهڻ. آڪٽر چڙهڻ.
- چيٽنگهو ۽ چيٽنگها: ٺ. مٿي جهلڻ جي
ڪائي.
- چيل (ل): ٺ. پيئندڙ وارو ٻائي. اهو
ٻائي جو واه مان آتل ڪائي ڪنارن تان وهي.
بندن جي وچ ۾ ٻائي جي چيٽو. جالرو ٻائي.
گهٽو ٻائي (اسر خاص). تعلق بدين ۾ هڪ ديهه
جو نالو.
- چيل (ٺ): ٺ. چيلو. ڪٽل. پڪريون.
- چيل ۽ چيل: ٺ. چيٽو. آٽو. ڏڪو.

● چيپيل چيپيل (ت): ٺ. ڪٽل جدا ڪرڻ.
چاچول (ڪڙڻ ڪي).
● چيپلا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
● چيلارو: اسم خاص. تعلقي ميرپورخاص ۾ هڪ ديھ جو نالو.
● چيلري ۽ چيلريون: ٺ. چيلرن واري.
چيلرن واري مڇي. هڪ قسم جي مڇي (جامني ٻائي ۽ ڍاڍن ۾ ٿئي). ڪڙڙو-ڏنڀرو.
- چيلري مڇي: ٺ. چيلرن واري مڇي.
● چيلو ۽ چيلا: ڏ. [سن. چنگڙهه يا چنگڙهه] [چنگڙا يا چنگڙلي] ٻڪريءَ جو نر ۽ نر-ٿر-ٻيلو-ننڍو ٻڪرو. (صفت). احمق - بيوقوف. (ٺ). چيلري ۽ چيلريون.
- چيلو (چيلري) ٿي لڳڻ: پٺيان لڳو رهڻ.
ٻئي نه ڇڏڻ.
● چيلوون، چيلوان: صفت. چيليل - گهڙيل - تڙيل (ڪاٺي).
● چيلريون: اسم خاص. تعلقي ڪڙي ۾ هڪ ديھ جو نالو.
● چيمڪ (ل): ٺ. بيماريءَ جو هڪ قسم (جا فقط گهوڙن ۽ اٺن ڪي ٿئي).
● چين: ڏ. چيهو - نقصان - ٽوٽو - گهاٽو.
● چينڙا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
● چينارو ۽ چينارا (ت): ڏ. ٻائيءَ جي لاٽ. درياءُ وغيره ۾ ٻائي گهٽجي وڃڻ جي حالت - چينهرو (ل).
- چينارا ڪرڻ: سرءُ جي موسم ۾ ٻائيءَ جو لهي وڃڻ - چينهرو ٿيڻ. آٽل جو ٻائي لهڻ.
● چينپير: ڏ. چينپو - سڪل ٽاري - سنهي ڪاٺي. سڪل ڍنگري.
● چينپڪ ۽ چينپڪون (ڪ): ٺ. تازي وڏيل ٽاري (وڻ جي). چانگ.
● چينپنڻ: مصدر. جٽ ڪرڻ - ملامت ڪرڻ - جهيٽڪڻ - تنبيهه ڪرڻ. ڌڙڪو تاب ڪرڻ. فهمائش ڪرڻ. هيس ڪرڻ. لپيڻ - چينپ ڪرڻ - گارو هڻڻ.

● چينپ ۽ چينپون: ٺ. جٽ - تنبيهه - جهيٽڪو. فهمائش - ميهو - طعنو. لينپ - لپيو - چينپ.
- چينپير ۽ چينپير: ڏ. صفت. جهيٽڪندڙ - جٽ ڪندڙ - هيس ڪندڙ (ٺ). طعنا هڻندڙ.
- چينپڪو (ل): جهيٽڪ - چينپ.
● چينپو ۽ چينپا: ڏ. سڪل ڍنگري - چانپو. سنهي ۽ سڪل ڪاٺي - پانگڙ.
● چينپي ۽ چينپيون (ت): ٺ. ٻڪريءَ جو هڪ قسم (وڏن وارن ۽ سنهن رنگين نشانن واري ٿئي).
● چينٽ (ت): ٺ. ڪٽي جو مُٽ.
● چينٽو ۽ چينٽا (ت): ڏ. ٺڪ مان وهندڙ گند - سينگهه - گوبو.
● چينو ۽ چينا (ت): ڏ. جدائي - علحدگي. وراست - تفريق.
- چينو ڪرڻ: جدائي ڪرڻ. شراڪت وارو مال ورهائڻ. فيصلو ڪرڻ - نيرڻ - معاملي جي صفائي ڪرڻ.
● چينوڙ ۽ چينوڙ (ڪ): ڏ. صفت. چينائيندڙ.
● چينهرو، چينهڙا: ڏ. درياءَ جي ٻائيءَ ۾ لاٽ (جا عموماً سرءُ جي موسم ۾ ٿئي). ٻوڏ يا آئل جي موت. ٻائيءَ جي لاٽ. جهائي - علحدگي - تفريق.
- چينهڙو ۽ چينهڙا: ڏ. صفت. چينهرو.
● چين: ڏ. چيڻو. پاڻ.
● چين، چيون: ڏ. آهو ڏاڳو جنهن سان ڪنڀر ڪڇڻ ٿاڻون ڪي چڪ تي ڪڇي ڪوري.
● چينارو: ڏ. ڍڳي، گئون جي چين لاهڻ جي جاء.
● چيشو ۽ چيشا: ڏ. ڇو ٻائي مال جو قوسو - گوبر - گوهو - تاق - سڪل قوسي. پاڻ.
- چيشا پور ۽ چيشا پور: ڏ. صفت. ٻن ڪسي ويڙهائيندڙ - لائي چائي ڪندڙ - فساد وجهائيندڙ. منافق - فتنه انگيز.
- چيشا پورن: جهيڙو وجهائڻ. لائي چائي ڪرڻ. ويڙهائڻ. منافقي ڪرڻ "چيشا پور ته لڪ لڳي." (چوڻي). فتنو اٿارڻ.

- چيٽو ۽ چيٽو (ت): ذ. فوتي ۽ جي سُنهن ڏي ڪڍڻ لاءِ هٿاند.
- چيٽل ۽ چيٽلون: ث. صفت. سهڻي عورت - حسين.
- چيٽل ۽ چيٽل: ذ. سهڻو مرد. هرن "چمر چيٽل" = هرن جهڙيون اڪيون.
- چيٽلو ۽ چيٽلا (ت): ذ. صفت. سڀني کان پويون. ڀڄاڙي ۽ وارو. آخري - ڀڄاڙي - ڊنگ.
- چيٽن: مصدر. [سن. چيد = چنڻ] وڍڻ - ڦاڙڻ - ڪڍڻ.
- چيٽو ۽ چيٽو: ذ. خسارو - نقصان - ٽوٽو - گهاٽو - زيان. ڀڄاڙي - حد (ت).
- چيٽو ڀاڻڻ: نقصان سهڻ. نقصان وجهڻ.
- چيٽي کان نڪرڻ (ت): نقصان کان بچڻ. بيھوش ٿيڻ. سخت ڪاوڙجڻ.
- چيٽون ۽ چيٽون: ث. هميشه جمع ۾ ڪم ايندڙ. ذرا ذرا - ٽڪرا - ٽڪرا - پرزا.
- چيٽون ۽ چيٽون: ڪرڻ: ذرا ذرا ڪرڻ. پرزا ۽ رزا ڪرڻ.
- چيٽو ۽ چيٽو: ذ. چيٽو - ٽوٽو - نقصان.
- چيٽا ڪڍڻ: ننڍي جانور کي ڀالڻ.
- چيٽي پور، پورو: ذ. صفت. ڏسو "چيٽاپور".
- چيٽهار: اسم خاص. ٿر ۾ هڪ ماڳ جو نالو.
- چيٽي ۽ چيٽيون: ث. [سن. چيد = سوراخ ڪڍڻ. چيدو] هڪ قسم جو اوزار ڏاند ۽ چيٽي لوهي چيٽر جا لوه وڍڻ يا ڪاٽڻ ٿوڙڻ ۾ ڪم اچي.
- چيو ۽ چيا: ذ. چيٽو - نقصان - ٽوٽو - ضرر.
- چيٽ ۽ چيٽ: ذ. ڀڄاڙي - آخر - انتها - ڀڄائي. ڊنگ - حد - نهايت. وڏو - چير - زخم - چيٽڪ.
- چيٽ چيٽ: بيوس ٿيڻ. حوصلا خطا ٿيڻ. سڀ اميدون آسرا لاهڻ. بي همت ٿيڻ.
- چيٽ ڪرڻ: ڊنگ ڪرڻ. حد ڪرڻ. وس مان نه گهٽائڻ. انتها تي ڀڄائڻ. پوري پوري ڪوشش ڪرڻ. سموري طاقت خرچ ڪرڻ.
- چيٽ ڪري ڇڏڻ: حد ڪري ڇڏڻ. ڪنهن ڪم ۾ ويهڻ ٿي نٿو ڪم ڪرڻ. جو زور لائڻ. حيرت ۾ وجهڻ جهڙو ڪم ڪرڻ. ڪمال ڪري ڏيکارڻ.
- چيٽو ۽ چيٽو: ذ. ڊنگ - طريقو - عادتون - اخلاق - لچتن - سگهڙ ڀائي - صفائي - سنائي - هوشيارِي - چالاڪي - لياقت - صلاحيت.

ح

- ح: ث. [ع] سنڌي "الف ب" جو سترهون، عربي "الف بي" جو ڇهون اکر. (آچار، حائي حطبي) ابجد موجب عدد آن. عيلسم نجوم موجب هن جي شڪل بُرج قوس جهڙي آهي.
- حاتيم: اسم خاص. [ع. حاتم = فيصلو ڪيو] عربستان جي هڪ مشهور سخي مرد جو نالو. سخي - داتا - تمام گهڻو سخي.
- حاتم جي قبر کي لت هڻڻ: حاتم کان بد وڌيڪ سخي بڻجڻ (ٽوڪ).
- حاتم طائي: اسم خاص. حاتم جيڪو سخي مرد مشهور آهي اهو "طيءَ قبيلي" جو سردار هو. انهيءَ ڪري کيس حاتم طائي (يعني طيءَ قبيلي وارو حاتم) ڪري سڏيندا آهن.

● حاجَ ۽ حاجُون: ث. [ع. حاجَّةٌ جو مُخَفَّفٌ] حاجتَ. احتياج - گهرج - ضرورت - طلب - مَدَّعا - خواهش.

● حاجَ لاهن، حاجَ لاهي ڇڏڻ: سيڪت ڏيڻ.
● حاجَ هجڻ: اڃا ٿورو ڪم رهيل هجڻ. ٿوري حاج رهي وڃڻ.

● حاجُ: ذ. صفت. [ع. حَاجٌّ = حَاجٌّ ڪيو] حَاجٌّ ڪرڻ وارو - حاجي. زيارتي.

● حاجِبُ ۽ حاجِبٌ: ذ. صفت. [ع. حَاجِبٌ = هن روڪيو] دربان - نگهبان - چو بدار - چوڪيدار - پاسبان - داروغو. ڀرڊه دار. خدمتگار - خادم اک جو ڀيروڻ - ابرؤ.

● حاجتَ ۽ حاجات: ث. ضرورت - غرض - مطلب - گهرج - ڪاپو - احتياج. قوت - خواهش - چاهه. جاء - برابري - ڀڄڻ جي جاء - ڀڄت. جيئن چئجي: "ڪنهن جي به هن سان حاجت نه آهي وغيره". ڪم - آرزو - آئد - آس - تمنا - مُراد - لتجا - نيازمندي.

● حاجتَ پَرَ آري: ث. [حاجتَ + پَرَ + آوردن = ضرورت پوري ڪرڻ] ڪنهن جي ضرورت پوري ڪرڻ جي حالت.

● حاجتَ خواه: ضرورت پوري ڪرڻ لاءِ سوال ڪرڻ وارو - سوالي - سائل - محتاج.

● حاجتَ رَقَعَ ڪرڻ: ڪنهن ڪم جي ٻوٽاري ڪرڻ. ضرورت پوري ڪرڻ. ڪاڪوس ڪرڻ.

● حاجتَ روا: ضرورت پوري ڪرڻ وارو.

● حاجتَ روائي: ث. [حاجتَ + روائي = ضرورت پوري ٿيڻ] ضرورت جي پورائي - مطلب جي تڪميل. مُشڪل ڪُشائي - ضرورت پوري ٿيڻ واري حالت.

● حاجتَ ضروري: ث. ضروري ڪم (خاص ڪري ڪاڪوس جو خيال).

● حاجتَمَند: ذ. صفت. [ف. حاجت + مند] گهرجائو - ضرورت وارو - غرض مند - خواهش مند - آماوند - آئد وار. محتاج - مفلس - تنگدست - تنگ حال - بڪيو - سڄو - ڪٽل.

● حاجتَ مندِي: ث. [حاجتَ + مندِي] ضرورت - گهرج - طَلَب - احتياج - غرض - مطلب. حاجتي ۽ حاجتي: ذ. صفت. حاجت وارو - گهرجائو - ضرورتمند - حاجتمند - غرضمند - آماوند - بيمار لاءِ ڪٽ يا هلنگ وٽ پيشاب ڪرڻ لاءِ رکيل ٿانءُ.

● حاجي ۽ حاجي: عربيءَ ۾ ۽ حُجَّاج: ذ. [ع. حاجي] "دسو" حاج. حُجَّاج ادا ڪرڻ وارو - حُجَّاج ادا ڪري آيل مسلمان - زيارتي - ڀانڊ ڀٽو - مسافر. بزرگ - پلارو (ث. حاجيائي ۽ حاجيائون).

● حاجي الحَرَمَين: ذ. صفت. ٻن حَرَمَين يعني مڪي ۽ مديني جي ڀاڪ جاين جي زيارت ڪري اچڻ وارو (هرهڪ حاجي مڪي ۾ ڪعبه الله جي زيارت کانپوءِ يا اڳ سهولت آهر مديني منوره ڏي ويندو آهي).

● حاجيانا: اسم خاص. تعلقي شاه بندر ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● حاجي ٻوٽا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (اڪثر نواب شاهي حيدرآباد ۽ سکر ضلعي ۾).

● حاجي پُور: اسم خاص. تعلقي ٽنڊي محمد خان ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● حاجي خان: اسم خاص. ضلعي دادوءَ ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● حاجي پُور (ڪ): ذ. وڻ جو هڪ قسم (ڀٽڙ جهڙو).

● حاجي شاه: اسم خاص. تعلقي ڪنڊياري ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● حاجي ڪَرَم علي: اسم خاص. تعلقي ماتلي ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● حاجي ڪورائي: اسم خاص. تعلقي ميرپور ماٿيلي ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● حادث: صفت. [ع. حادث = ٿي پيو] نئين طرح وجود ۾ اچڻ وارو - نئون پيدا ٿيل - نئين شيءِ جا اڳ ۾ وجود ۾ نه هجي - هاڻي شروع ٿيل - جديد - تازو. فنا ٿيندڙ (جيڪا شيءِ وجود ۾ آندي

- حَاشَا وَكَتَلَا: ظرف. هرگز نه. ڪڏهن به نه. بلڪل نه. ڪجهه به ٿي پوي ته نه.

● حَاشَا وَ حَاشَا: ذ. [ع. حَاشِيَه = ڪنارو] پاسو. وٽ. سِينَجَاف - ڪتاب يا ورق جو چئني ٻان کان خالي ڇڏيل حصو. ٻئي جي پاسي تي ڇڏيل جاء (جنهن تي تبصرو لکيو وڃي). ڏني. ڪٽي. ڪيناري. حَاشِيَه. سنڌي ڊگهي ٿوپي جي پيرت ڀريل ڪينار. لڪڻ جو هڪ قسم. ٺيٺ. معنيٰ - ڄاڻ. خبر. ڏونگيو (ٺ). آمدني.

- حَاشِيَه: ٺ. [ع. حَاشِيَه = ڪنارو] ڪتاب يا ڪاغذ ۾ لکيت کان آجو ڪنارو. حاشو. وٽ. پاسو.

- حَاشِيَه ڇَاڙَهڻ: وٽ لڳائڻ. ڪنهن ڪتاب تي شرح لکڻ. ڪنهن ڳالھ. ڪي وڌائي بيان ڪرڻ. مرج مصالحي سان بيان ڪرڻ.

- حَاشِيَه ڇڏڻ: لکڻ وقت ڪاغذ تي پاسن کان ڪجهه خالي جاء ڇڏڻ.

- حَاشِيَه ڇَاڙِيَا: ذ. حَاشِيَه.

- حَاشِيَه نَشِيَمَن: ذ. صفت. معزز ملازم. هر وقت خدمت ۾ رهڻ وارو. مَصَاحِبُ - گڏهه رهڻ وارو.

● حَاصِلُ: ذ. [ع. حَصَلَ = هن مطلب ڪڍيو] ڪنهن شيء جي بچت - بچاڻ - روڪڙ. نقدي. آمدني. پيدائش - آيت - پيداوار (پوک جي). عيوض. نتيجو. قتل. وڪرو. فائدو. لاپ. نفعو. سُود. ڀرايت. سرسي. مطلب. مقصد. ارڻ. مٿن. هٿ ۾ هئڻ جي حالت. مالڪي. قبضو. حصي ۾ آيل. پيڙهين. ٻيٽل. ٻيٽل هينيل.

- حَاصِلَاتُ حَاشِيَتُون: ٺ. آمدني. آيت. حصي ۾ آيل يا ڳو. لاپ. ڀرايت. پيدائش. فائدو. نفعو. سُود. ڏن. مال. ملڪيت. قبضو. ڍل. حَقَابُو.

- حَاصِلَاتُ قِيَمَتِن: ٺ. ٻيٽل هون. حاصل ٿيڻ.

- حَاصِلُ مَصْدَر: گرامر ۾ اهو مصدر جنهن منجهان حاصل ڪيل لفظ جيڪو معنيٰ ۾ مصدر وانگر آهي، مگر نشاني "ن" جي ڪانه هوندي اٿس ۽

وڃي آهي، اها لازمي طور فنا ٿيڻ واري آهي). زوال ڪري پهچندڙ. فاني. ڪِنَايَه "مخلوق" (يعني جيڪا شيء خلقي وڃي، آهي جهڙوڪ: زمين، آسمان، انسان، حيوان وغيره) - قدِيم جو ضِد.

- حَادِثُو حَادِثَا: ذ. [ع. حَادِثَه: حادث] واقعو. سانحو. صدمو. تصادم. اتفاق. ڪنهن ڪم جي اوچتي رنج گڏيل واردات. اتفاقي واقعو. ماجيرا. قصو. پڇاڙي. نتيجو.

● حَادِثُ عَرَبِي ۾ حَادِثَا: ذ. صفت. [ع. حَادِثُ] تمام هو شيار. قابل. ماهر. ڄاڻو. ڪامل. فن جو استاد. ڪاريگر. هنرمند. هنراڻو. تجربڪار. آزمودگار. سياڻو. ڏاهو. پيڙو. سڄاڻ سمجهڻو. دالاء. ذهين. زيرڪ. چالاڪ. چتر. علاج ڪندڙ. حڪيم. ويد (هيءُ لفظ فقط حڪيمن جي تعريف لاء استعمال ۾ ايندو آهي).

● حَارَا: ذ. صفت. [ع. حَرَارَة] حرارت وارو. گرمي وارو. گرم (ٺ).

● حَارَجُ حَارَجَا: ذ. صفت. [ع. حَرَج] روڪيندڙ. آڏو ايندڙ. تنگ ڪرڻ وارو.

● حَاسِبُ: ذ. [ع. حَسَب] رتن جو حساب ڪتاب ڪرڻ وارو. اڪائونٽنٽ. خزانچي.

● حَاسِدُ: ذ. [ع. حَسَد = هُن ساڙو ڪيو] حسد ڪرڻ وارو. ساڙيل. مسٽهو. جيڪو ٻئي کي نه سهي.

● حَاسِيَه: ٺ. [ع. حَس = محسوس ڪيو] محسوس ڪرڻ واري قوت يا سگهه. احساس.

● حَاشَا: ٺ. [ع. ڀناهه! ڪڏهن به نه! هرگز نه! بلڪل نه! انڪار ۽ ترديد لاء هڪ قسم ڪڻڻ جو نمونو.

- حَاشَا نَشَرُ حَاشَا: ظرف. هرگز نه. هرگز نه.

- حَاشَا لِيلَرَحْمَن: ڪنهن به ڪم نه ڪرڻ جو عهد ڪرڻ. قسم ڪڻڻ لاء لاعلمي ظاهر ڪرڻ جي موقعي جو لفظ. خدا نه ڪري! خدا جي ڀناهه! هرگز نه.

- حَاشَا لِيلَه: ظرف. ڏسو "حَاشَا لِيلَرَحْمَن".

نه وري مصدر وانگر ان مان ڪي به ٻيا صيغا نڪري ٿا سگهن. انهيءَ ڪري ”مصدر ترڪيبي“ چوندا آهن. جيئن ”ڊڪڻ“ منجهان ”ڊڪ“، ”ليڪڻ“ منجهان ”ليڪ“ ۽ ”پهچڻ“ منجهان ”پهچ“.

حاصل ٿيڻ: هت اچڻ - ميلڻ (ڪنهن شيءِ جو) - قبضي ۾ اچڻ - وصول ٿيڻ. فائدو ٿيڻ - ٻيڙ پوڻ - پراڻت ٿيڻ.

حاصل ڪرڻ: هت ڪرڻ - وٺڻ - قبضي ۾ ڪرڻ - پاڻ وٽ آڻڻ. لهڻ - ڪمائڻ - آهائڻ - پيدا ڪرڻ - گڏ ڪرڻ - جمع ڪرڻ.

حاصل ڪلام: ظرف. مطلب ته - القصه - الغرض - خلاصه ڪلام - خلاصه مطلب - آخر - آخرڪار - نيٺ - نيٺان نيٺ.

حاصل مطلب: ظرف. مطلب ته - آخرڪار - نيٺان نيٺ - حاصل ڪلام.

● حاصلاڻي (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
● حاضريءَ ۾ حاضري: ذ. صفت. [ع. حَضَرَ = هو موجود هو] اڳيان هجڻ جي حالت - موجود. اڳيان - سامهون. پيش - روڀرو - مقابل - تيار - سنڀريل. هڪيو تهڪيو - ٿيڻ لاءِ هڪيو. خوشيءَ سان ڪم ڪرڻ وارو - خواهان - خواهشمند - راضي - خوش - رضامند - آماده. جيئن چئجي ائين - صحيح - ٺيڪ - برابر - هاڻو. ”جيئن حاضر سائين!“ جلد - جهٽ پٽ - يڪدم - هاڻي جو هاڻي. هلندڙ - هاڻوڪو - موجوده حال (وقت). گرامر موجب هڪ ضمير جو نالو - ”ضمير حاضر“ (تون، توهان، توهين).

حاضرات ۽ حاضراتون: ٺ. جيئن پوتن ڪي گهڙائڻ يا گڏ ڪرڻ جو ڪم يا حالت. هٽيلن تي ضابطو رکڻ يا انهن تي حڪومت هلائڻ جي حالت. جيئن پوتن ڪي قبضي ۾ رکڻ جي طاقت. مراقبي ۾ ويهڻ جي حالت ۾ روحاني ڪشش. جيئن ”ڪيندڙ“ (پوهي) جي اڳيان جيئن ڪيڻ وقت نذراني طور لوبان، ڌوپ، خوشبوءِ وغيره. زبردست هستيون.

حاضرات ڪرڻ: جيئن پوتن ڪي گهڙائي ڪنهن گجھه بابت پڇڻ.

حاضراتي: جيئن ۽ پوتن ڪي سڏائڻ وارو عامل - پوهو.

حاضريان حَضُور: ذ. صفت. هر هنڌ حاضر - هر وقت حاضر - هر جڳهه موجود - حاضر ناظر.

حاضري ٿيڻ: موجود ٿيڻ - پيش ٿيڻ - تيار ٿي اچڻ. پيدا ٿيڻ. شامل ٿيڻ.

حاضريءَ جواب: ذ. صفت. يڪدم معقول جواب ڏيندڙ - تهه بهه مناسب جواب ڏيندڙ - بنا دير سوال جو موزون جواب ڏيندڙ. چٽو - چالاڪ.

حاضريءَ جواب ڏيڻ: آتي جو آتي سوزون جواب ڏيڻ - تهه بهه جواب ڏيڻ.

حاضريءَ جوابي ۽ حاضريءَ جوابيئون: ٺ. يڪدم صحيح ۽ معقول جواب ڏيڻ جي لياقت.

حاضريءَ رهڻ: موجود رهڻ.

حاضريءَ شرم: ذ. صفت. زبان تي مٿه لڳل. فضيلت وارو. حضور شرم - لچارو - شرميلو - حياءَ وارو - جيڪو حياءَ ۽ شرم کان ڪجهه ڪڍجي نه سگهي.

حاضريءَ ضامن: ذ. صفت. وارنٽ پهچڻ کان اڳ، جوابدار جو ڪورٽ ۾ پهچي ڏنل ضامن.

حاضريءَ ڪرڻ: موجود ڪرڻ - پيش ڪرڻ - اڳيان ڪرڻ - روڀرو آڻڻ. ڏيڻ (ڪا شيءِ سوکڙي يا نذراني طور) - پهچائي ڏيڻ.

حاضريءَ ناظر: ذ. صفت. هر هنڌ موجود رهندڙ ۽ ڏسندڙ (خدا تعاليٰ جو هڪ صفاتي نالو).

حاضريءَ ۽ حاضريءَ پوڻ: ٺ. اڳيان رهڻ جي حالت - روڀرائي - ستمڪاڻي. هيشي - ڪورٽ يا عدالت ۾ پيش ٿيڻ - شهنائي. ملاقات. چاڪيري - خدمت. ماڻهن جو ميڙ - ڪٽ - مجموع. واپار جي اصلاح موجب حاضر سال (ڏيهي).

حاضري ٻُڪارڻ: حاضر هجڻ جي ٻُڪ ڪرڻ لاءِ نالا ٻُڪارڻ يا وٺڻ.

ياد ڪندا آهن، تنهنڪري محاوره ۾ ”حافظ“ جي معنيٰ بعضي بعضي ”اندو“ به ورتي ويندي آهي.

— حافظ حقيقتي: ذ. صفت. اصلي نگهبان - خدا تعاليٰ.

— حافظو: ذ. اندرين ۽ ٻاهرين حواسن جي چمڙي کي دماغ ۾ محفوظ رکندڙ قوت - ياد رکڻ جي قوت - چيتو - يادگيري - ياد آوري - يادگيرو.

— حافظ (حافظه) ث. اها عورت جيڪا قرآن شريف حفظ ڪري (بر زبان ياد ڪري) - حافظيائي.

● حاکم حاکم: ذ. صفت. [ع. حاکم = هن فرمان ڪيو] حڪم هلائيندڙ - فرمانروا. حڪومت ڪندڙ - سردار - بادشاهه - راجا - سلطان - والي. آقا - مالڪ - ڌڻي - فيصلو ڪندڙ - آچاري - منصف - قاضي - مفتي - جج - ناظم.

— حاکم اعليٰ: ذ. وڏو آفيسر - وڏو عملدار - سلطان - شهنشاهه - خداوند تعاليٰ (احڪم الحاكمين - حاڪمن جو حاڪم).

— حاکمانه: صفت. حاڪم جو - امير جو - اميرائو - شاهائو - شاهي - حاڪمائو.

— حاکمائو حاکمائو: ذ. صفت. حاڪم جو - حاڪم وانگر - اختياريءَ وارو - فوجداري - ناداري - شاهائو. ڏيندڙي وارو - مان شان وارو. (ذ) وڏي ماڻهه - ٽيڪر. ث. حاڪمائي حاکمائون.

— حاکم بالا: ذ. وڏو عملدار - مٿانهون حاڪم - حاڪم اعليٰ - سلطان - شهنشاهه - خداوند تعاليٰ - بادشاهه حقيقي - فرمانروائي حقيقي.

— حاڪم جي اڳواڻي ۽ گهڙي جي پڇاڙيءَ کان ڊچن: حاڪم اڳيان هروڀرو هر هر وڃڻ ۽ گهڙي جي پٺيان هر هر اچڻ ۾ هميشه خطرو هئڻ.

— حاکم وقت: ذ. صفت. موجوده وقت جو حاڪم - موجوده حاڪم - برسر اقتدار.

— حاضري پٽڻ: موجود ٿيڻ - موجودگيءَ جو ثبوت پيش ڪرڻ - پيش ٿيڻ. اچڻ. حاضر ٿيڻ. روبرو ٿيڻ - سامهون ٿيڻ. حاضريءَ جي ڪتاب ۾ حاضر ماڻهن جي داخلا ڪرڻ. خدمت ڪرڻ - حاضري ڏيڻ - خوشامد طور هر هر وڃڻ - ڪاڻ ڪيڻ.

— حاضري پٽڻ: ڪنهن ڏوهيءَ کي ڪنهن خاص مقرر ڏينهن تي ٿاڻي ۾ يا ڪورٽ ۾ شوائي جو ڏينهن مقرر ٿيڻ.

— حاضريءَ جو نقشو: ملازمن جي موجودگيءَ جي داخلا جو ڪتاب يا ڪاغذ - مسٽرول - حاضريءَ جو ڪتاب.

— حاضري ڏيڻ: موجود رهڻ - اڳيان رهڻ - موجودگيءَ جي ثابتي ڏيڻ - خدمت ڪرڻ - نوڪري ڏيڻ.

— حاضري لڳائڻ: نوڪري لڳائڻ - حاضري پڙڻ.

— حاضري ڪرائڻ: نيسرن ڪرڻ - صبح جو ناشتو ڪرڻ.

— حاضري ۾ رهڻ: هر دم موجود رهڻ - خدمت لاءِ هر وقت تيار رهڻ.

— حاضري وٺڻ: حاضري پڪارڻ - نوڪريءَ جو ڪم ڪرائڻ - سيڪٽ ڏيڻ.

— حاضرين: ذ. (حاضر جو جمع سالر) حاضر ٿيل ماڻهو - مٽوڇو ٿيڻ وارا - مجلس يا محفل ۾ سڀ شريڪ ٿيل ماڻهو - جلبي جا موجود ماڻهو.

● حاطو حاطا: ذ. [ع. حاط = هن گهيرو ڪيو] ڪنهن جاءِ جي چوڌاري ڏنل ننڍي پٽ جي اندران آيل ميدان. اڱن - اڳنڌ - پٿر - ميدان - احاطو يا گهيرو.

● حافظ حافط: ذ. [ع. حافط = هن ياد ڪيو، بچايو] حفاظت ڪندڙ - سنڀاليندڙ - نگهبان - پاسبان - راڪو - چاري - سانڍيندڙ - بچائيندڙ - پناهه ڏيندڙ. ڌڻي - وارث - مالڪ. قرآن شريف کي بر زبان ياد ڪندڙ - ياد حافظ. جيئن ته قرآن شريف کي انڌا ماڻهو گهڻي انداز ۾

== حال ڀائڻي ٿيڻ: حال محرم ٿيڻ. غمگساري ڪرڻ. همدردي ڪرڻ. غم ۽ رنج ۾ شريڪ ٿيڻ.

== حال پريان نال: ڪاڏهي ڀڄي جتي شيءِ جيڪا به موجود هجي اها پيش ڪرڻ. ٽڪلف نه ڪرڻ.

== حال ٽپي هلڻ: وٽ ۽ سگهه آهر هلڻ. پنهنجي حيثيت ۽ لياقت مطابق هلڻ.

== حال ٻڙوڻ: صوفين جي هڪ اصطلاح ۾ سالڪ تي وجد يا حال واري حالت طاري ٿيڻ. حال اچڻ. بيخود ٿيڻ. رقت ٿيڻ. واڳ ۽ غيره ٻڙي جذبي ۾ اچي وڃڻ.

== حال جو نه ڦال جو رهڻ: ڪنهن به ڪم جو نه رهڻ. نڪو ٿيڻ. بيڪار ثابت ٿيڻ.

== حال ڇال ۽ حال ڇال: ذ. هلڪت چلڪت. رسم رواج - ريت نيڪت - دستور - هلائي چڪي - زماني جو رخ رواج.

== حال حاصر (ت): ذ. جيڪو موجود هجي. موجود - حاضر - هڪيو ٿڪيو - في الحال.

== حال ڏاڳا (ت): فقيرن جا ڪنهن ڪولابا. فقيرانا ٽپڙو (رلي - گودڙي - ڪيشتو - لٽ - لوڻو وغيره) - فقيرائو ويس.

== حال في الحال: ظرف. هينئر - هن وقت - هاڻي - ٽيسٽائين - ڪجهه حصو - بالفعول - وقت لاءِ - جيترو ٿي سگهي اوترو - ڪجهه نه ڪجهه - ٽڪڙو - جلد.

== حال ڦال وڃائڻ: بچڙا حال ڪري گهمڻ. سوء يا ارمان ڪرڻ.

== حال کان بي حال ٿيڻ: چڱي حالت مان خراب حالت ٿيڻ - زارونزار ٿيڻ. ششدر ٿيڻ.

== حال ڪي و سارڻ: موجوده نعمتن جو قدر نه ڪرڻ.

== حيف تنهن جي حال: جن وساريو حال ڪي. "حال ۾ اچڻ": حال اچڻ - بيخود ٿي وڃڻ - جذبي ۾ اچي وڃڻ.

== حاکمي: ث. حڪومت - سرڪار - راڄ - صاحبي - بادشاهي - سرداري - نوابي - حڪمراني - وڏيرپ.

● حال ۽ احوال: ذ. [ع. حال = گذري ويو] هلندڙ وقت (جيڪو اڃا گذريو نه هجي) - ماضي ۽ استقبال جي وچ وارو وقت. گرامر موجب ٽن زمانن مان هڪ زمان (ماضي - حال - مستقبل). حالت - گت - ڪيفيت. ڀڄندڙي - حيثيت - طاقت - زور - ٻهچ - دم. ذڪر - مارجا. احوال - بيان - حقيقت - خبرچار. طريقو - طور. معويت جي حالت. وجد جي حالت. محبت الاهي جو جذبو. بيخودي - مستي - رقت - وجد. (ظرف). هينئر - هن وقت - هاڻي - يڪدم - في الحال - اڃا - اڃا تائين. == حالا: ظرف. هاڻي - هينئر - هن وقت - موجوده وقت. == حالانڪ: ظرف. درحاليڪ - باوجود اڪ - انهيءَ هوندي به.

== حال آچڻ: وجد اچڻ. جوش غالب ٻوڻ. جذبو اچڻ. مستي چڙهڻ (سجبت الاهي جي). مجذوب ٿيڻ. بيخود ٿيڻ (راڳ يا ٻيو ڪو ٺڪڻو ٻڙي).

== حال احوال: خبرچار - ضرورت يا مقصد واري ڳالهه. پورو داستان. سڀ خبرون. ڳالهه ٻولهه. == حال احوال کان نيڪرڻ: ڪنهن ماڻهوءَ جي حالت خراب افعالن ڪري ڇڻ ٿيڻ - بيڪار ٿيڻ. دين دنيا کان نڪرڻ.

== حال احوال وٺڻ: آيل ماڻهوءَ کان خبرچار ٻڌڻ. اچڻ جو سبب معلوم ڪرڻ.

== حال استمراري: ذ. گرامر ۾ هڪ زمان جو نالو. اهو زمان جنهن مان خبر پوي ته شروع ڪيل ڪم اڃا هلندو اچي. يعني جنهن وقت ڳالهه ڪجي ٿي تنهن وقت به ڪم جاري يا هلندڙ آهي. (هو خط لکي پيو).

== حال ڀائڻي ۽ حال ڀائڻي: ذ. صفت. اوريندڙ - همدرد. هرحالت ۾ شامل. ڏک سک ۾ همراهم. حال جو واقف. حال محرم - همراز - غمخوار - گهڻگهرو - خيرخواه. گهڻو دوست. ڀڳت مت يار.

- حال مُتَشَكِّي: ذ. گرامر جو هڪ زمان - هلندڙ وقت ۾ ڪم ٿيڻ بابت شڪ ڏيکاريندڙ فعل جو زمان. جيئن: "خط لکندو هوندو" "ماني کائيندو هوندو" وغيره.

- حال مُتَائِي: رخ مُتَائِي - مُنهن مُتَائِي - ڌيان نہ ڏيڻ. خيال بدلائڻ. عادت مُتَائِي.

- حالُ وِجَائِي: بَستَ ۾ گهڙڻ - ضعيف ٿيڻ - گدلو ٿيڻ - خراب حالت ۾ پهچڻ - بچڙا افعال ٿيڻ.

- حالُ وِجِي: خراب ٿيڻ - بَرُو ٿيڻ - چڱيءَ حالت مان خراب حالت ۾ اچڻ.

- حالُ وِسلَا (ت): ذ. حال ڏاڳا - فقيرائو وِيسُ.

- حالُئُون قَالُئُون وِجِي: دين کان وِجِي ته دنيا کان به وِجِي - افعالن کان نڪرڻ - ڪنهن به ڪم جو نہ رهڻ.

- حَالِي: ظرف. وقتي - حال جو - موجود.

- حَالِي حَوَالِي ٿِي: حال کان واقف ٿيڻ - خبر لهڻ - مهان کان اچڻ جو سبب معلوم ڪرڻ.

- حَالِي حَالِي فِي الْحَالِي: ظرف. هن وقت - هيئر - هيءَ گهڙي - وقتي - ٿوري وقت لاءِ.

- حَالِي مَوَالِي: سنگتي ساٿي - يار دوست - هم پيالو - هم نوالو - گڏ گذارڻ وارا.

● حَالَتٌ عَالَتُون: ث. [ع.] حال - حقيقت - احوال - خبر - ڪيفيت. جان - طاقت. نمونو - صورت. وجهه. گرامر ۾ اسم يا ضمير جي صورت ۾ جيڪا ڦيرڦار ٿئي، تنهن کي اسم يا ضمير جي حالت چئبو آهي. (گرامر ۾ پنج حالتون آهن: ۱. حالت فاعلي ۲. حالت مفعولي ۳. حالت جري ۴. حالت اضافت ۵. حالت نڌا).

- حَالَتٌ اِضَافَت: ث. نسبت يا لاڳاپي واري صورت - گرامر موجب اسم يا ضمير جي اها حالت جنهن ۾ اسم يا ضمير جي لفظ جي پويان "جو - جا - جي - جئون - جهي - جن" منجهان يا ٻيو ڪو حرف اضافت اچي.

- حَالَتٌ جَرِي: ث. گرامر موجب اسم يا ضمير جي اها حالت جنهن ۾ اسم يا ضمير جي پويان حرف جر جي علامت جهڙوڪ: "۾ - کي - تي وغيره" اچي.

- حَالَتٌ فاعلي: ث. اسم يا ضمير جي اها حالت جنهن ۾ هو جملي جو "فاعل" ٿي ڪم اچي.

- حَالَتٌ ڪَرَن: جُث ڪرڻ - زياد تي ڪرڻ - تعدي ڪرڻ.

- حَالَتٌ مَفْعُولِي: ث. اسم يا ضمير جي اها حالت جنهن ۾ هو جملي جو "مفعول" ٿي ڪم اچي.

- حَالَتٌ نِدا: ث. گرامر موجب اسم جي اها حالت جنهن ۾ ان کي ڪو سڏ ڪيو وڃي يا ڪنهن لفظ جي اها حالت جنهن سان عجب خوشي سڏ يا ارمان ظاهر ڪيو وڃي.

- حَالَتٌ نَزْع: ث. سڪرات جي حالت - چالاڻي جو وقت - روح پرواز ٿيڻ واري حالت - دم نڪرڻ واري گهڙي.

- حَالَتِيوِي حَالَتِيَا: ذ. صفت. حال ۾ آيل - مجذوب - عاشق.

● حَالِي: اسم خاص. اردو زبان جو هڪ مشهور شاعر (مولانا الطاف حسين حالي پهاڙي پٽيءَ جو تَخَنُّص).

● حَامٌ عَ حَامُون: ث. [ع.] حِمَايَةِ طرفداري ڏيو. قبوليت. ڊاڙ - پٽاڪ - همت - يقين.

- حَامٌ بَاسِي: قبول ڪرڻ - ڏيو ڪڍڻ.

- حَامٌ پَرَن: ذمہ داري ڪڍڻ لاءِ هائوڪار ڪرڻ - دلاسو ڏيڻ - اقرار ڪرڻ.

- حَامٌ هُئَن: پٽاڪ هئڻ - ڊاڙ هئڻ.

● حَامٌ: اسم خاص. حضرت نُوحٌ عليه السلام جي پٽ جو نالو (جنهن جي نسل مان حبشي پيدا ٿيا).

● حَامِدٌ عَ حَامِدَ: ذ. صفت. [ع.] حَمِيدٌ = هن ساراهيو [تعريف يا ساراهه ڪندڙ - ثنا ڪندڙ - حضرت مُحَمَّد صلي الله عليه وسلم جو هڪ صفاتي نالو. اسم خاص. سڏ جي هڪ نامياري شاعر جو نالو "حافظ حامد ٺڪڙائي".

- حَامِدَانُو عَ حَامِدَانُو (ت): ذ. صفت. (جاڻي وائي) پنهنجي تعريف پاڻ ڪندڙ - خود ثنا ٿي.

- حَامِدَين: ظرف. [ع.] عَمَدٌ جي بگڙيل صورت [جاڻي وائي - ڏسي وائي - عمدآ - ارادي سان (ارادة)].

ڪندڙ - چانئجي ويندڙ - غالب - ڪنهن فن ۾ ڪامل - ماهر.

● حائيل ۽ حائيل: ذ. صفت. [ع. حال = هو وچ ۾ پيو] روڪيندڙ. وچ ۾ پوندڙ. آڏو ايندڙ. رنڊڪ وجهندڙ. (ظرف). ڀرسان. هاسي ۾. (ث) آڏو - روڪ - رنڊڪ - آڙ.

● حَب: اسم خاص. ضلعي ڪراچيءَ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● حَب: اسم خاص. هڪ نديءَ جو نالو، جا ڪراچيءَ کان ست ڪوهه پري ۽ ڀٽ جبل جي آتر واري قطار وٽان بلوچستان جي حد مان هلي ٻه سؤ چاليهه ميلن ۾ ڀٽ ۽ ڀٽ پٿرن جي ڪراچي جي ڀريان ڪيپ مانڙ (رامس العماري) وٽ عربي سمنڊ ۾ ڇوڙي ٿي. بيبان - ميدان.

”اڳيان هاڙهو حَب لڳو پيو آهي.“

● حَب ۽ حَب: (ع. حَبوب): ذ. [ع. دائو - دوا جي ٺاهيل گوري - ٽڪي - ڳوڙهي - گوري - گولي. ٻج - تخم.

● حَب: ث. [ع. حَب = پيار] ڀريت - ڀرڻ - عشق - سڪ - چاهه - چيڪ - انس - لاڙو - شوق - آرزو - تمناءَ - سڌ - مرضي - دوستي - واقفيت - آشنائي - صحبت.

● حَبائيتو ۽ حَبائيتا: ذ. صفت. قرب وارو. محبت وارو. محبتي.

● حَب ذات: ث. پنهنجي ذات جو عشق. خود پسندي. خودي.

● حَب الوطن: ث. پنهنجي وطن، ملڪ يا ڳوٺ جي سڪ يا محبت. وطن لاءِ دلبي پيار جو جذبو.

● حَب الوطنِي: ث. وطن يا ديس لاءِ دلبي محبت جو جذبو.

● حَباب ۽ حَباب: ذ. [ع. حَب = دائو، گولي] ڀاڙيءَ جو ڦوڦو. ڀاڙيءَ جو ڦوڦو. ٻوڙيو - ڦوڦو - ڦوڦو - ڦوڦو - ڦوڦو (ڀاڙيءَ جو). جڙوڦوڦو ”هوءَ جي جهڙڪيا جڙ تي، سي تان سڀ حَباب“ (شاهه).

● حاميده واه: اسم خاص. تعلقي وارھ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● حاميرو: اسم خاص. تعلقي گهوٽڪي ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● حاسل: صفت. [ع. حَمَل = هن ڪنڀو] ڪڍي ويندڙ - ڪڍندڙ - ڏوٽيندڙ - ٻار ڪڍندڙ - حَمَل - ڦٽي - مزدور.

● حاسل وحي: صفت. وحي ڪڍي ايندڙ - خدا تعاليٰ جو ڪلام ڪشي اچڻ وارو. إلهام آڻيندڙ. حضرت جبرائيل عليه السلام جو هڪ لقب.

● حاميته: ث. ٻار جو ڀيٽ ۾ ٻار کڻڻ واري عورت. ڀيٽ واري عورت. ڀيٽ سان. ٻن جيئن سان. گهر پٺي - گهر پوئتي - ڏي - ڪڍي - گهر هاري.

● حاميي ۽ حاميي: ذ. صفت. [ع. حَمَل = هن بچايو] بچائيندڙ - مددگار - حمايتي - مدد ڪندڙ - معاون - پرجهلو - ٻانهن پيلي - واهرو - پٺڀرائي ڪندڙ - حامڪار - ساڻي - نگهبان - رکوال - سنڀال ڪندڙ - ڀاڙيوار. الله تعاليٰ جي صفاتي نالن مان هڪ نالو.

● حاميي ٿيڻ: مددگار ٿيڻ. ٻانهن پيلي ٿيڻ. حمايت ڪرڻ. طرفداري ڪرڻ. ٽپڪو ڏيڻ.

● حاميي ڪار ۽ حاميي ڪار: ذ. صفت. ڪنهن ڪم ۾ مدد ڪندڙ. طرفداري ڪندڙ. مددگار. ٻانهن پيلي. پرجهلو. حمايتي. حمايت ڪندڙ.

● حاميي ۽ حاميي: [ع. حامي] حمايت - مدد - آڌار - ٽپڪ - ڏي.

● حاميي پڙڻ: حامي پڙڻ - اقرار ڪرڻ - ذميداري کڻڻ.

● حامييد پور: اسم خاص. تعلقي آباوڙي ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● حامييو ۽ حامييا: ذ. صفت. [ع. حامييه = گرم، بچاء ڪندڙ] گرم - ڪوسو - تشل - باھ ٿيل - ساڙيندڙ - ٻرندڙ.

● حاويي ۽ حاويي: ذ. صفت. [ع. حاوي = هن گڏ ڪيو] گهيرو ڪندڙ - گهيرويندڙ - قابو

- حُبَّاتِي ۱۰۰۰ حُبَّاتِي: ذ. صفت. پاڻي ڦوڻي وارو. پاڻيءَ جي ڦوڻي جهڙو. سنهون - پيترو - هاکڙو - ڌڙو - باريڪ.

● حُبَّسُ ۱۰۰۰ حُبَّسُ: ذ. [ع. حُبَّسُ = هن قيد ڪيو] قيد - بند - قيدخانو - بنديخانو - جيل - ترم - تڙنگ - ٽيپ - سزا. هوا جي بند ٿيڻ جي حالت. رُگهه - پوساٽ - سونجهه - گهٽ - آپس.

- حُبَّسُ ٻيڄا: ذ. ناجائز طور تي ڪنهن کي بند ڪرڻ جي حالت. ناحق روڪ ناحق بند.

- حُبَّسُ ٿيڻ: هوا جو بند ٿيڻ. آپس ٿيڻ. ساڻهه گهٽجڻ.

- حُبَّسُ ڊم: ڊم جو گهٽجڻ يا ساڻهه بند ٿيڻ جي بيماري. ڊم جي بيماري. جوکڻ، صوفين وٽ گهڻي دير تائين ڊم بند ڪرڻ جو هڪ طريقو.

- حُبَّسُ دوام: ذ. جنم ٽيپ - عمر قيد.

● حُبَّشُ: اسم خاص. [ع. حُبَّشُ = شيدي] آفريڪا کنڊ ۾ هڪ ملڪ جنهن ۾ ڪارا ماڻهو گهڻا ٿا رهن. سوڊان - زنجبار - شيدڻ جو وطن. حبش جو ملڪ. آئيمپيٽيا.

- حُبَّشِي ۱۰۰۰ حُبَّشِي: ذ. صفت. حبش ملڪ جو رهاڪو. ڪاري، چمڙي وارو ماڻهو. شيدي - ڪارو - سياھ (ث. حُبَّشِي ۱۰۰۰ حُبَّشِيُون).

● حُبَلُ: ث. [ع. حُبَلُ = هن ٻڌو] رسي - نوڙي - ٿلهو ڏاڳو - رڳ - ٽيڙ - نار - نس.

- حُبَلُ ۱۰۰۰ حُبَلُ: ث. شاهه رڳ - گردن جي رڳ.

● حُبُوبُ: ذ. [ع. حُبُوبُ = داڻو، گولي]. حُبُوبُ جو جمع - داڻا. پاڻيءَ جا ٻوڙيا - ڦوڪڻا - ڦوڦيندا. ڪوڙا افواهه - ڏونگل - سنسني - آڏو - هٿ - گپ - هاواڻو - ڪوڙيون خبرون. هٿل - بگاڙو - آٿاهه.

- حُبُوبَاتُ: ذ. ڪوڙا افواهه - ڪوڙا بدوڙ - ڪوڙيون خبرون.

- حُبُوبَاتِي ۱۰۰۰ حُبُوبَاتِي: ذ. صفت. ڪوڙا افواهه اٿاريندڙ. اجايا هل هلائيندڙ. افواهي - ٺاهه ٺاهيندڙ.

- حُبُوبُ ۱۰۰۰ حُبُوبُ: ڪوڙا هل اٿارڻ. افواهه پکيڙڻ. بدنامي ڪرڻ. الزام مڙهڻ.

- حُبُوبُ ٺاهڻ: ڪوڙا ٺاهه ٺاهڻ.

● حُبُوبُ ۱۰۰۰ حُبُوبُ: ذ. [ع. حُبُوبُ = هن پيار ڪيو] پيارو - پيارو - پيار وارو - ڀرين - ڀريت - حُبُوبُ وارو - محبوب - دل وارو - دلدار - محبوب - سچن - دوست - يار - معشوق - محبوب. رسول ڪريم صلي الله عليه وسلم جن جي صفاتي نالن مان هڪ نالو.

- حُبُوبُ ۱۰۰۰ حُبُوبُ: ذ. صفت. دوست وارو. دوست جو. دل گهڙي جو. پياري جو. دوستاڻو - يارائو. (ث. حُبُوبُ ۱۰۰۰ حُبُوبُ).

- حُبُوبُ ۱۰۰۰ حُبُوبُ: ث. محبوب - جيڪو يا چيڪ

”حُبُوبُ ۱۰۰۰ حُبُوبُ: ٻين مڻهن ميهار جو.“ (شاهه)

- حُبُوبُ ۱۰۰۰ حُبُوبُ: خدا جو پيارو - حضرت محمد مصطفيٰ صلي الله عليه وسلم.

- حُبُوبُ ۱۰۰۰ حُبُوبُ: ذ. صفت. حبيب جو. حبيب وارو. دوست جو. يار جو.

● حُبُوبُ ۱۰۰۰ حُبُوبُ (ت): ذ. [ع. حُبُوبُ جي ٻڌڻل صورت] احتياط - پاسو - پرهيز - خيال - ڀؤ - لحاظ.

● حُبُوبُ ۱۰۰۰ حُبُوبُ: ظرف. [ع. تائين - ايستائين - ايستائين جو - جيستائين - ايتريقدر - جيتريقدر - ڪنهن حد تائين - تيسائين.

- حُبُوبُ ۱۰۰۰ حُبُوبُ: ظرف. جيستائين ٿي سگهي. جيترو ٿيڻو هجي. وس آهر. پڇنديءَ مارو.

- حُبُوبُ ۱۰۰۰ حُبُوبُ: ظرف. ايستائين - ن - جو. ايتريقدر جو.

- حُبُوبُ ۱۰۰۰ حُبُوبُ: ظرف. ٻهچ آهر. پڇنديءَ مارو. وس آهر. حُبُوبُ الامكان.

- حُبُوبُ ۱۰۰۰ حُبُوبُ: ظرف. حُبُوبُ المقدور. وسعت يا پڇنديءَ آهر. جيترو وس پڇي. پڇندي طاقت آهر. وس آهر.

”گهڙو ڀڳو ته گهورو ڀو، پاڻا هو حجاب.“

(شاهه)

قِيڪائي - شرم - ڀاڪدامني - پيرم - غيرت - لحاظ - رياءَ - حياءَ - لَچَ.

- حَيَابَانَه: ظرف. حجاب سان. شرم و حياءَ سان.

- حَيَابُ تَمَن: شرم لهن - لَچَ نه ٿيڻ.

- حَيَابُ چَڏَڻ: شرم حيا چڏڻ. بي حيا ٿيڻ.

- حَيَابُ ڪَڙَڻ: لَچَ ڪرڻ. ڀردو ڪرڻ.

لحاظ ڪرڻ.

● حَيَاڄُ: اسم خاص. [ع] عراق جي هڪ

ظالم گورنر جو نالو (حجاج بن يوسف ثقيفي سن

۶۶۱ع کان ۷۱۴ع تائين).

● حَيَاڄُ ۽ حَيَاڄَ: ذ. [ع] حَاجُ جو جمع -

گهڻا حاجي.

● حَيَاڙُ: اسم خاص. [ع] حَجَزَ = هن روڪيو.

هو وچ ۾ آيو] عربستان جو وچ وارو علائقو

(جنهن ۾ مڪي، مدينه ۽ طائف اچي وڃن ٿا.

جيئن ته هيءُ ملڪ نجد ۽ تهامه جي وچ ۾ آهي

انهيءَ ڪري ”حِجَاز“ سڏجي ٿو).

● حَجَامَ ۽ حَجَامَ (اصلي صورت حَجَامُ):

ذ. صفت. [ع] حَجَمَ = هُن تڪو ڏنو] حجابست

ڪندڙ - سنوارت - ٺاهيندڙ - آسٽو - ٺاڻي - حَجَمَ.

(ث. حَجَامِي ۽ حَجَامِيُون). ڪاري جي مڇيءَ

جو هڪ قسم (وات وڏو - مٿان ڳاڙهو - هيٺان اڇو،

هڪ فوت ڏيکي. ۽ هڪ فوت ويڪر). نَرُ

پنيوري. (اسم خاص). هڪ ذات جو نالو.

- حَجَامَتَ ۽ حَجَامَتُون: ث. حجامڪو ڪم -

سنوارت - وارن ڪوڙڻ يا ٻڌائڻ جو ڪم - سڀرڀ -

- حَجَامَتَ بڻائڻ: مٿو ڪوڙڻ يا مٿي جا

وارَ ٺاهڻ - لٽڻ - ٺڳڻ.

- حَجَامَتَ ڪرائڻ: وارن ۽ ڏاڙهي وغيره

جي سنوارت ڪرائڻ. ٻان ٺڳائڻ - نقصان پرائڻ.

- حَجَامَتَ ڪَڙَڻ: حجامڪو ڌنڌو ڪرڻ -

سنوارت ٺاهڻ - وارَ ٺاهڻ - صفائي ڪرڻ - ٺڳڻ.

- حَجَامَتَ لاهڻ (ت): حجامت ڪرڻ -

سڀرڀ - لاهڻ - ٺڳي ڪرڻ.

● حَجَّ ۽ حَجَّ: ذ. [ع] حَجَّ = هن حج ڪيو]

لغوي معنيٰ ”ارادو ڪرڻ“ ۽ اصطلاحي معنيٰ

”ڪعبه الله جي طواف ۽ ٻين احڪامن جو عبادت

جي نيت سان ارادو ڪرڻ.“ اسلام جي پنجن رڪنن

مان هڪ رڪن (جو عرفات جي ميدان ۾ ذوالحج

جي نائين تاريخ خاص حڪمن جي بجا آوري سان

ادا ٿئي).

- حَجَّ أَصْغَرُ: ذ. ننڍو حَجَّ. عمري جي ادائي

ڪي حج اصغر سڏبو آهي، جنهن ۾ احرام ٻڌي

مڪي ۾ اچيو آهي ۽ پوءِ بيت الله جو طواف

ڪري، صفا مروه ڏوڙي احرام لاهيو آهي.

- حَجَّ أَكْبَرُ: ذ. وڏو حج. هن ۾ عمره سان

گڏ عرفات تي وڃيو آهي، ۽ اهو نائين ذوالحج

۾ ادا ٿيندو آهي. عام ماڻهو جمعي جي ڏينهن

واري حج ڪي حج اڪبر سڏيندا آهن. صوفين

جي اصطلاح ۾ جذبِ قلوب (دليون گرويه

ڪرڻ يا موهڻ). دل وٺڻ. نفس مارڻ.

- حَجَّ پَڙَڻ: حَجَّ ڪرڻ. حج جا مقرر

شرط بجا آڻڻ.

- حَجَّ چَڙَڻ: (ت): من جو مطلب پورو ٿيڻ.

- حَجَّ ڪَڙَڻ: احرام ڪري بيت الله شريف

جي زيارت تي وڃڻ. نائين تاريخ ذوالحج مهيني

جي عرفات جي ميدان ۾ حاضر ٿيڻ ۽ مقرر شرط

بجا آڻڻ.

- حَجَّ ڪَڙَڻ: حَجَّ جيترو ثواب حاصل ڪرڻ.

وڏو خير جو ڪم ڪرڻ. حاجت روا ٿي ڪرڻ.

● حَجَّ ۽ حَجُون: ث. [ع] حَجَّتَ [حَجَّتَ -

گستاخي - گهٽرائپ - دوستانو ناتو. دلاسو - همت.

آسپد - آسرو - ڀروسو.

- حَجَّ ٻائي آچڻ: آسپد رکي اچڻ. آسرو

سمجهي اچڻ.

- حَجَّ ڪَڙَڻ: گستاخي ڪرڻ. گهٽرائپ

ڪرڻ. ٻڪو آسرو رکي ڪو ڪم ڪرڻ.

● حَيَابُ ۽ حَيَاب: ذ. [ع] حَيَابَ =

هِن ڏيکيو. هو وچ ۾ آيو] ڀردو - ڀڙدو -

اوت - آڙ - آڏ - روڪ - رنڊڪ

● **حَجَرَا** (ک-ل): ذ. ڀرت جو هڪ قسم.
 ● **حَجَرَات**: ث. [ع] قرآن شريف جي آوڻو نجا هيئن؟ سورة جو نالو.
 ● **حَجَرَوِي حَجَرَا**: ذ. [ع. حَجَرَوِي] ڪوٺڙي- عبادت ڪرڻ لاءِ خلوت خانو. مسجد سان لڳ نينڙي ڪوٺي.
 - **حَجَرَوِي نَشِيْن**: ذ. صفت. حَجَرِي ۾ ويٺل.
 تارڪُ الدُّنيا. ڏهاڪي يا چيلهي ۾ ويٺل.
 ● **حَجَفَ** ۽ **حَجَفُون** (ت): ث. [ع. هَجَوَ] جي بگڙيل صورت [توڪ-چَئَر-ٺٺولي-مَسْخَرِي].
 ● **حَجَلَه**: ث. [ع. حَجَل+هَن ڪُنوار جو پلنگ بنايو] گهوٽ ڪنوار لاءِ ٺاهيل سڀڇ.
 ● **حَجَمَ** ۽ **حَجَمَ**: ذ. [ع. حَجَمَ=هَن ٺُڪو ڏنو] سنوار ٺاهيندڙ-حِجَام-ٺاڻي-آستو-مچيءَ جو هڪ قسم. اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
 ● **حَدَّ** ۽ **حَدَّوُن**: ث. [ع. حَدَّ=هَن نشان مقرر ڪيو. هَن سزا ڏني] ڪنارو-چيڙو-دنگ-پچاڻي-پچاڙي-آخري جاء-پُچڙي-سَرحد-پوچڙ-پوچڙي-وِري-چيهه-آڏت-نشان-سَنَدو-سيڙهو-حاطو-پيلو-جهنگ.(ت)-اسلامي شريعت موجب مقرر ڪيل سزا.(صفت). گهڻو-زياده-نهایت.
 - **حَدَّ بَسَمَ**: ث. حد بندي-حد جو بندوبست-دنگ ڪرڻ-اُشان ڪرڻ-نپرو ڪرڻ-زمن-جون حدون مقرر ڪرڻ.
 - **حَدَّ بُلُوغَ**: ث. بالغ ٿيڻ جي وَهِي يا عمر.
 - **حَدَّ بَنَدِي** ۽ **حَدَّ بَنَدِيُون**: ث. دنگ جي مقرري-سرحد بندي.
 - **حَدَّ بَنَدَن**: حد مقرر ڪرڻ.
 - **حد ٽپڻ**: مقرر جاء کان اڳتي وڌڻ. گناه جهڙو ڪم ڪرڻ. حدن کان ٻاهر نڪري وڃڻ.
 - **حد** جي اندر: ظرف. حد ۾-پُڄت ۾-ٿي مڱهڻ جي دائري ۾.
 - **حد حد**: حد اندر
 "حد حد هليا هر ڪوئي پيحد چليا نه ڪوئي."
 (شاهه).

● **حَجَامِيڙو**: اسم خاص. سنڌونديءَ مان اڪرنڙ هڪ ڦاٽ جو نالو (ضلمي ٺٽي ۾). تعلقي گهوڙا ٻاريءَ ۾ هڪ ديهه جو نالو.
 ● **حَجَامِي**: اسم خاص. تعلقي ڊگهڙيءَ ۾ هڪ ديهه جو نالو.
 ● **حَجَامِي** ۽ **حَجَامِيُون**: ث. 'حَجَام' جو مؤنث. اها عورت جيڪا شادي غمي جي موقعي تي گهروارين عورتن کي ڪم ڪار ۾ مدد ڪري.
 ● **حَجِجَت** ۽ **حَجِجَتُون**: ث. [ع. حَاج=هَن بحث ڪيو] ثابتي-دليل-بُرهان-بحث مباحثو-قبيل وقال-سوال جواب-دعويٰ جو جواب-دليل سازي-اعتراض-عذر-تڪرار-جهڳڙو-زيادتي. گستاخي-حُج-آميد-آسرو-سَد-تمنا.
 - **حُجَت** آثارن: سوال جواب ڪرڻ. اعتراض ڪرڻ. دليل سازي ڪرڻ. اجابا عذر ڏيڻ. بهانا ڏيڻ. ڦڏو وجهڻ. شڪ آثارن.
 - **حُجَت پيچڻ**: ٻئي کي ڪوڙو ثابت ڪرڻ.
 - **حُجَت تَرَدِيدِي**: ڪنهن دَر جي خلاف بحث.
 - **حُجَت ڪِرڻ**: تڪرار ڪرڻ. بحث ڪرڻ. جهڙو ڪرڻ. دليل ڏيڻ. هٿ چِرائڻ ڪرڻ. گستاخي ڪرڻ.
 - **حُجَت اَلَا مَلَامَ**: اسلامي تعليمات جو وڏو ۽ مستند عالم امام غزالي رحمه الله عليه جو لقب.
 - **حُجَتِي** ۽ **حُجَتِي**: ذ. صفت. دعويٰ ڪندڙ. عذر ڪندڙ. سبب ڏيندڙ. تڪراري-جهڙاڪ-جهڳڙالو-پيچي-بحث مباحثو ڪندڙ-حُجَت ڪندڙ-گستاخي ڪندڙ-گهرو-گهانو-دل گهريو.
 ● **حَجَرَوِي حَجَرَوِي** (حِجَاوِي): ذ. [ع] پَئَر-پَئَر-ٻاهڻ-سَنگ.
 - **حَجَرَوِي آسود**: ذ. ڪعبَة الله جي ڀت ۾ لڳل ڪاري رنگ جو پَئَر، جنهن کي طواف ڪرڻ مهل چُمي ڏني ويندي آهي.
 - **حَجَرَوِي يَهُودِي**: ذ. هڪ قسم جو پَئَر جو گردِي جي پَريءَ لاءِ دوا ۾ پَئَر اچي ٿو سَنگ يَهُودِي.

- حدّ شَرَع : ث. شریعت موجب آخري سزا. مقرر سزا. سزا لاء شریعت جو قانون.
- حدّ قاصیل : ث. پن شین جی وچ ہر اچی جدا ڪندڙ شيء.
- حدّ ڪِرَن : چيهه ڪرڻ - چيڙو ڪرڻ - آخر ڪرڻ - انتها ڪرڻ - دنگ ڪرڻ - هرو ڪرڻ - ختم ڪرڻ - اڳتي نه وڌڻ - عجب جهڙو ڪم ڪرڻ - ڪمال ڪرڻ - تمام گهڻو ڪرڻ - ايترو گهڻو ڪرڻ جنهن کان وڌيڪ ناممڪن هجي.
- حدّ ڪان ٻاهر : ظرف. دنگ ڪان ٻهري. حدّ ڪان وڌيڪ. بي انتها - بيحد - تمام گهڻو.
- حدّ ڪان زياده : ظرف. حدّ ڪان ٻاهر - تمام گهڻو - بي انداز.
- حدّ ڪان وڌڻ : پنهنجي حيثيت ڪان اڳتي قدم وڌائڻ - بچت ڪان ٻاهر قدم ڪڍڻ - وٽ کان ٻاهر هلڻ.
- حدّ ڪان وڌيڪ : ظرف. حدّ ڪان زياده. بي شمار - بي انداز - بيحد.
- حدّ نه رهڻ : انتها تي پهچي وڃڻ - دنگ ٿي وڃڻ - تڪميل ٿي وڃڻ.
- حدّ اَدَ ۽ حدّ اَدَ : ذ. [ع. حدّ يَدَ + لوهه] لوهه جو ڪم ڪندڙ - لوهه - لوهه - جيل جو داروغو.
- حدّ تَتَ ۽ حدّ تَتون : ث. [ع. حدّ = هُن اوزار تڪو ڪيو] تيزي - تڪڙي (گرمي جي). تلوار جي ڌار - زور - طاقت - قوت.
- حدّ سَ ۽ حدّ سَ (ت) : ذ. (حَسَدَ جي بگڙيل صورت). ساڻ - ڪينئو - بغض - حسد.
- حدّ وُڌَ : ث. [ع. حدّ ۽ جو جمع - حدّون]. حدّ وُڌَ آرَبَع : ث. [ع. حدّ وُڌَ = حدون يا پاسا + آرَبَع = چار يعني چار پاسا] چارئي طرف - چار حدون - چار پاسا (اولهه - اوڀر - اتر ۽ ڏکڻ).
- حدّ وُڌَ آرَضِي : ث. [ع. آرَضَ = زمين] زمين جي حد بندي.
- حدّ زَی : اسم خاص. اشاري بلوچن جو هڪ قبيلو. جو گهراڻين جي شاخ آهي.
- حدّ ي : ث. [ع. حدّ = هُن تنوار ڪئي] (عربستان ۾) اٺ ڪي تڪو هلائڻ لاءِ هڪ تنوار.
- حدّ ي خَوَان : ذ. صفت. تنوار بندڙ - جَت. اٺ ڪي تنواري هلائڻ وارو.
- حدّ يَبِيه : اسم خاص. هڪ جاء جو نالو جتي ۶۲۸ ع ۾ حضرت مُحَمَّد صلي الله عليه وسلم ۽ قريش جي وچ ۾ صلح نامو ٿيو هو.
- حدّ يَثَ ۽ حدّ يَثون : ث. [ع. حدّ يَثَ = هُن ڳالهه ٻڌائي] ائين ڳالهه - نئين شيء - خبر - روايت - حڪايت - بيان - قبضو - نصيحت. رسول مقبول جي قول ۽ فعل جي خبر. ذڪر.
- حدّ يَثَ سمجهڻ : ڳالهه ڪي صحيح سمجهڻ. خواهه خواهه ڪنهن جي ڳالهه تي يقين ڪرڻ.
- حدّ يَثَ سَئانين : نئين ڳالهه ٻڌائڻ. هيٺانهيون مٿانهيون ڳالههون ٻڌائڻ.
- حدّ يَثون ڪَرَن : جئون ڪرڻ - تعدادون ڪرڻ - تنگ ڪري ڇڏڻ.
- حدّ يَدَ : ذ. [ع. حدّ يَدَ = لوهه] ذاتوءَ جو هڪ قسم - لوهه - لوهه جو اوزار - لوهه جو ٽوپ. اسم خاص. قرآن شريف جي هڪ سورة (صفت). تڪو - تهيز.
- حدّ يَقُو ۽ حدّ يَقَا (حدّ اُثيق) : ذ. [ع. حدّ يَقَا = چوڌياريءَ وارو باغ] باغ - چمن - باغ جنهن جي چوڌاري پت هجي. ڪچي جي وٺڻ جو باغ.
- حدّ يَكِي : اسم خاص. تعلقي ٽنڊي الهيار ۾ هڪ ديهه جو نالو.
- حدّ اَقَت : ع. ڏسو "حاذِق". مَهَارَت - عقلمندي - ڏاهپ - سياڻپ.
- حدّ زَ ۽ حدّ زَ : ذ. [ع. حدّ زَ = هو خبردار رهيو] خبرداري - اڳ چيني - دوانديشي - ڏاهپ - انديشو - خوف - ڊپ - ڏَر - پڌو - پرهيز - پاسو - بچاءُ - اجتناب - احتياط - انڪار.

- حَذَرُ ڪَڙَڻُ: پرهيز ڪرڻ - نٿائڻ - انڪار ڪرڻ.

- حَذَرُ ڪَڙَڻُ: ظرف. خيال سان - سمجھ سان. ● حَذَفَ: ذ. [ع. حَذَفَ = هُن ڪَڙيو، هُن ڇانگيو] ڇانت - صفت - ڇانگ - گهٽائي - ڪَڙِي. - حَذَفَ ڪَڙَڻُ: گهٽ ڪرڻ - ڇانگ ڪرڻ - ڪڍي ڇڏڻ. وڍڻ - جڏا ڪرڻ.

● حَرَّهٌ ۽ أَحْرَارُ: ذ. صفت. [ع. حَرَّهٌ = هو آزاد ٿيو] جو ڪنهن جو ٻانهو نه هجي. آزاد. (اسم خاص). پير هاڳاري جي مريدن جو لقب. هڪ ذات جو نالو. حضرت امام حسين جي مقابلي ۾ ميدان ڪربلا ۾، يزيد جي موڪليل لشڪر جو هڪ سپه سالار (جو بعد ۾ ڦيري حضرت امام حسين جي پاسي آيو):

”هئي هدايت حَرَّهٌ ڪي، ازل ۾ اصلا.“

”حَرَّهٌ هلي آيو، مانجهي مَرْدَانُو.“

(شاهه).

- حُرِّيَتٌ ۽ حُرِّيَتُونُ: ث. غلامي نه هئڻ جي حالت - آزادي.

● حِرا: اسم خاص. [ع] مڪه شريف جي ويجهو هڪ ٽڪريءَ جو نالو (جنهن جي چوڙ ۾ حضرت نبي ڪريم جن عبادت لاءِ وڃي رهندا هئا). اها جاءِ جتي پهرين وحبي نازل ٿي - غارِ حِرا.

● حَرَارَتٌ ۽ حَرَارَتُونُ: ث. [ع. حَرَّهٌ = هو گرم ٿيو] گرمي - تپش - حِدَقَت - ڪاڙهو - ڪوساڻ - سوزش - تابش - گرمائش - جوش - تاءُ. تپ - هڪو بخار - بدن ۾ رت جي گرميءَ جو دُور. غصو - غضب - ڪِرودَ - ڪاوڙ.

- حرارت ٿي پوڻ: ٿورو تپ ٿي پوڻ. بخار اچي وڃڻ.

- حَرَارَتِ دَرِينُ: مذهبي جوش - مذهبي غيرت.

- حرارتِ غَرِيْبِي: بدن جي قدرتي طاقت.

● حِرَاسَتٌ ۽ حِرَاسَتُونُ: ث. [ع. حَرَمَ =

هن سنڀال ڪئي] سنڀال - حفاظت - نگراني - نگهباني -

پهرو. قيد - قابو - بند - حوالا - نظربندي - دولا -

ٽڳي - دغا - فريب. اٽڪل بازي - حرفت - هوشيارِي.

- حِرَاسَتَ ۾ رَهَڻُ: حوالا ۾ رهڻ - نگهباني ۾ رهڻ - نظربند رهڻ.

● حَرَامٌ ۽ حَرَامَ: ذ. [ع. حَرَمَ = هن منع ڪئي] منع ڪيل - رد ڪيل - ممنوع - منع ٿيل - بي قاعدي - ناجائز - ناروا - غير مباح - اڻ رهايندو - شريعت جي خلاف. هليت - نجس - ناپاڪ. زنا - بدڪاري - بدپيشو - ڪَسَبُ. ’حلال‘ جو ضد.

حرمت وارو - ”سَجِدِ الْحَرَامِ - مَحَرَّمِ الْحَرَامِ وغيره.“ اصطلاح ۾: عظمت وارو - وڏائي وارو -

حرمت وارو - پاڪ - پوتر - جنهن کي پليديءَ کان محفوظ رکيو وڃي. جنهن جو احترام ڪيو وڃي.

- حَرَامٌ ٿِيڻُ: مُرْدَارُ ٿيڻ - خراب ٿيڻ -

جانور جو ٽڪير سان ذبح ٿيڻ کان اڳ مري

وڃڻ. ضايع ٿي وڃڻ.

- حَرَامِيَّائِي ۽ حَرَامِيَّائِيُونُ: ث. حرامزادائي -

حرامزادگي. لڄائي - خرابي.

- حَرَامَ جو مَالُ: ذ. مفت جو مال - ناجائز

دولت. بدڪاريءَ جو ڪمايل مال. ٻچڙائي سان

هٿ ڪيل مال.

- حَرَامَ جِي هَڏِي پِيٽَ ۾ پَوَڻُ: مفت

جو مال کائڻ. ناجائز طريقي سان هٿ ڪيل مال

کائڻ. رشوت ملڻ.

- حَرَامُ خورُ ۽ حَرَامُ خورَ: ذ. صفت. حرام

کائڻو - حرام کائيندڙ. سردار کائيندڙ. پڙوت

کائيندڙ. نمڪ حرام - مفت خور - ناجائز ڪمائي تي

گذران ڪرڻ وارو.

- حَرَامُ خوري ۽ حَرَامُ خورِيُونُ: حرام جي

مال تي گذران. رشوت خوري. حرامپائيءَ جو

ڪم. بي قاعدگي - نافرمانِي.

- حَرَامِيَّائِي ۽ حَرَامِيَّائِيُونُ: ث. لڄائي -

خرابي - بد معاشي - ٽڳي.

● حَرَامِيَّو ۽ حَرَامِيَّو: ذ. صفت. حرامپي - بد معاش -

حرامزاده - لُچ. (ث). حَرَامِيَّي ۽ حَرَامِيَّيُونُ.

- حَرَامِيَّادائي: ث. بد معاشي - لوفر پائڻي -

لڄائي - حرامزادگي - حرامپائي - ٻچڙائي - بي حياتي -

لالائي - بد فضيلتائي - نافرمانِي.

حرامزاد کي ۽ حرامزاد ڳيئون: ٿ. حرامزادائي - بي حياتي - ڪمڙينڻ - لڄائي - شراوت - بد معاشي - بچڙائي - لالائي - لافرمالي.

حرامزاد و ۽ حرامزادا: ذ. صفت. حرام جي نطفه مان ڄاول - زنا مان پيدا ٿيل. حرامي - بي لڪاحو - ولد الزنا. بد معاش - ڪمڙو - لڄو - لوفر - فسادِي. (ٿ). حرامزادي ۽ حرامزاديون.

حرامڪار ۽ حرامڪار: ذ. حرام ڪندڙ - لاجائز ڪم ڪندڙ - زالي - زلخور - بدڪار.

حرامڪاري ۽ حرامڪاريون: ٿ. زنا - بدڪاري - بچڙائي - ڪار ستهائي.

حرام ڪرڻ: ٿ. پليت ڪرڻ. نجس ڪرڻ. بد معاشي ڪرڻ. زنا ڪرڻ. بدڪاري ڪرڻ.

حرام ڪائڻ: ٿ. لاجائز ڪمائي جو مال ڪائڻ. زنا جي ڪمائي ڪائڻ. رشوت وٺڻ.

حرام ڪائڻو ۽ حرام ڪائڻو: ذ. صفت. حرام جو مال ڪائڻدڙ. رشوتي - رشوت خور.

حرام ڪي هٿ وجهڻ: ٿ. بچڙا ڪم ڪرڻ. حرام موت مرڻ: خودڪشي ڪرڻ. پنهنجي جان پاڻ وٺڻ.

حرامي ۽ حرامي: ذ. صفت. زنا مان پيدا ٿيل ٻار. بي نڪاحو. لڪاح کان اڳ ڄاول. ولد الزنا - حقيقي ٻار. بد معاش - لڄ - لڙنگ - شرير - شيطان - ٺڳ - چور. البحرافي ڪندڙ - لافرماني - بيوقوف - حرام ڪائڻو.

حرب ۽ حربون: ٿ. [ع. حرب] = هن لڙيو [لڙائي - جنگ - ڦرلٽ - ڦرمار].

حربگاهه ۽ حربگاهه: ذ. لڙائيءَ جو ميدان. ميدان جنگ. رزمگاهه.

حربته: ذ. لڙائيءَ جي هڪ هٿيار جو نالو. اوزار - حملو - ڪاهه - هٿان - ٿپو - جهٽ.

حرج (حرج) ۽ حرج: ذ. [ع. حرج] = جڳهه تنگ ٿي [تنگي - سوڙهه - نقصان - ٿوٽ - ضرر - ڇيهو - گهائو - ڪمي - گهٽتائي - وقت جو ضايع ڪرڻ - دير].

حرجاڻو ۽ حرجاڻا: نقصان جو عوضو.

حرج وجهڻ: ٿوٽ وجهڻ - ڇيهه وجهڻ.

حِرز: ٿ. [ع. حِرز] = هن سنڀال ورتي [پناهه - پناهه جي جاء - بچاء سنڀال - حفاظت - تعويذ - چتر منتر].

حِرز جان: پنهنجي سر جو بچاء.

حِرص ۽ حِرص: ذ. [ع. حِرص] = هن لوپ ڪيو [لالچ - طمع - لوپ - چاهه - بوهه - خواهش - اڇا - رغبت - سٽ - شوق - تمننا - آرزو - اسيد - وڌائي - مغروري - هيج].

حِرصائين: مصدر. خواهش وڌائڻ - لالچائڻ - حرص ڏيارڻ - هير ڪائڻ.

حِرص ڪرڻ: ٿ. لالچ ڪرڻ - طمع ڪرڻ - هيج ڪرڻ.

حِرصِي ۽ حِرصِي: ذ. صفت. لالچي - طمعي - لوپي - ٽاڪائون - حِرصِي - حارص - هيجي - بڪيت - بڪيو. ٿوريءَ گهڻيءَ تي سٽ ڪندڙ - سٽڙيو.

حِرَف ۽ حِرَف: [ع. حِرَف] = هو ڦيريو [هن مٽيو] لغوي معنيٰ طرف. پاسو - ڌار. ڪنارو - جبل جي چوٽي. ڪنهن به ٻوليءَ جي الف بيءَ جو هڪ اکر. آواز ظاهر ڪرڻ جو نشان. حِرَف تَهجي. اکر جيئن: "اب ت و غيره." لفظ جو پند - لفظ - جملو - ڪلمو - پڻڪو - سخن - قول - ڳالهه - ميار - ميهو - ڏوراڻو جيئن: "مون ڏي ماروئڙن جا آهن حرف هزارين." ڏوهه - ڀل - خطا - قصور - عتاب - الزام - حصاب - ڪتاب - پڇا ڳاڇا - پڇاڻو جيئن: "آن تان حرف هرو سوراڻين معاف ٿيو." (شاهه).

حِيب - نقص - گهٽتائي. گرامر ۾ هڪ ڳالهائڻ جو پاڳو.

حِرَف آچڻ: اکرن جي ڄاڻ پوڻ. پڙهڻ. خواري ٿيڻ. ڪيلا ٿيڻ. بد لاسي ٿيڻ. الزام اچڻ. داغ لڳڻ. ميار لڳڻ.

— حَرْفِ تَشْبِيْهِ: ذ. علم نحو جو هڪ اصطلاح. مشابهت يا هڪجهڙائي ڏيکاريندڙ لفظ جيئن: ”وانگي - مثل - جان - چن - تڏ - گويا“ وغيره.

— حَرْفِ تَمَثُّل: ذ. علم نحو موجب ”سڌ يا تَمَثُّل“ جي معنيٰ ڏيکاريندڙ لفظ. جهڙوڪ: ”مَر - پَل - وغيره.

— حَرْفِ تَمْيِز: ذ. علم نحو موجب. قدر ڏيکاريندڙ لفظ. جهڙوڪ: ”مس - مس - هروڀرو - هوريان - ڏاڍيان“.

— حَرْفِ تَنْبِيْهِ: ذ. ڏسو ”حرف توكيد“.

— حَرْفِ هَتِي ڪَينَ: گاريون ڏيڻ. ڪهت وڌ ڳالهائڻ.

— حَرْفِ جَر: ذ. گرامر جي اٺن لفظن مان هڪ لفظ. اهو لفظ جو اسم يا ضمير جي پٺيان اچي ۽ اُن جو لاڳاپو ٻئي ڪنهن لفظ سان ڏيکاري. جيئن: ”پيت تي ڪانءُ ويٺو آهي.“ هن جملي ۾ ”تي“ حرف جر آهي.

— حَرْفِ جَمْلُو: ذ. گرامر موجب ڳالهائڻ جي اٺن ڀاڱن مان هڪ ڀاڱو. اهو لفظ جو ٻن لفظن يا جملن کي پاڻ ۾ ڳنڍي. جيئن: ڪاغذ يا قلم. مَسُ ۽ قلم وغيره. ”يا“ ۽ ”۽“ حرف جملو آهي.

— حَرْفِ رِڪن: ميار رکڻ. ڏوه رکڻ. الزام مڙهڻ. سزا جي لائق ثابت ڪرڻ. شرمندو ڪرڻ.

— حَرْفِ زُنِي: ت. ڪنهن کي ڪهت وڌ ڳالهائڻ. جُث - تنبيهه - تنقيد - اجايو ڳالهائڻ.

— حَرْفِ ساڪِن: ذ. گرامر موجب جَزْم وارو اکر.

— حَرْفِ سَجَائِن: اکر سچالڻ. ”الف - ٻي“ ذهن نشين ڪرڻ.

— حَرْفِ شَرْط: ذ. علم نحو موجب شرط جي معنيٰ ڏيکاريندڙ لفظ. جهڙوڪ: ”جي، جيڪڏهن، اگر، اگرچ، جيتوڻڪ، جڏهن، مگر“.

— حَرْفِ شَك: ذ. علم نحو موجب شڪ يا گمان ڏيکاريندڙ لفظ. جيئن: ”مٿان، مبادا، شايد“.

— حَرْفِ شَناس: ذ. صفت. اکر مڃائندڙ. ڪجهه پڙهيل. ٿورو گهڻو پڙهيل.

— حَرْفِ اسْتِثْنَاء: ذ. علم نحو جو هڪ اصطلاح. اهي حرف جي جُودائي يا نڀاري ڳالهه جي معنيٰ ڏيکارين يا منهنجائن نئين ڳالهه پيدا ٿئي جهڙوڪ: سواءِ - ڌار - مگر - بغير - بجز - پر - ليڪن - خواه وغيره.

— حَرْفِ اسْتِفْهَام: ذ. اهو حرف يا لفظ جيڪو سوال يا پڇا ڪرڻ ۾ ڪم اچي. جهڙوڪ: ڇو - ڇا - ڪير - ڪهڙو - ڪهڙو وغيره.

— حَرْفِ اِشَارَة: ذ. اهو ضمير جو لفظ جيڪو اشاري لاءِ ڪم اچي جهڙوڪ: هي - اهي - هو - آهي وغيره.

— حَرْفِ اِشْتِرَاك: ذ. اهو ضمير جو لفظ جيڪو ٻئي ضمير سان گڏجي ڪم اچي جهڙوڪ: پاڻ - خود - پنهنجو وغيره. مان پاڻ - اسان پاڻ - هو پاڻ - منهنجو خود - پنهنجو خود وغيره.

— حَرْفِ اِضَافَة: ذ. اهو حرف جيڪو ٻين اسمن يا ضميرن جي وچ ۾ ملڪيت يا ٻي ڪا نسبت ظاهر ڪري جهڙوڪ: جو - جا - سندو وغيره. مالڪ جو بادشاهه. بادشاهه جو پٽ. پٽ جو لالو وغيره.

— حَرْفِ اَفْسُوس: ذ. حرف ندا جو اهو لفظ جيڪو افسوس يا ارمان ڏيکاري جهڙوڪ: هاءِ - هاءِ - واءِ - واويلا - آه وغيره.

— حَرْفِ اِڪْرَاء: اکر به اکر - اکر ڪري طرح - لفظ لفظ ڪري - هُو بَهُو - سُر بَسُو - سَمورو - سڄو - جَملي.

— حَرْفِ بَيَان: ذ. علم نحو موجب اهي حرف جن مان ڪنهن جي ڪيل ڳالهه يا بيان جي معنيٰ نڪري. جيئن: هن چيو ته، ”آءُ وڃان ٿو.“ (ته حرف بيان).

— حَرْفِ تَاكِيد: ذ. تنبيهه يا توكيد جي معنيٰ ڏيکاريندڙ حرف جيئن: خبردار! سنڀال! چيت! هان! هون! هرگز! مٿان!

— حَرْفِ تَحْسِين: ذ. علم نحو موجب اهي حرف جن مان ساراهه جي معنيٰ لکري. جهڙوڪ: ”شبابس، واه واه، مرحبا، جس“ حرف تعريف.

— حَرْفُ هَرَو: ذ. حرف حساب - ایکو چوکو -
مِیَارَ.

”آن تان حرف هرو، مورائین معاف تیو“
(شاهه).

== حَرّ'فِي' حَرّ'فِي': ذ. صفت. حرف جو۔

حرف وارو۔ لفظي۔ آکري۔ مياردار۔ ڈوھاري۔
گنھگار۔ شرمسار۔ پشيمان۔ پُلِيل۔ عيبدار۔

● حیر'فَتَّ حَ حیر'فَتُّون' : ث. [ع] کاریگری۔
دَنَدُو۔ پِشُو۔ کَسب۔ کم۔ ہنر۔ دستکاری۔

کٹن - فٹن : علم، چالاکی - تجویز - انکل - کیڈ -

ڏاهپ - هوشيارى - حرڪت - حڪمت - عقلمندي -
چٽه رائي - عياري - مڪاري - نڳي - مڪر.

- حیرفت' باز' حیرفت' باز: ذ. صفت. چالاک۔

عیار - مکار - نجب - اکلے - حرفتی - فتنہ باز۔

— حیرفتبازی و حیرفتبازیوں: ث. سیٹپ۔

انگل بازی - چالاکی . مکاری - عیاری - لکھی .

== حیرفتی ۽ حیرفتی: ذ. صفت. کیڌاري -

انکلی - کید یباز - سیائو، هنر وارو - کاریگر -

ہوشیار۔ چالاک۔ مکریلو۔ نیک۔ شریرو۔ لیچ ۔
 حَتَّ كِتَابَكَ تَنْبُتْ اءِ حَتَّ كُ

هو چتر نو [چتر پُر - چال - رفتار - کردش - قیام و -

لوڏو۔ ڌوڏو۔ جُنڀش۔ تَڙوڪَ۔ تَڙڪَ۔ چور

قور۔ کم۔ فیعل۔ عمل۔ کَرِ ٹی۔ کنہن کی

ڪاوڙائڻ لاءِ ڪيل چُر۔ ان وٽندڙ ڳالهه (ٻارن

(جي) - اڃائي آت ويهه (ٻارن جي) - مڙهتي -

لُچاڻِي - کِيتَ - چُراند - کولس قِٹاڻِي - کينچل -

چُر - شرارت - ذنگائی - خَلَل - مسخري -

چیز چار۔ قتی کو۔ فز کو۔ تڑپ۔ بیقراری۔

اضطراب۔ خراب کمر۔ دودھ۔ گناہ۔ بات۔ حق۔ دودھ۔

سید و دوہ - پاپ - نشاء - اہراد - جرم - رولو۔
منجھارو - نقصان - زبان - ثوت - ح'ح' - ح'ح'۔

ضمیر ز - رندک - روک - رُکاوَت - اَرز - اَدّ

ہلت چلت - آمد رفت - سفر - کٹوچ، علم نحو

موجب، اکرن کي چورڻ يا آواز ڪرڻ ۾ ڪم

ایندژ نشانی "زیرے، زیرے، پیشے" وغیرہ۔

إِعْرَابٌ - مَاتِرَا.

۱۔ حَرْفٌ مَحْجِيحٌ: ذ. اھي حرف جيڪي حرف علت وانگر ٻي ڪنھن اکر مان گڏجي آواز پيدا نہ ڪن (ا، و، ي کان سواءِ منڍي ٻوليءَ ۾ باقي ايتاليھ اکر سڀ حرف صحيح آهن. جھڙوڪ: ب، پ، ن، ڻ، ه، ڇ، ڙ).

- حَرْفِ صَوْتٍ: ذ. علم نحو موجب، اهي لفظ جي ڪنهن آواز مان ٺهيا هجن؛ تڪ تڪ، پُون پُون، مِيائُو مِيائُو، تِيڪلو تِيڪلو وغيره.

جن مان جاء يا وقت جي معنيٰ لکري، جيئن:
 ”اڃ، ڪڏهن، ڪي، هتي-وغيره.“

— حَرْفِ عَطْفٌ: ذ. حرفِ جملو. علمِ لحو موجب، میلاپ یا لاڳاپي جي معنيٰ ڏيکاري ٿو حرفِ جهڙوڪ: ”ٻي ۽ اٺ، هن، بلڪ“.

— حَرْفٌ عِلَّتْ : ذ. اهو حرف جو ٻئي ڪنهن به حرف مان گڏجي اُچار ٺاهي (حرف علت سنڌي ٻوليءَ ۾ ئي آهن: ا، و، ۽ ي).

— حرف 'گيرُ': ذ. صفت. لُکته چيني ڪرڻ وارو۔ لُکته چينُن: عيب ڪيڻ وارو۔

ث۔ حَرْفٌ، گِیَرِی ۽ حَرْفٌ، گِیَرِیوُن: ث۔
نُکْتہ چینی۔ راء زلی۔ عیب کپن۔

یا انہام ذیکارن وارا لفظ جھڑوک: ”کو، کا، کے وغیرہ“۔

- حَرْفٌ مُسْتَفِي: ذ. گرامر موجب اهو لفظ جنهن مان ناڪار جي معنيٰ نڪري جهڙوڪ: ”نہ ھرگز نہ نہ نہ ڪين نڪو لڪا نڪي“ وغيره.

- حَرْفٌ نِيدَا: ذ. گرامر موجب اهو لفظ جيڪو سَتَ، سَتَ، خوشي، عجب، ارمان وغيره ڏيکاري جهڙوڪ: ”او، شل، واھ، ھا، وغيره.“

— حرف نسبت : ذ. علم نحو موجب تعلق یا
لاکاپو. دیکاریندژ لفظ "آن، آنی، آئو، این،
ایو، آک، وار، آن" جهژوک: (شاه) شاهانه =
شاهانو، (سال) سالیانه = سالیانو، (روز) روزینه =
روزینو وغیره.

حَرُ ڪَتَبَازَ ۽ حَرُ ڪَتَبَازَ: ذ. صفت. حرڪت ڪنهڙ. حرڪتي - شير - ڪهڇلو - زيان ڪار. هرتي.

حَرُ ڪَتَبَازِي ۽ حَرُ ڪَتَبَازِيُون: ث. حرڪت - چُر - ڪينچل - مستي - ڪئونس - شرات. حَرُ ڪَتَ ذِي: لوڏن - چورن - زيروُن ڏيڻ.

حَرُ ڪَتَ ڪَرَن: لوڏن - چورن - هلاڻ. چُر ڪرڻ - شرات ڪرڻ. مُصَوَر ڪرڻ - خطا ڪرڻ - ڏوه ڪرڻ. حَرُجُ ڪرڻ - زيان ڪرڻ - نقصان ڪرڻ.

حَرُڪَتَ مَ بَرُڪَتَ هُئِن: ڪم ڪرڻ سان ئي فائدو ٿيڻ - محنت جو ڦل ضرور حاصل ٿيڻ.

حَرُ ڪَتَبِي ۽ حَرُ ڪَتَبِي: ذ. صفت. حرڪت ڪندڙ - چُر پُر ڪندڙ - بي صبر. مستي ڪندڙ - مستي خور - چُر ڪندڙ - مسخرو - ٻئي کي ڪاوڙائيندڙ. لُچو - ڪينچلو - زيان خور - نقصان ڪار. چالاڪ - ٺڳ.

حَرَمُ ۽ حَرَمَ: ذ. ع. [حَرَمَ = هُن منع ڪئي] - ممنوع - بندش پيل - روڪيل - ٻوٽر - پاڪ - مَنعَ مَن. آها جاءِ جتي گناهين ڪرڻ جي منع آهي - ڪعبه الله شريف جي چوڌياري - حايط. ادب جي جاءِ. (ف) ٺڪاڇ مَ آيل عورت - زال - گهرواري. اندر ن جاءِ - خلوت گاه - زلاني خانو - زال لاءِ مخصوص ڪيل ڪوئي.

حَرَمُ خانو ۽ حَرَمُ خانانا: ذ. زلاني خانو - حَرَمُ سَرا.

حَرَمُ سَرا ۽ حَرَمُ سَرائُون: ث. بيگمات يا زالن جي رهڻ جي جاءِ - حويلي - زلاني خانو - ديرو - حَرَمُ.

حَرُمان: ذ. [ع] مايوسي - نااميدِي - محرومي - بدقسمتي.

حَرُمَتَ ۽ حَرُمَتُون: ث. [ع] احترام - آدَرش - عزت - شان - مان - آبرو. وڏائي - عظمت - اقتدار - شَرَفُ - رُتبو - تعظيم - ٻاڪائي - برڪت - حق.

حَرُمَتَ ڪَرَن: عزت ڪرڻ - تعظيم ڪرڻ. حَرُ مَرو: ذ. ٻسارڪي وڪر جو هڪ قسم (جو دوا طور ڪم اچي) - حره - و - هرمل.

حَرُمَل: ذ. هرمل. ڏسو "حَرُ مَرو". حَرُ مَرو: ذ. هرملو ٻوٽي: ذ. ٻوٽي جو هڪ قسم (ٻائيءَ جي پَتر تي ٿئي ٿي، ٻن پيد جي ٻنن والگر - انهيءَ مَ ڪير ٿئي ٿو، جو دوائن مَ ڪم اچي ٿو).

حَرَمِين: اسم خاص. [ع] حَرَمَ جو علد تنبيه يعني مَڪه معظمه ۽ مدينه منوره جا ٻه حرَم.

حَرَوائي: اسم خاص. مزاری بلوچن جو هڪ قبيلو (جو رستمائين جي هڪ شاخ آهي).

حَرُوفَ: ذ. [ع. حَرُوفَ جو جمع] حَرُوفَ - اڪثر. حَرُوفَ تَهَجِّي: ذ. 'الف - ب' جي اکرن جي صورت - هر ٻوليءَ جا ابتدائي مفرد اکر - اَلِفَا ٻيٽ.

حَرُوفَ مَرُڪَبَ: ذ. اهي لفظ جيڪي ٻن يا وڌيڪ لفظن منجهان ٺهيل هجن.

حَرُوفَ مَفْرُودَ: ذ. حَرُوفَ تَهَجِّي جي اکرن منجهان هر هڪ اکر "الف - ٻي" جو هر هڪ جدا جدا اکر.

حَرُوباءَ: ث. اسم خاص. هڪ ذات جو نالو. حَرُوبَتَ: ث. [ع. حَرُوبَ = هو آزاد ٿيو] غلاميءَ کان پوءِ حاصل ڪيل آزادي - آزادي.

حَرُوبَرُ: ذ. [ع] ٻَت - ريشم - سيلڪ. سيلڪ ۽ مان ٺهيل هڪ خاص ڪپڙو. اهو ماڻهو جيڪو غمي ۽ غضب سان جهٽ ڪم ٿي وڃي.

حَرُوبَرِي ۽ حَرُوبَرِي: ذ. صفت. ٻَت جو - ريشمي - سيلڪي - ريشم وارو - سيلڪ وارو. ريشم وڪندڙ - ٻاڏولي. ابو محمد قاسم بن علي بصري، عربي جي هڪ وڏي اديب ۽ مصنف جو لقب. سندس مشهور تصنيف "مقامات حريري".

حَرُ بَصُ ۽ حَرُ بَصُ: ذ. صفت. [ع. حَرَصَ = هن لوپ ڪيو] لالچي حرص وارو - حِرصِي - لوپي - هڃي - طمعي - ٻيٽي - گهڻ ڪاڻو - ٻيٽوڙو.

● حَسَبٌ باطني: ث. دلي احساس - ضمير جو حَسَبٌ.

● حَسَبٌ ظاهري: ث. ذم، ٻڌڻ، سَنَڪهڻ - چڪڻ ۽ چُڻهڻ جو هر هڪ ظاهري احساس.

● حَسَبٌ مُشْتَرَكٌ: ث. دماغ ۾ حواسن جي معلومات کڏ ڪرڻ جي طاقت. عقل - فهم - سمجهه - پتوڙ.

● حِسَابٌ حساب: ذ. [ع. حَسَبٌ = هن کڻو. هن ليکو ڪيو] لڳو - ڳاڻهڻو - ڳڻپ - شمار.

تخمينو - انداز - جاچ - وڙتال. الڪن جو علم - علم رياضي - حساب ڪتاب - الڪي حساب (زباني حساب - سليقي حساب). اڳهه - قيمت - نرخ - بها - قاعده - ڏنگ - طور - طرح - لمولو. جيئن: "هتي جو حساب الائي ڪهڙو آهي؟". ميزان - جوڙ - معاملو - فرق. ڦيرڦار. نقصه - رابڊڪ. خرابي - حرڪت. پُٺل - چوڪ - غلطي. جيئن: "لڳي ۾ ڪجهه حساب ڦي ٿي آهي". ٻيلو - ڌڻي لڻي.

رقم - پئسا - ڏوڪڙ. جيئن: "پنهنجو حساب هرڪو وٺندو آهي". جين پُٺوت جو اثر - لڳت جي بيماري - سحر - جادو. جيئن: "هن کي ڪجهه حساب ٿي ٿيو آهي".

● حِسَابٌ ٻي بَاقٌ ڪَرڻ: حساب چُڪائڻ - ڌڻي لڻي صاف ڪرڻ - اڳيون ٻويون حساب صاف ڪرڻ - ڪجهه به باقي نه ڇڏڻ.

● حِسَابٌ پَچَڻ: حساب جو جواب پڻائڻ - حساب ڪرڻ.

● حِسَابٌ پُچَڻ: حساب پڇڻ لاءِ چون.

● حِسَابٌ جو جو ڪَرڻ: ذري پُڙي جو حساب ڪرڻ.

● حِسَابٌ پَچَڻ: حساب جو جواب پڻائڻ - حساب ڪرڻ.

● حِسَابٌ پُچَڻ: حساب پڇڻ لاءِ چون.

● حِسَابٌ جو جو ڪَرڻ: ذري پُڙي جو حساب ڪرڻ.

● حِسَابٌ پَچَڻ: حساب جو جواب پڻائڻ - حساب ڪرڻ.

● حِسَابٌ پُچَڻ: حساب پڇڻ لاءِ چون.

● حِسَابٌ جو جو ڪَرڻ: ذري پُڙي جو حساب ڪرڻ.

● حِسَابٌ پَچَڻ: حساب جو جواب پڻائڻ - حساب ڪرڻ.

● حِسَابٌ پُچَڻ: حساب پڇڻ لاءِ چون.

● حَرَبِي حَرَبِي: ذ. صفت. [ع] ماڳڻي ڦلڻي وارو - هر پيشه. دشمن - به خواهه - رقيب.

هوشيار - دالاء - سياڻو - ڳالاهو - چالاڪ - خبردار - ڄاڻو. مقابلو ڪندڙ - مخالف - مقابل - حرفت وارو - اٽڪلي - چالاڪ - هنرمند. جوارين جي اصطلاح ۾ ڄاڻو جُوارِي. بد معاش - ٺڪ - مڪار - لُج.

● حَرَبِي حَرَبِي: ذ. [ع] منع ڪيل حد - گهر جي چار ديواري. ڪعبه الله جي ٻاهرين ديوار - گهر - مڪان.

● حَرَبِي حَرَبِي: ذ. [ع] حَرَبِي حَرَبِي = هن ورهايو] ماڻهن جو ميڙ - جڻو - ڪيرو - ڌڙ - ٿولو - جماعت. هٿيار. ورد يا وظيفي جو روزانو مقرر حصو - قرآن ڪريم جو سٺيون حصو.

● حَرَبِي حَرَبِي: ذ. آزاد ماڻهن جي جماعت.

● حَرَبِي حَرَبِي: ذ. الله وارن جي جماعت - الله جي بندگي ڪرڻ وارو - فرمانبردار ٿولو.

● حَرَبِي حَرَبِي: پارليامينٽ يا اسيمبليءَ ۾ حڪومت جي مخالف ڌڙ.

● حَرَبِي حَرَبِي: اسم خاص. [ع] حَرَبِي حَرَبِي. يهودين جي هڪ پيغمبر جو نالو (توريت جو هڪ ڪتاب انهيءَ جي نالي تي آهي).

● حَرَبِي حَرَبِي: اسم خاص. [ع] حَرَبِي حَرَبِي.

● حَرَبِي حَرَبِي: ذ. [ع] حَرَبِي حَرَبِي = هو ٻڪو پختو ٿيو] خبرداري - احتياط - تياري - آسادي - عاقبت اندوشي.

● حَرَبِي حَرَبِي: ذ. [ع] حَرَبِي حَرَبِي = هو ڏڪيو] ڏڪ - رنج - مدد - درد - غم - افسوس - ملال - گهڻي - گوند.

● حَرَبِي حَرَبِي: ذ. صفت. دردمند - غمگين - ڏڪويل - مٿول - رنجيدہ - رنجيدل.

● حَرَبِي حَرَبِي: ث. [ع] حَسٌ = هن محسوس ڪيو] حواسن مان ڄاڻڻ جي طاقت - چُڻهڻ جي طاقت - سَنَڪهڻ جي طاقت - ڄاڻڻ جي قوت. ڪنهن اثر جي قبوليت جو جذبو - احساس. چُڻهڻ جو حواس - اندري. (جمع حواس). جذبو - جنبش - حرڪت.

● حَرَبِي حَرَبِي: ث. [ع] حَسٌ = هن محسوس ڪيو] حواسن مان ڄاڻڻ جي طاقت - چُڻهڻ جي طاقت - سَنَڪهڻ جي طاقت - ڄاڻڻ جي قوت. ڪنهن اثر جي قبوليت جو جذبو - احساس. چُڻهڻ جو حواس - اندري. (جمع حواس). جذبو - جنبش - حرڪت.

● حَرَبِي حَرَبِي: ث. [ع] حَسٌ = هن محسوس ڪيو] حواسن مان ڄاڻڻ جي طاقت - چُڻهڻ جي طاقت - سَنَڪهڻ جي طاقت - ڄاڻڻ جي قوت. ڪنهن اثر جي قبوليت جو جذبو - احساس. چُڻهڻ جو حواس - اندري. (جمع حواس). جذبو - جنبش - حرڪت.

● حَرَبِي حَرَبِي: ث. [ع] حَسٌ = هن محسوس ڪيو] حواسن مان ڄاڻڻ جي طاقت - چُڻهڻ جي طاقت - سَنَڪهڻ جي طاقت - ڄاڻڻ جي قوت. ڪنهن اثر جي قبوليت جو جذبو - احساس. چُڻهڻ جو حواس - اندري. (جمع حواس). جذبو - جنبش - حرڪت.

● حَرَبِي حَرَبِي: ث. [ع] حَسٌ = هن محسوس ڪيو] حواسن مان ڄاڻڻ جي طاقت - چُڻهڻ جي طاقت - سَنَڪهڻ جي طاقت - ڄاڻڻ جي قوت. ڪنهن اثر جي قبوليت جو جذبو - احساس. چُڻهڻ جو حواس - اندري. (جمع حواس). جذبو - جنبش - حرڪت.

● حَرَبِي حَرَبِي: ث. [ع] حَسٌ = هن محسوس ڪيو] حواسن مان ڄاڻڻ جي طاقت - چُڻهڻ جي طاقت - سَنَڪهڻ جي طاقت - ڄاڻڻ جي قوت. ڪنهن اثر جي قبوليت جو جذبو - احساس. چُڻهڻ جو حواس - اندري. (جمع حواس). جذبو - جنبش - حرڪت.

● حَرَبِي حَرَبِي: ث. [ع] حَسٌ = هن محسوس ڪيو] حواسن مان ڄاڻڻ جي طاقت - چُڻهڻ جي طاقت - سَنَڪهڻ جي طاقت - ڄاڻڻ جي قوت. ڪنهن اثر جي قبوليت جو جذبو - احساس. چُڻهڻ جو حواس - اندري. (جمع حواس). جذبو - جنبش - حرڪت.

● حَرَبِي حَرَبِي: ث. [ع] حَسٌ = هن محسوس ڪيو] حواسن مان ڄاڻڻ جي طاقت - چُڻهڻ جي طاقت - سَنَڪهڻ جي طاقت - ڄاڻڻ جي قوت. ڪنهن اثر جي قبوليت جو جذبو - احساس. چُڻهڻ جو حواس - اندري. (جمع حواس). جذبو - جنبش - حرڪت.

رقم جي ٻهچ وقت لکندا آهن ته: ”پُل چوڪ حسابي حساب“ يعني جيڪڏهن ڪا به پُل چوڪ ٿي هوندي ته پري ڏيڻ ۾ ايندي).

● حسابي حساب: ذ. صفت. [ع. حس = هن محسوس ڪيو] محسوس ڪندڙ - ڇهڻ سان معلوم ڪندڙ - ٿوري ذري به محسوس ڪرڻ وارو - سالم حواسن وارو. هوشيار - داناءُ - يڪدم اثر وٺڻ وارو.

● حسابي حساب: ث. جلد محسوس ڪرڻ جي ثبوت.

● حساب: ث. [ع. حس = هن ڪيو - هن محروم ڪيو] تيز خنجر - ترار - تلوار - شمشير - سوراھي.

● حساب: ذ. [ع. حس = هو موچارو ٿيو - هو سهڻو ٿيو] تمام سٺو - بهتر. عقلمند. (اسم خاص). حضرت حسنان بن ثابت انصاري حضور صلي الله عليه وسلم جن جي ڪچهريءَ جو شاعر ۽ سندن مدح خوان).

● حساب: ظرف. [ع. موجب - موافق - ڪافي - سارو - پٽاندڙ - مطابق. جي سبب - جي ڪري. ان موجب - تنهن ڪري - تنهن موجب. حساب اتفاق: ظرف. اتفاقاً - اوچتو - ناگهان - اتفاق سان - جنهن جو توقع يا امڪان نه هجي. حساب ارشاد: ظرف. حڪم موجب - ارشاد پٽاندڙ - چوڻ سارو.

● حساب الامر: ظرف. حڪم موجب - چوڻ موجب - حڪم سان.

● حساب الامكان: ظرف. جيترو ٿي سگهي. حساب الحڪم: ظرف. حڪم موجب - حڪم مطابق.

● حساب فرمان: فرمان موجب - فرمان مطابق.

● حساب المراد: ظرف. مرضيءَ يا خواهش موجب.

● حساب توفيق: ظرف. پنهنجي حيثيت آهر - پنهنجيءَ سارو. خدا جي هدايت موجب.

● حساب ذين: ليکو ڏيڻ - وهنوار ڏيڻ - ليکو صاف ڪرڻ لاءِ ڏيڻ - رقم ڏيڻ - عوضو ڏيڻ. ڪم جي جوابداري سونپڻ - چارج حوالي ڪرڻ. جواب ڏيڻ. لوڙڻ - نتيجو پوڳڻ.

● حساب رڪن: ذاتي لپي رڪن - ڪنهن جو وهنوار رڪن. (حساب) داخل ڪرڻ. واسطو رڪن. حساب ڪتاب: حساب ڪتاب: ذ. ليکو چوڪو - ذاتي لپي - ڏنو ورتو. وهنوار - ڪندو - ٻيٽو. لاڳاپو - واسطو - ميلاپ. جيئن: ”فلاڻي سان حساب ڪتاب رکيو اٿم“.

● حساب ڪرڻ: ڳڻپ ڪرڻ - ليکو ڪرڻ - رقمن جو جوڙ ڪرڻ. وهنوار ڪرڻ - بي باق ڪرڻ. حساب ڪمان باهري: ٻي شمار - ٻي حد - ٻي انداز - ڳاڻي ڪان باهر.

● حساب ڪنگهڻ: حساب ڏيڻ - ليکو ڪرڻ. حساب لڳائڻ: اندازو لڳائڻ - حساب ٺهائڻ - تخمينو ڪرڻ.

● حساب ۾ اچڻ: پڄاڻي هيٺ اچڻ. جيئن: ”رب جي روبرو هرڪو حساب ۾ ايندو.“

● حساب ۾ جمع ڪرائڻ: ڪاتي ۾ رقم ڇڏائڻ. حساب ۾ نه هئڻ: ڪا به حيثيت نه رڪن - ڪنهن به ڳاڻائي يا شمار ۾ نه هئڻ. حساب نه لڳائڻ: بيلو نه لڳائڻ - ياد ڪيري نه پوڻ.

● حساب وٺڻ: ليکو وٺڻ - وهنوار وٺڻ - گذريل خطا يا گهٽتائيءَ جو حساب چڱڪائڻ - بدلو وٺڻ - انتقام وٺڻ.

● حسابي حساب: ذ. صفت. حساب وارو - حساب پيڇڻ جو ماهر - حساب جو - حساب ڄاڻندڙ - رياضي دان. ليکو ڄاڻندڙ - حساب ڪتاب سنڀالندڙ - لڳائي - لڳاري - ڪاڳري - منشي - ديوان. پوت يا جين جو ورتل ماڻهو. جوتشي - نجومِي.

● حسابي حساب: ظرف. ليکي سان - حساب سان - وهنوار سان. حساب ۾ ٿيل غلطي سڌارڻ ۾ ان جو عوضو پري ڏيڻ جو اقرار (واپاري اڪثر

== حَمْدُ رَكْعَتِ : د شَمَنِ رَكْعَتِ - سَوَّلَ - سَهْلَ -
جِسْلَ - نہ مَسْهَلِ .

● حَسْرَتَ عَا حَسْرَتُون : ث. [ع. حَسِيرَ =
هن تڏو ساھ ڪٽيو] ڪٽهن شيءِ نہ ملڻ جو
افسوس - پشيماني - پچتاءُ - ندامت - شرمندگي -
اورمان - غم - آھيد - آرزو - تمنّا - شوق - سدا -
چاھ - ھوس - آساھ .

- حَسْرَتِ اَلْمُودِ: ذ. صفت. غم وارو - غمگین -
ارمان پُریو - وُلّی افسوس وارو.
- حَسْرَتِ اَنْکیز: ذ. صفت. حسرت آٹاریندڙ -
ارمان پیدا ڪندڙ.

- حَسْرَتِ باقی رہی : ارمان رہی وچیں۔
دل ہر رہی وچیں۔

— حَسْرَتِ پَتْرِیو: ارمان وارو۔ شوق سان ڀرل۔
— حَسْرَتِ پَتْرِیون ڳکاهون: ڏک ۽ ارمان
سان ڀرل اسگاهون۔

— حَسْرَتُ جُونِ هَنَاجُونِ هَارَكُنْ: رنج و غم جو اظهار ڪرڻ. پنهنجي قسمت کي روئڻ - ناکاميابيءَ جي شڪايت ڪرڻ.

- حَسْرَت؟ پُوری کرڻ: دل جو ارمان کپڻ۔
خواهش یا آرزو پوري ڪرڻ۔

حَسْرَت 'زده: ذ. صفت. غم جو ماربل - ذمہ کی پرل.
● حَسَنٌ: ذ. صفت. [ع. حَسَنٌ = موچارو
ٹیو] مٹو - چگنو - پلو - عمدو - سہو - خوبصورت.

(اسم خاص). حضرت علي بن جي فرزند ارجمند جو نالو، جن جي وفات زهر ملڻ سبب ۲۸ صفر ۴۷ هجري ۾ ۳۷ ورهين جي ڄمار ۾ ٿي.

— حسنہ بی: ذہن صفت۔ حضرت امام حسن جن جو اولاد۔

● حُسْنٌ عَ حُسْنٌ : ذ. [ع. حُسْنٌ = هو موچارو ٿيو] چڱائي - ڀلائي - مٺائي - خوبِي - عَمَدَ گي. خوبصورتِي - مٺائِي - مَلو ڪاڻِي - جمال - سوڀيا - سونهن - جوڀن - روپ - منہ رتا - دلربائي. نفاڪت - زينت - رونق - رنگ - سينگار.

● حُسْنٌ آرا: سونهن وڌائڻ واري - حسن جو شان وڌائڻ واري.

- حَسْبُ حَالٍ : ظرفِ حال مارو. وقت مارو.
قاعدی موجب - حالت پتاندو.

—حَسْبُ دَسْتُور: ظریف دستور موجب —
 قاعدي موجب. اگہین وانگہر. ہمیشہ وانگہر —
 ہل، جلی موجب.

- حسب ذیل: طرف. ہینین موجب - ہیٹ
 لکھل موجب - ہینین احوال موجب - جین تہ -
 جھڑو۔

- حسب ضابطة : طرف قاعدي موجب .
ضابطي موجب - قانون مطابق - دستور موجب -
حسب دستور .

== حَسْبُ عَادَاتٍ؟ : ظریف عادات موجب -
دستور موجب - عام رواج موجب.

- حَيْثُ قَاعِيدُهُ: ظرف. قاعدي موجب -
قانون مطابق - حسب دستور.

- حَسْبُ قَانُونٌ : ظرف. قانون موجب -
قاعدي موجب - حسب دستور.

== حَسْبُ مَعْمُولٌ : ظرف حسب دستور -
عام دستور موجب - عام طارح - معمول موجب .

— حَبِيبٌ مُتَّقِدَارٌ: ظرف. حیثیت موجب۔
حیثیت اَہَر۔ پُجَت سارو۔ طاقت اَہَر۔ ومن اَہَر۔

حسب منشا: ظرف. خواستن و ارادي موجب - تشنه موجب - حسب مراد - دل جي گهر مطابق.

— حَسْبُ ۛ حَسْبُ : ذ. [ع. حَسْبُ = هو شریف زاد و ثبو] شجرو - کُپ - شمار - انداز.

خاندان جو سلسلو - خانداني شجرو - اصل نسل -
نسب - پيڙهي . نڪ - ذات - ٻارو - قبيلو -

طریقو - عزت - مان شان - لیاقت - درجو۔
= حَسَبُ نَسَبٍ: ذ. خالدا نی ہلسلو۔ بِنِیاد۔

ذات ہات - اصل نسل - شجرو - کڑم - قبیلو -
لُکب. ڈاڈا لُکو ۽ نانا لُکو (بنیاد).

● حَسَدٌ = حَسَدٌ : ذ. [ع. حَسَدٌ = مَن
 مَارُ ذُو] بدخواهی - مَن کُهرامی - وِروقه - وِیر -
 دشمنی - عداوت - پِداثِیی. مَارُ - پِچُ - کَامَر -
 زَنگِی - حِلُّ.

● حُسْنِيَا: سهڻي ۾ سهڻي عورت - بيحد سهڻي عورت. (تالي طور پڻ ڪم اچي).
 ● حَسَنٌ وَاهِنٌ: اسم خاص. تعلقي ڏوڪريءَ ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 ● حَسَنٌ وَكِنٌ: اسم خاص. تعلقي ڳڙھي ياسين ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 ● حَسِيبٌ عَاصِيِيْبٌ: ذ. صفت. [ع. حَسَبٌ - هن ڳڻيو] حساب وٺندڙ - ڇڳڻي حسب نسب وارو - بزرگ. خدا تعاليٰ جو هڪ صفاتي نالو.
 ● حَسِيْنٌ عَاصِيِيْنٌ: ذ. صفت. ڏسو "حُسْنٌ".
 سهڻو - حسن وارو - سولهين وارو - سوڀاوان - خوبصورت - خوبرو - سٺه - ملوڪ - ڄميل - شڪيل - سٺو - وٺندڙ - سينگاريل.
 = حَسِيْنٌ وَجَمِيْلٌ: ذ. صفت. تمام سهڻو - نهايت خوبصورت.
 = حَسِيْمَةٌ: ث. صفت. خوبصورت عورت - حسن واري عورت - سهڻي - سوڀا واري.
 ● حَسِيْنٌ: ذ. حضرت علي ڪرم الله وجهه جن جو پيو فرزند جنهن ۱۰ محرم الحرام سنه ۶۱ هجريءَ ۾ شهادت ڀاتي.
 = حَسِيْنِي عَاصِيِيْنِي: ذ. صفت. حضرت امام حُسين جو - حضرت امام حُسين جو پيروڪار - حضرت امام حُسين جو اولاد.
 ● حَسِيْنٌ پور: اسم خاص. تعلقي ميرپور بٺوري ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 ● حَسِيْنِي: اسم خاص. [ع] فارسي راڳن جي ٻارهن نغمن يا سُرَن مان ٻئي نمبر سُر جو نالو - سچ آڀڻ کان پهر سچ تائين سرائجي. شاھ جي وسالي ۾ سسئي جي سُرَن مان هڪ سُر جو نالو. هڪ راڳيءَ جو نالو. فقيرن جو هڪ قسم - ڪاٺ ڀاڻڻ. هڪ ذات جو نالو.
 = حَسِيْنِي راڳ ڪرڻ: ساڳي ڳالھ وري وري ڪرڻ.
 ● حَشَّاشٌ بُشَّاشٌ: صفت. نهايت خوش - ڪيلڪ - گد گد - مسرور - حد کان وڌيڪ خوش.

= حُسْنُ اخلاق: لڇڻن جي خوبي - سٺا لڇڻ.
 = حُسْنَاڪُ: ذ. صفت. حُسْن وارو - سٺو - ملوڪ - سٺدڙ.
 "عبداللطيف چئي ڀرين اسان جو هميشه آ حسناڪ"
 (شاھ).
 = حُسْنٌ اِنْتِظَامٌ: بندوبست جي خوبي - سهڻو بندوبست.
 = حُسْنٌ بَيَانٌ: خوش بياني - وٺندڙ ۽ اثر واري تقرير.
 = حُسْنٌ تَدْبِيرٌ: ث. صفت. سٺي تدبير - سهڻي رٿ يا تجويز - سهڻي صلاح - عمدو مشورو.
 = حُسْنٌ هَرَمَتٌ: ذ. صفت. عاشق مزاج - حُسن کي پسند ڪندڙ.
 = حُسْنٌ خُلُقٌ: نیک مزاج - سٺي طبيعت - نیک طبيعت.
 = حُسْنٌ سُلُوكٌ: سٺي روش - سٺو برتاءُ.
 = حُسْنٌ رَأْيٌ: ث. نیک خيالي - ڇڳڻي راه - سٺي راه.
 = حُسْنٌ مَبِيْعٌ: ذ. اچو رنگ - نهايت دلڪش يا اعليٰ حُسن - گورائي - گوران.
 = حُسْنٌ طَلَبٌ: ث. تمام سهڻي لموئي سان ڪنهن شيءِ لاءِ ڪيل گهر يا طلب - گهرڻ جو سهڻو طريقو.
 = حُسْنٌ ظَنٌ: ذ. سٺو گمان - نیک خيال - ڪنهن لاءِ چڱو خيال رکڻ.
 = حُسْنٌ مَبِيْعٌ: ذ. سالورو يا ڪڪ رنگو حُسن.
 = حُسْنٌ يَوْسُفٌ: ذ. حد درجي جي سونهن - تمام وڏو حُسن.
 ● حَسَنَاتِي: اسم خاص. تعلقي جوھي ۾ هڪ ديھ جو نالو. چاندين بلوچن جو هڪ قبيلو.
 ● حَسَنَجُو: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو. (اڪثر نوابشاھ ۽ حيدرآباد ضلعن ۾).
 ● حَسَنَعَلِي: اسم خاص. تعلقي سنجهوري ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 ● حَسَنِي: اسم خاص. ڪيترن بلوچن جو هڪ قبيلو.

لوکر چاکر - خدمتگار - همراه - عملو - اٿالو - سواري. مَرڪِباتِ مِ "جَاه" سان گڏ استعمال ٿئي، جيئن: "جَاه و حشَم".

● حَشْمَتَ ۽ حَشْمَتُون: ٺ. [ع] دٻڊڻو - رعب قاب - لوکر چاکر ۽ خدمتگارن جو اٿالو. لوکر چاکر - عملو - اٿالو - فوج - لشکر. اسباب - سازو سامان. وڏائي - عظمت - بزرگي - مرتبو - شان - اقبال. آب - مان - شوکت - تئو مان - تهج - ٺٽ - پيڪو - ڏيا - اڏ - ٺهر - ڌار ڌور. مٿسي - هيٺ - بهادر - مڙيا.

- حَشْمَتَ وارو ۽ حَشْمَتَ وارا: ٺ. صفت. دٻڊي وارو - رعب وارو - طاقتمند - عزت وارو. - حَشْمَتَ وارو هئڻ: هٿت وارو هئڻ. - حَشْمَتَ و بهارڻ: رعب و بهارڻ - چمت ڪرڻ - دهشت يا ڏکو و بهارڻ - دٻڊڻو رکڻ. - حَشْمَتِي ۽ حَشْمَتِي: ٺ. صفت. دٻڊي وارو - زور وارو - چمت وارو - رعب قاب وارو.

● حَشَو ۽ حَشَا: ٺ. [ع. حَشَا = هن ڀريو] و هائي جو ڀرڻ. ڀرڻ جي شيءَ ڀرتي. ڀرتي وارو ڪلام - زائد شعر يا ڪلام. بيهود و ڪلام.

● حَشِيْمَش: ٺ. [ع] لشيدار ٻوٽي جو هڪ قسم - ڀنگ - سائي ٻوٽي.

● حِصَارُ ۽ حِصَارُون: ٺ. [ع. حَصَر = هنن گهيرو ڪيو] حاٿو - چوڏياري - جنگلو - لوڙهو. شهر پناهه - ڪوٽ - قلعو.

● حِصَو ۽ حِصَا (حِصَص): ٺ. [ع. حِصَصه: حص] حص = ڪٽڻ، ورهاست ڪرڻ [پتي - ڀاڱو - بخشو - ٽڪرو. وٺڻ - ورهائڻ - ورهائڻ - ڀاڱي ٿي - تقسيم - ورهائڻ. - حِصَا ڪرڻ: ڀاڱا ڪرڻ - ٽڪرا ڪرڻ - ورهائڻ.

- حِصَايَتُو ۽ حِصَايَتَا: صفت. ظرف. حصي وارو - حصي سان - پتيان پتي - ڀاڱي سان - ورڇ موجب - ورچائو - ڀاڱاڻو - حصن م - ڀاڱن م.

- حِصَصِي يَائِي ۽ حِصَصِي يَائِي: ٺ. پتيار - پتيدار - ڀاڱيدار - حصيدار - ورچدار - وٺڻ يار.

● حَشَامَ ۽ حَشَامَ: ٺ. [ع. حَشَم = هن شرميو - هن دٻايو] انبوه - ميڙ - ميڙاڪو - پيهه (ماڻهن جي). لشکر - خلع - غلغلو - گهمسان - شور - غوغاء - هل - بکيڙو - ورلاپ - آهون دانهون - آه و زاري. (صفت). تسمام گهڻا - بي انداز - ڊگه.

● حَشَرَ ۽ حَشَرَ: ٺ. [ع. حَشَرَ = هن ڪنو ڪيو] گڏ ٿيڻ جي حالت - گڏجاڻي - وري جيئرو ٿي اٿڻ جي حالت (قيامت م). مسلمانن جي عقيدتي موجب پروردگار دعو عالم هن دنيا کي صور اسرافيل جي آواز سان تباهه ڪري هر هڪ ساه واري کي جيئرو ڪري، ان کان سندس عمان جو حساب وٺندو. هن سڄي عمل کي حَشَر جو نالو ڏنو ويو آهي. قيامت - قيامت جو ڏينهن - مَحْشَر - روزِ محشر. هل - گوڙهه گهمسان. پيٽ - پيٽڪو - ماسٽر - واويلا - روج - راڙو. مَحْشَر جي ڏهن تاريخ. حضرت امام حسين جي شهادت جو ڏينهن.

- حَشَرُ ٻرڻا ڪرڻ: گوڙهه گهمسان ڪرڻ. مصيبت ڪڙي ڪرڻ - فساد مچائڻ.

- حَشَرُ مچائڻ: زور سان روئڻ - روج راڙو ڪرڻ - هل هنگامو ڪرڻ - دانهون ڪرڻ - واويلا مچائڻ - ماتم ڪرڻ - گوڙهه گهمسان ڪرڻ.

- حَشَرِي ۽ حَشَرِيُون: ٺ. واويلا - ماتم - حشر - بدنامي - رسوائِي.

- حَشَرِي لائي ڏيڻ: ڏاڍو تنگ ڪرڻ - بدنام ڪرڻ - رسوا ڪرڻ.

● حَشَرَات: ٺ. [ع. حَشَرَة = جيت] حَشَرَة جو جمع. سُرندڙ جيت - سُرڻا جهڙوڪ: "ڪيٺان، نانگ، بٽائون، ماکوڙيون، ڏينڊن وغيره". (برسات م پيدا ٿيندڙ ۽ زمين م ٽنگ ڪري رهندڙ جيئت).

- حَشَرَات الارض: ٺ. زمين جا جيت جهڙوڪ: "ماکوڙا، نانگ، بٽائون، پيٽون، گوهون، نورينڙا ۽ ڪوڏا وغيره".

● حَشَم: ٺ. [ع. حَشَم = هن دٻڊڻو رکيو]

”سائين جن جي حضور ۾ اچي پهتو آهيان.“
 هستي-حشمت. آري چار جي دربار
 ”تون وڃين هوت حضور
 منهنجو جيئن جيلاهين ٿئي.“
 (شاه)
 - حضور ۾: ظرف. موجودگيءَ ۾. حاضريءَ
 ۾. خدمت ۾. درگاه يا دربار ۾.
 - حضور اعليٰ: جناب عالي. جناب اعليٰ-
 حضور والا.
 - حضور والا: جناب عالي. حضور اعليٰ.
 - حضور ۾: ث. قرب. نزديڪي. ويجهڙائي-
 حاضري. صفت. حضور جو. حضور ۾ بهت-
 واصل بئالاهه. بادشاهي دربار يا ڪچهري.
 ● حطَب: ث. [ع] ڪاٺي-ڪڙي. لٽ-
 لڪڻ. باهه ٻرڻي. پتل.
 ● حطيم: ث. [ع] ڪعبه الله جي ٻاهران
 اولهه طرف کان ڏنل هڪ پٽ-ڪعبه سان لڳ
 رهيل جاءِ جو نڪرو.
 ● حطّ ۽ حطّ: ذ. [ع] حطّ= هو بختاور
 [هو] سڀني قسمت-نصيب-پاڳ-بخت. خوشي-
 آندڻ-سرهاڻي-لطف-ذائقو-لذت-مزو-سواد.
 - حطّ نفساني: ذ. حيواني خوشي-
 نفساني لذت.
 - حطّ نه هجڻ: مزو نه هجڻ-سواد نه هجڻ.
 ● حفاظت: ث. [ع] حطّ= هن رکيو. هن
 بچايو. هن ياد ڪيو [يادگيري-حافظو-ذهن-
 سار-ياد-بچاء-سلامتي-پناهه-آڏ-آجهو-
 اولو-رکيا-خبرداري-نگراني-ساء-جياج-
 سنڀال-نگهياڻي-چوڪسي].
 - حفاظت ڪرڻ: سنڀال ڪرڻ-بچاءُ ڪرڻ.
 ● حيفظ: ظرف. [ع] ياد-بر زبان-ازبر-
 ڪٽڻ-حفاظت-پناهه-رکيا.
 - حيفظ آسن: ذ. امن جي حفاظت يا سنڀال.
 - حيفظ صيحت: ذ. تندرستيءَ جو بچاءُ-صفائيءَ
 جو بندوبست.
 - حيفظ ڪرڻ: ياد ڪرڻ (قرآن شريف).

- حيصبيدار ۽ حيصبيدار: ذ. [حيصب+دار
 (داشتن جو امر)] حيصبي پائي-حصو رکندڙ-
 پائيوار.
 - حيصبيداري: ث. پائيواري-پتياري-شراڪت.
 - حيصبي رسي: ث. هڪجهڙي حيصبي سان-
 حيصبي رست-حيصبي سارو. انگي حسابن جي
 طريقن منجهان هڪ طريقو.
 - حيصبي رست: حيصبي سان-پتيءَ سارو-
 پاڳي ۾-ٽڪرن ۾. پتين رستي (پهچ). برابر سان-
 هڪجهڙي حيصبي سان-حيصبي موجب-
 پاڳي روءِ.
 - حيصبيرو ۽ حيصبيرو: ذ. صفت. حيصبي وارو-
 حصو وٺندڙ-حيصبيدار-پاڳيوار-پائيوار-پاڳي
 پائي. ظرف. حيصبي رست-حصن ۾-پاڳن ۾-
 پاڳي سان-نسبت سان.
 ● حيصول: ذ. [ع] حيصل= حاصل ٿيو
 حاصل ٿيل-پيدائش-آمدني-آپت-حاصيات-
 فائدو-نفعو.
 - حيصول ٿيڻ: حاصل ٿيڻ-نصيب ٿيڻ.
 ● حيصر ۽ حيصر: ذ. [ع] حيصر= هو حاضر
 ٿيو [حاضر رهڻ جي حالت-روبرائي-موجودگي-
 وطن جي رهائش-هڪ جڳهه جو قيام (ضد=سفر).
 ● حيصرت ۽ حيصرت: ذ. صفت. [ع]
 حيصر= هو حاضر ٿيو [حاضر-موجود-روبرو.
 بزرگن ۽ بادشاهن لاءِ تعظيم جو لقب-جهڙوڪ:
 ”حضور قبله سڳورو مانوارو حضور اعليٰ.
 جناب اعليٰ عزت مآب وغيره.“
 ● حيصر موت: اسم خاص. [ع] عربستان ۾
 عمان ۽ يمن جي وچ واري هڪ صوبي جو نالو.
 ● حضور: ذ. [ع] حيصر= هو حاضر ٿيو
 جنهن جي اڳيان حاضر ٿجي. حاضر ٿيل-موجود-
 حاضر-روبرو-سامهون. ڪنهن بزرگ يا حاڪم
 جي تعظيم لاءِ ڪم ايندڙ لفظ-جهڙوڪ: ”حضرت
 قبله مخدوم سائين سڳورو ڌڻي آقا سردار
 مهاراجه آن داتا“ حاضري-موجودگي-روبرائي.
 دربار-ڪچهري-مجلس. جيئن:

- حَقًّا اُنُو ۽ حَقًّا اَنَا : ذ. حق وارو - حق جو -
 حقي - حقيقي. مٿس - پٿار
 "حَقَّا اُنُو هُت ٿيو، آءِ هِت بَندِ اِئي"
 (شاه)
 - حَقًّا اُنُو ۽ حَقًّا اَنَا : ذ. صفت. حق وارو -
 حق جو - حَقِّي - صحيح - پورو. قانون جو -
 قانون وارو - باقاعدي - انصاف موجب.
 - حَقُّ بَجَانِبُ : ظرف. حق يا سچ جي پاسي
 هجڻ جي حالت.
 - حَقُّ بَخْشَانِي : هڪ بدرسر موجب چوڪريءَ
 کي سچي عمر ڪناري رهڻ لاءِ قرآن شريف سان
 لائون ڪرائڻ - شادي نه ڪرائڻ. سڀني جڳي
 ڪري ويهارڻ.
 - حَقُّ بَخْشِي : چوڪريءَ جو نه پرڻجڻ -
 ڪناري رهي وقت گذارڻ - چڙهي رهڻ.
 برهمچاري ٿي رهڻ.
 - حَقُّ بَخْشِي وِيهِي : بنا شادي عمر گذارڻ -
 نڪاح نه ڪرڻ.
 - حَقُّ بِيَمِينُ ۽ حَقُّ بِيَمِينُ : ذ. صفت. انصاف
 ڪندڙ.
 - حَقُّ بِي نَاحِي : ظرف. بي انصافي سان -
 ڪُنِياءَ سان. سواءِ ڪنهن ڏوهه جي - ناجائز طرح -
 بي سبب - هروڀرو - حَقْمُون بِي نَاحِي.
 - حَقُّ پَوَرُونُ : حق غصب ڪري وڃڻ -
 بي انصافي ڪرڻ.
 - حَقُّ پِيچِي : مٿس سان بي وفائي ڪرڻ -
 مٿس جو چيو نه وٺڻ.
 - حَقُّ تَالِيْفُ : ذ. ڪنهن ڪتاب جي گڏ
 ڪرڻ جو حق.
 - حَقُّ تَصْنِيْفُ : ذ. مُصَنِّفَ جو حق -
 ڪتاب لکڻ جو حق.
 - حَقُّ تَعَالِي : تمام وڏو - خدا - خدا تعاليٰ -
 الله تعاليٰ.
 - حَقُّ تَلْفِي ۽ حَقُّ تَلْفِيُونُ : ث. حق
 مارڻ جي حالت - بي انصافي - حق ڦري وٺڻ
 جي حالت.

- حِفْظُ مَا تَقَدَّرَ : ذ. ڪنهن انديشي جو
 اڳواٽ ڪيل بچاءُ.
 - حِفْظُ مَرَاتِبُ : ذ. مرتبي جو لحاظ - درجي
 سارو عزت (جهڙي حيثيت تهڙو برتاءُ).
 ● حِفْظُ ۽ حَفِيْظُ : ذ. صفت. [ع. حَفَظَ -
 هن بچايو] سنڀاليندڙ - نڪهڻان - محافظ. خدا جو
 هڪ صفاتي نالو.
 ● حَقُّ ۽ حَقِّ : ذ. [ع. حَقَّ = ثابت ٿيو]
 سچ - راستي - صدق - سچائي. صفت. صحيح -
 برابر - پورو - سچو. درست - ٺيڪ - بجا - ثابت -
 قائم - (ضد = باطل). لازم - لائق - واجب -
 حلال - جائز - مباح - روا. خدا تعاليٰ جو هڪ
 صفاتي نالو. صوفين جي اصطلاح ۾ حقيقي وجود -
 خدا تعاليٰ. انصاف - عدل - نياءَ - فرض - ديوتِي -
 ذم واري. عوضو - بدلو - اجرت - مزوري. حصو -
 پاڳو - پتي - انعام. زال جو مٿس - ڪانڌ - ور.
 ظرف. واسطي - لاءِ - بابت. جيئن : "الا ئي ڪنهن جي
 حق ۾ فيصلو ٿئي!"
 - حَقًّا : ظرف. ٺيڪ آهي - حق آهي - حَقَّانُ -
 حق وٿان - خدا جي طرف - تحقيق
 "حَقَّانُ حق ٿيوس، هتي طالب حَقِّ جي".
 (شاه)
 - حَقًّا : ظرف. تحقيق - سچ - سچ - يقيناً - سچ
 پچو ته - تَسْمِيَةً (تسم سان).
 - حَقُّ ادا ڪَرُونُ : فرض ادا ڪرڻ - لوڪري يا
 خدمت جو ڪم پورو ڪرڻ - سڳنهن کي پنهنجو
 سچو حصو ڏيڻ - حق ڏيڻ - فرض پورو ڪرڻ.
 - حَقُّ اللّٰهُ : (هڪ ڪلمو) الله سچو - الله برحق.
 - حَقُّ اَلْمِيَقِينِ : ذ. سچو يقين - آها هڪي ڄاڻ،
 جا اکين ذريعي مشاهدي کي (ڏسڻ)، پُرجهڻ ۽
 پوروڻ سان حاصل ٿئي.
 - حَقًّا اُنُو ۽ حَقًّا اَنَا : ذ. حق جي ڳالهه.
 - حَقًّا اِنِي ۽ حَقًّا اِنِي : صفت. حق جو - حق
 وارو - حقيقي. صحيح - برابر - بلڪل پوري -
 درست - واجبي. سچي پچي - تحقيق.
 - حَقًّا اِيست : ث. سچائي - صداقت - حقيقت.

- حق تي: ظرف. مچ تي.

- حق پرست، حق پرست، ذ. صفت.
خدا کي پوڄيندڙ. خدا جو مڃيندڙ. خداپرست.
مڃ کي پسند ڪندڙ. مڃائي سان هلندڙ. انصاف
وارو. عادل.

- حَقَّ "پَر مَٺِي": ث. حق جي مڃتا. خدا جي حڪمن جي پيروي. شريعت موجب هلڻ. سچائي. تي هلڻ جي حالت. انصاف - عدل.

انصاف پسند - بیچ جو ڳولائو - بیچارو .

— حَقُّ حَقِّ كَرْنُ: خدا جیو نالو وٺڻ.
الصفاف ڪرڻ. عدل ڪرڻ.

- حَقِّ حَقُّوق: ذ. سڀ اختياريون - واسطو -
 لاڳاپا - ناٿا. صحيح حق - حڪم احڪام - سڀ فرض -
 - حَقُّدار ۽ حَقُّدار: ذ. صفت. حق وارو -
 حق رکندڙ - حَقِّي - سچو مالڪ - اصل مالڪ -
 قاضي - مالڪ - قبضيدار - واسطيدار - لاڳاپيدار.

۱- حقداری و حقداریون: ث. واسطیداری - حق - ذاتی حصو.

— حَقُّ رَسِيٍّ بِحَقِّ رَسِيٍّ؛ ث. انصاف۔
عدل يا نيام۔ ہلمہ پون جی حالت۔

— حَقُّ شَرَعِ پَٺَارُنَ : مٿس جو پنهنجي نڪاح
پٽي زال سان هميشه ٿيڻ .

— حق شُئْعَعَه: پنهنجي گهر يا زمين جي پرواري گهر يا زمين جي خريد ڪرڻ جو سڀ کان وڏو حق. پاڙي واري جو حق. پَر واري جو حق.

- حَقِّ شُئْنِاسِ بِ حَقِّ شُئْنِاسِ : ذ. صفت. خدا
 کي - چا ائندڙ - حق سچا ائندڙ - حق صحيح طرح
 ڪم اٿيندڙ - حق جو چا ائندڙ - حق بجا اٿيندڙ -
 عادل - مَنصِف - انصاف وارو. قدردان - شڪر گذار -
 احسانمند .

— حَقُّ شَنِامِي: ٥. سچ جي سڃاڻپ — ڦورو
 مڃڻ — احسان مندي — شڪر گذاري — قدر داني.

— حَقُّ فِرَامُوشُ: ذ. صِنْتَ. پُشِي جَو حَق
و سَارِيَنْدَرُ - نَاشَنَاس - اَحْسَانُ فِرَامُوش - تُوَرُو نِه مِجِيَنْدَرُ.

- حق "فیراموشی" یا حق "فیراموشیون": ث.
 بی جو حق" و سارڻ جي حالت.

— حَقُّ فِروشي، عَ حَقُّ فِروشيون: ث.
 بي ايماني - عدل ۽ انصاف کي رشوت وٺي وڪرو.
 ڪرڻ - بي ديانتي.

۱۔ حق تکرر: شادی کرنا۔ انصاف کرنا۔
عدل کرنا۔ انصاف کرنا۔

— حَقِّ "گُذار" ۽ حَقِّ "گُذار": ذ. صفت. انصاف
کند.

۱۔ حَقِّ گو ۽ حَقِّ گو: صفت۔ مـج چوندر۔
۲۔ چار۔

- حَقَّ "گوئی" کا حَقَّ گوئیوں: ث. سچ چون
جس حالت - سچ چئي ڏيڻ - سچائي - انصاف جو
فيصلو. سچي شاهدي.

۱۰ - حَقّ ۾: ظرف. جي باري ۾. يات - متعلق -
جي طرف - واسطي - لاءِ - حمايت ۾ - فائدي ۾.

== حق ۾ رهنٺي: بيوه عورت جو شادي نه
ڪرڻ، بلڪ پهرئين مڙس جي حق ۾ گذارڻ.

۱۔ حَقُّ مَارِئُ : کنھن جو حق گم کرڻ يا غصب ڪرڻ.

- حَقَّ مُبَيَّنٌ : ذ. حَقٌّ يا مِج جِيڪو پڌرو هجي.

== حَقُّ نَاحِقٌ : ظَرْفٌ . بِي مَبِیْب - خَوَاهِ مَخَوَاهِ -
آهَانِیْ - بَهَانِیْ - هَر وِیْرُو - آهِنِیْ ؟

— حَقِّ نِشَانَسَنَاسْ : ذی صفت . احسان فراموش ۔
ناشکر گذار ۔

- حَقَّ نَمَكُ: ذ. نوڪري يا نمڪ خوريءَ جو حَقُّ. اهو حَقُّ جو مالڪ جو نوڪر ٿي

هجي - وفاداري - ديانتداری - خیرخواہی .
 = حَقٌّ وَنِیْلٌ : پنهنجو حصو ونیٹ - پنهنجو

آجورو ونٹی۔
- حَقِّ وَدِئْتِ : ورثو ۛ پائٹل - حق غصَبہ

کر۔ - حقی ملکیت کسی وئی۔
 = حَقُّوقُ اللّٰہ : خدا تعالیٰ جا حق جیئن ان کی

”وَحَمْدُهُ لَا تَشْرِيكَ لَهُ“ ڪري مڃجي، ان جي عبادت ڪجي.

— حَقُّوْقُ الْعِبَادِ : انسانن جا حق — انسان جا انسان تي حق ٿاڻهن جا حق.

— حَقُّونُ لِحَقِّوْنُ : ظرف. واجب غير واجب. مراحلات ۾ امان گهرون جي حالت

”رب“ حقون به رکي ناحقون به رکي.

— حَقُّونُ نَحَقُّونُ رِڪَنُ : بي انصافي ۽ ظلم کان پناهه ۾ رکن. بي ذوهي هجڻ جي حالت ۾ به ڪنهن سزا ملڻ کان امان گهرڻ.

— حَقِّي : ذ. صفت. سچيءَ طرح. صحيح نموني ۾. برابر حق — جائز نموني ۾ — واجبي — سچو — حقدار — انصاف وارو.

— حَقِيْقِي : ذ. صفت. اصلي — سچو پچو — برابر — صحيح — حقيقت. علم لغت موجب، پنهنجي ٺهرايل ۽ مقرر ڪيل معنيٰ وارو لفظ.

— حَقِيْقِي پِيءَ : ذ. سڳو پيءُ — ساڳي ماءُ پيءُ جو چاٽل ٻار.

— حَقِيْقِي مُلْهُ : ذ. سچو پچو اگهه يا قيمت. — حَقِي وَاَرِثُ ۽ حَقِي وَاَرِثُ : ذ. شريعت موجب وارث. سچو پچو وارث.

— حَقَّابُو ۽ حَقَّابَا : ذ. [ع. حَقَّ + ف. أَب = ٻائي = ٻائيءَ جو حق] ڏل جو هڪ قسم. جاگيردارن کان ٻوڪ لاءِ ڪم آندل ٻائيءَ جو ورتل معاوضو — ٻائيءَ جو حق.

— حَقَّارَتُ ۽ حَقَّارَتُونُ : ث. [ع. حَقَر = هو نيچ ٿيو] نيچائي — گهٽتائي — بُرائي — ڌڪار — لغت — ڪراحت — بُچان. ڏلت — خواري — بي عزتي — جُٺ — ڦٽ.

— حَقَّارَتُ جي نظر سان ڏسڻ : ٻئي کي دليل ۽ خوار سمجهي گهٽ توڙي گهٽ ڪرڻ — ڌڪارڻ — نيچ ڪري سمجهڻ.

— حق دادائي : اسم خاص. لاشاري بلوچن جو هڪ قبيلو.

— حَقُّو ۽ حَقُّنَا : ذ. [ع. حَقْنَه < حَقَن = هن ڀڃڪڙي هڻي] ٻيٽ صنا ڪرڻ جي هڪ ڀڃڪڙي. قبضي ڀڃندڙ هڪ اوزار. مقعد کان ڀڃڪڙي ذريعي قبض ٽوڙڻ جو هڪ علاج جو نمونو.

— حَقُّو ڪَرائين : ڀڃڪڙي سان ٻاڙخانو ڪرائڻ.

— حَقُو ۽ حَقَّا : ذ. [ع. ف. حَقَّة = ننڍڙي ڀيتي] تماڪ وجهي ڇڪڻ لاءِ هڪ قسم جو (ٺڳ) گوءِ ۽ توپيءَ جو) ماڻڻو — گڏو گڏو — ننڍي چلم — ڊڀي. — حَقَّا پَرَن : چلم ٺاهي ڏيڻ — غلامي ڪرڻ — دليل ٿي گذارڻ.

— حَقَّائِي ۽ حَقَّائِي : ذ. صفت. حَقِي وارو — حَقِي پيڻ جو عادي — حَقُو ڇڪيندڙ — حَقِي پياڪ — تماڪ پيئندڙ — موليٰ — ٻانڌائي.

— حَقُو تازو ڪرڻ : حَقِي جو ٻائي بدلائڻ — ٺٽ ۽ گوءِ تي ٻائي وجهڻ.

— حَقُو ٺيڪڻ : حَقُو پيري ويهي پيڻ. ڪم ڪار نه ڪرڻ.

— حَقُو ٻائي بند ڪرڻ : برادري مان ڪڍي ڇڏڻ — تڪليف پهچائڻ.

— حَقُو رسائين (ڪ) : حق تيار ڪرڻ.

— حَقِي بِرُءَاَرُ ۽ حَقِي بِرُءَاَرُ : ذ. صفت. حق جهليندڙ — حَقُو يا چلم تيار ڪندڙ — گهٽ درجي جو نوڪر.

— حَقُّو : ذ. [ع. حَقَّ + ف. أَب = حق = فرائض — فرض — سچا واسطا — قاعدا — ذميواريون. — حَقِيْمِرُ ۽ حَقِيْمِرُ : ذ. صفت. [ع. حَقِيْر = هو نيچ ٿيو] حقارت جي لائق — نفرت جو ڳو — گهٽ — ڪمتر — خسيس — نيچ — ادٺي — تمام ٿورو — خَفِيْفُ — ڌڪاريل — ذليل — خوار — غريب — مسڪين — ڪنگال — بکيو — سچو — پيئندڙيو — بي پهچ — هيٺو — ڪمزور — ضعيف — لاچار.

— حَقِيْمِرُ جَائِنُ : گهٽ سمجهڻ — ادٺي سمجهڻ — نيچ سمجهڻ.

— حَقِيْمَتَ ۽ حَقِيْمَتُونُ : ث. [ع. حَقَّ = هو نيڪ هو] اصليت — ماهيت — اصل — جُزْءُ — ٻيڙو — بنياد — حالت — حال — ڪيفيت — پيد — سچي واقفيت يا معلومات — سچو احوال — سچي ڳالهه — سچائي — سچت — صداقت. خبر — پروڙ — معلومات — ڄاڻ — ڪهاڻي — ماجرا — بيان — احوال. حق — ملڪيت — حقداري. صوفين جي اصطلاح ۾ سلوڪ جي هڪ منزل.

● حڪم ۽ حڪم : [ذ. صفت. ع. حڪم = هن فيصلو ڪيو] آمين - فيصلو ڪندڙ - مَنصِف - تياڪڙ - سرهڻج - ثالث - مصلح - ترجمان .

● حڪمي : ث. تياڪڙي - امانت - مصلحت .

● حڪم ۽ حڪم : ذ. [ع. حڪم = هن فرمان جاري ڪيو] فرمان - ارشاد - آگيا - امر - چيو - آرڊر - اختياري - سرڪاري قاعدو - قانون - رخصت - موڪل - اجازت - پروانو - حڪومت - فرمان روائي - راڄ . تاس راند ۾ ٻولي رنگ .

● حڪم امتناعي : گنه ڪم کان منع جو حڪم جيڪو عدالت جاري ڪندي آهي .

● حڪمان حڪم : ظرف . حڪم جي زور سان - ڏاڍائيءَ سان - ظلم سان - شوخيءَ سان - زبردستي . زوران زوريءَ سان - اختياريءَ سان .

● حڪمان حڪمي : ظرف . يڪدم - جهٽ پٽ - زبردستي - زوري .

● حڪم بجائ آڻڻ : حڪم مڃڻ - چيو وٺڻ - حڪم جي تعميل ڪرڻ .

● حڪم بردار ۽ حڪم بردار : ذ. صفت . حڪم مڃندڙ - فرمانبردار - تابعدار - نوڪر - نمڪ حلال .

● حڪم برداري : ث. فرمانبرداري - اطاعت - نمڪ حلال - وفاداري .

● حڪم ڏوڏن : حڪم نه مڃڻ - نافرمان ڪرڻ .

● حڪم جاري ڪرڻ : حڪم صادر ڪرڻ . اشتهار ڦيرائڻ . پڙهو ڏيارڻ . منادي ڦيرائڻ .

● حڪم جو بڻدو : ذ. حڪم مڃيندڙ ماڻهو . فرمانبردار - چيوان - نوڪر - غلام .

● حڪم جو بڻدو هئڻ : هر طرح چيوان هئڻ . غلام هئڻ .

● حڪم ڏيڻ : ارشاد ڪرڻ - فتويٰ ڏيڻ - فيصلو ڪرڻ . اجازت ڏيڻ - هدايت ڪرڻ .

● حڪمران ۽ حڪمران : ذ. صفت . حڪم هلائيندڙ . حڪومت ڪندڙ . اختياريءَ وارو . فرمان روا - بادشاهه - حاڪم .

● حقيقتا : ظرف . حقيقت ۾ - سچي طرح - صحيح نموني ۾ - سچ پچ .

● حقيقت بين ۽ حقيقت بين : ذ. صفت . اصليت کي ڄاڻڻ وارو . حقيقت ڄاڻڻ وارو . سچ مڃائندڙ . سچ پرکيندڙ .

● حقيقت جو ڪلڻ : راز ظاهر ٿيڻ . حقيقت جو معلوم ٿيڻ . اصليت ٻڌي ٿيڻ .

● حقيقت حال : ذ. پنهنجي اندر جي حقيقت سچو بيان .

● حقيقت شناس : ذ. صفت . سچ مڃائندڙ - حقيقت سڃاڻندڙ .

● حقيقت ۾ : ظرف . سچ پچ ته - صحيح نموني ۾ - دراصل .

● حقيقتو ۽ حقيقتا : ذ. [ع. عقيقتو جي بگڙيل صورت] مسلمانن جي هڪ مذهبي سنت (جا ٻار جن وقت مٿي ڪوڙائڻ ۽ خيرات ڪرڻ ذريعي ادا ڪئي ويندي آهي) - عقيقتو .

● حقيو ۽ حقا : ذ. صفت يا ظرف . [ع. حق حقي] > حقيو . سچو - لازمي - پڪو - پختو - وعدي تي پورو - وعدي واري جاءِ تي يقيني موجود . لازمي طور گڏوگڏ

● ”هر دم مون سان هوڻج حقيو، فرياد رس يا مرشدا“ (حمل) .

● حقيو ٿڪيو : ظرف . پڪي پڪ - لازمي طور يقيناً .

● حڪاڪ ۽ حڪاڪ : ذ. صفت . [ع. حڪاڪ = هن سون وڻڊو يا پرڪيو] وينجهار - هيري ۽ شيشي کي وڻڊندڙ - وينجهر - جوهر تلاش - لڳت ساز .

● حڪام : ذ. [ع. حڪم = هن حڪم ڪيو] هن فيصلو ڪيو [حڪومت ڪرڻ وارا - عملدار - آفيسر - حاڪم] جو جمع .

● حڪايت ۽ حڪايتون : ث. [ع. حڪي = هن ڳالهه ٻڌائي] آکاڻي - ڳالهه - قصو - داستان - ڪهاڻي - ٽوڪو - لطيفو - بيان - خبر - احوال - حديث - روايت .

● حڪايتا : ظرف . ذڪر طور - روايت طور - ڳالهه ڪندي .

== حڪومت عملي: ٿ. اٽڪل بازي. تهذيب، اخلاق ۽ سياست جي واقفيت. ملڪي مصلحت. ملڪي تدبير. سياسي چالبازي - هاليسي. هٿ جو هنر. هٿ جي اٽڪل. ظاهري فن. ظاهري چالاڪي. اٽڪل - چالاڪي - هوشيار - دوراندیشي - سياڻپ.

== حڪومت ڪرڻ: طبابت ڪرڻ. ڊاڪٽري ڏندو ڪرڻ. دانائي ڪرڻ. تدبير ڪرڻ.

== حڪمتي ۽ حڪمتي: ٺ. صفت. علم. حڪمت جو ڄاڻو. حڪمت وارو - فلسفي - فيلسوف. چالاڪ - ڏاهو - سياڻو - هوشيار - اٽڪلي - حرفتي - هنري - هنرائڻو - برڪت - فن - باز.

● حڪم (ت): ٺ. پڪي ۽ جو هڪ قسم.

● حڪومت ۽ حڪومتون: ٺ. [ع. حڪم = هن حڪم هلايو] حڪم هلائڻ جو ادارو. بادشاهي - سلطنت - حڪمراني - فرمان روائي - راجائي - راڄ - حڪومت کان مليل اختيار - قاعدو - قانون - ضابطو - انتظام - بندوبست - سختي - زور - ڏاڍائي - دٻاءُ.

== حڪومت جمهوري: ٺ. رعيت جي حڪومت. رعيتي راڄ. ڪنهن ملڪ جي بالغ باشندن جي ووٽ تي چونڊيل حڪومت. عام ماڻهن جي چونڊيل حڪومت. "بادشاهي راڄ" جو ضد.

== حڪومت شخصي: هڪ ماڻهوءَ جي چڙواڳيءَ واري حڪومت. ڏنڊي جي حڪومت.

== حڪومت ڪرڻ: راڄ ڪرڻ - بادشاهي ڪرڻ.

== حڪومت گاهه: حڪومت هلائڻ جو هنڌ. تخت گاهه - گاديءَ جو هنڌ - راجڌاني.

● حڪيڪو ۽ حڪيڪا: ٺ. [ع. عقيقت] جي بگڙيل صورت [چڻي - عقيقتو - چڻيءَ جي ڏينهن خيالات ڪرڻ جو هڪ قسم. چڻيءَ جي موقعي تي قربالي ۽ صدقي ڏيڻ جي هڪ رسم.

== حڪمراني: ٺ. حڪم هلائڻ جي اختياري فرمانروائي - اختياري - وس - واڳ. حڪومت جي جوڙجڪ - بندوبست - بادشاهت - سلطنت - حڪومت - راڄ. قاعدو - دستور - عمل.

== حڪمراني ڪرڻ: حڪم هلائڻ - فرمانروائي ڪرڻ - بادشاهي ڪرڻ.

== حڪم ڪرڻ: حڪم هلائڻ - حڪم ڏيڻ - فرمائڻ. اجازت ڏيڻ. سختي ڪرڻ. جبر ڪرڻ. حڪومت ۽ حڪومتا: ٺ. لکيل حڪم - تحريري حڪم - فرمان نامو - اختياريءَ جو پروانو - لکيل هدايتون.

== حڪمتون: ظرف. زوري - زبردستي - زبردستي سان.

== حڪم هلائڻ: حڪومت ڪرڻ. ويڻي ويڻي ڪن بابت حڪم ڏيڻ. امر ڪرڻ. فرمان ڪرڻ. سختي ڪرڻ. جبر ڪرڻ.

== حڪمي ۽ حڪمي: بنڌو ۽ حڪمي: بنڌو: ٺ. صفت. حڪم جو نوڪر. حڪم مڃيندڙ - چيوان - تابعدار.

● حڪومت ۽ حڪومتون: ٺ. [ع. حڪم = هو سياڻو ٿيو] دانائي - سياڻپ - عقلمندي - ڏاهپ - هوشياري. هڪ علم جو نالو جنهن جي وسيلي دنيا ۾ پيدا ٿيل هر هڪ شيءِ تي بحث ڪجي.

(حڪمت [نظري] جا ٽي قسم آهن: ۱. حڪمت طبعي. ۲. حڪمت رياضي. ۳. حڪمت الاهي).

ڪن محققن جي راءِ موجب هر هڪ شيءِ جي حقيقت معلوم ڪرڻ جو علم، جنهن جا ٻه قسم آهن: ۱. حڪمت علمي يا نظري. ۲. حڪمت عملي.

تدبير - اٽڪل - ڪيڏ - هوشيار - چالاڪي. علاج ڪرڻ جو فن. طبابت - ڊاڪٽري - ڪاريگري - هنر - ڏندو - پيشو - ڪسب.

== حڪمت الاهي: ٺ. باري تعاليٰ ۽ عقل تي بحث جو علم - قدرتي راز. خدائي ڪجهه.

== حڪمت آهيز: ٺ. صفت. سياڻپ يا ڏاهپ وارو. جنهن ۾ ڪو خاص مطلب رکيل هجي.

== حڪمت سان: ظرف. اٽڪل سان - تدبير سان - دانائيءَ سان - هوشياريءَ سان.

● حَلَالٌ لِّخُورٍ ۽ حَلَالٌ لِّخُورٍ: ذ. صفت. حق*
 حلال جي ڪمائي کائيندڙ. مباح شيءِ کائيندڙ.
 ايمانداريءَ سان ڪمائيندڙ - حلالِي. (ڪنايت*)
 ڀنگي - ٻُهاڙيءَ وارو - ٻالڻ شاهي.

● حَلَالٌ ڪَرْنٌ: شريعت موجب جانور کي
 تڪبير وجهي چُري وٺائڻ - سِيرَ وجهڻ - ذبح
 ڪرڻ - تڪبير وجهي ڪُھڻ.

● حَلَالٌ ڪُري ڪائڻ: محنت ڪري ڪائڻ -
 جائز نموني سان ڪائڻ - ڊيوٽي پوريءَ طرح ادا
 ڪرڻ - سوٽيل ڪم نهايت ايمانداريءَ سان ڪرڻ.
 ● حَلَالَتٌ: ٺ. آها عورت جا ٻئي ماڻهوءَ سان
 نڪاح ڪري ۽ ان کان طلاق ملڻ بعد وري
 ٻهرئين مڙس سان نڪاح ڪري.

● حَلَالِي ۽ حَلَالِي: ذ. صفت. حلال مان
 پيدا ٿيل - حَقِي ٻارُ - حق* حلال جو تخم. نڪ -
 چَٽِيوان - فضيلت وارو - وفادار - حلال خور.
 (ضد - حَرَامِي ۽ حَرَامِي).

● حَلَالِي ڇَمَرٌ: ذ. ذبح ڪيل جانور جي ڪل
 مان تيار ڪيل چم. وفادار.

● حَلَالِي ڦَرٌ: ذ. جائز طريقي ۾ پيدا ٿيل ٻارُ.
 ● حَلَالَتٌ ۽ حَلَالَتُونٌ: ٺ. (ع) مٺائي -
 مِٺاج - مِٺاڻ - شيريني - ٻڪل ميوي جو رس.
 لذت - مزو - ذائقو. راحت - آرام - سک - چَٽِي.
 ● حَلَلَبٌ: اسم خاص. [ع] شام ملڪ ۾ هڪ
 مشهور شهر جو نالو (جيڪو قديم زماني ۾ آرسين
 ٺهڻ کان مشهور هو).

● حَلَفٌ: ذ. [ع. حَلَفٌ = هن قسم ڪنسيو]
 قَسَم - سُنَهَن - سوڳند. اعتبار - ساڪ -
 ويساهه - ٻَٽ. عَهْد - انجام - اقرار.

● حَلَفٌ ڦَرٌ: قَسَم سان - ساڪت سان.
 ● حَلَفٌ ڪُھڻ: قَسَم ڪڍڻ. قرآن ڪُھي قسم ڪڍڻ.
 ● حَلَفٌ مَنَصَّبٌ: ڪنهن عهدي وٺڻ وقت
 ڪنهن سرڪاري آفيسر اڳيان سرڪار سان وفاداري
 ۽ خيرخواهيءَ جو قسم.

● حَلَفٌ نَامُو ۽ حَلَفٌ نَامَا: ذ. لکيل قسم -
 قسم نامو.

● حَكِيمٌ ۽ حَكِيمٌ: ذ. صفت. [ع. حَكِيمٌ =
 هو ڏاهو ٿيو] ويچاروان - حڪمت جو ڄاڻو -
 عقلمند - ڏاهو - سياڻو - داناءُ. فيلسوف - طبابت
 جو ڄاڻو - علاج ڪندڙ. ويڇ - طبيب - ڊاڪٽر.
 خدا تعاليٰ جو هڪ صفاتي نالو.

● حَكِيمَانُو ۽ حَكِيمَانَا: ذ. صفت. حڪم
 جو - حڪمت ڀريو - طبيب جو - طبيڪو.

● حَلٌ ۽ حَلٌ: ذ. [ع. حَلٌ = هن سلجهايو]
 ڪنهن ڏکيءَ ڳالهه جو سلجهاءُ. ڦولھ - ڪولُ -
 انڪشاف - سمجهاڻي - ماهيت - سمجهاڻ. صفت.
 پَچَ - پَچَڻي - ڪنهن مشڪل سوال جو جواب.
 آسان - سَوَلو. ملاوت - ميلاپ - گڏيل.

● حَلٌ ٿِيئَن: سلسلي هڪ ٿئي وڃڻ - جُزَن
 جو ملڻ - گڏ وڃڻ ٿيڻ - مُنجهيل شيءِ جو
 آسان ٿيڻ.

● حَلٌ ڪَرْنٌ: سمجهاڻ - سَلِيڻ - ڪولي
 ٻڌائڻ - انڪشاف ڪرڻ - آسان ڪرڻ - مشڪلات
 لاهڻ - سلجهائڻ. جُزَا ملائڻ - ميلات ڪرڻ -
 ميلائڻ - ڳارڻ. حساب جو ڪيڏ - ڀڄڻ - صحيح
 ڪرڻ - چڱيءَ طرح ياد ڪرڻ - سمجهڻ - ڏهن
 ۾ ويهارڻ (سبق).

● حَلَجٌ: ذ. صفت. [ع. حَلَجٌ = هن ڪپهه
 تَنَبِي] ڪپهه ڀڄڻ وارو - ٻڃارو. (اسم خاص).
 حُسَيْن بن منصور جو لقب (جنهن کي اُنَا لَحَقُ
 چوڻ تي ڦاسيءَ چاڙهيو ويو).

● حَلَالٌ ۽ حَلَالٌ: ذ. صفت. [ع. حَلٌ =
 هو جائز ٿيو] مباح - جائز - روا - رهاڻيندو -
 حَقِي - درست - صحيح. اجازت مليل - قابلون
 موجب - قانوني - باقاعدي. شروع موجب -
 شرعي. ذبح ڪيل. (ضد - حَرَامٌ ۽ حَرَام).

● حَلَالٌ ٿِيئَن: جائز ٿيڻ - روا ٿيڻ.
 ● حَلَالٌ جو: ذ. صفت. حَقِي - قانوني -
 شرعي - اصيل - واجبي - سچو - رهندو - حَقِي*
 واجبي. صحيح طريقي سان ڪم ايل روزي.
 ● حَلَالٌ جو هُئَن: قاعدي موجب هئڻ -
 حق* جو هئڻ.

● حَلَوَانٌ ۽ حَلَوَانٌ : ذ. [ع. حَلَوَانٌ = مزیدار ٿيڻ] گهڻي جو کير ٻياڪ ڦرڻ - ٻڪريءَ جو ڦرڻ - ڇيلو - لٻيلو. (جنهن جو گوشت جلہ ڳرندڙ ۽ مزیدار ٿئي). ڪڇڙو گوشت. ڪڇڙي جو هڪ قسم. ڳاڙهي رنگ جو ڪڇڙو.

● حَلُولٌ : ذ. [ع. حَلَلٌ = اندر گهٽڻ] هڪ شيءِ جو ٻيءَ شيءِ ۾ اهڙيءَ ريت گهڙي وڃڻ جو ٻنهي ۾ ڪو فرق معلوم نه ٿئي. دخول - واسو - سيلاب. (حَلُولُ ٻن قسمن جو آهي، ۱. سَريَاني: جنهن ۾ سڄو جسم ٻئي جسم ۾ تحليل ٿئي). ۲. طرياني: جنهن ۾ هڪ جسم جا فقط ڪي جزا ٻئي جسم ۾ تحليل ڪن.

● حَلَوَوٌ ۽ حَلَوَاوٌ : ذ. [ع. حَلَاوَةٌ = منو ٿيڻ] مٺائيءَ جو هڪ قسم (گيهه، نشاستي، ميدي ۽ کنڊ جي ملاوت مان ٺهيل مٺائي). نرم کاڌو. (حلوِي جا قسم: بادامي حلو، ڇاپون حلو، پستائي حلو، سونھري حلو، سون حلو، ڪهنو حلو). ڪناتيا: آسان ڪم.

● حَلَوَانِيٌ ۽ حَلَوَانِيٌ : ذ. صفت. مٺائي ٺاهيندڙ - حلوِي وارو - مٺائي وڪڻندڙ.

● حَلَوَوٌ سَمَجھُنٌ : ڪنهن ڪم کي آسان سمجھڻ.

● حَلَوَوٌ مُسَقَطِيٌ : حلوِي جو هڪ قسم (ڪڻڪ پڇاڻي ان مان نشاستو ڪڍي کنڊ ۽ گيهه مان گڏي باداميون ۽ پستا وجهي ٺاهجي).

● حَلَوَوٌ مَانِيٌ : حلوِي سان ماني. ڏاڍو آسان ڪم.

● حَلَوَوٌ مَانِيٌ ڪري وٺڻ: جلدي کائي ختم ڪرڻ. اڌاري ڇڏڻ. خرچ ڪري ڇڏڻ. تمام آسان ڪري سمجھڻ.

● حَلَوَوٌ مَانِيٌ ڪاٺِيِيٌ : نه هئڻ: آسان ڪم نه هئڻ.

● حَلَوِي پُورِيءَ سان ڪم هئڻ: پنهنجي طلب جو فقط خيال رکڻ.

● حَلَوِي جو دڪان ۽ ڏاڏي سائين جي فاتح هئڻ: ٻراڻي مال تي دل کولي سخاوت ڪرڻ.

● حَلَقٌ ۽ حَلَقٌ : ذ. [ع] ڪاڪڙو - ڪاڪڙي وارو هنڌ - نيڙي - نيڙ گهٽ - ڪنٺ - گهٽ - ڳاٽ.

● حَلَقٌ بَند ڪرڻ: زبان بند ڪرڻ. مان ڪرڻ. چُٻ ڪرائڻ. چُٻ ڪرائي ڇڏڻ.

● حَلَقِيِيٌ ۽ حَلَقِيِيٌ : صفت. نيڙيءَ جو. نيڙيءَ مان نڪتل.

● حَلَقِيِيٌ حَرْفٌ : ذ. نيڙيءَ مان آواز ڪڍندڙ اکر. جيئن، (ح - خ - ع - غ - ق - ۽).

● حَلَقِيِيٌ پَنجِي وِڃڻ (ت): گهڻي روئڻ سبب گهڻي پَنجِي وِڃڻ.

● حَلَقَوٌ ۽ حَلَقَوٌ : [ع. حَلَقَةٌ : حَلَقٌ = هن گول چڪر کاڌو] گهڻو - ڇڪرو - ڦيرو - گردو - گول - وراڪو. جهنڊو - ميڙو - ميڙاڪو - مجلس - جهنگڙو - منڊرلي - زمرو. منڊي - والي - ڇٽو - گول ڪٽيو - ڇيڪلو - ڦيٽو - ڇڪڙو - طوق - ڪنڀي - ڳانو - ڪمر بند - ٻٽو.

● حَلَقَوٌ ٻَڌڻ: چوڌاري گهيرو ڪرڻ - چوڌاري گولائيءَ ۾ ويهڻ - گول ٻڌڻ.

● حَلَقَتِيِيٌ اِنْتِخابٌ : اهو علائقو جتان ماڻهو پنهنجو نمائندو چونڊين.

● حَلَقَتِيِيٌ بَگوشٌ : ذ. صفت. اهو ماڻهو جنهن جي ڪن ۾ غلاميءَ جي نشاني يعني والي ٻيل هجي. ڪپوئي ٻيل شخص. غلام ٻانهو - فرمانبردار - مَطِيح.

● حَلَقَتِيِيٌ بَگوشيِيٌ : غلامي - اطاعت.

● حَلَقَتِيِيٌ ڪَاشِيِيٌ : اسم خاص. بگئي بلوچن جو هڪ قبيلو.

● حَلَقَتِيِيٌ حِلْمٌ : ذ. [ع. حَلَمٌ = هو بردبار ٿيو] سَهڻ جو مادو. برداشت جي طاقت. صبر - تَحَمُّلٌ - ڪانڌ - بردباري. ڪنهن جي سزا ۾ نرمي ڪرڻ جي حالت. نرمي - نرم دلي - نرمائي - مَروءَت - مَهَر - جادو - ڪامڻ.

● حَلَوٌ : ذ. ع. [حَلَلِيٌ = هن سينڪاريو يا پهرايو] ڪپڙن جو جوڙو - پوشاڪ - وڳو - چوڻو - جامو - جُبو - بهشتي لباس.

- حَلِیْفُ طَبِيعَ: ذ. صفت. حلیف سیاه - برد بار.
 • حَلِیْفُ: ذ. صفت. [ع. حَلِیْف = من قسم
 کنیو] عهد نامو کندژ دَر - معاھدو کندژ بن
 دَرین مان هک دَر - ساڻی - رفیق.

— حُلّیو بیگاژن: شکل قیصری چڈن. بُری حالت کرن. تعدي کرن.

● حَمَات: ث. [ع. حِمَايَة = بچاؤ] مدد - ہنرانی - بچاء - ہمراہی - حمایت - حمایت

● حیمَارٌ ۽ حِمَارٌ : ذ. [ع] جانور جو ھڪ قسم۔
گدھہ - خَبَرُ۔

● حَمَّالِي: اسم خاص۔ ہک ذات جو نالو (اکثر حیدرآباد منڈ ۽ کراچی ۽ م)۔

- حمامہ کرنا: غسل کرنا - و نہجن -
تتر کرنا۔

● حُمَامٌ ۚ حُمَامٌ : ذ. [ع. حُمَّةٌ = بخار]
 تپ - بخار گرمی - باہم

● حِمَايَتِ جِ حِمَايَتُونِ : ث. [ع. حَمِي =
هُنِ بِجَاهِهِ] مَدَد - بَعَاث - يُفِيْرَانِي - حِمَايَتِ

— حیمائییتی، ۴ حیمائییتی: ذ. صفت. مددگار۔
شہداء - ب. حمله - حامس - طرفدار

● حَمَائِلٌ ۚ حَمَائِلُتُونُ : ث. [ع] گھجی ہ ترار جو بہتہ پاسی و جھڑ جس حالت ترار جو

پتو. دوال شمشير. گچي. م. وجهن جي شي. ننڍي
تقطه. وارو ڦان. دڦ. م. وجهن. مڪهجي.

— حَمَائِلُ كَرَنُ: ڪلهي يا ڳچيءَ ۾ پٽو.
(ٿلار يا بندو ۽ وغيره لاءِ).

● حِمَايَتٌ عِجْمَايَتُونُ؟ ث. [ع. حَمِي =
هُنَّ: بَحَابَهْ - بَحَابَاءُ - بَنَاهُ - مَنَال - مَحَافِظَت -

لنگھانی - رکیا - اوت - مدد - ٹیکے۔

”حميرن هڪون، ڄاڙ جيئسي کي ڀاتيون“
(شاهه).

● **حَمِيْرَائِي**: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● **حِنَا** ۽ **حِنَاثُون**: ث. [ع. حَنًا] = هن ڳاڙهو ڪيو [هڪ ٻوٽي جو نالو-ميندي].

● **حِنَاثِي** ۽ **حِنَاثِي**: ذ. صفت. مينديءَ وارو-مينديءَ جهڙو.

● **حَنَان**: ذ. [ع. حَن] = هنن ٻاجهه ڪٽي بيحد پخشيندڙ-رحمت ڪندڙ. اسم خاص. خدا جي صفاتي نالن مان هڪ نالو.

● **حَنَبَل**: اسم خاص. اهل سنت جي چئن فقيه امامن مان هڪ جو نالو. امام احمد بن حنبل رحمۃ الله عليه.

● **حَنَبَلِي**: صفت. امام احمد بن حنبل جا پيروڪار. سني مسلمانن جو هڪ فرقو.

● **حَنَجِرِي** ۽ **حَنَجِرِيُون**: [ع] گلو-نڙگهت. ساز جو هڪ قسم. جهانجهه (جا ڪڏڙن جا ٻانڊي وڄائيندا آهن) ڪنجري.

● **حَنَظَل**: [ع] هڪ وڻ ۽ ان جي ڦل جو نالو-ٿوهه.

● **حَنَفِي**: اسم خاص. [ع. حَنَف] = هو يڪسو ٿيو-هن لاڙو ڪيو [امام ابوحنيفه جو پوئلڳ. سني مسلمانن جو هڪ فرقو].

● **حَنِيْف**: ذ. صفت. [ع] حضرت ابراهيم عليه السلام جي دين کي مڃيندڙ، هڪو مسلمان. يڪسوئي اختيار ڪرڻ وارو. فقط هڪ خدا کي ڪارساز ڪري مڃڻ وارو. دين جو سچو. مذهبي عقيدن جو هڪو. حق جو قائل.

● **حَنِين**: اسم خاص. [ع] عربستان ۾ مڪي معظمه ۽ طائف جي وچ ۾ هڪ واديءَ جو نالو جتي نبي ڪريم سان ڪافرن جنگ ڪئي هئي (جنگ حنين).

● **حَوَا**: اسم خاص. [ع] حضرت آدم عليه السلام جي زال جو نالو. سڀني انسانن جي ماءُ. دنيا ۾ پهرين آيل عورت (ذآڏي حوا).

● **حِمَايَتِي** ۽ **حِمَايَتِي**: ذ. صفت. بچائيندڙ-محافظ-مڻيائيندڙ-رڪپال. مددگار-پنڀرو-واهرو. تڪلهدار-طرفدار.

● **حَمْد**: ذ. [ع. حَمْد] = هن تعريف ڪئي خداپاڪ جي تعريف-ساراهه-نيڪي-واڪاڻ-مدح-مداح-تعريف-ثنا-شڪرائو.

● **حَمَزَائِي**: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو. ڀڳتي بلوچن جو هڪ قبيلو.

● **حَمَزَه**: اسم خاص. [ع] حضور ڪريم جن جي هڪ چاچي جو نالو.

● **حَمَل** ۽ **حَمَل**: ذ. [ع. حَمَل] = هن ٻار ڪيو [ٻوڄهو-ٻار-وزن-پري. عورت جي نيت ۾ ٻار هئڻ جي حالت. پيٽ-گرنپ-گپ-اميدواري. آسماني ٻارهن برجن مان هڪ برج جو نالو (گهٽي جي شڪل جو تارن جو ميڙ). ميڪ. اسم خاص. تعلقي وارو ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● **حَمَل** ٿيڻ: عورت کي پيٽ ٿيڻ.

● **حَمَل** ڪيرائين: پيٽ ڪرائڻ-ٻار ڪيرائڻ-ڪٽهائي ڪرڻ.

● **حَمَلُو** ۽ **حَمَلَا**: ذ. [ع. حَمَل] = هن حملو ڪيو-هن ڪاهه ڪئي [هلاڻ-ڪاهه-چڙهائي-جڙهه. وار-آلر-اورڙ-چوٽ. اٻوهه-تڙڪ].

● **حَمَلَة** ۽ **حَمَلَة** ۽ **حَمَلَة** ۽ **حَمَلَة**: ذ. صفت. حملو ڪندڙ-هلاڻ ڪندڙ-ڪاهيندڙ.

● **حَمَلُو ڪرڻ**: ڪاهه ڪرڻ-هلاڻ ڪرڻ-چڙهائي ڪرڻ-وار ڪرڻ-آلر ڪرڻ.

● **حَمِيَّت**: [ع. حَمِي] = هن غيرت ڏيکاري غيرت-ننگ-شرم.

● **حَمِيْد**: ذ. صفت. [ع. حَمْد] = هن تعريف ڪئي [ساراهيل. تعريف ڪيل. اسم خاص. خدا تعاليٰ جي صفاتي نالن مان هڪ نالو].

● **حَمِيْر** ۽ **حَمِيْر**: ذ. صفت. [ع] بهادر-بهلوان-سورمو-وير-دليرو-سورمه. اسم خاص. هڪ قبيلي جو نالو. سنه تي حاڪم سومري گهراڻي سان آخرين بادشاهه جو نالو.

- حَوَادِثُ: ذ. [ع. حادثو- حادثه جو جمع] حادثا- واقعات. ڳالهائون. حالتون- نتيجا.
- حَوَارِي ۽ حَوَارِي: ذ. [ع. حَوَارَ=هن اچو ڪيو (ڪپڙو)] ڏوبِي- ڪپڙن جي اڇاڻ ظاهر ڪندڙ. اچي چمڙي وارو. وفاداريءَ سان ڪم ڪندڙ ماڻهو حضرت عيسيٰ عليه السلام جا اصحاب- مسيح جا دوست (جيڪي ڪٽل ٻارهن هئا). دوس- يار. همراھ- مدد ڪندڙ ٻيروي ڪندڙ.
- حَوَاسُ: ذ. [ع. حَسَّ=هن محسوس ڪيو] ڄاڻڻ جو عضبو- ڄاڻڻ جي طاقت (حواس ڪٽل ڏهه آهن، جن مان پنج ظاهري ۽ پنج باطني آهن. ظاهري: اکيون، ڪن، نڪ، وات ۽ هٿ. باطني: حس- مشترڪ، خيال، وهم، حافظو ۽ متصبر سڻ) اندري- عضبو- هوش- اوساڻ- عقل- سمجهه- فهم- ٻُڌڻ.
- حَوَاسُ بِنَاخَتَه: ذ. صفت. وانڙو- منجهيل موگو- هيراسيل.
- حَوَاسُ بِنَاخَتَه ٿِيَسَن: هوش نه رهڻ- گهٽرائجي وڃڻ- هڪو ٻڪو ٿيڻ- واپون بطل ٿيڻ- حودلا خطا ٿيڻ.
- حَوَالٌ ۽ حَوَال: ذ. [ع. حَال=هو مٽيو- بدلڻو- ڦيريو] حال- حالت- حقيقت- دُشا- ڪيفيت- روڻداد- گتِي. ڳالهه- احوال- خبر چار- معلومات.
- حَوَالَتٌ ۽ حَوَالَت: ذ. سپردگي- نظر بندي- قيد- حراست. اهي شيون، جيڪي قبضي ۾ هجن. جيل- ٽرم- ٽرنڪ- قيد- بند.
- حَوَالَات ۾ ڏيڻ: سپردگي ۾ ڏيڻ. قيد ۾ هڻڻ- فوجداري جي حوالي ڪرڻ- بند ڪرائڻ.
- حَوَالِدَارٌ ۽ حَوَالِدَار: ذ. حوالا ڪي سنڀاليندڙ- جيل جو نڀو عملدار- پلٽڻ يا ٻوليس ۾ هڪ عهدو- هيڊ ڪانسٽيبل- جمعدار. وڏو پٽيولو- وڏو چوراسي- ناٽڪ.
- حَوَالُو ۽ حَوَالَا: ذ. [ع. حَوَال=هن اشارو ڏنو] ڪتاب جي ڪنهن لکيت جو پورو ڏس- اشارو- لاڳاپو- واسطو- نسبت. نشان- پتو-
- ڏَس- آهَنج: ذ. ڪر- خبر چار- حال احوال- آهڻا- معلومات.
- حَوَالُو ڏِيَسَن: ڪنهن ڪتاب ۾ لکيل ڳالهه يا واقعي ڏانهن اشارو ڪرڻ.
- حَوَالِي: [ع. حَال=هو بدلڻو- هو ٻئي وٽ ويو] هٿ ۾ ڏيڻ جي حالت- سونپ- سپردگي- ذ. واري. سپرد- هٿ هيٺ- ذمي- بيلي- مليل- زير.
- حَوَالِي ڪَرَن: سپرد ڪرڻ- قبضي ۾ ڏيڻ- ڏيڻ- سنڀال ۾ ڏيڻ- ذمي ڪرڻ- هٿ هيٺ ڏيڻ. ڏيارڻ- جهلائڻ.
- حَوَالِي مَوَالِي: سنگتي ساٿي- دوست يار- هر دم گڏ رهڻ وارا- همدم.
- حَوَت: ث. [ع] وڏي مڇي. آسمان جو ٻارھون برج (جنهن ۾ مڇيءَ جي شڪل جهڙو تارن جو هڪ ميڙ آهي).
- حَوْدٌ ۽ حَوْد: ذ. [ع. حَوْض=جتي بگڙيل صورت] پاڻيءَ جو ننڍو تلاءُ- حوض- ڪٽڊ- ڪاٺ.
- حَوْدُو ۽ حَوْدَا (ت): ذ. [ع. حَوْض] ٿانگي (گهوڙي کاڌي) جو ٿانڻو.
- حَوْدِي ۽ حَوْدِيُون: ث. [ع. حَوْضِي] ڪٽي پاڻيءَ جي ننڍي ڪٽڊ.
- حَوْرٌ ۽ حَوْرُون: ث. (ع. حَوْر=پُوري- ڪارين اکين واري عورت) ڪارن وارن ۽ ڪارين اکين واري بي حد خوبصورت عورت. بهشت ۾ رهندڙ حسين عورت. صفت. پاڪ عورت. نهايت خوبصورت- حسين- سَهڻي- اڀرڻا- اڀسرا- تمام سَهڻي عورت. پُري.
- حَوْرٌ جو پُڄو: ذ. تمام سَهڻو- ڀرڙادو.
- حَوْرَ بَدَن: ذ. صفت. حَوْرَ جي بدن جهڙو- تمام حسين- خوبصورت.
- حَوْرَ وَش: ذ. صفت. حَوْرَ وانگر- حَوْرَ جهڙو. خوبصورت.
- حَوْرِي ۽ حَوْرِيُون: ث. حَوْر.

● حَوْضُ ڪَؤُورُ: اسم خاص. بهشت جي هڪ چشمي جو نالو.

● حَوْل: [ع. حال = هو بدليو. هُنَ لڳيو] مٿس. طاقت. لڳي. دغا. دولاپ. ڪوت. لوهي ٽوپ.

● حَوْلِيو ۽ حَوْلِيَا: ذ. صفت. حولُ ڀاتلُ. لوهي ٽوپ ڀل (ماڻهو). ڪلنگي وارو. حوليو.

● حَوْلدارُ ۽ حَوْلدارَ: ذ. حوالدار.

● حَوِيلِي ۽ حَوِيلِيُونُ: [ث. ع. حول = چوڌاري] چئن پتين واري جاءِ. وڏو ۽ ڀڪو گهر. گهر. منزل. جاءِ. مڪان. ڪوئي. محل سراءِ. حرم سراءِ. قصر. محلات. بنگلو. بلڊنگ. حاويلي.

● حَوِيلِي روشن ٿيڻ: اولاد وارو ٿيڻ. ڀٽِ قائم رهڻ.

● حَيَّ: صفت. [ع. هميشه حيات - زندهه. جيئرو. خدا تعاليٰ جي صفاتي نالن مان هڪ نالو. اسم خاص. عرب جي هڪ قبيلي جو نالو.

● حَيَّ قَيَّوْمُ: هميشه زندهه ۽ دائم قائم.

● حَيَّ لَا يَمُوتُ: [ع. حَيَّ = جيئرو، لَا يَمُوتُ = نٿو مري] الله تعاليٰ جي صفاتي نالن مان هڪ نالو. اها هستي جيڪا هميشه هميشه باقي رهي.

● حَيَّاتُ ۽ حَيَّاتُ: ث. [ع. حَيَّاتُ = هن شرم ڪيو] شرم. حجاب. لڇ. حياءُ. سَرَمُ. پَرَمُ. پُتَ. غيرت. لحاظ. ڀاڪدامني. شرميلتا.

● حَيَّادارُ ۽ حَيَّادارَ: ذ. صفت. غيرتمند. شرم وارو.

● حَيَّاتُ: ث. [ع. حَيَّ = هو جيئرو رهيو] حياتي. عمر. اوسا. زندگي. جان. ساهه. روح. پُراڻ.

● حَيَّاتُ ۽ حَيَّاتُ: ذ. صفت. حياتي ۽ وارو. حياتي. جيئرو. جيئندو. زندهه.

● حَيَّاتِ اَبَدِي: ث. هميشه واري زندگي. دائم قائم زندگي. هميشه جو جياپو. سدائين امرو (نه مرن وارو).

● حَوَرائِي: اسم خاص. سزاري بلوچن جو هڪ قبيلو.

● حَوَصِيلو ۽ حَوَصِيلَا: ذ. [ع. حَوَصِلَة = گنجي] ڀٽڪيءَ جي گنجي. دل جي هيئت. جُرات. دليري. طاقت. قوت. بهادرِي. جيئن: "موت جي منهن ۾ وڃڻ لاءِ به حوصلو ڪهي."

● حَوَصِيلو ۽ حَوَصِيلَا: ذ. [ع. حَوَصِلَة = گنجي] ڀٽڪيءَ جي گنجي. دل جي هيئت. جُرات. دليري. طاقت. قوت. بهادرِي. جيئن: "موت جي منهن ۾ وڃڻ لاءِ به حوصلو ڪهي."

● حَوَصِيلو ۽ حَوَصِيلَا: ذ. [ع. حَوَصِلَة = گنجي] ڀٽڪيءَ جي گنجي. دل جي هيئت. جُرات. دليري. طاقت. قوت. بهادرِي. جيئن: "موت جي منهن ۾ وڃڻ لاءِ به حوصلو ڪهي."

● حَوَصِيلو ۽ حَوَصِيلَا: ذ. [ع. حَوَصِلَة = گنجي] ڀٽڪيءَ جي گنجي. دل جي هيئت. جُرات. دليري. طاقت. قوت. بهادرِي. جيئن: "موت جي منهن ۾ وڃڻ لاءِ به حوصلو ڪهي."

● حَوَصِيلو ۽ حَوَصِيلَا: ذ. [ع. حَوَصِلَة = گنجي] ڀٽڪيءَ جي گنجي. دل جي هيئت. جُرات. دليري. طاقت. قوت. بهادرِي. جيئن: "موت جي منهن ۾ وڃڻ لاءِ به حوصلو ڪهي."

● حَوَصِيلو ۽ حَوَصِيلَا: ذ. [ع. حَوَصِلَة = گنجي] ڀٽڪيءَ جي گنجي. دل جي هيئت. جُرات. دليري. طاقت. قوت. بهادرِي. جيئن: "موت جي منهن ۾ وڃڻ لاءِ به حوصلو ڪهي."

● حَوَصِيلو ۽ حَوَصِيلَا: ذ. [ع. حَوَصِلَة = گنجي] ڀٽڪيءَ جي گنجي. دل جي هيئت. جُرات. دليري. طاقت. قوت. بهادرِي. جيئن: "موت جي منهن ۾ وڃڻ لاءِ به حوصلو ڪهي."

● حَوَصِيلو ۽ حَوَصِيلَا: ذ. [ع. حَوَصِلَة = گنجي] ڀٽڪيءَ جي گنجي. دل جي هيئت. جُرات. دليري. طاقت. قوت. بهادرِي. جيئن: "موت جي منهن ۾ وڃڻ لاءِ به حوصلو ڪهي."

● حَوَصِيلو ۽ حَوَصِيلَا: ذ. [ع. حَوَصِلَة = گنجي] ڀٽڪيءَ جي گنجي. دل جي هيئت. جُرات. دليري. طاقت. قوت. بهادرِي. جيئن: "موت جي منهن ۾ وڃڻ لاءِ به حوصلو ڪهي."

● حَوَصِيلو ۽ حَوَصِيلَا: ذ. [ع. حَوَصِلَة = گنجي] ڀٽڪيءَ جي گنجي. دل جي هيئت. جُرات. دليري. طاقت. قوت. بهادرِي. جيئن: "موت جي منهن ۾ وڃڻ لاءِ به حوصلو ڪهي."

● حَوَصِيلو ۽ حَوَصِيلَا: ذ. [ع. حَوَصِلَة = گنجي] ڀٽڪيءَ جي گنجي. دل جي هيئت. جُرات. دليري. طاقت. قوت. بهادرِي. جيئن: "موت جي منهن ۾ وڃڻ لاءِ به حوصلو ڪهي."

● **حَيَاتِيُون:** وِٹامينس (Vitamins) - آهي ڪيميائي حصا، جيڪي انسانن ۽ جانورن جي غذا ۾ هوندا آهن.

● **حَيَاءُ ۽ حَيَاءُ:** ذ. [ع. حَيِي] = هن شرم ڪيو - هن شرماءو [لَجَ - شرم - غيرت - حجاب - ڦڪائي - مَرَم - پَرَم - پَت - لِيَهه - حَيَا. لحاظ - رياءُ - پاسخاطر - مُحَابو.

● **حَيَاتِيَو ۽ حَيَاتِيَا:** ذ. صفت. حَيَا وارو - شرم وارو - حجاب وارو - لَجَ وارو - شرميلو - مَرَم وارو - لِيَهه وارو - لَجَارو - پَرَمائتو - سِيَلوان.

● **حَيَاءُ دارُ ۽ حَيَاءُ دار:** ذ. صفت. حَيَاتِيَو - حيا شرم وارو - لَجَارو.

● **حَيَاءُ وارو ۽ حَيَاءُ وارا:** ذ. صفت. حَيَاتِيَو - شرم وارو - شرميلو - لَجَارو.

● **حَيَاءُ وِڪُئُن:** بي حيا ٿيڻ - بي لَجو ٿيڻ - بي غيرت ٿيڻ.

● **حَيِيشِيَت ۽ حَيِيشِيَتُون:** ذ. [ع. حَيِيشُ] = جتي - جنهن حد تي [سگهه - ٻهچ - ٻُڄندِي - رَسائي - پُڄت - وُسعت - هُوندَ - عالمگيري - عُموميت - بساط - قدر. لياقت - درجو - بيهڪ - قابليت - عزت - آبرو.

● **حَيِيشِيَت کان وَڌِيڪَ:** ظرف. طاقت کان ٻاهر. ٻڄنديءَ کان وَڌِيڪَ.

● **حَيِدَرُ:** ذ. [ع. حَيِةُ] = اڙدها - وڏو نالو - دَرُ ("دریدن" = ڦاڙڻ جو امر) [اڙدها - ڇيريندڙ - شينهن. اسم خاص. حضرت علي ڪرم الله وجهه جو لقب.

● **حَيِدَرِي ۽ حَيِدَرِي:** ذ. صفت. حيدر جو. حضرت علي ڪرم الله وجهه جو. شيعه مذهب وارو - شيعو.

● **حَيِدَرُ آباد:** اسم خاص. سنڌ پرڳڻي ۾، هڪ ضلعي، تعلقي، ديھ ۽ شهر جو نالو (جو غلام شاھ ڪلهوڙي ٻڌايو هو).

● **حَيِدَران زئي:** اسم خاص. مزارِي بلوچن جو هڪ قبيلو (جو بلوچائين جي شاخ آهي).

● **حَيَات بَخُش:** ذ. صفت. حياتي بخش وارو - خدا تعاليٰ.

● **حَيَات تَازَه:** ذ. نئين حياتي - وڏي بيماريءَ کان نجات حاصل ڪرڻ کان پوءِ واري زندگي.

● **حَيَات جاوَداني:** ذ. هميشه هميشه واري زندگي.

● **حَيَات وِڪُئُن:** ذ. صفت. زندگي ۽ موت.

● **حَيَاتِي ۽ حَيَاتِي:** ذ. صفت. زندگي - عمر - اَوَمَتَا - زندگيءَ جو وقت - جيئري رهڻ واري مدت - جَمَار.

● **حَيَاتِي ۽ حَيَاتِيُون:** ذ. [ع. حَيِي] = هو جيئرو رهيو [جيئري رهڻ جي حالت - زندگي - جياپو. جان - ساهه - جيءَ - پَران - چوڏا - وجود - جيئون - دَر - سانس - جِيندَ - سَهاڻه - عُمَر - اَوَمَتَا - جَمَار.

● **حَيَاتِيءَ تان هَتَ ڪَئِي:** ذ. وڌيڪ حياتيءَ جي اميد نه هئڻ - وڌيڪ جيئن جو آسرو نه هجڻ.

● **حَيَاتِيءَ جو ماڻَ پَرجي اچڻ:** ذ. عمر پوري ٿيڻ - پڇاڙي ٿيڻ - آخر ٿيڻ - موت جو وقت اچي وڃڻ.

● **حَيَاتِي چڏائي وِڃڻ:** سخت خوفزدہ ٿيڻ - بي همٿ يا نيسو ٿيڻ.

● **حَيَاتِي چڏي وِڃڻ:** مري وڃڻ - ختم ٿيڻ - چوڏا ڪڍي وڃڻ - زندگي پوري ٿيڻ. نيسو ٿيڻ. بي همٿ ٿيڻ.

● **حَيَاتِي زهر ٿيڻ:** ڪابه خوشي نه ٿيڻ - ڏمڪڻ ۽ اڏائڻ ۾ گذارڻ - ذليل ٿي رهڻ.

● **حَيَاتِيءَ کي حلال ڪرڻ:** ذ. زندگيءَ کي ڪامياب ڪرڻ. سڪيو وقت گذارڻ. سوڀارو ٿيڻ - فتح حاصل ڪرڻ.

● **حَيَاتِي گهارڻ:** ذ. زندگي گذارڻ - زندگيءَ جا ڏينهن پورا ڪرڻ.

● **حَيَاتِيَت:** جانورن ۽ ٻوٽن جو علم - بائلاجي سائنس.

- حَيِّدَرُ پُورُ: اسم خاص. تعلقي نئل ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- حَيِّدَرِي: اسم خاص. ٻہ درياھي وٽ سنڌونديءَ جي هڪ شاخ جو نالو.
- حَيِّرَانُ ۽ حَيِّرَانِ: ذ. صفت. [ع. حَارَ = هو هڪو ٻڪو ٿي ويو] هڪو ٻڪو-وائڻو-منجهيل-موڳو-ويچون-مُتَعَجَّبُ-پريشان-شديد رُ-مُتَحَيِّر-دنگ-گهٻرايل-مُضْطَرَبُ-عجب ۾-اچر ۾-تپرس ۾.
- حَيِّرَانُ ڪَرڻُ: پريشان ڪرڻ-عجب ۾ وجهڻ. رُلاڻڻ-خراب ڪرڻ-دوبدر ڪرڻ-تڪليف ڏيڻ.
- حَيِّرَانِي ۽ حَيِّرَانِيُون: ث. عجب-حسرت-پريشاني. موڳائي-مُونجهه-گهٽسي-گهراھت-وائڻو-ڏکيائي-اوکاڻي.
- حَيِّرَتَ ۽ حَيِّرَتُون: ث. [ع. حَارَ = هو هڪو ٻڪو ٿي ويو] عجب-پريشاني-حيراني-اچر-تپرس. تَعَجَّبُ-ويچار-گهٽي-موڳائي-بيھوشي-غش-گهٽ-مُونجهه.
- حَيِّرَتَ آفزا: ذ. صفت. حسرت ۾ وجهڻ وارو. حيران. پريشان ڪرڻ وارو.
- حَيِّرَتَ اَنگيزُ: ذ. عجب وارو-عجب-حسرت وارو. حيران ڪندڙ.
- حَيِّرَتَ زَدَہ: ذ. صفت. حيران-پريشان-تعجب ۾ پيل.
- حَيِّصَ بَيِّصَ: ث. [ع. حَاصَ = هن ٺٽايو-هن نفرت ڪئي] ٻش وپيشي-گندگو-ٿورو غوغاء-ٺٽائي-جهڳڙو-تڪرار-مونجهارو (منطق جي دليلن ۾).
- حَيِّصَ بَيِّصَ ڪَرڻُ: گوڙ ڪرڻ-مونجهارو ڪرڻ-وِس وِس ڪرڻ. واتورجن. مُهاڙو ڏيڻ.
- حَيِّضَ ۽ حَيِّضَ: ذ. [ع. حَاضَتَ = عورت کي ماھواري آئي] عورتن کي ھر مهيني (عضوي مخصوص سان) ايندڙ رت-ماھواري-ڪپڙا-زناني-زالاڻو. قتل-گئل-رَج.
- حَيِّضِي ۽ حَيِّضِي: ذ. صفت. حرامي-حرام جو-حرامي ڦَرُ-وَلَدُ الزَّانَا-حرامزادو-شرير-حرڪتي-لُچ.
- حَيِّضِي ٻَارُ: ذ. حرامي ٻار-وَلَدُ الزَّانَا-شرير.
- حَيِّضِي حَرَامِي (ت): ذ. صفت. حيض جي حالت ۾ حمل ٿيل ٻار. بد معاش-بي حيا.
- حَيِّضِي ڦَرُ (ت): ذ. صفت. حَيضِي ٻار-حرامي ڦَرُ.
- حَيضِي ڦَرُو: حَيضِي ڦَر-حرامي ٻار.
- حَيِّضِي مُتَ (مُتَر) ۽ حَيِّضِي مُتَ (مُتَر): ذ. حرامي ٻار-حرامي ڦَرُ.
- حَيِّفَ ۽ حَيِّفَ: [ع. حَافَ = هن ٻچڙي هلت ڪئي] حقارت جو لفظ. افسوس-ارمان-هائاهاء. لعنت ملامت جو ڪلمو. تَفُ-قِتَ-شرم-ڦيٽ-ڦيٽڪار.
- حَيِّلُو ۽ حَيِّلَا: ذ. [ع. حَيِّلَهَ: حال = ڦير يو] چل-عذر-بھانو-اٽڪل-حرفت-ڪيڏ-حڪمت-هُنر-فن. چالو-آهائ-تجويز-سبب-وسيلو-رستو-رٿ-ڪارڻ-نمونو-دنگ-سبب-ڪوشش-سعيو-آدم-محنت. روزگار-ڪم-ڏنڊو-لوڪري. مڪر-فريب-ڍولنگ-ڪوٽ-دغا-دولاب-ٺڳي.
- حَيِّلُو حَوَالُو ۽ حَيِّلَا حَوَالَا: ذ. عذر-بھانو-ٺٽاء. واري ڦيري-ٺٽاء سٽاء. سٽو مونو-حيلو وسيلو-اٽڪل مٽڪل-جهلو ٻلو. وس-اٽڪل-حرفت-تجويز-ڪوشش-سعيو-تدارڪ.
- حَيِّلُو حَوَالُو ڪَرڻُ: ڪوشش ڪرڻ. سعيو ڪرڻ. وس ڪرڻ. هر قسم جي ڪوشش ڪرڻ. هر مڪن ڪوشش ڪرڻ. سڀ ذريعا استعمال ڪرڻ.
- حَيِّلُو ڪَرڻُ: بھانو ڪرڻ. محنت ڪرڻ. ڪوشش ڪرڻ. اٽڪل ڪرڻ. ڏنڊو ڪرڻ. ڪم ڪرڻ. سعيو ڪرڻ. روزگار ڪرڻ. همت ڪرڻ.
- حَيِّلُو وسيلو ۽ حَيِّلَا وسيلَا: ذ. ذريعو-وسيلو-بھانو. مددگار.

ساهر وارو- روح وارو- جان وارو- جانور-
پسسون. وخت- ډور. بي سمجه- بي وقوف-
جاهل- نادان. وحشي.
-حيوان مطلق: ذ. صفت. آزاد ۽ چټواکي
جانور. گهنډر ڦرندڙ حيوان. ډور جو ډور.
جانور- ڳوٺاڻو- بد تميز.
-حيوان ناطق: ذ. صفت. ڳالهائيندڙ جانور.
ماڻهو- انسان- آدمي.
-حيواني: ذ. صفت. حيوان جو- شهواني-
نفساني- بهيميه- ڍورن واري حالت. جانورن
واري حالت.
-حيوانييت: ث. وحشت- جانورپشو-
حيوانپشو. بي شرمي- بي شرمائي- بي حياتي-
ناداني- ناسمجهي- بيوقوفي- بي رحمي- ظلم-
ڪمزرائي.
● حيوانييات: ث. جانورن جي تواريخ، انهن جي
جسم جي ساخت ۽ عادتون وغيره جو علم. زولا جي
(Zoology).

-حييلو وسيلو ډونډن: ذريعو ڳولڻ.
مددگار جي تلاش ڪرڻ.
-حييلو علائقن: ڪوشش ڪرڻ. ذريعو استعمال
ڪرڻ. سعيو ڪرڻ. آدم ڪرڻ.
-حييلي ساز ۽ حييلي ساز: ذ. صفت. اٽڪلي-
چالاڪ- هوشيار- ٺيڪ- دغا باز- مڪار- فيري-
بهانا ڪندڙ. ٺٽائيندڙ.
-حييلي سازي ۽ حييلي سازيون: ث.
بهانو- عذر- سعيو- ڪوشش- آدم- آهائ- تدارڪ.
-حييلي ساز ۽ حييلي ساز: ذ. صفت.
حييلي ساز- چالاڪ- مڪار- ٺٽائيندڙ- بهانا
ٻڌائيندڙ- عذر پيش ڪندڙ.
● حيسن: ذ. [ع. حان= منڊ آئي] وقت-
عرصو- زمانو- سمو- مدت.
-حيسن حيسات: ظرف. سجي چمار- سجي عمر-
حياتي جو سارو عرصو.
● حيوان ۽ حيوان: ذ. [ع. حي= هو
جيئرو رهيو] زندگاني- زندگي- حياتي. (صفت).

خ

ٻڌائيندڙ، ڄاڻ ڪندڙ- قاصد- پيغام بذر- خبر رسائڻ-
جاسوس.
● خاتم: ث. [ع. ختم= هن مهل ختم ٿي]
منڊي جي ٽيڪي- منڊي- چاپ لڳل منڊي.
ٺپو- چاپ- مھر- خانگي مھر- تڪميل جي
نيشاني.
-خاتم ٻڌڻ ۽ خاتم ٻڌڻ: ذ. صفت. عاج،
ڪاٺي يا هنڌ تي آکر جو ڪم ڪندڙ. جڙات
جو ڪم ڪندڙ. خاتمو ٻڌڻ.

خ: ث. [ع. ف] منڊي 'الف- بي' جو ارڙهون
اڪر. عربيءَ جو ستون ۽ فارسيءَ جو نائون اڪر.
ابجد جي حساب موجب عدد ۶۰۰. علم هيٺ
هر اهو اڪر منگل يا مريخ کي ظاهر ڪري ٿو.
● خا: ذ. ڪنڌ يا ڪيڙيءَ جا وار.
● خاير و ۽ خاير و: ذ. صفت. [ع. خير=
هن ڳالهه ٻڌائي] اسم فاعل. خبر ڏيندڙ. خبر
پهچائيندڙ. اطلاع ڏيندڙ. سٺ سماءُ ڏيندڙ. احوال

● خاتون: ث. [تُرڪي] نيڪ عورت. امير گهراڻي جي عورت جو لقب. اميرزادي - شهزادي - بيگم - راڻي. شريف عورت. گهر جي مالڪياڻي - زال - گهر واري - عورت - بيبي - لڀندي.

● خاتون جنّت: ث. جنّت جي شهزادي. حضرت بيبي فاطمه رضي الله تعالى عنها جو لقب (جا بيبي صاحبہ حضور ڪريم جن جي پياري صاحبزادي حضرت بيبي خديجه الكبرى جي بطن مان تولد ٿي، حضرت علي ڪرم الله وجهه جن جي گهر واري ۽ اِسْمائِيْن حضرت حسن ۽ حضرت حسين رضي الله تعالى عنهما جي والده ماجده هئي).

● خاتون عرب: ث. خاتون جنّت. حضرت فاطمه رضي الله تعالى عنها جو لقب.

● خاتون قلڪر: ث. آسمان جي راڻي. چنڊ. زُهره - ناهيد (حُسن ۽ محبت جي ديوي).

● خادِم ۽ خادِمه: ذ. [ع. خَدَم = هُن خدمت ڪئي]. خدمت ڪندڙ - نوڪر - چاڪر - شپوڪو - ٺهليو - ملازم. مُريد - چيلو. شاگرد - طالب. ڪنهن درگاه جو خدمت ڪندڙ - مڃاوارو. (ث. خادِمه = نوڪرياڻي).

● خادِمه: نوڪر والگر. نهايت عاجزيءَ سان. - خادِمه: درگاهه: صفت. درگاه يا مسجد وغيره جي سنڀال ڪندڙ - مڃاوارو. - خادِمِي: ث. خدمت - چاڪري - ٺهل ٽڪور. ملازمت - نوڪري.

● خار ۽ خار: خارون: ذ. ث. [ف] ڪنڊو - سڀلھ - پالو - سوڻو. ڪاوڙ - جوش - غصو - چڙ - بغض - ساڙ - تپش. حسه - جٽل. بدلو - دشمني.

● خار آڇڻ: حسد ٿيڻ - ڪاوڙ لڳڻ - چڙهي پوڻ - پوسڻ - ساڙ لڳڻ.

● خار بست: ذ. [خار + بست] ڪنڊن جو لوڙهو يا واڙ.

● خار بست ۽ خار بست: ذ. ڪنڊن جو لوڙهو. ڪنڊن وارن ڍنگهرن جو لوڙهو.

● خاتَم بَندي ۽ خاتَم بَنديون: ث. عاج، ڪاٺيءَ يا هڏي تي آڪر جو ڪم. جڙات جو ڪم.

● خاتَم سَلِيمَان: حضرت سليمان عليه السلام جي منڊي (جنهن تي اسم اعظم لکيل هو ۽ وڏي برڪت واري هئي).

● خاتَم: ذ. صفت. [ع خَتَم = هن پورو ڪيو]. پورو ڪندڙ. ختم ڪندڙ. پڇاڙي ڪندڙ. توڙ ٿاڻين رسائيندڙ.

● خاتَم الانبياء: اسم خاص. سڀني نبين جي نبوت ختم ڪندڙ. آخري پيغمبر. حضرت محمد مصطفيٰ صلي الله عليه وسلم.

● خاتَم المرسلين: سڀني رسولن جي رسالت ختم ڪندڙ. آخري رسول.

● خاتَم النبيين: سڀني نبين جي مهل. سڀني نبين جي نبوت کي ختم ڪندڙ. سڀني نبين کان بعد هر اچڻ وارو.

● خاتَمو ۽ خاتِمه: [ع. خاتِمه] پڇاڙي - دنگ - آخر - پڇاڻي - نتيجو - آخرت. موت - وفات - رحلت. ڪتاب جي پڇاڙيءَ ۾ لکيل عبارت. - خاتِمه بالخيمه: نيڪيءَ واري پڇاڙي. پڇاڙيءَ جو وقت ايسمان جي سلامتيءَ سان گذرڻ جي دعا. مرن وقت شهادت جو ڪلمو نصيب ٿيڻ جي حالت. خير سان گذاري وڃڻ يا مرن.

● خاتِمو ٿيڻ: پڇاڙي ٿيڻ. مري وڃڻ. فوت ٿيڻ. انجام کي پهچڻ. گذر ڪري وڃڻ.

● خاتَمو بَندي ۽ خاتَمو بَندي: ذ. صفت. [ع. خَتَم + ف. بند = مَهر هڻندڙ] سازگر - سار ٺاهيندڙ.

ڪاٺ جو سامان ٺاهيندڙ - واڍو - سوڻهڙو. عاج تي آڪر جو ڪم ڪندڙ. آرسين جا فريم ۽ ڪپٽ ٺاهيندڙ. عينڪن جا ڪوڪا ٺاهيندڙ.

● خاتَمو بَندي ۽ خاتَمو بَنديون: ث. سازن ٺاهڻ جو ڪم. سازگري. ڪاٺ ۽ عاج تي گلڪاري وغيره جو ڪم. ڪاٺ مان سامان ٺاهڻ جو ڪم.

- خار بندي: ٦. لوڙهي ڏيڻ جي حالت. چوڌاري ڪنڊن جو لوڙهو ڏيڻ.
- خار پُشت ٽي خار پُشت: ٦. ڪنڊن جي پُٺ وارو جانور. جاهو-سيڙهه. هُئي ڪنهن جو لوهي اوزار-ڪٽر ڪٽرو-ختر خُترو.
- خار چين: ٦. ڏ. گهر يا باغ جي چوڌاري ڏنل لوڙهو.
- خار خار: ٦. بي چيني-پريشاني-جوش خروش-غصو.
- خار دار: ٦. ڏ. صفت. ڪنڊن وارو-ايڏاء ڏيندڙ-تڪليف ڏيندڙ-هلاڪ ڪندڙ. اهو چوڪرو جنهن کي ڏاڙهيءَ جا پهريان وار ايندا هجن.
- خار ڏييارن: ٦. ڪاوڙ ڏيارڻ-غصو ڏيارڻ. هوسرائڻ-ساڙ ڏيارڻ-هيجرائڻ-جوش جاڳائڻ.
- خار ڏيڻ: ٦. چيڙائڻ-ڪاوڙائڻ. هوسرائڻ-متائڻ-تڪليف پهچائڻ-غصو ڏيڻ.
- خارزار: ٦. ڪنڊن وارن وٽن جو جهنگ-ڪانڊيرن واري زمين.
- خار ڪائڻ: ٦. غصو ڪرڻ-ساڙ ڪائڻ-جڪ ڪائڻ. ڪاوڙجڻ-ريس ڪرڻ-حسد ڪرڻ-هوسرڻ-جتلڻ.
- خار ڪٽڻ: ٦. ڪائين وڪڻڻ وارو-ڪائون وڪڻندڙ-ڪائپر.
- خار لڳڻ: ٦. ڪاوڙ لڳڻ-چوڙ اچڻ-جوش پيدا ٿيڻ.
- خار وختس: ٦. ڪڪ ڪٽندا-ڪڪ پٽن-ڪڪ ڪانا-ڪچرو.
- خار ٽي خار: ٦. ڏ. [ف] پٿر جو هڪ قسم-نيلو پٿر-سخت پٿر.
- خار اسنگ ٽي خار اسنگ: ٦. ڏ. نيري رنگ جو پٿر. سخت پٿر.
- خار اشڪاف ٽي خار اشڪاف: ٦. ڏ. صفت. پٿر کي چير بندڙ. تمام سخت.
- خار ان: ٦. اسم خاص. بلوچستان ۾ هڪ علائقي جو نالو. هڪ جبل جو نالو.
- خار ج: ٦. خار ج: ٦. صفت. [ع] خار ج = هو ٻاهر لڪتو] ٻاهر نڪتل-تڙيل-ڌڪيل-لوڙيل-نڪتل. الڳ-پري-علحدہ-جدا. علاوه-سواء. بيڪار-نڪم-ردي-ان وٺندڙ-مردود. باغي-سرڪش-بي دين.
- خار ج: ٦. خار ج: ٦. ظرف. اختيار ڪان ٻاهر وس ڪان ٻاهر.
- خار ج: ٦. خار ج: ٦. ظرف. بحث ڪرڻ نه ڪرڻ جهڙو. جنهن تي بحث ڪرڻ جي منع هجي.
- خار ج: ٦. خار ج: ٦. صفت. عقل ڪان پري. سمجهه ڪان مٿي. سمجهه ڪان پري. بيوقوف-احمق.
- خار ج: ٦. خار ج: ٦. نڪرڻ-ٻاهر ٿيڻ-رد ٿيڻ-جدا ٿيڻ.
- خار ج: ٦. خار ج: ٦. ڪيڏن-ٻاهر ڪرڻ-نيڪالي ڏيڻ. جدا ڪرڻ-علحدہ ڪرڻ. رد ڪرڻ-نامنظور ڪرڻ. برطرف ڪرڻ. ڪيڏي ڇڏڻ.
- خار ج: ٦. خار ج: ٦. صفت. ٻاهر جو-ٻاهريون. ٻاهر ڪڍيل-تڙيل-ڌاريو.
- خار جي: ٦. خار جي: ٦. ڏ. صفت. ٻاهر ڪڍيل-تڙيل. ٻاهريون-ڌاريو. حق وارن کان خارج ٿيڻ. اهل سنت کان نڪتل-مردود. مسلمانن جو اهو فرقو جو اڳ ۾ سيدنا علي رض جي لشڪر ۾ هو. پوء ناراض ٿي خروج ڪيائين ۽ حضرت علي ڪرم الله وجهه جن کي خليفو ڪري نه نٿو مڃي.
- خارش: ٦. خارش: ٦. جي هڪ بيماري-ڪاچي-ڪاچ-کاڌ-ڪٽهڙو-ڪچلي-ڪهي-ڪارس. ڪيرنهن-تيرتير-سُرسر. چمڙيءَ جي هڪ بيماريءَ جو نالو-خارش.
- خارش مارن: ٦. خارش مارن: ٦. عادت پوري ڪرڻ.
- خارشي ٽي خارشي: ٦. خارشي: ٦. صفت. خارش وارو. ڪچليءَ وارو. خارش جو مريض.
- خارش: ٦. خارش: ٦. اسم خاص. تعلقي ناري ضلعي خيرپور ۾ هڪ ديھ جو نالو.

مرغوب - وٺندڙ - پيارو - مقبول. صرف - فقط - رڳو. جيئن: "هيءُ خاص اوهان لاءِ آندل آهي". گرامر موجب اهو اسم جيڪو ڪنهن خاص ماڻهو، جاءِ يا شيءِ جو نالو ٻڌائي.

● خاصائيءَ خاصائيتون: ٿ. چڱائي - پلائي - بهتري. سهڻائي - عمدائي - سنائي - هاڪائي - صفائي. نيڪي. خاصيت.

● خاص ڪري: ظرف. نراليءَ طرح - رڳو هن لاءِ ته - خصوصاً - خصوصيت سان - خاص طرح. ● خاص عام: ذ. امير غريب. ننڍا وڏا - سڀ ساري خلقت - رعيت.

● خاصو ۽ خاصا: ذ. صفت. [ع. خاصو ۽ جي بگڙيل صورت] سٺو - چڱو - موچارو - ڀلو - عمدو - سهڻو - ملوڪ - ٺاهو ڪو - بهتر. موچارو - وچولو - موافق. درميانو - ڀورو ڀٽو. نيڪ - ڀلو.

● خاص و عام: ذ. ڏسو "خاص عام".

● خاصي ڪرڻ: قبول ڪرڻ - منظور ڪرڻ.

● خاصخيلي: اسم خاص. [ع. خاص + خيلي = گهوڙي سوار] خاص ڀيلي يا نوڪر - ٻانهو - نوڪر - خدمتگار - ٺهليو - چاڪر. خاص ڪري سنڌ ۾ ٽالپرن جو نوڪر. گندو (لس) - گولاڙو (ل) - بڇيڙ (ٿ). هڪ ذات جو نالو.

● خاصڪيلي: "خاصخيلي" جي بگڙيل صورت - ڏسو "خاصخيلي".

● خاصو ۽ خاصا: ذ. ڪهڙي جو هڪ قسم (سنڌ ۾ اڳئين سمي ۾ ٺهندو هو). ڪاري جي مڇيءَ جو هڪ قسم (ڇلرن سان) رنگ اڇو ۽ قد هڪ انچ. مدراس جا ماڻهو گهڻو ڪري واپرائيندا آهن. اسم خاص. تعلقي گهوڙا ٻاري ۽ ٽنڊي محمد خان ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● خاصيت ۽ خاصيتون: ٿ. [ع. "خاصيت" جي بگڙيل صورت] ڏسو "خاصيت".

● خاصيت ۽ خاصيتون: ٿ. [ع. اثر - تاثير. وصف. صفت - ڪڻ - لڇڻ - عادت - خصلت - سيرت. لياقت - هوشيار - مزاج - طبعيت. چڱائي - نيڪي. خاصيت.

● خارق ۽ خارق: ذ. صفت. [ع. خرق = هن ڦاڙيو - هن ڌاريو] ڦاڙيندڙ - ڀڄندڙ. عادت کي ٽوڙيندڙ. عادت جي خلاف ڪم ڪندڙ. ڪرامت - معجزو.

● خارق ۽ عادات: ذ. عادت تي ۽ قدرتي قاعدي ڪسي ڀڄڻ وارو. نئين جاءِ معجزا. اوليائن جون ڪرامتون.

● خازن ۽ خازن: ذ. صفت. [ع. خزن = هن ڪٺو ڪيو] ڪٺو ڪندڙ. خزانو سنڀاليندڙ - خزانچي. محافظ - نگهبان.

● خازن بهشت: بهشت جو داروغو.

● خاش ۽ خاشون: ٿ. [ف. خواهش جي بگڙيل صورت] خواهش - گهر - مرضي (پنهنجي خاش خوشيءَ سان).

● خاشاڪ: ذ. [ف] ڪين ڪڇيرو - ڪڪ پٽن - گند - گند گوچر. اڪثر مرکب صورت ۾ "خس" سان گڏ ڪم ايندڙ، جيئن: "خس و خاشاڪ = ڪڪ پٽن".

● خاشع: ذ. صفت. [ع. خشع = هو مطيع ٿيو - هن عاجزي ڪئي] عاجزي ڪندڙ - مينڪ ڪندڙ. ليورٽ وارو. خشوع ڪندڙ.

● خاشڪيلي ۽ خاشڪيلي: ذ. [ع. خاصخيلي جي بگڙيل صورت] نوڪر - ڀيلي - خادم. سنڌ ۾ هڪ ذات جو نالو.

● خاشو ۽ خاشا: ذ. [ف. خاشاڪ] سلفيءَ جي مٿان رکڻ لاءِ نوڙيءَ جو ڀريل سچو.

● خاشو ۽ خاشا: ذ. صفت. [ع. خاصو ۽ جي بگڙيل صورت] چڱو - سٺو. سهڻو - ملوڪ. عمدو. (ٿ. خاشي ۽ خاشيتون).

● خاص: صفت. [ع. نيچ - اصل - سٺو، جيئن: "هيءُ خالص گيهه مان ٺهيل مٺائي آهي." مخصوص ڪيل - ذاتي - خانگي - شخصي - پنهنجو. "هيءُ خاص منهنجو گهوڙو آهي." سٺو - چڱو - چوڪو. چونڊيل - ڏٺل - تمام سٺو - عمدو - آتم - اعليٰ - آچو - مکيه - فائق - چيدو. نهايت عمدو - سٺي ۾ سٺو - آچي ۾ آچو - شاندار - ڀلارو - افضل - هاڪ.

● **خَاطِرِي**: ٣. [ع. خَطَر = دل ۾ آيو] جيڪي دل ۾ گذري - دل - من - هانءَ - جگر - چيٽ - ڌيان - خيال - ويچار - ارادو - قصد - مرضي - خوشي - آدرپاءُ - خاطر تواضع - ڪينڪار - مرحبا - تعظيم - عزت - حرمت - شان - سان - خدمت - چاڪري - تهل - طرفداري - هاسخاطري - لحاظ - ريباڻ - مروت (ظرف). لاء - واسطي - جي ڪري - ڪري - جي لاء - باري ۾ - ڪارڻ - بابت.

● **خَاطِرِ آزارِي**: رنجيدگي - ناراضپو - صدمو - پهچائڻ - دل ڏڪائڻ.

● **خَاطِرِ آزرده**: [ف. آزرده = رنجاييل] رنجيده - ناراض دل وارو - رنجاييل - ڏکويل - ملول.

● **خَاطِرِ جَمَع**: ٣. دل جي تسلي - دلچاء - ٻڪ - يقين - دلداري - تسڪين - اطمينان - خاطري - ڀروسو - آسرو - اعتماد - دل جمعي.

● **خَاطِرِ جَمْعِي**: ٣. اطمينان - تسلي - تسڪين - خاطري - خواهه: ٣. ظرف - مرضي موجب - حسب مشاء - دل جي چاهت موجب - مرضي سان - دلچسپي سان - گهرج موجب - دل جي يقين سان - دل جمعي سان - هڪي پروسي سان - دل جان سان - موزون - ٺيڪ - مناسب.

● **خَاطِرِ دَارِي**: ٣. خاطر جمعي - دلداري - خاطري - ٻڪ - يقين - دلچاء - ڪينڪار - پليڪار - تواضع - خدمت - مهمان نوازي - مهماني.

● **خَاطِرِ ڪَرڻ**: ٣. خدمت ڪرڻ - آدرپاءُ ڪرڻ - طرفداري ڪرڻ - خوشامد ڪرڻ - دلجوئي ڪرڻ.

● **خَاطِرِ مَدَارَات**: آدرپاءُ - مهمان نوازي - لحاظ لياقت - ليازت نوڙت.

● **خَاطِرِ ۾ تَه**: ٣. خيال ۾ ئي نه اٿڻ.

● **خَاطِرِ نَشِيْمَن**: ٣. صفت. اها ڳالهه جا ياد ٿي وڃي. دل ۾ جاء ڪرڻ واري. دلپسند - پياري.

● **خَاطِرِي**: ٣. ٻڪ - يقين - دلچاء - خاطر جمعي - دلداري - همٿ افزائي - ڏي - تسلي - دلاسو - خدمت - آدرپاءُ - خوش - مرحبا - خوشي - سڪ - راحت.

● **خَاطِرِي جَهڙو**: ٣. صفت. پسنديءَ جهڙو. دلپسند - وڻندو - خواشن موجب - دل گهڙيو - دل جاء جهڙو - خاطرخواه.

● **خَاطِرِي سان**: دل سان. دل و جان سان. يقين سان. لحاظ سان. مروت سان.

● **خَاطِرِ ڪَرڻ**: ٣. تمام گهڻي مرحبا ڪرڻ. تمام سٺي مهماني ڪرڻ. تمام گهڻي خدمت ڪرڻ.

● **خَاطِف**: ٣. صفت. [ع. خَطَف = هن ڪسيو] ڪسيندڙ. اوچتو ڪسي ڪسي ويندڙ. هيءُ لفظ برق (وچ) سان گهڻو ڪري استعمال ٿيندو آهي.

● **خَاطِو**: ٣. صفت. [ع. خَط = هن لڪيو] خط لکندڙ. خط پهچائيندڙ. پيغام رسائيندڙ. خط رسان - قاصد. اخبارن کي خبرون پهچائيندڙ. خاير - مخير.

● **خَاطِي**: ٣. صفت. [ع. خَطِي = هن ڏوه ڪيو] خطا ڪندڙ - خطاڪار - خطا وارو - گنهگار - ڏوهاري - ٻاهي.

● **خَاقَان**: ٣. [ترڪي. خاхан = وڏو خان] وڏو بادشاهه - شهنشاهه - سلطان. اسم خاص. چين ۽ ترڪستان جي اڳاٽي بادشاهه جو لقب. (اهو لقب چنگيز خان اختيار ڪيو هو ۽ پوءِ چين جي بادشاهه کي چوڻ لڳا پر هاڻي هر بادشاهه کي سڏيو ويندو آهي).

● **خَافَانِي**: ٣. اسم خاص. فارسيءَ جي هڪ وڏي قصيده گو شاعر جو تخلص.

● **خَاڪ**: ٣. [ف. خاك = مٽي] مٽي - لٽ - بسير - ڌوڙ - ڌڙ - ڌڙ - رڙي. قملهيوار - ڦلهير - چار - ڪپري - رڪب - زمين - ڌرتي. بزرگن جي مزار تان آندل مٽي يا خاڪ. ڪينائيٽ: ٣. ڪجهه به نه. بلڪل نه. ڌرو به نه. سنڌي ادب جي مشهور شاعر مولانا درمحمد جو لقب.

● **خَاڪِ آلوده**: ٣. صفت. مٽيءَ سان ڀريل. مٽيءَ ۾ لتوڙيل. مٽيءَ هاڻو.

- خاک چٽائڻ: رولڻ - دربد رٿڻ. خوب ڳولڻ - تلاش ڪرڻ. برباد ٿيڻ - تباھ ٿيڻ.
 - خاکيدان: خاکيدان: ڏي. مٽي يا گند وغيره اچڻ جو ٿانءُ. ڪينائيت: دنيا.
 - خاکيدان ڪهڻ: ڏي. ڪهڻو يا ٻهراڻو مٽيءَ جو ٿانءُ - دنيا - هيءُ جهان.
 - خاک روڻ: روڻ: ڏي. صفت. مٽي بهار بندڻ - بهار بندار - جهازو ڏيندڙ - پٽنگي - پالڻشاهي. ڪينائيت: حلال خور - سادگي پسند - سادي مزاج وارو.
 - خاک زاده: ڏي. صفت. مٽيءَ مان ڄاول - مٽيءَ جو پٽلو. انسان - ماڻهو - آدمي.
 - خاکسار: خاکسار: ڏي. صفت. خاک جهڙو - مٽيءَ جهڙو - مٽيءَ جو. مٽيءَ والڳر. غريب - مسڪين. عاجز. ٺاڻو - حقير. عرضدار - ليلائيندڙ. نوڪر.
 - خاکستاري: ڏي. عجائبي - نيوزت - نياز - ٺيڻاڻي - ٺيڻاڻي - نيازمندي. لاچار - مجبوري. مسڪيني حال. هيٺاهين اختيار ڪرڻ.
 - خاکستار: ڏي. رک - چار - ٺيڻاڻي.
 - خاک سياهه ڪرڻ: ساڙي رک ڪري ڇڏڻ - ناس ڪري ڇڏڻ.
 - خاک شفا: ڏي. شفا ۽ تندرستي ڏيندڙ مٽيءَ - مڪ. معظمه ۽ مدينه منوره جي خاک.
 - خاک شو: ڏي. صفت. سونارن جي بنيءَ جي مٽي ڏوٽڙ - ڏوٽڙ ڏوٽو.
 - خاک شوري: ڏي. مٽيءَ جو ڪم يا پورهيو. هاريو. محنت - جسماني پورهيو - مزوري - روزگار - هٿن جي ڪمائي.
 - خاک شوري ڪرڻ: هاريو ڪرڻ - ٻوڪ ٻوڪڻ. پورهيو ڪرڻ - مزوري ڪرڻ.
 - خاک صفت: ڏي. صفت. مٽيءَ جهڙو - مٽيءَ وانگر.
 - خاک ڪرڻ: ساڙي پست ڪرڻ - مٽي ڪرڻ - رک ڪرڻ. آڃاڻڻ - تباھ ڪرڻ - برباد ڪرڻ.

- خاک آدامن: مٽي آدامن - ڏوڙ آدامن. تباھ ٿيڻ - برباد ٿيڻ. رسوا ٿيڻ - مٽي پليد ٿيڻ - ڪجهه به باقي نه رهڻ.
 - خاک آڏائڻ: مٽي آڏائڻ - آه زاري ڪرڻ - ماتم ڪرڻ - پٽڻ - دوج ڪرڻ - بدنام ڪرڻ - آواره ڪرڻ - پٽڪندو رهڻ.
 - خاک باز: ڏي. مٽيءَ سان راند. راند روند. هٿن ۾ مٽي - هڪٻئي تي خوشي ملهائڻ لاءِ ڪٽڻ اچڻ.
 - خاک برسر: ڏي. ڏوڙ مٽي ۾ پيل - خراب خوار. ڪينائيت: اهنج - ڏکيائي - مشڪلات. پريشاني. تنگي.
 - خاک برسر: ڏي. مٽي ۾ پيل - هٿن.
 - خاک برسر: ڏي. صفت. مٽي ۾ ڏوڙ پيل - مٽيءَ ۾ رهندڙ. خراب حال. ڏوٽيل.
 - خاک بسبب: ڏي. [بسبب - ويڪرو - ڪشادو - کليل] زمين - ڌرتي. زمين جو سارو سطح يا مٿاڇرو.
 - خاک تان ڪٽي اٽلاڪ تي ٻهچائڻ: هيٺ تان ڪٽي مٽي ڪرڻ. غريب مان امير بڻائڻ - گهٽ درجي مان وڏو درجو عطا ڪرڻ - تمام وڏو احسان ڪرڻ - لياقت کان مٽي رتبو ڏيڻ.
 - خاک تود: ڏي. [ف. تود = ڏير - ڏير - انبار] مٽيءَ جو ڏير - ڏير - ڏير. تيرانداز لاءِ نشان چٽڻ جي جاء. مٽيءَ جو ڏير. هدف - نشانو.
 - خاک ٿيڻ: مٽي ٿيڻ - نابود ٿيڻ - برباد ٿيڻ - ناس ٿيڻ. سڙي پست ٿيڻ.
 - خاک ٿيڻ وڃڻ: چٽ ٿي وڃڻ - ڳري مٽي ٿي وڃڻ - نابود ٿي وڃڻ - ناس ٿي وڃڻ - برباد ٿي وڃڻ.
 - خاک پٽ: ڏي. پٽڻ جي مٽي. نهايت حقير شيءِ. عاجز. مسڪين.
 - خاک جو پٽلو: ڏي. مٽيءَ مان ٺهيل بوتو - انسان - ماڻهو - آدمي.

● خاڪو ۽ خاڪا: ذ. [ف] اهو نقشو جيڪو صرف حدن جون ليڪون ڪڍي بڻايو وڃي - ڍانچو - مٽيءَ تي يا مٽيءَ سان ٺاهيل نقشو - نقشو - چٽ - آٺارو - بوتو - فوٽو - شڪل - تصوير جو ٻاهريون ليڪو - ڪچو نقشو - مسودو - ڪور - وٽ - ڪٽج - ويڙ - مسخريءَ جي تصوير (ٽوڙبازيءَ طور). سفيد پٽو (جنهن تي فقط ڪچا نشان ڌري بند ڪيو وڃي) ان لاءِ ته وندر جي وقت يا موقعي تي ڪجهه لکيو وڃي. ڪنهن قيمتي پٿر جهڙو: موتين، مرجان وغيره جو پينٽل ڪٽو يا پاڻوڊر.

● خاڪو ڪٽڻ: ڪچو نقشو ڪڍڻ - مسودو تيار ڪرڻ. ليڪڻ سان ڪنهن تصوير جا نشان ڪڍڻ - ليڪڻ - انگارڻ.

● خال ۽ خال: ذ. [ع] خالي ٻيل جڳهه - وڻي - وچوڻي - چير - ڦوڙ - سير - ٽنگ - ڌڙ - ٻرگهل - ٻهل - گهٽ - نڪ، منهن يا جسم تي ڪنهن به هنڌ قدرتي طور نڪتل ڪارو ليڪو - تير، ناس راند جي پٽن ۾ هر هڪ جي پٺيان چوڻ جو لفظ (هڪ خال - ٻه خال - ٽي خال - چار خال - پنج خال - ڇهه خال - ست خال - اٺ خال - نَو خال - ڏهه خال).

● خال سڀاڻو: ذ. صفت. [ف] سڀاڻو = ڪارو ڪارو تير.

● خاليد: ذ. صفت. [ع] خاليد = هو هميشه لاءِ رهيو [هميشه رهندڙ]. اسم خاص. تعلقي لاڙڪاڻي ۾ هڪ ڳوٺ ۽ ديھ جو نالو.

● خالدي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو. خاليس ۽ خاليس: ذ. صفت. [ع] خالص = هو نچو يا صاف ٿيو [ملاوت کان سواءِ - بنا ملاوت - بنا ڪوٽ - سڄو - شدت - نيبار - چوڪو - ٽٽ - صاف - نچ - اصل - ڪٽرو - صحيح. سچي ۽ پڪي اعتقاد وارو.

● خاليسو: اسم خاص. تعلقي ٽنڊي باگي، تعلقي موري ۽ تعلقي بدین ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● خاڪ کٽش ۽ خاڪ کٽش: ذ. صفت. ٻنهن ۾ مٽيءَ کي گڏ ڪري، پٽن ٺاهڻ جو اوزار - ڏانڊاري.

● خاڪ ۾ خاڪ ٿيڻ: تمام هيٺاهين وٺڻ. گولن جو گولو ٿيڻ وجود وڃائڻ - مٽن مارڻ - فنا ٿيڻ. سخت محنت ڪرڻ - جفاڪشي ڪرڻ.

● خاڪ ۾ ملائڻ: مٽيءَ ۾ ملائڻ - برباد ڪرڻ - تباھ ڪرڻ - چٽ ڪرڻ - ناس ڪرڻ. بگاڙڻ - خراب ڪرڻ. پائمال ڪرڻ - ذليل ۽ رسوا ڪرڻ.

● خاڪ ۾ ميلڻ: تباھ ٿيڻ - برباد ٿيڻ - چٽ ٿيڻ - ناس ٿيڻ. نالو نشان مٽجي وڃڻ - مري وڃڻ. خاڪ ۾ ميلي وڃڻ: مٽيءَ ۾ دفن ٿيڻ.

مري وڃڻ - رد ٿي وڃڻ (رٿون وغيره) - ناڪامياب ٿيڻ.

● خاڪ نشيڻ ۽ خاڪ نشيڻ: ذ. صفت. مٽيءَ تي ويهندڙ - سادو مزاج - مادين عادتن وارو - مسڪين.

● خاڪ و سائڻ: خاڪ آڏائڻ - ڌوڙيو ڪرڻ - ماتم ڪرڻ - واويلا ڪرڻ.

● خاڪ وسڻ: مٽيءَ ۾ پوڻ. واري وسڻ. ويران ٿيڻ - بي رونق ٿيڻ.

● خاڪي ۽ خاڪي: ذ. صفت. خاڪ جو - خاڪ جي پيدايش. مٽيءَ هاڻو - مٽيءَ وارو. مٽيءَ جي رنگ جهڙو. هڪ رنگ جو قسم. ڪپڙي جو هڪ قسم. هندو فقيرن جو هڪ قسم. (ٻُٽ تي پپوت يا مٽي مليندڙ) - پيسوٽيو. مجازاً: آدمي - انسان - ماڻهو. مسلمان فقيرن جو هڪ ٺولو.

● خاڪي وردي: پوليس يا فوج جو سپاهي.

● خاڪاهو ۽ خاڪاهڻا (ت): ذ. سارين کان سواءِ خريف جي ٻئي فصل کي ٻوڪڻ کان پوءِ پهريون ڀيرو پاڻي ڏيڻ.

● خاڪسي: ٺ. خوب ڪلان - هڪ ٻسارڪو وڪر، جنهن کي خاڪشير به چئجي (بخار لاءِ دوا طور ڪم اچي).

● خاڪ شيرو: ٺ. خاڪسي (گهاڙهاڻ ۽ هيڊاڻ تي ماڻل منهو بچ) - خوب ڪلان.

● خَاصُ خَاصَاتُ : ذ. صفت. نانڪ جا غلط خيال. وهر.

● خَاصُ خَاصَاتُ : ث. ڪوڙو خيال. غلط شڪ. وهر- گمان.

● خَاصُ طَبَعُ : ذ. صفت. ڪم ذهن - اڻوجھ - موڳو - بيوقوف - منجهيل - ناتجربہ ڪار.

● خَاصُ عَقْلِي : ث. بي عقلي - بي وقوفي - چريائي. پيل - چوڪ - غلطي.

● خَاصُ ڪَارِي : ع. خَاصُ ڪَارِي : ذ. صفت. بي هنر - اناڙي - اڻ آزمودگار - اڻ وائف - ناتجربڪار.

● خَاصِي : ع. خَاصِيُون : ث. ڪچائي - اڻ پڪائي - اڻ پورائي - ڪمي - گهٽائي - نقص - وڌ - اوڻائي - غلطي - پيل - چوڪ - سهڻو.

● خَاصُ : اسم خاص. تعلقي ڪوئيءَ ۾ ڪهڙو ڏيهه جو نالو. ● خَاصُوشُ : ع. خَاصُوشُ : ذ. صفت. [ف] ماڻ - چپ. ساڪت - صبر - چپ چاپ. گهوڙي جي مٿين چپ جي بيماريءَ جو قسم. سارين جي ٻيچي لاءِ تيار ڪيل زمين.

● خَاصُوشُ ڪَرائِينُ : م. ماڻ ڪرائين - صبر ڪرائين - بس ڪرائين - چپ ڪرائين.

● خَاصُوشِي : ع. خَاصُوشِيُون : ث. ماڻ - چپ - چپڙي - چپ چاپ - گنگ پوڙ - سانڌ - سڪوت - صبر.

● خَآنُ : ع. خَآنُ : ذ. [ترڪي] سردار - رئيس - مسلمان اميرن جو هڪ لقب (اڳي فقط تاتار جي بادشاهن جو لقب هو پر هاڻي هرڪ رئيس، امير يا سردار جو لقب آهي. جيئن، پٺاڻ قوم جو لقب ۽ سنڌ ۾ بلوچ قوم جو لقب). بزرگ - اصيل - پلو - آتم. امير (ث. خَآنَم).

● خَآنَبَهَادَرُ : ذ. سرڪاري يا گورنمينٽ طرفان ڪنهن عهدي يا خدمت جي صيد ۾ ملندڙ عزت جو خطاب.

● خَآنُ خَآنَانُ : اسم خاص. سردارن جو سردار. اميرن جو امير. رئيسن جو رئيس (پيرمرخان ۽ سندس پٽ عبدالرحيم کي مغل بادشاهن کان مليل لقب).

● خَاصِصو : ع. خَاصِصَاتُ : ذ. صفت. نانڪ جا پوئلڳ. گروپنڻي - سيڪٽ - سيڪو - سينگهه. ٻئيءَ جي ڍلَ جو هڪ قسم. ڍلَ پريندڙ زمين. سرڪاري زمين جنهن ۾ ٻئي ڪنهن جو حق نه هجي. بادشاهي ملڪيت. سرڪاري خزانو.

● خَاصِصِي : ڪَرَنُ : ضبط ڪرڻ - ڪسڻ. ظلم ڪرڻ - ڏاڍ ڪرڻ. ايڪانت ۾ رهڻ. گوشه نشيني ۾ رهڻ.

● خَاصِيقُ : ع. خَاصِيقُ : ذ. صفت. [ع. خَلَقَ = هن پيدا ڪيو] پيدا ڪندڙ - ڪرتار - سرجهار - خلقهار - خلقيندڙ - پروردگار - خدا تعاليٰ. الله تعاليٰ جي صفاتي نالن مان هڪ نالو.

● خَاصُو : ع. خَاصُو : ذ. [ع] ماسيءَ جو مڙس - ماسڙو. (ث) خَاصُو.

● خَاصِي : ع. خَاصِي : ذ. صفت. [ع. خَلَا = هو خالي ٿيو] اڻ ڀريل - ڪوڪلو - پورو - سڪو - ٻاهو. ڪم ۾ نه ايندڙ - بي ڪار - نڪمو - واندو. اڪيلو - تنها - صرف - فقط - چڙو.

● خَاصِي : ع. خَاصِي : ذ. ظرف. بناسب - هروپرو - بي سبب - خواهه - خواهه - اڃا - ناحق - بي فائدي - ري گناه - بناڏوھ جي.

● خَاصِي : ڪَرَنُ : سڪو ڪرڻ - ٺلهو ڪرڻ - ٻاهو ڪرڻ - واندو ڪرڻ. ڇڏي وڃڻ. برطرف ڪرڻ. چوٽڪارو ڪرڻ.

● خَاصِي : وِجَنُ : ٺلهو وڃڻ - سڪو وڃڻ - بيڪار وڃڻ.

● خَاصِي : هَتِينُ : ظرف. بنا سمر جي. ٺلهين هتين - سڪو. مفلس - غريب - نادار - ٻاهو.

● خَاصُ : ع. خَاصُ : ذ. صفت. [ف] ڪچو - اڻ بڪل - اڻ رسيل - ناڀختو. ردِي - خراب. ناقص - عيبدار - وڌ وارو. ناتجربڪار - اناڙي - نادان - ڄٽ - جاهل. نالائق - اڻ لائق - ڪڍنگو. ڪاٺ جي مٿان لڳل چمڙو (ت). ڪچو يا اڻ رڱيل (ڪپڙو). اسم خاص. تعلقي گهوٽڪيءَ ۾ هڪ ڏيهه جو نالو.

● خَاصُ خُو : ذ. صفت. بي وقوفي - ناداني.

- خان دان: خان دان: ذ. صفت. اعليٰ گهراڻو - اعليٰ ڪٽنب - گهراڻو - پُري - پيڙهي - ڪٽنب - قبيلو. اشراف - اصيل.
- خانيدانيي: خانيدانيون: ث. وڏ ماڻهي - اميري - شرافت - عمدہ نسلي - قديم شريف گهراڻي جو.
- خانيدانيي ڏيکارڻ: وڏ ماڻهي ڏيکارڻ - سميت ڪرڻ - وڏائي ڪرڻ - اجايا خرچ ڪرڻ.
- خان سالار: ذ. صفت. لشڪر جو ڪمانڊو تپاسيندڙ. شاهي آفيسر.
- خان ساسان: ذ. [ف] بادشاهه جي محل جو منتظم. انگريزن جو بورچي. پنداري - ناظر - سودي. سورچي خاني جو عام مختار - بئٽريل. اردل - نوڪر - خدمتگار.
- خان صاحب: خان صاحب: ذ. صفت. عزت جو هڪ لقب.
- خانم: ث. اعليٰ گهراڻي جي عورتن جو لقب - بيگم - اميرزادي.
- خانوادو: خانوادا: ذ. صفت. وڏيرو - رئيس - امير.
- خانواڻي: خانواڻيون: ث. خانوادو - وڏيري - گودي - گهر ڏيائي.
- خانايي: خانايون: ث. رئيسي - اميري - وڏ پوپ - شان - مان - آب - اقبال - مرتبو - وڏائي - بزرگي - برتري. دبدبو - حشمت - رعب - شان شوڪت. "خان جي خاني ماني مان معلوم ٿي" (پهاڪو).
- خانائي: اسم خاص. تعلقي ٿهڙاڙي ۽ تعلقي شاهه بندر ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- خان: پيلو: اسم خاص. تعلقي ٺٽي ۽ ڪلڪت ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- خانپور: اسم خاص. تعلقي ميرپور ماٿيلي، تعلقي ٿهڙي، تعلقي ميرپور بٺوري، تعلقي ڪوٽڙي ۽ تعلقي خيرپور ناٿن شاهه ۾ هڪ ديھ جو نالو. شڪارپور جي اوڀر ۾ هڪ شهر جو نالو.
- خانڙي: اسم خاص. بگٽي بلوچن جو هڪ قبيلو.
- خان سر: اسم خاص. تعلقي ميرپور بٺوري ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- خانقاهه: خانقاهون: ث. [ف] خانگهه > خان = گهر + گاه = جاءِ [درويشن ۽ بزرگن جي رهڻ جي جاءِ. ڪنهن بزرگ جي مزار تي ٺهيل چوڪنڊي - خانگهه.
- خان ڪٽهڙو: اسم خاص. تعلقي ٿهڙي ياسين ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- خانگهه: خانگههون: ث. [ف] ڏسو "خانقاهه".
- خانگي: خانگي: ذ. صفت. [ف] گهر جو - گهريلو. نيچ - ذاتي - شخصي - پنهنجو. نوڪرو - خلاصو - خاص. پوشيدو - گجهو - مخفي. غير سرڪاري.
- خانگي جهڙو: ذ. گهرو جهڙو - ذاتي جهڙو.
- خان گهڙو: اسم خاص. تعلقي ميرپور ماٿيلي ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- خانمان: ذ. [ف] خانمان = گهر + مان = سامان [گهر جو سامان - اسباب اٿائو - مال ملڪيت - گهر ٿڌ.
- خانمان خراب: ذ. صفت. ٻيڪجهه تباهه - برباد - جهڙو ٿي جهڻ.
- خانو: خانو: ذ. [ف] خانمان = گهر - گهر - مڪان - جاءِ - جهڳو - ڪمرو - ڪوئي - چونڪو. حصو - ٽڪرو - ڀاڱو - ويڙهي. ڪنهن ڪپت يا ميز جو دروازو. تلوار رکڻ جي مياڻ - ڪپ.
- خانو آباد: ٿيڻ: گهر وٺڻ - گهر آباد ٿيڻ.
- خانو آباد هئڻ: اولاد ڇڏڻ - اولاد جو لائق هجڻ.
- خانو خالي ڪري وڃهڻ: آڻ جو تدار تڪڙو هلائڻ.
- خانو خراب ٿيڻ: گهر برباد ٿيڻ. ڇٽ ٿيڻ - جهڙو جهڻ ٿيڻ.
- خانو خراب ڪرڻ: ڪنهن جو گهر تباهه ڪرڻ - نابود ڪرڻ - ناس ڪرڻ - ڇٽ ڪرڻ - نقصان ڪرڻ.

— خانہي کان ٻاهر هئڻ: چريو هئڻ — بي عقل هئڻ. دٿيون ٻائون و يل هئڻ.

— خانہي مان نڪري وڃڻ: بدافعال ٿيڻ.

● خانہي واده: ذ. [ف. خانہ = گهر + واده =

پيڙھ] هڪ گهر جا ماڻهو. هڪ خاندان جا ڀاتي

هڪڙي بزرگ جو اولاد. خاندان — گهر — قبيلو —

ڪٽنب — پيڙهي. مشائخ يا درويش سان تعلق

رکندڙ خاندان. اشراف — اصيل — وڏيرو — سردار.

فقيريءَ جو سلسلو.

● خانہواھ: اسم خاص. جوهي، رتوديرو،

جيمس آباد، شڪارپور، گڙهي خيرو ۽ ڪنڌڪوٽ

تعلقن ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● خانہواھڻ: اسم خاص. تعلقي ڪنڊياري ۾

هڪ ڳوٺ ۽ ديهه جو نالو.

● خانوٽ: اسم خاص. تعلقي هالا ۾ هڪ ڳوٺ

۽ ديهه جو نالو.

● خانور: اسم خاص. تعلقي مٺيءَ ۾ هڪ ديهه

جو نالو.

● خانہ: ذ. [ف] گهر — جاء — مڪان — حويلي.

ڪپوٽرن يا ڪڪڙن جي رهڻ جي ڪنڌي.

آڪيرو — واهيرو. ڀيتي، ميز يا تجوڙيءَ جو

انڌريون گهر — خانو. شطرنج يا چوپٽ راند ۾

ساريءَ رکڻ جو گهر. ڪنهن شيءِ رکڻ جي جاء.

”دواخانہ وغيره.“

— خانہ آباد: ذ. صفت. پير پتل گهر — خوش —

مُسڪيو — ستابو — شاهوڪار — وڏندڙ ويجهندڙ گهر.

— خانہ آبادي: ث. خوشحالي — خوشي — سڪياڻي —

آسودگي. شادي.

— خانہ بدوش: ذ. صفت. بي گهر اهو ماڻهو

جو هڪڙي هنڌ گهر ڪري نه رهي. رول —

رولڻو — آواره — ڀٽڪندڙ — پريشان — دربدر — بي گهر.

سانگي — پرديسي — رمتو — سدائين مسافري ڪندڙ.

لڏوڪڻي هلندڙ، جيئن قديم تاتاري، واگهڙي ۽

جبلي وغيره.

— خانہ بدوشي: ث. هيڏانهن هوڏانهن رولڻ جي

حالت. مسافري — ڀٽڪ — رولاڪو.

— خانہ برآدي: ث. گهر يا خاندان جي تباهي.

— خانہ تلاشي: ڪنهن چوري ٿيل شيءِ جي

ڳولا لاءِ ڪنهن گهر جو سمورو سامان آلت پلٽ

ڪري ڇڏڻ جي حالت. ڪنهن جي گهر کي جهڙو

ڏيڻ. تلاشي — جهڙو — ڳولا.

— خانہ پرآزي: ث. گهر و خرچ ۾ ڪفايت.

ڪم خرچي — ڪفايت — قناعت.

— خانہ پٿري: ث. خالي گهر کي ڀرڻ جو ڪم.

نقش ڀرڻ جو ڪم. سرڪاري مقرر ٿيل نقش کي

ڀرڻ جو ڪم.

— خانہ جنگي: گهر و لڙائي — گهر و جهڙو —

گهر و فساد — ٻاٽ ۾ ويڙھ. ٿوري گهڻي ڳالهه.

ٿان ويڙھ. ڏنگو — فساد — ساڳئي ملڪ وارن جو

ٻان ۾ ڏنگو فساد ڪرڻ.

— خانہ خدا: ذ. خدا جو گهر — ڪعبه الله —

بيت الله — عبادت گاه — مسجد.

— خانہ خراب: ذ. صفت. تباهه — برباد —

ويران — خراب — ڊانواڊول. بد عادت — بد ڪار —

بد وضع. آواره — رول.

— خانہ خرابي: ث. گهر جو ڦٽاڙو — گهر و

نقصان — بربادي — تباهي — ستيا ناس.

— خانہ دار: ذ. صفت. گهر وارو — گهر ٻار وارو —

ڪٽنب وارو.

— خانہ داري: گهر ٻار جو ڪاروبار. گهر جا

معاملات. گهر جو ڪم ڪار — گهر جو انتظام.

— خانہ زاد: ذ. صفت. گهر جو پيدا ٿيل غلام.

گهر جو ناپايل ٻانهو. گهر جي ٻانهيءَ جو ٻار.

غلام زادو.

— خانہ ساز: ذ. صفت. گهر ٺاهيندڙ — رازو.

— خانہ سوز: ذ. صفت. خاندان کي بدنام

ڪندڙ. گهر جلائيندڙ.

— خانہ شماري: گهرن جو شمار يا ڳڻپ.

ماڻهن جي ڳڻپ. آدم شماري.

— خانہ نشين: خانہ نشين: ذ. صفت.

گهر ۾ ويهڻ وارو. گوشه نشين. بي ڪار — واندو —

نڪو — نڪمڻو.

پڻ ضروري جزن مان اهو ٻيو جزو جو پهرئين بابت ڪجهه چوي يا بيان ڪري. مثلاً: ”مير محمد هوشيار چوڪرو آهي.“ انهيءَ جملي ۾ ”هوشيار چوڪرو آهي“ کي گرامر ۾ ”خبر“ (Predicate) چئبو آهي.

== خبر آئڻ: پتو ڪٿي اچڻ - سُرڻ معلوم ڪرڻ. احوال آڻڻ - سڏ آڻڻ. فوتيءَ جو اطلاع اچڻ. - خبر آڏائڻ: ڪوڙي ڳالهه مشهور ڪرڻ - آفواه آڏارڻ.

== خبر پوڻ: معلوم ٿيڻ - سڏ پوڻ - سمجهه ۾ اچڻ - ڄاڻ پوڻ - واقف ٿيڻ.

== خبر پهچائڻ: اطلاع ڪرڻ - احوال ڏيڻ. نياپو ڏيڻ. آگاهي ڪرڻ.

== خبر چار ۽ خبر روڻ چاروڻ: ٿ. حال احوال - سڏ سماءُ - سماچار - واءُ ساءُ. بيان.

== خبر دار: [ف] حرف نيدا. تنبيهه جو لفظ - خبردار ٿيو! هوشيار ٿيو! هيڏي ڏيان ڌريو!

== خبر دار: ڏ. صفت. خبر رکندڙ - ڄاڻ رکندڙ - ڄاڻو - آگاهه. هوشيار - سچيت - سچاڳ - ڦڙت - چالاڪ - سُر پتو - چوڪس.

== خبردار ٿيڻ: واقف ٿيڻ - هوشيار ٿيڻ.

== خبردار ٿيڻ: ڦڙت: پهرو ڏيڻ.

== خبردار رهڻ: چوڪس رهڻ - تيار رهڻ - هوشيار رهڻ - هر وقت خيال رکڻ - حذر ڪرڻ.

== خبردار ڪرڻ: چٽائڻ - ٻڌائڻ - هوشيار ڪرڻ.

== خبرداري: ٿ. خبر گيري - نگهباني. هوشيار - سچاڳي - سچيتائي - پرداخت - سنڀال - احتياط - چالاڪي - سياڻپ.

== خبر ڏيڻ: اطلاع ڏيڻ - آگاهه ڪرڻ - آگاهي ڏيڻ - ڄاڻ ڏيڻ - چٽائڻ - حال احوال ٻڌائڻ - احوال ٻڌائڻ.

== خبر رسان: ڏ. صفت. اطلاع پهچائيندڙ - قاصد - نامبر - ٻانڌ پڙو.

== خبر رکڻ: پتو رکڻ - واقفيت رکڻ - خيال رکڻ.

● خاور: ڏ. [ف]. هڪ طرف جو نالو - اوڀر - اڀرندو - مشرق - ڀورپ. آلهندو (بعضي آلهندي طرف لاءِ به استعمال ٿئي). اڀرندي طرف وارو. سڄ - سورج - آفتاب.

● خاور ۽ خاور ٿڌ: ڏ. [ف]. خال وند. خانه = گهر + وند = وارو [آقا - مالڪ - ڌڻي - سائين. گهر وارو - مڙس - پٽار - شوهر - گهر ڌڻي - وارث - پٽي.

== خاور ٿڌي: ٿ. بنده نوازي - مهرباني - عنايت.

● خائف ۽ خائف: ڏ. صفت. [ع]. خاف = هو ڊڻو [ڊڄندڙ - ڊپ ڪندڙ - ڊڄڻو - ڊڄڻو. الديشو ڪندڙ.

● خائين ۽ خائين: ڏ. صفت. [ع]. خائن = هن خيانت ڪئي [امانت ۾ خيانت ڪندڙ - بي ايمان - بدديانت - ٺڳ - دغا باز - بدنيت.

● خايو ۽ خايتا: ڏ. [ف]. خايتا = انورو [پيلو - انورو - خصبو. پڪيءَ جو آلو - بيضو.

● خبائت: ٿ. ٿ. [ع]. خبائت = هو خراب ٿيو [پليتي - ناڀاڪائي - گندگي. اندر ڪارائي. لچائي - شرارت. بدگاري - ڇڙائي.

● خبازي: ڏ. ڏ. دوا طور ڪم ايندڙ هڪ ٻسارڪو وکر - گول ٻن وارو پٽيٽر يا ڦٽيٽر (خيري گل جو ٻج).

● خبث: ڏ. [ع]. خبائت - پليدي - ناڀاڪائي. - خبث الحدي: ڏ. [ع]. لوهه ڳارڻ وقت ان مان نڪتل ڪين ڪپڙو - لوهه جي ڪُشته جو هڪ قسم.

● خبر ۽ خبروڻ: ٿ. [ع]. خبر = هن ڄاتو [آگاهي - واقفيت - اطلاع - ڄاڻ. آفواه - هَل - هوائو. احوال - سماچار - سڏ سماءُ - سَمَڪ - ڀروڙ - ڪٽڙڪ - ڪل - سندن ڀڻ - سنيهو - پيغام - پيام - نياپو. علم - گيان - ڄاڻ - پتو - حد پٽ - نشان - سُرڻ. سمجهه - عقل - سڏ ٻڌ - معلومات. اوساڻ - هوش. علم نحو موجب جملي جي

- **خَتَابِي** : ذ. "کتابي" جي بگڙيل صورت. تعليم وٺندڙ - پڙهندڙ - شاگرد - اصولي - ڪتابي.
 • **خَتَم** ۽ **خَتَمَ** : ذ. [ع. خَتَمَ = هن پورو ڪيو] آنت - آخر - پڇاڙي - پڇاڻي - انتها - دٺڪڻ - ڇيهه - پڇڙي. صفت. پورو - مڪمل - تمام. پويون - آخري. قرآن شريف جا ٽيهه پارا پڙهي پورا ڪرڻ.

- **خَتَمَ تِيڻ** : پڇاڙي ٿيڻ - بند ٿيڻ - پورو ٿيڻ.
 - **خَتَمَ ڪِرڻ** : پورو ڪرڻ - پڇاڻي ڪرڻ - ڇيهه ڪرڻ - آخر ڪرڻ - آنت ڪرڻ - ماري ڇڏڻ.
 قرآن شريف جا ٽيهه پارا پڙهي پورا ڪرڻ.

• **خَتَمُو ۽ خَتَمَ** : ذ. [ع. خَتَمَ = هن پورو ڪيو] مري و يٺڻ جي رُوحن کي بخشش واسطي پڙهايل قرآن شريف. پوري قرآن شريف جي ٿيلاوت. مڻهي جي حق ۾ دعا. مڻهي ماڻهوءَ جي مالي يا خيرات. فاتح خواني.

- **خَتَمُو ڏيڻ** : مماتيءَ وارن جي حق ۾ ثواب خاطر دعا گهرڻ. قرآن شريف پڙهي بخشڻ.
 • **خَتَن** : اسم خاص. تاتار جي هڪ علائقي جو نالو. (هتان جو مُشڪ مشهور آهي).

• **خَتَنگ ۽ خَتَنگ** : ذ. [ف] "خَدَنگ" جي بگڙيل صورت. گز - تير - ٻان - سهيلو - ٽڪو - ٽڪي. صفت. ٽڪو - تيز - هوشيار - چالاڪ - پهلو - جوڌو - بهادر - سورهيه - سورمو. جيٽ جو هڪ قسم (اڇي رنگ جي هڪ پکري جا روشنائيءَ تي ڪٽپ ڪولي چوگرد ڦيرندي نچندي آهي).

• **خَتَنُو ۽ خَتَنَ** : ذ. [ع. خَتَنَ = ختنه] ختنه وٺڻ (ڪنهن شيءِ کي) مسلمانن جي هڪ رسم جنهن ۾ عضوو تناسل جو ڪولو (زياده ڇمڙو) وڍيو وڃي. طهر - طهور - مسلاني - سنت ابراهيمي.
 - **خَتَنُو ڪرائڻ** : طهر ڪرائڻ. سنت و بهارڻ. سنت ابراهيمي ادا ڪرڻ - مسلاني ڪرڻ.

- **خَجَالَت** : ث. [ع. خَجَل = هو شرمندو ٿيو] شرمساري - شرمندي - حياءَ - لڇ - شرم - ڦڪائي - ندامت - پشيمالي - پچتاءَ.

- **خَبَرُ گير** ۽ **خَبَرُ گير** : ذ. صفت. خبر وٺندڙ - نگهبان - چوڪيدار - چاري. جاسوس.
 - **خَبَرُ گيري** ۽ **خَبَرُ گير يون** : ث. خبر وٺڻ جي حالت. خبرداري - معلومات - جاسوسي.
 - **خَبَرُ لهن** : خبر وٺڻ. چڱيءَ طرح سان ڦاس ڪرڻ. سيڪت ڏيڻ.
 - **خَبَرُ نه هجڻ** : واقفيت نه هجڻ. اطلاع نه هجڻ.

- **خَبَرُ وٺڻ** : حال وٺڻ - پڇڻ - دريافت ڪرڻ. معلومات ڪرڻ - سڌ وٺڻ - سماءُ وٺڻ - واقفيت وٺڻ. جاج ڪرڻ - ڏسڻ - نظر رکڻ - سنڀال ڪرڻ - مارڻ - ڪٽڻ - سزا ڏيڻ - بدلو وٺڻ - سزو چڪائڻ - ٺيڪ ڪرڻ - درست ڪرڻ.
 - **خَبَرُ وڃڻ** : اطلاع وڃڻ - لياپو وڃڻ - قاصد وڃڻ.

- **خَبَرُون** ۽ **پڪي** تي پوڻ : دير ۾ نتيجو ظاهر ٿيڻ. دير ۾ سزا پوڳڻ.

• **خَبَطُ ۽ خَبَطُ** : ذ. [ع] عقل جو جنون سان گڏ هجڻ جي حالت. چريائي - ديوانگي - سوداءَ - مستي.

- **خَبَطُ سوار ٿيڻ** : اجايو ۽ بيهودو خيال ۽ وهم دل ۾ ويهڻ.

- **خَبَطِي ۽ خَبَطِي** : ذ. صفت. ديوانو - چريو - وهي - ٻاڳل - مست - سودائي - بيوقوف - بدحواس - وهي ڳالهين ۾ مشغول.

• **خَبِيثُ ۽ خَبِيثُ** : ذ. [ع. خَبِيثُ = هو پليٽ ٿيو] پليٽ - پليٽ - پليٽ - ناڀاڪ - نجس - گندو - بچڙو - خراب - ڪينو. شرير - بدڪار - لڇ - بدظن. ٻاٻي - دُشت - شيطان.

• **خَبِيرُ** : ذ. صفت. [ع. خَبِيرُ = هن ڄاتو] چڱيءَ طرح خبر رکندڙ. ڇيڪجهه ڄاڻندڙ. خوب واقف - داناءُ. اسم خاص. خدا تعاليٰ جو هڪ صفاتي نالو. ڄاڻهار - ڏسڻ پسڻ وارو.

• **خَتَابُ ۽ خَتَاب** : ذ. علم پڙهڻ جي جاءِ. اسڪول - مڪتب - درسگاه - مدرسو - پائشالا - وديالي - ڪتاب.

- خُدا تہي چنڊَن: خدا تي ڀروسو ڪرڻ. توڪل ڪرڻ. خدا تعاليٰ جي مريض تي ڇڏي ڏيڻ. خدا تعاليٰ جي حوالي ڪرڻ.
 - خُدا تعاليٰ تہي پٽارَن: توڪل تي رهڻ. خدا تي ڀروسو ڪرڻ.
 - خدا رستَ ۽ خدا پترستَ: ذ. صفت. خدا کي پوڄيندڙ - عبادت ڪندڙ - عابد - موحّد - زاهد - پوڄاري - ديانتدار - نيڪ نيت - بزرگ. حق پرست. خدا تعاليٰ کي يگانو ۽ لاشريڪ سمجهڻ وارو.
 - خدا پترستِي: ث. رڳو خدا جي عبادت. مالڪ جي پوڄا. ڌڻيءَ جي بندگي. رحمڻي - ديانتداري - نيڪ نيتي - بزرگي.
 - خدا جو شان: خدا جي قدرت! خدا جي حڪمت! (حيرت جي وقت استعمال ٿيندڙ جملو).
 - خدا جو قهر: نازل ٿيڻ: آسماني آفت جو اچڻ. مصيبت ظاهر ٿيڻ.
 - خدا جو ڪارِ خالقو: دنيا جو انتظام. ساري ڪائنات.
 - خدا جو گهر: ذ. مسجد - عبادت گاهه - ڪعبه الله - بيت الله.
 - خدا جو نالو وٺڻ: خدا کي ياد ڪرڻ. ذڪر ڪرڻ. نماز ادا ڪرڻ. انصاف ڪرڻ. سچ ڳالهائڻ.
 - خدا جي پناهه: ث. خدا شل پناهه ڏئي! مالڪ سائين جو سهارو! الله شل بچائي! معاذ الله! خدا تعاليٰ شل رکي وٺي!
 - خدا جي قدرت: ث. خدا جي سگهه يا طاقت. خدا تعاليٰ جي وڏائي. خدا تعاليٰ جي بزرگي.
 - خدا جي لٽ کي آواز نه هڻڻ: ڌڻي تعاليٰ جو غضب اوچتو اچي ڪڙڪڻ. ڳجهيون يا نامعلوم مصيبتون نازل ٿيڻ.
 - خدا جي مٿي: ث. خدا جو غضب. خدا جو ڌمڪ.
 - خدا جي مٿي پٽوڻ: خدا جو غضب نازل ٿيڻ. اوچتي مصيبت اچڻ.

- خجسته: ذ. صفت. [ف] سعيد - مڳورو - مبارڪ. سپاڳو - خوش قسمت. هڪ گل جو قسم (جنهن جو رنگ زردو ۽ ڀڄ ڪارو ٿئي).
 - خجيل: ذ. صفت. [ع] خجيل = هوشمندو ٿيو! ڦڪو - شرمندو - پشيمان.
 - خچر: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
 - خچر ۽ خچر: ذ. [سن] ڪيچر [ف] آستر جانور جو هڪ قسم (جو نر گڏهه ۽ مادي گهوڙي يا مادي گڏهه ۽ نر گهوڙي جي ميلاپ سان پيدا ٿئي) - آستر - گاڏو. (ث. خچر ۽ خچريون) [ف] استرمادي. اسم خاص. دادو ضلعي ۾ هڪ ڳوٺ جو نالو.
 - خچرائو ۽ خچرائو: ذ. صفت. خچر جو - خچر جهڙو - خچر وارو.
 - خچر پائي: ث. گڏهه پائي - بيسوقوفي - منجهولي - بد تميزي - اڻ نڪاڻي.
 - خچر خانو ۽ خچر خانو: اهڙا جاءِ جتي هميشه ماڻهڙا متل هجي. هُل بکيڙي وارو هنڌ.
 - خچر ڪلو ۽ خچر ڪلا: ذ. صفت. گوڙ - بکيڙو - هل - فساد - ڌمڪ - ڌمڪڪو - خچر خلو.
 - خچري ۽ خچريون: ث. [ف] استرمادي مادي خچر.
 - خدا: [ف] خود = پاڻ + آ = آمدن = اچڻ [هائي ايندڙ - خود ايندڙ ۽ موجود رهندڙ. واجب الوجود - رب - پروردگار - معبود - الله - خداوند - مالڪ - صاحب - آقا].
 - خدا بخششي: خدا شل معاف ڪري! مغفرت جي هڪ دعا.
 - خدا ترس ۽ خدا ترمن: ذ. صفت. الله تعاليٰ کان ڊڄندڙ. رحمدل - قیاس وارو - باجهارو - بزرگ - مؤمن.
 - خدا ترسي: ث. خدا جو خوف. الله جو ڊپ. ڪهل - باجهه - ليڪي. بزرگي - تقويٰ - رهيزگاري.
 - خدا تعاليٰ: ذ. الله سائين سڀني کان بلند آهي. قادر مطلق آهي.

— خُدا سمجھي: خدا انهيءَ جو بدلو وٺي (مون کي بدلي وٺڻ جي طاقت ڪانهي).
— خُدا شَتَّاسُ: ذ. صفت. خدا کي ڄاڻڻ وارو.
— الله وارو — معرفت وارو — ڄاڻ سڃاڻ وارو —
الله لوڪ — بزرگ — درويش — نيڪ — پارسا —
عارفُ بِللهِ.

— خُدا ڪَرِي: شل ائين ٿئي!
— خُدا کان ڊڄڻ: خدا جو خوف ڪرڻ.
— ڪِنَايَتَ: ڪوڙ نه ڳالهائڻ. ظلم نه ڪرڻ.
— خُدا کي مَسْجُوتُ: خدا کي برحق سمجھڻ.
— خُدا کي يَاسَ ڪَرڻ: هروقت خدا کي سوال ڪرڻ. خدا کان مدد گهڙڻ. خدا جي مدد ۽ رحمت ۾ اميدوار هجڻ. خدا کي حاضر ناظر ڄاڻڻ.
— خُدا لَکِيي؟ چَوڻ: انصاف جي ڳالهه ڪرڻ. سچ چوڻ. ڪنهن جو پاسو نه وٺڻ.

— خُدا نه خَواسِيَتَ: ظرف. خدا نه ڪري!
— ائين نه ٿئي! شل خدا ائين نه ڪري!
— خُدا وَتَ وَجِئُ: مَرڻ — وفات ڪرڻ — انتقال ڪرڻ.

— خُدا وَائِدُ: [ف. خُدا + وَد = جهڙو] صاحب — مالڪ — آقا — آگو — ڌڻي — سائين.
— خُدا وَائِدُ عَالَمُ: ذ. جهان جو مالڪ. دنيا جو بادشاهه.

— خُدا وَائِدُ نِعْمَتَ: ذ. نعمتن جو مالڪ — نعمتون بخشيندڙ — ميهڙ ڪندڙ — خدا — ٻاجهارو — مهربان.

— خُدايِي؟: خدا جي حڪومت — خدا جي صاحبي — اَلْوَهيَّةَ — خداوندي — خَلَقَتَ — دنيا — جهان — منسار — شان — عَظُمَتَ. ذ. صفت خدا تعاليٰ جو. خدا تعاليٰ جي طرف کان.

— خُدايِيءَ جِي دَعْوِي ڪَرڻ: هاڻ کي خدا سڏائڻ — غور ڪرڻ — تڪيڙ ڪرڻ — وڏائي ڪرڻ.
— خُدايِيءَ جِي ڇِيپَ: قهرِ الاهي — الله جو غضب.
— خُدايَا: حرفِ ندا. اي خدا! يا الاهي! يا الله!
— خُدا يَاسَ آچَڻ: مصيبت ۾ گرفتار ٿيڻ وقت خدا کي ياد ڪرڻ ۽ ٻاڏائڻ.

— خُدا جي واسطي ڪوٺو به نه مارڻ: هميشه رڳو خود مطلبي جو ڪم ڪرڻ.

— خُدا ڄاڻي: (هڪ ڪلمو). ڪجهه به نه آهي. خدا کي خبر. مون کي ڪو پتو ڪونهي. مون کي ڪا خبر ڪانهي.

— خُدا ڄاڻي: (هڪ ڪلمو). اِنشَاءَ الله تَعَالٰي. خدا جي مرضي ٿي ته! جيڪڏهن خدا تعاليٰ گهريو ته!
— خُدا حَافِظُ: موڪلائڻ وقت دعا جو هڪ ڪلمو. خدا جي حفاظت ۾ توکي ڇڏيڻ. رب توکي بچائي — الله توهان — الوداع — في امانِ الله — آرو الله جو.

— خُدا خُدا ڪَرڻ: خدا جو نالو وٺڻ. عبادت ڪرڻ. ذڪر ڪرڻ — الله الله ڪرڻ — توبه ڪرڻ — خدا جو خوف ڪرڻ — حذر ڪرڻ.
”خدا خدا ڪر، مون تنهنجو ڪهڙو ڏوهه ڪيو آهي؟“

— خُدا خُدا ڪَرِي: ظرف. مشڪل سان. وڏي تڪليف سان. تمام ڏکيائيءَ سان. مس مس. حيلن سان. وڏي انتظار کان پوءِ.

— خُدا داد: ذ. صفت. خدا جو ڏنل. الهي نعمت. خدا جي ڏات.

— خدا را: ظرف. خدا جي نالي. خدا جي واسطي. خدا ڪارڻ.

— خُدا رَسِيْدَه: ذ. صفت. الله کي پهتل يا ويجهو. الله وارو — ٻريزگار — ولي — پهتل — نيڪ — درويش.

— خُدا رَکِي: خدا تعاليٰ شل پناهه ڏئي!
— ڌڻي تعاليٰ بچائي ”خُدا رکي ته ڪير چڪي.“

— خُدا سان ڪَمَ پَوڻ: خدا تعاليٰ وٽ حساب ڪتاب ٿيڻ. خدا تعاليٰ جي قبضه قدرت ۾ اچڻ يعني مَرڻ کان پوءِ ضرور ان جي اڳيان حاضر ٿيڻ. ڪِنَايَتَ: پاسو ڪرڻ. زيادتي نه ڪرڻ. سچ چوڻ.
— خُدا سان لَنَمُوتُ لَکِي: خدا سان ڌيان لڳڻ. خدا ڏانهن مَسْوَجِي ٿيڻ. هروقت خدا تعاليٰ کي ياد ڪندو رهڻ.

— خُدا سان مِلَئَ: فوت ٿيڻ. مري وڃڻ.

● خید متنگاري: ۽ خید متنگاري يون: ٺ. خدمت - پورهيو - ٺهل - شپوا.

● خید متنگاري: ۽ خید متنگاري: ٺ. خدمت چاڪري ڪرڻ وارو - خادم - نوڪر - ٺهلو - شپوڪ - شپوڪ - چاڪر.

● خید متنگاري: ۽ خید متنگاري: ٺ. خدمت ڪندڙ ٺهلو - شپوڪ - نوڪر - چاڪر.

● خید متنگاري: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (اڪثر حيدرآباد سنڌ ۾).

● خید نگ: ۽ خید نگ: ٺ. [ف] هڪ وڻ جو نالو (جنهن جي ڪاٺي مضبوط ٿئي ۽ اڪثر انهيءَ مان تير ٺهن). مجازي معنيٰ: تير - ننڍو تير - ختننگ.

● خید و: (ڪدو): ٺ. [خدا بخش جي بگڙيل صورت] تاس جي پتن جي هڪ رنگ جو نالو - ڪارو. زمين ڪوئن جو هڪ اوزار - ڪوڏر.

● خید يجهه: اسم خاص. [ع] نبي ڪريم صلي الله عليه وآله وسلم جن جي پهرين بيبي - خید يجهه - الڪبري (بيبي صاحب جن بيبيو جي حالت ۾ حضور جن سان نڪاح ڪيو هو ۽ هجرت ڪرڻ تي سال اڳ ۾ وفات ڪئي).

● خید يو: اسم خاص. [ف] بادشاهه - حاڪم. مالڪ - آقا. مصر جي بادشاهه جو لقب.

● خید مت: ۽ خید مت: ٺ. خدمت جي بگڙيل صورت.

● خیر ۽ خیر: ٺ. [سن. ڪرڻ. ف. خیر = گڏهه] جانور جو هڪ قسم - گڏهه - ڪتر. صفت. بيوقوف - احمق - نادان - جاهل. خراب ماڻهو - لڇ - بدعاش - حرامي. ڪتر پل - ڪمينو. دشمن - رقيب. وڏو جيئن: خرسنگ = وڏو پٿر. خیر مگس = وڏي مک وغيره.

● خیر بنجيئن: بيوقوف ٿيڻ. بي عقل ٿيڻ.

● خیر دجال: ٺ. دجال جي سوريءَ جو گڏهه. روايت آهي ته آخر زماني ۾ دجال نالي هڪ شخص گڏهه تي سوار ٿي ايندو. ماڻهن کي گمراهه ڪرڻ لاءِ ايندو.

● خید آباد: اسم خاص. دادو ضلعي ۾ هڪ جهوني شهر جو نالو (جو ميان نور محمد ڪلهوڙي جو تختگاهه هو ۽ سن ۱۷۵۹ع ۾ ميان محمد مراد ياب خان جي ڏينهن ۾ کوسن ڌاڙيلن جي باهه ڏيڻ ڪري ويران ٿي ويو). تعلقي دادو ۽ تعلقي ڳڙهي ڳڙهي ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● خید آباد (نئون): اسم خاص. هالا نوان ڪان ڪوه پنڌ تي هڪ جهوني شهر جو نالو (جو ميان سرفراز خان ڪلهوڙي سن ۱۷۷۲ع ۾ ٻڌايو ۽ ۱۸۸۸ع تائين سنڌ جي گاديءَ جو هنڌ رهيو).

● خید ادائي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (مزاری بلوچن جو هڪ قبيلو).

● خیدائي: ۽ خیدائيون: (ت): ٺ. ڪجيءَ جو هڪ قسم جيڪو ڪارڪ منجهان ازخود پيدا ٿئي پوي. آها ٻوٽي جيڪا جهنگ ۾ ازخود پيدا ٿئي خودرو (ٻانهين ڀرندڙ). ڪڻڪ جو هڪ قسم (دائو ننڍو ۽ ٺلهو ٿئي).

● خید شو: ۽ خید شو: ٺ. صفت. [ف. خید شو = خطرو] انديشو - فڪر - ڊپ - ڊاء - پڙ - ڊچ - خوف - خطرو. ويچار - خيال - چنتا - گهٽي. شڪ - گمان - ڪٽڪو - شبهه - انومان - آڪو - آڊڪو. ڏقيڙ - فساد - لڙ - جهيڙو.

● خید مت ۽ خید متون: ٺ. [ع. خید م = هن ڪم ڪيو] نوڪري - ملازمت - پورهيو - ڪم - ڪار - ڪاڇ - چاڪري - ٺهل - شپوا - پيلٽپ - نفري - ڪمائي - مشغولي - خدمت.

● خید مات: ٺ. خدمت جو جمع. ڪارناما - نمايان ڪم - وڏي اهميت وارا ڪم - اهم ڪارگزاريون - تعريف جوڳا ڪم.

● خید مت ڪرڻ: ٺهل ڪرڻ - چاڪري ڪرڻ - شپوا ڪرڻ - نوڪري ڪرڻ يا ڏيڻ.

● خید متنگاري: ۽ خید متنگاري: ٺ. صفت. ملازم - نوڪر - چاڪر - ٺهلو - شپوڪ - شپوڪ - ٻانهو يا ٻيلي ٿي گذارڻ وارو.

● خَرَّابُ كَرَنُ: کینو کرن - بچزو کرن -
کندو کرن - بگاڙون - نکمو کرن - برباد کرن -
تباھ کرن - قِيتائُن - کارڻ - حيران کرن -
پريشان کرن - زنا کرن - حرام کرن - بدفعلي
کرن.

● خَرَّابو ۽ خَرَّابَا: ذ. گنڏند - کين - ڪيچرو -
بگاڙو - قِيتاءُ - کوٽ - ڪوڙو - ويرانو - آڇڙيل گهر -
بچت - اوڀر - جُوت.

● خَرَّابُ هُجَنُ: بچزو هجن - گندو هجن -
برباد هجن - نکمو هجن - حيران هجن - پريشان
هجن - ڪنهن سان بد فعل هجن - بد چال هجن -
آواره هجن - ويران هجن.

● خَرَّابِي ۽ خَرَّابِيُون: ٺ. بچڙائي - گندائي -
کند کي - قباح - ڪينائي - ميران - بڙائي - بددي -
اوڳن - بربادي - تباھي - نابودي - بگيڙو - نقصان -
زيان - وئاءُ - بد نامي - فنا - پائيمالي - گھات -
بيهودگي - ڪميٺ.

● خَرَّابِيءَ ۾ پُونُ: بچڙائيءَ ۾ منهن وجهڻ -
مصيبت ۾ پوڻ - تڪليف ۾ پوڻ -
● خَرَّابِيءَ ۾ ورجهڻ: بچڙائيءَ ۾ وجهڻ -
مصيبت ۾ وجهڻ - تڪليف ۾ وجهڻ.

● خَرَّاجُ: ذ. [ع. خَرَجَ = هو نڪتو] ملڪ
جي آمدني - ڏن - ڍل - محصول - ناڪو - چئنگي -
سالڪنداري - ٽڪس - ڊيوٽي - رائيرو - سٽنگ -
رڪتب - ٽول - ڏان.

● خَرَّاجُ گُذَرُ: ذ. ڍل ڀريندڙ - ڏن پٽرو -
● خَرَّاجِي: ذ. صفت. ڏن ڀريندڙ. ڍل ڀريندڙ.
محصول ڏيندڙ.

● خَرَّارُ ۽ خَرَّارَ: ذ. [ف. خَرَّار = گڏھ
جي ڪڏڻ جيترو بار] اناج جو هڪ ماپو. سٺ
ڪاسن جو هڪ ماڻ (جوئر جو ۲۲ مٿو،
ٻاجهريءَ جو ۲۰ مٿو ۽ ڪڙڪ جو ۲۰ مٿو ماپو) -
خراڙ.

● خَرَّارُ ۽ خَرَّارَ: ذ. خرار.

● خَرَّاسَانُ: اسم خاص. ملڪ جو نالو (فارس ۾
عراق جي اڀرندي ۾ آهي).

● خَرَّادِ مَآغُ ۽ خَرَّادِ مَآغَ: ذ. صفت. بد دماغ -
ڪنڊ ذهن - بي وقوف - جاهل - مغرور - گهمندي -
هٽيلو - خيڏي - جاهل.

● خَرَّادِ مَآغِي: ٺ. بي عقلي - بد دماغي -
ڪند ذهني. هٽ - وڏائي - تڪيڙ.

● خَرَّادِ مَآغِي: خَرَّادِ مَآغِي: ذ. صفت. ٺٽر -

هو ڏي - ضدِي - ڪنڊ ذهن - ڏڏ - بد مست -
بي پرواه - بي عقل - بي وقوف.

● خَرَّادِ مَآغِي: ٺ. گڏھ جهڙي مستي - بد چالي -
ڪلچڙائي - شرارت بد معاشي.

● خَرَّادِ مَآغِي ۽ خَرَّادِ مَآغِي: ذ. صفت. گڏھ جي
مغز جهڙو - احمق - ڪنڊ نهم - ڏڏ - تواني - ديوانو.
فسادي - نيٽر - بي وقوف.

● خَرَّادِ مَآغِي: (آواز) گڏھ کي هڪڙن جو آواز.

● خَرَّابُ ۽ خَرَّابَ: ذ. صفت. [ع. خَرَّاب =
هو تباھ ٿيو] ڪينو - بچزو - گندو - بد - بڙو -
مڏو - عيبدار - بد زيب - ردئي - ويل - نڪمو -
ڪوجھو - ناڀاڪ - اڀوتر - ڀليت - ڀليد - قبيح - ويران -
تياھ - برباد - ڦٽل - ڦ - ڦٽل - خستہ - ضايع -
چٽ - ناس - آڇڙو.

● خَرَّابَاتِ: "خَرَّابُ" جو جمع. خرايون -
بچڙائيون - بد عادتون - خراب ڪم. شراب خانو -
گتو - ڪلال خانو. فاحش ڪاريءَ جو اڏو.
جواخانو.

● خَرَّابَاتِي ۽ خَرَّابَاتِي: ذ. صفت. شرابي -
ڀنگي (ڀنگ پيئڻ وارو). نشئي - موالي - جواڙي -
بد چال.

● خَرَّابُ ٿِيَنُ: بچزو ٿيڻ. ڪينو ٿيڻ. گندو
ٿيڻ. برباد ٿيڻ. آڇڙ ٿيڻ. بيگڙڻ. آواره ٿيڻ.
بد چال ٿيڻ. ڪري پوڻ.

● خَرَّابِ حَالُ ۽ خَرَّابِ حَالِ: ذ. صفت.
بچڙيءَ حالت ۾. ابتر حال - پريشان حال - بد حال -
● خَرَّابِ خَسْتَه: ذ. صفت. [ف. خَسْتَه =
آڇڙيل] سڄو - برباد - آڇڙيل - ناس - ويران -

آداس - پريشان.

- **خَرَسَانِي** ۽ **خَرَسَانِي**: ذ. صفت. خراسان جو. خراسان وارو. گڏھ جو ھڪ قسم.
- **خَرَشَن** ۽ **خَرَشُون**: ث. [ع. خَرَش = ھن رھڙ ڏني] نھن يا ڪنڊي جي رھڙ جو نشان. رھڙ - رھڻڊ - چيل - ڪڇلي - چيلڪو.
- **خَرَفَات**: ث. [ع. خَرَف = ھن بڪ ڪئي] جمع 'خَرَفَات' جو. واھيات ڳالھيون - بڪواس. ڪيل جھڙيون ڳالھيون - ڪيل مسخري - نئون - ڪارڪند.
- **خَرَفَات** ۽ **بڪ**: واھيات ڳالھيون ڪرڻ. بڪواس ڪرڻ. ڪيل جھڙيون ڳالھيون ڪرڻ. مسخري ڪرڻ.
- **خَرَام**: ذ. ف. ناز نخري واري نازڪ ھلڻي. ڀار سان ھلڻي. لوڏ سان ھلت. نازڪ چال - ٿور - لوڏ - ڏنڪ - ٽيلارو.
- **خَرَامَان**: ذ. صفت. ناز نخري سان ھلندڙ. خوش رفتار.
- **خَرَامَان** ۽ **خَرَامَان**: ناز نخري سان ھلڻ. ٿلندو ٿلندو ھلڻ.
- **خَرَانَت** ۽ **خَرَانَت**: ذ. صفت. [ھندي. ڪرانت = ٻوڙھو] ٻوڙھو - جھونو - آزمود ڪار - عاقل - داناءُ - روئڙو - روئڙو.
- **خَرَبُوزُو** ۽ **خَرَبُوزَا**: ذ. [ف. خَرَبُوزَه] ۽ **خَرَبُوزَه** = وڏو - ٻُڙهه = مٺو ۽ سُرو ميوو [ھڪ ڦل جو قسم. گدرو - خَرَبُوزَه - خربوزه. گھوڙي جي وارن مان ٺھيل چاري.
- **خَرَج** ۽ **خَرَجُون**: ث. [ھندي. ڪرج = آواز جي ٻاڙ يعني آواز جي نڪرڻ جو ھنڌ] مخرج. ● **خَرَجِين** ۽ **خَرَجِينُون**: ث. [ف. خَرَزِين] گھوڙي جي ٻئي تي ٻار ڪڍڻ جو ٻي مٺھون ڳوٺرو - ڪڙيو - ڪرسن - ڪرجين - زنجيرل.
- **خَرَجَنگ** ۽ **خَرَجَنگ**: ذ. [ف. خرچنگ = سياڻو] ٻائيءَ جي ھڪ جيت جو قسم. ٻائيءَ واٽرو (ت). ڪپڪڙو - ڪپڪڙو - سياڻو - سڙطان. ٻوٽيءَ جو ھڪ قسم. آسماني ٻارھن برجن مان ھڪ برج جو نالو.
- **خَرُچَن**: مصدر. خرچ ڪرڻ. صرف ڪرڻ. ڪپائڻ - ڪاپو ڪرڻ. استعمال ڪرڻ. ڪتب آڻڻ. ڪم آڻڻ. واپرائڻ.
- **خَرُچ** ۽ **خَرُچ**: ذ. روانگي (پيسي وغيره جي). خرچ ڪيل رقم - ڪاپو - ڪاپارو - لاڳت - ڪپت - واصل - پوتو. ھرج - نقصان - جوکم. پشما - ڏوڪڙ.
- **خَرُچَانُو** ۽ **خَرُچَانُو**: ذ. صفت. اجايو خرچ ڪندڙ - گھڻو خرچ ڪندڙ - گھڻ خرچائو - آڏائيندڙ (پشو). درياه دل - سخي - ھٿ ڦاڙ.
- **خَرُچ** ۽ **ٿين**: ڪپڻ صرف ٿيڻ - ڪم اچڻ - واپرائجڻ. ● **خَرُچ** ۽ **پسڪو** ۽ **خَرُچ** ۽ **پسڪا**: ذ. روزمره جي ڌرتي لپي. خرچ ٿيل رقم. ڪاڏي پيتي لاءِ مڙڙي. گھر جي ڪاٺي لاءِ گھربيل رقم. گذران جي پورتن. سيدو - سامان - سَمَر - توشو - رسد.
- **خَرُچ** ۽ **ٿين**: گھر جي خرچ پڪي لاءِ پشما ڏيڻ. مزوري ڏيڻ. خرچ ڪيل رقم ادا ڪرڻ. ● **خَرُچ** ۽ **ڪرڻ**: ڪنھن شيءِ جي خريداري ڪري ان جي عوض پشما ڏيڻ. ڪاپو ڪرڻ - ڪپائڻ - ڪم آڻڻ - ڪتب آڻڻ.
- **خَرُچ** ۽ **ڪنار** ۽ **خَرُچ** ۽ **ڪنار**: ذ. گھر ۽ جانورن جي ڪاڏي جو خرچ - خرچ پڪو.
- **خَرُچ** ۽ **ورجھڻ**: وڏي ضرورت جي پورائيءَ لاءِ. پشما خرچ ڪرائڻ. وڌيڪ خرچ ڪرائڻ.
- **خَرُچِيئو** ۽ **خَرُچِيئا** (ت): ذ. گھوٽين طرفان ڪنوارين کي مٿھر طوڙ ڏنل رقم.
- **خَرُچِي** ۽ **خَرُچِيئون**: ث. ٿورڙي خرچ لاءِ ڏنل پشما. ڪنھن ٻار کي (خرچن لاءِ) ڏنل ٿورا پشما. انعام - عطيو. محنت مزوري ڪرڻ کان سواءِ مليل رقم.
- **خَرُخَر**: ذ. (آواز) گڏھ کي ھڪلڻ جو آواز. ٻليءَ جو ننڊ ۾ آواز.
- **خَرُخَر**: ذ. (آواز) ڪونڪھرو - گھوگھرو.
- **خَرُخَرُو** ۽ **خَرُخَرَا**: ذ. [ف. خرخره] گھوڙي جي ٻھن صاف ڪرڻ جو اوزار. ڪڙڪرو. سنڌي سڪل تور مان ٺاھيو آھي.

● خَرُخَسَو ۽ خَرُخَسَا: ذ. [ف] خَرُخَسَه =
 دنگو-فساد [جهيڙو-جهيڙو-فساد-وڳوڙ-
 مانڌاڻ-هنبس-ٺٺو-ماچانگ-هٺل-گوڙ-رامائو-
 مٺڻ-ڌڻمڇر-بکيڙو-هنگامو-حشر-هٺلڙ-
 غلغلو-کيت ڀٽ-خرخشو.
 = خرخشو ۽ خرخشا: ذ. ڏسو "خَرُخَسَو".
 ● خَرُڌ: ث. [ف] عقل-دانائي-سيانپ-ڏاهپ-
 نهم-شعور-سمجه-ذهن-دماغ.
 = خَرُڌ مٺند: سيانپو-داناء-ڏاهو-عقلمند-
 دانشور-سمجهدار.
 = خَرُڌ مٺندي: ث. دانائي-دانشمندي-ڏاهپ-
 سيانپ-عقلمندي-هوشيار.
 ● خَرُڌ: ذ. صفت. [ف] ننڍو-ڇوٽو-ڌرو-
 گهٽ-ٿورو-ڪم عمر.
 = خَرُڌ ٻيڻ ۽ خَرُڌ ٻيڻ: ذ. صفت.
 ننڍي شيء کي وڏو ڪري ڏيکاريندڙ اوزار-
 خَرُڌ ٻيڻي.
 = خَرُڌ ٻيڻي ۽ خَرُڌ ٻيڻي: ذ. ڏسو
 "خَرُڌ ٻيڻ".
 = خَرُڌ مٺال: ذ. صفت. ننڍي عمر جو. ڪم عمر-
 طفل-ٻار-ٻچو.
 = خَرُڌ مٺالي: ننڍڻ-ٻالڻ-ڪم سٺي.
 = خَرُڌ مٺ ۽ خَرُڌ مٺ: ذ. [ف] تيارن جو
 هٿهيل. لوھ يا چم جو چيلهه ۾ ٻڌڻ جو ٻٽو.
 چمڙي جو لڪڻ-ڌرو-هٿتر-ڪٽڊم.
 ● خَرُڌو ۽ خَرُڌا: ذ. [ف] خَرُڌه = ڪا به
 ننڍڙي شيء [ننڍو-سڪو-ريزو-ريجو-ڪچرو-
 مٺ].
 ● خَرُڌه: ذ. [ف] ڪا به ننڍي شيء-ٽڪرو-
 ريجو-ريزو-ريزگاري. نڪتو-عيب-وڏو.
 = خَرُڌه ٻيڻ: ذ. صفت. بئرائي ڏسندڙ ۽
 ڪڍندڙ. عيب جو.
 = خَرُڌه ڦيروش ۽ خَرُڌه ڦيروش: ذ. صفت.
 ريزڪي وڪڻندڙ-گهوڙو.
 = خَرُڌه ڳيڙي ۽ خَرُڌه ڳيڙي: ث.
 عيب ڳيري-عيب جوڻي-نڪتہ چيني.

● خَرُڙ ڀڻ ۽ خَرُڙ ڀڻون: [ف] خَرُڙ ڀڻ =
 گڏھ جو سنج [چمڙي يا ڏاس مان ٺهيل ٻه مٺھين
 ڳوٺيري (جا ڪنھن به وھت جي پٺيء تي سامان
 کڻڻ لاء استعمال ڪجي). ڪڙيو-هَرُڙ ٿيڙ-ڪرسڻ-
 ڪُڙ ڇيڻ.
 ● خَرُڙ مٺند: ذ. [ف] خوش-راضي-شادمان.
 ڪفايت ڪندڙ-ڪفايتي.
 = خَرُڙ مٺندي: خوشي-رضامندو-قناعت.
 ● خَرُڙ مٺڻ ۽ خَرُڙ مٺڻ (ت): ذ. ڪٽڻ واري
 ٻوٽيء جو هڪ قسم (جو خارش سبب پائيء ۾
 ٽھڪائي وھنججي).
 ● خَرُڙ مٺند (خورشيد): ذ. [ف] سچ-سوريہ-
 سورج-آفتاب.
 ● خَرُڙ مٺ: ذ. [ع] خَرُڙ مٺ = هن ڪوڙ ڳالهايو
 ڪوڙ-بدوڙ-جوڻ-دروغ. ڪوڙي راه-ڪوڙو
 قياسي-ڪوڙو خيال-ڪوڙي رٿ-اٽڪل-ٽڪ-
 ڌڪو. شڪ-الومان-ٺٺل-ڳوڙو.
 ● خَرُڙ مٺو ۽ خَرُڙ مٺو: ذ. [ع] هاڻيء جي سُونه.
 ● خَرُڙ مٺ: ذ. [ع] خَرُڙ مٺ = هن ڦاڙيو [ڦاڙو-
 چير-ڌار].
 = خَرُڙ مٺ عادت: قدرت ۽ عادت جي قانون
 جي خلاف عجيب ڳالهه. ڪنھن وليء جي ڪراست. معجزو.
 = خَرُڙ مٺ ۽ خَرُڙ مٺا: ذ. [ع] خَرُڙ مٺ =
 هن ڦاڙيو [ٽڳڙي-چٽي-ٻوند-ٻرائو-چٽين
 پيل چولو-گودڙي. فقيرن جو لباس. مرشد کان
 مريد کي تبرڪ طور مليل جُبو.
 = خَرُڙ مٺ پوڻ: ذ. صفت. ڦاٿل يا چٽيون لڳل
 ڪپڙن وارو-درويش-فقير. الله لوڪ. صوفي.
 ● خَرُڙ مٺي ۽ خَرُڙ مٺون: ث. (آواز) اها
 ڪنگھ جنھن ۾ کانگهارو ٻاهر نه نڪري ٻہ
 رڳو اڙيء مان زوڪت نڪرن. نيڙيء جو آواز.
 ٽڙيء ۾ ڪڙڪو. گھڙڪي (موت جي). گھڙتو-
 ڪرڙاٽ (نيڙيء جو).
 ● خَرُڙ گاه: ذ. [ف] خَرُڙ = وڏو + گاه = هنڌ
 تمام وڏو تنبو. شاهي خيمو. تمام وڏو مڪان يا
 جاء-مجل. هلڪڙو تنبو-رائشٽي.

● خَر' گوش' ۽ خَر' گوش' : ذ. [ف. خَر' = وڌو، گڏهه + گوش' = ڪَن] وڌن ڪنن واري (جانور) جو هڪ قسم - گڏهه جي ڪنن جهڙو (جانور) - سهو - سيهڙ (سيهڙ).

● خَر' رَم' : ذ. صفت. [ف. خوش - سرهو - شاد - لهال - راضي - پرسن - شادمان. طبيعت ۾ خوش يا نبيڪ - نيمرو - جوڙ - توانو - تندرست. آسودو - بختاور - بخت وارو - سپاڳو - سرسبز - شاداب - تازو - آباد.

● خَر' سِي' : ث. خوشي - ساهي - سرهائي - شادماني.

● خَر' سَن' : ذ. صفت. [ف. خَر' = وڌو + من = ڊڳ].

● خَر' مَن' مَهاڻه : ذ. چند جو گهيرو - پيڙ - حلقو - هالو.

● خَر' مَو' ۽ خَر' مَ : ذ. [ف. ڪارڪ جو هڪ قسم - ڪجي - چوهارو - ڪارڪ - ڪجور - پاڻ ۾ مليل سڪل ڪارڪون - ڪٽل - ڪَر' مو - ڪجيءَ جو هڪ قسم (ت) منائيءَ جو هڪ قسم.

● خَر' موش' ۽ خَر' موش' (ت) : ذ. تمام پوڙهو آڻ.

● خَر' مَهره' : ث. [ف. خَر' = وڌو + مهره = ڪوڏي] وڏي ڪوڏي - وڏو ڪوڏ - سنڪ - لاقوس.

● خَر' ن' : ث. رازن جو اصطلاح. اوساريءَ جو هڪ قسم.

● خَر' وار' ۽ خَر' وار' : ذ. صفت. [ف. خَر' = گڏهه + وار = بار] گڏهه جي مس ڪٽڻ جيترو بار. ان" ساڻي جو هڪ قسم - سَن ڪاڻا - خَرار - ويهه مڻ تور ان". ڏسو "خَرار".

● خَر' و' ٽي' : اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (افغانن جو هڪ قبيلو).

● خَر' وُج' : ذ. [ع. خَرَج' = هوڪتو] نيڪال - ٻاهر نڪرڻ - ڪري اڀار ٿيڻ. حملو - بغاوت - شورش - فتنه - باغي ٿيڻ جي حالت. علم عروض موجب اهو لفظ جو نظم ۾ وصل کان پوءِ اچي.

● خَر' وُش' : ذ. [ف. هاليل پکيءَ جو هڪ قسم - ڪُڪُڙ].

● خَر' وُش' عَر' ش' : ذ. صبح ٿيڻ کان اڳ آواز ڪندڙ پکي.

● خَر' وُش' : ذ. [ف. آواز - شور - غل - هَن' بَس - لُٽَ - هَل - رامائو - ڌَمچر - حَشَر - هنگامو - هَلڙ - ماڇانگ - مڻ - غلغلو - ڏنگو - فساد - بکڙو - دانهن - فرياد - پُڪار. مرکبات ۾ ڪم ايندڙ لفظ جيئن: "جوش و خروش" وغيره.

● خير' يَب' ۽ خير' يَب' : ذ. ['فريب' جي پکڙيل صورت] فريب - ٺڳي - دولاڻ - دغا - چل - ترڪت - ڪٽ - ڪوٽ - گهاٽ - مڪر - ڌوڪو - ڌوڪو. اٽڪل - چالاڪي - تجويز - ڪُڌت - رمز. لَب'.

● خير' يَبِي' ۽ خير' يَبِي' : ذ. صفت. فريب ڪندڙ - ٺڳ - تريناڪ - ڪُپِيَتِي. تبصرتالي. بد معاش - لُڄ' - لُفنگو.

● خَر' يَد' ن' : مصدر. [ف. خريد ڪرڻ - نائي. وٺڻ - مَلهه. وٺڻ - سودڻ - گِنهڻ - وٺڻ - وِڻ هائڻ. - خَر' يَد' ۽ خَر' يَد' وُن' : ث. مَلهه ڏيئي ڪا شيءِ وٺڻ جي حالت - گِنهڻ - خريدي - سودو - وٺج. اگهه - مَلهه.

● خَر' يَد' اَر' ۽ خَر' يَد' اَر' : ذ. صفت. خريداري ڪندڙ - گِنهڻ - وٺندڙ - مَلهه. وٺندڙ - گيراڪ - گراھڪ. واپاري - وڻجارو - تجارتي - سوداگر. خواهان - چاهيندڙ - طالبو.

● خَر' يَد' اَرِي' ۽ خَر' يَد' اَرِي' وُن' : ث. وٺڻ جي حالت - خريداري ڪرڻ جي حالت - گيراڪي - وڪرو.

● خَر' يَد' فِر' وِخَت' : ث. مال جي ڏي وٺ - وڪرو ۽ خريداري - ڏيئي لٽي (مال جي) - واپار - سودو - ڏنڊو - تجارت - وٺج - سوداگري.

● خَر' يَد' فِر' وِخَت' ڪَر' : ث. واپار جي شهن مان ڪي وڪڻڻ ۽ وٺڻ.

● خَر' يَد' ڪَر' ن' : مَلهه. گِنهڻ - خريداري - سودڻ.

بالا عملدار هو، جتان هڪڙي تصوير هٿ لڳي، جنهن تي هڪڙي هاڻيءَ جي ڀالڪي ۽ فيل بان سميت شڪل نڪتل هئي).

● خَزَرُجُ: اسم خاص، [ع] عربستان جي هڪ قبيلي جو نالو.

● خَزَرِيْمَه: اسم خاص، بلوچستان جي جهلاوان علائقي جو هڪ ڳوٺ (جتان غزنوي تاجدارن جي زماني جا ڪي سڪا هٿ لڳا آهن).

● خَزَرِيْمُو: خَزَرِيْمَه: ذ. [ع. خزانہ] خزانو.

● خَس: ذ. [ف] سڪل گاهه - ڪٽڪ - ڪانا.

● خَسُ ثِيْبُ (ت): جُوئر جو ان (جو مرض سبب سنگ ۾ مارجي وڃي).

● خَسُ وَخَشَاك: ذ. ڪڪ ڪانا - گاهه ڪند - ڪين ڪچرو. پهر. اجائي سڃاڻي ڳالهه.

● خَسَارُو: خَسَارَا: ذ. [ع. خَسِيرَ = هن گهاٽو ڀاتو] نقصان - گهاٽو - ٽوٽو - ڇيهو - زيان - ضرر.

● خَسَارُو پَوَن: ٽوٽو پون - نقصان پون - حرج پون - گهاٽو پون.

● خَسَنُو (خَسَنُ): ذ. صفت. [ف. خَسَنُ = زخمي ڪرڻ] ڏ ڪوئل - ستايل - رنجور - رنجايل - عاجز. مايوس - لائيد - بيزار - ڪڪر - خفسي - ڪاوڙايل - ڇوڙايل - ڏ ٻايل. هيٺو - اڀرو - ڏ ٻرو - زخمي - گهايل - عاشق - بيمار - مفلِس - تنگدست.

● خَسَنَائِي: خَسَنَائِيُون: ذ. ڏڪ - رنج. ڳڻتي - ڪپت - ڪچائي. ڪاوڙ - ڏ ٻر - ڇوڙ - خرابي - بيماري - مفلِس.

● خَسَنُگِي: خَسَنُگِيُون: ذ. زخمي ٿيڻ جي حالت - گهاٽلي. دلڪيري - مايوسي - رنجيدگي - آداسي - پريشاني - ڏڪ - ارمان - غم. ناراضپو. مفلِس - تنگدستي.

● خَسَتُورِي: خَسَتُورِيُون: ذ. خوشبودار وکر جو هڪ قسم (جو ڇيو وڃي ٿو ته هرن جي دمن مان نڪري ٿو) - ڪستوري - گتوري - مُشڪ.

● خَر يَد وَ فَرُوخت: ث. خريد فروخت - ڏيڻي لڀي.

● خَر يَدِي: ث. خريد - خريداري. مَلَه - اگهه - سُرخ. قيمت - ناڻو. صفت. واپار ڪيل - ورتل - ڳنهيل - ڳنڍل.

● خَر يَطُو: خَر يَطَا: ذ. [ع] ننڍو ڳوٺرو - بچڪي - ٿيلهي - ڳوٺري. زمين جو نقشو.

● خَر يَف: خَر يَف: ذ. [ع. خَرَفَ = هن سَرُ جي موسم ۾ وڻ سان ميوو ڪٽڻو ڪيو] هڪ موسم جو نالو - خيزان - سَرُ. سانوڻي جي غصل جي مُند - سَرُ جو فصل - خزان جو فصل - سانوڻي جو فصل. ڪٽي.

● خِرَازَن: ث. ذ. [ف] سَرُ - هڪ موسم جو نالو - وڻن مان پٺن ڇڄڻ جي موسم (آڪٽوبر، نومبر ۽ ڊسمبر مهينا). بي رونقي - زوال - تباهي - بربادي.

● خِرَازَن اچَن: بربادي ٿيڻ - بهاريءَ جو ختم ٿيڻ - ويران ٿيڻ.

● خِرَازَن ٿِي وَجَن: خراب ٿيڻ - تباھ ٿيڻ - ويران ٿي وڃڻ.

● خِرَازَنُو: خِرَازَنَا: ذ. [ع. خِرَازَن = هن ڪٺو ڪيو] سون، چاندي وغيره گڏ ڪري رکڻ جو هنڌ - گنج. ناڻو. ملڪيت - ڏن. دنيا - مايا - سرمايو - ڏوڪڙ - دولت - ذخيرو. گودام - انبار - ٽوشاخانو. سرڪاري ٻڌا حفاظت سان رکڻ جي جاء - بئنڪ - خزاني آفيس. ڦل يا ٽوپي (ڇيلڻ يا حقي جي) ۾ تماڪ ۽ چغل رکڻ جي جاء (ت). اسم خاص تعلقي مڃاول ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● خِرَازَنِي: خِرَازَنِي: ذ. صفت. خزاني جو ڪنجي دار - خزانو رکندڙ - خزاني جي سنڀال ڪندڙ - خزاني وارو - پنداري - اڪائونٽنٽ - خازن.

● خِرَازَنِي دار: خِرَازَنِي دار: ذ. صفت. خزانچي.

● خِرَازَن بَنَد: اسم خاص. بلوچستان ۾ "بارشو" وٽ هڪ جهونو ڍڙو. (۱۹۱۳ع ۾ راه صاحب ديوان جمعيت راه ڪسي، جو رياست قلات جو

- **خَسْتَنَ** : ذ. صفت. [ف. خَسْتَنَ = زخمي ٿيڻ - زخمي ڪرڻ] زخمي - گهايل - دلگير - ڏکويل. رنجيده - رنجور - ٽاڪئون - پُٺو - پُرڪت. بدحال - ٻریشان - تنگدست - ذليل - خاموش - بيمار - نادار - مَناس.
- **خَسْتَنَ حَالُ** : ع. خَسْتَنَ حَالُ : ذ. صفت. خراب حال - بد حال - ٻریشان حال. ڏکويل - رنجایل - پيڙيل - دل شڪسته - لاهوش - رنجيده خباطر - آزرده دل.
- **خَسْتَنَ دِل** : ذ. صفت. رنجيده دل - دل شڪسته - ٻریشان حال وارو - بُري حال وارو.
- **خَسَنَ** : ن. ث. [من. کَسَنَ کَسَنَ. ف. خَشَخَش] ٻسارڪي وڪر جو هڪ قسم - پُستَ جي ڏوڏيءَ جي ڪڻ يا ٻچ - کس کس - پُستَ ڪڻ. ڪڇيءَ جي ڪاٻر جهڙيون سنهيون تندون (جن مان جاءِ کي ٿڌي رکڻ لاءِ پترو ٺهن ۽ الهن تي ڦوهارا ڪجن).
- **خَسَرُ** : ذ. [ف. سهرو].
- **خَسَرُو** : ع. خَسَرُو : ذ. زمينداري خرچ ٻڪي جو ڪتاب - تهيدارن وٽ زميندارن جو رکيل حساب ڪتاب. مساوڙ جو ڪتاب. واهن جي کاٽيءَ وغيره جي ڪم جو رکيل حساب ڪتاب. ڪرڙو - ڪسرو - سوڙھ - آرڙيءَ جي بيماري (جنهن ۾ ٻارن جي بدن تي داڻا لڪن).
- **خَسَرُو تيارَ ڪَرَنُ** : وصولي يا ساپ جو ڪتاب تيار ڪرڻ - ٻاهراڙيءَ ۾ گهرن ۽ گهرن جي مالڪن جي نالن جو رجسٽر.
- **خَسَرُو** : ذ. صفت. [ف. خُوبُرو - خوبصورت - سهڻو - حَسِين. مشهور - نالي وارو - نامور - هاڪارو. اسم خاص. خواجه ابوالحسن بن اميرالدين محمود لاجين عرف امير خسرو هندي ۽ فارسي جي مشهور شاعر جو تخلص. ايران جي بادشاهه جو لقب - خسرو پرويز هرمز جو پُٽ ۽ نوشيروان جو پوٽو، جيڪو شيرين جو عاشق هو.
- **خَسَرُوانَ** : ذ. صفت. بادشاهائو - شاهائو.
- **خَسَرُويَ** : ن. ث. شاهي - بادشاهي - شاهائو.
- **خَسَرُو** : ع. خَسَرُو : ذ. صفت. جنهن مان هوءَ کي قدرتي طرح ڏاڙهيءَ جا ۽ ٻيا ساري بدن جا وار نه هجن.
- **خَسَرُو** : ذ. [ع. خَسَرَفَ = هو ٻُڌو] چنبد گرهن.
- **خَسِي** : ع. خَسِي : (ت) : ذ. صفت. [ع. خَصِي] = ڪٽيل جي بگڙيل صورت [ڪڍڙو - نامرد - خَصِي]. ڪارڪن جو هڪ قسم (جنهن ۾ ڪڪڙي ڪانه ٿئي).
- **خَسِي** : ن. ث. [ع. خَسِي] : نامرد ٿيڻ - ڪڍڙو ٿيڻ - خَصِي ٿيڻ. ڪارڪن جو ڪڪڙي نه ڪرڻ (ت).
- **خَسِي** : ڪَرَنُ : ڪٽ ڪرڻ - جانورن جا خصيا ڪٽي، آڻهن جي جنسيت ختم ڪرڻ. نامرد بنائڻ - بي اثر ڪرڻ - خالي ڪرڻ.
- **خَسِي** : صفت. [ع. خَس] = هورڏيل ٿيو، هن گهٽايو [گهٽ درجي جو - معمولي - نيچ - رواجي - ٿورو - گهٽ - ادنيٰ - خفيف - سفلو - غير ضروري. ٿوري مَلهه وارو - ڪين جهڙو - غريبائو. ڪميٽو - بغيل - ڪنجشوم - هلاڪڙو - ٿورو - هلاڪڙي طبيعت وارو.
- **خِشَتَ** : ن. ث. [ف. سير].
- **خِشَتَ خَم** : ن. ث. ڪڇي سير.
- **خِشَتَ خَش** : ن. ث. [ف. خَس خَس. من. کس کس] ٻسارڪي وڪر جو هڪ قسم - ٻوست جي ڪٽ - کَسَنَ کَسَنَ - خَسَنَ خَسَنَ.
- **خِشَنَ خَشَنَ** : ن. ث. [ف. خَشَخَش].
- **خِشَتَ** : اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
- **خِشَتَ** : ع. خِشَتَ : ذ. صفت. [من. آچشڪ = سُڪل] سُڪل - سُڪو - ٺوٺ - آسائيل - لُوسائيل - آجائيل - ڪومائيل. اڻيو - اڻيوڳو - رُڪو. خالي - ٺلهو - ٻالهو - سُڪو. بي مَرَوَت - رُڪ مَنهون - بي لطف - بي مزه - بي سمجهه. ڀرت جو هڪ قسم.
- **خِشَتَ** : ن. ث. [ع. خِشَتَ] : سُڪل - رُڪو ٿيڻ - ڪُومائيل.
- **خِشَتَ** : ٻوڪ ع. خِشَتَ : ٻوڪون : ن. ث. سُڪل ٻوڪ - ڪُومائيل ٻوڪ - آسائيل ٻوڪ (جنهن کي پاڻي پورو آيل نه هجي).

- **خشڪ دماغ** ۽ **خشڪ دماغ**: ذ. صفت. بي مغز - بي عقل. چريو - ٻاڳل - چتر ٻٽ - ديوانو. سودائي - خفقاني - پورالو. بي مروقت.
- **خشڪ دماغي**: ث. ديوانگي - چريائي. سودا - خفقان.
- **خشڪ سال**: ذ. سوڪ وارو سال - ڏمڪار وارو سال - اٺاٺ وارو سال - ڪميء وارو سال. جنهن سال مينهن نه هوي يا درياءُ جو پاڻي نه اچي - ڏڪار - قحط.
- **خشڪ سالي**: ث. ڏمڪار - قحط - سوڪ - ڪال.
- **خشڪ ٽنڊي**: ث. ننڍهن ٽنڊو - ٽنڊي - ٽوٽ - ٽوٽو نئون - هلاڪو - ٽرڙو - ٽوٽو. ٽنڊي - ماکوڙي. ڪڇ ڪلاها.
- **خشڪ ميزاج** ۽ **خشڪ ميزاج**: ذ. صفت. رڪوروح - ترش رو - بد مزاج. دنيا ڪان ڪڪ.
- **خشڪو ۽ خشڪا**: ذ. (هميشه جمع ۾ ڪم ايندڙ). ڀٽ جو هڪ قسم - داغ کان سواءِ رڌل چانور - آٻاريل چانور - فقط پاڻيءَ ۾ ٺهيل چانور - ٿوري ڪپه سان رڌل چانور. سڪل اٿو جيڪو پچائڻ مهل ڇاڻي کي لڳايو وڃي - پٽيٽڻ.
- **خشڪي** ۽ **خشڪيون**: ث. سوڪ هجڻ جي حالت. سڪل زمين - سڪي. وات ۽ نڪ سڪي وڃڻ جي حالت - آڇ - ٽوٽس - پياس - چيڙ - غصو. قحط - ڏڪر - ڪال. مٿي جي خشڪي (جنهن ۾ تيل نه ملائڻ ڪري مٿي ڄمي وڃي).
- **خشڪيون** ۽ **پچائڻ**: اجايا خيال ڪرڻ - بيسود اڳڪٿيون ڪرڻ - پنه - پچائڻ - پور جاڳڻ.
- **خشڪيون** ۽ **جاڳڻ**: اجايا خيال ڪرڻ - پنه پچائڻ - بي سود اڳڪٿيون ڪرڻ.
- **خشڪيون** ۽ **چاڙهڻ**: ٽوٽس ڪرڻ - آڇ لڳائڻ. حواس گرم ڪرڻ. حيران ڪرڻ. پريشان ڪرڻ. زبان خشڪ ڪرڻ - گهڻو ڳالهائڻ نه ڏيڻ.
- **خشڪيون** ۽ **چڙهڻ** (خشڪيون وٺڻ): ڳالهائي نه سگهڻ - حواس باغث ٿيڻ - وائڙو ٿي وڃڻ.
- **خشڪيون**: هٿڻ: خشڪي هٿڻ: خيال هٿڻ - پور هٿڻ.
- **خشڪ**: ذ. [ف] چيڙ - ڪاوڙ - غصو - غضب - طيش - عتاب.
- **خشڪ اُڏو**: ذ. ڪاوڙ سان ڀريل - ڪاوڙيل - چيڙيل - غصي ۾ - رنج.
- **خشڪيون**: ذ. صفت. ڪاوڙيل - چيڙيل.
- **خشڪا**: ذ. صفت. خشڪين - ڪاوڙيل.
- **خشڪو (خشنود)**: ذ. صفت. [ف] خوش ٿيل - خوش - پرشن - رضامنڊ - لهال - راضي - سڪي - آسود.
- **خشڪو دي** (خوشنودي): ث. خوشي - راضو - رضامندي.
- **خشڪو**: ذ. [ع. خشڪ] هن عاجزي ڪئي [عاجزي - نيازي - نياز - ٺٽ - هيٺاهين. تابعداري.
- **خشڪو** ۽ **خشڪو**: نهائيت عاجزي ۽ ٺٽ واري دلي حالت.
- **خشڪوٽ**: ث. [ع. خشڪ] = هو سخت ٿيو [سختي - ڪهرائي - ڪٽر ٻٽ - ڪيراهت. وير - دشمني - عداوت. ٽنڊي - چيڙ - ڪاوڙ - غصو. نفرت - بچان.
- **خشڪي**: ث. [ع. خشڪي] = هو ڏنو - ڊپ - خوف - ڏڙ - پڻ - ڊج.
- **خشڪي**: ث. خشڪي.
- **خصل**: ذ. [ع. "خصلت" جو جمع] خصائل - خصلتون - عادتون - لچڻ - اعمال - اخلاق.
- **خصلت** ۽ **خصلتون**: ث. [خصلت جي بگڙيل صورت] لچڻ - عادت - خصلت - روش - وضع - طبيعت.
- **خصلت** ۽ **خصلتون**: ث. [ع. خصل] = هو فائق ٿيو [اڳرو ٿيو] عادت - لچڻ - سيا - ارڪان - اعمال - اخلاق - پرڪار - عيادت - خوء - چال - سيرت - چلت - رغبت - طبيعت - مزاج. خاصيت - وصف - گئ - صفت - لياقت. قسم - نمونو - جنس.

بادشاهه ليکيو وڃي ٿو). هڪ نبي جو نالو جنهن لاءِ چيو وڃي ٿو ته هن ظلمات ۾ وڃي آبِ حيات پيتو هو. جنهنڪري هو قيامت تائين جيئرو رهندو. حضرت خضر عليه السلام (ان جي نبوت ۾ اختلاف آهي، ڪي چون ٿا ته نبي هو، پر ڪن جو خيال آهي ته ولي هو. ان جو اصل نالو آرميا چيو وڃي ٿو).

● خَضُوعٌ: ذ. [ع. خَضَعَ = هن عاجزي ڪئي - هو لٿو] عاجزي - نيزاري - نياز - نوڙت. نرمي - نرم دلي - ٻاجهه.

● خَطٌّ ۽ خَطٌّ: ذ. [ع. خَطَّ = هن لڪو پاتو - هن لڪيو] لڪو - لڪ - ريڪا - ريڪ - سيٽ. نشان - علامت. حد - ڪنارو. لڪن جو نمونو. لڪڻي - لڪت - لڪي - تحرير - چيئي - رڦعو - پتري - نامو. رَسْمُ الخَطِّ - صورتخطي - دستاويز - سنڌي ڏاڙهيءَ جي ريهه - سونهاري - ريش جو گلن وارو حصو. سيڏين لڪن ڪڍڻ لاءِ وادڪي اوزار جو نالو.

● خَطٌّ اچڻ: ڏاڙهيءَ جي ريهه لهن - ڏاڙهي ظاهر ٿيڻ. چيئي اچڻ - ڪاغذ اچڻ.

● خَطٌّ اِسْتَوَا: ذ. زمين کي ٻه حصا ڪندڙ خيالي ليڪ - وڏي ۾ وڏي ويڪرائي ڦاڪ - پوڄڪ - اها ليڪ جا زمين کي اتر ۽ ڏکڻ وارن ٻن پُورن حصن ۾ ورهائي ٿي - دنيا جو تمام گرم حصو.

● خَطٌّ اَفَق: ذ. ڌرتي ۽ آسمان جي ملڻ واري حد جو لڪو. حد نگاهه.

● خَطٌّ ٺاهڻ: حجامت ٺاهڻ - حجامت ڪرڻ.

● خَطٌّ ٺهڻ: سُنهن ۽ ڪنڊ جا وار ٺاهڻ.

● خَطٌّ پَت ۽ خَطٌّ پَت: ذ. چيئي چٽائي - حال احوال - سڌ سماءُ.

● خَطٌّ جدي: ذ. سياري ۾ سج جي هلڻ لاءِ خطِ اِسْتَوَا کان ساڍا ٽيويهه درجا ڏکڻ واري هڪ خيالي ليڪ - لڪير ريڪا - جدي گهٻرو (جنهن تي سج پهچي ته ڌرتيءَ جي آترئين اڌ گول ۾ ڏينهن نڍي ۾ نڍو ۽ موسم سرد ٿئي).

● خَضَمٌ: ذ. صفت. [ع. خَضَمَ = هن جهڳڙو ڪيو] ويري - دشمن - بد خواه - حريف - مقابل - مخالف. مالڪ - آقا - خاوند. گهر وارو - مڙس - پٽار - شوهر.

● خَضُوصٌ: صفت. ظرف. [ع. خَصَّ = هن خاص بنايو] خاص - خاص ڪري - خاص طرح - خصوصاً - تاڪيد سان.

● خَضُوصاً: ظرف. خاص طرح - علي الخصوص - خاص ڪري - گهڻو ڪري - انهيءَ ڪري - ان سبب. خصوصيت ۽ خصوصيتون: خاصيت - خاص ڪن - خاص صفت. خاص ڳالهه.

● خَضُومَتٌ ۽ خَضُومَتُون: ث. [ع. خَضَمَ = هن جهڳڙو ڪيو] دشمني - عداوت - بد خواهي - وڍڙ - وڙوڌ - ڪلفت. اڀرڪا - بغض - ڪچڻو. عڪس - خار - ڪام - حسد - ساڙ - قيسو. جهڳڙو - جهڙو - ٽوٽو - فساد.

● خَضِصِي (خَضِصِي): ذ. [ع. خَضِصِي = هن خصبيا ڪٽيا] ٻيلا وڍيل - ڪٽ ڪيل - ڪٽ - مَخْنَثٌ - ناسرد - ڪڍڙو - اها عورت جنهن کي بهستان (بُبا) نه هجن.

● خَضِصِي ڪَرن: ڪڍڙو ڪري ڇڏڻ. ڪنهن ڪم جو نه ڪرڻ - بيڪار ڪري ڇڏڻ - بي همت ڪري ڇڏڻ.

● خَضِصِي ۽ خَضِصِيَا: ذ. ٻيلا - اُٺورو - ڪپور.

● خَضِصَابٌ ۽ خَضِصَابٌ: ذ. [ع. خَضَصَبَ = هن وارَ رنگيا] عام طرح هڪ رنگ - خاص طرح هڪ وسعت منڍي ۽ پٺير مان تيار ڪيل رنگ - وارن کي ڪارو ڪرڻ جو رنگ - ڪپس.

● خَضِصَابٌ لائين: وارَ ڪارا ڪرڻ. ٽيڪو لائين - عيب لڳائڻ - الزار مڙهڻ - گيلارو بنائڻ.

● خَضِصِرٌ (خَضِصِر): اسم خاص. [ع. خَضِصِرَ = هو سائو ٿيو] رهبر - رهنما - گمراهه ڪري رستو ڏيکاريندڙ. هڪ پيغمبر سڳوري جو نالو (جنهن لاءِ روايت آهي ته هو جنهن هنڌ ويهندو هو يا هلندو هو ته اهو هنڌ هميشه سرميسز ۽ آباد رهندو هو. قديم خيالن مطابق هو سمند ۽ دريائن جو

- خَطَّ آ-وَزگار: ذ. صفت. گناه بخشن وارو.
 خدا تعاليٰ جو هڪ صفاتي نالو.
 - خَطَّا بَخْشَن: ذ. صفت. ذوه معاف ڪندڙ.
 خطا بخشيندڙ.
 - خَطَّا ٿِيَن: پڻ ٿيَن - چوڪ ٿيَن - سَهَوَ پوَن -
 ذوه ٿيَن - گناه ٿيَن. گسَن - نه لڳَن (تير وغيره).
 نڪرَن - وَهَن (پيشاب وغيره).
 - خَطَّا پُوشَن ۽ خَطَّا پُوش: ذ. صفت. خطا
 ڏيڪندڙ - عيب پوش - عيب ڏيڪندڙ.
 - خَطَّا رِضا پوَن (ت): ذوه گناه ٿي پوَن.
 - خَطَّا ڪارَ ۽ خَطَّا ڪارَ: ذ. صفت. خطا
 ڪندڙ - گنهگار. ذوهي - اڀراڏي.
 - خَطَّا ڪرَن: چوڪ ڪرَن - غلطي ڪرَن.
 ذوه ڪرَن - گناه ڪرَن.
 - خَطَّا ڪاڻيَن: چوڪ ڪرَن - پڻ ڪرَن - پُلجَن -
 غلطي ڪرَن - ذوه ڪرَن - گناه ڪرَن - سَهَوَ
 ڪرَن - ڪيل گناهَن جي سزا پوڳَن - سزا ملَن -
 ڪيٽو لوڙڻ.
 - خَطَّا ڪي اِصْلَاحَ ڏِيَن: غلطي درست ڪرَن.
 گناه بخشَن - ذوه معاف ڪرَن. چشم پوشي
 ڪرَن - پڻ چوڪ ڪي نه ڏسَن.
 - خَطَّاوارَ ۽ خَطَّاوارَ: ذ. صفت. قصوروار -
 ذوهي - گنهگار - مجرم.
 - خَطَّائُون ڪَشَن: گناه بخشَن - ذوه معاف
 ڪرَن.
 ● خِطَابُ ۽ خِطَابَ: ذ. [ع. خَطَّابٌ = هن
 وعظ ۽ نصيحت ڪئي] ڪنهن جي روبرو ٿي
 ڳالهائڻ جي حالت - ڳالهه پولهه - گفتگو - ڪلام -
 روءِ سخن - ليڪچر - تقرير - پاشن - سرنامو. تعريفِي
 لقب - عزت جو نالو، جو حڪومت جي طرفان
 ملي - لقب - اسم - نالو. غصو - ڪاوڙ - چيڙ - عتاب:
 - خَطَّابَت: تقرير جو فن.
 - خِطَابُ ڏِيَن: لقب ڏيَن.
 - خِطَابُ ڪرَن: تقرير ڪرَن - ڳالهائڻ.
 - خِطَابِي ۽ خِطَابِي: ذ. صفت. خِطَابِ مليل -
 خِطَابِ ڏيل.

- خَطَّ خَطُّوط: خَطَّ پَت - چٽيون چٽاڻيون.
 - خَطَّ سَرَطَان: ذ. سج جي اونھاري ۾ هلڻ لاءِ
 خط استوا کان ساڍا ٽيويهه درجا اُتر واري خيالي
 ليڪ - ڪرَڪَ رِڪا - سرطان گهيرو (جنهن تي سج
 پهچي ته ذرتيءَ جي ڏاکڻي اڌ ۾ ڏينهن نٿي ۾
 نٿو ۽ موسم سرد ٿئي).
 - خَطَّ طُغُورَا: ذ. بادشاهي فرمان جو نمونو.
 - خَطَّ عُمُود: ذ. اُتر کان ڏکڻ تائين آڀي
 خيالي ليڪ - پايو - اها ليڪ، جيڪا ٻي سنئين
 ليڪ تي پوي ۽ ٻه گوڻيون ڪُنڊون ٺاهي.
 - خَطَّ ڪِتَابَت: ث. چٽي چٽائي - خط پَت -
 حال احوال - سَتَ سماءُ.
 - خَطَّ ڪَشَن: ذ. مقرر ماپ جي ليڪن ڪڍڻ
 لاءِ هڪ واڍ ڪو اوزار.
 - خَطَّ مَنُوازِي: ذ. ٻي ليڪ سان لڳوتار
 برابر مفاصلي تي هلندڙ ليڪ - پور وڇوت
 ليڪ.
 - خَطَّ مِجُور: ذ. اها خيالي ليڪ، جا زمين
 جي هڪ قطب کان ٻئي قطب تائين مقرر ڪيل
 آهي ۽ جنهن تي زمين ڦرندي رهي ٿي.
 - خَطَّ مُسْتَقِيم: ذ. سڌي ليڪ - سنئين ليڪ -
 اها ليڪ جنهن ۾ هڏي چوٽيءَ کان ٻيءَ چوٽيءَ
 تائين ڪا ڪنجي يا ڪو گهٽ نه هجي.
 - خَطَّ مُلَاقِي: ذ. جماعتِيءَ موجب گهيرو
 هڪ ۽ فقط هڪ هنڌ چڙهندڙ ليڪ.
 - خَطَّ مَسَاس: ذ. خط ملائي.
 - خَطَّ نِڪَرَن: ڏاڙهي اچڻ - ڏاڙهيءَ جي ريهه
 لٽڻ.
 - خَطَّ وَنَائِيَن: حجام کان ڏاڙهيءَ جي وارن جا
 خط ٺهرائڻ - ستوارت ٺهرائڻ.
 - خَطَّ و ڪِتَابَت: ث. خط پَت - لکپڙهه.
 ● خَطَّا ۽ خَطَّائُون: ث. [ع. خَطَّيَّة = هن
 غلطي ڪئي] چوڪ - پڻ - غلطي - ذوه - سَهَوَ -
 قَصُور - قصير - جُرم - پاپ - گناه - دوش -
 اسر خاص. اُتر چين ۾ مشڪ کان مشهور هڪ
 شهر جو نالو.

- خُطَابُ ۽ خُطَابٌ: ذ. مدرسو - اسڪول - مڪتب - ڪتاب.
- خُطَابِي ۽ خُطَابِي: ذ. صفت. طالب علم - شاگرد - ڪتابي.
- خُطْبُو ۽ خُطْبَا: ذ. [ع. خُطْبَةُ = تقرير] اهو ڪلام جنهن ۾ خدا تعاليٰ جو حمد تعريف ٿئي، ساراھ ۽ واکاڻ ڪئي وڃي - جمع نماز يا عيد نماز سان گڏ خدا تعاليٰ ۽ رسول الله صلي الله عليه وسلم جي ثناء نعت ۽ عام نصيحتون ڪرڻ. وعظ - ليڪچر - واکاڻ - تقرير، سمجھائي - نصيحت - اھڊيش. مھاڳ - مقدمہ.
- خُطْبِي ۽ خُطْبِي: ذ. صفت. [ع. خُطْبَ = هن تقرير ڪئي] خطبو پڙهندڙ - وعظ ٻڌائيندڙ - تقرير ڪندڙ. واعظ - ليڪچرار - مقرر.
- خُطْرُو ۽ خُطْرَا: ذ. [ع. خُطْرَ = دل ۾ خيال آيو - حادثو ٿيو] خوف - ڊپ - پو - ڌر - ڊج - انديشو - جوکو - آفت - دشواري - سختي - وسوسو - حيراس.
- خُطْرُنَاڪُ ۽ خُطْرُنَاڪ: ذ. صفت. خطري وارو - ڊپ وارو - پيواسٽو - خوفناڪ - خوفناڪو - پيانڪ.
- خُطْرِي ۾ وجهڻ: جوکي ۾ وجهڻ - مصيبت ۾ ڦاسائڻ.
- خُطْمِي: ٺ. [ع. ڀسارڪي وکر جو هڪ قسم - گل خيرو، پڻ پڻتر (ٽيڪن وانگر، ڳاڙهي رنگ جي ستارن جهڙو ميران تي مائل بيچ). ● خُطْبِي: مصدر. (خط منجهان نڪتل) ليڪڻ - ليڪو ڪڍڻ - حد مقرر ڪرڻ.
- خُطْمَ: ذ. [ع. زمين جو ٽڪر - سر زمين - ٻيلاٽ. حصو - ٽڪر (مُلڪ جو). ننڍو شهر. مُلڪ.
- خُطْبِي: ذ. صفت. [ع. ڪثير - جهجهو - وڏو - گهڻو - نهايت.
- خُفَقَا ۽ خُفَقَا: ذ. صفت. [ف. ناراض - رنج - آزردہ - ناخوش. بيزار - ڪڪ - وڇيل - خفي.
- خُفَقَا ٿيڻ: ناراض ٿيڻ - رنج ٿيڻ - بيزار ٿيڻ.
- خُفَقِي ڪرڻ: رنج ڪرڻ - ناراض ڪرڻ - بيزار ڪرڻ.
- خُفَقُ ۽ خُفَقُ: ذ. ("خُفَقُ" يا "خُفَقَان" جي بگڙيل صورت) خيال - ڌيان - لوري - نات - يادگيري - جهوري - گهڻي - فيڪر - پُور. مرضي - خواهش - تمنّا - اڇا - ڪامنا - مَنَسَا - مَنَد - دل - رُچي. دماغ ۾ خلل - چريائي - سوداء - جنون. (ڪ) شوق.
- خُفَقِي ۽ خُفَقِي: ذ. صفت. خفت ڪندڙ - خيال وارو - فڪر مند - پورالو - اڇاوان - سدائتو - خواهشمند - خواهان. شوق مند - شوقين - سرگرم - آتساهي - آجهائيتو. ٺهه - غورشي - حيرصي. سودائي - خفقاني - خللي - جنوبي. جانور (شڪار لاءِ) يا پکي (ڪڪڙ، تتر وغيره وڙهائڻ لاءِ) ڌاريندڙ، سائيندڙ يا پاليندڙ.
- خُفَقُ ٺ: ٺ. [ع. خُفَقَ = هو هلاڪو ٿيو] هلاڪائي - ڦڪائي - شرم - خجالت. ڌلٽ - بي عزتي - هٽڪ. نماڻائي - عاجزي - مسڪيني.
- خُفَقَنَ: ذ. صفت. [ف. خُفَقَنَ = سُمهن] سُمڻل - غافل - اڻ واقف - جاهل.
- خُفَقَان ۽ خُفَقَان: ذ. ("خُفَقَان" جي بگڙيل صورت) دماغ جي خرابي - چريائي - ڳڻپين جو سبب - سوداء - دل هٽول - خفقان. ڊپ - حراس - خوف. اعصابي ڪمزوري - بدني طاقت جي گهٽتائي. هيٺائي - ضَعْفُ - ضعيفائي - ڪم طاقتي.
- خُفَقَانِي ۽ خُفَقَانِي: ذ. صفت. خفقان جي بيماريءَ ۾ ورتل - سودائي - پورالو - خفقاني. ڊيڄو. اعصابي ڪمزوريءَ ۾ ورتل - بدلي طاقت جي گهٽتائي وارو.
- خُفَقَان ۽ خُفَقَان: ذ. [ع. خُفَقَ = اضطراب ۾ ٿيو] دل جي ڌڙڪ - گهٽپراحت - بي قراي. هڪ بيماريءَ جو نالو (جنهن ۾ دل جي حرڪت وڌي وڃي) - دل هٽول - سوداء - ماليخوليا - چريائي - جنون - خفقان - اعصابي ڪمزوري - بدني طاقت جي گهٽتائي - ڊپ - حراس - خوف.

● خَلَا: ذ. [ع. خلا = هو خالي ٲيو] خالي جاء- خالي هند- خال- زمين ۽ آسمان جي وچ وارو خال- پور- ٲولار- وايو منڊل.

● خلاص ۽ خلاص: ذ. صفت. [ع. خلاص = هو آزاد ٲيو] آزاد- چٽل- رها- ڇڏيڪ- ڇوٽ. فارغ- واندو- آجو- ڇڙواڳ- ختم- مڪمل- ٲورو- ڪٽل- ڪم آيل- ڇڙيل.

● خلاصِي ۽ خلاصِيُون: ث. آزادي- رهائي- نجات- مڪتي- ڇوٽڪارو- موڪ- ڇڙواڳي.

● خلاص ٲٽاٲڙي: ث. ٲٽسارڪي وڪٽر جو هڪ قسم (گاڙهي، ميري، زردِي ۽ اڇي رنگ جون ٽڪيون ٿين).

● خلاصو ۽ خلاصا: ذ. صفت. [ع. خلاص = هو خالص ٲيو] صاف، خالص- ليچ- نچو- خاص- پنهنجو- ذاتي- شخصي- نيو يڪلو- اڪيلو- علحدہ- خالصي- غير سرڪاري. هٽڙ- موڙي- سڄوئي- بلڪل- پوشيدو- بي اونو. اختصار- ٽٽ- لڇوڙ- حاصل ڪلام. ست- جوهر- عرق.

● خلاصائي ۽ خلاصائيُون: ث. ويڪرائي- ڪشادگي- موڪرائي- فراغت- ڇوڙائي.

● خلاصيگائي ۽ خلاصيگائيُون: ث. واند ڪائي- اڪيلائي- خلاصائي- خلتوت.

● خلاصو ٿيڻ: ويڪرو ٿيڻ- وڏو ٿيڻ- ڪشادو ٿيڻ. ڍلو ٿيڻ. ڪٽل. اڪيلو ٿيڻ- نيو يڪلو ٿيڻ.

● خلاصو ڪرڻ: ويڪرو ڪرڻ- ڪشادو ڪرڻ- وڏو ڪرڻ- ڪولڻ. ڍلو ڪرڻ. اختصار ڪرڻ- ٽٽ ڪرڻ.

● خلاصِي ۽ خلاصِي: ذ. صفت. وليجه هلائيندڙ- لاکٽو- ملاح- ميربحر. تو بخاني يا جهاز تي ڪم ڪندڙ. تنهن جو رڪوال.

● خيالف ۽ خيالف: ذ. صفت. [ع. خلتف = هن مخالفت ڪئي] ٲٽي هتي ٻيڻ جي حالت- برخلاف- برعڪس- آهڙو- ضيد- ناسواق- ڪوڙ- جوڻ- ڪوٽ- حريف- دشمن- مقابل- سامهون.

● خَفَقَتَانُ ٲِيَمَنُ: سوداء ٿيڻ- جئون ٿيڻ.

● خَفَقَتَانُ ٲِچائين: اڃاين خيالن ۾ ٻان ڪي خوش ڪرڻ- اڃا يا ٲور ٲڄائڻ.

● خَفَقَتَانِي ۽ خَفَقَتَانِي: ذ. صفت. ڊڄو- اعصابي ڪمزوري ۾ ورتل- بدني طاقت جي گهٽتائي وارو. ڇريو- سودائي- جئونسي- ٻاڳل- خفقاني.

● خَفَقَتِي ۽ خَفَقَتِيُون: ث. [ف] ناراضگي- رنجش- بيزاري- ٲريشائي- ناخوشي. رنج- ڪاوڙ- ڇڙ- جوش- غصو- ڏمر- غضب.

● خَفَقَتِي خَفَقَتَا: ذ. [ف] دماغي وڳوڙ- خلتل- خفت- سوداء- ويچار- ڳٽي- ڪجائي- ڪپٽ- آلڪو- آڊڪو. دل جي ڌڙڪ- آند مانت- ولوڙ- ورڇ- بيزاري- دقت. ناراضگي- رنجش. ڪم جي گهٽتائي- گهٽل- تڪليف- ڏوهرو- مڙچل- مصيبت. ڇڙ- تيسو- ڪسچ- ڪاوڙ.

● خَفَقَتِيُون: سوداء ٿيڻ. آند مانت ٿيڻ. ويچار ٿيڻ. خَفَقَتِيُون ٲِچائين: خيال ڪرڻ- ويچار ڪرڻ- سوداء ٻڄائڻ.

● خَفَقَتِي ۽ خَفَقَتِي: ذ. صفت. ناراض- رنج. ڪڪر- بيزار- ورجايل- اتو- هلاڪ.

● خَفَقَتِي ٲِيَمَنُ: ڪاوڙجڻ- ناراض ٿيڻ- ڇڙڻ- رنج ٿيڻ- ٲريشان ٿيڻ.

● خَفَقَتِي ڪرڻ: بيزار ڪرڻ- ڪڪر ڪرڻ- رنج ڪرڻ.

● خَفَقَتِيَه: صفت. [ع. خفتي = هن لڪايو] لڪل- ڳجهو- پوشيده- الوپ- مخفي- باطني- ڇٽيل- ڳٽ- اولائتو. ڊلي ڏرڪر- ڳجهه- اندر- باطن (ل).

● خَفَقَتِيَه ٲُوليس: ث. پوشيده ٲوليس- جاچ ڪندڙ ٲوليس- جاسوسي ٲوليس- سي- آءِ- ڊي (C. I. D).

● خَفَقَتِيَه: صفت. [ع. خفت = هو هڪو ٲيو] هڪو- خسيس- گهٽ- ٿورو- باريڪ- ذليل- رسوا- بي عزت- ليچ- ڪم ذات- بد اخلاق- بد چال- فاحش. هڪ بحر يا وزن جو نالو.

۱. خيلاف بتياني ۽ خيلاف بتيانيون: ٺ. ڪوڙي ڳالهه - ڪوڙو بيان.
۲. خيلاف چئون: ڪوڙ ڳالهائڻ. طبيعت جي لاءِ موافق ڳالهه ڪرڻ.
۳. خيلاف حق: سچ جي برخلاف.
۴. خيلاف دستور: صفت. رواج جي خلاف - قانون کان ابتڙ - بي قاعده - بي قانون.
۵. خيلاف راء: مرضي جي خلاف - ڪنهن جي خيال جي ابتڙ.
۶. خيلاف سمجهڻ: آبتڙ سمجهڻ - ڪوڙ سمجهڻ.
۷. خيلاف شرع: شريعت محمدي جي آبتڙ - شريعت جي برعڪس - ناجائز.
۸. خيلاف طبع: طبيعت جي برخلاف - مزاج جي برعڪس.
۹. خيلاف عقل: عقل جي آبتڙ - سمجهه کان ٻاهر.
۱۰. خيلاف قياس: لاسڪن - عقل جي خلاف.
۱۱. خيلاف ڳالهائڻ: آبتڙ ڳالهائڻ - فائدي ۾ نه ڳالهائڻ.
۱۲. خيلاف ورزي: ٺ. قاعدي جي ڀڃڪڙي - برخلاف ڪم ڪرڻ.
۱۳. خيلاف وضع: طريقي ۽ عادت جي برخلاف - رسم ۽ رواج جي آبتڙ - عام دستور جي خلاف.
۱۴. خيلاف هجڻ: برخلاف ٿيڻ - مخالف هجڻ - آبتڙ هجڻ - دشمن هجڻ.
۱۵. خيلاف ۽ خيلافتون: ٺ. [ع. خلف = هو پوءِ آيو] ڪنهن جي وفات کان پوءِ ان جي جاءِ تي ويهڻ جي حالت - لائبي - ثابث - وليعهدي - مسلمانن جي بادشاهت - مسلمان خليفي جو عهدو - لبي يا ولي جي جاءِ نشيني.
۱۶. خلافت تجرؤ: ترڪيءَ ۾ خلافت کي وري قائم ڪرڻ لاءِ هندستان ۾ ۱۹۲۰ع ۾ هلايل هاجل.
۱۷. خلافت راشيده: ٺ. حضرت ابوبڪر صديق، حضرت عمر فاروق، حضرت عثمان غني ۽ حضرت علي رضوان الله تعالىٰ عليهم جي حڪومت ۽ حڪومت جو زمانو.
۱۸. خيلافتي ۽ خيلافتي: ٺ. صفت. خلافت ڪندڙ - خلافت جو - خلافت تحريڪ ۾ بهرو وٺندڙ.
۱۹. خيلافتي: ٺ. [ع. خلافت = هن پيدا ڪيو] پيدا ڪرڻ وارو - گهڻو پيدا ڪندڙ.
۲۰. خيلافت: ٺ. [ع. ختل = هن ورڻي ڪئي] ٻن شين جي وچ ۾ مفاصلو. ڏندن ڪوٽڻ جو اوزار. فقير موجب ڏاڙهيءَ جي پاڙڻ يا هٿن ۽ ڀيرن کي پاڻي پهچائڻ لاءِ وارن ۽ آڱرين کي جدا ڪرڻ جي حالت.
۲۱. خيلافت ڪرڻ: ٺ. ڏند ڪوٽڻ - ڏاڙهيءَ جي وارن جي پاڙڻ کي ڀسائڻ لاءِ وارن کي هٿن جي آڱرين سان ڪوٽڻ ۽ بار بار جدا ڪرڻ.
۲۲. خيلافت: ٺ. [ع. ختاله = هن ان کي دوست ڪري ورتو] دوستي - ياراني - يارائو - سنگت - ياري - اخلاص - آشنائي. محبت - سچو عشق ۽ مستي جيئن ته: "دوستي ڌار ڌري، جهڙو خيلافت خنجر آيو" (شاه).
۲۳. خيلافت خنجر: ٺ. محبت جي ٿر (ل).
۲۴. خيلافتان: ٺ. [ع. ختالچ = هن چوريو يا هلايو] ڌڙڪ - ترديد - انديشو - فڪر - گهٻراهت - چڻڻا.
۲۵. خيلافتي: اسم خاص. ترڪ نسل مان دهلي جي بادشاهن جو هڪ گهراڻو (جنهن جو پهريون بادشاهه جلال الدين فيروز شاه خلجي هو. عيسوي سنه ۱۲۸۱ کان ۱۳۲۱ تائين). هڪ ذات جو نالو (ت).
۲۶. خيلافت خيال: ٺ. [ع. ڳڻهه جو هڪ قسم - هازيب - آواز ڪرڻ وارو ڳڻهه.
۲۷. خيلافت ۽ خيلافت: ٺ. [ع. ختلد = هو هميشه لاءِ رهيو] هميشگي - هميشه رهڻ جي حالت - بهشت - جنت - فردوس - سرگ - هميشه رهڻ واري شيءِ.
۲۸. خيلافت آشيان: ٺ. صفت. [آشيان = اڪيرو] جنتي - بهشتي - جنهن جو بهشت ۾ مڪان هجي.
۲۹. خيلافت بترين: ٺ. سڀ کان اعليٰ بهشت - فردوس اعليٰ.

- خُلْفَاءُ: ذ. [ع] "خليفة" جو جمع. خليفة-
نائب - جاء لشين - ٻوئلڳ.

- خُلْفَاءُ رَاشِدِينَ: رشد ۽ هدايت وارا خليفة-
اسلامي سلطنت جا پهريان چار خليفة (حضرت
ابوبڪر صديق، حضرت عمر فاروق، حضرت
عثمان غني ۽ حضرت علي رضوان الله تعالى عليهم
اجمعين).

● خُلُقٌ ۽ خُلُقٌ: ذ. [ع] خَلَقَ = هن ٻه
ڪيو [پيدائشي سڀاءُ - لچڻ - عادت - سیرت - مزاج -
گڻ. آڻڻ ويهڻ ۽ ميلڻ جڳڻ جو اخلاق - پيش
اچڻ جو سهڻو نمونو - آڌرپاءُ - تعظيم - آب - عزت -
مان - لياقت - مروت - فضيلت - خوش اخلاقي -
خوش مزاجي - ڪيلڪائي.

- خُلُقٌ ذَرِيَّةٌ: سهڻي نموني پيش اچڻ - محبت
سان هلڻ.

- خُلُقٌ وارو ۽ خُلُقٌ وارا: ذ. صفت. بااخلاق -
مروت وارو - فضيلت وارو - سلجڻو.

● خُلُقِيْن: مصدر. (عربي مان ورتل) ٻه
ڪرڻ - آهائڻ - ٺاهڻ - بنائڻ. ڪيچن مان ڪي
ڪرڻ - "نيسٽ" مان "هسٽ" ڪرڻ.

- خُلُقٌ: صفت. پيدا ٿيل - پيدا ڪيل - پيدائش -
آپايل. ث. انسان ذات - بني نوع انسان - بني آدم -
عام ماڻهو - لوڪ - عالم - آدمي - رعايا - رعيت - جنتا.
- خُلُقٌ آزارٌ ۽ خُلُقٌ آزارٌ: ذ. صفت. عار
ماڻهن کي آزار ڏيڻ - ظالم.

- خُلُقَتٌ ۽ خُلُقَتُون: ث. خلق - مخلوقات.
- خُلُقَتٌ ۽ خُلُقَتُون: ث. پيدائشي حالت -
سرشتي - فطرت - خميرو.

- خُلُقٌ ڪيلائين: بدنام ٿيڻ - خوار ٿيڻ -
ماڻهو ڪلائڻ.

- خُلُقَتَهَارٌ: ذ. صفت. پيدا ڪندڙ - آهائيندڙ -
خالق. الله تعالى جو هڪ صفاتي نالو.

- خُلُقَتِيلٌ: ذ. صفت. پيدا ڪيل - آپايل.
ث. ڪائنات - خالق.

- خُلُقِيَّةٌ: ذ. صفت. پيدا ڪندڙ - آهائيندڙ -
خالق.

- خُلْدُ مَكَائِي: ذ. صفت. بهشتي - جنتي -
خلد آشيان.

● خُلْدُش: ث. [ف] چيڪار - ڪنڊي جو
جسم ۾ چيڪو. ڪٽڪو. خُصومت - جهڳڙو -
راندڪ - پچڪڙي. بي آرمي - بي قراري - چوراڪورا.
- خُلْدُش وُلْدُش (ت): خار لڳڻ - ڪنڊو لڳڻ.
ڪاوڙ لڳڻ.

● خُلْطٌ: ذ. [ع] خَلَطَ = هن ملايو گڏجي
وڃڻ جي حالت - ملاوت - ميل - ميل جول -
مونجهارو - گڏوڳ - رولو. صفت. گڏيل - مليل -
کاڌڙ. هميشه مرڪب ۾ ڪم ايندڙ لفظ. جيئن:
"خُلْطٌ مَلْطٌ" وغيره.

- خُلْطٌ مَلْطٌ: صفت. سليل جليل - ملاوت
ڪيل - کاڌڙ ماڌڙ.

● خُلْطٌ ۽ خُلْطٌ: ذ. [ع] آڏن ۾ پيدا ٿيل
گندگي. انساني طبيعتن مان هڪ مواد جهڙوڪ:
صفرا، بلغم، خون ۽ سودا. طبع - مزاج. پاڻي -
رطوبت. مذاق - خوش طبعي - ڪيل - ڀوڳ - چرچو -
موج - لهرو - پور - خيال - رڀڪ.

● خِلْعَتٌ ۽ خِلْعَتُون: ث. [ع] خَلَعَ =
هن عزت مان چوغو پهرايو [پني کي بخشش طور
ڏنل لباس - وڳو - جامو - لبادو. ڪنهن بادشاهه جي
امير يا سردار کي عزت طور پهرايل پوشاڪ -
جڳو - فرغل - سروي - ٻاڪڙر - تحفو - عظيم.
- خِلْعَتٌ پَهَرائين: پوشاڪ عطا ڪرڻ -
انعام ڏيڻ.

- خِلْعَتٌ فَاخِرَةٌ: ث. اهڙي سروي جنهن تي
فخر ڪجي - لارڪ ۽ نفيس لباس - نهايت عمدِي
پوشاڪ.

- خِلْعَتٌ مِلَنٌ: پوشاڪ يا لباس جو انعام ملڻ.
- خِلْعَتِي ۽ خِلْعَتِي: ذ. صفت. خيلعت
۽ ڪايل - سروي ۽ وارو - عزت جي وڳي وارو.
پهريل - ڍڪايل - انعامات حاصل ڪيل.

● خَلَفٌ: ذ. [ع] خَلَفَ = هو ٻوئلڳ ٿيو
ليڪه فرزند - صالح فرزند - سڀاڳو پٽ - فرزند - پٽ.
جاء نشين - مستحق - حقدار - وارث.

● خَلَلُ عَ خَلَلٌ : ذ. [ع. خَلَّ = هو لاغر ليو- هن وڻي ڪئي] رُخندو- سوراخ- ٽنگ- ٻرڪهڻ- دُرُز- وِڻي. رَنڊڪ- ڀڃڪڙي- رُڪاوٽ- روڪ- اٽڪ- دَخَلُ. وڳوڙ- پَنگ- ٻڪيڙو- جهيڙو- جنگ- جهيڙو- فتنو- فتور- اڻوٺ- اڻٻٺ- اختلاف- ايتري- قيتاڙو- ڏَقِيڙ- بلو- فتنه انگيزي- بغاوت- رولو- گڙيڙ- مولجهارو- بي انتظامي- تڪرار- نقصان- خسارو- ٽوٽو- حرج- دشمني- وروڌ. بيماري- روڪ. ڊڪ- تڪليف.

● خَلَلُ اِنْدَازُ عَ خَلَلِ اِنْدَازُ : ذ. صفت. فسادي- جهيڙاڪ- فتنائي. ● خَلَلُ جاڳائينُ : رولو مچائڻ- فساد مچائڻ- رلڊڪ وجهڻ- رُڪاوٽ وجهڻ. ● خَلَلُ دِماغُ : ذ. صفت. دماغ جو فتور- چريائي- ماليخوليا- سوداء- جئون. ● خَلَلُ ڪِرَنُ : نقصان ڪرڻ.

● خَلَلِيفُو عَ خَلَلِيفُو : ذ. [ع. خَلَصَ = هو پاڪ صاف ٿيو] سادو ۽ پاڪ ٿيڻ جي حالت- سادگي- صفائي- پاڪائي. نيچ دوستي- سچي دوستي- اخلاص- محبت- صداقت- سچائي- وفاداري. ● خَلَلِيفُو عَ خَلَلِيفُو : ذ. [ع. "خَرِيفُ" = کيسو] جي بگڙيل صورت [اها ڳوٺڙي، جنهن جو منهن ڏاڳي سان ائين سِيپِيئَلُ هجي جو ان کي کولي يا بند ڪري سگهجي. ڳوٺڙي- ٻوٽڙي- ڦوٽڙي- ٽيلهو.

● خَلَلِيفُو عَ خَلَلِيفُو : ذ. [ع. آپسنند- پاڻيءَ جو هڪ ڀاڱو، جنهن جي ٽن پاسن کان خشڪي ۽ چوٽين پاسي کان سمنڊ مابل هجي. جيئن: خليج بنگال، خليج فارس وغيره. درياء- نهر. ● خَلَلِيفُو عَ خَلَلِيفُو : ذ. صفت. [ع. خَلَلِيفُو < خَلَفَ = هو پوءِ آيو] ڪنهن کان پوءِ ايندڙ- ولي عهد- قائم مقام- جاءِ نشين (بادشاهه وغيره جو) بدران ايل يا بدران موڪليل- عھوضي- لائب. الله تعاليٰ جي طرفان ملڪ جي حڪومت هلائيندڙ- خدا جو لائب. ٻيڙ ڪم ڪندڙ- مددگار- واهرو.

● خَلَلِيفُو عَ خَلَلِيفُو : ذ. [ع. خَلَّ = هو لاغر ليو- هن وڻي ڪئي] رُخندو- سوراخ- ٽنگ- ٻرڪهڻ- دُرُز- وِڻي. رَنڊڪ- ڀڃڪڙي- رُڪاوٽ- روڪ- اٽڪ- دَخَلُ. وڳوڙ- پَنگ- ٻڪيڙو- جهيڙو- جنگ- جهيڙو- فتنو- فتور- اڻوٺ- اڻٻٺ- اختلاف- ايتري- قيتاڙو- ڏَقِيڙ- بلو- فتنه انگيزي- بغاوت- رولو- گڙيڙ- مولجهارو- بي انتظامي- تڪرار- نقصان- خسارو- ٽوٽو- حرج- دشمني- وروڌ. بيماري- روڪ. ڊڪ- تڪليف.

● خَلَلُ اِنْدَازُ عَ خَلَلِ اِنْدَازُ : ذ. صفت. فسادي- جهيڙاڪ- فتنائي. ● خَلَلُ جاڳائينُ : رولو مچائڻ- فساد مچائڻ- رلڊڪ وجهڻ- رُڪاوٽ وجهڻ. ● خَلَلُ دِماغُ : ذ. صفت. دماغ جو فتور- چريائي- ماليخوليا- سوداء- جئون. ● خَلَلُ ڪِرَنُ : نقصان ڪرڻ.

● خَلَلِيفُو عَ خَلَلِيفُو : ذ. صفت. جهيڙائي- فسادي- تڪراري- معاملائي- فتنه انگيز- بغاوتي- مولجهارو وجهندڙ- جهيڙاڪار- وڙهڻو- جنگير- ٻچاڙو- لوٽيڙو- ڪٽهڙو- چيٽا پور- شرير- حرڪتي.

● خَلَلُ عَ خَلَلُ : ذ. حرڪت- چترائي- لڄائي- ڪٽوٽس- ڪيچل. نقصان- حرج- ڇيهو- ڦوٽ- مونجهارو- وڳوڙ- ڏَقِيڙ- خَلَل- رولو- قيتارو- مالڏان- ٻائيتال- ڳوڙ.

● خَلَلُ ٻارُنُ : گهڻي حرڪت ڪرڻ- زياده نقصان ڪرڻ.

● خَلَلُ عَ خَلَلُ : ذ. [ع. خَلَا = هو خالي ٿيو] ڪنهن جاءِ جي خالي ٿيڻ جي حالت- خالي جاءِ- اڪيلائيءَ وارو هنڌ- پوشيدگي- هلندگي- تنهائي- اڪيلائي- خلاصگائي- ايڪانت- گوشو- گوشه نشيني- نيويڪلائي- اڪيلاڻپ. جيئن:

"جن کي عشق عميق جو، سي خَلَاوت خيالي" (شاهه).

• مَهايَئَتُ: سید یا پیر جو خاص نوکر. حجام -
 لائي. گهت درجي وارن کسي سڏڻ جو هڪ
 لقب. جهڙوڪ درزي وغيره. خادم - نوڪر -
 بيلي.
 • خَلِيفَةُ اللّٰهِ: ذ. صفت. الله جو نائب.
 اسم خاص. حضرت آدم عليه السلام جو لقب.
 • خَلِيفَةُ الْمُسْلِمِينَ: ذ. صفت. مسلمانن جو
 بادشاهه يا خليفو.
 • خَلِيفَةُ: ذ. ڏسو "خليفو".
 • خَلِيفَتِي: ع. خَلِيفَتِي: ذ. صفت. [ع. خَلِيفَتِي =
 مَن پيدا ڪيو] پيدائشي نيڪ سماءُ وارو - خليف
 وارو - سهڻي همت ڇلت وارو - مروت وارو - لحاظي -
 ڪلمڪ - سچو - خوش مزاج - نرم دل - رحم دل -
 باجهارو - مهربان.
 • خَلِيفَتِي: ع. خَلِيفَتِي: ذ. تاس راند جو هڪ
 قسم (جنهن ۾ رڳو ٽي چٽا راند ڪري سگهن ٿا).
 • خَلِيفَتِي: ع. خَلِيفَتِي: ذ. [ع. خَلِيفَتِي =
 دوستي] سچو دوست - مخلص دوست - سنگتي -
 ساٿي - يار - سچن - همراه. سنڌ جي هڪ شاعر جو
 تخلص.
 • خَلِيفَتِي: اللّٰه: ذ. صفت. الله جو دوست.
 اسم خاص. حضرت ابراهيم عليه السلام جو لقب.
 • خَلِيفَتِي: اسم خاص. بلوچن جو هڪ قبيلو.
 • خَم: ع. خَم: ذ. [ف. خَم = ڏنگ].
 ڏنگائي - ڏنگ - ٺڳ - اڏائي - وڙ - وڪڙ -
 موڙ - ٻيڇ - وٽ - ٻيڇ.
 • خَم: ابرو: ذ. پيرن جي ڏنگائي.
 • خَم: دار: ع. خَم: دار: ذ. صفت. وروڪڙ
 وارو - ونگ وارو - ڏنگو - ٺڳو - آڏو - ٿرڇو -
 ٻيڇدار - ٻيڇيدو.
 • خَم: ذ. [ف. شراب جو مٽ - ڏنگ -
 ٻيڇ].
 • خَم: خانق: ذ. شراب خانو - گتو - شراب پيئڻ جي
 جاء - بٽي.
 • خَمَارَن: مصدر. [فارسي مان ورتل] شراب
 پيارڻ - نشتي ڪرڻ.

• خَمَارُ: ع. خَمَار: ذ. نشو. نشي جي مستي -
 نشي جا پُور - مد هوشي. نشي لهڻ کان پوءِ
 مستي - ٻڙيءَ جو نشو. ننڊ جو زور - اولنگهه -
 گهم - گته - ننڍا کڙائي - خماري - ٻيڻڪي. اکين
 جي گهرڻ - اکين جي ڳاڙهڻ. متوالي نظر.
 • خَمَارُ السُّودَ: ع. خَمَارُ السُّودَ: ذ. صفت.
 نشي ۾ چور - مخمور - مست - متوالو.
 • خَمَارَجَن: مصدر. نشي ۾ ڀرجڻ - نشو ٿيڻ -
 هلڪي ٻيهوشي طاري ٿيڻ. ننڊ ۾ ڀرجڻ - گهرجڻ.
 • خَمَارِي: ع. خَمَارِي: ذ. صفت. خمار وارو -
 خمار جو - نشتي - ٻيڻڪيل.
 • خَمَارِي: ث. خمار - نشو - ٻيڻڪي.
 • خَمَاسِي: ع. خَمَاسِي: ذ. صفت. [ع. خَمَاسِي =
 پنج] علم نحو جي اصطلاح موجب پنجن اکرن
 وارو لفظ. جهڙوڪ: سَقَرَجَل وغيره.
 • خَمِيرُ: ذ. [ع. خَمِير] ٻن ڏينهن جو گوھيل
 کٽو اٺو.
 • خَمِيرُ: ع. خَمِيرُ: ذ. [ف. خَمِيرُ =
 ڪومچو] ڪاٺ يا لوھ جو وڏو ٿالھ (جنهن ۾
 کاڌي جا گهڻا ٿاڻو رکجن) ڪومچو - خمونچو.
 ناز - نخرو - انگل (ڪ).
 • خَمِيرُ: ڪرڻ (ڪ): ناز نخرا ڪرڻ.
 • خَمِيرُ: ع. خَمِيرُ: ذ. [ع. خَمِيرُ = شراب -
 نشو] انگورن جو رس (ٻڇايل) - شراب - مٽي -
 مٽ. مستي (مجت جي) - عشق.
 • خَمِيرُ: ع. خَمِيرُ: ذ. [ف. ڏنگ] ڏنگ جي
 ٿاڻو جو هڪ قسم (جو گدري جي ڦاڪن والنگر
 ٺهيل هجي) - ٺيڻو.
 • خَمَس: صفت. پنج - پنجن جي نسبت ڏيکاريندڙ.
 "حواس خمسہ" - پنج حواس (ڏسڻ، سگهڻ،
 چڪڻ، ٻڌڻ ۽ چڻ جا حواس).
 • خَمُوش: صفت. [ف. ساٺ ڪيل - چٻ -
 ساٺ - خاموش].
 • خَمِيَّازَه: ذ. [ف. ارس - اوباسي -
 ليگ - ڪٽر - بدلو - عوض - تاوان. رليج -
 تڪليف. پشيمالي - اسوس.

● خنځير ري ۽ خنځير يون: ٺ. د هلاڙي -
ڊيپڪي - کنڇري.

● خنڊ ان: ڏ. صفت. [ف. خندي = ڏن = ڪيلڻ]
ڪيلندڙ - ڪيلمڪ.

● خنڊق ۽ خنڊقون: ٺ. [ع] شهر جي
بچاء لاء چئني طرفن کان ڪو ٿيل ڪڏ - ڪاهي.
اونهي ڪڏ. غار - چڙ. آڙ - آڏ - مورچو.

● خنڊو ۽ خنڊا: ڏ. [ف. خنديڻ = ڪيلڻ]
ڪيل - ٽهه ٽهه - ٽهه ڪڙو - هاسي - هسي -

ڪيلڪو - ٺول - مسخري - چٽو. ڊولگل - ڊيڪو.
- خنڊو ڪڙن: ڪيل ڪڙن - ٽهڪڙو ڪڙن -

ٽهه ٽهه ڪڙن - ڪيلون ڪڙن - هاسي ڪڙن -
مسخري ڪڙن - چٽو ڪڙن - ٺول ڪڙن - ڊولگل هڻڻ.

- خنڊه: صفت. [ف] ڪيلندڙ.
- خنڊه پيشاني: ڏ. صفت. ڪيلمڪ -

خوش طبع - ڪيلو.
- خنڊه روء: ڏ. صفت. ڪيلمڪ - خنده پيشاني.

- خنڊه روئي: ٺ. خوشي - خوش مزاجي -
ڪله ڪائي.

- خنڊه زن: ڏ. صفت. ڪيلندڙ.
● خنڊر ڀر ۽ خنڊر ڀر: ڏ. [ع] هڪ جانور

جو نالو - سوتلر - ميرون.
● خنڊساع: اسم خاص. [ع] عرب جي هڪ

بهترين شاعر عورت جو نالو (ان جو ديوان به هو.
قاسم واري لڙائيءَ ۾ هوءَ پنهنجن چئن پٽن سان

شامل هئي ۽ آتي سندس چارئي پٽ شهيد ٿيا).
● خنڊڪ: صفت. [ف] ٿريل - ٿڌو - سرد - يخ -

برف چڱو - سٺو - خوش - ڪڙو ٿڌو.
- خنڊڪار ۽ خنڊڪارون: ٺ. ٿڌ - ٿڌڪار -

سردِي. خوشي - موج - فرحت. خوشبوء - سڳند.
مستي - نشو - مؤ - خمار. شهنشاه - قيصير - مهاراجا.

● خنڊڪي:
- خنڊڪي ۽ خنڊڪيون: ٺ. ٿڌائي - ٺار -

سردِي. خنڊڪار. وڏائي - آڪڙ. بي پرواهي. ڪڙائي.
- خنڊڪي ڏيکارڻ: ٺ. بي پرواهي ڏيکارڻ -

وڏائي ڏيکارڻ. آڪڙ ڏيکارڻ. ڪڙائي ڏيکارڻ.

● خميده: صفت. [ف] ڏنگو - ڦڏو - خمر وارو -
مڙيل - ڪٽو - چٽو - جهڪيل.

● خمير ۽ خمير: ڏ. ڳوهيل پارو ٿو اٿو
(جو ڳهڻو وقت اڳي ڳوهي رکجي ۽ کٽو ٿي پوي) -

کٽو اٿو - ڳوهيل اٿو. ڪنهن به ڳوهيل شيء جو
چاڻو - پنوڙو. ماڻهوءَ جي اصلي بناوت جو مواد -

سير شيتي - خلقت - فطرت - پيدائش - ترڪيب -
ملاوت. ست - جوهر - عرق - منڙ - عطير. دقن

ڪرڻ جي جاء (ڪنهن سُردي کي) - اجد - قبر.
مستي (جسم جي). صفت. بانڊ - رسيل - سامايل.

هڪو - ٻڪل - مزاج - طبيعت - سڀاءُ.
- خمير و ۽ خمير: ڏ. ڳوهيل اٿو جو کٽو

ٿي ويو هجي - ڪنڊ ۾ چاش ڪيل دوا. جيئن:
"خمير و گازبان وغيره".

● خميس ۽ خميسون: ٺ. [ع] هفتي جي
ستن ڏينهن مان هڪ ڏينهن. هفتي جو پنجون

ڏينهن - وسپت. قيص مان بگڙيل شڪل - چولو -
پهرائ.

● خميص ۽ خميصون: ٺ. خميس - قميص -
چولو - پهرائ.

● خنڊاس ۽ خنڊاس: ڏ. [ع]. خنڊاس = هو
پوئتي هٽي ويو [سرڪش ديو - شيطان رجيم -

خبث روح - بدروح. شيطان - بچڙو - پاڻي -
بدڪار. صفت. وسواسن ۾ وجهندڙ. مردود -

شرير - جيڪو بچڙائيءَ جو ڏس ڏيئي پاڻ هٽي وڃي.
● خنڊاق ۽ خنڊاق: ڏ. صفت. [ع]. خنڊاق =

هن ڳلو ڳهڻيو [کلي ڳهڻن جي حالت. بيماريءَ
جو هڪ قسم (جنهن ۾ ڳلو يعني ٿيڙي سڄي

پوندي آهي ۽ ماڻهو ساھ نه کڻي سگهن ڪري
عموماً مري ويندو آهي).

● خنڊار ۽ خنڊار (ل): ڏ. ڦڏو - فساد - مانڊاڻ -
ٻائيتال. نقصان - حرج - چيهو - ٽوٽو.

● خنڊير (ل): ڏ. ["خمير" جي يگڙيل صورت]
ڏسو "خمير".

● خنڊير ۽ خنڊير: ڏ. [ف] هڪ مشهور هٿيار
جو نالو. ننڍي تلوار - ڪٽار - چٽو - وڏو چاقو.

● خَوَاجَه تَشَاوَرُ: ذ. صفت. هڪ مالڪ جي سڀني لوڪرن مان هر هڪ.

● خَوَاجَه سَرَا: ذ. بادشاهن ۽ اميرن جي محلات جو داروغو. گهر ۾ ايندڙ ويندڙ يا ڪم ڪار ڪندڙ ڪدڙو غلام. (اڪثر ڪري مغل بادشاهن وٽ خواجه سَرَا هوندا هئا).

● خَوَاجَه خِيضَرُ: اسم خاص. هڪ نبيءَ جو نالو جنهن لاءِ چيو وڃي ٿو ته ان کي حيات حاصل ٿيو، ان ڪري هن کي ”پاڻيءَ جو بادشاهه“ سڏيو وڃي ٿو ۽ زنده آهي) - زنده پهر - زنده ولي.

● خَوَارُ: صفت. [ف. خوردن = کائڻ] کائيندڙ. کائڪ - کائڻو. سرڪبات ۾ ڪم ايندڙ لفظ. جيئن ته: شيرخوار وغيره پيئندڙ - پياڪ، جيئن ته: شراب خور، خونخوار وغيره.

● خَوَارُ ۽ خَوَارُ: ذ. صفت. [ف]. بدنام - بي عزت - بي مان - رُسوا - گيلارو - ڏٺو - ذليل. آواره - ڪميٽو - ٽڻج - ڪيريل - اوچو - رول - دريد - ردي - ٻڙو - خراب - پريشان - تنگ - ڊمڪي.

● خَوَارِ زِيلُ: ذ. صفت. [”خارجي“ جي بگڙيل صورت] خَوَارُ - ٽڙيل - بدنام - رُسوا - گيلارو. بد چال - ڪميٽو - ڪيريل.

● خَوَارُ ڪَرَنُ: ذ. ذليل ۽ رُسوا ڪرڻ - ٻڙو ڪرڻ. حيران ۽ پريشان ڪرڻ. گيلارو ڪرڻ. - خَوَارِي ۽ خَوَارِيُون: ٺ. بدنامي - گلا - بي عزتي - بي ماني - ڏڙت - رُسوائي - لندائي - بدناموسي. ٻڙائي - نيڇڻ - ڪميٽائي - ڏامچائي. - خَوَارِي ڪَرَنُ: بي عزتي ڪرڻ - بدنامي ڪرڻ.

● خَوَارِيءَ ڪاڌو ۽ خَوَارِيءَ ڪاڌا: ذ. صفت. بدنام ٿيل - ٻڙو ٿيل - گيلارو.

● خَوَارِيءَ ڪاڌو هَمَنُ: بدنام هئڻ - گيلارو هئڻ - بي عزت هئڻ.

● خَوَارِ زَمَرُ: اسم خاص. [ف]. جيعون لڏيءَ جي ڪناري تي هڪ شهر جو نالو.

● خَوُ: ٺ. [ف] سڀاءُ - عادت - خصلت - سيرت. - خَوُ ڪَرُ: ذ. صفت. عادي - علاتي - هيراڪ - بانڌائي.

● خَوَابُ ۽ خَوَابُ: ذ. [ف]. لندڻ ۾ ڏنل نظارو - سڀنو - رُويتا - لندڻ - اولنگهه - آرام. خيال - تَصَوُّر - ويچار - وهم - گمان. بشارت. - خَوَابُ آلوده: ذ. صفت. [ف]. آلودن = رُل ۾ مل ڪرڻ] لندڻا ڪڙو - لندڻا ٿو - خُماريل - ٻيڪيل - لندڻ جا جهونا کائيندڙ.

● خَوَابِ پَرِيشَانُ: ذ. ڊيچاريندڙ خواب - ٻڙو خواب - بگڙيل خواب - سنجھيل خواب. - خَوَابِ جُونِ ڳالهيُون: ٺ. خيالي ڳالهيُون - اجايون ڳالهيُون.

● خَوَابِ خِيَالِ ۽ خَوَابِ خِيَالِ: ذ. وهم گمان - ويچار. اجايو ڏيک. گذريل ڳالهه جي آکاڻي - درگذر - فنا - ختم ٿيل.

● خَوَابِ خِيَالِ نَه هَمَنُ: ڪو به خيال نه ٿيڻ - ڳالهه ويچار هيٺ نه هجڻ - ارادو نه رکڻ.

● خَوَابِ ڏَسَنُ: لندڻ ۾ ڪجهه ڏسڻ - سڀنولھڻ.

● خَوَابِ غَفَلَتِ: ذ. غفلت جي لندڻ - بي پرواهيءَ جي لندڻ - لاغرضيءَ جي لندڻ - ويسلائي - اڳوند رائي.

● خَوَابِ ڳاهه ۽ خَوَابِ ڳاهُون: ٺ. سمهن جو ڪمرو - آرام ڪرڻ جي ڪوئي يا جاء.

● خَوَابِ لَهَنُ: لندڻ ۾ ڪا ڳالهه ڏسڻ - سڀنو ڏسڻ. شڪ ٻوڻ - وهم اچڻ - گمان ٻوڻ.

● خَوَابِ ٻَرُ ڪَنُ: بقل - وڙيل.

● خَوَابِ وَ خِيَالِ: ذ. وسريل ڳالهه. ڪوڙي ڳالهه يا خيال.

● خَوَابِ هَمَنُ: ڪجهه سم نه هجڻ - خالي و شمر هجڻ.

● خَوَابِيُن ڳي ۽ خَوَابِيُن ڳي: ٺ. غفلت - مستي - لندڻ جي حالت - ڪاهيلي - بي پرواهي.

● خَوَاجَا: اسم خاص. مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو - اسماعيلي ۽ اثنا عشری فرقن جا وٽسلج.

● خَوَاجو ۽ خَوَاجَا: ذ. [ف. خواجه = سردار] مالڪ - ڏٺي - گهر ڏٺي. سردار - آقا. ڪدڙو - غلام. (توران ۾ سيٺ کي ”خواجه“ چيو ويندو آهي).

● **خواست:** ذ. [ف. خواستن = گهرڻ] گهر - طلب - چاهه - مرضي - خواهش. آس - آميد - عرض.

● **خواست:** گهريل (خدا اخواسته = خدا نه گهري يا خدا نه ڪري).

● **خواستگار:** خواستگار: ذ. صفت. چاهيندڙ - گهرندڙ - طلبگار - طالبو - طالب - آسائو - آميدوار - خواهشمند - درخواست ڪندڙ - عرضدار.

● **خواستگاري:** خواستگاريون: ث. طلب - خواهش - گهر - چاهنا.

● **خواست:** خواص: ذ. [ع. "خاص" جو جمع] امير - رئيس - نواب - اعليٰ درجي جا ماڻهو - خاندان - وڏا ماڻهو (مگر سنڌيءَ ۾ واحد طور ڪم ايندڙ). اعليٰ درجي جو نوڪرو - خاص - وڏو نوڪرو. خدمتگار - ممتاز نوڪرو. خاصيتون - اثر.

● **خواست:** خواصيون: ث. خدمتگاري - خدمت - نوڪري - چاڪري. هم نشيني - شاهي سواريءَ ۾ پٺيان ويهڻ جي حالت.

● **خواست:** ذ. [ف. مان] يا طعام کڻي وڃڻ جو ٿانءُ - کاڌي رکڻ جو ٿالو - طباق - پشت - دسترخوان.

● **خواست:** خواص: خواص: ذ. صفت. خونچي ڊڪڻ ڇو ڪپڙو - طعام ڊڪڻ جو ڪپڙو.

● **خواست:** خواص (خواستجو): ذ. خواص - نندڙو دسترخوان - گهوڙين جي شين رکڻ لاءِ ٿالو - ڪاٺ جو وڏو ويڪرو ٿالو.

● **خواست:** خواص: خواص: ذ. صفت. طعام ٺاهيندڙ - کاڌي تي نظرداري ڪندڙ - داروغو.

● **خواست:** خواص: خواص: ذ. صفت. خان سامان - بورچي خاني جو نوڪرو - ڪارائين پيارڻ جو سامان ڪندڙ. پنداري. عام مختيار. بورچين جي مٿان آفيسر.

● **خواست:** خواص: خواص: ذ. صفت. خواص: خواص: ذ. صفت. گهرندڙ - چاهيندڙ - طالبو - گهوڙو - خواهان - مسائو - اڇوان - آسائو. گهر جانو - ضرور ٿيندو.

● **خواست:** خواص: خواص: ذ. صفت. خواص: خواص: ذ. صفت. چاهيندڙ - گهرندڙ - طلبگار - طالبو - طالب - آسائو - آميدوار - خواهشمند - درخواست ڪندڙ - عرضدار.

● **خواست:** خواص: خواص: ذ. صفت. چاهيندڙ - گهرندڙ - طلبگار - طالبو - طالب - آسائو - آميدوار - خواهشمند - درخواست ڪندڙ - عرضدار.

● **خواست:** خواص: خواص: ذ. صفت. چاهيندڙ - گهرندڙ - طلبگار - طالبو - طالب - آسائو - آميدوار - خواهشمند - درخواست ڪندڙ - عرضدار.

● **خواست:** خواص: خواص: ذ. صفت. چاهيندڙ - گهرندڙ - طلبگار - طالبو - طالب - آسائو - آميدوار - خواهشمند - درخواست ڪندڙ - عرضدار.

● **خواست:** خواص: خواص: ذ. صفت. چاهيندڙ - گهرندڙ - طلبگار - طالبو - طالب - آسائو - آميدوار - خواهشمند - درخواست ڪندڙ - عرضدار.

● **خواست:** خواص: خواص: ذ. صفت. چاهيندڙ - گهرندڙ - طلبگار - طالبو - طالب - آسائو - آميدوار - خواهشمند - درخواست ڪندڙ - عرضدار.

● **خواست:** خواص: خواص: ذ. صفت. چاهيندڙ - گهرندڙ - طلبگار - طالبو - طالب - آسائو - آميدوار - خواهشمند - درخواست ڪندڙ - عرضدار.

● **خواست:** خواص: خواص: ذ. صفت. چاهيندڙ - گهرندڙ - طلبگار - طالبو - طالب - آسائو - آميدوار - خواهشمند - درخواست ڪندڙ - عرضدار.

● **خواست:** خواص: خواص: ذ. صفت. چاهيندڙ - گهرندڙ - طلبگار - طالبو - طالب - آسائو - آميدوار - خواهشمند - درخواست ڪندڙ - عرضدار.

● **خواست:** خواص: خواص: ذ. صفت. چاهيندڙ - گهرندڙ - طلبگار - طالبو - طالب - آسائو - آميدوار - خواهشمند - درخواست ڪندڙ - عرضدار.

● خوابدار: ث. [ف]. پيٽن - همشيرہ - پيٽر.
 ● خواب ۽ خواب: ذ. صفت. [ف]. چڱو -
 سٺو - ڀلو - بهترين - تمام سٺو - عمدو - سهڻو.
 ڀلارو - آڇو - آتم - اعليٰ - ليڪ - لائق - وڻندڙ -
 ڀيارو - زيبا.
 - خواب ڀلهاڙو ڪرڻ (ت): خواب ڪشمڪش
 ڪرڻ.
 - خواب تر: صفت. وڌيڪ چڱو - وڌيڪ سٺو.
 - خوابو ۽ خوابو: ذ. صفت. سهڻي شڪل وارو -
 سهڻو - خوبصورت - حسين - ساوڪ - سٺو.
 - خوابو ٿي: ث. شڪل جي سهڻائي - سونهن -
 حسن - سٺو رٿا - خوبصورت.
 - خواب سڀيڙت: ث. صفت. نيڪ سيرت - سٺن
 لڄڻ وارو - ليڪ اعمالن وارو - چڱن افعالن وارو -
 سٺن عادتن وارو - فضيلت وارو.
 - خواب صورت: ذ. صفت. سهڻي شڪل وارو -
 سهڻو - سٺو - حسين - حسن وڻندڙ - سوڀاوان -
 ٺاهوڪو - ويڻڪس - شڪيل.
 - خواب صورت ٿي: ۽ خواب صورت ٿيڻ: ث.
 شڪل جي سهڻائي - سونهن - حسن - سٺو رٿا -
 سوڀا.
 - خواب ٿي: ذ. صفت. چڱو ڏسڻ ۾ ايندڙ -
 سهڻي ڏيک وارو. سٺي ڳالهه - سٺائي - عمدائي.
 - خواب ٿي ۽ خواب ٿيڻ: ث. چڱائي - ڀلائي -
 بهتري - فائيدو - ليڪي - لاپ - نفعو - ٿورو.
 سٺو رٿا - سهڻائي - سونهن - مٿوڪائي - سڀاءُ -
 خصلت - خاصيت - ڳڻ. ليڪي - لاموس - ساراهه -
 واڪاڻ.
 ● خواب ٿي ۽ خواب ٿيڻ: ث. ميوئي جو
 هڪ قسم - زردالو.
 ● خواب ۽ خواب: ذ. صفت. ڪڏڙو - مڃڻ.
 ● خواب: ضمير. [ف]. ڀاڻ - ڀنڊ - پنهنجي سير -
 ذات - انفس.
 - خواب آرائي: ث. ڀاڻ کي سينگارڻ جي حالت -
 ٺاهه ٺوهه - هار سينگار. خواب آرائي - نخر -
 تڪرر.

- خواب ۽ خواب: ذ. صفت. خود مختار -
 پنهنجي وس - روءِ سوه - آزاد - چڱو ڳاڻ.
 - خواب ۽ خواب: ۽ خواب ۽ خواب: ث.
 خود مختاري - آزادي - چڱو ڳاڻ.
 - خواب ۽ خواب: ظرف. پنهنجو پاڻ - ازخود -
 پاڻرادو - پاڻي - بنا چوڻ جي.
 ● خواب ۽ خواب: ذ. صفت. پاڻ کي
 ڏسندڙ - پاڻ کي پسند ڪندڙ - وڏائي خور - پاڻ کي
 وڏو سمجهندڙ - خود پسند - ايمان - هٽلو - مغرور -
 پاڻ کي ٻڌائيندڙ.
 - خواب ۽ خواب: ث. پاڻ کي ڏسڻ جي حالت -
 خود پسندي - مغروري - غرور - تڪرر - هٽ -
 وڏائي - ايماني.
 - خواب ۽ خواب: ذ. صفت. پنهنجي پاڻ واکاڻ
 ڪندڙ - پاڻ کي ساراهيندڙ - ٻڌائي. مغرور.
 - خواب ۽ خواب: ث. پاڻ ساراهڻ جي حالت -
 آپ وڏائي - پنهنجي ساراهه - پنهنجي ساڪت.
 - خواب ۽ خواب: ذ. صفت. پنهنجو پاڻ کي
 ڀوڄيندڙ - پنهنجي نفس جو ڀوڄاري. خود پسند -
 هٽلو - مغرور - وڏائي ڪندڙ - ايماني - ٻڌڻو -
 ٿرڙو - ٻڌائي - هڪلي طبيعت وارو. خود مطلب.
 - خواب ۽ خواب: ث. پنهنجو پاڻ ڀوڄڻ جي
 حالت. خود ٺاڻي - خود پسندي - مغروري - وڏائي -
 هٽ - تڪرر. خود مطلب.
 - خواب ۽ خواب: ذ. صفت. پاڻ کي پسند ڪندڙ -
 پنهنجو پاڻ وڻندڙ. پنهنجو پاڻ کي هروڀرو ڀڻ
 کان بهتر سمجهندڙ. پنهنجي مرضي مطابق هلندڙ.
 خود ڀڻ - خود ٺا - خود ڀرست.
 - خواب ۽ خواب: ث. پنهنجو پاڻ کي بهتر
 سمجهڻ جي حالت. خود رائي - خود ڀڻي - خود ٺاڻي -
 خود ڀرستي.
 - خواب ۽ خواب: ذ. صفت. پنهنجو پاڻ
 رکندڙ - پنهنجي آڀرو جو پاڻ خيال رکندڙ - غيور -
 غيرتمند - غيرت وارو. ڀڻ جي اڳيان پنهنجي گهٽتائي
 نه ڏيکاريندڙ - ڀڻ جي محتاجي نه قبوليندڙ. ڪنڀير -
 منجهه - صابر - بردبار.

- خود کُشي: ث. پاڻ کي مارڻ جي حالت - آپ گهات - آتم هتيا.
 - خود کُشي: ڪَرڻ: پنهنجو پاڻ کي مارڻ - آپ گهات ڪرڻ - آتم هتيا ڪرڻ.
 - خود مُختييار: خود مُختييار: ذ. صفت. پنهنجي مرضيءَ تي هلندڙ - خود خيال - خود راءِ - (مختار عربي ٻوليءَ جو لفظ آهي، جو سنڌيءَ ۾ ڦري "مختيار" ٿيو آهي)، اختيار وارو - چڙواڳ - آزاد - سؤتنتر - پابنديءَ کان آجو - بي پرواه - بي ڪاٺيو.
 - پنهنجي پيرن تي - پاڻ ڀرو - روءِ سِوءِ - پنهنجيءَ وارو - هولد وارو - بي احتياج.
 - خود مُختييار: ث. آزادي - خود خيالي - بي پرواهي - لا پرواهي - چڙواڳي - شخصي حڪومت.
 - خود مُطلب: خود مُطلب: ذ. صفت. خود غرض - رڳو پنهنجو فائدو چاهيندڙ.
 - خود مُطليبي: ذ. صفت. خود غرضي - فقط پنهنجي شخصي ڀلائي چاهڻ جي حالت.
 - خود نِما: خود نِما: ذ. صفت. پنهنجو پاڻ ڏيکاريندڙ - ڏيکائو - ڏيکر - ڏيکي - آدمري.
 - خودي - مغرور - هنيو - ٿرڙو - هڪڙو.
 - خود لِمائي: ث. پنهنجي ڏيکائي ڏيڻ واري حالت - ڏيکاءُ - ڏيک - ڏيکر - آدمري - مغروري - شيخري - وڏائي - ضديت.
 - خودي: خود يون: ث. پاڻ پيو - آيو - شخصيت - انانيت. وڏائي - ڪيپر - يائي.
 - خود مختياري - خود سري. خود غرضي. خود پسندي - خود ڀيني. خود داري. غرور - هٿ. گهمند - ايمان - آواز - ٿيندڙ. احساس برتري.
 - خود ياور: ث. پنهنجي مدد - پنهنجي همت - پنهنجي سؤسي.
 - خود يون وائڻ يون: ڏيڻ: (ت): سامهون ٿيڻ - اجابا مجابا لفظ ڪيڏن - لحاظ نه رکڻ.
 - خود: خود: ذ. [ف]. لڙائيءَ ۾ مٿي جي بچاءَ لاءِ ڪم ايندڙ هڪ قسم جي لوهي ٽوپي يا ٽوپ - لوهه جو هول - مٿي جي زره - ڪلنگي - لوهو ٽوپلو (ت).

- خود داري: ث. پنهنجو پاڻ کي سنڀالڻ جي حالت - پنهنجي عزت - شخصيت - سان - شان - عزت نفس - غيرت. بي پرواهي - لاغرضي.
 - خود راءِ: ذ. صفت. پنهنجي راءِ تي هلڻ وارو - پنهنجي مرضيءَ موجب هلندڙ - خود خيال - هنيو.
 - خود رُتڪي: خود رُتڪيئون: ث. پاڻ کان ٻاهر نڪرڻ جي حالت - بي خودي - مدهوشي - بي خبري.
 - خود رُتڪي: ذ. صفت. پاڻ کان نڪتل - پاڻ کان ٻاهر - مدهوش - بي خبر - بي خود - جنهن کي پنهنجي خبر نه پوي - هوش کان ٻاهر.
 - خود رُو: ذ. صفت. ٻانهي ڀرلڙ (جهنگلي ٻوٽا).
 - خود ساڻس: ذ. صفت. پنهنجو جوڙيل - ٺهيل - هٿ جو ٺهيل - بنايل - پنهنجي منهن ٺهيل - پنهنجو پاڻ ٺهيل.
 - خود ستائي: ث. پنهنجي تعريف پاڻ ڪرڻ جي حالت - خود ٺاڻي - ٻڌاڪ - ٻاڙ - پاڻ کي ڦٽندائڻ.
 - خود سَر: ذ. صفت. سرڪش - ضدِي - هنيو - هوڏي - خود راءِ - پنهنجي مرضيءَ موجب هلندڙ.
 - خود سَرِي: ث. سرڪشي - ضديت - هنيائي - ٽڪر - خود رائي.
 - خود غرض: خود غرض: ذ. صفت. پنهنجي مطلب وارو - پنهنجي غرض وارو - پنهنجي ڪم وارو - غرضائو - مطلبي - خود مطلبي. فقط پنهنجو فائدو ڳوليندڙ - لالچي.
 - خود غرضي: ث. پنهنجو ڪم - پنهنجو مطلب - پنهنجو غرض - خود مطلبي - لالچ - پنهنجو فائدو سوچڻ واري حالت.
 - خود ڦراموش: خود ڦراموش: ذ. صفت. پاڻ کي وساريندڙ - غافل.
 - خود ڦراموشي: ث. پاڻ کي وسارڻ واري حالت - غفلت.
 - خود ڪامي: ث. خود غرضي - خود مطلبي - فقط پنهنجي بهتري چاهڻ واري حالت.
 - خود ڪشيڻو: خود ڪشيڻو: ذ. صفت. پنهنجو پاڻ ڇڪيندڙ - سوهيندڙ - تمار سئو - بهترين.

● **خَوَرْدَوَ** ۽ **خَوَرْدَا**: ذ. [ف] خورد=ننڍو [ننڍو سیکو- ننڍا سیکو- ريجو- ريزو- ريزگاري. **خَوَرَزِيَنَ** ۽ **خَوَرَزِيَنُون**: ث. [ف] **خَر جين**- **کَر جين**- **کَر سَن**.
● **خَوَرَسَنَدُ**: ذ. صفت. [ف] خوش- سرهو. **سُکي**- **آسودو**- **خَر شَر**.
● **خَوَرَشَ** ۽ **خَوَرَشُون**: ث. [ف] خوردن [منجهان] کائڻ جي شيء- کاکا- خوراڪ- غذا- پوڄن- طعام- آهار- کاج- قوت- چارو- چوڳو- چوڻو- دائو- پالنا.
● **خَوَرَشيدُ**: ذ. [ف] سڄ- سورج- سورج- سڄ- ميه- آفتاب- شمس- خاور- اندر.
● **خَوَر کائين**: کور کائڻ- سَتل ڪرڻ (پيس ڪوٽ راند ۾).
● **خَوَر ماکي**: اسم خاص. بلوچستان جو هڪ علائقو.
● **خَوَش**: صفت. [ف] **خَش**=**سَرهو** [سَرهو- راضي- مکن- مسٽ- شاد- شادان- سرور- ختر- نهال- برسن- سُکي- سَکيو- آسودو- توالو- چاق- پٽو- لو بنو- چنگو پيلو- تندرست- آباد- سائو- سرسبز- تازو- شاداب- بخت وارو- بختوارو- پاڳوان- سپاڳو. وڻندڙ- چڱو- آڇڪ- سٺو- عمدو. **خَوَشَتا**: حرف ندا. اي خوشا- مبارڪ!
- **خَوَش آب**: ذ. صفت. پائيءَ وارو- تازو. صاف- چمڪيدار- خوشاب. مرکبات ۾ هيءُ لفظ ”دَر“ يا گهر” سان ڪم اچي. جيئن: ”دَر خوشاب“ چمڪندڙ موتي.
- **خَوَش آمد**: حرف ندا. ڀلي ڪري آيا! مرحبا جو لفظ. ث. **خَوَشامه**.
- **خَوَش آمدِي**: حرف ندا. استقبال جا لفظ. ڀلي ڪري آيا.
- **خَوَش آواز** ۽ **خَوَش آواز**: ذ. صفت. سٺي آواز وارو. مٺي آواز وارو. سَريلو.
- **خَوَش آهنگ**: ذ. صفت. خوش آواز. مٺي سَروارو. سَريلو. کيل خوشيءَ سان ڪم ڪرڻ وارو.

● **خَوَدبَاف**: ذ. [ف] گل جو هڪ قسم. ريشمي ڪپڙي جو هڪ قسم (جنهن ۾ گل اڻيل هجن).
● **خَوَر**: ذ. [ف] ’خورشيد‘ سان تخفيف ٿيل [سڄ- آفتاب- سورج- سهر- شمس].
● **خَوَر** ۽ **خَوَر**: صفت. [ف] ’خوردن‘ منجهان امر جو صيغو [کائيندڙ. مرکبات ۾ استعمال ٿئي ٿو. جيئن: ”گوشت خور، رشوت خور، حرام خور وغيره.“
- **خَوَر د**: ذ. کاکا- و- چوڻو- قوت.
- **خَوَر د ووش**: کاکا و- ڀتو- دائو ٻائي.
● **خَوَرَاڪ** ۽ **خَوَرَاڪُو**: ث. [ف] خوردن= کائڻ [کائڻ جي شيء- کاکا- کانو- ماني- طعام- راشن- کاج- غذا- پوڄن- آهار. روزين- راتب- چوڻو- رسد. آذقو- توشو- قوت- گذران. جانورن جو کاکا- و- چارو. عمدو کاکا- و- مغزيات ٻيل کاکا- و- طاقتور غذا- طاقتور شيء- پوڳهڙو. (ڊاڪٽرن ۽ حڪيمن جو اصطلاح) هڪ وزن (دوا وغيره جو).
- **خَوَرَاڪِي** ۽ **خَوَرَاڪِي**: ذ. صفت. خوراڪ وارو. سنا ۽ طاقت وارا کاکا کائيندڙ. طاقت واريون شيون (کاکا ۽ دوائون وغيره) کائيندڙ. سٺي کاڌي جو شوقين.
● **خَوَر د**: ذ. صفت. ننڍو.
- **خَوَر د بيميني** ۽ **خَوَر د بيمينيون**: ث. ننڍين شين کي وڏائي وڌو ڪري ڏيکاريندڙ اوزار.
- **خَوَر د سال**: صفت. ننڍيءَ عمر جو- صغير- ننڍو.
- **خَوَر د ڪلان**: ذ. صفت. [ف] ڪلان= وڏو [ننڍا وڏا].
● **خَوَر د بُرد**: ذ. [ف] خوردن+ بُردن= کڻي وڃڻ [هضم ڪرڻ جي حالت (پسا) کاکا و وغيره] خيانت- بي ايماني- ٽڳي- هڻپ- هضم- غبن- تغلب. بي جا کاهو- فضول خرچ- بي جا تبصرت (پسن وغيره جو).
- **خَوَر د بُرد ڪرڻ**: ڪاٺي ناس ڪرڻ. ڪنهن جا پسا کائي وڃڻ- هضم ڪرڻ. بي ايماني ڪرڻ. خيانت ڪرڻ. ڪنهن سان ٽڳي ڪرڻ. بي جا کاهو ڪرڻ.

- د لېسند - منو - عمد و.
- خوش اخلاق: د. صفت. سهڼن لچنن وارو - سلچنو.
- خوش آسناوب: د. صفت. سني لمولي وارو - خوش وضع. خوبصورت - عمدي طريقي وارو.
- خوش آسناوبيي: ث. چگونگولو - سهڼي طرز - سني طرح - عمدو طريقو.
- خوش اطوار: د. صفت. سڼين عادتو وارو - سلچنو - ستايسته منند - سکهژ - هڅن مچو - فضيلت وارو - تهذيب وارو.
- خوش انبال: د. صفت. سپاگو - نصيب وارو - خوش نصيب - بهخت وارو - بختاور - باسراد - وډي اقبال وارو.
- خوش الحان: د. صفت. سهڼي آواز وارو - سړيلو - خوش آواز - خوش آهنگ - سني آواز وارو.
- خوش الحاليي: ث. خوش آوازي - منو آواز - سړيلائيپ - سړيلائي.
- خوش انتظاميي: ث. عمدو بندوبست - سڼو انتظام.
- خوش اندام: د. صفت. سهڼين وصفن وارو - سهڼي شکل وارو - شكيل - خوبصورت - ډولانتو - منډول.
- خوش باش: د. صفت. پنهنجي خوشي سمان رهندو - سهنجو - سکیو - آسودو. راضي. تند رست - نوينو. بي پرواه. بي فکر.
- خوشبښو: د. خوشبښوون: ث. سني بانس - ونندو بڼو - سني بڼو - سښکند - سرهات - سرهائيي - هکاء - هېکار - مهک. عطر - خوشبو.
- خوشبودار: د. خوشبڼودار: د. صفت. سني بڼو وارو - سرهو - سښکند - معطر خوشبو دار.
- خوشبڼو: د. خوشبڼوون: ث. دسو خوشبڼو.
- خوشبڼو دار: د. خوشبڼو دار: د. صفت. خوشبڼو دارو - سهڼين عادتو وارو - سهڼين خصالتو وارو.
- خوش بېيان: د. صفت. سني نموني هر کاله کندو - خوش کلام - شيرين گفتار. عمدي تقرير کندو - کالهائو جو فصيح ۽ بليغ.
- خوش بيانيي: ث. تقرير جي عمده کي - خوش گفتاري - فصاحت - بلاغت.
- خوش تقرير: د. صفت. عمدي تقرير کندو - خوش بيان - خوش گفتار - خوش آواز - فصيح.
- خوش تيسن: د. راضي تين - سرهو تين - شاد تين - کيل.
- خوش پوشاک: د. صفت. سڼو لباس پهريندو - سفيد پوش. منن کپڙن وارو - سکیو ستابو - آسودو.
- خوش جبروتو: د. خوش جبروتو: د. صفت. خوش باش - خوش - شاد - سرهو. خوش خلق - خوش مزاج. کيلو - کيلسک - کيل منهدون - کلانيندو - فرحتي - سهجو. مزیدار - ونندو.
- خوش حال: د. خوش حال: د. صفت. سني حال وارو - سني حالات وارو - آسودو - سکیو - خوش - سرهو. امير - ټونگر.
- خوش حالسي: د. خوش حالسيون: ث. آسودگي - سکيايي - خوشي - سرهائيي - هولد - يسرت - نروت.
- خوش خبر: ث. سني خبر - ونندو کاله - بشارت.
- خوش خبري: ث. سني کاله - خوشي واري کاله - ونندو خبر - بشارت - نويد.
- خوش خبري: د. زرين: د. بشارت ډين - مبارک ډين.
- خوش خرام: د. صفت. سهڼو هلندو - لاز سان آهستي هلندو - خوش رفتار. ټيندو.
- خوش خرامسي: ث. سهڼي هلت - آهستگي - سان هلت جي حالت - لاز وارو هلت - ټيلارو.
- خوش خيصال: د. صفت. خوش اطوار - سهڼين عادتو وارو - سهڼين خصالتو وارو.

- خوش طبعی: ث. چرچو گهو- کیل مسخري-
 کیلمکائي - خوش مزاجي - ظرافت - مسخري - چرچا
 مسخري - روح رهاڻ.
 - خوش طبیعت: ذ. صفت. ليڪ ڪصمت -
 خوش اطوار - ليڪ طبیعت.
 - خوش عینان: ذ. صفت. [عنان = واگ]
 سهڻي ڪصمت وارو - مطمع - فرمانبردار. گهوڙو -
 اشاري سان هلندڙ گهوڙو - اصل گهوڙو.
 - خوش قیسمت: ذ. صفت. سٺي بخت وارو.
 سپاڳو - بختوار - خوش لصیب؛
 - خوش قیسمتی: ذ. ليڪ بختي - سپاڳ -
 خوش لصیبي.
 - خوش قلم: عا خوش قلم: ذ. صفت.
 سهڻو لکندڙ - خوش خط.
 - خوش ڪرڻ: راضي ڪرڻ - سهڻو ڪرڻ - نهال
 ڪرڻ - سرور ڪرڻ - فرحت ڏيڻ. تسڪين ڏيڻ.
 - خوش گذران: عا خوش گذران: ذ.
 صفت. سٺي گذران وارو - خوش خوراڪ.
 - خوش گفتار: عا خوش گفتار: ذ. صفت.
 سٺي طرح ڳالهائيندڙ - خوش بیان.
 - خوش ڪلڻو: ذ. صفت. [ف. ڪلڻو ڪٽڻو -
 لیڙي] خوش الحان - سڙيلو.
 - خوش گوار: صفت. مزیدار - مفید - نیرو - یو-
 لذیذ - وڻندڙ - دلپسند - صحت بخش - فالدي وارو -
 هضم ٿيڻ جهڙو - زود هضم. آها شيء جنهن جي
 کائڻ سان طبیعت خوش ٿئي.
 - خوش لباس: عا خوش لباس: ذ. صفت.
 سٺي پوشاک وارو - خوش پوشاک - مفید پوشاک.
 - خوش میزاج: عا خوش میزاج: ذ. خوش طبع -
 سهڻي سپاء وارو.
 - خوش معامت: ذ. صفت. سٺن ڪمن وارو.
 ڪن ۾ چڱو هئڻ وارو. چڱي هلت وارو. ذیني
 لیتی جو صاف.
 - خوش نصیب: عا خوش نصیب: ذ. صفت.
 سٺي ڀاڳ وارو. لصیب وارو. خوش قسمت. ڀاڳوان.
 ليڪ بخت.

- خوش خط: ذ. سٺو ليکڻ - عمدی تحریر -
 سهڻا اکر. صفت. سهڻا اکر لکندڙ - سٺو لکندڙ.
 همدا اکر لکڻ وارو.
 - خوش خطی: عا خوش خطی: ث. ڪتابت -
 سهڻي لکڻي - عمدی تحریر. سهڻا اکر.
 - خوش خلق: ذ. صفت. سٺي سپاء وارو.
 خوش اخلاق. صاحب اخلاق. سٺين عادتن وارو.
 ملچڻو - ڪيامڪ - خوش طبع - رڻو ملڻو - لحاظ وارو.
 مروت وارو.
 - خوش خو: ذ. صفت. سٺي سپاء وارو. سٺي
 ڪصمت وارو.
 - خوش خوراڪ: عا خوش خوراڪ: صفت.
 عمدو ۽ لذیذ کاڌو کائيندڙ. سٺو کاڌو کائيندڙ -
 خوش غذا. خوش گذران. سچي مانيء وارو.
 چشڪن تي هيريل. پيت لٽ.
 - خوش خیال: ذ. صفت. عمدن خیالن وارو.
 خوش ليڪر - شاعر - مصنف.
 - خوش دل: ذ. صفت. خوش - شادان - مڪن -
 مست - بشاش - رڻو ملڻو - ڪيامڪ - چرچائي -
 گهٽائي - خوش ڪندڙ - وڻندڙ. خوش ڄمڻو -
 زنده دل - مذاقي.
 - خوش دلي: ث. خوشي - مزو - فرحت - لذت -
 ذوق - لطف - وندر - دلپسندی - خاطري - واضعو -
 زنده دلي - چرچا گهٽا.
 - خوش دماغ: عا خوش دماغ: ذ. صفت.
 خوش خیال - هوشمند - سمجهدار - عقل وارو.
 - خوش ذائقه: ذ. صفت. سٺي سواد وارو.
 لذت وارو - ذائقي وارو - لذیذ - سواڊي - مزیدار.
 - خوش رفتار: ذ. صفت. سٺي چال هلندڙ.
 - خوش رنگ: ذ. صفت. مشو ۽ چهرو
 رنگ. وڻندڙ رنگ وارو. شوخ رنگ.
 - خوش زبان: ث. خوش بيالي - چترائي -
 مٺو ڳالهائڻ.
 - خوش طبع: عا خوش طبع: ذ. صفت.
 سٺي طبیعت وارو. چرچائي - مذاقي - ڪيامڪ -
 زنده دل - ڀوڳائي - ظریف - مسخرو - کيائيندڙ.

— خُونُ ٻهٽا ۽ خُونُ ٻهٽائون؟ ٺ. خون جي قيمت. رت جو عيوض. مقتول جي وارثن کي خون جي عيوض مليل نقدي. مقتول جي عيوضي جي رقم.

— خُونُ ٿيڻ: قتل ٿيڻ — مارڻ — زخمي ٿيڻ. — خُونُ ٻاڻي؟ هيڪ ڪرڻ: گهڻا خون ڪرڻ. رت کي پاڻيءَ وانگر وهائڻ. گهڻي خونريزي ڪرڻ. سخت محنت ڪرڻ.

— خُونُ ٻيڄڻ؟ رت ٻيڻ — خون چوسڻ — قتل ڪرڻ — ستائڻ — تنگ ڪرڻ — ڪڪ ڪرڻ.

— خُونُ ٻيٽڻ: جوش يا گهٽيءَ ۾ ڳرندو رهڻ. — خُونُ جٽام: ٺ. ڳاڙهو شراب.

— خُونُ جيڪڙ: ٺ. صفت. جگر جو رت. — خُونُ جيڪڙ ٻيٽڻ: غصو ڪائڻ. غم ڪائڻ. رنج ڪيڻ. سخت محنت ڪرڻ.

— خُونُ جو ٻيٽاسي: ٺ. صفت. جاني دشمن. — خُونُ جو ٻيٽاسي هڻڻ: سخت دشمن هڻڻ. — خُونُ جو جوش: ٺ. سائتيءَ جو جوش. رشتہ داريءَ جو جوش. خانداني محبت.

— خُونُ جو دُورو: ٺ. رت جو جسم جي اندر ڦيرو. رت جو دُورو.

— خُونُ جو عيوض: ٺ. قصاص (جان جي عيوض جان). خون جو بدلو.

— خُونُ جي ٻو آچڻ: ٺ. دشمنيءَ جا اهڃاڻ اچڻ.

— خُونُ چيڪان؟ ٺ. صفت. رت وهائيندڙ. رت ٽمائيندڙ. رت ۾ ٻڌل — خونريز.

— خُونُ چيڪان: ٺ. صفت. ڏسو ”خُونُ چڪان“.

— خُونُ خرابو؟ ٺ. خون خرابا: ٺ. خونريزي. رتوچاڻ — مار ڪٽ — جنگ — فساد.

— خُونُ خرومس: ٺ. ڪڪڙ جو رت. ڳاڙهو شراب.

— خُونُ خشڪ ٿيڻ: ٺ. هراسجي وڃڻ. ساهه سُڪي وڃڻ. خوف چالنجي وڃڻ. خوف طاري ٿيڻ.

— خُونُ ٺاڪ: ٺ. خُونُ ٺاڪ: ٺ. صفت. ڊپ وارو — ڊوائو — ڊٻائو — ڊيچاريندڙ — هيٺ وارو — پٽيانڪ — خوفائتو.

— خُونُ ٺ: ٺ. [ف] هڪ جانور جو قسم — سُونُ ٺ — ميرُونُ — خِينُ ٺ.

— خُونُ ٺ: ٺ. [ف] مڻيون غلاف (تلوار وغيره جو). ميان — ڪوٺو.

— خُونُ ٺ: ٺ. هڪيءَ جو هڪ قسم. چوٽيءَ وارو هڪ هڪي.

— خُونُ ٺ: ٺ. [ف] خُونُ ٺ (ت): ٺ. [ف] خُونُ ٺ = دسترخوان [گهڻو ۽ مٿو کاڌو].

— خُونُ ٺ: ٺ. مٿو کاڌو ڪائڻ.

— خُونُ ٺ: ٺ. [ف] خُونُ ٺ = خونچو — خونچو [کاڌي رکڻ جو وڏو ٿالہ. طبَق — ٻاٽ — لَغن — خوانچو].

— خُونُ ٺ: ٺ. [ف] ساهه واري جي بدن جي پاڻي — رت — لُهو — لوهُو. ڪنهن ساهه واري کي مارڻ جي حالت. جيئو هٽيا — مرد ڪشي — موت — ڪوس — خونريزي. اولاد — عزيز — عزازت — ماڻيءَ جو ٺاٽو — نسل — پيڙهي — ذات. — خُونُ اُشام: ٺ. صفت. رت جو ٻيٽاسي — خونخوار.

— خُونُ اُلوڏ: ٺ. صفت. رت ۾ ڀريل — رتورت — رت ٿيل. رت لڳل — رت مان گڏيل. اسم خاص. گل جو هڪ قسم (جو رات جو سُرهان ڏيندو آهي).

— خُونُ تاب: ٺ. رت وارو پاڻي. رت جا ڳوڙها. ڳاڙهو رنگ.

— خُونُ اُنشَن: ٺ. صفت. خون وهائيندڙ.

— خُونُ اُنشَنِي: ٺ. رت وهائڻ جي حالت. رتوچاڻ — خونريزي.

— خُونُ ٺار: ٺ. صفت. (ف) رت وهائيندڙ (هيءَ لفظ اک مان گڏ گهڻو ڪري استعمال ٿيندو آهي. جيئن: ”چشم خولبار“ وغيره). رت روئڻ.

— خُونُ بيڪڙن: ٺ. رت خراب ٿيڻ — ڪوڙه يا جذام ٿيڻ.

ڪارائجن - ڪهيد - ڪوئيد. مال جي چاري لاءِ ساوا وڍيل جتو.

● خويش: ضمير. [ف. خويش = پاڻ] خود - پاڻ - پيند. پنهنجو - پنڊ جو. صفت. ويجهڙائيءَ جو - قريبي - مائت - عزيز - رشتيدار. جيئن: ”اول خويش بعد درويش“ (چوڻي).

● خيآبتان ۽ خيآبتان: ذ. [ف]. باغ - گلن جو ٻارو - ٿلوارِي - چمَن. باغ جي وچ وارو رستو. سبزي - وسڻون - آبائي. بياپان جي وسندي.

● خيآل ۽ خيآل: ذ. [ع]. جا ڳالهه. ماڻهوءَ جي دماغ ۾ اچي - تصور - ويچار - پُور - سوچ - غور - سمجھ - سوچڻ - راه - گهٽ - اٽسڻو - هم - تهر - گهٽ - گهٽي - پچار. صلاح - ارادو - مرضي - منشا - ڌيان - چيت - توجهه - جاج - سنڀال. موج - آرو - لهر - ريچڪ - جڳي - وهر - گمان - شڪ - دليل - فڪر - انديشو - قياس - جنون - چريائي - خطب. دنيا جي وهمي صورت. سازو عالم. ويدانت موجب ’سايا‘ ۽ تصوف موجب ’وهر‘ ۽ ڪنهن سچي اهليت کانسواءِ هڪ راڳ جو نالو. گيت جو هڪ قسم. هندي شاعريءَ جو هڪ قسم. هنديءَ ۾ ماپ جو هڪ قسم. راند روند - چرچو گهرو. سينگار - ٺاه ٺوه. جاڳ - چلو لائي.

● خيآلات: ذ. خيال جو جمع - خيال. - خيآل اڏڻ: خالي تجويزون رکڻ - بي معنيٰ موچڻ. جيئن:

”اڃاڻو خيال ڇو اڏجي، اها عادت اڃاڻي آ“ (منار).

● خيآل اولئڻ: دليل ڏوڙائڻ - گمان وڙهائڻ.

● خيآل بڻدي ۽ خيآل بڻديون: خيالن جو سلسلو - خيالي تصوير.

● خيآل بڻڻ: وهر پچائڻ - تصور ڪرڻ. دل ۾ دل ۾ ڳالهه. ويچارڻ. منصوبه سڏڻ.

● خيآل تان لاهي وڃڻ: وسري وڃڻ.

● خُونُ خَوَارُ: ذ. صفت. رت پيئندڙ - رت پياڪ - رت جو پياسي. ظالم - وحشي - هٿيارو - قاتل - ڪيس ڪندڙ - خوني - جلال - سفاڪ - بي رحم - رهڙن. وڏو دشمن. - خُونُ فيشان: ذ. صفت. رت وهائيندڙ - رت ڏيمائيندڙ.

● خُونُ ڪيوتَر: ذ. صفت. ڳاڙهو شراب. - خُونُ ڪيوتَر: قتل ڪرڻ - هٿيا ڪرڻ - ڪيس ڪرڻ - ڪهڻ - مارڻ. - خُونُ ٽاب: ذ. رت جا ڳوڙها - خالص رت - نچ رت. پائيءَ ۾ مليل رت. صفت. ڳاڙهو - لال - سرخ.

● خُونُ وَهائين: رت وهائڻ - رت ڳاڙڻ - رتو چاڻ ڪرڻ - گهڻا خون ڪرڻ. - خُونُ وَهڻ: رت وهڻ - قتل ٿيڻ.

● خُونِي ۽ خُونِي: ذ. صفت. آهو شخص جنهن ڪنهن کي ماريو هجي - قاتل - قتل ڪندڙ - ماريندڙ. ظالم - هٿيارو - بي رحم - جلال - هٿيارو - رهڙن.

● خُونِي دَسْت: ذ. رت جو دست - پيچڻ. - خُونِيين: ذ. صفت. خون وارو - رت وارو - رت جو. رت سان اسٽ رکندڙ. خون آلوده - رت ۾ ڀريل. صفت. ڳاڙهو - لال - سرخ.

● خُونِيچو ۽ خُونِيچا: ذ. [ف. خوالچه = نڍڙو ٿالھ] مانيءَ جي ننڍن ٿانسون کڻڻ لاءِ ٿالھ يا مستطيل نموني تي ٺهيل ڪاٺ جو تختو - دسترخوان - خرو مچو - ڪومچو - خوانچو. (ڪچي محاورو ۾) ڪيسو - جهيب - گوندو (ڪ).

● خَوءُ: ث. [ف]. سڀيءَ - عادت - لچڻ - پيرڪار - خصلت. طبيعت - مزاج. رواج - ريت - چال - رسم. النظام - تربيت - ڍنگ - طريقو - نمونو - قيسر.

● خَوءُ بَد: ذ. صفت. خراب عادت - خراب خصلت - بدلچڻ - خراب سڀاءُ.

● خَوئيد ۽ خَوئيد: ذ. ڪڏڪ جي پهرئين اوڀر يا نڪتل گاهه جا ٻالڏ جي مال کسي

خيالات ۽ خيانتون: ث. [ع. ختان = هنن
 ٺڳيو يا هنن ڏوڪو ڏنو] گهوٺي-بي ايماني-
 دغا. امانت ۾ چوري. بدديانتي-ڪٽ-ٺڳي-
 چوري-غبن-تغائب-و. پساھ. گھاتي.

-خيانت ڪرڻ: امانت جي چوري ڪرڻ.
 امانت ۾ ٺڳي ڪرڻ. غبن ڪرڻ-چورائڻ.

● خييار: اسم خاص. [ع. خييم = هنن تپيو ٺڳايو]
 تپيو ڏاهيندڙ-خيمه دوز. هڪ مشهور فارسي شاعر
 (عمر) جو تخلص-عمر خييار.

● خيبر: اسم خاص. عربستان ۾ حڪ قلعبي
 جو نالو (مدينه شريف جي ويجهو جيڪو حضرت
 علي ڪرم الله وجهه جي هٿان فتح ٿيو). پاڪستان
 ۽ افغانستان جي وچ ۾ هڪ لڪ جو نالو.

● خيبرائي: اسم خاص: بلوچ قوم جو
 هڪ قبيلو.

● خير ۽ خير: ذ. [ع. خمار = هو بهتر ٿيو]
 ليڪي-پلائي-چڱائي-ثواب-درجو-اجر-برڪت.
 سلامتي-تندرستي-عافيت-صحت-چاقائي-
 چڱيلائي. خوشي-سيڪ-آئندڙ-دان-خيرات-
 زڪوات-صدقو-بيڪ-پين- (قبوليت لاءِ) ها-
 هاڻو-بچا-درست-ٺيڪ. صفت. چڱو-سٺو-
 عمدو. درميالو-وچولو-نه سٺو نه خراب. ظرف.
 ڪو نه-نه-ورلي ڪو.

-خير البشر: ذ. صفت. انسان ذات ۾ پيارو.
 حضرت محمد صلي الله عليه وسلم جن جو لقب.
 -خير العمل: ذ. صفت. چڱو يا ثواب
 جو ڪم.

-خير الورع: ذ. صفت. خلق ۾ سڀ کان
 چڱو-خير البشر.

-خير انديش: ۽ خير آلدش: ذ. صفت.
 پلائي چاهيندڙ-خير خواھ-نيڪ خواھ.

-خير باد: [ف. خير = چڱو + باد = هجي يعني
 خير هجي] آسهن وقت "بي آمان الله" وانگر
 چوڻ جو هڪ ڪلمو. خدا حافظ-الله پيلي-آسرو
 الله جو-الوداع. مثل اوهان ڏي خير هجي:
 -خير باشده: جملو. خير ته آهي. خدا خير ڪري.

-خيال ٽپي چڙهن: سمجهه ۾ اچڻ. ياد اچڻ.
 -خيال ٿيڻ: توجهه ٿيڻ. ڌيان ٿيڻ. ويچار
 ٿيڻ. يادگيري پوڻ. لحاظ ٿيڻ.

-خيال پرست ۽ خيال پرست: ذ. صفت.
 خيالي-وهمي-خواب لهندڙ.

-خيال پوڻ: خيال ٿيڻ.
 -خيال رکڻ: فڪر رکڻ. توجهه ڏيڻ.

ياد رکڻ. ڌيان رکڻ. سنڀال رکڻ.
 -خيال ڪرڻ: سوچڻ-ويچار ڪرڻ-غور

ڪرڻ-ڌيان ڏيڻ-توجهه ڪرڻ-فڪر ڪرڻ.
 انديشو ڪرڻ-گهستي ڪرڻ-تصوّر ڪرڻ-
 تجويز ڪرڻ-قياس ڪرڻ-مروّت ڪرڻ-رعایت
 ڪرڻ.

-خيال ڪمائڻ: صوفين جي اصطلاح موجب
 توجهه پچائڻ.

-خيال ۾ آڻڻ: ويچار ۾ آڻڻ. سمجهه ۾
 ويهارڻ.

-خيال ۾ آچڻ: ياد پوڻ. سمجهه ۾ اچڻ.
 ذهن نشين ٿيڻ. خيال ۾ ويهڻ.

-خيال ۾ نه آڻڻ: توجهه ٿي نه ڏيڻ. ڌيان ٿي
 نه ڏيڻ. لحاظ ٿي نه ڪرڻ.

-خيال نه رکڻ: ياد نه رکڻ-وسارڻ.
 ڌيان نه ڏيڻ. ويچار نه ڪرڻ. پرواهه نه

ڪرڻ.
 -خيال نه رهڻ: ڌيان نه رهڻ. ياد

نه رهڻ.
 -خيالي ۽ خيالي: ذ. صفت. خيال وارو-

خيال جو-ڌياني-فيڪري-ويچار ڪندڙ-ويچاري-
 ڳاڻو-سوچيندڙ-ويچاروان-شڪي-وهمي-گماني-

پورالو-قياسي-دماغي-عقلي-حرفتي-سيانو-
 شوقين.

-خيالي پلا ۽ پچائڻ: اجايا خيال ڪرڻ.
 بي فائدا منصوبا سڻڻ. ناممڪن ڪالهيون سوچڻ.

-خيالي عدد ۽ خيالي عدد: ذ.
 غير محسوس عدد. ذاتي عدد. صافي انگ-

عدد مستتر قد.

- خير برکت ۽ خير برکتون: ٺ. خوش خير عافيت پهچڻ وقت
 ڪم ايندڙ جملو - خير عافيت - خير سلامتي - سڀ خير -
 خير ئي خير. خوشي. صحت - تند رستي - چاقائي -
 چڱيلائي.
 - خير گهرڻ: پلائي يا سلامتي چاهڻ - امن گهرڻ -
 خير جي وائي ڪيڏن "خير گهرڻ" ائين نه چئو - عافيت
 چاهڻ - دعا گهرڻ. توبه ڪرڻ.
 - خير منڍ ۾: ٺ. ڪنهن وڏي ماڻهو يا بزرگ
 جي اچڻ وقت جو جملو - خوش آمديد - پلي
 ڪري آيا - آجيان ڪرڻ - ساراڻي.
 - خير منڍاڻين: پلائي چاهڻ - عافيت چاهڻ -
 سلامتي گهرڻ.
 - خير وٺڻ: خيرات وٺڻ - هٺڻ.
 - خير و عافيت: ٺ. خيريت - پلائي -
 سلامتي - امن. تند رستي - چڱيلائي - گهڻگهراڻي -
 بهبودي - خير خواهي.
 - خير هڻجڻ: سلامتي هڻجڻ - امن هڻجڻ.
 - خير ئي خير: ٺ. انڪار جي مفهوم کي
 ادا ڪندڙ اصطلاح - ڪجهه به نه. سڪ سانت -
 "عيني خير ئي خير لڳو ٿيو آهي."
 - خير ۽ خير ۽ خير ۽ خير: ٺ. صفت. خير جو -
 سلامتيءَ جو - چڱو - نيڪيءَ وارو - امن وارو -
 مفت جو.
 - خير ريت: ٺ. نيڪي - پلائي - چڱائي. امن -
 سلامتي. تند رستي - عافيت.
 • خيرات ۽ خيراتون: ٺ. [ع. 'خير' جو
 جمع] نيڪيءَ جا ڪم - نيڪيون - پلايون - چڱا
 ڪم. دان - پئج. امداد - بخشش - بيڪيا - بيڪ -
 پين - خير. صدقو - لنگر - ڏڪوات.
 - خيرات خاندو ۽ خيرات خاندو: ٺ. صفت.
 دان ڪرڻ جي جاء - محتاج خانو - لنگر خانو.
 - خيرات ڏيڻ: ٺ. خدا ڪارڻ ڏيڻ - دان ڏيڻ -
 مفت ڏيڻ - صدقو ڏيڻ.
 - خيراتي ۽ خيراتي: ٺ. صفت. خدا ڪارڻ
 جو - دان جو - صدقي جو. مفت جو. جيئن:
 "خيراتي مال، خيراتي اسپتال" وغيره.

- خير برکت ۽ خير برکتون: ٺ. خوشي
 خوشيءَ جي موقعي تي مبارڪ جو جواب.
 خير ۾ برکت يا ويجهه. خوشحالي -
 آسودگي.
 - خير ٿو گهرجي: ٺ. ڪهي - ڪونه
 گهرجي.
 - خير ٿيڻ: ٺ. امن ٿيڻ - سلامتي ٿيڻ - بچاءُ ٿيڻ
 (ڪنهن حادثي کان).
 - خير چاهڻ: پلائي يا سلامتي گهرڻ -
 عافيت گهرڻ. پلو چاهڻ.
 - خير ۽ خير ۽ خير ۽ خير: ٺ. خير عافيت -
 خيريت - سڀئي خير - خير واري ڳالهه - نيڪ احوال -
 خوشخبري.
 - خير خواهه ۽ خير خواهه: ٺ. صفت. پلائي
 چاهيندڙ - همدرد - خير انديش - گهڻگهرو -
 هڏوڪي.
 - خير خواهي ۽ خير خواهين: ٺ. پلائي -
 نيڪي - چڱائي - بهتري - سلامتي - گهڻگهراڻي -
 همدرد - هڏوڪائي.
 - خير دلالي ۽ خير دلاليون: ٺ. طرف.
 خير جي ڪم ڪندي - هر ويرو - ناحق. "خير دلالي
 ڪندي ٿا هٿ سئون" (چوڻي).
 - خير سان آسهي: ٺ. باهر وڃڻ - سفر تي
 روانو ٿيڻ.
 - خير سان گذرڻ: سلامتيءَ سان گذرڻ -
 آسودگيءَ سان گذرڻ (حياتي).
 - خير سلا: ٺ. خير عافيت - خيرخوبي - مزاج
 ٻرسيءَ جو ڪلمو.
 - خير عافيت: ٺ. ڪل خير - سڀ خير -
 خير سلامتي - چاقائي - تند رستي.
 - خير ڪندي هٿ سئون: چڱي ڪم ڪرڻ
 مان نقصان پهچڻ.
 - خير ڪو ۽ خير ڪو: ٺ. طرف. ڪونه جي مفهوم ۾
 استعمال ٿيندڙ لفظ. نه - ڪجهه به نه - نه آهي -
 ڪونهي.
 - خير ڪي هٿين: ٺ. موجود نه هئڻ.

- خيٽُ رو: ذ. [ع] گل جو هڪ قسم - خٽُ مِي؟
- خيٽُ ره: ذ. صفت. [ف] اونداهيءَ وارو - اولدا هو. ڪيئي وارو - ويري - بدخواه - مغرور - شوخ - گستاخ. پريشان - حيران.
- خيٽُ رَگِي: ث. اکين اڳيان اڏاري - اونداهيءَ - خٽاران - پريشاني - عداوت وِڙو.
- خيٽُ ري: ذ. [ع] ٻوٽي جو هڪ قسم.
- خيٽُ ريچما ت: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
- خيٽُ ز: ذ. امر [ف. مصدر: برخاستن = اٿڻ] آت - ڪڙو ٿي. صفت. آڏاڻيندڙ - پيدا ڪندڙ. (سرڪاٽ ۾ ڪم ايندڙ جيئن ”زرخيز، مردم خيز وغيره“).
- ٽڪ - ٽپو - چال - ٻڌ - چلانگ - ٻَل، جيئن: ”ڏيان خيزخزان ۾، جي تو منجهه دعار“ (شاه)
- خيزران: ذ. [ف] وڻ جو هڪ قسم. بهيد - نهيت.
- خيٽُ ل: ذ. [ف. ع] گهوڙو - گهوڙيسوار - سوار. سوارن جو جنگي رسالو. فوجي سوار. جماعت - هارقي - ميڙ - انبوھ - ٽولو.
- خيٽُ موڪ خيٽُ ما: ذ. [ع. خيٽُ مَه] تنببو - وڏو تنبو - ڪيمو - شاميانو - سائبان. ڪپڙي جو ٺهيل گهر.
- خيٽُ ما ڪوڙڻ: تنببو ڪوڙڻ - منزل ڪرڻ - رهائش اختيار ڪرڻ.
- خيٽُ مَه: ذ. [ع] خيمو - تنبو.
- خيٽُ مَه دوز: ع. خيٽُ مَه دوز: ذ. صفت. تنبو سيندڙ يا تيار ڪندڙ - خيٽُ مار.
- خيٽُ مَه گاه: ع. خيٽُ مَه گاه: ذ. منزل ڪرڻ جي حد. تنبن واري جاء. تنبن ڪوڙڻ واري جاء.

د

- د ب ٿ. (ع. ف) سنڌي الف بي جو اوڻيهون، عربيءَ جو اٺون، فارسيءَ جو ڏهون اکر. ايجڊ موجب سندس عدد چار. فارسيءَ ۽ هنديءَ ۾ ب، ت، ج، ز، س، ش، گ، ل، ن، و، ه - سان بدلجن ٿا.
- داب: ذ. [ع. داب = آدم ڪرڻ] لهونو - ريت - رواج - رسم - طريقو - طور - ڪم - ڪاج - ڏندو - چال. دِبا - رعب - تاب - ڌڙ ڪو (ت). صفت. جوش. ڪيفيت - معاملو - عادت. ڀريل - ٽڪو - سخت - ڏاڍو - زورائتو.
- دَب آڪُٻَر: ذ. (ع) آسمان جو هڪ اُمرج يا نڪت. ستن تارن جو ميڙ. دَب آڪُٻَر - سڀت رشي - ڪٽ.
- دابشليم: اسم خاص. هندستان جي هڪ قديم عادل راجا جو نالو.
- دابو ڏاٻا: ذ. ماکا جو نشان. ڏاٻو - آناج. ڏرو - پير - مٿيو - موھيٽو - ٽوپيٽو - چٽو - ڏٻو.
- داب ڏاٻون: ت. گهوڙي جي اڳين ۽ پوئين ٽنگ ۾ ٻڌڻ جو رسو. ڏاٻڪ (ل). هارائي - ٻاري - ڪاٺ جو بيرم - ڪانو. گوڏي جيترو هاڻي. هلڪي مالي - ٿلڪو (ت).

● دَاب ۽ دَاب ڌڙ ڪو ۽ دَاب ڌڙ ڪتا: ذ. ڪاوڙ.
دهمان - قاب دڙڪو.

● دَاب ڌڙ ڪن: ۽ مٿان زور ڏيڻ - پيچائڻ - چيڻ.
● دَاب ڌڙ ڪن: حشمت رکڻ - زور رکڻ -
رعب قاب رکڻ.

● دَاب ڌڙ ڏو ٻڙ (ت): ٺ. دڙڪو - قاب -
هائڙ ھوئڙ.

● دَاب ۽ ويهارڻ: رعب ويهارڻ - حشمت چمائڻ.
● دَاب ۽ دَابا: ذ. حشمت - رعب - ڌاڪو.

● دَاب ۽ دَابا: ذ. سفر ڪرڻ کان پوءِ ٿورو
آرام وٺڻ يا ساهي پئڻ جي حالت. منزل -
و. ساهي - مانجهاندو - ڏاڍو - ڀارو (ت).
● دَاب ڪرڻ: منزل ڪرڻ - ساهي ڪڍڻ -
ٽڪ پيڻ.

● دَاب ٻوٽ (ت): ٺ. ڪنڊ جو هڪ قسم. سٺي
پيڻل ڪنڊ.

● دَاب ٻوٽي ۽ دَاب ٻوٽي: ٺ. ٺرم - ڪنڊ ٻوٽي.
نازڪ - موڪي. دابوٽ.

● دَاب ٻوٽو ۽ دَاب ٻوٽا: ذ. صفت. دَاب ٻي
جهڙو - سڄل - ٿلهو - ستارو. ڪرڻ جو آواز -
دَاب ڪو (ڪ).

● دَاب ٻجڻا (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
● دَاب ٻيچي: اسم خاص. ضلعي ٺٽي ۾ هڪ ديھ.
جو نالو.

● دَات ۽ دَاتون: ٺ. [سن. دَا = ڏيڻ] ذات.
● دَاتا ۽ دَاتا: ذ. صفت. [سن. داتا =

ڏيڻ] ڏيندڙ - ڏيڻ وارو - ڏاتا - ڏاتار. خيرات ڪندڙ -
بخشش ڏيندڙ - دانسي. سخاوت ڪندڙ - سخي -
درياءُ دل - آڌار ڇيٽ - فراخ دل - فياض، جيئن:
"داتا وٺان له دان ڪي، وٺين ڦيرائي ڦيل"
(شاع).

روزي ڏيندڙ - رزاق - رازق. خدا تعاليٰ جو هڪ
صفاتي نالو. ڌي - خدا - الله. درويش - فقير -
گرو - مرشد.

● دَاتار ۽ دَاتار: ذ. صفت. داتا - ڏاتار.
● دَاتو ۽ دَاتو: ذ. صفت. ڏاتا.

● دَاب ۽ دَاب: ذ. [هرا. دَب. سن. دَرپ] زور -
ٻار. ٺڪو - چٽو - داغ. دَب - دَباء -
دڙڪو.

● دَاباڪر ۽ دَاباڪر: ذ. صفت. چمڙي
جون دَبيون ٺاهيندڙ اسم خاص. هڪ ذات
جو نالو (ت).

● دَاب ڌڙ ۽ دَاب ڌڙ: ذ. ڌاڪو - ٻاليهين. جهار
جو هڪ پُرزو. لنگر جي رسي ويڙهڻ جي چرخي.
● دَاب ڌڙ ۽ دَاب ڌڙ: ذ. ڪپڙن ڌوئڻ لاءِ
ڪاٺ جو ڦرھو - ٽختو.

● دَاب ڌڙي ۽ دَاب ڌڙي: (ت): ٺ. دانگي
يا جنڊ جي مٿان (گول) مٽي جي ٺهيل ٿلهي.
● دَاب ڌڙي: اسم خاص. تعلقي کوليءَ ۾ هڪ
ديھ جو نالو.

● دَاب ڌڙ ۽ دَاب ڌڙ: ذ. ٿانءُ جو هڪ قسم.
هڪ سان ڪاٺ يا ٿامي وغيره جو گول ننڍو
دڀو - ٻهڳڻ - ڏاڍو - ڏاڍو. ٽين يا لوھ جو بند
ٿيل دڀو - دڀو - ڏڀو. ڏاڪو - ڏاڪوئون -
مُخو، صفت. ٿلهو - موٽو - ستارو - ٻٽ ۾
پريل - دوڦرو.

● دَاب ڌڙي جهڙو: ذ. صفت. ٿلهو - سڄل - دوڦرو.
● دَاب ڌڙ: مصدر. ڪنھن شيءِ کي مٿان زور
ڏيئي پيچائڻ. زور ڏيڻ - پيڙو ڏيڻ - پيچائڻ -
سوڙھو ڪرڻ - دَڀڻ - چيڻ - پيچائڻ.

● دَاب ڌڙ ۽ دَاب ڌڙ: ٺ. مٿان کان هيٺ ايندڙ
زور - دَب - ٻوڙهه - ٻار. دَبڪ - ڏالون - ڏان.
ڪار ڪي هيٺان ايندڙ ٽپڪ.

● دَاب ڌڙ ۽ دَاب ڌڙ: ذ. مٿان آيل زور - دَڀاءُ -
زور - دَب - سختي - تنگي. ٻار - ٻوڙهه - وڙڻ.
دهمان - دڙڪو - قاب - ڌمڪي. خوف - رعب -
دڀدڀو. داغ - عيب - چٽو.

● دَاب ڌڙي: مصدر. دَڀائڻ - زور ڏيڻ.
● دَاب ڌڙو ۽ دَاب ڌڙو: صفت. اڳئين حصي ۾
وڌيڪ ٻار پيل گاڏي. ٻار سان پريل گاڏي.
● دَاب ڌڙو: ذ. صفت. هيٺائون - ٻهرو وارو -
لوڻ وارو.

● داج ۽ داجون: ٺ. [ع. دَجَّةٌ = سخت اولڏاهي] آونڏاهي-ڪارڻ-پڻ-آونڏاهي رات.
● داجو ۽ داجا: ذ. صفت. پهرو-غليظ-گندلو (ل. ق).
● داجو ۽ داجا: ذ. صفت. گهڙوءَ رتو-داءُ ڏنل-ڪڪر ڳاڙهو رنگ ڏنل. اوليٰ رنگ جو سادو ڪپڙو. ڪڪو ڳاڙهو صوف. پڻڪئون. پهرو-غليظ-گندلو (ل. ق).
● دآخر ۽ دآخر: ذ. صفت. ڳائيندڙ-راڳيندڙ.
● داخيل: ذ. صفت. [ع. دَخَلَ = هو اندر آيو] اندر ايندڙ-پهچندڙ-گهڙندڙ-حاضر ٿيندڙ. گهڙيل-شامل-وڌل-پيل-اندر ڪيل. ظرف. اندر-وچ-م-منجهه. صفت. لڪيل-ٿوڻيل-درج ڪيل (پيل وغيره).
● داخيل ۽ داخيل ٿيڻ: ٺ. اندر پهچڻ جي حالت. اندر اچڻ جي حالت. رسائي-پهچ-سپردگي-حوالگي. (ليکي جي ڪتاب ۾) داخل ڪرڻ جي حالت-لکيت-نوڌ. اسڪول ۾ تعليم لاءِ نالي شامل ٿيڻ جي حالت.
● داخيل ۽ داخيل ٿيڻ: ٺ. ڪنهن به اداري ۾ نالي داخل ڪرائڻ جي فيي.
● داخيل ٿيڻ: ٺ. اندر آڻڻ-الدر هڻڻ-منجهه ٿيڻ-گهڙڻ-هڻڻ. شامل ٿيڻ-شريڪ ٿيڻ-جمع ٿيڻ (هٿن وغيره جو حساب ڪتاب ۾). رجسٽر ۾ لکجڻ. پهچڻ.
● داخيل ۽ داخيل ٿيڻ: آفيس ۾ لکپڙهه ڪسي بنان ڪارروائي جي رکي ڇڏڻ. رفع دفع ٿيڻ. ڪنهن ڳالهه جو دٻجي وڃڻ. درخواست تي ڪوبه تدارڪ نه ٿيڻ.
● داخيل ۽ داخيل ٿيڻ: ڪنهن ڪاغذ کي بنان ڪارروائي جي رکي ڇڏڻ. درخواست وغيره تي غور نه ڪرڻ.
● داخيل ۽ ڪرڻ: اندر ڪرڻ-گهڙڻ-گهڙائڻ-وجهڻ-آمائڻ-لنگهائڻ. شامل ڪرڻ-ملائڻ-کڏڻ-جمع ڪرڻ-کڏ ڪرڻ. رجسٽر تي نالو وغيره لکڻ-درج ڪرڻ-لکڻ.

● داخيلو: ذ. اندر گهڙڻ جي حالت-داخلا-اندراج-شموليت. ڏسو "داخلا".
● داخيلي ۽ داخيلي: صفت. المدرسون-اندروني-گهريلو-خالگي-گهر جو (معاملو) داخل.
● داد (ڪ): ذ. پکي جو قسم. گولھه خور.
● داد ۽ داد: ذ. ف. انصاف-عدل-لياہ-آچار-فيصلو-پهرو. تدارڪ-پيلو-پيڻي. فریاد-بدلو-عوضو. سچائي-دریافت-کوچنا-پڇاڳاچاهه عطا-بخشش-سوڪڙي. آفرين-واه-واه-تحسين-مرحبا-شاباس.
● داد ۽ ڏيڻ: انصاف ٿيڻ. عدل ٿيڻ.
● دادخواه: ذ. صفت. انصاف گهرندڙ-فيصلي لاءِ سوالي-فریادي-دعويدار-مذعبي-دانهن.
● دادخواهي ۽ دادخواهيون: ٺ. فریاد-دعويٰ-دانهن-پڪار. انصاف لاءِ فریاد.
● داد ۽ دور: ذ. عدل ۽ انصاف وارو زمانو-مسڪبو وقت-اوج وارو وقت-فتح منديءَ جو وقت.
● داد ۽ دهن (ف): ٺ. سخا وڪرم-مهرباني-بخشش-خير و خيرات-سخاوت-دان پئج-عطيه.
● داد ڏيڻ: انصاف ڏيڻ-انصاف ڪرڻ-عدل ڪرڻ-تحسين ۽ آفرين ڪرڻ-آفرين ڏيڻ-شاباس ڏيڻ-همت افزائي ڪرڻ-قابليت جو اعتراف ڪرڻ.
● داد رسي ۽ داد رسيون: ٺ. انصاف-فيصلو-لياہ-آچار-پهرو-تدارڪ-پيلو-پيڻي-دریافت-کوچنا-حق رسي.
● داد ۽ ڏيڻ: ذ. عدل انصاف. واويلا-دانهن-ڪوڪ-فریاد ٻڌي انصاف ڪرڻ جي حالت.
● داد ۽ ڏيڻ ڪرڻ: ظلم جي بي انصافي کان دانهون ڪرڻ. واويلا مچائڻ-هڻ ڪرڻ. فریاد مچائڻ-انصاف ڪرڻ-عدل ڪرڻ-لياہ ڪرڻ.
● داد فریاد نه هئڻ: بي انصافي هئڻ. بهداد لگري هئڻ.

— داد کتر ۽ داد گتر: ذ. انصاف ڪندڙ—عاد ل—
مُتَّصِف.

— داد ڪهرن ۽ ڪهرن: انصاف ڪهرڻ—نيام ڪهرڻ.
آفرين وٺڻ—تعريف وٺڻ.

— داد لہ ستاد ۽ ظرف: نہ ڏيئي نہ لہيئي.
نہ ڏيڻ نہ وٺڻ. هروڀرو—خواه مخواه—بنا سبب—
بيگناه.

— داد لہ فتر ۽ فتر: ذ. اندر—ظلم—بي انصافي—
نہ ڀڄا نہ ڳاڇا—آنتڀرنگري.

— داد وٺڻ ۽ ڪنهن کان پنهنجي هنر يا ڪمال
جي تعريف ڪرائڻ. پنهنجي قابليت جو اعتراف
ڪرائڻ.

— داد ڏيئي: ذ. فرياد—داد فرياد—دانهن.

— داد ڏيئي ۽ استادي: ذ. ڏي وٺ. (گهڻو ڪري
نفعي ۾ ڪم ايندڙ).

— داد ڏيئي نہ استادي: ظرف. بي سبب—بنا ڪنهن
سبب—هروڀرو—ناحق—بي گناه—آجايو.

— داد ڏاڳير ۽ داد ڏاڳير: ذ. صفت. بد معاش—
لوفر—لُفٽنگو—هاڻاريءَ وارو.

— داد آڻي: اسم خاص. جسڪاڻي ٻلوچن جو
هڪ قبيلو.

— داد ٻوٽا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

— داد ر ۽ داد رُون: ذ. ستار جي ساڄي
پاسي واري تار يا تند.

— داد رُون ۽ داد راء: ذ. (هم). ٻوري کيت
جو هڪ قسم—ڏاڏرو.

— داد لائي: اسم خاص. هندن جي هڪ ذات
جو نالو.

— داد لَو ۽ داد لاء: ذ. صفت. (سن. ذات—لو)
—پيارو—محبوب—لاڏلو—سيڪيلڊو—مُحِب—

دوست—رانول—سُهڳي—هر يتر—پڻ—
لُڏڻ—مينو—منڻ—لاڏ ڪوڏ سان نڀايل—ناز

جو هاليل—چچيلو—ڪوڏ نڀنو—آنگيلي—
هٿائو—هٿ جو هيراڪ—هٿ هال—دالو—

بودلو—منڊول—ٻانڊيلو (ث. داد لِي ۽
داد لِيُون).

— داد لَو ڪرن: لاڏلو ڪرڻ. هٿ هيرو
ڪرڻ. مڇلائڻ—آنگيلي ڪرڻ. پيار ڏيئي خراب

ڪري—ڪاري ڇڏڻ—بگاڙڻ—ڦٽائڻ (ٻار وغيره کي).
—داد لَو: اسم خاص. تعلقي ڪوٽ ڏيجيءَ ۾

هڪ ديھ جو نالو.

— داد لِي ۽ داد لِيُون (ت): ذ. سارين جو
هڪ قسم (سگداسي، سنهڙا ۽ خوشبوءِ دار چانور).

— داد و ۽ داد آ: ذ. [ف. داد—ڀاء—برادر—
دوست] ڀيءُ جو ڀيءُ—ڏاڏو. وڏو ڀاء—آڏو—

ڀائو—برادر. صفت. وڏي عمر جو ٻوڙهو.
(ث. داد ڏي ۽ داد لِيُون).

— دادو: اسم خاص. سنڌ علائقي ۾ هڪ ضلعي،
تعلقو ٽٻي ۽ ديھ جو نالو.

— داد ڏي ۽ داد لِيُون (ڪ): ذ. گج جي
ڀرت جو هڪ قسم.

— داد ڏي: اسم خاص. تعلقي شهدادپور ۾ هڪ
ديھ جو نالو.

— داد ڀڄا: اسم خاص. هندن جي هڪ ذات
جو نالو.

— داد آڪ ۽ داد آڪ (ل): ذ. صفت. ڳالهائڻ
۾ حشمت وارو. ٻهلوان—هٿ ڀريو.

— داد ر ۽ داد رُون: ذ. چٽ—ڳيلڻو—
ڳيرهو—ڪير گهڙي—ٿل—ٿسلاء—چڙهو.

دڙ ڪو—دٻاء—دُھمان (ت).

— داد رائي ۽ داد رائي: ذ. صفت. چٽ
ٻڌندڙ—ٿسلائيندڙ—ڳيلڻا ٻڌندڙ—ڳيلڻائي.

— داد ر ٻڌڻ: چٽ ٻڌڻ—ڳيلڻو ٻڌڻ. ٻرائي
ملڪيت تي پنهنجو حق چمائڻ (ت).

— داد ر ڏوڏر (ت): ذ. ٿوري گهڻي ڪاوڙ.
—دارو: صفت. (ف. داشن=رڪڻ) رڪندڙ—

جهليندڙ—ڪندڙ. مرڪبات ۾ ڪم ايندڙ لفظ
جيئن ”خاله دار“ چوهار، نڪهار، اُڀار وغيره.

— دار مڊارو: ذ. دارو مدار—بيھڪ—انحصار.
—دارو ڪير: ذ. ٻڪڙ ٻڇاڙ—وٺ ٻڪڙ—

چٽو وٺ—لڙائي—جنگ—جهڙو—جهڙو.
—دارو: ذ. (ف. سوري—سولي—قاسي—قاهي).

- دارالسرور: ذ. خوشيءَ جو گهر - بهشت - جنت.

- دارالسلام: ذ. صلح جي جاء - سلامتيءَ جو گهر - بهشت.

- دارالسلطنت: ذ. گاديءَ جو هنڌ - تخت گاهه - پايءَ تخت.

- دارالشرع: ذ. قاعدي قانون جي دربار، ڪورٽ - ڪچهري.

- دارالشفاء: ذ. اسپتال - صحت حاصل ڪرڻ جو هنڌ - تندرستي ملڻ جو گهر - شفاخانو - دواخانو.

- دارالضرب: ذ. ضرب خانو - سڪن ٺاهڻ جو ڪارخانو - ٺڪسال.

- دارالعبادة: ذ. عبادت جو گهر، مسجد.

- دارالعدالة: ذ. انصاف جو گهر - ڪچهري - ڪورٽ.

- دارالمعلم: ذ. علمن جو گهر - مدرسو - مڪول.

- دارالعمل: ذ. عمل ڪرڻ جي جاء - دنيا.

- دارالعتبار: ذ. ڪسوٽيءَ جي جاء - آها جاء جتي کڻي ڪري جي پرک ڪجي.

- دارالعتنا: ذ. بي بقا گهر - ٺاهندار گهر - فاني گهر - دنيا - زمين.

- دارالعتبار: ذ. هميشه آباد رهندڙ دنيا - دنيا - جنت - بهشت.

- دارالعتنا: ذ. عدالت خانو - ڪچهري - انصاف ٿيڻ جي جاء، ڪورٽ.

- دارالڪتب: ذ. اخبارون ۽ ڪتاب پڙهڻ وغيره جي جاء - لائبرري.

- دارالمرض: ذ. مريضن جي علاج ٿيڻ جو هنڌ - اسپتال - دواخانو - شفاخانو.

- دارالڪافات: ذ. جزا ۽ سزا جي جاء - بدلي ملڻ جو گهر - آخرت.

- دارالملڪ: ذ. گاديءَ جو هنڌ - تخت گاهه - پايءَ تخت.

● دارءَ دار: ذ. (ع). رهن جو هنڌ - گهر - مڪان - جاء - ماڳ - مقام - خانو - جڳهه. جيئن: "دار دنيا ڇڏي، انڪم اٽڪاڻر ڏانهن" (گرهوڙي). دنيا - جهان - سنسار.

- دارالادب: ذ. سڪن جي جاء - علم جي جاء - علم ادب جو مرڪز.

- دارالآخرت: ذ. آخرت جي جاء - آخرين رهن جي جاء - ٻيو جهان - دارالباقي قیامت.

- دارالارشاد: ذ. حڪم جو گهر - فرمان ملڻ جي جاء - حڪم جاري ٿيڻ جي جاء.

- دارالافتاء: ذ. رهن جي جاء - بورڊنگ هائوس.

- دارالامارت: ذ. تخت گاهه، ڪنهن بادشاهه يا امير جي رهن جي جاء.

- دارالامان: ذ. سلامتيءَ جي جاء (جتي لڙائي يا فساد نه هجي).

- دارالامن: ذ. امن جو گهر - چيئن ۽ آرام سان گذارڻ - سلامتيءَ وارو هنڌ - آهو ملڪ جتي مذهب ۾ دست اندازي نه ٿئي.

- دارالامتن: ذ. فائز رهندڙ گهر - هميشگي وارو هنڌ، عالم بالا - ٻيو جهان - هوءَ دنيا - اڳيون جهان، پرلوڪ.

- دارالانوار: ذ. تباهيءَ جي جاء - موت جو گهر يعني دوزخ.

- دارالاجتماع: ذ. بدلي جو گهر - عالم آخرت - ليڪ يا بد ڪمن جي عيوضي ملڻ واري جاء.

- دارالحرب: ذ. لڙائي جو گهر - جنگ جو هنڌ - اهڙو گهر جتي لڙائي جائز هجي - آها جاء جتي مذهبي فرض ادا ڪرڻ ڏوهه هجي - ڪافرن جو مٿڪ - انهن ماڻهن جو مٿڪ جن اسلام تي ايمان نه آندو هجي.

- دارالحڪومت: ذ. گاديءَ جو هنڌ - تخت گاهه - مرڪز حڪومت - پايءَ تخت - صدر مقام - دارالسلطنت.

- دارالخلافت: ذ. گاديءَ جو هنڌ - تختگاهه - راجڌاني. دارالحڪومت.

● دَاوُودَ اَقْبَارًا كَرَنَ: خراب ڪرڻ - آجايو ويائڻ. پوري ووهاست نه ڪرڻ. رقم آڌاري ڇڏڻ.
● دَاوُودَ دَاوُودَ: ذ. (سن. دائرو = دا = ڏيڻ) شفيع - ڇڏائيندڙ - وڪيل - سفارش ڪندڙ - وچوارو - خيال ڪندڙ - هاسو وٺندڙ - پاران ڳالهائيندڙ - بدران ڳالهائيندڙ - ٽاليت - ٽيڪاڪٽو - ويڇو. حمايتي - مددگار (شاهه جي بيتن ۾ حضرت محمد صاعمر جن ڏانهن اشارو آهي) (سر سريراڳ شاهه).

● داسيڙو: اسم خاص. شاھ جي رسالي ۾ منسوب ڪيل چنيسر لاءِ - چنيسر جو ڪنايه لئالو (سُر ليلا چنيسر. گر).

● ”مُون کي چنيسر داسيڙو! وڃان نه وٺواند“ (شاھ. ليلا چنيسر).

● داسين: داسين (ڪ): ذ. ٻيڙيءَ جو هڪ رَسو - دامان. (سڙھ جو مکيه واجھ. جنهن کي چيڪن سان سڙھ جا ساڪا سڀ ڪٽي ٻولدا ۽ سڙھ سنئون ٿيندو).

● داسو: داسا: ذ. [سن. درشت]. جاءِ جي چيٽ ۾ ڪم ايندڙ چورس ڊگهي ڪاٺي - ننڍي ڪار - شهتير. ٿلهي ڪاٺ جي ٻئي. ڪاٺيءَ جو ڊگهو ۽ سٺون ٻيڙو - ڪاٺي - لڙھو - لڪڙو. آڻ جي پٿرن جي پاسن وارو ڏڪ (ٻار وغيره جي جهل جي ڪاٺي). (ت). ٿلهو ڏڪو - ٿلهي لٽ - سونو (ت). شڪارين جي اصلاح ۾ بچاءُ لاءِ ڪنيل وڏي لٽ يا ڪيلو (ت). خاص ڪري دروازي يا دريءَ جي سردري واري ٻئي. ڪاري جي ٻيڙيءَ جو هڪ عضوو، ٻيڙيءَ جي پاسي واري وٽ جو مٿيون سطح تي تختو - درياءُ جي ٻيڙيءَ جي گڙھ. ٻوڪ جو سوڪرو صفت. مادو يا لٽو ڪپڙو - گيڙو رتو ڪپڙو.

● داشت: [ف. داشتن = رکڻ] گڏ ڪري رکيل مال، نقد وغيره.

● داشت: بنا نڪاح جي رکيل عورت - سُریت. ● داعي: داعي: ذ. صفت. [ع. دَعَا = هن سڏيو] سڏيندڙ - سڏ ڏيندڙ - دعوت ڪندڙ - دعوت ڏيندڙ. دعوا ڪندڙ - فريادي - مددعي. دُعا ڪندڙ - خير خواه - دعا گو. ٻيغبير - مبلغ - پرچار ڪندڙ.

● داعي: مددعي (مددعي): ذ. صفت. فريادي ۽ جوابدار - داعي - مددعي.

● داغل: ذ. گل جو هڪ قسم - داگل.

● داغين: مصدر. [ف. ”داغ“ مان ورتل] نشان ڪرڻ - چٽو ڪرڻ - ٽيڪو ڪرڻ - داغ ڪرڻ - ڏٻو ڪرڻ - ڊاڳڻ. ڇاڻڻ. ڏپ ڪرڻ.

● داڙ هيٺ: داڙ هيٺون (ت): ٿ. گوڙ - هٿل - دوت - دٻاءُ - خالي رُعب - ٻايريون دٻاءُ.

● داڙ هيٺ ٻڌڻ: دٻاءُ رکڻ - وڏي رقم ٻڌڻ. ● داڙ هيٺ هٿي: خالي دٻاءُ رکڻ - هيسائڻ لاءِ رعب و هارڻ - گوڙ ڪرڻ - هٿل - مڇائڻ - دوت ٻڌڻ.

● داڙي: داڙ يون: ٿ. ونجهوئي راند ۾ هڪ ٻاري - ڌري (ت). ڏوهي راند ۾ ڪم ايندڙ ڪاٺ جي ٻيٽي - ٻيٽ (ت).

● داس: داس: ذ. صفت. [پرا. داس. سن. داس = ٻالھو] غلام - نوڪر - ٻالھو - گولو - خدمتگار - چاڪر - چوڪر - پگهاردار - ٿلهيو - خادم. چيلو - مريد - شاگرد - ڏن ڀرو. (ٿ). داسي: داسيون (ت) صفت. آٻاريل - دمٽل - ڊمر پخت - رنڌيل.

● داس: ڪرڻ: غلام ڪرڻ - ٻالھو ڪرڻ - خادم ڪرڻ. آٻارڻ - ڊمڻ - رنڌڻ. ڏانڊيون ڪرڻ. ٻٽلو يا مڇي سڀيڻ (ت).

● داسي: داسيون: ٿ. ٻالھي - نوڪريائي - گولي.

● داسستان: داسستان: ذ. (ف). آکاڻي - قصو - ڪهاڻي. ڳالھ - ڪٿا - وارتا - بيان - حڪايت - افسانو - فسانو - داستانو - روايت - ڏڪر - نقل - نظير. وڏو قصو - سرگذشت - احوال.

● داسستان گو: داسستان گو: ذ. صفت. آکاڻي ٻڌائيندڙ - قصا، ڪهاڻيون، نقل ٻڌائيندڙ - قصه خوان.

● داسستانو: داسستانو: ذ. داستان - بيان - آکاڻي - ڳالھ - وارتا.

● داستالو (دستانو): داستالو: ذ. (ف). هٿ جو جوارب - داستانو (شڪارين جو هٿ چاڙهڻ جو چمڙي يا ڪپڙي جو جوارب، پکي جي چنبن کان بچاءُ لاءِ).

● داسيڙ ڪي: اسم خاص. تعلقي ٽنڊو محمد خان ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● داسيڙو: اسم خاص. سومرن جي هڪ ذات جو نالو.

وارو- ڏيڻ وارو- ڏاڳڻ وارو- ڏاڳڻ ڏاڳڻ. عيبدار- نقط گيهه.
 ۾ رڌل چانور- باصري خشڪا.
 - داغي ڪرڻ: ڪارو ڪرڻ- گنهگار ڪرڻ-
 ٽيڪو لڳائڻ.
 ● داڳ ڏاڳڻ (ت): ڏاڳڻ. صفت. [سن].
 سٽوڻ = ٽڻ. سن. سٽراهن. سٽا = قائم ڪرڻ.
 ٽاڻ. ٻڙي ڪپ- ڪارو. سارين جي زمين کي
 پاڻيءَ ۾ ڏنل هٿ- ريڇ ڏيڻ کان پوءِ ڏنل هٿ.
 وڏو ڇيٽو- ٽاڻ. ڏاڳڻ. صفت. وڏي- ڀاري- ڳوري.
 - داڳ ڪرڻ: پاڻيءَ ۾ هٿ ڪاهڻ.
 ● داڳ ڏاڳڻ: ڏاڳڻ. صفت. [سن]. سٽوڻ =
 ٽڻ. [پاري- ڳورو- ڳرو- ڪيوان. وڏو ڳرو.
 ● داڳڻ: مصدر. [سن]. سٽوڻ = ٽڻ. [ڏيڻ-
 مڻي يا ڇيٽو ٽي هڻڻ. گهڻو ڳالهائڻ- بڪڻ-
 ڪاڏهون جو ڪاڏي ڳالهائڻ- بڪواس ڪرڻ-
 ٻيه- وڏو ڳالهائڻ- ڪوڙ ٻڌو ڪرڻ- واهيات
 ڳالهائڻ- چڱي هڻڻ. خراب ڪرڻ.
 - داڳ ڏاڳڻ (ت): ڏاڳڻ. اجائي بڪ-
 ٻيهودي گفتگو. ڪاري جي داڳ- راڳو- لهڻو-
 چڻپ.
 - داڳ ڏاڳڻ: خراب ڳالهائڻ- واهيات ڳالهائڻ-
 ڏاڳ ڪرڻ. بڪ ڪرڻ- اجايون بيسود ڳالهيون
 ڪرڻ.
 - داڳ ڪرڻ: اجايو ڳالهائڻ- واهيات ڳالهائڻ.
 ● داڳوڙو ڏاڳوڙو: ڏاڳڻ. [سن]. سٽوڻ = ٽڻ.
 آڻ جو ٻيڙ- ٽڻ مهل پاڻيءَ ۾ هٿ ٻيڙ هلائڻ
 جي حالت- ٽاڳوڙا. ٽڻ ٻيڙ.
 ● ڏاڳ ڏاڳڻ (ت): ڏاڳڻ. ڏاڳو- ڏاڳ-
 هاها ماشا.
 ● ڏاڳ ڏاڳڻ (ت): ڏاڳڻ. ڏاڳو. ٽڻ ٻيڙ.
 ● ڏاڳڻ: مصدر. [ف]. داڳ ڏاڳڻ منجهان ورتل =
 نشان] نشان ڪرڻ. داڳڻ- داڳ ڏيڻ. ڏاڳ ڏيڻ-
 مال کي ڏيڻ سان ڏاڳ ڏيڻ. طعام کي بصر يا
 ٽوڻي جو داڳ ڏيڻ. وڇوڙو ڏيڻ- غم ڏيڻ.
 مارڻ (ل). جيئن: "مروءَ کي دولائيءَ سان
 ڏاڳي ڇڏيائين".

ڏاڳ ڏيڻ- ڏاڳڻ- عيب ڪرڻ- عيبدار ڪرڻ-
 ڪارهن لائڻ- ڪٽڪ لڳائڻ. ٽيڪو لڳائڻ.
 - داڳ ڏاڳڻ: ڏاڳڻ- نشان- ڏاڳ- ٽيڪو-
 ٽڻ- ڏاڳڻ- سڙيل هٿ (بدن جو). ڏاڳڻ جو نشان-
 سٽوڻ. ڪٽڪ- ڪارڻ- ڪارهن. نقص- عيب.
 زخم- ناسور- گهاٽ- چٽڪ- وڏو- چيڙ- لغار.
 (طعام کي گيهه بصر ٽوڻي جو داڳ. ٽيڪو-
 وڇوڙو- رنج- غم- ڏاڳ- درد- صدمو- وڇوڙو-
 ورهه. ڪنهن عزيز جي مرڻ جو غم. رڻڪ-
 حسد.
 - داڳ ڏيڻ: نشان ٿيڻ- ڏاڳ ڏيڻ- اثر ٿيڻ-
 عيب ٿي بيهڻ.
 - داڳ ڏيڻ: ڏاڳڻ. دل جو زخم.
 - داڳ ڏاڳڻ: ڏاڳڻ. صفت. داڳ وارو.
 ڏاڳدار- داڳ لڳل- داڳي- داڳيل- ڪاري نشان
 وارو- ٽيڪو وارو- چيٽ- چيٽڪرو.
 ڪٽڪي- عيبدار. ڪارهن وارو- ڪارائون.
 نشان وارو- ڪنهن جاءِ تان ڳري ويل ميوو-
 گيهه جي لغار ڏاڳڻ- ڏاڳي.
 - داڳ ڏيڻ: ڏاڳڻ. داڳ ڏيڻ: ڏاڳڻ. زخم
 ڏيڻ- ڏاڳ ڏيڻ- گهاٽ ڪرڻ. ڪٽڪ ڏيڻ.
 رنج ڏيڻ- صدمو ڏيڻ- ڏاڳ ڏيڻ. طعام کي گيهه يا
 بصر جي لغار ڏيڻ.
 - داڳ رانجهڻ: داڳ رانجهڻ جي ڄاڻيءَ جو داڳ
 "سيني اندر داڳ رانجهڻ داڳ
 جيون ڏي- ڪان تيون رووان"
 (شاهه).
 - داڳ سڙڻ: ڏاڳ مهل ڏيڻي ۾ گيهه جو
 سڙڻ.
 - داڳ ڪرڻ: نشان ڪرڻ- چٽا ڪرڻ-
 ڏاڳ ڪرڻ- خراب ڪرڻ.
 - داڳ لڳائڻ: عيب لڳائڻ- بدنام ڪرڻ.
 - داڳ لڳڻ: عيب لڳڻ- بدنامي ٿيڻ- نشان
 ٿيڻ. طعام جو ڏيڻي ۾ سڙڻ- جٽڻ.
 - داڳي ڏاڳي: صفت. داڳدار- داڳيل-
 داڳ وارو. چٽي وارو- سڙيل- داڳ ڏنل- نشان

- دال مائيءَ وارو هئڻ: ٺ. دال روئي وارو هئڻ. پوري پئي حيثيت وارو هئڻ.
 - دال مائيءَ ڪٽائڻ: غريبنائو ڪٽائڻ. ڪارائڻ. حاضر ڪٽائڻ ڪارائڻ. ڪٽائڻ. جيل موڪلڻ. جيل ۾ وجهڻ.
 - دال نه ڪٽڻ: ٻه ڇي نه سگهڻ. وس نه هجڻ. مقابلو نه ڪري سگهڻ. پئجي نه سگهڻ. ڪاميابي نه ٿيڻ. پئج نه هجڻ.
 ● دال لڻ ۽ دال لڻ: ٺ. [ف] سحراب جي شڪل وارن وڏن دروازن واري ڪوئي- وڏو صفحو. ٽئين سان ڏيئي. سئون دار ڏيئي. جاءِ جو اڳي يا صحن. اڳي- وڙاندو- آڳندو- دالو. درياهه جي پيڙيءَ جي وچ مٿان تختن جو کليل ميدان.
 ● دال چيڪڻو: ٺ. هاري ۽ سنڪي جو مرڪب (جو سٺو ٺاهڻ ۾ ڪم اچي).
 ● دال چيڪڻي ۽ دال چيڪڻي: ٺ. [ف]. دارچيني. سن. دار = ڪٽڻ + چيڪڻي = چين ولایت جو] گرم مسالي (مصالح) جو هڪ قسم. هڪ خوشبوءِ دار وڻ جو ڇوڏو.
 ● دالو ۽ دالو (ل. ت): ٺ. ڏهائي جو ٿانءِ- ساڙهو- ڀاڳو (منهن وڪرو مال جي ڪپڙو ڏهڻ جي ڪم ايندڙ)- ڏکي. لٺيو ڪٽيو.
 ● دالو ۽ دالو: ٺ. صفت. هٿ هڻيو- پاليل. آڻيلو- دادلو- چڙواڳ- چڙوڙيو. (ف) اڳي- اڳي- وڙاندو- دالو. ڀرت جو هڪ قسم. اٺن ڦاڪن وارو گل (ٺ).
 - دالو بنجي: دادلو ٿيڻ. ڀيارو ٿيڻ. چڙواڳ ٿيڻ. هٿ هڻيو ٿيڻ.
 ● دالين (ت): ٺ. ڪڪڻ جو ٺهيل لٺيو ڪارو- ٺهڻي.
 ● دالي ۽ داليون (ل): ٺ. ڪڏي. جيئن ”دختر تنهن جيءَ کي هن تون دالي“ (چام خان).
 اسم خاص. تعلقي نوشهري ۾ هڪ ڊيهه جو نالو.

- دال ۽ دال: ٺ. [ف]. داغ جي بگڙيل صورت [داغ. ڏٺپ- چٽو. داس (پتاجي وغيره جو).
 - دال ڏيڻ: داغ ڏيڻ.
 - دال ڏي: ٺ. صفت. داغي.
 - دال ڏي ۽ دال ڏي: ٺ. نار جي پٽ- ڦاڙي.
 ● دال ڏي ۽ دال ڏي: ٺ. ڪٽڻي- بچڪو- هٿ- بيدڙي- بشڪو (ت)- ننگ. زبور- مٿيون- ڪٽڻ.
 ● دال ۽ دال: ٺ. [ف]. دال. سن. دل = ڏڻ [اڃا جو هڪ قسم. ڏريل (ستر) چٽا. مٿي. مانهن. مٿي. آڏو. چوٽا. سڳي. مالهيلي. توهه وغيره) جو ٻوڙ طور وڏن جي ڪم اچي. ڏار- مٿي- مٿي- وغيره ڏري- پتاجيءَ جو هڪ قسم.
 - دال جيڪڏهن ۾ ورهائڻ: هڪ ٻئي کي موچڻ هئڻ.
 - دال روئي: ٺ. دال مائي. غريبنائي خوراڪ. مچي مائي. روئي لنگوٽي. سادو گذران.
 - دال روئي وارو هئڻ: چڱي حيثيت وارو هئڻ. پنهنجيءَ وارو هئڻ. ٻي جو محتاج نه هئڻ. دستوري گذر سفر ڪرڻ جي لائق هجڻ.
 - دال خور: دال کائڻ. گهڻو ڪري دال کائڻ وارو ڪٽائڻ. بڙدل.
 - دال ڪڍڻ: ڏاڍي مار ڏيڻ. پيڙهي ڇڏڻ.
 - دال ڪٽڻ: دال جو ڪري نور ٿيڻ. پئجي سگهڻ- وس ڪرڻ- ڇڏو ڪرڻ- پئجي سگهڻ- مراد ۾ ڪامياب ٿيڻ.
 - دال ۾ ڪٽائڻ هجڻ: شڪ هجڻ- انديشو هجڻ- ڪجهه خرابي هجڻ. گمان هجڻ- ڪو راز هجڻ.
 - دال مان سڀرو ٿيڻ: ڀاڳ وارو ٿيڻ. هڪدم غريب مان شاهوڪار ٿيڻ ”جي ڏلو ڀاڳ پيڙو، ته دال مان سڀرو“ ”جي ڏني بخت دٻ، ته سڀري مان رٻ“.

● دَامَنَ ۽ دَامَانُ : ذ. [ف] دامن - پٽلڻه -
 ڪينار. آڪڙ - ڪاوڙ - دَهْمَانُ (ل).
 ● دَامِيُو ۽ دَامِيُوَا : ذ. ٿانءَ جو هڪ قسم.
 پٽلڻ جو دِلو - ٿامائي - ٿاميڙو.
 ● دَامَنُ ۽ دَامِنُ : ذ. (ف) چولي وغيره
 جو لٽڪندڙ پٽلڻه - دَاوَنُ - پٽلڻ - پانڌ -
 پٽهڳ - چيٽڙو - جهولي. جبيل جي وٽ - پٽر -
 دامن - ڪنار - ڪَپ - ڪَس - مَٽاڙ - حَڌ - پٺارو.
 آسرو - آجهو - پناه.
 - دَامِنُ پڪڙڻ : پلانڊ جهلڻ - داوَنُ وٺڻ.
 روڪڻ - متع ڪرڻ - باز رکڻ. پناه وٺڻ - مدد
 گهرڻ - آسري لڳڻ.
 - دَامِنُ پڪڙڻ : پلانڊ پڪڙڻ - جهولي جهلڻ -
 دعا گهرڻ - خدا کان التجا گهرڻ. پٺڻ - آهيد رکڻ.
 - دَامِنُ ڪَشِي ڪَرڻ : پهرهين ڪرڻ -
 ڪناره ڪَشِي ڪرڻ - پاڻ بچائڻ.
 - دَامِنِيُگِيَرُ ۽ دَامِنِيُگِيَرُ : ذ. صفت. چُهڻيٽيل -
 چينڀڙيل - ڀڪل. دعو يدار - مَدْعِي، مَٽاڻي - پاسو
 وٺندڙ - رفيق - پوءِ لڳ - مريد - طرفدار.
 - دَامِنِيُگِيَرُ هُجڻ : پيچو ڪرڻ - پٺيان پوڻ -
 تنگ ڪرڻ - مٽائڻ - تڪليف ڏيڻ. چنڀڙي پوڻ -
 پڇير نه ڇڏڻ.
 - دَامِنُ ۽ ويڙهڻ : دامن ۾ لڪائڻ - آجهو
 ڏيڻ - سهارو ڏيڻ - پناه ڏيڻ - محفوظ رکڻ -
 سلامتي بخڻ.
 - دَامِنُ وٺڻ : پناه وٺڻ - آجهو وٺڻ - آسرو
 وٺڻ - اوت وٺڻ.
 ● دَامِنِيُ ۽ دَامِنِيُونُ : ث. [سن] سَوَدَامِنِيُ
 ڪاٺ جو لٺيو داسو - ٿوٺي. داوئي (ه). ڪينوڻ -
 وڇ - وڇي - برق. ترني - ڪَنگورُ
 ”مَڪُ پَسِي مَحْبُوب“ جو ارن ٿيون اولي.
 دَامِنِيُونُ سڀ دُور ٿيون. اُنڪ اندر چولي.
 (بودو).
 ● دَامِنُ ۽ دَامِنُ : ذ. پڙيءَ جي وڻجهه جو
 رسو جنهن جي چڪڻ سان سڙهه جا ساڪا يا
 چادرون سڀ ڪٽي پوندا آهن - دَامِنُ - دامن.

● دَامِنِيُدَالُ : اسم خاص. تعلقي ميرپور بٺوري
 ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 ● دَامِنِيُ ۽ دَامِنِيُونُ : ث. مڇيءَ جو
 هڪ قسم.
 ● دَامِنِيُ ۽ دَامِنِيُونُ : اسم خاص. تعلقي حيدرآباد
 ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 ● دَامِنِيُ ۽ دَامِنِيُونُ : اسم خاص. تعلقي حيدرآباد ۾
 هڪ ديھ جو نالو.
 ● دَامِنُ : ظرف. ع. هميشه - سدائين - دائم -
 قائم - شال هميشه هلي.
 - دَامِنُ اِيْتَالِي : جماد. شل هن جو اقبال
 دائما رهبي.
 ● دَامِنُ ۽ دَامِنُ : ذ. (ف) پکين ڦاسائڻ جو
 چار - جال - جاري - چنڊ - ڏيڻي. ڦاهي - ڦٽندو -
 ڦاهو - ڪوڙ ڪو. سِرڪِيئي - رَمِي - نوڙي.
 دوڪو - فريپ. (سن) پَسِي جو چوويھو
 حصو - چار ڪوڙيون. دَمَڙي - ڪوڙي.
 قيمت - مٿلھ - نُرڻ - آگھ - نائو - پَسو - جيئن
 ”دَامِنُ ڪري سڀ ڪام ڪرت“. ڊگھو ڪيل.
 دوائن تورڻ جو وٽ - تور جو هڪ وزن
 (هڪ ٽولو آت ماسا).
 ● دَامِنُ آڙائين (ت) : چار وڃھن. چنڊ پڪڙڻ -
 لالچ رکڻ.
 - دَامِنُ ۽ دَامِنُ : ذ. صفت. دام وارو -
 ڦاهي وارو - پڪي ڦاسائيندڙ - ماري - شڪاري.
 پاڻي - ظالم - بي رحم (ت).
 - دَامِنُ دَوَالِي (ت) برھ ۽ عشق جي ڦاهي.
 - دَامِنُ رَڪڻ : ڦاهي آڏڻ. پٺو پڪڙڻ.
 - دَامِنُ ۾ آڻڻ : قابو ڪرڻ - ڦاسائڻ - مڪر ۽
 فڪر ۾ آڻڻ - اثر هيٺ آڻڻ.
 - دَامِنُ وِجھڻ : ڦاهي وڃھڻ - ڦندو وڃھڻ -
 چنڊ ڪرڻ - مَنڊُ مَنڊِڻ.
 - دَامِنِيُو ۽ دَامِنِيَا (ت) : ذ. صفت. دام وارو.
 وڏو چور - ٻاٿار يدار.
 ● دَامِنُ ۽ دَامِنُ : ذ. (ف) ٽيءَ جو مٿس -
 نيٺو - ٺاٺي - ڇاٽو.

● دانېو د دانېا (ک): ذ. مچي جو هڪ قسم -
(گيسر جي جنس مگر رنگ ڳڙهيرو ۽ اڇا پٽا،
ديگهه اڌ قوت کان ڏيڍ قوت تائين).
● دانڌ لڻ: مصدر. [ه. دانڌ لڻا = دانڌل
ڪرڻ] دانڌل ڪرڻ - گنهه هڻهه ڪرڻ - وڳڙو
ڪرڻ - جهڳڙو ڪرڻ - جهيڙو ڪرڻ - لڙ ڪرڻ -
اُٿڻ - جهنڊڻ - تڪرار ڪرڻ - ٻاڻيٽال ڪرڻ -
ڪروڌ ڪرڻ. ٺڳي ڪرڻ - چالاڪي ڪرڻ -
چشم بندي ڪرڻ - جادو ڪرڻ.
- دانڌل: ذ. جهڳڙو - جهيڙو - ڦڏو - گهٽي -
رڌي - ڪيل ڪپل. ٻاڻيٽال - سانڌال. ريتڙهه پيڙهه.
● دانڌ و لڻ: مصدر. دوندڙڻ - دانڌ لڻ. ڪڪر
ڪرڻ. ڏمڪ ڏيڻ.
● دانڌ و لڻو داندو ولا: ذ. لوڏو - جهو - ٿيلهو -
جهو ڪو.
● دانڌر داندڙ (ل): ذ. صفت. اڻ وڻندڙ -
بدشڪل - بيڊولو - ڪڍپ. ذ. مچي جو هڪ قسم.
● دانيسٽ: ث. [ف. دانيسٽن = چاڻڻ]
چاڻڻ - دانيس - پٿروڙ - واقفيت. راء - سمجهه.
- دانيسٽيگي: ث. چاڻڻ - چاڻپ. سمجهه -
خيال - راء - علم.
- دانيسٽ لڻامو داندو دانيسٽ لڻامو: ذ. رپورٽ -
اطلاع - سچاڻپ جو بيان - خبر - چاچ - تلاش -
پڙهڻ نامو.
- دانيسٽ و هارڻ: پڙهڻچاڻ سڏائڻ - تلاش
ڪرڻ - ڳولا ڪرڻ.
- دانيسٽنه: ظرف. چاڻي ڇهه - سمجهي ڪري.
"دِ يَدَه دانيسٽنه" = اکين ڏٺو - اکين اڳيان.
● دانيسٽي داندو دانيسٽون (ت): ث. ڪنگهه.
● دانيس: ث. (ف. دانستن = چاڻڻ) چاڻڻ -
چاڻپ - چاڻپ - سمجهه - عقل - فهم - ٻوڏ - علم.
- دانيس منڍ داندو دانيس منڍ: ذ. صفت.
عقل - سمجهو - هوشيار - چاڻو - سياڻو - عقلمند -
ڏاهو - داناء - پڌوان - سڪيل.
- دانيس منڍي داندو دانيس منڍي: ث. دانائي -
عقل - سمجهه - هوشيار - عقلمندي - فراست - حڪمت.

● دان داندو: ذ. [پرا: دان. سن. دان <
دا = ڏيڻ] بخشش - خيرات - بيڪٽ - بيڪيا - پڻ -
پڻج - عطا - ڏانء - عطيو - امداد - انعام - تحفو.
ڏنء - ڏانء - لڌ رانو - سوکڙي - سوغات.
- دان پڻج داندو پڻج: ذ. دان - خيرات -
بخشش. سوغات - تحفو.
- دان پڻ: دان پڻج.
- دانيي داندو: ذ. صفت. خيرات ڪندڙ -
سخا ڪندڙ - سخي - فنيانص - وڏي دل وارو -
درياهه دل.
- دانيي پڻش داندو دانيي پڻش: ذ. صفت.
سخاوت ڪندڙ - سخي مڙد.
● دان داندو: ذ. صفت. [ف. دانستن = رکڻ]
رڪڻ جي جاء - گهر - جڳهه - مڪان - هنڌ.
سرڪيات ۾ ڪم ايندڙ، جيئن: "آتمدان"
قلمدان، شمعدان وغيره. (ف. مصدر. دانستن =
چاڻڻ) چاڻدڙ - چاڻو. سرڪيات ۾ "فارساني دان"
عربي دان، نادان وغيره.
● داناء دانا: ذ. صفت. [ف. مصدر. دانستن =
چاڻڻ] چاڻدڙ - چاڻو - سياڻو - ڏاهو - عاقل - زيرڪ -
هوشمند - عقلمند - ڳڻ - وارو - هوشيار - بهڳڻ.
چالاڪ.
- داناء پيڻا: ذ. صفت. ڏسندڙ ۽ وائيندڙ -
عاقل - هوشيار - سمجهو - سياڻو. ڏاهو - اڪابر -
هوشيار. اسم خاص. الله تعاليٰ جو صفاتي نالو.
- داناهه دانداهه: ذ. ف. داناء جي بگڙيل
شڪل. صفت. چاڻدڙ - چاڻو - سچاڻ - سُر پتو -
عقلمند - هوشيار - سياڻو - داناء.
- داناهي: ث. چاڻ - پٿروڙهه - سياڻپ -
عقلمندي. هوشيار - ڏاهپ - چيترائي - عقل -
زيرڪي - سمجهه - پڌي - هوش - ڳيان.
- دانائي: ث. ڏسو "داناها".
● دان پڻدي (دان بندي): ث. [ف. دانء =
دانو + پڻدي = پڻدي] پڻدي فصل تي ڍل
پڻدي جو طريقو - پڻدي فصل جي ڪٽ يا
اندازو.

— دانشي و ز: ذ. صفت، سياڻو، ڏاهو، عقلمند، سمجهڻو، ذهين، دانشمند.

— دانش و زري: ث. سياڻپ، عقل، ڏاهپ، علم، حڪمت، سائنس، وړ ڪيان، هنر.

● دانشين (ك): مصدر، گهڻي ڀڳ ڀڳ ڪرڻ، جهنگلي، هڻڻ، گوڙ شور ڪرڻ.

● دانغل: ذ. دوا طور ڪم ايندڙ هڪ پٿر جو وکر (گاهه جو هڪ قسم، ٻن ڊگها ۽ پُردار شاخون، گل ميوو آسماني).

● دانق: ذ. (ف). سيڪي جو هڪ قسم، چانديءَ جو هڪ ننڍو سڪو، درهم جو ڇهون حصو، دانگ.

● دانگ ۽ دانگ: ذ. (ف). تورڻ جو هڪ وزن، چوڻ رتين جو هڪ وزن، مثال يا درم جو چوڻون حصو. (طبي اصطلاح ۾ وزن چار رتيون، شرعي اصطلاح ۾ ٻه رتيون ۽ ايراني اڪيهه جو آهن). ڪنهن به شيءِ جو ڇهون حصو، حصو، ڀاڱو، ٽڪرو، طرف، ڏس، پاسو، ذ. صفت، بيوقوف، عقل و ڀل، تڙيل، نڀاڳو، بد معاش، چور، ڪوڙو (ت).

— دانگر دانگ (ت): ذ. صفت، تمام وڏو بد معاش، آڙاھ لڻج.

— دانگو ۽ دانگتا: ذ. صفت، بي وقوف، موڪو، بد معاش، ڪٽر ڀل، ڏنگو، ٻليت، اندر ڪارو.

— دانگوڙو ۽ دانگوڙا (ت): ذ. صفت، دانگو، اندر ڪارو، منهن ڪارو، دانگيءَ جهڙو.

● دانگوڙو ۽ دانگتا (ت): ذ. ٻائيءَ جي حوديءَ جي حاطي جو دَر.

● دانگي ۽ دانگيون: ث. ماني پچائڻ لاءِ لڪر جو ٿانڻ، لڪر جو ٿڌو.

— دانگي پيچي: ڪٽي جي ذات ٻڌڻ ڪڻ: نقصان منهنجي ٻئي جي لياقت ٻڌڻ.

— دانگي (رو ٻي) چڙهڻ: ڏمڪار ٻوڻ، ڪهر جو خرچ وڌي وڃڻ، معيار زندگي اوچو ٿي وڃڻ.

— دانگي گهٽائڻ: ٻڌڻو ڪرڻ، منهن ڪارو ڪرڻ، ڪم ڪري ڏيکارڻ.

— دانگي منهن ڪرڻ: ٻي مليل، شرمسار ڪرڻ، خراب خوار ڪرڻ، تعدي ڪرڻ.

— دانو: اسم خاص، (ف). دانستن = ڄاڻڻ مان نڪتل) نالو ماڻهوءَ جو.

● دانته ۽ دانته: ذ. صفت، (ف). دانا، داناھ، دانا، سياڻو، ڏاهو، سمجهڻو.

● دانهين: مصدر، دانهن ڪرڻ، ڪڍوڪ ڪرڻ، رڙ ڪرڻ، ڪڍوڪڻ، رڙڻ، واءِ وڌا ڪرڻ، سڏڻ، فرياد ڪرڻ، ٻڪارڻ.

— دانهين ۽ دانهين: ث. رڙ، ڪڍوڪ، ٻڪار، ريهه، رڙو، واکو، روج، رودن، رڙو رڙ، واءِ وڌا، ٻڪر ڪڍو، زاري، رڙهه، سڏ، ٻڪار، ڪڍوڪار، فرياد، نالش، آهه، شڪايت.

— دانهين جو دانهين ڪرڻ: فرياد ٻڌڻ، دادرسي ڪرڻ، انصاف ڪرڻ، آهه زاري جو قدر ڪرڻ، دانهن ورتائڻ.

— دانهين ڪرڻ: فرياد ڪرڻ، ٻڪار ڪرڻ، رڙ ڪرڻ، شڪايت ڪرڻ.

— دانهين ڪڍوڪ ۽ دانهين ڪڍوڪون: ث. فرياد، دعويٰ، شڪايت، آهه و زاري، فرياد، فرياد.

— دانهين ۽ دانهين: ذ. صفت، دانهون ڪندڙ، دانهيندڙ، دانهين، رڙيون ڪندڙ، واکا ڪندڙ، عرضدار، دانهين ڪرڻ جو عادي، هر وقت شڪايت ڪرڻ وارو، بي صبرو.

— دانهين ۽ دانهين: ذ. صفت، دانهن ڪندڙ، فرياد ڪندڙ، عرض ڪندڙ، شڪايت ڪندڙ، واکا ڪندڙ، هر دم ٻڪاريندڙ.

— دانهين ۽ دانهين: لائڻ، دانهون ڪرڻ، لڳو لڳ دانهون ڪرڻ، رڙين تي رڙيون ڪرڻ، ٻيو روئڻ، هر دم ٻڪاريندو رهڻ.

— دانهين ۽ دانهين: ذ. صفت، دانهيندڙ، فريادي، ٻڪاري، ٻڪار ڪندڙ.

— دانهين ۽ دانهين: ذ. صفت، دانهين، فريادي.

— دانشي و ز: ذ. صفت، سياڻو، ڏاهو، عقلمند، سمجهڻو، ذهين، دانشمند.

— دانش و زري: ث. سياڻپ، عقل، ڏاهپ، علم، حڪمت، سائنس، وړ ڪيان، هنر.

● دانشين (ك): مصدر، گهڻي ڀڳ ڀڳ ڪرڻ، جهنگلي، هڻڻ، گوڙ شور ڪرڻ.

● دانغل: ذ. دوا طور ڪم ايندڙ هڪ پٿر جو وکر (گاهه جو هڪ قسم، ٻن ڊگها ۽ پُردار شاخون، گل ميوو آسماني).

● دانق: ذ. (ف). سيڪي جو هڪ قسم، چانديءَ جو هڪ ننڍو سڪو، درهم جو ڇهون حصو، دانگ.

● دانگ ۽ دانگ: ذ. (ف). تورڻ جو هڪ وزن، چوڻ رتين جو هڪ وزن، مثال يا درم جو چوڻون حصو. (طبي اصطلاح ۾ وزن چار رتيون، شرعي اصطلاح ۾ ٻه رتيون ۽ ايراني اڪيهه جو آهن). ڪنهن به شيءِ جو ڇهون حصو، حصو، ڀاڱو، ٽڪرو، طرف، ڏس، پاسو، ذ. صفت، بيوقوف، عقل و ڀل، تڙيل، نڀاڳو، بد معاش، چور، ڪوڙو (ت).

— دانگر دانگ (ت): ذ. صفت، تمام وڏو بد معاش، آڙاھ لڻج.

— دانگو ۽ دانگتا: ذ. صفت، بي وقوف، موڪو، بد معاش، ڪٽر ڀل، ڏنگو، ٻليت، اندر ڪارو.

— دانگوڙو ۽ دانگوڙا (ت): ذ. صفت، دانگو، اندر ڪارو، منهن ڪارو، دانگيءَ جهڙو.

● دانگوڙو ۽ دانگتا (ت): ذ. ٻائيءَ جي حوديءَ جي حاطي جو دَر.

● دانگي ۽ دانگيون: ث. ماني پچائڻ لاءِ لڪر جو ٿانڻ، لڪر جو ٿڌو.

— دانگي پيچي: ڪٽي جي ذات ٻڌڻ ڪڻ: نقصان منهنجي ٻئي جي لياقت ٻڌڻ.

— دانگي (رو ٻي) چڙهڻ: ڏمڪار ٻوڻ، ڪهر جو خرچ وڌي وڃڻ، معيار زندگي اوچو ٿي وڃڻ.

— دانگي گهٽائڻ: ٻڌڻو ڪرڻ، منهن ڪارو ڪرڻ، ڪم ڪري ڏيکارڻ.

- دانهن واري دانهن: ٿ. راڙي واري
ڪڙوڪ. وڏو اعتراف. وڏو واڪو. واويلا-
راڙ ڪهوڙا.
- دانهن واري دانهن: ڪرڻ: بالڪل
ڪهو ڪارڻ. ڪارڻ جيئن ڪارڻ جو حق هجي.
● دانهن ۽ دانهن (ت): ٿ. مڃڻ يا
ڏيکارڻ جي مٿي (جا نوڙي وٺڻ ۾ ڪم اچي).
- دانهن واري: ڦساد آڻارڻ - جهيڙو وڌائڻ.
ڳالهه ڪري ٿيڪو ڏيڻ - سفارش ڪرڻ. مڃڻ يا
ڏيکارڻ جو مڃو، نوڙي وٺڻ وقت وڃهڻ.
● دانهن ۽ دانهن: ڏ. راکس - پٽو - جين -
ڊيو. پٽ پٽ جيڏو - هپپٽ جهڙو - ڏيئيست -
راڪس - ڏيڻارو.
● دانهن: اسم خاص - هڪ پيغمبر جو نالو.
● دانهن: ڏ. ٿ. [ف - دائه دائه] ڪٿا -
دائو - پيچ. ذرا ذرا - پُرزا پُرزا - تيرتير - پور پور -
پڪا پڪا. پُر پُر - پُٺار - آرايون.
● دانهن ۽ دانهن: ڏ. [ف - دائه - دائو. گ.
دائو. پرا. ڏنا. سن. ڏانهن] هڪ عدد - ڪڙو.
آن جو ڪٿو - اناج - پيچ. ننڍڙو ڌرو - آهي ڌرو -
جڙو. هار ۾ پيل هڪ هيرو يا جواهر - مٿيو -
موتي - مٽڪو. مانا جو هڪڙو جسم تي داغ -
چيٽو - چيٽو. ڪهوڙي جو ڪاڇ جهڙوڪ چٽا،
جوئر، جوڙو وغيره).
- دانهن: ڏ. هميشه جمع ۾ ڪم ايندڙ. آن
جو ٿورو انداز. جيئن "آهي دائو، لئون دائو"
وغيره.
- دانهن پائي: ڏ. آن پائي - آبادائو - کاڌو پيئو -
رڙتو. قسمت - نصيب - ليکيو - پاڪ - ڪنايت.
حياتي - زندگي.
- دانهن پائي: هٿن: قسمت ۾ هئڻ. حياتي هئڻ.
- دائو پائي ڪٽڻ: حياتي ۽ جا ڏينهن پورا ٿي
اچڻ - حياتي پوري ٿيڻ.
- دائو پٽهي: هٿن: جادو ڪرڻ - اکر
ڪرڻ - ميو اکر ڪرڻ - ٿوڻو ڦيڻو ڪرڻ - جوئر
جي ڪٽي تي مٽليءَ جي منڊڻ لاءِ منتر پڙهڻ.

- دانهن واري دانهن: مقرر نصيب
ضرور ملڻ - هڪ جو نصيب ٻئي کي هرگز نه ملڻ.
- دانهن واري جو محتاج: صفت. غريب -
گهٽ جائزو - گهٽ جائيتو.
- دانهن واري پائيون وڃڻ: (دانهن پائيون وڃڻ):
چٽ يا خراب ٿيڻ - سمورو خراب ٿي وڃڻ.
● دائو ۽ دائو: ڏ. (ف) دائو - وارو - چال -
چالو. گهرو - ڦيرو (راند جو) لڳي. ڇيلو -
وسيلو.
● دائو ۽ دائو: ڏ. [ف. دائور. دائو] =
انصاف - آوردن - آڻڻ < دائور > دائور [انصاف
ڪندڙ - عادل. منصوب. بادشاهه - سلطان - شاهه -
راجا - عظيم - اعليٰ - سڀ کان مٿي. خدا تعاليٰ جو
هڪ صفاتي نالو. ڳاڙهو رنگ ٺڪرڻ کي لائڻ
لاءِ. دائو - ڏاڏو. شرط - وارو - آڱي. ڏاڏو -
اٽڪل - تجويز.
- دائور، محشر: قيامت جي ڏينهن سڀني جو
فيصلو ڪرڻ وارو - خدا تعاليٰ.
● دائور ۽ دائور: ڏ. (دامن جي بگڙيل
صورت) هلائڻ - هلائو - هٿي جي ڪٽڻ - ڪپڙي
جي ڪٽڻ - هائڻ - دامن.
- دائور وٺڻ: دامن وٺڻ - سامهون - ڀڪو
آسرو ڪرڻ.
● دائور ۽ دائور: (ڪ): ٿ. ٽيڇ -
ڇاڇي.
● دائور ۽ دائور: ڏ. ڪاٺ جي پيٽيءَ
جو هڪ قسم - پيچر - ڪايو. لڙهو - ڇيڙهو -
ڇيڙهي - داسو.
● دائور ۽ دائور: ڏ. دانهن - فرياد - رڙ -
پڪار.
- دائور ۽ دائور: (ت): ڏ. دهاء -
آڪڙو.
● دائور ۽ دائور: ڏ. [سن. داھ: دھ = سڙڻ]
مڙدي کي جلائڻ لاءِ ڪاٺين جو مڇ - چيڪيا -
آڙاھ - ڏاڪھ. اگنيي سنسڪار - مڙدي کي ساڙڻ
جي ڪري.

جيڪو هڪ پاسي کان ڪليل هوندو آهي ڪٽنجيري.

● دائيري: دائيري يون (ت): ٿ. مسخري-ڪيل - پوک.

- دائيري وجهن: چرچا ڪرڻ - مسخري ڪرڻ.

● دائيري: اسم خاص. تعلقي جيمس آباد ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● دائيم: ظرف. [ع. دام = هن جنم ڪيو] هميشه - سدائين - سدائين - سدائين - نيت - بارهوني - دائما - دائمي. هڪي طرح.

- دائيم: ظرف. دائيم - هميشه - سدائين - دائمي - لسڳوتار.

- دائيم المير: صفت. دائيم - هميشه - بيمار رهندڙ - سدائين بيمار.

- دائيمي: ظرف. هميشه جو - سدائين جو - سدامي.

- دائيمي: ٽاڪيڻ: دائيم - هميشه جو حڪم نامو يا منع نامو - حڪم يا فرمان.

● دائين (ت): مصدر. وهنجڻ. ماءُ جي ٽيڇ ٻڌڻ. دائين.

● دائيو: اسم خاص. ٺٽي ٻارڻ جي الهندي طرف هڪ جبل جو نالو.

● دائود: اسم خاص. (عبراني) محبوب - عزيز.

هڪ پيغمبر جو نالو، جو بادشاهه ۽ نبي هو، هن تي زبور جو آسماني ڪتاب نازل ٿيو هو.

- دائودي: ٿ. صفت. دائود جو - دائود وارو -

دائود جهڙيون، جيئن:

”دائودي ڏيئون ڪري رڪن ڪونهي رنگ“

(شاهه).

هڪڙو زردِي مائل اڇو گُل - دائودي گُل -

ڪڻڪ (مفدي مائل ڪڻڪ جو قسم).

● دائود پوتڙا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● دائمي: دائمي يون: [جن. دائمي = دائمي. ف.

دائمي. گ. دائمي. ٻار. دائمي] ويڻ ڪرائيندڙ - ٻار

ڄڻائيندڙ عورت - ٽيڇ ٻار ٻاريندڙ عورت - ٽيڇ ڌارائيندڙ

عورت - ننڍي ٻار کي ٻاريندڙ - ٻاريندڙ - منيايندڙ -

ٿله ٽڪور ڪندڙ - خدمت ڪندڙ - ٽهلي - ٻانهي -

ٺوڪر ٻاڻي - خدمتگار.

● دائمي دائمي: [سن. دائمي = دائمي: دائمي.

دائمي: ٻار. دائمي] شرط ۾ ٻڌل رقم - جو جي ٻڌل

رڪيل رقم - جيڪب ۾ رڪيل رقم - شرط يا جڙا جي

جيڪب کي ٻڌو ڪرڻ جي حالت. دائمي جو وارو -

گهٽرو - وجهن - موقعو - چالبازي - فريب - موقعو -

گهٽ - مڃهه - ڦيرو - وڪڙ - ساڄي - ٻڪڙ -

ڪٽيو - ٻڌل - ٽيڻ. دائمي - اٽڪل - تجويز. ٻڌل جو

هڪ قسم - ڪٽيارن کي رليگ طور ڪم ايندڙ

گاڙهو ٻڌل.

- دائمي اچڻ: وجهن ملڻ - موقعو ملڻ - ڪٽيو پوڻ.

- دائمي ڏيڻ: وجهن ڏيڻ - ٻڌل ڏيڻ - موقعو ڏيڻ.

ڪٽيار جو ڪنهن ٽائون کي مٿان مٽي جو

راڳو ڏيڻ.

- دائمي دائمي: صفت. دائمي وارو - دائمي

ڪندڙ. دائمي هٿندڙ.

- دائمي رڪڻ: جوارين جي اصطلاح ۾ - بازي

رڪڻ - شرط رڪڻ.

- دائمي گهٽائڻ: وارو گهٽائڻ - وجهن وڃائڻ -

موقعو ٽاري ڇڏڻ.

- دائمي لڳڻ: وجهن لڳڻ. ڪمائي يا پيدائش

۾ گهٽو اضافو ٿيڻ.

- دائمي هٿن: ڇو ٻڌل ڌار وڃائڻ - وارو وٺڻ.

نصيب آزمائڻ - بخت آزمائڻ.

● دائمي (ڪ): اسم خاص. هڪ نئين جو نالو.

● دائمي: صفت. [ع. دائمي هو ڦريو - هن

چڪر ڪاڌو] دوره ڪندڙ - ڦيرندڙ. زير تجويز -

درپيش. اڳيان آيل قاعدو.

- دائمي ڪرڻ: رجوع ڪرڻ - اڳيان ڪرڻ -

هلائڻ (قدم) - سلسلو شروع ڪرڻ - حڪم

جاري ڪرڻ.

- دائمي ڏيڻ. گهٽرو - چڪر - گول - ڦيرو -

چيڪڙي - ٻيڙ - حلقو - مدار. دوستن جو مڃڻ -

زورو - گرو. جاء - جڳهه - اوطاق. مسلمان فقيرن

جي ويهڻ جي جاء - آستانو - مڪان - اوتارو - اوطاق

مٿاهي - دائمي - خٽاهه. جيئن ”هڪ ٽڪر ٽڪر“

جڳهه مٿو دائمي دائمي - هڪ ٻاجي جو نالو

● دَٻَرُ: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (اڪثر لوڻ شاھ ضلعي ۾).

● دَٻَرُ ۽ دَٻَرُ ٻِيُون: ٺ. ع. ٻچاڙي - ٻُٺ - ٻِيءُ چو. ٻِيءُ جا ٻِي پاسا - ٻِيءُ - ڪيئن؟ - گدڙيا - مڻجند.

● دَٻَرُ (ت): مصدر. ٽپ ۾ وڌڻ - ٻيهوشيءَ ۾ ڳالهائڻ - ٿڌيون ڳالهائڻ.

● دَٻَرُ ۽ دَٻَرُون: ٺ. ٻيهوشيءَ ۾ ڳالهائڻ - وڌڻ.

● دَٻَرُ واهڻ: اسم خاص. تعاقبي روڙي ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● دَٻَسْتَان: [ف]. آدبستان. ادب = چڱي حالت + ستان = جاءِ [اسڪول - مڪتب - مدرسو] - تعليم گاهه.

● دَٻَڪَرُ: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (جي ڇتر جي ڪم جا ڪاريگر آهن). جوڻيجن جي هڪ پاڙي جو نالو.

● دَٻَڪَرُ ۽ دَٻَڪَرُ: ٺ. صفت. چوڙي جون ڍالون ٺاهيندڙ - مپرساز. ڇتر جا دَٻا ٺاهيندڙ. دَٻِيُون؟ - جوڙيندڙ. لغمارن کي ڇتر مڙهيندڙ.

● دَٻَلُ: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (اڪثر لوڻ شاھ ۾).

● دَٻَلُ: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● دَٻَوَ ۽ دَٻَا: ٺ. [ع. دَٻَءُ = گيهه جو ٿانءُ] چوڙي جي ڪٽائي (جا گيهه ٻا تيل جي رکن جي ڪم اچي). دَٻِي؟ - آڏوڙي؟ (ٺ. دَٻِي ۽ دَٻِيُون؟).

● دَٻِيَرُ: ٺ. لکيندڙ - ڪاتب - مَنَسِي - مضمون نگار - مَنَسِي (ڪتاب لکندڙ). مَنَسِي - سيڪريٽري - مشهور شاعر مرزا سلامت علي لکنوي جو تخلص.

● دَٻِيَرُ ۽ دَٻَا: ٺ. هڪ تاريخي جو نالو - عطارڪ - ٻُٺ - وڏو.

● دَٻُ: اسم خاص. تعلقي آهاوڙي ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● دَٻِيءَ ڪَنان ٻيٽ لڪائڻ: حال مستحضر ڪان ڳالهيءَ مخفي رکڻ.

● دَٻِيءَ ڪان ٻيٽ ڳجهو ٺهڻ: حال محرم کي مستوريءَ حقيقت معلوم ٿيڻ.

● دَٻِيءَ ٻِيءَ ۽ دَٻِيءَ ٻِيُون: ٺ. دائيو. تيمارداري - ٽهل - خدمت - چاڪري.

● دَٻِيءَ ۽ دَٻِيءَ: ٺ. دائي جو ڪم - دائيو - ٻار ڄڻائڻ جو ڪم - ٻار ٻالڻ يا ڪيڏائڻ جي نوڪري. چاڪري - خدمت - ٽهل. مسخري (ت).

● دَٻِيءَ وڃهڻ (ت): مسخري وجهڻ - مسخري لائڻ.

● دَٻِيءَ ۽ دَٻِيءَ: ٺ. صفت. دائيءَ وارو - دائيءَ جو - دائيءَ سان واسطو رکڻ وارو.

● دَٻِيءَ ۽ دَٻِيءَ: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو. دَٻِيءَ: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو. ڪندڙ.

● دَٻِيءَ: صفت. [سن]. ڏيندڙ - ڏيڻ وارو. جيئن ”سڪ دايڪ“ وغيره.

● دَٻِيءَ: ظرف. (ع) دائر.

● دَٻِيءَ: ظرف. دائر - هميشه لاءِ - سدائين لاءِ.

● دَٻِيءَ ۽ دَٻِيءَ: ٺ. (سن. ڏاڙي). دائي جو مذڪر. نوڪر - ٻار سنڀاليندڙ - ٻار ٻڌائيندڙ.

● دَٻِيءَ: ٺ. ع. رڇ.

● دَٻِيءَ ۽ دَٻِيءَ: ٺ. اتر قطب جي ويجهو ستارن جي رڇ جهڙي ننڍي شڪل - لنڊڙو رڇ.

● دَٻِيءَ ۽ دَٻِيءَ: اتر قطب جي ويجهو ستارن جي رڇ جهڙي وڏي شڪل - وڏو رڇ - ڪٽ.

● دَٻِيءَ ۽ دَٻِيءَ: صفت. [ف. دَٻِيءَ = ٻار = گهرو] ٻيو دفعو - ٻيو گهرو - ٻيهر - موٽي - وري - ٻيو ڀيرو.

● دَٻِيءَ ۽ دَٻِيءَ: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● دَٻِيءَ: ٺ. [سن. دَٻِيءَ] دل جي کوٽائي - دل جي ٻيائي - سسڻو - شڪ - دولاپ - ٺڳي.

● دَٻِيءَ ۽ دَٻِيءَ: ٺ. [ف. دَٻِيءَ = دَٻِيءَ] دَٻِيءَ - شان شوڪت - رُعب تاب - ڀڳو - ڌار ڌور - ٿوڻان - شور - آواز - زور سان ڳالهائڻ.

● دب ۽ دٻون: ث. [سن. دم' = دٻن']
 مٿان کان هيٺ تي زور- ٻيٽو- داب- ٻيٽو-
 دٻاء. سختي- زور- ٽاء- ٽاب. چنڊ- چينپ-
 تڙي- جٻر- زبردستي- ٻيٽيڪي- تنجيهه.
 - دب ٻٽائين: ڌمڪائڻ- ڌڙڪو ڏيڻ- تنبيهه
 ڪرڻ.
 - دٻڄڻ: ڪنهن شيء جو هيٺان اچي وڃڻ-
 ٻيٽوڄڻ- ٻيٽوڄڻ- سوڙهو ٿيڻ- ٻيٽوڄڻ-
 هيٺوڄڻ- مغلوب ٿيڻ. ٻيٽوڄڻ- ڌڪڄڻ.
 - دٻڄي وڃڻ: هيٺجي وڃڻ- مست ٿيڻ-
 هيٺاهين اختيار ڪرڻ.
 - دب ڊٻاء ڪرڻ: زور آڻڻ- ست سٽاء ڪرڻ-
 رعب ٽاب رکڻ.
 - دب ڊمس ڪرڻ: زور سان مچائڻ- لاچار
 ڪري قبول ڪرائڻ- زبردستي ڪرڻ- دب ڦس
 ڪرڻ.
 - دب ڏيڻ: زور ڏيڻ- ٻيٽو ڏيڻ. سختي
 ڪرڻ- تنگي ڪرڻ.
 - دب ڏمس: ٽ. زبردستي- زوراوري- ڏاڍائي-
 ٻيٽو مات. زور- ڏاڍ- جٻر- عام جهيڙو- ڊنگو.
 - دب ڏٻو ڏٻو ڪرڻ: ڏاڍ ڪرڻ- زوراوري
 ڪرڻ. ماري ڪٽي ڪم پورو ڪرڻ- ڏاڍ مڙسي
 ڏيکارڻ.
 - دب ڦس: ٽ. دب ڊمس- زور بار- ڊٻاء-
 زبردستي- قانون جي خلاف- ڏاڍ مڙسي- مرضيءَ
 جي خلاف.
 - دب ڦس ڪرڻ: زور مٿس ڪري مچائڻ يا
 لاچار ڪرڻ- زوري قبول ڪرائڻ- بي قاعدگي
 ڪرڻ.
 - دب ڪڍڻ: تنبيهه ڪرڻ- جٽ ڪرڻ-
 جهيٽڪڻ- چيٽوڻ- ڌڙڪو ڏيڻ.
 - دب ڦٽائڻ ۽ ڦٽائڻون: ٽ. دب ڦس-
 ڊٻڙ ڦٽائڻ (ڊٻڙ ڦٽائڻ).
 - دب ڦٽائڻ ۽ ڦٽائڻ: ڊٻڙ ڦٽائڻ- ملاست.
 ● دب ۽ دٻون (ڪ): ٽ. ڏندن جي چوگرد
 وارو گوشت وارو حصو- مٿار- مالهي.

● دب: صفت. سر ريشٽ. آٿر.
 - دب ڊرڙي: بستو: سنئون رستو ڏيکارڻ-
 ڏيئي جي ديدار وارو رستو ڏيکارڻ.
 - دب رتن: ڏ. بي ٻها موتي- انمول هيرو.
 ● دب ۽ دب: ڏ. ليڪ- چٻ- روپوشي-
 غائب. ليڪن جي جاء.
 - دب ڪرڻ: هوا کان ٻان کي ليڪائڻ-
 بدن کي گرم رکڻ لاء هڪٻئي مٿان اوچڻ
 (جهڙوڪ چادر- ڪيل- لعاف) وجهڻ.
 ● دب ۽ دٻون: ٽ. (آواز) ڪرڻ جو آواز-
 ڦٽڪو- ڊڪو- ڊٻڙا. ٻٽن تي هٺيل ڌڪ-
 مڪ.
 ● دب: اسم خاص. تعلقي گهوڙا ٻاري هر هڪ
 ديهه جو نالو.
 ● دب ڦٽائڻ ۽ ڦٽائڻون: ٽ. (سن. دم' =
 دٻن) ڊٻاء وجهڻ- زور وجهڻ- مٿان زور ڏيڻ-
 ٻيٽائڻ- ٻيٽائڻ- ٻيٽوڄڻ- سوڙهو ڪرڻ- ٻيٽوڄڻ-
 ٻيٽوڄڻ- ٻيٽوڄڻ- ٻيٽوڄڻ- ڦٽائڻ- ڦٽائڻ-
 ڦٽائڻ- ليڪائڻ- چٻائڻ. هيٺائين- عاجز ڪرڻ-
 تنگ ڪرڻ- ڌمڪائڻ- ڌڙڪو ڏيڻ- ڏڏو ڏيڪر
 ڪرڻ. زبردستي هرائي سال تي قبضو ڪرڻ-
 غصب ڪرڻ.
 ● دب ڦٽائڻ: مصدر. [سن. دم' = زور
 ڏيڻ] زور ڏيڻ- هيٺائين- اک ڏيکارڻ.
 - دب ڦٽائڻ ۽ ڦٽائڻ: ڏ. زور- داب- ٻوڇو- ٻوڇو-
 بار. رعب- ٽاب- هيٺس- ڊٻ- ڏٻڪاء- خوف-
 ڌمڪي- ڊٻڙ- ڊٻڙ- ڌڙڪو- ڌڙڪو-
 ڌڙڪو ڏيڪر- ڊٻمان- دهشت- سختي- جٻر-
 زبردستي.
 - دب ڦٽائڻ ۽ ڦٽائڻ: زور آڻڻ- زبردستي ڪرڻ-
 زور بار ڪرڻ.
 ● دب ڦٽائڻ: ٽ. ڪوٺائي- ٻيٽائي- ڊٻڙا.
 ● دب ڦٽائڻ: ڏ. (آواز) ڪٽيڻ يا ڌڪڻ
 هٿن جو آواز- ڌڪ ڌڪ. پيريل ڊنگي کي
 ليٽائي شراب ڪڍڻ وقت آواز ٿيڻ-
 گهٽ گهٽ.

دَب دَب ڪَرنَ ۽ ڏاڍيان ڌڪ هڻن.

● دَبَدَبو ۽ دَبَدَبو: ڏ. [ف. دَبَدَبو] رعب تاب - شان و شوڪت - حشمت - هاڪ - نٿ - ٺاهه - ٺوهه - تَومَن - اڊمپر - پيڪو - ڌام - ڌوم - طاقت - جَبَروت - ڏهڪاءُ - آب - مان - شان - اقبال - مرتبو - وڏو عهدو - درجو.

● دَبَر ۽ دَبَرُون (ڪ): ڏ. ڌڙڪي - رلي - گودڙي، رلهڪو - رلهي.

● دَبَرِڙا (ت): اسم خاص. مينگهواڙن جي هڪ ذات جو نالو.

● دَبَرِڙائين (ل): مصدر. دَبائين - ڌمڪائين - دَب ڪيڻ - تنبيهه ڪرڻ.

● دَبَرُ دَلي ۽ دَبَرُ دَليُون (ل): ڏ. ٺلهي - مٽاري - وٽس سَتر.

● دَبَرُ پَنگ (ت): ڏ. (آواز) مٿان ڪِرنَ جو آواز - ڦهڪو - دَپڪو.

● دَبَرُ پَنگ ڪَرنَ: ڦهڪو ڪري ڪيري هون - اوچتو ڪري هون.

● دَبَس ۽ دَبَس: ڏ. ارٿ ڦيرائڻ جو هٿيو - آڏاڻي جو سٺيو.

● دَبَسَڙو: ڏ. مائتا جي بيماريءَ جو هڪ قسم - ننڍي مائتا.

● دَبڪ ۽ دَبڪ: ڏ. وهت ڪي چپڪ لڇڻ لاءِ اڳئين ۽ پوئين پير ۾ پتل رسو - ڏان - ڏاڙو.

● ڏاڙو: ٽيملين مان ٺهيل ماني رکڻ جي ننڍي پنڊري - دَپڪي - چاب (ت). نشان - چٽو - داغ - داب.

● دَبڪا (ت): ڏ. پرت جو هڪ قسم.

● دَبڪَن: مصدر. [سن. دَم = دَبَن] ليڪن - چيڻ - گجهو ٿيڻ. ڊڄڻ - ڊپ ڪرڻ. بيهي رهڻ - ساهي پٽڻ. ترسڻ.

● دَبڪ ۽ دَبڪ: ڏ. ٺهه - ٺاهه - ٺاههڪ - دابو - دابو - مانجهاندو - ٿورو آرام.

● دَبڪائين: مصدر. ترسان - بيهارڻ.

● دَبڪو ۽ دَبڪا: ڏ. ٿوري بيهڪ - دابو - دابو.

● دَبڪو ۽ دَبڪا: ڏ. (آواز) گهڻن شين جي ڪِرنَ جو آواز - ڦهڪو - ٺپڪو - گهوڙي وغيره جي پيرن جو آواز.

● دَبڪو: اسم خاص. تعلقي جيمس آباد ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● دَبڪي ۽ دَبڪيون: ڏ. ڪجھي يا ٽيلين مان ٺهيل ماني رکڻ جي پنڊري يا ٿاڻو - چٽي - چاب.

● دَبڪيائون (ڪ): ڏ. صفت. دَبڪن وارو. نسبي پيرت جو هڪ قسم.

● دَبڪير (ت): اسم خاص. هندن جي هڪ ذات جو نالو.

● دَبڪر ۽ دَبڪر: ڏ. صفت. (ف. دَبڪر) چوڙي جون دَپون ٺاهيندڙ. ڊگر. نغارا ۽ دهل مڙهيندڙ - بزرگ. لوھ جي دَپن وغيره جا ڍڪ ٺاهيندڙ - ٽينگر - ٽينائي.

● دَبلو ۽ دَبلا: ڏ. ڪنهن ڌاتوءَ يا ڪاٺ مان ٺهيل ننڍو دَبو (جنهن ۾ قيمتي شيون يا ماني وغيره رکجي) - دابلو.

● دَبلي ۽ دَبليون: ڏ. ننڍو دَبو - دَبي - ڏاڍي - ڏَبي. سُونگي - سُونگهي (ل).

● دَبلي گهٽائين: گهٽن جي سڃي ساهه جوڙائڻ.

● دَبلي: اسم خاص. تعلقي ٺُل ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● دَبلي: اسم خاص. تعلقي آواوڙي ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● دَبين: مصدر. [سن. دَم = دَبَن] مٿان کان هيٺ تي زور ڏيڻ - پيڙڻ - چيڻ - دَبائڻ. زور سان وجهڻ - گهوچيڻ - جهوڪيڻ - ڦسيڻ. پورڻ - ليڪائڻ - چٽائڻ.

● دَبو ۽ دَبتا: ڏ. [ع. دَبه = دَبو] گجهه يا ٽيل رکڻ لاءِ چوڙي جو مٿ جهڙو ٿاڻو. لوھ جو ٺهيل وڏو دَبو - ڏول - ٽپن. (ت. دَبي ۽ دَبيُون).

● دَبي ۾ نڪِرنَ پُونَ: طرف. ڪجھه به نه - اجائي ڪڙڪڙ - ڪجھه به نه اچڻ.

● دٻٽو ڊٻٽا: ذ. [سن. درو = ڊٻو] ٻاڻيءَ جي تمام ننڍڙي ڪٽڻ - ڇڏيو - ننڍڙو ڪامون ٻاڻيءَ سان پيريل. هيٺاهين زمين جي ٿوري ٽڪر ۾ بيٺل ٻاڻي. مٿس جو ٿيل ڇٽو - ڇٽو - نشان - ٽڪو - ڌام - داغ. اسم خاص. تعلقي ميرپور ساڪري ۽ تعلقي روهڙي ۾ ديهن جو نالو.

● دٻٽو ڊٻٽو: اسم خاص. تعلقي ٽنڊي باگي ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● دٻٽو ڊٻٽو ڊٻٽو (ت): ذ. هڪين قاسائن جو هڪ نمونو (ڪارو زمين تي آيو رکي هيٺان ان داڻا رکي، ڇڪ ڏيڻ).

● دٻٽو ڊٻٽو ڊٻٽو (ت): ذ. هڪين قاسائن جو هڪ نمونو.

● دٻٽي ڊٻٽي ڊٻٽي: ٺ. ڇڏي جي ٺهڻ لڌي يا گهاگهر (گهه يا تيل واسطي ڪم ايندڙ) - پٽاڙي. ننڍو ڊٻو - ڊٻلي - ڊٻي - سونگي.

● دٻٽي ڊٻٽي: اسم خاص. جيڪب آباد ضلعي ۾ هڪ ڳوٺ جو نالو. تعلقي سانگهڙ، ٽنڊو محمد خان، دادو ۽ ٺٽل ۾ ديهن جو نالو.

● دٻٽ ڊٻٽ: ذ. [هم. سستسي - ڪاهيلي. ميڪر - ڊولڪ - ٽال - مڪر - فريب - ڪوڙ - اٽڪل - ٺڳي. بهانو - گشو - گهٽ - چٽند - ڪن - لاٿار - ماڻ - ڇٽ. ل. صفت. اهو ماڻهو جو چيو نه وڃي - هوڏي - ٺٽس - ارڏو - لافان - ڏڏ - ڪٽند فٽهم. بيوقوف - بي عقل. سست - ڪاهيل - ٺٽو.

● دٻٽ ڊٻٽي ڊٻٽي: ٺٽو ٺٽي - ضدي ٺٽي - ٺٽس ٺٽي.

● دٻٽ ڊٻٽي: ٺٽو ٺٽي - ماڻ ڪري سمهڻ. چنڊ هڻڻ - ڇٽ هڻڻ. ذ. صفت. مڪريلو - ڳڻڪاڻي - ڊولڪي - ٽالي - ٺڳ.

● دٻٽو ڊٻٽو: ذ. صفت. مڪريلو - ڳڻڪاڻي - ڊولڪي - ٽالي - ٺڳ.

● دٻٽ ڊٻٽ (ڪ): ذ. ٻيو جو هڪ قسم (جيڪي ٻير ڪاٺن سان لڙيءَ ۾ قاسن).

● دٻٽ: صفت. [سن. دو = ٻه] ٻٽو - ٻٽو - ڏوڙو. خاص ڪري ٻٽو اکر.

● دٻٽارو ڊٻٽارو: ذ. [سن. دو = ٻه + ٽار] وڃت جي ٽار جو هڪ قسم - ٻه ٽالو - ٻه ٽارو.

● دٻٽارو ڊٻٽارو: ذ. دٻٽارو - ٻن ٽارن وارو - ٻن ٽالن وارو.

● دٻٽارو ڊٻٽارو (ت): ذ. آسرو. انجرام. آميد. ٺڳي. خيال. دغا. ذ. صفت. ويساهه. ڏيئي ٺڳي ڪندڙ (ت).

● دٻٽو ڊٻٽو (ل): ذ. صفت. ٿلهو مٿارو - ٻي ڊولو - گهڻي ٿولهه وارو.

● دٻٽو ڊٻٽو (ت): ذ. صفت. ٿلهو - ڊوڙو - ڊگهو.

● دٻٽي ڊٻٽي: [سن. دو = ٻه] ڊوڙي - ٻي تاريخ - ٻيچ. ٻيائي - ڪوٽ - دل جي ٻيائي - اندر جي ٻيائي - ٻه اڪياڻي.

● دٻٽي ڊٻٽي: ذ. ٻيائي - ٻه اڪياڻي.

● دٻٽي ڊٻٽي ڊٻٽي: ذ. ڏسو "ڊٽي ڊٽي".

● دٻٽال ڊٻٽال: ٺ. اٺ جي ساز (سنج) جو هڪ قسم - رڪيٽ جي جهٽل واري وڏي.

● دٻٽارو ڊٻٽارو: [سن. دو = ٻه + ٻار = طرف] ٻنهي طرفن کان - اوراران ۽ ٻه راران "مٿي مٿي ميهراڻ ۾، اچن دٻٽارو ڊٽڪا" (شاهه).

● دٻٽو ڊٻٽو ڊٻٽو: [سن. دو = ٻه + ٻٽ = ٻٽو] ٻٽو ٻٽن وارو - ڪپڙي جو هڪ وسڻو - رڻو - پوٽي - چٽي. ميدان - ٺٽو (ڪ).

● دٻٽي ڊٻٽي ڊٻٽي: ٺ. [ف. دٻٽ = ٻه + آهت = ٻٽ] ٻن ٻٽن واري. ٻن جيئڻ واري - ٻٽ مان - ڄمڻ واري - ڊڪي - ڪريپي.

● دَجَلال: اسم خاص. ع - [دَجَلال = هن دوکو ڏٺو، هن ڪوڙ ڳالهائيو - هن ڪوڙي دعويٰ ڪئي] اهل اسلام جي عقيدن موجب، هڪ ماڻهوءَ جو قيامت کان ڪجهه اڳي پيدا ٿي، اصفهان مان ظهور ڪندو، اک کان ڪاٺو هوندو،

● دٻٽو ڊٻٽو: ذ. [سن. درو = ڊٻو] ٻاڻيءَ جي تمام ننڍڙي ڪٽڻ - ڇڏيو - ننڍڙو ڪامون ٻاڻيءَ سان پيريل. هيٺاهين زمين جي ٿوري ٽڪر ۾ بيٺل ٻاڻي. مٿس جو ٿيل ڇٽو - ڇٽو - نشان - ٽڪو - ڌام - داغ. اسم خاص. تعلقي ميرپور ساڪري ۽ تعلقي روهڙي ۾ ديهن جو نالو.

● دٻٽو ڊٻٽو: اسم خاص. تعلقي ٽنڊي باگي ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● دٻٽو ڊٻٽو ڊٻٽو (ت): ذ. هڪين قاسائن جو هڪ نمونو (ڪارو زمين تي آيو رکي هيٺان ان داڻا رکي، ڇڪ ڏيڻ).

● دٻٽو ڊٻٽو ڊٻٽو (ت): ذ. هڪين قاسائن جو هڪ نمونو.

● دٻٽي ڊٻٽي ڊٻٽي: ٺ. ڇڏي جي ٺهڻ لڌي يا گهاگهر (گهه يا تيل واسطي ڪم ايندڙ) - پٽاڙي. ننڍو ڊٻو - ڊٻلي - ڊٻي - سونگي.

● دٻٽي ڊٻٽي: اسم خاص. جيڪب آباد ضلعي ۾ هڪ ڳوٺ جو نالو. تعلقي سانگهڙ، ٽنڊو محمد خان، دادو ۽ ٺٽل ۾ ديهن جو نالو.

● دٻٽ ڊٻٽ: ذ. [هم. سستسي - ڪاهيلي. ميڪر - ڊولڪ - ٽال - مڪر - فريب - ڪوڙ - اٽڪل - ٺڳي. بهانو - گشو - گهٽ - چٽند - ڪن - لاٿار - ماڻ - ڇٽ. ل. صفت. اهو ماڻهو جو چيو نه وڃي - هوڏي - ٺٽس - ارڏو - لافان - ڏڏ - ڪٽند فٽهم. بيوقوف - بي عقل. سست - ڪاهيل - ٺٽو.

● دٻٽ ڊٻٽي ڊٻٽي: ٺٽو ٺٽي - ضدي ٺٽي - ٺٽس ٺٽي.

● دٻٽ ڊٻٽي: ٺٽو ٺٽي - ماڻ ڪري سمهڻ. چنڊ هڻڻ - ڇٽ هڻڻ. ذ. صفت. مڪريلو - ڳڻڪاڻي - ڊولڪي - ٽالي - ٺڳ.

● دٻٽو ڊٻٽو: ذ. صفت. مڪريلو - ڳڻڪاڻي - ڊولڪي - ٽالي - ٺڳ.

● دٻٽ ڊٻٽ (ڪ): ذ. ٻيو جو هڪ قسم (جيڪي ٻير ڪاٺن سان لڙيءَ ۾ قاسن).

گهٽي - گذرڻ. دڪان تي ويهڻ جي جاء آسڻ - مسٽندڻ.

- دَخْلُ دَرُ مَعْقُولَات: ٺ. ڪنهن کپالهه ۾ خواهه خواهه داخل ڏيڻ جي حالت - وچ ۾ ڳالههء - اجايو ڳالهين ۾ ٿي ٻوڏ.

- دَخْلُ ذَرِيئُ: وچ ۾ ٻوڏ - دست اندازي ڪرڻ.

- دَخْلُ ڪَارُ ۽ دَخْلُ ڪَار: ذ. صفت. ڪم ۾ قبضو ڪندڙ - ڪم شروع ڪرڻ وارو.

- دَخْلُ ڪَرڻ: قبضو ڪرڻ - اختيار ۾ آڻڻ - دست اندازي ڪرڻ - وچ ۾ ڳالهائڻ.

- دَخْلُ ۾ آڻڻ: ڪنهن شيء کي ڳالهه ۾ آڻڻ - انداز ۾ آڻڻ - حساب ۾ آڻڻ - تخميني ۾ آڻڻ.

● دَخْلُ: ذ. [ع. دَخْلُ] = داخل ٿيڻ - اندر اچڻ [درآمد - آمدني داخله - لنگهه - گهٽڙ - گذر].

- دَخْلُ ڪَرڻ: اجتماع ڪرڻ. وجهڻ. (ل-ق).

● دَخْلُ: صفت. [ع. دَخْلُ] = هواندر آيو.

داخل ڏيندڙ - داخل ڪندڙ - اندر اچڻ وارو.

- دَخْلُ ڪَارُ ۽ دَخْلُ ڪار: ذ. صفت.

ڪاروبار ۾ داخل ڏيڻ وارو - ڪم ڪار شروع ڪرڻ وارو. قبضي وارو - متصرف.

- دَخْلُ ڪار ٿيڻ: ڪم شروع ڪرڻ - چارج وٺڻ - عهدو سنڀالڻ.

- دَخْلُ ڪارِي ۽ دَخْلُ ڪارِيُون: ٺ. قبضو - چارج.

● دَدَائِي (ت): مصدر. پريشان ڪرڻ - برعلائڻ - پڙلائڻ.

● دَدِيُو ۽ دَدِيُو (ت): ذ. ڏڏڙو - ڪڪڙڙو - ڪوڪڙڙو - ٻيڙو وغيره جو اندريون ٻج وارو حصو - ڪڪڙڙو.

● دَدَسُو ۽ دَدَسُو: ذ. صفت. ٿلهو - ٿوڙاڪ - مٿارو - پهليون - طاقتور - ستر وٿر. بي وقوف - جاهل - اناڙي.

● دَدَن ۽ دَدَن (ت): ذ. مال - ملڪيت - ٺاڻو - دولت - دلها.

● دَدَنُڪ ۽ دَدَنُڪ: ذ. ٺانڪ جو هڪ قسم.

اهل دنيا کي حواس باختہ مشاهدا ڏيکاري پنهنجي پاسي آڻيندو. مومن منهنجي مڃڻ کان محفوظ رهندا. کيس حضرت عيسيٰ عليه السلام قتل ڪندو. صفت. تمام گهڻو ڪوڙ ڳالهائيندڙ - ٺوڳي - ڪهڙي - لپاسي - دغا باز - ٺڳ - مڪار - بد معاش - ڪوڙو - ڪڏاب - ڪساکي. فساد - لڇ - خون خوار - وحشي - ڦڙي - ٻڙو. ذ. طبلا - زر - نيچ سون - ڪڏين - سون. جوهر دار تلوار.

● دَجْرَاج: [سن. دَرَجَاج] چنڊ (ڏهه).

● دَجَلَةُ: اسم خاص. [ع] عراق جي هڪ مشهور درياءُ جو نالو.

● دَجُو: ذ. لڙي جي مڇيءَ جو هڪ قسم.

● دَجَرُ ۽ دَجَر (ل): ذ. ڪوڙ - گهمسان - هل - هنگامو.

● دَج: ٺ. [سن. دَشَن] = ڏند ڏندن جي چمڪ (ل).

● دَجَن ۽ دَجَن: ذ. [پرا. دَشَن]. سن. دَشَن = ڏند ڏند. جيئن:

"ڏوڏ ڇن دهان ۾ لب لاکي لاک لکات"

(ڏهنامو ڪبير شاه).

● دَخَان: ذ. [ع] دونهون. باق. ڪٽورو. دڪان - هٿ - هٿي - چاپ. قرآن شريف جي هڪ سورة جو نالو.

● دَخْتَر ۽ دَخْتَرُون: ٺ. [ع. دَخْتَر]. سن. دَخْتَر = ڌيءُ [ڌيءُ جو مونث اولاد - چوڪري - ڌيءُ - نياڻي].

- دَخْتَر رَز: ٺ. [ف. رَز] = انگور - ڊاڪ [انگور جي ڌيءُ. شراب - انگوري شراب].

● دَخْلُ ۽ دَخْل: ذ. [ع. دَخْل] = هٿ اندر آيو [اوت - آمد - پيدائش - آهت - آمدلي].

اندر اچڻ يا گهڙڻ جي حالت - داخلا - دَخْلُ. رسائي - پهچ. قبضو - پڄندي - پهچت - دسترس. ڪنهن ڪم ۾ ٿي ٻوڏ جي حالت. دست اندازي - حد دخلي - مزاحمت - هٿ چراند - وچ ۾ ٿيو.

ٻي جاء داخل. اندر گهڙڻ جو هنڌ - گهٽڙ - لنگهه.

- دَدَنَو ۽ دَدَنَا (ت): ذ. صفت. ٿلهو.
ماني يا لولو جيڪو ڳر سان پچائجي- ڍوڍو.
(ث. دَدَنِي ۽ دَدَنِيُون).
● دَدُو دَدَا: ذ. [دَدُو = چوپايو جالور] جالور-
حيوان- دَر لندو.
● دَدُو ۽ دَدَا: صفت. [ف. دَدُو تا = پڻو]
پڻو- پڻو- دَهرو- دَوڙو- دُڳو. وڏو- ڪشادو-
ويڪرو. گهڻو- جهڙجھو.
● دَدُو ۽ دَدُو: ذ. صفت. [ف. دَدُو تا = پڻو]
پڻو- ٿلهو- دَهرو- پڻو- دَوڙو. متارو- ٿلهو- دَدُو.
● دَدُو ۽ دَدُو: ذ. [سن. آدڪي] سمنڊ.
= دَدُو سمنڊ: ذ. [سن. آدڪي] سمنڊ + سمنڊ =
پُٺ: سمنڊ جو پُٺ ۽ پيدائش [موتي
"پي ڦڙ ڦڙ" قوعارن جي].
دَدُو سمنڊ صاف سمنڊ.
(جلال).
● دَدُو ۽ دَدُو: ذ. ڏاڍوڙي جي پاڙ جي
مڻي ڳنڍي- آدڪي (لس).
● دَدُو (دَدُو): ث. دَوڙو- دَز- رڻي-
خاڪ- ڊسڙ.
● دَدُو ۽ دَدُو: ذ. پير جو ٻچ- ڪڪڙو.
پير جي آڱرين ۾ يا تريءَ ۾ ظاهر ٿيل گوشت
جي ڳوڙهي. (جنهن ۾ تمام گهڻو سُور هوندو
آهي ان کي جيستائين وڌايو نه آهي تيستائين
هلي نه سگهيو آهي)- ڪڪڙو.
● دَدُو ڪار ۽ دَدُو ڪارون: ذ. گوڙ- هڻل-
غڻل- شور. مينهنن جي گوڙ. توب جو آواز.
دَدُو ڪار- دَدُو ڪار.
● دَدُو ڪار ۽ دَدُو ڪارون: ث. دَسو
"دَدُو ڪار".
● دَدُو ڪار ۽ دَدُو ڪار: ذ. دَدُو ڪار- دَدُو ڪار-
وڏو آواز (ڪنهن شيءِ جي ڪيرڻ جو يا هلڻ جو).
ريل جي الجڻ جو هلڻ مهل آواز. ٻائيءَ جي
مٿان ڪيرڻ جو آواز.
● دَدُو ۽ دَدُو (ت): ذ. گهڻو مال- دَليا-
زَر- ملاڪيت.
- دَدُو ۽ دَدُو: ث. مالدار. پيارو.
- دَدُو ي: ث. مڻي ٻائيءَ جي مڇي جو هڪ
قسم (شڪل ۾ پٿوريءَ جهڙي، پَر ويڪري،
ڊنگهه ۾ انچ کن).
● دَدُو ۽ دَدُو: ث. چيلهم ۽ ستر جي
وچوارو حصو- ڍاڪ. چَٽَٽَڙ- ڪَٽَٽَڙ- ٻُٺَٺَڙ.
ٻن سنڌن جي ميلاپ واري ڪٽ. ٺاريا هٿاري
جي نمونو يا پارولي ۾ ٿيل ڪٽ (جنهن ۾
شيخلو يا سُورو رکجي). چوڪاڻ جي چوڙ.
جنهن تي دروازي جو طاق ڦيري. (هڪ جي)
پوڙي جي "سُڙي" ٿيڻ (ت). ڪڪڙ
جي لٽڙي ڪٽڻ- دَدُو- ٽڪو (ت).
- دَدُو ٻُٺَڻ (ت): ٽيلي جو ٿڌو ٻُٺڻ- پاڙ
مضبوط ڪري وڃڻ- آسود وٺڻ.
- دَدُو ۽ دَدُو: ذ. صفت. ننڍپڻ ڪٽڻ هڻڻ
وارو ڪڪڙ.
● دَدُو ڪڻ (ڪ): مصدر. لُٺڻ- آڻڻ- ٿيڻ-
ٿيڙ ڪاڻ.
● دَدُو ۽ دَدُو: ذ. دَدُو- چيلهم ۽ ستر جي
وچ وارو حصو- ٻُٺَٺَڻ- چَٽَٽَڙ- ڍاڪو- ٻُٺَٺَڻ-
ٿڌو. ڪپڙي جي چوڙ لاءِ ڪاڻ جو ٺهڻو-
ڪارَب (قالب)- پُورو. اک جو اندر ويل دَوڙو.
● دَدُو ۽ دَدُو: ث. ڪوڏين جي
رانڊ ۾ هڪ دائو.
● دَدُو ۽ دَدُو: ث. سڪي وٺڻ
وڻ جي پاڙ- ٽڏي.
● دَر: ظرف. (ف) اندر- منجهه- ۾- درميان-
وچ. جيئن ته "درحقيقت دراصل". پري- ٻاهر.
جيئن "ٻي سڀ ڳالهه دَر آهي."
- دَر آمد: صفت. اندر آيو- گهڙي آيو- پهتو-
ظاهر ٿيو- جيڪا شيءِ ٻئي ملڪ کان اچي. آمدنيءَ
واري شيءِ.
- دَر آمد پَر آمد: ظرف. اندر اچڻ ۽ ٻاهر
وڃڻ جي حالت- آمدني روانگي- ملڪ ۾ ٻاهران
اچڻ واريون ۽ ملڪ کان ٻاهر وڃڻ واريون
شيون.

- دَرُ بَابُ ۛ دَرُ بَابُ : ذ. صفت. دَرُ تَنِي
 بيهندڙ - سَنَتَرِي - حَاجِبُ - دَرُوانُ - دَرُوانُ -
 بهریدار - چوکیدار. پَتِيوالو - چَپَرُاسِي.
 - دَرُ بَدَرُ : ظرف. هڪ دروازي کان ٻئي
 دروازي تائين - رولڙي ۾ صفت. پستڪندڙ -
 رولندڙ - رولڙو - آواره - حيران - پريشان.
 ٻي گهر.
 - دَرُ بَدَرُ قِيَمَنُ : دَرُ دَرُ وُلُ - رولڙو ٿيڻ -
 پيٽڪڻ - وُلُ - رُلِي وِجڻ. بيگالو ٿيڻ - پُچُڙو
 ٿيڻ - تباھ ٿيڻ. حيران ٿيڻ - پريشان ٿيڻ - ڪٿي به
 نڪالو نه هجڻ.
 - دَرُ بَدَرُ ڪَرَنُ : حيران يا پريشان ڪرڻ.
 تباھ ڪرڻ.
 - دَرُ تَنِي وِجِي پَوَنُ : پناه وٺڻ - سامَ پوڻ.
 - دَرُ پَرَنُ : (ت) در بند ڪرڻ.
 - دَرُ ڪَتارُ ۛ دَرُ ڪَتارُونُ : ث. ضرورت -
 گهرج. ضروري - گهريل.
 - دَرُ ڪِنَارُ : ظرف. هڪ پاسي - علائقو - الڳ -
 جدا - علاوہ. [ف] بڻل ۾ - پاڪر ۾.
 - دَرُ ڪُڏَرُ : ظرف. معافي - چشم پوشي - تاري
 ڇڏڻ جي حالت.
 - دَرُ ڪُڏَرُ ڪَرَنُ : ٿارڻ - چشم پوشي ڪرڻ -
 ڇڏڻ - معاف ڪري ڇڏڻ - معاف ڪرڻ - پُٺلائي
 ڇڏڻ - وسارڻ - ڇڏي ڏيڻ - نٿائي ڇڏڻ.
 - دَرُ مَآءُ : ظرف. هر مهيني - ماهوار - ماهيانہ.
 - دَرُ مَآهَوُ : ذ. ماهيانو ڳهار - ماهوار ڳهار -
 مهيني جو عيوض.
 - دَرُ مَيَانُ : ظرف. وچ - جي وچ ۾ - منجهه -
 وچ ۾ - اندر - دوران ۾.
 - دَرُ مَيَانُو ۛ دَرُ مَيَانَا : ذ. وچ جو - وچولو -
 پورو - موافق - پورو پئسو.
 - دَرُ مَيَانِي ۛ دَرُ مَيَانِيُونُ : ظرف. وچون -
 وچ وارو - سَنَسُو - اندروني.
 - دَرُ وَاشَ (ت) : ث. گهرج - احتياج - ضرورت.
 - دَرُ وَاقيعُ : ظرف. حقيقت ۾ - در حقيقت - اصل ۾.
 - دَرُونُ : ظرف. اندر - منجهه - وچ - منجهان.

- دَرُ بَابُ : ظرف. حق ۾ - نسبت ۾ - بابت.
 - دَرُ تَنِي : ظرف. اندر گهڙي - اندر ٿي. دل ۾ -
 اندر (ل - ق).
 - دَرُ پَرُ دَهَ : ظرف. ٻڌي ۾ - ليڪ ۾ - ليڪل -
 مَخْفِي طور - غائبانہ - پَرُ پَرُ. ڳجهو - پوشيده -
 راز ۾.
 - دَرُ ٻِي : ظرف. پٺيان - خواهان - چاهڻ
 وارو.
 - دَرُ پيشُ ۛ دَرُ پيشَ : ذ. صفت. اڳيان -
 سامهون - روبرو - ويجهو - ويچار هيٺ - زيرو ويچار -
 زير تجويز - بحث هيٺ.
 - دَرُ پيشَ ٿِيَنُ : سامهون ٿيڻ - اڳيان اچڻ -
 ويچار هيٺ اچڻ.
 - دَرُ پيشَ ڪَرَنُ : سامهون ڪرڻ - اڳيان
 ڪرڻ - پيش ڪرڻ - اڳيان رکڻ.
 - دَرُ پيشَ هُئَنُ : سامهون هئڻ - اڳيان هئڻ.
 زير ويچار هئڻ.
 - دَرُ حَالُ : ظرف. يڪدم - هڪدم - جهٽ پٽ -
 تَورَت - في الحال - هاڻي - هن وقت.
 - دَرُ حَقِيقَتُ : ظرف. بيشڪ - بي شڪ - دراصل -
 حقيقت ۾ - اصل ۾ - سچ پچ - تحقيق.
 - دَرُ خُصُوصُ : ظرف. خاص ڪري - خُصُوصًا.
 - دَرُ زَمَانُ : ظرف. يڪدم - هڪدم - جهٽ پٽ -
 هيٺ جو هيٺ - هن وقت - هاڻي جو هاڻي.
 - دَرُونُ : ظرف. اندر - منجهه - وچ - وچ ۾.
 ● دَرُ (ت) : ذ. مڃڻ جا ننڍا ٻچا - ننڍڙين
 مڃڻ جو وِڪَرُ.
 - دَرُ هُجَنُ : ٻي انداز هجڻ - ڪافي هجڻ -
 گهڻو هجڻ.
 ● دَرُ ۛ دَرُ : ذ. [سن. دوار. ف. دَرُ =
 دروازو] دروازو - چوڪٽ - چوڪاٽ - لنگهه -
 ڦاٽڪ. ڪيوڙا - لڪ. قيمت - سَلمه - اگهه. آها
 جاء جتي سَنَتِي چيڪيا تي چڙهي هجي.
 - دَرُ اچِي وِجَنُ (ت) : بند ٿيڻ. ختم ٿيڻ -
 پورو ٿيڻ. بس ٿيڻ - سڀ گهر جا پاڻي ختم ٿي
 وِجَنُ - سارو خاندان ختم ٿي وِجَنُ.

- درون پټر ده: پردي م - پردي اندر -
گچهيء طرح - ليک م -
- در هجځن: بي انداز هجځ - کافي هجځ -
گډو هجځ -
- در تهې پټجي اچن: پناه وټن لاه اچن -
لطف ۽ احسان جي آميد رکي اچن - پائمراد و اچي
هيش پوڻ -
- در تهې د برو و جهڻ: دونهون د کائي
ويهن - دروازي تي نوکرتي بيهن - کنهن کم لاه
چټري پوڻ - پټر نه چڏڻ -
- در پټاڻي: در بند کړڻ -
- در پټيجځن: اولاد ٿيڻ - نصيب جما دروازا
کټاڻ - "هڪ در لٽهي، سو در پٽهي" -
- در پندر (ت): ظرف، در بندر -
- در پټر دوه در پټر دا: ذ. در جو پټر دوه -
چيڪ -
- در پټر ده: پټري الدر - ليک م - ليکي چټي -
مخفي طرح -
- در در: ظرف، گهر گهر - هڪ هڪ دروازي
تي - در بندر -
- در در گهرن: هر هڪ دروازي تي سوال
کړڻ - پيښڻ -
- در لٽهي و چټن (ت): خوار ٿيڻ - گيلاهاب ٿيڻ -
- در م منهنهن و جهڻ (ت): ليو هائڻ -
جهاني پائڻ - کنايه، نه مڃڻ - اڪار کړڻ -
- دروازو ۽ دروازا: ذ. در -
- دروان ۽ دروان: ذ. صفت، در جو
پهر بیدار - چوکیدار - حاجب - دربان، نوکر -
چو بیدار - پټوالو - چراسي -
- دروان ۽ دروان: ذ. صفت، دروان - دربان -
- درايٽ: ث. دانائي - عقل - سمجهه - اونهو
خيال - غور - فکر - ڏاهپ - سياڻپ -
● در: صفت، [سن] بد - خراب - پټو - کټو -
ليک م - زبون - نحس - اياگو، مشکل - ڏکيو -
کٽڻ، مرکبات م کم ايندڙ اڳياڙي، جيئن:
"در اچار، در پل" وغيره.
- در اچار: ث. خراب چال - بد همت - بد چالي -
لاچار نفس درستي -
- در اچاري: ذ. ث. [سن] در اچاري:
دشت = خراب + اچار = چال چلڻ، ريت،
پاهي -
- دراهو: ذ. [ف. دو] م + راهه = رستو،
پن رستن وارو، گنجهارت يا هنر جو قسم،
جنهن م پن قسمن جي ليک رکيل هجي -
- در پل: ذ. صفت، کمزور - ڀريل - هيٺو -
نيسٽو - بي طاقت -
- در پٽاڻا: ث. کمزوري - هيٺائي - ايرائي -
ڏيرائي -
- در پٽين: خراب و چټن يا خراب وعدو -
کوڙي ڳالهه - پٽري ڳالهه - بد کلامي - بد زباني -
بي لغام ڳالهائڻ وارو - وات ڦاٽوڙو -
- در چٽن: ذ. صفت، خراب ماڻهو - بد انعالو -
پٽو - بد کار، دشمن - بد خواه - ويري -
- در دشتا: ث. [من، در دشتا] خراب حالت -
بگڙيل نصيب - پٽري حالت - کمبختي - غمگيني
صورت، تنگي حالت -
- در کامي: بد چال - بد کار - پٽو -
- در گت: ث. خراب حالت - پٽو حال -
جوگي چٽ - در کتي - مصيبت - بد حالي -
- در گت پٽاڻي: پٽري حالت کړڻ - پٽري
گت پٽاڻي - ذليل کړڻ - خراب خوار کړڻ -
- در گتني: ث. برو يا خراب حال - مصيبت -
هيٺو حال -
- در گتني: ڏسو "در گتني" -
- در گنڏ: ث. کٽي بالڻ - بد بوء - بونء -
بالڻ - ڏپ - غموندت -
- در لپ ۽ در لپ: ذ. صفت، سلڻ م
مشکل - ڏکيو هت ايندڙ - اڻ لپ - لاياب -
کمياب -
- در مستي: ذ. صفت، خراب مٽ وارو -
بيوقوف - نادان - احمق، لوفور - لڳ - لمب -
بد معاش - خراب خيال وارو -

● دَرَاڙَ دُرَ: ذ. [ع] موتي - ٻاڻوٺ - گوهر -
 سَنڌو - رَتَن - جوهر. ڪنن ۾ ٻاڻڻ جي گهڻ جو
 هڪ قسم.
 = دُرَ اُفُشَالِي [ف. اُفُشَالِدَن = چَٽِين]: ث.
 موتي ٻڪڙڻ - موتي چَٽِين - موتن جهڙا لفظ ڪم
 آڻڻ. خوش ڪلامي - خوش بياني - گوهر فيشاني -
 فصاحت - بلاغت.
 = دُرَ پُڄو: ذ. ڪنن ۾ ٻاڻڻ جي گهڻ جو هڪ
 قسم. (پُنڊِي جي نموني تي ڪجهه ويڪرو ٿئي).
 = دُرَ رَوِي دُرَ ڙا: ذ. دُر جو اسم تصغير -
 ڪننن ۾ ٻاڻڻ جا دُر.
 = دُرَ شَهَوَار: ذ. بادشاهن جي لائق موتي -
 تمام وڏو موتي - بي ٻها موتي.
 = دُرَ مَڪُون: ذ. [ع. مَڪُونُون = بَند
 ٿيل] اڻ لپ موتي - بيش قيمت موتي - تمام مهانگو
 موتي. سڀ ۾ لڪل يا بند ٿيل موتي.
 = دُرَ نَاسُفَتَس: ذ. [ف. سَفَتَن = سوراخ ڪرڻ]
 اڻ وڻندڙ موتي - بغير سوراخ موتي - ڪناري
 عورت - دوشيزه.
 = دُرَ تَجَف: ذ. موتي جو هڪ قسم (جو بلور
 والگر سفيد ۽ شفاف ٿئي، منجهس ڪجهه ليڪا
 ڪارڻ وارن والگر ڏسبا آهن، جي حضرت علي
 عليه السلام ڏانهن منسوب ڪري، انهن جي تعظيم
 ڪندا آهن) هڪ قسم جو سفيد پٿر - شريف -
 تعجب - اصلي اسلي سڏ (فرهنگ آصفيه).
 = دُرَ يَتِيَم: ذ. موتي جو اهو ڏاڍو جو
 سڀ مان اڪيلو ڪري - وڏو موتي - قيمتي موتي -
 يڪو موتي - لائالي موتي - بي مثل موتي.
 = دُرَ يَڪُتَا: ذ. دُر ڀيٽ ۾ - بي مثال موتي -
 لائالي موتي.
 ● دُرَا: ذ. (ف) گهڻيد - جرس - گهڻينسي.
 هڪ مڇي جو قسم - لَندِي ڪروڙي جا
 ٻچا (ت).
 ● دَرَاڄَ (ت): ث. ڪاٺي سڌي ڪرڻ لاءِ لوه
 جو اوزار.
 ● دُرَاج: ذ. ٻڪي جو هڪ قسم - تتر.

● دَرَاڙَ (ت): ث آهي ساريون، جن ۾ اڻ
 ل هجي - ٻاڻوٺ - درهاڙ. مڇي جو هڪ قسم.
 ● دَرَاڙَ: اسم خاص. تعلقي گمبٽ (رياست خيرپور ۾)
 ۾ هڪ ديھ جو نالو. هڪ شهر جو نالو (جتي
 سنڌ جي مشهور صوفي شاعر سچل سرمست جي
 درگاه آهي) هڪ ذات جو نالو.
 ● دَرَاڙَ: ذ. صفت. [ف. دَرَاڙَ = ڊگهو] ڊگهو -
 وڏو - لمبو - الماڙي يا مير جو خالو. (ف) ڪاٺيءَ
 کي چيلي سڏو ڪرڻ جو هڪ واڌڪو
 اوزار.
 = دَرَاڙَ ٿِيڻ: ڊگهو ٿيڻ - لمبو ٿيڻ - سئون سڏو
 ٿي لٽي پوڻ - چنگهون ڊگهيون ڪرڻ.
 = دَرَاڙَ دَسَت: ذ. صفت. ظالم - زوراور -
 زبردست.
 = دَرَاڙَ دَسَتِي: ث. ظلم - بي انصافي. زوروري -
 ڏاڍائي.
 = دَرَاڙَ قَدَر: ذ. صفت. ڊگهي قد وارو - قدآور -
 ڊگهو - چانگهڙيل.
 = دَرَاڙَ گوش: ذ. صفت. ڊگهن ڪن وارو -
 وڏن ڪن وارو.
 ● دَرَاڙو دَرَاڙا: ذ. سالڇو.
 ● دُرَاغَ (ل): ذ. ڌاريو - ڏورانهون سَنڌُگ.
 ● دُرَاڪَتَ دُرَاڪُون: ظرف. ٻه دفعا -
 ٻه ڀيرا - ٻيڻو - ٻيڻو - ٻيهر - دوباره ٻيڻي - وڌيڪ -
 زياده - ڏوڙو - دُهر - آڏو ٽنگ.
 ● دَرَامَ دَرَامَ: ذ. سولارن جو هڪ اوزار -
 ڪنگڻ جي ڦٽڻ لاءِ لوه جو گول ٽڪر.
 ● دُرَاڻِي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو. ٻڌائن
 جو هڪ فرقو - احمد شاھ دُرَاڻِي جي قوم. ڪنن ۾
 موتي ٻاڻيندڙ ٻڌائن جو گروه.
 ● دُرَاڻِي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
 ● دَرَاوَر: اسم خاص. قدِير هندستان جي هڪ
 قوم جو نالو.
 ● دَرَاهِم: [ع] ”دِرْهَم“ يا ”دِرْم“ جو
 جمع - چانديءَ جا قدِير سڪا، چئن آنن جي برابر -
 ٻه ماسا ۽ ڏيه رتي جو وزن - روپيو.

- **دَرَجَنَ:** ۱۲ ڏينهن جو مجموعو. ٻارهن - ڏينهن - درزن. هڪ جنس جون ۱۲ ڏينهن.
- **دَرَجَوَ:** درجا: ڏ. [ع. درج = هو ڏاڪو ڏاڪو ڪري چڙهيو] لغوي معنيٰ ڏاڪڻ جو سڀني کان مٿيون ڏاڪو - مٿيون ڏاڪو. ڏاڪو - ڏاڪڻ جون ٻيڙيون - ٻيڙي. وڏو عهدو. مرتبو - رتبو - عهدو - تدريس - پند وري - منزل - منصوب - جماعت - ڪلاس - ٽولي. وڏائي - آب - اقبال. حشمت - دبدبو - رعب. حيص - بخرو - پتي - نمونو - پياگو. حد - بندي - البدو - ڊنگ. آجرو - ثواب - ليڪي - بدلو - عيوض. زمين جو ٽي سَو سئو حصو (يا ڊگري) (جو اٽڪل روءِ ۹۹ ميلن جي مفاصلي جو ڳڻبو آهي ۽ سڄي کي الهي مفاصلي طيء ڪرڻ ۾ ۴۰ منٽ ٿا لڳن).
- درجو ٻائڻ: نيڪ ڪم جو بدلو حاصل ڪرڻ. وڏو درجو ملڻ.
- **دَرَجَتَا:** ڏ. (جمع ۾) انگن جا درجا. جيئن: **اڪا، ڏاڪا، سَوَ، هزار، ڏهه هزار، لک** وغيره.
- **دَرَجَتَا ٿيڻ:** امتحان ٿيڻ بعد شاگرد کي هڪ درجي سان ٿيڻي پيشي دوجي ۾ ڪرڻ. حساب ۾ ڏنل رقم جون چئسئون جدا جدا ڪري رکڻ.
- درجا وڌائڻ: ترقي ڏيڻ - اضافو ڪرڻ - رتبو وڌائڻ - منزل وڌائڻ.
- **دَرَجِي بَ:** درجي: طرف. ڏاڪي به ڏاڪي - منزل به منزل - قدم به قدم - رفتہ رفتہ - هوريان هوريان - آهسته آهسته - سلسليوار.
- **دَرَجِيوارَ:** درجيوار: ڏ. صفت. سلسلي وار - رتبي وار - واري سان - مرتبي آهر - شان آهر - عهدي آهر.
- **دَرَجِي وارو:** ڏ. صفت. وڏي مرتبي وارو.
- **دَرَخَتَ:** درخت: ڏ. [ف. وَنَ - شجر - پوتو - ٻيڙو].
- **دَرَخُشَتَان:** صفت. [ف. دَرَخُشِيدَن = چمڪڻ] روشن - چمڪندڙ - جهلڪندڙ - جهرڪندڙ - تجلدار.
- **دَرَخَوَاسَتَ:** درخواست: ڏ. [ف. دَرَخَوَاسَتُون: ٺ. [ف. دَر = ۾ + خواستن = گهرڻ] ڪيل گهر - خواهش - عرض - عرضداشت - عرضي - سوال. التماس - گذارش - آرزو - تمنا. لڪيل عرض - عرض ناسو - گذارش نامو - وينتي پتار.
- **دَرَخَوَاسَتَ ڏيڻ:** عرضي ڏيڻ - ڪنهن شيء حاصل ڪرڻ جي تمنا ظاهر ڪرڻ.
- **دَرَخَوَاسَتَ ڪرڻ:** درخواست ڏيڻ - ڪنهن تي پڪارڻ.
- **دَرَدَ:** درد: ڏ. [ف. ڪَشَتَ - ڏنجهو - ڏک - سور - آهنيج - ڏمڪ - ٻيڙا - تڪليف. آفسوس - رنج - شوڪ - غم. آهنيج - اوکاڻي - سختي - مصيبت - مشڪلات. ڪشالو - ڇاڪوڙ].
- **دَرَدَ اُودَ:** ڏ. [ف. اُودَن = رلڻ - ٽٽڻ] صفت. ڏمڪيل - درد ڀريو.
- **دَرَدَ آسيڙ:** ڏ. [ف. آسيڙن = رلڻ] صفت. ڏک سان ڀريل - ڏڪارو - رنجيده - درد لاک.
- **دَرَدَ اَنگِيڙ:** ڏ. صفت. ڏمڪ ٻيڙا ڪندڙ (دل تي) - ڏک جهڙو - ڏڪارو - رنجيده - ڏمڪ ڀريو.
- **دَرَدَ باني:** ٺ. درد واري - سورن واري.
- **دَرَدَ جاڳڻ:** سور ٿيڻ. ڏک ٿيڻ. ايذا ٿيڻ.
- **دَرَدَ جي دوا هئڻ:** فائدو پهچائڻ. ڪم جي شيء هئڻ.
- **دَرَدَ دفع ٿيڻ:** درد دفع ٿيڻ - ڏک سور لهي وڃڻ - خوشي حاصل ٿيڻ - آرام ۾ اطمينان نصيب ٿيڻ - خوش گذارڻ.
- **دَرَدَ دل:** ڏ. دل جو رنج - دلي صدمو.
- **دَرَدَ ڪٽڻ:** درد دفع ڪرڻ - ڏمڪ سور وڃائڻ.
- **دَرَدَ لڳڻ:** سور ٿيڻ - ڏک ٿيڻ. بيماري ٿيڻ. آهنيج ٿيڻ.

”هوء ڪرين دَرُڙي دغا اي دل م ٿي تون بيوقوف“
(قاسم).

سسيراڻي - چيرڪ.

— دَرُڙي پَرَن (ت): چيرڪ پَرَن. حيران
ٿيڻ. ڊچن - ڊچي وڃڻ.

— دَرُڙي ڪَٽائين: چيرڪ پَرَن - ڏسو ”دَرُڙي
پَرَن“.

— دَرُڙي مَنٽائين (ت): ڪاوڙ ڪرڻ. الي
وڃڻ - انڪار ڪرڻ - ڦورو غصو ڪرڻ.

— دَرُڙي نَ پَرَن: ڏرو به خوف نه ٿيڻ.

● دَرُڙِي ڊَرُڙُون: ٺ. [ع. دَرُڙِي = هن

ٿوهو ڏٺو] ٻين سرن جي وچ م وڙي يا جاءِ -

خال - قوت - چير - ڌار - ڦوڙ - اڏو - اڏ - سَڻَڏَ.

شڪاف. [ف. دَرُڙَن = سُئي] سِيرَ، اولي

ڪڙي جي - ٿوهو - سڀيو.

— دَرُڙِي پَرَن: خال پَرَن - قوت پَرَن.

— دَرُڙُون وِڻَڻ: جاءِ جي سرن جون وچ

واريون وِڻيون پَرَن - چير بند ڪرڻ - وِڻي بند

ڪرڻ - ڌار لِينَڻ.

● دَرُڙادَه: اسم خاص. مڪران م رهندڙ هڪ

ذات جو نالو. (جنهن کي گهٽ درجي م شمار

ڪن ٿا. ”تاريخ بلوچستان“ ص- ۲۵).

— دَرُڙِي ڊَرُڙِي: ڏ. [ف. دَرُڙَن =

سُئي. دَرُڙِي = ٿوهو + ڙَن. ڙَن = هڻڻ] ڪڙا

مڀندڙ - خيَاطُ. (ث. دَرُڙَن ڊَرُڙِيُون).

— دَرُڙِي جي سُئي هڻڻ: هميشه هڪ حال م

نه هڻڻ.

— دَرُڙِي ڪيو ڊَرُڙِي ڪَٽا: ڏ. صفت. ڪهڙن.

سڀڻ جو - دَرُڙِي جو - دَرُڙِي وارو.

— دَرُڙِي ڪو ڪم: ڏ. ڪهڻ سڀڻ جو ڪم.

— دَرُڙِي ڀاڻِي: ٺ. ”دَرُڙِي“ جو سؤٽ.

دَرُڙِي ڪم ڪندڙ عورت.

● دَرُڙَس: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● دَرُڙَس ڊَرُڙَس: ڏ. [ع] سبق - پاڻ.

مذهبي وعظ - نصيحت - ڪَٽا اسم خاص. تعلقي

موري م هڪ ديھ جو نالو.

— دَرُڙِي مَنٽَڻ ڊَرُڙِي مَنٽَڻ: ڏ. صفت. دود

وارو - ڏڪارو - ڏڪيو. غمخوار - رحم دل -

غمدر - ترس وارو.

— دَرُڙِي مَنٽَڻِي: ٺ. همدردي - غمگساري -

رحم دلي - ترس.

— دَرُڙِي مَنٽَڻ ڊَرُڙِي مَنٽَڻ: ڏ. صفت. ڏڪ وارو -

تڪليف وارو - سوراڻتو.

— دَرُڙَن جا دَڙِي مَنٽَڻ ڪوٽَڻ: ڏڪ پريون

ڳالهون ڪرڻ.

— دَرُڙِي مَنٽَڻ ڊَرُڙِي مَنٽَڻ: ڏ. صفت. درد

وارو - ڏڪ وارو - رنج وارو - درد ٻلو - ڏڪويل -

رَڻجُڻو - سور وارو - غم ڀاڻِي - ڏڪ ڀاڻِي -

غمدر - غمخوار.

— دَرُڙِي مَنٽَڻِي: ٺ. درد واري - ڏڪ واري -

رنج واري - سوريٽي - ڏڪايل - سوريل.

— دَرُڙِي ڊَرُڙِي: ڏ. صفت. ڏڪ وارو -

سور وارو.

— دَرُڙِي ڀاڻِي: ٺ. ڏڪ واري - ڏڪ واري.

● دَرُڙِي مَنٽَڻ (ل): ڏ. وڏو ڀٽڪو - ڀٽڪڙو.

— دَرُڙِي مَنٽَڻ: ڏ. دَرُڙِي مَنٽَڻ.

● دَرُڙِي ڊَرُڙِي: صفت. [سن. دَرُڙِي = ڀڪو]

ڀڪو - مضبوط - ڀڃڻو. ڏاڍو - قابو - سوگهو. برقرار -

اچل - اچل - ڪٽپ ڪوڙ - اسٽر.

— دَرُڙِي مَنٽَڻ ڊَرُڙِي مَنٽَڻ: ٺ. ڌر ڀرج -

ڀڃڻاڻي - آچلنا - ڀٽڪائي - ثابت قدمي.

● دَرُڙِي (ث): اسم خاص. مينگهواڙن جي هڪ

ذات جو نالو.

● دَرُڙِي ڊَرُڙِي (ت): ڏ. ننڍي مڇي.

● دَرُڙِي ڊَرُڙِي: ڏ. صفت. بيوقوف - احمق.

ٺڳ - ڏوهي - ڪٽي - مڪريلو. لڇو - هرتال -

شودو - ڇيڳرو - حرامزادو. رولو - آواره. (ث.

دَرُڙِي ڊَرُڙِي).

— دَرُڙِي ڊَرُڙِي مَنٽَڻ: ٺ. سناڻي.

بيوقوفي - لڇائي - شوهائي.

● دَرُڙِي ڊَرُڙِي مَنٽَڻ (ن. ت): ٺ. مروڻو -

سوت - وڏو. حرڪت بازي - ٺڳي.

- دَرَسَنُ کَرائينُ: دیدار کرائن۔ جھلک
ڏيکارڻ۔ گڏجاڻي.

- دَرَسَنُ ڪَرَنُ: ملاقات ڪرڻ۔ گڏجڻ۔
ميلڻ۔ مڪاميلو ڪرڻ۔ زيارت ڪرڻ.

- دَرَسَنِي ۽ دَرَسَنِي: ذ. صفت. ڏسڻ
جهڙو۔ ڏسڻ لائق۔ سهڻو۔ ڏاهو ڪو۔ ملوڪ.

● دَرَسَنِي ۽ دَرَسَنِيُون: ث. [سن.
درشتنيہ. درشتن=ڏسڻ] منهن ڏسڻ جو
شيشو۔ آئينو۔ آئينو۔ آرسِي۔ ڏيک. هنديءَ جو
هڪ قسم (آها هندي جنهن جي ڏيکارڻ شرط
پنسا ملن). صفت. گل جو هڪ قسم

"داغل، جنگي، درسي، ڪيا هزارين هپڪار"
(سگهڙ).

- دَرَسَنِي ۽ هندي: ث. هنديءَ جو هڪ
قسم. آها هندي جنهن جي ڏيکارڻ سان پنسا
يڪدم ملن.

● دَرَسَتُ: صفت. (ف) سخت۔ ڪٽورو۔ شوخ۔
ڪٽرڙو۔ دَرَسَتُ ميزاج۔ ٽنڊُ ميزاج۔ ڪٽرڙي
طبيعت وارو.

- دَرَسَتِي: ث. سختي۔ ڏاڍائي۔ ڪٽهـ رائي.
ڪنوارائي۔ بي رحمي. بدخمتي۔ ڪٽرڙائي.

● دَرَسَتُ: ث. [سن. درشت=ڏسڻ] نظر۔
لڪاه۔ ڏسڻي۔ نيرت۔ بصارت۔ جوت۔ ڏيڏ۔
ڏيکاء۔ نظارو. تماشو.

● دَرَسَتَانَتُ: ذ. نقل۔ تمثيل۔ چوڻي۔ نمونو۔
مثال۔ نظير. باعث۔ عبرت۔ ٻهاڪو. سنهڙي کيل۔
مَرڪـ. مُشڪـ.

- دَرَسَتَانِڪَ: ذ. ڏسو "درشتانت".

- دَرَسَتُ بَتَدَڪَ: ث. گروي۔ رَهَنـ.
گهٽ رکڻ.

- دَرَسَتُ مانُ: ظرف. جيڪي نظر ۾ اچي ٿو.
جو ڏسجي ٿو (سامي).

- دَرَسَتُ وِڊِيَا: ث. مشاهدي جو علم۔
علم نظر۔ اکهن جو علم.

- دَرَسَنِي: ث. نظر۔ لڪاه۔ نيرت۔ جوت۔
ڏيڏ.

- دَرَسُ خَالَه: ذ. مڪتب۔ مڪول۔ مَدَرَسـ.
پائشالا.

- دَرَسُ ڏيڻ: سبق ڏيڻ۔ پڙهائڻ۔ وعظ
نصيحت ڪرڻ.

- دَرَسُ گناهه ۽ دَرَسُ گناهون: ث. پڙهڻ
جي جاء۔ مڪتبـ. مڪول۔ مَدَرَسـ. پائشالا.

- دَرَسُ وِڊَرَسُ: ذ. پڙهڻ پڙهائڻ
جي حالت.

- دَرَسُ وِڊَنُ: سبق وٺڻ۔ پڙهڻ۔ نصيحت پرائڻ.
- دَرَسِي ڪِتَابُ ۽ دَرَسِي ڪِتَابُ: ذ.

سبقن وارو ڪتاب. پڙهڻ وارو ڪتاب. لازمي
ڪتاب. ڪتاب جيڪو اسڪول ۾ پڙهايو وڃي.

● دَرَسُ ۽ دَرَسُ: ذ. [سن. درشتن=ڏسڻ]
ديدار۔ نظارو۔ ڏيکاء.

● دَرَسُ: صفت. (ف) "دَرَسَتُ" جي بگڙيل
صورت [درست۔ برابر۔ صحيح۔ سچ پچ۔ ٺيڪ۔
ورو۔ سچ۔ حقيقي.

● دَرَسَانُو چَنُو: اسم خاص. ڪراچي جي آسپاس
هڪ ڊيهه جو نالو.

● دَرَسَتُ ۽ دَرَسَتُ: ذ. صفت. (ف) صحيح۔
پورو۔ برابر۔ ٺيڪ۔ درس۔ موزون۔ لائق.

- دَرَسَتُ ڪَرَنُ: ٺيڪ ڪرڻ۔ ٺاهڻ۔ سڌارڻ۔
سنئون ڪرڻ۔ برابر ڪرڻ۔ صحيح ڪرڻ.

- دَرَسَتِي ۽ دَرَسَتِيُون: ث. سڌائي۔
برابري۔ سچائي۔ راستبازي۔ صحت۔ تصحيح۔

[اصلاح۔ سنوار۔ ڪاٺ ڪوٺ۔ سڌارو۔ ترتيب۔
ترميم۔ مَرَمَتـ. شايدستي۔ گوشمالي.

● دَرَسَڪِي: اسم خاص. تعلقي ميرپور ساڪري
۾ هڪ ڊيهه جو نالو.

● دَرَسُ: اسم. [سن. دَرَسَنُ] ديدار۔ نظر.
● دَرَسَنُ ۽ دَرَسَنُ: ذ. [سن. درشتن=

ڏسڻ] ڏسڻ جي حالت۔ ديدار۔ مشاهدو۔ ڏيک.
تماشو۔ نظارو۔ ڏيکاء۔ زيارت۔ ملاقات۔ مڪاميلو۔
گڏجاڻي۔ ميلاپ۔ درشتن.

- دَرَسَنُ ڏيڻ: ديدار ڏيڻ۔ درشن ڏيڻ۔
ملاقاتي ٿيڻ۔ حاضر ٿيڻ۔ گڏجاڻي ڪرڻ.

● دُرُڪِيءَ ۾ ٿ. گهوڙي جي هڪ چال - دُرُڪِي.
● دُرُڪا: ٿ [سن. دُرُڪا. دُرُ = مشڪل.
گ - گم = وڃڻ. اهو جنهن ۾ مشڪل مان
وڃي سگهجي. درگ = قلعو] هندو ڌرم موجب
استريءَ روپ ۾ ايشووري شيڪيتي - اناري
شڪتي. شو جي استريءَ جو نالو (هن ديويءَ
جي جدا جدا روپن جا جدا جدا نالا آهن، جهڙوڪ
چنڊي، پواڻي، ڪالي وغيره).

● دُرُگانهه ۽ دُرُگانهون: ٿ. [ف] جاء -
دڪچھري - دربار، ڪورٽ - آستان، محلات - ڪنهن
جاء جو مٿي - درڪي - پٽيڻو - چانٿ. ڪنهن
ولي الله جي مزار - آستانو - چوڪي - قبو - روضو -
مقبرو. زيارت گاهه - عبادت گاهه - خالگاهه.
بادشاهه يا امير جي ڪچهري - دربار - بارگاهه.
- دُرُگانهي ۽ دُرُگانهي: ٿ. صفت. درگاهه
وارو - درگاهه جو. درگاهه جي سنڀال ڪندڙ -
مجاور.

- دُرُگنهه ۽ دُرُگنهون: ٿ. درگاهه.
● دُرُگپ: ٿ. [سن. دُرُگپ. دُرُ = گهٽ +
لپ = ڪپڻ] الپ - ناياب - انوکو - اڻ لپ.
● دُرُگ ۽ دُرُگ: ٿ. [ع. دُرُگم. ڀرا.
دُرُگ. سن. دُرُگ ديوي. ڀرام] سيڪهي جو هڪ
قسم. ٻائليءَ جهڙو چانديءَ جو هڪ سڪو - دُرُگ.
تور جو هڪ وزن (ڪن وٽ ٽي ماسا، ڪن وٽ
چار ماسا استعمال ٿئي). دُرُگ شرعي جو وزن
مايا ٽي ماسا آهي.

● دُرُگمان ۽ دُرُگمان: ٿ. [ف] دوا - دارون -
علاج. چارو. آهائ.

● دُرُگماندو ۽ دُرُگماندا: ٿ. صفت. [ف]
بيوس - لاچار - مڃپور - پريشان. بي واهو -
بي وسيلو - لڏڪو - بي پهچ - اوس - عاجز - نڌر -
اٻالو - اڏيڻ. لاعلاج - ڏکي. ويا ڪل - تنگ -
مُجهيل. بي قرار - بي آرام - مٽل - حيرن.
بيھوش. (ٿ. درماندي ۽ دُرُگمانديون) جيئن:
"هڏن مان مٽير، دل درماندي دوت ري"
(شاه).

- دُرُگشيءَ مان ڪڍڻ: نظر مان ڪڍڻ -
مٽاڇرو ڏيڻ. سرسري طور ڏيڻ.

● دُرُگشن ۽ دُرُگشن: ٿ. [سن. دُرُگشن =
ڏيڻ] ڏيڻ جي حالت - ديدار - مشاهدو - ڏيک.
تماشو - نظارو - ڏيکاءُ، زيارت - ملاقات - مڪاميلو -
گڏجاڻي - ميلاپ. دُرُگشن.

- دُرُگشن ڏيڻ: ديدار ڏيڻ - ملڻ - ملاقات
ڪرائڻ - سامهون اچڻ - صورت ڏيکارڻ - درسن
ڏيڻ.

- دُرُگشن ڪرائڻ: ديدار ڪرڻ - اچي ملڻ -
ملاقات ڪرائڻ. صورت ڏيکارڻ - سامهون اچڻ -
درسن ورائڻ.

- دُرُگشن ڪرڻ: زيارت - ميلڻ - ملاقات
ڪرڻ - ڏيڻ - ديدار ڪرڻ - درسن ڪرڻ.

● دُرُگشيءَ: اسم خاص. بلوچ قوم جو هڪ قبيلو.
● دُرُگشان: ٿ. صفت. [ف. دُرُگشيءَ =
چمڪڻ] چمڪندڙ - روشن - شاندار - عمدو -
پيڪيدار.

● دُرُگ: ٿ. [ع. ادُرُگ = هن پروڙيو]
سمجھ - پروڙ - ادراڪ - توجهه - واقفيت - عقل -
گيان - فهم - ڄاڻ، استعمال - آزمودو - تجربو.
واسطو - ڪم (ت).

- دُرُگ ٻوڏ: سمجھ ٻوڏ - ادراڪ ٽوڻ -
پروڙ ٻوڏ.

- دُرُگ ڏيڻ: دخل ڏيڻ - وچ ۾ ڳالهائڻ -
دست اندازي ڪرڻ.

- دُرُگ هجي: واقفيت هجڻ - پروڙ هجڻ -
ڄاڻ هجڻ.

● دُرُگتار ۽ دُرُگتارون: ٿ. صفت. [ف. دُرُگ =
ڇ + ڪار = ڪم] ڪم ۾ - گهربل - ضروري.
(ٿ) ضرورت - حاجت. سوڙھ - گهرج - ڪپت -
تنگي - لاچاري. پرواه.

- دُرُگتار ٿيڻ: گهرج ٿيڻ. پرواه ٿيڻ.
- دُرُگتار هجڻ: ضرورت هجڻ. پرواه
هجڻ.

● دُرُگتائي: اسم خاص. بلوچ قوم جو هڪ قبيلو.

- دروازو پٽڻ: در بند ڪرڻ - در پٽورڻ.
 - دروازو ڦٽائڻ ڪرڻ: در بند ڪرڻ.
 - دروازو ڦٽائڻ هٽڻ: در بند هٽڻ.
 - درواش (ت): ٺ. [ف. درخواست جي بگڙيل صورت] گهرج - ضرورت - ڪپ - حاجت.
 - درواڻي: ذ. ت. مڙاري بلوچن جو هڪ قبيلو جو رستمائين جي شاخ آهي.
 - درُو: ذ. هڪ تاري جو نالو - قطبي تارو - قرو.
 - درُودُ ۽ درُودَ: ذ. [ف. رحمت - تحسين - آفرين - تعريف - دعا - تسبيح - صلاوة (جيڪڏهن خدا جي طرفان هجي رحمت ۽ برڪت جي معنيٰ ملان ڪن طرفان هجي ته استغفار ۽ مسلمانن طرفان هجي ته دعا سلام ۽ جانورن ۽ پکين طرفان ته تسبيح) ڌڻيءَ جي مهر لاءِ دعا - اها دعا ۽ سلام جيڪو حضور نبي ڪريم محمد مصطفيٰ صلي الله عليه وسلم تي پڙهيو وڃي.
 - درُودَ پڙهڻ: سلام پڙهڻ - دعا پڙهڻ.
 - درُوعُ ۽ درُوعَ: ذ. (ف) ڪوڙو - جئون - ڪيڏب - بهٽان.
 - درُوعَ زَنَ: ذ. صفت. ڪوڙو - جئون - ڪوڙ ڳالهائيندڙ.
 - درُوعَ گو: ذ. صفت. ڪوڙ ڳالهائيندڙ - ڪوڙو - ڪاڏب.
 - درُوعَ گوئي ۽ درُوعَ گوئيون: ٺ. ڪوڙو - ڪيڏب - جئون.
 - درُوعُو ۽ درُوعَا: ذ. [ف. داروغه] واهن جي سنڀال لاءِ رکيل سرڪاري عملدار - داروغو.
 - درُونجَ: ذ. دوا طور ڪم ايندڙ هڪ ٻسارڪو وکر (هاڻ وچون ۽ جي ڏنگ والڪر ڳنڍيون ڳنڍيون ان ڪري هن کي درونج عقرمي (وچون واري) سڏين ڪل خاڪي رنگ ٿي، ڪوڙي ۽ خوشبوءِ واري).
 - درُوني: [ف. ظرف. اندروني - اندريون - مخفي - گجهو - لڪل.
 - درُوهَ ۽ درُوهَ (ت): ذ. سن. ڊوهه - ڳجي - مڪر - ويساه گهاتي.
 - درُوهِي ۽ درُوهِي: ذ. صفت. ڳجي ڪندڙ - ڳج - ڊوهي.
 - درُويشَ ۽ درُويشَ: ذ. صفت. [ف. درُ] = در. آويختن = لڙڪائڻ [ڪنن ۾ درُ ويجهندڙ فقير. پيٽو - گدا - ٻيڪاري. منگتو - سائيل - سوالي. پهل - بزرگ - سالڪ - ولي الله. مسٽ. نيڪ - ديندار - مستقي - سچار - عابد - غريب - مفلس - مسڪين. سادو - ڪم فهم (دنيا جي ڳالهين ۾) - صاحب معرفت (روحاني طرح).
 - درُويشَانُو ۽ درُويشَانَا: ذ. صفت. فقيرانو - غريبانو - بزرگال.
 - درُويشي ۽ درُويشيون: ٺ. فقيري - ڪڏائي - مسڪيني - غريبي - مفلسي. بزرگي.
 - درُويشَ لَنايچَ: اسم خاص. تعلقي ميرپور ماٿيلي ۾ هڪ ڊيه جو نالو.
 - درَهِ: ذ. [ف] ٻن جبلن جي وچ وارو رستو - درو.
 - درَهِ: ذ. [ع] چمڙي جو چهڪ - ڦٽڪو - ڦرو.
 - درُها درُها: جمعو. (بلوچي) خوش خوش - چڱاڻا.
 - درَهِڙَ: ذ. (آواز) ڦڦڙ - ڦڦڙ.
 - درَهِڙَ ڦڦڙ ڦڦڙ ڦڦڙ: جيت لهر يون ڪن ليوڙا (شاه).
 - درُهِمَ: صفت. [ف] آلت ٻڌت - گڙ پڙ - هيٺ مٿي - تڙو ڪڙ - تهر و بالا - حيران - پريشان - منجهيل - غمگين - رنجيده.
 - درُهِمَ ٻَرُهِمَ: صفت. هيٺ مٿي - آلت ٻڌت - تهر و بالا - گڙ پڙ. خفا - ناراض - پريشان.
 - درُهِمَ ٻَرُهِمَ ٿيڻ: هيٺ مٿي ٿيڻ - آلت ٻڌت ٿيڻ. خفا ٿيڻ - پريشان ٿيڻ - نيٺ نابود ٿي وڃڻ.
 - درُهِمَ ٻَرُهِمَ ڪِرڻ: هيٺ مٿي ڪرڻ - آلت ٻڌت ڪرڻ - معاملو خراب ڪري ڇڏڻ.

- دَرِيَا ۽ دَرِيَا: ذِ دریا- دریاہ۔
 - دَرِيَا ۽ ٻِي پَتِيَانِ مَ تَرِي هُنُنُ: تمام
 اولہي ويچار مَ مَنجِي وِجَن۔ حَقِيقَتِ حَاصِلِ ڪَرنِ۔
 ڪنھن ڳالھ کي باريڪي سان ڄاڻڻ۔

● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي: خيال ظاهر ڪرڻ. ويچار وٺڻ هائڻ - تمام وڏي تقرير ڪرڻ.
 ● دَرِيَّاهُ ڪَٻي ڪُوزِي ۾ پُٺَڻِي ڪَڙڻ: گهڻو مطلب ٿورڻ لفظن ۾ ادا ڪرڻ.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي ۽ دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي: ذ. صفت. درياءُ جو - درياءُ وارو. بحري - سامونڊي - درياهي.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي چور: ذ. پُٺَڻِي تي ڦٽ ڪندڙ چور. بحري ڊاڪٽر.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي گهوڙو: ذ. درياھ جي هڪ جالور جو نالو (گهوڙي جي شڪل جو).
 ● دَرِيَّاهُ خُٺَڻِي: اسم خاص. تعلقي ڏوڪريءَ ۾ هڪ دهه جو نالو. چار نظام الدين سمي جو وڏو وزير دولهه دريا خان.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي (ڪ): ٺ. وَڏِي - سَوَاف - هڪ پُٺَڻِي ڪو وڪڙ.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي: ٺ. (ف) پُٺَڻِي - تلاش - ڇان - پروڙ - باز پُٺَڻِي - پُٺَڻِي ڳاڇا - ڇاڇو - پُٺَڻِي - چوڪ - پوٺاري - تپاس - ڪوچنا - اوڪ - ڊوڪ - ٿولها - جُستجو - ڳولا - پڇاڻ - تحقيق - تفتيش - ويچار. عدل - انصاف.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي ٿيڻ: معلوم ٿيڻ - پتو لڳڻ - خبر پوڻ - ڳولا هٿ اچڻ.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي ڪَڙڻ: معلوم ڪرڻ - تحقيق ڪرڻ - پڇا ڪرڻ - انصاف ڪرڻ - حق پلڻي وجهڻ.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي هُٺَڻِي: خمير هُٺَڻ - ڇان هُٺَڻ - پُٺَڻِي ڳاڇا ٿيڻ.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي: اسم خاص. هندو ديوانن جي هڪ ذات جو نالو.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي (ت): ٺ. (ف) "دربار" جي بگڙيل صورت [پهراڙي] جو مستعمل لفظ - دربار - درٻار - ڪچهري.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي (ت): ذ. جين ۽ ڀٽ - ڏينارو.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي: اسم خاص. هڪ جبل جو نالو. (حب نهيءَ جي اورئين پاسي اوڀر طرف).
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي: ٺ. (ف) "در" جو اسم تصغير [دري - ڪيڙڪي - ڳيڙڪي - ڳيڙڪي - جهڙوڪ].

● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي: اسم خاص. تعلقي سانگهڙي تعلقي ساماري ۽ تعلقي ميرپورخاص ۾ ديهن جا نالا.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي: اسم خاص. تعلقي سانگهڙي ۾ هڪ ديهه جو نالو.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي (ڪ): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي: ٺ. [انگ. ڊريس = لباس] پوشاڪ - لباس - ڊريس.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي: ذ. [ف] افسوس - حسرت - غم. پشيماني - پُٺَڻِي - ڪار - تامل - بخل - نفرت - ڪنجوسي.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي: ذ. واڌن جي هڪ اوزار جو نالو - سِلَ ڪيڻ جو اوزار.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي: ٺ. اُنڊاڪٽ - قوس - قزح - ست - رنگي ڪمان، جيڪا بارش کان پوءِ آسمان ۾ نمودار ٿئي.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي: ذ. [ف] بيڪ - گدائي - پڻ - سَنگ - فقيري.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي گدڙ: ذ. صفت. گداگر - پڻو - فقير.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي گدڙي: ٺ. پڻ - بيڪ - گداگري جو پڻو.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي: ٺ. (اواز) ڪوڙ - هَل - شور - آواز. ڦسڻ - ڦٽڪو - ڦٽڪو. جيئن "چنڊ نالو ناهي ڪو، درياهه دڙ لائي" (شاهه).
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي: لهرين جو آواز - لهرين جا ٿاڦڙا - گجگوڙ - گجگار. بگڙو - فساد - جهيڙو.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي (ت): ٺ. پڻ جو آواز - ڪڙڪو سڙڪو - ڊڪو.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي: ٺ. زمين تي زور سان ٻيهر هڻڻ جو آواز. ڊڪو.
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي: ٺ. اٽرا مٿي ڪرڻ - اڃا يا نينگ ٿيڻ ڏيڻ - ڦٽڪو هڻڻ - بڪ بڪ ڪرڻ. جيئن "دڙ دعوئي ٿو ڏري ۽ ٿو ڏري ديوڻ دڙ" (فاضل شاهه).
 ● دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي دَرِيَّاهُ پُٺَڻِي: ذ. آڻت - آسرو - دلاسو.

● دڙ ڪي ۽ دڙ ڪيئون (ل)؛ ٿ. [ع].
دلتي (گودڙيءَ) جي بگڙيل صورت [رلي-
گودڙي- دڙ ڪي. دلتي.

● دڙ ڪي ۽ دڙ ڪيئون (ت)؛ ٿ. [سن. دلتن]
گهوڙي جي ٻنڌ جو هڪ نمولو- دڙ ڪي.

● دڙ ڪي آچن: بلڪل ٽڪو ۽ جلهه اچڻ.

● دڙ ڪڻ ۽ دڙ ڪڻ: ذ. داغ (ڪڙي تي
رنگ وغيره جو)- چٽو- دڙو. رت جو ڇميل
داغ. عيب- ڪٽائڻ ڪڻ. ڪارڻ- ڏاڳهه. وڏو
ٽنگ- ڪڙو- ڪڙڪ. گهاڙو- گهارو- ڪنڊ- گهٽ-
گهڻو. جيئن

”بايد وڌو ۽ ٻنڌ ڪي دٻاڻي مون دڙ ڪڻ“

توڙي جهوليون ڪن جهڙو ٿ. به ڪٽيو وڃي
خدا باد ڪي.

(بايد).

● دڙ ڪي ۽ دڙ ڪيئون (ت)؛ ٿ. گهوڙي
جي ٻنڌ جو قسم- دڙ ڪي.

● دڙ ڪي ۽ دڙ ڪيئون (ت)؛ ٿ. زمين جي
حد ڏيکاريندڙ دڙي. ٻين ٻارن جي وچ ۾
دڙي- مٽيءَ جي ڍڳي.

● دڙ ڪو ۽ دڙ ڪو (ل)؛ ذ. صفت. ٿلهو-
متارو.

● دڙ ڪو: مصدر. جهيڙو ڪرڻ- وڙهڻ- فساد

ڪرڻ- دٻو ڪرڻ- تڪرار ڪرڻ- بحث ڪرڻ-

ڇيٽ ٻوڻ. ڪاوڙ مان هٽل ڪرڻ- زور سان

ڳالهائڻ- ٽڪو ڳالهائڻ- جوشيلو ڳالهائڻ- هٽل بکيڙو

ڪرڻ- مار ڏيڻ- ثابت ڪرڻ- مڃائڻ- دليل

ڏيکارڻ- قائل ڪرڻ- تقرير ڪرڻ.

● دڙي دٻڪي: صفت. مڙسان مڙسي-

هيئت سان- وڙهي جهيڙي.

● دڙو ۽ دڙا: ذ. [سن. ڦٽ- دل= دڙو]

آگاهين زمين جو ٽڪر- ننڍي ڀيٽ- مٽيءَ جو

ڍڳ- ڍڳ- ڍڙو. ڪيچري اڇلڻ جو هٽڻ-

اروڙي- ڍڙي. واھ جو ڪٽ- ڪينارو (ل).

(ٿ. دڙي ۽ دڙيون). ڍڳ- ڍڙي- سٽو-

سٽي- اٻار- ڪوڙو- آٻوھ- ڪوڙو. ٻنڙو- ڳوڙهو-

● دڙ لائڻ: زور لائڻ- طاقت آزمائي ڪرڻ.

● دڙا ڪٽا: اسم خاص. تعلقي لاڙ ڪاٺي ۾ هڪ

ڍڙو جو نالو.

● دڙا مڇي: اسم خاص. تعلقي جوهيءَ ۾ هڪ

ڍڙو جو نالو.

● دڙا ٿيڻ (ڪ): مصدر. دڙ ڪا ڏيڻ- دڙ ڪا

ڏيارڻ- دعويٰ ڪرائڻ. ٻني وٺائڻ. هٽي ٽٽي

ڪرائڻ.

● دڙ ٻٽائڻ: مصدر. هيٺائڻ- هيٺائڻ. دڙ ڪا

ڏيڻ- تنگ ڪرڻ. چيڙ ٻيئون ڏيڻ- دٻائڻ-

تنبيهه ڪرڻ- ڏمڪائڻ- دهمان رکڻ. ظلم سان

حڪم هلائڻ. شور ڪرڻ- گوڙ ڪرڻ.

● دڙ ٻٽائڻ ۽ دڙ ٻٽائڻ: ٿ. دڙ ڪو- دٻ-

زور- دٻاءُ- ظلم. گهوڙي جي سٽين جو آواز.

● دڙ ٻو: اسم خاص. تعلقي ميهڙ ۾ هڪ ڍڙو

جو نالو.

● دڙ تو ۽ دڙ ٽا (ت)؛ ذ. صفت. ٿلهو. بندرو.

● دڙ ڏ ۽ دڙ ڏون: ٿ. تڪليف- ڏاڍ-

سختي- تنگي. دٻاءُ. اهڃ- مصيبت- ظلم.

● دڙ ڏون ڪٽائڻ؛ ڳاٺا ڪائڻ- سور ڪائڻ.

تڪليفون ڏيڻ.

● دڙ ڪٽو ۽ دڙ ڪٽا (ت)؛ ذ. صفت.

متارو- ٿلهو.

● دڙ ڪٽو ۽ دڙ ڪٽا: ذ. صفت. بلڪل

سوڪ ٿيل- سخت ٿيل- ڏاڍو ٿيل.

● دڙ ڪو ۽ دڙ ڪا: ذ. تاب- ڦٽڪي-

دٻاءُ- ڏڪو- ڀڳي- ڦٽڪو- دهمان. سٽ-

دٻ. هيٺس. ڊپ- خوف- دهشت.

● دڙ ڪو دٻ ۽ دڙ ڪا دٻ: ذ. هائڙ

هوئڙ- دڙ ڪو دٻاڇو- دڙ ڪو ڪٽو ڪو.

● دڙ ڪو دٻاڇو ۽ دڙ ڪا دٻاڇا: ذ.

تنبيهه- منع- دڙ ڪو.

● دڙ ڪو ڪٽو ۽ دڙ ڪا ڪٽو ڪا: ذ.

هائڙ هوئڙ- دڙ ڪو دٻاڇو.

● دڙ ڪو ڪٽو ۽ دڙ ڪا ڪٽو ڪا: ذ.

هائڙ هوئڙ- دڙ ڪو ڪٽو ڪو.

- دڙي دڪي وٺڻ: سطح هموار ڪرڻ -
 سڌائي وٺڻ - سنوار ڪرڻ - هڪجهڙائي ڪرڻ .
 - دڙيون ٿيڻ: ڏسي نٿرڻ - خوش ٿيڻ -
 کڄڻيون هڻڻ - ورهڻ - راضي ٿيڻ - سرهو ٿيڻ -
 بود ۾ اچڻ .
 - دڙيون ٿيڻ: خوشي ڪرڻ - کڄڻيون هڻڻ -
 ٽپا ڏيڻ . خوشيون ڪرڻ - اجايا ڪم ڪرڻ -
 ڏاڍمڻسيءَ جا ڪم ڪرڻ .
 - دڙيون چاڙهڻ: زمين جي حد بندي ڪرڻ .
 - دڙيون ورهڻ: پيلي ۾ ننڍا رستا ٺاهڻ .
 ● دڙيلو: اسم خاص . تعلقي ساماري ۾ هڪ
 ديهه جو نالو .
 ● دڙيلي: اسم خاص . تعلقي ڊگهڙيءَ ۾
 هڪ ديهه جو نالو .
 ● دڙ ڏڙون: ث . مڻي - منهڙي مڻي -
 ڏڙوڙ - ڊس - لٽ - غبار - رڻي - خاک - واري .
 اسم خاص . تعلقي ٽنڊي باگي ۾ هڪ ديهه جو نالو .
 - دڙائين (ت): مصدر . مڻيءَ سان لٽائين .
 تنبيهه ڪرائڻ .
 - دڙجن (ت): مصدر . مڻيءَ ۾ لٽجڻ .
 ● دڙ (لس): ذ . صفت . [ف] دڙد جو مخفف
 چور - جٽ - بيوقوف - اٽڇاڻ
 ”آهي اونهيون ڳالهون ڳالهون ڳڻجهه جون
 جنهن جو دڙن ڪونهي ڌيان“
 (احمد شاهه) .
 ● دڙائو: ظرف . [ف] دڙ = ڊ + زالو = ڪوڏو
 ڪوڏن ڀر - جوڻن ڀر - ڪوڏا پيچي ويهڻ جي
 حالت .
 ● دڙد ڏڙد: ذ . صفت . [ف] چور -
 چوري ڪندڙ - ڊاڪو - لٽپرو - ڪاٽڪو .
 - دڙدي: ث . چوري - ڦر .
 ● دڙڪ ڏڙڪون (ڪ): ث . ڊمڪي
 هوندي به ويامن تائين ڪير ڏيندڙ ڊمڪي .
 ● دڙس ڏڙس: صفت . [ف] دڙه: سن .
 دڙس = ڏهه [گڻپ جو هڪ تعداد - ڏهه ڪنهن به
 شين جو گهڻو انداز . جيئن: ”ماڻهن جا دڙس“

گنديو - ڦيري؟ چاڻو - ڊگيل . ڀنڀڻ .
 ڀيرائي - ٿڪو (ڪس) . اسم خاص . تعلقي ميرپور
 بٺوري ۾ هڪ ديهه جو نالو .
 ● دڙهر ڏڙهر: ذ . (آواز) درياءَ جي
 چوليءَ جو آواز - گجڪوڙ - گجڪار - گاج - دڙهر .
 ● دڙهر ڏڙهر: ذ . وڏو آواز - ڊڊڊو -
 دڙهر - رعب - حشمت .
 ● دڙهر ڏڙهر: ذ . زمين تي زور سان
 (ڪنهن جانور جو) لٽ هڻڻ جو آواز - ڊڪو -
 ڊڪو - ٿڪو - ڀير جو ڌڪ - مڻي - لٽ .
 طوفان لڳڻ تي ٺاهي جي ڀيدا ڪيل گجڪوڙ - گاج .
 - دڙهر ڏڙهر: زور سان ڀير هڻڻ (زمين تي) .
 گهوڙي وغيره جو سڻين سان زمين کي ڪٽڻ يا
 لٽڻ هڻڻ .
 - دڙهي ڏڙهيون (ت): ث . ”دڙهو“
 جو مذڪر .
 - دڙهي ڏڙهي: چڙهي هڻڻ - لٽ هڻڻ . ٻار
 جو رڻ ۾ ٽنگون هڻڻ . لٽ هڻڻ - ڪيل انجام
 کان ڦرڻ . مڇيءَ مارڻ وقت مڇيءَ کي چاڙهڻ
 ڀڄائڻ لاءِ ٻيڙيءَ جي ٽري ۾ ڀيرڻ جو
 نڪاءُ ڪرڻ .
 ● دڙهي ڏڙهيون: ث . ڪنهن ڀڄڻ يا
 ڇڄڻ سان ان مان مڻي ڪڍڻ جي حالت - وانڙ -
 چنڊ - صفائي .
 ● دڙي ڏڙيون: ث . [سن . دل = دڙو]
 مڻيءَ جو ننڍو ڊگڙ - ڊڙ - ننڍو دڙو . ڪنهن
 زمين جي ڍنگ تي (حدون ڏيکارڻ لاءِ) مڻيءَ
 جو ٿيل نشان - ڊڪي . لشان - ڀنڀو - ڀنڀو . ڀلي
 مان لنگهندڙ ننڍو رستو - ڀنڀو - ڀيڇرو - ڊگهي -
 ٽنهي - مڻي - ڪوڙي - ڦيري - گهوڙن جي
 هڪ بيماري (ت) . اسم خاص . جيڪب آباد ضلعي ۾
 هڪ ڳوٺ جو نالو . تعلقي شڪارپور . تعلقي
 ڪنڌڪوٽ ۽ تعلقي گهوٽڪي ۾ ديهن جو نالو .
 - دڙي دڪي پيچڻ: سنئون سڌو ڪرڻ -
 - وارڻ - هڪ جهڙائي ڪرڻ - برابر ڪرڻ -
 هموار ڪرڻ - تراڪڙو ڪرڻ .

- دَسْتِ اِنْدازِي ڪِرڻ: مُداخِلات ڪرڻ - هٿ وجهڻ. ٻين جي ڳالهين ۾ ٽپي پوڻ.
- دَسْتِ تالو ۽ دَسْتِ تالا: ذ. هٿن تي چاڙهڻ جا جوراب. وڏي ڪرڇ يا تلوار جو قبضو.
- دَسْتِ بَدَسْت: ظُرف. هٿو هٿ - جِلدي - انهي وقت.
- دَسْتِ بُرد: ث. خِيانت - گهوڙي - لاجائز تصرف. لُٽ - غِيبن - خُرد بُرد.
- دَسْتِ بَردار ٿيڻ: هٿ ڪڍڻ - ڇڏڻ - بازاڇڻ - ترڪ ڪرڻ.
- دَسْتِ بُرد ڪِرڻ: گهوڙي هٿن - خِيانت ڪرڻ - لُٽڻ.
- دَسْتِ بَسْمَتَه: [ف. بَسْمَتَه = بَدَن] ظُرف. هٿ پَٽي - هٿ جوڙي.
- دَسْتِ بَسُ ٿيڻ: [ف. بَسُيدَن = چمڻ] هٿ چمڻ - نياز ۽ لوڙت ڪرڻ.
- دَسْتِ بِيَعَت ڪِرڻ: مريد ٿيڻ - ڪنهن جي هٿ تي بيعت ڪرڻ.
- دَسْتِ بَنَاهَم: ذ. ٽالبن ڪڍڻ جو چيمٽو.
- دَسْتِ خَطْم ۽ دَسْتِ خَط: ذ. هٿ جو لڪيل - هٿ جي لڪيت - لڪت - لڪي - هٿ اکر - پنهنجي هٿ جي علامت يا لُشالي - قلمي نسخو.
- دَسْتِ خَطِي: ذ. صفت. هٿ جو لڪيل - قلمي - دَسْتِي.
- دَسْتِ دَراز: ذ. صفت. چالاڪ. هٿ ڊگهي ريندڙ. چور - ظالم - زيادتي ڪندڙ.
- دَسْتِ دَرازِي: ث. هٿ جي چالاڪي. رُڪاوٽ - رنڊڪ. خلل - ظلم - زيادتي.
- دَسْتِ دَرازِي ڪِرڻ: زيادتي ڪرڻ - ڪم ۾ اٽڪاءُ وجهڻ.
- دَسْتِ راس: ذ. ساڄو هٿ - سَعْبِر - اعتماد وارو - سڄو مددگار.
- دَسْتِ رَس: [ف. رَسيدَن = پهچڻ] ث. پهچ - پهچت - پُچندي - رَسائي - طاقت - هلندي - هٿ پهچ - هٿ ڊگهيڙ - تَوَگري - حيثيت - آهڙ - هٿ وٺڻ. آهڙ - وسيلو.

گهوڙن جا دَس، دِلن جا دَس، بندوقن جا دَس وغيره. (ذ) وارو وارو - ويڪارو - ورڪا - ڏوڙيو. جيئن: "گارين جا دَس وغيره". دُهل جو واڇو جيئن: "پيري دَس وڃائي، سيڪجه. ملندء". ڪُڪڙ جي ٻانگ. جيئن: "اڃا رات ٿي ويئي آهي، ڪُڪڙ دَس پيا ڏين". هڪو قدم. ٿاڀو - پير ڪسڪ - آڻيڙو - ٿڌو - خطا - پُل - چوڪ.
● دَس ۽ دَسِيُون: ث. [سن. دِشا: دَس] دَس - طرف - پاسو. دِيس - ڏيهه. پِردِيس - پُراڻيون ملڪ - ڏيساور (ت).
- دَس ڪتاري ڪِرڻ: دِيس لڄائڻ - دِيس وارن کي ڪلارو ڪرڻ.
- دَس لَتائون: مُلڪ گهٽڻ. مُلڪ ۾ اچڻ - گهڻو سِير سياحت ڪرڻ.
● دَس (ت): صفت. ٿلهي - دَوِسي (مالي يا عورت وغيره).
● دَس ۽ دَس (ت): ذ. واري يا مِتيءَ جو ڍڳ - ڍڙو.
● دَس ۽ دَسِيَت: ذ. (ف) هٿ - پَٽ - چنبو. پَتڙو ٿورو - زرزرا پندڙ ٿورو - پَتڙي ٿيڪ - جُلاب.
- دَسِيَت اَمُوز: ذ. صفت. هٿ سان سيکاريل - مَطيع ڪيل - مات ڪيل - وِس ڪيل - ٿڌو - هيريل - هيريل - گهريلو - هاليل - گهر جو - ڌاريئل - هيراک - گهريلو - هٿ جو لڇايل. هِنري - هنرمند - ماهِر - حاذق - چَتَر - سَگهڙ - پَتڙ - چالاڪ.
- دَسِيَت اچڻ: جُلاب اچڻ - پَتڙو ٿورو اچڻ - پِٽ اچڻ.
- دَسِيَت اِنْداز: [ف. اِنْداز = اچڻ] : ذ. صفت. دَس اِنْدازي ڪندڙ - وچ ۾ ٽپي پوندڙ - هٿ وجهندڙ - ٻئي جي ڪم ۾ دَخَل ڏيندڙ - هٿ چُراند ڪندڙ - هٿ اٽڪائيندڙ - خَلل ڪندڙ.
- دَسِيَت اِنْدازِي: ث. وچ ۾ ٽپي پوڻ جي حالت - دَخُول - مُداخِلات - هٿ چُراند.

— دَسْت مَال: ذ. هټن صاف کړل جوړ و مال. لنډ ژو ټوال.

— دَسْت لَکَر: ذ. صفت. ټټي جا هټ ټکي بند ژ. محتاج - حاجتمند - مفلس - تنگدست.

— دَسْت وټن: هټ وټن - دستگیری کړل - رهبري کړل - مدد کړل - حمایت کړل - حامی ټین - دک درد دفع کړل.

— دَسْتِي ځ دَسْتِي: ذ. صفت. هټ جو - هټ وارو - هټو هټ.

— دَسْتِيَاب ځ دَسْتِيَاب: ذ. صفت. هټ آچن جهړو - هټ آیل - ميسر - موجود - حاصل. پيدا کړل جهړو - ملي سگهن جهړو.

— دَسْتِيَاب ټيښ: حاصل ټين - هټ لږل - ميلن. • دَسْتَار ځ دَسْتَارون: ټ. پکڙي - پکښ - عمالو - پټکو - لئونگي - پاکښ - موليهالو - موليهو - قهر ژ.

— دَسْتَار بڼه: ذ. صفت. پټکو پټل د ژ - پټکو پټل.

— دَسْتار بندي: وځن مائهن جي هک رسم جنهن هر فوټي جي وځي پټ يا وارث کي پک پټارائي وځي. يا ديني علم سان فراغت لهن مهل شاگرد کي پک پټارائي.

— دَسْتَار فضيلت: ټ. ديني علم هر فاضل ټين جو پټکو - عمالو فضيلت.

• دَسْتَان ځ دَسْتَان: ذ. (ف) لغمه - آواز - کهاڻي - آکاڻي - توار يخ - داستان - قصو - ساز جي چاپي - ډوکو - دغا - قريب. رستم جي پي ځ جو لالو.

• دَسْتَاويز ځ دَسْتَاويز: ذ. (ف) هټ سان لکيل قبُوليت جو کاغذ - قبُوليت نامو - اقرار نامو - قبُض - ضامات نامو - لکيت - لکيو. حکومت جي مهر سان لکيل کاغذ - تمسک.

— دَسْتَاويزي: صفت. دستاويز جو - دستاويز موافق - قبض پتالدر.

• دَسْتَر: ذ. [ف] دسترخوانو - ماني رکڻ جو کپڙو.

— دَسْتَر سِي: ټ. دَسْتَرس - پهچ - رسائي - هلندي.

— دَسْت شيفتا: ذ. صحت بخشيند ژ هټ - حکيم يا طبيب، جنهن جو علاج هميشه کامياب وځي.

— دَسْت غيټب: ذ. ظاهري وسيلي کان سواء آمدني - غيبي مدد - کنايه. مفت جو مال - رشوت جو مال.

— دَسْت قدرت: ذ. طاقت - قدرت - سگهه - قدرت جو هټ - شيکيتي - ستمر ټي. قابو - اختيار - وس.

— دَسْت ټک: ټ. هټ جو ټک - دروازي تي هټ سان ټک - آواز - کټکو - کټکات - ټکاء - تاڙي.

— دَسْت ڪټار: ذ. صفت. هټ جو ڪاريگر - هنرمند - آهو شخص جنهن جي هټ هر ڪونه ڪو هنر هجي - هنر وارو.

— دَسْت ڪاري ځ دَسْت ڪاريون: ټ. هټ جي ڪاريگري - هټ جو هنر - هټ جو ڪم - ڪاريگري - هنرمندي.

— دَسْت ټيڻ: ټ. ډر ڪټکائڻ - تاڙي وچائڻ - ڪټو ڪټکائڻ - سڏڻ.

— دَسْت ڪرڻ: هټ ڪرڻ - حاصل کړل - لهن - قبضي هر کړل.

— دَسْت گاهه: ټ. مال ۽ اسباب، طاقت - زور - مدد - آهائ - وسيلو - رسد - پهچندي - قدرت - پهچت - مقدور - مهارت - مشق.

— دَسْت ټيڙ ځ دَسْت ټيڙ: ذ. [ف] دست = هټ. گريفتن = وټن. صفت. هټ وټند ژ - پالهن پيلي - مدد ڪند ژ - واهرو - مددگار - سهاڻا ڪند ژ - حامی - حمايتي - پٽ پٽرو - معاون. بادشاهه پير

حضرت عبدالقادر جيلاني رحمت الله عليه جو لقب. — دَسْت ټيڙي ځ دَسْت ټيڙيون: ټ. هټ وټن - مدد کړل - پهچ - رسائي - مدد - سهاڻا - بچاء.

— دَسْت لږل: ټ. ٿورو لږل - هرهر پائخالو اچڻ - سهاڻال ټين.

هالوچالو. (ث) دلالي - لاث - هند پاڻو - لاڳ - لاڻو - ابواب - پانت. بالائي آبت - رشوت.

● دستي ۽ دستيون: ث. [ف. دست = هڪ] هٿ جو. هٿ ۾ کڻي وڃڻ جهڙو - زيور جو هڪ قسم، ڳچي يا ٻانهن ۾ هائڻ جو هڪ زيور - چوڙو - ڪنگڻ - هونچي. هٿ ۾ جهلي هئڻ جو حقو. چم جو دستاو، جنهن تي يار وهارجي. ترار جو مٿيو - پالمي جو هٿيو - مٿ. ڪڙي ۾ ٻڌل ڪاغذ جي هڙ - تهبي - سٽي - بنڊلي. وهٽ کي اڳين ٻن ٽنگن ۾ ٻيل ڏانءُ (ت). ڪلهي وارو گوشت جو ٽڪر.

● دستي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو. (بلوچ قوم جو هڪ قبيلو، جو دشت مڪران مان آيل آهي). تعلقي شڪارپور، تعلقي جيڪب آباد، تعلقي اديين ۽ تعلقي ماٿلي ۾ هڪ ديھ جو نالو. ● دسترو: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (اڪثر حيدرآباد ضلعي ۾).

● دستري ۽ دستريون: ث. گتھ جو هڪ قسم - ڳچيءَ ۾ پائڻ جو هڪ گھ - ٻن سرن جي دھري (لس).

● دستر (ث): ث. دستر - گھڻي مٽي، خراب رستو. ● دست قس: ث. ڊپڙ دؤنس - دٻالنت - دٻ قس - زورا زوري - حڪمان حڪمي.

- دست قس ڪرڻ: دٻ قس ڪرڻ - زوري ڪرڻ - دٻالنت ڪرڻ.

● دست ڪرڻ (ڪ): ڪيئن جو پئجهو ٿورو ٿورو ڪري هارڻ.

● دستڪينو ۽ دستڪينا (ت): ذ. صفت. تلهو - دونسو. (ث. دستڪيني ۽ دستڪينيون).

● دست لھڻ (ت): ڪورين جي اصطلاح ۾، پاڻ ۾ ڪندي سڙاري ثاني ۽ مٿان آهستي آهستي گهمائيندو وڃڻ ۽ خيال ڪري ڏسڻ (ت) تندون هڪ ٻئي کان ڌار ٿيڻ (يون).

● دستمر ۽ دستمر: ذ. سڙيل جاءِ تي رکڻ لاءِ گيهه ۾ رڦل انهي جي پوئيس. ڦرڙي تي رکڻ لاءِ ڳوهيل اٽو.

- دسترخانو ۽ دسترخوانا: ذ. مانيءَ رکڻ جو ڪپڙو - دسترخوان.

● دسترخوان ۽ دسترخوان: ذ. [ف. دستارخوان. دستار = ڪپڙو - خوان = خونچو] کاڌي جو ڪپڙو جنهن تي ماني رکي کائڻجي - چادر - سٺرو - دسترخانو.

- دسترخوان جي بيلي پٽا مڪ هئڻ: کاڌي ۾ زوري شريڪ ٿيڻ.

- دسترخوانو ۽ دسترخوانا: ذ. ميز پوش - ميز جو ڪپڙو - ماني ڪارائڻ لاءِ وڇايل ڪپڙو - ڍاڪون ڍڪي کڻي وڃڻ وارو ڪپڙو.

● دستو ۽ دستا: ذ. [ف. دسته = هٿيو] هٿيو - هٿ - مٿيو - مٿ - ڳن - هٿيو - مٿ - چنگل - چروڻ. لڀ - مصالح وغيره ڪٽڻ لاءِ ڦاٽو يا ٻٽر جو مٿرو - ڏاڍو. جيئن ”هاون دستو“. فوج جو هڪ حصو. لنڊي هلڻ - جٽو. ماڻهن جي ٽولي - جماعت - گروهه. ڪاغذ جو ڪجهه انداز ۴۴ پنن جو بنڊل - تهو - ڍڪٽ - مٿو. بدن جو هڪ حصو.

● دستور ۽ دستور: ذ. [ف. دست = زور، ورهه هڪ صفتي ڀڄاڙي] طرز - روش - رسم - رواج - ريت - پٿر - اصول. ڍنگ - ڍٻ - لموڻو - وٽيرو - طور - طريقو - عادت - چال - هل - وجهه - آڻ ويهه - ڊول - ٻرڪار - افعال - عادت - لڇڻ - لئل. قاعدو - قانون - ٿيم - آئين (ظرف). جيان - والڪيان - وانگر - طرح.

● دستور العمل: ذ. رواج - قاعدو قانون - ريت رواج - هل ڇلت جو طريقو - آئين ويهڻ جو ڍلڳ. حڪومت جو سرشتو - سرڪاري حڪم جو ڪتاب - هدايت نامو. ٺاهه ٺوهه - سنوار - ضابطو. - دستور بنڊڻ: قاعدو مقرر ڪرڻ - عادت وجهڻ - معمول ٺاهڻ.

- دستور جاري ڪرڻ: قاعدو ڪيڏن - رواج وڃهڻ.

- دستوري ۽ دستوري: ذ. صفت. دستور موجب - رواج موجب - لمولي مطابق - رواجي -

● دَسَمَل ۽ دَسَمَل (ت): ذ. ڪنوار کي آڻڻ هٿن جو ڪم.

● دَسَن: مصدر: [سن. دَسَن = دسن] بيٺل شيء کي هيٺ ڪپرائڻ - ڪپرائڻ - ڍاڻ - لهڻائڻ - هيٺان آڻڻ. جيئن "وڻ دسن وغيره" اٿلائڻ - چوهين - آوندو ڪرڻ - جيئن "وهت دسن وغيره" جيئن - غالب ٻوڻ. هائمال ڪرڻ. جيئن "دشمن دسن" منهن دسن وغيره.

● دَسَن: مصدر. ڪپ هر ڦاسن - ڪپڻ - ڪچڻ. داخل ٿيڻ - گهڙڻ.

● دَسو: اولي ڪپڙي جو هڪ قسم.

● دَسو ۽ دَسَا: ذ. [ف. دَسَا. سن. دَسَا]. اوچن جو هڪ قسم - دَسَالو - دَسُو. ڪمبل. جيئن:

"دَسَا پهرن ڏيس تي، مَارُو ريتا ڪَن."

(هنر).

● دَسَوَان ۽ دَسِيَوَان (ت): ذ. [سن. دشن = ڏه] ڏهون - بدن جي ڏهن عضون (جهڙوڪ ٻن اکين، ٻن نالن، ٻن ڪنن، وات، گديا، آلت ۽ تارون) مان هر هڪ عضوه. دَسَوُون در - ڏهون در.

● دَسَهڙو ۽ دَسَهڙا: ذ. [سن. دَسَرا: دشن = ڏه + هَر = مارڻ، ڪڍڻ، ۱- ٽي ڏوهَ جسم جا: خون، چوري، زنا، ۲- چار ڏوهَ زبان جا: گندي گفتگو، شوخ ٻوڻ، ڪلا ڪرڻ، ڪوڙ ڳالهائڻ. ۳- ٽي ڏوهَ مَنَ جا: پَرَائو سال ٽڪڻ، دل ۾ خراب خيال ڪرڻ، ايمان نه ڌارڻ. هندن جي عقيدتي موجب، جيڪڏهن هو گنگا ندي ۾ سنان ڪندا ته سندن پاپ لهي ويندا. [هندن جو هڪ وڏو ڏينهن (چيت مهني هي ۱۰ تاريخ جنهن ۾ هندو عقيدتي موجب گنگا اشنان ڪري گناه ڌوئا وڃن، انهيءَ ڏينهن تي رامچندر شرعي راوڻ کي شڪست ڏني ان ڪري ملهايو پيو وڃي) شُڪل ۽ ڪُش - ڪنڊيءَ پوڄڻ جو ڏينهن.

● دَسِي ۽ دَسِيُون (ت-ل): ٺ. چٽو هت - رَشڪ. خار - چٽو - ڪاوڙ. ٺاڻي جي چوٽ -

ڪوٽ - راند ۾ ڌوڪي ڏيڻ لاءِ وڏي رقم جو ڏاڻو.

● دَسِي ڏيڻ: جيئن - ڪٽڻ - سوپ ڪرڻ - بازي ڪٽڻ. خار ڏيڻ - ماڙڻ - ڌوڪي لاءِ وڏي رقم ڏاڻو ۾ وجهڻ.

● دَسِي ۽ هَسَن (ت): جوارين جي اصطلاح ۾ راند ۾ اوت ٽي وڌيڪ پشسا وجهڻ - راند ۾ اڳلي کي گهڻا پشسا وجهي پچائڻ - راند ڇڏائڻ لاءِ رواجي چال کان وڌيڪ چال ڪرڻ لاءِ پشسا وجهڻ.

● دَسِيُون (ل): ذ. ڏاس جو اوجھدار ڏاڳو جو گهوت جي گهر ۾ ٻڌو آهي - نائنگ جيان وٺيل تنگيو پيو هوندو آهي.

● دَسَا ۽ دَسَائُون: ٺ. (سن) حالت. "وَرَسَا."

● دَسَا مَسَائُون: پائخاني وڃڻ - رفع حاجت لاءِ وڃڻ.

● دَسَا ۽ دَسَائُون: ٺ. [سن. دَس = طرف] طرف - ڏس - پاسو.

● دَسَالو ۽ دَسَالا: ذ. [سن. دَس = + سالور = شال] پٽي شال - پيٽي شال گڏ آڻيڻ.

● دَشَت: ذ. [ف] صحرا - بيابان - رڻ پٽ - رُج - ميدان. جهنگل. اسم خاص. بلوچستان ۾ هڪ برساتي نديءَ جو نالو. رياست مڪران جو هڪ ضلعو.

دَشَت بي دولت: اسم خاص. رياست قلات ۾ بولان دري جي منهن وٽ هڪ ميدان (جو ڪرد قوم جي ملڪيت آهي).

● دَشَت پَسِيَا: ذ. جهنگل، بيابان ۾ ڦرندڙ - آواره - پريشان - وائڙو.

● دَشَت پَسِيَايي: بيابانن ۾ رُلڻ جي حالت - جهنگل جهڙي حالت.

● دَشَت خَانِي: اسم خاص. ايران ۽ مڪران ۾ رهندڙ هڪ قوم جو نالو.

● دَشَت نورد: صفت. جهنگل ۾ رُلندڙ - بيابان جهاڳيندڙ.

● دُشْمَنِي ڪو ۽ دُشْمَنِي ڪتا: ذ. صفت. دشمني وارو. دشمني جو. دشمنائو.

● دُشْمَنِي ڪي ۽ دُشْمَنِي ڪيون: ث. دشمني.

● دُشْمَنِي ڪا: ذ. [ف] خنجر. تلوار. ڪتاري.

● دُشْمَنِي ڪار: ث. [ف] کار. گارگند. خراب لفظ.

● دُشْمُو ۽ دُشْمَا: ذ. [سن. دُشْمَا] اولي چادر

جو هڪ قسم. دُشْمَالو. سَلِيڪُ. ٻوڇڻ. ڊيسي

اڻيل ڪپڙو. ان گهڙيو ڪپڙو. ٿلهو. ڪهرو. جادو.

سادو (ڪپڙو). (هم. دُشْمَا).

● دُشْمُو آري ۽ دُشْمُو آري: ذ. صفت. [ف. دُشْمُو] =

خراب. "وار" نسبت جي نشاني [ذڪيو. آهنگجو.

مُشڪيل. سخت. ڪٽڻن.

● دُشْمُو آري ۽ دُشْمُو آريون: ث. مشڪلات.

ذڪيائي. اعنجائي. سختي. تڪليف.

● دُشْمَا ۽ دُشْمَانُون: ث. [ع. دُشْمَا] = هن

سڏيو [گهڙو. سڏو. خواهش. آرزو. گهڙج.

ضرورت. درخواست. عرض. التجا. استندعا.

مينٽ. آرداس. سوال. خير عافيت جي چاهنا.

مُناجات. مَغْفِرَت. اَسِيَس. اَشِير واڌ. هِراڻيما.

نيڪي. پلائي. عافيت. برکت. نعمت.

● دُشْمَا دُشْمَا ڪَر ائين: ٿ. ڦيڻو وجهائڻ. تعويذ

وٺڻ. تندرستي ۽ بخت جي بلندي لاءِ دعا گهرائڻ.

● دُشْمَا دِل سَتان نه لڳڻ: ٺ. ڀڪ نه ٿيڻ.

اعتبار نه اچڻ.

● دُشْمَا ڪَرڻ: ٺ. پلائي چاهڻ. نيڪي گهرڻ.

خدا کي التجا ڪرڻ. اَسِيَس ۽ عافيت گهرڻ.

● دُشْمَا ڪُو ۽ دُشْمَا ڪُو: ذ. صفت. ٻئي جي لاءِ

دعا گهرندڙ. دعا ڪندڙ. خيريت گهرندڙ. خير

گهرندڙ. ڀلو گهرندڙ. اَسِيَس ڏيندڙ. خيرخواه.

عرضدار. نياز مند. دُعا ڪو.

● دُشْمَا ڪُو ۽ دُشْمَا ڪُو: ذ. صفت. ڏسو "دعا ڪو".

● دُشْمَا گهڙڻ: ٺ. خدا تعاليٰ کان پلائي گهرڻ.

مراد گهرڻ. ڀلو گهرڻ. عافيت گهرڻ. حاجت رواني

چاهڻ.

● دُشْمَا لڳڻ: ٺ. دُعا جو اثر ڪرڻ. سراد

هوري ٿيڻ.

● دُشْمَت نَوَر دي: ث. جهنگل. بيا بان هر وڻ

۽ در بدر ٿيڻ جي حالت.

● دُشْمَتِي: ٺ. اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

هلوچستان جو هڪ قبيلو.

● دُشْمَتِي: ث. [سن. دُشْمَتِي] نظر.

لنگاه. درشت.

● دُشْمَتِي ۽ دُشْمَتِي: ذ. [سن. دُشْمَتِي] لنگاه.

دُشْمَتِي = دشمني ڪرڻ [خراب. ڪنو. ٻچڙو. لنگاه.

چنڊول. لُحْس. ظالم. بي رحيم. ٻاهي. ڪوٺو.

ڪوٺو. بد ڪار. بد ذات. بد چال.

● دُشْمَتِي ٻي: ث. خرابي. ٻچڙائي. بد ڪاري.

ٻڙائي. گناهه. ٻاپ.

● دُشْمِي ڪاري ۽ دُشْمِي ڪاريون: (ت): ث.

آلتي. ڦي. اوڪارو.

● دُشْمِي ڪاري ۽ دُشْمِي ڪاريون: ٺ. آچڻ. آچڻ.

● دُشْمَنِي ۽ دُشْمَنِي: ذ. صفت. [ف. دُشْمَنِي]

من. دُشْمَتِي = خراب. من = ويچار جي شيڪيتي]

خراب نيت وارو. بد خواه. ويڙي. مخالف. دُشْمَنِي.

شُڪَرُو. غنيم. رپ. عَدُو. وِروڙي. هِشِيان.

ٻيل. منگهرو. حريف. رقيب.

● دُشْمَنِي ٿيڻ: ذ. دشمني. دشمنو.

● دُشْمَنِي ٿيڻ: ٺ. صفت. جان جو دشمن.

وڏي هر وڏو دشمن. قاتل دشمن. موتمار

دشمن.

● دُشْمَنِي مَر ٿيڻ: ٺ. جملو. ٻار کي ٻاراڻو

ڏيئي دعا ڪرڻ.

● دُشْمَنِي ٿيڻ: ذ. ويڙي. عداوت. بد خواهي.

وِروڙ. دشمني.

● دُشْمَنِي ٿيڻ ڪرڻ: ٺ. دشمن کي ڏيڻ

ڪرڻ. دشمن کي فتح ڪرڻ.

● دُشْمَتِي ۽ دُشْمَتِيون: ث. ويڙي.

عداوت. وِروڙ. ضد. خصومت. بغض. دُشْمَتِي.

زَنگُ. ڪُلفَت.

● دُشْمَنِي ۽ دُشْمَنِي: ذ. دشمن.

● دُشْمَتِي ٿيڻ ۽ دُشْمَتِي ٿيڻ: ذ. صفت. دشمن

جو. ويڙين جو. دُشْمَتِي وارو. دُشْمَتِي ڪو.

- دُعائِي خير: ث. درگاه باريء هر نيك دُعا.
 مني النجا برکت - آميس. نکاح. فاتحه.
 ● دُعويي ۽ دُعوائُون: ث. [ع. دُعا = هُن گهَر کُني] گهَر - طلب - تقاضا - چک - طلبي - خواهش - مطالبو - مُعاملو - تکرار - بحث - حَق. مُقدمو - ديموالي کيس - فرياد - دانهن - کُوک - پُوکار - پُکار - قاعدي جي کاروائي.
 - دُعويي ۽ دُعوائُون: مُقدمو ۽ مُقدمو کُرن.
 کنهن کم جو شرطيه اعلان کُرن.
 - دُعويي ۽ دُعوائُون: مُقدمو ۽ دُعوائُون - قبضو ۽ دُعوائُون - حق ۽ دُعوائُون.
 - دُعويي ۽ دُعوائُون: کورت هر کيس کُرن - مُقدمو کُرن - گهَر داخل کُرن.
 - دُعويي ۽ دُعوائُون: دار: ذ. صفت. دُعويي کُندڙ - فريادي - پُکار ۽ دُعوائُون - مُقدمو کُندڙ - حق گهرندڙ - عرضدار - دانهن - مُدعي - چي کُندڙ - تقاضا کُندڙ - دشمن - رقيب.
 - دُعويي ۽ دُعوائُون: دُعويي کُندڙ: ذ. صفت. گهڻيون دُعوائُون کُندڙ - جهڳڙالو - تکراري - دُعويي ۽ دُعوائُون: ذ. صفت. مُدعي - فريادي. رقيب. مخالف - تقاضا کُندڙ.
 - دُعويي ۽ دُعوائُون: مُطالبو کُرن - گهَر کُرن - فرياد کُرن - مقه ۽ کُرن - درخواست کُرن.
 ● دُعوت ۽ دُعوتُون: ث. [ع. دُعا = هُن سڏڻ] کُوت - نيند - نوتو - سڏڻ. کاذبي جي کانڍ شاديءَ جي کُوت - مجلس هر شريڪ ٿيڻ جو سڏڻ - نيند ۽ نيند. ضيافت.
 - دُعوت اسلام: ث. اسلام هر اچڻ يا مسلمان ٿيڻ جي دعوت ڏيڻ. نصيحت و سيلبي مسلمان ٿيڻ جو چوڻ.
 - دُعوت ۽ دُعوتُون: کاذبي جي کُوت تي وڃڻ.
 - دُعوت ۽ دُعوتُون: کاذبي يا مجلس لاءِ سڏڻ.
 - دُعوت شيراز کُرن: دال مالي ڪمارائڻ - تڪليف نه کُرن - جيڪي عجي سو ڪارائڻ - حال پريان نال کُرن.
 - دُعوت ۽ دُعوتُون: کاذبي يا مجلس لاءِ سڏڻ. استدعا منظور کُرن - کُوت ورنائڻ.
 - دُعوت ۽ دُعوتُون: کاذبي کانڍ لاءِ ايندڙ ڏيڻ - مجلس کُرن.
 دُعوت ۽ دُعوتُون: ناسو ۽ دُعوت ۽ دُعوتُون: ذ. دعوت جو خط يا سڏڻ.
 - دُعوت ۽ دُعوتُون: وليئم: ث. شاديءَ جي موقعي جي دعوت - لکاح جي موقعي تي کاني جي کُوت.
 ● دُعويي ۽ دُعويي: ذ. صفت. فريادي ۽ جوابدار ٻئي - کيس جون ٻئي ڌريون - مخالف ڌريون. طرف. آمهون سامهون - منهن مقابل - هڪ ٻئي جي وٽ.
 ● دُعوت ۽ دُعوتُون: ث. (ف. ع) ٺڳي - دلجو - دولاب - ڏوٻو - ڏوڪو - ڏوڪو - ڏوڪو - مڪر - فريب - کُوت - کُوت - کُوت - چلڻ - ڏوٻو - ويساهه گهاتي - بي ايماني.
 - دُعوت ۽ دُعوتُون: ذ. دُعا کُندڙ - دولاب کُندڙ - ڏوڪيائون - دلجو ڏيندڙ - ڏوڪيائون - دُعوت - فريادي - کُوت - ڏوڪيائون - مڪار. بي اعتبار.
 - دُعوت ۽ دُعوتُون: ڏوڪو ڏيڻ - ٺڳي کُرن - انجام کان ڦُرن - وعدو ڪري ڦُري وڃڻ - اصل شيءَ جي بدران بي شيءَ ڏيڻ.
 - دُعوت ۽ دُعوتُون: ٺڳي کُرن - فريب کُرن - دولاب کُرن.
 - دُعوت ۽ دُعوتُون: شڪ ۽ ڏوٻو - گمان اچڻ.
 - دُعوت ۽ دُعوتُون: ذ. صفت. دُعوت ۽ دُعوتُون - کُوت - کُوت - کُوت - داغ يا چُر لڳائڻ جي آجرت.
 ● دُعوت ۽ دُعوتُون: (ت): ذ. صفت. جهت - جهت - سوتو (پيڙهي يا حقي جو) - کُوت - چالاڪي.
 - دُعوت ۽ دُعوتُون: حقي جي وڏا سوتو ۽ ڏوٻو - وڏا کُوت پُرن.
 ● دُعوت ۽ دُعوتُون: (ت): ذ. گهوڙي جو هيٺاهون ٻنڌ - دُگامون.

وَجِي. وَذُو دَكْتَاب. دُكْهِي گَالِهه. - داستان -
بِيَان. جِيئن

”هِنَ جو دفتر ڪير ٻڌندو.“

دَفْتَرِ اَعْمَالِ: ذ. اعمالِ جو دفتر. كتاب.
زندگيءَ جي ڪارنامن جو احوال - اعمالِ نامو -
اھو ڪتاب جنهن ۾ عمل لکيا ويا هجن.

دَفْتَرِ بِنْدُ: دَفْتَرِ بِنْدُ: ذ. صفت. دفتر خالي
جو سنڀاليندڙ - دَفْتَرِي - دفتردار.

دَفْتَرِ خَانُو: دَفْتَرِ خَانَا: ذ. دفتر رکڻ جي
جاء - آفيس.

دَفْتَرِ دَارُ: دَفْتَرِ دَارُ: ذ. صفت. دفتر
سنڀاليندڙ. ڪليڪٽر يا ڪمشنر جي ٻارڻ زمين

وغيره جو ڪم ڪندڙ - ڪليڪٽر جو مددگار.
دَفْتَرِ ڪُنْڌا ڪُنْڌِي: وَجَنُ: عقل ڇڏي وڃڻ -

مت ڪسجي وڃڻ - سڀ گالهيون وسري وڃڻ -
رواج ناس ٿي وڃڻ.

دَفْتَرِ نَوِيَسُ: دَفْتَرِ نَوِيَسُ: ذ. صفت.
مُنْشِي - لپيڪڪ - لڪندڙ. ڪتاب لڪندڙ.

دَفْتَرِي: دَفْتَرِي: ذ. صفت. دفتر
جو - دفتر وارو. دفتر سنڀاليندڙ - دفتر ۾

داخل ڪرڻ يا لکڻ جو ڪم ڪندڙ. دفتر بند.
آفيس جي عملي ۾ ڇڙاسي ۽ ڪلارڪ جي وچ

وارو عهدو - دفتر ڪسي سنڀالي ترتيب سان
رکڻ وارو.

دَفْتَرِي: دَفْتَرِي: ذ. ٿلهو ڪاغذ -
ٻاڻو - جملدن ٻڌڻ ۾ ڪم ايندڙ ٿلهي ڪاغذ

جو قسم - گتو. ڦڙڪو.
دَفْعُ: ظَرْف. (ع) ٻري - دور - دَفْعُ -

الڳ. ختم - پورو - ڇٽ - لاس - دَفْعُ - بَچَڻ -
لَقَرَت - ڪراحت - ڦڙڪو. شڪست - هار.

ٿاهه - قوت - ڦڙڪو - ڦڙڪو - ڦڙڪو.
دَفْعُ الوَقْتِ: ظَرْف. وقت تارڻ - ٿال مٽول

ڪرڻ - حيل ٻاهان ڪرڻ - وقت تپائڻ - موقعي کي
تارڻ جي حالت.

دَفْعُ تَيْث: ٻري ٿيڻ - دور ٿيڻ - هٽڻ.
ڇٽ ٿيڻ - ناس ٿيڻ.

دَغْدَغَا: هڪ قسم جي چوٽي قنڌريل -
روشن - ڇمڪندڙ.

دَغْدَغَه = (ع) خوف - هراس - ڊپ. وڳوڙ -
فساد - بڪيڙو - خلل - بي آرامي. ڪيڪي تائي؟

دَغْزَوَ دَغْزَا: ذ. پڪين ڦاسائڻ لاءِ ڪاٺين
۾ ڪٽل چاري.

دَغْلُ دَغْلُ: ذ. (ع) مڪر - فريب -
دغا - دولاڻ. ويساه گهاٽي. گوشت جو يا ڌوري

جو ٽڪر - ڊگڻ (ت).
دَغْلِبَازُ: دَغْلِبَازُ: ذ. صفت. دغا باز -

ٺڳ ڌوڪياڙ - فريبِي.
دَغْلِبَازُ تَيْثُ: ٺڳ ٿيڻ - دغا ڪرڻ.

دَغْلِبَازِي: دَغْلِبَازِي: ذ. ٺڳي -
ڪوڙو - ڪٽ - فريب - دغا باز -

ويساه گهاٽي.
دَغْلِي: دَغْلِي: ذ. دغلاڙي.

دَغْلُو دَغْلَا: ذ. [ف] جنهن جو ٻيءَ ماءُ
هڪ قوم مان نه هجن - گهٽ گهرائي وارو - ڪم

ذات - ڪميو.
دَفُ دَفُ: ذ. (ف) وڇائڻ جو هڪ ساز -

ڪنجيري - ڪنجيري - دَفُ. سمن وقت اوڍيل
اوچن (رلي - ڪٽو، لوٺي، بلازڪيٽ، سوڙي

رضائي وغيره).
دَفْثِي: دَفْثِي: ذ. صفت. ڪنجيري

وڇائيندڙ - ڪنجيري وڇائيندڙ - ٻڌي -
دَفْثِي.

دَفُ دَفُ: دَفُ: صفت. دَفُ - ڇٽ - لاڳو -
لاس - ويران - آڇڙ - تابان - برباد - ختم.

وڇايل - بگاڙيل - ڀڃاڙيل - نقصان ڪيل.
دَفُ ڪرڻ: وڇائي ڇڏڻ - ڇٽ ڪري

ڇڏڻ - برباد ڪرڻ - ويران ڪرڻ - لاس ڪرڻ -
آڇڙ ڪرڻ.

دَفْثَرُ: دَفْثَرُ: ذ. (ف) آفيس جا ڪاغذ -
حساب ڪتاب جا ڪاغذ - ڏيئي لپي جا ڪتاب.

رڪارڊ - ڇوٽا. ڪاغذن جو بندل. دفتر رکڻ
جي جاء - آفيس. آها جاء جتي حساب ڪتاب ڪيو

- دٻڪ ڪرڻ: ڀري ڪرڻ - هٽائڻ - روڪڻ - ٽارڻ - ڪم ڪرڻ - دور ڪرڻ - پڇڻ - هٽي هٽائڻ - گهٽائڻ. لاهڻ - آڇو ڪرڻ. ناس ڪرڻ. چٽ ڪرڻ.

● دفععتاً: ظرف. [ع. دفعته = اوچتو] هڪ ئي دفعو - يڪبارگي، اڇانڪ - لاڳاھ - اوچتو - يڪدم - فوراً - ناگهان؟

● دفعو ۽ دفعاً: ذ. [ع. دفعه = هڪ ڀيرو] هڪ ڀيرو، ڀيرو، گهمرو - وارو - ڦيرو. وڌو - گهمڻ - چڪر - وڙ - راتو - گردش - وڪڙ. دمن - نوبت - دور - پورو - وقت - ويلو - ٺاهو - ويسر - سمو - ايسام - زمانيو - وير - صاحبي - ايسام ڪاري، قانون جو فيقرو يا نمبر - قانون جي قاعدي جي حد جو فقرو - قلم - جيئن "دفعي فلائي موجب سزا ڏني ٿي". درجو - جماعت - سپا - گيلڙ - چانگ - وائڙ - دستو. مٿڙ، ماڻهو جو جسم - تن - بدن - جُسو. ذات - جنس - فيرقو. - دفععدار ۽ دفععدار: ذ. صفت. هڪ درجي (جماعت) جو آفيسر - سپاهين جي ننڍي جڳي جو عملدار - پوليس کاتي جو سوار - گهوڙي سوار - پوليس هيلڊ ڪالستيبيل - جمعدار.

- دفععي دفعي: ظرف. هر ڀيري - ڀيري ڀيري - ڦيري ڦيري - گهمري گهمري. هرهر - گهوڙي گهوڙي - واري واري سان - وري وري. هرهميشه - هر دم. ● دفينين: مصدر. [ع. دفن = هن ڀيرو - ڍڪيو] ڀورڻ - ٺيڪائڻ - ڍڪڻ. مڙهي کسي زمين ۾ ڍڪڻ - بند ڪرڻ - ڊپڻ. - دفن ۽ دفن: ذ. زمين ۾ ڀورڻ جي حالت - ڀور - ڍڪڻ. صفت. ڍڪيل - لڪايل - گجهو. - دفينائين: مصدر. قبر ۾ ڀورڻ - دفن ڪرڻ - لٽائڻ.

- دفن ٿيڻ: ڀورجڻ - زمين ۾ بند ٿيڻ - مڙڻ. - دفن ڪرڻ: زمين ۾ ڀورڻ - قبر ۾ رکڻ. ڪفن ۾ دفن ڪرڻ. - دفينين ۽ دفين: ڍڪيل - ڀريل - زمين ۾ داخل ڪيل.

- دفينينو ۽ دفينتا: ذ. ڀوريل - دفن ڪيل. لڪل خزانو - دٻايل مال - ڀوريل لائو - ڀوريل مال - گهٽ ڏن.

● دق ۽ دق: ذ. [ع. دق = دق] ساز جو هڪ قسم - دهل - جو قسم - ننڍو طبلو. ڍڪ - ڍڀر - مستي - ستو. سمهڻ وقت اوڍڻ جو اوچڻ - ڀر - ٽي رليون گڏي اوڍيل - ڀر - ٽي ڪپڙا گڏي اوڍيل.

- دق ۽ دق: ذ. دق جو آواز.

- دق ڪرڻ: هڪڙي مٿان ٻئي رليون اوڍڻ ته ٻاهرين هوا نه لڳي ۽ بدن گرم رهي. ● دق (ڪ): ذ. ڀرت جو هڪ قسم.

● دق ۽ دق: صفت. سچ ٿيل - تباه ٿيل - چٽ ٿيل - دف. غبار - راتو - ڪارهن (ت). نشان - داغ (ت).

- دق ٿي بڻندو ڇوڙڻ: خاطريءَ کان سواءِ ڪا ڳالهه چوڻ يا ڪا راه قائم ڪرڻ - ڌڻي تي ڪم ڪرڻ - ڌڪا هڻڻ.

- دق ڪرڻ: لڻي چڏڻ - ضايع ڪرڻ - آڏائي چڏڻ - چٽ ڪري چڏڻ - فضول خرچڻ - خلاص ڪرڻ - اجايو وڃائڻ.

● دقان ۽ دقان (ت): ذ. [ع. طوفان جي بگڙيل صورت] دوقان - طوفان.

● دقرو ۽ دقرا [ل. ڪ]: ذ. صفت. ٿلهو - مستارو - سرتو. (ث. دقري ۽ دقريون).

● دقري: اسم خاص. تعلقي بدلين ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● دقڙڻ: مصدر. ڦٽڪل - ٽٽڪل - ٽٽڪل.

● دقڙو ۽ دقڙا: ذ. ٻيڙيءَ جو هڪ اوزار - ٻيڙيءَ جو جهلو.

● دقڪ ۽ دقڪ: ذ. ڀري ڪان نظر ۾ ايندڙ ڪو جسم جو سڃاڻي نه سگهجي (ل). آوند هيءَ - غبار - ڌندو (ل). جيئن "اڪين اڳيان رڳي دقڪ ٻيڙي ڏسجي". ڀر پٽ - غير حاضري (ل). - دقڪ سودو: ذ. بيٺا شين ڏسڻ جي سودو يا مٿا مٽا.

● دِڙڙ (ل): ٿڌڻ. جيئن ”تو ته مون کي مٽيءَ مان دِڙڙ ڇڏيو آهي.“
 ● دِڙڙ دِڙڙ: ڌ. سخت هوا - طوفان - آنڌي.
 واچ. هير. چوڪرين جي راند جو هڪ قسم (ٿ).
 ● دِڙڙي ۽ دِڙڙيون (ڪ): ٿ. ڪاري جي رڇ جو هڪ عضوو (ڪاٺ جا ٽڪرا جي مٿاڙ) جي چوٽيءَ جي مٿان ٻڌل ۽ ٻائيءَ ۾ ٽري پيهندا آهن).
 ● دِڙڙيلو دِڙڙيلو: ڌ. ڪنهن وهندڙ پاڻيءَ جو (اونهائيءَ ۾) وڃي وري مٿي اچڻ ۾ ٿيل وٽ، وڪڙ وغيره.
 ● دِڙڙ: صفت. [ع. دِڙڙ = هن ڪٽيو - ڪٽي سنهو ڪيو] سنهو - اڀرو - سوکير - نازڪ. (ڌ).
 پراڻو ٽپ - بخار جو هڪ قسم جنهن ۾ ماڻهو اڀرو ٿي آخر مري وڃي - سيلهه. صفت. تڪليف ۾ آيل - هلاڪ - پريشان - ڪڪ - تنگ - بيزار - آزردہ - وياڪيل - رنجيده - ناخوش.
 - دِڙڙ ٽپ: ڌ. گهڻو وقت هلندڙ ٽپ - سنهو بخار - وڏو ٽپ - سيلهه جو ٽپ.
 - دِڙڙ ٿيڻ: دِڙڙ مرض جو شروع ٿيڻ. تنگ ٿيڻ - عاجز ٿيڻ - بيزار ٿيڻ - ڪڪ ٿيڻ.
 - دِڙڙ ڪرڻ: ڪڪ ڪرڻ - تنگ ڪرڻ - هيران ڪرڻ - هلاڪ ڪرڻ - بيزار ڪرڻ - پريشان ڪرڻ - ستائڻ - ڏکوڻ - آزارڻ - ڏک ڏيڻ.
 - دِڙڙي ۽ دِڙڙي: ڌ. [ع. دِڙڙي = منت] دقيق جو جمع - باريڪ يا سٺا ڪٽا ميٽ.
 ● دِڙڙ ۽ دِڙڙون: ٿ. [ع] سنهائي - باريڪي. مشڪلات - ڏکيائي - تڪليف - تنگي - بي آرامي - وياڪتا - پريشاني - بيزاري - ڪپت - هلاڪي. مصيبت - زحمت.
 - دِڙڙي ۽ دِڙڙي: صفت. باريڪ - پٺل - سنهو. نازڪ - ڪومل - سوکير. تمام ٿوري شيء - ڌرو. مشڪل - ڏکيو - ڳوڙهو - منجهيل.
 - دِڙڙي دِڙڙي: ڌ. باريڪ ڪٽو. مشڪل مسئلو. ڪلاڪ جو سٽيون حصو - ميٽ.
 ● دِڙڙاڻوس: اسم خاص. هڪ ظالم، بُت پرست، جابو ۽ تمام پراڻي بادشاهه فارس ۽ عرب جو لالو، جنهن جي خوف کان اصحاب ڪهن پنهنجو شهر ڇڏي، جبل جي غار ۾ وڃي لڪا هئا. صفت. نهايت پراڻو - پراچين - جهونو - اڳئين وقت جو - ڪهنو. تمام پوڙهو - وڏي عمر وارو.
 - دِڙڙاڻوسي: ڌ. صفت. تمام پراڻو - پراڻي زماني جو - آڳاٽو. قدامت پسند - پراڻن خيالن وارو.
 - دِڙڙاڻوسي خيال: ڌ. پراڻا خيال.
 ● دِڙڙ: ڌ. جنڊيءَ جي ڪم جو هڪ اوزار.
 ● دِڙڙ ۽ دِڙڙ: ڌ. (ف) سودي وڪڻڻ جي جاء - واپاري جي ڪوٺي - هٿ - هٿي - چاپ - شاپ - هنر واري جو هٿ (دِڙڙ - دِڙڙ ڪاٺ. بگڙيل صورت ۾).
 - دِڙڙ جي ڪڏ: ٿ. ڪورين جي اوزارن هيٺان وڏي ڪڏ، جنهن ۾ ٻير لهي وڃن.
 - دِڙڙ ۽ دِڙڙ: ڌ. صفت. دڪان هلائيندڙ - دڪان جو مالڪ - هٿ - وارو - دڪان وارو.
 - دِڙڙ ۽ دِڙڙ: دِڙڙ ۽ دِڙڙ: ڌ. دڪان جو ڪم - سود واپار - ڏي وٺ - خريداري - وڪرو - واپار - ڏندو - ڪيرت.
 - دِڙڙ ڪوٺڻ: وڪڻڻ جون شيون ڪولي رکڻ - دڪان ڪيڻ - هٿ ڪوٺڻ.
 - دِڙڙ ۽ دِڙڙ: ڌ. دڪان ڪوٺڻ - دڪان ڪيڻ.
 - دِڙڙ ۽ دِڙڙ: وڙهڻ: وڪڻڻ جون شيون بند ڪري رکڻ - دڪان بند ڪرڻ.
 - دِڙڙ ۽ دِڙڙ: خوب وڪرو ٿيڻ - چڱيءَ طرح ڏندو هلڻ.
 - دِڙڙ ۽ دِڙڙ: ڌ. ننڍڙو هٿ - هٿاڙي. ڪاري جي وڏي ٻيڙي (واڻ) جو هڪ ڀاڱو ۽ ٻاچيل طرف.
 ● دِڙڙ ۽ دِڙڙ: ڌ. دِڙڙ: ٿ. دِڙڙ.
 ● دِڙڙ ۽ دِڙڙ (ڪ. ل): صفت. ميناج کانسوا - بي سواد - بي سود.

● دِڙڙ (ل): ٿڌڻ. جيئن ”تو ته مون کي مٽيءَ مان دِڙڙ ڇڏيو آهي.“
 ● دِڙڙ دِڙڙ: ڌ. سخت هوا - طوفان - آنڌي.
 واچ. هير. چوڪرين جي راند جو هڪ قسم (ٿ).
 ● دِڙڙي ۽ دِڙڙيون (ڪ): ٿ. ڪاري جي رڇ جو هڪ عضوو (ڪاٺ جا ٽڪرا جي مٿاڙ) جي چوٽيءَ جي مٿان ٻڌل ۽ ٻائيءَ ۾ ٽري پيهندا آهن).
 ● دِڙڙيلو دِڙڙيلو: ڌ. ڪنهن وهندڙ پاڻيءَ جو (اونهائيءَ ۾) وڃي وري مٿي اچڻ ۾ ٿيل وٽ، وڪڙ وغيره.
 ● دِڙڙ: صفت. [ع. دِڙڙ = هن ڪٽيو - ڪٽي سنهو ڪيو] سنهو - اڀرو - سوکير - نازڪ. (ڌ).
 پراڻو ٽپ - بخار جو هڪ قسم جنهن ۾ ماڻهو اڀرو ٿي آخر مري وڃي - سيلهه. صفت. تڪليف ۾ آيل - هلاڪ - پريشان - ڪڪ - تنگ - بيزار - آزردہ - وياڪيل - رنجيده - ناخوش.
 - دِڙڙ ٽپ: ڌ. گهڻو وقت هلندڙ ٽپ - سنهو بخار - وڏو ٽپ - سيلهه جو ٽپ.
 - دِڙڙ ٿيڻ: دِڙڙ مرض جو شروع ٿيڻ. تنگ ٿيڻ - عاجز ٿيڻ - بيزار ٿيڻ - ڪڪ ٿيڻ.
 - دِڙڙ ڪرڻ: ڪڪ ڪرڻ - تنگ ڪرڻ - هيران ڪرڻ - هلاڪ ڪرڻ - بيزار ڪرڻ - پريشان ڪرڻ - ستائڻ - ڏکوڻ - آزارڻ - ڏک ڏيڻ.
 - دِڙڙي ۽ دِڙڙي: ڌ. [ع. دِڙڙي = منت] دقيق جو جمع - باريڪ يا سٺا ڪٽا ميٽ.
 ● دِڙڙ ۽ دِڙڙون: ٿ. [ع] سنهائي - باريڪي. مشڪلات - ڏکيائي - تڪليف - تنگي - بي آرامي - وياڪتا - پريشاني - بيزاري - ڪپت - هلاڪي. مصيبت - زحمت.
 - دِڙڙي ۽ دِڙڙي: صفت. باريڪ - پٺل - سنهو. نازڪ - ڪومل - سوکير. تمام ٿوري شيء - ڌرو. مشڪل - ڏکيو - ڳوڙهو - منجهيل.
 - دِڙڙي دِڙڙي: ڌ. باريڪ ڪٽو. مشڪل مسئلو. ڪلاڪ جو سٽيون حصو - ميٽ.

● دڪ ڪيٽرڻ: (ل): مصدر. ڌار ڪرڻ - جدا ڪرڻ. جيئن "اڃ اسان پنهنجو مال قاسم جي مال مال دڪي ڇڏي ورتو آهي."
● دڪ ڪي دڪ: ذ. وڌو - ڌاڙو - ڳرو - ٿلهو. مگر بيڪار، نڪمي ٿولهه وارو - بيوقوف. هوڙو - جهڙو (ت).
● دڪ ڪي ڀلو: موقو ستارو ڀلو - ٿلهو ڀلو.
● دڪ ڪي دڪوڻ (ت): ٿ. باهه - آڱ.
● دڪ ڪي دڪ: ذ. [هرا، دڪ. سن. دڪ].
درد - پيڙا - آداب - ڏڪ - عذاب - ڪشت - سور - رنج - افسوس - غم - ارمان - ڀرو - گوند - شوڪ - ڪشالو - جاکوڙ - محنت - درد سري. مرض - بيماري. اهنج - تڪليف. آڪو - انتظار - اشارو - خبر.
- دڪ ڪي دڪ ڪي: ذ. صفت. دڪ وارو - سوراڻو - ڏڪوئل.
- دڪ ڪي ڀوڳڻ: تڪليف سھن - دڪ سھن.
- دڪ ڪي دڪ: ذ. صفت. ڏڪ ڏيندڙ - صدمو پھچائيندڙ - ڏڪارو - سوراڻو - ڏڪوئلندڙ - مشڪل ڏڪو - ڏڪ ڀريو.
- دڪ ڪي دڪ: ذ. صفت. دڪ ڏاڪ.
- دڪ ڪي دڪ: تڪليف ڀوڳڻ - پھچا ڏيڻ - ڪشالو ڏيڻ - جاکوڙا ڪرڻ - درد سري ڪرڻ - عذاب ڀوڳڻ. ڪشت سھن.
- دڪ ڪي دڪ: تڪليف پھچائڻ - ستائڻ. آزارڻ - ايذاء پھچائڻ.
- دڪ ڪي دڪ: ذ. "دڪ" جو اسم تصغير.
- دڪ ڪي دڪ: ذ. تڪليف ۽ راحت - عذاب ۽ خوشي - غم ۽ خوشي - رنج ۽ گنج - رنج ۽ راحت. محنت ۽ آرام - ڏڪ سڪ.
- دڪ ڪي دڪ: مصيبت ڀوڳڻ.
- دڪ ڪي دڪ: ذ. صفت. ڏڪ وارو - ڏڪي - ڏڪوئل - ڏڪايل - غمگين. پيڙا - مصيبت زده - درد مند - سوراڻو - عذابي. آرهو - رنجيدھ - ناخوش - ناراض. پريشان - بيقرار - ڏٺوئل. بيمار - مريض - آگهو.

● دڪ دڪ: ٿ. [ع. دق دق] دل جي هلڻ جو آواز - ڏڪ ڏڪ - دڪو. ڏان ڏان (مٿي جي) - ڏن ڏن (لونڌڙي جي).
- دڪ دڪ ڪي: ڏن ڏن ڪرڻ - ڏان ڏان ڪرڻ - ڏڪو ڪرڻ. ڏڪڻ - ڏٺوئل.
- دڪ دڪو دڪو (ت): ذ. ڳٽي - آڪو - خيال - فڪر. آرو.
● دڪ دڪ (ڪ): ذ. (آواز) ڀاڳيڻ جو لفظ - پنهنجو مال ڀشي مال کان ڌار ڪرڻ جو آواز.
● دڪ دڪ: ذ. ڪلاس جو هڪ قسم - شيشي جو هڪ قسم.
دڪو دڪو: ذ. لوڏو - ڏوڏو - ڏڪو - جهنگو. ڏڪو - صدمو - دل جي چوٽ - چپٽ - ڪٽي.
● دڪو دڪو: ذ. جاء اڳيان ٿلهي ٿڪر - ٿلهو. سامان وغيره (گاڏي يا جهاز مان) لاهڻ جو هنڌ - زمين جو مٿاهون ٿڪر.
● دڪو دڪو: ذ. [سن. دڪو] وزن جو هڪ قسم - رهندي برابر تور جو هڪ وزن - ٽولو - ۱۲ ماسا (ٽولي جيترو مڪڻ جو ذرو (جو ننڍڙي ڀار کي ڪارائجي).
- دڪو ڏيڻ: ڀار کي مقرر وزن جو مڪڻ ڪارائڻ.
- دڪو ڪارائڻ: ننڍي ڀار کي مڪڻ جو ذرو ڪارائڻ.
- دڪي جي ٺهڻ: ڀار جو دڪو کائي سهي ڀوڻ.
- دڪي دڪي: ڏڪي ڏڪي: ٿ. مٿي سندرل زمين جو ڪجهه حصو - ٿلهي - ٿلهو. چاڙهي جو ڏاڪو. آڻ. چوٽي - دڪاني - آگاسي. ڊب - ڌڙي - ڏنو - ٿبو.
● دڪو: ذ. ارڙهن ماسا.
دڪي دڪي: ڏڪي ڏڪي: ٿ. [سن. دڪو] ف. دڪو ڏڪو - ڀار جو هڪ ڀتو - ڀن ڏان وارو ڀتو - بيڪي - بيڪي.

● د'کن' ۽ د'کن' (ت): ذ. [ف. د'کان = هت] ڪاريگرن جي ڪم ڪرڻ جو هنڌ - د'کان - د'خان. ڪورين جي اصطلاح ۾ آٿاوت جي اوزارن جي هيٺين ڪڏ.

● د'کن': مصدر. [سن. د'ڪش = د'ڪن. سن. د'هم] پوريءَ طرح يا ۾ لڳڻ سبب دونهون لڪرڻ. ڀرڻ - جلڻ - سڙڻ - ڪامن - ڀڄڻ - پٽجڻ - ٽيهڻ. [سن. د'هڪ = ڌڪ] ايڏا ٿيڻ - ڌڪ ٿيڻ - ڌڪڻ - ايڏا ڪرڻ - درد ڄڻ. شروع ٿيڻ - جاڳڻ - هوشيار ٿيڻ. ڪاوڙ ڄڻ.

● د'ڪوئڻ': مصدر. [سن. د'هڪ = ڌڪڻ] ڌڪ ڏيڻ - ڌڪوئڻ. ايڏائڻ - ٽڪليف ڏيڻ.

● د'ڪي' ۽ د'ڪيئون': ٿ. ٺڪر جي ٿانءُ جو هڪ قسم - ننڍو ڪنگر - لوڻو ٺڪر جو - ٽپو - لوڻي - ٽپي - چوٺري (ٺڪر جي) - لاٽ.

● د'گ' ۽ د'گ' (ت): ذ. د'گ - رستو - واٽ.

● د'گڙو ۽ د'گڙا (ت): ذ. حقيقي يا ٻيڙيءَ جو ٽڪڙو ۽ وڏو سونو - وڏو ڪش - وڏي ٽڪڙو.

● د'گڙا هٽڻ': ٻيڙي وغيره جا وڏا سونو هٽڻ - پٽاڪئون هٽڻ - ڀڙنگ ڊاهڻ.

● د'گام' ۽ د'گام': ذ. [سن. د'و = ڀه + گم = هلڻ] گهوڙي جو ڌڪيو هنڌ. د'مگ - د'گام - ڊوڙ - ڊاڪٽر - ڊڪ - پاج.

● د'گامو ۽ د'گاما': ذ. صفت. ڊگم ۾ هلندڙ گهوڙو - ٻيٽيون وڪون هلندڙ گهوڙو - ڊوڙ هلندڙ گهوڙو.

● د'گامون': ذ. صفت. د'گامو.

● د'گائڻا': [ف. د'و = ڀه + گام = ڀيرو - دفعو] ٻه دفعا - ٻه نقل - نقل جون ٻه رڪعتون.

● د'گجو ۽ د'گجڻا': ذ. پکين ڦاسائڻ جو رچ.

● د'گڏ'گي' ۽ د'گڏ'گيئون': ٿ. ٺ. زباني زيور جو هڪ قسم (جو ڪچي ۾ پائجي). د'هري ۾ ٻيل د'گليي - د'گڏي - لڪڙي - گڏو - حلقو - سيني جي هڏي - سيني ۽ ڪچي جي وچ واري ڪڏ.

● د'گڏ' ۽ د'گڏ': ذ. [سن. د'گڏ' = د'هڏ' = ساڙڻ] چار - رڪ - راک - خاک - چاري - ڦلهيار.

● د'ڪيتارو ۽ د'ڪيتارا': ذ. صفت. د'ڪي. (ٿ. د'ڪياري ۽ د'ڪيتاريون?).

● د'ڪي' هجڻ': رنجيده هجڻ - نهايت ٽڪليف ۾ هجڻ. مريض هجڻ - روگي هجڻ.

● د'ڪيسو ۽ د'ڪيسا': ذ. صفت. د'ڪي.

● د'مکان' ۽ د'مکان': ذ. [د'مکان] جي بگڙيل صورت [د'کان - د'خان - د'ڪن. ذ. ڪوريءَ جي آڏائي واري ڪڏ. (ٿ. د'مڪاني' ۽ د'مڪانيون?).

● د'مکان' ۽ د'مکان': ذ. [ف. د'مکان] جي بگڙيل صورت [د'خان - د'کان - هت - د'مکان.

ڪنهن ڪاريگر (جهڙوڪ لوهار، وادي، موچي وغيره) جي ڪم ڪرڻ جو هنڌ. ڪوريءَ جي آڏائي واري ڪڏ.

● د'مڪاني' ۽ د'مڪانيون': ٿ. ننڍڙو د'مکان - د'مڪاني - هٽي. د'ڪي - ٽلهي - ٽڙي. ٻيڙيءَ ۾ هڪ هنڌ ويهڻ جي جاء. جبل جو مٿانهون ڀاڱو - آٿوڙي (ڪ).

● د'مڪاني': مصدر. ذ. [سن. د'مڪش = د'مڪائڻ] باهه کي جاڳائڻ - ڌڪائڻ - جلائڻ - ڀارڻ - مچائڻ (باهه). وڙم د'مڪائڻ - دونهون د'مڪائڻ - حقو ڇڪڻ. واسن - واس - ڌوپ ڪرڻ. چورڻ - جاڳائڻ - آٿمارڻ - آيسارڻ. هوشيار ڪرڻ - سجاڳ ڪرڻ - جوش ڏيارڻ - پڙڪائڻ. جهيڙو ڪرائڻ - ويڙهائڻ - ڇيڙڻ.

● د'ڪر' ۽ د'ڪر': (ڪ): ذ. ڀڙڪ - ڀڙ.

● د'ڪن': ذ. [سن. د'اڪش = ڌڪڻ] هڪ طرف جو نالو - ڌڪڻ - جڻسوب. ڌڪڻ هندستان.

● د'ڪن' ۽ د'ڪن': ذ. صفت. د'ڪن جو - د'ڪن وارو. ڌڪڻ وارو - جڻسوب - ڌڪڻ هندستان جو رهائڪو.

● د'ڪينو ۽ د'ڪينا (ل): ذ. صفت. چوٿڙو ۽ تلهو مٿارو - ڦڙت.

● د'ڪيني' ۽ د'ڪيني': ذ. تتر جو هڪ قسم (ڳاڙهو رنگ، اڇا چيٽا). وڏو ۽ ٻهلوان ڪڪڙ.

= دِ گِ سَهِي ڪِرَن (ت): احوال معلوم ڪرڻ -
 ارادو معلوم ڪرڻ - ارادو سمجهي وڃڻ.
 = دِ گِ لائِي: وات ڏيکارڻ - سونهون ڪرڻ -
 نيڪ صلاح ڏيڻ - وات لائڻ. ڏس ڏيڻ - هدايت
 ڪرڻ - رهبري ڪرڻ - ممجھائڻ.
 = دِ گِ لائي چِڏَن: مُنجائڻ - ڌوڪو ڏيڻ -
 ڦِرڻ "تو جهڙا هُن ڪيترائي دِ گِ لائي چڏيا."
 = دِ گِ وٺائين: رستو وٺائڻ. روانو ڪرڻ.
 در بدر ڪرڻ.
 ● دِ گِ ۽ دِ گِ: ذ. [سن. دِ گِڏَ = دِ گِ]
 ڄميل شيء جو ٽڪر - چڪو - ڳٽل - ڳٽيو -
 ٻوڙو - چاڀوڙو - روڙو. دِ گِ - دِ گِ (سٽي)
 (جو). ڌوڙي جو (چڪو). آست - ڌوڳ. وڏو
 کانگهارو. ماس جو ٽڪر.
 ● دِ گِ گِڏِي ۽ دِ گِ گِڏِي: ٺ. زيور جو
 هڪ قسم - دهرِي ۾ پيل دِ گِ گِڏِي. ڏسو "دِ گِ گِڏِي".
 ● دِ گِ گِڏِي ۽ دِ گِ گِڏِي (ل): ذ. اڳڙي - وڏي اڳڙي -
 وڏو ٽڪر.
 = دِ گِ دِ گِ: ٺ. ٽلهي مٽاري.
 ● دِ گِ گِ ۽ دِ گِ گِ: ذ. [سن. دِ گِڏَ = دِ گِ]
 ڪنهن شيء جو ٽڪر - گوشت جو ٽڪر - ڳٽل -
 وڏو ٽڪر.
 ● دِ گِ گِ ۽ دِ گِ گِ (ل): ذ. دِ گِ گِ جو پُٺو.
 دِ گِ گِ. (ن). صفت ڇوڙو ۽ ٿلهو مٿارو. (ٺ).
 دِ گِ گِ ۽ دِ گِ گِ.
 ● دِ گِ گِ ۽ دِ گِ گِ: ذ. حڪم - فرمان - ارشاد.
 اختيار - زور - طاقت - جبر - حڪمت. جيئن
 "تون وري ويٺو آهين. دِ گِ گِ ڄمائن." آسرو -
 ڀروسو "تنهنجي پالڻهار جي دِ گِ گِ سان." ڏوڏ -
 دِ گِ گِ.
 = دِ گِ گِ ۽ دِ گِ گِ: اختيار يا حڪومت جو بنياد
 وجهڻ - حڪم هلائڻ. زور سان مالڪ بنجي ويهڻ -
 رعب قاب رکڻ.
 = دِ گِ گِ ۽ دِ گِ گِ: ذ. صفت. حاڪم -
 فرمانروا - راج ڪندڙ - حڪومت ڪندڙ - سردار -
 والي. لڪو - ڪوٺو - فٽيل.

● دِ گِ گِ: صفت. (ف) ڀرو - غير - ڌاريو.
 = دِ گِ گِ ۽ دِ گِ گِ (ت): ذ. صفت. ڀائي
 رڪندڙ - اندر جو ڀليد - ڪيندو وارو - دغا باز -
 ٺڳ. ڪهڙو. بغيضي.
 = دِ گِ گِ: ظرف. ڀڄي وقت - ڀڄي گهمري -
 ڀڄي ڀڄري.
 = دِ گِ گِ ۽ دِ گِ گِ (ت): ضد ڪرڻ -
 بهانو ڪرڻ.
 = دِ گِ گِ ۽ دِ گِ گِ (ت): ضد ڪرڻ -
 وڙهڻ.
 = دِ گِ گِ گِ: صفت. ڀي رنگ جو - رنگ
 بدليل. آلت هلاڪ.
 = دِ گِ گِ گِ: بدلجي وڃڻ - هيٺ مٿي
 ٿيڻ - ڀي حالت ۾ اچي وڃڻ.
 = دِ گِ گِ ۽ دِ گِ گِ (ت): ذ. صفت. دِ گِ گِ.
 ● دِ گِ گِ (ت): ذ. ڀڪيءَ جو هڪ قسم.
 (تمام سهڻو ٿئي، چون ٿا ته سندس ڪنڀن جي
 چئن مان قرآن شريف جي ڪن لفظن جو گمان
 ٿئي ٿو).
 ● دِ گِ گِ ۽ دِ گِ گِ: ذ. صفت. [ف. دِ گِ = دِ گِ +
 گِڏا = دفعا] ڀڄو - ڀڄو - دِ گِ گِ
 "دِ گِ گِ دِ گِ گِ جا، وڃهن ڪوٺندڙ ۾ ڪڇلو"
 (ڪنڀار).
 ● دِ گِ گِ دِ گِ گِ: ذ. حڪم - آڪيا - فرمان -
 ارشاد. اختيار. وس - سَند - ڀرمان - دِ گِ گِ.
 زور - ٻل - طاقت - قوت - زور - سڪهه. چوڻ -
 ڏاڍي.
 ● دِ گِ گِ دِ گِ گِ: ذ. شاهي رستو - وڏو رستو -
 مکيه لنگهه - مڙڪ - گهاڙو - رندڙ - وات - راهه -
 گُٽس - ڀڄڻو.
 = دِ گِ گِ ۽ دِ گِ گِ: رستو ڀڄڻ - ڀڄڻ -
 گمراهه ٿيڻ.
 = دِ گِ گِ ۽ دِ گِ گِ (ت): ڀڄڻي وڃڻ. رستو ڇڏڻ -
 دوستي ڇڻڻ.
 = دِ گِ گِ ۽ دِ گِ گِ: رستو ڏيکارڻ - وسڻي لائڻ -
 رهبري ڪرڻ - وات ڀڄائڻ.

● درگو درگو ڪرڻ (ت): درگا ڏيڻ.

● دل: اسم خاص. تعلقي جيمس آباد ۽ تعلقي ڊگهڙيءَ ۾ ڏيهن جو نالو. هڪ ذات جو نالو.

● دل ۽ دل: صفت. [سن. دل = ڊرگڙ] گهڻو-جهجهو-جام-مٺو-زياده-پهڻون-واڻي-تمام گهڻو-تمام جهجهو-آڪيچار-بي شمار-بي آنت-بي الداز-ايل-چپيل (ڏ). ڪوڙ-ڊرگڙ-البار-ميڙ. ڪڪڙن جو جهڳٽو-جيتن جو ميڙ-ساه وارن جو ابوهي گهڻو لشڪر-وڏي فوج-لشڪر-فوج-ڪٽڪ-آڙو-سيئا-هشار (چون ٿا ته دنيا ۾ ڪل اڏائي دل آهن. جنمان هڪ دل مڪڙن جو ٻيو دل ماکوڙن جو ۽ اڌ دل آهي باقي سمورن ساهوارن جو). ٽلسيءَ جو پٽن ڪورين جي هڪ اوزار جو نالو (هنج فوٽ کن ڊگهو رسو جو ٻيٺ ڪندي ٽانجيءَ جي مٿيءَ ۾ مٽيءَ سان ٻڌو آهي). اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● دل: ڏ. [سن. ڊيلا = اک جو تارو] اک-تارو.

● دل: اسم خاص. تعلقي نوشهري ۾ هڪ ڏيهه جو نالو.

● دل ۽ دليون: ث. (ف) بدن جي هڪ رئيس عضوي جو نالو (جنهن جو ڪم آهي سڄي بدن ۾ رت پهچائڻ). قلب-هردو-من-هيان-هيئون-جگر-سينو-چيت-باطين-اندر-منجهه. هٿو-هٿت-شجاعت-دليري-طاقت-بهادري-جرت. مرضي. خيال-راضو-خواهش-سٺ-ارادو-مطلب-منشيا-نيست. جيمن "منهنجي هٿن هٿن تي دل ڪانهي". ڌيان-حوصلو-توجہ-رُخ.

● دل آب ٿيڻ: ٻيو پاڻي ٿيڻ. دل نرم ٿيڻ-ارمان ٿيڻ-تمام گهڻو ڏک ٿيڻ.

● دل آرا: ڏ. صفت. [ف. آرامن = سينگارڻ] دل کسي وٺندڙ-دلير-پرستم-پيارو-جاني-معشوق-محبوب-دل گهريو-درلپسند.

● دل آرام ۽ دل آرام: ڏ. صفت. دل کي آرام ڏيندڙ-دل کي راحت ڏيندڙ. پيارو-محبوب-مٽار-دل ٺاريندڙ.

● دل آزار ۽ دل آزار: ڏ. صفت. دل ڏکائيندڙ-تڪليف ڏيندڙ-ڏک-پهچائيندڙ-ظالم.

● دل آزارن: ڏکون-ستائڻ-تڪليف ڏيڻ.

● دل آزاری: ث. ظلم-سيتم-ايذاء-رنج.

● دل آزار: ڏ. صفت. لاراض-ڪاوڙيل-رنجيدہ-لاخوش.

● دل آبرو: ڏ. صفت. دل کي وٺندڙ-دلپسند.

● دل آڻڻ: موج ۾ اچڻ-وڃڻ جي حالت ۾ اچڻ-سٽر-هڻ-چاهت-هڻ. ڪنهن ڪم لاءِ هڪدم تيار ٿي وڃڻ. چريو ٿيڻ.

● دل آڻڻ يا آڻي وڃڻ: بيزار ٿيڻ-محبت يا پيار ۾ رهڻ.

● دل آڻڪائڻ: دل ڦاسائڻ-عشق ڪندڻ-دل لڳائڻ.

● دل آڻڪڻ: عشق ٿيڻ. محبت ٿيڻ-بيچ ٻوڻ.

● دل آڻڪڻ ٿيڻ: جيءُ گهرائڻ. بيزار ٿيڻ-دل ڪڇي وڃڻ.

● دل آفتاده: ڏ. صفت. دل شڪسته-بد دل-بيدليو.

● دل افروز: ڏ. صفت. دل کي روشن ڪندڙ.

● دل آفگار: ڏ. صفت. زخمي دل وارو-غمگين-رنجيدہ.

● دل باز ۽ دل باز: ڏ. صفت. جرئت وارو-هٿت وارو-دلير. بي شرمو. چالاڪ. هوشيار.

● دل باغ ۽ باغ ٿيڻ: نهايت خوش ٿيڻ-سرهو ٿيڻ-مسرت حاصل ٿيڻ-گهڻي خوشي ٿيڻ.

● دل ٻير ۽ دل ٻير: ڏ. صفت. دل کٽي ويندڙ-دل وارو-دل گهريو. وٺندڙ-موهيندڙ-موهڻو-سندر-خاصو-سهڻو-حسين-پيارو-محبوب-معشوق-موهن-مهرين-ساجين-محبوب-پرين.

● دل ٻير ۽ دل ٻير: ڏ. صفت. دل کٽي ويندڙ-دل وارو-دل گهريو. وٺندڙ-موهيندڙ-موهڻو-سندر-خاصو-سهڻو-حسين-پيارو-محبوب-معشوق-موهن-مهرين-ساجين-محبوب-پرين.

● دل ٻير ۽ دل ٻير: ڏ. صفت. دل کٽي ويندڙ-دل وارو-دل گهريو. وٺندڙ-موهيندڙ-موهڻو-سندر-خاصو-سهڻو-حسين-پيارو-محبوب-معشوق-موهن-مهرين-ساجين-محبوب-پرين.

● دل ٻير ۽ دل ٻير: ڏ. صفت. دل کٽي ويندڙ-دل وارو-دل گهريو. وٺندڙ-موهيندڙ-موهڻو-سندر-خاصو-سهڻو-حسين-پيارو-محبوب-معشوق-موهن-مهرين-ساجين-محبوب-پرين.

● دل ٻير ۽ دل ٻير: ڏ. صفت. دل کٽي ويندڙ-دل وارو-دل گهريو. وٺندڙ-موهيندڙ-موهڻو-سندر-خاصو-سهڻو-حسين-پيارو-محبوب-معشوق-موهن-مهرين-ساجين-محبوب-پرين.

● دل ٻير ۽ دل ٻير: ڏ. صفت. دل کٽي ويندڙ-دل وارو-دل گهريو. وٺندڙ-موهيندڙ-موهڻو-سندر-خاصو-سهڻو-حسين-پيارو-محبوب-معشوق-موهن-مهرين-ساجين-محبوب-پرين.

● دل ٻير ۽ دل ٻير: ڏ. صفت. دل کٽي ويندڙ-دل وارو-دل گهريو. وٺندڙ-موهيندڙ-موهڻو-سندر-خاصو-سهڻو-حسين-پيارو-محبوب-معشوق-موهن-مهرين-ساجين-محبوب-پرين.

● دل ٻير ۽ دل ٻير: ڏ. صفت. دل کٽي ويندڙ-دل وارو-دل گهريو. وٺندڙ-موهيندڙ-موهڻو-سندر-خاصو-سهڻو-حسين-پيارو-محبوب-معشوق-موهن-مهرين-ساجين-محبوب-پرين.

- دِل پِريڙجي: تمام گهڻو ڏک ٿيڻ. ڪنهن جو ڏک پڙي روئڻ جهڙو ٿيڻ - ارمان ٿيڻ - ڏڪارو ٿيڻ - رڻهارڪو ٿيڻ. افسوس ٿيڻ - رنج ٿيڻ - ڏک ٿيڻ. شرمندو ٿيڻ. ڏو ٿيڻ - اطمينان ٿيڻ - خوش ٿيڻ.

- دِل پِريڙجي: آڇڻ: تمام گهڻو ڏڪارو ٿيڻ - روئهارڪو ٿيڻ - ڏک ٿيڻ - اکين ۾ ٻاڻي ٿيڻ - تري اچڻ.

- دِل تان ڪِرڻ: دل کي پسند نه آڇڻ - حتمي ٿيڻ - ٻيهر نه رهڻ - قدر نه رهڻ.

- دِل تان لهڻ: وسرڻ - ياد نه رهڻ.

- دِل تان لهي وڃڻ: وسري وڃڻ - ياد نه ٻوڻ.

- دِل ٽپائڻ (ت): ناراض ڪرڻ - رنجيده ڪرڻ.

- دِل ٽٽو پئڻ: دل جي چاهت وڌڻ - بيتاب رهڻ - بيقرار ٿيڻ.

- دِل ٽنگ ٿيڻ: دل ٽنگ: دل صفت. موڙهه. دليو - تعصبي - ٿوري گنجي - وارو - ڪٽو. ڪنجوس - بخيل - مڪيي چوس - ٻڪو. رنجيده.

- دِل ٽنگ ٿيڻ: ڪڪر ٿيڻ - ٻيهر ٿيڻ.

- دِل ٽنگ ڪرڻ: ڪنجوسائي ڪرڻ.

- دِل ٽپي: ظرف. مرضي. موجب - اختيار. موجب - پسندي. موجب. خوشي. موجب. خيال تي - ارادي تي - نيت تي. دل سان جان سان.

- دِل تي بار ٻوڻ: گهڻي ٿيڻ - هاضو خراب ٿيڻ.

- دِل تي تري آڇڻ: ياد گيري اچڻ - ياد ٻوڻ - خيال ۾ اچڻ.

- دِل تي چڙهڻ: خيال ۾ اچڻ - ياد ٻوڻ - اوچتو ياد اچي وڃڻ.

- دِل تي رکڻ: ياد رکڻ - ياد ڪرڻ. تمام گهڻو ٻيهر و گهرڻ - هروقت ياد رکڻ.

- دِليٻري: دِليٻريون: دل کڻي وڃڻ جي حالت - معشوقو - ٻيهر - محبت. دلي آڏت. دلداري - تسملي. خاطر تواضع - مهمانداري - آدرپاءُ - آجيان - سُر حيا - خوش آمديد.

- دِل پِريڙه: دل صفت. عاشق - موهيت - آڪڻ - چڪڻ. ڏکويل - رنجيل - ٻيڙيل.

- دِل پِريڙه: دل پِريڙه: دل صفت. جگر - فرزند - اولاد. دوست. دل جي برابر ٻيون ڀاڱو يعني ٻئي ڇيلهه کان مٿي ڪنهن جو وچ، ٻئي جي ڪونگهي جا ٻئي پاسا (ڪ).

- دِل بهار: دل صفت. دل کي بهاري ڏيندڙ - دل کي فرحت ڏيندڙ.

- دِل بهار بهار ٿيڻ: خوشي ٿيڻ - مسرت ٿيڻ.

- دِل بهار ٿيڻ: خوش ٿيڻ - مسرت ٿيڻ.

- دِل بهار ٿيڻ: دل کي مسر تماشائي ۾ مصروف ڪرڻ يا رڙائڻ - ٻئي طرف دل لائڻ - دل وندرائڻ.

- دِل پِريڙه: همت ڪرڻ - ٻڪو ارادو ڪرڻ. هائوڪار ڪرڻ. چُرمت ڪرڻ.

- دِل پِريڙه: بي هوشي اچڻ - آهڙجڻ - هانءُ لهي وڃڻ - ٻڪو ارادو نه ٿيڻ "اڃا دل پِريڙي ٿي".

- دِل پِريڙه: ٻيهر ٿيڻ - ڪڪر ٿيڻ - خفي ٿيڻ - ڪٽو ٿيڻ - لهڻ - ورڇجي ٻوڻ - دل شڪست ٿيڻ. لغرت ٿيڻ - نه وڻڻ. لا اميد ٿيڻ - بي همت ٿيڻ - ڀرو ٿيڻ - بي ايمان ٿيڻ. دلگير ٿيڻ - دُکي ٿيڻ.

- دِل پِريڙه: دل تي اثر ٻوڻ. قياس اچڻ - ڪهل ٻوڻ.

- دِل پِريڙه: بيدليو ٿيڻ ٻوڻ - دلچسپي نه وڻڻ.

- دِل پِريڙه: بي همت ڪرڻ - ڪٽو ڪرڻ - دلگير ڪرڻ - لا اميد ڪرڻ - متن مارڻ - شوق لاهي ڇڏڻ - دل شڪست ڪرڻ - ڀرو ڪرڻ. شرمندو ڪرڻ.

وڻندڙ - طبيعت کسي وڻندڙ - پاء پوندڙ. مرضيءَ وارو - خواهش موجب - موافق.

- دل ٻڌي ڪرڻ: دل مضبوط ڪرڻ -

دل قابو ڪرڻ - دل کي ضابطي هيٺ رکڻ.

- دل ٻڌڻ: آسرو هلڻ - آسودا لاهڻ. ڇڪ يا سڌ نه هئڻ - دلچسپ ڪرڻ - خيال ٿي ڇڏي ڏيڻ.

- دل جڻا آڻڪڻ (ت): ذ. دل جا دمڪڻ - دل جا سُرور.

- دلچسپ: ٺ. آسرو - اميد - خاطري - ٻڌڪ - تسلي - دلاو - ويساهه - خاطر جمعي - آڻت - ڀروسو. هميت - ٻڌڪ - مدد. هرچاڻي.

- دلچسپ ڪرڻ: ڄمڻو. هوش سنڀال - مغر ٽڪائي ڪر - هوشيار ٿي. هرواهه نه ڪر - دل نه لاهڻ - مالدو نه ٿي - تسلي ڪر - ڀرج ڪر - فرحت ڪر - آرام ڪر - تازو ٿي - دم ٻڌ - خاطري ڪر - سڪت سان رهڻ.

- دلچسپ ڪرڻ: ٻڌ ڪرڻ - يقين ڄاڻڻ - يقين محڪم ڪرڻ - چيو جاء ڪرڻ - ڀروسو ڪرڻ - اعتبار ڪرڻ.

- دل جڏڻ: دل سڙڻ - ساڙ لڳڻ - ڄار لڳڻ - ڪاوڙ لڳڻ. حسد ٿيڻ - رشڪ ٿيڻ - ڪپرو ٿيڻ - خراب لڳڻ.

- دل جڏڻو ڏيڻ جڏڻو: ذ. صفت. دل سڙيل - مظلوم.

- دل جمع ڪرڻ: آرام ۾ ويهڻ يا رهڻ - سک ۾ رهڻ.

- دل جمعي: ٺ. ٻي فڪري - تسلي ڪرڻ - آڻت - اطمينان - تسلي - خاطري - ٻڌڪ - دلاو - ڏيڻ.

- دل جمعي ڪرڻ: خاطري ڪرڻ - تسلي ڪرڻ - ٻڌ ڪرڻ.

- دل جو ڏيڻ جو: ذ. صفت. گهڻو خوش ڪندڙ. دل کڻي وڻندڙ - محبوب - ڀارو.

- دل جو اچڻ هئڻ: اندر جو صاف هئڻ - ايماندار هئڻ - ٺيڪ آڻت هئڻ - خير خواه هئڻ.

- دل تي ٿيڻ: ٿيڻ: ڪنهن کيسه جو جمعي وڃڻ - دل تي ويهي وڃڻ - ٻڌو ٿيڻ.

- دل تي هٿ رکڻ: خيال ڪرڻ - ويچار ڪرڻ. ياد ڪرڻ - قياس ڪرڻ - پنهنجي حالت تي قياس ڪرڻ.

- دل ٿيڻ: چاهه وڌڻ - شوق پيدا ٿيڻ - مرضي ٿيڻ - دل کي وڻڻ - پسند اچڻ.

- دل ٿيڻ وڃڻ: محبت ٿي وڃڻ - پيار ٿيڻ - عشق لڳي وڃڻ.

- دل ٿيڻ ڏيڻ: خوشي ٿيڻ - بهار بهار ٿيڻ - خوشي حاصل ٿيڻ.

- دل ٿيڻ: همت هارڻ - بي همت ٿيڻ - مايوس ٿيڻ - نااميد ٿيڻ.

- دل ٽڪر ٿيڻ: سخت صدمو ٿيڻ - ڏڪ ٿيڻ. - دل لوڙڻ: نااميد ڪرڻ - همت ٽوڙڻ - بي همت ڪرڻ - شوق ٽوڙڻ - مايوس ڪرڻ - ٻي دل ڪرڻ.

- دل ٽهڻ: دل ڀڄڻ - نفرت پيدا ٿيڻ.

- دل ٽيڻو ٽيڻو ڪرڻ: دل هڙڪڻ - روح جو ريلو ڏيڻ - آبهائتي ڪرڻ - سڌو ڪرڻ. انتظار هجڻ - گهڻي هجڻ - آڻو هجڻ.

- دل ٽارڻ: خوش ڪرڻ - مسرت حاصل ڪرڻ.

- دل ٽوڙڻ: خوشي ٿيڻ.

- دل ٽوڪڻ: اطمينان ڪرڻ - خاطري ڪرڻ.

- دلچسپ ڪرڻ: ذ. زباني زيور جو هڪ قسم (جنهن جو ٻيلو ڇاڻي تي لٽڪيل هجي).

سون يا چالدي جي ٻيلي ۾ مڙهايل دغا - تعويذ.

- دلچسپ ڀرڻ: صفت. دل کسي وڻندڙ - دل آويڙ. کل مک - وڻندڙ - رڳو ملڻو.

- دل ٻڌڻ ٿيڻ: بي آرام ٿيڻ - حيران ٿيڻ.

- دلچسپ ڪرڻ: دلچسپ ڪرڻ. ذ. صفت. دل کي

- دل جي آڪي ۾ جاءِ ڪرڻ: تمام گهڻو وڻڻ - پيارو لڳڻ - محبوب بنجڻ - منظور نظر ٿيڻ.

- دل جي آڪي ۾ سڙو پائڻ: من جي ميراڻي لاهڻ - اندر آجائڻ - دل جي دري کولڻ - قلب روشن ڪرڻ - حقيقت حاصل ڪرڻ - خدا کي سڃاڻڻ.

- دل جي دل ۾ رهڻ جي وڃڻ: آسپد پوري نه ٿيڻ - خواهش پوري نه ٿيڻ. حسرت رهجي وڃڻ.

- دل جي دل ۾ رهڻ: آسپد جو پورو نه ٿيڻ - حسرت رهڻ.

- دل جي ڪٽڻ جي: همراز - صلاحڪار - مشيئر - همد.

- دل جي لڳي: عشق - محبت - پريت. - دل چمڪڻ: دل لڳڻ - جيءُ لڳڻ. ڪنهن ڪم ۾ توجہ ڏيڻ. خيال هڪ هنڌ ڪرڻ.

- دل جهلڻ: هممت ٻڌڻ - جرأت ڪرڻ - دل کسي مضبوط ڪرڻ - مڙسي ڪرڻ - بهادري ڏيکارڻ.

- دل چٽسپ: دل چٽسپ: ذ. صفت. دل لڳائيندڙ - دل کي پسند ايندڙ - دلپسند - وڻندڙ. سهڻو - خوبصورت - مڙسڪ - مڙسڪ - مڙسڪ - خوشنما. مڙي جهڙو - مزيدار. شوق جهڙو. - دل چٽسپي: ش. شوق - چاهت - مڙو - لطف.

- دل چورائين: دل وڻڻ - دل تي قبضو ڪرڻ - ٻئي جي دل هٿ ۾ ڪرڻ. - دل چٽڪي: ڏيڻ: سڱ لڳڻ. دل چٽڪڻ - آڪي ٿيڻ.

- دل خراش: ذ. صفت. دل ڌاريندڙ - دل چيريندڙ - جگر ڦاڙ. رنج ٻهچائيندڙ - جناڪاه - دل کي صدمو ڏيندڙ.

- دل خسته: ذ. صفت. تڪليل دل - پٽڪل دل. رنجيده - غمگين - آفت زده - مصيبت زده - ڏکي.

- دل جو ارمان ڪيڻ: دل سان ڏک ڪيڻ - ساڙ ڪيڻ. جيڪي چوڻو هجي سو چئي ڏيڻ - دل ۾ حسرت باقي نه رهڻ.

- دل جو بادشاهه: ذ. صفت. مرضيءَ جو مالڪ - خودمختيار. آزاد.

- دل جو بختار ڪيڻ: دل مان ليڪل ڪاوڙ ڪيڻ - گهٽ وق يا بد شد ڳالهائڻ. جيڪي چوڻو هجي سو چئي ڏيڻ.

- دل جو درياءُ: ذ. صفت. سخي. وڏي دل وارو. فياض - فراخ دل.

- دل جو غبار نڪرڻ: دل مان دغا يا ڪندورت نڪرڻ - دل منجهان غم غصو نڪري وڃڻ.

- دل جو قاضي ڪرڻ: ويچار ڪرڻ - خيال ڪرڻ - دل من ٿيڻ.

- دل جو ڪارو هئڻ: دل جو ٻليت هئڻ - کوٽو هئڻ - دغا باز هئڻ.

- دل جو ڪس لاهڻ (ڪ): دل جو ارمان دور ڪرڻ.

- دل جو گهٽ ڄاڻڻ: گهڻي صدمي کان واقف هئڻ.

- دل جو ملڪ لٽائڻ: عشق ۾ گرفتار ٿيڻ - حسن تي حيران ٿيڻ - محبت ۾ مبتلا ٿيڻ - قرب ۾ قاسي پوڻ - دل ڦرائي ڇڏڻ.

- دل جون تنهنون وڃڻ: تمام گهڻو خوش ٿيڻ - رڳ رڳ ٺڻ - گدگد ٿيڻ.

- دل جون مڪون دل کي لڳڻ (ت): پنهنجن عزيزن مان ئي لقمان رهڻ.

- دل جو هٿ ڪو هجڻ: هلڪي طبيعت جو هجڻ. ڪنڀر نه هجڻ - بردبار نه هجڻ - راز جون ڳالهيون کولي ڏيڻ.

- دل جوئي: ش. دلداري - تسلي - ڏي - دلاو - آسرو - تسڪين.

- دل جوئي ڪرڻ: دلداري ڏيڻ - تسڪين ڏيڻ.

- = دلِ خواہ : مرضیٰ موجب - ہستیٰ موجب -
 دلہند۔
 = دلِ خوش : ذہن صفت۔ سر ہو۔ خوش۔
 خوش مزاج۔
 = دلِ خوش گزرت : راضی کرنے۔ خوش
 کرنے۔ ریجھائے۔ ہان کی راضی کرنے۔
 = دلِ دار : دلدار : ذہن صفت۔ دل رکندو۔
 دل وارو۔ دل کی وٹندو۔ پیارو۔ دلبر۔ محبوب۔
 معشوق۔ جانی۔ یار۔ سچے۔ منوہتر۔ دلچسپ۔
 کشش کندو۔
 = دلِ داری : دلدار : یون : ت۔ دلا سو۔
 آسو۔ تسلی۔ دلبری۔ تسکین۔ ہمدردی۔
 ڈی۔ آت۔ ہرچائی۔
 = دلِ داری یون : ڈین : ت۔ تسلی یون ڈین۔
 ڈی ڈین۔ آت ڈین۔ ہمت ورائے۔
 = دلِ دہلی : ہر رکٹ : کوڑو آسو
 رکٹ۔ اجائی آسید رکٹ۔ دلچاہ کرنے۔ تسلی
 کرنے۔
 = دلِ دک : دک : کرت : دل ڈڑکے۔
 = دلِ دیک : کرت : دل مضبوط کرنے۔
 دلہا جی تکلفن کان لہ گھرائے۔ مستعمل۔
 مزاج بنجے۔
 = دلِ دکتائی : رنج ڈین۔ ڈکوٹے۔ صدمو
 رائے۔ آزارے۔
 = دلِ دکت : غم ٹین۔ افسوس ٹین۔ رنج ٹین۔
 تکلیف ٹین۔
 = دلِ دکی : ہر رکٹ : دلچاہ کرنے۔
 = دلِ دوز : دلہوز : دل تہی اثر کندو۔ دل
 کی چپندو۔ دل کی سپندو۔ دل کی قاسائے وارو
 جگر دوز۔ تکو۔
 = دلِ دھل : خوف کرنے۔ بچے۔ دل ڈڑکے۔
 بی ہمت ٹین۔
 = دلِ دھار : دل وٹے۔ راضی کرنے۔
 ریجھائے۔ پیرائے۔
 = دلِ ڈک : دل جو ڈکے۔ دل جو ڈک
 ڈک کرنے۔ دل لڈن۔ دل ٹیڑکے۔ دل کٹینے
- (کنہن خوف یا صدمی سبب)۔
 = دلِ دیر : ت۔ دلا سو۔ ڈی۔ تسلی۔ آسو۔
 تھیک۔ دلدارے۔ آت۔ آرام۔ اطمینان۔ فرحت۔
 راحت۔ تسکین۔
 = دلِ دیر : حوصلو یا دل جی کشادگی کی
 آزمائے۔
 = دلِ دیر : دیر : دیر : دیر : عاشق ٹین۔ دل
 قاسائے۔ محبت کرنے۔
 = دلِ دیر : ہر رکٹ : دلچاہ کرنے۔
 تسلی کرنے۔
 = دلِ دیر : دیر : دیر : ذہن صفت۔ دل چکیندو۔
 دل کسیندو۔ دل کی موہیندو۔ دل کی گدگد
 کندو۔ دل کی خوشی ڈیندو۔ پیارو۔ پریہن۔
 دلبر۔ معشوق۔
 = دلِ دیر : ت۔ دل جی کشش۔ محبت۔
 دلبری۔ معشوقی۔
 = دلِ دیر : دل کی ریہے : دل کی ریہے۔ دل کی نچے۔
 دل کی ریجھائی قبضی ہر کوٹ۔
 = دلِ زد : ذہن صفت۔ غم زدہ۔ مایوس۔
 غم زدہ۔
 = دلِ ستار : دل ستار : ذہن صفت۔ دل کی
 خوش کندو۔
 = دلِ ستار : دل ستار : گیسو : خوشی۔
 خورمی۔
 = دلِ ستان : کرت : خوشی مان کرنے۔
 شوق مان کرنے۔ خیال مان کرنے۔
 = دلِ ستان : لکٹ : وسھ ہر آچے۔ یاد گری
 آچے۔ یاد آچے۔ ہری آچے۔ اعتبار ہر آچے۔ ہنٹن
 مان لکٹ۔ معلوم کرنے۔ سچ پالٹن۔ صحیح
 سمجھنے۔ برابر ٹین۔
 = دلِ ستان : ذہن صفت۔ دل کسیندو۔ دل جو
 چور۔ معشوق۔
 = دلِ ستار : دل جلے۔ افسوس ٹین۔ ڈک ٹین۔
 حسہ ٹین۔
 = دلِ سوخت : ذہن صفت۔ دل سڑیل۔ صدمو
 آیل دل۔

- دل سوڙهي ڪرڻ؟ ڪنجوسي ڪرڻ -
ڪنجوسائي ڪرڻ - ڪنجوسائپ ڏيکارڻ -
بي همت ٿيڻ .
- دل سوڙو ۽ دل سوڙو : ذ. صفت . دل
جلائيندڙ - دل کي ساڙيندڙ - دل پيچائيندڙ -
دردانگيز - دل گدا - رقت انگيز .
- دل سوڙي ۽ دل سوڙيئون : ٺ. دردمندي -
غمخواري .
دل سڀڻاڙهه : ذ. [ف سي = ٽيمه + ڀاره = ٺڪر]
ٽيمه ٺڪرا ٿيل دل - سخت مجروح دل - شڪستہ دل .
- دل شاد ۽ دل شاد : ذ. صفت . دل کي
خوش ڪندڙ . خوش - سرهو - مڱڻ - خورم .
- دل شاد ڪرڻ : خوش ڪرڻ - مسرور
ڪرڻ .
- دل شاهيدي نه ڏيڻ : اعتبار نه اچڻ -
پرو سو نه اچڻ .
- دل شڪستہ ۽ دل شڪستہ : ذ. صفت .
دل ٽٽل - پڇل دل - بي وس - لاچار - مرضي
خلاف - نااميد - مايوس - ناراض - رنج - غمگين .
- دل شڪستہ ۽ دل شڪستہ : ذ. صفت .
پڳيءَ دل وارو - نااميد - بي دل . ناراض - رنجيده -
آداس .
- دل شڪستہ ٿي : اما آميدي - دل شڪني -
بي وسي - لاچاري .
- دل شڪستہ ٿي : ٺ. دل پيچڻ جي حالت -
لابرادي - نااميدي .
- دل شڪستہ : ذ. صفت . وڏي دل وارو -
ڪٽليل دل وارو - ٿيڻدڙ دل - خوشيءَ سان
ڀريل دل .
- دل فروز : ذ. صفت . روشن دل وارو .
- دل قريب ۽ دل قريب : ذ. صفت .
دل کي لڳندڙ - موهيندڙ - پائيندڙ - رڳههائيندڙ .
- دل فير بيبي ۽ دل فير بيبيون : ٺ. دل
پائڻ جي حالت - عاشقي - ڀريت - چاهنا .
- دل فگار ۽ دل فگار : ذ. صفت . ٿل دل
وارو - آداس - غمگين - آهائڪو - عاشق .

- دل ڦاٽڻ : ڪنهن ڏک واري ڳالهه ٻڌڻ
سبب دل جو قابو ۾ نه رهڻ .
- دل ڦاسڻ : عاشق ٿيڻ - مائل ٿيڻ .
- دل ڦٽجڻ : ڏڪارو ٿيڻ - غمزدہ ٿيڻ -
دڪائڪ ٿيڻ - عاشق ٿيڻ .
- دل ڦيرڻ : بيزار ٿيڻ - ڏيو سبب توجہ نه
هجڻ . آلتِي جو خيال ٿيڻ - دل ڦري وڃڻ - دل
ماندي ٿيڻ - دل ڪڇي ٿيڻ .
دل ڦيرائڻ : بيزار ڪرڻ . ٻي رخ ڪرڻ -
برغلانڻ .
- دل ڪباب ٿيڻ : دل کي تمام گهڻو رنج
پهچڻ - دل سڙڻ - دل پيچڻ - الدڙ جلدڻ .
- دل ڪٽجڻ : دل ڪياري ٿيڻ - دل ۾
بدائي ٿيڻ - دل ۾ ڪدمور ٿيڻ .
- دل ڪٽي ٿيڻ : ڦٽي ٿيڻ - آلتِي اچڻ -
آپڻو ٿيڻ - اوڪارو ڏيڻ - ڪراحت ڏيڻ - طبيعت
خراب ٿيڻ - ارج ٿيڻ . آڙوڪا اچڻ - بچان لڳڻ .
- دل ڪٽڻ : خواهش ڪرڻ - ڪٽي ٿيڻ -
بي چين ٿيڻ - دل ڀرجي اچڻ - روح جو ريلو ٿيڻ -
سيڪڻ - چيڪيون ڏيڻ . آڪٽڊجڻ - آٽپا آٽلڻ -
دل هڙجڻ - آسڪائڻ - ٽوڙڻ . وياڪل ٿيڻ .
- دل ڪٽڻ : همت ڪرڻ - جرأت ڪرڻ -
بهادري ڪرڻ . سخاوت ڪرڻ - دل گهٽڻ .
- دل ڪٽو ٿيڻ : غم ڪرڻ - افسوس ڪرڻ -
رنج ڪرڻ . جلد - پچڻ - سڙڻ (دل) .
- دل ڪٽڻ ۽ دل ڪٽڻ : ذ. صفت . دل کي
چڪيندڙ - موهيندڙ - پائيندڙ - سهڻو - خوشنما -
دلپسند - حسبي .
- دل ڪٽڻ : ذ. صفت . دل کي ڪوليندڙ -
فرحت ڏيندڙ - دل روشن ڪندڙ .
- دل ڪٽي ٿيڻ : بيزار ٿيڻ - رنجيده ٿيڻ .
- دل ڪوسي ٿيڻ : ڏک ٿيڻ - ارمان ٿيڻ .
- دل ڪوسي ڪرڻ : ناخوش ڪرڻ -
ناراض ڪرڻ - بدگمان ڪرڻ .
- دل ڪوسائينجڻ : سست ٿيڻ - بي همت ٿيڻ .
ارمان ٿيڻ .

- دل کٽي ٿيڻ: ڪڪ ٿيڻ - نااميد ٿيڻ -
بizar ٿيڻ - خفي ٿيڻ - آتو ٿيڻ - مزو نه اچڻ -
- دل کٽڻ: دل جو حجاب لهڻ - سمجهه ٿيڻ -
- دل کٽيل: ڪڍيل: ذ - صفت -
وڏيءَ دل وارو - ڪشاده دل - فراح دل - سخي -
دانا - ذاتار - فياض -
- دل کٽيل: پٽا ڪشاديءَ هٿن: دانا يا
دولھه هئڻ -
- دل کولڻ: ڪجهه ظاهر ڪرڻ - حال پٽائڻ -
اندر جو احوال ڏيڻ -
- دل کولبي: ظرف - چمگيءَ طرح - بخوبي -
بهي ڌڙڪ -
- دل کي اوڙڻ: دل کي لڳڻ - دل سان لڳڻ -
ساء اچڻ -
- دل کي دل جي ڪشش ٿيڻ: پيار ڪرڻ
واري کي پيار ڪرڻ -
- دل کي ڌڪو آڻڻ: ارمان ٿيڻ - دل جو
کاٻڏاڻو ٽٽي پوڻ -
- دل کي لڳڻ: پياد آڻڻ - پياد پوڻ -
دل تي اثر ٿيڻ - يقين ٿيڻ - پڪ ٿيڻ - دل
سان لڳڻ -
- دل کي هٿ هٿڻ: دل کي مضبوط ڪرڻ -
ڌڪ جي وقت صبر ڪرڻ - رضا تي راضي رهڻ -
- دل گائون: مائون ٿيڻ: دل ۾ ريشان
ٿيڻ - دل خراب ٿيڻ - ڳڻتيون کائڻ - انتظار
۾ رهڻ -
- دل گداز: ڪڍيل گداز: [ف] گداختن
= پڪهارڻ [صفت] دل ڳاريندڙ - دل پڇائيندڙ -
رجائيندڙ - ڌڪوئيندڙ -
- دل گدجڻ: ميلاپ ٿيڻ - همراز ٿيڻ -
- دل گير: ڌڪ ڏيڻ - گير: ذ - صفت - آداس -
مايوس - مٽل - آٻاڻڪو - ڌڪي - غمناڪ -
شڪيستو - ڌڪوئل - رجابل - ايڏايل - ڌڪ
پريو - سوگي - ڌڪڊاڪ - ڌڪ جهڙو - مغموم -
غمگين - حيران - ڀرپشان -
- دل گيرائي: ڌ - دل گيري - غمگيني -
- دل گير: ٿيڻ: آٻاڻڪو ٿيڻ - مايوس ٿيڻ -
نااميد ٿيڻ - هٿ ڇڏي ڏيڻ -
- دل گير: ڪرڻ: نااميد ڪرڻ - مايوس ڪرڻ -
آٻاڻڪو ڪرڻ -
- دل گير: هٿڻ: مايوس هئڻ - نااميد هئڻ -
خفا هئڻ - آٻاڻڪو هئڻ -
- دل گيري: ڌ - آفسوس - ڌڪ - غم -
غمگيني - غمي - سوگ - ڀرپشاني - لاچارِي -
مٽل لائي -
- دل گهر: يو ڪڍيل گهر: پٽا: صفت - مرضيءَ
موجب - خواهش موجب - دل تي - گهريل -
پسنديده - پيارو - محبوب -
- دل لاهڻ: همت هارڻ - دل ٽٽي ڪرڻ -
ڳڻتي ڪرڻ - اميد آسرو هلڻ -
- دل لاهي: هٿ ۾ ڪرڻ: دل شڪستو
ٿيڻ - دل ٽٽي ڪرڻ - ڊپ ٿيڻ -
- دل لائڻ: ڇت لائڻ - خيال ڏيڻ - محبت
ڪرڻ - عشق ڪرڻ - ڪنهن ڪم سان دل لائڻ -
دل و جان سان ڪم ڪرڻ -
- دل لڳائڻ: لاڳاپو ڳنڍڻ - محبت ڪرڻ -
عشق ڪرڻ - فدا ٿيڻ - ڪو ڪم ڌيان سان ڪرڻ -
سچيءَ دل سان ڪرڻ - چاهه وٺڻ -
- دل لڳڻ: طبيعت جو مستو: ٿيڻ - روح
جو ريلو ٿيڻ - چاهه ٿيڻ - شوق پيدا ٿيڻ -
محبت ٿيڻ - عشق ٿيڻ - قرب پيار ٿيڻ -
- دل لڳي: ڪڍيل لڳي: ڌ - پيار -
قرب - عشق - موهر - پيوند - مسخري - چرچو - ڪيل -
ڀوڪ - گهڙو -
- دل لوڏو کائڻ: شڪ پوڻ - گمان پوڻ -
- دل لوڏو نه کائڻ: پڪ هئڻ - ڳڻتي نه
هئڻ - يقين هئڻ - خوف نه رکڻ -
- دل لوڙهڻ: همت هارڻ - بي همت ٿيڻ -
همت وڃائڻ - دل شڪستو ٿيڻ - دل لاهڻ - سنهرو
چوڙڻ - غمگين ٿيڻ -
- دل لھڻ: همت ڇڏڻ - نااميد ٿيڻ - آسرو لاهي
ڇڏڻ - ڪنهن واقعي کي اڳواٽ سھڻ (ت) - منجهه لهڻ -

- دل ۾ گهر ڪرڻ: دل ۾ ويهڻ - دل تي اثر ڪرڻ - پسند آڻڻ. پاڻ کي وٺائڻ - بي جي دل وٺڻ. ليکي ڪرڻ.

- دل ۾ گهڙڻ: دل تي اثر ڪرڻ - دل ۾ ويهڻ. پسند آڻڻ.

- دل ميلڻ: دلين جو گڏجڻ. ڪنهن سان ڏاڍي محبت ٿيڻ.

- دل من پچڻ: پاڻ سان صلاح ڪرڻ - دل ۾ خيال ڪرڻ - سوچ وڃڻ ڪرڻ. خيال ڪرڻ. ڳڻ ڳوت ڪرڻ - اڳ ٻيو ڄاڻڻ.

- دل ۾ وڃهڻ: ڪنهن ڳالهه کي دل ۾ پيدا ڪرڻ. خدا جي طرفان الهام ٿيڻ. ياد رکڻ - مغز ۾ ڳالهه ويهائڻ.

- دل موهڻ: دل لٽائڻ.

- دل مڀري ٿيڻ: قلب ڪارو ٿيڻ - اندر پليد ٿيڻ - دل ۾ دغا هڻڻ - دل ۾ شڪشها ڄاڻڻ.

- دل مڀري ڪرڻ: نيت بد ڪرڻ.

- دل نه ٻولائڻ: اعتبار ۾ ڳالهه ٿي نه اچڻ.

- دل نشيبن: ذ. صفت. دل ۾ ويهندڙ - دل ۾ گهر ڪندڙ.

- دل نشيبن ٿيڻ: دل ۾ ويهڻ - دل تي چڻ - ياد ٿيڻ.

- دل نشيبن ڪرڻ: دل ۾ ويهائڻ - ذهن لشون ڪرڻ - دماغ ۾ ويهائڻ. چڱيءَ طرح ياد ڪري ڇڏڻ. دل ۾ جمائڻ.

- دل نشيبن ٿيڻ: دل ۾ ويهڻ ۽ وڃهڻ جي حالت.

- دل نئيڙي ٿيڻ: نااميد ٿيڻ - مايوس ٿيڻ. ناڪامياب ٿيڻ - گهٽپرائڻ - مست ٿيڻ. دل لاهڻ - مونجهارو حاصل ٿيڻ.

- دل نئيڙي ڪرڻ: بي همت ٿيڻ - مست ٿيڻ. ڪنجوس ٿيڻ - مڪي چوس ٿيڻ.

- دل نواز ۽ دل نواز: ذ. صفت. روح کي آرام ڏيندڙ - دل خوش ڪندڙ - محبوب.

- دل ۾ اچڻ: خيال ٿيڻ - ياد ٻوڻ - ياد اچڻ - ڪنهن ڳالهه جو دل ۾ تصور اچڻ.

- دل مٽارڻ: نفسياتي خواهش کان دل کسي روڪڻ - طبيعت کي ڪنهن شوق کان هٽائڻ.

- دل مٽائڻي ٿيڻ: دل جو ڪيچ ڪيچ ڪرڻ. مولچهر ٿيڻ. بي آرامي ٿيڻ.

- دل ۾ آسنگ آڻڻ: دل ۾ جذبات پيدا ٿيڻ - دل ۾ ولولا جاڳڻ - دل تي عجب قسم جي ڪيفيت طاري ٿيڻ.

- دل ۾ پيرم وجهڻ: دل ۾ رحم پيدا ٿيڻ - باجهه پهچي وڃڻ - ترس کائڻ - قياس ڪرڻ - مهربانيءَ لاءِ آماده ٿيڻ.

- دل ۾ ٿيڻ: خيال ٿيڻ. ڏک ٿيڻ. ارمان ٿيڻ.

- دل ۾ جاء ڏيڻ: پاڻ وٽ آڻڻ - وڏي حُب سان آڻڻ.

- دل ۾ جاء ڪرڻ: دل تي اثر ڪرڻ - دل ۾ ويهڻ.

- دل ۾ چڻ: دل تي اثر ڪرڻ.

- دل ۾ چور ويهڻ: بدگمان ٿيڻ - شڪ ٻوڻ - دل ۾ فرق ٻوڻ.

- دل ۾ رکڻ: ليڪل رکڻ - گجهو رکڻ - مخفي رکڻ. ظاهر نه ڪرڻ - نه سڳڻ.

- دل مرڻ: سڀني خواهنشن تان دل ڪڍي وڃڻ.

- دل ۾ ڪرڻ: ڏک ڪرڻ - ارمان ڪرڻ - غم ڪرڻ. ويچار ڪرڻ - خراب محسوس ڪرڻ. ڪاوڙ ڦارڻ - غصو ٿيڻ - ڪاوڙ ڪرڻ - ناراض ٿيڻ. دل سان هٽائڻ - ياد ڪرڻ - دل ۾ ٿيڻ. دل ۾ ڪٽ هڻڻ: اندر ۾ پچڻ - جٽڻ - سڙڻ.

- دل ۾ ڪٽڻ: دل ۾ ويهڻ وڃڻ - دل ۾ گهر ڪرڻ - دل تي اثر ڪرڻ - دل ۾ گهڙڻ. پسند آڻڻ.

- دل ۾ ڪيڙ هڻڻ (ت): ڳهٽي ٿيڻ - بي ايماني ٿيڻ - آکو ٿيڻ.

= دل وارو ۽ دل وارا: ذ. صفت. دل جو.
 دل کسي وٺندڙ. بهادر. دلير. سور مو. سور هي.
 سخي. فياض. ڏاتار.
 = دل وٽان: طرف. چاهه موجب. مرضيءَ
 موجب هئڻ. من گهريو.
 = دل وٽان هئڻ: مرضيءَ مطابق هئڻ. دل
 کي وٺڻ. دل پسند هئڻ.
 = دل وٽي: ڪنهن جي دل پنهنجي طرف
 مائل ڪرڻ. راضي ڪرڻ. خوش ڪرڻ. چٽ
 ٻڌڻ. پير پائڻ. ڏاڍاڻي. رڳهائڻ. ناز برداري
 ڪرڻ. همدردي ڪرڻ. مرضي رکڻ. دل جوئي
 ڪرڻ. پيار ڪرڻ. سوهڻ. عاشق ڪرڻ.
 بهادر ڪرڻ.
 = دل وٽان: ث. من ۽ بدن. تن ۽ من.
 جند جان. ساهه. هساهه. هر طرح.
 = دل وٽان سان: نهايت خوشيءَ سان. شوق
 سان. بخوبي. سچيءَ دل سان. سچائيءَ سان.
 صاف نيت سان.
 = دل وٽ ساڻ: ذ. سمجهه ۽ فهم. عقل ۽
 ادراڪ.
 = دل وٽائين: همت ٻڌائين. دلپير ڪرڻ.
 واهه واهه ڪرڻ. پڙڪي ڏيڻ. شاباس ڏيڻ.
 هٽاڪي ڏيڻ.
 = دل وٽن: همت اچي وڃڻ. فراخ دل ٿيڻ.
 گستاخ ٿيڻ.
 = دل وڌي وڃڻ: غرور اچي وڃڻ. وڏائي ٿيڻ.
 = دل وسائڻ: رنجيده ٿيڻ. مايوس ٿيڻ.
 دل مڙهه ٿيڻ.
 = دل وٺندڙائين: دل خوش ڪرڻ (مشغول
 ڪرڻ). دل سان ٻي طرف ڌيان ڦيرڻ. غم ڌارڻ.
 = دل وٺڻ: دل جو لاڙو ٿيڻ.
 = دل وٺڻ دؤر ڪرڻ: وري ساري ڇڏڻ.
 = دل هٽائجي: وڃڻ. برخلاف ٿيڻ. مقابل ٿيڻ.
 دل شڪستو ٿيڻ.
 = دل هٽي: دل کٽي ٿيڻ. بيزار ٿيڻ. شوق لهڻ.
 شوق ڀڄڻ. نفرت ٿيڻ.

= دل هيچڻ: دل گهڙڻ. دل لڳڻ. ويساهه.
 اچڻ. اعتبار اچڻ.
 = دل هٽي: ذ. دل ڏيڻ هئڻ.
 = دل هول ۽ دل هول: ذ. ڊپ. خوف.
 خطرو. انديشو. گمان. شڪ. وسوسو. گهٽي.
 گهٽپراحت. ماند ڪاڻي. پيچيني. آند ماند. سوداءِ.
 ماليخوليا. خفقان. بي همتي. نرسن جي ڪمزوري.
 نااميدي. پریشاني. آسائي. دلگيري.
 = دل هول ٿيڻ: سخت پریشان ٿيڻ. ماليخوليا
 جو مرض ٿيڻ. گهٽي ٿيڻ.
 = دل بهير ۽ دل بهير (ت): ذ. صفت. دلڪير.
 غمگين.
 = دل ٿي دل ٿي: طرف. اندر ٿي اندر ٿي.
 منجهه ٿي منجهه. مخفي طرح. راز ٿي. گهٽجي طرح.
 = دل ٿي ۽ دل ٿي: ذ. صفت. دل جو. دل وارو.
 جاني جگري. حب وارو. قرب وارو. ٻارو.
 دل تي. مرضيءَ تي.
 = دل ٿيڻ: طرف. دل سان. جان سان. پنهنجي
 مرضيءَ سان. دل ٿيڻ. دل کان. دل مان. دلئون.
 = دل ٿيڻ: [دل خام] دل شڪست. ڪڪر.
 = دل ٿيڻ ٿي ٿي ٿي: دل شڪست ٿي ٿي ٿي.
 ڪڪر ٿي ٿي.
 = دل ٿيڻ: طرف. دل سان. مرضيءَ سان.
 رضا خوشيءَ سان. دل ٿيڻ. دل مان. دلئون.
 = دل ٿيڻ ٿيڻ: طرف. وڏي خوشيءَ
 سان. دل جان سان. دل جي صدقي ۽ سچائي سان.
 = دل ٿيڻ ٿيڻ: طرف. دل ٿيڻ. رضا خوشيءَ
 سان. مرضيءَ سان. خود خيال. دل جان سان. وڏي
 حب سان. قرب سان. چاڻي وائي. سمجهي ٿيڻ.
 = دل ٿيڻ ٿيڻ: پنهه ٿيڻ. خيال ڪرڻ.
 گهٽيون ڪاڻي.
 ● دلا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
 ● دلا ۽ دلا: ذ. صفت. سن. دلا ٿيڻ.
 پيارو. لاڙو. سسوق. ٿ. دلا ٿيڻ.
 دلا ٿيڻ.

— دلاوړي څ دلاوړي ټون: ټ. شجاعت — بهادري. جوانمردي. جرأت. دليري.
● دلاوړي ټون: اسم خاص. تعلقي جيڪب آباد
م ټڪ ديهه جو نالو.
● دلبر: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
● دلبر ڇ دلبر: ڏ. [ف. دل + بردن =
کڻڻ جو امر] دل کڻي ويندڙ. دل کسي ويندڙ.
محبوب. معشوق.
● دلبر لک: (ټ): اسم خاص. چاچري پيرسان
سرڪاري ٽاڪو يا حدبندي لاءِ کوڙيل نشان.
● دلپن: مصدر. [سن. دلپ = دلبو] فريڻ.
ٺڳڻ. دغا ڏيڻ. دلبو ڏيڻ.
— دلبو ڇ دلبو: ڏ. [سن. دلپ] دولاب.
دغا. ٺڳي. چل. ترڪت. گهاٽ. ڪوٽ.
ڪيٽ. مڪر. ڏٺو. فريب. ڏٺو. ڏوڪو.
ويساھ. گهاٽي. اڪهمندي. بازي. بهيچ. هڪين
قاسائن لاءِ ڪنن مان جڙيل هڪي. باز کي شڪار
تي هيرائڻ لاءِ ڏور م ٻڌل ڪالو يا ڪوڙ جا
ڪنپ (جن تي باز سٽون ڏيندو آهي). بلبل
کي ڏنل ڪاڏو. پيٽي. پٽو.
— دلپائي ڇ دلپائي: ڏ. صفت. دلبو
ڏيندڙ. فريب ڏيندڙ. ٺڳي ڪندڙ. دغا باز.
ڏوڪي باز. ڏٺائي. ڪهٽيو. دغاخور. چل باز.
ترڪتي. گهاٽو. ڪوٽو. فريبي. ڪوڙو. لڇو.
نل. ٺيٺائي.
— دلپو ڏين: ٺڳي ڪرڻ. دغا ڪرڻ. چل
ڪرڻ. ترڪت ڪرڻ. فريب ڪرڻ. ڏوڪو ڏيڻ.
● دلپائي ڇ دلپائي: ڏ. گچي م پائڻ جو
هڪ زيور. پٿر جو هڪ قسم (جو سوراخ ڪري
ڏاڳي م هڻي گچي م ٻڌبو آهي).
● دلپري: اسم خاص. تعلقي ميرپورخاص م
هڪ ديهه جو نالو.
● دل بهيچ: ڏ. ڪل جو هڪ قسم.
● دلچي ڇ وارو: اسم خاص. جبل جو نالو.
● دلچند: اسم خاص. تعلقي موري م هڪ
ديهه جو نالو.

— دلاسو ڇ دلاسا: ڏ. ڏي. آسو. دلچاء.
تسلي. تسڪين. آئت. دلداري. همت.
فرحت. آرام.
— دلاساڻي ڇ دلاساڻي ټون: ڏ. صفت. فقط
دلاسا ڏيندڙ.
— دلاسو ڏيڻ: تسلي ڏيڻ. تشفي ڏيڻ.
همت ٻڌائڻ. آئت ڏيڻ. دلداري ڏيڻ. خاطري
ڏيڻ. دل وڌائڻ. هوشداري ڏيڻ. ڪم ڪرڻ جو
وعدو ڪرڻ.
● دلاسي جي بک ٽه هڻڻ: رڳو هاڻو هاڻو
ڪرڻ پر ڪجهه نه ڪرڻ. ڪوڙا وعدا ڪرڻ.
ٿال منول ڪرڻ. ڪوڙا دلاسا ڏيڻ.
● دلال ڇ دلال: ڏ. [ع. دل] = من
اڳواڻي ڪشي. رستو ڏيکاريندڙ. وات لائيندڙ.
خريدار ۽ وڪندڙ جي وچ م سودو ڪرائيندڙ.
سودو ناهيندڙ. گماشتو. آڙهيو. پلاوڻو. ٻن جي
وچ م ڳالهائيندڙ. ٽيپاڪر. وڪيل. ٺاڻي. گراڪ
قاسائيندڙ. سؤدي باز. آصيل. ڪٽڻ. ويڇوڻو.
پڙوو. دلو.
— دلالي ڇ دلالي ټون: ټ. دلال جو ڪم.
پلاوڻي. ٽپاڪري. ٺاڻشي. سؤدي ڪرائڻ جي
عيوض وڪندڙ ۽ خريدار کان مليل معاوضو.
ڪجهه سيڪڙو جو خريده فروخت جي عيوض ڏبو
آهي. دستوري. آجورو. ڪميشن. پلاوڻ. ڪنايت.
حرام جي ڪمائي. پڙوت.
— دلالي ڪرڻ: ڪميشن وٺڻ. آجورو وٺڻ.
پڙوت جي ڪميشن وٺڻ.
● دلالت ڇ دلالت ټون: ټ. [ع. دل].
هن سونهون ڪيو. هدايت. راهنمائي. نشان.
علامت. ٻٽو. آثار. آهڃاڻ. دليل. ثابتي. شاهدي.
— دلالت ڪرڻ: دليل هجڻ. ثابتي هجڻ.
● دلان: اسم خاص. ڏاڙهياڙي جبلن مان وهندڙ
هڪ نئين جو نالو.
● دلاو ڇ دلاو: ڏ. صفت. [ف. دل +
آوردن = آڻڻ] دل وارو. چاڻي ۽ وارو. همت وارو.
دلير. بهادر. شجاع. سؤرمو. جوانمرد. سؤر هٿ.

● دٺڻو: ذ. [ع] لغوي معنيٰ ڏول يا ڊلو. اسم خاص. آسمان جو يارهون برج - ڪٽپ (ڪٽپ).

● دٺو ڊلا: ذ. صفت. [ع] دٺل جي بگڙيل صورت [دٺلي ڪندڙ - ڀڄڻو - پڙو - ٻانڊي - ڪٽڻ - پڙو وٺندڙ - بي غيرت - دٺل - ڪنچر - ڇاڙو - چور - بد معاش - بد افعال - دغاڻي - فريبِي. (ث. دٺي ڊلا ڏيئون).

● دٺو ڊلا: ذ. [ع] دٺو = ڏول يا ڊلو هڪ ٻائي رکڻ لاءِ مٿي جو ٿالو - ڪهڙو - لنڊو مٺ. (ث. دٺي ڊلا ڏيئون).

- دٺا پٽڻ: خدمت چاڪري ڪرڻ. ٻئي جي ٻارن ڪوشش ڪرڻ يا مدد ڏيڻ.

- دٺي ڊلا ڏيئون: ث. ننڍو ڊلو - ڪهڙي - ننڍي مٺي.

- دٺي پٽڻ: شاديءَ رات جو دٺي پٽڻ جو سٽوڻ ڪرڻ.

● دٺو ڊلو: اسم خاص. تعلقي آهاوڙي ۾ هڪ ڊيھ جو نالو.

● دٺو ڊلي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو. (اڪثر حيدرآباد ضلعي ۾).

● دٺو ڊوچا: صفت.

● گهٽيو - ڊل - ڊيرو - جهجهو (ل. ق). (ذ). مٽيو - ڪاڇ - ڪورو - ڪورو - سٽ رڇي. (ث) لڙاڪت - لڙاڪ مڙاجي - نازڪي، لطف - نفاست - مٽوڪت (ل).

جيئن، ڊان ڊلوچا دل وٺيا، وٺي راضي ٿي (شاه).

● ڊلو ڊيرو: اسم خاص. تعلقي ماٺليءَ ۾ هڪ ڊيھ جو نالو.

● ڊلهن ڊلهن ڏيئون: ث. [سن - ڊلهن] ڪٽوار - ڪٽوار - وٺي.

● ڊلهيڙو ڊلهيڙو: ذ. صفت. غمگين - دلڪير.

● ڊلي: اسم خاص. تعلقي فيض ڪنج (رياست خيرپور) ۾ هڪ ڊيھ جو نالو.

● دٺڻ لاءِ: اسم خاص. (ع) اسڪندريه جي حاڪم کان حضرت مقبول صلي الله عليه وسلم جن کي تحفه طور مليل هڪ خچر جو نالو (جا وري حضرت علي ڪرم الله جن کي ملي). ذوالجناح. گهوڙي جي شڪل جو هڪ تعزیه.

- دٺڻ لاءِ سوار: ذ. حضرت علي ڪرم الله وجهه جن جو لقب.

- دٺڻ لاءِ ڪيڏن: اهل تشيع جي دستور موجب مسجده ۾ جي ائين تاريخ حضرت امام حسين عليه السلام جي شهادت جي يادگيريءَ ۾ سينگاريل گهوڙو گهمائڻ.

● دٺڻ لاءِ ٽلاڻي: اسم خاص. جسڪاڻي بلوچن جو هڪ قبيلو.

● دٺڻ لاءِ دائيرو: اسم خاص. تعلقي سانگهڙ ۾ هڪ ڊيھ جو نالو.

● دٺڻ لاءِ: اسم خاص. [انگ. ڊالڻين: ع. ڊالڻين] ما، واديءَ مچيءَ جو هڪ قسم.

● دٺڻ لاءِ: ذ. (ع) آڳوڻن جي ٽڪرن مان ٺهيل فقيراڻو چوغو - فقير جو لباس - چتين لڳل جبو - گودڙي - خرقو - جيئن

"دٺڻ لاءِ دل کي لائڻ ڪونه لباس" (روح).

آدامي فقيرن جي مٿي ۾ پائڻ جو چهنيدار ٽوپ - ڪلنگيدار ٽوپي - ڪلاه.

- دٺڻ لاءِ پوش: ذ. صفت. گودڙي پوش - گودڙي پائيندڙ درويش - گودڙي فقير - گودڙي پوش - دٺڻ لاءِ جو ڌاڳو: ذ. جاڳو.

● دلڪي: اسم خاص. تعلقي ٽنڊي الهيار ۾ هڪ ڊيھ جو نالو.

● دٺڻ لاءِ دٺڻ لاءِ (ت): ذ. صفت. وڏو لڇ - ڪاڻڪو - ٽڳڻ - چالاڪ - بد معاش.

● دٺڻ لاءِ: مصدر. [سن. دل = ڌڻ] ڌڻ (آنءِ دال وغيره) دال بڻائڻ - ڌڻ - ڪنات - تباه ڪرڻ - برباد ڪرڻ.

● دٺڻ لاءِ ڊلهن ڏيئون (ت): ث. هارين جي جهنگ هٿن جو اوزار - ڪهي (ل).

ذئل شاهدي. حُجّت. سمجھائي. ويچار. خيال -
رايو. گمان - وهر. جيئن
"درياهه جي دليل، لوڙهي لهوارا ڪئا"
(شاه).

آسرو - ڏيڻ - وسيلو. ڏک - فيڪر - انتظار.
= دليل بازي ڪرڻ: بحث مباحثو ڪرڻ.
= دليل پيش ڪرڻ: ثابتي پيش ڪرڻ -
ثبوت ڏيڻ.

= دلييل ڏيکارڻ: ويچار ڪرڻ - خيال
ويڙهڻ - سوچڻ - سمجھڻ. شڪ ڪرڻ. دماغ ۾
اجائي ڳالهه ويهي وڃڻ. جيئن
"تي ڏوڙائي دليل پنهنجو ماڙهو موڪليو"
(شاه).

بحث ڪرڻ - مباحثو ڪرڻ.
= دلييل قاطيع: ث. آخرين ثابتي - لڳيرو
ڪندڙ ثابتي - صاف ثابتي.

● دلييل ڏيڻ: اسم خاص. تعلقي سڪرنڊ ۾
هڪ ديهه جو نالو.

● دلييلو ۽ دليلا: ذ. [ع. دلييل =
سونهون] آئن جي هڪ سنج جو نالو (جو تليي
يا چڙهي والڪر ٿئي، جيڪڏهن آڻ ڪسي ٻڌل
هوندو آهي ته آڻ جي گهر ٿي وڃڻ تي ڏئي
کيس يڪدم الهي آواز وسيلي ڳولي لهندو آهي).
ڍانڍي پکي جو هڪ قسم (ت).

● دمر: ذ. (ع) خون - رت - لَهو - لوهو.

● دمر ۽ دمر: [ف]: ذ. ساهه - جيءُ - جان -
پراڻ - سانس - جِيءُ - حياتي - زندگي - روح -
چوڻو - عمر - جِيءُ - آتَمَا. ساهه يعني پنهنجي
جان، جنهن ۾ ئي محبوب موجود آهي، جيئن
"دمر نه سڃاڻن، دانهون ڪن مٿن جن"
(ف).

هڪ دفعو ساهه ڪڍڻ جي حالت - ساهه - سانس.
درياهه جو ساهه - درياهه جي ڦٽوڪ. درياهه جي
چڪ (سهڻي ڪر). جيئن

"دهشت دمر درياهه ۾، جت هيٺ هلاچو"
(شاه).

● دلي ۽ دليون (ت): ث. مستي وقت
آڻ جي وات مان نڪتل ماس جي ٿيلهي.

● دليبادلي: ظرف. ڪٺيو ڪٺايو - ظاهر ظهور -
شاهه. شاهوڪاري - پتري پٽ - صاف صاف -
دريندادي - ڪولي ڪولي.

= دليبادلي چوڻ: ڪٺيو ڪٺايو چوڻ -
پتري پٽ چوڻ.

● دليپوٽا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو
(اڪثر حيدرآباد سنڌ ۾).

● دليپوٽا: اسم خاص. تعلقي نوشهري ۾ هڪ
ديهه جو نالو.

● دليچي: اسم خاص. تعلقي بدين ۾ هڪ
ديهه جو نالو.

● دلير ۽ دلير: ذ. صفت. [ف] وڏي دل وارو -
چاتيءَ وارو. همت ڀريو - جرأت ڀريو - ويڙو -

بهادر - سورمو - سورهمي - بهلوان - جوڌو -
پتلوان. بي ڊهو - بي خوف - بيباڪ - بهرواهه - نيدر.

= دليرانه: ذ. صفت. جرأت سان - دليريءَ سان -
همت سان - بهادريءَ سان - بهادرانه.

= دليري ۽ دليريون: ث. سورهمي -
بهادري - سورمائي. بهلواني - همت - جرأت.

بي ڊهائي - بيباڪي - بهرواهي. [سنت لال -
ڏيرج].

● دليري: اسم خاص. تعلقي جيمس آباد ۾
هڪ ديهه جو نالو.

● دليڪ ۽ دليڪ (ت): ذ. ڊهائيءَ جي
پکيءَ جو هڪ قسم.

● دلييل ۽ دليون: ث. واڳت - ڏور -
ستاره. ميرڪڻ - ٿاهي. آڻ جي سنج جو

هڪ قسم - ٽاڪيليءَ ۾ ٻڌل پکيءَ جو ڪٽڙو.
(النگ. ڊرل) ڪنهن فوجي يا پوليس جي ملازم

کي ڏنل سزا - ميڪٽ - سختي - ڊرل.
● دلييل ۽ دليون: [ع. دل = هن وات

ڏيکاري] رستو ڏيکاريندڙ سونهون - بحث -
مباحثو - بيان. تقرير. سوال و جواب. ثبوت - ثابتي -

مثال - برهان - ڪنهن ڳالهه جي ثابتيءَ ۾

دَگهو ساهه - ڦوڪ - ڦيٿو - دعا - منتر - جادو (جو
 ٻئي تي شوڪار جي). حَقِيقي يا چلم جي هڪ
 ڦوڪ - سَوَٽو - وَزَمَ: جيئن ”بيھه تر يار ٻه چار
 دم هئي هلان ٿو“ (ف. دَمَه). بيماريءَ جو
 هڪ قسم، جنهن ۾ وڏا ساهه ٿيندا آهن - آپ ساهي -
 سَهڪو - دَمَ ڪَشِي، وڏو ساهه کڻي حواسن کي
 روڪڻ جي حالت (اکثر يوڪي دَمَ سامي
 ڪيترائي ڏينهن جيئرو رهي سگهندا آهن). پَڪ -
 ساعت - گهڙي - لَحظو - پَڪ - مَهَل. جيئن
 ”دلبر کي دل ڏيڻ ۾ دم دير نا ڪجي“. دوکو -
 مڪر - فريب. ٺَڳي. دلاسو - اُسر - ڏِيءُ - لَٻاڙ -
 پَٽاڪ - ڊاڙ - لاف. مغروري - گهٽندڙ - ٿانء -
 هٿ - دماغ - غرور - فخر - مَرڪ - زور - طاقت -
 سگهه - سَتَ: طعام کي پُوريءَ طرح رڌڻ لاءِ
 هلڪي توءَ تي رکڻ جي حالت - هَنڌ مارڻ جي
 حالت. ڪورين جي اصطلاح ۾ تاجيءَ جي اڌ
 هٿ ۽ اڌ مٿي ٿيڻ تي ٺهيل خال. (ت). لڪڻ
 ۾ بيھڪ جي نشانين مان هڪ نشاني - پورو دَمَ
 (جنهن تي ساهه ڪڍجي). ڏوٻڻ جي محاوري ۾
 ڪَٽِي ڪَٽِي رليءَ وغيره سان ڍڪڻ جي
 حالت (ت).
 - دَمَ دَمَ: ظُرف. لاڳيتو - هڪ ٻئي پويان -
 هٿي در هٿي - گهڙي گهڙي - هر هر - هميشه -
 ساندھ - هر دم.
 - دَمَ ٿِيئَنَ: دَمَ ڏيڻ. ساهه کڻڻ جي فرصت
 ڏيڻ.
 - دَمَ بَازَ ۽ دَمَ بَازَ: ذ. صفت. ٺَڳ -
 ڊوهو - فريب. دغا باز - ويساهه گهاٽ - ڪٽِيو.
 چالاڪ - حريف - ڏوهائي.
 - دَمَ بَازِي ۽ دَمَ بَازِي: ٺَڳي -
 مڪتاري - ڏوٻو.
 - دَمَ بَڙَ: صفت. خاموش - ساڪيت - چُپ -
 ماٺ - مَسَحِيٽ - حيران - پريشان.
 - دَمَ بَدَمَ: ظُرف. گهڙي گهڙي - هروقت -
 هر گهڙي - هر دم - هر لحظي - ذري ذري -
 ساعت ۾ - ٿوري ٿوري وقت ۾. دائما - هميشه.

- دَمَ بَسَنَد ڪَرَن: خاموش ٿيڻ - ساهه
 روڪڻ.
 - دَمَ بَهَاءُ الْحَقِّ ڪَرَن: ملتاني فقيرن جو
 هڪ نعرو هئڻ.
 - دَمَ بَهَوَ دَمَ بَهَتَا (ت): ملتاني فقيرن جو هڪ
 نعرو. هنن سبب ئي اسان جي حياتي آهي،
 وحدانيت جو ڪلم، حق جي تصديق ڪرڻ
 جو نعرو.
 - دَمَ بَهَتَا هُئَن: توحيد جا نعرا هئڻ - فقيريءَ
 جا دم پيڙڻ.
 - دَمَ پَٽَرُ جَن: ساهه گهٽجڻ - وڏا ساهه کڻڻ -
 سهڪڻ - دم گهٽجڻ. ڏانء ۾ پرجي وڃڻ - هيٺ
 ڪرڻ - وڌائي ڪرڻ - آڻي ڪرڻ - آڪڙ ۾
 پوڻ - ڦولديجي وڃڻ.
 - دَمَ پَٽَرُ: ڦوڪ پيڙڻ - سَوَٽو پيڙڻ - چيليم
 جو سَوَٽو پيڙڻ - ڊوٺو ڪڍڻ. ساهه ڦوڪڻ، پٽاڪ
 هئڻ - ڊاڙ هئڻ - لَٻاڙ هئڻ - ڪوڙا دلاسا ڏيڻ.
 هامر پيڙڻ - اروار ٿيڻ - ليافت ظاهر ڪرڻ - جوهر
 ڏيکارڻ - قابليت ڏيکارڻ - دعويٰ ڪرڻ.
 - دَمَ ٽَپِي رَڪَن: چانورن جو ڊيڳڙو
 بامهه تان لاهي، ان جي مَنهن تي ڍڪَ
 ڏيئي، مٿس بار ڏيئي رڪڻ (جيئن چانورن
 منجهان ٻاڦ ٻاهر نڪري، ۽ باقاعدي رجهي
 تيار ٿيڻ).
 - دَمَ ٽَپِي هُجَن: چانور تيار ٿيڻ تي هجڻ.
 - دَمَ ٿِيئَنَ: ساهه بَسَنَدجي پوڻ. ڏمڪشي
 ٿيڻ - دَمَ جي بيماري ٿيڻ.
 - دَمَ ٿِيئَنَ: دم ڏيڻ - ساهه ٺِيئَن - مَرَن -
 اِنْتِقال ڪرڻ.
 - دَمَ پَٽَن: ساهه کڻڻ - ٿورو آرام وٺڻ -
 ساهي پيئڻ.
 - دَمَ پُڙَ: دَمَ پُڙَ: ذ. دم ۾ رڌل
 طعام - دَمَ پُڙَ: چانور - آباريئل چانور. پُڙَ
 جو هڪ قسم.
 - دَمَ پُورَا ٿِيئَن: حياتي پوري ٿيڻ - مرڻ جو
 وقت اچڻ.

- دمر جهلن: ساهه گهټجن. پاڅ روکښ -
پوساټن. صبر کړل - مات کړل. همت جهلن.
تحمل کړل. ټټانه کړل.
- دمر چټو هڅن: ساهه چټو هڅن - ساهه گهټجن -
سهکښ - سهکي مان پرچن. جلدي ساهه کښل -
تکوو ساهه کښل.
- دمر خشک ټيټن: دمر بند ټيټن - تمام گهټو
چڼ - سخت ډچي وچڼ.
- دمر ختم: ذ. تاب و طاقت - مضبوطي.
- دمر دلاسا ډيښ: آسرا ډيښ - دلداري ډيښ.
- دمر دلاسه دمر دلاسا: ذ. اميد ۽ فریب -
آسرو ۽ ډيښ - تسلي - دلداري. کوژي آسید -
کوژو آسرو - کوژي تسکين - کوژو پروسو -
ډوکو.
- دمر دلاسه ډيښ: فریب ډيښ - نښکښ -
قسلانښ. رگو هانو هانو کړل - کوژا دلاسا ډيښ.
- دمر دمر: ظرف. ذري ذري - ساعت ساعت -
هر هر.
- دمر دمن: مصدر. نعرو هڅن - ساهه کښل.
- دمر ډيښ: مرن - فوت ټيښ - ساهه چڼډل -
وفات کړل - رحلت کړل - چالانو کړل - جهان
چڼډل. شاعو ډيښ - چاژه ډيښ - ريښه ريښه -
چژهو ډيښ - گيلنو ټډل.
- دمر ډيښ: مري وچڼ - وفات کړل - فوت
کړل - ساهه ډيښ - رحلت کړل - رضا کړل -
چالانو کړل - جهان چڼډل - پيلانښ - فنا ټيښ.
- شاهو ډيښ - گيلنو ټډل - چټ ټډل - قسلانښ -
نښکښ - ډوکو ډيښ - دغا ډيښ - پيلانښ - ډوهڼ.
- آهستي آهستي ټوکښ لاه چڼډل - کادي کي
رجهي وچڼ کښل - سوهه سيجهن لاه بند کړل.
- تالي جو هک اذ هيت ۽ اذ مټي کړل (يعني
خال ټاغن جنهن مان نار لنگهندي آهي).
- دمر ډيښي وچڼ: کسانسي پچسي وچڼ -
دلاسه ډيښ هليو وچڼ.
- دمر ډيښ: ذ. صفت. دمر وارو - وډائي
وارو - دميز - مغرور - غنيلو.
- دمر ډيښي ۽ دمر ډيښون: ث. لاف - ټاک -
ډاڙ - لټاڙ - قونډ - ډش. فخر - وډائي - آيمان.
- دمر ډيښون هڅن: ټاکون هڅن - ډاڙون هڅن.
- دمر مساکښ: ساهه بند کړل يا گهټجن -
ساهه گهټجن - جوگين وانگي مکر کړل - يوکت
پچانښ. دت هڅن - چټپ هڅن - ساهه روکښ.
- دمر مساکښ ۽ دمر مساکښ: ذ. صفت. همراز -
رازدار - حال مساکښ - همدم - حال پائي. گهانو
دوست - گهرودوست - جالي دوست - ټيټ مټ
يار. يار وړيس - دل گهرودوست - همدم - دل وارو
سنگتي - ساتي.
- دمر مساکښي ۽ دمر مساکښون: ث. گهټانو
سپند - يارائي - گهانلي مائيلي - دلبي تعلقات.
- دمر سان دمر گندښ: پنهنجو بنائښ - محبت
کړل - دل دل سان ملانښ - رازدان بنائښ.
- دمر مساکښي: پنهنجي ساهه هر الله پسڼ.
پان کي سچانښ.
- دمر قد دمر: ذ. زلدي - حياتي - هستي - وجود -
ظرف. هر حالت ۾.
- دمر قد دمر جو خپر: جيان جسي سلامتي جسي
دعا - هر حال ۾ خير جسي دعا.
- دمر کړل: کچه ۽ کچه ۽ ټوکه ۽ شوکاريو يا
ټوکارښ يا ټوکل - شوکارو هڅن. چانور پلاښ
وغیره رډي پچټي جو دمر کړل يا ډيښ.
دفع کړل - ختم کړل
- "تون شافي تون کافي، تون دردن کرين دمر"
(راضي).
- دمر کشي ۽ دمر کشيښون: ث. بيماري
جو هک قسم - دمر جی بيماري - آيو ساهه - دمر -
سهکو - آيساهي.
- دمر گهټجن: ساهه گهټجن - گهرانښ -
مونجهارو ټيښ - منجهي ټوښ.
- دمر گهټجن: ساهه روکښ - کنهن کي سخت
وښ - سخت ټيټ پچاڙ کړل.
- دمر لښکاري: حقو پسڼ - حقو چيکښ -
سوټا هڅن - وډا کش هڅن.

— دِ ماغي ۽ دِ ماغي: ذ. صفت. مغز وارو —
مٽي وارو — دماغ وارو — دماغ جو. فهم وارو —
عقل وارو — سمجھ وارو. هڪڪو — هٽيلو —
مغزور — فخر ڪندڙ. پاڻ کي ڪجهه سمجهندڙ.
● دِ ماغي ۽ دِ ماغي: ذ. [ف دِ ماغي] =
لقارو [دِ ماغي جو هڪ قسم — لغارو — لقارو —
پٺڀرڻ. ذڪر — ٻيلو — رونق — ڇهڻو — وڏو
ٺٽو (خوشيءَ جي موقعي تي).
— دِ ماغي: ذ. هڪ ساز جو قسم — دِ ماغي. خوشي.
— دِ ماغي (لس): ذ. واڃا — آواز — دهل جو
ڪڙڪاٽ — ڏاهو
● دِ ماغي: اسم خاص. تعلقي ميرپور ماٿيلي
۾ هڪ ديھ جو نالو.
● دِ ماغي: (ف) طاقت وارو — سخت — ڪڙو —
خون خوار — تڪو. تيز هلڻ وارو — تڪڙو — شوخ.
(ٻيل — دِ ماغي = تيز هلندڙ هاٿي).
● دِ ماغي: اسم خاص. (ف) هڪ جبل
جو نالو.
● دِ ماغي: (ت): صدر. ذرا ذرا ڪرڻ —
ڪپھ ٻيڄڻ — ٽٽڻ — لٽائڻ — ڇيڻڻڻ.
مار ڏيڻ.
● دِ ماغي ۽ دِ ماغي: ذ. گوڙ — ڪپوڙ — هٿ —
ڦٽڻ.
● دِ ماغي ۽ دِ ماغي: ٺ. (ف. دِ ماغي =
ٻوڙي). گهوڙي جي منجن مان هڪ منج —
ٻيڄي — دِ ماغي — ٻيڙنگ. آهو ڪپڙو جو هٽي
يا ٻاڪڙي جي ٻنهي پاسن کان ٻٽڙي وٽ جي
ٻيڄ هيٺان لنگهائي ڇڏجي.
● دِ ماغي ۽ دِ ماغي: ذ. [ف. دِ ماغي]
سيتي يا واريءَ جي ڳوٺن مان ٺهيل قلعو —
مورچو. مٽي ڇوٽيل رستو — مٿڀرو — ٻٽڻ — ٻٽڻ.
ريلوي يا پيچاء بند تان آمدرفت جي جاءِ. درياءَ
جي مٿان لنگھ لاءِ گهيڙ وٽ — وڏي بند تي
ڇڙھڻ لاءِ لٽو وارو حصو — ٻٽل — موري — ڦوڏو.
لاموس — هاڪ — شهرت — گوڙ — هٿل — غوغاءُ —
بکڙو — هنگامو.

— دِ ماغي ۽ دِ ماغي: ڪنهن جي برخلاف خراب
صلاح ڪرڻ — مورچو ٻٽڻ — ٻٽڻ ٻٽڻ — حملي
لاءِ تياري ڪرڻ.
● دِ ماغي ۽ دِ ماغي: ذ. [سن. دِ ماغي] دهل جو
هڪ قسم — ڪنجري — ڪنجري. ناچ جو هڪ
قسم — دِ ماغي — ناچ — جهڙي — هميوچي (لس) —
مٽي — وڏي — ٻٽڻ — ٻٽڻ. هڪ ذات جو نالو.
● دِ ماغي ۽ دِ ماغي: (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
ڪيڪڙو — ڪرڪڙو.
● دِ ماغي ۽ دِ ماغي: ٺ. [ف. سن. دِ ماغي]
درم [اڳئين وقت جي سڪي جو هڪ قسم —
پٽي جو اٺون حصو — ٽولي جو اٺون حصو.
جوارين جي اصطلاح ۾ هڪ رتو (ت). ڀرت جو
هڪ قسم.
— دِ ماغي ۽ دِ ماغي: جي دال ٽپي وقت ڇاڙهڻ;
وڏي فطاعت ڪرڻ.
— دِ ماغي ۽ دِ ماغي: جي دال ڇيڙي لاءِ ڪرڻ: اجائي
ٻٽڻ ڪرڻ.
— دِ ماغي ۽ دِ ماغي: ڇيڙي لاءِ ڇيڙي ڪرڻ —
ڪڍيائڻ ڪرڻ "ڇيڙي وڃي ته وڃي ٻيڙ
دمڙي لاءِ وڃي" چوڻي.
● دِ ماغي: اسم خاص. شام ملڪ ۾ هڪ شهر
جو نالو.
● دِ ماغي: ٺ. (د. ه. ڇمڪ. سن. ڇمڪڙڪ)
ڇمڪ. شوياءَ رونق سون يا ڇمڪڙي جي.
● دِ ماغي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (اثر
نواب شاھ ۾).
● دِ ماغي: مصدر. [ف. دِ ماغي] = ڦوڪڻ
منجهان ورتل [ساح ڪڍڻ — دِ ماغي ڪڍڻ. ترسڻ —
صبر ڪرڻ — دِ ماغي ڏيڻ. (سن. دِ ماغي) طعام
کي ٿوري ٿوري ٽپي رڌڻ — آٻارڻ — جوش تي
ڇانور رڌڻ — آب تي ڇانور رڌڻ — کاڌو يا
پاڇي ٻاڦ تي رڌڻ — دِ ماغي ڏيڻ — ڇاڻڻ رسڙي
ڪرڻ.
● دِ ماغي (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● درمي ۽ دميون: ٺ. چوٽي موٽي شيء-
 ڪٽڻ جو وڏو ڇڪو (اٽڪل ۵ سيمڪن).
 ڊميٽي: چوٽو موٽو- چوٽڙي قد وارو ٿلهڙو
 ماڻهو. هڪ هندائي جو قسم- تراڪڙو- ويڪرو
 ڪيڊرو. گول هندائو. ڪڏمو (جو تنبي لاءِ ڪم
 اچي). ڪٽڻ جي ٿيلهي (ت). ٻيٽن ڏاڳن وارو
 ڦورو (ت).

● دَن ۽ دنيون: ٺ. [سن. دَن] اناج جو
 ڍير يا ڪنڊي جنهن ۾ اُن جمع ڪري رکجي.
 ڪاه يا ڪاڻن جو وڏو ڍير- ڍيڳ- سڻي.
 - دَن ڪَرن: ڍيڳ- ڪرن- ڪدام ڪرن-
 ڍير ڪرن. ڪارڪن جو ڍيڳ ڪرن (ت).

● دِن: ڏ. [سن. دِن. ڀرا. دِن] ڏينهن- روز-
 وارو. ڏهاڙو- موسم- رت- مُنڊ.

- دِن بَدَن: ظريف. روزبروز- ڏهاڙي-
 ڏينهنون ڏينهن- هر روز- رفت- رفت- ٿيندي
 ٿيندي- هلندي هلندي.

● دُن ۽ دُن: ڏ. (سن. تَنڊ) هڪ عضوو-
 ٻيٽ جي وچاري ڪنڌ- لاف- لاڙي واري جاء.
 ڪنهن ٿانو جي وچ ۾ مٿي آڀريل بٽولپ-
 ڏيڏي. ڪنهن به شيء جو ٻورو وچ. ظرف.
 وچ ۾- وچ- گهڻو- انبار. جيئن ”مال ڪاهن جي
 دُن ۾ ٻيو چري“.

- دُمبيري ۽ دُمير: ڏ. صفت. وڏي دُن وارو-
 وڏي ناف وارو. وچ مٿي ٿيل ڪوبه ٿانءُ.

● دُناب ۽ دُناب: ڏ. ٿولهه- سوچ. جيئن
 ”گهوڙي تي دُناب لڳا پيا آهن“.

- دُناب ٿيڻ: جالور جو ٿلهو ٿيڻ.

- دُنابي ۽ دُنابي: ڏ. صفت. ٿولهه وارو-
 مٿارو- سٺل.

● دُنار ۽ دُنار: ڏ. لڪ جو هيٺيون ڀاڱو-
 دُون- دوناڙ.

- دُنار ڀڄي وجهڻ: نڪ ڇڏي وجهڻ- سُنهن
 تي ڌڪ هڻڻ- سخت سزا ڏيڻ.

● دُناب ۽ دُنبون (ڪ. ڪ): ٺ. دُنبن
 کي ٻيڙن ۾ ٿيندڙ هڪ بيماريءَ جو نالو.

● دُنَب ۽ دُنَب: ڏ. [ف. دُم = ٻُڄ]
 دُم- ٻُڄ- ٻُڄ- ٻُڄي. ٻول- ڇيڙو- ٻُڄڙي.
 گهوڙي جي ٻول وارو حصو. گهوڙي جي هڪ
 سنج جو نالو (ت).

- دُنَبيري ۽ دُنيري: ڏ. صفت. وڏي ٻُڄ وارو-
 ٻُڄڙو- دُمير. وڏن ٻُنڊن وارو.

● دُنَبيا: اسم خاص. تعلقي ڪوٽڙي ۾ هڪ
 ڊيهه جو نالو.

● دُنَبيار (ڪ): اسم خاص. هڪ جبل جو نالو.

● دُنَبارڻ: مصدر. ٻيڙن هيٺان ڇڏيڻ يا
 لٽائڻ- جهڳوڙڻ. ٻيو ٻيرو ڪجهه صاف ڪرڻ-
 دوبارو تُمڻيڻ- چانورن کي ٻيو دفعو چڙڻ.
 زور سان ستن. ڪُٽيڻ. ڏاڍي مار ڏيڻ- ٻُڄ
 ڪيڻ يا ڏيڻ.

- دُنَبار ۽ دُنَبارون: ٺ. ڪجهه ڪي ٻيو
 دفعو ٻُڄ- ست. چانورن جي ٻيو دفعو چڙڻ. زور
 سان ست ڪُٽ- مار- دُمبارڻ.

● دُنباري ۽ دُنباريون: ٺ. ٻُڄ-
 لُونگي- پَنڪو.

- دُنباري ٻنڌائڻ: ٻُڄ- ٻنڌائڻ.

- دُنَبار ۽ دُنَبارون: ٺ. ڏسو ”دُنَبار“.

● دُنبال: ڏ. [ف] چوٽائي جالور جو ٻُڄ-
 دُنَب.

● دُنَبالو ۽ دُنَبالا: ڏ. [ف. دُنَبالو]
 ٻُڄ- دُنَب. ٻيڙي يا جهاز جو ٻنيون حصو
 يا ڇيڙو.

● دُنَبالو جا گير: اسم خاص. تعلقي ڊيري محبت
 ۾ هڪ ڊيهه جو نالو.

● دُنَب ٿيڻ (ت): غرق ٿيڻ- شهر جو ويران
 ٿي ٺورجي وڃڻ- عمارت ڪيري ٻول- محل
 ويران ٿيڻ- دُن ٿيڻ.

● دُنبيجي ۽ دُنبيجون: ٺ. (ف). ڏسو
 ”دُمجي“.

● دُنبيڙ: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● دُنبيڙي ۽ دُنبيڙيون: ٺ. (ف). دُنبل =
 ڦرڙي [ڦرڙي- ٻيٽ- رت ڪٽڻ- ڪٽڻ].

● دٺڻبو ۽ دٺڻبا: ذ. صفت. [ه. دٺاب = ٿلهو. اکرن جي مٿي سٺ ٿيل. دٺاب = دٺبا = دٺڻبو] ٿلهو - موٽو - سوٽل - سڄيل - سڀڙو - مٽارو. (ف). گهڻي جو هڪ قسم، جنهن جو پٽج ٿلهو ٿئي - ٿلهي پٽج وارو - دٺب وارو. (ذ). گهڻو. (ت). دٺڻبي ۽ دٺڻيون. (ٺ).
- دٺڻبو ٻڌائڻ: ٿلهو ڪرڻ - سڄائڻ - مٽارو ڪرڻ. ماري ماري سڄائي ڇڏڻ - ڏاڍي ڪٽ ڪڍڻ.
- دٺڻبو ٿيڻ: ٿلهو ٿيڻ - مٽارو ٿيڻ.
● دٺڻبورو ۽ دٺڻورا: ذ. [ع. طٺڻورو جي بگڙيل صورت] وڇائڻ جو هڪ ساز - پنجن ٽنڊن سان هڪ ستار - سُرندو - طٺڻورو - هڪ تارو - ٽنورو - چنورو.

● دٺڻبوق: [”بندوق“ جي بگڙيل صورت] بندوق - رائفل - ٽنگنگ - توقاق.
● دٺڻب ۽ دٺڻب: ذ. رياءُ - ڏيکاءُ.
● دٺڻج ۽ دٺڻجون: (ت): ٺ. دڙ - ڌوڙ. [دڙ < دڙج < دٺڻج].
● دٺڻجهي: (ل): ٺ. دٺڻج - دڙ - ڌوڙ - ڪنگهه (ڪنگهه جو نمونو جنهن ۾ ڪانگهارو نه آهي رڳي چڙي سڪي ڪنگهه هجي).
● دٺڻد ۽ دٺڻد: (ه). وڏو نقاره. شور. ظلم. - دٺڻد دڙڻ: شور ڪرڻ. ظلم ڪرڻ.
● دٺڻدا گير ۽ دٺڻدا گير: ذ. تمام ڏاڍو - سياڻو - عقلمند - اڪابر - چالاڪ - ذهين - هوشيار - عاقل - سياڻپ وارو - تجربڪار - آزمودگار - جهان ديدو. استاد - گوهر - ڪاريگر - ماهير. جيئن

”ڪاڪ ٻڌيو ڪنڊا وڃڻ، دالهن دندا کير.“
- دٺڻدا گير ۽ دٺڻو: ذ. [ف. دندن = ڏند + گير = پڪڙيندڙ] حلوي جو هڪ قسم، جو ڏندن ۾ چٽي ٻوي - چاٻو حلوو - چٽو حلوو.

● دٺڻدان: ذ. (ف) ڏند - ڇٽڻ.
- دٺڻدان ساز ۽ دٺڻدان ساز: ذ. صفت. ڏند ٺاهيندڙ - ڏندن جو علاج ڪندڙ - ڏندن جو دواڪار يا طبيب.

- دٺڻدان سازي: ٺ. ڏند ٺاهڻ جو ڪم.
- دٺڻدان شيڪن: ٺ. سُنهن ٿوڙ - ڏند ٿوڙ - بس ڪرائي ڇڏڻ وارو - زبان بڻند ڪرائڻ وارو.

- دٺڻدانو ۽ دٺڻدانا: ذ. ڏندو (ڪسارائي وغيره جو). خط يا چٽي جي مٿان ليکڪو يا گهڻڪو.

● دٺڻن ۽ دٺڻن: ذ. [سن دٺڻ = ڌاڙ] لٽ رکندڙ - لٽ ڪندڙ - لٽ وارو. مال وڏي - پاڳيو. عملدار - عملي وارو - چوبدار - بهر يدار “تُههجي سُنهجي ٿڪ ٿڪ ڪن” مڙئي دٺڻ جو چوڻي.

● دٺڻو ۽ دٺڻا: ذ. ڏاندو - هنڌر - واپار - ڪيرت - ڪم. رهڻي ڪرڻي - رهايش.

● دٺڻو ٿيڻ: (ت): مصدر. ڏوڏارڻ - لوڏڻ - ڌوڏڻ - جهٽجهولڻ - ڏاند وٺڻ.

● دٺڻڪڻ: مصدر. [سن. ڏا = چمڪڻ] ٻرڻ - پڙڪڻ. چمڪڻ - ڌوڪڻ.

● دٺڻگ ۽ دٺڻگ: ذ. حد - سنڌو - سرحد - چيهه - چيڙو - پڇاڙي - انتها. ميعاد - مڏو - عرصو. رستو - ڊگ. (ف) حيران - واڙو - ديوانو - چريو - احمق - ڀرپشان - ششدر - موڳو.

- دٺڻگ دڙڻ: ڪاوڙ ۾ ٻير ڌرتيءَ تي هڻڻ - دڙها هڻڻ. مٿي اٿارڻ.

- دٺڻگ دڙو: ذ. حد - چيڙو - پڇاڙي. رستو - ڊگ.

- دٺڻگ رهڻ: حيران رهڻ - واڙر رهڻ.
- دٺڻگ رهجي وڃڻ: هڪو ٻئي ٿيڻ - سُن ۾ پئجي وڃڻ - بيهڻ ٿيڻ - هڪ بند ڪٽي وڃڻ (فڪرات ۾).

- دٺڻگ ڪرڻ: پڇاڙي ڪرڻ - سنڌ ڪرڻ - حد مقرر ڪرڻ - چوڻيءَ تائين پهچڻ - چوڻي ڪرڻ - ٿوڙ ڪي پهچڻ.

- دٺڻڪو ۽ دٺڻڪا: (ت): ذ. انتها ڪرڻ - حيران ڪرڻ. شڪاربن جي اصطلاح ۾ سوئرن جي اڇ وڃ لاءِ ٺهيل رستو.

ٻڪريٿرائي - جهڳٿرائي - ٽنٽائڻي - رڳٿرائي -
 معاملائي - ويڙهاڪو - جهٽائي - ٽڪرائي .
 - دنگو ڪرڻ : لڙائي ڪرڻ - فساد ڪرڻ -
 شور ڪرڻ .
 - دنگيئي ۽ دنگيئي : ذ. صفت . دنگو
 ڪندڙ - فساد ڪندڙ - فساد - جهڙاڪڙو -
 لڙاڪو - شرير .
 - دنگوٺا : اسم خاص . هڪ ذات جو نالو (اڪثر
 حيدرآباد ۽ ٿرپارڪر ۾) .
 ● دنگيئي ۽ دنگيئون : ٺ. وڏي ۽ پيڙي
 جو هڪ قسم - وڏي پيڙي - سامونڊي پيڙي -
 ننڍو واهاري جهاز . جيئن
 ”دنگي منجهه درياءُ ٻڏي ڪ آهڙي“ .
 ● دنگيئي ۽ دنگيئي (ل) : ذ. صفت .
 ڏٺو مٿو - ٿلهو مٿو - ڏٺو .
 ● دنگو ۽ دنگو (ل) : ذ. دور . ڏو . گهڻو -
 جهجهو - بي انداز .
 ● دنگيئي ۽ دنگيئي : ذ. صفت . [ع. دنگيئي =
 هو نيسچ ٿيو] گهٽ - خميس - نيسچ - ڪميٽو -
 ڪمڌات - اوچو - ڪرتوتون ڪندو - پچڙو -
 بي عزت - نالائق - پست همت - کوٽو - گهٽ
 اخلاق وارو (ٺ) . دنيا - ڌن - دولت - مال -
 ملڪيت - ناٺو . جيئن
 ”جوٽن مٿان جيتڪي، دنگيئي ٽنهنجي دار“
 (شاهه) .
 ● دنگيئي : دنگ تي ”ڪٽي“ دنگيئي سانوڻ جي
 حد“ پٽيئي . سانوڻ جي آخر ڌاري سج ڀرڻي
 کان اڳ ڪٽي (نڪت) مٿل ماڻهن جي اوري
 دنگ تي هوندي آهي .
 ● دنگيئي ۽ دنگيئون : ٺ. [ع. دنگا = هو
 ويجهڙ ٿيو] موجوده زمانو - جهان - جهڳ -
 جڳت - ڪائنات - سنسار - لوڪ - عالم - ورس -
 زمين - پير ٿوي - پير ٿيبي - دهر - پيون -
 ڌرتي . خصلت - مخلوقات - سرشتي - ماڻهو -
 دنيا جا ماڻهو . دنيا جو سامان - دولت - ڌن -
 مايا - ناٺو - پشو - مال ملڪيت - خزانو .

- دنگا ٺاهڻ : جهنگ ۾ سوٽن جي اڇڻ
 وڃڻ لاءِ رستا ٺاهي ڇڏڻ .
 - دنگيئي ۽ دنگيئي : ذ. صفت . سرحدي -
 سرحد تي رهندڙ - پير واري زمين يا جاءِ جو مالڪ .
 - دنگيئي ۽ دنگيئي : ذ. (ف) شراب وغيره
 رکڻ لاءِ تمام وڏو ٺاهي جو مٿ - شراب جو
 مٿ . شراب جو وڏو شيشو . شراب جو پيالو .
 ● دنگيئي پرن (ت) : مٿ پڻ . پيالو پوڻ .
 پرائو مال گهڻو ڪاڻڻ .
 - دنگيئي چاڙهڻ : شراب جا مٿ ٻئي وڃڻ -
 حد کان وڌيڪ شراب پيئڻ .
 - دنگيئي ۽ دنگيئي (ت) : [دنگيئي جو اسم
 تصغير] ذ. شراب جو ننڍڙو مٿ .
 دنگيئي ۽ دنگيئي پون : ٺ. شراب جو
 ننڍڙو برتن - شراب رکڻ لاءِ ٺاهي جو ننڍڙو مٿ .
 - دنگيئي ۽ دنگيئون : ٺ. شراب جو ٿانو -
 شراب جو شيشو . شيشو - بوتل .
 ● دنگيئي پيلو : اسم خاص . تعلقي روهڙي ۾
 هڪ ديھ جو نالو .
 ● دنگيئي چاڙهڻ : اسم خاص . تعلقي کهوٽڪي
 ۾ هڪ ديھ جو نالو .
 ● دنگيئي ۽ دنگيئي : ذ. پاڻ ۾ گڏجي ويهڻ
 ۽ خوشي ملهائڻ جي حالت - گڏجي هٿ هنڪامو
 ڪرڻ جي حالت - ميٽ - گوڙ - پيهه - انيوه -
 هشام - هٿ - لڙ - گهمسان - ٻائيٽال - شور - پيڙو -
 ملاڪڙو - آکاڙو - ڪشتي جو مقابلو . عملو -
 ڊٺلو - آٺالو - چاڪر چوڪر .
 ● دنگيئي : مصدر . ٽپڻ - ٽپ ڏيڻ - هيٺ مٿي
 ٿيڻ - نچڻ . ڀرت جي اصطلاح ۾ ٽاڪڻ - سڀڻ -
 ڊاڪڻ .
 ● دنگو ۽ دنگا : ذ. تڪرار - جهڙو - ٻائيٽال -
 فساد - هٿل - هنڪامو - معاملو - ٽنٽو - بيڪڙو -
 جهڳڙو - ٽونٽو - بگاڙو - گوڙ - خڪل - ڦٽو -
 لڙائي - شرارت .
 - دنگائيئي ۽ دنگائيئي : ذ. صفت . فساد -
 جهڙاڪار - شرير - فتنه انگيز - جهڙاڪڙو -

- دنيا آميد تي قائم هئڻ: انسان جو آميدن جي آسري زندگي بسر ڪرڻ.
- دنيا (اکين اڳيان) اولداهي ٿي وڃڻ: غم ۽ ڏمڪن جو غلبو ٿيڻ.
- دنيا پتر جئون ڳالهائون ڪرڻ: بيسود ۽ بي فائدي ڳالهائون ڪرڻ - بڪواس ڪرڻ.
- دنيا پرسيت: دنيا ۽ دولت جو هوجاري - لالچي - طمعي - عيبي.
- دنيا جتا جهڙا: دنياوي معاملات - زماني جون ضروري ڳالهائون (گهر، شادي، خوراڪ وغيره).
- دنيا جا رنگ: دنيا جون ڦرندڙ ڳهرندڙ حالتون - دنيا جا بي بقا نظارا.
- دنيا جا سبب قطع ڪرڻ: دنيا جي حسب دل مان ڪڍي ڦٽي ڪري ڇڏڻ.
- دنيا جو جهان ڇڏڻ: فوت ٿيڻ - موجوده زندگي ختم ٿيڻ.
- دنيا جئون ٺوڪرون ڪرائڻ: ڏک ڏولاوا سهڻ - تڪليفون برداشت ڪرڻ.
- دنيا جي اڪيڻ هر هئڻ: سڀني جي نظرن ۾ هئڻ.
- دنيا جي تڪڙي تان ڪڍي وڃڻ: زندگي ختم ٿيڻ - وفات پائڻ - مړڻ.
- دنيا جي هموا لڳڻ: دنيا جي خواهشن ۾ لڳي وڃڻ - دنيا جي مڙن ۾ ڦاسي پوڻ - زمالي جي چال اختيار ڪرڻ - معاشره مٽائڻ.
- دنيا دار ۽ دنيا دار: ڏ. صفت. پئسي وارو - شاهوڪار - امير - ملڪيت وارو - ڏن ڀتي - دولتمند - وڻهڙيون - ٽولگر - غني - هونء وارو - ڀاڳيو - ساڻو - سڪيو - ذات - ستابو - مالامال - ڀرپور - چوڀ - آسودو - لڪاڻي - سڻيو.
- دنيا دار ۽ دنيا دار يون: ڏ. دنيا سان تعلقات رکڻ جي حالت - زماني سازي - جهانگيري - لوڪ سازي - دنيا جي واقفيت - دنيا جي هلت چلت يا هلي چلي. توانگري - دولتمندي - ڀاڳيائي - آسودائي - ونهائي.

- دنيا سازي: دنيا جي معاملن ۾ بهرو وٺڻ وارو.
- دنيا سازي: دنيا ۾ سڀ سان سهڻا تعلقات قائم ڪرڻ جي حالت.
- دنيا سازي جئون ڳالهائون: ظاهر داريءَ جون ڳالهائون - سياست جا معاملات.
- دنيا کان پري پڄڻ: دنياوي تعلقات ٽوڙي ڇڏڻ.
- دنيا کي ٺوڪر هڻي ڇڏڻ: دنيا کي ترڪ ڪرڻ.
- دنيا کي لٽ هڻي ڇڏڻ: دنياوي حرص و هوس کي ترڪ ڪري ڇڏڻ.
- دنيا گذرگاهه هئڻ: دنياوي زندگيءَ جو عرصو ٿورو هئڻ.
- دنيا مان هٽ ڏوٽڻ: دنياوي ڏنڊن تان دست بردار ٿيڻ - عيش کي ترڪ ڪرڻ.
- دنيا منجهان سڌارڻ: دنيا منجهان ڪوچ ڪرڻ - وفات پائڻ - فوت ٿيڻ - مړڻ.
- دنيا و آخرت: ڏ. دنيا و عقبيلي - هيءَ دنيا ۽ ٻي دنيا.
- دنيا و ساڻهه: ڏ. دنيا ۽ جيڪي دنيا ۾ آهي - منسار ۽ جيڪي ڪجهه ان ۾ آهي - سارو جهان - دنيا ۽ ان جا جمادات، نباتات، حيوانات ۽ انسان ۽ جيئن وغيره.
- دنيا هيڏانهن جي هوڏانهن ٿي وڃڻ: وڏو انقلاب اچڻ.
- دنيا ٺاهڻ: ڏ. دنيا ٺاهڻ: ڏ. صفت. دنيا جو - دنيا وارو - جهان جو - زماني جو - لوڪ - منساري.
- دنيا پوري: ڏ. صفت. دنيا جو - دنيا وارو - دنيا ٺاهڻ - دنيا مان لاڳاپو رکندڙ - منساري - گهرهستي - گهرهاري - ڦٽائي.
● دنيا ڏيکارڻ: ڏ. صفت. [سن، ڦٽائڻ] تمام ڪارو، ٿلهو، ٿلهو، ڏيکارڻ - ڏکيو - مٿو - ڏکيو - سڀڙو - ڏکيو. وڏو ٿلهو ٺانگ، مڇي مار - مهاڻو.
● دنيا: ڏ. [ع، دنيا] جيڪو - جهان - دنيا - منسار. جيئن "هن دنيا ۾ ڪئين آيا ڪئين ويا." زمين - پٽون - ڀرتي - ارض.

— دُنيان پائينيان؟ نکرڻ: حوصلې کان لکري وڃي — دين دنيا کان وڃي. بي حيا ٿيڻ — کنهن به کمر جو له رهن.

— دُنيون پائينون؟ ڪيڏي چڏڻ: دين دلدا کان ڪڍڻ — ٻئي جهان وڃائڻ — صفا ڪاري چڏڻ — اصلاح جي اميد باقي نه چڏڻ.

— دُنيون پائينون؟ نيٺ: نڪو ڪرڻ — بیکار ڪرڻ — صفا ڪاري خراب ڪرڻ.

— دُنيون پائينون؟ ويٺڻ: ٻيٺو، چٽ — لیکار — لیکو — ٻي ڍلگو — هرگاه کان ويٺل — بیکار. دين دلدا کان نڪتل. دين ۽ دلدا ٻنهي کان خارج ٿيل.

● دُنو: صفت. [ف. دُنو: سن. دُو = دُون، ٻه] هڪ عدد جو نالو — دُون؟ — جوڙو، ٻيٺو — ڏوٺو، ٻٽو، دُهرو.

— دُواب ۽ دُوابا: ذ. صفت. ٻن لهرن جي وچ واري ڏسڻ — دُوابو — دُوابو — دُوابو.

— دُوابو ۽ دُوابا: ٻن لهرن جي وچ واري زمين.

— دُوابو ۽ دُوابا: ذ. صفت. ٻن ندين جي وچ واري سڪل زمين — دُواب — دُواب — دُوابو. اسم خاص. حيدرآباد جي ڀرسان هڪ ڳوٺ جو نالو.

— دُواتشو ۽ دُواتشا: ذ. صفت. ٻن باغين مان نڪتل — ٻه دفعا چيڪايل عترق.

— دُواني ۽ دُوانيون: ث. هڪ سيڪي جو نالو — پائي؟

— دُوابو ۽ دُوابا: ذ. صفت. ٻن لهرن جي وچ واري سڪل زمين.

— دُواني ۽ دُواني: ذ. صفت. ٻن زبانن وارو — ڪوڙو.

— دُوبار ۽ دُوبارا: ذ. صفت. ٻه دفعا — ٻيو دفعو — ٻيو ڪهر — ٻه ڪهر — ٻه ڀيرا — وري وري. ڪهڙو (ن ق).

— دُوباره: ذ. صفت. ٻيو دفعو — ٻيو ڪهر — وري وري.

— دُوبالا: صفت. ٻيٺو — ٻيٺو — بيحد تمام گهڻو. — دُوبينائي ۽ دُوبينائيون: ث. ٻه ڏسڻ جي حالت. دُوبي — پيائي. دُوبو — داغ جا ٻه داڻا

”دُوبينائي دُور ڪري، معرفت ملهه“ (شاه).

— دُوتال: صفت. ٻيٺو. — دُوتار ۽ دُوتارا: هڪ ساز جو نالو — ٻين تارن وارو هڪ ساز.

— دُوتارو ۽ دُوتارا: ذ. دُوتار. — دوتهو ۽ دوتها: ذ. صفت. ٻن ٽنهن وارو. — ڇٻرو — ڄاڻو — ٿوري — ڄڻڪو — ڏکو — مستر — وٿر — ڦوٽنگ — مٽيڪو — ڌڳ —

— دُوتو ۽ دُوتو: دُوتو: ذ. ٻن ڀڙن واري چادر — ٻوٽي — رٿو — گندي.

— دُوپستي ۽ دُوپستيون: ث. صفت. ڍمڪي — ٻيٺ — سان — گريٽي — حمل سان — حامل — ڳرڪڙي.

— دُوپهري ۽ دُوپهريون: ث. ٻه — ٻه — منجهند — ڏهري — ٻهري. (ذ). گل جو هڪ قسم (جو منجهند جو کلندو يا ٿڌو آهي).

— دُوپمازه: ذ. کاڌي جو هڪ قسم، گوشت (ڍڙل) جو هڪ قسم (جنهن ۾ ٻه دفعا بصر وڌو ويو هجي).

— دُوچو ۽ دُوچا (ث): صفت. ٻيو (ث). — دُوچي ۽ دُوچيون: ث. — دوجهان: ذ. ٻه جهان — هيءَ ۽ هوءَ دنيا. موجوده ۽ آئندو واري دنيا.

— دُوچسار ۽ دُوچسار: صفت. ٻه چار — ڪجهه — چٽو. (ذ). ميڙ — سلاقت — مجلس — سيا.

— دُوچسار ٿيڻ: مقابل ٿيڻ — سامهون ٿيڻ — ڀيڙ ٿيڻ — منهن مقابل ٿيڻ. — دُوچسار: صفت. ٻيٺو — ٻٽو — دُوهرو — دُکنو — ڊبل — ٻه ڪهر.

— دُوچوبو ۽ دُوچوبا: ٻن ڪانهن وارو تنهو — ٻه سرخو (تنبو).

- دوطرقي ۽ دوطرقيون: ٺ. ٻن طرفن واري- ٻن پاسن واري- ٻنهي پاسي. ڪين به ٻن ڌرين جي پاڻ ۾ وڙهڻ جي حالت- نااتفاقي- اثبوت- جهيڙو- نفاق- مخالفت- ڪيلفت- ضديت- دشمني- وير- برخلافي- اختلافي.

- دوتا: صفت. ٻيڻو- ٻيو دفعو- مڙيل- موٽيل.

- دوتا ٿيڻا: ٺ. گولين راند ۾ هڪ جاءِ- اوت موت- ٻئي ٿئي- هر طرح.

- دوتاڙي ۽ دوتاڙيون: (ت): ٺ. ٻه نالي. ٻن نالن واري بندوق- دوتالي- دوتالي.

- دوتالي ۽ دوتاليون: ٺ. ٻه منهن- ٻن منهن واري بندوق- دوتالي.

- دوتلي: صفت. ٻيڻو- ٻيو ڏيکڻ.

● دؤ: ٺ. [سن. دؤ: چمڪڻ] روشنائيي- سوجهرو- اولڙو- روشني. هاڇو- ڀرتو- عڪس.

● دؤ ۽ دوائون: ٺ. (ع). سڀني- ڌڪي- دارون- ڌرل- علاج- تدارڪ- ڊپ- ڊڪي.

ڌرمان- چاره- چارو- پيسار- چڙي- ڀوتي.

- دواخانو ۽ دواخانا: دوائن ملڻ جو هنڌ- دوا جو گهر- ويڇ گهر- طبابت خانو- ڌرمل خانو- شيخانو- اسپتال- عيادت.

- دوا دارون: ٺ. دوا دارو- علاج معالجو- سڀني ڌڪي.

- دواساز ۽ دواسازي: ٺ. صنعت. دوائون ٺاهيندڙ- دوائون رکندڙ- ويد- حڪم- طبيب- ڊاڪٽر. دوا فروش- دوائون وڪڻندڙ- پيساري.

- دوا فروش ۽ دوا فروش: ٺ. صنعت. دوا وڪڻندڙ.

- دوائِي ۽ دوائِيون: (ت): ٺ. دوا.

● دوايو: اسم خاص. تعلقي قنبر ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● دوايو: اسم خاص. تعلقي جوئي تعلقي دادو ۾ ديھ جو نالو.

● دوات ۽ دواتون: ٺ. (ع) مسس جي شيشي- مسس ڪپڙي.

- دوتچيتي ۽ دوتچيتيون: ٺ. ٻن چتين يا ڪڏن واري جاءِ. ٻيچيتي- جاءِ ۾ ٺهيل طاق وانگي اڌ چيت (سن وغيره رکڻ لاءِ).

- دؤ ۽ دؤو ۽ دؤو دؤو: ٺ. صفت. ٻن هٿن وارو- مضبوط- زبردست- اڻ گهڙيو- ٻي ڊولو- بدشڪل- اڏنگو- بيهودو- بد فضيلتو- ٿرڙو.

- اناڙي- جٽو- ٻي هنر.

- دودل: ٺ. صفت. ٻه دليو- ٻه چيتو. ڦرلڙ گهرله ڦرلڙ گهرلڙو.

- دؤو ڌارو: ٺ. ٻن ڌارين يا منهن وارو. هڪ وڍڪو اوزار.

- دؤو راهو ۽ دؤو راهو: ٺ. آها جاءِ جتان ٻه رستا لڪن- ٻه واٽو.

- دؤو ڌو ۽ دؤو ڌو: ٺ. صفت. دورنگو- دوطرفو- ٻيائي وارو.

- دؤو ڌو ۽ دؤو ڌو: ٺ. صفت. ٻن رنگن وارو- ٻه رنگو- چٽڪرو- چٽ چٽ. گهوڙي جو هڪ قسم- ڪارو- ابلق. ٻيائي رکندڙ- اندر هڪڙو ٻاهر ٻيو- منافق- ڪوڙو- ٺڪڻ- هاڪندي- ڪپڙي.

- دؤو ڌو ۽ دؤو ڌو: ٺ. ٻيائي- ڪپڙ- دغا- چيل- مڪرو- فريب.

- دؤو ڌو: طرف. ٻن گودن پير- جوئڻ پير.

- دؤو ڌو ۽ دؤو ڌو: ٺ. گودن پير ويهڻ- جوئڻ پير ويهڻ- گودا ڪوڙڻ- جهڪڻ- هڻڻ (وهڻ جو)- ڪپ ڪوڙي ويهڻ.

- دؤو سالو ۽ دؤو سالو: ٺ. صفت. ٻن سالن جو- ٻن سالن وارو.

- دؤو سڀي ۽ دؤو سڀيون: ٺ. وهڻ جي ٻن اکين پيرن ۾ وجهڻ جو زنجير.

- دؤو سڙ: ٺ. گهر- ٻه جهان.

- دؤو شالو ۽ دؤو شالو: ٺ. ٻن پڙن واري شال- دوپٽو.

- دوطرقي ۽ دوطرقي: ٺ. صفت. ٻن طرفن وارو- ٻنهي طرفن کان- ٻنهي طرفن جو- ٻه پاسو.

”تَوَرِي دَوَتِي جَوَتِي دَوَالِي ذِي هڪ ست“
(لجفي).

- دَوَالِي بند: دَوَالِ پَنَدَنڙ - سلازم - نوڪر - خدمتگار.

● دَوَامُ: ظرف. [ع. دام = هُنَ جَسَاءُ
ڪيو] هميشه - دائيم - سدائين - سدا - لبت -
مُدام.

- دَوَامِي: ظرف. هميشه لاءِ - سدائين - هميشه
جو - مُداسي.

● دَوَانِيخَالَوَعَدَوَانِيخَالَا: ذ. [ف. ديوان خانو]
هڪ وڏي جاء - ڪورٽ - مَسَدَن جِي ويهن
جو هنڌ.

● دَوَانِ عَدَوَانِ: ذ. ڪاري جي مچيءَ جو
هڪ قسم (سها چيائون پُٺَ ڪاري، ايت آڇو،
بدن ۾ گول، قد ڏيڍ کان اڍائي فوٽ).

● دَوَبَدُو: ظرف. [سن. دانبد = دف. دَوَبَدُو.
سن. دَوَبَدُو پَرَدُوِي]. آمهون سامهون - منهن
مقابل - دَعِي مُدَعِي - روبرو - سَمُڪُڪُ - اڏيو.
- دَوَبَدُو تَبِيئُ: هڪ ٻئي جي سامهون ٿيڻ -
روبرو ٿيڻ - مُقَابِل ٿيڻ.

- دَوَبَدُو چَوَنُ: مُنهن تي پَنَدَانُ - روبرو چوڻ.
- دَوَبَدُو ڪَرَنُ: روبرو ڪرڻ - سامهون
ڪرڻ - مقابل ڪرڻ.

● دَوَبَرُو عَدَوَبَرُو (ت): صفت. ٿلهو - ٽنڀرو -
متارو. ٿلهي ڪاٺ جو ٽڪر - دوڳو.

● دَوَبِنُ: مصدر. جهوڪڻ - باهه ۾ ڪاٺيون
وجهڻ - باهه ڦوڪڻ. لٽائڻ - لٽوڻ هڻڻ.

● دَوَبَسُو عَدَوَبَسُو: ذ. [سن. دَرَوُ = دَبُو]
هڪ سُرڪ - هڪ سُرڪي - هڪ ڍڪ. هٿ جي
تيري تي پيل ٻائي ۾ ڳريل آفيم (سوالين جي تيري
تي تماڪ جو ذرو ۽ ٻائي ملائي ڪاٺ لاءِ تيار
ڪيل). مَسَ جو ڦَرُو - دَبُو - چَنُو.

● دَوَتُ عَدَوَتُ: ذ. [سن. دَوَت - قاصد]
پيغام پهچائيندڙ - قاصد - پيامبر - ايلچي - وڪيل.
چغخوڙ - دَوَتُو. فرشتو - ملائڪ. جن - پَوَت.

(ث. دَوَتِي عَدَوَتِي پُون).

● دَوَآهَرُ: ذ. سن. هندو فلسفين جي حساب
موجب زماني جو ٽيون جُڳ (جو ۴۰۰۰ ورهين
جو آهي ۽ ان وقت ماڻهوءَ جي عمر هڪ هزار
ورهه هئي).

● دَوَآدَسُ: صفت. هڪ عدد جو نالو - ٻارهن.
- دَوَآرَسِي: ث. پَسُڪُ جو ٻارهن ڏينهن -
ٻارس.

● دَوَآرُ عَدَوَآرُ: ذ. [سن. [ع. دار] ڪهڙو
الدر وچڻ جو لنگهه - ٻاهرين دروازو - لنگهه -
دَرُ - ڳلي - پُٺِيو. چائنٺ - آستان - آستانو. مُلڪ -
دِيس - هِنَدُ - پَتُ. پڪين جو ڪُجهه تعداد -
بُربلن جو وِٽر.

- دَوَآرُ پَالُ عَدَوَآرُ پَالُ: ذ. صفت. دربان
دروان - رکوال - رکوالو - رکپال.

- دَوَآرُو عَدَوَآرُ: ذ. آستانو. دروازو -
چائينٺ. دُئارو. جيئن ”گُردُ وارو -
ٺاڪر دوارو“.

● دَوَآرُ: ظرف. (ف) جي هٿان - جي وسيلي - جي
ذريعي - منجهان - مان - معرفت - هٿان - هٿون -
- وسيلي - دَوَآران.

- دَوَآرانُ: ظرف. دوارا.

● دَوَآرُ ڪُتَا: اسم خاص. ڀارت ۾ هندن جو هڪ
مشهور تيرٿ.

- دَوَآرُو ڪَرَنُ: ثانيءَ ۾ جيڪي به رلڪن
جا ڳوڙها هجن تن کي گڏي سَوَدِي آڻڻ. لائق
ڪري يڪو هڪ ڳوڙهو ڪرڻ.

● دَوَالُ عَدَوَالُ: ذ. (ف). ڪهوڙي جو هڪ
سَنُج - رڪپين کي جهلڻ لاءِ چم جو ٽڪرو -
چمڙي جي وڏي - چمڙي جو تَسَمُو - پَتُو.

- دَوَالِي عَدَوَالِيُونُ: ث. [ف. دَوَالُ =
چمڙي جي وڏي] بازن، تترن وغيره هاليل پڪين
کي ڀرين ۾ پَٽل سَڳا (جي هٿن ۾ جهلجن).
جيئن

”دَامُونُ دَوَالِيُونُ، ڀنڄ جي ڀيڙ ۾“

(منسار).

چاهڪيءَ جي چم وارو پَتُو. جيئن

● دود سټيبي ۽ دود سټييون: ټ. [ف. د. =
 ٻه + دست = هٿ] ٻنهي هٿن ۾ جهليل. وهٿ
 جي اڳين يا پويين ٽنگن ۾ ٻڌڻ جو زنجير-
 سگهياڙي. جيئن
 ”دود سټيبي، دود پير، مينڀي سٽگهر رڪ جي“
 (شاهه).
 ● دود ڦل: (ل: ټ. ڦل جو قسم (سانوئيءَ ۾
 سيلابي زمين تي هڪ وڻ جا ڪيرڙن تي چڙهي
 جنهن ۾ اڇيون ڦلڙيون ٿين جي کائجن).
 = دود ڦلڙو ۽ دود ڦلا: ڏ. دود ڦل وڻ جون
 ڦلڙيون.
 ● دود ڪ ڦلڙو: اسم خاص. گاهه جو هڪ قسم.
 ● دود اوڙ ۽ دود لڙا (ل): ڏ. ننڍين ٽنگن وارو
 ڪڪڙ. تمام چوٽي ٽنگن ۽ ٿلهن ٻڪرين وارو
 مرد. (ټ. دود نبي ۽ دود نبيون).
 ● دوداري: اسم خاص. تعلقي لاري (رياست
 خيرپور) ۾ هڪ ديهه جو نالو.
 ● دود پڄا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو
 (اڪثر خيرپور ۽ نواب شاهه ضلعي ۾).
 ● دود ۽ دود (ت): ڏ. ڪوڙ-دغا-ٺڳي-
 دولاڻ-ترڪت-ڪوٽ-دغا بازی.
 = دود ٻڌڻ: ڪوڙي سالڪي ڏيکارڻ-
 ڪوڙ ٻڌڻ-دولاڻ ڪرڻ.
 ● دود ٽ ۽ دود ٽ: ڏ. گهوگهت-گهوگهات.
 هاڻيءَ جو زور سان وهڻ جو آواز (ل).
 ● دودو ۽ دودا (لس): ڏ. ڍڳ. ظرف.
 زبردست-ڌم ڌمان-گهٽ گهٽمان.
 ● دود ڦلڙي: ټ. [ه. دود + ڦلڙي: کير
 واري ڦلڙي] ٻوٽي جو هڪ قسم-ڪيرڙول.
 ● دود ۽ دودوان (ل): ټ. لوهارڪي ڪم جو
 هڪ اوزار-ڪوڏار جي هاڻي مان اسٽيئون وغيره
 ڪيڏن جو اوزار.
 ● دودو ۽ دودا: ڏ. [ف. ڍڳ ڍڳو = دودو] [و.
 چيڙن اندر ڪيل اک جو گولو-اک جو وڏو وٿارو-
 وڏي اک-ڏيڏهو نر ڪڪڙ جي ننڍي مڏي ڪڙه-
 ٽڪو-ڏمڪو. ٻڪريءَ جو هڪ قسم-وڏو ڪان ڏاٽ].

● دوت ۽ دوتون: (ڪ: ٽ. ڪوڙي تهمت-
 بهتان-الزام-دوڏ).
 ● دوتڙ ۽ دوتڙ: ڏ. ڪاري جي مڇيءَ جو
 هڪ قسم (ڇارن سان ٿورا ڪندا ٿينس، ڏيکھ
 فوت کان ڏيڍ فوت ٿاين)-ڪاري جو ٻلو.
 صفت. ٿلهو ماڻهو-موٽو-ڦيٽو.
 ● دوتڙيو ۽ دوتڙيا: ڏ. دوتڙ جو ننڍو ٻچو.
 ● دوتائي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو-
 افغانن جو هڪ قبيلو.
 ● دوتڙي: ڏ. گئل جو هڪ قسم.
 ● دوتڙي ۽ دوتڙ: ڏ. وهڻن جي اڳين يا
 پٺين ٽنگن ۾ ٻڌڻ جو زنجير.
 ● دوج: ٽ. [سن. دو = ٻه] ٻڪ جي ٻي
 ٽيٽ-ٻي تاريخ-ٻيچ.
 ● دوج ۽ دوج: ڏ. هندن جي پهرين ٽين
 ڏاڻين (برهن، ڪستري، وئش) مان ڪنهن به
 ذات جو ماڻهو.
 ● دود ۽ دود: ڏ. (ف). دولهون-ٻاڻ-بخار.
 وڙم-ڄام جي ڦوڪ. موٽو-ڌم-ڪش.
 = دودا: ڏ. دلمان-غبار-ٻاڻ.
 = دود ۾ آڇائڻ (ت): ڏ. دونهين ۾ آڇائڻ.
 تڪليف ۾ وجهڻ.
 ● دود: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
 ● دودا پور: اسم خاص. تعلقي گڙهي خيرو ۾
 هڪ ديهه جو نالو.
 ● دودال وڻ: اسم خاص. ڪيرڙين ۽ ڪپڙن ۾
 ٿيندڙ وڻ جو هڪ قسم.
 ● دودائي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو
 (گورچاڻي بلوچن جو هڪ قبيلو).
 ● دودائيڪو: اسم خاص. تعلقي روهڙيءَ ۾
 هڪ ديهه جو نالو.
 ● دودائي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
 تعلقي لاڙڪاڻي ۾ هڪ ديهه جو نالو.
 ● دود ڙيو ۽ دود ڙيا: ڏ. اجايا گوڙ-لڙه-
 گوڙ-شور-هٿل-ڳالھوڙو-ڪٽيراڳ-ڌالال-
 ڪپٽو-راڳ-بيڪڙو-ٻوٽو پٽو.

ڪي قرآن شريف ٻڌائڻ - تلاوت ڪرڻ. حڪم هلائڻ.

- دَوُرُو ۽ دَوُرَا: ڦيرو - وَر - چڪر - گهمرو - گشت - سفر - سِير - شيل - گهمناڙي - گردش - وارو. پُور - خيال. نوٽ.

- دَوُرُو آچڻ: دورِي جي ڀيماريءَ سبب بيهوشي اچڻ.

- دَوُرُو ڪرڻ: چڪر لڳائڻ - گشت ڪرڻ - چڪر لڳائي معائنو ڪري اچڻ.

- دَوُرِي ۽ دَوُرِي: ڏ. صفت. گڏ دؤ ڪندڙ. ڪلاسي - هر سبق - ساڳئي درجي ۾ پڙهندڙ - ساڳئي سبق وارو.

● دَوُرُ (ڪ): ڏ. ڪاري جي وڏي ٻيڙي (واڻ) جو هڪ اوزار - لنگر ڪٽڻ واسطي هڪ وڏو ڪاٺ جو چڪرو.

● دَوُر: ظرف. [ف. دَوُر: سن. دور = دَوُر] ڀري - دور - دورانهو - ن - بعيد. علحده - جدا - الڳ - ويجهي.

- دَوُر آفتادہ: ڏ. صفت. تمام ڀري ويل - ڀري رهندڙ - ڀري آڇلايل.

- دَوُر آندڻ ۽ دَوُر آندڻ: ڏ. صفت. اڳ - پوءِ جو خيال ڪندڙ - ڊگهي نظر رکندڙ - اڳو پيچو سنڀاليندڙ - گنجگوب - وارو - اڳ - ويجهاري - سڀاڻو - داناءُ - سچيت - چٽڙ - چالاڪ.

- دَوُر آندڻ ۽ دَوُر آندڻ: ڏ. صفت. اڳ - پوءِ جو خيال ڪندڙ - ڊگهي نظر - سوچ ويچار - گنجگوب - اڳ - پوءِ جو خيال. دانائي - عقلمندي.

- دَوُر بَاش: ڏا. ڀري ره - ڀري ٿي - خبردار. ڀري ٿي وڃ!

دَوُر ٻي: ڏ. [دوريني جي بگڙيل صورت] ڀري ڏسڻ جو هڪ اوزار.

جيئن "دائما دَوُر ٻي ۾ پسيڻ ولاتن ورت". (شاهه).

- دَوُر ٻيڻ ۽ دَوُر ٻيڻ: ڏ. پراڻهين شيءَ کي ويجهي ڏسڻ جو اوزار - ڊريگه. درسي.

- دَوُر ٽوٽيارڻ: وڌيون اڪيون ڏيکارڻ - اڪيون ٽوٽيارڻ - ڏيها ڏيکارڻ - ڊيچارڻ - اڪيون ڏيڪاري هيسائڻ.

● دَوُر ۽ دَوُر: ڏ. [ع] ڦيرو - گردش - چڪر - گهمرو - وارو - پير - پيرو. درياءُ جو پير - پاڻيءَ جو چڪر - درياءُ جو زور.

جيئن "درو دَوُر درياهه جي ڪيو آڙادي اڏ". (شاهه).

ڪتاب يا سبق جي ٻي پڙهڻي - سبق جي آڻلائي - سبق کي پيرو. اوساريءَ جو هڪ ڦيرو - پت جي هاري. قرآن شريف جي وري پڙهڻي - تلاوت.

ڪنهن محل ۾ شراب جي ٻيالي جو ڦيرو. چال - رفتار - روش - هل - هلي. جيئن "زمانو جا عجيب دَوُر آهن" وغيره. حڪومت جو وقت - زمانو - عرصو - مهل - نوٽ - وارو - مدت. انقلاب - تبديلي. دليل - خيال - پور - پندڙو - من مڻج - ريجڪ - لهر - رٿا - بودڪي. خيال - قياس - فهم - سمجهه. درد - غم - ڏک - رنج - سور.

جيئن "جي ويهين گڏ گوڏي ته دَوُر سٺائين دل جا". (شاهه).

وڏائي - هٿ - تڪر - مغروري. - دَوُر ان: ڏ. صفت. گردش ڪندڙ - ڦرندڙ. وقت - زمانو - جڳ - عمر - آوڻا. چڪر - ڦيرو - دورو - انقلاب.

- دَوُر ڄڻ: م صدر. ڏڪر ڄڻ - دَوُر جي ڀيماريءَ جو اثر ڪرڻ.

- دَوُر جي ۽ وڃڻ: ٻي هوش ٿي وڃڻ - گمراه ٿي وڃڻ.

- دَوُر دوس جو: ڏ. ديدار جي خوشي - درشن جي خوشي.

- دَوُر دَوُر: ڏ. زمانو - وقت - عرصو - مدت. حڪومت - اقبال - اختيار - راج - عمل.

- دَوُر دَوُر هڻڻ: پورو قبضو هڻڻ - اوج ۾ هڻڻ.

- دَوُر ڪرڻ: وري وري پڙهڻ - ياد ڪرڻ - پيرو ڏيڻ - اورڻ. ٻن ماڻهن جو ويهي هڪٻئي

● دوستی د دوستی: ذ (ف) لغوي معنی،
 ګڼدیل - لا ګاڼیل. [ف. دو] = پ + د ست =
 هت [پ. هت - پښ چن جو هت سات - هت هت
 م ښندږ. سنگتي - یار - میتر - ساتي - سچن - حبیب
 خیرخواه - غمخوار یار ګندږ - چا هیندږ - مسحوب -
 محبوب - صتم - بیر - یم - معشوق - آشنا.
 = دوستانو د دوستانو: ذ. دوستي - یاري -
 یارالي - سنگت - آشنائي.
 = دوستانو د دوستانو: ذ. صفت. دوست جو -
 سنگتي جو - یار جو - سچن جو - دستانو - دوستن
 وارو (ذ). دستانو - یاري - دوستي - آشنائي.
 = دوست بنائين: یار بنائين - همراز - بنائين -
 طرفدار بنائين.
 = دوستدار: ذ. صفت. دوست رکندږ - خیرخواه -
 همراز - مشفق - همدرد.
 = دوستداري: ت. خیرخواهي - دوستي -
 مروت - همدردی.
 = دوستي د دوستي: ث. یارالي - یارالي -
 یاري - یارانو - دستانو - سنگت - مترقا - سچنپاني -
 آشنائي - یار - ږیت - محبت - مهیل - لارو - بندري -
 اړیکو - اتحاد.
 = دوستي جو دمر هتن: دوستي جي
 دعوي کړن - وفاداري ۽ همدردی جي دعوي
 کړن.
 = دوستي هیڅک پاسبی رکښ: دوستي
 چني چډن - تعلقات ټوړن - یوفاني ډیکارن.
 دوستي م دوست جي کلا کړن - دوست
 منجهان دشمن بنجن - مخالفت تي لاهي پاهي
 بیسهږ.
 ● دوستلاري (ت) اسم خاص. هک ذات جو نالو
 (کوسن جو پاڙو).
 ● دوستی: مصدر. زور سان وجهن - اندر زور
 ډین - دپ - د پان - قس - وجهن - ډوکښ -
 پټين - ډلهن - پټښ - ټلون - جهوکښ -
 کهڙائښ. هڙپ کړن - هپا کړن - هائو هائو
 کري کائښ.

● دوژ هیو د دوژ هیو (ل): ذ. دوژيو -
 دوژ جو و سکارو - لت - دوژ - رڼي - مټي -
 جو طوفان - انډاري.
 ● دوز: صفت. [ف. دوختن = سچن] سینه -
 سچن وارو. مرکبات م کم ایندږ. چیمن "کفتن
 دوز. کفن دوز وغیره".
 ● دوژان: اسم خاص. کراچي ضلعي م هک
 ډېر جو لالو.
 ● دوژخ د دوژخ: ذ. (ف) کنهکارن کي
 سزا ډین لاء خدا تعالي جو پیدا کيل عذابن جو
 کهر - جهنم - ترک - ترک - پاتال - متبر -
 سچين - لار - باه جو مچ - اوژاه. (کنهکارن
 کي سزا ډین لاء پیدا کيل ست طبقا).
 = دوژخي د دوژخي: ذ. صفت. دوزخ جو
 لائق. سخت کنهکار - جهنمي - ترکي. پاسبی -
 اهرادي - دوهاري - بدکار.
 ● دوس د دوس: ذ. [سن. دوش = دوه] -
 دوه - ګناه - اهراف - قصور - دوش - خطا - پل.
 = دوسي دوسي: ذ. صفت. دوهي - کنهکار
 - اهرادي.
 ● دوس د دوس: ذ. [ف. دوست جو مستغف] -
 دوست - سنگتي - یار - سچن - کهڅکهر - محبوب.
 ډيان - خیال. یار - چاهم.
 = دوستان: ذ. صفت. دوستان - دوستن جو.
 = دوسانو د دوسانو: ذ. دستانو - دوستي -
 یارالي - سنگت. مټي - لارو - لا ګاڼو. پټري. اړیکو -
 اتحاد - اتفاق.
 = دوساني د دوساني: ث. دوستاني - دوستي -
 سنگت - یارالي.
 = دوستاهم! ایدا. اي دوست! اي دوست!
 = دوستدار د دوستدار: ذ. دوستدار - محب -
 سچن - محبوب.
 = دوس ډین: ډيان ډین - تو جه ډین - خیال -
 کړن - غور کړن. یار کړن.
 ● دوستاني د دوستاني (ک): ث. رلین سچن
 جي وډي سڼي.

بگڑیل صورت [میخت ہوا۔ واج۔ توڑیو۔ طوفان۔

— دولتہ : ث . مایا - ملکیت - قن - لائو .

- = دولت سټرا ۽ دولت سټرائون؟ ت. تعظيماً
 بادشاهن يا اميرن جي رهڻ جي جاء - دولت خانو.
 = دولت عظمي: ت. وڏي ۾ وڏي حڪومت -
 سلطنت - شهنشاهت.
 = دولت منمند ۽ دولت مند: ذ. صفت. نصيب
 وارو - بخت وارو - بختوارو. ملڪيت وارو - ٽڪن
 وارو - پئسي وارو - مالاوند - شاهوڪار -
 ڏٺو ندي - ڏٺوان - دولتوند - مالدار - لڪاهي -
 تونگر.
 = دولتوند ۽ دولتوند: ذ. صفت. دنيا دار -
 تونگر - شاهوڪار - ڏٺوان - ملڪيت وارو - ٽڪن
 وارو - ڏٺو ندي - دولت مند.
 = دولتي ۽ دولتي: ذ. صفت. شاهوڪار -
 ڏٺوان - دولت مند.
 = دولتي پور: اسم خاص. تعلقي موري، تعلقي
 گندڪوٽ، تعلقي ميرپورخاص، تعلقي آباوڙي،
 تعلقي ٽنڊو محمد خان، تعلقي گهوڙاڀاري ۾ ڏهن
 جا ٽالا، سيوهڻ جي ڀر ۾ هڪ شهر جو نالو.
 = دولتيائي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو
 (درڪاڻي بلوچن جو هڪ قبيلو، تاريخ بلوچستان).
 = دولتي ۽ دولتي: ذ. صفت. سهڻو - سٺو -
 عمدو - پڪل پلور - ٺاهو ڪو - سوڌو - ڏسڻ جهڙو
 لطيف - نازڪ، فراخ دل - دريادل - سخي - فياض -
 آڌارچت، مردانو - بهادر - مڙس ماڻهو - همت وارو -
 همت ڀريو - پهلوڻ، پٺو - پٺو - گهوٽ، اسم خاص.
 هندن جو هڪ ديوتا - جبل ديوتا - خواجہ خيضر -
 درياعل، نئون گرهڻ مان هڪ گيرھ - ٻيٽچون،
 صفت. ٻيٽ وڏو - ٻيٽير - ٻيٽوڙي (ت).
 = دولتي، ٻيٽچن: گهوٽ ٿيڻ، سخي ٿيڻ.
 = دولتي لعل: قلندر شهبازرح جو هڪ لقب.
 = دولتي ۽ دولتيون: ت. [سن. دول] ننڍي
 ڊيگ - اڌ ڊيگ.
 = دولتي ۽ دولتيون: ت. پتن راند جو هڪ
 قسم (جنهن ۾ هڪ هٿ ۾ ۴۲ پتا هجن).
 = دولتم: صفت. (ف) ٻيون، زبردست، سادو -
 گهٽ - هلڪو، (ث) بدبودار ٻرائي ڪڪ (ت).
- = دومي سٽور (دومسٽر): ظرف. سڀ گڏ -
 گڏوڇڙ - اٽڪل روء - گول سول - صافي صاف -
 آڪوڊ ڪو - مٿاسٽا - هر سوڙي - مڙئي مڙئي - ٻڪو -
 ٿلهي لپيڪي - ڪٽسو ڪاٺڍو.
 = دومي سٽور (دومسٽر) ڪڙن: ٿلهو لپڪو
 ٻڌڻ - ٺڳيء سان ٻيٽو قرض اڳاڙڻ - حساب ڪتاب
 سٺو نه ڏيڻ.
 = دمن: صفت. [ع] حقير - ڪمينو - ادني -
 گهٽ - هيچ - هيٺ - هيٺاهين - تحت، مرکبات ۾
 ڪم ايندڙ "دمن همت، دمن نواز، وغيره".
 = دمن ۽ دمن (ت): ذ. اک جو هيٺيون
 ڀاڱو - دٺاڙ. منهن - ٻوٽ - دولتاڙ.
 = دمن ٺي دمن ڪٽي: منهن وارا ڦڪ
 هڻ - لڪ ۾ مڪيون هڻڻ - سخت مارڪٽ ڪرڻ.
 = دمنار ۽ دمنارا (ت): ذ. ٻوٽ - منهن -
 دولتاڙ. وڏن وچن وارو نر سونر.
 = دمنارو ۽ دمنارا: ذ. ٻوٽ - منهن -
 دولتاڙ.
 = دمنارو ۽ دمنارا: ذ. دمنار - ٻوٽ.
 = دمن ٻڙو: ذ. صفت. بدشڪل، منهن
 ڪينو - ٻڙو - نياڳو - ٺڪ ڦٽل.
 = دمن ڪينو (ت): ذ. صفت. منهن ٻڙو -
 بدشڪل، نياڳو.
 = دمناب ۽ دمناب (ل): ذ. گوشت جو
 ڳنڍو - ڊگنل، ٽوليء - مٿرائي - گوشت جا ٽهه.
 جيئن "گهوڙي تي دمناب چڙهيا پيا آهن".
 = دمنارن (ت): مصدر. لٽائڻ - ٻيڙڻ -
 ڪوشش ڪرڻ، ڳولا ڪرڻ، سخت ستائڻ.
 = دمنڀڙو ۽ دمنڀڙو (ت): ذ. صفت. ٿلهو -
 متارو - دٺسوء.
 = دمنڀڙي ۽ دمنڀڙي (ت): ت. صفت.
 ٻٽ ۾ ڀريل - ٿلهي - موٽي - مٿاري.
 = دمنڀڙي ۽ دمنڀڙي: ت. ٿوري ٿلهي -
 ٿلهي پري.
 = دمنرو ۽ دمنرا (ڪ): ذ. آڻ جي رنگ
 جو هڪ قسم.

● دُونَس ڌَ دُونَسُون ٿ: ٿ. ڳوڙ-هٿل-
 آواز-ڌمچر-ڪڙڳل، ڪنگهه، خار-ساڙ-هچ-
 ڪام، لپٽ-سيلاب-طغياني.
 - دُونَسَاڙو ڌَ دُونَسَاڙَا (ڪ): ڌ. ڳوڙ-
 گهمسان-ڌمچر-هٿل، ڌام ڌوم.
 ● دُونَسِيڻ (ت): مصدر، زور سان مَهِيڻ-
 آڏڻ.
 ● دُونَسُو ڌَ دُونَسَا: ڌ. صفت، ٿلهو-
 متارو-ڌَنَمُتو-دوئر-هٿ پريو-جان مڙد-
 بهلوان-مضبوط-جائوڙ-سڙ-جِيرو-
 جانو-قيوي-جنگ-ڦواننگ-سڙ-سڙ-
 مڪو-ڌڳ-بت ۾ پريل-زبردست-سخت-
 ٽڪڙو-چست-چالاڪ-ڦڙت-جبلدباز، لڇو-
 بد معاش.
 - دُونَسَائِي ڌَ دُونَسَائِيُون ٿ: ٿ. ٽڪڙ-
 چستي-چالاڪي، ٿلهائي-ستارائي-اوجوالي-
 ڌَمَتَائِي.
 - دُونَسُو ڌَ دُونَسَا (ت): ڌ. باهه يا بتي
 ۾ سبب چٽ ۾ گڏ ٿيل ڪارڻ يا ڪارو
 چارو.
 ● دُونَسَڪَن ٿ: مصدر، [سن، دُيُت < دَو =
 چمڪڻ]. ٽمڪڻ-ٿوري روشنائي ڏيڻ-ٿورو
 ظاهر ٿيڻ-هي کان ڏيکارڻ، چمڪڻ-ڌمڪڻ-
 جهرڪڻ-تجلا ڪرڻ.
 - دُونَسَڪَ ڌَ دُونَسَڪُون ٿ: ٿ. ٿوري روشنائي-
 ٿيمڪو-ڌونڪو-چيمڪو-جهرڪو-تجلاڻو.
 - دُونَسَڪُو ڌَ دُونَسَڪَا: ڌ. چلڪو-چمڪو-
 چمڪاڻ-جهرڪو-تجلاڻو-ڏيکاءُ.
 ● دُونَسَڪَار ڌَ دُونَسَڪَارُون (ل): ٿ. ڪنهن
 شيء جو ٿورو مٽڪ-لنگار-چٽ-چٽڪو.
 پٽ يا پوڙ کي گيهه جي ٿوري لنگار-داغ.
 ● دُونَسِڪِي ڌَ دُونَسِڪِيُون (ت): ٿ. (ف) بوتل-
 شيشي-شيشو-دنگي.
 ● دُونَسُو ڌَ دُونَسَا: ڌ. [سن، ڌڻي = دونو] وڻ
 جي ٻن مان ٺاهيل وٽي، (وٽن جي) ٻنن
 جو ڪپڙو-هاٿل=پڙو.

● دُونَهَن ڌَ دُونَهَن: ڌ. [سن، دَو = دونو]
 ڌمڪڙ-باهه مان نڪتل ڪارنهن-دُونَهون-
 ڪارنهن-سياهي، چيبي-ٽوڪري.
 - دُونَهَارُو ڌَ دُونَهَارَا: ڌ. صفت، دونهن
 وارو-دونهن جو-دونهن ڇڏيندڙ-دونهر-
 - دُونَهَاڙ (ل): ڌ. تمام گهڻو دونهن-
 دونهن جون لاڻون، جيئن ”گهر مان الڳي ڪهڙا
 دونهاڙ ٻيا نڪرن“.
 - دُونَهَائِيڪُو ڌَ دُونَهَائِيڪَا: ڌ. صفت،
 دُونَهين ۾ خراب ٿيل-دُونَهَائِيڪَل.
 - دُونَهِيَارُو ڌَ دُونَهِيَارَا: ڌ. صفت، دونهن
 وارو-دونهاڙيل-دونهارو.
 - دُونَهِيَرُو ڌَ دُونَهِيَرَا: ڌ. صفت، دونهارو-
 دونهارو.
 ● دُونَهَائِيڻ: مصدر، [سن، دَو = دونو]
 دُونَهين جي اثر ڪري ڪارو ٿيڻ-
 دونهاڙجڻ.
 - دُونَهَات: ڌ. دُونَهون-ڪارڻ، دونهن
 جي اثر واري شيء، صفت، دونهن جي ڌڻ
 وارو-دونهن وارو، (ڌ) دونهن تي رڌل ڪاڌو
 ڪوهه مان نڪتل بخار-آب، دونهن واري فضا-
 دونهاڙ.
 - دُونَهَائِيڄڻ: مصدر، دونهن ۾ خراب ٿيڻ-
 دونهن جو اثر لڳڻ-ڪارائيجڻ، دونهن سان
 پيرڻ.
 ● دُونَهَارُو: اسم خاص، تعلقي ڊگهڙيءَ ۾
 هڪ ڊيهه جو نالو.
 ● دُونَهُون ڌَ دُونَهَان: ڌ. [سن، دَو =
 دونو] ڌمڪڙ-باهه مان نڪتل ڪاري هوا-
 دُونَهون-دونه-دَوَد، ڪارڻ-ڪارڻ،
 بخار-ٻاڻ-آب، واس-ڌوپ، ڪڪ-ڪهڙجڙ
 ۽ سڪل چيبي جو باه ڏنل ڊگڙ، اسم خاص،
 تعلقي خيرپور ميرس ۾ هڪ ڊيهه ۽ شهر جو نالو.
 - دُونَهَان ڌَ ڳَٽَائِيڻ: ڌ. مچ مچائڻ-باهيون ٻڃڻ-
 ڪورا ٻارڻ-دل ۾ درد پيدا ڪرڻ-عشق ۽
 محبت ۾ گرفتار ڪرڻ.

● دونھاري (ڪ): اسم خاص. پکيءَ جو هڪ قسم - دوناري.
 ● دوھائي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (مزاری بلوچن جو هڪ قبيلو).
 ● دموھري ۽ دموھري (ل): ذ. ڪڙي جنھن ڏيڍل پکو (جنھن جا پاما زمين کي ويجهو هجن).
 ● دموھريو ۽ دموھريا: ذ. [سن. دو+هرا= پڇاڙي] ٻن مصرعن جو شعر. ٻن ستن وارو بيت - دمو - دموھريو - دموھريو - دموھريو.
 ● دموھري ۽ دموھريون: ث. گھ. جو هڪ قسم - گچيءَ ۾ پائڻ جو گھ - دموھري. صفت. ٻيڻي - ڏوڙي. ٽلهي (ت).
 ● دموھريو ۽ دموھريو (ت): ذ. صفت. اڍلگو - بي ٽنگو - بي ٻو.
 ● دموھريو ۽ دموھريو: ذ. [سن. دو+هرا= پڇاڙي. (۲) سن. دو+هرا= پڇاڙي. ٻن ستن جو شعر. دموھريو ۽ دموھريو: ذ. سن. دو+هرا= پڇاڙي - جٽ - ٻن مصرعن جو شعر - ٻه ٽڪو بيت - دموھريو - دموھريو.
 ● دموھريو ۽ دموھريون: ث. لنڊي مچيءَ جو هڪ قسم. سنهي مچي - ڪڙي.
 ● دموھريو ۽ دموھريو: ذ. [سن. دو+هرا= پڇاڙي. ٻه ڏاڏا - ڪوڏين جي چڪاھير ۽ ستالي راند ۾ ڀاري اڇليل يا داھ وڌل ۾ ٻه آبيون - ٻيڻ - ڪوڏيون. راند جو هڪ داھ.
 ● دموھريو ۽ دموھريون: ث. [سن. دو+هرا= پڇاڙي] دموھريو جو مونث - ٻه. ٻيائي - نفاق - آن بٽت. علحدگي - جڏائي - فرق. ٿوري - چڪر - مٿي جي ٿوري (ڪ). ڀاري راند ۾ هڪ داھ.
 ● دموھريو ۽ دموھريون: ث. [سن. دو+هرا= پڇاڙي] ٻيڻ - دموھريو - ٻيڻائي - دموھريو - ٻيڻائي - دموھريو - ڪوٺائي.
 ● دھ: صفت. [ف. دھ: سن. دھن= دھ]. هڪ عدد جو نالو - دھ. سرڪاٽ ۾ تعداد ظاهر ڪندڙ. جيئن دھ هزار، دھ لک، دھ ڪروڙ، دھ ارب، دھ ٻدم، دھ نيل وغيره.

- دونھان ڪڍي ڇڏڻ: ڪم يڪدم ڀورو ڪرڻ. حيرت ۾ وجهي ڇڏڻ. عبرت جهڙي ڳالھ ٻڌائي، ڪن مان دونھان ڪڍي ڇڏڻ.
 - دونھائي: مصدر. دولھائڻ - دولھڻ وارو ڪرڻ.
 - دونھائيڻ: مصدر. دولھڻ ۾ خراب ٿيڻ - ڪارائجڻ.
 - دونھائيڻ: ڪارائجڻ - دونھين ۾ ڪارو ٿيڻ.
 - دونھون: دڪائڻ: حرڪت سٽڻ - مٽڻ مچائڻ - شروعات ڪرڻ.
 - دونھون: دڪڻ: باھ مچڻ. جهيڙو ٿيڻ - شرارت شروع ڪرڻ. محبت جو مچ ڀڙڻ.
 - دونھي ۽ دونھيون: ث. دولھين واري ٿوري باھ. ڪڪ ڪهچر ۽ ڇيڻ وغيره جو باھ ڏنل ڍڳڻ دولھين. جهيڙي باھ (جا ڪن سندن ۾ سدائين ڀرندي رهي آهي. سنڌ ۾ ٺٽي ۾ دونھين وارو مندر مشهور آهي).
 - دونھي: دڪائڻ: باھ ٻارڻ. باھ جو مچ مچائڻ. آستان ڪري ويھڻ. شروع ڪرڻ - راس ڪرڻ. ڌڙو ڏيڻ. جهيڙو ڪرائڻ - فتنو وڃهڻ - ڪپ ڪوڙي ويھڻ.
 - دونھي: دڪائڻ: ويھڻ: ڪپ ڪوڙي ويھي رهڻ - فقير ٿي ويھي رهڻ - ڌڙو ماري ويھڻ.
 - دونھي: دڪڻ: ٻٽ جي ٻڌرائي ٿيڻ - اولاد وارو هجڻ - وارثن وارو هجڻ - خاندان آباد هجڻ.
 - دونھي: واسين: دولھي جا ڳائڻ - باھ ٻارڻ.
 - دونھين ۽ دونھيون: ث. دولھي.
 - دونھين جا ڪڪڙ آڏارڻ: ٻي بنياد ڳالھيون ڪرڻ - ٻيڻ سوڌ منصوبا رٿيڻ.
 - دونھين دقو (ت): ذ. دولھين.
 ● دونھياري ۽ دونھياريون: ث. ڪاڻ ڪٽجي - پکيءَ جو هڪ قسم.
 ● دونھائي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (اڪثر ٿر ٻارڪر ضلعي ۾).

- دَهدار (لس): صفت. ذهن رنگن وارو - گهڻن رنگن وارو.

- دَهِم دِس دَهِم دِسُون: ټ. څه پاسا - څه ځمانون - څه طرف طرف چوگرډ - چوډاري - آسپاس.

- دَهِم دور (ځ): صفت. ځه وږو پري - سو کوه پري. تمام پري - ځه پهان ځور.

- دَهِم دورِي (ک): ټ. پري پته - پراښهڼ - ځورائي.

- دَهِلو دَهِلا: ځ. تاش جو ذهن لشان وارو پتو - ځهلو - ځه - ځال - ځه - ځهي.

- دَهِم: صفت. ځهون (عدد قطاري).

- دَهِم دَهِون: ټ. [ف] زمين جو ٽکر - ځوڻ. بستې. جاگرافيءَ موجب ډ - چار سو لمبرن جي ايراضي. سن. جسم - بدن - تن. [ف. دادن = ځين جو امر] ځيندڙ. مَرَكَبات جي آخر ۾ ڪم ايندڙ. جيئن "آرام دَهِم = آرام ڏيندڙ، تڪليف دَهِم = تڪليف ڏيندڙ" وغيره.

- دَهِم پندري: ټ. حلقې بندي - تفصيل بندي. دَهِم جي حد مقرر ڪرڻ.

- دَهِدار دَهِدار (ت): ځ. صفت. دَهِم جو مالڪ. زميندار - جاگيردار - وڏو ماڻهو - امير.

- دَهِوار دَهِوار: ځ. صفت. دَهِم دَهِم جو جدا تفصيل.

- دَهِات دَهِات (ت): ځ. [ف. دَهِم جو جمع] ڪهڙا ځوڻ. بهراڙي - واهڻ - ڪام. دَهِم - قصبو.

- دَهِاتي دَهِاتي: ځ. صفت. ڳولائو - ڪامڙيو - بهراڙي جو - دَهِيانوسي - پراڻن خيالن وارو - سادگي پسند - شهريءَ جو ضد.

- دَهِان: ځ. [ف] وات - منهن - مُک - سوراخ - خال. زخم - ٽنگ - وڙهي.

- دَهِان بند دَهِان بند: ځ. صفت. منهن بند ٿيل - جنهن ٿانءَ جو منهن بند هجي.

- دَهِان دَهِان: ځ. منهن - وات - مُک. (درباءُ، مشڪ، لاليءَ وغيره جو). شروعات - ابتدا - منڍ. لغام جو هڪ حصو. لغام - واڳ.

- دَهِان دَهِان: ځ. [ف] وات - منهن - مُک - سوراخ - خال. زخم - ٽنگ - وڙهي.

- دَهِان بند دَهِان بند: ځ. صفت. منهن بند ٿيل - جنهن ٿانءَ جو منهن بند هجي.

- دَهِان دَهِان: ځ. منهن - وات - مُک. (درباءُ، مشڪ، لاليءَ وغيره جو). شروعات - ابتدا - منڍ. لغام جو هڪ حصو. لغام - واڳ.

- دَهِان دَهِان: ځ. [ف] وات - منهن - مُک - سوراخ - خال. زخم - ٽنگ - وڙهي.

● دَهِاتي دَهِاتي: ځ. [ف. دَهِاتي] قسَم - ڊوهي - منهن. قرياد - ڏانهن - پُڪار.

● دَهِر: ځ. زمانو - چمڪ - وقت - عرصو - مدت - سمو. دَهِيا - سنسار - جهان.

- دَهِري: ځ. صفت. دَهِيو - سنساري - جهان جو. افساني روايتي.

- دَهِري (دَهِريو): ځ. زماني هرست - رڳو هن جهان جو ڦاٽيل - خدا تعاليٰ جي وجود ۽ ان جي حڪم جو مُنڪر - لامذهب - بي دين - مُلجيد.

● دَهِر دَهِر: ځ. [سن. دَو = ڏون] پيڻي چادر جا سياري ۾ پُٽ جي چوگرد ويڙهجي. صفت. ڏوڙو - پيو - ٿلهو - پيو.

● دَهِرائڻ: ځ. مصدر. [سن. دَو = ڏون] پيو ڪرڻ - پيو ڪرڻ - پيو ڪرڻ. ڦيرائڻ - گهمرو ڏيڻ. دور ڪرڻ - وري چوڻ - وري بيان ڪرڻ.

● دَهِرن (ل): ځ. ڪلڻ. اٺ جڏهين اولهي هڪلندا آهن، تڏهين اٺن کي دَهِريندا آهن.

● دَهِرو دَهِرا: ځ. صفت. [سن. دَو = ڏون] ڊفعا - پيو - پيو - پيو - ڏوڙو - ٿلهو - ٿوڏاڻگ - ڏوڙو - ستر وڌو - سڪو - ڏونسو - سخت - مضبوط. ڳورو - ٿڪيل - وزندار. گهڻو - جهجهو. جيئن

"زَهِري زلف زوردار توکي دَهِرا دَهِرا پيا" (بيدل).

- دَهِرا دَهِرا پون: ځ. چوکنو ڦاسڻ - مضبوط زنجير پوڻ.

- دَهِرو دَهِرو پندڻ: ځ. پيڻي ڪوشش ڪرڻ. پيڻي محبت ڪرڻ - پيو عشق ۾ گرفتار ٿيڻ. پيڻيون مصيبتون سِر تي سُهڻ.

● دَهِرم: ځ. ڊقاري - اضطرار - ڳڻي - گهپراحت. نقصان. اڏاءُ. سنديه. ۾ رهڻ ڪري ٿيل تڪليف.

- دَهِرم ڏيڻ: ځ. سيڪت ڏيڻ - ڊانڻ - هيسائڻ.

● دَهِرن (ل): ځ. مصدر. وٺي وڃڻ - ڪاهڻ (ڪنهن وٽ ڪي).

- دَهِر دَهِرون: ځ. اٺن ڪاهڻ جو آواز.

● دھڪڻ: مصدر. (دل جو) آواز ڪرڻ - ڌڪ ڌڪ ڪرڻ - ڌڪ ڌڪ ڪرڻ - ڌڪ ڌڪ ڪرڻ. دل جو دؤرو ٿيڻ. ڌڪڻ - ڌڪڻ - ڌڪڻ.

- دھڪ: ڌ. دل جي ڌڪ ڌڪ - ڌڪ ڌڪ - ڌڪ ڌڪ.

- دھڪارو ۽ دھڪارون: ڌ. حشمت - خوف - رعب - تاب.

- دھڪارو ۽ دھڪارا: ڌ. دھڪارو - دھڪائين: مصدر. ڌڻائڻ - هيسان ڌڻ ڪائڻ.

- دھڪو ۽ دھڪا: ڌ. ڌڪ ڌڪ - ڌڪ ڌڪ - دل جي حرڪت - ڌڪو - آواز - دھڪو (دل جو) - ڌڪ ڌڪ (لونڌي جو) - ڌڪو (دل جو) - لوڏو - ڌڪو - ڌڪو - چورڪارو - ڌڪ - هراس.

- دھڪو ۽ ڌڪو: چورڪو ڀون - هراس ڀون - ڌڪ ڌڪ.

● دھل ۽ دھل: ڌ. ڪپھ جي ڦٽڻ جو وڏو ڌڪ - انبار - ڪوڙ - ڌڪ - جيئن "سچي" جو دھل ڦٽڻ جو دھل، ڀلي جو دھل وغيره.

آها جاء جتي مير بحر مچي ماري کڻي اچي هڪڙي هنڌ کڏ ڪن جتان اجاره دار مچي نيلام ڪري.

● دھل ۽ دھل: ڌ. [سن. ڌول: ف. دھل] ڌول - ساز جو هڪ قسم جنهن کي ٻنهي پاسن کان چمڙو چڙهيل هجي ۽ هڪ پاسي جو چمڙو ٿلهو ۽ ٻئي پاسي جو سنهو هجي.

- دھلاري ۽ دھلاري: ڌ. دھل وڃائيندڙ - ڌڪڙي - هڪوازي - طبليجي. نقار جي مڱهار.

- دھل ٽپي ڌونڪو (ت): ڌ. سخت بدناسي - بدناسي - وڏي خواري يا شهرت.

- دھل ٽپي ڌونڪو هڻڻ: وڏي واڪي ٻڌائڻ - ٻڙهو ڏيڻ - ڪٽيو ڪٽايو مقابلو ڪرڻ.

- دھل جو آواز ٻري کان مينو لڳڻ: ٻري جي ٻڌل ڳالهه چڱي لڳڻ.

● دھري ۽ دھريون: ڌ. [سن. ڌو = ڀر + سري = ڀرڻ واري - ف. ڌر = سوتي] ڳڻهه جو هڪ قسم - ڳڻي ۾ ٻڌڻ جي موٽين ڳڻتي مالها. چالديءَ جي ڳاني.

● دھريارو: اسر خاص. تعلقي بلدين ۾ هڪ ديهه جو نالو.

دھڙو ۽ دھڙا (ل): ڌ. صفت. ٿلهو - متارو. جيئن "تو جهڙو دھڙو ته اسان کي الله ڏياري".

● دھشت ۽ دھشتون: ڌ. (ف) ڊپ - خوف - ڀسو - ڊچ - ڌڙ - خطر - هراس ڌڪو - ڌيا - هٽول - هيٺت - ڌڪاء - حشمت.

- دھشت ۽ دھشتون: ڌ. صفت. خوفناڪ - خطرناڪ - پوائتو - پيانڪ - سھيڻب.

- دھشت ڌڙ: ڌ. صفت. خوف جو ماريل - خوفزدہ - ڊنل - سھيڻب.

- دھشتناڪ ۽ دھشتناڪ: ڌ. صفت. خوف ڀريو - خوفناڪ - خوفناڪ - پيانڪ - پوائتو - ڊپ وارو - ڊيچار بندڙ - هيٺناڪ.

- دھشتي: ڌ. صفت. خوف وارو - ڊپ جهڙو - هيٺناڪ.

● دھقان ۽ دھقان: ڌ. صفت. (ف. ڌم) زمين جو ٿڪڻ ۽ ڌقان ۽ ڌقان (مالڪ) ديهه جو مالڪ - دھدار. زميندار. ڳوٺ جو مالڪ - رٿيس - چڱو مڙس. بهراڙيءَ جو ڳوٺاڻو - هاري - ڪڙمي.

جياھل - چڪ - قصبو - ديهات - بهراڙي - واھڻ.

- دھقائي ۽ دھقائي: ڌ. صفت. بهراڙيءَ جو - واھڻي - ڳوٺاڻو - ڪاڙيو - ديهاتي. ڪڙمي - هاري - مزرعي - ٻني وارو. اڻ ڳوٺيو - ڳوٺارو - آڻاري - ويڙهيچو - ڄت - بي عقل - جهنگلي. "شھري" جو ضد.

- دھقائي ۽ آڌب: ڌ. بهراڙيءَ جي بهڪ.

۱- دھلمان ٻڌڻ: وڏو ڪوڙ ٻڌڻ - وڏي تهمت ڌڻ - الزام مڙهڻ - دونه ٻڌڻ.
 ۲- دھمائي ۽ دھمائي: ڏ. صفت. ڊاهيندڙ - ڌمڪائيندڙ - ڄممت رکندڙ. رعب رکندڙ - رعبدار - رعب تاب وارو.
 ۳- دھمڙو ۽ دھمڙو: ڏهن مڙون جي طاقت رکندڙ شيء. ڪناري تي پيڙيءَ ٻڌڻ لاءِ ڪٽل ڪاٺ - لنگر.
 ۴- دھن ۽ دھن: ڏ. [ف. دھان جو مڃڻف] وات - مڻھڻ - مڻڪ.
 ۵- دھنڙو ۽ دھنڙو: ڏ. صفت. پھيٺوڙي - گھڻو ڪاٺيندڙ. کاڌي لاءِ وڏو وات پٽيندڙ.
 ۶- دھو ۽ دھو: ڏ. [سن. ڊو = چمڪڻ] ڏٺو - اوليڙو - آرسِيءَ جو تجلو. جھڪي روشنائي - تير ورو. سڄ جي روشنائي. تير ڪو. چيمڪاٺ - تيجلڻو - روشني - چيلڪو - چيمڪو. خبر - سرت - پوڄھڻ - سمجھڻ - ست (ت). حال - افعال (ت). جيئن ”جيڪو دھو هوس سو به نڪري ويس“.
 ۷- دھو پوڻ (ت): ڏ. سٺ پوڻ - خبر پوڻ - سمڪ پوڻ. ٿورو ٿورو ڏسڻ ۾ اچڻ.
 ۸- دھوڙڻ: ڏ. مصدر. ڊيچارڻ - خوف ڏيڻ. دھلڻ - هيٺ ۾ پوڻ (ل. ق). پڇائڻ. ڦٽڻ - گھائڻ. جيئن ”اکين جڙ ڦٽو ڪيو، جن دھوڙا ٿي دل“ (آچر).
 ۹- دھوڙجڻ: ڏ. مصدر. دھلجڻ - هيٺ ۾ پوڻ.
 ۱۰- دھي ۽ دھيون: ڏ. [سن. دھه = ڏھڻ] ڇاول ڪير - ڏڏ - ڦاٽرو. [سن. ديهه = بدن] جسم - بدن - ديهي.
 ۱۱- دھي ۽ دھيون (ت): ڏ. [سن. تھس = تھڻ] ڳاھڻ بعد ان مان نڪتل تھڙ - تھي. مٽي - ڌڙ. [مٽيڪر جون مٽيون منھيون ڪٽيون].
 ۱۲- دھيلا: ڏ. (هندي) ڏمھرو - ڏمڪيو.

۱- دھليڙي ۽ دھليڙيون: ڏ. دھل جو اسم تصغير - ننڍڙو دھل. دھل جو هڪ قسم - پڪواز - ڍولڪ - ڍيٺڪ - ڍولڪي. راند جو هڪ قسم (جا) ۾ جڻا منڊيڙي والنگر ليڪا ڪڍي رھن).
 ۲- دھل ڳچيءَ پائڻ: ڏ. هنڌ هنڌ پڌرائي ڪرڻ - مشهوري ڪرڻ. پٽهو ڏيڻ.
 ۳- دھل وڃائڻ: ڏ. مشهور ڪرڻ - ڍلڍورو ڏيڻ. خوشيون ڪرڻ - شادمانا ڪرڻ.
 ۴- دھل وڃڻ: ڏ. خوشيون ٿيڻ.
 ۵- دھلڻ: ڏ. مصدر. [سن. ڊر = ڊڄڻ] + هل = ڏڪڻ] ڊڄڻ - خوف کائڻ - هراسجڻ - دھلجڻ - پٽو ۾ اچي وڃڻ - هراسجي وڃڻ. ڊپ کان ڏڪڻ - ڏڪڻ.
 ۶- دھل: ڏ. ڏهشت - هيٺ. حراس - هراس - ڊچ - ڊيچو - ڊپ - پٽو.
 ۷- دھلائين: ڏ. ڊيچارڻ - ڏڪائڻ. چرڪائڻ - هراسڻ.
 ۸- دھليجڻ: ڏ. مصدر. دھلجي وڃڻ - هيسجي وڃڻ - ڊپ ٿيڻ - ڊچي وڃڻ - خوف ڪرڻ - خوف کائڻ - خوف ۾ اچڻ - ڪٽيڻ - هراسجڻ. ڏڪي وڃڻ.
 ۹- دھليوارو: اسم خاص. تعلقي روهڙيءَ ۾ هڪ ڏيهه جو نالو.
 ۱۰- دھلي: اسم خاص. هندستان جي گاديءَ جو هنڌ. هڪ تمام پراڻي شهر جو نالو - راجا دھلو جو وسيل شهر - دھلي. (ف). ڇاٺ - آستانو. ڏيڍي - دھليڙ.
 ۱۱- دھليوي: ڏ. صفت. دھليءَ ۾ رھڻ وارو - دھليءَ شهر جو رهاڪو.
 ۱۲- دھليڙو ۽ دھليڙون: ڏ. ڇاٺ - آستانو - ڏيڍي - چوڪت - ٽنن سان ڏيڍي. ٻن دروازن جي وچ ۾ جڳھ.
 ۱۳- دھمان ۽ دھمان: ڏ. ڌڙڪيو - ڊٻاءُ - ڌمڪي - رعب - ڄممت. ڪوڙا دليل - من گھڙت دليل. دوت - بند بندو. ڪوڙ - بھتان. هيٺ. ڪٽڙ ڪو، ڪٽڙ ڪو.

● دَهيون: ټ. [سن. دَسنا=ريٽو اڳڙيءَ جي]
ذَريون - ٽڪريون - پُريون - ٽڪرا ٽڪرا -
ذرا ذرا (ڪپڙي جي ٿان آڇڻ بعد سٺ جا پڇيٽل
ٽڪر جي ٿاني ڳنڍڻ بعد ڪهي ڇڏيندا آهن) -
دَهيون. جيئن

"اچيو ٿيان لطيف چوي ڪارڻ دوست دَهيون"

(شاهه)

● دَهيون: ٽيٽي (ت)؛ ٽڪريون ٽڪريون
ٿيڻ - ذريون ذريون ٿيڻ - پُرو پُرو ٿيڻ.
● دَهيون: ڪنڊي ڇڏڻ (ت)؛ اڳڙيون
ڪڍڻ - نام ڪري ڇڏڻ.

● دَءُ ۽ دَءُ: ٽ. [سن. دِو=ڇمڪڻ] ٿيڻ -
نظر - نگاهه - دَئو، ڇمڪو - ٽمڪو - دَهو.
● دَئڪار ۽ دَئڪار: ٽ. ڇمڪو - ٽمڪو.
ٿوري ٿيڻ - نظر.

● دَئاهڙ: اسم خاص. [سن. دواهر] هندن جي
چئن جڳهن مان ٽئين جڳت جو نالو - دَواهر.
● دَئار ۽ دَئار: ٽ. [سن. دَوار=دروازو]
دروازو - دَر - ڇانڻ - ڏيڍي. جاء - جڳهه - هنڌ -
مڪان. مَڪ - شهر - ديس. جيئن ("ناڪر دوارو،
گردوارو وغيره). ڏينهن - روز - ڏهاڙو - وڏو
ڏينهن - ٽهاڙو - ٿيڻ - ڏڻ - پارها ماسو - ڏينهن -
عید. وٽر - پُريڪين جو وٽر.

● دَئارو ۽ دَئارا: ٽ. فقيرن جي رهڻ جي
جاء - اوتارو - ديوتا جو ٽيڪاڻو - مَندر - ديول -
مَٽر هي - دائرو - بت - پوقو. جسم.

● دَئاسيتو ۽ دَئاسيتا: ٽ. صفت. [سن. دِو=]
پ. سَت=رَس]؛ دفعا چيڪايتل (شراب وغيره).
دو آتشو - پهايو (جنهن کي پ. دفعا پاهه جي
منڇ ۾ ٻاريو وڃي).

● دَئال ۽ دَئال: ٽ. [ف. دوال=چمڙي
جي وڏي] چمڙي جي پٽي - وڏي. منڇ جو
هڪ قسم (چمڙي جي اتي جنهن جو هڪڙو چمڙو
هٿي ۾ ٻيو چمڙو رکاب سان ٻڌجي).

● دَئالي ۽ دَئاليون: ٽ. دَئالي جهڙي.
پٽي واڳ - مضبوط پٽڻ. جيئن

● دَسي اچرج ۾ آيس، بي پرواهه جي چالي،
سڏيو شهبازن ڪسي، پئاسي پيرون دَئالي*
(جان علي).

● دَئالي: پٽڻ: ٽ. صفت. رکيب ۾ ٻيو پائڻ
لاءِ دَئال جهليندڙ - خدمتگار - مسڪين. تنهليو -
هروقت خدمت ۾ حاضر رهڻ وارو.

● دَئيت ۽ دَئيت: ٽ. [سن. دَئيت=راڪاس]
دَئيت - راڪاس - هندڪي ڌرم ڪسان قريبل
بدروح - خبيث روح. تڪليف ڏيندڙ ماڻهو -
بد معاش.

● دَئير: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (اڪثر
نوابشاهه ۽ سکر ۾).

● دَئيرجي: اسم خاص. هندن جي هڪ ذات
جو نالو (اڪثر ڪراچيءَ ۾).

● دَئيري: ٽ. هڪ شڪاري ٻڪريءَ جو نالو.
● دَئيرتا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (اڪثر
حيدرآباد ۽ خيرپور ميرس ۾).

● دَئوڙڻ: مصدر. ڊوڙ هائڻ - ڊوڙڻ - ڊُڪڻ -
ڊوڙڻ - پڇڻ. ٽڪو هلائڻ - سَت ڪڍڻ.
شرط پڻڻ.

● دَئوڙ ۽ دَئوڙ: ٽ. ڊوڙ - ڊُڪ - ڊوڙ - پڇڻ.
● دَئوڙائڻ: مصدر. ڊُڪائڻ - ڊوڙائڻ - پڇائڻ -
ڪنهن سبب ڊوڙڻ لاءِ چوڻ. سَت ڏيارڻ.
شرط پڇائڻ.

● دَئيف (ت): ٽ. صفت. بي سمجهه - بي عقل -
جاهل.

● دَئڪ ۽ دَئڪ: ٽ. [سن. دِو=ڏون يا پڙ]
ڪنهن واهت جي ٻن ڏندن ٽڪرن واري چهار.
پنج سالو آڻ. پ. سالو گهوڙو. دَوُڪ.

● دَئين ۽ دَئين: ٽ. (ع) قرض - اوڌر - ڏکيو.
جوابداري. احسان - مهرباني - وڙ - ٿورو. ڏنڊ -
پٽڻ.

● دَئين: ٽ. [سن. دِو=ڇمڪڻ] ڇمڪو -
دَو - دَهو - دَئو.

● دَئڪڻ: مصدر. ٽمڪڻ - ڇمڪڻ - رکي
رکي چمڪات ڪرڻ.

● دٺيټ ۽ دٺيټ: ذ. [سن. درو = چمڪڻ] سڄ
جي روشني - تيز ڪو. هڪي روشني - دهو -
دٺو - ٺمڪو - چمڪو. روشنائي - سوجهرو.

● دي: ظرف (ف) گذريل - آخري. گذريل
ڏينهن - ڪلهه - ڪالهه.

- ديروز: ظرف. گذريل ڏينهن - ڪالهه.

- ديشب: ظرف. گذريل رات - ڪالھوڪي رات.

● ديتا ۽ ديتائون: ث. [سن. ديتا. ديتا =

رحم ڪرڻ] رحم - ٻاجهه - ڪٽهل - قياس - ترس.

رحمدلي - همد ردي. ميهه - مهر باني - ڪرم -

احسان - لطف - فضل - آسپس - ڪرپا. سخا. بخشش -

عنایت.

- ديتا درشتي: ث. ميهه جي نظر - پلائي

جي نظر.

- ديتال ۽ ديتال: ذ. صفت. ديا وارو - ٻاجهه.

وارو - دياوان - ديالو - رحم دل - ڪهل وارو -

ترس کائيندڙ - نرم دل - رحمي - ٻاجهارو. سخي -

مهربان.

- ديتائو ۽ ديتائو: ذ. صفت. دياوان - دبال.

رحمدل - مهربان - ٻاجهارو.

- ديتاوان ۽ ديتاوان: ذ. صفت. ديال - ديالو.

رحمدل - مهربان - ٻاجهارو.

- ديتاوت ۽ ديتاوت: ذ. صفت. ديال -

ديالو - دياوان - رحم دل - مهربان - سخي -

ٻاجهارو.

● ديتار: ذ. [ع. ديتار = گنهر ۽ ديتار]

ديس - ملڪ - ڏيهه - وطن - ساڻجهه - ماڳت -

هند - جوء. ڀاڱو. [سن. ديودار] هڪ قسم جو

عمارتي ڪاٺ - ديتال - چيمل - صنوبر.

● ديتال ۽ ديتال: ذ. [سن. ديوار] وڻ جو

هڪ قسم - چيمل جو وڻ - صنوبر جي وڻ جو

قسم.

● دريانت: ث. [ع] ايمانداري - سچائي -

پت - سچائي - دینداری - امانت - سالي - گڻ -

ليکي - خاصيت. ثواب.

"دہالت ڪو سڀ دڪ هي"

ادريالت ڪو هو هي راج

● دٺو ۽ دٺا: ذ. [سن. درو = چمڪڻ] سڄ

جي روشني - تيز ڪو. هڪي روشني - دهو -

دٺو - ٺمڪو - چمڪو. روشنائي - سوجهرو.

اولڙو - ٻاڇو - عڪس - ساڳو. خبر - سٺ - سماء -

ٻوڏ.

- دٺو پٺڻ (ت): اجايو قبضو ڪرڻ - ضد

ڪرڻ - ڦرڻ.

- دٺو پٺڻ (ت): ٿوري نظر ٻوڻ - سماء ٻوڻ.

سوجهرو ٻوڻ.

● دٺوس ۽ دٺوس: ذ. صفت. [ع. دٺوڻ]

پنهجي زال جو پڙو - بي غيرت - بي حيا - مڃو.

ايڳو - نحس - بد بخت - چنڊو.

● دٺوڪ ۽ دٺوڪ: ذ. [سن. درو = ڏون]

ٻه. ٻن ڏندن وارو آڻ يا گهوڙو - دٺوڪ.

● دٺوڪي: اسم خاص. تعلقي ٽنڊو محمد خان ۾

هڪ ديھ جو نالو.

● دٺي ۽ دٺيون: ث. [سن. درو = چمڪڻ]

تجارت - روشني - چمڪو - شعاع - دهو. رولق -

جوت - پيڪو - شان - تجمل - تيج - جگنو -

سوييا - جهلڪو - پٽڪي - رتاب - قما - ڍاڻيس.

دڙڪو. ذرو - جرو - هو - رتي - تمام ٿورو

حصو. مٺي جي مچيءَ جو هڪ قسم (ڏيکھ ۱-۲ الڇ).

- دٺي ڪٽڻ: ڊيچارڻ - ڏهڪائڻ - ڏڪائڻ -

ڏمڪائڻ - اک ڏيکارڻ - دڙڪو ڏيڻ - ٺاهڻ -

دٺائڻ - دٺائڻ - ڏمڪي چاڙهڻ - ڏڪو ڪيڏ.

- دٺيون ڪٽڻ: تابش ڪرڻ - چمڪڻ -

ٻهڪڻ - جهرڪڻ - جرڪڻ - تجاو ڏيڻ - آب تاب

ڏيکارڻ - چيلڪڻ - روشنائي جي بهار لائڻ - حشمت

ڏيکارڻ. جيئن

"دائودي ديون ڪري رنڪن ڪونهي رنگ"

(شاهه).

● دٺي: ث. [سن. درو = ٻه. ڏون. ف.

دٺي = ٻيائي] ٻيائي - ٻي ايماني - ٻيچڙائي -

بد نيئي - ڪوٽ - بهانو - مڪر - ڍونگ -

مڪير.

- دٺيٽ: ث. دغا - ٻيائي - ڪوٽ - دٺي.

- دِئنْدَ اَرِي ځ دِئنْتَدَارِي: ذ. صفت. ايماندار - سچار - ږوسي جهڙو - صادق - آسپن - سځتيو - اعتبار وارو - پت وارو - وفادار - خدا ترس - ډومي.
- دِئنْتَدَارِي ځ دِئنْتَدَارِيُون: ټ. ايمانداري - سچائي - سځتيائي - وږسار - اعتبار - پتېگار - معتبري - پټن - پت - ږوسو.
- دِئنْچو ځ دِئنْچا: ذ. ديباچه ديبا = پت جو کپڙو + "چ" اسم تصغير جي نشاني. ۲. ديباج [ف. ديباه = ريشمي چوغو. اکي کتابن جي پهرئين صفحي تي چيت کيڏا هئا] ڪتاب جو منڍ - ڪتاب جو مقدمو - ڪتاب جي شروعات جي لکيت - منڍ - شروعات - تمهيد - پڙموڪا - مڙهاڳ - مٽندس - مٽندو - آپاس - آڳو.
- دِئنْپ ځ دِئنْپُون (ل): ټ. ڏاڍي مڪ - دڀ - مٽ - مٽ.
- دِئنْ ځ دِئنْ: ذ. صفت. [سن. دڻيتيه = راکاس] وڏي جسم وارو - راکاس. دڻيت - دڻيت.
- دڻيت پريٽ: ذ. جن ۽ ڀريون.
- دِئنْ: ټ. [ع] خون بها - خون جي عيوض قيمت - قصاص - خون جو بدلو. جيئن "دِئنْ آهي دوس مارڳت ۾ مڙين جي" (شاه)
- دِئنْپ ځ دِئنْپ: ذ. [سن. دويٽپ = ٻيٽ، مٽ، ڪٽ، ڍڍ] اقليدس - زمين جو مٿون حصو - ٻيٽ - جزيرو - ٽاپون جيئن "مالديپ - منگنڊپ وغيره". مهاديپ - ٻر آغظ - ديس - ڏيهه - ماڪ - ڪٽيڊ. دنيا - اقليدس. (هفت اقليم = ست حصا زمين جا) ۱. جمينو ۲. پلڪشا ۳. ساهيالي ۴. ڪسما ۵. ڪراوليڪا ۶. سکا ۷. پيشڪار (حڪومت - بادشاهت - راڄ. [سن. دِئنْپ = ڏيو] روشني - چمڪو - ڏيو (ڏيئو). ● دِئنْپ مالا ځ دِئنْپ مالا نون: ټ. ڏين (ڏينن) جي قطار.
- دِئنْپر: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
- دِئنْپڪ ځ دِئنْپڪ: ذ. [سن. ديبڪ = ڏيو (ڏيئو)] روشنائي - سوجھرو - تجلو - جوت - شعاع - ٻرڪاش - سڄهندو - آجالو - سهاڻو. ڏيئو - ڏيو - شمع - پتي - چراغ. چهن راڳن مان هڪ راڳ جو نالو (پيرو مالڪوس، هينڊول، سيري، ميهگهس، ديبڪ). ديبڪ راڳ هندستاني موسيقيءَ جي تمثيلي تصوير مطابق باه والڪر چمڪات ڪندڙ ڪپڙا پيل، پيشانيءَ مان آڳ جا آڏا نڪرندڙ، مست هائيءَ تي سوار آهي، هي راڳ گرم مند ۾ ٻن پهرن يا شام جو ڳائجي، هن جي ڳائڻ سان باه پيدا ٿئي ٿي. هن راڳ جون ڇهه راڳڻيون (۱. چايالٽ ۲. همير ۳. ڪلياڻ ۴. بهاڳ ۵. ڪيدار ۶. ايمن) آهن. آتشبازي جو هڪ قسم.
- دِئنْجور: [ع. دِئنْجور = اونداهي] اونداهي رات - خاڪي رنگ جي ڪارڻ مائل مڙسي - اولداهي - تاريخي - آن چتائي - گمنامي.
- دِئنْجورائي: ذ. گڏه جو قسم.
- دِئنْڊ ځ دِئنْڊون: ټ. ذ. [ف. دڙينڪن = ڏين] اک. ڏسڻ جي حالت - ڏسڻي، نظري - نگاهه - نرت. جوت - سوجھرو - روشني - ڏو - دھو - دٿو. جيئن "فلاني جي اکين جي ديد گهٽجي ويئي آهي". ڏيڪ - ڏيڪاء - نظارو - لءاء - جهلڪ - لقاء - ديدار - درشن. مرکبات ۾ ڪم ايندڙ لفظ جيئن "قابل ديد، چهر ديد وغيره". لڇ - حيا - شرم - حجاب - سنڪوچ. سحابو - مرجانا - لحاظ - مڙم - هاسخاطري - ساڃهي - مڇائي - مڙوٽ. ڌڪا - ڌڪ - سڙو - ڪشت (ڪ). - دِئنْڊ جو آئڙو ٿيڻ: نظر نه پوڻ - بي حيا ٿيڻ - بي شرم ٿيڻ - بي شناس ٿيڻ - حيا شرم نه ڪرڻ.
- دِئنْڊ جهاڪ: ذ. صفت. بي حيا - بي شرم - بي مڇاڻو.
- دِئنْڊو (دِئنْڊو): ذ. ف. اک - اک جو تارو - ڏوڏو - ڏيلهو. نظري - نگاهه. چهر - نپڻ.

● ديري ڇهه ديرو: ذ. (ف). بڻه خانو - مندر -
تيڪاڻو - مڙهي. آتش پرستن جي مڙهي. گتو -
شراب خانو - ڪلال خانو.
● ديري ڇهه ديرو: ث. (ف). گيسر - سيڙپ -
چرڪ - اوير - اوسيڙو - لپت - سيڙهه -
ڪمهلاني. آهستي - ڀرائي - سستي - ڍل -
- ديري ٻارو ڇهه ديرو: ذ. صفت. ديري ڪندڙ -
گيسر ڪندڙ - اويرو. ڀرو - سست - آهستي
هلندڙ.
- ديري ٻارو: ظرف. گهڻي وقت تائين - جٽاءُ ڪندڙ -
هائدار - هميشه لاءِ - مستحڪم - جهالو - مضبوط.
- ديري رنج: ذ. صفت. گهڻي وقت جو تڪليف
مر آيل.
- ديري ڪرڻ: اوير ڪرڻ - وقت لڳائڻ -
چرڪ ڪرڻ.
- ديري لڳائڻ: وقت لڳائڻ - ٺاهڻ لڳائڻ -
گهڻو وقت خرچ ڪرڻ.
- ديري هضم: صفت. ديري سان هضم ٿيندڙ -
ڳرو (کاڌو وغيره).
- ديري ڇهه ديرو: ث. اوير - چرڪ -
لپت - ديري. آهستي - ڍل -
- ديري ڇهه ديرو: ذ. صفت. گهڻي وقت جو -
ڀرائو - جهولو - ڪهڻو - قديمي. تجرب بیکار -
ڳڻ ڳوتي - ڪنپير - سنجيدو - ٻرد ٻار - ڪاٺ وارو -
باوي. بزرگ - چالاڪ - سياڻو.
● ديرو ڇهه ديرو: ذ. [ف. ديره. ع. دائره.
سن. سٽيريو] جاء - جڳهه - هند - ماڳ - مڪن -
گهر - ڪوئي. رهڻ جي جاء - منزل - ڍاڍو - آستانو -
ٿاڪ - ويسانهن - بستي - ڳوٺ. جيئن مرکبات ۾
ڪن شهرن پٺيان آيل لالا "محبت ديرو"
لئون ديرو. رتو ديرو وغيره. ڪتنب - خاندان -
گهراڻو. حويلي - گهر ٻار - زال - زوج - زناڻو خانو.
جيئن "سيدن جو ديرو. ميرن جو ديرو وغيره".
تپيدارن جي رهڻ جي جاء - اوطاق - منزل ڪاهه -
چاوڻي - تنبو - خيمو - ديرو. لاري بعد ان ۾
ول رکڻ جي جاء - ٻار - ڪرو. سڪن جو

- دريدون وجهن (ت): نظر ڪرڻ. خيال
ڪرڻ. ديدار ڪرڻ - گهور ٻائي ڏسڻ - عشق
محبت جي نظر ڪرڻ.
● دريدا: اسم خاص. تعلقي سکر ۾ هڪ ديهه.
جو نالو. هڪ ذات جو نالو.
● دريدار ڇهه دريدار: ذ. (ف). نظر - لکاهه -
ڀرت - ڏسڻ جي حالت - ڏسڻي - ڏيڪاءُ - ڏيڪ -
ڏيکارو. درشن - درسڻ - جليو - شڪل -
صورت - ڊول - روپ - منهن - منهنڻ -
مڪڙو. گڏجاڻي - مقابلو - ملاقات - مهياپ. لقاء -
تماشو - جٽو.
- دريدار ٻارو: ڇهه دريدار ٻارو: ث.
ديدار ڪرڻ جي حالت - نظاره بازي - ڏيڪ ويڪ -
ديڪا ديڪي. درشن. سرسري نظر. عشق بازي -
اک جو اشارو. لکاهه عشق محبت واري.
- دريدار ڪرڻ: درشن ڪرڻ - درسڻ ڪرڻ.
جولو پسن. منهن ڏسڻ - صورت ڏسڻ. تماشو
ڏسڻ - زيارت ڪرڻ.
- دريداري ڇهه دريداري: صفت. ديدار جهڙو -
ڏسڻ جهڙو - ڏيڪ وارو - مٽوڪ - سٺو - خاصو -
لاڻوڪو.
● ديدار: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (اڪثر
سکر ۽ لاڙڪاڻي ۾).
● دريداري: اسم خاص. تعلقي بدین ۾ هڪ
ديهه جو نالو.
● دريدار: صفت. [ف. دیدن مصدر جو اسم
مفعول] ڏٺو - ڏٺل.
- دريدار ڇهه دريدار: ظرف. [ف. دیدن =
ڏسڻ + دانستن] ڇاڻي وائي - ڏسي وائسي -
دريداستي.
- دريدار ڇهه دريدار: ذ. صفت. شوخ چهر - دلير -
بهادر. بي پرواهه - اکين جو پڪو - نظر جو پڪو.
- دريدار ڇهه دريدار: ث. ڏسي وائسي ڪو
ڏاڍائي جو ڪم ڪرڻ.
● ديرو: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو
(اڪثر سکر، نواب شاھ ۽ حيدرآباد سنڌ ۾).

- دستان ديس: ظرف. ملکان ملک - هرهند -
سيني ملکن م.
- ديس به ديس: ظرف. ملکان ملک - هک
ملک کان پئي ملک تائين.
- ديس بد ديس: ظرف. ملک. هک. کهن -
سیر کرڼ. پټيکندو رهڼ - ڏاځا کائڼ.
- ديس پتاشا: ث. ديسي زبان - پنهنجي ملک جي
پولي - ڏيهي پولي.
- ديس پتائي: ديس پتائي: ذ. صفت.
هموطن - هموطني - ساکني ملک جا رهندڙ.
- ديس پرديس: ظرف. پنهنجو ۽ پرايو ملک -
هرهند - سچو جهان - جيتي کټي.
- ديس چوري پرديس بکيا: نيچ کمر کرڼ
کان کټي به شرم نه اچڼ.
- ديس چڙخڼ: وطن ترڪ کرڼ -
ملک چڙځ.
- ديس دورا: ظرف. پرديس م - پئي کنهن
ديس م - دورانهين ڏيهه م.
- ديس ديس: ظرف. ملک ملک - هند هند -
ڏيهه ڏيهه - هرهند.
- ديس ديسانتر: ظرف. ملکان ملک.
- ديس گهٽاک: ذ. صفت. ملک سان بغاوت
کنندڙ - راج ڊوهي - بغاوتي - غدار.
- ديس گهٽائي: ذ. صفت. ملک سان ڊوهه
کنندڙ - راج ڊوهي - ديس ڊوهي - باغي -
غدار - شيرو.
- ديس ميترو: ديس ميترو: ذ. صفت. وطن
دوست - ملک جو خيرخواه - محب وطن -
دشمن ميترو - ديش پښت - وفادار.
● ديس ميترو: ث. حب الوطني - وطن جو پيار -
ديس جي حب. ديش پښت.
- ديس ليکالو: ديس ليکالا: ذ. صفت.
ديس لکارو - ڏيهه ليکالي مليل - ملک بندر ٿيل.
- ديس ليکالي: ث. جتلاوطني - ڏيهه ليکالي -
ملک ليکالي - وطن يا ملک م رهڻ جي اجازت
نه هئڻ.

گنڊ وارو - مندر - ڏيرو. کاري جي وڏي پٿري
(وان) هاڪارڻ م طرفن يا لڪڻن وغيره جي
رهبري ڪندڙ اوزار - ڪمپاس.
- ديرو جمائين: هک هٽه ڏاهو ڪري ويهڻ -
گهڻو وقت رهڻ - پکي پختي رهائش ڪرڻ.
- ديرو دماڻي: جاء هٿ ڪري ويهڻ.
ڪپ کوڙي ويهڻ - منزل ڪرڻ - ٻڪڻ - ترسڻ.
- ديرو دماڻي ويهڻ: پڪو انتظام ڪري
ويهڻ - رعب تاب سان رهڻ - ڪپ کوڙي ويهڻ.
- ديريڊار: ديريڊار: ذ. صفت. ديري
وارو - ديرو رکنندڙ - ديري جو مالڪ. گهر وارو -
بارن پڇڻ وارو. وڏيرو - سردار - ڳوٺ ڏئي -
ڪري وارو - ٻار وارو - ڪري جو رکڻ وال. تپيدار.
- ديريڊري: ث. تپيدار جي ديري سان
پنڊيل زمين جو ٽڪر.
- ديري وال بهيلو: ذ. ننڍڙي درهائي پٿري
جو هک قسم.
● ديرو پرائو: اسم خاص. تعلقي شاهپندر م
هک ڏيهه جو نالو.
● ديرو مستحبت: اسم خاص. هک شهر جو نالو.
تعلقي ماتلي م هک ڏيهه جو نالو.
● ديو ڏيو: ديو: ذ. مڪڻ جو ڳنڍيو -
چاڻو - ٻوڙو.
● ديو ڏيو: ذ. بت جو ڀريل پکي. پکي
جو هک قسم - بلبل. گوشت جو وڏو ٽڪر -
ڊگڙ. مٽيء جو ڊيو (ساريڻ ڏرڻ لاء).
(ت). شريعت موجب هک اک جي سزا
(ت). ڏمڪ.
● ديو هٽائڻ: سخت سيڪت ڏيڻ - ڏمڪ هٽائڻ -
گنڊي چڙځ.
● ديز (ڪ): ث. جبلن جي قطار.
● ديس ڏيس: ذ. [سن. ديش: ٻار.
ديش. ديهو = ڏيهه.] ڏيهه - ملک - راشتر. صوبو -
هرڳوڻ - جهڻ جو هند - علائقو - اٻاڻو ملک - وطن -
ساڻيهه. طرف - ڏس. هک راڳ جو نالو
جيڪو اڌ رات جو ڳايو ويندو آهي.

- ديس ٺهڪالي ڏين: جلاوطن ڪرڻ -
 ملڪ مان ڪڍي ڇڏڻ.
 - ديسي ڏي ديسي: ذ. صفت. پنهنجي ملڪ جو -
 ڏيهي - مٺاڪي - ڳوٺاڻي - وطني - ماڻهبي. وطن ۾
 ايندا ٿيل شيء. قدرتي - اصلي - ذاتي - گامتو.
 - ديسي ڏي ديسي ڏي ديسي: ذ. ملڪي
 ڏندا - وطني ڪاريگريون - وطن جا ڪارخانا -
 ملڪي صنعتيون - خاص ملڪ جو هٿر يا
 ڪاريگري.
 • ديسڪار ڏي ديسڪار: [سن. ديسڪار:
 ديس ڪار] هڪ راڳشي جو نالو (جا صبح
 جو ڳائي).
 • ديسي ڏي: ٺ. مالڪوس راڳ جي هٿ راڳشي
 جو نالو.
 • ديش ڏي ديش: ذ. [سن. ديش: ٻرا.
 ديهو= ڏيهه] ديس - وطن - جهڙو جو هنڌ.
 • ديف ڏي ديفون: ٺ. طعام رڌڻ جو وڏو
 ٿانو - ڍڪ - ڍڪ.
 • ديف ڏي ديفون (ٺ): ٺ. وڏو ڇيٽو -
 داڦ. هٿ سان ٿيل ڇيٽو (جو پٿارڻ جي ڪم اچي).
 • ديفتر: ٺ. مٿي پٿاري جي مڇي جو
 هڪ قسم.
 • ديفٽري ڏي ديفٽريون (ت): ٺ. مڇي جو
 هڪ قسم.
 • ديسڪار (ل): ٺ. (آواز) ٻڪريون جي
 گڏجي ويل ٻن ڏنن کي جدا ڪرڻ لاءِ ٻڪرار
 جو هڪ خاص آواز.
 • ديسڪ (ل): ذ. (آواز) ڍڪار.
 • ديسڪن: مصدر. [سن. ڏرڻ: ف. ڏيڻ =
 ڏسڻ. ڏيڪا. ڏسڻ - لڌر ڪرڻ - معائنو
 ڪرڻ. ڳولڻ - ڏونڊ - تلاش ڪرڻ. آزمائڻ -
 امتحان ڪرڻ. ڇاڇڻ - ڀرڻ - سڪڻ.
 - ديسڪ ڏي ديسڪون: ٺ. ڏسڻ جي حالت -
 ڏيڻ - نظر - ڏيک. تنڪي نظر سان ڏسڻ جي
 حالت - گهٽوڙ. جهٽو - جهٽو. ٻاهر يون
 ٺاهه ٺوهه - ڍڪ - ڏيڪارو.

- ديسڪاد بڪي: ٺ. ٻاهر يون ڏيڪ - آجايو
 ڏيڪا - ٺڪي جو ٺاهه. هڪهي کي ڏسڻ جي
 حالت. حيرص - رشڪه - لٽل - آهڻ - ٻيروي.
 ملاقات - ميلاپ (ت).
 - ديسڪاد بڪي ڪرڻ: هڪهي ڏانهن لهارڻ.
 آهڻ ڪرڻ. ملاقات ڪرڻ. ميلن - مٿن
 مقابلي ٿيڻ.
 - ديسڪ پٽال: ٺ. سنڀال - جاج جوج. تلاش -
 ڳولا - جستجو.
 - ديسڪ پٽال ڪرڻ: جاج جوج ڪرڻ -
 ديسڪ ڏي (ت): هڪ جاء تي گهٽو وقت
 نظر ڪرڻ.
 - ديسڪندي ديسڪي:
 "ديسڪندي ديسڪي ڪل سچاڻو ڪين."
 (شاهه).
 • ديسڪيا ڏي ديسڪيا: ٺ. [سن. ديسڪيا =
 ڏرسي هدايت] سڪيا - آهڻ. نصيحت - ڏرسي
 هدايت - سمجهائي.
 • ديسڪ ڏي ديسڪون: ڏي ديسڪون: ٺ. (ن)
 ڪاڏي رڌڻ جو وڏو ٺاهه - ٺاسي جو وڏو
 ڍڪڙو - ڍڪ. پٽا. خيرات - ٿيل ٿيل - ڏيڻي.
 چانور رڌي اڏرائي طور ڏال.
 - ديسڪ ٺيڻ جو مٽالڪ: هٿن ۾ ڏنل ۽ پٺيان
 هٿن - شاهوڪار ۽ طاقتمند هٿن - وٺيو ۽ وري هٿن.
 - ديسڪ جي: ڪرڙو هٿن: وڏي خاندان سان
 رشتو هٿن.
 - ديسڪ چاڙهڻ: عام جام ڪري ڇڏڻ.
 - ديسڪي ڏي ديسڪيون: ٺ. ٺاسي ۽ پتل جو
 لٽو ديسڪو - ديسڪي - ديسڪي.
 - ديسڪو ڏي ديسڪو: ذ. رڌ ٻڌاء لاءِ هڪ
 برتن - ننڍي ڍڪ. (ٺ. ديسڪي ڏي ديسڪيون).
 - ديسڪي ڏي چاڙهڻ: رڌي ڪاٽڻ - پنهنجي
 محنت ڪرڻ.
 • ديسڪي ڏي ديسڪيون: ڏي ديسڪيون: ٺ. لوھ
 جا ننڍا ٻراڻا ٺڪر - سڙيل لوھ جا ٻراڻا ڪٽيل
 ٺڪر - ٻراڻي لوھ جي پور.

مذهبي - ذرمي - ديندار - څار - مټک - خداپرست -
مستقي - ذرمشت - خدا ترس - عابد - پرهيزگار -
عبادتي.

- د پښتاني څه د پښتاني: صفت. هر مذهبي -
مذهبي - ساکني ذرم وارو - ذرمي.

- دين [د پښتاني مان کيڼ]: مرضي څه جي اېټز
کاله کرائي. مذهب جي خلاف کمر کرائي.

- دين پښتاني څه د پښتاني: صفت. ذ. صفت.
ساکني مذهب وارو - هم مذهب.

- دين پرست: ذ. صفت. مذهبي. مذهب
کي پيچندو - زاهد - عابد - دين جي پيروي کولو.

- دين پيرو: ذ. صفت. دين کي پيچندو -
دين جو راکو - مذهب جو مددگار.

- دين پنهان: ذ. صفت. دين جو معاون -
دين جو محافظ - مذهب جو آجهو - دين جو حامي.

- ديندار: دين جو پابند - ټک - ديندو. مذهبي -
ديني - ذرمي. مستقي - پرهيزگار - شرع جو پابند -

جيکو مذهب تي پورو هجي. آمين - ټک - سچار -
راستيز.

- دينداري: ذ. دين واري حالت - دين جي
پابندي - ايمانداري - امانداري. سچائي -

پرهيزگاري - شريعت جي پابندي - پاکستاني -
پارماني - خدا ترسي - ديني.

- دين دنياکان وچن: پنهني جهانن کان
رډه ٿيڻ.

- دين کي داب کړن: مذهبي اصولن تي
قائم رهڻ.

- دين ملو کي رکڻ: پائيني پيچندي
رکڻ - دوستي رکڻ.

- دين و دنيان: ذ. مذهب څه ملو. ديني
حالت څه ديني حالت - دين جون ځالهيون څه

معاشري جون ځالهيون. هو د نيا - پني جهان.
- ديني څه ديني: صفت. دين وارو - دين

جو - مذهب جو - ذرم وارو - ذرمي - مذهبي -
روحاني - آتک.

● د پکڙ: صفت. پيو - وڌيک - ډگر.

● د پکڙ: ذ. [سن ډک] اکهارو - نالکو
اکهارو - نالکو. جين ذرم جو اکهارو فقير. پاکار

جي چهنډ. ملو - طرف.

● د پکڙ څه د پکڙون: د پکڙون: ټ. ټ. [ف.
ديک = ديک] ديک.

● د پکڙ باس: چانورن جي ديک تيار کرائي
خيرات کړن. طعام جي خيرات باس.

- ديک جي کړلوي کافي هڅن: کهي مال
منجهان ٿورو حصو ډکافي هڅن.

- د پکڙي څه د پکڙون: ټ. د پکڙي.
- د پکڙو څه د پکڙو: ذ. د پکڙو.

- د پکڙي څه د پکڙو: ټ. د پکڙي.
● د پکڙو څه د پکڙو (لس): ذ. کپدوږو -

ليسوږو.

● د پکڙي وارو: اسم خاص. هک جبل جو نالو.
● د پکڙ څه د پکڙون: ټ. فوج - لشکر -

سپاه. گهټ - مڙو - انځور (ل - ق).
- د پکڙ کړن: کهي تعداد ډگر ٿيڻ.

پدو کړن (ت).
- د پکڙي څه د پکڙون: ټ. هک وڌي فوج -

لشکر جو کټک - آن کټ خزانو.

● د پکڙ څه د پکڙ (ت): ذ. [ع. دماغ
جي بگڙيل صورت] دماغ - مغز - مو.

● د پکڙ څه د پکڙ: ذ. آن جي هک
سټيچ جو عضو - پلان جي پوئين حصي کي

مضبوط کري جهلن وارو رسو - آڏهي.
● د پکڙ څه د پکڙ: ذ. [ع. د پکڙ = قرض]

قرض - آڌار - کټک - لټو - ډيټي. بخشش -
عطيه - احسان - کرم.

● د پکڙ څه د پکڙ: ذ. [ع. دان = هن دين
اختيار کيو] مذهب - ملت - ذرم - پکڙ.

ايمان - عقيدو - ويساه - يقين - پروسو - نشجو -
اعتبار. انجام - وچن - قول. عانيت - آخرت.

- د پکڙ څه د پکڙ: ذ. صفت. دين وارو -
دين جهڙو. ايمانداري واري حالت ډگر - نيټ.

- = د پښتاري ټا د پښتاري ټا ډ. کهوړي جو
 هک قسم. (جنهن جي پښي ټي د پښار جيترا
 چٽا هجن).
 ● د پښتاري ټا اسم خاص. هک ذات جو نالو
 (پکڙي پاڙو).
 ● د پښتاري ټا: اسم خاص. تعلقي ديري محبت
 م هک ديه جو نالو.
 ● د پښتاري ټا: اسم خاص. تعلقي جوهي م
 هک ديه جو نالو.
 ● د پښتاري ټا: اسم خاص. تعلقي ٽنڊي محمد خان
 م هک ديه جو نالو. تعلقي اڀاولي م
 هک ڳوٺ جو نالو. جتان جو هک بزرگ
 حافظ محمد صديق رح سنڌ جو مشهور اهل الله
 ٿي گذريو آهي.
 ● د پښتاري ټا (ل): ټ. ٻار کي مچرن يا سکين
 کان بچاء لاء سهڻ وقت مٿان رکيل کاڌ جي
 کهوړي (جنهن تي ڪپڙو وجهي ڇڏبو آهي).
 ننڍي سچڙداني - منهن ر کي.
 ● د پښتاري ټا د پښتاري ټا: ډ. طعام رڌڻ لاء ٺڪر
 جو ڊيگرو. ڪڻو.
 ● د پښتاري ټا: اسم خاص. هک ذات جو نالو
 (اڪثر نواب شاه ۽ اتر سرحد سنڌ م).
 ● د پښتاري ټا: اسم خاص. تعلقي ٺل م هک
 ديه جو نالو.
 ● د پښتاري ټا: اسم خاص. تعلقي عمرڪوٽ م هک
 ديه جو نالو.
 ● د پښتاري ټا: ډ. صفت. ډ. ديو. ٻرا.
 ديو. سن. ديو. ديو. چمڪڻ. ديو. ٻرا.
 جيڏو. پوانتو. راکشش. شيطان. ايليس. خنڀاس.
 پوت. جن. ڏاڻي. آدم خور. اگهوڙي.
 پريڻ جو مڙس.
 = د پښتاري ټا: ډ. صفت. ديو جو اولاد. وڏي
 قدر ۽ جڻي وارو.
 = د پښتاري ټا: ډ. صفت. ديو جو رهن جي
 جاء. واسو ڪيل جاء. گري جاء (جنهن تي
 ديو يا جن جو اثر هجي).
- = د پښتاري ټا: ټ. دهن سان تعلق رکندڙ ڳالهون.
 دين جي اصولن جو علم. فيقهه جا مسئلا.
 ● د پښتاري ټا: ډ. [سن. د پښتاري ټا = غريب]
 غريب. مسڪين. ڪنگال. مفل. محتاج.
 گهرجائو. ويچارو. ڪڻل. حاجتمند. سچو. ڪڻو.
 مانيو. حلیم. نيٽو.
 = د پښتاري ټا: ډ. [سن. د پښتاري ټا = غريب + ٺاڻ...]
 هرين جو مالڪ. [شور].
 = د پښتاري ټا: ډ. صفت. غريبن جو دوست.
 پڳوان.
 = د پښتاري ټا: ټ. غريبن. مسڪين. ڪنگال.
 ڪڻاڻي. هيٺاهين. ايوڙت (نيٽو) - نياز.
 لهنائي. لمرتا. عيجز.
 = د پښتاري ټا: ډ. [د پښتاري ټا = مهر ڪرڻ وارو]
 ډ. صفت. غريبن تي رحم ڪندڙ. غريب نواز.
 غريبن لاء رحمدل. مهربان. اجهارو. نرم دل.
 دينت. د پښتاري ټا: ډ. صفت. غريبن جو
 همدرد. مسڪين جو اجهو. غمخوار. حاجتون
 وريون ڪندڙ. د پښتاري ټا: ډ. اجهارو. د پښتاري ټا.
 رحمان.
 ● د پښتاري ټا: اسم خاص. تعلقي ڳوٺي خيرو.
 تعلقي ڪنڌڪوٽ م هک ديه جو نالو.
 ● د پښتاري ټا: ډ. ظرف. [ډ. د پښتاري ټا = د پښتاري ټا]
 ڏسي وائسي. ڏلو وائو. ڇاڻي وائي. ڇاڻي ڇهي.
 سوچي ويچاري. ڏنو وائو. ظاهر ظهور. اکمن.
 اکيان. ٻڌري پت. ڏينهن ڏني. ڪلي طرح. ڪليو
 ڪلايو. آڇين ڪڇين. سڪنهن جي ڏسندي.
 زبردستي. زور مس ڪري.
 = د پښتاري ټا: ډ. ظاهر ظهور يا ڪليو
 ڪلايو چوڻ.
 = د پښتاري ټا: ډ. ظاهر ظهور ڪرڻ.
 ڪليو ڪلايو ڪرڻ. زوري زبردستي ڪرڻ.
 ڏاڍ ڪرڻ.
 = د پښتاري ټا: ډ. عربستان م رائج ليل
 سون جي سڪي جو هک لهر.

پاران ڪم سنڀاليندڙ خيالي عورت، عورت-زال - ناري -
ڪنڀيا - ڪنڀاري - دوشيزو، رائي - مڙڪڪه -
= ديوي جو درشن ڏيڻ؛ ماما جي بيماري
جو ٿيڻ، هيجڪ يا وڏي مائي ٺڪڻ.
● ديوار ۽ ديوارون؛ ديوار يون؛ ٺ.
(ف) پٽ - ديوال، ٻڌو ٻڙو - پناهه - اوت - هر دهه
= ديوار چين؛ اسم خاص، قاتار جي سرحد
تي ۸۰۰ سؤ ڪوهه ڊگهي ٺاهيل ديوار (جا عسوي
سن کان ۲۴۰ ورهيه اڳ قاتارين جي حملي کان
بچاء لاء ختايڻ ٺاهي هئي).

= ديوار ڪيئن؛ پٽ ٺاهڻ - ديوال ٺاهڻ - پٽ
اوسارڻ.

= ديوار ڦهڻه؛ اسم خاص، سڪندر ذوالقرنين
جي ٺهرايل ديوار جا ياجوج ماجوج قوم جي
روڪ لاء ٺاهي ويئي هئي - سڌ - سڪندري،
چيو وڃي ٿو ته ان مان هميشه ڪيڏن جو آواز
ايندڙ آهي ۽ جو به ماڻهو انهيءَ تي چڙهندو سو
ڪلندو الڌر ويندو.

● ديوال ۽ ديوالون؛ ٺ. (ف. ديوار = پٽ)
ديوار - پٽ.

● ديوالي ۽ ديواليون؛ ٺ. صفت.
[سن. ديوالي، ڊيپ = ڏيڻو + آوازي = قطار]
ڏياري، ڏياريءَ جو ڏڻ - ڏياريءَ جا ڏيا.

● ديوان ۽ ديوان؛ ٺ. (ع) شاهي دربار -
ڪچهري - دربار - عدالت - انصاف جي جاء -
عدالت گاه - عدالت خانو، لاهه سپا - عدالتي سڃڪڻو -
دفتر - آفيس - دفتر جو مالڪ - دفتر سنڀاليندڙ، آفيس
جو وڏو عملدار - آفيسر - وڏو منشي - هيڊ منشي -
مير، منشي - رڪن - سلطنت - وزير - منتري، سڪر
يا شريف ماڻهو، خزاني جو وڏو آفيسر - پٽياري،
ڪارخاني جو مهندار (ل. ق). غزلن جو ڪتاب
(جنهن ۾ غزل، فانيءَ وار ٺاهي رکيل هجن). جيئن
”ديوان حافظ وغيره“. هندن جي هڪ ذات جو نالو
(جي مسلمانن جي حڪومت ۾ روينيو کاتي جا
وڏا عملدار هئا). جيئن ”خيرپوري ديوان“
حيدرآبادي ديوان وغيره.

● ديوي ۽ ديوي؛ ٺ. [سن. ديوي؛ ڊو = چمڪڻ]
چمڪندڙ - تجلبي وارو، هيندو ڦرڻ موجب
هو جا جي لائق - لائق هر - تش، ايشور - ڀڳوان -
ڌڻي - خدا - الله - مالڪ، ايشور جي حڪم سان
سَنَسار ڪري هلائيندڙ خيالي جيو (جنهن لاءِ
سمجهيو ويندو آهي ته هو هن جهان جي جدا جدا
ڪن يا جدا جدا لوڪن جي نگهباني ۽ سنڀال
ڪن ٿا، خراب ڪن تي ناراض ۽ يڪي، ڀارتنا
تي خوش ٿيندا آهن). اوتار - هاڪ اوتار، ديوتا -
بزرگ - مقدس - هاڪ.

= ديوتائي؛ ٺ. ڊيوتائن جي مقدس زبان -
سنسڪرت.

= ديوتا ۽ ديوتا، ديوتائون؛ ٺ. هاڪ
اوتار - ڀڳوان، هر مهر، بزرگ - مقدس، اهو
مضمون جنهن جو ڪنهن ويهه جي منتر ۾ بيان
ٿيل هجي.

= ديورشي؛ ٺ. صفت، سالڪ - گهڻو - عقلمند -
ڏاهو - سڳهڙ، ديوتا - روپ - ڪيائي رشي،
ليڪ ٻانهو - ساڌو - ڪيائي - اولياءَ - بهتل شخص -
مهاد تي - رياضي - ستمت - مهادتيا.

= ديورو ۽ ديورا؛ ٺ. ديوي جي رهڻ جي
جاء - ٺاڪڙ، دُٺارو - ڏيورو - ٺڪاو.

= ديولوڪ ۽ ديولوڪ؛ ٺ. ديوتائن جي
رهڻ جي جاء - هندن جو بهشت - سرگ - جنت -
فردوس - عالمِ قدس، آپ - آڪاس - آسمان.

= ديومتا؛ ٺ. هندن جي عقيدتي موجب
ڀڳوان جي ماء.

= ديومتالا ۽ ديومتالائون؛ ٺ. ديوتائن
جو احوال - ديوڪٽا - ديوتائن جي وارا، هندن
جو ڌرمي ڪتاب - ڀراڻ.

= ديواڻي ۽ ديواڻيون؛ ٺ. آڪاس وائي -
الهام - خدائي ڪلام، ٻڌائي - ٺيڻ خبر - بشارت -
خوشخبري.

= ديوي ۽ ديويون؛ ٺ. ديوتا جي زال -
ديوي، ”ڪالڪا“ ڀواني، دُرگا، ڪالي وغيره.
ماتا، عند ڪي عقيدتي موجب سنسار ۾ ايشور

- ديوي لبيء ۽ ديوي ليئون ۽ ٿ. ننڍڙو منندڙ -
ڏيوريءَ ۽ ننڍي ديول - ننڍو گير جو.

● ديوي ٽاگيريءَ ۽ ٿ. سن. هندي زبان (سنسڪرت
الف-بي) ٽاگري زبان (جنهن ۾ موجوده سنسڪرت
هندي مرهٽي وغيره ٻوليون لکيون وڃن ٿيون).
● ديويءَ ۽ ديويون ۽ ٿ. ون جو هڪ
قسم. ولائي ٻيڙ.

● ديويءَ ۽ ديويون ۽ ٿ. [سن. ديهه = بدن]
بدن - جسم - ٻٽ - سرير - ٽائو - تن - ڪاڀا - جُسو -
ڏيڙ جيئن

”دلبر ديهه بدر جان، اڱس آطلس جهڙا انگ“
(جلال).

[ف. دهه = زمين جو ڪجهه ٽڪر] ٻوڪ واري
زمين جي ڪجهه ايراضي - آبادي. ٽي جو هڪ
حصو. ڳوٺ - ٻسئيءَ - واهن - ڪار - قصبو - دهه.
ننڍو علائقو. مڇيءَ جو هڪ قسم.

- ديهات ۽ ڏ. جمع ديهه جو - گهڻا ڳوٺ -
دهات - ديويون - ڳوٺ.

- ديهاتيءَ ۽ ديهاتي ۽ ڏ. صفت. ديهه جو -
ڳوٺ جو - ڳوٺاڻو - دهقاني - جهنگلي - جٽ -
غير مهذب - ”شهري“ جو ضد.

- ديهه آريءَ ۽ ڏ. صفت. ديهه ڌارڻ وارو -
جاندار - سرير ڪر ۽ بدني - جسماني.

- ديهي ۽ ديويون ۽ ٿ. بدن - ٻٽ - جسم -
تن - قالب - چولو - وڃوڌ - سرير - ڪاڀا -
آننگ - جُسو. آره - سينو - چاٽي. جيئن

”ڪشادڪي ميدان جي، ڏس ڏهائي ديهي“
(سچل).

ڪنڀارن جي اصطلاح ۾ هڪ ٽڪر (جنهن تي
نيهائين يا آوريءَ کي ترتيب ڏيڻ وقت ڪچو ڳاڻ
ٻهاربو آهي). ڏ. صفت. ڳوٺاڻو - ديهاتي - دهقاني.
- ديهي ڏهائي ۽ ڏ. اندر ۾ ڇاڇڻ - پاڻ مڃائڻ -
حقيقت حاصل ڪرڻ.

● ديهات ۽ اسم خاص. تعلقي ڪنڀاري ۾ هڪ
ديهه جو نالو.

● ديهائيءَ ۽ اسم خاص. بگهي بلوچن جو هڪ قبيلو.

- ديوان اعليٰ ۽ ڏ. وزيراعظم - وڏو وزير -
پَرڌان منسٽري.

- ديوان مختار ۽ ديوان خافتا ۽ ڏ. ڪورٽ -
عدالت خالو. آفيس - دفتر. اميرن جي ويهڻ جي
جاء - ٻيٽڪ - ملاقات جو ڪمرو. سڙدن جي ويهڻ
جو ڪمرو.

- ديوان عام ۽ دربار عام - ڪنليل ڪچهري
(جتي سڀڪو اچي سگهي).

- ديوانگيريءَ ۽ ٿ. ديوان جو ڪم - ڏنڊو.

- ديواني ۽ ديوانيون ۽ ٿ. ديوان جي
آفيس - ڪورٽ - مال ۽ جائداد جي رقم جو فيصلو
ڪندڙ عدالت. ٻنن جي ڏيئي لپي ۽ بابت ڪيس.
- ديوانيءَ دعوئي ۽ ٿ. جائداد تي مقدمو -
ٻنن يا قرض بابت ڪيس - ڏيئي لپي بابت فرياد.
- ديواني ڪورٽ ۽ ٿ. ڏيئي لپي جي معاملن
بابت فيصلا ڪندڙ عدالت - سيول ڪورٽ.

● ديوانو ۽ ديوانا ۽ ڏ. صفت. [ف.
ديوانهه = چريو] مسٽالو - چريو - مسٽ -
سودائي - ٻاگل - مڃنون - خبطني - ٻاڙو - آبيڙل.
بيوقوف - بيهودو - دعواسي. خٽي - چيو - مَرڪلو.
(ٿ. ديواني ۽ ديوانيون). اسم خاص.
هڪ نئين جو نالو.

- ديوانگيريءَ ۽ ٿ. چريائي - بي عقلي -
بي سمجهي - ناداني - جئون - مسٽي - ٻاڳڻو -
چيٽائي - خٽو - بيوقوفي.

● ديوت ۽ ديوت ۽ ڏ. صفت. (ع) بي غيرت -
بي حقيقت - پڙو - پاڙي. ٻيهر - ٻيهر - زلجو.
پاڙي (جنهن کي پنهنجي ننگ جي غيرت نه هجي).
● ديوتاري ۽ اسم خاص. هڪ ڪاري ڍنڍ
جو نالو.

● ديوتڙار ۽ ٿ. هڪ راڳشي جو نالو -
ديوتڙاري.

● ديول ۽ ديولون ۽ ٿ. [سن. ديو] +
آلهه = رهڻ جي جاءِ] ديو جي رهڻ جي جاءِ. ٽاڪڙ
ڏٺارو - منندڙ. عيسائن جي عبادت جي جاءِ -
ڪرست منڊلي - ڪٽيليسا - گيرجو. منجهي - ٽڪاڻو.

ڌ

ٻڪهرجن جي خاصيت هجي) - معه ليات - ڪڇو ڏاڻو - ڪڙڪيري. جهڙوڪ؛ "سون، چالدي، ٿامو، لوه، شيهو، جست، هارو، ٿين وغيره". لفظ جو اصل - سول - بنياد - هاڙ - اشتقاق - مصدر. - ڏاتوڪ ڌڻو: ڌ. ڪاٺين مان ڪوئي ڪڍيل معدي شيون.

= ڏاتوڪ وڌيا: ڌ. ڏانئن جو علم.

● ڏاتورو ۽ ڏاتورو: ڌ. زهريلي ٻوٽي جو هڪ قسم. دوا طور ڪم ايندڙ هڪ ٻوٽو. (هن جا ۳ قسم آهن: ۱. چريو ڏاتورو. ۲. ول ڏاتورو. ۳. ڪارو ڏاتورو).

● ڏاتوريٽا: اسم خاص. تعلقي شاهه پندر ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڌات (ڌ) ۽ ڌ: ڌ. ول جو هڪ قسم. ڌاڻ: مصدر. [سن. ڌاڻ = ڌاڻ] ڌاڻي وڃڻ - ڌاڻجڻ - ڌاڻجڻ - چوسجي وڃڻ. چوسجڻ - چوڻجڻ - چڪڙجڻ.

= ڌاڻي وڃڻ: مينهن ٻا ڀڳي جو ڪير سندس ڦٽڻ جو ٻي وڃڻ.

● ڌاڻ ۽ ڌاڻ: ڌ. [سن. ڌو = جهنڊو، ڌاڻي = آن] ڌاڻ - ڌاڻ. ان - اناج - ڌاڻو - ڌارو. تور جو هڪ وزن.

● ڌاڻو ۽ ڌاڻا: ڌ. صفت. ڌو = چمڪندڙ چمڪندڙ - پڪي وارو. ڪپڙو ۽ رتو - هيڊو رڱيل (ڪپڙو).

"اڃ ملينديس ماھ ڌاڻا ڪنديس ڪپڙا"

(سُر آري - شاهه).

دهان جو ڪڙڪو - واڇو - ٿاڇو - ٿاهو.

● ڌ: سنڌي 'الف' ٻي جو ويهون اکر - 'د ۽ ه' جو گڏيل آچار (آچار 'ڌال'). اڄه موجب سندس عدد چار.

● ڌ: ڌ. آواز - لٽي - ڌال. ڇهين سر جو نالو. ڌوڏ جو مختلف - هندي راڳ جو ڇهون ٻڌ (سا - ري - گ - م - پ - ڌ - لي).

● ڌا (ل): ڌ. وڏو ۽ گرو آواز.

● ڌاڻو ۽ ڌاڻا (ت): ڌ. ڌري جو ٻائي.

● ڌات ۽ ڌاتون: ڌاڻيون ۽ ڌ. [سن. ڌات] ڌا - مٽي - ويرج - لطف - وير - مڙدي. ڪاٺين مان ڪوئي ڪڍيل مواد (جنهن ۾ ٻڪهرجن جي خاصيت هجي، جهڙوڪ؛ سون، چالدي، ٿامو، شيهو، جست، هارو، ٿين وغيره) - ڌاتو. رستو - راه - واٽ - مار - گ - دستور - طرح - طبرز - اهلو - طريقو - عادت - هلت - چال - رفتار - ڍنگ - روش، جيئن "ڌاڻ ڌات ٿو، هيٺو لوه سنداڻ جيئن سنڀاري ڪي سڄين، ورڇي تان ٿو ويو."

(شاهه ڪريم).

"جي ڀائين اڀرنءَ ميڙان،

سيڪڙ چوراڻ ڪي ڌات."

(شاهه). ثابت قاضي - ٻڌائي - ڪاٺي. ڪرامر موجب لفظ جو بنياد - هاڙ - اشتقاق - ڌاتو.

= ڌات ڪسڻ ۽ مٽي جو وهڻ.

● ڌات ۽ ڌات: ڌ. [سن] زمين مان ڪوئي ڪڍيل معدي شي - ڌاتو.

● ڌاتو ۽ ڌاتو: ڌ. [سن. ڌات = بنيادي عنصر] ڪاٺين مان ڪوئي ڪڍيل مواد (جنهن ۾

اڳ لہ ڏٺل - لہ پٺل لہ ڏٺل - غير واقف -
اجنبی. جيئن

”ڌاريائين ڌاريال ميت مٽي جا نه ٿيا“
(شاه).

عجب جهڙو - عجيب - نادر - ويڳاڻو - پرديسي -
وڊيشي - بيديهي - بيديشي.

ڌاري ڏيکڻو ڌاري ڏيکڻا (ت)؛ ڌ. هٿيار جو هڪ
قسم - ڀالو - نهڙو.

ڌاڙ ڌاڙوون؛ ڌ. رهڙنن يا ڌاڙين
جي ٽولي - ٽورن جي ٽولي - چورن جي ٽولي.
ڌاڙين جي ڪاهه - ڊاڪو - ڦر - لٽ - ڌاڙو.
حملو - ڪاهه - جُلهه - هلائڻ. وڏو هٽل - بغاڻو -
دانهن - هنگامو - گهوڙا گهوڙا (ت). منچروان جي
اصطلاح ۾ مڇيءَ ڦاسائڻ لاءِ پن وجهڻ وقت زور
سان پتل جون ٿالهيون وڇائڻ جي حالت.

ڌاڙ ڌاڙ (ت)؛ ڌ. گهوڙا گهوڙا، دانهون -
رڙيون - واکا - ڪوڪون.

ڌاڙ ڌاڙ ڪرڻ؛ رڙيون ڪرڻ. دانهون
ڪرڻ - ڦر يا ڦر يا ڪرڻ - ڀاڪارڻ - مدد لاءِ
ڀڪارڻ - وڏو شور مچائڻ.

ڌاڙ وائي؛ ڌاڙ وائي؛ ڌ. صفت. ٿورو -
لٽيرو - چور - رهڻ - ڌاڙيل.

ڌاڙو ڏس؛ حرف ڏدا، گهوڙا گهوڙا - واکو -
واڪاڻ - واويلا.

ڌاڙ ڪي؛ ڌاڙ ڪيئون؛ گودڙي - بگري.

ڌاڙو ڌاڙا؛ ڌ. جماعت - گروهه - ٽولي -
ڄڻو. چورن جو ٽولو - چورن جو حملو - چورن
جي ڦرمار - ڌاڙ - لٽ - لوٽ - ڊاڪو - رهڙي -
چوري - اوچتي ڦرلٽ.

ڌاڙا ڌاڙا ڪرڻ (ت)؛ نقصان ڪرڻ -
اجايو زيان ڪري ڇڏڻ - خرابي ڪرڻ - خرچي
ڪهائي ڇڏڻ.

ڌاڙاڻيسي؛ ڌاڙاڻيسي؛ ڌ. صفت. ڌاڙو
هٽندڙ - ڌاڙيل - ڌاڙيلو - رهڻ - ٿورو.

ڌاڙو لڳڻ؛ ڦر ٿيڻ - لٽ ٿيڻ - اوچتو ڦرلٽ
ٿي وڃڻ.

ڌاري ڌاري؛ ڌاري - چوڌاري - سڀني ڌاري -
چوگرد - چوڦير - چوڌاري - آس پاس.

ڌرين؛ ڌاري - طرفه ڪان سواءِ - جدا - ڌاران -
ڌارون - ڌارلڻ.

ڌارا ڌاراڻيون؛ (ڌ. سن. ڌارا) ڪنهن
وهڪري جو منهن - دهائو. پاڻي وهڻ جي جاءِ -
وهڪرو - وهڪر - چشمو - اشارو - جهڙو. جبل
جو سلسلو - جبل جي چوٽي.

ڌاراڙو ڌاراڙو (ل)؛ ڌ. سال چاري سندن
ڌنار - ڌاڙو.

ڌاراڻين؛ مصدر. ڀڄيو ڀيارڻ - ڪير ڀيارڻ -
لڄ ڀيارڻ.

ڌارڻ؛ اسم خاص. تعلقي ٻدين ۾ هڪ ديھ
جو نالو.

ڌارڻ؛ مصدر. [سن. ڌر = رکڻ] اختيار
ڪرڻ - رکڻ - هٿ ۾ هجڻ - قبضي ۾ ڪرڻ.
سڀالڻ - جهلڻ - ڪڍڻ. سڀال هٿ رکڻ - پرورش
ڪرڻ - پالڻ - پستائڻ - تاتڻ - سانڍڻ - همپرائڻ
(جانور وغيره). حفاظت ڪرڻ - هلائڻ - مدد ڪرڻ.

ڌاري؛ ڌاري؛ ڌ. صفت. [سن] رکندڙ -
اختيار ڪندڙ. جيئن؛ ”مايا ڌاري، بيڪ ڌاري.“

ڌاري؛ ڌاري ڌاريون؛ ڌ. [سن] ليڪ -
رهڪا - خط. صفت. جدا - علحده - اوڀري - ڀرائي -
غير قوم واري.

ڌاري ڌاري؛ ڌاري ڌاري؛ ڌ. صفت. ليڪن
وارو - ليڪائون - پٽاڻي.

ڌاري ڌاري؛ اسم خاص. هڪ ذات جو نالو
(اڪثر نواب شاھ ۽ مڪر ضلعي ۾).

ڌاري ڌاري؛ اسم خاص. هڪ ذات جو
نالو. ٻارهن ٻاڙا؛ ۱. چٽا ۲. جنگائند ۳. ٿورلڳ
۴. جوڻيجا ۵. ڌڄڏيه ۶. جوڳياڻي ۷. حلدواڻي
۸. مڌاڻي ۹. مڌاڻي ۱۰. جولانا ۱۱. ڪٽا.

ڌاريندڙو؛ اسم خاص. تعلقي چاچري ۾ هڪ
ديھ جو نالو.

ڌاريو ڌاريا؛ ڌ. صفت. بيگانو - پٺاڻو -
ڀڄو - ٽياڪو - اوڀرو. ان سڃندو - غير - لٽون -

- ڌاڙو هئڻ: زوري ٿر ڪرڻ - زوري چوري ڪرڻ - ٿر ڪرڻ.

- ڌاڙ ڀڄو ۽ ڌاڙ ڀڄڻا: ڌ. صفت. ڌاڙائي - ڌاڙيل - ڌاڙيلو - ڌاڙيلو. ڌاڙي ۾ ڪنيل ملڪيت - ڌاڙيل جو مال - مال غنيمت.

- ڌاڙيل ۽ ڌاڙيل: ڌ. صفت. ڌاڙو هئندڙ - ڌاڙئي. ڊاڪو - ڪاڻڪو - رهن - ڦورو.

- ڌاڙي ۾: ظرف. ارزان - سستو - تمام ٿوري قيمت ۾ - مفت ۾ - سهالڪو.

- ڌاڙيوال ۽ ڌاڙيوال: ڌ. صفت. ڌاڙيل - ڌاڙ ڀڄو.

● ڌاڙي (ت): ٺ. ڪاٺ جي سڀڙ (جا راند ۾ ڪينھون جهلڻ واسطي ڪنجي) - بچاء - جهلاء.

● ڌاڪ ۽ ڌاڪون: ٺ. لالو - نانءُ - لاماچار - ڌاڪو - هاڪ - لاموس - شهرت - ليڪي - مشهوري - وڏائي - پنڌ - ساراھ - واڪاڻ - پندرائي - ڌوم.

رٿ - افواه - هل - هلاچو. هيٺ - هڪل - ڌيا - ڌڪو - ڊٻاء - ڏهڪاء - رعيب - خوف - ڊپ - حشمت - عزت - شان.

- ڌاڪو ۽ ڌاڪا: ڌ. ڌاڪ. لالو. هيٺ - رعيب - هل - هلاچو. ڊپ - ڌر - لاموس - شهرت - ڏهڪاء.

- ڌاڪو وڃهڻ: مشهور ٿيڻ - لالرو ٿيڻ - رعيب ڄمائڻ - سڱو ڄمائڻ - سامي ٿيڻ - لالو ڪڍائڻ.

● ڌاڪوڙو ۽ ڌاڪوڙا (ل): ڌ. چوپائي مال جي رڙ - ڪنھن ڀڳي يا مينھن جي ٿر لاءِ ڪيل رڙ.

● ڌاڳا: ڌ. ڪپڙا - پوشاڪ - متبرڪ لباس - ڪنھن بزرگ يا ولي جا پاتل ڪپڙا.

- ڌاڳا پائڻ: پوشاڪ پائڻ - ڪنھن بزرگ جا ڪپڙا ان جي وفات کان پوءِ ورسيءَ تي سندس جائنشين جي پائڻ جي حالت - ڌاڳا ڍڪڻ - ڌاڳا ڪرڻ.

- ڌاڳا ڏوٽ: ڪپڙا ڏوٽ - جسماني صفائي ڪرڻ - ٻاهرين پاڪائي رکڻ.

"الدر اچو نه ڪري، ڏوٽي تو ڌاڳا" (شاه).

- ڌاڳا ڍڪڻ: ڏسو "ڌاڳا پائڻ".

- ڌاڳا ڪڍڻ: آڊيڻ - آڪيلڻ - تباھ ڪرڻ.

- ڌاڳا ڪرڻ: ڏسو "ڌاڳا پائڻ".

- ڌاڳا لاهڻ: ڪپڙا لاهڻ - بزرگ جو لباس لاهي سائڻي رکڻ - ڀردو لاهڻ - عيب آکهاڙڻ - خوار ڪرڻ.

● ڌاڳو ۽ ڌاڳا: ڌ. [سن. تارڪو. گ. ڌاڪو. هيٺ. ڌروگ] سٺ جي تند - سڳو - سٺ - تند - تندو - نڳو - تار. سوتلي - ڌور - ڌورو - ڌوري.

پڇ - ور - وڪڙ - سلسلو - لپيڙ - رڙ - لينگهه - (ٺ). سڳي - چوٽي (ٺ). فقير کي مٿي تي ويڙهيل سڳو - بيماريءَ کان چوٽڪاري لاءِ پڙهيل سڳو.

- ڌاڳو پٽڻ: نشاني پٽڻ (يادگيريءَ لاءِ). - ڌاڳو ڪڍڻ: (ڪورين جو اصطلاح) اڏي تي تاجي لاهڻ. تندو ڪڍڻ. اجائي اڇ وڃ ڪرڻ.

- ڌاڳو ڪرڻ: تعويذ ڦٽل ڪرڻ. دعا ڪرڻ - سڳو وٺڻ - ڦيٽو پڙهڻ - جهڙ رکڻ - جادو ڪرڻ - منتر ڪرڻ - فال وجهڻ.

- ڌاڳي ۾ ٿيڻ: آڳاٽڪاري ٿيڻ - معتقد ٿيڻ - فرما برداري ڪرڻ - چڻي ۾ ٿيڻ - وس ۾ ٿيڻ.

- ڌاڳي ۾ ڳنڍ هئڻ: رڳو هئڻ - اڻڪ هئڻ - پيڪڙي هئڻ - مونجهاري جهڙو ڪم هئڻ - معاملو سڌو نه هئڻ.

● ڌالڻ: مصدر. ڌارڻ - هيرائڻ - پالڻ.

● ڌالو ۽ ڌالا (ت): ڌ. صفت. ننڍي هولدي ماءُ مري ويل جانور - هٿ ڀيرو ٿر - هٿاڻو - هٿايو - ڌالو.

● ڌام ۽ ڌام: ڌ. [ڌام = تجمل] سوڀياسا - جلوو - رولڻ - تهيج - ڀرتاب - پڙڪي - ڪرائي - جهلڪو - ڍانڍس - ٺٽ - تجمل - پيڪو.

● ڌام ۽ ڌام: [سن. ڌاسن = جاء] رهڻ جي جاء - هنڌ - گهر - جاء - جڳهه - آستانو. هندن جي تيرت جي جاء (جي مشهور چار آهن: ۱. جڪنات ڌام. ۲. بدرينات ڌام. ۳. رامنات ڌام. ۴. دوارڪانات ڌام).

● قَامُور: ذ. گام جو ھڪ قسم - ڏاڍ پور.

● ڏاواچ ۽ ڏاواچ (ل): ذ. صفت. ڏاڻيندڙ ڦر-
ڪسير ٻاڪڙ ڦر. ڏاڻيڪ-ڪسير ڏاڻڪ. (ڊگهي،
مينهن، ٻڪري وغيره جو).

● ڏاڙھ (ت): مصدر. (سن. ڏاڙھ = صاف ڪرڻ) وهنجڻ۔ ڌڙو ڪرڻ. جيئن ”زالان ڏاڙھ مردان ڪاڙھ“ (ڇٽي). ڦرن جو ڦاٽڻ.

● ڏاڍو ڏاڍو ڏاڍو (ت): ذ. بڻو- ڦٽن- آرهه .
● ڏاڍو ڏاڍو ڏاڍو: ت. [سن. ڏاڍو = ڪير
پيارڻ واري] ڏاڍي پيار ڪي آجوري تي ڪير
پيارڻ واري عورت- ڏاڍي.

● ڌاءُ ۽ ڌاءُ: ڏ. [سن. ڌاءُ = ڪيڙو رنگ]
رنگ جو هڪ قسم۔ ڪاڙهو رنگ. ڪنڀارن جي اصطلاح ۾ ڪنهن ٿانئون کي رنگن لاءِ ڪيڙوءَ جهڙو ڪاڙهو رنگ. جيئن.

”پالشم نہ پیلو، مون کی ذاء ذاریو“
(شاہ)

١ڪاءُ - آواز - ڌڪاءُ - ڌڪ جو آواز.

● ڏانڪُ: ڏانيندڙ - کير ڏانيندڙ - ڪهر ٻياڪ ڦرڻ.
● ڏانڀڻُ: مصدر. ٻار يا ننڍي ڦر جو وات سان ٻيبي يا ٿڻ مان کير چوسي ٻيٺڻ. ڇڪڙڻ - چوسڻ - چڙهڻ - ڌڪڙڻ - ٺٻوڙڻ - چسڪڪڻ. تڙو ڪرڻ - غسل ڪرڻ - وهنجڻ (ت).

■ دائمي وچڻ: کير ڏيندڙ جانور مان سنڌ ۾
قَر جو کير پيئڻي وڃي.

● ڏاڻي ۽ ڏاڻيون: ٿ. لوڙي ۽ وڻن وقت
تندي ۾ ڳنڍيل ٻيٽس، ڍٻ، ڪڇي يا مڻج جي
ڦرهن جي مٿ- ڳڙ- ڳڙ- ڳڙ. ٻن رسين کي
ڳنڍيندڙ رسي ۽ ٽڪر- ڳوپ. (وارن جي) چوٽي،
(قميص جي) بـري. ٻن ڌرين جي وچ ۾ ٻڙءَ
ڪرائڻ جي ريت.

- ڈائی وائی (ت): ظرف، فقط - رگو - صرف۔
 - ڈائی و جھٹ: گھٹن، گنڈن - چٹن، گوپ۔
 - ڈین - ملائ، گنڈیندو ہلن، ہرچاء کرن۔
 ہرچائن (ل)۔

— ذٰیْیُوْنِ ذٰرَ مٰیجَ ذٰرَ کَرَلْ : ہرہک جنس
جدا کری ڈیکارن۔ حقیقت کو الی بُدائن۔

● ڏانڌو (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
● ڏانڌولئي: مصدر. لوڏڻ - ڌوڏڻ. ڌوئڻ -
ڌڙڪائڻ. ڌولڙاڙڻ - ڇاڇولي - چولي. ڌڪائڻ -
ڌڙڪائڻ. ڇڪتاڻ ڪرڻ - ڪسراڻي - ڳوهڻ.

– ڏانڊول ۽ ڏانڊولون: ٿ. لوڏو- ڌوڏو-
ڌوئي- ٿيڙڪو- ڌڪو- ڌولتاڙ- لوڏ. ڇاڪو-
ڇاڇول- ڇڇڪو.

● ڈائیوٹن: مصدور، وہنجن - سَنانُ کرڻ -
مٿو ڏوٽن - بُت تي هاڻي وجهڻ - ڏالينينُ - تَرُ
ڪرڻ - غسل ڪرڻ.

● ڏانور ۽ ڏانورا (ت)؛ ذ. ڪاه. جو هڪ قسم - ڏارڪڻوري؟

● ذَاتُ الْقَوْلِ ۖ ذَاتُ الْقَوْلِ ۖ ذ. كل جو
هـ.ك قسم. هـ.ك قسم جي وٺ جيون مڪڙيون
۽ گل.

● ڈائیٹ: مصدر، ڈائیٹوں - و - نجی - غسل
کرن - ساری بدن تي پاڻي وجهڻ.

— ڏاڏين، ڏوئين، آتن: ويڻ کان پوءِ خير سان گهڻ ۽ ڪم ڪار کي لڳڻ - پياري کان پوءِ صحت جو مٿي تي هائڻي وجهڻ. سڀ ضروري ڏاڏا طئي ڪري پيڻ.

● ذانيوال: اسم خاص. تعلقي ٺنڊي هاگي هر هڪ
ديھ جو نالو.

● ڏاڻا: ذ. [سن. ڏاڻو = الماج] مصلح جو
هڪ قسم. مصلح طور ڪم ايندڙ، خوشبودار
پوٽي جو هڪ قسم. ٻوڪ جو هڪ قسم.

ذاتکے: ذ. جادوگر جو وڈو- ایسے۔
مہادیو۔

● ڌاڻي کي: اسر خاص، تعلقي جانيءَ ۾ هڪ ڏيهه جو نالو.

● ڏاڻو ۽ ڦاڻا: ذ. [سن. ڏاڻي = الاج] مصالح جو هڪ قسم. ڪوٽمير جو هڪ ڪل ٻج.

● ڌاڻي ۽ ڌاڻيون : ث. [سن. ڌاڻيه = اناج]
پُڄل آڻ (جو ٻوڄا مهل ڇٽجي). مڌائيءَ جو
هڪ قسم - اوڀريل - سڪايل ۽ ڳٽو ملايل آڻ -
ڳٽو ڌاڻي.

● ڌاڻي ۽ ڌاڻيئون: ٿ. [مصدر. ڌاڻ = وهنجڻ] وهنجڻ وقت ٻاڻيءَ جي هڪ رال جو نالو. ڌاڻي رال.

● ڌاڻي پڻجي ڪيڏن: ٻاڻيءَ ۾ ٽپي هڻي هڪٻئي کي ڳولھڻ جي رال.

● ڌاڻي رانڊ: ٿ. ڌاڻي رال.

● ڌب ۽ ڌبُون: ٿ. ڌڪشي - ٽڙڪشي = ڌوڏو - لوڏو - جڻيش - لرزش.

● ڌبائي ۽ ڌبائيئون: ٿ. ڌبِي - ڌڪِي - ڪٽبِي - لرزش - جڻيش - حرڪت - چُرپُر - لوڏو.

● ڌب ڌب: ٿ. (آواز) زور سان هلڻ جو آواز.

● ڌب ڌب ڪرڻ: آواز ڪرڻ. هلڻ وقت پيرن جو زور سان آواز ڪرڻ. ٽڙڪو ڪرڻ - ڌڙها هڻڻ.

● ڌپر ۽ ڌپر: ڌپرون: [ٿ. سن. ڌول = منڍ] اچي ڪٽي يا لوٽي. جيئن ”بالاشه آهيان بند ۾، ڌان ٿي ڌپر“ (شاه).

● ڌرائين اڳڙين مان ٺهيل گودڙ - رلڪو - ٽپڙ - گيدڙو - گيدنو - رلي - اٿر - گودڙي. آڇو - سفيده.

● ڌپر ۽ ڌپر (ت): ڌ. صفت. ڌپن وارو - چڻن وارو - ڊڪيائون - چڻن وارو. شڪارين جي اصطلاح ۾ سوئر جو ننڍو ٻچو (جنهن جي بدن تي ڌا يا چمٽا يا داغ هوندا آهن).

● ڌپڙاٽ ۽ ڌپڙاٽ: ڌ. (آواز) ڪنهن ڳري شيءَ جي ڪرڻ جو آواز. ڌڪاءُ - ٺڪاءُ - ٿهڪو.

● ڌپڙ ڌڪو ۽ ڌپڙ ڌڪا (ل): ڌ. صفت. مضبوط - ڏاڍو. مٿارو - سوگهو - ٿلهو - سٺو.

● ڌپڙ ڌلو ۽ ڌپڙ ڌلا: ڌ. صفت. جورو - جالو - قوي - جڻڪا - ٻٽ ۾ ڀريل زبردست - ڌومئو - ٿلهو - قنوقانگ - دوڙو - مٿارو - ستر وٽرو - دٻسو - مٽڪو - ڌڳ - جاڏو - جهالو - هڪو - ستر - سخت - چالاڪ - قوت - پنهنجو مطلب پورو ڪرڻ وارو.

● ڌپڙي ۽ ڌپڙيون: ٿ. گودڙي - رلي.

● ڌپڪڻ (ٿ): مصدر. ڊجي وڃڻ - هٽي وڃڻ - هيسجي وڃڻ.

● ڌپڪو ۽ ڌپڪا (ت): ڌ. ٿورو لوڏو - ٿيلو - اڏيو - ڪرڻ جو آواز.

● ڌپڻ: مصدر. [سن. ڌو = ڌڏڻ] ڌڏڻ - لڏڻ - آڏڻ - ڌڪڻ - ٽڙڪڻ - ڪٽبڻ. هيٺ مٿي ٿيڻ - لرڙجڻ - لوڏا کائڻ.

● ڌپڻ ۽ ڌپڻيون: ڌپڻيون: ٿ. [سن. ڌو = ڌڏڻ] لڇڪڏڙ ۽ گهير ڪندڙ. ٻاڻيائي زمين يا کپ جنهن ۾ ڪا به وزلدار شيء هئڻون هيٺ ٻيهي وڃي - چرڪڻ - کڻي - گهيچڻ - مچر - ڪهرڻ.

● ڌپشي: اسم خاص. تعلقي ٽنڊي باگي ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڌپو ۽ ڌپا: ڌ. داغ - لشان - چٽو. عيب. = ڌپو لڳڻ: داغ لڳڻ - لشان ٿيڻ. چٽو ٿيڻ. عيب لڳڻ - ڪلنگ لڳڻ.

● ڌت ۽ ڌتون (ت): ٿ. ڌاءُ - ڌڙڪو - دهشت. منع - روڪ - تنبيهه.

● ڌت ڌت ڪرڻ: ڌپائڻ - هيسائڻ.

● ڌت ڪرڻ: ڌپاءُ رکڻ - منع ڪرڻ - اک ڏيکارڻ - ڌڙڪو ڏيڻ - تنبيهه ڪرڻ.

● ڌت ۽ ڌتون: ٿ. [سن. ڌورت = لڳ] ڌٽار - ٺڳي - ڌوپو - ورغلاءُ.

● ڌتر ۽ ڌتر: ڌ. صفت. ڌٽارو - ڌٽاريندڙ - ٺڳ - ڌوپائي - رماڪي.

● ڌتو ۽ ڌتا: ڌ. ڌسو ”ڌتر“.

● ڌٽارڻ: مصدر. [سن. ڌورت = لڳ] ٺڳڻ - ريڻ - دلبو ڏيڻ - ڌوڪو ڏيڻ - قريب ڏيڻ - ڌٽڻ. پٺلاڻ - پير مائڻ - برغلائڻ - قيسلائڻ - پٺلاڻ - گمراه ڪرڻ - ورغلائڻ. ٻان ڏانهن ڪشش ڪرڻ. جيئن ”ڀانئيم له پيلو، مون کي ڌاء ڌٽاريو“ (شاه).

● لالچائڻ - ڌاڙائڻ - ريجهائڻ - راضي ڪرڻ - موھڻ - هرڪائڻ - چترائڻ.

- ڌ تار ۽ ڌ تارون: ٺ. ٺڳي - ريب - دٿو - فريب - ڌو هو - مڪر - رساڪ - ڌت - پيرم - برغلاء - چورت - ڌاڌر - ٺڳار - لوپ - موھ - چتر - ڊيڪيڙو.
- ڌ تارو ۽ ڌ تارا: ڌ. ڌ تاريندڙ - ڌ تاريندڙ - ريبيندڙ - لڳيندڙ - ريبجي - ڌوتڙ - ڌوئي - رساڪي. لالچائيندڙ - هيرڪائيندڙ - ڦيسلائيندڙ - ريجھائيندڙ. بگيڙيندڙ.
- ڌ ٽين ۽ ڌ ٽيئون: (ت) ٺ. جوڻوڙ جو هڪ قسم. صفت. ڌليي - ٻڙوي - ڌوتيي - لياڪڙ - وڇ ڪٽي - ڪٽيل.
- ڌ ٽن: مصدر. [سن. ڌورت = ٺڳ] ڌ تارن - ٺڳن - برغلائڻ.
- ڌ تو ۽ ڌ تما (ڪ). ڌ. ٺڳي - فريب - مڪر - ڌو هو - بهالو. رساڪ - برغلاء - ڌت.
- ڌ تورو ۽ ڌ تورا (ت): ڌ. ٻوٽي جو هڪ قسم - ڌاٿورو.
- ڌ تيل ۽ ڌ تيل (ت): ڌ. صفت. هميسيل - ڪٽيڇيل. عيسپ هائو. گهٽ - ٺٽي ٻيل.
- ڌ پ ۽ ڌ پون: ٺ. [سن. ڌوپ] بالن - پوء - بد پوء - خراب هوا - چٽ - واس - ڌم - ڌمڪ - سڳند - سرهاڻ - هڳماءُ. چسڪ - چسڪڻ جو آواز (ل).
- ڌ پ ٿوڙ ۽ ڌ پ ٿوڙ: ڌ. صفت. بالن لاسڪ - بالن ختم ڪندڙ.
- ڌ پ پون: پوء اچڻ - ڌ پ اچڻ. پتو لڳڻ - خبر پوڻ.
- ڌ پ ۽ ڌ پون (ت): ٺ. ڀيٽ - ديوار - ديوال.
- ڌ پ ۽ ڌ پون: ٺ. [سن. ڌوپ] سڄ جي تپش - گرمي - ڪاڙهو - آس - تپت.
- ڌ پات ۽ ڌ پائون: ٺ. دولهين جي ڌ پ آواز. ڌ هو.
- ڌ پاڙ ۽ ڌ پاڙون: (ت) ٺ. ٿوري خبر - پتو - معلومات - ڪڙڪ - ڌ هو.
- ڌ پائجڻ: مصدر. ڌيڄڻ - بالن ڪري وڃڻ - واسيڻ خراب ٿي وڃڻ. شڪار ڪرڻ ۽ شڪار جي سڌ پوڻ - شڪار جي پوء اچڻ. گيهلجڻ - گيهلبو وڃڻ.
- ڌ پڄڻ: مصدر. "ڌ پائجڻ".
- ڌ پڙ ۽ ڌ پڙ: ڌ. هڪ سال کان ٻن سالن تائين عمر جو آڻ - ڪنوت - ڪوارو (ڪورو) - اڌيڪ - جهڙت - ڪانگهارو (ت). ڌوهين ڪسي سڙا ڏيڻ جو ڪاڻ.
- ڌ پڙڻ: مصدر. ٺيڏي ٻار يا سال جي ٺيڏي ڦر جو ٿيڻ ڪسي زور سان ڌاڻڻ - ٿڃ ڌاڻڻ - ڪير ڌاڻڻ.
- ڌ پڙ ۽ ڌ پڙ: ڌ. آڻ جو ڀڄو ڪير ڌاڻڪ - ڌاڄ - ڌاڻڪ.
- ڌ پڙائڻ (ل): مصدر. ڳئون يا مينهن وغيره جي ڦر ڪي ڪير ڌارائڻ.
- ڌ پڻ (ل): مصدر. ٻار يا مال جي ٺيڏي ڦر جو ٿيڻ ڌاڻڻ مهل زور سان آواز ڪرڻ.
- ڌ پو ۽ ڌ پا: ڌ. پوء - بانس - ڌپ - ٺڳي - ڌوڪو - ڌوڪو - آسرو - آسيد - آواز. اکين جي ٿوري نظر. (ت) ٿوري خبر. ڪاڻي - بهالو - عذر (ت).
- ڌ پا ڌين (ڪ): ڌ. ناسون هڻڻ - جهوتون ڌيڻ.
- ڌ پا ڪيڻ (ت): شڪاري ڪٽي ڪي جانورن جي ڌ پ اچڻ.
- ڌ پائي ۽ ڌ پائي: ڌ. صفت. ڌو هو ڪندڙ - ٺڳ - ڌوڪپاز.
- ڌ هو پون: پتو پوڻ - خبر پوڻ - معلوم ٿيڻ. پوء اچڻ.
- ڌ ج (ت): صفت. سٺي - تمام سٺي - عمدي - آڇي.
- ڌ جا ۽ ڌ جائوي: ٺ. [سن. ڌو جا = جهنڊي] جهنڊو - بانسڻو - ڌ جا.
- ڌ ج ۽ ڌ چون: ٺ. [سن. ڌ ج = روشن] روشني - چمڪو - ڌو - پهاڪو. باهه. روپ - شڪل - ڍنگ. هوا. لباس - پوشاڪ -

— ٲڄڇڻون آڏاري ڇڏڻ: لڀڙون لڀڙون ڪري ڇڏڻ. ذرا ذرا ڪري ڇڏڻ. ناس ۽ لاپود ڪري ڇڏڻ.

● ٲڄڇڻ ۽ ٲڄڇڻ: ذ. ٲڄڻو — ڇو لڀڻدڙ — وائڙ ڪندڙ — ڳالهه ڪي ڇڏڻ ڇاڻڻ وارو.

● ٲڄڇڻي ٲڄڇڻڻيون: ٲ. ٲ. [سن. ڏن = ڏڻ] ڏن واري — ڏڻ جي ملاڪيائي — ملاڪيائي — سانئڻڻ — ڌيائي — بيبي — واسطيڏارڻ.

● ٲڄڇڻ ۽ ٲڄڇڻ: ذ. ٲڄڻو مٿارو ٻيلو — ڊڪٽ ٻلو — ڊڦرو — جهنگراڙ ٻلو.

● ٲڄڇڻ (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● ٲڄڇڻ ٲڄڇڻ: ذ. حراس — خوف — ڊيڇو — ڊڀ — ڪوڙ — شور — گهمسان — هوڪو — ڇٽاءُ — ٽاهيد — آگاهي — اڳ خبر — اطلاع — سڏ.

● ٲڄڇڻ پٿور: اسم خاص. تعلقي حيدرآباد ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● ٲڄڇڻ پٿلاهه ۽ ٲڄڇڻ پٿلاهه (ڪ): ذ. پٿلاهه جو هڪ قسم. گهڻن قسمن جي گڏيل اناج وارو مصالح دارو پٿلاهه — پٿلاهه.

● ٲڄڇڻ ٲڄڇڻ (ت): ذ. صفت. ڏاڍو ٿلهو — جهروٽ — ڪجهه وڏيرو.

● ٲڄڇڻي ٲڄڇڻيون (ت): ٲ. ٲ. ڊگهي لٽر (انڪل ۾ ٽي فوٽ ڊگهي).

● ٲڄڇڻو ٲڄڇڻو: ذ. صفت. بدخواهه — مٿ گهرو — بي ايمان — اندر هليت — بدنيت — ويري — دشمن — حامد — نياڳو — چنڊو.

● ٲڄڇڻو ٲڄڇڻ (ل): ذ. ٲڄڻو — آٿڙو — آڏڙو — ڌڪو — لوڏو.

● ٲڄڇڻو ٲڄڇڻ: ذ. گوڙ — فساد — لٽڙ — بکڙو — هٽل — هنگامو — جهيڙو — جيئن

”آءُ شرع تي سوچرا! مر ڪر ڏومر ڌڄڻا“

(گئلڻ).

● ٲڄڇڻو ٲڄڇڻ: ذ. گولين رالڊ ۾ مخالف جي گوليءَ کي ٻيو دفعو ڌڪ هڻڻ — ساڙو — اوٽي موٽي.

● ٲڄڇڻ ٲڄڇڻ: ٲ. ٲ. صفت. [سن. ڏسڻ آڻڻ] ڏنڊن جي سفيدِي — چياڪو. جيئن

[سن. ڌوڄا = جهنڊي] ٻيڙيءَ جي جهنڊي — جهنڊي —

ٻيرق — ڌڄا — بانئڻو. جيئن

”ڌڄون ٿيون ڏنئڻڪن آيل سامونڊين جون“ (خان زئي).

چنڊ جون ٻهريون پندرهن راتيون. ٺٽون چنڊ. [پرا. ڌاءُ < سن. ڌاتو] مڻي — ڌوڙ — ڌڙ.

جيئن

”مون تي جا ميهار جي سا ڪيئن ڌڻان ڌڄ“ (شاه).

وار.

● ٲڄڇڻ ٲڄڇڻ: ذ. صفت. [سن. ڌڄ = روشن — ڇهڪندڙ] روشن — ڇهڪندڙ — ٻهڪندڙ. سهڻو —

ملوڪ — حسين — وڻندڙ — بهترين. ٻيڪي وارو — ڇو لڀيل — لڄو. ذ. زنانو مجاورو (ت) سولهن — حسر — خوبصورتِي — ٺاهه ٺوهه.

”هٿ سهڻل جي ٻٽ جا ڳانا اوا“

موڙن لائس ڌڄڙي، آبل ڪل مولا جوا“

وار. ڇٽا — ڪٽس. چنڊ جون ٻهريون پندرهن راتيون. ٺٽون چنڊ. آواز — ڳائڻ. جيئن ”ڪيچن جا ڌڄ“.

— ٲڄڇڻ مٿج جهڙي: ظرف. تمام سهڻي — نهايت حسين.

● ٲڄڇڻ ٲڄڇڻيون: ٲ. ٲ. [سن. ڌوڄ = جهنڊي] بانئڻي — ٻيرق — جهنڊي — جهنڊو — علم —

روشنائي — تجلِي — سونهن — سوڀيا — ٻهڪو — ڇمڪو — خوشي (ت). دولت — ملڪيت — ٺاڻو — هاڪ — لاموس.

— ٲڄڇڻون ڇاڙهڻ: فتح جون جهنڊيون بلند ڪرڻ.

— ٲڄڇڻا: ذ. جهنڊي وار.

● ٲڄڻ: مصدر. وڏي آواز سان وڃڻ.

● ٲڄڻ: مصدر. لٽڻ — ٻٽائڻ.

● ٲڄڻو ٲڄڻ: ذ. رڳڙو — جهيڙو — جهڳڙو — ٽڪرار — معاملو — فساد — ويڙهه — ڪيرود — روڏن.

● ٲڄڻي ٲڄڻيون: ٲ. ٲ. ڌسو ”ڌڄ“.

● دَرِيْزِيْ عَلَا دُرُزِيْهونَ (ع) ! ت. حوت -
مِراس - بپ - پؤ - ئدو ساھس - ميسوات .

● ڌڙي آڀڻ ۾ اُفرت سبب دل کي ڌڙ ڪو
 آڀڻ. بدن لڏي وڃي. ٿڌو ساهه آڀڻ.
 ● ڌڙسڙ ڌڙ. [ڏهسنامي جو لفظ] هڪ اڳي
 جو قسم. هُماڻ. جيئن
 ● ڌڙسرو ويهي ل وري ٿي، توڙي پيهل رات.
 ● ڌڙم ۽ ڌڙم ڌڙ. [هرا. ڌڙم. سن. ڌڙم.
 ۽ ڌڙم = جهلڻ، پڪڙڻ] ايمان - عقيدو - ويساه -
 اعتقاد. مذهب - دين - آسٽ - ميلٽ - پٽ -
 ست. انصاف. عدل. دينداري - خدا ترسي - هاڪائي.
 ليڪي - چڱائي - ثواب. لڄن - گڻ - خاصيت - وصف.
 ريت - رسم - پٿر. احسان - مهر بالي - وڙ - ٿورو -
 حق - قبضو - اڌ ڪار. خيرات - دان - بچ.
 - ڌڙماتيا ڌڙ. [سن. ڌڙم + آسما = روح]
 دين جو هابند - دينائو - ديني - ڌڙمست - ديندار -
 مستقي - خدا ترس. مذهبي - ڌڙمڪ. سنڀالي -
 راهب - بزرگ. پاڪ - ليڪ - فياض - سڀڄار -
 ايماندار - سخي.
 - ڌڙم آهڻش ڌڙ. [سن. ڌڙم + آهڻش =
 نصيحت] مذهبي وعظ - تبليغ - ارچار - ديني نصيحت.
 اخلاق - آڌب.
 - ڌڙما ڌڙمي ڌڙ. صفت. آسمانسمي - قسم
 سان. بلڪل سچ - انصاف موجب. مذهب جو
 قسم کڻي ڪجهه چوڻ.
 - ڌڙم آوتار ۽ ڌڙم آوتار ڌڙ. [سن.
 ڌڙم + آوتار = ارچار ڪندڙ] ڌڙم جو ارچارڪ -
 ڌڙمڪ - ليڪ - مقدس - هاڪ - هتو ڪر.
 - ڌڙمائيو ۽ ڌڙمائيٽا ڌڙ. صفت. ڌڙمي -
 مذهبي - ديندار. خدا پرستي ۽ وارن اخلاقن ۾ -
 هاڪائي ۽ واري لمولي ۾.
 - ڌڙمائيو ۽ ڌڙمائيو ڌڙ. صفت. ڌڙم وارو -
 ڌڙم جو - خيري - خيراتي - دان ۾ ڌڙل. بناهڻي -
 صفت.
 - ڌڙم بگاڙڻ ڌڙ. ايمان وڃائڻ - مذهب خراب
 ڪرڻ - بچڙا ڪم ڪرڻ.
 - ڌڙم ڀال ڌڙ. صفت. خبرات ڪنڊڙ -
 دالي پُرش - سخي.

● ڌڙم پٽنبي ۽ ڌڙم پٽنبيون ڌڙ. [سن.
 ڌڙم + پٽنبي = زال] زال - عورت - جوء - گهرواري -
 بي بي - زوجه.
 - ڌڙم جا ڌڙڪا ڪائڻ ڌڙ. پيٽڪڻ - رُلڻ -
 دريدر ٿيڻ. ليڪو لوڙڻ.
 - ڌڙم جو پٽ ڌڙ. ڪود جو پٽ - دين
 جو پٽ - پٽيلو.
 - ڌڙم جو پٽ ڌڙ. دين جو پٽ.
 - ڌڙم چاري ڌڙ. صفت. ڌڙمي - ليڪ -
 نيڪوڪار - ايڪ پخت - ديندار - هاڪدامن - هارسا -
 صالح.
 ڌڙم ڌڙڻ ڌڙ. ضمير جي سڌ ٿي مڙڻ - اندر
 واري جي حڪم تي جان ڏيڻ. شهيد ٿيڻ.
 ڪنهن جي سڃي نصيحت يا هدايت پويان مڙڻ.
 - ڌڙم ڏوهو ۽ ڌڙم ڏوهو ڌڙ. صفت. مذهب
 جو دشمن - بي دين - ڪافر.
 - ڌڙم راج ڌڙ. ڌڙ. عادل ۽ منصف بادشاهه -
 عدل ۽ انصاف واري حڪومت.
 - ڌڙم راه ڌڙ. ڌڙ. هندن ۾ مذهبي حڪومت
 ڪندڙ (پر ديوتا، هاڻا ديوتا).
 - ڌڙم راه جي واهي ڌڙ. اعمال نامو - عملن جو
 حساب ڪتاب.
 - ڌڙم ريت ڌڙ. مذهب رسم.
 - ڌڙم سال ڌڙ. [سن. ڌڙم + سال = جاء]
 خيرائي گهر - ڌڙم سال - مسافرخانو - سراء - گروناڪ
 جي فقيرن جي رهڻ جي ٺهيل جاء - آشرم -
 آستانو.
 - ڌڙم سال ڌڙ. سال ۽ ڌڙم سالنئون ڌڙ. ڌڙ.
 ڌڙم سال.
 - ڌڙم سان ڌڙ. ظرف. ايمان سان -
 سچ - بچ.
 - ڌڙم سڀڻڻ ڌڙ. ڌڙم جو لاڳاپو.
 - ڌڙم سڀا ۽ ڌڙم سڀائون ڌڙ. مذهب
 ادارو - ديني انجمن.
 - ڌڙم سماج ۽ ڌڙم سماج ڌڙ. مذهب
 مجلس - ديني انجمن.

= ڌَرَن ڌَڪَن؟ بدن ڪنهن - جسم ڌڪڻ -
 ڊڄڻ - هيراسيڄڻ.
 ● ڌَرَن؟ مصدر. [سن. ڌَر= رڪڻ] رڪڻ - هٻڙ
 لاهڻ - هيٺ رڪڻ. ساليڻ - بچائڻ. سنڀالڻ - هالڻ.
 روڪڻ - جهلڻ - منع ڪرڻ. ٽيڪڻ - رهڻ - ٺهرڻ -
 ترسڻ. سهڻ - جالڻ - جٽاءُ ڪرڻ. قابو رڪڻ -
 دٻائڻ. چمائڻ - ويهارڻ. ڪيرائڻ - ڊاهڻ - لپٽائڻ.
 وجهڻ - مٽڙهڻ.
 ● ڌَرَن ڌَرَن؟ ڌَرَن ڌَرَن؟ ڌَرَن ڌَرَن؟
 نشست. ڪپ ڪوڙ وِهڪ. ڌَرَن - هٻڙ -
 بحث (ت).
 ● ڌَرَن ڌَرَن؟ ڌَرَن ڌَرَن؟
 = ڌَرَن ڌَرَن؟ ڪنهن گهر جي لاءِ ڪنهن جي
 در تي هڪ هنڌ ڄمي ويهڻ. ٻيٺڪ ڪرڻ.
 ڪيڏانهن به نه چڙهڻ - پنڊي ڪرڻ - تڙيڙ ڪرڻ -
 چيڪ ٿاڻ ڪرڻ - لاڳاپا لاهي ويهڻ. ڄم ڄمائي
 ويهڻ. ڌَرَن ڪرڻ - هٻڙ ٻڌڻ (ت).
 ● ڌَرَن ڌَرَن؟ ڌَرَن ڌَرَن؟ ڄم ڄمائي
 هڪ جاء تي ويهڻ - آڻان نه چڙهڻ - ڪپ ڪوڙي
 ويهڻ.
 ● ڌَرَن ڌَرَن؟ [سن. ڌَر] آڏائي جي لٽ.
 ڦيٽي جي سرائي - شيخ - شيخ - لٽ - ڏنڊو.
 ڪار - داسو - لوهو. پيل گاڏي جي منجي جو ٻيون
 ڀاڱو (ت). صفت. بهادر - هٿلوان - طاقت ور -
 سورهيه (ت). جوارين جي اصطلاح ۾ ايو قوت -
 ٻڌڻو - جاهل (ت).
 ● ڌَرَن ڌَرَن؟ ڌَرَن ڌَرَن؟ ڌَرَن ڌَرَن؟
 آڻ ۽ ڌڪڻ وارو نقطو. قطب تارو - ڌَرَن تارو.
 ● ڌَرَن؟ اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (ڪثرت
 لواب شاه ضلعي ۾).
 ● ڌَرَن؟ ڌَرَن ڌَرَن؟ [سن. ڌَر] مَحْوَر.
 لوه جي شيخ جنهن تي ڦيٽو ڦيري - ڌَرَن.
 ● ڌَرَن ڌَرَن؟ ڌَرَن ڌَرَن؟ هڪ راڳي جو نالو
 (جا مينهن وسڻ کان اڳ ڳائي آهي).
 ● ڌَرَن؟ ڌَرَن. ڌَرَن. ڪمر بند - ستهرو. ڇپاهي ڪئي.
 ٻيٺ - ٻيٺو - خردم.

= ڌَرَم شاستر ۽ ڌَرَم شاستر؟ ڌ. [سن].
 ڌرم + شاستر = شاس = سڀڪارڻ] هندن جي مذهبي
 اصولن جا ڪتاب - شاستر - مقدس ڪتاب - ٻاڪ
 ليڪيت - گيرٺ - هوندي.
 = ڌَرَم شالا ۽ ڌَرَم شالا ٿون؟ ڌ. [سن].
 ڌرم + شالا = جاءِ] خيراتي گهر - مسافر خانو - خيراتي
 سراء - ڌرم مالا.
 = ڌَرَم شاست ۽ ڌَرَم شاست؟ ڌرم شاست - سڄار -
 ٻيڪ - بزرگ. اهمالدار. مذهبي - ڌرمي - ديني -
 ديندار.
 = ڌَرَم ڪَرَن؟ ايڪي ڪرڻ. خيرات ڪرڻ -
 ثواب جهڙو ڪم ڪرڻ.
 = ڌَرَم ڪيائي؟ ڌَرَم ڪيائي؟ ڌ. صفت.
 ڌرم جو عالم - ٻيٺڻ.
 = ڌَرَم ليڪي؟ ظرف. خيرات جي ٻيٺي - دان
 جي ٻيٺي - ڌرمائو - في سبيل الله.
 = ڌَرَمي ۽ ڌَرَمي؟ ڌ. صفت. ڌرمائو -
 ڌرم جو - ڌرم سان واسطو رکندڙ - ڌرم شاست -
 ديني - مذهبي - دينائو - ديندار - ڌرمڪ - ڌرم
 ڪندڙ - ڌرمائو - مستقي - خدا ترس - بزرگ - ايڪ -
 الله لوڪ - مناسي - عبادتي - ٻههزگار - ايڪ ليٽ.
 عادل - سڄار - انصافي. - ڌرمي - دلي - خيراتي.
 ● ڌَرَمي ۽ ڌَرَمي؟ ڌ. مٿي هائي
 جي سڄيءَ جو هڪ قسم (ٻيٺي ڪارڙي، ٻيٺ
 ڳڙهو ۽ ڊيڪه. اٽڪل ٻه فوٽ).
 ● ڌَرَن ۽ ڌَرَن ٿيون؟ ڌ. [سن. ڌَر= ڌرتي]
 ڌرتي - ٻيون - زمين - ٻيٺ - ميدان. ملڪ - ڌيش.
 جسم - ڌَرَن - بدن - ڌرمي.
 = ڌَرَن ڌَرَن؟ بدن ڌڪڻ - جسم ڌڪڻ.
 ● ڌَرَن ڌَرَن؟ ڌ. [سن. ڌَر= رڪڻ] ڪپ
 ڪوڙي ويهڻ رهڻ جي حالت. جسم - ڌَرَن -
 بدن.
 = ڌَرَن ڌَرَن؟ ڌرمي ويهڻ - ڄمي ويهڻ - ڪپ
 ڪوڙي ويهڻ وهڻ - جند نه ڇڏڻ.
 ● ڌَرَن ۽ ڌَرَن ٿيون؟ ڌ. جان - جسم - جند -
 ڌَرَن.

● ڌڙ ۽ ڌڙ ڌڙ (ل)؛ ڌ. ڪهو ٻي - ڪهو ٻي -
خيانت - ٺڳي.
● ڌڙ ۽ ڌڙ ڌڙ؛ ڪهو ٻي هٿن - ٺڳي ڪرڻ.
● ڌڙ ۽ ڌڙ؛ ڌ. [سن. ڌڙا] ٽولي - جماعت -
جڻو - ميڙ. [سن. ڌڙا] ٻوڙ - ٻوڙ - ٻوڙ -
ساهميءَ جي ڪاڻ برابر ڪرڻ جو وزن. وزن -
ٿور - ٿورو - ماڻ - ٻيڙ (جو اڪثر اڏائڻ، ٻنجن،
ڏهن ۽ ويهن سڀرن جو ٿئي). ٻنچ سڀر - ڌڙي.
هڪ ٻيو ٿورڻ لاءِ ساهميءَ ۾ وڌل ٿورا - ٻار
جي ٿور. تارازيءَ ۾ هر هڪ واري جي ٿورڻ جي
ماپ. جيئن ”هڪ ڌڙو، ٻه ڌڙا، ٻنچ ڌڙا وغيره.“
اڌ من جو ڌاڻ (ت). ڳاهيل آن جو (صاف ٿيل
يا اڻ صاف) ڍڳ - ڪوڙ - اٻار.
● ڌڙا ٿورڻ؛ مقرر ٿيل ڌڙي موجب ٿورو
ڪرڻ.
● ڌڙو ٻڌڻي؛ ٻيڙهن؛ وارو وار ڪرڻ - وارا
لائڻ - سنجيڙي؛ ٻيڙهن - مقابلو ڪرڻ.
● ڌڙو ڍڪڻ (ت)؛ آن جي ڍڳ مٿان گاه
يا ٿوڻو وجهڻ.
● ڌڙو ڪرڻ؛ ساهميءَ جي ٻنهي ٻڙن ۾
ڪو وزن وجهي ٻورو ڪرڻ. ڳاهيل آن کڏ
ڪري رکڻ.
● ڌڙي ۽ ڌڙ ٻڙن؛ ٿ. ٻنجن سڀرن جو
وزن (اڳاٽي سڀري ۽ ٽي سڀري به ٿئي).
● ڌڙو ۽ ڌڙا؛ ڌ. صفت. وڏو ماڻهو - اڳوان -
شاھوڪار - امير - مٽڪي - رئيس - وڏيرو - سردار -
اواب - حاڪم - خاص معتبر - مڪيه - وڏو - خاص.
هڪجهڙو - مٽ - ٽالي - ڳرو - ڌنگو - معاملاتي -
ڦڏائي.
● ڌڙ وائي ۽ ڌڙ وائي؛ ڌ. صفت. [سن. ڌڙا]
ڌڙي وارو - ڌڙو ڪندڙ. (آن جي) ٿور ڪندڙ -
ٿور وارو - ٿورارو. وزن ڪندڙ - مٽيڙ - ماڻ
ڪندڙ - ماڻيڙ. ٻنهي ڪندڙ - ٽوڙي سان آن
مٽڻ وارو.
● ڌڙ هٿ؛ ٿ. درياءَ جي ٻيڪڻ ڪرڻ جو
آواز. جيئن

● ڌڙ ۽ ڌڙ؛ [سن. ڌڙو = ڌڙ = ڌڙ جهڙن]
سڀر کان سواءِ بدن - ڍڙي - ڍڙي - ڍڙي - لوڻ -
لاش - جسم - بدن - ٻه. [سن. ڌڙا] ٿورو - وزن -
ماڻهو - ٻيڙهن - ماڻ - ٻيڙو. ڪوڙ - آواز - ڌڙ ڪار
(هاڻي جو).
● ڌڙ لائڻ؛ ڪوڙ لائڻ - ڪڙڪو ڪرڻ
(هاڻي جو).
● ڌڙ وائي؛ ڌڙ وائي؛ ڌ. صفت. ڌڙو
ڪندڙ - ماڻ ڪندڙ - الحاج ماڻيڙ - ٿور ڪندڙ.
● ڌڙ ڌڙ؛ ظرف. هڪدم - آمالڪ. ڪنهن شيءِ
جي لڳاتار ڪرڻ يا ڪرڻ جو آواز. هڪٻئي
جي مٿان.
● ڌڙام؛ ڌ. (آواز). ڪنهن ڪپري شيءِ جي
ڪرڻ جو آواز. جيئن ”هو ڌڙام ڪري اچي
هيٺ ڪريو.“
● ڌڙ ڌڙ؛ ٿ. ڌڙ ڌڙ (ڌل جي) ڌل جو
آواز - هلڻ جو آواز. ڌڙ ڌڙ؟
● ڌڙ ڌڙ ڪرڻ؛ ڌڙ ڌڙ ڪرڻ.
● ڌڙ ڌڙ ڌڙ ڪڙون؛ ٿ. ڌڙسور ڌالهن
ونڊڙ مال - رکي ڌڙ (ت).
● ڌڙ ڪڙن؛ مصدر. [سن. ڌڙا] ڌڙ
ڌڙ ڪرڻ - ڌڙ ڪڙ (ڌل جو). ڌڙ ڪڙ -
ڪڙين - ٿڌو ٿڌو ڪرڻ - رڻ - ٿڌو ڪڙ -
ٿڌو ڪڙ. ڌڙ - ٿڌو - ٿڌو - ٿڌو - ٿڌو -
ٻي ٻي ٻڙن ڊڄڻ. سڀ ٻي ٻي ٻيڙن -
اٿڌڙن. ڌڙين - خوف ڪاڻ.
● ڌڙ ڪڙ ڌڙ ڪڙون؛ ٿ. ڌڙڪو - ٻيڙاري -
لوچ - ٿڌو - اٿڌو - ڌڙ - خوف ڀڙ.
● ڌڙ ڪو ڌڙ ڪڙا؛ ڌ. ڌل جو ڌڙڪو.
ڌل جو آواز - ڌڙ ڌڙ - ڌڙ ڌڙ - ڌڙڪو -
ٿڌو - ڌڙ - ڌڙ - ڌڙ - ڌڙ - ڌڙ -
هواس - ڌڙ.
● ڌڙ ڪڙي ۽ ڌڙ ڪڙون؛ ٿ. اڳڙين جي
ٿڌڪڙين مان ٺهيل رلي - گودڙي - رلي.
● ڌڙ ڌڙ ڌڙ ڌڙ (ل)؛ ڌ. ٻاهه جو مٿج -
آڙاهه - ٻيڙو.

- ڌڪا ڪار ڌڪا ڪارون: ٿ. نفرت. لعنت.
ڌڪا ڪار. ڏندا. ملاست. لوڌ. ٽوڙ. عتاب. ويڻ.
مھڻو. ڌوراھو. طعنو. ٻاراٽو. ٻيٽ. سراپ.
- ڌڪا ڪار ڪرڻ: نفرت ڪرڻ. ٻڃان ڪرڻ.
ڪراھت ڪرڻ. هڪالڻ. ڪيڻ. ٿارڻ. ڌڪا ڪارڻ.
- ڌڪا ڪاريل ڌڪا ڪاريل: ڌ. صفت.
ڌڪا ڪاري ڪڍيل. نفرت لائق. ٻڃڙو. لوڌ ٻيل.
ٽوڙ ٻيل. هڪايل.
● ڌڪا ڪمڻ: مصدر. ٻيڃي پوڻ. تباھ ٿيڻ.
برباد ٿيڻ. ستيا ناس ٿيڻ. ٻڙي ٻڏڻ. ويران
ٿيڻ. ناس ٿيڻ. ٻوٽي پوڻ. ڏوٻالو ڪڍڻ.
نادار ٿيڻ.
- ڌڪا ڪوڙ ڌڪا ڪاڻا: ڌ. صفت. ڪنھن ڌڪا
مان پڪل. ٽٽل. چٽو. شڪست. ڌڪا لڳل.
ڌڪيل. زخمي. گھائل. برباد. چٽ. ناس.
ٻوٽي پيل. ڌڪا ڪاڻيل.
● ڌڪا ڪا ڌڪا: ڌ. [سن. ڌم] ڪنھن
گھري شيء جي هيٺ ڪرڻ جو آواز. وڏو آواز.
ٽڪا. ٽڪو. بندوق يا توب جو ٽڪا. ڊپ.
هوف. اندېشو. خطرو. هراس. ڌڙ.
● ڌڪا ڪاڻڻ: مصدر. ڌڪا ڏيئي ڇڏڻ. هڪالڻ.
هٽائڻ. ٻري ڪرڻ.
● ڌڪا ڌڪا: ٿ. [سن] دل جي هلڻ جو آواز.
دل جي حرڪت. ٽڪا. ٽڪا. ڌڙ. ڌڙ. زور
مان ڊوڙڻ جو آواز. ٽٽ ٽٽ. ڊپ ڊپ.
ڌڙ ڌڙ.
- ڌڪا ڌڪا ڪرڻ: ڌڙ ڌڙ ڪرڻ.
- ڌڪا ڌڪا ڪري وٺڻ: جلدي ڪم پورو
ڪري وٺڻ.
- ڌڪا ڌڪي: ٿ. دل جي چال. لرزش.
ڌڪيڻي. ٽوڙ ڪيڻي.
● ڌڪو ڌڪو: ڌ. صفت. ٻاٽو ڳالهائيندڙ.
ٻاٽو. هڪڙو. هڪيلو.
● ڌڪو: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (ت).
تعلقي ڪوٽ ڏيئي، ضلعي خيرپور ۾ هڪ ديھ
جو نالو.

● ڌڪو ڌڪو: ڌ. [سن. ڌو] ڌڪا
ڪڍڻ ڌڪا ڌڪا ڪرڻ. هڪ ٻي ٻي
واري هڪواز. طبلو.
- ڌڪو ڌڪو تي آڻو لڳڻ: معاملو مچڻ. جهيڙو
ٿيڻ. هڪواز جي آواز کي جهڪي ڪرڻ لاءِ
آڻو هڻڻ.
- ڌڪو ڌڪو ٿيڻ: ٿلهو ٿيڻ. بدن ۾ ڀرجي وڃڻ.
- ڌڪو ڌڪو کي آڻو لائڻ: جهيڙو وڌائڻ. جهيڙو
شروع ڪرڻ. ڪوبه ڪم شروع ڪرڻ.
● ڌڪو ڌڪو: مصدر. ڌڪا هڻڻ. مٽر يا
ڪڙڪي ڪي مٽر کي سان ڌڪا هڻي مٽر ٽوڻ.
ٻا هڪڙو ڪرڻ. آڪري ۾ چالورو جهي مٽري
سان ڪڍڻ. ڇڏڻ. ڪڍڻ.
● ڌڪو ڌڪو ڌڪو: ڌ. ٿامون ۽ جست گڏي
رجائي ٺاهيل ڀيڻ. ٿامي ۽ پتل جي ٻرتن کي
ڀيڻ. ڏيڻ لاءِ جست ۽ ٿامي کي ملائي ٺاهيل
پورو يا ڀيڻ.
● ڌڪو ڌڪو: مصدر. ڌڪا هڻڻ. زخمي ڪرڻ.
گھائڻ. وڍوڙڻ (ٺاڻڪ کي).
● ڌڪو ڌڪو: مصدر. [سن. ڌڪ] ڌڪو ڏيڻ.
ٿيڻو ڏيڻ. ٿيڻو. اڳتي. هلاڻ. ٻيٽڪ ڏيڻ.
ٽٽل ڏيڻ. ٻري ڪرڻ. لوڏڻ. ڌڪا ڪارڻ. نفرت
يا ٻڃان آڻڻ.
● ڌڪو ڌڪا: ڌ. ڌڪو. بندر تي جهاز
جي ٻيٽ ۽ مال لاهڻ جي جاء. اسٽيشن تي بار
کاڌن مان مال لاهڻ جي جاء. ٽٽهو. ٻيٽ فارم.
- ڌڪي تي آڻڻ: جهاز يا ريل کي مال لاهڻ
واري هنڌ تي بيهارڻ. بندر تي آڻڻ. ٻيٽ فارم
تي آڻڻ.
● ڌڪو ڌڪا: ڌ. [سن. ڌڪ] ڌڪا ڌڪا
ٿيڻو. ٿيڻو. لوڏو. وار. ڦيٽ. ٽوڪ. چوٽ.
جهڙپ. ست. صدمو. ضرب ڪاري. نقصان.
ٽوڙو. موڙي. گھٽتائي.
- ڌڪا ڌومان ڪاڻڻ: ڌڪا ڌڪا ڌڪا ڌڪا
ڌڪا ٿاڻا ڪاڻڻ. در در ڀيٽڪن. بيحد ٽڪليفون سھڻ.
ڊاڍا جون لاهيون چاڙهيون ڏسڻ. تجربو حاصل ڪرڻ.

● ذِكْرِيْلٌ ؕ ذِكْرِيْلٌ : ذ. صفت. [سن. -
ذِكْرَتْ] تَهْمَاهِي كَدِيل - ذَكِّي كَدِيل -
قَزِيل - بیکار۔ نکمہ۔

● ذریعہ: مصدر، کو ذہن - ٹیلہن - ٹیلہن - ریڑھن - سپرٹ۔

● تَکَلُّفٌ تَکَلُّفٌ؟ ذِکْرٌ - دِیر - تَہو - سَتو۔

● دَکْت = دَکُون : ث. [سن. دکت = دکیل]

ٻاهه جي ٽپش. ٻاهه جو مڇ - اڙاهه. ذ. صفت.
ٽلهو - مٿارو - مٿاڙو (ت).

● دہکائیا (ت) : اسم خاص۔ ہک ذات جو لالو۔

د کښایښ: مصدر. [سن. د کټ = د کښ]
د کښایښ. جلاښ پارتی - پچرائښ.

● ذِکْرُ (ت): اسم خاص۔ ھے ذات جو نالو۔

● ذِکْرُ عِزِّ ذِکْرُ (ت) ذِ ذِ صِفَتِ قُتْرَت -
چالاک - طاقتور احمدی لکھ

● دَکڑو ۽ دَکڑا: ذ. صفت. فاحشہ عورت

جيو پاڙ - پيٽو - ڏاڏو - ستارو - سواڙ (ت).
بيوقوف - جاھل - اڀو ڄھ - بي سمجھ (ت). - ٻين

سائهن جو مال ۽ دولت زبان جي ڇالاڪي ۽ سان
هضم ڪندڙ.

● دَکَلْ دَکَلْ دَکَلْ : ذ. دِکَلْ - دِیِرْ - اَبُوہ -
کہاؤں - دِک - مَکَلْ - تَہْم (بُہن جو)

• ڏکڻ (ت) : اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● ذَکِّنْ: مصدر. [من. دَکَّ = ذَکِّنْ] تجلّی
سان پَر - تَجَلُّو - کرڻ - روشن ٿيڻ - چمڪڻ -

١٠ - ١١ - ١٢ - ١٣ - ١٤ - ١٥ - ١٦ - ١٧ - ١٨ - ١٩ - ٢٠

جیمن

”کت کڑمی، لوہہ پری، ڈوڈا جت ڈہن“
(شاہ).

روڈو آواز کرن۔ گنجش۔ گوڑ کرن۔ وڈی سدا
گالھانہ۔

د گېي د گيتون (لس) ت. کوږ کينون.

جھنڈو - سوکھو - قابو - سخت - قوي - جھنک - جبرو -

جانئو۔ ذَنو مَنو۔ لَلهو۔ تُو تانک۔ مَنَرُ و تَرُ۔

- تَرَکَا کائیں؟ تَابَا کائیں - رُلَیں - آوارہ کھمیں -
پنکٹ.

— تَرَکُو دَرِیَنَ: لوڌو ڏيڻ - ٿيلهو ڏيڻ - لقصاب
رسانڻ - ٽوٽ وجهڻ.

- ٽڪي ۽ مڙهيون ذ. صفت. ٿورڙي ٽڪي

● تَكْوِيَّةٌ تَكَا : ذ. تَلْهِي لَت - بِالنَّو - دَنْدَو -

مؤنثو. رخ تي ورتل نالو. اوت تي ذل اهيان -
 قڪ - اڪل - لئل - الومان - قياس. سوراخن ڪيڻ

جو اوزار
= "تکائید" و "تکائید"؛ ذر صفت "تک"

وارو۔ ڈکاء ہندو۔ لٹ باز۔ ڈبائی۔ ڈبئی باز۔

ويڙهاڪ - جهيڙاڪ. بنا سوچ و بچار جي ٻالهائيندڙ -
 ڪشائي - ڏٺائي - پٽاڪي. اٽڪل روءِ ڪم ڪندڙ -

انوما ئی - انکلی .
- دے کو کٹیں . دند و کٹیں - لٹ کٹیں - طرفہ آری

کرن۔ ہاسو وٹن۔ "کالہ کجی اللہ لکے"

== ڏاڪو هئڻ: ڏنڊو هئڻ - موٽو هئڻ - لٽ

ہٹن۔ گھوہاٹو ہٹن۔ نل۔ کٹ۔ کٹ کرن۔
اگل روہ چون۔ تک ہٹن۔ اگل کرن۔

الدارو ڪرڻ. سٺن - ٻڌائڻ (هولي). بنا ويچار جي

- 'ڈکٹی' ڈکٹی: ذ. صفت. 'ڈکو

هئندڙ - ڏکائي - ڏمبدي .
- ڏکي باز ۽ ڏکي باز : ڏي صفت ڏندي

وارو- ڏنڊو ھنڊڙ- ڌمڪائي.

د ډېن سان وپژم. د ډېن بازي - لنين سان جهيړو.

چکری - ماراماری - مارکیٹ - ویڑمہ۔ اُنکل روہ -
تخمینی - اندازاً۔

— دڙي بازي هٿن: ڏلڊن سان جهيڙو
ٿيندڙ - ماڻهاري ٿيندڙ - حڪمران

● ذڪري (ت): اسم خاص، هڪ ذات جو نالو.

● ذڪيچو ۽ ذڪيچا (ڪ)؛ ذ. ٻارن جو
هٿل - ذمچر - کوڙ - گهمسان - مستي.

● ڏمَ لائين: گهڻو زور رکڻ. گهڙي گهڙي چوڻ - ٻڪواس ڪرڻ. تنڪ ڪرڻ.

● ڏمَ مڇائين: زور رکڻ. کوڙ ڪرڻ.

● ڏمَ مڻڻ: شور هڻڻ - غوغا هڻڻ. لالو هڻڻ. ناموس هڻڻ - شهرت هڻڻ - واکاڻ هڻڻ.

● ڏمَ: صفت. گهڻو - اڻاهه - ٻي حد - تمام گهڻو - تمام وڏو. سخت. تڪو. (ث) چيڙو - ٻچڙي - حد.

● ڏما ڏمائون: (ت) ٺ. ڇمڪو - چمڪو - تجلڻو - روشني. حشمت - رونق. ٺاڻ - آڏمڻو.

● ڏماچ: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● ڏماچ ڏماچ: [سن. ڊيمجٽ] ڪيمخواب يا زربفتي ڪپڙو.

● ڏماچائي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو. ٽنڊي قيصر ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڏماچو: ڏ. ڪپڙي جو هڪ قسم.

● ڏماچو ڪپڙي: ڏماچو ڪپڙيون: ٺ. ٺپ ڪٽڻ - ٺڪو. کوڙ گهمسان - هٽل هنگامو - شور. ٻارن جي ڊوڙ ڊڪ ۽ کوڙ گهمسان - شور شرار - فساد - جهيڙو - ڪيروٽ (ت).

● ڏماچو ڪپڙي لائين: گهڻو کوڙ ڪرڻ - لڙ ڪرڻ - فساد ڪرڻ - ڪروٽ ڪرڻ. هٽل هنگامو ڪرڻ - ڪل مسخري لائي ڏيڻ.

● ڏماچو ڪپڙي مڇائين: کوڙ گهمسان مچائڻ. هٽل ڪرڻ.

● ڏماڏم: ٺ. سٺ ڪٽ جو آواز - لڳاتار ڏڪڻ جو آواز - قهه قهه - سٺ سٺ.

● ڏماڏوم: ڏ. وڏو ميڙ - انبوه - ڏڻ - عملو - آڻالو - ڊمبلو. شان - ڀيڪو - تشويمان - آڏمڻ - چوچ - ٺاڻ - دٻڊبو ڌام ڌوم. ٺاهه ٺوهه. گيجوڙ.

● ڏسا ڏوم هڻڻ: وڏو ميڙ هڻڻ - انبوه هڻڻ. ڀيڪو هڻڻ - دٻڊبو هڻڻ.

● ڏمار ڏمار: ڏ. آواز.

● ڏماڙ ڏماڙون: (ل) ٺ. تمام وڏي - تمام ڳري. جيئن ڇوڪريءَ کي اهڙي ڏماڙ پري ته لکڻا.

ڦداور - دؤسو. بهلوان - سورمي - بانڪو - پتلوان - بهادر - جوڌو - جوان. تمام ٿلهو - ڳرو - ڊگهو - لنبو.

● ڏڳڻو ڏڳڻا (ڪ) ڏ. هٽل - کوڙ.

● ڏڳڻو ڪيڏن (ت): شاديءَ وقت هڪ رسم ادا ڪرڻ (جنهن ۾ گهڻن کي ڪنواريتا اچڻ لڏ ڏيندا آهن ۽ رستو روڪي ٻيهندا آهن گهڻيتا اندر وڃڻ جي ڪوشش ڪندا آهن. پوءِ جيڪڏهن اندر وڃي نه سگهيا ته ڏنڊ ڏيندا.

● ڏڳڻي وارو: اسم خاص. هڪ جبل جو نالو.

● ڏڳڻي ڏڳڻي: ڏ. صفت. بندوق جو ٻاروت ٺاهيندڙ. ڪنڊرف ۽ شورو ڪڍي ٻاروت ٺاهيندڙ. دارون ٺاهيندڙ.

● ڏڳڻي: مصدر. [سن. ڌول = ڌوئڻ] ڌڳڻ (ڪپڙو وغيره) - ٻڌڻ.

● ڌڳڻ: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (اڪثر حيدرآباد ۾).

● ڌم: ڏ. ٺ. ڪيڙن جو آواز - ٿهڪو.

● ڌم ڌسون: ٺ. ٻالسي - ٻوه - ٻونء - ڌپ - واس - ڌمڪ - ڇٽ - سُر هاڻ - خوشبوءِ - ميڪنڊ - زور - زبردستي - جبر - ڌاڍ - دٻاءُ - خوف - خطرو - ڌپ. ڌڳو - دٻاءُ. ڇڙپ - چيڪ - سٺ - ڌپ آئرو - چيٽ - مارڪٽ - مهميز - سڙا.

● ڌمڻ ڌمڻ: چڪون ڌيڻ - سڱون ڌيڻ. ڌڳا ڌيڻ. کوڙ سٺڻ (ت).

● ڌم ڌسون: ٺ. سوڙهائي - تنگي - ڪش - چڪ.

● ڌم ڌسون: ٺ. [سن. ڌوم = دونھون] رش - ڀيڙ - کوڙ. گهاٽت - ڀيڙ - گهاگهه - انبوه - هٽل - شور - کوڙ - غوغاءُ - آواز - بغاڻو - زور - چڪ - ٽڪڙ.

● ڌم ڌاري: ڪرڻ: ٻمار جون ڳالهيون ڪرڻ - قرب ۽ محبت وٺيڻ - روح رهاڻيون ڪرڻ.

● ڌم ڌما: ظرف. چهچتي وارو - ٺٽ سان - تشويمان سان.

● ڌمڪو ۽ ڌماڪا: ڌ. زور سان آواز- ٻر جو آواز- وڏو ٺڪاڻ (ٻندوق يا قوب وغيره جو).
● ڌمال ۽ ڌمالئون: ٺ. [ع. دمار] ٽپ- ڪٽڻ- ٺڪو. قلندري فقيرن جو ٿيڻ- ٺيڻ جو هڪ تار. شور ڪوڙ- هٿ هنڪامو. دهل جي وچت جو هڪ تار. ٻين فقيرن جي درگاهن تي هڪ خاص واچو.

● ڌمڪو ۽ ڌماڪا: ڌ. زور سان آواز- ٻر جو آواز- وڏو ٺڪاڻ (ٻندوق يا قوب وغيره جو).
● ڌمال ۽ ڌمالئون: ٺ. [ع. دمار] ٽپ- ڪٽڻ- ٺڪو. قلندري فقيرن جو ٿيڻ- ٺيڻ جو هڪ تار. شور ڪوڙ- هٿ هنڪامو. دهل جي وچت جو هڪ تار. ٻين فقيرن جي درگاهن تي هڪ خاص واچو.

● ڌمال ڌڄ: رڪنن: دهل تي لاج ڪرڻ ۾ عجيب ڇهڻو پيدا ڪرڻ.

● ڌمال ڪڍڻ: سخت جٺ ڦٽ ڪرڻ- مار ڪٽ ڪرڻ.

● ڌمال وڃڻ: مقرر ٿيل وقت تي نغارو وڃڻ (ٻين جي درگاهن تي).

● ڌمالئون هڻڻ: آواز ڪرڻ- ٻانگون ڏيڻ- دس هٿن- ڪڪڙو ڪو ڪرڻ.

● ڌمالِي ۽ ڌمالِي: ڌ. صفت. ڌمال وڇائيندڙ فقير.

● ڌمالن: مصدر. [سن. ڌمار = ڌڪ] ڦوٽائڻ- ڇاڇولڻ- لوڏڻ- ڏوڏڻ- ڌوڏڻ- مارڻ- ڪٽڻ- سٽڻ- لٽائڻ- سزا ڏيڻ. سخت ڳالهائڻ.
● ڌمايو ۽ ڌماسا: ڌ. ننڍي دهل جو هڪ قسم- دمايو. خوشي ملهائڻ.

● ڌمان ۽ ڌمانئون: ٺ. [سن. ڌمان] ڌام = تجميلا [تجميلا- ڌاليس- ڌٺ- ڀڳو. سوڀيا- جلوه- رونق. تيسج- ٻرتاب- چينڪ- ڌمڪ- تجلو- چمڪو- پڙڪي- جهلڪو- روش- صورت- مٿانڊو.

● ڌمان لٽهي وڃڻ: ٻنهي لهي وڃڻ (منهن جو)- چمڪ ڇڏي وڃڻ- مايوسي وٺي وڃڻ.

● ڌماڻي ۽ ڌماڻي: (ڌ): ڌ. صفت. ٺڪ- ڌل ٻاڻي- ڌپائي- مڪار- فريبي.

● ڌمڪ ۽ ڌمڪو: ڌ. صفت. [سن. ڌڪش] سياڻو- حريف- خبردار- سمجهو- سڏير- عقلي- هوشيار- ڏاهو- چالاڪ- پٽو- چتر- اٽڪلي- حرفتي- ڪهڙاري. ٺڪ- ڦورو- مڪار. ٺلهو- متارو (ل). جٽاءُ ڪندڙ- جاتانو (ل).

● ڌمڪ: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● ڌمڪ ۽ ڌمڪو: ڌ. ڪوڙ- شور- هٿ- لٽو- گهمسان- ٻائيتال- غوغاء- ڪڙڪو- هٿو- ماچانڪ- هٿيس- غلغلو- هلاچو- بڪيڙو- مٽڻ- خلل- ڌمڪڪو.

● ڌمڪ ۽ ڌمڪو: ڪوڙ ڪرڻ- هٿ ڪرڻ- شور ڪرڻ.

● ڌمڪڪو ۽ ڌمڪڪو: ڌ. هٿ- ڪوڙ- گهمسان- غوغاء- ڪڙڪو.

● ڌمڪڪي ۽ ڌمڪڪي: ڌ. هٿ- ڪوڙ- گهمسان- غوغاء- ڪڙڪو.

● ڌمڪ ڌمڪي: ڌ. هٿ- ڪوڙ- گهمسان- غوغاء- ڪڙڪو.

● ڌمڪ ڌمڪي: ڌ. هٿ- ڪوڙ- گهمسان- غوغاء- ڪڙڪو.

● ڌمڪ ڌمڪي: ڌ. هٿ- ڪوڙ- گهمسان- غوغاء- ڪڙڪو.

● ڌمڪ ڌمڪي: ڌ. هٿ- ڪوڙ- گهمسان- غوغاء- ڪڙڪو.

● ڌمڪ ڌمڪي: ڌ. هٿ- ڪوڙ- گهمسان- غوغاء- ڪڙڪو.

● ڌمڪ ڌمڪي: ڌ. هٿ- ڪوڙ- گهمسان- غوغاء- ڪڙڪو.

● ڌمڪ ڌمڪي: ڌ. هٿ- ڪوڙ- گهمسان- غوغاء- ڪڙڪو.

● ڌمڪ ڌمڪي: ڌ. هٿ- ڪوڙ- گهمسان- غوغاء- ڪڙڪو.

● ڦَمَن ڦَمِي ڦَلين: ڀڄ ڀڄان لائين. سانده
ڪڪ ڪرڻ. ڀڪو ڪنهن ڳالهه ڪي وٺڻ.

● ڦَمَن وار: ڦ. ڦا ٿوڻ جي مهل. ڦَمَن جو
وقت جيئن

”ڦَن ڦَن ڦَمَن وار، اڄ ڀن آڳوڻين جي“
(شاهه).

صفت. ڦَن ٿوڻ وارو. هوا ڦوڪيندڙ. ڦَن ٿيندڙ.
هڪڙي ڀنيان ڦَن ڦَن. ڦَمَن جو ڦهڪو. ڦَمَن جو هڪ

● ڦَمَن (ت): ڦ. درياءَ جي مڇيءَ جو هڪ
قسم.

● ڦَمَن: مصدر. سوڙهو ڪرڻ. تنگ ڪرڻ.
ڪڍڻ. ڇيڪڻ. سامڻ. قابو ڪرڻ. ڀڄڻو

ڪرڻ. ڏاڍو ڪرڻ. ڀڳو ڪرڻ.
● ڦَمَن (ت): ڦ. جڙوڙ جو هڪ قسم.

● ڦَمَن ڦِي: اسم خاص. تعلقي شهداد پور ۾
هڪ ديھ جو نالو.

● ڦَمَن ڦِي: اسم خاص. هندن جي هڪ ذات
جو نالو. ڦَمَن ڦِي. ڦَمَن ڦِي.

● ڦَن ڦَن ڦَن: ڦ. [سن. ڦَن] جو ڀاڱو مال
(ڊگيون مينھيون وغيره). ڦَن. نصيب. بخت.

ڀاڳ. ملڪيت. ٿاڻو. دولت. مال. متاع. مايو.
خزائو. دليا. زر. املاڪ. ڦو. ڦو. ڦو.

ڦونجي. آڳو. آڳالڪ. الھو تنھو. (هن وقت
”ڦَن“ معنيٰ دولت، پر اصل معنيٰ هئي ”ڦَن“

وارو يا مالدار. وري جڏهن سون ۽ چانديءَ جا
سيڪا جڙيا ۽ ٻي ملڪيت سيڙڻ جو چسڪو پيدا

ٿيو تڏهن ”ڦَن ۽ ڦَن“ لفظن جي معنائن ۾ به
غير اچي ويو يعني ”ڦَن“ معنيٰ ڦَن وارو يا

شاهوڪار ۽ ”ڦَن“ معنيٰ ڦَن وارو يا چوڀاڻي
مال يا ٻي ڪهڙي به ملڪيت جو مالڪ).

ڀارهن راسين مان هڪ جو نالو. ڦَمَن. ڪمان.
(ايدا) جس! شاباس! افرين! واھه! واھه!

خوش رھ!
● ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن: ڦ. ليڪ بختي.

خوش نصيبي. خوش حالي. (ايدا) واھه! واھه!
شاباس! مرحبا!

● ڦَمَن ڦَن: مصدر. ڀڄ ڪرڻ. ڀڄڻ. خوف
ڪرڻ. ڀڄو ڪرڻ. ڦَر ڪرڻ. هيسجڻ. ڀڄڻ.

همجي وڃڻ. انديشو ڪرڻ. آڏو ڪرڻ.
سور ٿيڻ. ايڏا ٿيڻ. سور جي سوت آڀرڻ.

آواز ڪرڻ. ڦهڪو ڪرڻ. اچڻ. اچي ستهڙڻ.
اچي رسڻ. گهڙي ڪن بهڻ. ترڻ. ٺهرڻ.

● ڦَمَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن: ڦ. ڀڄ. ڀڄڻ.
خوف. وحشت. ڦَو. ڦَر. انديشو. آڏو ڪو.

● ڦَمَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن: مصدر. ڀڄڻ. ڀڄڻ.
هيسائڻ. دٻائڻ. دٻرائڻ. ڦَمَن ڦَن. ها ها

ڪرڻ. چنڊ ڪڍڻ. چيڻ. چيڙ ڀڄڻ. ڦَمَن ڪڍڻ.
دٻ ڪڍڻ. ڦَمَن ڦَن. اک ڦَمَن ڪرڻ.

● ڦَمَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن: مصدر. هيسجڻ. ڦَمَن ڦَن.
هيسجي وڃڻ. انديشو ٿيڻ. آڏو ڪو ٿيڻ. وهر ٿيڻ.

ڀڄڻ. خوف ڪرڻ.
● ڦَمَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن: ڦ. ڦَمَن ڦَن. دٻ.

ها ها ها. ڦَمَن ڦَن. ڦَمَن ڦَن. ڦَمَن ڦَن. ڦَمَن ڦَن.
ڦَمَن ڦَن. ڦَمَن ڦَن. ڦَمَن ڦَن. ڦَمَن ڦَن. ڦَمَن ڦَن.

● ڦَمَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن: ڦ. ڦَمَن ڦَن. ڦَمَن ڦَن.
ڦَمَن ڦَن. ڦَمَن ڦَن. ڦَمَن ڦَن. ڦَمَن ڦَن. ڦَمَن ڦَن.

● ڦَمَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن: اسم خاص. بگهي بلوچن جو
هڪ قبيلو.

● ڦَمَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن: ڦ. ڦَمَن ڦَن.
واويلا. ماتر. گهوڙا گهوڙا.

● ڦَمَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن: ڦ. ڦَمَن ڦَن. واويلا
ڪرڻ. شهر مٿي تي ڪڍڻ.

● ڦَمَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن: ڦ. [سن. ڦَمَن] لوهارن
جي هڪ اوزار جو نالو. باھ ڪي هوا ڦوڪڻ جو

اوزار. ڦَمَن ڦَن. ڦَمَن ڦَن. ڦَمَن ڦَن. گهوڙي
کاڌيءَ جو ڦَمَن. چٽي.

● ڦَمَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن: ڦ. ڦَمَن ڦَن جي هوا
ڀرڻ جي ٻيئي. ڦَمَن ڦَن ساھ ڪڍڻ جي نلي. ڦَمَن.

● ڦَمَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن ڦَن: ڦ. ڦَمَن ڦَن. ڦَمَن ڦَن.
هوا ڦَن. هوا ڦوڪڻ. ڦَمَن ڦَن. ڦَمَن ڦَن. ڦَمَن ڦَن.

ڦَن. ڦَمَن. ڦَمَن. ڦَمَن. ڦَمَن. ڦَمَن. ڦَمَن. ڦَمَن.
ڦَمَن. ڦَمَن. ڦَمَن. ڦَمَن. ڦَمَن. ڦَمَن. ڦَمَن. ڦَمَن.

شوق۔ آدم۔ پڑکی۔ فلک۔ انٹو۔ عشق۔

- ڌنڌڪار ۽ ڌنڌڪار: ڌ. ٿوري اولهه-
اولهه - الڌوڪار - ڪاراڻ. ڌوڙ جي طوفان جي
ميران - آسمان ۾ ڪارو ڌنڌ - غبار - لڙاٽ.
گهٽائي. گهٽ روهڻائي. ڪوڙ - شور.
- ڌنڌلو ۽ ڌنڌلا: ڌ. آونڌهه - انڌيرو -
تاريڪي صفت. ڌونڀين جو ڌوڙو غير شفاف - مڇرو.
- ڌنڌو مڇائين: شور هل ڪرڻ. ظلم
باري ڏيڻ.
- ڌنڌوڪار ۽ ڌنڌوڪار: ڌ. مٽيءَ جي
طوفان سبب ٿيل گهائي اوندھ - الڌوڪار -
الڌڪار - پنپ اوندھ - انڌيرو.
● ڌنڌو ڌنڌا: ڌ. [گ. ڌنڌو. سن. ڌنڌائي] -
ڪم - ڪار - ڪيرت - حاج - ڪسب - هنر - پيشو -
وڳندي - مشغولي - ڪاروبار - وئج - واپار -
ڪاڇ - روزگار - لوڪري.
- ڌنڌا ڇڏي ڏيڻ: ڪمال درجي تي پهچڻ -
وڏيءَ حد تائين هلڻ.
- ڌنڌا لاهڻ (ت): نقصان ڪرڻ - تنگ ڪرڻ.
- ڌنڌائي ۽ ڌنڌائي: ڌ. صفت. ڌنڌي
وارو - ڪم وارو - ڪاسبي - گهڻ ڌنڌن وارو -
گهڻ واسطو.
- ڌنڌو ڌاڙي: ڌ. ڪم ڪار - ڪرت حاج -
وئج واپار - ڪاروبار.
- ڌنڌو ڌاڙي ڪرڻ: ڪم ڪار ڪرڻ -
ڪرت ڪي لڳڻ.
- ڌنڌوڙي ۽ ڌنڌوڙي: ڌ. صفت. ڌنڌو
ڪندڙ - واپار ڪندڙ.
- ڌنڌو وڌڻ: فيصلو ڪرڻ - جهيڙو ڇڏائڻ -
واڳ ڪڍڻ - نبيرو ڪرڻ. رقم چڪائڻ - هٿ
ڪڍڻ - واسطو ٿوڙڻ.
● ڌنڌورڻ: مصدر. ڪنهن شيء کي ڌوڻهين
سان ڪارو ڪرڻ - ڌوڻهائڻ - ڪارائڻ. بدنام
ڪرڻ - ڪارلن لڳائڻ.
● ڌنڌي ۽ ڌنڌيون (ت): ڌ. [سن.
ڌنڌو ڪڍڻ] انڌير - ظلم - بيماد - ڦر - لٽ -
زوري - دٻاءُ.
- ڌنڌي ٻارڻ: هرهر چوڻ - ڪڪ ڪرڻ.
ڌوڪ ٻڌڻ.
- ڌنڌي لاهي ڏيڻ: لڳائڻ چوڻ. وري وري چوڻ.
● ڌنڌلي ۽ ڌنڌليون (ت): ڌ. ڪاٺ
جي هڪ اوزار جو نالو (هاهوڙي يا ڏانڊاري).
● ڌنڌو: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو
(اڪثر سکر ۾).
● ڌنڌو: ڌ. (آواز) [گ. ڌنڌو. م. ڌنڌو]
ڌنڌو - ڌنڌو. جيتڻ
"ڌنڌو ڌنڌو ڌنڌو درياھ ۾"
جيت لهرين ڪن لوڙا
(شاهه).
● ڌنڌو ۽ ڌنڌو: ڌ. [سن. ڌنڌو] ڪمان -
ڌنڪ - ونگ - اڳيل.
● ڌنڪ ۽ ڌنڪوڻ: ڌ. [سن] ٻانڪ -
ٻانڪ - زري - ڪلاباٽ. منهنون ڳالهائون. ناز
لغزو. ڌال - چن - لاڏ - چاڳ - ماڻو. هڻي
جو هڪ نمونو - لوڏ - ڌار سان هڻي. طعنو -
چتر - مسخري - ٽوڪ (ت). قوس - ڪمان - انڊلٽ -
ڌنڌو.
- ڌنڪ ڏيئي هڻڻ: لوڏ سان هڻڻ - لوڏو
ڏيئي هڻڻ. ناز سان هڻڻ.
- ڌنڪ وڃهڻ: مسخري وجهڻ.
● ڌنڌو ڦٽي (ت): ڌ. گاهه جو هڪ قسم.
● ڌنڌوڙي ۽ ڌنڌوڙيون (ت): ڌ. وڏي
اوزار جو هڪ قسم - ڪمان ڪشو - اڪيڙ.
● ڌنڌوڙي: اسم خاص. ٿر ۾ هڪ ڀٽ جو نالو.
● ڌنڌو ۽ ڌنڌيون: ڌ. [سن. ڌنڌو]
لوهارن جو هڪ اوزار - ٻاهه ڏکائڻ جو اوزار -
ڌنڌو - ڌوڻ - ڪٽل - ڦٽو ڪيڻي - ڌنڌي.
- ڌنڌو ۽ ڌنڌيون: ڌ. [سن. ڌنڌو]
ڌنڌو - ڌنڌو.
● ڌنڌو: مصدر. [سن. ڌنڌو = هوا ڏيڻ] ڌنڌو
کي هلائڻ يا چڪڻ. ڦوڪڻي کي هوا ڀرڻ يا
ڏيڻ. ڌنڌن ڌنڌن ڪرڻ. ڌنڌن ڌنڌن
ڪرڻ. لبض جو هڻڻ. ڌنڌو - ڌنڌو.

- ڌڻيئون (ل)؛ ڌ. وڌو ڦٽ. ڇهه پٽ وڌو سوراخ.
- ڌڻيئون ۽ ڌڻيئون؛ ڌ. ڇاول ڪير. ڌمي - ڌمي.
- ڌڻيڪ (ت)؛ ڌ. آڻ جو هڪ قسم. پوري ۽ ساڻي رنگ جو آڻ.
- ڌڻ ۽ ڌڻ؛ ڌ. [سن. ڌڻيڪا] ڌڻ جو آواز. ڌڻ هلائڻ جو آواز. لغارن وغيره جو آواز.
- ڌڻيڪ؛ مصدر. ڌڻيڪي هلائڻ - ڌڻ سان ٻاهر ڌڻيڪي. ڌڻ ۽ ڌڻ ڪرڻ - ڌڻ ڌڻ جو آواز ڪرڻ. ڌڻيڪ - پٽڻ. ڪوشش ڪرڻ. سڻيڪ - ڪيڪ - ڌڪ هڻڻ. ڳالهائڻ (ت).
- ڌڻ ۽ ڌڻ؛ ڌ. [سن. ڌڻ - ڌڻ] چوڻائي مال جو ولسر - وڳ - وڳر - ڪٽو - ڪٽر - ميٽ - مجموع - گوهر - چانڪ - ڌڻو.
- ڌڻار ۽ ڌڻار؛ ڌ. صفت. چوڻائي مال کي چاريندڙ ڌڻار - ڌڻار - چراهو.
- ڌڻو ڌڻي ۽ ڌڻو ڌڻي؛ ڌ. صفت. ڌڻ وارو - مال وارو. چوڻائي مال جو ڌڻي. ساڻو - سڪيو - آسودو - ڀاڳيو.
- ڌڻي ۽ ڌڻي؛ ڌ. صفت. ڌڻ جو مالڪ - مالڪ.
- ڌڻيار ۽ ڌڻيار؛ ڌ. صفت ڌڻي.
- ڌڻ ۽ ڌڻون؛ ڌ. چوليد - انتخاب قبوليت.
- ڌڻاڻي (ڪ)؛ مصدر. سڀال ڪرڻ - ٻڄاء ڪرڻ.
- ڌڻاڻي ۽ ڌڻاڻيون؛ ڌ. ڪپهه کي ٻڄڻ جي حالت. ڪپهه ٻڄڻ جي مڙوري.
- ڌڻڪ ۽ ڌڻڪون؛ ڌ. ڪڻڪ جو هڪ قسم - ڪريل ڪڻڪ (جنهن جو دائو ساڙ سبب ڪارو ٿئي).
- ڌڻيڪو ۽ ڌڻيڪا؛ ڌ. صفت. ڌڻيڪ وارو - ڌڻيڪو. وارڻن وارو - پنهنجي وڳر وارو. عزيزن وارو.
- ڌڻي؛ مصدر. [ٻرا. ڌڻي؛ سن. ڌڻ] چونڊڻ - ڌڻيڪ - ڳولي ڪڍڻ - ڀسنه ڪرڻ - ستنج ڪرڻ. ڪٽڻ ڌڻي - لوڏڻ. وائڻ - صاف ڪرڻ - چنڊڻ. جيئن
- ”ويهي وڌي ڀڳ سان ڌڻي وجهج ڌوڙ“ (شاه).
- ڳڻڻ - وٺڻ - ياد ڪرڻ - ڳڻڻ.
- ڌڻو ۽ ڌڻا؛ ڌ. صفت. چوليدندڙ - منتخب ڪندڙ - ڌڻندڙ.
- ڌڻي ۽ ڌڻي؛ فعل. چوڻدي - ڳولي - ڀسند ڪري.
- ڌڻي ڪڍڻ؛ چوڻدي ڪڍڻ - ڳولي ڪڍڻ - ڀسند ڪري ڪڍڻ.
- ڌڻي ۽ ڌڻي؛ ڌ. صفت. [سن. ڌڻي] مالڪ - خاوند - آڻا - مڙو - آڳو - سواي - والي - مختيار سائين. مالدار - دولت مند - ڀاڳيو - ڌڻوان - ڌڻ وٽ - گهر وارو - مڙس - پٽار. اسم خاص. الله تعاليٰ جي صفاتي نالن مان هڪ نالو.
- ڌڻي تعاليٰ؛ اسم خاص. الله تعاليٰ - خدا تعاليٰ - آهڻهار - ٻالهار.
- ڌڻيڪو ۽ ڌڻيڪا؛ ڌ. صفت. ڌڻيڪ وارو - مالڪ وارو - ڌڻيڪو - جنهن جو سددگار هجي. ”ڌڻيڪو“ جو ضد.
- ڌڻيڪو ۽ ڌڻيڪا؛ ڌ. صفت. ڌڻيڪ وارو - ڌڻيڪو - مالڪ وارو.
- ڌڻيڪو ۽ ڌڻيڪا؛ ڌ. صفت. ڌڻيڪو - ڌڻيڪو.
- ڌڻي ۽ ڌڻيون (ت)؛ ڌ. مڪيه هٽڻ - مرڪز. جاء - هٽڻ - ٿيٽ. ٻڙي. ٻيٽڪ - وڙهڪ جو هٽڻ - ٻاڏاري.
- ڌڻيون؛ ڄاڻڻ؛ مقرر ڄاڻون ڳولڻ - مڪيه ڄاڻون تلاش ڪرڻ - ٻاڏاريون ڳولڻ.
- ڌڻيڪون ۽ ڌڻيڪون؛ ڪڍڻ؛ صفا ناس ڪرڻ - خواب ڪرڻ. دين دلپا ڪان ڪڍڻ - تمام زيون حالت کي پهچائڻ.
- ڌڻوار (ت)؛ اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

اڇيل ٻائي - هج. آڻڻ - پوڇي - سفيد ي. چونو.
ڪڙڻ ڌوڻ لاءِ پٿر يا ڪاٺ جو تختو (ٺ).

- ڌوپڻ: مصدر. ڌوپڻ.

- ڌوپ ڪرڻ: ڪڙا ڌوڻ.

● ڌوپڻ: مصدر. [سن. ڌوپ] لوبان وغيره
جو دونهون ڪرڻ - واس ڏيڻ - واسڻ. خوشبو -
سُرهان ڪرڻ.

- ڌوپ ۽ ڌوپ: ذ. واس - لوبان. سُڪڻ -
سُرهان - عطر - قنبل. ڇو جو هڪ قسم
(جو جواهري يا سونارا زور جي خالي ٿيڻ کي
پڻ لاءِ ڪم آڻيندا آهن).

- ڌوپ ڏاڻي ۽ ڌوپ ڏاڻي: ٺ. ڌوپ
کي ساڙڻ جي ڪٽيڇي.

- ڌوپ واس: ذ. ڌوپ ڏيڻ جي حالت -
لوبان ٻارڻ جي رسم.

- ڌوپ واسڻو: ذ. ڌوپ واس جو اسم تصغير.
مختصر طور ڌوپ ٻارڻ جي رسم.

● ڌوپ ڌوپا: ذ. ٺڪي - گيدي - دغا -
ڌوڪو - فريب - ڊوه - دولاڻ. اٽڪل - نمولو -
ٺل - وجهه - ٻيڇ. شاهو - ڪٺو - جڙو - چٽ -
ڌاڌر. پٽ - ڪشو - ڪوڙو - پٽاڪ.

- ڌوپاڻي ۽ ڌوپاڻي: ذ. صفت. ڌوپو
ڏيندڙ. ٺڪي ڪندڙ - دغا باز - ڊوهي - دولاڻي -
گيديخور. ڳٽائي - چڙهي باز - چٽي باز - ڌاڌرائي -
ڳٽائي - پٽاڪي - ڪوڙو (ڪ).

● ڌوڄ ۽ ڌوڄ: ذ. [سن. ڌوڄا = جهنڊو]
ڌوڄ - ڌاڄ - ڌاڄ - ڊهرق - جهنڊو - علم.

● ڌوڄڻ: مصدر. چوڻ - ڌوڄڻ - ڌوڄڻ -
انتخاب ڪرڻ.

● ڌوڌ ۽ ڌوڌ: ذ. ظلم - انڌر - لاحق -
بيداد. الزام - بهتان. ٺڪي - دولاڻ - مڪر -
فريب.

- ڌوڌ ڌوڌ: ڪوڙي رقم ٻڌڻ. تمام گهڻي
رقم جي دعويٰ ڪرڻ.

- ڌوڌ ڪرڻ: ظلم ڪرڻ - انڌر ڪرڻ. بهتان
مڙهڻ. ٺڪي ڪرڻ - دولاڻ ڪرڻ.

قوم جا ماڻهو ستن جي بهران ڪوڏ والڪر ڪم
آڻين (اهو ڪڙو جنهن جو هڪ ڇيڙو ڇيل سان
۽ ٻيو ڇيڙو ٺڪڻ جي وچان لنگهائي پٺيان ڇيل
۾ ٻڌي ڇڏيندا آهن). لاک - منجهلو - تهيند
(تهمد) - ڌوت.

- ڌوت ۽ ڌوتيون: ٺ. ڌسو "ڌوتي".

- ڌوتير ۽ ڌوتير: ڌوتي ٻائڻ وارو ڌوتي
ٻڌڻ وارو - وائو - ڪراڙ - مهٽو - هيندو.

- ڌوتي ٻڌڻ ۽ ڌوتي ٻڌڻ: ذ. صفت.
ڌوتي ٻڌندڙ - هندو - وائو - وچالت - مهٽو.

- ڌوتي ڇوڙڻ: همٿ هارڻ - بزدل ٿيڻ -
ڊڄڻ - گيدي ٿيڻ.

- ڌوتي ۾ هٿ ٻير هٿڻ: ڏلو هٿڻ -
سُست هٿڻ.

- ڌوتيو ۽ ڌوتيا: ذ. ڪوڏ ٻڌڻ جو ڪڙو -
ڌوتي. انگوڇو - انگوشو - ننڍڙي ڪوڏ - انگرڪو.

● ڌوتڙ: ذ. مڇي جو هڪ قسم.

● ڌوپ ۽ ڌوپون: ٺ. [سن. ڌوپ = چمڪڻ]
سج جي روشني. آس - ڪاڙهو - ڌوپ - ٺٽ.

- ڌوپ ڇانڻو: ٺ. آس ڇانڻو. بدل بدل -
مٽ مٽ. ٿڌي ڪوسي.

- ڌوپ ڇڻي ۽ ڌوپ ڇڻي: ٺ. آس
کان ٻڄاءُ جو ڏڪ - ڇڻي - چنري.

- ڌوپ ڏيڻ: آس ڏيڻ - تڙ ڪو ڪاڻڻ - آس
۾ ٿورو گرم ڪرڻ.

● ڌوپ ۽ ڌوپ (ٺ): ذ. ڪڙڻ ڌوڻ لاءِ
ڪاٺ يا پٿر جو تختو - ڦرهو - داڀڙو.

● ڌوپڻ: مصدر. [سن. ڌوپ = صاف ٿيڻ]
ٻائيءَ سان صاف ٿيڻ - ڌوڄي وڃڻ - ڌوپڻ -

آجرو ٿيڻ - آجلو ٿيڻ - اڇو ٿيڻ - پاڪ ٿيڻ -
وُتر ٿيڻ. جيئن

"ڌوپي منجهه درياھ

ته به اوچھ لڇي اوجھري"

- ڌوپ ۽ ڌوپ: ڌ. ڌوڻ جو ڪم. ڌوڻ
واري حالت - ڌوڻي - ڌوپ - ڌوپي جي ڪپه

اشنان - غسل. ڪنهن شيء کي ڌوڻ منجهان

● ڏوڏي ۽ ڏوڏي: ڏ. صفت. ظالم - ڪنور -
 قهار - بي قياس - سنگدل - ڪٽيڻيل - ڪاسائي - ستمگر.
 ● ڏوڏيلِي: اسم خاص. ول جو هڪ قسم
 (جنهن جي ڏاڏي مان کير وڃي).
 ● ڏوڏن: مصدر. لوڏن - جهوپڻ - ڏونڌاڙڻ -
 جانجهولڻ - ٿيلهن - ڌڪڻ. چورڻ.
 = ڏوڏ ۽ ڏوڏون: ٺ. لوڏ - لوڏو - جهولو -
 ڏونڌاڙ - آڇل. بگاڙ - آونڌپ - گمراهي. هوڏ -
 ضد - ڏن - ڪيروڏ - گهيي. مناظرو - بحث مباحثو.
 = ڏوڏ ٻڌڻ: پڪ ساهي ۽ ڏونڌاڙڻ - پڪو
 لوڏن. ڏن ڪري بيهڻ - ڪروڏ ڪري بيهڻ -
 ضد ڪرڻ - هوڏ ڪرڻ - بحث ڪرڻ. اڙي ڪرڻ.
 = ڏوڏ لائين: ڏوڏ ٻڌڻ.
 = ڏوڏو ۽ ڏوڏا: ڏ. لوڏو - ڌڙڪو - جهوپو -
 چيلڪو - ڌڪو - ٿيلهو - لڇڪو.
 = ڏوڏو ڪائڻ: ڌڪو ڪائڻ - ٿيلهو ڪائڻ -
 ڪنهن سان ٽڪري لوڏو ڪائڻ.
 ● ڏوڏاڙو ۽ ڏوڏاڙا: ڏ. [سن. دورڻ] محل -
 محلات - عاليشان عمارت - قصر - بنگلو. راج مندر.
 دولت خالو.
 ● ڏوڏرائو ۽ ڏوڏراڻا: ڏ. ڏسو "ڏوڏراڻو".
 ● ڏوڏرت ۽ ڏوڏرت: ڏ. [سن. ڏوڏرت]
 ٺڳ - لڇو - بد معاش - اوباش - حرفتي.
 ● ڏوڏرو ۽ ڏوڏرا: ڏ. صفت. ڄميل ڪير -
 اڇو سفيد.
 = ڏوڏرو اُٺ ۽ ڏوڏرا اُٺ: ڏ. صفت. الب
 جو هڪ قسم - اڇو الب.
 ● ڏوڏري ۽ ڏوڏريون: ٺ. عورت - زال.
 جانورن جو ميڙ.
 ● ڏوڏريو ۽ ڏوڏريا (ٺ): ڏ. ڪورڪي
 ڪم جو هڪ اوزار - تَر ڪي جهلڻ لاءِ ڪاٺي.
 ● ڏوڏر: ٺ. [سن ڏول = مٽي] مٽي - ڌڙ -
 ڏٽڙ - ڊسيٽ - ڊس - لت - ڊسيٽ - چاٽي -
 ڏوڏرڪ - رٺي - رڪ. ڪجهه به نه.
 = ڏوڏر پائڻ: خراب ڪم ڪرڻ - بچڙائي
 ڪرڻ. ڏوه ڪرڻ. به عملي ڪرڻ.

● ڏوڏڻي: اسم خاص. تعلقي شاه بندر ۾ هڪ
 ديھ جو نالو.
 ● ڏوڏت ۽ ڏوڏت: ڏ. (آواز) درياءَ جي
 وهڪري جو آواز - ڌڪو - ڌڪار - ڪڙڪاڻ.
 = ڏوڏت ڪرڻ: ڪڙڪاڻ ڪرڻ ڌڪار ڪرڻ.
 ● ڏوڏڙيو ۽ ڏوڏڙيا: ڏ. افواہ -
 سسئي - آڏو - هٿور - گپ - ڳوڙو - مٺل -
 هاوانو.
 ● ڏوڏو ۽ ڏوڏا: ڏ. ڏوهو - ڏوڏو - ٺڳي -
 دغا - ڏوه - چل - فريب - ڏوڪو - ڊولاب -
 ٺرڪيٽ - ڪوڙ - جٺ - ڪساک - دروغ.
 ● ڏوڏو ۽ ڏوڏا: ڏ. [هرا. ڏوڏ. سن ڌرت]
 باھ جو مڇ - آڙاھ. ڪورو. ٿالڻ جو ڍرڪ.
 رڪت جو ڍرڪ - ٿلھار جي مٺ - ڪيريءَ جو
 پنوڙو - چار جو ليهو. صفت. باھ ڌڳائيندڙ -
 ڌاڻي ملائيندڙ.
 = ڏوڏڻي ۽ ڏوڏاڻي: ڏ. صفت. باھ ٻارڻ
 وارا - مڇ ٻارڻ وارا. ڏوڏن وارا.
 = ڏوڏي ۽ ڏوڏيون: ٺ. ڌاڻي -
 ڌاڻون - ڌڻ.
 = ڏوڏيو ۽ ڏوڏيا: ڏ. صفت. ڌڻون
 وارو - ڌڻ وارو - ڌڻندڙ - باھ ٻاريندڙ.
 لوهارن جي اصطلاح ۾ ٺڻون ڪم مڪندڙ - سيڪڙاڻ.
 (دستور آهي ته جڏهن ڪوبه ٺڻين سر لوهارڪو
 ڪم مڪندو آهي ته ڪاريگر هن کي ٻهريائين
 ڌڻ تي ويهاري ٿو آهي، جيستائين ڪم مان
 واقف ٿئي. هتي ڏوڏي جي مراد آهي، ٺڻون
 طالب جو طريقت تي هلڻ چاهي ٿو. جيئن
 "ڏوڏا ڏيئي ۾ ڌار".
 ڄم ڪچورڪ ڪٽيون ٿئي
 (شاه).
 ● ڏوڏو: (آواز) راڳ جي هڪ آواز جو قسم.
 ڌاڻن جي ٿڌوڪ جو آواز. آواز - ڪوڙ - ڪڙڪاڻ.
 ظرف. وچ ۾ - اندر - منجهه.
 = ڏوڏو ڪار: ڏ. ڪوڙ - ڪڙڪو - ڌڻندڙ ڪار -
 اولداهي.

جهڪ-آندي. مٽيءَ جو وسڪارو-دَس-
وَر-کا-آرانيو (گارين جو). اسم خاص. هنهن
جي هوليءَ جو آخرين ٿيون ڏينهن.
-ڌوڙ يا لائي ڌرين: حد کان وڌي وڃڻ-
گهڻي انداز ۾ يا وڌي زور سان ڪم ڪرڻ.
-ڌوڙيو ڪرڻ: مٽيءَ جو وسڪارو ڪرڻ-
ڪاهي پوڻ-مٽي آڏائڻ-ٺهڪو ڪرڻ- هيٺ
ڪيڻ.
-ڌوڙيو وسائڻ: ڌوڙ وسائڻ-گهڻي ڌڙ
آڏائڻ. گاريون ڏيڻ وسڪارو ڪرڻ.
-ڌوڙي ۽ ڌوڙي: صفت. [سن. ڌڙي]
سن-جيس-جڀڏو-ٺاڻي-برابر-سرتو-مهل-
اڙو-ٺل-شريڪ-جولياڪ-مٽ-مشل-
هٿ-سڙ-پيچي-سريڪو-هموزن-سمان-مساوي.
● ڌوڙيا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
● ڌوڙس ۽ ڌوڙسون: ٺ. گهڻي ٽڪڙ-
آهرائي-جلدي-تيزي.
● ڌوڙس ۽ ڌوڙس: ڌ. ڌوڪ ڌوڪان.
مٽي پٿر ڪيڻ. آسمان ۾ مينهن، ڳڙن جو ٺهڻ.
● ڌوڪ (ل): صفت. مضبوط-جهالاڻو-جڏاڏار-
هنڌائڻ ۾ گهڻو وقت هلندڙ (ڪهڙو). ڌڪ
(ڌڪڻ مان)-ٺيلهٿ (ٺيلهن مان)-مٿان ڪان
هيٺ زور ڏيڻ جي حالت.
● ڌوڪڙ: اسم خاص. ذات جو هڪ قسم.
● ڌوڪڙ ۽ ڌوڪڙ (ت): ڌ. (آوار) ڪنهن
شيءَ جي مٿان ڪيڻ جو آواز-ٺهڪو. منهن تي
چڻي ڏيڻ جي حالت.
● ڌوڪڙي ۽ ڌوڪڙي: ڌ. صفت. ڌوڪڙ
وڃائيندڙ-دغلاري-لغارجي-طبلاني-طبلچي.
● ڌوڪڻ: مصدر [سن. ڌوڪ] مٿان کان
هيٺ زور ڏيڻ-ڏيڻ-ڌپ-سٽ ڪري ٺيلهي
اندر وجهڻ يا اندر ڪرڻ. ڌوڻ کي ڌوڪڻ.
● ڌوڪڻ: مصدر. ڪهوچڻ-جهوڪڻ-زور
ڏيئي اندر ڪرڻ-ٺوڪڻ-ڊپي وجهڻ-ڦسڻ-ڌڻ-
کپائڻ. ڪاهي پوڻ-اڳتي زور سان وڌندو وڃڻ-
ڪاه ڪرڻ-زور سان اندر وڃڻ-ڌوڻ کي ڌوڪڻ.

-ڌوڙ جون ڌاڻيون (ت): ڪجهه به نه.
-ڌوڙ ڌاڻي ۽ ڌوڙ ڌاڻيون: ظريف.
ٺٽ-م-مٽيءَ ۾. اجايو ڪجهه به نه. لاس-
برباد-نابود. زبان-قصص-عدم-ڪم.
-ڌوڙ ڌاڻيءَ ۾ ڪري ڇڏڻ: ڦٽائي ڇڏڻ-
خراب ڪرڻ-فنا ڪرڻ-نابود ڪرڻ-وڃائي
ڇڏڻ-خرچي ڇڏڻ (پئسا وغيره).
-ڌوڙ ڌڪاءُ: ڌ. طوفان جو آواز. وڏو آواز-
ڪجڪڙ.
-ڌوڙ ڌوڪ ڌوڙ ڌوڪا: ڌ. صفت. ڌوڙ
ڌوڻيندڙ-سونارن جي ڪورن جي رڪت ٿوري
لاڻي ۾ خريه ڪري، ان کي ڌوڪي صاف ڪري
ان مان سون جا ذرڙا هٿ ڪندڙ.
-ڌوڙ ڌوڪ ڌوڙ ڌوڪا: ڌ. صفت. ڌو
"ڌوڙ ڌوڪ".
-ڌوڙ ڌڪي ڪرڻ (ت): معاملو آجهائڻ-
خلل مٽائڻ.
-ڌوڙ ڪ ۽ ڌوڙ ڪون: ٺ. مٽي-ڌوڪڙ-
ڌوڙ.
-ڌوڙ ڪڙائڻ: ڪجهه به ڦاٽندو نه ٿيڻ-
ڪجهه به نه حاصل ٿيڻ.
= ڌوڙ ڪڙو ۽ ڌوڙ ڪڙا (ت): ڌ. صفت.
مٽيءَ هالو-ڌوڙ گڏيل-مٽيءَ مليل.
-ڌوڙو ڌوڙو: ڌ. ڌوڙ سان ڀريل-ٺٽيل-
مٽيءَ هالو. جيئن
"ڌرڀائي ڌوڙا ٿيا، وري هالا"
(شاه).
صفت. مفيد-اچو (ت).
-ڌوڙ ڀالو ۽ ڌوڙ ڀالا: ڌ. ڌوڙيو-مٽي-
مٽيءَ جو طوفان.
-ڌوڙيو ڌوڙيا: ڌ. مٽيءَ جو طوفان-
ڌوڙ ڀالو-جهڪ. صفت. چنڊو-ٺاڳو. ڪنهن
نه ڪم جو-بيڪار.
● ڌوڙ ڌيا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
● ڌوڙيو ۽ ڌوڙيا: ڌ. [سن. ڌوڪي=مٽي]
ڌوڙ-مٽي-ڌوڪڙ-مٽيءَ جو طوفان-ڌوڙ ڀالو-

- ڌڻوڪ: ٿ. اڳتي ڌڪڻ جي حالت - گهڻوچ -
جهوڪ - ڊب - ڦس - ڪاهه - حملو - هلان -
زور (زور) - رومڙو -
- ڌڻوڪارڻ: مصهر. ڌڪا ڏيڻ - زور ڀرڻ -
زوري ڪاهي ڀوڻ -
- ڌڻوڪ ڌڻوڪان: ٿ. ڊب - ڌڪ - ڦس -
جلدائي - اهرو. رومڙو - هلان - ڪاهه - الله ڌڻوڪ -
بيهر - گڙدي - زور (زور سان) -
- ڌڻوڪيندو وڃڻ: ڪاهيندو وڃڻ - تسمار
تڪڙو هلڻ - زور شور سان وڃڻ - اهرائي ۾ -
وڃڻ - زور سان وڃڻ - رومڙ ڪري وڃڻ -
• ڌوڪو ڌوڪا: ڏ. فيريپ - سڪر -
دولاب - دغا - لڳي - ويسا گهاتي -
- ڌوڪو ڪائڻ: ٽنگجڻ - ويسا گهاتي ٿي وڃڻ -
پئي جي فيريپ ۾ اچڻ. نقصان هٿ اچڻ -
• ڌوڪي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو
(اڪثر لوڻا شاهه سکر ۽ لاڙڪاڻي ۾) -
• ڌڻول ڌڻولون: ٿ. ڌوڙ - مٽي - ڌڙ -
ڊس -
• ڌڻور ڌڻورون: [سن. ڌڻون = آواز]
هل - شور - گوڙ - آواز - اٿڙ - بگڙو - گهمسان -
ٻاڻيٽال - غوغاء - ڪرڪو - ماچانگ - هٽس -
غلغلو - هنگامو - هٽڙو - ڌمڪر - مٽڻ -
خرخسو. چوڀول - افواهه. شهرت - ناماچار -
لاموس - هاڪ. سراسر ۽ سرستو زور - ڌوڪ -
ڪاهه - حملو. تپڪ - زور -
= ڌڻور ڌام: ڏ. شان و شوڪت - زور شور -
ڪٽو فر. دٻدٻو - رعب -
• ڌڻومان ڌڻي: مخفي طرح ڳولا ڪرڻ -
گهڻي مٽي ماري ڪرڻ -
• ڌڻور ڪپيٽ: ڏ. چوٽير تارو - پچر تارو -
• ڌڻون (ٿ): ٿ. چولاب - سندي ٽي انتخاب -
ڌڻج - ڌڻون -
• ڌڻولائڻ: مصهر. ڌسو "ڌڻولڙائڻ" -
• ڌڻوپ ڌڻوپ: ڌڻوپ (ٿ) ڏ. ڌسو -
"ڌڻوپ" -
- ڌڻوٿارو ڌڻوٿارا: ڏ. صفت. ڌوپ وارو -
واس ڪيل - واسيل -
• ڌڻوٿيڪارڻ (ٿ): مصهر. پسي يا ڌوٿرا
رڌڻ - داغ ڏيڻ - پچڻ (طعام وغيره) -
• ڌڻوٿيڪڻ (ل): مصهر. ڌڻون ڪرڻ - چولاب
ڪرڻ - انتخاب ڪرڻ - مرضي ۾ موجب ڪرڻ -
- ڌڻوٿيڪڻ ڌڻوٿيڪون: ٿ. ڌڻون - انتخاب -
چولاب - سندي - سڪياري -
- ڌڻوٿيڪڻ ڪرڻ: ڀونڊ ڪرڻ - انتخاب ڪرڻ -
• ڌڻوٿيڪڻ: مصهر. [سن. ڌڻو = ڌڻون] لوڏڻ -
ڌڻون - جهوپڻ - ڌڪائڻ - ڌوپڻ - ڌڻوڪائڻ -
جهوپڻ - ڪيهرل - ڪيهرل - گينداڙ ڪرڻ - چانچولڻ -
- ڌڻوٿيڪڻ ڌڻوٿيڪون: ٿ. چڪڪيٽان -
ڪيهرل - گينداڙ - لوڏ - ڌڻو - لوڏو - ڌوپو -
جهوپو - ٿيلڪو - ٿڙڪو -
• ڌڻون ڌڻون: ڏ. [سن. ڌڻون = آواز] ارا -
ڌڻون [ڌڻون] ڌڪ ڌڪ - ڌڪ ڌڪ - ڌڪو -
ڌڻون - ڌڻون ڪي ڌڻون جو آواز -
• ڌڻوٿارا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو -
• ڌڻوٿارو ڌڻوٿارا: ڏ. صفت. اڇو - سفيد -
ڪيرو - مٺا - چمڪندڙ. ڪاٻه اڇي رنگ جي
شيء. ڏ. ان ولوڙيل جميل ڪير - کٽو ٿيل ڪير -
پٽو ڌڻو ڌڻو - ڌڻي - ڌڻي - ڌڻي - وٽ (ڊگي
يا آڻ) جي رنگ جو هڪ قسم. ڊالهي ٻڪري
جو هڪ قسم. صفت. خراب - مهر - ڪٽلو -
- ڌڻوٿرائڻ: مصهر. ڌواري وانگر ڌڻن ۾
اچڻ. اڇي رنگ جو ڌڻن ۾ اچڻ -
- ڌڻوٿرائي: ڌڻوٿرائيڪون: ٿ. اڇاڻ -
سفيد - جهيرڪاڻ - چڪاڻ -
- ڌڻوٿراسار: ڌڻوٿراسار: ڏ. صفت. اڇي ۽
ميري رنگ تي ڪپڙي جو هڪ قسم - زناني چڻي -
کندي - بگيٽو -
- ڌڻوٿراسار چڻي (ل): ٿ. زناني کندي جو
هڪ قسم - بگيٽو - پٽڪ (اها کندي جنهن کي
چار گل ڪٽين تي ۽ هڪ گل وچ تي هجي ۽
تر ڪهڙي به رنگ جو هجي) -

● ڌولي ستر ۽ ڌولي ستر: ڌ. صفت. اچو ۽
ڪجهه سيرانجهڙي رنگ تي. اچي ڳاڙهي
رنگ وارو.

● ڌولي ستر ۽ ڌولي ستر: ڌ. صفت. جنهن جي
مٿي جا وار ڪڪا يا سيرانجهڙي رنگ تي هجن.
پٿورن وارن وارو ۽ ٻيو رنگين.

● ڌولي آڇو ۽ ڌولي آڇو: ڌ. صفت. وٺ
جي رنگ جو هڪ قسم. سٺو. اچو.

● ڌولي آڇي ۽ ڌولي پٿورن: ڌ. ٻيو آڇي جو
هڪ قسم. تبلي جي آڇي. سائي. پٿورن.
ڪاٺ. ساوڪ. آڇي جي آڇي. صفت. اچي
۽ ڳاڙهي رنگ واري.

● ڌولي ۽ ڌولي ستر: ڌ. [سن. ڌولي]
ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
ڪاوڙ. غصو. تابش. ڇوڙ. هڪڙو. ڌولي.
هٿل. هٿڪاٺو. شور. غوغاءُ. روش. هٿ چٽ.
چال. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
هٿل. ڌولي. ڌولي.

● ڌولي ۽ ڌولي: اسم خاص. هڪ ڌولي جو نالو.
● ڌولي ۽ ڌولي: اسم خاص. تعلقي جو اسم آباد ۾
هڪ ڌولي جو نالو.

● ڌولي ۽ ڌولي: مصدر. [سن. ڌولي] ڌولي ۽ ڌولي
آهستي آهستي پٿورن. هري هري جان. ڌولي.
پٿورن. ڌولي. ڪاٺ. پٿورن. ڌولي ڌولي ڌولي
ڪرڻ. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.

● ڌولي ۽ ڌولي: ڌ. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
ڪام. پٿورن. ساڙ. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
● ڌولي ۽ ڌولي: مصدر. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
ڌولي. ڌولي. ڌولي.

● ڌولي ۽ ڌولي: (ت) ڌولي ڌولي ڌولي
ڌولي. ڌولي ڌولي.

● ڌولي ۽ ڌولي: (ل) ڌولي. تيار ڪرڻ.
● ڌولي ۽ ڌولي: ڌ. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.

● ڌولي ۽ ڌولي: (ت) ڌولي. [سن. ڌولي] ڌولي
ڌولي يا ڌولي جو سوساٽ. ڌولي. ڌولي. ڌولي.

● ڌولي ۽ ڌولي: (ت) ڌولي. [سن. ڌولي] ڌولي
لوهارڪي اوزار جو هڪ قسم. ڌولي. ڌولي.
جو اوزار. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.

● ڌولي ۽ ڌولي: (ت) ڌولي. [سن. ڌولي] ڌولي
اوزار. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
ستر. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
(ٻلا وغيره جو). ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
جو اوزار. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
ڪرڻ (ل).

● ڌولي ۽ ڌولي: مصدر. [سن. ڌولي] ڌولي
ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.

● ڌولي ۽ ڌولي: مصدر. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
ڪرڻ. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.

● ڌولي ۽ ڌولي: مصدر. [سن. ڌولي] ڌولي
ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.

● ڌولي ۽ ڌولي: ڌ. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.

● ڌولي ۽ ڌولي: مصدر. ڌولي. ڌولي. ڌولي.

● ڌولي ۽ ڌولي: ڌ. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.

● ڌولي ۽ ڌولي: ڌ. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.

● ڌولي ۽ ڌولي: ڌ. ڌولي. ڌولي. ڌولي.

● ڌولي ۽ ڌولي: (ت) ڌولي. ڌولي. ڌولي.
ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.
ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي. ڌولي.

● ڌڻي: ڌڻي ۽ ڌڻيئون؛ ٿ. ڌوئڻ واري حالت. ڌڻپ، ڌڻپ، ڌڻا، ڌڻي.
 ● ڌڻو ڌڻو ۽ ڌڻو ڌڻو؛ ڌ. ڄاڻايل ڪير-هڻو ڌڻ-ڌڻي. وهڻ جي رنگ جو هڪ قسم. صفت. اڇو-سفيد (ڪ).
 ● ڌڻيوت: ڌ. ساز جي مستن سُرڻ مان ڇهون سُر.
 ● ڌيان ۽ ڌيان: ڌ. [سن. ڌيان=خيال] خيال-ويچار-سوچ-غور-تصور-ارادو-ڌن-تَوَجُّه-ماددائي-خوض-قياس-سمجهه-راه-رٿ-انڪل-تڪ-آلتسو-گت-ڪٽ-ڄاڻ-پروڙ-پوڻ-خبر-ڪل-گهٽي-فڪر-اندېشو-تاز-تاک-سڀال-نظر داري-طرفداري-عبادت-بندگي-پوڄا-مراقبو-لڻئون-سجويٽ.
 - ڌيان آڇڻ؛ ياد اچڻ-ياد پوڻ. خيال اچڻ.
 - ڌيان آهي چڙهڻ؛ ذهن تي اچڻ-ياد پوڻ-ڪنهن ڳالهه جو خيال ۾ اچڻ.
 - ڌيان چڙهڻ؛ ياد اچڻ. خيال ۾ اچڻ.
 - ڌيان ڌيڻ؛ تَوَجُّه ڌيڻ-خيال ڌيڻ-ڪو ڪم دلچسپي سان ڪرڻ.
 - ڌيان رهن؛ خيال رهن-تَوَجُّه رهن. يادگيري هجڻ.
 - ڌيان سان؛ طرف. تَوَجُّه سان-خيال سان-سڀال سان-يادگيري سان-هوشياري سان.
 - ڌيان ڪرڻ؛ تَوَجُّه ڪرڻ-خيال ڪرڻ-سوچڻ-فڪر ڪرڻ-سمجهڻ. هوشياري ڪرڻ-سُرَت ڪرڻ. سڀال ڪرڻ.
 - ڌيان لڳڻ؛ خيال ٿيڻ-تَوَجُّه ٿيڻ.
 - ڌيان ۾ آڇڻ؛ خيال ۾ اچڻ-ذهن ۾ اچڻ.
 - ڌيان ۾ نه آڻڻ؛ خيال ۾ ئي نه آڻڻ-تَوَجُّه ئي نه ڪرڻ-پرواهه ئي نه ڪرڻ.
 - ڌيان وارو ۽ ڌيان وارا؛ ڌ. صفت. ڌيان ڏيندڙ-خيال ڏيندڙ. ويچاروان-ماددوان-ويچار سڀل-دورالديش-سوچيندڙ. هيڪڙيالو-ايڪمئو-هيڪمئو-هڪ چيتو-سجھت-مستو-سجھه-ساجھه وارو.

● ڌوهو؛ اسم خاص. تعلقي جاتي ۾ هڪ ڏيهه جو لالو.
 ● ڌوئڻڪ؛ اسم خاص. تعلقي جوهيءَ ۾ هڪ ڏيهه جو لالو.
 ● ڌوئڻ؛ مصدر. [سن. ڌاو=ڌوئڻ] ڌوئي صاف ڪرڻ-هائي ۾ آگاهارڻ-سيرو ڪيڏن (ڪڙڻ جو).
 - ڌوئجڻ؛ مصدر. ڌوئجڻ-ڌوئڻ واري حالت ۾ ٿيڻ.
 ● ڌنارڻ؛ مصدر. [سن. ڌاون] ڌوئڻ جو متعدي بالواسطه. ڌوئڻ جو ڪم ٻئي کان ڪرائڻ-صفا ڪرائڻ-اڇو ڪرائڻ-آجرو ڪرائڻ-آجلو ڪرائڻ.
 - ڌنارائي ۽ ڌنارائيون؛ ٿ. ڪڙڻ ڌوئڻ جي مزوري-ڌوپ ڪرائڻ جو آجورو.
 - ڌنارئي ۽ ڌنارئيون؛ ٿ. ڪڙڻ ڌوئڻ جي مزوري.
 - ڌنائي ۽ ڌنائيون؛ ٿ. [سن. ڌاون] ڌنارئي-ڪڙڻ ڌوئڻ جي آجرت.
 ● ڌنپ ۽ ڌنپون؛ ٿ. ڪڙڻ ڌوئڻ جي حالت-ڌنارئي-ڌوئڻي.
 ● ڌنيجڻ؛ مصدر. ڌوئڻ.
 ● ڌنر ۽ ڌنرون؛ ٿ. [سن. ڌنتر=ڌي] ڌي-ايائي-چوڪري.
 - ڌنائو ۽ ڌنائو؛ ڌ. صفت. ڌي-جهڙو. ڌيئن جو.
 ● ڌنن ڌنن؛ ڌ. [سن. ڌاون=آواز] ڌننن يا ٻاءُ ٻارڻ جو آواز.
 ● ڌڻي؛ مصدر. [سن. ڌڻ=ڌوڻ] ٻاهه کي ڦوڪڻي سان هوا هڻڻ-ڦوڪڻ جيئن "ڌڳايو ڌڻين، جهرو اندر جندڙي" (شاهه).
 ● ڌڻي؛ مصدر. [سن. ڌاون=وهنجڻ] ٻاهي سان صاف ڪرڻ-هاڪ ڪرڻ-اڇو ڪرڻ-مير ڪيڏن (ڪڙي جي). وهنجڻ-سنان ڪرڻ-اشنان ڪرڻ. [سن. ڌوئڻ] لوڏڻ-چنڊ ڪو ڏيئي مير يا ميل ڪيڏن-صاف ڪرڻ.

— ڏاڀر ڪٿو: وڏي ڦه وارو ۽ وڏي سنهن وارو ڪٿو.

— ڏاڀر ٻو ۽ ڏاڀر ٻا: ڌڻي هٿ وارو. پاسرو.

● ڏاڀلي: ڏاڀليون: ٿ ڪاٺ جي ٺهيل ننڍڙي ڪول يا ڇوڪنڊي ٻيٽي-ناس وجهن جو رڇ (برتن). ڏاڀلي-ڏاڀي-ٻولي (ل). ٻولي جو هڪ قسم (هميشه ساڻو رهي، ارساء جي موسم ۾ ٻيلا ڪل ۽ ڦٽڻ ڪول ڏاڀلي وانگر ٿئي، تنهن ڪري نالو ”ڏاڀلي“ ول ان ڪوئي ڦٽڻ ڦٽڻ تي رکجن). (ٿ).

● ڏاڀن (ت): موهو، چيٽنڻپ ڪرڻ-چيٽن. هيٺائين-رعب ڄمائن.

● ڏاڀو ۽ ڏاڀا: ڏ. صفت. ٿيڙو-ٿيڙو (جنهن جون اکيون ٿورو ڦريل هيون). ڏاڻو-ڪاڻو-ڪڙو (ٿ).

● ڏاڀورو ۽ ڏاڀورا (ل، ٿ): ڏ. برتن جو هڪ قسم. ٿامي يا جست جو ٺهيل هڪ سان ڪول برتن-ڏاڀو-ڏاڀرو-ٿيڙو.

● ڏاڻ ۽ ڏاڻون: ڏاڻيون: ٿ. [سن. ڏاڻ ۽ ڏاڻ] ڪاڻ ڏاڻ شئي-بخشنش-خيرات-دان-سغا-ڏان-خدائي بخشش-خدائي عنايت-الاهي ڏاج-قدرت جي طرفان مليل غير معمولي طاقت جهڙن ته.

”اندريسون (لطيف) چئي، ڪٿان ڏاڻو ڏاڻو“ (شاه)

ڪشاده دلي-آدارتاء-سخاوت-فروغ-العام-عطيو-سوغات-تحنو-امداد-نذرانوا. هنهن جو لڏي، پوڄا وقت ٻائي مان ٻي لاه وٺڻ چيڙون-لپا-ميرڪي-هڪ-چيڙون.

— ڏاڻو ۽ ڏاڻو: ڏ. صفت. ڏيندڙ-ڏين وارو. سخي-درياه دل-سخاوت ڪندڙ. هٿ ڦاڙ. ڏاڻار-ڏاڻر.

— ڏاڻ وٺڻ: ڌرمي ڪرپا ڪرڻ ۾ ٻائي جو هڪ ٻيڻ-آچن وٺڻ.

— ڏاڻ وڃهڻ (ت): ڀارڻ ڪسي دوا بهارڻ.

— ڏاڻي: ڏ. صفت. ڏاڻو.

● ڏاڻا ۽ ڏاڻا: ڏ. صفت [سن. ڏاڻا-ڏيندڙ] ڏاڻار-ڏاڻر. ڏاڻا.

● ڏاڻار ۽ ڏاڻار: ڏ. صفت. [سن. ڏاڻر-ڏيندڙ]. ڏين وارو، العام ڏيندڙ-بخشنش ڏيندڙ-رزق ڏيندڙ-ڏاڻا-ڏاڻا-ڏاڻر وڏي دل وارو-درياه دل-سخي-آداريت-دلي. بختاور-خوش نصيب ”جنهن جي لائي لپا ڪي، تنهن جو ڏهڻو ڪيڻ ڏاڻار لپي“ خريه ڪندڙ-گراھڪ. خدا جو هڪ صفائي لالو. جهولا ڪڙه ۾ جبل جي هڪ وادي جو لالو.

— ڏاڻاري ۽ ڏاڻاريون: ٿ. سخاوت-آدارتاء-فراخ دلي-درياه دلي-مروءت-فروغ.

● ڏاڻر ۽ ڏاڻر: ڏ. صفت [سن. ڏاڻر] ڏاڻو [ڏين] ڏاڻا-ڏاڻا-ڏاڻار.

● ڏاڻيرو ۽ ڏاڻيرا (ت): ڏ. [سن. ڏاڻار] ڪاڻ لڻڻ يا لاڀاري ڪرڻ جو هڪ اوزار-ڏاڻو.

● ڏاڻو جمالي: اسم خاص. تعاليٰ ٿيندي ٻاڪي ۾ هڪ ديو جو لالو.

● ڏاڻ ۽ ڏاڻيون: ٿ. [سن. ڏاڻر] ڪاڻ لڻڻ يا لاڀاري ڪرڻ جو هڪ اوزار-ڏاڻو-ڏاڻو.

● ڏاڻرو: ڏ. ڪاڻ جو هڪ قسم.

● ڏاڻري (ت): ٿ. ڪاڻ جو هڪ قسم.

● ڏاڻو ۽ ڏاڻا: ڏ. [سن. ڏاڻر، ڀرا، ڏاڻو] ڪاڻ لڻڻ جو هڪ اوزار-ڏاڻ-ڏاڻرو-ڏاڻو.

— ڏاڻو ڏانهن: ڏ. ڏاڻن کي نڪو ڪرڻ-ڏاڻي جا ڏاڻا تيڪا ڪرائڻ.

— ڏاڻو وڃهڻ: رو وڃهڻ-سخت گهالهائي. سڱو ڪرڻ-ٻاڙون پٽڻ-هاتمو ڪرڻ.

— ڏاڻي ۽ ڏاڻيون: ڏاڻي جو سونو. ننڍڙو ڏاڻو.

— ڏاڻي ڏيڻ (ڪ): ڏاڻيڻ-ڪهڙو ڳالهائڻ-تڙي ڏيڻ.

● ذَاتٌ ذَاوُنٌ : ث [سن. دَلْمُشْرَا=ذَاتٌ .
دَنْفٌ=چَنَكٌ وَجُهٌ] . ذَلْدُ جَو هَكَ قَسِر- وَذُو
تَلُو ذَلْه- جَاژِئِن هِي سِي وارو ذَلْه- ذُوْرُو ذَلْه-
پِئُو ذَلْد- کَاذُو پِئِئِئُو ذَلْد- دَاژَه- هُوْرُو- هِئُوْرُو-
پِئِش- سَنَکِهَوو. جَاژِي.

- ذات چورن؛ رشوت کالیں شروع کرن۔
لجائن فائدو وٹن شروع کرن۔

- ذاك فريش: زبان درازی كرن - وژمن -
- جهیزو كرن - چپ - یون - گستاخ - لهن -
- چارون - مرن:

- ذات نبي له ذين : بنا ٻهڙن جي ٻه ڀي ڇڏن- هڙ ڪرڻ - مضم ڪري وڃڻ - ڦهائي وڃڻ - ڪاٺي وڃڻ .
 - ڏانير ۽ ڏانير : ذر صفت . ڏانين وارو- وڏن ڏندن وارو- ڏانيل - سٺڪهارو- سٺڪهڙو ٻوڙو .
 جهيڙاڪ- چڪو هائيندڙ .

一 ڏاڻَ رَسَ: ڏ. صفت. مڃيائين شين جو شوقين.
 一 ڏاڻَ ڦُوڙَ: ڏاڻَ ڦُوڙَ (ت)؛ ڏ. صفت.
 شڪارين جي اصطلاح ۾ هڪ سال جي عمر وارو موثر.

ذاتِ گرم گھرنے؛ رشوت کائنات - رشوت کائنات ہی ہے۔

— ذالون، ذریعہ: مسحت کالہائیں - چیتو کالہائیں -
کانٹیں، کوی اجڑ - ہیشون، ذریعہ.

- ڈاٹ ہیری: کتنے مواد مان چاہہ ہیں۔
- ہیری ہوں۔ منائیں ہوں۔ سوادہ اچھ۔ چشکو

آچل - عادت رنجی وچل - مہر رنجی وچل .

● ڏالو ۽ ڏانا: ڏ. [سن. تنهنجو = ڏکڻو، ريشو] تماڪ جي پنن جي وچواري مڪمل ڏاڏي- ڪاه يا ڪاٺي جو مٿت چوٽو. ڪڪندڙ جي ڪٽريءَ وارو مٿت ٽڪر. ڪاٺو- ڳٽو- ڪاٺي- ڏاڏو- تنڊورو. ڪاه جو هڪ قسم.

● ڏانڀيل ۽ ڏانڀيل؛ ذ. صفت. [من. د اشترا =
[ڏاڻ]. ڏانڀر. نالي وارو. نالي چڙهو. ناميو.
لام ڪڙيو. نامي گرامی.

● ذاب ۽ ذابون: ت. چادر جا ٻڌڻ يا گهٽ ڏيڻ جي حالت. (ل. ق).

ذابن: معصوم. چادر جا ہلتو ہٹن.

● لُجُ ۽ ڏاج : ڏي. [سن. ڊاڀي. ڊا=ڏيڻ.]
عورت کي شادي وقت مالتن کان ڏنل سامان -
ڏاجو. ڏيڇ. ڏيڀ. وڙو. حصو. پاڳو. قسمت -
نصيب. ڪنهن جو لُجُ يا ذاتي ڪمال. -خوبي -
ڪاينو. مٿر. -نڪاح جي موقعي تي مليل شيون
(ڪپڙا. ڪٽهه. -ڪهر جو سامان - جائداد وغيره).

- دڄ ڌڙيل: ٺوٺائيءَ جي شاديءَ ۾ سامان ڏيڻ.
- دڄ ۾ ميلڻ: دڄ طور ملڻ - ورثي طور ملڻ -
هنهنجي ذاتي يا نجى شئيءَ هئڻ.

- ڏاڇو ۽ ڏاجا: ذڪر ڪنوار کي گهوٺپتن توڙي
ڪنوار پتن طرفان سلسل سان - ڏاج - ڏبپ -
مڪابنو - مھڙو.

— ذاجیلو : ذاجیلو : ذ. صفت. ذاج ہر ملیل
کابہ شیعہ - حبشی ہر ذال - ورج ہر اہل - شادی
ہر ذال - کابینو - ذاج :

ذاجه : ذاجهون : ث. [سن. ده = ساژن]
 ساژ = جل' - پتج' - کمار - پتجر. حصه - چاوت -
 بوالی - پنخواهی - غضض - کینو. و. پرز - دشمنی -

ایرکے۔ عکس۔ خصوصیت۔ رنج۔ ذک۔
ذ نعل۔ تکلیف۔ اہم۔ اہم۔ معرفت۔ و یلو۔

وَأَنفُتْ - ذَالَتْ - اَوِیْ لَاجِ - طَمَع - هِیْج - حَرَص -

• ڈاجھہ ڈو ڈاجھہ ڈا (ت) ڈی ڈیہہ ڈیہہ

حمل - اهر یون بیت:

● ڈاچیری: اسر خاص. تعلقی مہر اور بنوری مہر
ہک دیہہ جو مالو.

● ناچلا (ت)؛ ذ. (جمع ہر کے ایندڑ) سکیل
چیز - گتیرا - کنچہ - ہون۔

● ڈاچو ڈاچا (ت) ڈی. اے. صفت. قدآور۔
 ڊگهو. بهادر. وڏي آواز سان ڳالهائڻ (ک).

● ڏاڇي 'ج ڏاڇي'ون؛ ٿ. اٺ جي مادي -
اٺ - اٺين - اٺيئي - توڙي.

- ڏاڇي جي ڏيکار ڏين (ت) ڪڪ جي
فصل جو ڇي ڳڙهو رنگ ڏيکارڻ.

زوري - جور - جفا - ظلم - انڌير - بند - قيد - جيئن :

”ڏم ڏک ڏاڏي تنهنجا وڃي ٻلين ۾ ڳائيندس“ (ظرف) گهڻو - ڏاڍو - زياده - مضبوط .

- ڏاڏي مڙسي ڏاڏي مڙسيون؟ : ٺ . زبردستي - سينه زوري - زور آوري - ڏاڏائي - ظلم .

● ڏاڏو ڏاڏاڻا : صفت . ظرف . [سن . ڌرڻ] = ڏاڍو [زور وارو - زور - مضبوط - قابو - پختو - سو گهو - پکو - قائم - اچل - برقرار - مڪم - سخت - سگهارو - سوت - ٿاٺ - سوڪ - چڪيل - مشڪل - ڪٽن - اڻڪو - اهنجو - ڪڙو - ڪٽورو - جبرو - جابر - ظالم . (ظرف) تيز - تڪو - بي انداز . تمام گهڻو - بيحد - بلڪل .

- ڏاڏاڻا ڏاڏاڻون؟ : ٺ . زور - سختي - مضبوطي . - ڏاڏاڻين : مصدر . ڏاڍو ڪرڻ - سخت ڪرڻ - پڪو ڪرڻ - ڊيٺ ڪرڻ - لوھ ڪرڻ - جمائي ڇڏڻ . جبر ڪرڻ - ڏاڍ ڪرڻ .

- ڏاڏائي ڏاڏاڻيون؟ : ٺ . زوري - سختي - مضبوطائي - ڏاڏي زبردستي - ڏاڏي مڙسي - ظلم - انڌير - ڪٽورو - راج هٿ - اٽڪو ڏيکڻ - ڌوڏ - بيداد - فرعونيت - بغداد - هيلائي - ڏنگائي .

- ڏاڏي ڏاڏاڻي : ظرف . مضبوطيءَ سان - سختيءَ سان - ڏاڏائي سان - زور سان - زبردستي - زوري . جبراً - زورائو - تهرآ - وڏي آواز سان - وڏي واڪي .

- ڏاڏي ڏاڏاڻي : وڏو ويل ٿي وڃڻ - وڏي تعدي ٿيڻ - ڪم خراب ٿيڻ - مطلب ڀورو نه ٿيڻ . ڪم جو دل وٽان نه ٿيڻ . پريشالي حاصل ٿيڻ .

- ڏاڏي جي هٿن : زور واري مائهوءَ جي مڃتا ٿيڻ .

- ڏاڏي مڙس ڪي مڙو ڏيڻ : پاڻ کان زور واري سان مقابلو ڪرڻ . قرآن شريف قسم لاه مٿي تي کڻڻ .

● ڏاڏو ڏاڏون؟ : ٺ . [سن . ڌرڻ] ڌرڻيل (چٽا مٽر وغيره) - ڌال - چيورو - قوت - شڪاف - سيرو .

● ڏاڏو ڏاڏيون : ٺ . [سن . ڌرڻ] ڌرڻيل [ماڙ - جل - ڪار - پڇر - چمڙيءَ جي هڪ بيماري - ڏڍر - منهن تي ڪارا داغ - داغ - ڏپ - داب - داب - چانه .

● ڏاڏاهه : اسم خاص . تعلقي ٽنڊي باگي ۾ هڪ ديهه جو نالو .

● ڏاڏو ڏاڏون؟ : ٺ . ڌرڻ - تاب - رعب - سڪو ڌو ڪو - گهڻو پيڪي .

- ڏاڏو ڪرڻ : ٺلهو ڌرڻ ڪو ڏيڻ - تاب ڪرڻ - هاها ڪرڻ - هيٺ مٿي ڪرڻ - گهڻو پيڪي ڏيڻ .

- ڏاڏو ڏاڏا : ٺ . [سن . ٿاٺ] ٿاٺينڙ [پيءُ جو پيءُ - پيءُ جو چاچو - شيدائين جو هڪ رسمي خطاب .

- ڏاڏاڻا : ٺ . پيءُ جا مائيت - ڏاڏي جا مائيت - ڏاڏي جي آڪهه - ڏاڏي جا رشتہ دار .

- ڏاڏاڪو ڏاڏاڪا : ٺ . صفت . ڏاڏاڻو - ڏاڏي سان واسطو رکندڙ .

- ڏاڏاڪي : ٺ . ڏاڏي واري صفت - وڏن واري پٽ - ابي ڏاڏي جا گڻ .

- ڏاڏاڻو ڏاڏاڻا : ٺ . صفت . ڏاڏي جو - ڏاڏي جي رشتي وارو - اباڻو - ڏاڏي جي آڪهه جو - ڏاڏاڪو .

- ڏاڏاڻي ڏاڏاڻي : ٺ . ڏاڏائي آڪهه - ڏاڏي سان تعلق رکندڙ مائيت . پڙهي - بنياد . اصل نسل .

- ڏاڏي ڏاڏي ڏاڏي پوٽا : ٺ . پيءُ يا ڏاڏي جي عزيزن مان ڪو رشتہ دار - برادريءَ وارو - ڏاڏائي - ڏاڏاڻي .

● ڏاڏو : اسم خاص . تعلقي سجاول ۾ هڪ ديهه جو نالو .

● ڏاڏوڪي : اسم خاص . تعلقي ٽنڊي محمد خان ۾ هڪ ديهه جو نالو .

● ڏاڏي ڏاڏي : ڏاڏون؟ : ٺ . [سن . ڌرڻ] = ڏاڍو [زور - ڏاڏائي - سختي - جبر - زور آوري - سڀرائي - زبردستي - ڌڙو ڌوئس - بي داد -

● ڌارو ڌرين: ورهين کي آن ڏين. ڌرين راند شروع ٿين وقت وڌن پيچين جو پاڻ ۾ هڪ ملائن-ٽاڙي هڻن. پيچي وڃن-ٽڪو ٻنڌ ڪرڻ (ت).

● ڌاري ڌاريون: ٿ. [سن. دال=ڌار. گ: ڌاري. هر. ڌن. ڊالي] ڌار جو مٿو ٿاري-شاخ-ڊالي.

● ڌاريا (ت): ڌ. [سن. دل=ڌرن] چٽا-پڳڙا. ● ڌاڙ ڌري ڌاڙ ڌري (ت): ڌ. [سن. ڌري ڌري=بي حال]. ڪٽيل-مسڪين-ڪنگال-مفلِس-غريب.

● ڌاڙ ڌه ڌاڙھون (ل): ٿ. [سن. ڌنشترا=ڌاڻ] ڌنڌ جو هڪ قسم-وات جي پاسي وارو ڌنڌ-چاڙيءَ وارو ڌنڌ-پڻو ڌنڌ-ڌاڻ-هوڙ-ڌاڙ-ڌاڻ. سٽڪهو-پيش-ڪٽيلي-ڌنگ (ڪنهن جانور جو). رليج-سور-اهنج-ڌڪ-ٽڪيل-مشڪلات. لاچاري حالت-سوڙھ-ٽنگي-پريشاني.

● ڌاڙ ڌس ڌاڙھه رس: ڌ. ڪنهن به شئي جو مزو-چسڪو-لدت-مپناج-سواد.

● ڌاڙ ڌه ڌاڙھه: ڌ. [سن. ڌنشتروڪا=ڌاڙهي] وڏي ڌاڙهي.

● ڌاڙ ڌر ڌاڙھه: ڌ. (صفت) وڏي ڌاڙهي وارو. ● ڌاڙھن: مصدر. [سن. ڌنڌ=ڌنگڻ].

ڪاڻن-چڪ پائڻ (ڪتي وغيره جو)-پونڪڻ. ڪٽين-زخمر رسائڻ-ڪاوڙ مان چڪ پائڻ. وڙھن-ٽڪو ڳالهائڻ-پڇو ڳالهائڻ-چيڙ پون ڏيڻ. ● ڌاڙھه ڌاڙھون: ٿ. ڪتي جو چڪ-پونڪ.

● ڌاڙھائڻ: چڪ پارائڻ-پچ ڪرائڻ (ڪتي کان). ● ڌاڙھه ڌين: ايڏا رسائڻ-چڪ هڻڻ-ڪاوڙ ۾ ڳالهائڻ.

● ڌاڙھون ڌاڙھون: ڌ. [سن. ڊاڊر: ڊاڊر. ڊاڊر=ڌاڙھون] سڀني جو هڪ قسم-انار. سوپاري. آتشبازي جو هڪ قسم. ٽارن ۽ چوٽيءَ جي وچ وارا وار يا چوٽيءَ جي اڳ وارا وار.

● ڌار ڌار: ڌ. وڻ جو هڪ حصو-وڻ جي وڏي ٿاري-ٿار، جبل جي چوٽي. ڀرت جو هڪ قسم (ڪ).

● ڌاراڙ ڌاراڙ: ڌ. آڀرو انسان يا چوپايو مال ڏهرو-ضعيف-هيٺو.

● ڌارائي ڌارايون (ت): ٿ. چوپائي مال جي ڦرجڻ جي حالت.

● ڌارت ڌار ڌون: ٿ. بڪ-خواهش-ست-اڃا-ڌالت.

● ڌار ڌر (ت): ٿ. مصيبت-آرس. ڪجهه به نه هجڻ واري حالت.

● ڌار ڌري ڌار ڌري: ڌ. صفت. نياڳو-وڏي مصيبت وارو.

● ڌار ڪ (ڪ): ٿ. پڪريءَ جو هڪ قسم-ڪٽن-چيريل پڪري.

● ڌارن: مصدر. [سن. ڌر=ڌرن] پيڇڻ جو سٽو وجهڻ-چيرڻ-ڦاڙڻ-ڦوڙڻ-ڦوڙ وجهڻ-سڀر وجهڻ-ٽوڙڻ. ڀر آڌ ڪرڻ-جدا جدا ڪرڻ.

● ڌار ڌار: ڌ. چير-چن-ڦوڙ-ڦاڙ-وڏ-ڪنهن ديوار جو چير-شڪاف-وڏي-ڦاڪ-سڀر-ڪٽڪاٽ-سڙوٽ-ڌار.

● ڌارائي ڌارايون: ٿ. ڌارڻ جي آجرت-ڦوڙائي-چيرائي.

● ڌار ڦاڙ: ٿ. پائڻ جي پوڻاڪ لاءِ ڪڍي جي ورهت-چيرڦاڙ-ڪٽر مٽر-ريد ڦيڊ-پٽ ڪوهه-چن ڦاڙ.

● ڌارو ڌار: ڌ. [سن. دل=ڌر] ڦلھو پيٺل يا ڪٽيل اناج-آڌ ڌريل آن (جهڙوڪ چٽا مٽر ڪٽڪ چالور وغيره).

چانورن يا ڪٽڪ جو ٽلو پيٺل اتو. ستهين ڊاڻ-ڌڙ-ڀاٽ. ڌريل ڪٽڪ ۾ ڳڙ وجهي رڌل پٽ. ولجه وٽي يا ڌرين راند ۾ شروع ٿيڻ وقت ٻنهي ڌوڙين يا هارين جي هڻڻ جو هلائڻ يا ٽاڙي. جنگ جو سڏ. ٻاٽو ڳالهائڻ. ڪير ڪير-ڪير سيڙي-واري. هڪ جهونو سڪو (صفت).

ڳالهائڻ جو اڌ ڪو. لڇو-لانگ چوٽو-اوباش.

وڌي ماڻهو جو ڏس ڏيڻ. ٻي دليو ٿي هنر ڏسڻ.

== ڏاڙهي ڏڪائڻ: ٻئي جي آڳيان عاجزي ڪرڻ.

ذليل طريقي سان سوال ڪرڻ يا ڪجهه گهڻڻ.

== ڏاڙهي ڏڪڻ: خوف ۾ ٽڙڪڻ سبب ڏاڙهيءَ جو لڏڻ.

== ڏاڙهي ڏيکارڻ: منهن ڏيکارڻ. ديدار ڪرائڻ. روبرو ٿيڻ. شخصي طرح اچڻ.

== ڏاڙهي ڏيڻ: ٻڪو انجام ڪرڻ. وعده و ڪرڻ. ڦوڙ ڪرڻ. ڀرتگيا ڪرڻ. وڇڻ ڏيڻ.

ٻول ڪرڻ. اقرار ڪرڻ. سڏجڻ ڏيڻ.

== ڏاڙهي ڦٽائي ڏيڻ (ڪ): ٻئي لاءِ سولھاريءَ جو قسم کڻي اعتبار ڏيڻ. ساڪ ڏيڻ. ٻڪو انجام ڪرڻ.

== ڏاڙهي ڪوڙڻ: تعديلي ڪرڻ. ٻڇڙو ڪرڻ (عورتن جو مڙدن لاءِ هڪ طعنو).

== ڏاڙهي ڪوڙائڻ: خراب ڪم ڪرڻ. گلارو ڪم ڪرڻ. عيب وارو ڪم ڪرڻ.

== ڏاڙهي مان ڦڪو نه رهڻ: ڏاڍي بي عزتي ٿيڻ. ساري ڏاڙهي پٽجي وڃڻ. سموري عزت برباد ٿي وڃڻ. ڏاڍو خراب خوار ٿيڻ.

== ڏاڙهي مڇ ۾، مڇ ڏاڙهيءَ ۾ ڏيڻ: ٻئي ٻئي سڻي پورائو ڪرڻ. هٽي ڏيئي پوري ڪرڻ. جيئن تيئن ڪري ڪم سرانجام ڪرڻ.

== ڏاڙهي مٽڻ: ڏاڙهي ڪوڙڻ. ڏاڙهي ڪوڙي ٻڌڻ ڪري ڇڏڻ. ڪنهن سان دوکو ڪرڻ. دغا ڏيڻ. ٺڳي ڪرڻ. ڪنهن کي ٺڳڻ.

== ڏاڙهي منهن ۾ آڇڻ: وڏو ٿيڻ. بالغ ٿيڻ. جوان ٿيڻ. چوڪري منجهان جوانمرد ٿيڻ.

== ڏاڙهي ۾ ڏانڊ ٻڌڻ: خراب ڪرڻ. ضد ڪرڻ. ڏاڙهي پٽيرائڻ. ذليل ۽ خوار ڪرڻ.

== ڏاڙهي ۾ رسو وڃهڻ: قابو ڪرڻ. سوگهو ڪرڻ. بيوس ڪري ڇڏڻ.

== ڏاڙهي ۾ ڪجهه نه هجڻ: بي همت هجڻ. ڪابه لياقت نه رکڻ. بي غيرت هجڻ.

== ڏاڙهي وڌي ڪرڻ (ڪ): بدنام ڪرڻ. گلارو ڪرڻ. خوار ڪرڻ.

ڀرت جو هڪ قسم (ت). (اسم خاص) تعلقي شهداد پور ۾ هڪ ديھ جو نالو.

== ڏاڙهيون ڇڏائين: تارون ۽ مٿان وار ڇڏائڻ يا رکائڻ.

● ڏاڙهي ۽ ڏاڙهيون: ت. [سن. دانشترڪا = ڏاڙهي] سولھاري. ريش. ڀلاري. لاريل ڪوٺي تي وارن جو پيٽل مڇو. ٻڪر جي کاڌيءَ هيٺان ڊگهن وارن جو مڇو.

== ڏاڙهي ٻئي جي هٿ ۾ ڏيڻ: ڀرائي ڀروسهي تي رهڻ. پاڻ ۾ همت نه سمجهي ڪم ٻئي جي حوالي ڪرڻ. ٻئي جو محتاج ٿيڻ. پنهنجي اختياري ٻئي کي سونپڻ.

== ڏاڙهيءَ تي هٿ رکڻ: سچو قول ڪرڻ. ٻڪو انجام ڪرڻ. سچو وعدو ڪرڻ. دل سان اقرار ڪرڻ.

== ڏاڙهي ٺوڪڻ (ت): بنا مطلب جي پنڌ ڪرڻ. بي فائدو هلڻ. در در تي وڃڻ. گهڻا دفعا حاضري ۾ وڃڻ. هٿر اچڻ.

== ڏاڙهي پٽ ڪرڻ: جهيڙو ڪرڻ. فساد ڪرڻ. پاڻ ۾ هٽين هوڻ. جانيوڻا هڻڻ. بي عزتي ڪرڻ.

== ڏاڙهي پٽين: جهيڙو ڪرڻ. فساد ڪرڻ. ڦٽو ڪرڻ. سامهون ٿيڻ. وڙهڻ. بي عزتي ڪرڻ.

== ڏاڙهي پٽي ٿري ڪرڻ: سموري ڏاڙهي ڪوهڻ. ميخت بي عزتي ڪرڻ.

== ڏاڙهي ٻيٽ ۾ هڻڻ: ننڍي عمر ۾ سياڻو ۽ دالا هڻڻ.

== ڏاڙهيءَ جو ٻچو: ڇٻ جي هيٺان ڄاول وار. تيد. تيدڙي.

== ڏاڙهيءَ جي رههه هڻجڻ: شروعاتي ڏاڙهي ڄاول هڻڻ. نوجوان هڻڻ. جوانيءَ جي ابتدا هجڻ. ڦوھ جواني هڻڻ.

== ڏاڙهي ڏس: ذ. بي معنيٰ ڏس. منجهيل ٻٽو. آن چيتو رستو.

== ڏاڙهي ڏيڻ: منجهيل ٻٽو ڏيڻ. اڻ چٽو رستو ڏيکارڻ. پورو ٻٽو نه ڏيڻ. ڪنهن

جلائو ڪاٺين جا ويڊيل ٽڪر (جي ٻارڻ) يا ٻئي
ڪنهن ڪم ۾ جهڙوڪ قبر ۾ ساميءَ کي ڍڪڻ
وغيره ۾ ڪم اچن. آلتِي-قِيءَ-آچل-ڪيڏَ
(ت). ڏِڪو. هجرو (ڪورٽ جو). ڊاڪَ-
پوسٽ-ٽپال. مُنڊِيءَ جي ٽيڪ يا تشبي هيٺان
ڏنل رنگين پٺيءَ ٽڪر (ه. ڊاڪ) ساز جو
هڪ قسم (جو ڏڪو نموني ٿئي ۽ ڏونڪي سان
وڇائجي-ل). دُهلَ وڇائڻ جو هڪ نمونو (ت).
ناچ جو هڪ قسم-ڏانڊيا. ڏيڏرن جو آواز. جيئن:
"ڏاڪَ ڏين ڏيڏرن سيٺن مٺيءَ جا سِرَ"
--(شاهه)

رڙ-دانهن-هَل. جيئن:
"اوچنگارن سان آڏ ڪيائين، ڏونگر ڏيئي ڏاڪَ"
--(حمل)

اوچنگار. ڏهڪار-ڏڪي-ٽڙڪي-هراس.
-ڏاڪَ پاڻي؟ پيئڻ: پاڻيءَ جو ٿانءِ مٿي
جهلي ٻُڪ ۾ پاڻي پيئڻ.

-ڏاڪَ چُمڻ: د. راند جو هڪ قسم-ڏاڪَ چُمڻي.
-ڏاڪَ چُمڻي: ت. راند جو هڪ قسم-
ڏاڪَ چُمڻ (اها راند جنهن ۾ وڻ هيٺ گول
ليڪو ڪڍي ان جي وچ ۾ ڏاڪَ (ڪاٺي) رکجي.
پوءِ هڪ لنگهه بيهندو ۽ باقي ٻيا سڀ وڻن تي
مٿي چڙهيل هوندا، جيڪو سڀني کان اڳي وڻ تان
لهي لنگهه کان بچي ان ڪاٺيءَ کي چمي ويو
تہ پوءِ وري اهو لنگهه ٿيندو ۽ ٻيا وري
وڻ تي چڙهندا).

-ڏاڪَ خانو ۽ ڏاڪَ خانا: د. ٽپال گهر-
ڊاڪخانو.

-ڏاڪَ ڏيڻ: مُنڊِي وغيره جي ٻُڙي کي
هيٺان رنگ خاطر پٽي ڏيڻ.

-ڏاڪَ گاڏي ۽ ڏاڪَ گاڏيون: ت. ٽپال
گاڏي-ڊاڪَ گاڏي-ايڪسپريس گاڏي.

-ڏاڪَ وجهڻ: ڪاٺيون وجهڻ (باھ وغيره ۾).

-ڏاڪڻ ۽ ڏاڪڻيون: ت. ماڻهوءَ جو ماس

ڪاٺيندڙ هڪ عورت-ڏيڻ-ڏاڻي-ڏيندڻي-
جادو گر پائي؟-پوڻي-ٻانڀڻ.

-ڏاڙهيوار ۽ ڏاڙهيوار: د. صفت. ڏاڙهي وارو-
ڏاڙهيوارو-ڏاڙهيال. پهلو-جودو-بهادر-دلير-
سورهيه-سُور وير-سورمو.

● ڏاڙهيوارو: اسم خاص. هڪ جبل جو نالو.

● ڏاس ۽ ڏاسون: ت. پڪريءَ جا وار يا بڻج.

● گهٽي يا ريءَ جي آن.

-ڏاسير ۽ ڏاسير: د. صفت. ڏاس وارو-بُڇير-

بُڇين وارو.

-ڏاس ڪاٽيرو ۽ ڏاس ڪاٽيرو: د. صفت.

پڪرين جي ڏاس ڪٽيندڙ-ٻُو-چٽ-پتونش.

-ڏاسي ۽ ڏاسي: صفت. ڏاس جو-ڏاس وارو-

ڏاس مان ٺهيل.

● ڏاسيرو: د. ڏسو "ڏاسو" ("ڏاسو" جو اسم

تصغير).

● ڏاسو ۽ ڏاسا: د. تازي چاول گاڙي يا پاڙي

يا ڇيلي وغيره جو ڇيڻو. لٽيڙي ٻار جو ڪاڪوس-

ڏاسيرو.

● ڏاسو ۽ ڏاسو: د. صفت. ڏس ڏيندڙ-

سوڻهون-دَڳ ڏيکاريندڙ.

● ڏاسياريءَ ٿئي: پڪريءَ جو هڪ قسم.

● ڏاڻ ۽ ڏاڻون (ت): ت. سُڌي ترار.

ڊگهي لٽ.

● ڏاڻ ۽ ڏاڻ: د. هيٺار جو هڪ قسم-ڏڦو-

ڀالو-نيزو.

● ڏاڙو: اسم خاص. هڪ جبل جو نالو.

● ڏاڙ ۽ ڏاڙو: د. ڏاڙو هٿ-ڏاڙو هٿ-

ڪٻو هٿ-ڏاڙو هٿ.

● ڏاڙي (ت): اسم خاص. مينگهواڙن جي هڪ

ذات جو نالو.

● ڏاڙي ۽ ڏاڙيون (ل): ت. ڪاٺ جي ڊگهي

گڻن سان ڇيڙو وڌي ڏوئي-ڏوئي-ڪاڻو-

ڪڙي-آب-يو-هٽي.

● ڏاڪَ ۽ ڏاڪون: ت. [م. گ. ڊاڪَ.

سن. ڊڪٽا=ڊولڪيءَ يا ڊيڪيءَ جو قسم]

ڪاٺيءَ جو (اٽڪل ۾ فوت) وڌيل ٽڪر-

ڏڪڙو-ڏانڊيو (جو ڏاڪَ چُمڻي راند ۾ ڪم اچي).

● ڏاڪولو ۽ ڏاڪولا: ذ. [سن. ڊنڊڪا = ڏونڪو] ڪاٺيءَ جو ٽڪر - ڏاڪ - ڏانڊيو - ڏونڪو.
 ● ڏاڪيئي ۽ ڏاڪيئي (ت): ذ. صفت. گهڻو پيئي.
 ● ڏاڪيئي ۽ ڏاڪيئون (ت): ث. طاعون - وبا. موت.
 ● ڏاڪيئي ڏهر: اسم خاص. تعلقي چاچري ۾ هڪ آباد ٿيل ميدان جو نالو.
 ● ڏاڪ ۽ ڏاڪون: ث. ڪنڪ - ڪهڙو.
 ● ڏاڪر ۽ ڏاڪرون: ث. ڏسو "ڏاڪ".
 ● ڏاڪڙو - ڏاڪڙا: ذ. [سن. دھڪ = ڏڪ]. سخت تڪليف - جا ڪوڙو - محنت ڪشالو - مشڪلات - ڏوجھڙو - هلاڪي - دقت - پورهيو - جلد وجهندڙ - اهنج - ڏڪ - ڏڪ - ايذاء - سور - درد.
 ● ڏاڪڙا ڪڍڻ: سخت جاڪوڙا ڪرڻ - وڌيون تڪليفون ستهڻ.
 ● ڏاڪڙاه: اسم خاص. تعلقي ڪپري ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 ● ڏاڪڙو ۽ ڏاڪڙا: ذ. صفت. [سن. ڊاڪشن = ڊڪشن] ڏڪڻ جو - ڏڪڻ وارو - ڏاڪڙيون ڏڪڻ طرف جو - ڊڪني - ڊڪني.
 ● ڏاگرو ۽ ڏاگرا: ذ. جُستين ٺاهڻ جي ڪارڻ کي مضبوط ڪرڻ لاءِ ڪاٺ جو ٽڪر.
 ● ڏاگو ۽ ڏاگا (ت): ذ. ڏاگهو - آڻ - ڪڙهو.
 ● ڏاگوري: اسم خاص. هڪ گهٽ ذات جو نالو. (چھڙو - ميهڙو - پٽنگي - بالهيشاهي - جهاڙ وال - ڏڦير - شڪاري).
 ● ڏاگهه ۽ ڏاگهون: ث. [سن. داه، ده] = ساڙڻ - پراڻ ڊاگهه. ف. داغ [باه جو وڏو منچ - چڪيا. (هندن ۾) سُردِي کي ساڙڻ جي باھ. منچ - داه - باھ - آگ. سوز - ساڙو - پچ - جل - ڪام - داغ - ڏپ. ڪيلنڪ - ڪارنهن - ٽڪو. جيئن:
 "آءُ اوراهون، سپرين! ڏڪيءَ ڏيچ مر ڏاگهه" (شاه)
 - سوري - سوني - ٿاهو - ٿاسي - ٿاهي (ل - ق).

● ڏاڪيئي ۽ ڏاڪيئون: ث. ڏاڪيل - ڏاڻيل.
 ● ڏاڪار ۽ ڏاڪارون: ث. ڪاڏي بعد ٻيٽ مان وات رستي نڪتل هوا ۽ ان جو آواز - اوگرائي - اوگرائي - ڏڪار. آواز - گوڙ - گجگوڙ (شينهن جي گوڙ) (ه. ڊڪار).
 ● ڏاڪارڻ: مصدر. بچڻ - هٽڪارڻ.
 ● ڏاڪڙ ۽ ڏاڪڙون: ث. ڪٽير ڪيل - مڪمل گاهه - مال جي کاڌي لاءِ ڪٽير. ٻوڪ جا هٿ - جيترا سلا. ننڍي مچيءَ جا ورا (ت). زبان کي تارونءَ سان هڻڻ جو آواز - گيتڪار - بچ - هٽي (ت).
 ● ڏاڪر ڪرڻ: بچ ڪرڻ. هاها ڪرڻ. ڪاوڙ ڏيکارڻ.
 ● ڏاڪڙ ۽ ڏاڪڙ (ت): ذ. ڦٽي يا آڻي ڪرڻ جو آواز. ڀورن جي ويڙهه ۾ ماريل جانور جي زور سان ڪيل رڙ - آڻ جي رڙ - دانهن - رڙپ.
 ● ڏاڪڙ ڪرڻ: دانهن ڪرڻ - واکا ڪرڻ - رڙيون ڪرڻ - رنڀڻ - آڻي يا ڦٽي ڪرڻ.
 ● ڏاڪڻ ۽ ڏاڪڙون: ڏاڪڙيون؛ ث. ڇيٽ يا مٿي چڙهڻ لاءِ ڪاٺ يا سِرڻ جي ٺهيل سيزهي - ٻوڙي - چوڙهي - چرئي - چاڙهي - ڏاڪڙي. ڏيڻ - ڏاڻي - ڏيڻوئي (ه. ڊاڪني).
 ● ڏاڪڻ ڪڍڻ: دشمني ڪرڻ - ويساهي ڏڪ ڪڍڻ. نقصان پهچائڻ.
 ● ڏاڪو ۽ ڏاڪا: ذ. ڏاڪڻ جي پير رکڻ لاءِ هڪ ڪاٺي - منزل جو هڪ پدم - ڏاڪڻ جو هڪ طبقو. جبل جو چاڙهيڪو - لڪو.
 ● ڏاڪاڻئون: ذ. صفت. ڏاڪڻ وارو - پٽين وارو (دروازو).
 ● ڏاڪي تي وڃي بيٺڻ: ڪوبه ڪم پوري ڪرڻ تي اچڻ. ذري گهٽ اسيد وڃائڻ - آڻي هائي ڳالهه تي بيٺڻ.
 ● ڏاڪورو ۽ ڏاڪورا (ل): ذ. ڪاٺ جو منهو ۽ ننڍو ٽڪر - ڏاڪ.

● ڏانڊني: ٿ. مڇيءَ جو هڪ قسم چٽڪرن سان
بت (دوٿر) جهڙو رنگ مٿان ڪارو ۽ ڀيٽ اڇو.
سردِي ۾ تمام لڏيندڙ قد ڏيڍ فوٽ کان ٻه فوٽ).
● ڏانڊجهڙو ۽ ڏانڊجهڙو: ڏ. دگڏ=سڙيل [داغ-
ڏنڀ-ساڙو. سور-درد-ايڏاء-پيڙا-تڪليف-
ڏنڊجهڙو-درد سري-ڪشالو-دقت-
جاکوڙو-ڏک-دمڪ. وياڪڻتا-پريشالي-
هلاڪي-آپاندي-ڪاڪاهو. جئجال-آزار-
زحمت-خراپي-گڙبڙ-وڳوڙ.
● ڏانڊجهو ۽ ڏانڊجها: ڏ. ڏسو "ڏانڊجهڙو".
● ڏانڊجهو ۽ ڏانڊجها (ل): ڏ. جوئر يا ٻاجهري
جي ناز ۾ پيليٽل ڪانا يا ٻاجهري جي ٻوڪ
(جنهن پتل نه ڪيو هجي).
● ڏانڊج ۽ ڏانڊج (ٿ): ڏنڊي تي جهار هڪيل
لاءِ ٺاهيل ٻجهو.
● ڏانڊجي ۽ ڏانڊجيون: ٿ. ننڍو ڏانڊج
(ڪڏ يا لائڊي آندر ٺهيل ٻجهي، جنهن تي
هٽند، بستيرا، رليون وغيره ويڙهي رکجن)-
سڏجن.
● ڏانڊ ۽ ڏانڊون: ٿ. ڪاري جي مڇيءَ جو
هڪ قسم-دوٿر جو هڪ قسم (دوٿر کان وڌيڪ
وڌيڪ ويڪري رنگ ڳاڙهو، ڪاٺن ۾ گهٽ
لڏيندڙ ٻئيءَ تي آڻ وانگر ٿوهو).
● ڏانڊ ۽ ڏانڊ: ڏ. [سن. بکي وڙد=ڍڳو]
چوٽائي مال جو هڪ قسم-ڍڳو-ٻيل-سان.
مڇيءَ جو هڪ قسم-ڏانڊ (ڪ).
● ڏانڊائي ۽ ڏانڊائي: ڏ. صفت. ڍڳن وارو-
ڍڳن جو مالڪ.
● ڏانڊ ٻڌڻ: ڍڳن کي هر يا گاڏيءَ ۾
ڍڪائڻ.
● ڏانڊ ٻڄو ۽ ڏانڊ ٻڄا: ڏ. جنهن جو ڏانڊ
ٻڄ جهڙو ٻڄ هجي-وڃ ٿلهو ٻاسا يا ڇيڙا
سٺا-گاڙو دڙ-جهنڊار. اهو گهوڙو جنهن جو
ٻڄ ڏانڊ جي ٻڄ وانگر هجي-عبيدار گهوڙو.
● ڏانڊ ڏمھڻ: ڏ. بڃيل مان ڪم ڪڍڻ-ڪنجوس
مان ڦاٽو وٺڻ-مرچموٽ کي به نه چڏڻ-

● ڏامهيج ٿيڪل: ڏ. صفت. داغدار-عبيدار-
بد چال-بد افعال. نيڪالي مليل-موقوف ڪيل-
بدنام ٿيل-رُسا ٿيل-ذليل ٿيل.
● ڏامهيج ۽ ڏامهيج: ڏ. صفت. ڏسو "ڏامهيج".
● ڏان ۽ ڏان (ل): ڏ. [سن. دا=ڏين] دان-
خيرت-بيڪ. انعام-بخشش-سوغات-ڏات-
سوڪڙي-ڏالبي.
● ڏاناسر ۽ ڏاناسر: ڏ. صفت. بي رحم-بي قياس-
سخت دل-پٿر دل-نيرو يا-نيروئي.
● ڏاناهي ۽ ڏاناهيون (ل): ٿ. اشارو-آهنگ-
اطلاع-جان. دڙڪو-ڌمڪي-ڏانائي-ڏهائي.
جيئن: "احمد ڏاڏيون؟ ڏاناهيون؟ ٻيو ڏي".
● ڏانائي ۽ ڏانائون: ٿ. ڏاناهي-ڏهائي.
● ڏانڀ ۽ ڏانڀ (ٿ): ڏ. صفت. ٺپاڳو-
لجس-ڪمبخت-بد نصيب.
● ڏانڀرو ۽ ڏانڀرا (ٿ): ڏ. [سن. داتر=ڏاڻو]
گاه لڻڻ لاءِ هڪ اوزار-ڏاڻو-ڏانڀرو.
● ڏانڀرو ۽ ڏانڀرا (ل): ڏ. مڇي سڏڻ لاءِ
ڪم آندل ڪٽڪ (ٻلال).
● ڏانڀو ۽ ڏانڀا: ڏ. [سن. داتر=ڏاڻو] گاه لڻڻ
جو هڪ اوزار-لاباري ڪرڻ جو اوزار-ڏاڻو-
ڏانڀرو.
● ڏانڀو ٻئون: فصل ۾ لاٻارو ٻوٽو-ڪٽ
ٿيڻ-ڪٽمي يا گهٽائي شروع ٿيڻ-گهٽجڻ-
ٿورو ٿيڻ.
● ڏانڀ ۽ ڏانڀون: ٿ. [سن. دڻسٽرڪا=
ڏاڻ] ڏنڊ جو هڪ قسم-ڏاڻ-ڏاڙه-هوڙو.
● ڏانڀ تران ڏين (ڪ): ڏسو "ڏاڻ ٿي
نه ڏين".
● ڏانڀ ۽ ڏانڀ (ٿ): ڏ. صفت. رُڪو-سخت.
● ڏانڀ ڏين: ٿ. ٽڪو ڳالهائڻ-سخت ڳالهائڻ-
خراب ڳالهائڻ.
● ڏانڀري ۽ ڏانڀريون (ٿ): ٿ. سٽڪن
جي وچاري ڪائي-ڏالبي-ڏانڀي.
● ڏانڀو ۽ ڏانڀا (ٿ): ڏ. گاه ٻن ڪاٺن ڪاپوءِ
باقي بچيل ڪانا-ٻنن بنا ڪانو.

● ڏانڊري ۽ ڏانڊري: ڏ. صفت. [سن. دنت=ڏند] ڏندڻ وڪندڙ-ڏانڊيو-ڏانڊي-مسواڪ وڪندڙ.

● ڏانڊي ۽ ڏانڊي: ڏ. صفت. ڏانڊري. ڏانڊڙو ۽ ڏانڊڙو: ڏ. زيور جو هڪ قسم-نڪ ۾ پائڻ جو ڳوٺ.

● ڏانڊڙو ۽ ڏانڊڙا: ڏ. [سن. بلي وڙد=ڊڳو] ٻڌي مهني جي ستين تاريخ تي هندن جي پوڄا ڪرڻ لاءِ مٽيءَ جو ٺاهيل هڪ هٿرادو ننڍڙو ڊڳو. ڊڳي تي وهندڙ هڪ مڪي-چيٽي جي وڏي مڪي. اسم خاص. تعلقي ميرپور ساڪري ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڏانڊيو ۽ ڏانڊيا: ڏ. ڏندڻ وڪڻڻ وارو-ڏانڊري-ڏانڊي.

● ڏانڊ ۽ ڏانڊون (ت): ڏ. [سن. دند=ڏندو] پٺن جي ٿلهي ٺس-ڏانڊي-ڳٽر.

● ڏانڊ ۽ ڏانڊيون: ڏ. پٺن جي ٿلهي ٺس-ڏانڊي-ڳٽر. ڳچيءَ جو پٽو-طوق-ڳٽ.

● ڏانڊاڙو ۽ ڏانڊاڙ (ڪب): ڏ. ٻيڙيءَ جو هڪ رسو (آڏ) جي هيٺين چوٽيءَ ۾ واءَ جي رخ موجب سڙه جي جهل واسطي ٻه رسا هڪ ننڍو ٻيو وڏو)-ڏانڊاڳڙو.

● ڏانڊاڙو ۽ ڏانڊاڙا: ڏ. ڏانڊاڙو.

● ڏانڊاڳڙو ۽ ڏانڊاڳڙا: ڏ. ڏانڊاڙو.

● ڏانڊيان ۽ ڏانڊيون: ڏ. ڏنڊاڙو.

● ڏنڊا وڙهه ۽ ڏنڊا وڙهه: ڏ. ٻٽو-ڪمتر بند-ڪشيو-تسمو.

● ڏانڊو ۽ ڏنڊا (ل-ت): ڏ. مٿاهين ٻني يا زمين (جتي پاڻي مشڪل سان چڙهي يا ٻيهي نه سگهي) [سن. دند=ڏندو] ڏندو-ڏڪو-لٽ. توري آن وارو سنگ. ڳئون يا مينهن جر پئج. ٻاٻوڙي جي ڏانڊي.

● ڏانڊي ۽ ڏانڊيون: ڏ. [سن. دند=ڏند] گل جي مڪيڙيءَ جي پاڙ واري ٿاريءَ جو ٽڪرو-ٻوٽڊي-ڳٽر-ڪافي-ڪانو-ڳٽي. پٺن جو چيڙو-ٻن جي ڏنڊي. ٿاري-گئونج-ٻونڊر.

ٺااميد سان اميد پوري ڪرڻ-ناممڪين ڪي ممڪن ڪري ڏيکارڻ-نه ٿيڻ جهڙو ڪم ڪري ڏيکارڻ.

● ڏانڊو ۽ ڏانڊو ڏهه: ڏ. صفت. ڪنجوس-مسڪي چوس-سوزي-شوم-ڪير-ٻن-ڪم-رڇ-چم-چوس-مرچئون-بخیل-پيسهي جو پٽ.

● ڏانڊڙو ۽ ڏانڊڙا: ڏ. ڪچيءَ مٽيءَ مان ٺهيل ڊڳي جي شڪل جنهن جي هندو ماڻهو ٻڌي سڀني جي ستين تاريخ پوڄا ڪندا آهن. چيٽي جو وڏو مڪي.

● ڏانڊو ۽ ڏانڊو ڪرڻ (ت): ڏ. ٺڳي ڪرڻ-دولاب ڪرڻ-فريب ڪرڻ يا ڏيڻ-چالاڪي ڪرڻ-خراب اکر لکڻ-ليڪن وانگر اکر لکڻ.

● ڏانڊو ۽ ڏانڊو مٽيا (ت): ڏ. ڀرت جو هڪ قسم.

● ڏانڊو وڙهه ۽ ڏانڊو وڙهه (ل): ڏ. پڳڻ مٿ يا ڪٽهي جو ڪٽو (جو ٻار راند ۾ ڪم آڻين). ڏانڊو وڙهه: ڏ. ڊڳي جو چيٽو لاهڻ.

● ڏانڊين ۽ ڏانڊين (ت): ڏ. هر طرح جو خير-ڪل خيريت-هر طرح جي تسلي-گهر وارن ۽ مال رزق جي سلامتيءَ جي دعا.

● ڏانڊارو ۽ ڏانڊارو: ڏ. [سن. دنت=ڏند] ڪاٺ يا لوه جو ڏندن وارو (ڪوڏر جي نموني) هڪ اوزار (جنهن سان ڪڪ، ڪچرو، پاڻ، گاه، ان وغيره ٻيڙ جي)-ٻاهوڙو-سٽرڪٽي-ڏانڊاري. ٿار يا هولي جو هڪ قسم. ڪٺو جي مٿن واري اوساري يا پڳ (ت).

● ڏانڊاري ۽ ڏانڊاري ٿي رکڻ (ت): ڏ. ڪجهه به نه ڪيڻ-هٿن خالي ورن-خالي موٽڻ.

● ڏانڊاڙو ۽ ڏانڊاڙ (ڪب): ڏ. ٻيڙيءَ جو هڪ رسو-ڏانڊاڙو.

● ڏانڊاڳڙو ۽ ڏانڊاڳڙا: ڏ. ڏانڊاڙو.

● ڏانڊاڳڙو: ڏ. اسم خاص. تعلقي لاڙڪاڻي ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڏانڊي (ت): ڏ. اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

ورنجي پيءُ ۾ پٽ جو سڳو پٽي پوءِ انهيءَ کي
ڪوشش ڪري گهوت جي گهجيءَ ۾ وجهڻ.

- ڏانڊون ڏانڊين؛ ڪُنوارَ جي ڪوئيءَ جي
دَرَ جي ڪُنڊي ۾ سَٽُ پٽي گهوتَ جي ٻي
جي آڳوڻن ۾ ست پيرا وڪڙ ڏيڻ.

- ڏانڊوئيءَ ۽ ڏانڊوئيون؛ گهم جو هڪ قسم -
ڏاڻي (چاندي يا سونَ جي هڪ قسم جي ويڪري
زنجير جا وارن جي پٽي (سِيَمَنڊَ) جي مٿان سينڌ
جي ٻنهي طرفن ڪنن تاءِ گولائي تي ٻنهي وچ ۾
ڪنڊو ٽيس جو مٿان سينڌ جي اٽڪي ۽ ڏانڊوئي
جي وچ کي مٿي جهلي ٻنهي).

● ڏانڊهن؛ ظرف. آن طرف - آن طرف ڏي -
ان پاسي - ڏانهون - ڏانهين.

- ڏانڊهس؛ ظرف. هن ڏانهن - ان طرف - الهِي
پاسي - ڏي - ڏانهن.

- ڏانڊهون؛ ظرف. ڏانهن.

- ڏانڊهين؛ ظرف. ڏانهن - ڏانهون - آن طرف -
آن طرف ڏي. (ڪيڏانهين - اوڏانهين).

● ڏانءُ ۽ ڏالو؛ ذ. ڍنگ - طيرز - نمونو -
طرح - ڍول - رواج - چالو - پرويز - پٽ -
ڍب - پار - وجه - ويسترو - دستور - هٿ -
ڍار - ريت - قسم - پرڪار. لڇڻ - لٽ - عادت -
افعال - چيهڙو - اٿڻ ويهڻ - شعور - ادب آندازو -
اٽڪل - هنر - تجويز. ڏنگائي. ٺڳي. ڏانيءَ.
سبب - ڪارڻ.

- ڏانءُ آچڻ؛ اٽڪل اچڻ - رمزاچڻ - اوت هجڻ -
ڏالئي اچڻ - حرفت اچڻ - چالاڪي اچڻ - ڍنگ اچڻ -
تجويز اچڻ - ڪري سگهڻ - سمجه ۾ اچڻ - خيال ۾
اچڻ - ٺاهڻ - جوڙڻ - تيار ڪرڻ.

- ڏانءُ ڏانڊين؛ ڪو نه ڪو بهانو ڪرڻ - فريب
ڪرڻ - مڪر هلائڻ.

- ڏانءُ نه آچڻ؛ مثال جهڙو نه ڪري سگهڻ -
ڪري نه سگهڻ - (پسند نه پوڻ - نه وٺڻ - پانءُ نه پوڻ).
- ڏانڊي؛ ذ. ڏانءُ.

● ڏانڊين؛ مصدر. ڊگهي رستي سان جانور کي ٻڌڻ -
ڏانڊوڻ؛ وجهڻ.

نماڪ جو ڪنڌو (ت). ناچ يا راند جو هڪ قسم
(ڪ). خاندان جي شاخ - بنياد - اصل نسل - خاندان.

● ڏانڊيو ۽ ڏانڊا؛ ذ. ڏانڊو.

● ڏانڊڪر ۽ ڏانڊڪر (ل)؛ ذ. ٿورڻي يا چانپي
جو لُٽل ٺاڙ.

● ڏانڊڪ ۽ ڏانڊڪون (ل-ت)؛ ث. [سن.
د نڊ = ڏنڊو - هم. ڊانگ] ڊگهي ڪاٺي - ڊگهي
لٽ - وڏي لٽ - لڪڻ.

- ڏانڊڪر ۽ ڏانڊڪر؛ ذ. ڊگهي لٽ - ڏانڊڪ.
- ڏانڊڪو ۽ ڏانڊڪو؛ ذ. صفت. ڊگهو ماڻهو -
تمام ڊگهو - لائيت.

● ڏانڊڪو ۽ ڏانڊڪو (ت)؛ ذ. آسمان ۾ برسات
وقت ظاهر ٿيل رنگارنگي پتو - اندر لٽ -
انڊڪلٽ - ڏنڪ.

● ڏانڊڪي ۽ ڏانڊڪي؛ ذ. صفت. ٻٽلا ڪاڌل
ماڻهو ڪي دم ڪندڙ - جهاز رکندڙ. (اسم خاص).
ٿر ۾ مينگهوڙن جي هڪ ذات جو نالو.

● ڏانڊڪه ۽ ڏانڊڪهون؛ ث. وڏي لٽ -
ڏاڱو - ڏاڱو. ڇه. ڊانگ ۽ ڏانگه = لٽ.

● ڏانڊڪن (ل)؛ مصدر. ٽڪر ڪرڻ - ڏاڱ
ڏاڱ ڪري وٺ وٺڻ.

- ڏانڊڪ ۽ ڏانڊڪون؛ ث. ڪاٺ جو ٽڪر -
ڊگهي ڪاٺي.

- ڏانڊڪورو ۽ ڏانڊڪورا؛ ذ. ڪاٺ جو ويڊيل
ٽڪر - دوڳ.

● ڏانڊور ۽ ڏانڊور؛ ذ. جيت جو هڪ قسم -
ڪور پٽو - چيراڙو.

● ڏانڊورو؛ اسم خاص. تعلقي خيرپور ميرس ۾
هڪ ديھ جو نالو.

● ڏانڊون ۽ ڏانڊون؛ ذ. آڻ کي اڳين ٽنگڻ
۾ ٻڌڻ لاءِ رسو.

- ڏانڊون ڪپڻ؛ آزاد ڪرڻ - چوڙڻ - ڇڏي ڏيڻ.
- ڏانڊون هٽڻ؛ سو گهو ڪرڻ - ٻڌڻ - قابو
ڪرڻ - جهلڻ.

● ڏانڊون؛ مصدر. شاديءَ جي هڪ سَوَن ۾
لائين تي ايندڙ گهوت کي آڏو هڪ ماڻهي جو

● ڏاڻو ۽ ڏاڻا (ڪ-ٿ) ! ذ. [ف. ڏانه = ڏاڻو] اناج - ڏاڻو - ڪڻو - ڪاڏو - ڦوٽ.

● ڏاڻي ۽ ڏاڻيون: ٿ. [سن. ڏامن = ڏاڻو]. زيور جو هڪ قسم - ٺٽ جي ٻار جهڙن لاءِ سوني زنجيري ڏاڻي.

● ڏاڙو ۽ ڏاڙا (ڪ): ذ. ڏاڪڙو - ڪشالو. جيئن:

"سونهڻي گهڙي سِير ۾، جنهن ڪيو ڏاڍو ڏاڙو" (صاحبڏنو).

ٻيلين جا ٻول.

● ڏاڙج: اسم خاص. تعلقي دادوءَ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڏاڙج: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● ڏاڙو ۽ ڏاڙو: ذ. ڏنوارو - جيت جو هڪ قسم - ڪوريٽرو.

● ڏاڙو ۽ ڏاڙو: ذ. صفت. ڏاڻي هٿ سان ڪم ڪندڙ - ڏاڙو - ڪٽاڙو. (ضيد: ساڃڙو ۽ ساڃڙو).

● ڏاڙو ۽ ڏاڙيون: ٿ. [سن. ڏامن = ڏاڙو]. ڏاڙو - ڏاڙي - ڏاڙي.

● ڏاڙو ۽ ڏاڙو: ذ. [سن. ڏامن = ڏاڙو]. چوٻائي مال کي اڳين ٽنگن ۾ پيل رسو - ڏاڙو - ٺيٺرو - واگھ - ٻيٽيون - آشڪول - پٺنڌو. ٺٽ سو گهي ڪرڻ لاءِ ڪلاٻات جي ڪارڻ ڏاڳن جو ٺهيل پٽو - ڏاڙو - ڏاڻي. شاديءَ جو هڪ ماڻ - ڏاڙو.

- ڏاڙو ڏاڙي: شاديءَ جي رس ۾ گھوٽ جو سرگس نان لهڻ وقت پير جو آڱوڻو ۽ هٿ جو آڱوڻو ڏاڳي سان ٻڌڻ. وري شروع ڪرڻ - ٺٽين طرح شروع ڪرڻ.

- ڏاڙو ڪٽڻ: ننڍي ٻار جي پهرين هلڻ وقت مامي مٿان ٻنهي ٽنگن ۾ رسمي طور ڪچو ڏاڳو ٻڌي وري وڌائڻ جي رسم ادا ڪرڻ.

- ڏاڙو وڌڻ: ڏاڙو ڪٽڻ.

● ڏاڙي ۽ ڏاڙيون: ٿ. [سن. ڏامن = ڏاڙي]. ڏاڙو - ڏاڙي - ڏاڙو.

"من به آلهي الاهي ڪٿي گھوڙو ڏاڻيو گاه ۾" (چٽو ڪٿي).

شروع ڪرڻ - اٿڻ - تيار ڪرڻ.

● ڏاڙي ۽ ڏاڙي: ذ. ٿ. ڏن يا ڍل پريندڙ - محصول پريندڙ - ڇهه آنڪي پريندڙ - زير دست - مطيع - تابع - تابعدار - ڇپلو - مريد - مڃيندڙ - ڏاڙ.

● ڏاڙو ۽ ڏاڙو: ذ. [سن. ڏامن = ڏاڙو] جانورن کي (پڇڻ کان جهڙ لاءِ) اڳين ٽنگن ۾ ٻڌڻ جو رسو - ڏاڙو - ٺيٺرو - سٺگهر. [سن. ڏان. ڏا = ڏيڻ] عطا - بخشش - ڏان - عطيو - اسداد - انعام. سو ڪڙي - سوغات - تحفو - وٽ. ڪنهن بزرگ وٽان مليل مراد - نذرانو - سخا - ڏات. "تو ڏان توڻي ڏان، هي ٻلاڻ اتي مڱئون" (شاه ڪريم).

خيرات - پئج. ٻارن کي پيارڻ جو هڪ جلاب - دوا - سٽي - اوٽي (ٿ). وهڻن کي وجهڻ جو هڪ جلاب - ڍڪ. سٺگ - محصول - ٺڪس - چوٽي. مڇي ڦاسائڻ جو منبڊ - ڪڙو - رڇ (ڪ). هڪ گھه جو نالو - ٺٽ کي سو گهي جهڙن جو ڏاڳو يا زنجير - ڏاڙي.

- ڏاڙو ڏيڻ: ڏان ڏيڻ - سخا ڪرڻ - احسان ڪرڻ - عنايت ڪرڻ - ڏور وڪرڻ - مهرباني ڪرڻ - لائق ڪرڻ - وڏا پيال ڀرڻ. اوت وجهڻ - ڏانڊ وغيره کي ٿيل، گيه يا ڪا پٽيڙي سٽي وجهڻ.

- ڏاڙي ۽ ڏاڙي: ذ. صفت. محصول وٺندڙ - ڏاڙي.

● ڏاڙيو ۽ ڏاڙيا: ذ. [سن. ڏا = ڏيڻ] ڏان جي رقم. سامان جو گھو اندازو - سامان سڙو. سڙي. آڏالو - ساري - لڏو.

● ڏاڙو: مصدر. [سن. ڏامن = پاء بند: ڏامن = ڏاڙي] چوٻائي مال جي اڳين ٽنگن ۾ رسو وجهڻ - ونگ وجهڻ - ڏاڙو وجهڻ - ڏان وجهڻ - ٻڌڻ - قابو ڪرڻ - بند ڪرڻ - جهڙ. روڪڻ - ڦاسائڻ - اٽڪائڻ.

● ڏاهه ڏرين: ڏاهه پڄاڻن - خبر ڏيڻ - ستر ڏيڻ - پٽاڪ هڻڻ.

● ڏاهه و جهڻ: هوڪو ڏيڻ - مشهور ڪرڻ.

● ڏاهي ڏاهي: ذ. صفت. ڏاهه ڏيندڙ - اطلاع ڪندڙ - چٽاءُ ڪندڙ - ستر سماءُ ڏيندڙ - خبر چار ڏيندڙ - آگاهه ڪندڙ - خبرو. عقل مند - هوش وارو - پندريوان. سمجهو - فهميدو.

● ڏاهه ڏاهه: ذ. [سن. داس = ٻانهو].

ٻانهو - غلام - گولو. ڏک - غم - شوڪ - گوڏ - ڏڪ - رنج - ڪشت. وڏو سچ - گهڻي ٻاهه - آگاهه (ل). پڇ - ساڙ - سوز - حسد - وير - دشمني - بغض. (صفت) وڏو - ڪشادو - ويڪرو - چوڙو. جهو - گهڻو. اوچو - آنداهون - ٻُڌند.

هٽيلو.

● ڏاهائي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

(بلوچ قوم جو هڪ قبيلو).

● ڏاهير: اسم خاص. سنڌ جي برهمڻ گهراڻي جي پوئين حاڪم جو نالو. مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو.

● ڏاهيرجا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● ڏاهيرڪي: اسم خاص. تعلقي گولي ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڏاهيري: اسم خاص. مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو. (صفت). چريو - بيوقوف - نادان - موروڪ - چسو - احمق - جاهل - ٻُڙ - ڪم عقل - بي سمجهه.

● ڏاهيري ٻڙجڻ: چريائي جا ڪم ڪرڻ.

● ڏاهيرو ڏاهيرو (ت): ذ. پڇ - ڪٽي.

● ڏاهلڻ: مصدر. چيرڻ - ڦاڙڻ - ڌارڻ.

● ڏاهلي: اسم خاص. تعلقي چاچري ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڏاهو ڏاهو: ذ. [سن. دڪش = سمجهو].

عقل وارو - عقل مند - پندوان - عاقل - مدبر - زيرڪ - سبوجهه - سچاڻ - سياڻو - سمجهو - داناءُ - اڪابر - ستويرو - فهميدو - چسترو - هوشيار - هوشانتو - گيانبي - چالاڪ - چاڻو - دُور آندڻ -

● ڏاڙهي ٽڪي ت. [پرا. داسيئي. سن. دامني] ڏاڙهي سان گڏ پيشاني تي ٻڌڻ جو هڪ زيور - پتلو - آلي.

● ڏاهه: ظرف. ڏانهن - آن طرف - جي طرف - جي پاسي. جيئن:

”لاڙهي لڪي لطيف چئي، هلي ڏاهه حضور“

(شاه).

● ڏاهه عهده: ظرف. عهده جي طرفان - ميٿاقان. - ميٿاق کان - جيئن:

”جيڪس آيس ڏاهه عهده سو ٻاري منڌ پاتارم“

(شاه).

● ڏاهه ڏاهه: ظرف. آن طرف - انهيءَ طرف - انهيءَ پاسي.

● ڏاهه ڏاهون: ت. [سن. دڪش = ڏسڻ] ڏس - ڀتو آهچان - آهچ - پرو. خبر - خبر چار - ستر - سماءُ - احوال. سٽس - ڪڙڪ. جيئن:

”ڪتو جهڪي م آڻيئي، ڏجهڻ پئي م ڏاهه“

(خليفو نبي بخش)

● ڏاهه - آگاهي - اطلاع - چاڻ - واقفيت. گجھارت - ٻيروي - مار. [سن. دڪش = سمجهه]. سمجهه - عقل - هوش - فهم - پڌي - ڏاهپ - سياڻپ - سمجهڻائي - دانائي - چٽرائي - چالاڪي - هوشيارِي.

[ف. داه: سن. داس = ٻانهو] زر خريد عورت - ٻانهي - گولي - نوڪريائي. ڏن ۾ ڏنل عورت. جيئن:

”جيئي سان ڏاهه، جي پيلي لڳي لڄ“

(خانڙي)

● ڏاهه ڏاهون: ت. ڏاهه ڏاهون - عقلمندي - هوشيارِي - چالاڪي - چٽرائي - زيرڪي - دانائي - سمجهه - فهم - گيان - پڌي - دور انديشي - ڏاهه - ڏاهه پڄاڻڻ: ڪنهن جي مرڻ جي اوجھي خبر وڃي سندس عزيزن ۽ مائٽن کي پھچائڻ - ڏاهه ڏيڻ - چاڻ ڪرڻ - موت جو پيغام پھچائڻ. اطلاع ڪرڻ.

● ڏاهه ڏورڻ: ڏس پڄاڻڻ - ڏس تي هلڻ - ڏس کي ڪاهڻ.

جهاند ڏندو. شريف - مانيئو. حڪيم - طبيب -
وڃي.

• ڏاهائو ۽ ڏاهائو: ڏ. صفت. ڏاهن وارو. سڀاڻ
وارو. عقل جو. سڀاڻ جو. ڏاهو. سڀاڻو. عقلمند.
هوشيار. چالاڪ.

• ڏاهو ڪانءُ ۽ ڏاهئا ڪانءُ: ڏ. عقل
وارو.

• ڏاهو ڪانءُ ۽ ٿڳو ڪانءُ: حد ڪان وڌيڪ
سڀاڻ هلائڻ منجهان نقصان جو انديشو هئڻ.

• ڏاهي ۽ ڏاهيون: ٺ. مڇيءَ جو هڪ قسم.
ڏاڻي (چلر ڪارا) ڊيگهه ۱ ڪان ۳ فوٽن تائين
وات نڍو، سڇين سان، ستن ڀرن سان، شڪل
ٿيري مڇيءَ جهڙي).

• ڏاهيجا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (اڪثر
حيدرآباد، مڪر ۽ اتر سرحد سنڌ ۾).

• ڏاهين: ڏ. ڀيرو. گهمرو. دفعو (هي لفظ
اڪيلو ڪين ڪم آڻبو آهي، بلڪ اڳيان ضرور
ڪو انگ گڏبو آهي، جيئن ته ”ٻه ڏاهين“ =
ٻه ڀيرا).

• ڏاه ۽ ڏاه: ڏ. نمونو. حالت. طرز. نمونو.
طريقو. شڪل. شجاعت. هنر. ڪاريگري.

• چترائي. ڦڙتي. چالاڪي. ڏانءُ.
• ڏاه ڏنگ ۽ ڏاه ڏنگ: ڏ. چلڻ. ولڻ. لڳي.
مڪر. فريب. دولاب. ڏاڻي ڏاڻي.

• ڏاڻي ۽ ڏاڻيون: (ٺ). ٺ. ڪنهن به ڪم
جي ڪرڻ لاءِ رٿ. تجويز. ڏانءُ.

• ڏاڻڪو ۽ ڏاڻڪا: ڏ. [سن. ڊنڊڪا = ڏاڪو]
ڏاڪڻ جو هڪ ڏڪڙ. يا ڏاڪورو. ڏاڪو.
ٻڙيءَ جي توي ۾ لڳل ڪاٺ جو ڏڪڙ.

• ڏاڻي ۽ ڏاڻي: ٺ. ڊول. طرز. نمونو.
ڏانءُ.

• ڏاڻي ۽ ڏاڻيون: ٺ. [سن. ڊاڪني =
ڏاڻي]. هڪ خيالي ۽ خوفناڪ عورت جا تصور ٿي
طاقت سان نظر ملائي ڀارڻ جو هيٺانءُ ڪاٺي يا
قبر سان منوڊا ڪڍي ڪاٺي. جيتري. پوئڻ.
جادوگر ڀائي. بد صورت عورت. ڀانپ. مڪار.

• ڏاڻي: مصدر. [سن. دامني = رسي]. جانورن
جو اڳيون ٿڳون رسي سان ٻڌڻ. وڪڙڻ ڏيڻ.
قابو ڪرڻ. ڏاڻوڻ وجهڻ. زنجير يا پٿريون
وجهڻ. ڪڙڻ. روڪڻ. شروع ڪرڻ. آرڻ
ڪرڻ. مهورت ڪرڻ. جوڙڻ. منڊڻ. پيرت
پيرڻ جي شروعات ڪرڻ (ٺ).

• ڏاڻو ۽ ڏاڻا يا ڏاوا: ڏ. [سن. وار = ڪپو]
ڪپو. ڪاپو. ڏاپو. ڪپي پاسي وارو. ڪپو پاسو.
آپتو. ڏنگو. ڪاپي پاسي کان ٻوليندڙ تيتير (ل).
جيئن:

”ڏاڻو ڏياري ڀريا ساٿ پتن ۾“

اڀاڳو. ٺپاڳو. نجس. بد سَوَ ٿو. دغا باز. بي ايمان.
بد نيٽ. گنهگار. بچڙو. هندن وٽ سون خاطر
ڪم ايندڙ (ڏاڻي جي شڪل جهڙو) ٺڪر
جو ٻوٽو.

• ڏاڻو جهڙو (ٺ): ڏ. خراب هوا.

• ڏاڻي ڪڙي ڏاڻي: بد نظري. ٺارڻ
لاءِ ڏاڻي ڏيڻ جو هڪ سَوَ ڪرڻ.

• ڏاڻي ڪڙي ۽ ڏاڻي عقل هئڻ: سمجهه جو
گهٽ هئڻ. ٻي عقل يا ڪم فهم هئڻ.

• ڏاڻي ۽ ڏاڻيون: ٺ. نشاني طور ڪم آندل
ڪاپي شئي. سڀيءَ جي ڏاڻي (رستي جي نشان لاءِ)

پيتير آڇيل (رستي ڏيکارڻ لاءِ). نديءَ ۾ پاڻيءَ
جي ماپ لاءِ ڪوڙيل ڪاٺي. سودي جي مهل

واپارين جو قميص جي پلاٽڊ جي هيٺان هڪ ٻئي
کي قيمت ٻڌائڻ لاءِ ڏيکاريل آڱريون: نشاني

لاءِ ڪم آيل جهنڊو يا جهنڊي. چٽاءُ. اشارو.
نشاني. آهڻج. آڇ. آهڻج. ڏهڻائي (ل). سَهڻ.

ورهاڱو. ورڇ. مقرري. جڳهه. الجهر. ٺهرايل
وقت. پاڻيءَ ۾ راند رهڻ مهل ٽپيءَ ۾ ڏيکاريل

ٻه آڱريون. ڪنڌرو. مڇيءَ جو هڪ قسم. ڏاهي.
• ڏاڻي راند: ٺ. راند جو هڪ قسم. پاڻيءَ

۾ ٽپي هڻي هٿ مٿي ڪڍي ٻه آڱريون ڏيکارڻ
جي راند. ڪونڊرو. ڪونڊر (ل).

● ڏاڏي ڏنڊي ڏاڏيئون ڏنڊيون: ٿ. ڇل ٿل - ڊوه - ڊولاب - ڪيٽ - ڏنگي - ڏاء ڏنگ.
● ڏاڏي ڏاڏي (ٿ): ڏ. صفت. [سن. وام = ڪاپو].
ڏاڏي هٿ مان ڪم ڪندڙ - ڪاٻڙ - ڏاوڙ.
● ڏاڏي ڏاڏي (ٿ): ڏ. صفت. [پرا. ڊبل].
سن ڏر = خراب + ٻل = طاقت [گهٽ طاقت وارو - ڪمزور - ٽڪل - هيٺو آڀرو - ضعيف ڏاڏو].
● ڏاڏي ڏاڏي (ل-ٿ): ڏاڏي سينگ واري مهينن يا ڊگي - هڪ بيماريءَ جو قسم. ڪل جي پاڙ.

● ڏاڏي ڏاڏي (ٿ): ٿ. پاڻيءَ تي پيدا ٿيندڙ هڪ ٻوٽي جو قسم (گاهه - گاهه جي پاڙ جا ماڻهو ڪائين).
● ڏاڏي ڏاڏي (ٿ): ڏ. صفت. حريف - لالچي - لوڀي. خراب عادتن وارو - بدليو.
● ڏاڏي ڏاڏي (ٿ): ٿ. [سن. ڏم = ڏب] ڏب مهينن - چوڪ. جيئن ته:
"وہ وڃائي پاڻ ڏي ڏاڏون ڏم گرڻ"
(شاهه)

● گهٽ - جهوت. [سن. ڏر = خراب + وائي = ڳالهه] عتاب - پاراٽو - ڏوراڻو - ڏواڻ - ڏاڏي.
● ڏاڏي ڏاڏي ڏاڏيئون: ٿ. ڏاڏا - ڏاڏي.
● ڏاڏي ڏاڏي (ل): ڏ. واٽر ڪورس ڪڙي يا واٽ ڪي بندن بعد منجهس رهيل پاڻي - لٿل پاڻي - واٽ جي لٿ. ماني وهڪ وارو پاڻي. سوئر جو ٻچو - پئونڊڻ - پئونڊڻي.
● ڏاڏي ڏاڏي: ڏ. [پرا. ڊبل. سن. ڏر = خراب + گهٽ + ٻل = طاقت] ڪمزور - بي زور - ضعيف - آڀرو - ڏبل - لاغر - ناتوان - هيٺو - نيسٽو - نيسل - پٽنگ - يڪتھو - ٻانڊيو - ٻانڊو - چينجهرو - تينجهه جهڙو - ڳريل - وڻو - ڪڙنگ - سڪل - ڍانگ (ضد. سڀرو سڀرا). (ٿ). ڏاڏي ڏاڏي ڏاڏي (ڏاڏي ڏاڏي).
● ڏاڏي ڏاڏي ڏاڏيئون: ٿ. ضعیف - ڪمزور - نيسٽائي - آڀرائي - ناتواني - هيٺائي - نيبلا.

● ڏاڏي ڏاڏي: ڏ. صفت. لڙيل سڱن يا ڪنن وارو (ڊگهو يا ٻاڏو وغيره). هيٺ لڙيل. جهڪيل - لميل - لڙڪيل - ڊرڪيل - آڪ پيسيل - آڪ بند ٿيل - ڪاڻو (ٿ). ڏ. تينن يا لوهه جو ڊڙو. ريل جو بارگير گاڏو (ل).
● ڏاڏي ڏاڏي ڏاڏي (ل): ٿ. ڪاوڙ سان ڪيل جڙهه - هٿان - آٿر.

● ڏاڏي ڏاڏي ڏاڏيئون: ٿ. مٿي ۾ پائڻ جي ٽوپي - ٽوپڙي. ڪا هالي ٽوپي.
● ڏاڏي ڏاڏي ڏاڏيئون ڏاڏيئون: ٿ. لڙيل ٽوپي - ٽوپڙي - ٽوپي - جڙي ٽوپي.
● ڏاڏي ڏاڏي ڏاڏي: ڏ. [ڏاڏي ڏاڏي + ڏاڏي = ڏاڏي ڏاڏي]. هڪ طرف جو نالو - اوڀر - آڀر - ڏاڏي.

● ڏاڏي ڏاڏي: ڏاڏي ڏاڏي. [پرا. ڏاڏي. سن. ڏاڏي = ڏاڏي] سڙڻ - جڙڻ. جيئن:

● ڏاڏي ڏاڏي: ڏاڏي ڏاڏي. [پرا. ڏاڏي. سن. ڏاڏي = ڏاڏي] سڙڻ - جڙڻ. جيئن:

هڪ ٻئي کي ڏيڻ - تير مڻ - تير پيرڻ. وڙهڻ - جهڳڙو ڪرڻ.

● ڏٺ تير جڻ: مصدر. پياڃي وڃڻ - گمراه ٿيڻ - اوجھڙجڻ - رول ٿيڻ. غريب ٿيڻ - مسڪين ٿيڻ - ڪنگال ٿيڻ. حالتن ۾ خراب ٿيڻ - تڪليف ۾ اچڻ - ڏٺ تير جڻ.

● ڏٺ تير ۽ ڏٺ تير: ذ. [سن. ڏر = خراب + تير = تير = گھٽڙ. ٻارا. ڏٺ تير. سن. ڏٺ تير. ڏس: ڏس = خراب. تير: تير = ڪنارو]. ڏکيو گھٽڙو - خراب تير - خراب جاء - خراب هنڌ - ڪينو ماڳ - ڏٺ تير - اوجھڙ - برباد - تباھ - ويران - ڦٽل. (ضد. سٺو). (اسم خاص). سنڌونديءَ جي هڪ قديم بندر جو نالو (پاريننگر تعلقي مٺيءَ جي پاسي ۾).

● ڏٺ تير: مصدر. [سن. ڏر = خراب + تير = گھٽڙ]. گھمراه ٿيڻ - اوجھڙ ٿيڻ - دربدر ٿيڻ - رڻ - ڦٽل - غريب ٿيڻ - بي حال ٿيڻ - بد حال ٿيڻ. - ڏٺ تير جڻ: مصدر. ڏٺ تير - ڏاڍو غريب ٿي وڃڻ - صفا نادار ٿيڻ.

● ڏٺ تير: واسو: اسم خاص. تعلقي ڳڙهي خيري ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڏٺ تير ۽ ڏٺ تير: ذ. [سن. ڏر = ڏو = ڏون]. هندڪي سنڀت ۾ ٽيهن سال ۾ (شمسي سال سان پوري ڪرڻ لاءِ) ڳنڍيل وڌيڪ مهينو (چاڪاڻ جو قمري سال، شمسي سال کان هر سال ڏھ ڏينهن اڳ ۾ پورو ٿئي ٿو). ڪنڀيسهه - لنڊ (مهنو) آڌڪ - آڌڪ - پير شوتم.

● ڏٺ ۽ ڏٺ: ذ. جهنگ جي گاه مان پيدا ٿيل اناج - جهنگلي ڦل ڦول - جهنگ جو اُن - جهنگلي کاڌو - جهڙوڪ (ڏوئرا، ٿوھ، جو ٻج، سالئون ٻسي - مانڊاڻو - مکئي، پيرت - ڪوري، ڪيرنگهه، منگها، مرڻ، پت بصر، ڪوڍير، گولاڙو، ليتار وغيره) ڪڪ جن مان اُن نڪري. - ڏٺ ڪرڻ: ڏٺ (جهنگلي اُن) کڏ ڪرڻ - ڏٺ تي گذران ڪرڻ - جهنگ جي کاڌي تي گذران ڪرڻ.

"محببت سندو من ۾، پير پيسالو جن پيسن پير چاهه ناه ڪو، ڪنهن جنهن ڏاه ڏين" (شاه)

تباھ ٿيڻ - برباد ٿيڻ - ڇت ٿيڻ - ناس ٿيڻ - ڦٽڻ - پامال ٿيڻ - آبهتر ٿيڻ - آجڙ ٿيڻ - آجاڙ ٿيڻ. سڄو ٿيڻ - ڪٽي وڃڻ - لڙجي وڃڻ. ● ڏٺ پير: مصدر. [سن. ڏهه = ڏهن] جالور جي ٿڻ مان ڪير نڪرڻ - ڏيڃڻ - ڏهڃڻ - اڇوئجڻ (وهڻ جو) - چوسجڻ - ڏيڻ وڃڻ - عذاب ڪاڻڻ - پير هڃڻ - ڏجها ڏسڻ - ڪٽجھڻ - ڪير ڪٽڻ - ڏانهون ڪرڻ.

● ڏٺ ۽ ڏٺ تير: ٺ. وانڌڪائي - اڪيلائي - فرصت - نسچنتڪا - فوجو - وارڪائي - وار - فراغت - نيويڪلائي - ساڪنا. وجهه - وقت - سجهه - ساڃي - ٿيڻ - موقعو - سٺو - سانگو. اعتبار - يقين - ويساهه. انجام - وعدو - ڀول - وڃڻ.

● ڏٺ پير: ٺ. قول - انجام - پرتڪيا - واعدو - وڃڻ - پير - ڀول - ڳالهه - اقرار - مڃڻ - ٺاهه - صلح.

● ڏٺ ۽ ڏٺ: ذ. [سن. ڏتھه = بخشش: دا = ڏيڻ] مهرباني - احسان - ٿورو - وڏو - عنايت - بخشش.

● ڏٺ ۽ ڏٺ تير: ٺ. نمائي نظر - اک ٿوهه - ڏيت. شوق يا چاه سان نهارڻ جي حالت - قرب جي نظر. عادت - طريقو - رواج - هال - چال - هير - وڙد - ريت - خوء - پير - روش - شيو - خصلت - عيبت - رسم - راه - ريت - پرويز - هالو چالو. صورت - شڪل. مٽاء - بيهڪ. جيئن:

"سونهن موتي صيف ۾ آهي تهڙي ڏت ڏندن"

ڏيا - ڏيڪاء - چلڪو - جهلڪو.

● ڏٺ ۽ ڏٺ (ت): ذ. سڀ وارو کاڌو. - ڏٺ تير سٺوان هٿن: ٺاه يا سٺوڪهڻ - صلح هٿ.

- ڏٺ تير مٿي: شاديءَ جي هڪ رسم ۾ گھوٽ ۽ ڪنوار جو لائين وقت اناج جا ٻڪ پري

کي هڪلن لاءِ زبان سان ٺڪاءُ ڪرڻ - ڏاند يا ڪٽن کي هڪلڻ - ڪٽي کي هوشيار ڪرڻ (ت).
 - ڏڙو مٽو ۽ ڏڙا مٽا: ذ. صفت، ٿلهو مٽارو -
 وڏو ڙو - جاکستو - بر جُستو - هيٺ پٿريو -
 زور پٿريو - سگهارو - دُونسو - ڄاڻو.

- ڏڙو مٽا ٿيڻ: ڪوڙ ڳالهائڻ - ڪوڙو دِلا سو ڏيڻ - گشو ڏيڻ، ٺڳي ڪرڻ.

- ڏڙا ٿيڻ ۽ ڏڙا ٿيڻ: ذ. صفت، ڏسو "ڏڙا ٿيڻ".
 - ڏڙا ٿيڻ ٿي پُڙو ڇڏڻ (ت): اجائي وڌائي ڪرڻ - ٽپڙي ڪرڻ.

- ڏڙا ٿيڻ پُڙي ٿي ڪم هلا ٿيڻ: دَم دِلا سا ڏيڻي ڪم ڪيڻ.

● ڏڙو ڪي ۽ ڏڙو ڪيئون (ل): ٺ. صفت، ٿلهي مٽاري - وڏو وڏي - جاکستو - دُونسي.
 ● ڏڙا ٿيڻ ۽ ڏڙا ٿيڻ (ت): ٺ. ڪورين جو هڪ اوزار. ڪاٺ جي ٽڪري (جنهن ۾ تاجيءَ کي سڳي سان ٻڌجي).

- ڏڙا ٿيڻ ڏيڻ: ڦير پيئون کائڻ - چڪر هڻڻ.
 ● ڏڙا ٿيڻ ۽ ڏڙا ٿيڻ: ٺ. [سن. دَرش = ڏسڻ].

نظر - ڏيکاءُ - جهلڪو - نظارو - چمڪو - نگاهه -

جاج - غور - لقاء - منظر - ڏيک - راءِ - سمجهه -

مٽ - ويچار - ملاحظو - خيال - مطلب - مراد -

منشأ، گجهارت جو هڪ قسم (جا) سگهو ڪا شئي

ڏسي ٺاهيندو آهي؛ مثلاً "لوھ - گهنڊي، عضوو -

ڪڙي" گهنڊي لڳي هئي ته ڪڙي ڪري وڃي

کاڌيءَ کي رسين ها. گجهارت - ٻرولي - منعهه.

- ڏڙا ٿيڻ ۽ ڏڙا ٿيڻ: ٺ. گجهارت جو هڪ قسم - ڏڙا.

● ڏڙا ٿيڻ ۽ ڏڙا ٿيڻ (ڪ): ذ. ڦيرڙيءَ جو سخت

ڳوڙهو يا گنڊو - ڏڙا.

- ڏڙا ٿيڻ ۽ ڏڙا ٿيڻ: ٺ. شڪ - گمان -

شبهه - انومان.

● ڏڙا ٿيڻ: مصدر. [سن. دَرش = ڏسڻ] ڏسڻ -

هڻڻ - ڏيکڻ - ٺهاري - نظارڻ.

● ڏڙا ٿيڻ ۽ ڏڙا ٿيڻ: ٺ. "زمان ماضي مطلق".

ٻيو - ٺهاريو - ڏيکيو - نظاريو - ٽڪيو.

- ڏمٽ هٽلن: ڏمٽ چوڏن يا ڳولڻ واسطي هلڻ.

● ڏڙا ٿيڻ: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● ڏڙا ٿيڻ ۽ ڏڙا ٿيڻ: (آواز) ٺ. ڪرين

۽ ريڻ وغيره کي هڪلڻ، ٻهراڻ يا

اٿارڻ جو.

● ڏڙا ٿيڻ: مصدر ڏهڻي پٿرڻ - زور سان پٿرڻ -

مٽهڻ تار ڪرڻ - پٿرڻ - دٻاڙڻ - ٽسڻ.

ڪنهن به شئي جو ٻوٽ يا وات بند ڪرڻ -

ٻنڄو ڏيڻ - ٻنڄڻ - ٻوڇ ڏيڻ - ليوڙو ڏيڻ - ڏڙو

ڏيڻ. ڪڏ ڪوئي منجهس بند ڪرڻ - زمين ۾

هورڻ - دفن ڪرڻ. (ه. ڏاڻا).

- ڏڙا ٿيڻ: مصدر. ڏاڍو پٿرڻ - ڪٽڻ ڪٽڻ

ٿيڻ - چڱيءَ طرح پٿرڻ.

● ڏڙو ۽ ڏڙا (ل): ذ. [سن. ڏانت]. ڪيه

يا تيل سان ڀريل دٻي جي ٿنگ کي بند ڪرڻ

جي ترڪيب (نوڙي جو چلو ٺاهي، سوراخ مٿان

رڪي مٿان ڪپڙي ٽڪر ڏيئي، ڪپڙي جي

مٿان سوراخ کي ڪٽڪ جي اٿي يا کپ سان ڀرن) -

ڪاٺ جو ٻوڇ - اڳوڻن جو ٻوڇ - ٻنڄو -

ٻٽو - ليوڙو، ميرڊنگ (هڪواز) جي ڪشڻ چڪڻ

يا سخت ڪرڻ لاءِ ڪاٺ جو گول ڊگهو ڳٽو.

ٺو ۽ گوء کي هڪ ٻئي سان گڏ ٻڌڻ واري هنڌ

تي اڳوڻن جو ڳٽو (ت). ڪوڙو انجام - گشو -

دِلا سو - فريب - پٽ - زٽ - ڪوڙو - ڦڙد -

پٽاڪ. (آواز) جانورن کي هڪلڻ مهل وات جو

آواز (ت). (صفت) ٿلهو - موٽو - ٿوٽو -

هيٺ پٿريو - سگهارو - جٻرو - ڄاڻو - ڦوي -

جنگ.

- ڏڙا ٿيڻ ۽ ڏڙا ٿيڻ: صفت، ڏڙو ڏيندڙ - گشائي -

ٻٽاڪي - زٽيلي. ڪوڙو - دغا باز - ٺڳ.

- ڏڙو ٻوڙي ۽ ڏڙا ٻوڙي (ت): ٺ.

ٻٽاڪ - ٺڳي - ڊاڙ. چالاڪي - ڪوڙو دِلا سو -

فريب.

- ڏڙو ڏيڻ: گشو هڻڻ - ڪوڙو دِلا سو ڏيڻ.

دغا ڪرڻ - فريب ڪرڻ - ٺڳي ڪرڻ. گهوڙي

- ڏٺو ٿيڻ: ٻڌرو ٿيڻ - ظاهر ٿيڻ. بدنام ٿيڻ.
لجي ٿيڻ - شرمندو ٿيڻ - ڦڪو ٿيڻ.
- ڏٺو ٿيڻ ۽ ڏٺو ٿيڻ (ت): ذ. صفت. واقف -
ڏٺل - وائينل - پسنيل.
- ڏٺو ڪرڻ: ظاهر ڪرڻ - ٻڌرو ڪرڻ.
(پن جي اڳيان) بي عزتو ڪرڻ - بدنام ڪرڻ -
ليرو سڪارو ڪرڻ - خراب خوار ڪرڻ - بي مانو
ڪرڻ - بچڙو ڪرڻ. شرمندو ڪرڻ - لجي ڪرڻ -
ڦڪو ڪرڻ.
- ڏٺو نه وٺڻ: ڪراحت اچڻ - نفرت ٿيڻ -
ڌڻ ڪار اچڻ.
- ڏٺو وائينو ڏٺا وائينو: ذ. صفت. ڏٺل وائينل.
ظاهري ظاهر ٿيڻ - ٻڌري پٽ - ڪليو ڪلايو -
علمي الانلان. سچاڻو ماڻهو - واقف ڪار.
- ڏٺي مسڪ ڳيڙهڻ: ڏسي وائسي هرج سهڻ -
عيب جهڙو ڪم برداشت ڪرڻ.
- ڏٺي ۽ ڏٺيئون: ٺ. اڳرين جي هڪ
بيماري - اگر يا اڳوڻي ۾ ٿيل ڦيرڦري.
- ڏٺپ ۽ ڏٺ: ذ. خاصيت. جنهنڪري ڪا
شيئي وڻي، جيئن: زور - طاقت - ست - جوهر -
ٻل - وقت. جيئن:
"ناه طاقت تاب تنهن جي ڏٺي بيٺا ڏٺپ"

- ڏٺو ٿيڻ: منجهند (پنهن) جي ماني
ڪاٺي ۽ آرام ڪرڻ - پنهرو ڪرڻ.
- ڏٺو ٿيڻ ۽ ڏٺو ٿيڻ (ت): ذ. ظرف. ڏکيو -
انهجو - ڏٺو ٿيڻ - تڪليف ۾.
- ڏٺو ٿيڻ ۽ ڏٺو ٿيڻ (ل): ٺ. خراب زمين -
پٽو ٿيڻ.
- ڏٺو ٿيڻ: مصدر. ڏيڻ ۾ اچڻ - ڏنو وڃڻ -
ڏيئي ڇڏڻ - ڏيڻ. ڏنو - ڏٺل.
- ڏٺو ٿيڻ ۽ ڏٺو ٿيڻ: ذ. صفت. [سن. در = خراب +
جن = چڻ، چڻيل، ماڻهو] خراب ماڻهو. جهيڙو
پيدا ڪندڙ - جهيڙو جا ڳاڻيدڙ - ڏٺو ٿيڻ -
چيڻا پور - اڻڦاڻي - بغاوتي - دشمن - ويري. نياڳو -
ڪمخت. ڏٺو.
- ڏٺو ٿيڻ ۽ ڏٺو ٿيڻ: ذ. صفت. [سن. ڏٺو ٿيڻ =
خراب ماڻهو] ويري - دشمن. جيئن:
"چندن چور ڪريندي رتو مٿه ڪهاڙي
سچڻ ڏٺو ٿيڻ نه ٿي جي رهي سڙواري"
(شاهه ڪريم).
(ضد. سچڻ ۽ سچڻ).
- ڏٺو ٿيڻ ۽ ڏٺو ٿيڻ: قرض - لهڻ.
- ڏٺو ٿيڻ: قرض ادا ٿيڻ - قرض لهڻ.
- ڏٺو ٿيڻ: مصدر. [ڏٺو ٿيڻ: ڏٺو ٿيڻ. سن
ڏٺو ٿيڻ: ڏٺو ٿيڻ. ساڙڻ]. ساڙڻ - ڪاٺي - پچڻ -
جڪڻ. ساڙي ۾ ساڙڻ - حسد ۾ پچڻ - اڀر ڪا
۾ پچڻ - ريس ڪرڻ - تسليو ڪرڻ. ٻوسيرڻ -
پچيرڻ - اڀر ڪڍڻ - ريسجڻ. تڪليف ۾ اچڻ -
ڏک ڏسڻ - رائج ٿيڻ - پيو هجڻ - ستائجڻ -
ڏکيو ٿيڻ. تنگ ٿيڻ - بيزار ٿيڻ - خفي ٿيڻ -
هڙڪڻ - ڪوڪڻ - ڪوڪڻ - ڪوڪڻ - ڪوڪڻ -
رڳڙجڻ - گهيجڻ - گسڻ - ڪاڇڻ. چيٽ پوڻ.
- ڏٺو ٿيڻ ۽ ڏٺو ٿيڻ: ذ. پچ - ساڙ - سوز - جل -
ڪار. جاڙ - ڏک - درد - غم. جيئن:
"هڪ سڪ نه ساريم رتيون پيو ڏکيس
ڏيرن ڏٺو ٿيڻ."
- ڏٺو ٿيڻ ۽ ڏٺو ٿيڻ: ذ. صفت. ڏکيل - ڏکارو -
ڪهڙيل - مصيبت زد - رنجيدو.

- ڏٺو ٿيڻ: ٻڌرو ٿيڻ - ظاهر ٿيڻ. بدنام ٿيڻ.
لجي ٿيڻ - شرمندو ٿيڻ - ڦڪو ٿيڻ.
- ڏٺو ٿيڻ ۽ ڏٺو ٿيڻ (ت): ذ. صفت. واقف -
ڏٺل - وائينل - پسنيل.
- ڏٺو ڪرڻ: ظاهر ڪرڻ - ٻڌرو ڪرڻ.
(پن جي اڳيان) بي عزتو ڪرڻ - بدنام ڪرڻ -
ليرو سڪارو ڪرڻ - خراب خوار ڪرڻ - بي مانو
ڪرڻ - بچڙو ڪرڻ. شرمندو ڪرڻ - لجي ڪرڻ -
ڦڪو ڪرڻ.
- ڏٺو نه وٺڻ: ڪراحت اچڻ - نفرت ٿيڻ -
ڌڻ ڪار اچڻ.
- ڏٺو وائينو ڏٺا وائينو: ذ. صفت. ڏٺل وائينل.
ظاهري ظاهر ٿيڻ - ٻڌري پٽ - ڪليو ڪلايو -
علمي الانلان. سچاڻو ماڻهو - واقف ڪار.
- ڏٺي مسڪ ڳيڙهڻ: ڏسي وائسي هرج سهڻ -
عيب جهڙو ڪم برداشت ڪرڻ.
- ڏٺي ۽ ڏٺيئون: ٺ. اڳرين جي هڪ
بيماري - اگر يا اڳوڻي ۾ ٿيل ڦيرڦري.
- ڏٺپ ۽ ڏٺ: ذ. خاصيت. جنهنڪري ڪا
شيئي وڻي، جيئن: زور - طاقت - ست - جوهر -
ٻل - وقت. جيئن:
"ناه طاقت تاب تنهن جي ڏٺي بيٺا ڏٺپ"

• ڏجهو ڏجهو: ڏک - درد - رنج - عذاب -
تڪليف. جيئن:

"جَتَ ڏيرَ ڏيئي ويا مٺيءَ کي ڏجهو."
(بيڪس)

• ڏجهو ڏسڻ: تڪليف ڏسڻ - ڏکڻ ۾ گذارڻ.
• ڏجهو ڏيڻ: دل کي ساڙڻ. دل کي گهاٽ
ڪرڻ - صدمو رسائڻ. ڏک ڏيڻ - تڪليف ڏيڻ -
آزارڻ - ستائڻ - مور ڏيڻ - ڪڪ ڪرڻ - ايڏائڻ -
تنگ ڪرڻ. جهيندڙي پائڻ - چموتو وڃهڻ -
چپوٽ ڏيڻ.

• ڏڄو ڏڄا (ت): ڏ. ڏڪار - آٿاڪ.

• ڏڄر: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

• ڏڄر ڏڄر (ل): ڏ. ڏ. صفت. [سن. ڏر] =
خراب + چر = هان [خراب هلت وارو - اڀلڻي
هلت وارو - بي آر ڪانو - بند لچو - بد افعال - بدتميز.
بيوقوف - مسخرو - چرچائي - مسخرو. جوڪر.
• ڏڄر ڏڄر: ڏ. ڏ. صفت. [سن. ڏر] =
ڏر = گهٽ + چر = چرڻ. [چرڻ]. چڱيءَ طرح نه.
چرندڙ جانور - ٿور - چرو - ٿور ڪاٺڪ. (ضد).
سچر ڏڄر. گهوڙن جو اصطلاح. ٿورو
ڪاياڪ (گهوڙو) منچر (گهوڙو).

• ڏڄڪو ڏڄڪا (ل): ڏ. [ه. ڏڄڪو]
اڀو ساه - لموڏو - ڏيڏو - هيچڪو - چيڪي -
آپساهي - ڏڄڪو - ٺلهو. لقمان - زيان.
• ڏڄڻ (ت): مصدر. تڪڙو تڪڙو ڪائڻ -
هيچ مان ڪائڻ.

• ڏڄي ڪائڻ: هيچ ڪري ڪائڻ.

• ڏڄو ڏڄا: ڏ. فساد - گوڙ - گهمسان - لُڙ -
وڳوڙ. آزار - ويڙيل - مصيبت - ڪُٽ - سچر.

• ڏڄي جي مهل: ڏ. ڪُٽ - يا مچر ۽
ٻين جيتن جي جالورن کي ڪائڻ جو وقت -
سانجهي.

• ڏڄو پرن: ڏوڪهي بند ڪرڻ - ڏوڪڻ -
ڏيڻ - ڦسڻ - گهوچيڻ.

• ڏڄاڻيو (ت): ڏ. هولي ڪاٺو ڏسمي جي
ڏينهن وارو اڀڪاٺو - ڏسليو.

• ڏمڙ ڏمڙون (ت): ڏ. ڏ. چمڙي جي
هڪ بيماري - ڏڍ - ڏڍ. ڏڙي - ڏڙي.

• ڏمڙ ڏمڙون: ڏ. ڏ. صفت. اڻپوري - آشد -
ناجائز - بيچاء - اڻ سهايندڙ. نادميت - اڻ صحيح -
آڪاريه - پلائي. آبي - اولڙي - آلي.

• ڏمڙ ڏمڙ: ڏ. [پرا. ڏمڙ. سن. ڏم] =
ڏمڙ. [وڙيل - ڪير - وڙيل مڪن ڪڍيل
ڏوڙو - لسي - مهي - جهڻ - چاچ. ڇايل ڪير -
ڏوڙو - ڏهي - ڏهي.

• ڏمڙ پون: ڏيگي يا ٻڪري جو ڦرجڻ.
• ڏمڙ ڦوڪهي ڪنائڻ: حد ڪان زياده احتياط
ڪرڻ.

• ڏمڙ ڏمڙ: (لجيءَ جو) آڏو - سڪل
اڌ ڪارڪ - ڏڙ. ڏڙ - ڏڙو - سڙيل - جيليل.
مٿو - بيحال - ڏکي - دل شڪستو - ڏڙو.

• ڏمڙ پترا ڪرڻ: ڪنهن جا ٻول پترا
ڪرڻ - ڪوڙ ظاهر ڪرڻ - ڏوهه يا عيب پترا
ڪرڻ - عيب جوئي ڪرڻ.

• ڏمڙ (ڪ): اسم خاص. هڪ ذات جو
نالو.

• ڏمڙ: ڏ. ٻوٽي جو هڪ قسم.

• ڏمڙ ڏمڙ: ڏ. ڏڙو پڳل - پورو -
پُڪو - ٽڪر - ڏڙ. ڏڙ.

• ڏمڙي: ڏ. چئن يا ستون جون رڌل
ڦريون - مٿي - چپ - چٽي - پڳي.

• ڏمڙ ڏمڙ: ڏ. ڏ. صفت. [سن. ڏمڙ]
ڏک ڏنل - ڏڪيل - ڏڙو.

• ڏمڙ ڏمڙ: ڏ. ڏ. صفت. [سن. ڏمڙ] =
ڏمڙ ڏمڙ - ڏمڙيل - پيڙي غريب ڪيل -
ڪنگال.

• ڏمڙ ڏمڙ: ڏ. ڏ. صفت. مارييل - ستايل -
ڏڪيل - آزاريل - ڪشمت ڏنل - رنجائيل -
دمڪي - ستم زد - پيڙيل - ڏمڙ. ڏمڙ -
ساڙي ڪاڌو - ڀڙڪاڻو - ريسارو. اڌ پڪل ڏمڙ.

• ڏمڙ پوٽر (ت): اڏوگاڙو پڪل فصل -
ڪچو فصل.

● ڏمڙو ۽ ڏمڙا: ذ. صفت. [سن. ڏمڙه = ڏهڻ]
 "ڏمڙه" مصدر جو اسم مفعول - ڪير ڪڍيل -
 ڪير نچوئيل - ڏمڙل.

● ڏمڙو ڪير ٽنهن: نه پوڻ: گذريل وقت
 جو وري موٽي نه اچڻ - ساڳي حالت ۾ وري
 موٽي نه اچڻ - ساڳي حالت ۾ وري موٽي نه سگهڻ.

● ڏمڙو ۽ ڏمڙو: ذ. صفت. [پرا. ڊڙ. سن.
 ڏمڙا - اور] ڏمڙل - سڙيل - مٽل - رنجيده -
 سٽيل - مصيبت زد. آڌ رڌو - آڌر پڪو - آڌ
 ڪڇي - آڌر پڪي رڌل - جوار يا باجهري -
 ڏمڙو - ڪوهر.

● ڏمڙي: ٺ. ڏمڙي جو هڪ قسم (سنهڙا ٻن
 جن مان ڪير نڪري) - ڪيرول (ت).

● ڏمڙو ۽ ڏمڙو: ذ. صفت. [ف. ڊڙ = مڙون]
 بي علم - اڻ پڙهيل - جاهل. اڻ ڄاڻ - بي سمجه -
 آناڙي - بي وقوف - لادان - مور ڪٽ - ڇٽ - ڇڏو -
 ڇڏال - ڇٽ - مڙم - موڳو - موڳست - موڳن -
 موڳت - ٺٽ - پوڏو - پيسون - سڀڪڙاٽ.

● ڏمڙي ۽ ڏمڙي: ٺ. ڏمڙي جو هڪ قسم - مور ڪٽائي -
 لادائي - ڇٽائي - ڪندڙ ڏمڙي.

● ڏمڙو ۽ ڏمڙو: (ت): ذ. صفت. ڪچو - تمام ڪچو -
 آپڪو - اڻ رسيل.

● ڏمڙي ۽ ڏمڙي: ٺ. ڏمڙي جو هڪ قسم - ڪچائي.

● ڏمڙو: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● ڏمڙو ۽ ڏمڙو: ذ. ڇمڙي جي بيماريءَ جو
 هڪ قسم - ڏيڻ - ڇاهاڪو - ڊڙو - سڙو - ڊڙو -
 ميتالگ. سنگ ۾ اڌ ڪچو اڌ پڪو اڌ - اڌ
 رڌل ڪچو اڌ - ڏمڙو - پڪو مڙس - آڏوٽ.

● ڏمڙو ڏيڻ (ت). ڪٽ ڪٽيو لائون (ل).

● ڏمڙو ڏيڻ: سنڱن ۾ ان جو اڌو ڪاٻرو
 ٻڄڻ (ت).

● ڏمڙو ڏيڻ: مصدر. ڇاهاڪي جي بيماري ٿيڻ -
 ڇاهاڪي ڇڻ - ڊڙجڻ - سڙجڻ.

● ڏمڙو ڏيڻ: مصدر. [سن. ڏمڙو: ڊڙو ڊڙو =
 ٽڪر ٽڪر ڪرڻ]. ڪنهن شئي کي اڌ ڪارو
 ڪيڻ - اڌو ڪيڻ - ڏمڙو ڪرڻ - ڏمڙو ڪرڻ -

ڏمڙو - پورڻ - پڪا ڪرڻ - ڏمڙو ڏيڻ -
 ڪرڻ - ٽڪر ڪرڻ - زمين کي سادي طرح سڌو
 ڪرڻ - سنوارڻ.

● ڏمڙو ۽ ڏمڙو: ذ. صفت. اڌو ڪارو ڪيڻ -
 اڌو ڪارو ڪيڻ - ٽلهو ڪيڻ - ڏمڙو ڏيڻ (ڏ)
 آڌ ڏيڻ - ڪچو اڌ (ت). ڏمڙو - ڏمڙو -
 ٽڪر - پور - ڏمڙو - پڪو - ڏمڙو - چورو.

● ڏمڙو ڪرڻ: اڌو ڪاٻرو ڪيڻ - ٽلهو ڪيڻ -
 ڏمڙو.

● ڏمڙو ڏمڙا: ذ. ڪوڙي دعويٰ - دولا -
 ڪوڙي تهمت - ڏمڙو - ٺڳي - چالاڪي.

● ڏمڙو ڏمڙو: ڪوڙا ٺاهه ٺاهڻ - ڏمڙو ٻڌڻ.

● ڏمڙو ڏمڙو: ذ. دهمان ڊڙو - رعب قاب -
 هائو هائو - هاها هائو.

● ڏمڙو ڏمڙو ڪرڻ: هاڙو هائو ڪرڻ -
 دهمان ڪرڻ.

● ڏمڙو ۽ ڏمڙو (ت): ذ. صفت. ڪوڙو
 دعويٰ دار - ڏمڙي.

● ڏمڙو ۽ ڏمڙا (ت): ذ. ڪيرو. شل.

● ڏمڙو ۽ ڏمڙو: ٺ. [سن. ڏمڙو]. ڇمڙي.

● ڏمڙو ۽ ڏمڙو جو هڪ قسم - ڏيڻ.

● ڏمڙو ۽ ڏمڙو (ت): ذ. ڏيڻ.

● ڏيڻ: ٺ. [سن. ڏمڙو = ڏيڻ]. ڇمڙي جي

بيماريءَ جو هڪ قسم - خارشي مٽو.

● ڏيڻ: ذ. [سن. ڏمڙو = دلاسو]. آسرو - آڌار -

ٽڪيو - دلاسو - دلچاء - پروسو - پرجهاو -

سهارو - جهلو - ٽپڪ - ٽپيو - ٽوٽي - ٽپستي -

پرو - ٽل - ٽاري - دم - مدد - اميد - توڪل -

سٺائيتا - همراهي - حمايت - ٺٺ - ٺٺيرائي -

واهر - ٺڪ - لڇ - بنياد. ڏاڍائي - همت.

تسلي - آٿت.

● ڏمڙو ڏيڻ: اميد هئڻ - آسرو هئڻ - احسان جي

توقع هئڻ - مهرباني ۽ مروعت نظر اچڻ.

● ڏيڻ ڏيڻ: تسلي ڏيڻ - دلاسو ڏيڻ - دلداري

ڏيڻ - آسرو ڏيڻ - آٿت ڏيڻ - مدد ڪرڻ جو آسرو

ڏيڻ. همت افزائي ڪرڻ.

ڏک - رنج - سور - غم - اهنج - ايڏاءُ. سوڙه - تنگي - مشڪلات - لاچارِي. اِنلا س - بد قسمتي - نڀاڳ - بد نصيبي - پريشاني - ڏولاڻو - شامت - ڪمبختي. پڇو - خوف - ڊپ - ڊچ. ڏمڪار - ڪال - قحط. سهڪي - ٽڪ.

- دُورَت پَوَن : قدرتی کا تکلیف پون۔
 قحط پون - ذکار پون - آفت سماوی نازل تین۔
 - دُورَت دُوس : ذک و ذاکڑو - رنج و غم -
 دُک دُرد۔

- دھرم تو لائو وچن: دھکار هليو وچن۔
 دھکار ٿين۔ هر جاء آسودگي ٿين۔ سڀ دھڪ
 درود دفع ٿين۔ ظلم ۽ فتنو فساد نه رهن۔
 هر جاء عدل ۽ انصاف ٿين۔

— دُورَت دُورَ: ذ. آهَنج آفُون — دُورَتُون — دُورَت.

— دُورَتِ دُورَتِ (ت): ذک دُورَتِ۔ ظلم کرڻ
یا پھچائڻ۔ آنداءِ رسائڻ۔ رنج ڏيڻ۔

ۛ ڌمڙت ۛ لَهَمَ: ڏولاڻو لهڻ۔ آفت دفع ٿيڻ۔
ۛ ڌمڙت ۛ نِڪَرڻ: پڻ نڪرڻ۔ مصيبت نڪرڻ۔

ذمکار و جیٹ .

● ذمّرت و ذمّرت (ك): ذ. ذسو "ذمرت".

● **ذَرَجَتِي** : مصدر. [سن. دَرَجَ = ذَرَجَ] **جَنبِ** یا **جَنبِيءِ** مَرَّ آنَّ جو اَذَرَّ اَذَرَّ تَیْبَ یا تَیْبِ لَیْبِ - ذَرَا ذَرَا تَیْبِ - چُورَو تَیْبِ - پُورِ پُورِ کُوتَیْبِ. تکلیف مَرَّ اچنی.

● ذَرَّزَ: اسم خاص. تعلقی شہداد پور ہر ۷۷
دیہ جو نالو۔

● دَرَزَم ۽ دُرَزَر : ذ. [من. دَرَم = چیرٹ] زمین
حو چیرم۔ قورم۔ دارم۔ قازم۔ شگافم۔ دُرَز-

تنگ۔ سوراخ۔ ڪنهن جييتَ يا سُڙهي جڳي
رهن جو سوراخ، جهنگلي جانور جي رهڻ جي ڪڏ۔

چُر۔ ڈر۔ کد۔ ذ۔ صفت۔ گھٹو کا ٹینڈر۔
پیتیر۔ پیتو (ت)۔

● ڌڙڙڪو ڌڙڙڪا (ت): (آواز) نڪ ۽ وات جي مدد سان هڪ خاص قسم جو آواز۔

رَتَّكَو.

● ٲمڊرر: ذ. ٲوٲي جو هڪ قسم.

● ذَرِّمَ ذَرَّ يَا ذَرِّمُونَ: ذ. ث. [من. درَّ =

چيرڻ [جيتن ۽ سرجتن وغيره جي رهڻ جو
ڌڙو - تنگ - سوراخ - پير - پرگهل - ڏور -

سَلُ - چپيد - قوت - چير - ڌار - قور. ڪنهن
جهنگلي جانور جي رهڻ جو ڪوئيَل هئڻ - گذر

جي رهڻ جي جاءِ - چُر - غارَ. اُن ڏوڻ جي حالت.
 ”گيدوڙ کي گيتي پوي، ڏَرِه وڃي لڪي“.

۔۔ (پہا کو)۔

— ذَرّ تہی شینہن ہجین : پنہنجی گھر اندر
ڈاڍو هئڻ.

۱۔ ذَرِاجَتَا کَرْنُ: ذَرِجُنْ چَرُنْ (اُن)
چُنْدَ قَوَکَ کَرُنْ۔ وائِرُنْ۔

— ذَرِّ قَرْنِ كَرْنُ: اَذْوِ اَبْتُو كَرْنِ۔

جھڑو تھڑو کم کرن۔

• ذَرْمٌ وَ ذَرٌّ : ذ. [پرا. دَر. سن. دَرَهْمٌ =

دپ [د چ - د پ - پو - خوف - سنبه کوچ - هوبت -

ھیراس - حیشمت - تابہ - آد کو - اندیشو - خورو .

[سن. دڪر = چيرون] ڪپڙي جي ٿان يا ٽاڪي

مان داریل ذکر. جیٹن "بہ دري چادر،

نه دري چادر وغيره". ڪپڙي جو بر-عرض -

ويڪرڻ جي ڀر ۾ لاءِ ڪپڙي جو ٽڪر.

تو کہتا ہے کہ میں نے تو اس کو دیکھا ہے۔

ملائے۔

ہمارے ڈرامے ڈرامہ : ڈاکٹر و ڈکٹ - تکلیف حیات

”جڈی ڈک ڈراچ، هن پر موا ماٹھین“

(خان زئی)۔

- ذمراچو ۽ ذمراچا : ذ. صفت. ذکویل - ستايل.

● ذَرَّائِيں: مصدر. [سن. ذَرَّ=چروٹ] ذَرَّوٹ۔

جو ڪم ٻئي کان ڪرائڻ. اناج ٿلهو پيهائڻ۔

چانور یا دیکے جو ڈریو کرائیں۔ ڈارو کرائیں۔

چیرائیں۔ قوڑائیں (کٹاں وغیرہ)۔ بپ ڈیارں۔

ہیسائٹ - بیچارٹ .

● ذمّرت ۛ ذمّرت : ذ. [من. ذمّرت] . معصیت۔

اپدا - اوت - هچا - غضب - نکلیف - دقت -

● ڌرڙن: مصدر. ڌرڙڻ - ڌوڻ لائڻ ۾ اچڻ - رڻڻ - خراب ٿيڻ - دوبر ٿيڻ - ڌڪا کائڻ - ديس ڇڏڻ - برديس وڃڻ. ڪيري پوڻ - آيرو ٿيڻ - ٺهڻ (ل). جيئن:

”ڊگي ڌرڙدي وڃي پر چڙهي ڪانه ٿي.“
 بار جو هڪ پاسي لٽڻ - ڌرڻ - نيمڻ - جهڪڻ (ت).
 ● ڌرڙڻو گهوڙو (ت). مڪڙ جو هڪ قسم - ڊگهين ٽنگن سان مڪڙ (جو ويهندو آهي ته ٻيو لڏندو آهي) - بيبيءَ جو گهوڙو (پر چوندو آهي).
 ● ڌرڙي ڌرڙي ڌرڙي (ل): ٿ. [سن. ڌرڙ = ڌرڙڻ] ڌرڙڻ. رانپاڙ جو آواز - شور - گوڙ - پيهه - ڌوڙيو - وسڪارو - ٽهڪو. جيئن:

”گارڙين جي ڌرڙي پي پي.“
 ● ڌرڙو ڌرڙا: ڌ. [سن. ڌرڙ = ڌرڙڻ] زمين ۾ کوٽيل وڏو ٽنگ - سل - سوراخ - پور - ڌرڙو - ڌوڻي وغيره کوڙڻ لاءِ زمين ۾ کوٽيل سوراخ - کوڙ - ڪڏو - ڪڏو - ڪڏو. ڌ. صفت. گهڻو کائيندڙ - گهڻ کائڻو - پيوڙي - پيوڙي - پيوڙو - هڃي - طافيلي.

● ڌرڙا ڌرڙن: اکين ۾ ڪڏون ٿيڻ - اکين جو اندر پيهي وڃڻ. طاقت ۾ گهٽجي وڃڻ - آيرو ٿيڻ - لهي وڃڻ - هٽڪو ٿي پوڻ - گيري وڃڻ - لهڻ - ڊرڪڻ - ڊلڪڻ - ضعيف ٿيڻ - ٺٽل ٿيڻ - ناستو ٿيڻ - سسي وڃڻ - ڪمزور ٿيڻ.
 ● ڌرڙه ڌرڙه ڌرڙهون: ٿ. [سن. ڌرڙ = ڌرڙڻ] ڪڏ - پاڏ.

● ڌرڙهه ڌرڙهه: ڌرڙهون: ڌ. ٿ. خدا کي ڪنهن ظالم بابت ڪيل عرض - فرياد - دائهن - ڪوڪ - انصاف جي تقاضا - آهه - پٽ - پاراڻو - نتيجا - مناجات.
 ● ڌرڙهائين: مصدر. وڻج ٿيڻ - ناراض ٿيڻ - ناخوش ٿيڻ.

● ڌرڙي ڌرڙي ڌرڙي: ٿ. [سن. ڌرڙ = ڌرڙڻ] پڪي جو هڪڙو پٿر - پڪي جو هڪ پاسو (ل). چير - يا ڪيڙ جو لام وارو پاسو (ڪ). تنڊي جو ٽڪر - چير - تنڊو (ل). ڪڙي جي ڊگهي

● ڌرڙي جا گير: اسم خاص. تعلقي ديري محبت ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● ڌرڙسن ڌرڙسن (ت): ڌ. [ه. ڌرڙسن]. ڌيڪائي - ڌرڙسن - ڌرڙسن.

● ڌرڙڪلي ڌرڙڪليون (ت): ٿ. جهنگي - ڪنگي.

● ڌرڙڪن (ت): مصدر. [سن. ڌرڙ = چيرڻ] ڦاٽي پوڻ - ڌرڙي پوڻ - چيرجي پوڻ.

● ڌرڙڪي پوڻ: ڦاٽي پوڻ - چيرجي پوڻ - ڌرڙي پوڻ - ڌرڙڪن.

● ڌرڙڪو ڌرڙڪا (ت): ڌ. پڪيءَ جو هڪ قسم.

● ڌرڙگهڻ: مصدر. ڌرڙو ٿيڻ - گهرڻ - آيرو ٿيڻ - ڪيڙن ٿيڻ - پوڻو پوڻ - ڪيڙنگ ٿيڻ - مڪري ڪائي ٿيڻ - ضعيف ٿي وڃڻ - نيرٺل ٿيڻ.

● ڌرڙم: ڌ. گهٽسي - ڪپت - خف - ڪيچ. ڪرڪو - ڪينجه - ڪرڪر - ڪيل ڪيل. ڌڪ - ٽڪلف - سختي - نفرت - ناراضو - ناخوشي - آڀر نيسما - ارهائي - وڻج - بيچلي - ناراضگي - لاچاري. ڪاوڙ - غصو - چوڙ.

● ڌرڙمائي: مصدر. خفي ٿيڻ - ڪڪ ٿيڻ - ڪرڪڻ - جهڻ جهڻ ڪرڻ - ڪپت ڪرڻ. ناراض ٿيڻ - ناخوش ٿيڻ - وڻج ٿيڻ - آرهو ٿيڻ - بي مزي ٿيڻ. ننهن ڪرڻ - نٿائڻ - ڪٽائڻ - الڪار ڪرڻ (ت). ڌمرڇڻ - ڪاوڙجڻ.

● ڌرڙمائيڻ: مصدر. ”ڌرڙمائي“ مان فعل مجهول. رنجيده ٿيڻ - ڌمڪارو ٿيڻ.

● ڌرڙن: مصدر. [من. ڌرڙ = ڌرڙڻ. پرا. ڌرڙن. ڌرڙن. ڌرڙن ڌرڙن ڌرڙن] ڌرڙن ڌرڙن ڌرڙن (الاج وغيره) ڌرڙو ڪرڻ - ڌارو ڪرڻ. اڌو اڌ ڪرڻ - ڀاڱو ڪرڻ - ڀاڱو ڪرڻ. ڌرڙن ڌرڙن ڌرڙن. ڌرڙن ڌرڙن ڌرڙن. چيرڇڻ. زور سان وڻڻ - وڻڻو ڪرڻ - ڪوڪڻ - رانپاڙ ڪرڻ. [سن. ڌرڙ = ڌرڙم] خوف ڪرڻ - ڊچڻ - ڊپ ڪرڻ - خطرو ڪرڻ. گهڻو کائڻ - ڌرڙهڻ. سٺين (گجھارت).

● ڌڙس (ت): صفت. [سن. ڌڙسن: ف. ڌه = ڌڙه] ڌڙه - ڌه.

● ڌڙس: ٿ. پتو - نشان - پڌائڻ جي حالت. - ڌڙس ڪرڻ: پڌائڻ - اشارو ڪرڻ؛

● ڌڙس ۽ ڌڙس: ڌ. (سن. ڌڙس = ڌڙس). نشان - پار - پتو - نشاني - اشارو. خبر - اطلاع. سُونَهڻ - سُونَهڻ - سُونَهڻ - سُونَهڻ - هدايت - ڌڙهائي - سُونَهڻ - مام - آهيڇ.

- ڌڙس پڌائڻ: نشان پڌائڻ - پتو ڏيڻ. - ڌڙس پتو ۽ ڌڙس پتو: ڌ. پار پتو - خبرچار - سُونَهڻ سماءُ - سُونَهڻ - ڄاڻ - نشان.

- ڌڙس پتو ڏيڻ: خبر ڏيڻ - نشان پڌائڻ. - ڌڙس ڪرڻ ڪڍائڻ: پار پتو ڪڍائڻ - خبر چار وٺڻ - سُونَهڻ سماءُ لهڻ - حال احوال وٺڻ - نشان پڄڻ.

● ڌڙس ۽ ڌڙسون: ڌڙسيئون: ٿ. [سن. ڌڙس ڪڍڻ = ڌڙس ڪڍڻ] طرف - پاسو - جهيٽ - ڌڙس - سُونَهڻ - پنهيلو - ڌڙسا - سُونَهڻ. (چار ڌڙسيئون: آتس، ڌڙس، اوڀر، اولهه). ڌڙ - پار. حاشيو. قطب نما جي طرف ڏيکاريندڙ سُونَهڻي. ڌڙهه - سُونَهڻ.

● ڌڙسا ۽ ڌڙسائون: ٿ. ڌڙس. - ڌڙس ڪاري ڪرڻ: ڌڙهه يا سُونَهڻ ڪري بدنام ڪرڻ.

- ڌڙس ڪاٺي ڪرڻ: ڪارپٽ وڃائڻ - اعتبار وڃائڻ - قرض کڻي پڄڻ - پاڻ کي گيلارو ڪرڻ - بدنام ڪرڻ.

● ڌڙسا ۽ ڌڙسائون: ٿ. [سن. ڌڙسا = حالت]. حال - حالت - صورت - سبب - نمونو. درجو قسمت - نصيب - پاڳڻ - طالع - تارو - نيڪت.

● ڌڙسائو (ت): اسم خاص. هڪ ڌڙ جو نالو. ● ڌڙا سُول ۽ ڌڙا سُول: ڌ. [هم. ڌڙا سُول] آسمان جا خاص نشان، جي جنهن طرف هجن انهي طرف سفر ڪرڻ نه گهرجي (اهل نجوم جي چوڻ موجب هن جو اثر روزانو لَوَ گهڙيئون ٿي ڪلاڪ ۽ ٽيهه منٽ سج لهڻ وقت رهي ٿو.

پتي - ڌڙ - ڌڙا. جيئن "چوڌري (سَنَ وغيره)". جبل جي گهاري ۾ وٽ. جيئن:

"اڳيان سجهي سخت ٿي ڏولگر ڏاه ڌڙي" (خان زئي).

زمين جي ٽڪري (ت). ڪنوار کي شاديءَ تائين گوشه نشين ڪرڻ واري رسم - وٽاهه (ت). گهوڙي جي سَنَجن مان هڪ سَنَج - ٽڙي - تَل (ت).

- ڌڙي ڌوٽو (ت): ڌ. راند جو هڪ قسم.

● ڌڙيو ۽ ڌڙيا: ڌ. [سن. ڌڙ = ڌڙڻ] ڌڙيل (ڪچو يا ڪو) - ڌڙيل (آناج) - ڌڙو. ڌڙيل ڪڻڪ جو رڌل پيٽ - ڌڙو.

● ڌڙ ۽ ڌڙون (ت): ٿ. [سن. ڌڙ = ڌڙڻ] ڪٽي جي ويهڻ يا رهڻ جو هنڌ - ڌڙ.

● ڌڙو ۽ ڌڙا (ڪ. ڪ): ڌ. ڪپنوڙو - ڪپنهوڙو - بال - ڌڙو.

● ڌڙهه ۽ ڌڙهه: ڌ. ڪپنو - غير آباد زمين.

● ڌڙهن: مصدر. چڪو هئڻ - ڌڙهڻ.

ڪاٺ - ايڏا رسائڻ. گوڙ ڪرڻ - هل ڪرڻ.

- ڌڙهه ڌڙهه: ٿ. گوڙ شور - هل. جيئن:

"ڪهڙي کڻي ڌڙهه ڌڙهه ڪئي اٿو".

- ڌڙهه ڌڙهه ڪري روئڻ: زار زار روئڻ - گهٽا گوڙها وڙهائڻ.

● ڌڙو هو ۽ ڌڙو ها: ڌ. ڪپنهوڙو - ڪپنوڙو - ڪپنهون - ڪپنون - ڪپنڊ - بال - ڌڙو.

- ڌڙو هي راند: ٿ. بال راند - ڪپنهوڙي راند.

● ڌڙهي ۽ ڌڙهيئون: ٿ. ڪاوڙ مان ڪيل هڪل - ڌڙڪو - تاب - چنڊ - ڌڙڪي - ڌڙ - ڳالهه - ڌڙال - تابش - هڏي - چڙپ - پيڪي.

تَل جو هڪ قسم (ل). سونارن جو هڪ اوزار -

لَتَ جي ساريءَ جو ٽپو (ت).

- ڌڙهيئون ڌڙين: ڌڙڪا ڌڙين - ڌڙڪيون ڌڙين.

● ڌڙي ۽ ڌڙيون (ت): ٿ. ڊوڙ - ڪاهه - رُوڙ - چوهه - آتَر - هٿان.

- ڌڙي ڪرڻ: ڊوڙ ڪرڻ - ڪاهه ڪرڻ.

- ڌڙي ڌوٽو: راند جو هڪ قسم.

ڏسڻ ڏيڻ - نشان ڏسڻ - پار ٻڌائڻ - اشارو ڪرڻ - سونهڻپ ڪرڻ - ٻڌائڻ - اطلاع ڪرڻ - رستو ڏيکارڻ - دَڳ لائڻ - طرف ڏيکارڻ - ظاهر ڪرڻ - پترو ڪرڻ - ٻڌائڻ - چوڻ - سڃي ڪرڻ - هدايت ڪرڻ.

● ڏَسِي ۽ ڏَسِيُون: ٺ. ڏَسُ ڏيندڙ - ڏيکاريندڙ - نشان ڏانهن اشارو ڪندڙ. هت جي آگرين مان آڳوڻي جي ڀرسان پهريون نمبر آگر - شهادت واري آگر - شاهد آگر - پٺو تري آگر. ● ڏَسڻ: مصدر. [سن. دَرش = ڏسڻ] نهارڻ - نظر ڪرڻ - پَسَن - ڇاڇڻ - تپاسين - ويڪڻ - وائيسَن - تنگين - پاسين - وڇڻ - جوڇڻ. ديدار ڪرڻ. سمجهڻ. ميلڻ - ملاقات ڪرڻ. معلوم ڪرڻ. آزمائڻ.

● ڏَسَڻُ جو تَوَهْمُ هُئڻ: ظاهري هڪڙو ۽ اندر ۾ ٻيو هئڻ - فقط ٻاهرين ڏيکارڻ وارو هئڻ - سُهڻن ۾ موچارو اندر ۾ ڪارو هئڻ.

● ڏَسِيُو ۽ ڏَسِيَا: ڏ. صفت. ڏسندڙ - ڇاڇيندڙ - تڪيندڙ. ڏسڻ جهڙو - سهڻو - زيبائتو - پوشيدو. سمجهو - ٻارڪو - سالم عقل. لائق - وڙائتو - آڇت - شايان - شائستو - فضيلت ڀريو - ڏَسُو وائسُو - اشراف - ڪيلسڪ.

● ڏَسَن وائيسَن: ڇاڇڻ جوڇڻ - ڇاڇي جوڇي ڏسڻ - نهارڻ. غور ڪرڻ - خيال ڪرڻ - ويچار ڪرڻ - سمجهڻ - سهي ڪرڻ - معلوم ڪرڻ - پڪ ڪرڻ. ملاقات ڪرڻ.

● ڏَسِيُو تَنِيُو ۽ ڏَسِيَا تَنِيَا: ڏ. نشاني لاءِ ڪوڙيل پٿر.

● ڏَسِيُو وائيسِيُو ۽ ڏَسِيَا وائيسِيَا: ڏ. صفت. هر رول ميلڻ وارو - چمگي طرح وائف ڪار - سڃاڻل - گاهيل - مائل.

● ڏَسِيُو وائيسِيُو هُئڻ: سڃاڻل هُئڻ. فضيلت وارو هئڻ.

● ڏَسِي ۽ ڏَسِيُون: ٺ. ڏسڻ جو ڪم - نظر - ڏک - ڇاڇ - صورت - شڪل.

● ڏِسي رَهڻ: انتقام وٺڻ - بدلو يا عوض وٺڻ.

الهي ۽ حالت ۾ اهو جنهن طرف هجي، انهيءَ طرف سفر ڪرڻ باعث نقصان آهي. جيڪڏهن ڪا به طرف هجي ته پرواهه نه آهي. پٺيان هجڻ نهايت مناسب آهي. ليڪن سامهون ۽ ساڄي هٿ تي منحوس آهي.

● ڏَسائين: مصدر. [سن. دَش = ڏسڻ] ٻڌائڻ - پار پتا ڏيڻ - سڌ سماءُ ڏيڻ - ڏسڻ - ٻڌائڻ. "اڳڻ اسانجي سڀي آيا، جن تي ڏور ڏَسائيو" (سچل)

[سن. دَنَش = ڏنگين] ڏنگڻ - ڏنگ هئڻ.

● ڏَسائو ۽ ڏَسائو: ڏ. [سن. دَش = ڏهه] قضيبي کان پوءِ ڏهون ڏينهن - ڏهو - ڏهين ڏينهن تائين ڪيل خيرات وغيره.

● ڏِسيجڻ: مصدر. [سن. دَرش = ڏسڻ] ڏسڻ ۾ اچڻ - پَسِيجڻ - ظاهر ٿيڻ - حاضر ٿيڻ - معلوم ٿيڻ - پانئجڻ.

● ڏِساو ۽ ڏِساو (ت): ڏ. هندن جو هڪ وڏو ڏينهن - ڏسهڙو.

● ڏِڪڻ: مصدر. (آواز). سڌ ڪا پيڙڻ - سڌ ڪڻ. جهلي جهلي رڻ. جيئن:

ڏڪيون ڏسڪن، ڏسڪي ڪانه ڏڪت ريءِ،
ولاڻو وٺين چڙهي ڏسڪيو جهلي ڌار.
(شاه)

● ڏِڪو ۽ ڏِڪا: ڏ. رڻ جو هڪ نمونو - هيچڪو - سڌ ڪو.

● ڏِڪيو (ت): ڏ. ڏسو "ڏِڪيو".

● ڏِڪِي: ٺ. [سن. دَشَن = ڏهه] پڪ (آوندا هي يا سهائي) جو ڏهون ڏينهن - ڏَسِين.

● ڏِسنڌو ۽ ڏِسنڌا: ظرف. [سن. درشن = ڏسڻ] هن کان پويون - ايندڙ - آئينده - ڏسيو. هلندڙ مهني کان پوءِ اچڻ وارو مهنو - مهيون مهنو - ايندڙ (سال يا مهنو) پو - پر وارو (مهينو وغيره).

● ڏَسِين: ٺ. [سن. دَشَن = ڏهه] قعري مهني جي ڏهين تاريخ - چنڊ ڏينهن تاريخ - ڏَسِي.

● ڏَسِين: مصدر. [سن. دَرش = ڏسڻ] ڏسڻ - ڏيک [ڏيکارڻ - ڏيان ڇڪائڻ. پتو ڏيڻ -

● ڏٺو ۽ ڏٺا (ت): ڏ. ڏڪ - اهنج - تڪليف - ڏٺجهو.

- ڏٺا ڏيڻ: ڏڪ ڏيڻ - آهنج ڏيڻ.

● ڏٺيڙا: اسم خاص. تعلقي شاه بندر ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڏٺيل ۽ ڏٺيل (ل): ڏ. صفت. گيريل - مپرو ٿيل - خراب ٿيل - ڪينو ٿيل. جيئن:

"آءٌ ڏٺيل گيدرو ڪونه ڪاٺيندس."

● ڏٺڻ ۽ ڏٺڻ: ڏ. [سن. ڏٺڻ = ڀاڻي] خراب - ڪينو - ٻڙڙو - ٻڙو - مڏو - بڏو - خبيث - شرير - لڇو - حرڪيتي - وڙيل - نيميريل - ڇٽ - ساقط - ڀڙڙو - ڀاڻي - ڀاڻو - بڏو - بد ڪار.

- ڏٺڻائي ۽ ڏٺڻائيون: ٺ. ٻڙڙائي - برائي - مڏائي - بڏي - بد ڪاري. ڀاڻ - گناهه - ڏوهه. شرارت - لڇائي - حرڪت - ڏٺڻائي. ڏاڍائي - زوري.

● ڏٺڻ ۽ ڏٺڻ (ت): ٺ. ٽيڪي ڊڪ - ڊوڙ.

● ڏٺڻ ۽ ڏٺڻ (ت): ڏ. ڪورڙين جو هڪ اوزار (اولي يا ريشمي ڪپڙي ٺاهڻ ۾ ڪم اچي).

● ڏٺائي ۽ ڏٺائون (ڪاڇو): ٺ. ٻن جانن تان ڦاٽندڙ - بندوق.

● ڏٺڻ ۽ ڏٺڻ (ت): ڏ. صفت. ڊگهو - لائيت - ڊگهن ٽنگن وارو - ڄانگهڙو.

● ڏٺي ۽ ڏٺيئون: ٺ. لوھ جي ڏٺي - ٽيڪي - ورائي - وري.

● ڏٺو ۽ ڏٺا: ڏ. هٿيار جو هڪ قسم - ميرون مارڻ جو هڪ هٿيار - لوھ جو جهنيارو هٿيار - ڀاڻي جو هڪ قسم. نيڙو - بٽي - سانگ - ٻڙجي.

- ڏٺڙي ۽ ڏٺڙي: ڏ. صفت. ڏٺو هٽندڙ - ڏٺائي. شڪاري.

- ڏٺي ۽ ڏٺيئون: ٺ. ننڍو ڏٺو - ٺوڙو - ڀالو.

- ڏٺڙي ۽ ڏٺڙي: ڏ. صفت. ڏٺو هٽندڙ - ڏٺڙو - نڪاري.

● ڏٺو ۽ ڏٺو (ٺ): ڏ. صفت. ٻيو قوف - بي عقل - ناممجه.

● ڏٺڻ ۽ ڏٺڻ (ت): ٺ. زمين ڪوٽڻ جي ڪاٺي.

● ڏٺڙو: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو. گهٽ ذات - ڪمڏات - مپنگهواڙ - ڪولهي - ڍيڍ - شڪاري - ڍيل - جهڙو وارو - ٻهاري دار - پنگي - ٻاليساهي - جهڙو - مپهڙو - حرام خور - مڙدار خور. بد افعالو - بي ڍنگو.

● ڏٺڙو ۽ ڏٺڙو: ڏ. جهڙو - جهڙو - فساد - ٽٽو - رڳو - معاملو - ڪرار - ڪوڙ - ڪٽراڳ - جهڙو - مانڏاڻو - وروڏو - مذهبي قوت - قوت - ڦهتاڙو - رڻ - تفاوت - تنفر - ڦير - فرق - جدائي - اختلاف - ان بٽ - بغاوت - وڳوڙ - لڇائي - ڏنگائي. پريشاني - حيراني.

- ڏٺڙو ۽ ڏٺڙو: ڏ. ڏسو "ڏٺڙو".

- ڏٺڙي ۽ ڏٺڙي: ڏ. صفت. جدائي و جهندڙ - ڦهتاڙو و جهندڙ - لفاق و جهندڙ.

● ڏڪ ۽ ڏڪ: ڏ. [سن. ڏرڻ گهر = روڪ] ڪاٺ جو ننڍو گول ٽڪر (جو نار، هولي، ڏرڻ يا ٻيهي ٺاهڻ ۾ ڪم اچي) - ڏاڪ - ڏڪر - ڏاڪورو. قبر جي لحد مٿان جهل - خاطر ڏل ڪاٺ جو ٽڪر. ٽنپ جي ٽپڪ لاء جهلو - ٽوٽي - ٽٽو - آڌار - ٽڏ - سهارو - پٿر - پٿر جهلو. مدد - پٺ پرائي - هٿ - تسلي - ڏيڻ.

- ڏڪ ۽ ڏڪ: ٽپڪ ڏيڻ - آسرو ڏيڻ - سهارو ڏيڻ - جهلي بهڻ.

● ڏڪ ۽ ڏڪ: ڏ. ٽن جوان ٿيندڙ ڇوڪريءَ جو بيو - ننڍي بٽي - آره - ٽن - ڇاٽي - پستان - ڏڪو.

- ڏڪير: ٺ. صفت. ڏڪڻ واري ڇوڪري - نوبالڻ ڇوڪري - گهڙو (ڪ).

● ڏڪار ۽ ڏڪارون: ٺ. [سن. آڏو ڪار + آڏو = مٿي + گهڙو = منهن کان نڪرڻ] معدي جي هوا (جا وات مان نڪري) - ڏاڪار - اوگراني - اوگراني. [ه. ڏڪار].

● ڏڪار ۽ ڏڪار: ڏ. ڏهڪار - خوف - ڊپ - ڊچ - ڏٺڻ - ڏٺڻ.

● ڏٺو ۽ ڏٺا (ت): ڏ. ڏڪ - اهنج - تڪليف - ڏٺجهو.

- ڏٺا ڏيڻ: ڏڪ ڏيڻ - آهنج ڏيڻ.

● ڏٺيڙا: اسم خاص. تعلقي شاه بندر ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڏٺيل ۽ ڏٺيل (ل): ڏ. صفت. گيريل - مپرو ٿيل - خراب ٿيل - ڪينو ٿيل. جيئن:

"آءٌ ڏٺيل گيدرو ڪونه ڪاٺيندس."

● ڏٺڻ ۽ ڏٺڻ: ڏ. [سن. ڏٺڻ = ڀاڻي] خراب - ڪينو - ٻڙڙو - ٻڙو - مڏو - بڏو - خبيث - شرير - لڇو - حرڪيتي - وڙيل - نيميريل - ڇٽ - ساقط - ڀڙڙو - ڀاڻي - ڀاڻو - بڏو - بد ڪار.

- ڏٺڻائي ۽ ڏٺڻائيون: ٺ. ٻڙڙائي - برائي - مڏائي - بڏي - بد ڪاري. ڀاڻ - گناهه - ڏوهه. شرارت - لڇائي - حرڪت - ڏٺڻائي. ڏاڍائي - زوري.

● ڏٺڻ ۽ ڏٺڻ (ت): ٺ. ٽيڪي ڊڪ - ڊوڙ.

● ڏٺڻ ۽ ڏٺڻ (ت): ڏ. ڪورڙين جو هڪ اوزار (اولي يا ريشمي ڪپڙي ٺاهڻ ۾ ڪم اچي).

● ڏٺائي ۽ ڏٺائون (ڪاڇو): ٺ. ٻن جانن تان ڦاٽندڙ - بندوق.

● ڏٺڻ ۽ ڏٺڻ (ت): ڏ. صفت. ڊگهو - لائيت - ڊگهن ٽنگن وارو - ڄانگهڙو.

● ڏٺي ۽ ڏٺيئون: ٺ. لوھ جي ڏٺي - ٽيڪي - ورائي - وري.

● ڏٺو ۽ ڏٺا: ڏ. هٿيار جو هڪ قسم - ميرون مارڻ جو هڪ هٿيار - لوھ جو جهنيارو هٿيار - ڀاڻي جو هڪ قسم. نيڙو - بٽي - سانگ - ٻڙجي.

- ڏٺڙي ۽ ڏٺڙي: ڏ. صفت. ڏٺو هٽندڙ - ڏٺائي. شڪاري.

- ڏٺي ۽ ڏٺيئون: ٺ. ننڍو ڏٺو - ٺوڙو - ڀالو.

- ڏٺڙي ۽ ڏٺڙي: ڏ. صفت. ڏٺو هٽندڙ - ڏٺڙو - نڪاري.

● ڏٺو ۽ ڏٺو (ٺ): ڏ. صفت. ٻيو قوف - بي عقل - ناممجه.

- ”آيو سو آتوار جنهن ڌمڪيون ڌڙڪ وهاريون.“
 هار سينگار - سُونَهَن - ڌڙڪُ:
 ”صورت جا ساهڙ جي، ڌڙيل ٻهجي ڌڙڪ.“
 (شاه)
- ڌڙڪ ٿيڻ: سينگارڻ - ظاهر ٿيڻ.
 - ڌڙڪيڻ: مصدر. شادي کان اڳ ۾ ڪنوار
 کي تيل لڳائڻ جي رسم ادا ڪرڻ - سينگارڻ -
 تيار ٿيڻ.
- ڌڙڪ مڻهي چڙهڻ: ڪريا ڪرم کان
 اڳ ۾ ساڻ سون ڪرڻ. هار سينگار ڪرڻ.
 - ڌڙڪ وهارڻ: شاديءَ جي رسم (جنهن ۾
 گهوت کي سوڙ ٻڌائي لائڻ لاءِ تيار ڪري
 وهارڻ يا ڪنوار کي سڄ تي وهارڻ ۽ گهوت
 کي به وهارڻ). شاديءَ جو هيڪ سون ڪرڻ.
 ٻڙي کان هڪ رات اڳي گهوت کي منجيءَ تي
 ويهاري هيٺان ڌڙيو ٻارڻ، ڳانو ٻڌڻ ۽ ڪپ
 يا ڪاٽي ٻيڻ ۾ هڻڻ. ڪنوار کي وٺاءُ ۾
 وهارڻ ۽ ڪارائڻ پيارڻ.
- ”آيو سو آتوار جنهن ڌمڪيون ڌڙڪ وهاريون.“
 (شاه)
- ڌڙڪ ويٺل: وٺاءُ ۾ ويٺل ڪنوار.
 • ڌڙڪ ۽ ڌمڪ: ڌڙڪ [پرا. ڌمڪ. سن.
 ڌمڪ = ڌڙڪ] سور - ڌڙڪ - عذاب - ايذاءُ -
 پيڙا - ڪشت - رنج - غم - افسوس - ارمان -
 شوڪ - گولدر - ڌمڪ - اهنج - مشڪلات - سوڙه -
 تنگي - تڪليف - سختي - افلاس - ابتدا - مصيبت .
- ڌمڪارو ۽ ڌمڪارا: ڌڙڪ صفت. ڌڙڪ وارو -
 ڌڪارو - ڌڪوئييل - رنجائيل - غمگين - دردمند -
 رنجيده. ستائيل. رُٺهارڪو.
- ڌمڪائيو ۽ ڌمڪائيتا: ڌڙڪ صفت. ڌڪارو -
 درد پريو - سوڙيو.
- ڌمڪ ٻوڳڻ: تڪليفون سهڻ - ڌمڪ ڌڙڪڻ.
 - ڌمڪ ٻيڻ: ڌمڪن جون ڳالهيون ڪرڻ -
 دردن جا داستان ٻڌائڻ.
- ڌمڪ ڌمڪو ۽ ڌمڪ ڌمڪو: ڌڙڪ ۽
 تڪليف - محنت - مشڪلات.
- ڌمڪ ڌوراهتا ڪيڏن: سورن يا ڌمڪن
 جو حال اورڻ. ميارون ڏيڻ.
 - ڌمڪ ڌولائون ڏاج: آچڻ: حياتي سورن ۾
 گذرڻ - سورن جي سڻي ٻوڳ - ننڍي هوندي
 کانئي مصيبت ۾ گرفتار ٿيڻ - سدائين سورن ۾
 هڻڻ.
- ڌمڪ ڌڙڪ: تڪليف ٻهچائڻ يا رسائڻ -
 آزارڻ - رنجائڻ. ايذاءُ.
- ڌمڪو ۽ ڌمڪو: ڌڙڪ. ”ڌڪ“ جو اسم تصغير.
 ڌڪ - ڌڪ غم - شوڪ - افسوس - رنج - ارمان -
 گولدر - سور - درد - ويڌن - روڌن - ماتم.
- ڌمڪو ڌارڻ: سور سهڻ - تڪليفون ڏسڻ.
 ”اوھان ٻاجھون سڀرين،
 ويئي آءُ هت ڌمڪو ڌاريان“
 (سچل).
- ڌمڪو ڌڙڪ: ڌڪ ڏسڻ - تڪليفون سهڻ -
 سور سهڻ.
- ڌمڪو اورڻ: سور بيان ڪرڻ - درد وٺائڻ -
 حال چوڻ.
- ڌمڪو ڌڙڪو: ڌمڪو ڌڙڪو: واريءَ ۾ منيه پريءَ
 وانگي ٻڪڙيل.
- ڌمڪو ڌمڪو ۽ ڌمڪو ڌمڪو: ڌڙڪ ڌڙڪ ڌڙڪ راحت -
 غمي شادي - ارمان خوشي. دانهن ڪوڪ -
 اهنج ايذاءُ
- ڌمڪو سور ٻيڻ: ڌڪن سورن جو احوال
 ڏيڻ - دردن جو داستان بيان ڪرڻ - ڌمڪ وٺائڻ -
 سور اورڻ.
- ڌمڪن جو ڌڙڪ ٻيڻ: ڌڪ ٻوڳڻ - سور
 سختيون سهڻ.
- ڌمڪ وٺڻ: ڌڪ وٺائڻ - سور اورڻ -
 درد ڏنڻ جو داستان ٻڌائڻ.
- ڌمڪ هڻڻ: تڪليف هڻڻ. ارمان هڻڻ.
 غم هڻڻ.
- ڌمڪي ۽ ڌمڪي: ڌڙڪ صفت. ڌڪ وارو -
 ڌڪائيو ڌڪارو ڌڪ ٻوڳ - ڌمڪو - ستائيل -
 درد مند - ڌمڪي - رنجيل - گهاٽيل - پيڙيل.

پريشان - تنگ - وياڪڻل - لاجار - حيران.
 ڏمجهارو - بي حال. (ضد سڪي ۽ سڪي).
 ڏم ڪپرو ۽ ڏم ڪپرا: ڏ. صفت. البت ڏکيو -
 ڏڪوارو - غمگين - دردي - ڏمڪي.
 ڏم ڪپرو ۽ ڏم ڪپتا: ڏ. صفت. ڏڪوارو -
 ڏمڪي - درد وارو، ڏهلو - تنگ حال ۾ - ناخوش.
 ڏم ڪپو ڏينهنن ٿارن: تڪليف دور ڪرڻ.
 رنج دفع ڪرڻ - آرام وٺائڻ - سڪيو ستابو ڪرڻ.
 ڏم ڪپو ڏهرو ۽ ڏکيا ڏهرا: ڏ. صفت.
 رنجائيل.
 ڏم ڪٽائڻ: مصدر. [سن. دمڪ = ڏمڪ] ايڏائڻ - سور ڪرائڻ - درد پهچائڻ. رنجائڻ - تڪليف پهچائڻ يا ڏيڻ - ستائڻ - ڏمڪوئڻ - سور ڏيڻ - ڪاوڙائڻ.
 ڏم ڪيرائڻ ۽ ڏم ڪيرائيمون: ٺ. ماکوڙيءَ جو هڪ قسم - ايڏائيندڙ ماکوڙي - ڏڪيرائي - ڏڪيهاري.
 ڏم ڪيرائي ۽ ڏم ڪيرائيمون: ٺ. ڏم ڪيرائڻ - ڏم ڪيهاري.
 ڏم ڪندو ۽ ڏم ڪندا: ڏ. صفت. [سن. دمڪ = ڏمڪ] ڏمڪ (دمڪ) دم ڪندائڪ - ڏک جهڙو - سورائو - درد مند. مشڪل - ڏمڪيو، درد ڀريو - گهاٽل - ڦٽيل. ڏم ڪندڙ - سور ڪندڙ، درد - غم - الم - رنج - سور - ڏک - ايڏاء، بيماري - مرض - ڏڪندڙ عارضو - ايڏائيندڙ مرض. جيئن:
 ”ڏڪندوئي ڏيکار، تڪون تن طبيب کي“ (شاهه).
 ڏم ڪيڻ: ڏ. [پرا. ڏڪڻ. سن. ڏڪش = ڏڪڻ] هڪ طرف جو نالو - چئن طرفن يا ڏيڻن مان هڪ ڏس جو نالو - اتر جي سامهون وارو طرف - ڏکڻ - ڪاڇيل - ڏاکڻو پاسو - جنوب [سن. ڏڪش = اپرن] قديم آرين جي بستيءَ جي لحاظ کان (جي مورو ڀرت يا اتر طرف رهندا هئا، جتي سڄ ڏکڻ طرف کان اڀرندو نظر ايندو آهي)، سڄ اپرن وارو پاسو ڏکڻ طرف جي هئو.

ڏم ڪيڻائڻ: ڏ. سورج جو ڏکڻ طرف جي آخرين حد تائين وڃڻ جو وقت يا گهرو - راس الجدي - جدي گهرو.
 ڏکڻ قطب: اسم خاص. ڌرتيءَ جي هيٺين ڀاڱيءَ وارو خيالي ٽپڪو.
 ڏم ڪيڻو ۽ ڏم ڪيٽا: ڏ. صفت. ڏکڻ طرف جو - ڏکڻ طرف وارو - ڏاکڻو - جنوبِي.
 ڏم ڪيڻ: مصدر. شاديءَ جي هڪ رسم ادا ڪرڻ - شاديءَ کان اڳ ۾ ڪنوار کي تيل لڳائڻ واري رسم ادا ڪرڻ. گهوٽ ۽ ڪنوار کي شاديءَ جي ڏينهن کان ٽي ڏينهن اڳ ۾ هٿ ۽ پير ۾ ڳاڙهو ڏاڳو پڌي چيلِي ۾ ويهارڻ جي رسم پوري ڪرڻ. سينگارڻ - جوڙ جنسار ڪرائڻ.
 ڏم ڪيڻ: مصدر. [سن. دمڪ = ڏمڪ] ايڏاء ٿيڻ - درد ٿيڻ - سور ٿيڻ - ڏک ٿيڻ - ڪشمٽ ٿيڻ - تڪليف ٿيڻ - شوڪ ٿيڻ - رنج ٿيڻ - غم ٿيڻ. پورائڻ - چڙهڻ.
 ڏم ڪيڻو ۽ ڏم ڪيٽا: ڏ. صفت. ڏک ڏيندڙ - اهڃو - سورائو - ڏڪارو - دل ڀنڌل - دل ڪي لڳڻ جهڙو، نازڪ - ڪوئل - سو ڪير - هٽلو - ملائم - ضعيف - نفيس - نرم - نازڪو - مٽو ڪاٺو - تنڪ مِزاج - تنڪ حواس - سٺاسو.
 ڏم ڪيٽي ۽ سڪيٽي شئي: ٺ. تمام نازڪ ۽ قيمتي شئي. جهڙوڪ، زيور، شيشي جو سامان وغيره.
 ڏم ڪيٽي ڳالهه ڪرڻ: ڏکونيندڙ ڳالهه ڪرڻ، اثر ڪندڙ ڳالهه ڪرڻ.
 ڏم ڪيٽا ۽ ڏم ڪيٽائون: [سن. ڏڪش = ڏڪڻ] هڏيو - تحفو - سوغات - سوکڙي - ڀاڪڙي، ٽڙ - ٽڙائو - پيٽا - پاس - نياز - سڀسا، خدا جي راه ۾ ڏنل خيڙ - خيرات - دان - پنچ ڪيٽي، ڪنهن ساڌو فقير کي ڏنل دان.
 ڏم ڪيٽا ملڻ: انعام ملڻ - سوکڙي ملڻ - تحفو ملڻ - سوغات ملڻ - ٽڙائو ملڻ - پيٽا ملڻ.
 ڏم ڪيٽا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

- ڏڱو: اسم خاص. تعلقي عمر ڪوٽ ۾ هڪ ديهه جو نالو.
- ڏڱو: اسم خاص. تعلقي ڪپري ۾ هڪ ديهه جو نالو.
- ڏڱي: ڏڱيئون: ٿ. ڪاري جي مڇيءَ جو هڪ قسم (گول، ڊگهي، بنا ڏندن، چارن سان (مرري) جهڙي مگر ان کان وڏي، قد اٽڪل اڌ کان ڏيڍ فوٽ).
- ڏڱيو ۽ ڏڱيٽا (ٿ): ڏ. صفت. بد اچڻ - بد اخلاق - بد فضيلتو - آڏنگو.
- ڏڱو ۽ ڏڱتا: ڏ. ٻيڙيءَ جو هڪ قسم - ننڍي درياھي ٻيڙي.
- ڏڱهه ۽ ڏڱهه: ڏ. صفت. [سن. ٽنڪا = ٽنگ] وڏين ڏنڪن وارو - ڄانگهو - ڊگهو، وڏي قد وارو - قدآور - لٽيو - ڏاڳو - لٽيوس. آجايو وڏو ۽ ڊگهو ماڻهو. وڏي عمر وارو ٻي عقل ۾ ڏڏ. جاهل - اناڙي - بيوقوف - چٽ - چستو - ان ڄاڻ - پوک. ٺڪر جو وڏو دلو (ت).
- ڏڱههچڙ ۽ ڏڱههچڙ (ٿ): ڏ. صفت. لٽيو - تمام ڊگهو.
- ڏڱهلو ۽ ڏڱهلا: ڏ. صفت. ڏڱهه.
- ڏڱهر ۽ ڏڱهر (ڪ): ڏ. ڪپڙي جو ٽنگ يا سوراخ (ڦاٽل) - ڏڱگر.
- ڏڱهري ۽ ڏڱهريون: ٿ. ڏڱري - ڏڱگر - ليڙو - چٽي - ڳنڍ.
- ڏڱهري لهن: ليڙو لهي پوڻ - اندر ظاهر ٿيڻ - بي حياءِ ٿيڻ - بي شرم ٿيڻ - واهيات ٿيڻ - بد فضيلتو ٿيڻ - اخلاقي پابندي کان ٻاهر وڃڻ. آجايو ڳالهائڻ.
- ڏڱهڪي: اسم خاص. تعلقي ميرپور خاص ۽ تعلقي ٽنڊي الهيار ۾ هڪ ديهه جو نالو.
- ڏڱهو ۽ ڏڱها: ڏ. ڏمڪ - ايذاء - تڪليف - اهنج.
- ڏڱهو ۽ ڏڱها: ڏ. ڏنگو - سهڻو - طعنو جيئن: "ڏنگا ڏاڏي پوئين، ڪين ڏلا، ڪي ڏين"
- (شاه).
- ڏڱ ۽ ڏڱ: ڏ. [سن. ڏنڊڪ =] وارن جو ڪاٺ - بنڊ.
- ڏڱري ۽ ڏڱريون: ٿ. ڪاٺي - بنڊي.
- ڏڱيو ۽ ڏڱيتا: ڏ. صفت. ٽلهو - موٽو - سٺو - ڏنڊو - رڏو - ستارو - پرتو - پرتيل - ڏڱرو - وڏو - ستر - جيترو - جانئو - قوي - جنگ - ڏنو - مٽو - قوقانگ - ڏونسو - مٽڪو - ڏڱ. سٺي حالت ۾ - سٺو - موچارو - چڱو.
- ڏڱرو ۽ ڏڱرا: ڏ. [سن. ڏنڊڪ + رو] ٻيڙ يا ڪنهن گهري ڪاٺ جو گول ٽڪر جنهن کي هٿيو به ٿئي (ڪڙمي ماڻهو هن سان ڊپ ڪٽيندا آهن ۽ لوهار پڻ مٽرڪي طور ڪم آڻيندا آهن).
- ڏڱري ۽ ڏڱريون: ٿ. ڪپڙن ڏوٽن لاءِ ڏنڊو يا ڏنڊي - سٺو ٿئي - ڏوٽري.
- ڏڱ ۽ ڏڱ: ڏ. [سن. ڏل = ڏن] پٺن - ورق. ٽلسسيءَ جي ٻوٽي جو پٺ. ڍو. علاج.
- ڏڱ ۽ ڏڱون: ٿ. ڏ. پريشان - حيراني.
- ڏڱلائي: مصدر. [سن. ڏل = لڏڻ] پريشان ڪرڻ - ڏولائي ۾ وجهڻ - تڪليف ۾ وجهڻ - سڃو ڪرڻ.
- ڏڱلاه: ڏ. [ڏينهن + لاه] هڪ طرف جو نالو - ڏينهن پوري ٿيڻ وارو طرف - الهندو - مغرب.
- ڏڱل: مصدر. [سن. ڏل = لڏڻ] دربدر ٿيڻ - ڏڪا ڪاٺڻ - ڏيس ڇڏڻ - پرديس وڃڻ - ڏيس بدري ٿيڻ - ڏيس ٺيڪالي واري حالت ۾ اچڻ - خانو بدوش ٿيڻ - ڀٽيڪڻ - ٻي ٿاڻيڪو ٿيڻ - ري ٺيڪائي ٿيڻ. غريب ٿيڻ - ٻڪيو ٿيڻ - هٽڻ - رڻ. حيران ٿيڻ - ٻي چيٽو ٿيڻ - پريشان ٿيڻ.
- ڏڱو ۽ ڏڱا: ڏ. مٽي وغيره ڪڍڻ لاءِ تيلن جي چلي - ڏگهو. ڪيئن جو پئنجو هڪ جاءِ تان ڪٽي ٻي جاءِ تي رکيل (ڪ).
- ڏلهيوان ۽ ڏلهيوان: ڏ. صفت. ڏلهو (بيڪ بستر - چالي وغيره) ڪڍندڙ - حمال - ڪولي - مزور.

● ذِيْهِ ۞ ذِلْهِ (ت): ذ. زورٌ - داپٌ -
اَقْبَرِيْ.

● ذَلَّهَا (ت): اسم خاص. راجهوتن جي هڪ ذات جو نالو.

● ذَلِّهَرَ ۞ ذَلِّهَرَوْن (ت): ث. مَوَزِر۔
ہتیرائی۔ وچان۔

● ذڪنهن: مصدر. پڙڻ-پڙهڻور ڪرڻ-دوسهي
 وجهڻ-گهوچڻ-جهوڪڻ-دوسين-قوسين.
 ڪاڻڻ-هٿ پڙڻ-ڇوڪڻ. گهڻو ڪاڻڻ-زور سان
 ڪاڻڻ-نگ تائين پهت پڙڻ. ڪنهن کي احسان
 هٿ يا قرض هٿ ڪرڻ.

— ذَکَیْہَجَیْنُ: مصدر۔ یَنْجُوْنَ— رَجَیْنُ— پَرَجَیْنُ—
راضی تئیں— پُر پور تئیں— کَانِیْ ہُوْرُ کَرُوْ— قَبَیْنُ۔
جو گرجے۔ کَسُوْ تئیں— تَمَکَیْنُ۔

● ڏلهو ۽ ڏلهيا: ذ. [سن. ڏڪڪم = ٽوڪري] ٽوڪريءَ جو هڪ قسم - لئي جي ستهين ڪاٺين جو ٺهيل ٽوڪرو (جو مٽي وغيره ڍوڻ يا ٿانون وغيره رکڻ جي ڪم اچي). ٽوڪرو-ڪارو. وڏو پٽ-ڍڍ. (ث. ڏلهي ۽ ڏلهيئون؟). واه جي ڪاٺيءَ وقت ڪم ڪندڙ مزدور. ڪم لاءِ گڏ ٿيل ماڻهن جو ميڙ.

- ڈالھو کٹن: مصدر۔ مزوری کرڻ۔ نوکري کٹڻ۔ نوکريون ڍوئڻ.

● ذَلِھو: اسم خاص. تعلقي روھڙيءَ ۾ ھڪ ديھ جو نالو.

● دَمَ ۽ دَمُون (ت): ث. مادِي "اَن" (جنهن تي پاڙو رکي ساري ڪجي).

● ڌَمُ ۽ ڌَرُ: ذ. صفت. پوٽي-هپير-پل-
هپير-ايل-هپير-اڪ-هتاڀو-هت-هپرو-سپڪاريل-
پاز-هپل-سيڪيل (ڊگهو وغيره جنهن تي سواري
ڪجي). مصيبت-ڌجھو. شوم، (اسم خاص)
سُهڻي (ميهار جي معشوق) جي مڙس جو نالو.

● ذِمَّۃٌ ذِمُّونُ (ت): ث. سیکہ۔ نائتار۔
ٹاکوڑ۔ ٹاکور۔ ٹکور۔ سیکو۔

۱۔ ذمہ کتنے: ناکور کوں۔ سہیکے کرن۔
تو ڈین۔ سہیکو ڈین۔

● دَمْر (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
● دَمِيرُو ۽ دَمِيرَا (ت): ن. درياھ جی

● دَمْدَمَ ۽ دُمْدَمَ: ذ. پڻ ۾ ٿيندڙ ڪيٽيگريون۔
مڇيءَ جو هڪ قسم۔ ڪُرڙو۔ وڏو ڪُرڙو۔

• ذَمْرُنْ: مصدر. [سن. بَمْرَه = دانهون

کری [دَکائٹ] کاوڑن - کاوڑجین - چوڑن -
 کروڈ کرن - غصو کرن - ناراض ٹین . رنج ٹین .
 - دَمَرُف دَمَرُف : ذ . کاوڑ - غصو - چوڑ -
 کیروڈ - وِڈوَن - جذبو - قهر - تیک - ناء -
 جوش . ناراضہو - ناراضگی - رنج - رنجیدگی .

”ڈمر پاسو، ڈک سین کانتہ کتوری ہو۔“
(شاہ).

- دَمْرَائِيو ۽ دَمْرَائِيَا: ذ. صفت. دَمْر وارو۔
 دَمْر جو۔ ڪاوڙيل۔ غصی وارو۔ جوشيلو۔ تپڻو۔

ڪير وڌي - ڇيڙو - جوشي - جوش پيڙيو - تامشي -
ڏمريل - وڏوڻو - رنج - غصي ۾ - ڏک وارو.

۱۔ ڈِ مَرائیں: مصدر۔ کاوڑائیں۔ ناراض کرنا۔
غصہ ڈیسارن - چیڑائیں - چیڑ ڈیسارن - چیڑخانی

کرٹ۔ آپہی کان باہر کیڈ۔ جوش ڈ یارٹ۔
 راجائن۔ ڈ کوئٹ۔ ناراض کرٹ۔

۱۱۔ ڈمرِ جن: مصدر۔ کاوڑجن۔ چڑن یا چڑن۔
غصی تین۔ جوش ہر اچن۔ غصی ہر اچن۔ ناراض

تیں۔ رنج تیں۔ ڈکونجیں۔
 = دَمَر دُون: ذہن غصہ۔ کاوڑ۔ رنج۔

دُک۔
- دَمَرُ دُونِ تِیں؛ چکتاں تِیں - ناراضگی تِیں -

شکر رنجی پیدا تیں - کاوڑجن - رُسامو
پیدا تیں .

دَ مَرِ يَلْ دَ مَرِ يَلْ : ذ. صفت. کاوڑیل۔
وڈوڈو۔ غصہ۔ ناراض۔ رنج۔ چڑیل۔ رنجیدہ۔

غصبي و تيمتارو.

● ڌَمَرِي ۽ ڌَمَرِيُون (ل): ٿ. ننڍي سنهي ڪڪري - مٿڙ (جهڙ) جون ڌمريون، مڪڙون جون ڌمريون.

● ڌَمَرِيَا: اسم خاص. تعلقي شاهبندر ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڌَمُڪِي: ڌ. ڀرت جو هڪ قسم.

● ڌَمُندُ ۽ ڌَمُندُ: ڌ. معدي ۾ پيدا ٿيندڙ ڪيڙين جو هڪ قسم - آندي ۾ پيدا ٿيندڙ ڪيڙيون. چٻَ وارو ڪيڙو - سڄولو - سيانٽو - سيڪو - ڌَمُو.

● ڌَمُٺُ: مصدر. پوئتي ڪرڻ - هٽَ هڻڻ ڪرڻ - هٿيرو ڪرڻ - ڌومُٺُ ڌَٻَٺُ. ٻاٺيءَ جي چٽنڊَ ڏيئي ڪپڙا هڪ ٻئي مٿان ويڙهي رکڻ. ● ڌَمُٺُ (ت): مصدر. لڀيءَ جي سوچَ مٿان آهستي آهستي ٽاکورڪرڻ - ٽڪورُ ٽاکورڪرڻ. ● ڌَمُٺُ ۽ ڌَمُٺُ: ڌ. مڇيءَ جو هڪ قسم - منهي ٻاٺيءَ جي مڇيءَ جو هڪ قسم.

● ڌَمُو بَسَجُٺُ (ت): ڌ. وڏو وڻجڻ - ڪاوڙجڻ - ڌَمِرَجُٺُ.

● ڌَمُونُگِيو ۽ ڌَمُونُگِيَا (ت) ڌ. صفت. نحس - چنڊو - ٺپاڳو - بد نصيب - ڪمبخت - ان سَهو - م سَهو.

● ڌَمِيهوگِي ۽ ڌَمِيهوگِي (ت): ڌ. صفت. ڌَمُونُگِيو.

● ڌَنُ ۽ ڌَنَ: ڌ. [سن. ڊا. ڊنڊُ = ڌين] خراج - ڍل - محصول - رائي - ڌان. فقير ڪي ڌنل خيرات - ڌان - پُڄ. هر ڪنهن سال ڪنهن فقير يا مرشد کي ڌنل ڪجهه پئسن جو الداز - لاڳو - لاڳت - ڌڙائو - پيٽا - مَرِ ڍاڻو - ٻنڌان - مالياڻو - ٺڪ - پيرائي وٺندي - مَرشدائي ڦوري - چوٽ. ذات.

- ڌَنُ پَرُو: ڌ. صفت. ڌَنُ پريندڙ - تابعدار - زير دست. باجگذارُ ڇهه آنڪي پريندڙ - ڍل پَرُو. مَرِ ڍندُ.

● ڌَنُ ۽ ڌَنُ (ت) ڌ. [سن. ڊڪُٺس = آپڻ] روز - ڌَنِهَن - ڌَرهاڙو - يوم.

● ڌَمَنُ (ت): ڌ. بيماريءَ جو هڪ قسم - ماتا - لاڳڙو - چيچڪ.

- ڌَمَنُ ڌِڪَرَنُ: ماتا ڌڪرڻ - چيچڪ ڌڪرڻ.

● ڌَمُٺِي ۽ ڌَمُٺِي (ت): ڌ. ٻاٺيءَ جو چشمو.

● ڌَمُٺِيَرُ: اسم خاص. تعلقي عمر ڪوٽ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڌَمُٺِيرو ۽ ڌَمُٺِيرا: ڌ. مڇيءَ جو هڪ قسم ڳاڙهي رنگي ڳلابي رنگ جي ٿورن ڪنڊن ۽ ڌنڌن سان. (ٿ. ڌَمُٺِيري ۽ ڌَمُٺِيريُون).

- ڌَمُٺِيرو هٽَ ڪَنانَ وَڃُ: چڱو چوڪو ڪاڌو نه ملڻ - خوشامند جو دروازو بند ٿيڻ - ڦِرڻ ڪاٺي جي اميد باقي نه رهڻ - اُسُودي آسامي هٿن مان وڃڻ.

● ڌَمُٺِيرو: اسم خاص. تعلقي سجاول ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڌَمُٺِي: مصدر. ڌَلِي ڌين - داغين - داغ ڪرڻ - ٽيڪو لڳائڻ. نشان ڪرڻ - ڌُڪوڌِي ڪرڻ - (ڪنهن تڏل شئي سان). ساڙڻ - جلائڻ - ڪاٺين (ڪاٺي مان). تڪليف ڌين - ضرب هڻڻ - عذاب ڌين - ٻيڙهين - چيچڪ لائڻ - سائڻ - آزارڻ - ڌَقُ ڪرڻ - هلاڪ ڪرڻ - ڪڪر ڪرڻ - ڌُڪوٺڻ - ڌُڪائڻ. سخت ڳالهائڻ.

- ڌَمُٺِي ۽ ڌَمُٺِي: ڌ. ساڙ - داغ - داڳ - ڦل - ٿڌو - سڙيل هٽَ جو نشان - ساڙ جو نشان. ڌُڪو - ٽيڪو - چٽو. چاپ - نشان - ڪيلنڌڪ.

- ڌَمُٺِيائين: داغ ڌيارڻ - داڳائڻ - داغائڻ - ساڙائڻ. - ڌَمُٺِي ڌِيئُ: داغ ڌين - ساڙڻ - چٽو ڌين. عذاب ڌين - سور ڌين.

- ڌَمُٺِيي ۽ ڌَمُٺِييُون: ٿ. اهو لوه جو ٽڪر جنهن سان داغ ڪجي - ڌَمُٺِي ڌين واري لوه جي ڪاٺي - ڌَمُٺِي جواوڙار - ڪُري - ٽيڪي.

● ڌَنُ ۽ ڌَنُ (ت): ڌ. [سن. ڌَنُ = ڌَنُ] ڌَنُ ڌَنُ.

- ڌَنٽاري ۽ ڌَنٽاريُون: ٿ. ڪاٺ جو ڌنڌن سان هڪ او زار (ڪڪ ڪچرو ويڙيل لاء) - ڌَنٽاري - ڌَنٽاري.

— ڏنڌ آڇا ڪرڻ: ڏنڌ صاف ڪرڻ.
ٿورو ڪير ڇڪڻ.

— ڏنڌار ۽ ڏنڌار: ڏ. صفت. ڏنڌن وارو.
ڏنڌائون. (ڏ). ڪاڻ جو ڏنڌن سان هڪ اوزار
(جنهن سان ڪين ڪپڙو ميڙجي) — ڏانڊار.
— ڏنڌاري ۽ ڏنڌاريون: ڏ. ڏسو
”ڏنڌار“.

— ڏنڌال ۽ ڏنڌال (ت): ڏ. ڏانڊار — ڏنڌار.
ڏانڊاري.

— ڏنڌاو ڀڻي ۽ ڏنڌاو ڀڻيون: ڏ. ڪاڻ
ڇيڙي.

— ڏنڌائو ۽ ڏنڌائو: ڏ. صفت. ڏنڌن وارو.
ڏنڌر ڏنڌن جو. اهو ٻار جنهن کي ڏنڌ
نڪرڻ شروع ٿين (ڪ).

— ڏنڌاڻي: ڏنڌر جو. ڏنڌ ڄڻ — ڏنڌ ٿيڻ —
ڏنڌ اچڻ — ڏنڌ نڪرڻ — ڏنڌائو ٿيڻ.

● ڏنڌائين: ڏنڌر جو. ڪنهن اوزار (جهڙوڪ:
ڏاڳي وغيره) جي ڏنڌن کي سڙائڻ تي تيز
ڪرائڻ.

— ڏنڌ پڇڻ: ڏنڌ ڪيئن — سار ڏيڻ — سزا
ڏيڻ — عاجز ڪرڻ.

— ڏنڌ پڇائين: ڏنڌ زور سان بند ڪرڻ —
ڏنڌ پيوڙڻ.

— ڏنڌ پيوڙڻ: ڏنڌ پيوڙڻ.

— ڏنڌ پيوڙڻ: ڏنڌ پيوڙڻ. چٽ ڪرڻ —
ماٺ ڪرڻ — خاموش رهڻ.

— ڏنڌ تي رکڻ: چٽڪڻ — سواد وٺڻ.

— ڏنڌ ٽپڙڻ: ڏاڍي ڪيلڻ — وڏا ٽهڪا
ڏيڻ — اجايو ڪيلڻ. واهيات ٿيڻ.

— ڏنڌ ٺاهڻ: مصنوعي ڏنڌ ٺاهڻ.

— ڏنڌ ٺٽو ڪو ۽ ڏنڌ ٺٽو ڪو: چوڙاٽ —
ٺٽو ٺٽو. ٻڪڻ — ٻڪڻ — سڪڻو رعب قاب — ٿورو
ڌڙڪو (ت).

— ڏنڌ ٺٽو ڪو ڪرڻ: ڪجهه نه ڪجهه
ڪاٺي — وات چورڻ — وات هلائڻ — چٽڪڻ — سڪڻو
رعب قاب رکڻ (ت).

— ڏنڌن ۽ ڏنڌن: ڏ. ڏنڌن — مسواڪ.

— ڏنڌو ۽ ڏنڌو: ڏ. ٺٽي وغيره جو ڏنڌو.

— ڏنڌي ۽ ڏنڌيون: ڏ. ڪنڌي — ٺٽي.

— ڏنڌي ڏنڌي: وارن کي ٺٽي ڏيڻ.

● ڏنڌير ۽ ڏنڌيرا (ت): ڏ. ڳڙ جو هڪ قسم.

● ڏنڌي ۽ ڏنڌي: ڏ. بيماري — مرض — ڏوار —

اگهائي — ناچاڪائي — ناچاڪائي — روڳ — ڏوڪ —

ڏمهندو — ليگائي — آزار — بي مزائي — سور — درد —

آهنج — ايڏاء — ڏڪ — افسوس — شوڪ — غم —

ارمان — تڪليف — ڏولائو — لاچاري — حسد — ساڙو.

ڏنڄهه. جنهن:

”ڏمهن ڏيئي ڏنڄ، مون کي سڄڻ ميڙين“
(خليفو نبي بخش).

— ڏنڄائين: ڏنڄر. ڏنڄر — ايڏائڻ. رڻجائڻ.

● ڏنڄي: ڏنڄر جو. ڏنڄر — ڏنڄر — رڻ — زال

ٿيڻ — رڻي ٿيڻ — ڏنڄر — ڏنڄر — چٽو ٿيڻ —

وانڊو ٿيڻ — رڻو ٿيڻ.

● ڏنڄهه ۽ ڏنڄهه: ڏ. [سن. دهيتي: ٻرا.

ڊڄهه] — ڏنڄو — ڏنڄو — ڏنڄو — ڏنڄو — ڏنڄو —

اهنج — ايڏاء — تڪليف — درد — سور — رڻج.

بيماري. دشمني.

— ڏنڄهه ڏيڻ: سور ڏيڻ — ايڏاء ٻهچائڻ —

صدما ڏيڻ.

— ڏنڄهه ۽ ڏنڄهه: ڏ. ڏنڄهه.

— ڏنڄو ۽ ڏنڄو: ڏ. تڪليف — سور — سختي —

تنگي — ڏنڄو. ايڏاء — آهنج — درد — سور —

ساڙو.

● ڏنڊ ۽ ڏنڊون: ڏنڊيون: ڏ. وٽ —

انڊ — ڪينار — ڪنارو — ڪناري — ٻهچاڙي —

چٽو — ڪيتر — جبل يا تڏي وغيره جو. ٻهچي

جي ڪنار (ل). جبل جي چوٽيءَ جي ڪنار (ڪ).

پرت جو هڪ قسم (جو ڪپڙي جي ڪناريءَ

تي پرجي (ڪ)).

● ڏنڊ ۽ ڏنڊ: ڏ. [من. ڏنڊ: ڏنڊن — ف.

ڏنڊان] — ڏنڊ — وات ۾ ڇپائڻ لاءِ هڏن جي ٺڪرن

مان هڪ ٺڪر — ڊڄڻ.

هوشيار - هر طرح ڪم ڪرڻ وارو - سڀ طريقا اختيار ڪرڻ وارو.

- ڏندڙ ۽ ڏندڙڙ: ڏ. ڏندن صاف ڪرڻ جي گهڙيل ڪاٺي - ڏندڻ.

- ڏند شيڪ ۽ ڏند شيڪون: ٺ. ٿورا ڏند ڪڍي ڪيلن جي حالت - ٿوري ڪيل.

ڏند ٽپڙ - ناراضگي - مخالفت - دشمني. مٿاڇري دوستي - چل چلاڻو ياري - خوشامد واري سنگت (ت).

- ڏند شيڪ ڪرڻ: ٽيڪو ڳالهائڻ - ناراض ٿيڻ - ڪاوڙجڻ.

- ڏند شيڪڻ: ڪيلن ڪاوڙجڻ، لڄي ٿيڻ - ٽيڪو ٿيڻ - شرمندو ٿيڻ. ڏند ڏيکارڻ.

- ڏند ڪڪا ۽ ڏند ڪڪائون: ٺ. بي بنياد ڳالهه - خيالي قصو - بناوٽي ڳالهه - من گهڙت ڳالهه - قياس آرائي - ڪوڙو قصو. ٽوڻڪو - پراڻي ڳالهه - وارتا - حڪايت - آکاڻي - ڪهاڻي - روايت - سمرتي - اتيهاس.

- ڏند ڪڍڻ: ڏند ظاهر ڪرڻ - بنا مطلب جي ڏند ڪڍي ڪيلن - ڪوڙي ڪيل ڪيلن.

ٺهڪ ڏيڻ - خوش ٿيڻ. ٽيڪو ٿيڻ - شرمندو ٿيڻ - لڄي ٿيڻ - شرمسار ٿيڻ.

- ڏند ڪڙڪڻ: ڏند گسائڻ - ڏند پيهڻ. ڏند ڇڏڻ - ڏند گهٽڻ. ڪاوڙ ڇڏڻ - ڏند گسائڻ.

مخت ڪاوڙجڻ.

- ڏند ڪاٺي ڇڏڻ: سان لڳڻ: ڪراڙو جهڙو ٿيڻ - تمام پوڙهو ٿيڻ. نالائقي ڏيکارڻ.

سڀ مال ملڪيت ڪاٺي ڪپائي ڇڏڻ.

- ڏند ڪٽا ٿيڻ: ٻيڙا ٿيڻ - ڪڪ ٿيڻ - منهن ٻيٽ سان لڳڻ - تمام شرمندو ٿيڻ - ڏاڍو ٽيڪو ٿيڻ.

- ڏند ڪٽا ڪرڻ: ٻيڙا ڪرڻ - عاجز ڪرڻ - ٽڪائڻ - ڪڪ ڪرڻ. جهيڙو ڪرڻ - فساد ڪرڻ - واتو رڃڻ.

- ڏند ڪڙڪو ۽ ڏند ڪڙڪا: ڏ. ڏندن جو ٽڪاءُ - ڏندن جو آواز. ڇڙڪو - ڇڙو.

ڌڙڪو - دهمان - دٻ - ها ها. گڏو پيڪي.

- ڏند نهڪائين (ت): ڏند ڪڙڪائڻ - ٽيڪو ڳالهائڻ - ڏند ڏيڻ. ڇيڙ پيون ڏيڻ.

- ڏند پيهڻ: ڪاوڙ ڇڏڻ ڪڙڪائڻ - ڪاوڙ ڏيکارڻ - ڏند پيهڻ - ڏند ڪڙڪائڻ. خار ڪائڻ.

- ڏند پيهڻ: ڏند پيهڻ - ڏند ڪڙڪائڻ - خار ڪائڻ.

- ڏند چيڻ سان لڳڻ: حيرت ڇڏڻ - عجب ڇڏڻ - وڃي ڇڏڻ - هائس ڇڏڻ.

- ڏند چيڙ ڇو ۽ ڏند چيڙ چٽا: ڏ. خبر چار - واءُ سڻاءُ - حال احوال - ڳالهه ٻولهي. گپ شپ - ڪيل چرچو - پٽ شٽ.

- ڏند چڪ ڪرڻ: وڙهڻ جهيڙو - واتو رڃڻ - وات ڏيڻ - گهٽ وڌ ڳالهائڻ - جالپو رڃڻ.

- ڏند چيڪ ۽ ڏند چيڪون (ت): ٺ. ڏند شيڪ - محبت - سڪ - قرب - ڪاڍو - چيڪ ڪيل - پوک - مسخري.

- ڏند چيڪ ڪرڻ: اجايو ڪيلن - ڏند ڪڍڻ. ڪيڪارڻ - آدرپاءُ ڪرڻ.

- ڏند ڏسڻ: جمار ڏسڻ - عمر ڄاڻڻ (جانورن جي) "جمر" جي واقف ڄا ڏند ڪهڙا ڏسجن.

- ڏند ڏندڻ مان مڙڻ: بيهوش ٿيڻ - ڏندڻ پوڻ.

- ڏند ڏيکارڻ: ڏند ظاهر ڪرڻ. ڪاوڙ ڪرڻ - رنج ظاهر ڪرڻ. ڏيکارڻ. ڪيلن.

- ڏند ڏيڻ: وات سان ٽڪو ڏيڻ (ڌاڪي وغيره کي) - چڪ پائڻ - ڇاڙڻ. ايڏا رسائڻ.

منهن ڏيڻ - مهاڏو اٽڪائڻ - تڪرار ڪرڻ - رڌ ڏيڻ - گهٽ وڌ ڳالهائڻ - وات ڪرڻ - جهيڙو ڪرڻ - فساد ڪرڻ - هوڏجڻ - وڙهڻ.

- ڏند ڏندڙ: ڏ. صفت. ڏندن وارو - وڏن ڏندن وارو - ڏندن سان - ڏندن آڀريل - ڏند ٻاهر نڪتل - ڏندو - ڏندرو.

- ڏند رو ۽ ڏند رڙ: ڏ. صفت. ڏند رڙ - ڏندو - ڏندرو چڪرو ۽ ڏند رڙ چڪرا (ت): ڏند چڪ ڪندڙ - وٺ ڀڪڙ ڪندڙ - محنتي - چالاڪ -

گیولشی - گندیری - چنگه .

د ښار کولای .

ڏنڊ ۾ سزا جو هڪ قسم (روڪڙا پئسا وصول ڪرڻ يا سنگ عوض ۾ وٺڻ). جابلو پڪر جو سنگ (جو وڃائڻ جي ڪم اچي). - ناد۾ - ڪوڏ - سينگ - سينڪ - نقييل ۾ ڏوٽرو - ڏورو - نوٽ کان مٿيون ٻانهن جو حصو. ڪسرت يا ورزش جو هڪ ننڍو ڏنڊو - ڏڪو - لٽ - حملو. راج ڏيئي جي چئن سزائن مان آخري سزا "۱ - شام ۲ - دان ۳ - پيسل ۴ - ڏنڊ" (ذ. صفت) ٿلهو - مٿارو - سٽيل (ل) جيئن:

حرام جو ڪاٺي ڏنڊ ٿيو آهين.
 - ڏنڊ پٿر ۾: جرمانو ادا ڪرڻ - ڪيل ڪٽرڻ جي سزا پوکڻ. ورزش ڪرڻ.
 - ڏنڊ پٿر ۾: چٽي پٿر - هرج - پٿر - جرمانو پٿر.

- ڏنڊ ڏيڻ: جرمانو ڏيڻ.
 - ڏنڊ وڃهڻ: تاوان وڃهڻ - هرج وڃهڻ.
 - ڏنڊ ڏنڊ: ذ. ميوي ۾ لڳل ڪاٺيءَ جو ٽڪر - چنڊي - ڏنڊي.
 - ڏنڊ ڏنڊ ۾: ذ. صفت. بي خوف - بي ڊهر - بي ڀڙ - نيٽر - ليريو - بهادر - دلير - بي پرواه - الغرضو - گهٻيلو. ٿلهو - مٿارو - پٿر - ڪاٺي بي ڍو ڪيل.

● ڏنڊ ڏيڻ: مصدر. [سن. ڏنڊهه = ڏاڍ وڃهڻ] ڏنڊ وڃهڻ - ڏنڊ رکڻ - جرمانو ڪرڻ - چٽي وڃهڻ. سزا ڏيڻ. محصول وڃهڻ - زبردستي اڳاڙڻ. گهٽ وڌ گالهائڻ (ٺ). جيئن ته:

"التو چور ڪوٽوال کي ڏنڊي"
 ● ڏنڊو ڏنڊا: ذ. [سن. ڏنڊ: پرا ڏنڊو = ڏنڊو] ٿلهو لڪڻ - سوٽو - ڏڪو - سانڌو - گهٻيلو - ڏگرو - لٽ - لوڙهه - بانڌو - وڏو لڪڻ - ڏانگهه - شين گهوٽڻ لاءِ ڪاٺ جو گول ٽڪر - دستو - بهرو - گهوٽو - ملهڙو (ذ. صفت). ٿلهو - مٿارو - مضبوط. جيئن:

"ڦاٽو ڏنڊو لڳو پيو آهي."
 (ٺ. ڏنڊي ۽ ڏنڊيون).
 - ڏنڊائي ۽ ڏنڊائي: ذ. صفت. ڏاڍا هٿڌڙ - ڏڪهارو. جهيڙاڪ. ڏاڍو مٿس - مٿس.

- ڏنڊين آگرينون اچي وڃن: عجب ۾ پوڻ - حيرت ۾ پوڻ - حيرت ڪاٺڻ - عجب ڪاٺڻ.

- ڏنڊين ڏانڊ ۽ ڏنڊين ڏانڊ: ذ. پنهنجي مٿس - وارو - مٿس مان مٿس - مٿس مٿس - پنهنجي هٿ وارو - آهي سمور - ٻچن جو ڳو - هٿ ڀريو - دلير - بهادر - قوري - جنگ.

- ڏنڊين ڏانڊ هٿن: پنهنجي مٿس - وارو هٿ - سٺي جي پڇڻ لائق. هٿت وارو هٿ.
 - ڏنڊيو ۽ ڏنڊيا: ذ. صفت. ڏنڊن وارو ٿئي - ٿلهو - ڪنگهو.

- ڏنڊي ورائي: ٺ. ڪارائيءَ جي ڏنڊن ورائڻ جو اوزار.

● ڏنڊي ۽ ڏنڊيون: ٺ. مڇيءَ جو هڪ قسم.

● ڏنڊو: اسم خاص. ٿنڊي ٻاگي، سڃاول، بدين تعلقن ۾ ديهن جو نالو. هڪ ريلوي اسٽيشن ۽ شهر جو نالو.

● ڏنڊي ۽ ڏنڊيون: ٺ. [سن. ڏنڊ = ڏنڊ] واڻن مان ٻوڙ، چانهين ۽ جونين ڪڍڻ لاءِ ٿئي جي ڏنڊن ۾ ڏنڊ ڏاڳو. ڪيناري - وٽ - آندي - ڏنڊ. اشون ڦٽل گاهه - چوڪو (ت).

- ڏنڊي ڏيڻ: ٺ. ٿئي جي ڏنڊن کي ڏاڳي مان ٻڌي (جونين يا ٻئي) ڪڍڻ لاءِ ٿئي ڏيڻ.

● ڏنڊيو ۽ ڏنڊيا: ذ. ڪاري جي مڇيءَ جو هڪ قسم.

● ڏنڊو: اسم خاص. تعلقي جاتيءَ ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● ڏنڊ پستار (ٺ): اسم خاص. مينگهوڙ جي هڪ ذات جو نالو.

● ڏنڊ ۽ ڏنڊون: ٺ. ڪپڙي جي وٽ - ڪناري ڪپ جي ڀرت جو هڪ نالو.

● ڏنڊ ۽ ڏنڊ: ذ. [سن. ڏنڊ = ڏنڊ] ڪيل ڏوهه جو عوض - عوضو - جرمانو - تاوان - تاوان - هرج - مصيبت - چٽي - سزا - سيڪٽ - محصول.

= ڏنڊو ڪٽڻ: ڪنهن شئي جي بالڪل سڃاڻپ سان نگراني ڪرڻ. هوشيار ٿيڻ. ڪن ڦيرڻ. مقابلو ڪرڻ.
 = ڏنڊو مٽو ڏنڊا مٽا: ڏ. صفت. ٿلهو مٽارو-سترو ٿر-ڏگر وگر.
 = ڏنڊو مڇاڻي وڙهڻ: بي پرواه ٿي وڃڻ. مقابلي لاءِ تيار وڃڻ.
 = ڏنڊو هٿن: ٿاڌل يا پنگ گهوٽڻ. ڏڪه هٿن-سوٺو هٿن.
 = ڏنڊي تي هٿن: خرچن ڪپائڻ (پئسا وغيره). ناس ڪرڻ-دمق ڪرڻ-آڏائڻ.
 = ڏنڊي جي زور تي هٿن: ڏاڍي تي هٿن-زور تي هٿن. ظلم ڪرڻ.
 = ڏنڊي ڪوٺڙي هيٺ لنگهائي ڇڏڻ: فضول خرچي ۾ پئسو آڏائي ڇڏڻ.
 = ڏنڊو ٽ ڏنڊو ٽون: ٽ. [سن. ڏنڊو ٽ: ڏنڊ=ڪاٺيءَ جو ٽڪر + وٽ=وانگر=ڪاٺي وانگر سڌو]. مٿي ٽپڪڻ جي حالت-جهڪي ڪيل سلام (جو هندو پوڄاري پنهنجي معبود کي ڪري)-هيٺ نٺ واري حالت-سجڌو-لمسڪار-ڪورنش--مڃرو-ڪرنايشي-آداب.
 = ڏنڊو ٽ ڪٽڻ: سڃيڌو ڪرڻ.
 = ڏنڊي (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
 = ڏنڊي ڏنڊو ٽون: ٽ. ميو ۾ اٽڪيل وڻ جي ڪاٺيءَ وارو ڌرو-ٻنڊي-ڇنڊي-ٻنجي-ٻونڊ-ٻونڊ-ٻولڊي-ٻونڊ-ڏانڊي-گٽر-گني (ڪنهن ٺاريءَ جي ميو سان اٽڪيل).
 = ڏنڊو ڏنڊو: ڏ. مڇيءَ جو هڪ قسم (مڇي) (ڪسيءَ جي) رنگ تي، گرميءَ ۾ مري، ڊيگهه ۳-۴ انچ، ۳ قسم: ڪارو، ٺاڙو، ٺاڙو، ٺاڙو، ۱-هيڊا پڪ، ۲-صاف اڇو، ۳-نائين رتو، چٽو ڏنڊو ڪارو، پڪ هيڊا چن وٿان ۽ اک وٿان هيڊا پٿا.
 = ڏنڊي ڏنڊو ٽون (ت): ٽ. لٽي جي وڻ جي بيماريءَ جو نالو.

= ڏنڊو ڏنڊا (ت): ڏ. (آواز) آواز.
 = ڏنڊو ڏنڊو (ل): ڏ. ڪاٺ جو ڏڪڙ.
 = ڏنڊو ڏنڊو: ڏ. [سن. ڏنڊ=ڏنڊو] وڃڻ کي ڏنڊو ڏيڻ جو هڪ قسم-وڏو مڪو-وڏي مڪو. ڪاڌو-چارو (وهڻ لاءِ). وزن (دوا وغيره جو). ڪارڪ جو هڪ قسم-اڌ نرم ۽ اڌ سخت ڪارڪ.
 = ڏنڊو ٻونڊ: ڪارڪن جو ڏونڪن کان وڌيڪ ڇڻ.
 = ڏنڊو ڏنڊو: ڪڇيءَ جو اڌ ٻڪي ٿيڻ.
 = ڏنڊو ڪٽڻ: ڏونڪن سان ٻڇي اڌ ڪارڪون ٿيڻ.
 = ڏنڊو: اسم خاص. تعلقي ڪپري ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 = ڏنڊو ڏنڊو (ڪ. ت): ٽ. نراڙ جي ڪنڊ ٺوٺي جي مٿان وارو حصو-ٽپڻ-ڪڙي.
 = ڏنڊو ڏنڊو: ڏ. وڙ-ونگ-جيهڪ-موڙ-چڪر-ڦير-ڦيرو-لاڙو-وڪڙو-وٽ-ٻيچ-سج-ڪان پٽڪڻ واري حالت-ڪوڙ-ڪٽ-گيدري لکي. اردائي-لڃائي-بد معاشي-ڏنگائي. برخلائي-وروڏ-مخالفت-وڙگهڻ-دشمني-رد ڪندڙ.
 = ڏنڊائي ڏنڊائيون: ٽ. ٽپڙائي-ڦڏائي-ٺورائي-ٽيڏائي-ان سڌائي. حرڪت-لڃائي-مستي-شرارت-بد معاشي-اردائي-ڏاڍائي-اڙپڻائي. ڪٽ-ٽڪي-دلبو، ضد.
 = ڏنڊو ڏنڊائي (ل): ٽ. ٻاراڻي هڪ والد جو نالو.
 = ڏنڊو ڏنڊا: ڏ. صفت. ڦڏو-مڙيل-وريل-ان سڌو-ٽپڏو-ونگ-ٺورو-ٻيچار-خمدار-آڏو ٽيڏو-ونگ وڙنگو-آڏو ٽرچو. برو-ٻڇرو-شريرو-لڄو-حرڪتي-مستي عور-ڪٽائي-اردو-شيطان.
 = ڏنڊا ڏرڻهن ڏسڻ: تڪليف وارا ڏنهن ڏسڻ يا ڪاٺ.

● ڈَنگَن: مصدر. [سن. دَنَشَن = ڈنگن. ہرا. بَنَسَن] وچون نانگ یا کھن زہریلی جیت جو چوہے پائے۔ ڈنگ۔ غن۔ ککن۔ گھمائن۔ کلپائن۔ دَرْدُ۔ رسان۔ قتن۔ زخمَمَن۔ کیل ہر اوزار وغیرہ سان زخم کري رت کپن۔ زہر پریو گُلهائن۔ کاوڑ کرن۔ تَوَنگَن۔

- ڏٺڪ ۽ ڏٺڪ: ڏ. ڪنهن ٻلا يا نانگ،
 وڇون، يا زهريلي جيت جو چڪو - جهٽ -
 جهڙپ - چڪو - وڏو - گهاٽو. ڀٽون، جي ٻچ ۾
 چيٽڙي وارو ڪنڊو - ٺٺو - نشتر - ڪڪ.
 ڏڪڙو - گهاٽو - مٿو - طعنو - اولو - ٻو - چڙپ -
 مڙي.

۱۔ ڈنگائیٹ: مہلر، ڈنگ ہٹن جو کم ہٹی
کان کرائٹ۔

— ذَنِيْجَنُّ: مصدر. کنهن زهري جیت وغیرہ
کان ککچی پوٹ۔ کانجیٹ۔

— دَنْگُ دِیْنُ : دُور اُپو دِیْنُ . گھٹ وڈ گالھائیں .
— دَنْکیرُ و دَنْکیرُ : دُ . صفت . دَنْگُ عیندڑ .

دَکِنْدَرُ - دَکِنْدِلُ - کَکِیلُ .
 = دَنگِیو دَنگِیَا : د. صفت . دَنگِیرُ .

== ڏنکيشي ۽ ڏنکيشيون؟ ث. ڏنکڻ جو طريقو يا نمونو. اسم جنس. گاهه جو قسم جنهن

۾ سارنگ جهڙا ڪنڊا ٿين. صفت. اها شيءِ ڇا
ڏنگ هئي. ماڪي لاهيندڙ تي حملو ڪندڙ ماڪيءَ

- ڏٺو ه ڏٺا: ن، چڪ- پڪو- وڍ-

گہاء۔ ڈکو۔
- ڈنگ ہینائیٹ (ت): جندہ آہوڑائیں۔

— دَنَگَ هَیْنِ: دُنکُن۔ چَکُ هَیْنِ۔ مَہٹا یا طَعْنَا دَیْنِ۔ جَہِڑو کَرُن۔ اویلا دَیْنِ۔

● ڏَنگِيٽا (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
● ڏَنگِيٽِي ۽ ڏَنگِيٽِيُون: ث. [سَن ڏَنگِيٽِيُون =

قسم. جيت جو هڪ قسم (ڏاڪيندڙ). لوهارن

جو ہے اوزار، جنہن مان داننی وغیرہ جا دلنا
کی جن - کتہہ - کتیرلی.

- ذَنْكُو كُتُو ۞ ذَنْكُو كُتَا : ذ. صفت.
وِنْكُو - ذَنْكُو - قُذُو - مَزِيل - وِرِيل - بَیْجَارُ -

خمدارم۔ وَرَ وِکْرَ وارو۔
 = ذِ نِکَتِ وِ اِکِیڑو ذِ نِکَتِ وِ نِکِیڑا ذِ صفتِ

- دِ نْگِي' & دِ نْگِيُون': ش. صفت. دِ نْگو

جو مۇنت.
- ئىنگىزلىك: ئ. ئ. سىدى لىك- مۇزىل

ليک. ۱۰. ڏنگاچي ۽ ڏنگاچيون (ل): ث. صفت.

توري کار واري کارائي (زمین).
 • دَنگاري ۽ دَنگاريُون (ک): ث. ټانءُ

جو هڪ قسم - ٻنگاري، تڙاري، تڙاري، ڪڇي -
ڪڇي.

● ڏٺڪير ۽ ڏٺڪير (ت): ذ. صفت. وهڙو
(ڍڳو) جو ڳئون ٿي نه پوي۔ ڪٽ۔ اڻ وڌو۔

● ڈوننگر ڈوننگر : ڈ. جبل - ہارڈ - ڈوننگر۔
خاصی۔

جا ڏٺو ڪٿو ڄام ۽ ڏٺو ڪٿو ڄام: ندا، اي جبل
جا ڄام! اي ڪو هيارا! اي پنهنون! جهڻ ته:

”ذڪا، ڏونگر ڄام! ڪٿر معذورين تي.“
 = ڏونگر ڏيهي؟ ذ. صفت. جبل جو رهائو۔

● ڈنگراج: اسم خاص۔ عک ذات جو نالو۔

● ڈنگبرو: امیر خاص، تعلقی نوشہری ہر
دیہ جو نالو۔

— ڈنگیری' کا ڈنگریون': ٹ. مچیء جو
 ھک قسم (اسم خاص) تعلقی بگھڑی ھر ھک

● ڈنگري ۽ ڏنگريون : ٿار يا هلي

جي ننڍي چڪر جو اڻوڻو ڏيکاري.

● ڏٺڪيڙي: اسم خاص. تعلقي ميرو خان ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڊيگري ۽ ڊسٽرڪٽ يون (ٽ) ٽ. نار جو
هڪ عضوو۔ ڪاليءَ جو وريل لڪر.

● ڏنگو ڏنگا: ڏ. ٻڙيءَ ۾ تن يا چيرَ -
سوراخ - سِرنگه - ٽونگ - ٺيندي. آفيم بنا امل
جو ٿورو ذرو - لغار - تھار - چٽ - سڪ. مٺي

زمين ۾ ڪلر جو ٿورو ٽڪرو - ڪاري زمين جو
تراڪڙو - زمين جو ڪلراڻو تھڙو - مٿاڇرو - ٽانگھڙو -
تتراشو. لوهارن جي اصطلاح ۾ لوھ کي وڏي

جو نشان (ل) - نشان - سنهي ليڪو - وڏو - گھاءُ.
جيئن ته ”ڪاٺيءَ کي ڏنگا ڏي ته جلد سڪبي.“

ڪهن ۽ هلڻ چلڻ ۾ آزادي - چالاڪي - چستي -
ڪڙائي - جهانجهرائي.

● ڏنگو چاڙهڻ: آفيم ڪاٺي لشي ۾ ٿيڻ -
خمارجن - آفيم ڪاٺن - لشي ٿيڻ - لشي ۾ مست ٿيڻ.

● ڏنگو ڏيڻ: لغار ڏيڻ - چٽ ڏيڻ. ٻائيءَ
جي چٽڪار ڏيڻ.

● ڏنگو ڪڍڻ: سِرنگه ڪڍائڻ.

● ڏنگو ڪرڻ: اوچتو تنگ ٿيڻ (ٻڙيءَ ۾) -
ٺينديءَ جو اوچتو لڪڻ.

● ڏنگو ڪڍڻ: (ڏينهن جو) گرم ٿيڻ - ٽپڻ -
گوسو ٿيڻ - جلڻ - سڙڻ - پڄڻ - ٻاه ٿيڻ.

● ڏنگيدار ڏنگيدار: ڏ. صفت. مٺيءَ زمين ۾
ڪلر وارو ٽڪرو. جيئرو وارو وهڻ - ٻاٺيانو -

تيڪو - پتلو - سٺو. چالاڪ - چٽ - ڪڙٽو -
جهانجهرو.

● ڏنگو: اسم خاص. تعلقي جاتيءَ ۾ هڪ ديھ
جو نالو.

● ڏنگو ڏنگا: ڏ. ڏاڙھ - چيڙب - تاب -
دڙڪو. جيئن ته:

”هڪ ڏنگا ڏاڏاڻا ٻيو موٽيو تان نه ميندرو“
(شاه).

طعنو - مھڻو - ڏوراھو - اوڀالو. (ت).

● ڏنگي ڏنگي: صفت. ڏنگي جو سون
(جو تمام سٺو سمجهيو وڃي ٿو). (سون وغيره
جي) لٽ - لسيري. ريشي - چڪي - سِر

(چانديءَ جي).
● ڏنگجهڙا: اسم خاص. تعلقي نوشهري ۾ هڪ
ديھ جو نالو.

● ڏنگهه ڏنگهون (ڪ)؛ ٺ. ڪوڙيل
مٿر - ٺوڙ - روڏ.

● ڏنگهه ڏنگهه: ڏ. ناريل جي ڪٽل جو
لسو آڏو - ڏونگهو. جيئن ته:

”پرن چيو ڏنگهه کي ته هل ڙي ته ٺنگا“
(چوڻي).

(ڏ. صفت) وريل - چو - ڏوڙو (ت).

● ڏنگڙ: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
● ڏنگڙ: اسم خاص. تعلقي ڪڪڙ ۾ هڪ ديھ
جو نالو.

● ڏنگڙ: مصدر. ٺنگا هڻڻ - جهپڪ هڻڻ - نيٺ
هڻڻ - لڪڻ سان مارڻ - سٽڻ - سڪو لڳائڻ.

ڏنا ڪرڻ - پٽا ڪرڻ. گوڏن ڀر ڪرڻ. رنجائڻ -
ڏکوئڻ - تڪليف ڏيڻ - ڪاوڙائڻ - چيڙائڻ - ڪلپائڻ -

هلاڪ ڪرڻ - دق ڪرڻ - ستائڻ - خفي ڪرڻ -
آزارڻ. هيسڻ. لاڳ وٺڻ - ڏن وٺڻ - خيرات تي

گذران ڪرڻ. (زال جي) مڙس جو مري وڃڻ
(ل).

● ڏنو ڏنو: ڏ. حسد - ساڙو - ابرڪا - جلڻ -
بغض - ٻيائي - ساڙو - پٽج - چٽ - دشمني - عداوت -
ڪينو.

● ڏنو چٽڻ: ڏ. چٽڻ - تھڻ - چيرڪڻ. لٽج
ٿيڻ - شرم ٿيڻ - حجاب ٿيڻ - منڪوج ٿيڻ.

● ڏنو ڏار ڏنو ڏار: ڏ. ڊپ - خطرو - پڙو.
● ڏنو ڏنا (ل): ڏ. جهپڪ. نيٺ يا لڪڻ

جي ڌڪ جو نشان - پٺو - ٽڪو - ٺيل - نشان -
وڏو - داغ - پٺن - ليڪو - ليڪ - پٺو - پٺي -

گھاري. ڪُٽل - سڪ. سِرنگ - ڪيناري.
مٿاهين زمين - دڙو - ڊپو - مٿان - پيٽ - ڊپ

(ل). ٽڪري - ٺوڙو - ٽاڪڙو - لوڙهاڻو - جبل جي
چوٽي. ڪورين جو هڪ اوزار - مٿي ٽنگيل رمول

جنهن ۾ نوڙيون ٻڌيون آهن. جن ۾ وري آڏاڻو
ٽنگيل هوندو آهي (ت).

● ڏنگا ڏموڻ ڏنگڙ ٺوڻ: ڏ. جبلن جا چاڙها
۽ لاها - مٿيان ۽ هيٺاهان ٽڪر.

● ڏنا ڏون: طرف. مٿي هيٺ - هيٺاهون مٿاهون.

بي ڏولو (ت). [سن. ڏوت = تصادف] قاصد -
بيامبر - ڏوت.

● ڏوتري؟ اسم خاص. تعلقي شاه بندر ۾
هڪ ديه جو نالو.

● ڏوتو ڏوتا: ذ. ڪمائي - آبراسو - آوت -
آمدني - آهت. قوت - ڪاڌو. جيئن تہ:

”جيڏا ٻوتا ٻيڏا ڏوتا“ (ٻهاڪو).

● ڏوتي ڏوتي: ث. ڪاري جي پٽيءَ ۾ (جود)
۽ (ڪڙي) جي رن کي گنڍيندڙ ڪاٺ جو ٿلهو
قوت کن ٺڪر - درياءَ جي پٽيءَ ۾ (گيلي).
ڏاسَ جي ويڙهي (ڪ).

● ڏوٽي ڏوٽي: ذ. صفت. ڏت تي گذران
ڪندڙ - جهنگل جي شين تي ٻيٽ هاريندڙ - ڏت
ڪائيندڙ مارو ماڻهو - جهنگلي - غريب. ڏت
(جهنگلي آن) وڪندڙ - ماروڙا. جهڻ تہ:

”آڏا ڙي ڏوٽي، آءُ ٻچان تو ٿي“

(شاه)

پنهنجي ڪم ۾ ايماندار - آدمي - اتساهي - مرگرم -
تڪو - خفتي. (اسم خاص) هڪ ذات جو نالو.

● ڏوٽو ڏوتا (ت): ذ. ٿلهو لڪن - سونو.

● ڏوٽي ڏوٽي: ث. حقيقي جي نٿو کي
گوه سان گنڍيندڙ ٽوٽي. زباني زيور جو هڪ
قسم. (ث. صفت). ڏوٽي - ڏوٽي مٽي - وڻ
وڻي - چوٽي موٽي - ٿلهي مٽاري - مگهي سگهي -
ڪڙي ٿڙي.

● ڏون ڏون (ت): ذ. ڏوراڻو - طعنو -
عتاب - مهنو - مبارڪاڙ - رنج - غصو. تڪليف -

ڏڪ - بار. (سن. ڏت = ڏت) بي ترس -
بي رحم - ظالم - ڪنور - سنگدل. (ديوان فاضل،

ص ۱۶۹).

● ڏون ڏوراڻو ڏين: طعنو ڏين - ڏوراڻو ڏين -
مهنو ڏين. ڪاوڙجن - ڪاوڙجي سختي ڪرڻ.

● ڏوبار (ل): ذ. هڪيءَ جو هڪ قسم.

● ڏوج ڏوج: ذ. مرض - بيماري - روگ -
اگاهائي. اها بيماري جنهن ۾ گهوڙيون سٺا ٿيو ۽ ٻون

(ويامن کان رد ٿيڻ واري حالت).

● ڏوجير ڏوجير: ذ. صفت. اگهو - روگي -
بیمار - مريض - مرضيل.

● ڏوجيرو ڏوجيرا: ذ. ڏڪ رنج - تڪليف -
سور - سهيمو - انتظار - گهڻي - ڏوجيرو.

● ڏوجو: اسم خاص. تعلقي جاتي ۾ هڪ ديه.
جو نالو.

● ڏوجهه ڏوجهه (ت): ذ. کير - کير ڏيندڙ
مال جو ڦر وارو عرصو کير ڏيڻ واري حالت -
ڏوپ. ٿڻ.

● ڏوجهارو ڏوجهارا (ت): ذ. صفت. کير ڏهن
وارو - ڏهندڙ - ڏوهو.

● ڏوجهرو ڏوجهرا: ذ. ايڏا - ڏرڏ - پٽا -
ڏولائو - ڏوجيرو. ڏڪ - رنج - تڪليف - سور -
سهيمو. گهڻي - ڏڪر - چڻا - انتظار - اوکيا
هوکيا - آڏڪو - وسواس - آنديشو - سانگو - اون -
اوسڙو - چوٽرا ڪٽولرا - آڻ ٿڻ - بيماري - روگ -
مرض.

● ڏوجهو ڏوجها (ت): ذ. صفت. ڏڪيو -
تڪليفن ۾.

● ڏوچيل (ت): ذ. جمع ۾ ڪم ايندڙ. مهين.

چيڙن وغيره جا سڪايل اڌ ٺڪر - ڪچير يون.

● ڏوچڻ (ت): مصدر. سيٺ ڪرڻ - جٺ ڪرڻ -
چينپ ڪرڻ. ڪرڪو ڪرڻ.

● ڏوڏ ڏوڏون (ل): ث. [سن. ڏهه =
ڏهن] گهڻن قسمن جو کير. کير ڏيڻ جي حالت -

ڏهاڻي - ڏوپ. ڏڏل کير - خيرات ڪيل کير -
کير جي خيرات.

● ڏوڏر ٿي ڏيڻ: چارپ تي مال ڏيڻ.
(جنهن موجب ڏراڙ مال جو کير ۽ پاڻ استعمال

ڪندو آهي).

● ڏوڏر ٿي ڏوڏر ٿي: ث. کير وڪڻڻ
جو ڏندو - ماهيو - ڏوڏر ٿي - ڏوڏو - ڏوڏر ٿيو.

● ڏوڏر ٿي ڏوڏر ٿي: ذ. ڏوڏر ٿي - ڏوڏر ٿيو.

● ڏوڏر - کير وڪڻڻ جو ڏندو.

● ڏوڏو ڏوڏو: ذ. ڏوڏر ٿي - ڏوڏر ٿي -

ڏوڏو - کير وڪڻڻ جو ڏندو.

• ڏوڏ ٿيو ۽ ڏوڏ ٿيا: ڏ. ڏوڏ ٻائي- ڏوڏ ٻڻ- ڏوڏ ٻو- ڏوڏ ڪو- ڪير وڪڻڻ جو ڏندو.

• ڏوڏي ۽ ڏوڏي: ڏ. صفت. ڏڏ ڪير وڪڻندڙ- ڪير وارو- ويٽسٽر- ڀاڳيو- ماضيٽر- ماهيٽر.

• ڏوڏڪ ۽ ڏوڏڪ: ڏ. هيري يا موتيءَ ۾ پيل داغ (جيئن هڪ رنگ ۾ ٻئي رنگ جو داغ)- داغ- چينو- ٽيڪو- عيب. رڻڪاوت- رڻڪاڪ- اٽڪاڪ. (ڏ. صفت) ڪنهن ڪم ۾ اٽڪاڪ وجهندڙ.

• ڏوڏو ۽ ڏوڏا: ڏ. ڪيرو (ان) جي سڻڪن جي جهلڻ واري حالت. ڪير وارو ڪچو ان جهليل سڻڪ (ڏيئي) واري حالت کان پهرين حالت. ڏوڏي ۽ ڏوڏيون: ڏ. ٻوڙ ۾ گهاٽائي ڪري وجهڻ لاءِ گڏيل آڻو ۽ ٻائي- لاس.

• ڏوڏيلي (ڏ): ڏ. ڏ. گاهه جو هڪ قسم (زمين تي پکڙندڙ جهن جو ڪير دوائن ۾ ڪم اچي).

• ڏوڏي ٿيو ۽ ڏوڏي ٿيا: (ڏ. ڏ. جيت جو هڪ قسم (جو آڏامي ڏڏ ۾ ٻوندو آهي). ڏوڏا (ڏ): اسم خاص. مينڪهواڙن جي هڪ ذات جو نالو.

• ڏوڏر ۽ ڏوڏرون: (ڏ): ڏ. سیتانڪ جو مرض- چاهاکو- ڏڏر.

• ڏوڏو ۽ ڏوڏا: ڏ. [هه. ڊوڊا] ٻست جي ٻج جو ڪوپو- ڏيلهو- ڏينهو- ڏوڏي. ٻڻ جو ٻج- سڱل ٻيٽي جو ٻج- ٻڻ- ڏوڏي. آگر جو پهريون سڱل- ٺٺي. اک جو تارو- ڏوڏو- ڏيلهو- (ڏ. ڏوڏي ۽ ڏوڏيون). گهه جو هڪ قسم- ڪچي ۾ ٻڌڻ جو تعويذ- ڪارڪ- ٿل. ڪجور- ڪٽل- ڏونڪو- هليلو.

• ڏوڏهار: اسم خاص. تعلقي عمرڪوٽ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

• ڏوڏي ۽ ڏوڏي: ڏ. ڏ. [سن. ٽنڊ] ٻست جو ٿل جنهن مان آفيم نڪري ٿو.

• ڏوڏي: اسم خاص. تعلقي گونيءَ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

• ڏوڏي ٿيو ۽ ڏوڏي ٿيا: ڏ. ٻائيءَ جي پڪيءَ جو هڪ قسم.

• ڏوڏيو ۽ ڏوڏيا (ڏ): ڏ. چالاڪ- هوشيار- عيار- زيور جو هڪ قسم- ڪنن ۾ ٻائڻ جو وڏو والو.

• ڏور ۽ ڏورون: ڏور يون: ڏ. [پرا. دور. سن. دور: دور = دور] ڏاڳي جو هڪ قسم- وٽيل ڏاڳو- ٿلهو ڏاڳو- سٽ جي سنهڙي رسي- دور- دور- سوتلي (جا اٺ هلائڻ، لغڙ آڏائڻ، لائون ڦيرائڻ ۽ ٻين ڪمن ۾ ڪم اچي). اڳ- پٽو (ل. ڏ).

• ڏور ٿي هلڻ: ڏ. ٻاسو وٺڻ- همدرد ٿيڻ. ڏور ڪي ۽ ڏور ڪيئون (ڏ): ڏ. دور- دور.

• ڏورو ۽ ڏورا: ڏ. ٿلهي دور- وٽيل مضبوط سٽ جو تندو. (ڏ. دور ۽ ڏور يون).

• دور واک ۽ دور واکون: ڏ. واک- واک (گهوڙي وغيره) کي بهارڻ لاءِ لنگار ۾ وڌل رسي- واک- مٽار- دليل- پٽائڻ- سرڪڻي- ڦاهي. اختيار- عام مختاري. حق ۽ واسطا. چٽو واکي- آزادي- خود مختاري.

• دور و جهڻ: ڏ. ڦاسائڻ- اٽڪل ويڙهائڻ. جيئن ته:

”دور وڌي تو ڏاهي“

(سچل).

• دور ۽ دور: ڏ. معنيٰ يا گجھارت جو هڪ قسم (جو ڏوهين ۾ ٿيندو آهي).

• ڏور: ظرف. [سن. دور = پري] پري- دور- ڏورانهين- چينو- چينو- پٽانهين- وٽيرڪو- پٽ تي- جڏا- پرتي- گهو پري- آگاهون- گهو مفاصلو- پٽ پٽو- جو ويجهو نه هجي.

• ڏورا: ظرف. دور- پري کان. ڏوراڏو ۽ ڏوراڏا: ظرف. ڏورانهينون- پٽانهون- پري جو- دور- پري.

• ڏوران: ظرف. پريان- پري کان.

- ڏورانهون ۽ ڏورانهان: ظرف. ڀرپرو-
ٿورو ڀري- ڏور- ڏور- پراڻيون- تمام ڀري-
دوران ڏور- ڀري وارو- ڏوريءَ وارو- آڳاٽون-
ٿوري مفاصلي تي- ڀري ڀري جو- وڻيرڪو-
ڇٽو.

- ڏورانهين: ظرف. ڀري واري- ڏور واري-
ڀري پنٿ واري- ڏوريءَ واري- ڀرپراڻي-
ڏورانهين.

- ڏورانهين: ٺ. ڏوري- ڏوري- ڀرپراڻي.
- ڏورانهين ۽ ڏورانهين: ظرف. ڀري جو-
ڏورانهين.

- ڏورانهين ۽ ڏورانهين: ٺ. ڏورانهين-
ڀرپراڻي- ڇٽائي- ڏوري- مفاصلو- پنٿ. ڀري جو-
ڀري کان.

- ڏورانهين: ظرف. ڀري کان- ڳچ پنٿ تان-
گهڻي مفاصلي تان- مفاصلي کان.
- ڏورانهين: ظرف. ٿورو ڀري- ڀرپرو- ڀري-
دور.

- ڏورانهين: ڏکيو لکڻ- آهڻجو لکڻ- دل
کي نه وٺڻ.

- ڏورانهين: ظرف. ڀري کان- مفاصلي تان.
- ڏورانهين ۽ ڏورانهين: ظرف. ڀري وارو-
ڏور وارو- ڏوريءَ وارو. ڀري- دور- ڏور-
ڏورانهين- وڻيرڪو- پراڻيون- ڏورانهين- بغيره.
دور دست.

● ڏورانهين: مصدر. ڏوراپو ڏيڻ- عتاب ڏيڻ-
مهڻو ڏيڻ- طعنو هڻڻ- ويڻ ڏيڻ- ڳيلا ڪرڻ-
شڪايت ڪرڻ- شڪو ڪرڻ.

- ڏورانهين ۽ ڏورانهين: ڏ. صفت. مهڻي کور-
اهو ڪم جنهن مان ڏوراپو ملي- ڏوراهي وارو-
ڏوراهي جو- مهڻي جو ڳو- ڳيلا وارو- شڪايت
وارو- شڪوي وارو.

- ڏورانهين: مصدر. ڏوراهي وارو ٿيڻ- ڏوراپو
ملڻ- مهڻا جهڻ- عتاب سڻ- وڻ برداشت ڪرڻ-
طعنو جهڻ- ڏوراهي هاڻو ڳيڻ- طعنو هاب ٿيڻ-
ميادار ٿيڻ.

- ڏوراپو ۽ ڏوراها: ڏ. شڪو- ڳلا- دانڻن-
شڪايت- عتاب- ويڻ- مهڻو- طعنو- وڻيرڪو-
اوپالو- مٽيار- حرف- ڇٽو- جهڻڪ.

- ڏوراپو ڏيڻ: طعنو هڻڻ- مهڻو ڏيڻ- اوپالو
ڏيڻ- عتاب ڏيڻ- مٽيار ڪرڻ. شڪايت ڪرڻ.

● ڏوراهي ۽ ڏوراهي: ڏ. آڏو- آڏورو-
- ڏوراهي ۽ ڏوراهي (ل): ڏ. صفت. اهو ڇوڀاپو
مال جنهن کي ڳالهه هائي گهٽ ملندو هجي- آڏو-
ڍاول- آڏورو. ڀرو- ضعيف- ڏورو. ويڻڪارو-

نفرت ڪندڙ. (ٺ. ڏوراهي ۽ ڏوراهيون).
گدائي کان پاسو ڪندڙ- صفائي پسند ڪندڙ.
سوگيارو. ٺ. سوگياري "ڏوراهي گهوڙي".

● ڏوراهو ۽ ڏوراهو: ڏ. ماڇين جي مهاوري
جو لفظ. مهڻو- وائو- ڪيراهو.

● ڏوراهين: مصدر. اٿڻ مهل پيو ڏاڳو ڪرڻ.
هڪ دفعو ڍارو سڌو نه پوي ته وري ٻيو دفعو
اچڻ. گهوڙيءَ کي ڦرائڻ (ٺ)

● ڏوراهين (ڪ): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
● ڏوراهو ۽ ڏوراهو: ڏ. [سن. دور= دور]
ڏوري جو اسم تصغير ڏاڳو- ڏورو- ڏوري.

هڪ هندڪي رسم- ٻڌي مهڻي جي چوڏهين
تاريخ ڏوراهي يا پاننن جي ڏوري ۾ ٻڌڻ جو
ڳاڙهي رنگ جو ريشمي ڏاڳو. زيور جو هڪ
قسم- بازو بند- پاننن رکي (ل). ڀرت جو
هڪ قسم (ل).

● ڏوراهو ۽ ڏوراهو: ڏ. هي هر چورس
نواچ ڪن ٿيندو آهي جنهن ۾ هڪ فوٽ کن
ڳن ٿيندو آهي، جنهن تي ٿانون کي ڏوربو آهي.

● ڏوراهين: مصدر. ڪنهن ٻئي جي ڳالهه جو
نه وٺڻ. ڪم کان ڪيائڻ- اهرائڻ.

● ڏوراهين: مصدر. ڪنهن به شئي جي پٺيان
ڳولا ۾ رڻ- ڳولڻ- ڳولا ڪرڻ- ڍونڍڻ- وائڻڻ-
وڙڻ- ولاڙڻ- سڙجڻ- هٿ ڪرڻ- پٺيان پوڻ-
ڳولڻ- ڳولڻ- پڇڻ- جهڙڪڻ- رڻ- رڻ-
پڪڻ- گهڻ- پڻ- پڻ- لڏيڪڻ- پرمڻ-

آجڻ- ڪوڄڻ. گهڻ- چاهڻ. لڳائڻ- منڊڻ-

جو انون حصو - سوت . پٽون؟ - ڳوٺري - ٿيلهي .
ڳيت جو هڪ قسم (ت) . ڏُ ڪُ - فڪر - ڳڻي -
وِ ماس . زور - ظلم - زبردستي - ڏاڍائي .
- ڏورو وِ هائين (ت) : ڀرت ڀرڻ .
- ڏوري ٿي هٿ هٿڻ : ڀڄڻائي ڪرڻ -
لاهي باهي بيٺن - تيار ٿي بيٺن - وڙهڻ لاءِ
آماده ٿيڻ .

● ڏور هو ڏور هئا (ت) : ڏهه - پنج - مشڪل -
تڪليف . ساهه جي مونجهه . ڏکيو موت .

● ڏوري ڏور پون؟ ت . [سن . دور :
دور = ڏور] سنهي ست جي وٽيل رسي؟ -
سڳو - ڏور - سنهي رسي؟ - ڏورو . ٻائي ڪڍڻ
لاءِ رسي؟ . ڪاٺ کي ڇرڻ وقت ليڪ ڪڍڻ
لاءِ ڪم ايندڙ لوڙي . رازڪي ڪم ۾ اوساريءَ
جي سڌائي لاءِ ڪم ايندڙ نوڙي . چاريءَ واري
ڪڙي جي ڇڙن تي سڀيل ڏاڳو . ڪڙن
سڪاڻن لاءِ ٻڌل رسي؟ - رس . اٿت جي جهلڻ
لاءِ ڪاري سٿ يا ٻٽ جو ٻٽو . ڪڙي جي
ڪنار تي زريءَ جو لڳل ٻٽو - ٻٽي - ٻانگ -
ٻانگ . چوٽي - سڳي - مينڍي . واڳ - اختياري .
- ڏوري ڏين؟ : اختياري ڏيڻ - حڪومت ڏيڻ -
واڳ ڏيڻ .

- ڏوريءَ ۾ بند هئڻ؟ : محبت ۾ مبتلا هئڻ -
عشق جي دامن ۾ گرفتار هئڻ - قرب ۾ قابو هئڻ -
پرڀت ۾ پيولڊ هئڻ .

- ڏوريءَ ۾ ٻڌل رهڻ؟ : چڻي ۾ هئڻ -
حڪم عيڻ هئڻ - فرمان ۾ هئڻ .

● ڏوريو ڏور ڀا : ڏ . [سن . دور = ڏوري]
ڪڙي جو هڪ قسم - سنهڙين ڏورين وارو سنهو
ڪڙو - ڌاريدار مٽل - ليڪن واري مٽل -
پٺاڻي مٽل - رنگين شبنم . ڍاڻي پڪيءَ
جو هڪ قسم [چنڊ ڪاري ۽ ويڪري
لنگون وڏيون ۽ ڪاريون] . لوڙي - رسي -
ڏورو (ت) .

● ڏور ڏورون؟ (ت) : ٿ . سوٽر يا ميرمونءَ
جي اکين ٽٽڪ يا چٽڪه .

ٺاهڻ - شروع ڪرڻ - پٺاڻ (سودو) واپار وغيره)
(ل) . جيئن ته "مون عبدالله سان سوڌو ڏوريو
آهي" ته آڏو ڪرڻ . پٺاڻ . ڇڪڻ . آڏو گهڙيو
ڪرڻ . گهڙي جو گهڙيءَ تي چڙهڻ (ت) .
- ڏور ڏورون؟ ت . ڳولا - ڦولها - ڪوجنا -
تلاش - آهو - ڇاڇ - ڇوڙ - رولڙو .

- ڏوري ڏوري؟ : ڏ . صفت . ڏوريندڙ -
ڳوليندڙ .

- ڏوري ڏين؟ : هلي ڏسڻ - پڇڻ يا پڇائي
هٿ ڪرڻ .

● ڏورن ڏورن (ڪ - ل) : ٻاجاريءَ جو
ٻاهريون ڪيلو (ڊگن جون ڳچيون قابو ڪندڙ)
ڏورنو .

● ڏورنو ڏورنڻا : ڏ . ٻاجاريءَ جو ٻاهريون
ڪيلو (ڊگن جي ڪٽمڻ مضبوط ڪرڻ لاءِ) -
ڏورن (ڪ) . اٺ جي گاشي کي ٻڌڻ جي
رسي يا نوڙي - ڪٽڻ - ڏور (ل) .

- ڏورنڻا ڏين؟ : مدد ڪرڻ - ڏمڪ ڏمڪ ۾
ڀاڻوار ٿيڻ - ٻان کي ٻڌل رکڻ - وِ ڪون وجهڻ -
زور ڏيڻ .

- ڏورن ٿي ڪرڻ (ت) : ٻاسو وٺڻ - رڀاءُ
رڪڻ .

- ڏورن ٿي هائڻ؟ : رايو رکڻ - مرضي موجب
هائڻ .

- ڏورن ڇوڙ ڏورن ڇوڙ : ڏ . صفت . ڏورنو
ڇوڙ وارو يا ڇوڙيندڙ - ٻاجاريءَ جا ڪيلا
ڪڍندڙ . ختم ڪندڙ - ڪم بند ڪندڙ - آڇو -
واندو . پنهنجي مرضيءَ موجب هلندڙ .

- ڏورن ڇوڙ اچڻ (ت) : مٽو اچڻ - بنا روڪ
لوڪ اچڻ - ٻي حجاب اچڻ .

● ڏورو ڏورا : ڏ . [سن . دور : دور = ڏور]
سٿ جو وٽيل ٿلهيڙو ڏاڳو - ڏور - ڏوري .
ٿلهو سٿ - سڳو - سنهي نوڙي (جا لغڙ آڏائڻ
وغيره ۾ ڪم اچي) . زريءَ يا مقيش واري ٻٽي -
ٻانگ - ٻانگ - ڏوري . مينڍي - ڇوڙو - سڳي .
ٻانهن جو مشڪ وارو مٿيون حصو - ڏورنو پنج

”ڏور ڏوڪاها پڇ“ جو مينهن منڊائڻو آيو“
(خليفو لبي بخش).
● ڏوگهر: اسم خاص. تعلقي ٻني عاقل ۾ هڪ
ديھ جو نالو.
● ڏوگهلو ۽ ڏوگهلا (ل): ڏ. نيڙي - ليڙو گهوٽو.
● ڏوگهن: مصدر. هٿر هٿر ٻائي پيڻ - گهڙي
گهڙي ٻائي واپرائڻ - گهڻو ٻائي پيڻ - مسلسل
ٻائي پيڻ - ڏوڪڻ. يڪ ساهي ٻائي هي وڃڻ.
گهڻي آڇ لڳڻ - سخت آڇائجڻ.
● ڏوگهه ۽ ڏوگهون: ٺ. ٻائي پيڻ جي اوت
اوتان؟ گهڙي گهڙي ٻائي پيڻ واري حالت -
ڏوڪ - گهڻي آڇ - آسٽ - آلي - ڏوگهو.
● ڏوگهه ڏوگهان ڪرڻ: گهڻي آڇ ڪري گهڻو
ٻائي پيڻ - ڏوڪ ڏوڪان ڪرڻ - ٻائي ۽ جي
اوت اوتان ڪرڻ.
● ڏوگهر ۽ ڏوگهر: ڏ. صفت. يڪ ساهي
ٻائي پيڻ ڏر - گهڻي آڇ وارو - جهجهو ٻائي پيڻ ڏر -
آلي وارو - آڇايل - ڏوڪر.
● ڏوگهو ۽ ڏوگها: ڏ. گهڻي آڇ - آلي -
ڏاڍي آڇ - پياس - ڏوڪ - ٿرھ - ٿيھ.
● ڏوگهي ۽ ڏوگهيون: ٺ. آڇ - پياس -
خشڪي - ٿيھ.
● ڏوگهو ۽ ڏوگها (ٺ): ڏ. وڏي آڪيدو ڏو -
ڏيلھو - ڏيڏو - ڦوٽار پيل.
● ڏوگها ٿاڻن: نظر تيز ڪري هٿر هٿر - ٺھارڻ -
گهورڻ - ٽڪڻ - جوهڻ.
● ڏوگهر ۽ ڏوگهر: ڏ. صفت. اکين ڦوٽار پيل -
ڏوڏر - ڏيڏر.
● ڏول ۽ ڏول: ڏ. [سن. ڏول = لڏڻ. سن.
ڏل] مٿي ڪرڻ. ع. ڏول [جهولو لڏڻ جو -
پينگهه - پينگهو. (ڪوه وغيره مان) ٻائي ڀري
ڪيڏن جو برتن - ٻاڙ ڏي - ٻاڙ ڏي - ٻالتي: لوهه
جو ٿانءُ - ڏو - ڏو - ٿين - ڏوڪو. خوف - ڏپ -
ڀڏو (ت). فساد - بد امن - جهيڙو - فتنه انگيزي
(ت). ڏولو - ڏولاڻو - ڏنجهه - ڏڪ. مصيبت - آڀار.
ڏوڪار - ڏڪار - قحط (ت).

● ڏوڪاهو ۽ ڏوڪاهو: ڏ. [سن. ڏهڪ =
ڏمڪ] مصيبت - ويڏن - سختي - آڀارڻ. جيئن تہ:
”وهيان ٿين وڻڻ ڏوڪاهي هٿان جي“
(شاه).
● ڏوڪاهي ۽ ڏوڪاهي: ڏ. صفت. ڏمڪ
ٻا ڏمڪيائي ۾. سڄو - ويران.
● ڏوڪڙو ۽ ڏوڪڙا: ڏ. [سن. ڏهڪ =
ڏمڪ] سور - درد - ڏمڪ - ڏمڪ - ڀڙاءُ -
اهنج. تڪليف - مشڪلات - ڇاڪوڙ - ڪشالو -
درد سري - محنت - ڏاڪڙو - ڏنجهه - ڏوجھرو -
مصيبت - آزار - هلاڪي. ڏرڪي - ڳرو ڏمڪ -
ڀرو حال - پريشاني - ڪمبختي - ڏولو -
ڏوڪڙو.
● ڏوڪڙائون ۽ ڏوڪڙائون: ڏ. صفت.
ڏمڪائو - اهڃائو - هلاڪ ڪندڙ - ڪپائيندڙ -
تڪليف ڏيندڙ - گهه - ٽڪائو - ٽڪائو. محنت
طلب - ڏمڪيو - اوکو - اڙانگو - آڻ ڪاڻيو.
● ڏوڪو ۽ ڏوڪا (ت - ت): ڏ. [سن. ڏهڪ =
ڏمڪ] ڀڙاءُ. بيماري - اگهاڙي.
● ڏوڪيو ۽ ڏوڪيا: ڏ. [سن. ڏهڪ = ڏمڪ]
غم - شوڪ - ڏمڪ - گوندر - ڏنڇ - سوس -
افسوس - ارمان - رنج. سور - درد - ڪايش -
ويڏن - تڪليف - مصيبت - ڏمڪ. ماتم - روڏن.
ڏمڪيو
● ڏوڪري ۽ ڏوڪري: ڏ. صفت. [سن. ڏهڪ =
ڏمڪ] ٻئي کي ڏمڪ ڏيندڙ. ٻئي جو ڏمڪ
معلوم ڪندڙ - ٻئي جو ڏمڪ ٻان تي هوار
ڪندڙ - ڏمڪ وارو - ڏمڪ سهندڙ - تڪليف
برداشت ڪندڙ - ڏمڪي. سخت محنت ڪندڙ.
جيئن تہ: ”هڏ ڏوڪي“ وغيره.
● ڏوگر: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
(خاص ڪري لوايشاه ۽ لاڙڪاڻي ۾).
● ڏوگر: اسم خاص. تعلقي ڪڪڙ ۾ هڪ
ديھ جو نالو.
● ڏوگها ۽ ڏوگها: ڏ. ڏولاھو - ڏنجهه -
ڏمڪ - تڪليف - ڏولاڻو. جيئن تہ:

• ڏول ورجهٽ: فساد مڃائڻ - هراس ورجهٽ - خوف پيدا ڪرڻ. ڌڪار ورجهٽ.

• ڏول ۽ ڏول (ل. ٿ): ڏ. [سن. ڊل = لڏڻ] ناس - برباد - تباھه - ڇٽ - سڄ. جيئن ته: ڪهڙي هيسيل ڪندو هٿول ڏاوڙ رن ته ڏيسرو ڏول. مڙس مڙسيءَ تي هڙهڙ هول. (ڄام خان).

• ڏول ڪڙڻ: برباد ڪرڻ - ناس ڪرڻ - ڇٽ ڪرڻ.

• ڏولاڪو ۽ ڏولاڪا (ل): [سن. ڊل = لڏڻ] ڏولو - ڏولائو - رولو - مصيبت - پريشاني.

• ڏولائو ۽ ڏولانا (ل): ڏ. [سن. ڊولا = ڊل = لڏڻ] ڌڪ - ڌاڪو - ڏوجھرو - رولو - اڪو - تڪليف - آهڻج - دربدرائي - ڌڪ - رنج - درد - مصيبت. ٿرٿلو - هراس - ٿاڪوڙو - ٿوٽو - هاها ڪار - هائيدوس - ڏهڪاء - ڊپ - ٿرٿر - ولوڙو - واٽ - گوڙ شور - هليچل - بڪڙو - وڳوڙ - تڪرار - بحث - ڌڪ - بڪ - ڌڪار - نعت - ڌڪ - ڏولاڪو.

• ڏولائي مان ۽ ڏولائي مان: ڏ. صفت. ڌڪائڻ - ترين پڙ.

• ڏوليچي ۽ ڏوليچيون (ل. ٿ): ڏ. ڇڙي جو ٿان ۽ ٻائي پرن لاءِ چم جو دٻو يا بالتي - ڌڻوچو - ٻوڪو - چڙهي - ڪوس. بندوق رکڻ لاءِ چڙهي جي ڊگهي گوڙي.

• ڏولڻ: مصدر. ڳولڻ - ڦولڻ - تلاش ڪرڻ. ڏورڻ - بيان وڃڻ - پويان پوڻ - ڀڙڪڻ. پڇا ڪرڻ. لوڏڻ - ڏولائي ۾ وڃهڻ - پريشان ڪرڻ. ڏولو ڏولا: ڏ. [سن. ڊل = لڏڻ] ڊرگي - ٻرو حال - ڪمبختي - شڪست هالي - جوڪڙو - ڏولائو - ڏوجھرو - ڌڪ - رنج - تڪليف - ڊر ڊر ري - پريشاني.

• ڏوليھ ۽ ڏولھ (ل): ڏ. [سن. ڊل = لڏڻ] ٻائيءَ ڪڍڻ جو ٿانءُ - ڏول.

• ڏوليھو ۽ ڏوليھا (ت): ڏ. بترجي وچ وارو ڪانو.

• ڏولھڻ: مصدر. ڏلھڻ.

• ڏوليھي ۽ ڏوليھيون (ل): ڏ. [سن. ڊل = لڏڻ] ڏولي.

• ڏولي ۽ ڏولين: ڏ. [سن. ڊولا: ڊل = لڏڻ] ٻرا. ڊولا [پردہ دار عورتن جي سواري لاءِ هڪ جھولو يا ماڻڊو - ننڍو ڪڇائو (جنهن کي ماڻهو ڪلهي تي کڻندا آهن) - ٻالڪيءَ جي محفو - لوڏي - چٽو ڏول. لاش وغيره کڻڻ لاءِ کٽ جو هڪ قسم. ٻائي پڻ لاءِ لڪر جو ننڍو ٿانءُ - چٽل ڪيچي - ڪوچي (ت).

• ڏولي وائڻ: گھوڻين جو ڪنوارين وٽ وڃي ڪنوار کي وٺي اچڻ.

• ڏومر: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو - گھمندڙ گويتن جي هڪ ذات جو نالو.

• ڏومر ۽ ڏومر: ڏ. [سن. ڊومر] ڏومر ذات جو هڪ فرد - چارڻ - پاڻ - پٽ - مڱڻو - مڱهار - ڊاڍي - پينسو - لنگھو. (ت) ڏومري ۽ ڏومريون. نياڳو - بدنصيب - رولو. رکو - ٻي سواد (ت).

• ڏومڪا ڪوٺھان (ت): ڏ. صفت. چرڙ - چٽا چانڊ - رول.

• ڏومسي ۽ ڏومسي (ت): ڏ. صفت. نياڳو - بد بخت - بدنصيب.

• ڏوماڙو: اسم خاص. تعلقي گھوٽڪيءَ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

• ڏومائي: اسم خاص. تعلقي ڊيري محبت ۾ هڪ ديھ جو نالو.

• ڏومائي آلهندي: اسم خاص. تعلقي ٺٽي ۾ هڪ ديھ جو نالو.

• ڏومڻ: مصدر. ڏمڻ - ٻولي ڪرڻ - هٿي ڪرڻ - هٿ مهيرو ڪرڻ. ڏمڻ - ڪپڙا هڪ ٻئي تي پائيءَ جي چنڊ ڏيئي رکڻ.

• ڏميوالي: اسم خاص. تعلقي ڪشمور ۾ هڪ ديھ جو نالو.

• ڏمون ۽ ڏمون: ڏ. باھ - اڳ - اڳ - اڳي - چيرو - ٻارڻ - عذاب - ڌڪ - آهڻج - ساڙو.

● ڏونڊي؟ ڏونڊيون؟ ٿ، ڏونڊي-
ٿونڊي- ٿن- ڏونڊي- ٿنڊي- ٿونڊي-
ڏونڊي.
● ڏونڊو: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
● ڏونڊو ڏونڊو: ڏ. ڪيرڙ جو ڪچو ڦر.
يا ڦل- ڏيلهو- ڏينهنون، ڪلهي ۽ لونڻ جي
وچ وارو ٻانهن جو مشڪي حصو- ڏورو. (صفت)
نڍڙو. (ه. ڏنڊ).
● ڏونڊو ٺوڪڻ: وڙهڻ لاءِ تيار ٿيل- جهڳڙي
لاءِ آماده ٿيل. بهادريءَ جو ڌاڪو وجهڻ.
● ڏونڊو ڏونڊو: صفت. [سن. ڏو= ڊ]
ڏوڙو- ڏوڙو- پڻو- جهجهو- گهو- زياده (ديوان
فاضل ۴۹).
● ڏونڊو ڏيڄ- ڏيڄ: ڏيڄي مهرباني ڪرڻ-
تمام وڏو احسان ڪرڻ. جيئن ته:
"ڏيڄ ڏوڏا ڏيڄ ذات ڏيار"
(فاضل).
● ڏونڊو ڏونڊو (ل): ڏ. آڻ جي بيماريءَ
جو نالو (جنهن ۾ ان جي رحم ۾ ڳوڙهيون ٿي
پونديون آهن).
● ڏونڊو ڏونڊو: ڏ. نغاري يا دهل
وڄائڻ جي هڪ سنهيري ننڍي گهوڙيل ڪاٺي-
ڪاٺ جي رڳيل ڳڻي- ڏانڊيو. ڪڇيءَ جو هڪ
دائو- تازي ڪڇي- اڌ ٻڪل ڪارڪ- هليو-
ڏوڏو. (ميشه جمع ۾ "ڏونڪا" چئبو آهي).
● ڏونڊو ڏيڄ: ڪڇيءَ جي ڦر جو رسجي
وڃڻ- هليلا ٿيڻ.
● ڏونڊو رهڙن: گوشن مان ڏونڪا پٽڻ.
● ڏونڊو ڪاٺيون: ڏونڪا ڪاٺيون: ڏ. صفت.
ڏونڪن وارو- ڏونڪن جو. رنگيل ڪاٺي
گهنگهرا پيل راند ۽ ناچ جي ڪم ايندڙ- دهل
وڄائڻ جي ڪاٺيءَ جو.
● ڏونڊو ڪاٺيون: ڏانڊين تي ناچ وجهڻ.
(جنهن ۾ وچ ۾ دهلاري پيهندو آهي جو بيت
۾ چونڊو آهي ۽ ٻيا ماڻهو چوڌاري ۾ ۾ ڏونڪا
ڪڻي دهل جي سر تي ٽپي ڪاٺي ڪاٺي ڪاٺي آهن).

● ڏون: صفت. [سن. ڏو= ڊ] ڏو هڪ
جي پڻ- ڊڪ- ڏونو- جوڙي- ڊله- ڊڌي-
پڻو.
● ڏونائي: ڏونڊي: اسم خاص. تغلفي ٿئي
۾ هڪ ڊله جو نالو.
● ڏونڊو: ڏونڊو: ڏ. ڊونڊي جو هڪ
قسم.
● ڏونڊو ڏونڊو: ڏ. صفت. [سن.
ڏو= ڊ] غروڙ ڄيرو- ڄانڻو- ڦوري- مضبوط-
بهادر- جنگ- ٿلهو- متارو- ڏونڊو- ڏونڊو-
مڪو- ڏوڏو- ڏونڊو- ڏونڊو- ڏونڊو- ڏونڊو-
وڃشي- ان گهڙيو- ڏو- خون خوار. شوخ-
بي آڊي.
● ڏونڊي؟ ڏونڊيون؟ ٿ. [سن. ڏو= ڊ]
ڏونڊي يا ٿي جي چوڻي- ڏونڊي- ڏونڊي-
ڏونڊي- ڏونڊي- ڏونڊي- ڏونڊي- ڏونڊي-
ڏونڊي- ڏونڊي.
● ڏونڊو ڏونڊو (ت): ڏ. صفت. شوخ
سيا ۽ جو ماڻهو- ڪهڙو- ڏوڏو.
● ڏونڊو ڏونڊو (ل): ڏ. اهنج- ايڏا-
تڪليف- ڏوڏو- ڏوڏو.
● ڏونڊو ڏونڊو (ت): مصدر. چيڻ- ڄڻ ڪرڻ-
ملاوت ڪرڻ.
● ڏونڊو ڏونڊو: ڏ. [سن. ڏو= ڊ]
ڏونڊو [ميوي جا گل جي ڏانڊي- ميوي ۾
اٽڪيل ڪاٺيءَ ڏرو- ڏونڊي- ڏونڊو- ڏونڊو-
ڏونڊو. ٻي جي چوڻي- ڏونڊي- چوليڙي (ل).
● ڏونڊو ڏونڊو: ڏ. صفت. عضون
سوڙهو- ٿونڊو- ڪروڙو- ڏونڊو-
روڻڙو- ٻاڻوڙيل. ويڙهيل- ويڙهيل-
سيٽيل- سونڙو- سونڙو- سيٽل- سوڙهو-
جهڪيل.
● ڏونڊو ڏونڊو: ڪروڙو ڏونڊو ٿيڻ- ڄڪڻ-
جهڙو- مارڻ- ڊهي- ڊوڙو- ڪيري پوڻ.
● ڏونڊو ڪي؟ ڏونڊو ڪي؟ ٿ. ڊري
کان اچي ڏک هٿن وارو سونڙو.

- ڏونڪائي ۽ ڏونڪائي: ذ. صفت.
ڏونڪن وارو- ڏونڪن جو- ڏونڪن سان راند
ڪندڙ راند پڪر.

— ڏونڪو لڳڻ: ڪنهن ڳالهه جو اطلاع ملڻ۔ جنگ جو ڏونڪو لڳڻ۔ نهارو وڃڻ.

- ڈونکو وچائیں: نالو کڈائیں۔ مشہور ہیں۔
- نامی گرامی ہیں۔ ناموس کڈائیں۔ ہاکارو ہیں۔

ناميارو ٿيڻ۔ ناليرو ٿيڻ۔ رعب تاب وجهڻ۔
 = ڏوڪو وڃڻ: نالو ٿيڻ۔ مشهوري ٿيڻ۔

لاموس ٿيڻ. ڏوڙ ۾ ڇڻڻ.
= ڏوڙ ۾ ڇڻڻ ۽ ڇڻڻ. صفت. تماشي ڏيڻ

وارو۔ تماشين۔ ساڪي۔ دَر شڪ۔ فقط نالي مائر
ڪم ڪري هيٺ يا مجلس ۾ شرڪ ٿيندڙ.

== ذونڪي چاچي 'ٿيڻ': ڪم مهل ڪم نه
اچڻ، باقي خوشيءَ مهل اچي شريڪ ٿيڻ.

● ڈونڪي ' ۽ ڈونڪي ' (ت) : ذ. صفت.
سنگھيرو۔ سنگيرو.

● ڈونگمر (ت): اسم خاص. ھک ذات جو نالو.

● ڈوننگر = ڈوننگر : ذہن . اوپر گت :
پرا۔ ڈونگری = ڈوننگر [ننیدو جیل -

پتھارِی - تکر - تکرِی - توڑھو - پتھار -
جبل - پتھار - چپتر - پربت - کوہ - رومہ .

== ڈونٹ کر ڈارن: جبل ٹاکن۔ سخت محنت
 کرن۔ تکلیفون سہن۔

— ڈونگر ڈورن : جبل جہا کیں۔ تکلیفوں مہن۔
— ڈونگر ہارن (ت) : گھٹو روٹی۔ ہنجوں

— ڏونگير ي 'ڏونگير يون'؛ ٿ. جبل جي

ننڍي چولي- ننڍو ٽڪر- ننڍڙي ٽڪري-
ڏنو- ٽوڙهو.

د وټکيري غاډونکيري: د. صمت. د وټکيري
جو- جبل جو- جبل وارو- جابلو- چاپرو- بهاري-

١٠ - دُونُكْرِيَا: حرف اِدا. اي دُونُكْرِيَا. اي

- دُونْگِرہیں دَنگَن ہَٹن (ک): چیتو تیں۔
چربو تیں۔ اوڑی ہاڑی کی دَکُونن ۽ سَتائیں۔

- ڈُونگَرِ یو ۽ ڈُونگَرِ یَا: ذ. صفت. جبل وارو۔ تَکَر وارو۔ جابلو۔ تَکَرِ یو۔ بھاڑی۔

● ڏونگر راءِ: ايم خاص. ڪيچ جي هڪ راءِ

● ڏسونگر: اسم خاص. گهڙي ۽ ٻار مير جي جو نالو.

● ڏونگري ۽ ڏونگير ٻون: ٺ. اوڀر جو

هڪ قسم - بصر - پيارو. ڪپڙن وغيره ستن لاءِ
ڪاٺ جو اوزار - سونڀي - ڏڱري. ڏنيو جو

● ذُونُكُمَا (ت): وعثن جي سڃاڻپ لاءِ ڪم

ايندڙ لفظ. جالورن جي سڱن جي بيهڪ جو هڪ خاص نمونو.

● ڏُونگهو ۽ ڏُونگها: ڏ. ٺاريل جي خالي
کوبي جو هڪ اڌ (جنهن سان ٻاڻياٺ وغيره

ڪيڊجي) - رڌڻي - ڪيوي - ڏوئي - ڪرنڊي -
ٽيپڙي - ٽيپري. ڏونگهيءَ جيترو سان يا

وزن. نٿولهو- پڻ جي نولهيءَ طعنو- سهڻو-
اوپالو، ٺيڪو- عيب- داغ، (ذ. صفت) اولهيو-

وَنِيهَو ۽ وَرِيَلُ - عمیق - اٹاھہ۔
 - دُونِگَہَن سَنان دَلہَہَن : طعنا دِیس - مہٹا

● ڏونگهي ۽ ڏونگهيون؟ ٿ. ناريل جي

گولي جو مڪايل اڌ - ناريل جي ڪٽل جو اڌ -
ڪوپرو.

— ڏٺو ٺڳهيءَ جو ٽپيل ۾: سڪل ناريل جو رس ۾
 ٻا سڻيپ — ڪوپري جو ٽپيل ۾.

● دونوں کا دوستوں (ک): ث. کتن جی گھاتی پنوں کے۔

● دو سنگ کا دو سنگوں (ت): ت. رنجیر۔
پیشتر۔ ڈان۔

— دوست: ہوں : راجپر ہوں، قابو ہیں۔
— موگھو تیں۔

● ڏوهين؟ ظرف. ڏانهن؟

● ڏوهئون؟ ڏوهڻا (ت)؛ ظرف. اونهو.

ڏونگهو - عيق - اڻاهه. ڀري - دور.

● ڏوهڻو ڏيهه؟ ڏوهڻا ڏيهه؛ ذ. ڀري

وارو ماڪ - پرائيئون؟ ملڪ - ڏور ڏيس.

● ڏوڻ؛ صفت. [سن. دڻ = ڏوڻ؟ ڀٽ]

ڀيڻ - ڀيڻو - ڏوڻو - دهر - ڏوڙو - ڀڄل -

ڀڄل - ڀڄو.

● ڏوڻا؛ صفت. ڀڻا - ڀڻا - دهر - گهڻا - جهجهڻا.

● ڏوڻائين؟ مصدر. ڀڻائين - ڀيڻو ڪرڻ -

ڀيڻو ڪرڻ - ڀيڻو ڪندو وڃڻ - ڏوڻو ڪرڻ -

دهر ڪرڻ.

● ڏوڻائي؟ ڏوڻائيون؟ ت. ڀيڻائي -

ڀڻائي - ڏوڻائي - دهرائي.

● ڏوڻو ڏوڻا؛ صفت. ڀيڻو - ڀيڻو - دهر -

ڏوڙو - ڀڄل - گهڻو - جهجهو.

● ڏوڻه (ت)؛ صفت. [سن. ڏهن = ڏهه]

هڪ عدد جو نالو - ڏهه - ڏهه.

● ڏوڻه ڏوڻه؛ ذ. [سن. دوش، دڻ =

خطا ڪرڻ، ڏوهه] گناهه - ڀاڻ - تقصير -

اڀرائڻ - قصور - جرم - دوش - الزام - خطا - ڀل -

چوڪ - غلطي - عيب - سقم - عتاب - ميار - حرف.

● ڏوهاري؟ ڏوهاري؛ ذ. صفت. ڏوهي -

ڏوهه جو ڳو - تقصير وارو - ڀاڻي - عاصي -

بدڪار - ڪڪرسي - اڀرائي - قصور وارو -

گنهگار - خطاوار - مجرم - حرفي - عتاب جو ڳو -

مباري.

● ڏوهائيو ڏوهائيتا؛ ذ. صفت. ڏوهه

وارو - ڏوهه جو - ڏوهي - ڏوهاري - گنهگار -

عبدال - حرفي - مباري - عتاب جو ڳو.

● ڏوهه ڀاس؟ ڏوهه ڀاسون؟ ت. قبوليت -

ڀڄتا - اترارنامو - سچي (ڪنهن ڏوهه جي).

● ڏوهه ڀاسن؟ قبولدار ٿيڻ - (قصور) قبول

ڪرڻ - (خطا) ڀڄڻ - هائوڪار ڪرڻ.

● ڏوهه ڀاسڻو ڏوهه ڀاسڻا؛ ذ. صفت.

ڏوهه ڀاسيندڙ - قصور ڀڄيندڙ - قبولدار - قرار.

● ڏوهه ڏيڻ؛ الزام لڳائڻ - خطا وار ڪرڻ.

عيب لڳائڻ.

● ڏوهه ڏيڪڻ؛ عيب ڏيڪڻ - خطا ڀوشي

ڪرڻ - گناهه کي ظاهر نه ڪرڻ.

● ڏوهه مڙهڻ؛ (ڀي کي) خطاوار ٺهرائڻ -

ڏوهه ڏيڻ (ڀي تي) گناهه ٿيڻ.

● ڏوهي ڏوهي؛ ذ. صفت. ڏوهه وارو -

ڏوهه ڪندڙ - ڏوهاري - گنهگار - ڀاڻي - مجرم -

اڀرائي - تقصير وارو. مباري - حرفي - عتاب

جو ڳو.

● ڏوهه ڳو ڏوهه ڳو؛ ذ. مڙس جو زال تي

رنج يا ناراضيو - ڏوهه ڳو.

● ڏوهيت (ت)؛ اسم خاص. ٺڪرڻ يا راجپوتن

جي هڪ ذات جو نالو.

● ڏوهيتو ڏوهيتا؛ ذ. [ڀرا. ڏوهيت. سن.

ڏوهيترو = ڏي. جو ڀٽ] ڏي. جو ڀٽ -

ڏي. جو مڙس اولاد.

● ڏوهيتاڻ؛ ذ. ڏي. جو اولاد - ڏي. جي

ڀڻائي - جيئن ته؛

"ڏوهيتاڻ لڻ ڀڻاڻ، جيئن وڏي ٿيڻ وڃي"

(چوڻي).

● ڏوهيتائو ڏوهيتائو؛ ذ. صفت. ڏهن جو -

ڏهن وارو - ڏوهيتاڻ.

● ڏوهيتي ڏوهيتون؟ (ت)؛ ت. مينائي

جي هڪ چڪي - ٺڪي.

● ڏوهيت (ت)؛ اسم خاص. مسلمانن جي هڪ

ذات جو نالو.

● ڏوهيتن؟ (ت)؛ مصدر. ڀڄند نه ڪرڻ.

● ڏوهتر ڏوهترون؟ (ت)؛ اوچڻ جو هڪ

قسم - ڪيس - ڪٽو - لوڻي.

● ڏوهيري ڏوهيريون؟ (ت)؛ ت. هينائين

زمين - ڏهر.

● ڏوهيڙو ڏوهيڙا؛ ذ. ڀڄي ڀيٽ - ڏوهو -

ڏوهيڙو - ڏوهيڙو.

● ڏوهيلو ڏوهيلا؛ (ت)؛ ذ. گهر جو وڏو

صفحو - وڏي ڪوٺي.

= ذُوئِیْ دِکْنُ کِیْہُ تِیَن : سِکِی حَاصِل تِیَن - فَاڈُو تِیَن (کِیْنِیَہ) سِپ خَرَاب تِیَن - لَقْصَان تِیَن - چِیھو تِیَن .

● **ڏوئيلاو ڏوئيلا:** ذ. ٻاڻيءَ جي ٻڪريءَ جو هڪ قسم (رنگ اڇو) قد ڏيڍ فوٽ، چنڊ ڪاري ڏوئيلاهي جهڙي، ڀنڊ ۾ ٺٺي) - ڏوئيلا.

● ڏوٻار ۽ ڏوٻار (ڪ): ذ. ٻاڻي جي ڪ پڪي ۽
جو نالو يا قسم.

● ڏويو ۽ ڏويو (ت): ڏ. ڏنگُ-خراپي.
● ڏويو ۽ ڏويا (ل): ڏ. [سن، دَرَوِي=ڏوئي]
وڌي ڏوئي-ڏوئلو.

● ڏهه: صفت، [سن. ڏسڻ: ف. ڏهه = ڏهه. پرا. ڏس] هڪ انگ يا عدد جو نالو۔ نون (۹) کانپوءِ ايندڙ انگ (۱۰)۔ پنڄ وادو پنڄ۔ ڏهن ايڪن جو جوڙ۔ ڪه ڏهاڪو۔ ڏهه.

- ذَہ آگیر یون ہاری ڈیٹا کرن: فضول خرچ کرن۔ اجابو خرچ کرن۔

= ڏهه ڏسيون: ٽ. ڏهه. طرف (۱- مشرق =
 ڀرندو ۲- مغرب = الهندو ۳- شمال = اتر ۴- جنوب =
 ڏکڻ ۵- تحت = هيٺ ۶- فوق = مٿي ۷- آگني
 ڪون = ڏکڻ ڀرندي جي ڪنڊ ۸- نيروٽ =
 ڏکڻ الهندي جي ڪنڊ ۹- ٻائڻب = اتر الهندي
 جي ڪنڊ ۱۰- ايسان = اتر ڀرندي ڪنڊ) آصيه.
 = ڏهه سانئڻن: هڪ عدد جو نالو. هزار سنڪ
 برابر ڏهه سانئڻن.

ہزار لکھ برابر دہائی سنہ کی صفت ہے عدد جو نالو۔

ث. ذھن تندون وارو ڪٽڙو (جنهن ۾ ذھ سنڌو تندون ٽاڇي ۾ هيچن .

- دَعَا كُنْدُوچَ دَهَهْ كُنْدَا: ذ. (جامپتري وغيره ۾) دَعْنِ ڪنڊن واري شڪل.

ڏهن واٽن وارو۔ راوڻ جو لقب.

— ذَهَّ نِكْرَبْ: صفتِ هک عدد جو نالو۔
 هزار اوب برابر ذَهَّ نِكْرَبْ۔

● ڏوهو ڏوها: ذ. صفت. [سن. دوهي = ڏهندڙ] کير ڏهندڙ- ڏوپُ ڪندڙ- ڏُهاڻي ڪندڙ- ڏُهندڙ. کير ڏُهن جو ٿاڻ- وڏي دَکِيي- چوئري (ت). [سن. دوها = ڏوهيرو].
بن سَن جو پيٽ- ڏوغيڙو- دوهو.

● ڈوھور ۽ ڏوهور (ت) : ڏن دن جي
وچ وارو ميدان - ڏهر.

● دوهيتيرو ڏوهيترا (ت): ذ. [ن. دوهيترو =
ڏوهيتو] ڏي، جو ڀٽ - ڏوھو - ڏوھيتو.

● ڏوٽيڙو ڏوٽيڙا: ذ. [سن. دوها = ڏوٽيڙو]
 ٻن سڀني جو ڀيٽ - دوهو - ڏوهو - ڏٺو - ڀيٽ -
 ڏوڙو - ڏوٽيڙو - لوڙائو (ڀليٽس). (هڪ جهونو
 ۽ مقبول عام ڀراڪرتي ۽ هندي ٻولين جو
 بحر وزن جو شعر - ٻن تڪن وارو هر هڪ ٽڪ
 (۲۴) ماترائن واري ٿئي (ڀليٽس).

● ڏوٺڙو ۽ ڏوٺڙو (ت): ذ. وڪڻ - قدم. ٻائيءَ جي پکيءَ جو ڊڪڪ قسم - ڏوٺل.

● ڏوٺرو ۽ ڏوٺرا (ت): ذ. [سن. ڏروِي = ڏوٺي] ڪاٺ جو چمچو يا ڏوٺي-ڏوٺلو.

● ڏوئيل ۽ ڏوئيل: ڏوئيلون: د. ث. پاڻيءَ جي پڪي جو هڪ قسم (جنهن جي جهنب ڏوئي وانگي آهي ۽ مڇي ماري کائيندو آهي).

● ڏوٽلو ۽ ڏوٽلا: ذ. [سن. دروي؟= ڏوٽي]
ڪاٺ جي وڏي ڏوٽي- ڏوٽي- وڏي- ڏوٽي-
ڇوڇو- ڪٽيڪٽر. ٻائيءَ جي پڪيءَ جو ڪڪ
نسر- ڏوٽيل.

● ڈوئیلی ڈوئیلیون: ث. [سن. دولیکا =
ڈولی] ہالکی - ڈولی.

● ڏٺو ۽ ڏٺو (ل): ذ. ڏرو (ڪاٺ ڪي ڪاٺينڊڙ جيت). بيماري - ڳارو - ڳارانجهو - جهڇڻ - جهوري - جهوراڻو. ذ. صفت. پٽو - گھڻ ڪاڻو - هڇي - مٺڻخور - چُهَنڊڙ - ٽُڪِيو پتل - پٽ لٽ - ماڻين توڙ - پٽوڙي.

● ڏوئي ۽ ڏوئيون: ت. [سن. ڌروِي = ڏوئي] طعام رڌڻ جو اوزار۔ ڪاٺ جو وڏيرو ڇمڇو۔ ڪنگير۔ ڪپڳير۔ ڪپوِي۔ ڏوئلو.

— دَرِهَا دَرِهْ: ذَرِ دَبْهَانَ دَبْهْ - مَكَانِ مَكْ -
هر هفتاد

— ذِہائی 'ج ذِہائی': ذ. صفت. ذِہی۔
 لکھی - دیسی۔

- ذَرْمُزَاكٌ وَ ذَرْمُزَاكٌ (ت) : ذ. صفت. دیس
نیکالی ذنل - بدنام.

● ڈمہاج ڈمہاجون: ث. قتلہ نشتی عورت
بیون دفعو پرڈیل۔ هک مڑس تان بیو دفعو مڑس
کنڈر عورت (ه. ڈمہاجو).

● دُوهاري ۽ دُغاري؟ ذ. صفت. [سن. دوش =
دُوه] دُوه ڪندڙ - دُوهي - مڃرم - گنهگار -
باني - خاڻي - دُوهاري .

● ڏهاڙو ۽ ڏهاڙا: ڏ. [سن. ڏرو = چمڪڻ + ”ڙو“ اسم تصغير جي علامت. ڏروس = ڏينهن] ڏينهن ۽ رات جو عرصو. هڪ ڏينهن يورپ-زور-يار-ٿيڻ. زمانو-سمون-وقت. اولياءَ جي مڃڻ جو ڏينهن.

- ڏهاڙي ۾ ڏهاڙي: ظرف، زور- هر روز-
روزانو- روزمره - نت نئون - قاريڪ- هوشياره-
دائين. هڪ ڏينهن جي مسزوري. هڪ ڏينهن
معي کير مان نڪتل مڪن. مٿي تي پتون جو
وڃڻ وغيره.

● ڏهاڪو ■ ڏهاڪا: ڏهه صديون. [سن.
 -شن=ڏهه] ڏهن ايڪن جو جوڙو- ڏهن جو
 مجموع- ڏهن جي لڳ ڀڳ- اٽڪل ڏهه- ڏهه ڪن.
 فضائي (موت) ڪاٺوءِ ڏهون ڏينهن ۽ ان تي
 ڪريا ڪرم.

● ذُمَّاءُ ب (ت) : اسم خاص . هك ذات جو نالو .
 - ذُمَّاءُ ب ذُمَّاءُ ب : ذ . [سن . دور پيا ڪيو .]

چڑو + پاکہ = پاک [بد بختی - نیاگاہی - کمر نصیبی -
پاک - زحمت . و چوڑو - جدائی - فراق - قورائو -

ڪٽا۔ مصيبت۔ تڪليف۔ مڙس جو وڇوڙو۔ ڪنهن
ال کي طلاق ملڻ واري حالت يا مڙس جي

ري وڃڻ جي حالت - رنورٽ ٿي - رٽائو - رٽائرڊ -
ملاقا - مڙس جو زال تي رنج يا ناراضيو يا اڻوڻ.

ضد. سہاگ ۵ سہاگت).

— ڈھونڈو: صفت. قطار میں نائین امیر کا بیرو
ایل نمبر.

- ذَهْوُونِ: ب. ث. صفت. ذَهْمٌ دَفْعًا وَذَيْكٌ هَجْجٌ جِي
حَالَت- ذَهْمٌ دَفْعًا- ذَهْمٌ پِیرَا. (ظرف) گهڻو وڌيڪ.

- دَهِوْئَائِيْ ۞ دَهِوْئَائِيْوْنْ : ث. دَهِوْئْ.
- دَهِوْئْ ۞ دَهِوْئْ : صفت. دَهِ دُفعا وَدَهِكْ -

ذہ پیرا زیادہ۔ (ظرف) گھٹو۔ زیادہ۔
 - ذہوٹو ڈان ۽ ذہوٹا ڈان: ذہ جھجھو

انعام - تمام کھٹی بخشش۔
 = دَّهَوْنُو دَان دَرِیں: جھجھو انعام دیں۔

تمام کھٹیون سوغاتون بخشش.

۲- شیطان ۳- زال ۴- پُت ۵- پیت ۶- آج
۷- شہوت ۸- تکبر ۹- نعل ۱۰- دَمَر

جیئن ته: "ذهن ویرین وچ ہ آیو آ انسان،

پهريون وي-ري پنهنجو نفس نوحس نادان
پهريون وي-ري تنهن مين شامل ا شيطان

چوئون ويري تا چون بيتو (هت) بي فرمان

پنجون ويري پيٽ | جوت ت کھري نان ،
چھون ويري آج | جو لئي ھائيء ھريشان ،

ستوں و پیری شہوت ا جنہن کیا ہزارین حیران
الہون و پیری اک۔ رو تکبر دولان

١٠٧
١٠٨

١٠٩

١١٠

١١١

١١٢

١١٣

١١٤

١١٥

١١٦

١١٧

١١٨

١١٩

١٢٠

١٢١

١٢٢

١٢٣

١٢٤

١٢٥

١٢٦

١٢٧

١٢٨

١٢٩

١٣٠

١٣١

١٣٢

١٣٣

١٣٤

١٣٥

١٣٦

١٣٧

١٣٨

١٣٩

١٤٠

١٤١

١٤٢

١٤٣

١٤٤

١٤٥

١٤٦

١٤٧

١٤٨

١٤٩

١٥٠

١٥١

١٥٢

١٥٣

١٥٤

١٥٥

١٥٦

١٥٧

١٥٨

١٥٩

١٦٠

١٦١

١٦٢

١٦٣

١٦٤

١٦٥

١٦٦

١٦٧

١٦٨

١٦٩

١٧٠

١٧١

١٧٢

١٧٣

١٧٤

١٧٥

١٧٦

١٧٧

١٧٨

١٧٩

١٨٠

١٨١

١٨٢

١٨٣

١٨٤

١٨٥

١٨٦

١٨٧

١٨٨

١٨٩

١٩٠

١٩١

١٩٢

١٩٣

١٩٤

١٩٥

١٩٦

١٩٧

١٩٨

١٩٩

٢٠٠

٢٠١

٢٠٢

٢٠٣

٢٠٤

٢٠٥

٢٠٦

٢٠٧

٢٠٨

٢٠٩

٢١٠

٢١١

٢١٢

٢١٣

٢١٤

٢١٥

٢١٦

٢١٧

٢١٨

٢١٩

٢٢٠

٢٢١

٢٢٢

٢٢٣

٢٢٤

٢٢٥

٢٢٦

٢٢٧

٢٢٨

٢٢٩

٢٣٠

٢٣١

٢٣٢

٢٣٣

٢٣٤

٢٣٥

٢٣٦

٢٣٧

٢٣٨

٢٣٩

٢٤٠

٢٤١

٢٤٢

٢٤٣

٢٤٤

٢٤٥

٢٤٦

٢٤٧

٢٤٨

٢٤٩

٢٥٠

٢٥١

٢٥٢

٢٥٣

٢٥٤

٢٥٥

٢٥٦

٢٥٧

٢٥٨

٢٥٩

٢٦٠

٢٦١

٢٦٢

٢٦٣

٢٦٤

٢٦٥

٢٦٦

٢٦٧

٢٦٨

٢٦٩

٢٧٠

٢٧١

٢٧٢

٢٧٣

٢٧٤

٢٧٥

٢٧٦

٢٧٧

٢٧٨

٢٧٩

٢٨٠

٢٨١

٢٨٢

٢٨٣

٢٨٤

٢٨٥

٢٨٦

٢٨٧

٢٨٨

٢٨٩

٢٩٠

٢٩١

٢٩٢

٢٩٣

٢٩٤

٢٩٥

٢٩٦

٢٩٧

٢٩٨

٢٩٩

٣٠٠

٣٠١

٣٠٢

٣٠٣

٣٠٤

٣٠٥

٣٠٦

٣٠٧

٣٠٨

٣٠٩

٣١٠

٣١١

٣١٢

٣١٣

٣١٤

٣١٥

٣١٦

٣١٧

٣١٨

٣١٩

٣٢٠

٣٢١

٣٢٢

٣٢٣

٣٢٤

٣٢٥

٣٢٦

٣٢٧

٣٢٨

٣٢٩

٣٣٠

٣٣١

٣٣٢

٣٣٣

٣٣٤

٣٣٥

٣٣٦

٣٣٧

٣٣٨

٣٣٩

٣٤٠

٣٤١

٣٤٢

٣٤٣

٣٤٤

٣٤٥

٣٤٦

٣٤٧

٣٤٨

٣٤٩

٣٥٠

٣٥١

٣٥٢

٣٥٣

٣٥٤

٣٥٥

٣٥٦

٣٥٧

٣٥٨

٣٥٩

٣٦٠

٣٦١

٣٦٢

٣٦٣

٣٦٤

٣٦٥

٣٦٦

٣٦٧

٣٦٨

٣٦٩

٣٧٠

٣٧١

٣٧٢

٣٧٣

٣٧٤

٣٧٥

٣٧٦

٣٧٧

٣٧٨

٣٧٩

٣٨٠

٣٨١

٣٨٢

٣٨٣

٣٨٤

٣٨٥

٣٨٦

٣٨٧

٣٨٨

٣٨٩

٣٩٠

٣٩١

٣٩٢

٣٩٣

٣٩٤

٣٩٥

٣٩٦

٣٩٧

٣٩٨

٣٩٩

٤٠٠

٤٠١

٤٠٢

٤٠٣

٤٠٤

٤٠٥

٤٠٦

٤٠٧

٤٠٨

٤٠٩

٤١٠

٤١١

٤١٢

٤١٣

٤١٤

٤١٥

٤١٦

٤١٧

٤١٨

٤١٩

٤٢٠

٤٢١

٤٢٢

٤٢٣

٤٢٤

٤٢٥

٤٢٦

٤٢٧

٤٢٨

٤٢٩

٤٣٠

٤٣١

٤٣٢

٤٣٣

٤٣٤

٤٣٥

٤٣٦

٤٣٧

٤٣٨

٤٣٩

٤٤٠

٤٤١

٤٤٢

٤٤٣

٤٤٤

٤٤٥

٤٤٦

٤٤٧

٤٤٨

٤٤٩

٤٥٠

٤٥١

٤٥٢

٤٥٣

٤٥٤

٤٥٥

٤٥٦

٤٥٧

٤٥٨

٤٥٩

٤٦٠

٤٦١

٤٦٢

٤٦٣

٤٦٤

٤٦٥

٤٦٦

٤٦٧

٤٦٨

٤٦٩

٤٧٠

٤٧١

٤٧٢

٤٧٣

٤٧٤

٤٧٥

٤٧٦

٤٧٧

٤٧٨

٤٧

انهن ذهن ویرین وچ مان جو کٽي جنگ جوان
آءُ سر ڪريان قربان تنهن سورھ تان ساھو چوي.

- ڈھین: صفت. کیترا پیرا ڈھم. بیشمار۔

بی الدار. جین:

"ساہو میاں صدقو، ڈھین ڈم ڈیان"

(۱۰)

● ذَمْ: ظرف. ڏانهن - طرف ڏي.

دَیْہُ - وطن - ماک - دیش .

● ڏهل ڏهل: ذ. وڏو ٿانءُ - وڏو ٿالھ -
وڏي ٿالھي. ڪاڏي سان خوب ڀريل برتن -
ڀانڙو - چھٻڙ. (صفت) گھڻ ڪاڀاڪ. وڏو
ڌڙ - ڀرگھل. ڏلھي جيڏي ٻيٽ سان (ل).
● ڏهل (ڪ): ٿ. گھاھ جو ھڪ قسم.

● ذَهْلٌ ۖ ذَمَّهْلُونَ (ك): ث. صفت. [سن. دَهْ = ذَمَّهْن] ذَوْدٌ وَغَيْرُهُ تِي ذَلُّ يَا وَرَقَلُ
چو پایو مال.

● دَهِیلُو دَهِیلَا: دَ. [سن. دَشتَن = دَھ] پتن یا قاس واند کیدل م دَھن دائن وارو پتو۔
دَھو۔ دَھیلو۔ دَھ خال۔ دَھلو۔ دَھیلو۔ دَھلی۔
دَھیلی۔ دَھو۔

● ڈھلوان ڈھلا (ل): ذ. دیرو۔ ڈیرو۔
ڈھرو۔ جیئن تہ:

”ايمان فلاڻي جي ڏلهي تي وياسين“.

● دَهْمَلَوَغَ دَهِيلا (ل): ذ. [پرا. دَهْمَه: سن. دَهْمَكْت + دَهْمَلِي + دَهْمَك = دَهْمَك] دَهْمَك وارو۔ دَهْمَكِيو۔ تَكَلِيَف وارو۔ سَوَرَانَو۔ ايذايَل دَهْمِيلَو۔ ذَهْمِيرَو۔ دَهْمَكِيو۔ مَهْمَكَل۔ اهنجَو۔ جيئن تہ:

”دَیْنَهَن دَهِیلا دَمرَ مین، اَهیان اوهان دَار“
(شاه).

ڏکيو ڪڏران ڪندڙ. سنهڙو - اڀرو - ڏهرو - لاغر -
ضعيف - ڪمزور - هيٺو - نيسٽو - پٺو. هڙيل -
ڏنگو.

— دُھلائی ۽ دُھلائیون : ٿ. درد۔ ڏک۔
تکلیف۔ ڏکيائي۔ ڏھیرائی۔

● ڈھلی ڈھلیون: ث. [سن. دول =
لڈن] ڈولو۔ کجائو۔ محمل۔ مجافو۔ ڈولی.

● ڏهڻ: ظرف. ڏانهن - طرف ڏي.

— دَهْنُنْ؟ : ظرف. دانهن — دَهْنْ؟.

● ڏهنائي ۽ ڏهنائيون: ٿ. ڳالهه ۾
ڪنهن کي اشارت ڳالهه جي ڏين واري حالت
اشارو۔ آڇ۔ آهڃاڻ۔ ڏس۔ نشاني۔ آهنائي
چتاء۔ اطلاع۔ ڄاڻ۔ خبر۔ سڏ۔ ڏوراپر۔
طعنو۔

● ڏهس؟ ڏاهسون؟ ڏهس؟ ڏاهسون؟ ڏه. [سن. ڏهس؟ = ڏهه. + نام = نالو] سنڌي شاعري ۽ سگهوڙ پاڻي جو هڪ نمونو - شاعرالہ فتن - اهڙو بيت، جنهن ۾ ڏهن مختلف ٻولين جا يا ڏهه هر معنيٰ مختلف ڏکيا لفظ استعمال ڪيل هجن - اهڙو بيت، جنهن ۾ هڪ کان وڌيڪ ٻين ٻولين جا انوکڙا لفظ استعمال ڪيل هجن. جيئن رات جي ڏهن نالن لاءِ ڏهه سَنامون: نجي، توهياري، تاسي، تهر، تاس، مس، شب، رين، رنجي، ليل هس. (نر شاعر).

● دَهِيسَتُو ۽ دَهِيسَا : ذ. ڪپڙي جو هڪ قسم (جنهن جي پٺي ۾ هڪ هزار تندون هجن).

● دَہُکَّارُ فَا دَہُکَّارُ : دَہُکَّارُونُ : ذ.

ث. [سن. دَمِيءِ:] هراس - ڈپ - ڊيڄو - ڊاءُ -
ڀيالڪ حالت - پوءِ - ڌُرُ - ڌُڪِيئي - خوف -
ڊڄُ، ٽاڪوڙو، ٽِر ٿو، ٽِر ٽوٽ - هاهاڪارُ -
دهشت - هائيدوسُ - ڏَهڪو - ڌاڪو - دَهڪو -
دَهه انُ - ڏهڪاءُ - چِرڪو - چِرڪ - ٿاهُ.

● ذَهْكَا ۽ ذَهْكَا: ذ. ذَاكو - ذَاك -
هیرام - وسو - و - دهشت - رعيب - تاب - پَپْ
خوف - حشمت - دېدېو - اقبال - نالو - ناموس -
پڌرائي - وڌائي .

— ذَهْكَنَاه پَتُونُ: ذاکو وهن - رعب وِ رهن.
بپ وِ رهن.

— ذہمکائی جملہ : ذہمکائی - ذہمکائی .

● ڈھکے جن: مصدر۔ بچن۔ یو کرن۔ بپ کرن۔ خوف ہر اچن۔ ڈکن۔ رقتن۔ کھین۔ ڈرن۔ ہراسجن۔ دھیلجن۔ خوف کاٹن۔ کھو کرن۔

● ڈھکے جین: مصدر۔ بچن۔ ہراسجن۔ بپ کرن۔ خوف ہر اچن۔ ڈھکن۔

● ڏٺو هڪڙو ڏوھڪڙو (ڪ) ٻڌو. جيت جو
هڪ قسم (سائي رنگ جو جيت، جنهن کي
جيڪڏهن مال کائي ته مال هڪدم مري وڃي) -
ڪارو ۽ ڳاڙو.

● دُھُکُتْ دُھُکُتْ : ذ. [من. دُرْ = خراب +
پاگہ = پاگہ] دُھُکُتْ .

— ڏهڻائي ڏيڻ: ڏس ڏيڻ — نشاني ڏيڻ —
 آهڻ ڏيڻ. ڏوراهو ڏيڻ — طعنو ڏيڻ.

— ڏهڻائون ڏيڻ: ويڻ ڏيڻ — طعنو هڻڻ —
 مهڻا ڏيڻ.

● ڏهڻو: اسم خاص. تعلقي ڊگهڙي ۾ هڪ
 ديھ جو نالو.

● ڏهڻ: مصدر. [سن. دهه = ساڙڻ] ساڙي
 ۾ سڙڻ — سڙڻ — ڄاڻڻ — پڇڻ — پڇڻ — ڏجهڻ. جيئن ته
 ”ڏاڍي ذات جتن جي، ويڻي ڏيڻ ڏهڻي“
 (شاه).

”اوپاري عتيق جو ڏکيءَ ڏيڻ ڏهڻي“
 (خان زئي).

ڏکڻ — رنجائڻ — پيڙڻ — آزارڻ — ايذا ڏيڻ —
 ويڻ ڏيڻ — ستائڻ — چيچاڻڻ — عذاب ڏيڻ.
 خفي ڪرڻ — چڙ ڏيڻ — چورڻ — خار ڏيڻ. ڏکڻ —
 ڊڄڻ — خوف ڪرڻ — راند ڪندي بال کي جهلڻ —
 روڪڻ — جهلڻ — گسائڻ. ڦرڻ — کسڻ — وٺڻ — لڳي
 ڪرڻ (ت).

● ڏهڻي چڙڻ: برباد ڪرڻ — تباه ڪرڻ.
 نابود ڪرڻ — ناس ڪرڻ.

● ڏهڻ ڏهڻ (ت): ڏ. وڻ جو ٿار — ڌار.

● ڏهڻ: مصدر. [سن. دهه = ڏهڻ] ڏهڻ.
 ڏهڻ: ڏهڻ. سن. ڏهڻ [ڪير ڏيندڙ جانور
 مان ڪير ڏهڻ يا ڪيڏن — ڪير ڏيڻ — ڏوپ ڪرڻ —
 ڏهڻائي ڪرڻ — نيچوڻ — سچوڻ — ڏهڻ —
 چوڪڻ. ميڙڻ (ت). ڪم ۾ وهائڻ. ڦرڻ — آهسته
 آهسته ڦرڻ — ڦري سڄو ڪرڻ — صفا خالي ڪرڻ.
 — ڏهڻو ڏهڻا ڏ. ڪير ڏهڻ جو ٿانءُ.

— ڏهڻي چڙڻ: خالي ڪرڻ — سڪائي چڙڻ —
 ٺلهو ڪرڻ — سڄو ڪرڻ — ڪنگال ڪرڻ — ڦري
 چڙڻ. ناس ڪرڻ — چٽ ڪرڻ — ويران ڪرڻ —
 برباد ڪرڻ — اجاڙي يا آڇو ڪري چڙڻ.

● ڏهڻو ڏهڻا: ڏ. [سن. ڏهڻ = ڏهڻ] ڏهڻ
 ڏينهن جو عرصو — ماه محرم الحرام جا پهريان
 ڏهه ڏينهن — ڏهڻ ڏينهن جو چيلو (رمضان جي
 مهيني ۾) ڏهڻ ڏينهن جو روزو. موت کان پوءِ

ڏهڻ ڏينهن. راند جي پٽن ۾ ڏهڻ دائن وارو
 پٽو — ڏهڻو — ڏهڻو. انگن ۾ ڏهه — ڏهڻ ايڪن
 جو جوڙ — ڏهڪو — ڏهو. ڪورين جي اصطلاح ۾
 سورهي کان ٿورو ٺلهو سٽ (ت). سور — درد —
 غم — ڏڪ — ڏڪ (ل). صفت. ڏهڻ وارو —
 ڏهڻ جو.

— ڏهڻو ڏهڻ: ڏهڻو ڏهڻ: ڏ. ۽ ڏهه — ڏهڻ ساڻ.
 — ڏهڻو ڏهڻو ڏهڻو: ڏهڻو ڏهڻو: ڏهڻو ڏهڻو ڏهڻو
 ڏهڻو — ڏهه — سيڪڙو — ڏهه في صدي.

— ڏهڻو ڏيڻ: سڄهه چورائي ڪئي وڃڻ —
 ڦري وڃڻ — لٽي وڃڻ.

— ڏهڻو ڪيڏن: هڪ هنڌ گوسائڻو ويهي
 ڏهڻ ڏينهن خدا جي عبادت ڪرڻ يا خدا کي
 ياد ڪرڻ — ڏهڻ ڏينهن جو چلو ڪيڏن.

● ڏهڻو ڏهڻا: ڏ. [سن. ڏهڻ = ڏهڻ] ڏهڻ
 ڏهڻ — ملڪ — وطن — ڏيڻ — ساڻهه — ڏيڻ —
 ولايت.

● ڏهڻو: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● ڏهڻو ڏهڻو (ڪ): ڏ. صفت. لائيت —
 ڊگهو ماڻهو.

● ڏهڻو: ظرف. ڏهڻا — ڏانهن — ڏي — ان طرف —
 طرف ڏي — ايڏانهن.

● ڏهڻي ڏهڻي: ڏهڻي ڏهڻي: ڏ. [سن. ڏهڻ: ڏهڻ]
 ڏهڻي = ڏهڻي [ڇميل ڪير — ڏوڻشرو — گهاٽي
 لسي — ڏهڻ — ڏهڻ — ڏهڻ — ڏهڻ — ڏهڻ —
 ڏهڻ] ڪچو ڏاڳو — ڏهڻ — ڏهڻ — ڏهڻ —
 ست — ٽاڪيئي مان پڇاڙي ۾ پڇيل ست — تاجيءَ
 جو چيڙو. ڏرو — ڏرو.

— ڏهڻي توڙڻ: گنڍ يا جوڙ چڻ — ناتو چڻ —
 تعلقات ٺوڙڻ.

— ڏهڻي ٽائين ٽائين: پڇاڙي ٽائين ڪم
 پورو ڪرڻ. ڪوشش ڪرڻ.

— ڏهڻي سوڌو ٽائين: توڙ يا حد ڪرڻ —
 پڇاڙي ڪرڻ.

— ڏهڻي وارو ڏهڻي: ڏهڻي وارو: ڏهڻي وارو —
 ويڻو — ڪير وارو — ڪير وڪندڙ — ماهڙو.

- ذَهْمُونُ نَكَرُنْ: ڪڙي جي ٻجڙي ٿيڻ۔
 ٻوڇڙيون نڪرڻ۔ صفا ڦاٽي وڃڻ۔ لڀرون ٿيڻ۔
 ٽڪجي پوڻ۔

● دَهي، دَهي-ون: ث. باهريء جا تھہ۔
تھي، تھي-ايري، ناچي، کن باھر نڪتل
ٿيل ڏاکڻا.

● ذَهِيَّاتُ: اسم خاص. هك ذات جو نالو.

● ذہیتُ ع ذہیتَ (ت): ذ. صفت [سن .
ذہیتُ =] بدن ۾ مضبوط طاقت وارو۔
حمت پریو۔ مگھارو۔ پهلوان۔

● ڈھپترو ڈھپترو (ت): ذ. منائیہ جو
ہک قسم - کنڈ چڑھیل ڈیکے - ڈیکے .

● ذہنیاتی؟ اسم خاص۔ تعلقی بگھڑی ہر کے
دیہ جو ڈالو۔

● ڈھیرو ڏهه-را: ڏي. صفت. [سن. دھڪڪ= ڏڪ] ڏهيو- ڏهيو- ڏڪيو- درڊيو. بي سرو سامان- سچو. آهالو-ميرو- گدايو. جيئن ته:

”پهش او هانجي آهيان پيئي، ستان ڏيڻن ڏهاڳ ڏهيري“
(جانعلی لغاري)،

تک زور۔ ضعیف۔ لپا گو۔ کمبخت۔ اپا گو۔ ڈھیرو۔
 - "ڈھیرائی" & "ڈھیرائیوں" : ت۔ ڈھلائی۔

دھلائي - ڏکيا ئي - مشڪلات - بي آرامي. ڏک -
رنج - درد - ڏک - آپرائي - ڏک پرائي.

● دوهيو ۽ ڏم-ڙا: ڏ. [سن. ڌو = پ +
 وايه = وائي] پ ڏو ٻيٽ - ڏو ڏو - دوهو -
 ڏم راهو.

*** دَہِیسِرُ** = ڈھیسرہ، ذہن-صفت۔ [سن۔
دشمن؟ دہ+سیر=سو] ذہن مٹا وارو۔
بھیڑم- بھلوان - بہادر ۔ سختی :

● ڈھیل (ت): اسم خاص، کے ذات جو نالو۔
● ڈھیلو ۽ ڈھیلا: ذ. صفت، [سن، دھک =

تکلیف ده. وزندار - گرو - بار وارو. اپرو -

ضعیف . نیاگو - بدنصیب - کمبخت .
- "ڈھیلانی" & "ڈھیلانی" : ٹ . ڈکیانی -

تکلیف - آمیزجائی - ڈھلائی .

● دَہُ دَہُ دَہُ : ذ. [من. دَہُ = مَسْرَانُ] حسد۔

ساڑو۔ کام۔ ہنچ۔ اہر کا۔ ہوس۔ ریس۔
سہ۔ شک۔ گمان۔ ہد گمانی۔ خدشو۔ غیرت۔

● دُئَاتِ ۽ دُئَاتِ ۱ ث. [سن. دِوُستَہ:
دِوُ = چمڪڻ + سَٽا = بيهڻ] ڏيئي جي روشنائي

جي لات۔ آماڙيءَ جي پرنسڊر باهه، ڏنائِي۔
ڏنائِي۔ مَشَعَلٌ۔ مَشَعَلٌ۔ ڪڙڪي۔ ڏيو،

١٠ - ڏٺائين ۽ ڏٺائينون ۱ ث ڏٺائين.

● دَمَارُ ۛ دَمَارَ: دَمَارُون: ذ. ث. [سن. دشکال: دش = ذکیو + کال = وقت] بیماری-

مرض - لاچنگائی - روک - پڑا - ڈوار - اکھائی -
 دوج - لگائی - خرابی - ڌڪندو - ڏجهندو - ٻي مزائی -

الچاکائی، دمکٹ - سخنی - اوکائی - تکلیف - عیب - دمکار - ویل - چٹ (ل) - مکتوب

— دَئَارِیْ ۛ دَئَارِیْ ۛ صفت. بیمار۔ مریض۔

● ڈٹاؤن: مصدر [سنہ: د = ڈیٹ] وٹ

ڏيڻ-ڌيڻ-ڌارڻ-ٻئي جي هٿان ڪنهن کي
ڪا شئي ڌارڻ يا حوالو ڪرائڻ - ميرد ڪرائڻ

— ڈنمارک میں منہجہٴ روائہ کوں۔ بہ کل ڈنمارک۔

• دُئار ی' ۛ دُئار بون' ، ش [سینر د س'

مثلاً = ڏيڻ جي ستر يا قطار [ھندن جو ھڪ
وڏو ڏينھن۔ راڄ ۾ ٻن مان موٽڻ واري ڏينھن۔

تتي خوشي ملهائڻ جو وار يا ڏينهن - آسو مهني
هنڊن جو هڪ پٽ وارو (جنهن ۾ گهر گهٽيل)

دڙين سان روشن ڪندا آهن)۔ ڏياريءَ۔
 ڏيئال ۽ ڏيئال۔ ذ [سڀني ديوت =]

بني رڪڻ جي ڪاٺي- ڏيئي رڪڻ جي ڪاٺي.

اولياء جي مقبري يا مسجد ۾ ٻرندڙ ڏهڻو-ڏٺاڻ.

قسم - جهالي - ذیالہی .

● ڏمڻا ۽ ڏمڻا: ڏ. [سن. دهر = سون]
 ڏءُ - حسد - ساڙو - ايرڪا - جان - پچر - ڪام -
 ڪينو - بغض - وروڏ - پياڻي - بيماني. دشمني -
 وير - خار - خديت.
 = ڏئون ۽ ڏئون: ڏ. ڏو - ڏو.
 = ڏييارو ۽ ڏييارا: ڏ. صفت. دشمن -
 ويري - حاسد - ساڙونڊو.
 ● ڏوڙ ۽ ڏوڙا: ڏ. [سن. دريپم] ليڪر جي
 وڻي (جنهن ۾ ڪڙو تيل هري) - پتي - تيل جي
 ڏڙائي - ڏريو.
 = ڏڙهي ڀرڻي: ظرف. سانجهي جي مهل -
 نماشام وقت - ڏڙهي ڀرڻ جي مهل - منجهانوَ -
 سڄ لٽي.
 = ڏڙهي تي وٽ رکڻ: شام ٿيڻ.
 ● ڏئون ۽ ڏمڻا (ل): ڏ. ڦرندڙ گهرندڙ هٽا -
 چؤماسو واڻ - خراب هوا.
 ● ڏڙوت ۽ ڏڙوت (ل): ڏ. صفت. [سن.
 دڙيڙيڙي = ڏڙوت] گهڻو ڪاٽيندڙ - ڀيڙيڙي -
 ڀيڙيڙي - ڏڙوت. خراب - خوفناڪ - پيڻاڪ -
 بد صورت.
 ● ڏڙو و ۽ ڏڙووا: ڏ. گجراتي زبان جو
 شعر (جو گهڻو ڪري ڪولهي ۽ مينگهواڙ ڳائيندا
 آهن).
 ● ڏڙيت ۽ ڏڙيت: ڏ. [سن. دڙيڙيڙي =
 دڙيو - جن - پوت - راکاس - راکشش - دائيت -
 راکيس - سخت دل - بي رحم - بي قياس - بي دل -
 قهار - ظالم. خونخوار - درندو - وحشي. ڀيڙيڙي -
 هڃي. وڏي جسم وارو - ٿوڻانگ.
 ● ڏڙيڙو ۽ ڏڙيڙو (ت): ڏ. پڪيءَ جو هڪ
 قسم (اڇي رنگ، ڊگهين ٽنگن ۽ ڇهن سان
 گاهه ۽ مڇي ڪاٽيندڙ).
 ● ڏڙي: ظرف. ڏانهن - ڏهون - طرف.
 ● ڏڙيا (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
 ● ڏڙيا ۽ ڏڙيون: ڏ. [سن. دڙيوها =
 حشمت - دهشت - دڙيو - دهر - ڊپ - خوف -
 عيسيت - ڏهڪاءُ - پو - ڏڙ - روب - رعيب.

● ڏمڻا ۽ ڏمڻا: ڏ. مرض - بيماري - اگهائي -
 ڏمار - ڏواڻ.
 ● ڏڙت ۽ ڏڙت (ل): ڏ. صفت. [سن.
 دا = ڏڙت] گهريل رقم لاءِ انجام ڪندڙ -
 ڏڙندڙ - ڏڙهارڪو.
 ● ڏڙلي ۽ ڏڙليون: ڏ. [سن. دولڪا =
 ڏولي]. هالڪي - ڏولي - محافو. هندورو. محلات.
 ● ڏڙن ۽ ڏڙن: ڏ. ڊول - دستور. ڊنگ.
 = ڏڙن ڏڙن: ڪم شروع ڪرڻ.
 ● ڏڙن: مصدر. [سن. دا = ڏڙت. ف. دادن]
 حوالي ڪرڻ - اچڻ - قبضي ۾ ڪرائڻ - سپرد
 ڪرڻ - بخشڻ - ڏيڻ - مڃائڻ.
 = ڏڙڻا ۽ ڏڙڻا: ڏ. ڪاٻ ڏيڻ جو گهي
 شئي. جيڪي ڏجي.
 = ڏڙو ۽ ڏڙڻا: ڏ. صفت. ڏڙن جو گهو -
 جيڪو ڏنو وڃي - قرض.
 = ڏڙن ۽ وڙن: ڪار وهنوار ڪرڻ - ليڪو لهڻو
 ڀرڻ ڪرڻ.
 = ڏڙڻو ڪرڻ: ادا ڪرڻ - ڏيڻ - اچڻ -
 لاهڻ - ڀرڻ - ڀيارڻ - ڏيڻ لائق ڪرڻ.
 = ڏڙڻو ڪهڻ ۽ ڏڙڻا ڪهڻا: ڏ. جمع
 واصل - ڏيئي لڏي.
 = ڏڙڻو لهڻو: ڏ. ڏڙن وڙن. ڪار وهنوار
 ڪرڻ.
 = ڏڙڻو وڙو ۽ ڏڙڻا وڙڻا: ڏ. صفت.
 ڏيڻ وڙن جو گهو.
 = ڏڙڻي ۽ ڏڙليون: ڏ. ڪاٻ ڏيڻ يا
 ڏيڻ جو ڊنگ - حوالي ڪرڻ.
 = ڏڙڻيا ۽ ڏڙڻيا: ڏ. ڪاٻ ڏيڻ
 جو گهي شئي. ڪنوار جو پيءُ يا ڀاءُ عزيز جي
 ڪنوار کي ڏاج وغيره ڏيڻ. ڏڙندڙ. قرضدار.
 = ڏڙڻيدار ۽ ڏڙڻيدار: ڏ. صفت. جنهن کي
 قرض واپس ڪرڻو هجي - ڏڙندڙ - لهڻيدار.
 = ڏڙي ۽ ڏڙي: پاڻ کي جوکي ۾ وجهڻ.
 = ڏڙي ۽ وڙي رهڻ: ڪٽجڻ. طاقت نه
 رهڻ.

● ڏيڻائي ۽ ڏيڻائيون (ت): ٿ. ڪنهن ديوتا جي نالي ڪيل ٻڪري-باسيل ٻڪري-ڏيڻائي.
 ● ڏيڻائي ۽ ڏيڻائيون (ت): ٿ. صفت. ڏيڻائي.
 ● ڏيڻڪ ۽ ڏيڻڪون: ٿ. ڪم ٻئي ٻڌڻ جو هڪ نمونو. وڙم-ڪڻجهه-ٽپڪ.
 ● ڏيڻم ۽ ڏيڻت: ڏ. [سن. ڏيڻيئي] ڏيڻم-ڏيڻت-ڏيڻت-ڏيڻت.
 ● ڏيڻيڪي: اسم خاص. تعلقي هالا ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 ● ڏيڻي ۽ ڏيڻيون: ٿ. [سن. دا=ڏيڻ] ڏيڻ واري-ڏيڻ جهڙي (رقم-شئي وغيره). ڏيڻ لائق-ڏيڻي.
 ● ڏيڻي ۽ ڏيڻيون: ٿ. ڏيڻ وٺڻ جي حالت-ڏي وٺم-وهنوارم-ٻيڪو-حساب ڪتابم-خرید فروخت-ڪاروبارم-سودو واپار-لڙم وڇڙم-واهپو-وهي وات-هندن ۾ ڪنواريتن جو گھوڻين کي روڪڙ يا زيور، ڪپڙا ڏيڻ واري هڪ رسم.
 ● ڏيڻا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو. تعلقي نوشهري ۽ تعلقي حيدرآباد ۽ تعلقي جيڪب آباد ۾ هڪ ديھ جو نالو. تعلقي حيدرآباد ۾ هڪ ريلوي اسٽيشن جو نالو.
 ● ڏيڻي: اسم خاص. تعلقي ٽنڊي باگي ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 ● ڏيڻي ۽ ڏيڻيون (ت): ٿ. آنم، ستم، ٻڌڻ وغيره وٺڻ لاءِ ڪافيءَ جو ٽڪر. اتي ڏڪر راند ۾ ڪم ايندڙ ائي-گيلي.
 ● ڏيڻي ڏڪر ۽ ڏيڻيون ڏڪر (ت): ڏ. ائي ڏڪر-گيلي ڏڪر.
 ● ڏيڻي ڏڪر ڪپڙن (ت): ٿ. ٻان ۾ سخت وڙهڻ.
 ● ڏيڻيون ڪپڙن (ت): (وڙهڻ وقت) وار پٽڻ.
 ● ڏيڻ ۽ ڏيڻون: ٿ. [سن. درشتا، ٻڙا. ڏيڻي=ڏيڻ]. ڏيڻ جي حالت-ڏيڪاء-نظر-

طاقت-زور. مڻيا-جوت-تجلي. الاهي نور.
 قسمت-اصيب-ڀاڳ. [سن. ديا] سخاوت.
 ● ڏيڻال ۽ ڏيڻال: ڏ. صفت. ڏيا وارو-ڏيا وان-تجليدارم-دهڪي وارو-مڻيا وارو-بيخي-دانا-مهربان-رحمدل.
 ● ڏيڻات ٻڌڻ: اسم خاص. تعلقي عمر ڪوٽ ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 ● ڏيڻائي ۽ ڏيڻيون: ٿ. [سن. ڏيڻپ=ڏيڻو] ٽنڊي و ڏيڻو-مشلو. ڏيڻي جي وٽ جي روشنائي-لاٽ. ڏيڻي رکڻ جي گھوڙي (ت). ڏيڻائي.
 ● ڏيڻاچ ۽ ڏيڻاچ: ڏ. صفت. [سن. دا=ڏيڻم] ڏيڻڙ. (اسم خاص) هڪ سخي راجا جو نالو-راء ڏيڻاچ.
 ● ڏيڻارڻ: مصدر. [سن. دا=ڏيڻ] ڏيڻ جو ڪم ٻئي ڪان ڪرائڻ-وٺي ڏيڻ-ٻئي جي معرفت وٺي ڏيڻ.
 ● ڏيڻاري مڻجڻ: مصدر. ڏياري موڪلڻ-روانو ڪرڻ (ڪا شئي، ڪنهن ڏانهن).
 ● ڏيڻاري موڪلڻ: روانو ڪرڻ-موڪلڻ-آڪلائڻ-روانگي ڪرڻ.
 ● ڏيڻاري ۽ ڏيڻيون: ٿ. [سن. ڏيڻالي=ڏيڻ+اولي=ڏيڻن جي قطار] ڏيڻن جي قطار-ڏيڻ مالا. هندن جو هڪ وڏو ڏينهن يا ڏيڻ (جنهن تي تمام گھڻي روشني ڪندا آهن-ڏيڻا ٻاريندا آهن-ڏيڻاري-ڏيڻالي).
 "ڏيڻي ڏياري سامونڊين، سيڙهه سنباهيا" (شاه).
 ● ڏيڻال: اسم خاص. تعلقي ڏيري محبت ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 ● ڏيڻم ۽ ڏيڻب: ڏ. [سن. دا=ڏيڻ] ڏاچ-ڏاچو-ڏيڻ. انعام-ڏاڻ-بخشش. ڏيڪاء (ت). وارو-گھيرو. جيئن ته:
 "مليو قسمت ۾ جڏهن ڏڪن جو ڏيڻم" (نجفي).
 ● ڏيڻو ۽ ڏيڻو (ت): ڏ. صفت. ڏيڪاء وارو-ڏيڪاء جو.

● نگاه . ملاقات - مڪام پيلو - مهيا ڪيو - گڏجاڻي .
واقفيت - سڃاڻ - سڃاڻپ - ڄاڻ سڃاڻ - پڇاڻ -
واقفي - پڇو - سهيو - لڳل لاڳاپو . سار سنڀال .
مجلس - ڪچهري - رهائ - مار ڪو . ستهي . دوستي .
- ڏيهاڻي (ت) : ظرف . تخميني - اٽڪل موجب -
ڏسڻ موجب - اٽڪل روءِ .
- ڏيهارو ۽ ڏيهارا : ذ . صفت . ڏيکارو - ڏيڪاءُ -
ڏيٺ - واقفيت - ملاقات . (طرف) ڏاڍو وائون - ڪليو
ڪلايو - ظاهر ظهور .
● ڏيهارو ۽ ڏيهارا : ذ . صفت . ڏيٺ وارو -
واقف - ملاقاتي - دوست - ڏرئل - وائيل .
● ڏيهاڻي ڏيٺ : صفت . نظاري ڏسندڙ - حسن
ڏسندڙ .
- ڏيٺ ويٺ ۽ ڏيٺئون ۽ ويٺئون : ث .
ڄاڻ سڃاڻ - واقفڪار - منهن لڳائي .
- ڏيٺ ويٺ هئڻ : واقفيت هئڻ - سڃاڻپ هئڻ .
- ڏيٺي ۽ ڏيٺيون : ڏيٺ - ڄاڻ - سڃاڻ -
واقفيت - ڏيٺ ويٺ - ملاقات . جيئن ته
" آهي عنايت الله چئي ڏکن سان ڏيئي " .
- ڏيٺي ۽ ڏيٺي : ذ . صفت ملاقي - ملاقاتي -
واقف - سڃاڻو . (ظرف) مقابل روبرو - منهن سامهون .
● ڏيهارو ۽ ڏيهارا : ذ . [من . درشتا : پرا .
دڻي = ڏسڻ] چمڪات - سوجهرو - روشنائي -
جهلڪو - تجللو - اوچل - جرڪو - بهڪو . ڏيکارو
[جين يا غيبت وغيره جو] جن جو اثر - جن -
پوت - ٻائو - جوجائو . ڊپ - خوف - ڊاءُ -
چرڪ - حراس .
- ڏيهارو ڏيٺ (ث) : رات جو ڪنهن ڪنهن
جن پوت وغيره جي پيانڪ شڪل ننڊ ۾ ڏسڻ .
- ڏيهارو جو حساب : ذ . لڳت جو حساب -
جن پوت جو اثر .
● ڏيهارا : اسم خاص . هڪ ذات جو نالو -
ڏيهارا . تعلقي ميرواه ۾ هڪ ديھ ۽ هڪ ڳوٺ
جو نالو .
- ڏيهارا : اسم خاص . هڪ ذات جو نالو -
ڏيهارا .

● ڏيهارا جا گيت : اسم خاص . تعلقي موري ۾
هڪ ديھ جو نالو .
● ڏيهارا جي ۽ ڏيهارا جي (ڪ) : ذ . شاگرد -
بالڪو - چيلو . مريد .
● ڏيٺ : اسم خاص . هڪ ذات جو نالو .
● ڏيٺ ۽ ڏيٺون : ث . جوئر جو هڪ قسم .
● ڏيٺيلو : اسم خاص . تعلقي ڏيهاڻي ۾ هڪ ديھ
جو نالو .
● ڏيٺين (ث) : مصدر . ٽانڊي تي گيهه وغيره
وجهن سان لات نڪرڻ .
● ڏيٺ ۽ ڏيٺ : ذ . [سن . دايه < دا = ڏيڻ]
عورت کي شاديءَ وقت مائٽن کان مليل سامان -
ڏاج - ڏاجو - ڏيٺو - جهيڙ - استري ڏن - مهڙو .
لڏو - ڏيٺي لڏي . جيڪي ڏجي - بخشش - عطا -
سڃا - ذات - دان - انعام . جيئن ته :
" ڏيٺ ڏوٽا ڏيٺو ذات ڏيار "
(فاضل شاهه) .
چوٿائي سال کي ڪارايل مڪڻ وغيره . ڀاڱو -
حيسو - ورثو .
- ڏيٺام ۽ ڏيٺام : ذ . ڏاج يا ڏيٺ سان
گڏ ويندڙ ماڻهو - ڏاجو ڪٿي ويندڙ ماڻهو .
- ڏيٺڪو ۽ ڏيٺڪو : ذ . احسان مند - ٻئي
جي مهرباني هيٺ آيل - مرحون منت - ممنون -
ٿورائو . قرضي - قرضدار - مقروض - ڏيٺات - ڏيٺو -
تقليدو .
- ڏيٺوان ۽ ڏيٺوان : ذ . گهرجائو - محتاج .
- ڏيٺي ۽ ڏيٺي (ل) : ذ . صفت . ڏيٺ ۾
مليل ڪابه شئي - ڏيٺ وارو - ڏاڇيلو .
● ڏيٺاوڙ ۽ ڏيٺاوڙون (ت) : ث . ٻچڙي عورت -
لانگ چوٽي - ويجهوڙ .
● ڏيٺڙ ۽ ڏيٺڙ : ذ . [سن . ڌر ڌر = ڏيٺڙ .
ف . غوڪ] ٻائيءَ جو هڪ ننڍڙو جانور سينڊڪ .
ڌوري واري مسڪ - ٻانهن جي مشڪ تي
ڌڪ هڻڻ سان ڳوڙهو .
- ڏيٺري ۽ ڏيٺريون : ث . ننڍو ڏيٺڙ -
ڏيٺڙ جو موٽ .

● ڏيڌريءَ کي زڪام هئڻ: خاص ڪري
 ماڻهوءَ جون ڪنهن عمدي ڪم مان ويڪڙون
 ڪڍڻ. هيٺي ڪي جوش آڇڻ.
 ● ڏيڌر ٿيڻ: ڏ. ڀرت جو هڪ قسم.
 ● ڏيڌر ڪي: ڏ. ڏيڌر ڪيئون (ڪ): ٺ.
 ڀاڄيءَ جو هڪ قسم - ٿوري. وڻ جو هڪ قسم
 (ٿو هال وڻ جهڙي، ڦر ڇير جيڏو جنهن تي
 ننڍڙا ڪنڊا ٿين جو جلاب طور ڪم اچي) -
 گوسائو (ٺ).
 ● ڏيڌو ڏيڌا: ڏ. وڻن جي ٻوٽي جو
 ڦر - گوڙو - ڏيڌو - ڏيڌو. ٻست جو ڏوڏو.
 (لس).
 ● ڏيڌر پٺا (ٺ): اسم خاص. مينگهواڙن جي
 هڪ ذات جو نالو.
 ● ڏيڌ: صفت. [سن. آڌر ڌڻ] هڪ - ڇو
 ۽ ٻئي جو اڌ - ٻن مان اڌ گهٽ.
 = ڏيڌر ڄڻهه (ٺ): صفت. هڪ ٽنگر ڪان
 عاجز - منڊو.
 = ڏيڌر ڇانور ڌار ڌڻ: پاڻ کي اختياريءَ
 وارو سمجهڻ. خود مختيار ٿيڻ.
 = ڏيڌر سيري: ٺ. رازن جو اصطلاح - اوساريءَ
 جو هڪ قسم.
 = ڏيڌر ڳنڍ ڏيڌر ڳنڍون: ٺ. رهي
 وغيره کي ڳنڍ ڏيڻ جو هڪ نمونو - هڪ سڄي
 ڳنڍ ۽ ٻي اڌوري ڏيڻ ڳنڍ.
 = ڏيڌر ٽئون: ٺ. طرف. ڏيڌو ٽو.
 = ڏيڌو ڏيڌا: ڏ. صفت. هڪ سڄو ۽ آڌارو -
 ڏيڌر.
 = ڏيڌو ٽرو ڏيڌا ترا: ڏ. هڪ سڄو ۽ ٻيو
 آڌر سڀڪڙو - ڏيڌر سيڪڙو - ڏيڌر في صدي.
 = ڏيڌو ٽو ڏيڌو ٽو: ڏ. صفت. هڪ سڄو
 ۽ ٻئي جي اڌ جيترو.
 = ڏيڌون ڏيڌون ٽو: ڏ. هڪ سڄو ۽ ٻئي
 جو اڌ مقدار - ڏيڌر دفعو وڌيڪ.
 = ڏيڌو ٽو ڏيڌو ٽو: ڏ. صفت. ڏيڌو -
 ڏيڌو ٽو.
 ● ڏيڌو ڏيڌر: ڏ. ڪنن ۾ پائڻ جو هڪ
 ڳهر - وڏو والو. ڀڪواز جي وچن جو هڪ
 قسم. (صفت) ڏنگو - پاسيرو - ٺيڙو - ٺيڙو - ٺيڙو.
 = ڏيڌو ڳالهائڻ: ڏ. سڌو نه. ڳالهائڻ - آڏو
 ڳالهائڻ - رڪو ڳالهائڻ.
 = ڏيڌي ڏيڌا (ڪ) ابتو جواب ڏيڻ - ڪاوڙ
 ۾ آڏو جواب ڏيڻ. ڀورو جواب نه ڏيڻ.
 = ڏيڌي ڏيڌي (ٺ): ٺ. مٿي جي وارن
 ويڙهن جو هڪ نمونو.
 ● ڏيڌي ڏيڌون: ٺ. [هند. ڏيڌو رهي.
 ڀرا. ڏيڌو رهي. ف. دهليز. سن. ڏيڌي رهي].
 ڪليل دروازو - گهر جو دروازو (آصفه). گهر
 جي ٻاهرئين دروازي اڳيان ڪاٺ يا سرن جي
 ڏنل پٽ (جيئن دروازي مان اندر لڳاءُ نه پئجي
 سگهي). پردي وارو ڌڙ - ڇوٽي - جو مٿو -
 ڇڪيل پٽو - پيش دالان - آوسارو. زال جي
 گهر ڏي وڃڻ جو دروازو - زالن جي رهڻ جي
 جاء - زالن جي ڪمري کي اڳيان ڏنل ننڍي پٽ.
 درٻان جي رهڻ لاءِ ڌڙ جي ٻاهران ٺهيل ڪوٺي -
 پيش خانو - پهرين ڪوٺي. ٿر جي ٻوٽن جو
 هڪ نمونو (ل). ڪڇيءَ جو هڪ قسم (پيڌر وانگر
 ٿيندي آهي، ڪاٺن ۾ تمام لذت ۽ ڪڙهه واري ڪڇي
 کان ٻيو نمبر (ٺ)). ڪوهه جي اها مالھ جنهن ۾
 ٻارنهن ايرڙيون هڪ جيتري مفاصلي تي وڃي
 وڃ ۾ ڪجهه وڌيڪ مفاصلو ڇڏي وري ٻه ايرڙيون
 هڪ جيتري مفاصلي تي هجن (ٺ). هڙلي جي هيٺئين
 چڪر واري لٽ. لوهه کي ٽنگ ڪرڻ جو هڪ اوزار (ٺ).
 = ڏيڌر ٻوان ڏيڌر ٻوان: ڏ. صفت. درٻان -
 دوران - ڌار ڀال در راکڙو.
 ● ڏيڌر ڏيڌر: ڏ. [سن. ڏيڌر ڏيڌر = راند
 ڪرڻ: راند پائي - ساٿي (ٺ) ڏيڌر = ڏيڌر + وڻ =
 مڙس = ٻيو مڙس زال جي مڙس جو ڀاءُ - ڏيڌر.
 = ڏيڌر ڏيڌر: ڏ. ڏيڌر جو مڱڻ.
 = ڏيڌر ڏيڌر: ڏ. ڏيڌر جي زال -
 ڏيڌريائي.
 = ڏيڌر ڏيڌر: ڏ. ڏيڌر ڏيڌر: ڏ. ڏيڌر ڏيڌر.

● ڏيڌو ڏيڌر: ڏ. ڪنن ۾ پائڻ جو هڪ
 ڳهر - وڏو والو. ڀڪواز جي وچن جو هڪ
 قسم. (صفت) ڏنگو - پاسيرو - ٺيڙو - ٺيڙو - ٺيڙو.
 = ڏيڌو ڳالهائڻ: ڏ. سڌو نه. ڳالهائڻ - آڏو
 ڳالهائڻ - رڪو ڳالهائڻ.
 = ڏيڌي ڏيڌا (ڪ) ابتو جواب ڏيڻ - ڪاوڙ
 ۾ آڏو جواب ڏيڻ. ڀورو جواب نه ڏيڻ.
 = ڏيڌي ڏيڌي (ٺ): ٺ. مٿي جي وارن
 ويڙهن جو هڪ نمونو.
 ● ڏيڌي ڏيڌون: ٺ. [هند. ڏيڌو رهي.
 ڀرا. ڏيڌو رهي. ف. دهليز. سن. ڏيڌي رهي].
 ڪليل دروازو - گهر جو دروازو (آصفه). گهر
 جي ٻاهرئين دروازي اڳيان ڪاٺ يا سرن جي
 ڏنل پٽ (جيئن دروازي مان اندر لڳاءُ نه پئجي
 سگهي). پردي وارو ڌڙ - ڇوٽي - جو مٿو -
 ڇڪيل پٽو - پيش دالان - آوسارو. زال جي
 گهر ڏي وڃڻ جو دروازو - زالن جي رهڻ جي
 جاء - زالن جي ڪمري کي اڳيان ڏنل ننڍي پٽ.
 درٻان جي رهڻ لاءِ ڌڙ جي ٻاهران ٺهيل ڪوٺي -
 پيش خانو - پهرين ڪوٺي. ٿر جي ٻوٽن جو
 هڪ نمونو (ل). ڪڇيءَ جو هڪ قسم (پيڌر وانگر
 ٿيندي آهي، ڪاٺن ۾ تمام لذت ۽ ڪڙهه واري ڪڇي
 کان ٻيو نمبر (ٺ)). ڪوهه جي اها مالھ جنهن ۾
 ٻارنهن ايرڙيون هڪ جيتري مفاصلي تي وڃي
 وڃ ۾ ڪجهه وڌيڪ مفاصلو ڇڏي وري ٻه ايرڙيون
 هڪ جيتري مفاصلي تي هجن (ٺ). هڙلي جي هيٺئين
 چڪر واري لٽ. لوهه کي ٽنگ ڪرڻ جو هڪ اوزار (ٺ).
 = ڏيڌر ٻوان ڏيڌر ٻوان: ڏ. صفت. درٻان -
 دوران - ڌار ڀال در راکڙو.
 ● ڏيڌر ڏيڌر: ڏ. [سن. ڏيڌر ڏيڌر = راند
 ڪرڻ: راند پائي - ساٿي (ٺ) ڏيڌر = ڏيڌر + وڻ =
 مڙس = ٻيو مڙس زال جي مڙس جو ڀاءُ - ڏيڌر.
 = ڏيڌر ڏيڌر: ڏ. ڏيڌر جو مڱڻ.
 = ڏيڌر ڏيڌر: ڏ. ڏيڌر جي زال -
 ڏيڌريائي.
 = ڏيڌر ڏيڌر: ڏ. ڏيڌر ڏيڌر: ڏ. ڏيڌر ڏيڌر.

● ذېروت ۽ ذېروت: ذ. ذېر ډېر ټټ.
● ذېر ۽ ذېر: ذ. [ف. زاخل] گاه جو
هک قسم پائي جو. "رکن ذير سان ډا پکړيو
هليل" (مهران).
● ذير ۽ سچي ټوټي: ټ. ذير گاه جو
هک قسم (جنهن مان پکا وغيره نهن).
● ذيرا: اسم خاص. هک ذات جو نالو.
● ذير: اسم خاص. تعلقي واره ۽ تعلقي قمبر ۾
هک ديه جو نالو.
● ذيراج: اسم خاص. هک جبل جو نالو.
● ذيران: اسم خاص. تعلقي سکر ۾ هک ديه
جو نالو.
● ذيراوَر: اسم خاص. شهداد پور تعلقي ۾
مير صاحب جي رهائش لاء لهر ايل جدا جدا کوٽ.
ذيرم جات. جيئن ته:
"تڏهن مير سان جي هر داستان
ذيراوَر جي جانب ڏي ٿيا اوروان".
● ذيراوَر ۽ ورو اسم خاص. تعلقي آهاوڙي ۾ هک
ديه جو نالو.
● ذيراه: اسم خاص. تعلقي فيض گنج (خيرپور
رياست) ۾ هک ديه ۽ ڳوٺ جو نالو.
● ذيرو ۽ ذيرا: ذ. [ف. ذيره] ۽ جاء: ع.
دائره ۽ هنڌ. سن. ديتو ۽ بت خانو) رهڻ جي
جاء. گهر. هنڌ. ماڳ. مڪان. حويلي. آستان.
ذيرو. مسافري ۾ جنهن هنڌ ترسجي. ڏاهو. منزل.
منزل گاه. چانوٽي. جيئن "هن لشکر الور ۾
ذيرو ڪيو" ڳوٺ. گهر. راج (ل). [سن.
ديو آلت: پرا. ديول] هندن جو مندر. مڙهي.
ٺڪاڻو. جين ڌرم وارن جو مندر. جيئن ته:
"فلاڻي وٽ ٻن هزارن جو ذيرو آهي".
● ذيرو ڏيڻ: منزل ڪرڻ. بت خانو ٺاهڻ.
مڙهي ٺاهڻ.
● ذيريدار ۽ ذيريدار: ذ. صفت. ذيري وارو.
کڙي وارو. ذيري ڌڻي. سردار. وڏيرو. قومي
مهندار. پانڊپ. ڪنهن ڳوٺ جو چڱو مڙس.
ٻٽيل. مڪي. رئوس. پگڊاو.

● ذير ۽ ذير (ټ): ذ. ساندارو. پخال.
کلي. (ټ. ذيري ۽ ذير يون).
● ذيس ۽ ذيس: ذ. [سن. ديش ۽ ذيه].
پرا. ديهو] ديس. ماڳ. وطن. ذيه.
● ذيسار ۽ ذيسار: ذ. پراڻهون ملڪ. دور ديش.
غير ملڪ. ڌاريون ملڪ. پرديه. پرديس.
ولائت. ڏيساوَر.
● ذيسارو ۽ ذيسار: ذ. صفت. ڏيساوَر وارو.
غير ملڪي. پرديهي. ڏورانهون. پراڻهون. ڌاريو.
ورديشي. ولائي.
● ذيساري ۽ ذيساريون: ټ. ڏيساوَر. دمور.
ملڪ. پراڻهون ملڪ.
● ڏيساندَر ۽ ڏيساندَر: ذ. [پرا. ديسندَر].
سن. ديشاندَر. ديش ۽ ملڪ ۽ انتو ۽ پيو]
ڏورانهون ملڪ. پرديس. ولائت. ڏيساوَر.
دیس. ملڪ. ذيه. نظارو. منظر. ڏيڪاء. نما.
● ڏيساندَر ۽ پاندَر: طرف. پرديس ڏانهن.
ولایت طرف. پرديه ڏانهن.
● ڏيساوَر ۽ ڏيساوَر: ذ. [سن. ديشاوَر].
دیش ۽ ملڪ ۽ آبر ۽ پيو] ڏورانهون ملڪ.
پرديس. ڌاريو ملڪ. وديش. ولائت. پير.
ملڪ. ڏيهان ڌور. ملڪان ڀري. ديس کان ٻاهر.
اهو شهر جو ڪارخاني واري هنڌ ڪمان گهڻو
ڀري هجي. جتان سال گهرائي ۽ موڪلجي.
ذيه. ملڪ. ديس. (ټ. ڏيساوَر ۽
ڏيساوَر يون).
● ڏيس ۽ نڪارو ۽ ڏيس ۽ نڪارا: ديس نڪالي.
شهر نڪالي. جلاوطني. ديس بندري. بنواس.
نڪالي. پراس.
● ڏيس ۽ نڪالو ۽ ڏيس ۽ نڪالا: ڏيس نڪارو.
● ڏيسي ۽ ڏيسي: ذ. صفت. ماڳي ملڪ
جو. پنهنجي ملڪ جو. ذيهي. وطني. ماڳي.
ديسي.
● ڏيسر: اسم خاص. هک ذات جو نالو.
(اکثر ڪراچي ۽ ٿرپارڪر ۾).
● ڏيسي (ټ): اسم خاص. هک ذات جو نالو.

● ذِيكَرٌ ۖ ذِيكْرَ (ل): ذ. دَهْكَاءُ -
دَهْكَاءُ - دَپْ - خوف. جِئِنْ:

• ذِيكْرُو دِيكْرَا: ذ. چوکر - نینگر -
 ڈوکر۔

ۛ ذِيكَو ۛ ذِيكََا : ذ. ۛمڪي جو وچ وارو
تَنبُ - توتِي - ضامن .

● ڈیکارن: مصدر۔ نظر کرائیں۔ جاچیں۔
معائنہ کرائیں۔ ڈسٹن۔ اشارو کریں۔ ہڈائیں۔
آگاہ کریں۔ بتائیں۔ سمجھائیں۔ ظاہر کریں۔
پترو کریں۔ پیش کریں۔ روبرو کریں۔

— ذِيکَ ذِيکَ : ذہنِ نظارو۔ لقاء۔ ذیک ویک۔
دیدار۔ باہرین یا ظاہری شکل و صورت۔ فٹ۔
پیکو۔ ناہم۔ ٹوہ۔ نژکو قزکو۔ ٹپ۔ ٹاپ۔
اچ۔ مہر۔ ٹاس۔ ٹانہ۔ نما۔ جھمار۔ بناوت۔ سینکار۔
ویس۔ لباس۔

- ڏيکارو ۽ ڏيکارا: ذ. نظر - نيڪاھ - نرت -
 ڏمڻي - بهارت - دروڻي - جوت - ڏيڏو - نظارو -
 ليماء - تماشو - لقاء - ڏيڏار - ٻڌرائي - ظاهرائي -
 هرڪاش - ظهور - ويڪني - ڏيڪاري - ڏيڪائي -
 اگھت - روش - هلت - ڏيڏڪ - ورقاء - شڪل -
 صورت - ڏينارو

- ڏيکارا ڏيڻ: ڏيکائي ڏيڻ - ڏيکاري ڏيڻ -
 آڏو اچڻ - ظاهر ٿيڻ - درپيش اچڻ .
 - ڏيکاري ۽ ڏيکارڻون: ث. ڏيکارو -
 ڏيکاءُ - ڏيکار - ڏينارو .

— ڏيکارِي ڏين: برڪت ٿيل — نازل ٿيل —
ظاهر ٿيل — ڏس ۾ اچڻ — نظر تي چڙهڻ — حاضر
ٿيل.

— ڈیکاء ڈیکاء: ذی دینار۔ نظار۔ نمائش۔
بناوت۔ نام ٹوہ۔ ظاہری نیش۔ ڈیکارو۔

- ڏيکاريٿو ۽ ڏيکاريٿا: ذ. صفت. ذڪ واريو۔
 ڏسڻ جهڙو. موچارو۔ سٺو. مھاندي واريو۔
 ڊولائڻو۔ شڪيل۔ مھاندي ڀريو۔ سھڻو. سينگاري ل۔
 آراستہ۔ رنگين۔ زينت ڀريو. وڙائڻو۔ لائق۔ آڇت۔
 ڏسڻو۔

- ڏيکائين: مصدر. ظاهر ٿيڻ - پڌرو ٿيڻ.
- ڏيکائي ۽ ڏيکائينون: ث. ڏسڻ ۾ اچڻ
جي حالت. نمائش - نظارو. فائ - تجمل.

— دیکھا ئیسی دین: نظر اچھ — ظاہر تھیں۔
ہتھ رو تھیں۔

نمائش بین - مؤقین - ڈیکر۔
= ڈیک ہسپتال ڈیک ہسپتال : ذہن صفت۔

- ڏيکدار ۽ ڏيکدار: ذ. صفت. ڏسڻ جهڙو۔
 ڏيکائڻو، ديداري۔ چمکدار۔ چمڪيلو۔ رونقدار۔
 طلسمي۔ فاسي۔ اڊميري۔ لباسي۔ ڏيکڙ۔
 ڏيکڙي۔

- ڏيکڙو ۽ ڏيکڙو: ذ. صفت. ڏيکڙو وارو۔
 - ڏيکڙو: ڏيکڙو ڀڃندو۔ اڏيکڙو۔ اڏيکڙو۔
 - ڏيکڙو: ڏيکڙو۔

۱۰- دیکھو دیکھو (ک) : دیکھو دیکھو۔
 ۱۱- کو- کو- ناہ نہو۔

= دِيڪَن: مصدر. ڏسڻ.
 = دِيڪَ وَ يڪَ ۽ دِيڪَ وَ يڪَ: ذ. ظاهري
 دِيڪاءُ - دِيڪَ - ٻاهريون ڏٺ - ڏٺا - اڏمير -
 ڏيکڻ - ڏيکڻوڪو - ڏيکڻ - ڏاهڻ ڏوهه ڏاهڻ -
 ڏاهڻ - تماشو - ڏاهڻ - ڏيکڻ.

- ڏيک ویک رکڻ: ٻاهريون ڏٺ رکڻ.
- ڏيک ویکيو ۽ ڏيک ویکيڻا: ڏ. صفت.
- ڏيکڻو - ڏيکي - اڊسري - ڇهه ڪيلو - نمودار -
يداري - ڏيکڻو.

— ڏيکي ڏيکي ۽ ڏيکي: صفت. ڏيکائتو۔ اڏمري۔
مکيلو۔ نمودار۔ ديداري۔ طاس۔ مٺي۔ پيڪيدار۔

● ذِيْلُ قَعْدٍ ذِيْلُ : ذ. [هـ . ذيل .] بدن -
 سر - دیھ - پیری - جھو - ڈیھی - دیھی - بت - تن -

سَر پُڙ - ڪاڀا - ڏيڏ - پيٽ. بدن جي ٻوڙ - هائي -
د - ڪاڻي - قد بُت - قد قامت. اندر - من - دل.

نداز۔ کاجو۔ ماپ۔ کت۔ قے۔ آگار۔
قداز۔ باهرین بناوت۔ تجمل (ت)۔ دپ۔ خوف

مراسم. (ت) گاه جو هڪ قسم - ذريعو (ت).
- ذريل - ذرن، گهڻو پيو ٿيل، ڊپ ٿيل - بدن

کتابیں۔ ترکش (بپ مہب)۔

- ڏينهن سان هجڻ: ٻيٽ سان هجڻ.
 - ڏينهن ۾ شينهن ۾ هئڻ: ڏينهن ڏي جي
 سڀ ڪجهه ٿي سگهڻ.
 - ڏينهن ۾ ڦرڻ: سٺا ڏينهن اچڻ - پاڳ وڻڻ -
 نصيب کان. نياڳ کانپوءِ سڀاڳ اچڻ - تنگدستيءَ
 کانپوءِ خوشحاليءَ جو وقت اچڻ.
 - ڏينهن ۾ ڳالهائڻ: طرف. هڪ ئي ڏينهن ۾ - هڪ
 ڏينهن لاءِ - ساڳئي ڏينهن جو - روزانو - ڏينهن ڏينهن -
 انهي ڏينهن.
 - ڏينهن ۾ ڪاٽڻ: حياتي گذارڻ - ڏکي سڳي
 زندگي بسر ڪرڻ - وقت پاس ڪرڻ - ٿاڻم ٻورو
 ڪرڻ - عرصو لڳائڻ (تڪليف ۾).
 - ڏينهن ۾ ڪرڻ: تمام گهڻو عرصو لڳائڻ -
 وقت لڳائڻ. صبح ڪرڻ - سڄ آڀارڻ.
 - ڏينهن ۾ ڳڻڻ: سخت ڏينهن ٿيڻ -
 تڪليف جا ڏينهن ٿيڻ.
 - ڏينهن ۾ ڳڻڻ: انتظار ڪرڻ - وقت گذارڻ.
 - ڏينهن ۾ لاهڻ: گهڻي دير ڪرڻ - ڏينهن
 لائڻ - تمام گهڻو وقت ٻاهر رهڻ - مدت کانپوءِ
 اچڻ يا موٽڻ.
 - ڏينهن ۾ لائڻ: ڏينهن لاهڻ - گهڻو وقت
 لڳائڻ - جلد واپس نه اچڻ.
 - ڏينهن ۾ لڙڻ: ٻينهنهنن کانپوءِ - وڃيڻ
 وقت - ڏينهن لڙڻ کانپوءِ.
 - ڏينهن ۾ لڳڻ: گرميءَ جي ڇههٽ اچڻ.
 - ڏينهن ۾ مان رات ٿيڻ: سڳيءَ مان ڏکي
 ٿيڻ - ڦرڪو ڦري وڃڻ.
 - ڏينهن ۾ لڪڻ: سڄ لڪڻ - صبح ٿيڻ -
 پير هڻڻ.
 - ڏينهن ۾ وڃڻ: ڏينهن ۾ نڪرڻ.
 - ڏينهن ۾ هڻڻ: حياتي هجڻ.
 - ڏينهن ۾ ڏينهن: طرف. هر هڪ ڏينهن
 بعد - جيئن پوءِ ٿيڻ - ويران ويران - هڪ ٻئي پٺيان -
 لاڳيتو - جلد ئي جلد ئي.
 - ڏينهن ۾ ڏينهن ڪا: صفت. ڏينهن وارو -
 ڏينهن جو. ڏينهن کان وٺي.

- ڏينهن ۾ پوڻ: عرصو پوڻ - وقت پوڻ.
 - ڏينهن جا تارا ڏيکارڻ: سخت سزا ڏيڻ يا
 سختي ڪرڻ جو اڪيل اڳيان ترورا اچي وڃڻ -
 ملامت ڪرڻ. ڦيه ڪيڏن - مار ڪيڏن. خوب
 سيکت ڏيڻ - سخت مصيبتون ڏيڻ - عقوبتون ڪرڻ -
 زبردستي ڪرڻ. عجب ڏيکارڻ.
 - ڏينهن جا تارا ڏسڻ: حواس باختہ ٿيڻ.
 - ڏينهن جو ڏيڻو ٻارڻ: ڏيڻو ڪيڏن -
 ڪوٽ ڪيڏن - پاڻ کي ڪٿل ظاهر ڪرڻ - ناداري
 ڏيکارڻ.
 - ڏينهن چٽا ڪرڻ: تڻ ٻڌڻ - ڏينهن صاف
 يا ظاهر ڪرڻ. ڏينهن ٻڌڻ.
 - ڏينهن ۾ چڙهڻ: سڄ ڪافي مٿي چڙهڻ -
 ٻيهر ٿيڻ. عورت کي حمل رهجي وڃڻ.
 - ڏينهن ۾ چڙهڻ: طرف. سڄ آڀرڻي ڪمان
 دير سان - صبح جو دير سان - سڄ مٿي اچڻ کانپوءِ.
 - ڏينهن ۾ ڏکڻ: مصيبت جي ڏينهن کي
 ٿاڻ - ڏکيو وقت گذارڻ.
 - ڏينهن ۾ ڏوڏو ڏينهن ڏوڏو: ڏ. چٽو
 يا صاف ڏينهن - صفا صبح.
 - ڏينهن ڏرڻي: طرف. ڏينهن جو - سڄ بيٺي.
 ظاهر ظهور - ٻڌري ٻڌ - ڪاڍو ڪلايو - عام مشهور.
 - ڏينهن ڏسڻ: وارو ڏسڻ - زمانو ڏسڻ -
 دؤر ڏسڻ.
 - ڏينهن ڏهاڙو ڏينهن ڏهاڙو: ڏ. ڪوبه
 ڏينهن. وڏو ڏينهن - ڏڻ - ڏهاڙو.
 - ڏينهن ڏيڻ: الجار ڪرڻ - وعدو ڪرڻ -
 ڦوڻ ڪرڻ. شاديءَ وغيره جي تڻ ڏيڻ. حياتي
 ڏيڻ - زندگي ڏيڻ.
 - ڏينهن رات جو فرق: ڏ. تمام گهڻو تفاوت -
 زياده فرق. جيئن ته "هنن ٻنهي ڀائرن جي
 اخلاقن ۾ ڏينهن رات جو فرق آهي."
 - ڏينهن رات جو فرق هئڻ: وڏو تفاوت هئڻ -
 گهڻي ڦيرڦار هئڻ.
 - ڏينهن رات هڪ ڪرڻ: هر ڪا مڃڻ -
 ڪوشش ڪرڻ.

- ڏينھونو ۽ ڏينھونو: ڏ. صفت. ڏينھونوڪو-
ڏينھن جو.

- ڏينھنئي آھو ڪرڻ: وري نه ڪرڻ.

● ڏينھنئجي ۽ ڏينھنئجيون (ت): ٿ.

رکڻ يا بسترن وغيره رکڻ لاءِ مٽيءَ جي پيهي.

● ڏينھونئجي (ت): ڏ. گاهه جو هڪ قسم.

● ڏين: مصدر. [سن < ڏن > ڏا = ڏين.

ف. دادڪن = ڏين | حوالي ڪرڻ - سونڀ - ڇڏڻ -

رکڻ (ڪا شئي ٻئي وٽ). عطا ڪرڻ - بخشڻ -

دان - خيرات ڪرڻ. امداد ڪرڻ. پيش ڪرڻ -

نذر ڪرڻ. ادا ڪرڻ - چڪائڻ.

- ڏل ٽڪري آڏي اچڻ: ڪنهن نڪتيءَ

سبب تڪليف کان بچڻ.

- ڏين وٺڻ: ڏ. ڏيئي لپي - ڏنو ورتو.

(مصدر) قرض وغيره کڻڻ. ادا ڪرڻ - حساب

ڪتاب لاهڻ.

- ڏين ۽ ڏين: ڏ. ڏين جو ڳو - ڏين جهڙو.

قرض - ادائي.

- ڏيندار ۽ ڏيندار: ڏ. صفت. ڏيندار -

قرضي.

- ڏينئي وٺي ۽ ڏينئون وٺيئون: ڏ.

ٿ. ڏين وٺڻ جي حالت - قرض - اودر - قرض پڪو.

● ڏين ۽ ڏين: ڏ. ماڻهن جا هيٺيان ڪيئي

ڪائيندڙ هڪ خيالي مرد - ڏاڻين - چنڊاڻ - پو -

جادوگر - پانڀ - ساهير - ڪامنگور.

● ڏيو ۽ ڏيو: ڏ. [سن < ڏو > ڏو =

چڪڻ] ڏيو - ڏيو. ڏسي - جوئي سڙو.

جيئن ته:

"سو ڏيو ڏنائين ڏيهه ۾"

(سامي).

"تو جو ڏيو پائينيو ما سورج سھائي"

(شاه).

- ڏيو تا ۽ ڏيو تائون: ڏ. ڏيو تا - ڏيو

جو مٿس - سها پرڻ.

- ڏيو ۽ ڏيو: ڏ. ڏيو - جو

مؤلت - ڏيو.

- ڏيو ۽ ڏيو: ڏ. ڏيو - جو ڏيو: ڏيو يا سٺل

نڪرڻ.

- ڏيو ۽ ڏيو: ڏيو - ڏيو: ڏيو يا سٺل

ماتا نڪرڻ.

- ڏيو ۽ ڏيو: ڏيو - ڏيو: ڏيو يا سٺل

ڏيو = ڏيو + آئي = جاء. ڏيو تائين جي جاء [

ڏيو جي بت رکڻ لاءِ تمام ننڍي جڳهه - ٽڪاڻو -

مندرو - شوالو - ٽڪر - ڏيو - مڙهي. ڏيو.

- ڏيو ۽ ڏيو: ڏيو - ڏيو: ڏيو يا سٺل

ٽڪاڻو - مڙهي. سماء - يادگار - نشالي. ڏيو.

● ڏيو ۽ ڏيو: ڏ. [سن < ڏينپ > ڏيو] نڪر

جو ڪپڙو جنهن ۾ تيل وڃي ٻارجي - نڪر

جو چراغ - ڏيو.

- ڏيو ۽ ڏيو: ڏيو - ڏيو: ڏيو يا سٺل

ٻوٽو ٻارڻ.

- ڏيو ۽ ڏيو: ڏيو - ڏيو: ڏيو يا سٺل

ڏيو گل ٿيڻ: ڏيو - ڏيو: ڏيو يا سٺل

- ڏيو گل ڪرڻ: ڏيو - ڏيو: ڏيو يا سٺل

آجھائڻ.

- ڏيو وڌو ٿيڻ: ڏيو - ڏيو: ڏيو يا سٺل

- ڏيو ۽ ڏيو: ڏيو - ڏيو: ڏيو يا سٺل

وارو ڏيو - چراغي.

- ڏيو وڌو ڪرڻ: ڏيو - ڏيو: ڏيو يا سٺل

● ڏيو ۽ ڏيو: ڏيو - ڏيو: ڏيو يا سٺل

ڏيو - ڏيو: ڏيو - ڏيو: ڏيو يا سٺل

● ڏيو ۽ ڏيو: ڏيو - ڏيو: ڏيو يا سٺل

ڏيو - ڏيو: ڏيو - ڏيو: ڏيو يا سٺل

جو هڪ وڏو ڏينھن - ڏيو - ڏيو: ڏيو يا سٺل

● ڏيو ۽ ڏيو: ڏيو - ڏيو: ڏيو يا سٺل

ماچيس جي ٽيلي.

● ڏيو ۽ ڏيو: ڏيو - ڏيو: ڏيو يا سٺل

گھوٽ ۽ ڪنوار جي ساٿ سڳڻ ڪرڻ جي جاء -

ڏينھڻ.

● ڏيو ۽ ڏيو: ڏيو - ڏيو: ڏيو يا سٺل

ڏيو - ڏيو: ڏيو - ڏيو: ڏيو يا سٺل

● ڏيڻ ڌاري: اسر خاص. هندن جي هڪ ذات جو نالو.

● ڏيڻ ڌاري: ٿ. ماما جي بيماري.

● ڏيڻ ڌاري جو ڌرڻن ڌيڻ: ماما جي بيماريءَ جو اچڻ.

● ڏيڻ ڌاري ڌرڻن: ماما جي بيماري جو اچڻ.

● ڏيڻ ڌاري ڌارين ڌارين هڻڻ: ماما ٿوري انداز ۾ نڪرڻ.

● ڏيڻ ڌاري جيي موج هڻڻ: ماما گهڻي نڪرڻ.

● ڏيڻ ڌاري جو ڪير پٽ پٽن: ماما جي بيماري جو ڇڏي وڃڻ.

● ڏيڻ ڌاري لڳڻ: ٺهي ٺهي - ٺهڪي ٺهڪي سڀائڻ - شان وٿان هجڻ - پانه پوڻ - وٺڻ - پسند اچڻ. قبول ڪرڻ - مڃڻ - اقرار ڪرڻ.

● ڏيڻ ڌاري: ڌ. [سن. ڌيڻ: ڌ. ڌه = ملڪ] [ڌيس - ملڪ - ڌيس - ڌيڻ. ڌيڻجو شهر - ڳوٺ - ڳام (ل). وطن.

● ڏيڻ ڌاري ڌيڻا: صفت. وطن وارو - ڌيڻي - ڌيڻا.

● ڏيڻ ڌاري ڌور: ملڪان ڌري: ظرف. تمام ڀري - بلڪل دور - گهڻي مفاصلي وارو.

● ڏيڻ ڌاري ڌور: ڌ. ڌيڻ کان پٺو - ڀن کان پٺي کان پٺي مٿاهه جو.

● ڏيڻ ڌاري ڌيڻا: ڌ. صفت. ڌيڻي - ڌيڻي - ڌيڻي - وطني.

● ڏيڻ ڌاري ڌيڻا: ڌ. صفت. ملڪي - ڌيڻي - ڌيڻا - ڌيڻي - وطني. ملڪي رواج موجب.

● ڏيڻ ڌاري ڌرڻ: ملڪ مان ڌار ٿري وڃڻ - ملڪ تان مصيبت دور ٿيڻ.

● ڏيڻ ڌاري ڌيڻ: ڌيڻ ڌيڻا ڌيڻا: ڌ. صفت. ملڪي رواج موجب.

● ڏيڻ ڌاري ڌيڻ: ڌيڻ ڌيڻا ڌيڻا: ڌ. صفت. ملڪي رواج موجب.

● ڏيڻ ڌاري ڌيڻ: ڌيڻ ڌيڻا ڌيڻا: ڌ. صفت. ملڪي رواج موجب.

● ڏيڻ ڌاري ڌيڻ: ڌيڻ ڌيڻا ڌيڻا: ڌ. صفت. ملڪي رواج موجب.

● ڏيڻ ڌاري ڌيڻ: ڌ. [سن. ڌيڻ = نقصان] ناداري - ڪٽلائي - ڏيڻ ڌيڻا - ڏيڻ ڌيڻا.

● ڏيڻ ڌاري ڌيڻ: ڌ. صفت. ڏيڻ ڌيڻا.

● ڏيڻ ڌاري ڌيڻ: ڌيڻ ڌيڻا: ڌ. ڏيڻ ڌيڻا واري حالت - ڏيڻ ڌيڻا.

● ڏيڻ ڌاري ڌيڻ: ڌ. [سن. ڌيڻ = نقصان] ٿوڻو - نقصان - هرج - خسارو - گهاٽو - ناداري - ڪٽلائي - سچائي - پٽڪائي - مفلسي - سچ - پٽڪ - هڪ دستور هو ته جڏهن ڪنهن به ڌڪندار کي ڌيڻي ۾ نقصان ٿيندو هو ته ڌڪندار ڌيڻي جو ڌيڻو ڌاري ڌيڻ ڌيڻا ڌيڻا ڌيڻو هو. جنهن سان خبر پوندي هئي ته ڪجهه به وٺس باقي نه آهي).

(ه. د والا = ڌيڻا + هالا = ڌيڻ ڌيڻا).

● ڏيڻ ڌاري ڌيڻ: مفلسي جو اظهار ڪرڻ - واپار ۾ ٿوڻ پوڻ سبب قرضدارن ۽ سرڪار کي قرض جي ادائگي کان مجبوريءَ جو ثبوت ڏيڻ - ڪوٽ ڌيڻا - ان هوند جو هوڪو ڏيڻ - ڪٽي وڃڻ - ٿوڻ هيٺ اچڻ - ڪٽي پوڻ. بڪي وٺڻ - پٽڪو ٿيڻ.

● ڏيڻ ڌاري ڌيڻ: ڌيڻ ڌيڻا: ڌ. ڌيڻ ڌيڻا واري حالت - ڌيڻي لپي - حساب ڪتاب - مٿاهه - وهنوار - ليڪو چوڪو. واپار. معاملو.

● ڏيڻ ڌاري ڌيڻ: ڌيڻ ڌيڻا. وهنوار ڪرڻ. واپار ڪرڻ. هڪ ٻئي کي سڱ ڏيڻ - مٿي مائٽي ڪرڻ.

● ڏيڻ ڌاري ڌيڻ: ڌيڻ ڌيڻا (ت): ڌ. ڪهر جي اکيان دروازي تي ڌيڻي پٽ - پناهه ڌيڻي.

● ڏيڻ ڌاري ڌيڻ: ڌ. ڌيڻ ڌيڻا.

● ڏيڻ ڌاري ڌيڻ: اسر خاص. تعلقي آوڻ ڌيڻ ۾ هڪ ڏيڻ جو نالو.

● ڌيڻ: اسر خاص. تعلقي ڪندياري ۾ هڪ ڏيڻ جو نالو.

= ڏيهه ڏاڻي ڪرڻ: ملڪ تابع ڪرڻ۔
 ملڪ کي ڏن پريندڙ ڪندڙ۔ ملڪ تي قبضو
 ڪرڻ۔ ملڪ جو حاڪم ٿيڻ۔
 = ڏيهه ڏاڻي هئڻ: سردار هئڻ۔ ملڪ ۾
 وڏي عزت وارو هئڻ۔ چڱو محتاج هئڻ۔ هزارن
 مريدن جو مرشد هئڻ۔
 = ڏيهه ڏورڻ: ٻري ڏي ڏور۔ ڏر ڏر ڏرڻ۔
 تمام وڏي مسافري ڪرڻ۔ جدا جدا ملڪن ۾
 گهڻ۔
 = ڏيهه ڪار ڏيهه ڪار (ڪ): ڏ. صفت۔
 ملڪ ڦٽائيندڙ۔ تباهي آڻيندڙ۔
 = ڏيهن جي پهاج: ٿ. بدڪار عورت۔
 جهيڙاڪ عورت۔
 = ڏيهه ليڪارو ڏيهه ليڪارا: ڏ. ڏيس
 ليڪالي۔ ڏيس ٻڌري۔
 = ڏيهي ڏيهي: ڏ. صفت۔ ساڳئي وطن
 يا ڏيهه جو۔ هر وطن۔ ملڪي۔ ڏيهائو۔ پنهنجي
 ملڪ جو (ماڻهو)۔ شراب جو هڪ قسم۔ سيندي۔
 ڪٽيري۔
 = ڏيهي حساب ڏيهي حساب: ڏ. ملڪي
 حساب۔
 = ڏيهه ڏيهه: ڏ. [سن. ڏيس: ٻه]۔
 ڏيهو = ڏينهن [ڏينهن. وقت۔ زمانو۔ دور۔
 قسمت۔ بخت۔ نصيب]۔
 = ڏيهارو ڏيهارو: ڏ. ڏينهن۔ ڏينهارو۔
 = ڏيهاري ڏيهاري: ڏيهاريون: ٿ. روزانو۔
 روزمره۔ هميشه۔ آهو مڪڻ جو مقدار جو روزانو لھي۔
 = ڏيهائي: ڏيهائي۔ ڏيهاري۔ روزانو۔ روزمره۔
 هر روز۔ ڏهاڙي۔
 = ڏيهتر (لس): ڏ. گاهه جو هڪ قسم۔
 ڏير ڪاهه۔

= ڏيهرو ڏيهرا (ت): ڏ. ڏيرو۔
 = ڏيهي ڏيهي: ڏيهي ڏيهي: ٿ. ڏيل۔ بدن۔ جسم۔
 تن۔ ڏيهي: جيئن:
 ”جاگائج جانعلي چوي ڏيهي منجهه ڏاهيو“
 (جانعلي لغاري)۔
 = ڏيهي ڏيهي: ڏيهي ڏيهي: ڏيهي ڏيهي ڏيهي
 ٿيڻ۔
 = ڏيهي ڏيهي: ڏ. [سن. ڏيو ڏيو]۔
 چمڪڻ [ڏيهو ڏيهي جو خدا. جن پوت۔ ڏيو۔
 راکس۔ ڏيوٽا۔ مهاڀرڻ۔ ڏيوٽو]۔
 = ڏيهي ڏيهي: ڏيهي ڏيهي: ڏيهي ڏيهي:
 = ڏيهي ڏيهي: ڏيهي ڏيهي: ڏيهي ڏيهي:
 (ٿ. ڏيهي ڏيهي ڏيهي ڏيهي)۔
 = ڏيهي ڏيهي: ڏيهي ڏيهي: ڏيهي ڏيهي:
 جو ڏيهي ڏيهي ڏيهي ڏيهي ڏيهي ڏيهي:
 = ڏيهي ڏيهي: ڏيهي ڏيهي: ڏيهي ڏيهي:
 ڏيندو۔ ڏنل)۔
 = ڏيهي ڏيهي: ڏيهي ڏيهي: ڏيهي ڏيهي:
 = ڏيهي ڏيهي: ڏيهي ڏيهي: ڏيهي ڏيهي:
 سخت ڪوشش ۾ ٺاڪام ٿيڻ۔ ڪڪ ٿيڻ۔
 هٿ هارڻ۔
 = ڏيهي ڏيهي: ڏيهي ڏيهي: ڏيهي ڏيهي:
 آسرو لاهي ڇڏڻ۔ بي آبرو ٿيڻ۔ خالي ٿي وڃڻ۔
 دل واري يا قيمتي شئي گم ڪرڻ۔ سخت بيمار
 ٿيڻ۔
 = ڏيهي ڏيهي: ڏيهي ڏيهي: ڏيهي ڏيهي:
 ڏيو ڏيو [ڏيهي ڏيهي ڏيهي ڏيهي ڏيهي:
 ڏيهي ڏيهي ڏيهي ڏيهي ڏيهي ڏيهي:
 ڏيهي ڏيهي ڏيهي ڏيهي ڏيهي ڏيهي:
 ڏيهي ڏيهي ڏيهي ڏيهي ڏيهي ڏيهي:
 وقت۔ منهن اوڻاهي۔

ڊ

بیماریءَ جي حالت ۾ (لڻ) ڳڙ ۽ ڪڪڙ جو ڌارو پٽائي ڏنل ڪاڌو.

● ڊاڀي ۽ ڊاڀيئون (ل): ٿ. ڳڙ واري شيءِ.

● ڊاڀري: اسم خاص. تعلقي ڪوٽڙيءَ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڊاڀڙو ۽ ڊاڀڙا (ت): ڌ. سن. [درپ] ڪاه جو هڪ قسم - ڊپ.

● ڊاڀڻئون ۽ ڊاڀڻيان: ڌ. صفت. [سن. درپ] ڊين ڊين وارو - ڊين جو - ڊين هائو. ڊاڀو.

● ڊاڀڻئون: اسم خاص. تعلقي ساماري ۽ تعلقي ننگرهارڪر ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڊاڀو ۽ ڊاڀا: ڌ. صفت. [سن. درپ] ڊين وارو هٽ - ڊين واري زمين. گهٽا ڊپ.

- ڊاڀوڙ ۽ ڊاڀوڙون - ڊاڀوڙيون (ت): ٿ. گهٽن ڊين واري ٻئي - گهٽن ڊين واري زمين. - ڊاڀوڙو وياءُ (ت): ڌ. ڌيءَ - نياڻي - چوڪريائو اولاد.

- ڊاڀڻئون ۽ ڊاڀڻيان: ڌ. صفت. ڊپ وارو - ڊاڀڻئون.

● ڊاڀي ۽ ڊاڀيون (ت): ٿ. [سن. درپ] واري سخت زمين - ڊاڀوڙ. اسم خاص. ڪوٽڙي، ڊيري محبت، رتي ڊيري ۽ ڊگهڙي تعلقن ۾ ديھن جو نالو.

● ڊاڀيرو ۽ ڊاڀيرا: ڌ. صفت. [سن. درپ] ڊاڀڻئون - ڊين وارو.

● ڊاڀيلي ۽ ڊاڀيليون (ت): ٿ. [سن. درپ] ڊين واري سخت زمين - ڊاڀي - ڊاڀوڙ.

● ڊاڀري: اسم خاص. تعلقي ميرپور بٺوري ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڊاڻ ۽ ڊاڻون - ڊاڻيون: ٿ. پڇ - ڊاهه - ڪس.

- ڊاڻ ڪرن: ڊاهه ڪرڻ - پڇ ڪرڻ - ميسارڻ. ● ڊاڻ ڊاڻ ڪرن (ت): خوشامد ڪرڻ.

ڊ: ٿ. [ه] سنڌي 'الف ب' جو ٻاويھون ڪر ۽ هنديءَ جو تيرهون اکر. ابجد موجب عدد ۴ ۽ آواز 'ڊي'.

● ڊاڀيري ۽ ڊاڀريئون (ل): ٿ. صفت. وڏي پيٽ واري.

● ڊاڻ ۽ ڊاڻون: ٿ. [سن. دروڙي =] ننڍي سيڪي جو هڪ قسم - ننڍڙو سڪو. ٿاڻو راند ۾ ڪم ايندڙ ٺڪر جو ننڍڙو گول چڪرو - ڊٻو - تيزي. سارين ڌڙن لاءِ مٽيءَ سان ٺهيل ڊيبي جو مٿيون حصو. ڌڙ - مٽي - ڌڙ - رٿي - ڊمڙ - ڌوڙ (ت).

● ڊاڻ ۽ ڊاڻ: ڌ. [ع. درم] سيڪي جو هڪ قسم - ٻائي يا پيسي جهڙو هڪ سيڪو - ڊم - ڊپ، جيئن:

"جي خزانا سولائي ڪو، اهل دنيا جو هزار،
نام تهڙو جوڙو ڏي، مسڪين ٿو هڪڙو ڊاڻ"
(گل).

● ڊاڻاڙو ۽ ڊاڻاڙا (ت): ڌ. ٻه ئي ڏينهن پٽائي رکيل شيءِ.

● ڊاڻو: اسم خاص. ٿر ۾ هڪ ڳوٺ جو نالو.

● ڊاڻن (ت): مصدر. گهڻو مڪڙ ڏيڻ.

● ڊاڻو ۽ ڊاڻا: ڌ. ٿڪ پڇ - وسرام - ڊهو - آسائش - آجهاڻو - مانجهاندو - ساهي - دم پٽ - سڪ - قرار - ٿورو آرام. ٺڪ - آڌار - فراغت - ويساڻين - ٺهر - ڇٽڪ - بيهڪ. ڍونڪو - جهڙو - ٻنڪي (ننڍ).

ڊاسڙ زمين - ڌڙ - ڌوڙ - ڌڙ - رٿي (ڪ).

- ڊاڻو ڪرن: آرام ڪرڻ - قرار ٿڪ پڇڻ - چوڪڙو پڇڻ - ساهي پٽڻ - دم پٽڻ - وسرام ڪرڻ - منزل ڪرڻ - ويساهي ڪرڻ - لهڻ - ٺهرڻ - بيهڻ - ترسڻ.

● ڊاڻاڙو ۽ ڊاڻاڙا (ت): ڌ. وهڻ کي ڏيڻ لاءِ ڪوار يا ڪڪڙ جو پٽائي رکيل ڌارو. اُن کي

● ڊايجن (ت): مصدر. ڪڪ ٿيڻ.
 ● ڊاڊڻ ۽ ڊاڊون (ت): ٺ. تمار وڏي گهوڙي.
 (اسم خاص) تعلقي جيڪب آباد ۾ هڪ ڊيه جو نالو.
 ● ڊاڊري: ڪاري ۽ مٺي جي ڪالگت جو هڪ قسم.
 ● ڊاڊڻ ۽ ڊاڊون: ڊاڊريون (ل): ٺ. وڏي آڇنگار. رڙ-دانهن-وڏي آواز سان ڳالهائڻ.
 ● ڊاڊڻ ۽ ڊاڊڻ (ل): ڏ. وڏو مچ-پيڙ.
 ● ڊاڊري ۽ ڊاڊريون (ڪ): ٺ. ننڍي بندوق.
 ● ڊاڊري ۽ ڊاڊري (ت): ڏ. صفت. ٿلهو-مضبوط.
 ● ڊارلنگ: صفت. [انگ. Darling] پيارو-پريتم-محبوب.
 ● ڊارونڊ: اسم خاص. [انگ] هڪ مشهور عالم حيوانات. سياحت، فلسفہ ۽ اصول ارتقا جو موجد (جنهن جي خيال موجب انسان پهريائين پالڊر هو ۽ پوءِ ترقي ڪري موجوده منزل تائين پهتو آهي).
 ● ڊاڙ ۽ ڊاڙون: ٺ. وڏائيءَ جو بيان-پٽاڪ-لاف-ٿونڊ. هل-بي بنياد ڳالهه-گشو-پٽ-زٽ. ڦسيت-لٽاڙ-زبان خوري-اجائي بڪ. مٿالهن زمين.
 - ڊاڙ جيڪڏهن (ت): پٽاڪ هئڻ-پٽ شت هئڻ.
 - ڊاڙون هئڻ: پٽاڪون هئڻ-لٽاڙون هئڻ.
 - ڊاڙي ۽ ڊاڙي: ڏ. صفت. پٽاڪون هئندڙ-پٽاڪي-لٽاڙي.
 - ڊاڙيون ۽ ڊاڙيون هئڻ (ت): ڪيل مسخري ڪرڻ.
 ● ڊاسو ۽ ڊاسا: ڏ. وارياسو هئڻ-ڊسڙ.
 ● ڊاسوڙي ۽ ڊاسوڙيون: ٺ. وارياسو هئڻ-ڊاسو-ڊسڙ. (اسم خاص) تعلقي ٽنڊو الهيار ۾ هڪ ڊيه جو نالو.
 ● ڊاسول ۽ ڊاسول (ڪ): ٺ. صفت. پرائي قتر تي ميڙندڙ مال.
 ● ڊاڻ ڊوڻ (ت): اسم. آڌرپاءُ-خوشامد-عزت.

● ڊاڙو ۽ ڊاڙو (ت): ڏ. صفت. اجايو وڏو-بي ڊولو.
 ● ڊاڪ ۽ ڊاڪ: ڏ. ڊپ-خوف.
 ● ڊاڪ ۽ ڊاڪون: ٺ. [اردو] ٺهال-خط پٽ.
 - ڊاڪ خاناڻو ۽ ڊاڪ خاناڻا: ڏ. ٺهال آفيس-پوسٽ آفيس.
 ● ڊاڪ گادي ۽ ڊاڪ گاديون: ٺ. ٺهال ڪٽڻ واري گادي.
 ● ڊاڪ بنگلو ۽ ڊاڪ بنگلا: ڏ. سرڪاري مسافر خانو.
 ● ڊاڪٽر ۽ ڊاڪٽر (ڏ. انگ. Doctor) علاج ڪندڙ-طبيب-ويد-ويج-جراح-حڪيم-علم حڪمت جو ڄاڻو. عالم-فاضل-فيلسوف-محقق.
 ● ڊاڪٽر ۽ ڊاڪٽر: ڏ. ننڍو گهوڙو-ٽيئون-ٿوري مٿاهه وارو گهوڙو-ڊڊو. جيئن:
 "ڊڊو ڊاڪر وڪڻي ڏن رڍن جو ڌار".
 ● ڊاڪٽر ۽ ڊاڪٽر: ڏ. صفت. [اردو] ڦورو-رهڙن-ڌاڙيل-لٽيرو-ڇور-بد معاش-قزاق.
 ● ڊاڪ ۽ ڊاڪون: ٺ. [هم. ڊاڪ. سن. درڪشا] هڪ وڻ ۽ ميوي جو نالو-انگور جو ننڍو قسم-ڪيشميش-انگور-ڳئون جو نالو (ڪ).
 - ڊاڪ جو مٽهڻ: ڏ. ڇت تي چڙهيل ڊاڪ جي وڻ-انگور-تان.
 ● ڊاڪٽو: اسم خاص. تعلقي گهوٽڪيءَ ۾ هڪ ڊيه جو نالو.
 ● ڊاڪٽائي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو. تعلقي ميهڙ ۾ هڪ ڊيه جو نالو.
 ● ڊاڪٽر ۽ ڊاڪٽر (ت): ڏ. اڀرو-ضعيف-ڊڙو. بلڪل ٻوڙو-جهڙو.
 ● ڊاڪٽو ۽ ڊاڪٽا: ڏ. صفت. [سن. ٽڪشڪ] ڊڪڻ وارو-واڍڪو.
 ● ڊاڪو ۽ ڊاڪا (ت): ڏ. نرم پٽي-آها وارياسي زمين، جتي نديءَ جي پاڻيءَ جو وهڪرو ڊرو ٿئي ۽ پکڙي.

● ڊايجن (ت): مصدر. ڪڪ ٿيڻ.
 ● ڊاڊڻ ۽ ڊاڊون (ت): ٺ. تمار وڏي گهوڙي.
 (اسم خاص) تعلقي جيڪب آباد ۾ هڪ ڊيه جو نالو.
 ● ڊاڊري: ڪاري ۽ مٺي جي ڪالگت جو هڪ قسم.
 ● ڊاڊڻ ۽ ڊاڊون: ڊاڊريون (ل): ٺ. وڏي آڇنگار. رڙ-دانهن-وڏي آواز سان ڳالهائڻ.
 ● ڊاڊڻ ۽ ڊاڊڻ (ل): ڏ. وڏو مچ-پيڙ.
 ● ڊاڊري ۽ ڊاڊريون (ڪ): ٺ. ننڍي بندوق.
 ● ڊاڊري ۽ ڊاڊري (ت): ڏ. صفت. ٿلهو-مضبوط.
 ● ڊارلنگ: صفت. [انگ. Darling] پيارو-پريتم-محبوب.
 ● ڊارونڊ: اسم خاص. [انگ] هڪ مشهور عالم حيوانات. سياحت، فلسفہ ۽ اصول ارتقا جو موجد (جنهن جي خيال موجب انسان پهريائين پالڊر هو ۽ پوءِ ترقي ڪري موجوده منزل تائين پهتو آهي).
 ● ڊاڙ ۽ ڊاڙون: ٺ. وڏائيءَ جو بيان-پٽاڪ-لاف-ٿونڊ. هل-بي بنياد ڳالهه-گشو-پٽ-زٽ. ڦسيت-لٽاڙ-زبان خوري-اجائي بڪ. مٿالهن زمين.
 - ڊاڙ جيڪڏهن (ت): پٽاڪ هئڻ-پٽ شت هئڻ.
 - ڊاڙون هئڻ: پٽاڪون هئڻ-لٽاڙون هئڻ.
 - ڊاڙي ۽ ڊاڙي: ڏ. صفت. پٽاڪون هئندڙ-پٽاڪي-لٽاڙي.
 - ڊاڙيون ۽ ڊاڙيون هئڻ (ت): ڪيل مسخري ڪرڻ.
 ● ڊاسو ۽ ڊاسا: ڏ. وارياسو هئڻ-ڊسڙ.
 ● ڊاسوڙي ۽ ڊاسوڙيون: ٺ. وارياسو هئڻ-ڊاسو-ڊسڙ. (اسم خاص) تعلقي ٽنڊو الهيار ۾ هڪ ڊيه جو نالو.
 ● ڊاسول ۽ ڊاسول (ڪ): ٺ. صفت. پرائي قتر تي ميڙندڙ مال.
 ● ڊاڻ ڊوڻ (ت): اسم. آڌرپاءُ-خوشامد-عزت.

● ڊامپيٽي ۽ ڊامپيٽيون (ڪ): ٿ. گاهه جو هڪ قسم.

● ڊامپش ڪرڻ (ت): وڃائڻ - خراب ڪرڻ.

● ڊانڊ ۽ ڊانڊب (ڪ): ٿ. هيٺاهين زمين - ڪس. هيٺاهين زمين وارو جهنگ.

● ڊانڊو ۽ ڊانڊا (ڪ): ڌ. صفت. وڏي ڀيٽ وارو - ڀيٽيئر. ڪاري جي مڇيءَ جو هڪ قسم (چلڻ سان، رنگ ڳاڙهو قد چار يا پنج انچ).

● ڊانڊور ۽ ڊانڊورون (ل): ٿ. وڙهن لاءِ تيارِي - ڪاهه - جُلهه - هلاڻ.

● ڊانڊورجن: ۽ مصدر. ڪاوڙجڻ - اُڪوڙجڻ. اُڪر ڪرڻ - ڪاهه ڪرڻ.

● ڊانڊيئر ۽ ڊانڊيئر (ت): ڌ. ڪنهن جيست وغيره جي چڱ ڪان جسم تي ٿيل ڳوڙهي - ڊيئر.

● ڊانڊيرڻ (ل): مصدر. ڀيٽ جي ڀرتي ٿيڻ - بددهتميءَ سبب آفري ٿيڻ - آفريجڻ. ٽوڪجڻ - ڀرجڻ.

● ڊانڊير ۽ ڊانڊيرون: ت. ڀرتي - آفري.

● ڊانڊيرجن: مصدر. آفريجڻ - ڀرجڻ - ٽوڪجڻ.

● ڊانڊيس - ڊانڊيس ۽ ڊانڊيسون: ڊانڊيسون: ٿ. وڏائي - فخر. اُڪڙ - ڇڙ. ڏيکاءُ - سينگار.

● ڊانڊيس ڪرڻ: وڏائي ڪرڻ. سينگارڻ. اُڪڙ ڪرڻ.

● ڊانڊين (ڪ): ٿ. مٺي جي مڇيءَ جو هڪ قسم.

● ڊانڊو ۽ ڊانڊا (ل): ڌ. [ه. سن. دانڊا = ڊيگو] ڊيگو - بيل.

● ڊانڊورو ۽ ڊانڊورا (ل): ڌ. هيٺاهين - لهندي - لاهي - جهوڪ - جهم - ٺوڻ.

● ڊانڊي ۽ ڊانڊيون: (ل) ٿ. لٽي جو هڪ قسم. وڻ يا ڳاڙهن جي طرز. اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (ڪ).

● ڊانڊي ۽ ڊانڊي: ڌ. باهه جو مڇ - وڏو - آڙاهه. آلو - شعلو - پنيٽ - ڀيٽيئر - لات - جِي.

● ڊاڪٽ ۽ ڊاڪٽون (ت): ٿ. دز - ڌوڙ - رڻي.

● ڊاگو ۽ ڊاگا (ت): ڌ. تمام گهڻي واريءَ وارو هنڌ (جتي مشڪلات سان هلي سگهجي). ڪسر. (اسم خاص) تعلقي گهوٽڪيءَ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڊاگورڙن (ت): مصدر. مٽي ڪوٺڻ. ڏاڍي سار ڏيڻ - جهاڳورڻ. هارين جي اصطلاح ۾ وڻن جي فصل جو چونڊو خراب نموني ۾ ڪرڻ جيئن: ”چونڊن وڻن ڊاگورڙي ڇڏيا آهن.“

● ڊالن: مصدر. [ه. ڊالسا = وجهڻ. سن. ٽڪن] وجهڻ - اوٽڻ - اندر لاهڻ. هلڻ - هارڻ.

● ڊال ڊالان: ظرف. ٻائي يا ڪنهن ٻي شيءَ جو تمام گهڻي انداز ۾ ٿانڻ ۾ وجهڻ جي حالت - اوت اوتان - جهوڪ جهوڪان.

● ڊالتر ۽ ڊالتر: ڌ. آمريڪا ۾ هلندڙ هڪ سڪي جو نالو.

● ڊاماھو ۽ ڊاماها: ڌ. دوا طور (خارش جي بيماريءَ ۾ وهنجڻ لاءِ) ڪر ايندڙ هڪ ڪنڊائين پوٽي جو قسم.

● ڊامان ڊول (ڪ): ظرف. هيٺ مٿي - بي ترتيب - آلت ڀلت.

● ڊامان ڊول ڪرڻ: هيٺ مٿي ڪرڻ - آلت ڀلت ڪرڻ (شين يا سامان کي) - ڦيٽائڻ - ٻکاڙڻ.

● ڊامپوا ڪامپوا: ڌ. هميشه جمع ۾ ڪر ايندڙ. ٺٻڙ ٺاڙي - سامان سڙو - ٺامڙا ٺومڙا - ڳامڙا ٺامڙا - ٺيڪر ٺوڪر.

● ڊامڻ ۽ ڊامڻ: ڌ. گاهه جو هڪ قسم (ڪارو يا اڇو سنگ ٿئي ۽ مال لاءِ طاقت بخش آهي. غريب ماڻهو هن جون پاڙون ڏمڻ ڪري کائين).

● ڊامڻ سان ۽ ڊامڻ سان (ل): شاديءَ جو هڪ سوڻ (جنهن ۾ پنج يا اٺ آئين ڪائين جا ٺڪرا کڻي گهوٽ ۽ ڪنوار جي مٿي تي رکجن ۽ گيت پڙهجن) - جيئن:

”ڊامڻ لڙيون رانيون ڙي، اسان وٺيءَ گهر آيون.“

(—)

● دانڻير ۽ دانڻير (ل): ذ. صفت. ڊڄڻو۔
گيدي۔ بزدل۔ ڪانڻر.

● دَائِبُو ۽ دَائِبَا: ذ. اها ملڪيت جنهن تي
 ڏاڻ (ڏڻ) ورتو وڃي.

● **ڈاھیں:** مصدر، [ھ۔ ڊاڻا = ڊاھڻ۔ من۔ ڌوئس] کيرائڻ۔ ڦٽائڻ۔ ڀڄڻ۔ پورڻ۔ ناس ڪرڻ۔ بگاڙڻ۔ مٿان کيرائڻ۔ لاهي ٻٽ ڪرڻ۔ هيٺ آچلڻ۔ ڦٽو ڪرڻ۔ هيٺ ڇيڪڻ۔ مسمار ڪرڻ۔ مٽيڻ۔ مٽائڻ۔ ميسارڻ۔ ڪرڙڻ۔ لٽائڻ۔ اونڌو ڪرڻ۔ ڊمڻ۔

- داهہ کا داهون: ٹ. پچٹی - کیراٹھی - قنات۔
 دات - مہت مہت - میسار۔

- داهه پاهه : ث. داهه دوهم - پچ گهتر.
کرت سرت.

- دَاهَهُ هَاهُ كَرْنٌ : دَاهِنْ - قَنَائِنْ - دَاهِنْ دَوْهِنْ .
- دَاهِنْ دَوْهِنْ : قَنَائِنْ .

● ڊاهو ۽ ڊاهو (ت): لاڳيتي ڊاهي ٻسڻ جي حالت.

پڇرو۔ وات۔ سڙڪ۔ لنگهه۔ ڀڙهو۔ درياءُ جو
غير آباد ٻيٽ۔ (اسم خاص) تعلقي ٺُل ۾ هڪ
ديھ جو نالو۔

● باہمی 'ع' باہیون' (ک): ث، الجار - وعدو۔
بول - وچن - دائیں۔ تست

- دایہیٹون کرکٹ: وعدہ کرکٹ - انجام کرکٹ۔
جیتن: ”چور پھن، دایہیون کن۔“

● داء ۛ داء: ذ. [من. در] = إيداء رسائل
دب - دؤ - خطرو - ذر - دج - هراس - منكوچ

اندیشو-آدکو. تاب - دهشت - هیبت - ذکو -
دھکو.

● دائري ۽ دائريون: ٺ. [انگ] روزاني
ياداشت - روزنامچو - روزمره .

● دائرہ یکتہ و دائرہ یکتہ: ذ. [انگ]
 ہدایتکار۔ ہدایت کنندہ۔ مکی۔ انتظام کنندہ۔

● **دانیفرم:** ذ. [انگ] پیت جو ھڪ ڀرو۔

١٢٠٠

- دَانِيہ کَرْن (ت): واڈارو کَرْن۔ ترقی کَرْن۔ ہمت کَرْن۔ مڑس کَرْن۔

● ڊانڊيرو ۽ ڊانڊيرا (ت): ذ. [ه. ڊنڊورا = پڙهو] پڙهو - اعلان - ڊنڊورو.

- ڈالیدو کٹر: خوارى ڪرڻ۔ بدناسى ڪرڻ.

● ڊانڊيو ۽ ڊانڊيا: ذ. [هس. ڊانڊيا =]
 ڊي ڪو- ٻوڙ هو ڊي ڪو- بيل (ل. ڪ). (صفت) جهڪو-
 هيٺ- لميل. پڪل د لو- ڀانڊو.

● ڊانڊر پٿر ۽ ڊانڊر پٿر (ت): ذ. هڪيءَ جو
مڪ نسر.

● ڈانگ ۽ ڈانگُون (ت): ٹ. ڈگھی ڪاٺي۔
جانگھ۔ ڈانگھ. (اسم خاص) تعلقي ڄاڻي ۽ ڀر

● ڊاننگر ۽ ڊاننگر: ذ. [ه] چوہایو مال۔

● ڈاننگرو: اسم خاص، تعلقہ میرپور ماٹیلی میں

● ڊاڪٽري ۽ ڊاڪٽر پٽون (ل): ٿ. مڃي

● ڊانوائڊول ڊانوائڊول: ڊ. صفت. [سن. جو هڪ قسم.

ڏاؤنَ + ڏولَنَ [هيٺ مٿي - آلتَ - پُلَتَ -
آبتو سُبَتو - آدڙ ڦڙ - اونڌو سونڌو - ڪُرو مرو -

درہم برہم۔ خراب ٹیل۔ بگاڑیل۔ کریل۔
منہجیل۔ وکھوڑیل۔ بگاڑیل۔ منجھیل۔ قیل۔

بمرباد۔ فاس۔ ابتر۔ زبون۔ پریشان۔ گمراہ۔
رولو۔ رمتو۔

— دَانَوَانِ دُولُ تَبِيں: ھیٹ مَی تِیں۔ اَبَتو
سَبَتو تِیں۔ بَکڑن۔ قَتل۔ چَٹ تِیں۔ زبُون تِیں۔

● ڊانئھَر ۽ ڊانئھَر (ت): ذ. [ھ. ڊال = ڌار]
وڻ جو ڌار-ڌار.

● ٻانءُ (ت): ٿ. هڪ ٻارائي راند ۾ ڪم ايندڙ ڪاٺيءَ جو ٽڪر۔ ڏاک.

● دَانُ دُونُ: ث. اِجَائِي وَذَائِي - نَانُ - نَيْنُ - دَانُ نَيْنُ: اَكْجِي هُونُ - هَجُ تِي هُونُ.

قُونُ - اَكْر - لِيَكْر - سِيَت - وَذَانِي .

● ڊائيل ڊائيل: ڊ. [انگ] گهڙيال يا واڄ جو انگن وارو پاسو.
● ڊائيمنڊ ڊائيمنڊ: ڊ. [انگ] هيرو-الماس.
● ڊائيمنڊ جئيلي: ڊ. سٺ ساله جشن.
● ڊائي ڊائيون: ڊائون: ڊ. وعدي تي ملڻ جو هنڌ - مقرر جاء - تنگ - پيٽي - ماڳ. قول - انجام - هڪ - ٻول - وڃن - ڪن - جائز - ٺهرايل وقت. وارو - گهمرو - پيرو. دليري - ڏٺو - خوشامد (ت). لوهارن جو هڪ اوزار.
● ڊائي ڊون (ت): ڊپ ڊون - ڇاڇ ڊون.
● ڊائيون ڊين: انجام ڏيڻ - ٻول ٻڌڻ. دليريون ڏيڻ - خوشامد ڪرڻ - ڏٺا ملائڻ - خوشامد طور وڌاء ڪرڻ - ڇاڙهيون ڏيڻ (ت).
● ڊب ڊب: ڊ. [پرا. ڊب. سن. درويش] دوا - دارون - علاج - ڊپ. جيئن:
"تون حبيب، تون طبيب، تون ئي ڊن ڊب"
(شاهه).
● ڊب - غائب (ت).
● ڊب ڊي وڃڻ: ڊب ڊي وڃڻ.
● ڊبرو (ڪ): ڊ. سمنڊ جي ڪناري تي ٿيندڙ گاهه جو هڪ قسم.
● ڊيل ڊيل: صفت. [انگ] پٽو - پيٽو - دھرو. ٿلهو.
● ڊيل روڊي ڊيل روڊي: ڊ. ڊيل روڊي: ڊ. خميري جي تنور ۾ آهاريل ٿيڪي.
● ڊين: مصدر. ڀرڻ - گهڻڻ - گهوڻڻ.
● ڊپ ڊپون: ڊ. واريءَ جو دڙو يا ڍڳ - مينيءَ جو ڍير - دڙو - پيٽ. هڪ قسم جي گاهه جي ٻاڙ (جا غريب ماڻهو کاڌي طور کائيندا آهن). ڏنو - پٽو - لوڙهه. پتوري - اروڙي (ڪ). اسر خاص. تعلقي خيرپور، تعلقي ميرپور ۽ تعلقي پٺي عاقل ۾ هڪ ڊيهه جو نالو.
● ڊپ ڇڙهي (ت): ڊارائي راند جو هڪ قسم - گهوڙيءَ راند.
● ڊينڻ (ت): مصدر. تمام تڪڙو ڪاهي وڃڻ.

● ڊپ ڊپري: اسر خاص. تعلقي ميرپور ساڻيلي ۾ هڪ ڊيهه جو نالو.
● ڊپ ڊپ: ڊ. (آواز). جاءِ جي ڪيڙ جو آواز - ڊپ ڊپ.
● ڊپ ڊپي: ڊپ ڊپون: ڊ. هڪين قسائن جو ڍام - ڊپلي - ڪوڙڪي - ڪاري.
● ڊپو ڊپو: ڊ. جيت جي چڪ يا ڌڪ جي سبب بدن تي ٿيل ماس جي گهوڙهي - نشان - پٽو - ٿيل.
● ڊپو ڊپو: ڊ. سامونڊي مڇيءَ جو هڪ قسم.
● ڊپ ڊولان: اسر خاص. تعلقي خيرپور ناٿن شاهه ۾ هڪ ڊيهه جو نالو.
● ڊپڪن (ت): مصدر. ٻهر جي وڻ کي ڌوئڻ - ڌوڻ ڏيڻ.
● ڊپڪن ڊپڪن: ڊ. ڊپڪن (ت): ڊ. ٿورو ڪير ڏيندڙ جانور (پڪري، مينهن ۽ ڊگهي وغيره).
● ڊپڪو ڊپڪا (ت): ڊ. ڪنهن شيءِ جي ڪيڙ جو آواز - ٿهڪو - ڌڪاءُ.
● ڊپڪو ڪرڻ: وڏي آواز سان ڪيڙ - ٿهڪو ڪرڻ.
● ڊپڪي ڊپڪي: ڊ. ڪنهن وھت جا اکيان ٻهر رسيءَ سان سوڙهيرا ٻڌڻ جي حالت.
● ڊپ مينو: اسر خاص. تعلقي قنبر ۾ هڪ ڊيهه جو نالو.
● ڊپ موريو: اسر خاص. تعلقي گوهي خيري ۾ هڪ ڊيهه جو نالو.
● ڊپن (ت): مصدر. سياري ۾ سيءَ کان بچڻ لاءِ ٻان کي چڱيءَ طرح ڪپڙن ۾ ويڙهڻ. سوکھو ڪرڻ.
● ڊپو ڊپا: ڊ. [هه. ڊپا] وڏو ڌول - ڊپو.
● ڊپو ڊپو: ڊ. [سن. ڊپوٽ، ڊپو = ڊ + پٽ = ٿلهو] ٿلهو ماڻهو - ٻي ڊولو آدمي.

● ڊيٽي جو لوٽ (ت): اسم خاص. ڏاڙهياري جبل جي هڪ حصي جو نالو.

● ڊيٽي ۽ ڊيٽيون: ت. پکين ڦاسائڻ جو دام-چار-ڊي.

● ڊيٽ ۽ ڊيٽ: ذ. [ه. ڊب. سن. ڊرپ. ڀرا. ڊيٽ] ٻوٽي يا گاه جو هڪ قسم (هرڪنهن قسم جي زمين ۾ ڦٽندڙ ۽ نوڙين وٽن جي ڪم ايندڙ). [سن. ڊرڊيٽ] اکين وجهڻ جي گهرو دوا، چوڙڻ، رسول، سرخي وغيره مان ٺاهيل-دارون-ڦڙو-سئي-علاج.

- ڊيٽ جي نوڪ لڳڻ: ٿورو ايڏا رسڻ-معمولي نقصان ٿيڻ.

- ڊيٽ چمڻ: گهڻو وقت لڳڻ-ڊير ٿيڻ. گهڻو وقت سيڙجڻ-سيڙاڻو ٿيڻ.

- ڊيٽر ت. ڊين واري زمين-ڊيرو، ڊيرو ۽ ڊيرا: ذ. ڊين واري زمين-ڊير.

- ڊيٽري جو ڪمي هئڻ: بيڪار زمين جو مزدور هئڻ. مفت ۾ ڪمائيندڙ هئڻ-بيڪر ۾ هئڻ-دربدر ٿيڻ-ڏٽيل هئڻ-ٻڌڻڪو هئڻ.

- ڊيٽيا ڊيڪائين: مٽيءَ ۾ لٽڻ (تان جو مٿان ڊپ ڄمي وڃڻ) سخت تڪليف سان آزمائڻ.

- ڊيٽ سورجي وڃڻ (ت): اجائي عسر گذري وڃڻ.

- ڊيٽورو ۽ ڊيٽورا: ذ. صفت. ڊين جهڙو.

- ڊيٽوري ۽ ڊيٽورون: ت. صفت. ڊين جهڙيون. جيئن: "ڊيٽون ڊيٽورون آهن." جي

پٽن جي مقابلي ۾ ڊيٽ والگر ڏک بک ۾ به وڌي وڏيون ٿينديون آهن.

● ڊيٽائي: اسم خاص. تعلقي ڪنڌ ڪوٽ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڊيٽر ۽ ڊيٽرون: (ل): ت. [سن. ڊرپ. = ڊيٽ] ڊپ جو هڪ قسم-ڊيور-ڊيٽوري.

● ڊيٽر: اسم خاص. تعلقي سانگهڙ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڊيٽرو: اسم خاص. تعلقي شهدادپور ۽ تعلقي ڪنڊياري ۾ هڪ ديھ. هڪ شهر جو نالو.

● ڊيٽري: اسم خاص. تعلقي هالا ۽ تعلقي جوهيءَ ۾ هڪ ديھ جو نالو-تعلقي هالا ۾ هڪ ڳوٺ جو نالو.

● ڊيٽن: مصدر. اکين ۾ دوا وجهڻ-ڊيٽ وجهڻ-ڦڙو وجهڻ-دارون وجهڻ.

● ڊيٽور ۽ ڊيٽورون: (ل): ت. ڊيٽر.

● ڊيٽوري ۽ ڊيٽورون: (ل): ت. ڊپ جو هڪ قسم. ڊير ڪنڊو-سوٺو-ڪنڊڙو.

● ڊيٽو ۽ ڊيٽو (ت): ذ. ڊيٽ کان پاڇ-ٺاهڻ.

● ڊيٽي ۽ ڊيٽيون: (ل): ت. ملاهن جو اصطلاح هوڙي جي آئل جهڙن لاءِ پڻ ڪاٺن جي چوٽيءَ ۾ ٻڌل ڏنگو ڪاٺ جو ٽڪر.

● ڊيٽ ۽ ڊيٽ: ڊيٽون (ڪت): ذ. ت. ضد-هوڏ-بحث. هائڊر-هپ. (اسم ذات) ماڻ-ضديت.

- ڊيٽ هئڻ: بحث ڪرڻ-ضد ڪرڻ. چٽ ڪري بيهڻ-جواب نه ڏيڻ. دت هئڻ.

● ڊيٽر ۽ ڊيٽر (ت): ذ. صفت. لٽر-ضدي-ماڻيٺو. دت هئندڙ.

● ڊيٽر (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● ڊيٽو: اسم خاص. تعلقي سنجهوري ۾ هڪ ديھ ۽ ڳوٺ جو نالو.

● ڊيٽل ۽ ڊيٽل: صفت. پٽ تي بيل-ڪيريل-ڊهيل. زبون ٿيل-چٽ ٿيل.

● ڊيٽو ۽ ڊيٽا: ذ. صفت. [سن. درشت = هوڏي. ڀرا. ڊيٽ] ضدي-هوڏي-نيئر-مٽر-

آٽر-وٺڪو-اٺو-شيدائي-نيرجو-بي شرم-اکين جو پڪو-بي ديدو. آهنگ-دشت-اڙنگ-ڏنگو-ارڏو-گمراه-ويٺل-بيڪريل.

- ڊيٽائي ۽ ڊيٽائون: ت. [ڀرا. ڊيٽر. سن. ڊرشتا. ڊر = رکڻ] ضد-هوڏ-بحث-

مچائي-ڌوڏ-نرائي-ڊيٽائي. دشائي-ڏنگائي-ڪڇ بڇي. بي شرمي.

● ڊيٽ ۽ ڊيٽ: ذ. [ه. ڊر = خوف. سن. ڊرس = ڏڪائڻ] ڊاء-ڀؤ-خوف-ڊچ-

ڊر-ڊيچو-خطرو-هراس. اڏڪو-اندشو-سنگوچ. تاب-دهڪو-دهشت-هيٺ. ڏڳو.

- دَ دَو دَ کائیں: سخت کوشش کریں۔
چاہلوسیء طور پنیان لہگو رہن۔

- دَبْدِي' ۽ دَبْدِيُون' ث. ننڍي قد واري گهوڙي.

- ٻڌي ڊوڙ ٻوڏ: گھڻن مهمانن جو اچڻ.
- ٻڌي ڊيڪ ڪرڻ (ت): ڪنهن وٽ

هر هر ۛ اڃايو سڃايو وڃي.

• ڊڊو ۽ ڊڊا (ت): ذ. صفت. اندر ڇو پليد.

اند رکارو۔ منافق۔ بدنیت۔ ٹک۔ دولابی۔ فریبی۔
سکار۔ چت۔ جاہل۔ موگو۔ کند فہم۔

● دُدی: اس شخص کے ذات جو لالو

● دُمدِي ۽ دُمدِيُون: ث. بدن جو ٻنيون (اکثر لاڙڪاڻي ۾).

- دُڊِي' ڏيڻ؛ - هٿ ڏيڻ - پئني ڏيڻ - پئني

● دُوبِیُن : ذ. ہوتی جو ھے نس - کوڑی

ميندي (اکثر باغيچن ۽ پارڪن ۾ ڀت جي بجاءِ وکيندا آهن).

● ڊيٽ ۽ ڊيٽ - ڊيٽون: ذ. ث. تغاري يا دهل
هي وچت جو هڪ قسم (جو ماتم جي وقت وڃائيجي).

● دَڙَ دَڙَ دَڙَ (ل-ت): ذ. [ه. دیندا =
[ڏوڀت] وڏو ڀت- ڀت واري عورت جو ڀت-

مابلہ عورت جو ٻيٽ - معدو. اوجھري - گجي .
ريڙا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● ٻڌو ۽ ٻڌو: ٻوڪ جو اهو سنگ جو اڃان
سن ۾ ويڙهيل هجي ۽ ظاهر ٿيل نه هجي - ٻن

۱۰- وٽر هيل ڪڇڙو سنگ - ٻڏيو. ٻاهر نڪتل
۱۱- ٻڏ. ڪاغذ جي لٽڙ جو وچ وارو حصو.

- بَرِيّ "ثَمِين" (ت): پوک جو نسرڻ ۽ ڀنگ
و ظاهر ٿيڻ.

• دېږو ۽ دېږيا (ک): زېږېږو.
- دېږي 'تېږن': دېږي 'تېږن'.

● ڊيڙو ۽ ڊيڙا (ک)؛ ذ. ڊيڙو.
● ڊَرَ ۽ : ذ. هڪ قسم جي بلا.

● دَہائیٖو ۽ دَہائیٖتا: ذ. صفت دَپ وارو۔
دَپ جو۔ دَپ جھڑو۔ خوفائٖتو۔ پوائٖتو۔ ہیٖتناک۔

- دَپْ کَرَن : دِجَن - پَوُ کَرَن. اندیشو کَرَن.

● ذہن پڑھائی کی مشق : ذ.ت. [انگ. Department]
محکمہ - کاتو.

● درِ ہزارتِ عجبِ ہزارِ ٹون: ث. [انگ. Deposit]
امانت - قراوت .

● ڈیپٹی 'ڈیپٹی': ذہنیت. [انگ. Deputy]
نائب.

● ڊيڄڻ (ل): مصدر. [هه. ڊرنا = ڊڄڻ] ڊڄڻ.

● دَجّ : دَجّ : ذ. [ھ. دَجّ = دَجّ] دَجّ - خوف.

● **دِجَن:** مصدر. [هـ . دِرا = دِجَن . سن .
دِچکئی = دِجَن] دِپ کرن - پو کرن - خوف

کرن۔ ڈرن۔ کنبن۔ دھاجن۔ کو کرن۔
چرکن۔

- دِ چِٹو ۽ دِ چِٹا: ذ. صفت. دِ چنڊڙ - ڊپ
ڪنڊڙ - ڊيچو - گيدي - بزدل. ٺاهڙ - ٺهڻو -

● ڊڄو ۽ ڊڄا (ت): ذ. صفت. ڪُڇو۔ ڪُڇرو۔

● دَبَّہٗ ۽ دَبَّہٗ : ذ. صفت. نالائق۔ بیکار۔

کمو۔ نگار۔ کنہیں۔ وٹواندہ۔ ناخلف۔ نامراد۔
کسیرکے۔ کمینو۔ بیہودو۔

● ڊڊ گولي (ڪ) : ٿ. ٻارائي راند جو هڪ
قسم - ٻارن جو هڪهي کي ٻين تي کڻي ڊوڙ.

● دُؤُ ۛ دُؤُ (ت): ذِ صفت. تلهو- مضبوط.
- میت و ڈو- پیچیر. چت- ان پڑھیل- جاہل-

وگو۔
● دَرِ دَرِ یُون (ل) : ث۔ مال۔ دَن۔

● دَبُوئے دَبَا: کم قیمت یا کمزات وارو گھوڑو۔
 بَدُو گھوڑو۔ گھوڑو۔ ننڍو گھوڑو۔ تون۔

وڙ. پڇ ڊڪ - ڪوشش.

● ڊرامو ۽ ڊراما: ذ. [انگ] دلچسپ واقعو.
 ناک - کيل - تماشو.
 ● ڊرائيوور ۽ ڊرائيوور: ذ. صفت. [انگ]
 هلائڻ وارو - هلائيندڙ - گاڏي هلائيندڙ: جيئن:
 موٽر ڊرائيوور - انجن ڊرائيوور وغيره.
 ● ڊرائينگ ۽ ڊرائينگون: ث. [انگ]
 گئڪاري - چٽسالي - مصوري.
 ● ڊر ڙا ۽ ڊر ڙا (ت): ذ. (آواز) اٿت
 ڦيرڻ يا ڪنهن ڇڪري هلڻ جو آواز. ٿيٽ جو
 آواز - ڀرڙا - ڦرڙا.
 ● ڊر ڪارڻ (ل): مصدر. وات سان ٺٺول طور
 ڊر ڊر جو آواز ڪرڻ.
 ● ڊر ڪو ۽ ڊر ڪا: ذ. (آواز) وات سان
 "ڊر ڊر" جو ڪيل آواز. ريدار جو ري ڪي
 سڏ ڪرڻ جو آواز.
 ● ڊر ڪ روڊ: اسم خاص. فيڊرل ايريا ڪراچي ۾
 هڪ ديهه ۽ شهر جو نالو.
 ● ڊرل ۽ ڊرلڻ: ث. [انگ] فوجي قواعد -
 صف آرائي - قواعد - هريت - هريڊ.
 ● ڊرم ۽ ڊرم (ت): ذ. [انگ. Drum]
 ڪورين جو تاجي ڪيڏ جو هڪ اوزار (جنهن تي
 تندون به ويڙهيون وينديون آهن ۽ ٻين به
 چڙهندو ويندو آهي).
 ● ڊرئنگيانا: اسم خاص [يوناني] بلوچستان
 جي الهندي حصي يعني سيستان ۽ زابلستان جو
 قديم نالو (اهو نالو مشهور يوناني جاگرافي دان
 "اسٽرابو" پنهنجي تصنيف ۾ ڄاڻايو آهي).
 (تاريخ بلوچستان ص ۱۲).
 ● ڊريائي (ڊيائي): ذ. صفت. [ڊرن] =
 واري < ڊرن + يائي = واريءَ جي طرف جا
 سنڌ جي آئن جو هڪ قسم - ٿر ۾ اڇڙي جي
 پاسي جا اٿ.
 ● ڊڙ ۽ ڊڙون: ث. مڇاين زمين. ڏاڍي
 سار - ڦيه - ست ڪٽ. مينهن جو زور سان
 وسڪارو. ٻڪرين ۽ رڍن جو برساتن ۾ گهڻي
 انداز ۾ ڦرجڻ جي حالت.
 ● ڊڙ: اسم خاص. تعلقي جاتيءَ ۾ هڪ ديهه
 جو نالو.
 ● ڊڙ ۽ ڊڙ (ل): ذ. گهوڙن جو طبيلو -
 ڪڙهه - ٺاڻ.
 ● ڊڙا بناسي ۽ هٿن (ت): پٽاڪون هٿن -
 ڪچهري ڪرڻ - رهائ ڪرڻ.
 ● ڊڙاش ۽ ڊڙاشون (ت): ذ. ڍڪ - گهٽو -
 جهجهو.
 ● ڊڙامون ۽ ڊڙامان: ذ. ڊوڙندڙن جي پيرن
 جو آواز - آواز - ڍڪو. ٺاهه ٺاهه - بندوبست.
 ● ڊڙجن: مصدر. ڪيرڻ - ڊهن. گهاٽل ٿيڻ -
 زخمي ٿيڻ - ڦٽجي پوڻ (جهڳڙي وغيره ۾). موچڙا
 کائڻ - ڪٽجڻ - سٽجڻ. ونجڻ - قابو ٿيڻ (بيماري
 وغيره ۾).
 - ڊڙجي ٻون: سٽجي ٻون - ونججي ٻون
 (بيماريءَ ۾). مري وڃڻ.
 ● ڊڙن: مصدر. سٽڻ - ڪٽڻ - گاهڻ - ڏاگورڻ -
 سڙجڻ - جهڳورڻ. سخت مار ڏيڻ - ڌڪ مٽ ڪرڻ -
 ڌڪ هڻڻ - پيچ ڏيڻ - پيچ ڪيڏ - مار ڏيڻ -
 گڏڻ. ڪپهه ڏاس يا پشم ڪي سنهن لڪڻ
 سان سٽي ڪٽي صاف ڪرڻ - لپڻ - پيڻ (ڪ).
 چاهين يا گذرڻ جي واڙيءَ مان گاهه يا
 ڪانڊيرا ڪڍي صاف ڪرڻ (ل). ڊاهڻ -
 ڪيرائڻ - ڦٽائڻ - ناس ڪرڻ (ت).
 - ڊڙي رکڻ: سڳي رکڻ - ڪٽي چڏڻ.
 سخت مار ڪيڏ - جهڳور ڪيڏ.
 ● ڊڙو ۽ ڊڙا (ل): ذ. مٽيءَ جو دڙو - ڊب -
 دڙو.
 ● ڊڙو ۽ ڊڙهو: ذ. صفت. مضبوط - هڪو -
 اچل - اسٽر - اٽل - پختو - ڏاڍو - قابو -
 سوکيو - قائم - ڪپ ڪوڙ - ثابت قدم.
 - ڊڙو هٽا ۽ ڊڙو هٽائون: ث. مضبوطي - پختائي -
 پڪائي - ڏاڍائي. سوگهائي - برقرار - ثابت
 قدمي.
 ● ڊڙائين ۽ ڊڙائينون: ث. [الڪ]. لڌو -
 خاڪو - ٺٺولو - بيهڪ - اڏاوت.

● ڊرامو ۽ ڊراما: ذ. [انگ] دلچسپ واقعو.
 ناک - کيل - تماشو.
 ● ڊرائيوور ۽ ڊرائيوور: ذ. صفت. [انگ]
 هلائڻ وارو - هلائيندڙ - گاڏي هلائيندڙ: جيئن:
 موٽر ڊرائيوور - انجن ڊرائيوور وغيره.
 ● ڊرائينگ ۽ ڊرائينگون: ث. [انگ]
 گئڪاري - چٽسالي - مصوري.
 ● ڊر ڙا ۽ ڊر ڙا (ت): ذ. (آواز) اٿت
 ڦيرڻ يا ڪنهن ڇڪري هلڻ جو آواز. ٿيٽ جو
 آواز - ڀرڙا - ڦرڙا.
 ● ڊر ڪارڻ (ل): مصدر. وات سان ٺٺول طور
 ڊر ڊر جو آواز ڪرڻ.
 ● ڊر ڪو ۽ ڊر ڪا: ذ. (آواز) وات سان
 "ڊر ڊر" جو ڪيل آواز. ريدار جو ري ڪي
 سڏ ڪرڻ جو آواز.
 ● ڊر ڪ روڊ: اسم خاص. فيڊرل ايريا ڪراچي ۾
 هڪ ديهه ۽ شهر جو نالو.
 ● ڊرل ۽ ڊرلڻ: ث. [انگ] فوجي قواعد -
 صف آرائي - قواعد - هريت - هريڊ.
 ● ڊرم ۽ ڊرم (ت): ذ. [انگ. Drum]
 ڪورين جو تاجي ڪيڏ جو هڪ اوزار (جنهن تي
 تندون به ويڙهيون وينديون آهن ۽ ٻين به
 چڙهندو ويندو آهي).
 ● ڊرئنگيانا: اسم خاص [يوناني] بلوچستان
 جي الهندي حصي يعني سيستان ۽ زابلستان جو
 قديم نالو (اهو نالو مشهور يوناني جاگرافي دان
 "اسٽرابو" پنهنجي تصنيف ۾ ڄاڻايو آهي).
 (تاريخ بلوچستان ص ۱۲).
 ● ڊريائي (ڊيائي): ذ. صفت. [ڊرن] =
 واري < ڊرن + يائي = واريءَ جي طرف جا
 سنڌ جي آئن جو هڪ قسم - ٿر ۾ اڇڙي جي
 پاسي جا اٿ.
 ● ڊڙ ۽ ڊڙون: ث. مڇاين زمين. ڏاڍي
 سار - ڦيه - ست ڪٽ. مينهن جو زور سان
 وسڪارو. ٻڪرين ۽ رڍن جو برساتن ۾ گهڻي
 انداز ۾ ڦرجڻ جي حالت.

● دس ڏسڻ ڏسڻ: ٿ. مڃي جو غبار -
 ڊوڙ - ڊڙ - رڻي (ت) بد دعا - پٽ - ڀارتو -
 اولاد (ڪ).
 ● دس ڏسڻ ڏسڻ (ل): ٿ. ڊسڙ زمين -
 وارياسي زمين - ڊسڙ - ڊوڙ واري زمين -
 ڊسڙ.
 ● دس ڏسڻ ڏسڻ: ڏ. [انگ] بورڊ صاف
 ڪرڻ جو ڪڙو.
 ● دس ڏسڻ: ڏ. [انگ] علائقي جو حصو -
 ضلعو.
 ● دس ڏسڻ ڏسڻ: ٿ. ڪجهه واري گڏيل
 چيڪي يا ڪهري مڃي. ڊيڙ - ڊڙ - ڊسڙ -
 ڊوڙ. وارياسي زمين.
 ● دس ڏسڻ ڏسڻ: ٿ. وارياسي زمين -
 ڊسڙ.
 ● دس ڏسڻ (ت): مصدر. گهلجڻ - گهرڪڻ -
 ڪري پوڻ. ڏڪو ڪاڻ - ٿاڀو ڪاڻ.
 - ڊسڪو ڊسڪا: ڏ. ڪيڙڻ جو آواز.
 ڏڪ هڻڻ جو آواز - ٿهڪو.
 - ڊسڪو مڃائڻ: گوڙ ڪرڻ - هڻ ڪرڻ -
 جهيڙو ڪرڻ.
 ● دس ڏسڻ: ڏ. [انگ] خارج - معزول -
 بطرف - نيڪالي - رخصت - جواب (نوڪريءَ کان).
 - ڊس ڏسڻ ڪرڻ: خارج ڪرڻ - نوڪريءَ
 مان ڪڍڻ.
 ● دس ڏسڻ: اسم خاص. [انگ] عيسوي سال
 جو ٻارهون مهينو.
 ● دس ڏسڻ (ڪ): مصدر. ڊاهڻ - ڦٽائڻ -
 ڊاهڻ ڪرڻ.
 ● دس ڏسڻ ڏسڻ (ت): ٿ. ڊيڳيءَ جو سڱن
 سان ڏنل ٿيلهو - ٿونو - ڊيڳهه.
 ● دس ڏسڻ (ت): مصدر. زور سان ڪيرائڻ -
 ٿيلهو ڏيڻ.
 ● دس ڏسڻ (ت): ڏ. ڊيڳ - ڊيڳو.
 ● دس ڏسڻ: ٿ. [انگ] ٿالهي - ٻليٽ - رڪيبي -
 طباخ.

● دس ڏسڻ ڏسڻ: ڏ. [انگ] بد -
 مثال - ننڍي ڳالهه - آڪائي - قصو.
 ● دس ڏسڻ ڏسڻ (ڪ): ٿ. پٽ - ڀارتو -
 سراپ - اولاد.
 ● دس ڏسڻ ڏسڻ: ڏ. صفت. [انگ] بد -
 خراب - ڪيڻو - اجايو - نيڪو - بي ڪار (ت).
 لائون راند ۾ لائون ڏيڻ جي حالت.
 ● دس ڏسڻ ڏسڻ (ت): ٿ. ڊيڳ - ڊيڳو.
 ٻئيءَ يا ٻئي تي ڏنڊي وغيره جي ڏڪ لڳڻ
 جو آواز. ڪنهن شيء جي هيٺ ڪيڙڻ جو
 آواز.
 - ڊس ڪرڻ: ڊهي پوڻ - ڪيڙڻ - ٿهڪو
 ڪرڻ.
 ● دس ڏسڻ: ڏ. بيماريءَ جو قسم -
 چاهڪو - ڏڙ.
 - ڊس ڏسڻ: مصدر. چاهڪي جي بيماريءَ
 ۾ وڃڻ.
 ● دس ڏسڻ ڏسڻ: ٿ. گهوڙي جي پنڌ جو
 هڪ قسم - گهوڙي جي خراب هلڻي - ڊگ -
 ڊيڳ ڊيڳ ڊيڳي - ڊڪو - ڊڪي. ڪڙي جو
 هڪ قسم. نرم زمين. ڪاري جي رڇ جو
 هڪ قسم. (رسي کان ٿلهين ٽنڊن وارو).
 - ڊس ڏسڻ (ت): ڊاهڻ ڪرڻ. خراب ڳالهين
 ڪرڻ. افواهه اٿارڻ.
 ● دس ڏسڻ ڏسڻ (ڪ): ڏ. وڏي مڇي ٿاسڻ
 جو هڪ رڇ.
 ● دس ڏسڻ ڏسڻ (ڪ): ٿ. رنپ - رڙ
 (ڪنهن جانور جي). ڪينجهه - ڪرڪ.
 ڊڪ.
 ● دس ڏسڻ ڏسڻ: ٿ. [ف. تگ =
 سن. ڊوڪر =] ڊوڙ - ڊڪ - ڀاڄ -
 پڇ - ٿاڀي - سٽ - ٿوهه.
 ● دس ڏسڻ ڏسڻ ڏسڻ ڏسڻ: ٿ. پڇ ڊڪ -
 پڇ پڇان - وٺ ٻڪڙ. ڪوشش - سعيو.
 - ڊس ڏسڻ ڪرڻ: پڇ پڇان ڪرڻ. ڪوشش
 ڪرڻ - سعيو ڪرڻ.

== ڊڪڻ ڊڪي: ذ. ڊڪي ڊڪو هڪ قسم -
ڪاٺ ڪٽو - هٿ هٿ.

● ڊڪٽ ڊڪٽون: ٺ. گهوڙي جي پنڌ جو
هڪ قسم - گهوڙي جي هڪ ڊوڙ - ٿور -
رفتار - ڊگ ڊگ - ڊڪي. راند جو هڪ قسم
(جنهن ۾ هڪٻئي جي پٿرن کي پٿر هڻيا آهن).
- ڊڪي ڊڪي: ذ. صفت. ڊگ ڊگ ڊڪي
وهت - ڊگ وارو.

- ڊڪ ڊڪون (ت): خراب لفظ ڳالهائڻ -
ٻڪ ڪرڻ.

● ڊڪ ڊڪ ڊڪ ڊڪ: ذ. [ف. دو = ٻه + گام =
قدم] گهوڙي جي پنڌ جو هڪ قسم - گهوڙي جو
ڏڪيو پنڌ - ڊگ - ڊڪي.

● ڊڪ ڊڪي ڊڪ ڊڪي: ذ. صفت. ڇت - ويل -
لونيو - بدمعاش - ڪالينگهو - شودو - اوباش -
ايترو بدتر.

● ڊڪ ڊڪي: مصدر. گهوڙي کي ڊگ پنڌ هلائڻ -
ڊوڙائڻ - ڊڪائڻ - ڊڪائڻ - ڊڪائڻ - هڪٻئي
ڊڪائڻ - ٿورڻ.

● ڊڪي ڊڪي: ذ. وڏو ڇڙو - ساڻس.
● ڊڪي ڊڪي ڊڪي (ت): ٺ. وڏائي -
منروري - ٿيڙي.

● ڊڪي ڊڪي ڊڪي (ل): ذ. اڻ وٺندڙ آواز وارو
مسترو - پڳڻ ڇڙو - ٻي سڙو ڇڙو مسترو.

● ڊڪي ڊڪي ڊڪي: [انگ] حڪم -
فيصلو. فتح - سوڀ - جيت. قرض ثابت ٿيڻ جو
سرڪاري فيصلو - ڊڪي - ضبطي - درجو - منزل.
ڪاميابيءَ جي سڀيت.

- ڊڪي ڊڪي وٺڻ: درجو حاصل ڪرڻ - سڀيت
وٺڻ.

● ڊڪي ڊڪي ڊڪي: ذ. [ه. ڊگلا] ڪپهه
وارو پهرائڻ - ڳڻلو.

● ڊڪي ڊڪي: (ل): مصدر. ڊگ هلڻ - ڊوڙ -
ڊڪڻ - ڊڪڻ.

● ڊڪوش ڊڪوش: ذ. ڊاڻي ڊڪي جو
هڪ قسم.

● ڊڪائين: مصدر. [سن. ڊوڪر = ڊڪڻ]
تڪو هلائڻ - سٽ ڪڍائڻ - ڊوڙ هائڻ - ٺاهي ڪڍائڻ -
ڊڪائڻ - ڊوڙائڻ - ڊڪائڻ.

● ڊڪي ڊڪي: ڊڪي ڊڪي: ٺ. [انگ]
ڪورٽ جو حڪم - عدالت جو فرمان. ديواني
ڪورٽ جو قرضدار جي مالڪيت تي ضبطيءَ جو
حڪم - ڊڪي - ضبطي.

● ڊڪي ڊڪي ڊڪي: ڊڪي ڊڪي ڊڪي: ٺ. [انگ]
لفظن جي معنائن جو ڪتاب - لغت -
لغات - ڪوش.

● ڊڪي ڊڪي: مصدر. ڊڪي ڊڪي هلڻ. ڊڪي -
ڊڪي - ٿرندو وڃڻ - ٿرڻ.

● ڊڪي ڊڪي: مصدر. مڇيءَ جو آواز ڪرڻ.

● ڊڪي ڊڪي: مصدر. [سن. ڊوڪر = ڊوڙ]
تمام تڪو هلڻ - ڊوڙ هائڻ - ڊوڙ ٺاهي ڪڍڻ.

- ڊڪي ڊڪي ڊڪي: ذ. صفت. ڊڪي ڊڪي -
ڊوڙندڙ - ڊڪي ڊڪي - تيز - چوهو - جلد -

ٽڪڙو - ڊوڪو - ڊوڪو - ڇوٽ - ڇانگهو -
وڪڙيو - تيزرو - هٿو - ڀلو - چانڊو - جٽل ڦٽاڪو.

● ڊڪي ڊڪي (ل - ت): ذ. گهوڙي جي
پنڌ جو هڪ قسم - گهوڙي جو ڏڪيو پنڌ -
ڇوٽار.

- ڊڪي ڊڪي ڊڪي: ذ. صفت. ڊڪي ڊڪي وارو -
ڏڪو پنڌ - هلندڙ گهوڙو - ڊڪي.

- ڊڪي ڊڪي ڊڪي: گهوڙي جو ڏڪيو پنڌ شروع
ڪرڻ. آڇايو وات هئڻ - ٻڪ ڪرڻ. ڪيڻا لفظ
ڳالهائڻ - ڪڇ مٺڻ.

● ڊڪي ڊڪي ڊڪي (ڪ): ذ. نظرداري - سڀيتال -
چوڪسي - ڊوڪاءُ.

- ڊڪي ڊڪي ڊڪي: نظر ڪرڻ - ڊوڪاءُ ڪرڻ.
● ڊڪي ڊڪي ڊڪي: ذ. صفت. [ه. تر ڪان

سن. ٽڪي ٽڪي] ڪاٺ جو ڪم ڪندڙ - وڏو -
وڏو ڪم - سٿار - سٿار - سٿار - سٿار.

(اسر خاص) سکر، حيدرآباد ۽ لاڙڪاڻي ۾ هڪ
ذات جو نالو. شهدادڪوٽ، شڪارپور ۽ ٺٽ
تعلقي ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڊگهيٿڻ: اسم خاص. تعلقي سانگهڙ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڊگهو ۽ ڊگها: ذ. صفت. [سن. ڊيڙگهه = ڊيگهه] ڀانت ۾ وڏو-لمبو-لامبو-ٿينگ-ٿينگو-ڊگهه-طول-مٿي-آٿاهون-آچو-آتم-اعليٰ-وڏو-صدر.

- ڊگهائڻ ۽ ڊگهائيندڙ: ٿ. ڊيگهه.
- ڊگهه هٿ هئڻ: ڀچندي گهڻي هئڻ.
پري جي پهچ هجڻ-طاقت هئڻ-اثر رسوخ هئڻ.
پري جي دوستي هئڻ.

- ڊگهو ٿيڻ (ت): ڀاڻ کي معتبر سمجهڻ-وڏو ٿيڻ.

- ڊگهو رسو ڏيڻ: ڊر ڏيڻ-آزادي ڏيڻ-ڇڙواڳي ڏيڻ. هر هڪ ڪم ۾ هوري اختيار ڏيڻ.
- ڊگهو منڌرو ڇڻو: بدشد ڳالهائڻ-ڦڪارڻ-جٺ ڪرڻ. گهٽ وڌ چوڻ-لنڊڻ.

- ڊگهو گول ۽ ڊگها گول: ذ. آني جهڙي شڪل جو بيضوي گول.

- ڊگهي ۽ ڊگهيون: ٿ. صفت. "ڊگهو" جو مؤنث.

- ڊگهي جهل (ت): ٿ. لڪل عيب.

- ڊگهي واک هئڻ: مرضيءَ جو مالڪ هئڻ (ٿوري وقت لاءِ)-آزاد هئڻ-خودمختيار هئڻ.

● ڊگهوش ۽ ڊگهوش: ذ. ڏسو "ڊگوش".

● ڊگهيروڙ: مصدر. [سن. ڊيڙگهه = ڊيگهه]

ڊگهو ڪرڻ-ڊيگهه ڏيڻ-اينگهائڻ-ڊگهارڻ-

وڌائڻ-لمبو ڪرڻ-طول ڏيڻ-پکيڙڻ-ٿهلاءُ

ڪرڻ-پسارڻ-وستار ڪرڻ-کولڻ-آکولڻ-

آکوڙڻ-آکيڙڻ-وڇائڻ-پٽڻ.

- ڊگهيروڙ: ٿ. ڊيگهه-اينگهه-

طول-وڌاءُ-پکيڙڻ-ٿهلاءُ-وستار.

- ڊگهيرو ڪرڻ: اينگهه ڪرڻ-وڌاءُ ڪرڻ.

ڊيگهه ڪرڻ. گهڻن سان ناسو رکڻ-ماڻهي

وڌائڻ.

- ڊگهيروڙو ۽ ڊگهيروڙا: اسم تصنيف. ڪجهه

وڏيروڙو-اوڇيروڙو.

● ڊگوشي ۽ ڊگوشيون (ت): ٿ. ڊگوش.

● ڊگهي ۽ ڊگهيون: ٿ. صفت. بدچال عورت.

● ڊگهڙو: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● ڊگهڙو ۽ ڊگهڙو: ذ. ڪڻڪ جي اٿي مان

ٺهي هڪل ماني-روڊلو-روٿلو-ڍوڍو-بناگهه

ماني. هڪل مانيءَ جو هيٺيون ڀاڱو يا ڪل (ت).

- ڊگهڙي ۽ ڊگهڙيون: ٿ. ڪڻڪ جي

سنهي هڪل ماني-ٿلڪو-ڇپائي.

● ڊگهڙو: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو تعلقي

سڪرنڊ. تعلقي ٿندي ٻاگي ۽ تعلقي ماتلي ۾

ديھ جو نالو.

● ڊگهڙو ۽ ڊگهون: ٿ. [سن. ڊيڙگهه = ڊيگهه]

ڇٽڙو-واڌ-ڀاڳ-ڊيگهه.

- ڊگهڙو: ٿ. رسي ڊگهي ڇڏڻ جي حالت-

ڇڙواڳي-آزادي. اختياريءَ جي پهچ. ڀاڳ-

واڳ.

- ڊگهڙو ۽ ڊگهڙو: ذ. صفت. ڊگهو-

ڄانگهڙيل-ڄانگهو.

- ڊگهڙو ڪرڻ (ت): شڪارين جو هڪ

اصطلاح--مؤنرڪي واڌ مان ٻڌڻ.

● ڊگهڙو ۽ ڊگهڙو: ذ. صفت. [سن. ڊيڙگهه =

ڊيگهه] ڊگهو.

● ڊگهڙو: مصدر. [سن. ڊيڙگهه = ڊيگهه]

ڊگهو ڪرڻ.

● ڊگهائي ۽ ڊگهائيون: ٿ. [سن.

ڊيڙگهه = ڊيگهه] ڊيگهه-ڊگهارڻ-ڊگهائي-

لمبائي-طول. اوچائي-مٿاهين-بلندي-لام.

- ڊگهائي ڦاڪ ۽ ڊگهائي ڦاڪون:

ٿ. ڌرتيءَ تي آتر قطب کان ڏکڻ قطب تائين

پيدل خيالي ليڪ (جا ڌرتيءَ کي پورا ۾ اڌ

ڪري ٿي ۽ ڊگهائي ڦاڪون ڪل ۳۶۰ آهن).

● ڊگهيروائين: اسم خاص. تعلقي جاتيءَ ۾

هڪ ديھ جو نالو.

● ڊگهڙي: اسم خاص. تعلقي ڊگهڙي ۾ هڪ

ديھ جو نالو.

جا اڪثر سارين جي ٻوڪ واري پاڻيءَ ۾ رهي.

● ڊَمَرَا: ڏ. گاڙهي رنگ جون پٿريون (جي فقير پوئي گچي ۾ وجهندا آهن) - حجرالدم.

● ڊَمَڙا: ڏ. ٻج جو هڪ قسم (رنگ گاڙهو ۽ شڪل مهريءَ جي ڊانڻ جهڙي).

● ڊَمِيڪَنڙو ۽ ڊَمِيڪَنڙا (ڪ): ڏ. صفت. ڊمئي.

● ڊَمَن ۽ ڊَمَنِيُون: ٺ. لائڪ جو هڪ قسم - گاڙهي رنگ جي وڏي ۽ ٿلهي بلا.

● ڊَمَن ۽ ڊَمَنِيُون: ڏ. گاه جو هڪ قسم.

● ڊَمِي ۽ ڊَمِيُون: ٺ. ٻڪريءَ جي رنگ جو هڪ قسم.

● ڊَنارَنس: ڏ. پکيءَ جو هڪ قسم (شتروغ جهڙو پکي، جو نيوزيلينڊ ۾ رهي ٿو. هو قدم تيرهن فوٽ ڊگهو آهي. ڊلارنس جو مطلب آهي ”هيٺاڪ“).

● ڊَنَب ۽ ڊَنَبِيُون (ڪ): ٺ. ڊوڙ جو هڪ نمونو. ماڻهن جو ميڙ - ڊنبو - انبوم - ٽولو.

● ڊَنَب ۽ ڊَنَب: ڏ. ماڻهن جو ميڙ - مجموعو - ٽولو - اٽالو.

● ڊَنَب ڊَنَبڙو ۽ ڊَنَب ڊَنَبڙا: ڏ. دٻڊو.

- ڊَنَب ڊَنَبڙي سان: ظرف. دٻڊي سان.

- ڊَنَب ڪَرَن: ميڙ ڪرڻ - ٽولو ڪرڻ.

- ڊَنَبهو ڪَرَن: گڏجي ڪوشش ڪرڻ - اڇي سڃي ڪرڻ.

● ڊَنَبَر ۽ ڊَنَبَر: ڏ. وڏو ۽ پراڻو چٽو - ڪرڪو.

- ڊَنَبيرو ۽ ڊَنَبيرا (ل): ڏ. ڊَنَبَر.

- ڊَنَبَر هُڃَن: ٻوڙهو هجڻ.

● ڊَنَبِيڪو ۽ ڊَنَبِيڪا (ت): ڏ. ٽاقوڙو.

● ڊَنَبيلو ۽ ڊَنَبِيلا: ڏ. [سن. ڊنبر = ميڙاڪو] ماڻهن جو گوڙ - انبوم - مجموعو - ميڙ - ڪٽ - پيٽيڊ - گوڙ - خلق - پيڙ - مڇو - هشام - پيه - ڪلتر - چانگ - ٽولي.

- ڊگهيرو ۽ ڊگهيرو: ڏ. صفت. ڪجهه ڊگهو - ڪجهه وڏو - ٿورو لمبو - وڏيرڙو - ڪجهه قدآور.

ڪجهه اوچو.

● ڊگهيڙون: مصدر. [سن. ڊيرَ ڪهه = ڊيگهه] ڊگهيڙ.

● ڊَل ۽ ڊَلِيُون (ت): [ه. ڊل = لشڪر] ماڻهن يا ساهوارن جي وڏي ٽولي.

- ڊَلڙو ۽ ڊَلڙُون: ٺ. ڊَل.

● ڊَل ۽ ڊَل: ڏ. صفت. [انگ. Dull] بي سمجه - ڪم عقل - ڪند ذهن. موڳو.

● ڊَل: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (اڪثر نوابشاه ۾).

● ڊَل ۽ ڊَل (ت): ڏ. وَجُهه - ڊاء - وارو - پُٺل.

● ڊَلا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (اڪثر نوابشاه ۾).

● ڊَلپوري ۽ ڊَلپورِيُون: ٺ. [انگ] تقسيم - ورهاست - ونڊ - ورڇ.

● ڊَمَر ۽ ڊَمَر: ڏ. [ف. ڊرم] - سيڪهي جو هڪ قسم - ڊرم - ڊرم.

”پنجين ڊمن ڊرم، ڪيڊجي ڪي سڄين“ (شاه ڪريم).

ڏوڪڙ - پيسو. بدن تي ٿيل گهوڙهي - ڊَهڙو. [انگ] وڏو دٻو - ڏول - پيمپ (لوهي). ٽاهي ڪيڏن جو هڪ ڪورڪو اوزار - ڊرم.

● ڊَمَر ڪَرَن: دفع ڪرڻ. ختم ڪرڻ.

”تون شافي تون ڪافي، تون ڊڊن ڪرين ڊم“

● ڊَمَبڪ ڊَمَبو: ڏ. (آواز). دهل جو آواز - ڊَمَر ڊَمَر.

● ڊَمَنِي ۽ ڊَمَنِي: ڏ. صفت. [مر. ڊمگهت] ٿلهو، برقد جو بندرو - ڊَمِيڪي - ڊَمِي - ڪهنگهي - ڊينيو.

● ڊَمَر ڊَمَر: ڏ. (آواز). دهل جو آواز - ڊمبڪ ڊنبو.

● ڊَمِير ۽ ڊَمِيرِيُون: ٺ. هڪ قسم جي تمام ٿلهي ڇو. يا ست فوٽ کن ڊگهي بلا.

- ڊئنگ ٿيڻ؟ بدنامي ٿيڻ - ڪيلا ٿيڻ - شهرت ٿيڻ.
 - ڊئنگ ڊاهڻ؟ ڪوڙ هڻڻ - اجايون ڳالهيون ڪرڻ - آفواه آٿارڻ - ٻڌاڪون هڻڻ.
 • ڊئنگ ۽ ڊئنگ: ڊ. صفت. [مر. ڊانگل. سن. ڊين. ڊري = آڪاس ۾ وڃڻ] وڏو ماڻهو - شاهوڪار - امير. وڏو - ڄنگ. شوخي - وڏالي. پڪين جو ولر.
 - ڊئنگبر ۽ ڊئنگبر: ڊ. صفت. وڏو ماڻهو. آهاون - آڇو - مٿاهون - اعلي.
 • ڊئنگ: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (اڪثر لواب شاھ ضلعي ۾).
 • ڊئنگاڙو: اسم خاص. تعلقي خيرپور ناٿن شاھ ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 • ڊئنگرالو: اسم خاص. تعلقي عمرڪوٽ ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 • ڊئنگي ۽ ڊئنگيون (ڪ): ٺ. ٻار جي پينگهي مٿان ٻڌل نوڙي يا ڪاٺي (جنهن تي ڪپڙو وجهيو آهي ته ٻار جي مٿهن تي مڪيون لڙ وڃن).
 • ڊئنگهر ۽ ڊئنگهر: ڊ. ٻيڙ يا ٻئي ڪنهن ڪنڊائين وٺڻ جو ٺار.
 • ڊئسو ۽ ڊئسا (ڪ): ڊ. ٻوٽي جو هڪ قسم.
 • ڊئسو ۽ ڊئسا: ڊ. صفت. [ه. ڊرٽا = ڊڄڻ] "ڊڄڻ" مصدر جو ماضي - ڊڄيو - ڊڄي ويو - هراسجي ويو.
 - ڊلوٿيل (ت): چپ ڪري ويهڻ - ميسوٿو ٿيڻ.
 - ڊئو پھڻ ڪرڻ؟ دورانديشي ڪرڻ - اڳواٽ آهڻ ڪرڻ.
 - ڊئو ڊپ ڪرڻ؟ دورانديشي ڪرڻ - اڳواٽ آهڻ ڪرڻ.
 • ڊئي ۽ ڊنيون: ٺ. ڊپ - ڊڙو - ڏٺو - ٺو - لوڙو. راهه - ڪندو - ٿيو - ڊيڪ - لوڙو - ڊير - انبوھ - ڊرگي - ڊڙو.
 • ڊئائيو ۽ ڊئائبا: ڊ. وڏو خرچ - بي فائدو خرچ.

- ڊئيلو ڪرڻ: ميڙ ڪرڻ - گوڙ ڪوڻ - انبوھ ڪرڻ - گڏ ٿيڻ. ولر ڪرڻ - ٽولو ڪرڻ - گئڙ ڪرڻ.
 • ڊئيلورو ۽ ڊئيلورا (ت): ڊ. ڊنيرو.
 • ڊئپ ۽ ڊئپ: ڊ. [سن. ڊئپ] ڏيڪاءُ - وڏائي - مغروري - اهنگار - پاڪند - مڪر - ڪپت - دغا - فريب. چورائي ٿولي.
 • ڊئپو ۽ ڊئپا (ڪ): ڊ. پئسيرو ڌڪ - چنبو - ڌڪ جو آواز.
 • ڊئپورو ۽ ڊئپورا (ت): ڊ. صفت. ڏکيو - ڪڻ - سخت - مشڪل. تڪو - تيز.
 • ڊئجاڙو ۽ ڊئجاڙو (ت): ڊ. صفت. بلڪل وڏو - طويل - لمبو.
 • ڊئڊروئي: اسم خاص. تعلقي ميرپور ساڪري ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 • ڊئڊن (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
 • ڊئڊسرهيار: اسم خاص. تعلقي ٻني عاقل ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 • ڊئڊ ۽ ڊئڊون: ٺ. [ه. ڊيا = ڊنڊ] ڊنڊ - ٻائيءَ جو وڏو تلاءُ. گهڻو ٻائي - اجهاڳ ٻائي.
 • ڊئڊ ڪڻ (ل): مصدر. روئڻ - شيءَ کهرڻ لاءِ ٻار جو روئڻ.
 - ڊئڊ ڪر ۽ ڊئڊ ڪرڻ: ٺ. اوچنگار - ڀاڙ.
 - ڊئڊ ڪو ۽ ڊئڊ ڪا: ڊ. روچ - پيڪو - اوچنگار.
 • ڊئڊورو ۽ ڊئڊورا (ل): ڊ. [ه. ڊئورا = پڙهو] پڙهو - اعلان - هوڪو - اشتهار.
 • ڊئڊولن (ت): مصدر. [ه. ڊئڊلن = ڳولڻ] ڳولڻ - تلاش ڪرڻ - ڊونڊڻ. ڪوشش ڪرڻ.
 • ڊئرو ۽ ڊئرون: ٺ. [انگ] ڪاڌو - ضيافت - دعوت.
 • ڊئنگ ۽ ڊئنگون (ت): ٺ. واريءَ جي ڊپ جي چوٽي. بدنامي - ڳلا. چغلي.

● دُن دُن کَرَنُ؛ تنگ کَرَنُ.

● دڻو ۽ دڻا: ان کليل ۾ ٻيٽ ۽ وڏي ڪوڏي (ل). ڪاٺ، گول شئي، ٿلهي شئي، گولو، ڳوٺرو، دڻو.

● ڊئولب ۽ ڊئونب: ذ. وڏي ڪڏ پائي ۽ سان
پريل - تلاءُ جو وچ.

● دُئیے' ۛ دُئیون' : ث. گولی.

● دُوبَارَن (ت)؛ مصدر. مٹان پٹن۔ اڈو گابرو پٹن (گاہ، وغیرہ).

● ٻو'يڪني': اسم خاص. بلوچن جي هڪ ذات جو نالو، جيڪب آباد ۾ رهن ٿا.

● ہوت' ۽ ڊوتون' (ڪ): ٿ. ڪيڪار۔ مرحبا۔ چٽي۔

- بقوتِ ذہنی، ہمتِ ملائکہ - کی - اربن - چسپی
ذہنی.

● ڊولپير ۽ ڊولپير (ل)؛ ذ. ٻڌي جو هڪ قسم. هڪ ٻڌي جو نالو.

● ڊوڊ ۽ ڊوڊون (ت): ث. ڪڍري-ڪپرائي-
روڏ.

● ڊوڏو ۽ ڊوڏا (ٺ): ذ. ٻڪريءَ جو شڪ قسم.
وڏو جابلو ڪانءُ.

● ٻوڊ ۽ ٻوڊ (ت): ذ. ٻوڊ - دغا - مڪر -
فريپ .

— دود کړن: دوه کړن - دغا کړن.

● دودِ ایسی: اسم خاص۔ مک ذات جو نالو۔

● دوہر ہلارو قہ دوہر ہلارہ؛ ذہ صفت۔ کوجھو۔
ہد زیبو۔ ہد صورت۔ روپ ہیں۔ دوڑ۔ موڑ۔

ڪُروپُ - بدشڪل ، بچڙو - خراب - ڪنو -
مڪروم - نفرت انگيز .

● دودو ۽ دودا: ذ. خواري-بدنامي.

- دودو ڪرڻ: بدنام ڪرڻ۔ خوار ٿي ڪرڻ۔

● دُودِیَن: اسر خاص. مے ذات جو نالو.

● ٻوڊو ۽ ٻوڊا: ٽلهي ۽ اٿي ماني.

● دُورَاتِ: اسر خاص. هڪ ذات جو نالو (اڪثر
ٿرهارڪر ضلعي ۾).

● دوز • دوزا؛ ذ. دازو- دز- لست.

ۛ ڊوڪٽر ڊوڙا (ت): ذ. مال جو ڌاڙو.

① ڊوڙن: مصدر. [م. ڊوڙنا: سن. ڊروڻ = ڊوڙڻ] ڊوڙ ٻائڻ- ٽيڪو ٻڃڻ- ڊمڪڻ. هڙي ڪرڻ (ت).

— ڊوڙ ۽ ڊوڙون؟ ٿ. ڀڄ — ڊُڪ — لُوهه —
ڇُهي — ڀاڄ. ڀڄ — ڀڄندي؛ جيئن؛

”ڪوڙي جي ڊور ڪڍ تائين.“

۱۔ دوڑائیں: مصدر۔ جلدی ہلائیں۔ تکوہلائیں۔
 پہچائیں۔ جلدہ موکائیں۔ روانہ کریں۔ تہکائیں۔

محنت کرائیں۔ مہران کریں۔ تنگ کریں۔
تیرے کائنات۔

- دَوْرَ دُكَّ ۽ دَوْرُونِ دُكُونِ: ث. ۱۰۰
دَوْرَ - ۱۰۰ دُك - وٺ ۱۰۰ ۱۰۰ - وٺ ۱۰۰ -

اڄ وڃ، جيئن:

”شاديءَ جي دُڪ ڏوڙ ۾ لڳا پيا آهيون.“

اجائی تکر۔ تڑ تکر۔ ہنگ تیرکان۔ ہنہر ہنہر۔
ہر بلائی۔ سیگہ۔ جلدائی۔ ہنہس۔ گور۔

گھمسان۔ ہل۔ ٹٹکو۔ ترق۔ ٹڑکو۔ ہی آرامی۔
بیہراری۔ آزی نیزاری۔ میو منٹ۔ گوشش۔ معیو۔

- دوز دے کے کَرَنُ : پہ دوز کَرَن - کوشش

- دوڑن دے کہیں : کوشش کرن - بھرن

● دوسکو ۽ دوسکا (ت) ذ. ٻٽ - روڇ -

رازو۔ ماتم۔ واء ویلا۔

● دُوسَیْنُ ۽ دُوسَیْنُ (ل): ذ. صفت. تمام
تُلهو.

● دوش' دوش (ک): ذ. [سن. دروہ = دغا] بکواس۔ واهیات گفتگو۔ دوہم۔ دشمنی۔

(ت) مہانڈو۔ صورت۔ شکل۔

- دوشِ ذریعہ (ک): بک بک کرنا - واہیات

کہا کہ کرن۔

● دوشنگر: اسم خاص۔ مک ذات جو لالو

● دوک ۽ ڊوڪُون (ت) : ٿ. صفت. گهڻو پڙو۔

چڊو۔ ٻاڪو۔ ٻاهو (پٽ يا ٻوڙ وغيره)۔

● ڊوڪا (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● ڊوڪان: ث. منگر مڇيءَ جو هڪ قسم (منهن آڏو ڏيڍ فوٽ جو سڱ، جنهن جي پٺهي پاسي چوٽين ۾ اڪيون، قد تن کان پنج فوٽ ۽ سندس پڇي جو نالو اٿڻي).

● ڊوڪاڻڊ: اسم خاص. تعلقي شهدادپور ۾ هڪ ڊيه جو نالو.

● ڊوڪارڻ (ل): مصدر. آواز ڪرڻ - ٻڪارڻ - سڏڻ.

● ڊوڪار (ل) ۽ ڊوڪارڻ: ث. وات سان ڪيل آواز - سڏ - ٻڪار.

● ڊوڪڻ: مصدر. [ه. ڊوڙنا: سن. ڊوڪڻ = ڊوڙڻ] تڪو پڇڻ - ڊڪڻ - ڊوڙڻ.

● ڊوڪ ۽ ڊوڪڻ: ث. ڊوڙ - ڊڪ - پڇ - ڇهي - هڙي (ت).

● ڊوڪائين: مصدر. ڊوڙائڻ - پڇائڻ - ڊڪائڻ - تڪو هڪڻ.

● ڊوڪ پائين: ڊوڙ پائڻ - تڪو ڊوڪڻ - ڊڪڻ - پڇڻ.

● ڊوڪيڻو ۽ ڊوڪيڻا: ذ. صفت. ڊوڙڻو - ڊڪڻو - پڇڻو. تڪو - ڇهو.

● ڊوڪو ۽ ڊوڪا: ذ. صفت. ڊوڙڻو - ڊڪڻو - پڇڻو - تڪو ڊوڙ نڌڙ - تڪو - ٽڪڙو - تيز - جلد باز - چوٽ - ڊوڪڻو.

● ڊوڪي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● ڊوڪيڻا: اسم خاص. تعلقي ٽنڊي محمد خان ۾ هڪ واه جو نالو.

● ڊوڪر ۽ ڊوڪر (ت): ذ. صفت. ٻيڪار - نڪو. (اسم خاص) هڪ ذات جو نالو.

● ڊوڪڻ (ڪ-ل): مصدر. ڏسڻ - لڪڻ - ڇاڇڻ - نظر ڪرڻ.

● ڊوڪ ۽ ڊوڪون: ث. سماءُ - سڌ - خبر - نظر - نگاهه.

● ڊوڪا ۽ ڊوڪائون: ث. لگاهه - نظر - ٺهاري - ڇاڇ - خبر - پتو - نشان.

● ڊوڪا ڪرڻ: نظر ڪرڻ - ڇاڇ ڪرڻ.

● ڊوڪاءُ ۽ ڊوڪاء: ذ. ڊوڪا.

● ڊوڪل: اسم خاص. تعلقي لائل ۾ هڪ ڊيه جو نالو.

● ڊوڪل ۽ ڊوڪل: ذ. [سن. دروري = سينگار]

ڊنگ - نمونو - وجهه - ڊب - ريت - طرح - قسم - وانگر. طور - طريقو - رستو - طرز - گهات گهاڙ.

شڪل - صورت - ڏانءُ - روپ - ويس - حالت - دستور. رواج - چالو - روش - پرويز - وڻيرو - پَر.

اڻشو - خاڪو - اڏاوت - بيهڪ - ڏيڪ - ويسڪ - سجاوت.

● ڊولا ڏيڻو ۽ ڊولا ڏيڻا: ذ. صفت. ڊول جو - طور وارو - طريقي وارو - نموني وارو - دستور وارو - پَر وارو - ڊنگ وارو - ريتاڻو. سڻي بيهڪ وارو - سهڻي نموني وارو - ڏيڪ ويسڪ وارو - زيبائو - مورقوند - ٺاهوڪو - سڃاڻو. سهڻو - سوڇارو - شڪل - خاصو.

● ڊوليتاز ۽ ڊوليتاز: ذ. صفت. نمونو ڪندڙ - ڊنگباز - هنري - لڳ - دولابي - ڊوڪباز - چالباز - حرفتي - هوشيار - چالاڪ.

● ڊوليتازي ۽ ڊوليتازيون: ث. نموني بازي - ڊنگبازي - چالبازي - ڊوڪبازي - لڳي - مگر - فريب - چالاڪي - حرفت - اٽڪل - هوشيار.

● ڊوڪل ۽ ڊوڪل (ل-ت): ذ. چلم يا حق جي ڦٽل يا ٽوٽي ڪي ڊڪڻ لاءِ لوھ جو مخروطي نموني جو ڊڪ. مڇيل ٻوٽ - سڙيل مڻهن - شڪل - مڻهالڊو.

● ڊوڪل ۽ ڊوڪل (ل-ت): ذ. چلم يا حق جي ڦٽل يا ٽوٽي ڪي ڊڪڻ لاءِ لوھ جو مخروطي نموني جو ڊڪ. مڇيل ٻوٽ - سڙيل مڻهن - شڪل - مڻهالڊو.

● ڊوڪل ۽ ڊوڪل (ل-ت): ذ. چلم يا حق جي ڦٽل يا ٽوٽي ڪي ڊڪڻ لاءِ لوھ جو مخروطي نموني جو ڊڪ. مڇيل ٻوٽ - سڙيل مڻهن - شڪل - مڻهالڊو.

● ڊوڪل ۽ ڊوڪل (ل-ت): ذ. چلم يا حق جي ڦٽل يا ٽوٽي ڪي ڊڪڻ لاءِ لوھ جو مخروطي نموني جو ڊڪ. مڇيل ٻوٽ - سڙيل مڻهن - شڪل - مڻهالڊو.

● ڊوڪل ۽ ڊوڪل (ل-ت): ذ. چلم يا حق جي ڦٽل يا ٽوٽي ڪي ڊڪڻ لاءِ لوھ جو مخروطي نموني جو ڊڪ. مڇيل ٻوٽ - سڙيل مڻهن - شڪل - مڻهالڊو.

● ڊوڪل ۽ ڊوڪل (ل-ت): ذ. چلم يا حق جي ڦٽل يا ٽوٽي ڪي ڊڪڻ لاءِ لوھ جو مخروطي نموني جو ڊڪ. مڇيل ٻوٽ - سڙيل مڻهن - شڪل - مڻهالڊو.

● ڊوڪل ۽ ڊوڪل (ل-ت): ذ. چلم يا حق جي ڦٽل يا ٽوٽي ڪي ڊڪڻ لاءِ لوھ جو مخروطي نموني جو ڊڪ. مڇيل ٻوٽ - سڙيل مڻهن - شڪل - مڻهالڊو.

● ڊوڪل ۽ ڊوڪل (ل-ت): ذ. چلم يا حق جي ڦٽل يا ٽوٽي ڪي ڊڪڻ لاءِ لوھ جو مخروطي نموني جو ڊڪ. مڇيل ٻوٽ - سڙيل مڻهن - شڪل - مڻهالڊو.

● ڊوڪل ۽ ڊوڪل (ل-ت): ذ. چلم يا حق جي ڦٽل يا ٽوٽي ڪي ڊڪڻ لاءِ لوھ جو مخروطي نموني جو ڊڪ. مڇيل ٻوٽ - سڙيل مڻهن - شڪل - مڻهالڊو.

● ڊوڪل ۽ ڊوڪل (ل-ت): ذ. چلم يا حق جي ڦٽل يا ٽوٽي ڪي ڊڪڻ لاءِ لوھ جو مخروطي نموني جو ڊڪ. مڇيل ٻوٽ - سڙيل مڻهن - شڪل - مڻهالڊو.

● ڊونڊا (ت): اسم خاص هڪ ذات جو نالو.
 ● ڊونڊڙو ۽ ڊونڊڙا: ذ. صفت. ڇيله ڪڇو-
 ڪڇڙو-ڏنگو-نميل.
 - ڊونڊڙو ٿي ڇڙ هڻڻ: ڪڇڙو ٿي ڇڙ هڻڻ-
 رڳو هون پائي ڇڙ هڻڻ- ڪسري ڇڙ هڻڻ- ليڪي ڇڙ هڻڻ.
 ● ڊونڊي ڪي ۽ ڊونڊي ڪيئون (ڪ): ٺ.
 پيري يا ڪمزوريءَ سبب ڪڇائي- ڪڇڙائي-
 ڏنگائي- ڊونڊڙائي.
 - ڊونڊي ڪيئن ڀرڻ هڻڻ: هڻڻ هيرن تي
 رڙ هڻڻ- مس مس رڙ هڻڻ. تمام پيرس ٿيڻ- هڻڻ
 لاچار ٿيڻ.
 ● ڊونڊڻ: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو
 (اڪثر خبرپور رياست ۾).
 ● ڊونڊو ۽ ڊونڊا (ل): ذ. ٻيڙيءَ جو هڪ
 قسم- ننڍڙي ۾ ننڍڙو سڇوڻو (جنهن ۾ ٻه ماڻهو
 ويهي سگهن)، مڇي مارڻ جي ٻيڙي. وڏو ٻيڙو-
 ڊونڊي (صفت) وڏي ٻيٽ وارو ماڻهو. ٿلهو
 ماڻهو. وڏو- قداور- پهلو ان. ڏنگو- ڪڇڙو-
 ڊونڊو (ت). پيگل سڱن وارو ڍڪو- سوڌو
 ڍڪو. [ه. ڊونڊو = سوڌو].
 ● ڊونڊي ۽ ڊونڊيئون (ڪ-ت): ٺ.
 ٻيڙيءَ جو هڪ قسم- ننڍڙي ٻيڙي- زورق. بار
 کڻڻ واري ننڍي ٻيڙي- ننڍي ٻيڙي (واڻ)-
 ماڻهن لاهڻ لاءِ مددگار ٻيڙي. جيئن:
 ”ٻيڙيءَ“ لاءِ هوڙي ٿيڻ واڻ جي ”ڊونڊي“.
 ڪٿار- ننڍي ڪوٺل.
 - ڊونڊي يارو ۽ ڊونڊي يارا: ذ. صفت. ڊولبي
 هلائيندڙ- ناڪڻو.
 ● ڊونڊي: اسم خاص. تعلقي ميرپور ساڪري
 ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 ● ڊونڊي ۽ ڊونڊي: ذ. ڪين- گند- ڪپرو.
 مٿل جانور.
 - ڊونڊي ۽ ڊونڊيئون (ت): ٺ. ڊونڊي.
 ● ڊونڊي: مسصدر. ڳولڻ- ڦولڻ- وڙڻ-
 واٽلڻ- ڇاڇڻ- ڪوڄڻ- سوڄڻ- ڏورڻ- تلاش
 ڪرڻ.

- ڊولا ڪرڻ (ڇپڻ): ڇپڻ سڃاڻڻ- منهن
 ٻيڙو ڪرڻ- منهن سڃاڻڻ.
 ● ڊولا (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
 ● ڊوليا (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
 ● ڊوليئر ۽ ڊوليئر (ل): ذ. پڪيءَ جو هڪ
 قسم.
 ● ڊومر ۽ ڊومر: ذ. پڪيءَ جو هڪ قسم-
 ليڪڻو- لڪندڙ- دومر. (اسم خاص) ميراسي-
 وڃت وارو- گهٽ ذات وارو ماڻهو.
 ● ڊومبري: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو
 (اڪثر لوايشاهه ضلعي ۾).
 ● ڊومبڪي: اسم خاص. بلوچ قوم جي هڪ
 ذات جو نالو (جنهن جا ڏھ ٻار آھن: ۱. ميرازئي
 ۲. آدمائي ۳. پٿاڻي ۴. بوزدار ۵. گشڪوري
 ۶. گولائي ۷. گدواني ۸. گبول ۹. گجائي
 ۱۰. لئيبي جي اتر سرحد سنڌ ۽ سکر ضلعي ۾
 رهن ٿا).
 ● ڊومبڪي: اسم خاص. ڊومبڪي.
 ● ڊومڻ ۽ ڊومڻ (ڪ): ذ. برتن- ٿانءُ.
 ● ڊومڻ واهه: اسم خاص. حيدرآباد شهر ۾
 هڪ گندي ٻائيءَ جو واهه جو شهر جي ننڍين
 ڪٽين ۽ نالن جو گندو ٻائي ڪٿي وڃي ٽپائي ۽ ۾
 چوڙ ڪري ٿو.
 ● ڊومڻ (ڪ): ذ. وڻ جو هڪ قسم.
 ● ڊونڊ ۽ ڊونڊ (ت): ذ. صفت. تمام
 وڏو- ڊگهو- لمبو.
 - ڊونڊڪ ۽ ڊونڊڪ: ذ. صفت. ڊونڊ
 جو اسم تصغير. ڪجهه وڏو- وڏو ٻيڙو.
 - ڊونڊڻ ۽ ڊونڊڻ: ذ. صفت. ڊونڊ.
 ● ڊونڊيڪي ۽ ڊونڊيڪيئون (ت): ٺ.
 خوشيءَ مان ٿيڻ يا چال- ٿينڪ.
 - ڊونڊيڪيئون هڻڻ: خوشيون ڪرڻ- چال
 هڻڻ- ٿينڪ ڏيڻ.
 ● ڊونڊي ۽ ڊونڊي: ذ. [سر. ڊونڊي. سن.
 ڊونڊي = ٻيڙي] دريائي ٻيڙيءَ جو هڪ قسم-
 وڏو ٻيڙو- ڊونڊو. وڏو ٻيٽ- ڊونڊ (ل).

● ڊوهه ۽ ڊوهه : ذ. ٺڳي - دغا - فريب - دولاب - حرفت - مڪر - ڪوٽ - ڪپت - ترڪت - دوڪو - چل - چٽل - ول - ويساھ گھاتي . دشمنيءَ جو تعويذ ڦٽل . گھٽ - آگر - (ڪ).

● ڊوهه ٿيڻ : ٺڳي ٿيڻ - دغا ٿيڻ . ڪامن ٿيڻ .

● ڊوهه ڏيڻ : دغا ڏيڻ - ٺڳي ڪرڻ .

● ڊوهه ڪرڻ : ٺڳي ڪرڻ - فريب ڪرڻ - دولاب ڪرڻ - ڪامن ڪرڻ - پڙهيا وجهڻ .

● ڊوهه وڃهڻ : ڪامن وڃهڻ .

● ڊوهه ڊوهه : ذ. صفت. ٺڳ - دغا باز - دلٻائي - چلباز - دولابي - ترڪي - ڪپيو - مڪريلو - فريبي - ڦٽل باز - چنڊ باز .

● ڊوهي ۽ ڊوهي : ذ. صفت. ٺڳ باز - مڪار .

● ڊوهيون ۽ ڊوهيا : ذ. صفت. ڊوهو .

● ڊوهيل : مصدر. بار ڪڍڻ - بار ڪڍي وڃڻ - هڪ هٿان ٻئي هٿ ڪڍي وڃڻ - ڪڍڻ - ڏيڻ - ڊوئڻ .

● ڊوهيل : مصدر. ڊوه ڏيئي ڇڪي کڻي وڃڻ (اصطلاحاً - کائي وڃڻ) جيئن :

”امانت ڌرتي به نه ڊوهي“ .

زور سان ڇڏڻ - کينچڻ - ڪڍڻ - زور سان ڀڄڻ . آڇڻ - ڦٽو ڪرڻ .

● ڊوهه ۽ ڊوهون : ذ. ڪشش - ڇيڪ - ٽان - سوٺ - ٻٽاڪ - ڊوڙ - ڊڪ - چوهه - لوهه - جهڙپ . ملهه وڙهڻ جو هڪ انگ. خراب هوا - طوفان - رڻو - رانڻو .

● ڊوهه ڏيڻ : ڪوڙ هڻڻ - ٻٽاڪ هڻڻ - ڊاڙ هڻڻ - ڳالهه وڌائي ڪرڻ . تيل لائي هٿ جي تيريءَ سان مهڻ - آڏيڻ .

● ڊوهه ڊوهه ڪرڻ : ڏاڍو زور ڀرڻ . گھڻو ڇڪڻ .

● ڊوهو ۽ ڊوهه : [سن. دوره . ڀرا. دوهه] مينهن جي موسم ۾ تيز ٿڌڪو - برسات جا آثار - آگر - جهڙ (ڪ). ڊڙو - ڊڳ - ڊوئي (ٺ - ل).

● ڊوٺو ۽ ڊوٺو (ت) : ذ. صفت. چنگهن ڦريل - ڦيڏو . ڦڏ جو ننڍو ۽ ڦلھو - گھمئي - ڊمئي .

● ڊوٺو ۽ ڊوٺو : ذ. ٻٽاڪ - لٻاڙ - ڊاڙ .

● ڊوٺو ۽ ڊوٺو : ذ. صفت. ٻٽاڪي - ڊاڙي - لٻاڙي .

● ڊوٺو ڪتا : اسم خاص. هندن جي هڪ ذات جو نالو (هندن جي تاريخ ص. ۲۱۱) .

● ڊوٺو ۽ ڊوٺو : ذ. ٻنڊ - دوکي .

● ڊوٺو ۽ ڊوٺو : ذ. آجايو ڳالهه - بڪواس - واهيات ڳالهه - ڊوٺو .

● ڊوٺو ۽ ڊوٺو : آچلڻ : آجايو لفظ ڳالهائڻ - ڊيڪ ڏيڻ .

● ڊوٺو ۽ ڊوٺو : ٻيو ڊوٺو ڳالهائڻ - ڊيڪ ڏيڻ - آجايو ٿي ڏيڻ - بڪواس ڪرڻ . ٻٽاڪ هڻڻ - ڊاڙ هڻڻ .

● ڊوٺو ۽ ڊوٺو : ذ. صفت. ڏسو 'ڊوٺو' .

● ڊوٺو ۽ ڊوٺو : اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (اڪثر نواب شاھ ضلعي ۾) .

● ڊوٺو ۽ ڊوٺو : ذ. ڦولو - ٿان - برتن - ڪشڪول .

● ڊوٺو ۽ ڊوٺو : ذ. ٻٽ تي سوچ سبب ٿيل ڳوڙهو - ڳوڙهي - ڊوٺو .

● ڊوٺو ۽ ڊوٺو : ذ. آتر طرف هڪ تاري جو نالو - تارو (صفت) هڪ هنڌ ٻيٺل - غير متحرڪ - نيسٽل - آچل - اسٽر - ٿاڻيڪو - ماڳائڻو - هندائڻو - ٿاڻائڻو - قائم .

● ڊوٺو ۽ ڊوٺو : اسم خاص. تعلقي جاتيءَ ۾ هڪ ڊيهه جو نالو .

● ڊوٺو : اسم خاص. تعلقي ميرپور ساڪري ۾ هڪ ڊيهه جو نالو .

● ڊوهڻ : مصدر. [سن. دوره . ڀرا. دوهه] ڪوٽ ڪرڻ - دغا ڪرڻ - ٺڳڻ - ويساھڻ - ڦسائڻ - ٻلاڻ - ڀنڀ لائڻ - ڀلاڻ - گمراه ڪرڻ - ڀرمائڻ - وڙمائڻ - گدي ڪرڻ .

● دوهي ۽ دوهيون؛ ث. قسم - سٺهن - سوگند - واسطو - ساڪ [ه. دهائي]. قسم پيل - جهل روڪ. گند جو ڀر - ڪچري گڏ ٿيڻ جي جاء - ڀوئي.

● دوهي ۽ وجهن؛ قسم ڏيڻ - سٺهن وجهن - سوگند وجهن.

● ڊوڙيار (ت): ذ. وڻ جو ٿلهو ٿڙ.

● ڊوڙڙن ۽ ڊوڙڙون؛ ث. [انڪ] ملڪ جو پاڻو - علائقو. حصو.

● ڊهه ۽ ڊهون؛ ث. [سن. دَمَب = ڦڪو] هلاڻ - ٿيلهو - ڦڪو. ڊگيءَ جي کير ڏهن وقت لت. مٿي جو ٽڪر - ڊيهه - ڊهه (ت) ٿونو. ڀارڻ کي ٿيندڙ دستن جي بيماري - دست (ت). (اسم خاص) فيڊرل ايريا ڪراچيءَ ۾ هڪ ڊيهه جو نالو.

● ڊهه نه جهلڻ؛ ڦڪ نه جهلڻ - ٿيلهو نه سٺڻ.

● ڊهه ۽ ڊهون؛ ث. [سن. دَمَب = ٿيلهو] ڄڻو - ڪاهه - حملو - هلاڻ. سڱن سان هٽيل ڦڪ - ٽڪر - ٿونو. ڦڪ - ٿيلهو - آڪل.

● ڊهون ڏيڻ؛ ڪاهون ڪرڻ - سٽون ڏيڻ - زور ڏيڻ.

● ڊهه ۽ ڊهه (ت): ذ. ڊرڳ - ڊير - انبار. ٿونو.

● ڊهه (ت): اسم خاص هڪ ذات جو نالو. ڊهجن؛ مصدر. ڊهن. ڪيڙ - ڪري پوڻ - ٽاڙڻ. ناس ٿيڻ - ڇٽ ٿيڻ.

● ڊهجن (ت): مصدر. رسڻ - ٻهڻ - ملڻ - ڊهن.

● ڊهه چور (ڪ): ظرف. آمهون سامهون پاڻ ۾ گڏجي ويڻ جي حالت - گڏجي - جانيوڻجي هٿين پٺجي.

● ڊهر (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● ڊمڪل ۽ ڊمڪل (ل) ذ. مينهن جو ڪجهه وسڪارو.

● ڊهين (ت): مصدر. ڪسڻ - ڦرڻ - پٽيڻ - ڇيڻ.

● ڊهيندي؛ اسم خاص. تعلقي ڪنڌ ڪوٽ ۾ هڪ ڊيهه جو نالو.

● ڊهن؛ مصدر. [سن. ڏونه] ڪيري پوڻ - ڪرڻ - ڊسجي پوڻ - پٽ تي ڪيڙ - ڊهي پوڻ - سٺڻ - لٽڻ - اونڌو ٿيڻ - ورتڻ. نابود ٿيڻ - ڇٽ ٿيڻ - ويران ٿيڻ - ختم ٿيڻ - برباد ٿيڻ - پڙڻ - مڃڻ - ميسارجڻ.

● ڊهي ڀرڻ؛ ڪيري پوڻ - ڊهن - ڊيري ٿي پوڻ. ڀڄي پوڻ - ڀري پوڻ - مڃي وڃڻ.

● ڊهن؛ مصدر. ملڻ - عطا ٿيڻ - پلڻ پوڻ.

● ڊهو ۽ ڊهه (ل-ڪ): ذ. ٿوري ٻائيءَ واري ڪڏ - ڇڏو - ڊهو. ڊپ - ڏڙو - ڏنو - ٺهو - لوڙهه. (اسم خاص) تعلقي ڪنڌ ڪوٽ ۾ هڪ ڊيهه جو نالو.

● ڊهه وهڻ؛ پٽڙا دست ٿيڻ (ننڍڙن ڀارڻ کي).

● ڊهو ۽ ڊهه؛ اسم خاص. اتر سنڌ ۾ هڪ قبيلي يا ذات جو نالو - تعلقي ڪنڌ ڪوٽ ۾ هڪ ڳوٺ جو نالو.

● ڊهو ڊهه (ت): ظرف. آمهون سامهون - روبرو - دوبرو.

● ڊهو ڊهه ٿيڻ؛ روبرو ملڻ - دوبرو ٿيڻ. اتفاق سان گڏجڻ.

● ڊهو ڊهي (ڪ): اوچتي گڏ ڄاڻي - اوچتي ملاقات - اوچتو ميلاپ.

● ڊهي ۽ ڊهيون (ل): ث. آڻ جي ورهڻ جي جاءِ ٻاجهريءَ جي ٽهي - ٽهه.

● ڊهه؛ اسم خاص. هڪ ذات جو نالو. (اڪثر نوابشاھ ضلعي ۾).

● ڊٿو ۽ ڊٿا (ڪ): ذ. ڊهو.

● ڊٿون ڊٿون (ل): آواز. ڊهل جي وڃڻ جو آواز.

● ڊٿي ۽ ڊٿون (ل): ث. جئونر جي ٻوڪ جي لٻاري کان پوءِ ڪاٺن جو وري ٽوٽو.

● دِښَپ ځ دِښَپُون (ل): ټ. پټن م هنيل ڏاډي مڪ-دپ.

● دِښَپَنڪ ځ دِښَپَنڪُون: ټ. [سن. دِښَپَنډر] مدارين يا بازپکرن جي ننڍي ٻڪواز-دُهَلڙي-دِښَپي.

● دِښَپَنڪي ځ دِښَپَنڪيُون: ټ. دِښَپَنڪي. ● دِښَپُون ځ دِښَپَا (ل): ڏ. سارين ڏڙن جي ڄنڊ جو ڪلسر مان ٺهيل هيٺيون پٽو-دِښَپُون (اسم خاص) تعلقي عمرڪوٽ م هڪ ديهه جو نالو. ● دِښَپُوڙي: اسم خاص. تعلقي ڇاڇري م هڪ ديهه جو نالو.

● دِښَپَ ٿِيئَن (ټ): ڄين پٽو ڏسڻ. ● دِښَپُون ځ دِښَپَا (ت): ڏ. صفت. ڀيندرو-دِښَپي.

● دِښَپَ ځ دِښَپَ: ڏ. صفت. [سن. درشت = هوڏي] بهادر - همت ڀريو - دلير - بي ڊڄو - بي ڀڄو - چاتيءَ وارو - پياڪ - ڏيڏر - بي پرواهه. شوخ - گستاخ - بي ادب - ڏرلڇو - بي ساڳاهو. مَٽَر - اَٽَر - ڏيڏر - هڏي.

● دِښَپَنائي ځ دِښَپَنايُون: ټ. بي ادبي - شوخي - گستاخي. ٺٽائي - ڪڏ - بهادري - دليري. ● دِښَپُون ځ دِښَپُون: ڏ. [انگ] واپار جو هنڌ - دڪان - ڪوٺي.

● دِښَپُون لڳي ځ وڃن: عام جسام ٿيڻ - گهڻي انداز م ٿيڻ - سڪار ٿيڻ. جيئن: "هر هنڌ مال جا ڊپو لڳي ويا آهن."

● دِښَپَڄارَن: مصدر. [سن. در = ڊڄڻ] ڊپ ڏيارڻ - خوف ڏيارڻ - ڏهڪائڻ - ڏرائڻ. ٿاهڻ - ڏڪائڻ - ڪنبائڻ. ڏڙڪو ڏيڻ - ڏمڪي ڏيڻ - هيسائڻ - ڊهائڻ.

● دِښَپَڄو ځ دِښَپَڄا: ڏ. ڊڄ - ڊپ - ڀڄو - ڏر - سڪوچ - پٽا. تاب - اڏڪو - هراس - انديشو. دهشت - هٿت - ڏڪو.

● دِښَپَڄوڙو ځ دِښَپَڄوڙا: ڏ. خوف - ڊپ - ڀڄو - ڏر - ٻارائي بيماري جنهن م ٻار گهڻو روئي - چرڪ. ● دِښَپَڄو ځ دِښَپَڄو: ڏ. صفت. ڊڄڻو.

● دِښَپَاڻا (ټ): اسم خاص. پيلن جي هڪ ذات جو نالو.

● دِښَپَڙو (ټ): اسم خاص. هڪ ڏهر جو نالو.

● دِښَپَڪي: اسم خاص. تعلقي ميرپورخاص م هڪ ديهه جو نالو.

● دِښَپَڏي: اسم خاص. هندن جي هڪ گهٽ ذات جو نالو - شڪاري.

● دِښَپَڏي ځ دِښَپَڏي: ڏ. ڍالڍي پکي جو هڪ قسم (گيري جهڙو) رنگ ميتائون ۽ گل جي پٽن م رهي) - دِښَپَڏو (ل). مَردار ڪاٺيندڙ - شڪاري - ٺوري.

● دِښَپَڏي ځ دِښَپَڏيُون: ټ. هڙلي جو هڪ عضوو - پانڊيءَ جو مهڙو (ل). گهوڙي کاڌيءَ جو هڪ عضوو - ڦيٽي م سرائيءَ کي جهليندڙ ڪاٺ جو ٿڪر - تم (ت). لوهر جو چورس يا گول ننڍڙو اوزار (جنهن تي ڪا ٺوهي ٿئي) رکي سَلُ ڪيو وڃي) - ٺٽ (ت).

● دِښَپَڙو ځ دِښَپَڙو: ڏ. رهڻ جي جاء - ڊيرو - ڊيرو - ڏيرو.

● دِښَپَڙو ځ دِښَپَڙا: ڏ. ڊيرو - ڏيرو. ● دِښَپَڙاڻو ځ دِښَپَڙاڻا: ڀياري - ڪهاڻارو - ورڇ - ڪپت - ڪاڻارو - خفو - ڪرڪسو - ڪيٽيٽ. پٽوڙ - پڇاڙو - گينداڙ - دقت - گيهل - پريشاني - ڳٽي - فڪر.

● دِښَپَڙو ځ دِښَپَڙا (ت): ڏ. طبيعت جو هلڪو - هلڪڙو - ٿڙو. ڪميٽو - نالائق.

● دِښَپَڙائي ځ دِښَپَڙائيُون: ټ. هاڪائي - ٿڙائي - نالائي - ڪميٽپ.

● دِښَپَڙو ڏيڻ (ڪ): ٻڌساک هئڻ - ڊاڙ هئڻ - لاف هئڻ - ٺٽ ڏيڻ - وڏائيءَ جو ڳالهائڻ. پنهنجي ناموس ڪرڻ.

● دِښَپَڙو ځ دِښَپَڙو: ڏ. ٽ. [انگ] ننڍڙي ميز.

● دِښَپَڙو ځ دِښَپَڙو: ټ. [سن. دس = ڳالهائڻ] ٻڌساک - ڊاڙ - لپاڙ - لاف - ڦٽوڻڊ.

• د ولسل - پټ - زت - کټو. ټان جو هکسم -
 ټام چيني واري ننډي تاسري - پيالې.
 = د پښير ټ د پښير: ذ. صفت. ټاکي -
 ډاڙي - لپاڙي - ټونډلو. گشائي - زټائي.
 = د پښ ټ ټښ: ټاک هښ - ډاڙ هښ - لپاڙ هښ -
 لاف هښ.
 • د پښک: اسر خاص. هک ذات جو نالو.
 • د پښکارو: اسر خاص. تعلقي ماتلي م هک
 ديه جو نالو.
 • د پښکا مالي: ذ. ريال جو ډوپ (جو
 کردينيا - ليوسيدا ۽ بيا پيدا کن).
 • د پښکن: مصدر. [سن. د پښوک = د پښکن]
 ډوژن - د پښکن - پښکن. هلاک ٿيښ - تکليف م
 اچن. راند م کهنو وقت آگ ډيښ - ټيکن - ټکجي
 پون - ورچي پون. ټي ډيښ - کوژ ګالهائښ.
 = د پښک ډ پښکون: ټ. ډک - ډوژ - ست - جهت.
 = د پښک ډ پښک: ټ. پښ ډوژ - آت ويه -
 هل هلان.
 = د پښک ډ پښک کړن: هيدانهن رلښ -
 اجايو رلښ.
 = د پښک ډ پښکان: ټ. ډوژ ډک - هل هلان -
 اچ وج. سخت محنت.
 = د پښو ډوژو ټ د پښکوژا: ذ. پاچ - ډوژ.
 • د پښکو ټ د پښکا (ک): ذ. چت جي کام
 کي وري هينان ډنل کائي - ضامن.
 • د پښگل: اسر خاص. ټر م رهندو ډنډن
 جي هک ذات جو نالو.
 • د پښک ټ د پښکي هون: ټ. [سن. د پښر که =
 د پښک] ډک هان - ډک هائي - لمبائي - وډ - وډا -
 اينکمه - طول. وډائي. اوچائي.
 = د پښک ټ پښ: وډ ټيښ - وډا ټيښ - اينکمه ټيښ.
 = د پښک ټ پښ: وډ ټيښ - ډک هان - اينکمه
 ډيښ. رعایت کړن - چوت ډيښ.
 = د پښک ټ کړن: وډا کړن - اينکمه کړن.
 = د پښکي: اسر خاص. تعلقي لنډي محمد خان
 م هک ديه جو نالو.

• د پښل ټ د پښلون: ټ. پکي جو هکسم -
 مورچي مادي. تاس جا ټمي ساکيا پتا (ت).
 • د پښل ټ (ک): مصدر. چډډ.
 • د پښلي: ظرف. [انگ] روزانو - ډهاڙي -
 هر روز - روز - روز روز.
 • د پښماک ټ د پښماک: ذ. دماغ - هټ -
 غرور - وډائي - سرکشي (کتاب مومل ميندرو.
 صفحو ۸۴).
 • د پښميک ټ د پښميک: ذ. صفت. قد جو
 ننډو ۽ بدن م پښل - ټلهو ۽ بندرو. کهکهنو -
 د پښيو - قوسو - چکهټو.
 • د پښن: ټ. اندل - ډاک - قوس قزح.
 • د پښب ټ د پښبون: ټ. چينپ - طعنو -
 ډمي - چنډ - ډب - ګالهائ. ډايي مار - ټي هه -
 جهگور - پښ.
 • د پښباز ټ د پښبازون: ټ. سزا - سار -
 سيکت - ټي هه.
 = د پښب ټ پښ: مار ډيښ - ټي هه ډيښ - ډايي
 مار ډيښ.
 = د پښب ټ کښ: چينپ - چډډ - جهنگل -
 چنډ کښ - ډب کښ - ډمکائښ. مار کښ -
 د پښب ډيښ.
 • د پښب ټ د پښب (ت): ذ. صفت. ټلهو -
 ټلهو - ډمي - د پښيو. تمام وډو.
 = د پښباز ټ د پښباز: ذ. صفت. د پښب -
 ډمي - تمام ټلهو.
 • د پښيتو ټ د پښيتا: ذ. صفت. بندرو -
 د پښيو.
 = د پښيتو ټ د پښيتو: ذ. صفت. تمام ټلهو -
 بندرو - د پښيو.
 = د پښيتو ټ د پښيتا: ذ. صفت. بندرو - د پښيو -
 ټلهو و.
 = د پښين ټ د پښين: ذ. صفت. ټلهو - ټلهو -
 د پښب.
 = د پښيو ټ د پښيا: ذ. ننډي ند ۽ ټلهي بدن
 وارو - بندرو - ټلهو - ټلهو.

● ڊيٽمارڪ: اسم خاص. يورپ کنڊ ۾ هڪ ملڪ جو نالو.
 ● ڊيٽو: ڊيٽا؛ (ل-ت): ذ. صفت. ڊيٽب-ڊيٽيو.
 ● ڊيٽوئي: ڊيٽوئيون: ث. [انگ] فرض-ريڪل ڪم. نوڪري. محصول-ناڪو.
 ● ڊيٽه: ڊيٽهون: ث. ڪنهن جالور جر ٽڪر-ٽونو-آڪل-ڊهه (ل-ت). ڪهڻي واريءَ وارو هنڌ (ت).
 ● ڊيٽه: ڊيٽهون: ث. ڀاڄ-ڊوڙ-ڊمڪ-ڊيٽڪ.
 ● ڊيٽها: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو. تعلقي سکر ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 ● ڊيٽهاڙ: ڊيٽهاڙون (ل-ت): ث. ڀاڄ-ڊوڙ-ڊيٽڪ-ڊمڪ.
 ● ڊيٽهڙو: ڊيٽهڙون (ت): ث. هڪڻي پٺيان لاکيتو اچڻ جي حالت-قطار-گهٽائي.
 ● ڊيٽهڙ رڪن: هڪڻي پٺيان لاکيتو اچڻ-گهٽائي ۾ اچڻ.
 ● ڊيٽهڙو: ڊيٽهڙا؛ ذ. ڀاڄ-ڊمڪ-ڊوڙ.
 ● ڊيٽهڙو ٻڌڻ: ڊوڙ ٻڌڻ.
 ● ڊيٽهڙو ٻڌڻ: ڊوڪون ٻڌڻ.
 ● ڊيٽهو: ڊيٽها (ڪ-ڪ): ذ. ڊپ-ڊج-ڀؤ-خوف. چيرڪ-ٿاهه.
 ● ڊيٽهڙو: ڊيٽهڙو: ذ. ڀاڄ-ڊوڙ-ڊمڪ. ٿاهه. ڊگ-انباڙ-ميڙ.
 ● ڊيٽا: اسم خاص. ٿر جي هڪ ڀاڱي جو نالو.
 ● ڊيٽر: ڊيٽر: ذ. صفت. [انگ] ٻيٿارو.

● ڊيٽبو: ڊيٽبا: ذ. ڪيٽيل زمينن جي وچ ۾ هر کان رهجي ويل زمين جو ٽڪر (ت).
 ● ڊيٽب: ڊيٽب: ذ. مڇيءَ جو هڪ قسم-ننڍڙي مڇي (قد هڪ انچ کن ۽ چلر سنهڙا ۽ سفيد).
 ● ڊيٽو واڙو: ڊيٽو واڙا: ذ. خواريءَ جو اعلان يا پڙهو.
 ● ڊيٽن ڊيٽن: ث. (آواز) ٿٺ جو آواز.
 ● ڊيٽنگ: ڊيٽنگون: ث. آڪڙ-سيٽ-ٽيٽ-وڌائي.
 ● ڊيٽنگ ڪڙن: آڪڙ ڪڙن.
 ● ڊيٽنگ: ڊيٽنگ: ذ. صفت. ناسور-ناليرو-پهلوان.
 ● ڊيٽنگارو: اسم خاص. تعلقي ڪنڊياري ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 ● ڊيٽنگارو جا گير: اسم خاص. تعلقي ٻوٽي ياسين ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 ● ڊيٽنگاريو: اسم خاص. تعلقي ڏيپلي ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 ● ڊيٽنگان: اسم خاص. تعلقي جيمس آباد ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 ● ڊيٽنگان وڃڻ: تمام بري وڃڻ.
 ● ڊيٽنگان پڙگيڙي: اسم خاص. تعلقي ساماري ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 ● ڊيٽنگان ٻلي: اسم خاص. تعلقي ساماري ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 ● ڊيٽنگسڙ (ت): ٻڌڻ-هٿل-گوڙ-شور-غوغاهه.
 ● ڊيٽنگهڙو: ڊيٽنگهڙو (ل-ت): ذ. مڪنڊن وارو سڪل ٿار-ڊننگهڙو.
 ● ڊيٽنگهڙو ڊيٽنگها (ڪ): ذ. ٿار يا هولي جو هڪ عضوو-ڊيٽنگو.

ڊ

● ڊاڊَ ڪَرنُ: وڏي واڪي رُٿَسن - رڙ ڪَرنُ.

● ڊاڊَر: اسم خاص. هڪ ريلوي اسٽيشن جو نالو.

● ڊاڊَر: اسم خاص. تعلقي ميهڙ ۽ تعلقي ديري محبت ۾ هڪ ديهه جو نالو. بلوچستان ۾ هڪ شهر جو نالو.

● ڊاڊورو ۽ ڊاڊورا (ت): ذ. ڏنڊورو - پڙهو. مشهوري.

● ڊاڊورو ڏيڻ: ڪيلارو مشهور ڪرڻ - ڏيڊورو ڏيڻ.

● ڊاڊورو ڪَرنُ: خسار ڪرڻ - بدنام ڪرڻ.

● ڊاڊوڻو ۽ ڊاڊوڻا (ت): ذ. ڊيري - ٻُٺي - ٻُٺ.

● ڊاڊوڻو ڪَتنُ: ٻُٺيءَ تي چاڙهڻ (ٻارن کي).

● ڊاڊري: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو - ڪماچ ۽ سرندي تي گائيندڙ فقيرن جي ذات - مگنهارن يا لنگهن جي هڪ ذات.

● ڊاڊري ۽ ڊاڊريُون (ت): ٺٽي جي ڄاڻو ڪاٺي. (ت) آها ٺٽي جي ڪاٺي جا آلي به جلد پري وڃي.

● ڊار ۽ ڊارُون: ٺ. [سر. ڊال. سن. ڌارا.

سن. ڌول = هلڻ] نمونو - طريقو - ڏنگ -

پٽ - ڊپ - ڊار - طرح - وجهه - وٽيرو - پٿر -

دستور - هٿ - ريت - پٿرڪار - ڌول - طيرز -

ٺٽي - ڏانڊو - عادت - هٿ - حال - چال - هٿ -

دَرَد - خوء - روش - شيو - خصمت - عيادت -

سياه - راهه - ريت - پرويز - سرجاتا. استعمال.

اجهو - پناهه - هٿ - پناهه - اوت ساولو - اوڏار -

اڙو. امن - سلامتي - حفاظت - بچاء - رکيا - سرن -

پنارو. حمايت. آڌار - آسرو. جيئن:

”اڏن پيهون، تن ۾ ويهون، رهن ڏي لڳر جي ڌار“

(ڪبير شاهه).

● ڊ. ٺ. سنڌي الف ب جو ٽيهون پيهون اکر - ابجد جي حساب موجب سندس عدد چار - آچار ”ڊال“.

● ڊاپَ ۽ ڊاپُون (ل): ٺ. راند ڪرڻ جو هڪ اوزار - ٺڪر يا لوهر يا ڪنهن ٻئي ڌاتوءَ جو گول چڪرو. جو ٿاهو راند ڪرڻ ۾ ڪم اچي. پکين ڦاسائڻ جي ڦاهي - ڪڙهي - چار - چاري.

● ڊاپرو ۽ ڊاپرا (ت): ذ. برتن جو هڪ قسم (ردي پٽا ڪٽي، ان ۾ کؤنر ملائي ۽ ميت ملائي ٺاهيل برتن) ميتيءَ جو ٺهيل برتن.

● ڊاپريُون ۽ ڊاپريُون (ت): ذ. ڊاپرو.

● ڊاپڙو: اسم خاص. تعلقي ڏيپلي ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● ڊاٽ: اسم خاص. ٿر ملڪ جي هڪ حصي جو نالو.

● ڊاٽڪي ۽ ڊاٽڪيُون: ٺ. ڊٽ جي ٻولي - ڊاٽي ٻولي.

● ڊاٽي ۽ ڊاٽي: ذ. صفت. ڊٽ ملڪ جا رهاڪو - ڊٽ ملڪ جا ويٺل - ڊٽ وارو - ڊاٽيڙو.

● ڊاٽيڙو ۽ ڊاٽيڙا: ذ. صفت. ڊاٽي.

● ڊاٽي ۽ ڊاٽي: ذ. صفت. ڊاٽ يا ڊٽ جو اسم جنس. سنڌي آئن جو هڪ نسل ڊاٽ جي طرف جو آڻ، شڪل ۾ ڊگهو ۽ سهڻو ۽ پٽڻ جو سوکو. هڪ سٺو ۽ پٽڻو آڻ (اسم خاص) هڪ ذات جو نالو.

● ڊاپن: مصدر. [سن. ٽرپ = راضي ڪرڻ]

ڊو ڪرڻ - قوت ڪرڻ (ڪاٺن مان) بسر ڪرڻ -

منهن ڪڍڻ - ٻيٽ ڀرجڻ - ڊانڄڻ - پٿر ڦيڻ -

پٿر ڦيڻ. خوش ٿيڻ - راضي ٿيڻ.

● ڊاڏَ ۽ ڊاڏُون: ڊاڏريُون (ت): ٺ. وڏي

واڪي دانهن - رڙ. رُٿن جو آواز.

جيئن - سوڀارو ٿيڻ. ڀاڳ وٺڻ - نصيب ڪرڻ -
مٿو نصيب ٿيڻ.

● ڍارو ڪرڻ (ل): اچي لهڻ - ٽڪڻ - ترسڻ -
ڍارو ڍارڻ.

● ڍارو لڳڻ: اوچتو فائدو ٿيڻ - ڀاڳ وٺڻ -
فتح ٿيڻ - جيت ٿيڻ. ڍاءُ ڪيڏن - قسمت آزمائي -
نصيب آزمائي - هار جيت جو فيصلو ڪرڻ.

● ڍارو وڃهڻ: فال وڃهڻ - اڳڪٿي ڪرڻ.
● ڍارو هٽڻ: ڍاري سان راند ڪرڻ - جٽو ڪرڻ -
چڪا مٿي. علم رٿل موجب حساب ڪري ڪجهه
جو احوال ٻڌائڻ.

● ڍاروڙو ۽ ڍاروڙا: ڏ. سانوڻ جي مهيني جا
آخري اوھيرا - وڃي وسڪارا.

● ڍارو ڀڃڻ ۽ ڍارو ڀڃڻ: ڏ. ڪڪائين
جھوڙي جو هڪ قسم.

● ڍاڪ ۽ ڍاڪوڻ: ڏ. بدن جو هڪ حصو -
سٿر جي چيڙي وارو (چيلھ سان ڳنڍيل) وڏو
هڏو - ڍونگريءَ جو هڏو - ڏڙ.

● ڍاڪ ٽپي ڇاڙو هڻڻ (ت) نقصان پھچائڻ - موقعو
ڏسي ڇيهو وڃهڻ.

● ڍاڪ ٽپي ڪٽڻ: ملھ ۾ ٻلھڻ ڏيئي مٿي
اچائڻ - وارو ڪٽڻ.

● ڍاڪ ڏيڻ: موقع ڏيڻ - ٻلھڻ ڏيڻ - ملھ جو
وارو ڪرڻ يا انگ ڪهڙڻ.

● ڍاڪ ڪڍڻ ۽ ڦاٽڻ (ت): اوچتو ظاهر ٿيڻ.

● ڍاڪڻ ڍرو ۽ ڍاڪڻ ڍرا: ڏ. صفت.

● ڍاڪڻي ڇيلھ وارو - سست ڪاھل - ٿوڻي - ڪاٺ -
آرسي - سڌيوساڻ - عاري - ڪم ڪوس - ڪم چور.

● ڍاڪڻ ڍرو هٽڻ: سست يا آليسي هٽڻ.

● ڍاڪيلو: اسم خاص. تعلقي ڇاچري ۾ هڪ
ديھ جو نالو.

● ڍاڪو ۽ ڍاڪا: ڏ. وڻ جي ٿارين جو
جھنجھٽ - ڳاھت - ڪوڙھو - جھمڪ - جھٽو -
جھڳٽو - مٿڙ (وڻ جو). ليڪڻ جي جاء - لڪل
جاء. ٺار يا هڙلي جو هڪ قسم. ربيع فصل
کي ريج ڏيڻ جو هڪ نمونو. نار يا هڙلي

لاڙو - آرو. سُر - لئي - آهستيگي. جيئن:
"بيت ڀار سان پڙهڻ گهرجن".

ٻنڌ - پيچرو - مارگ - رستو. جيئن:
"ڀول تنين جي ڀار، هيٺاهون هلن جي"

(شاه).

ڊگهي رسيءَ ۾ ٻڌل ۽ ڪاھ چرندڙ وھت واري
حالت - ڀاڳ (ل). (ظرف) وٽ - پٿر ۾ - پاسي ۾
(سُر مارئي). جيئن:

"هن مٿي مارو ستر ڍنگرو ڀار رهن"
(شاه).

● ڀار ۽ ڀار: ڏ. تلوار جي ڌار - ڦٽو.

● ڀار ڪي: اسم خاص. تعلقي ميرپور ساڪري
۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڀارڻ: مصدر. [سن. ڌارڻ. ڌر = جهلڻ]
هيٺ لاهڻ - هيٺ ڇڏڻ - هيٺ آڻڻ. آهستيءَ سان

هيٺ اچڻ. ڦٽو ڪرڻ. اچائڻ. ڀرڏيڻ. ڀرو ڪرڻ -
اوتڻ - پائڻ - ليٽائڻ. وسائڻ - ورکا ڪرڻ -

وسڪارو ڪرڻ - چوڙڻ - ڪوڙڻ. مٿان ڪپڙو وجهڻ -
لڪائڻ - گھونگھت ڪرڻ. جهلڻ. روانو ڪرڻ (ت).

● ڀار ۽ ڀارو: ڏ. هيٺاهين - لاهين - جيهه -
جهوڪ - ٺوڻ. آهستي - ڌرج - هٿائي.

● ڀاري آڇڻ (ت): روانو ڪري اچڻ.

● ڀاري ڀاري: ظرف. آهستي آهستي - هٿي
هٿي - ڌيمي ڌيمي.

● ڀارو ۽ ڀارا: ڏ. [سن. ڌرڪڻ] چوڻ
وغيره راند رهڻ لاءِ ٽپڪن سان هڪ ماري -

ڌاڻو - چڪو. گيردي - گهوڙي. ڍاءُ (راند جو).
علم رمل ۾ قسمت جي حساب لهڻ جو هڪ اوزار.

ٿورو وقت آرام ڪرڻ جو هنڌ - ڍاڀو - منزل (ت).
ظرف. [سن. ڌول = هلڻ] پاسي - طرف.

(ڏ - صفت) جهڙو - يڪسان - جهڙو - وانگر - طرح.
"رنگ هڪ ڀارو ڏيڻ گهرجي".

● ڀارو ڀارڻ: منزل ڪرڻ - جهوڪ ڪرڻ -
ڍاڀو ڪرڻ - مانجهادو ڪرڻ.

● ڀارو ڀرڻ: فتح هٿي - ڪٽڻ - ڪامياب
ٿيڻ - فتح ياب ٿيڻ - فائدو ملڻ - نفعو پهرائڻ -

● ڊاليمو ۽ ڊاليميا: ذ. ڪپٽ جو هڪ قسم -
 مينگار جي سامان رکڻ لاءِ شيشائين ٻيٽي. مينگاريل.
 ڪپٽ - مينگار دان - جانثرو.
 ● ڊامران (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
 ● ڊامسن (ت): ذ. گاه جو هڪ قسم - ڊامسن.
 ● ڊائنسن: (ت): مصدر. دٻائڻ - هيٺائڻ -
 ڌڪا ڏيڻ - چيڻيڻ.
 ● ڊانچو ۽ ڊانچا: ذ. قالب - بدن جو هڏائون.
 پڇرو. آت تي رکڻ لاءِ رواجي ڪاٺين مان ٺهيل
 ڪجائو (ت).
 ● ڊانڊيا ۽ ڊانڊيا: ذ. باهه جو وڏو مڇ -
 وڏي باهه - آڙاهه - ڪهڙو - مڇ - باهه جو
 شعاع. تيج - رونق. جلوو - سوڀيا - ڪيرائي -
 جهنگو - پٽو ڪو - ڀرتاب - ڌما - پٽو ڪو -
 تجمل - ٺٽ - ڊائيس (ڪهن گهر جو). سڪل
 ڪل يا چتر.
 - ڊانڊيا ڀارڻ: مڇ ڀارڻ - آڙاهه ڀارڻ.
 محبت جو جوش پيدا ڪرڻ.
 ● ڊائيس ۽ ڊائيس: ذ. رونق - تيج -
 جلاو - سوڀيا - ڪيرائي - جهنگو - پٽو ڪو -
 ڀرتاب - ڌما - پٽو ڪو. تجمل - ٺٽ (پاڙيرون).
 ● ڊائين ۽ ڊائين: ذ. ٻائيءَ تي ٿيندڙ هڪ
 گاه جو قسم.
 ● ڊائيو ۽ ڊائيا: ذ. ٻوڙهو ڊگهو. ڊگهو.
 وڏي قد وارو گهوڙو (ت). هڏن جو پڇرو - قالب.
 جيئن:
 ”هڏيون نه حاضر آهن، پري نه اڪڙين ۾،
 ٺلهه ڊائيا سڪا، هيئن جاڙ جيئن“
 (شاهه ڪريم).
 نيڪر جو وڏو ٿانءُ - پڳل ٿانءُ. نار يا هڙلي
 جو پڇرو (ت). ٿوهر جي ٺاري (ڪ). اسم خاص
 تعلقي گوليءَ ۾ هڪ ديهه جو نالو.
 ● ڊائيدارو ۽ ڊائيدارا (ت): ذ. ڊيڏو رو -
 پڙهو - مشهوري. گيلا - غيبت.
 ● ڊائدي ۽ ڊائديون: ت. هلاڪي ۽ نڀي.
 حقي جو هڪ قسم.

جي ٻائيءَ تي آباد ٿيل زمين. ڊوري جو نالو -
 واه. (ت) سنڌ جو هڪ حصو (ت).
 ● ڊاڪٽون ۽ ڊاڪٽون: ذ. ٿانءُ جو هڪ
 قسم - ڊڪ - سان ٿالهي - ڊڪ وارو ٿانءُ -
 ڊاڪٽون.
 - ڊاڪٽون ٿي پڇڻ: ڪنهن ۾ ڪنهن ۾ ڪر
 يا فائدي جي اميد نه رکڻ.
 - ڊاڪٽون ٿي پڪو: جملو. سڀني کان موڪلائي.
 پوڙا ٿي ٻار - فتح - جيت - ڪاميابي. ڪامراني.
 فضل وغيره پڪو يا آبادي ٿي. ڪر يا فائدي
 جي اميد نه رهي.
 ● ڊاڪٽون ۽ ڊاڪٽون: ذ. ٿانءُ جو
 هڪ قسم - ڊاڪٽون.
 ● ڊاڪٽون ۽ ڊڪٽون: ذ. ڊاڪٽون -
 ڊاڪٽون.
 - ڊاڪٽون ۾ ڊڪي جي: اچڻ: منو طعام اچڻ.
 ڪجهه به نه ملڻ.
 ● ڊاڪيو ۽ ڊاڪيا: ذ. ڪپٽ جو هڪ قسم -
 شيشي جو هڪ ڪپٽ جنهن ۾ ٻيل سامان
 ظاهر ڏسڻ ۾ اچي. ڪنهن ننڍي ٿانءُ کي
 ڊڪڻ لاءِ اڌ گول ٻرتن - ڊاڪٽون (ت).
 ● ڊاڪ ۽ ڊاڪٽون (ڪ): ت. ڊگهن جو وڪرو -
 گوهر (فقط ٽن ڊگهن جي).
 ● ڊاڪي ۽ ڊاڪيون: ت. ڊورو - واه. نار -
 هڙلو.
 ● ڊال ۽ ڊالون: ت. [سن. ڊالر] جنگ يا
 لڙائيءَ وقت تلوار وغيره کان بچاءُ جو هڪ اوزار -
 پٽو - سڀر - ڪيڙي. پناهه - بچاءُ. مڻهي جي
 مڇيءَ جو هڪ قسم (بنان چلڻ جي ۾ ڪنڊا
 ڪلين وٽان، رنگ سفيد، قد فوٽ کن).
 - ڊال ٽولو ٻڌڻ: انعام ڪرڻ.
 ● ڊالو: اسم خاص. تعلقي ٽنڊي الهيار ۾ هڪ
 ديهه جو نالو.
 ● ڊالپٽ (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
 ● ڊاليجا (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو
 نالو.

● ڊاڻي ۽ ڊاڻيُون: ٺ. ڊاڻي. الجار. وعدو. ٻول. اقرار. سڏ. سَمَن. جيئن:

”ڊاڻي ڊت ڌاري، آهر آئي ميهري“
(شاه).

● ڊاڀل ۽ ڊاڀل: ڊ. صفت. ڊڻ ٿيل. ڊول.

● ڊاڀ ۽ ڊاڀ: ڊ. [مر. ڊب. سن. وه=ڊلڪ]

ڊنگ. ڀت. ڀار. طرح. وجهه. ويٺو.

ريت. نمونو. قسم. ڊول. آچار. طريقو. طور.

طبرز. دستور. هر. هلت. روش. ڀار. چال.

لڄ. لٽ. ڪير. سپاء. عادت. افعال. ڇيهڙ.

هرڪار. آڻڻ. وهڻ. ادب. اندازو. هير. شهر.

هٽر. فن. ڪار پگري. ڪارستانِي. ڏانء.

اٽڪل. تجويز. حڪمت. رٿ. حيلو. تندرست.

آسرو. اسيد. سڌ. ڪسب. ڏندو. پيشو.

شڪل. صورت. گهاٽ. روپ. حالت. ڏيک.

ويس. ٻالو. هڪڙو. پڪڻ ڦاسائڻ جي چاري.

دام. ڊيبي. بند ٿيل جاء. آس وارو گهر.

(جنهن کي دري وغيره نه هجي). مقرر ٿيل جاء.

تٺ (ٺ). جاء جي نڪڙڻ جو آواز.

- ڊب ڀارڻ: آسرو يا اسيد رکڻ. پڪڻ

ڦاسائڻ لاء ڪوڙڪو منڊڻ.

- ڊيٽر ۽ ڊيٽر: ڊ. صفت. پڪي ڦاسائيندڙ.

ماري. شڪاري. ٺڳ. لبي. تر پناڪ.

دغا خور. فريب. ڊو هو. گيد پٽر.

- ڊيبي ۽ ڊيبي: ڊ. صفت. حرفتي. حڪمتي.

اٽڪلي. ڪيڌاري. حاضر. تدبير. گڻ پريو. لائق

وارو. سڪهڙو. نهڻ. فضيلت وارو. ڪرائڻو.

● ڊب ۽ ڊبون (ڪ-ل): ٺ. ڪچري جو

ڊگ. آروڙي. ڌڙو. ڊب. ڀت.

● ڊپر ۽ ڊپرون (ت): ٺ. ڪرنگهي جي

پهڙي واري هڏي. ڊمجي.

● ڊپرو ۽ ڊپر (ل): ڊ. هڏو. عضوو.

سڪي ويل واھ جي تر هر بچيل ٻاڻي. بي زور

ٻاڻي (ل). (ڊ. صفت) ٻوڙو. گهرو. ڪن کان

گهٽ (ل) جيئن:

”ٺاڻو ڪن کان ڊپرو ٿي پيو آهي.“

● ڊانڊِي ڀُڻڙو (ت): ڊ. پڪيءَ جو هڪ قسم.

● ڊانگ ۽ ڊانگون: ٺ. غفلت. سستي. ڊل.

ماڪ (جا صبح جو پوي ۽ ماڻهوءَ کي مست

ڪري).

- ڊانگ ڊري: ٺ. ماڪ جي مهل. صبح

جو وقت. فجر. صبح.

- ڊانگو ۽ ڊانگا: ڊ. صفت. مست. غافل.

ڪمزور. آرس. ڊبل. اڀرو.

- ڊانگا ٿيڻ: مست ٿيڻ. ڪمزور ٿيڻ.

بي طاقت ٿيڻ.

● ڊانگ ۽ ڊانگ: ڊ. صفت. سنهڙو. آڀرو.

ڀنگ. لاغر. ٻانڊيو. ڊرو. لينجهه. جهڙو.

رڳارو. لبڙ. سنهو. پتلو. چينجهرو. سو ڪير.

باريڪ. ڪاغذي. هڪڙو. پٽو. چيرو. چينو.

ٻاهو. ٻاڪو. ڇڊو. ڇڊو.

- ڊانگ ٿيڻ: آڀرو ٿيڻ. ضعیف ٿيڻ. ڊرو

ٿيڻ.

- ڊانگيرا (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● ڊانگيرو ۽ ڊانگيرا: ڊ. ڪاري جي مڇيءَ جو

هڪ قسم (چلون وارو، رنگ اڇو، منهن سنهو،

پٺ ٿلهي، منهن (ويڪرو)، ڦوٽي سان).

● ڊانگهرو: ٺ. ڪنڊن وارن وٺڻ جو ويڙھ.

● ڊان ۽ ڊانون (ت): ٺ. عادت. سپاء.

● ڊاڻي ۽ ڊاڻيون (ت): ٺ. ننڍو ڳوٺ.

ٻهراڙي. وسي. واھڻ.

● ڊاول ۽ ڊاول: ڊ. صفت. ڊوڪيل.

ڀت پريل. ڪچو. رڇ. ٽپت. تيرت. خوش.

راضي.

● ڊاهر ۽ ڊاهر (ت): ڊ. ڪنڊي جي وٺ

(يا ڪنهن به وٺ) جو ڌار.

● ڊاهو ۽ ڊاهو (ت): ڊ. مٿاهين زمين. ڌڙو.

● ڊاڻي: مصدر. ڊوڪرائڻ. ڀت پرائڻ.

پرن. ٻر ڪرڻ. ڊڻ. راضي ڪرڻ. دل خوش

ڪرڻ. خاطري ڏيڻ. ملڪيت ڏيڻ.

- ڊانجڻ: مصدر. [سن. توپ = راضي ڪرڻ]

ڊاڻڻ. ڀرجڻ. ٻر ٿيڻ. ملڪيت ملڻ.

دَپَر دِرا ٿيڻ: حوصلا خطا ٿيڻ - طاقت ڇڏي وڃڻ.

دَپَرِي دَپَرِيُون (ت): ٿ. ٻيڇ - اُسڪرو.

دَپَرِي ڦاٽ ٿيڻ: ٻيڇ قابو ٿيڻ، مغروري ۾ پوڻ.

دَپَن: مصدر. ڏيڻي يا ڪوڙڪي ۾ (پڪي) ڦاسائڻ - جهلڻ - قيد ڪرڻ. ڏڪڻ - لڳائڻ.

دَپَنو دَپَن: ڏ. ڏَنگ - نمونو (ڪ). عادت - هير (ل). مٿاهين زمين - ڏَو - ڊَپ (ت).

دَپَنو دَپَنو (ت): ڏ. ڏامي جو سڪو.

دَپَنِي دَپَنُون: ٿ. پڪين ڦاسائڻ جي چاري - مانڊاڻو - ڊَپ - عادت - هير (ت).

دَپَنِي آڏَن: پڪيسن ڦاسائڻ لاءِ چاري يا مانڊاڻو آڏَن.

دَپَنِي ۾ دَپَر ٿيڻ: چار ۾ ڦاسيڃڻ - ڪري پوڻ - مري وڃڻ.

دَپَن: ڏ. [ڏَپَن = ڏَڪَل] هاڻيءَ کي هڪلڻ جو آواز - هاڻيءَ کي هڪلَ ڪري بيهارڻ. بيهي رهڻ لاءِ يا سمهي رهڻ لاءِ آواز.

دَپَن: اسم خاص. ٿر جي هڪ حصي جو نالو. وارياسو ڀاڱو - برهت - ريگستان. جيئن: "دَپَن ۾ وڃيڻ ڏول ڪاٽياري ڪاڪ ڪري". (شاه).

دَپَن دَپَنُون (ت): ٿ. چوري.

دَپَن ڪَرَن: چوري ڪرڻ.

دَپَن هَنِي وَهَن: جواب نه ڏيڻ - ڇپ ڪري وَهَن - دَت هَن - نِئَر ٿيڻ.

دَپَنو دَپَنو: ڏ. صفت. ڄاڻو - تيز فهم - هوشيار - حرفتي - تڪو - سٺو - هڪو - سَمجھو - چالاڪ - چُست - چرگند - سٺو ٻرو. تيرينڪو.

چور - چورو - آڙه چور.

دَپَن ڪَم ڪَم ڪَرَن: چوراڻا ڪم ڪرڻ.

دَپَنو دَپَن (ت): ڏ. ٻيٽر - بي چيو - ڪپرو. ضدِي.

دَپَن دَپَنُون: ٿ. وڃت جو هڪ قسم (جو خاص ڪري عاشورن ۾ وڄائبو آهي).

دَپَنو - مناري - دهل (ت). گيلا - دانهن - خواري (ت).

دَپَن ڏيڻ: خواري ڪرڻ - بدنام ڪرڻ.

دَپَن ڪَڍَ لاٿين (ت): دهل وڄائي مشهور ڪرڻ - خواري ڪرڻ - گيلا مڙهڻ.

دَپَن دَپَن: ڏ. [سن. آدموڍ] ٻاهر اڪتل ٻيٽ - وڏو ٻيٽ - ڏيڙل.

دَپَر دَپَر: ڏ. صفت. وڏي ٻيٽ وارو مائهو - وڏو ٻيٽو - ٻيٽيئر - ڊوڙي - ڏيڙي - نويسي.

دَپَرِي دَپَرِي: ڏ. صفت. وڏي ٻيٽ وارو - گهڻي ڪاٺي وارو - ڏلهو - ڏٺيت.

دَپَر دَپَر: ڏ. بدن جو سير ۾ ٿيڻ جي وچ وارو حصو - ڏَو ڪنهن شي جو وچ.

ڪنهن ڏانئو جو ٻاهر نڪتل ٻيٽ. ڪاٺ يا وڻ جو اندريون ٻورو. ٺٽ جو وچوارو ٻورو (جنهن ۾ چؤ ڀرجي). تلوار جو ٻورو ڳن. ٻائيءَ جي جهاز جو ڍانچو.

دَپَر دِرا ٿيڻ: سُست ٿيڻ - هٿ هارڻ - بُت جو ساهه ڇڏڻ - بي همت ٿيڻ - ڪڇي له سگهڻ - هيسيجي - وڃڻ - بزدل ٿيڻ - ست ڇڏي ڏيڻ - تنگ دل ٿيڻ - نااميد ٿيڻ - ساهه سڪي وڃڻ - آٻاڻڪو ٿيڻ - حيران و هريشان ٿيڻ.

دَپَر: اسم خاص. تعلقي لاڙڪاڻي ۾ هڪ ديھ جو نالو.

دَپَرُو: اسم خاص. تعلقي عمر ڪوٽ ۽ تعلقي ڪپري ۾ هڪ ديھ جو نالو.

دَپَر دَپَر: ڏ. ڪنهن اناج جو بَند ٿيل منگ - ٻوڪ ۾ نڪجي ان جي حالت.

دَپَرِي دَپَرِيُون: ٿ. سنڌي ٻار جو ٻيٽ - ٻار جو نڪتل ٻيٽ. جوئر جو هڪ قسم.

دَپَر دَپَرُون: ٿ. [سن. شيل = ڏلو] دل - چوٽ. آزادي - مهلت. سُستي - ڪاهلي.

ڊِلَائي؟ ڦيلھڙائي؟ نذرانو۔ سو ڪيڙي۔ تحفو (ت)۔
جهول۔ هيٺاهين۔ نئون۔ نئون۔

ڊِرَ ٻَٽَنَ: ڪورين جي اصطلاح ۾ ڊرين
تندن کي ڦيلھڙو ٻٽن (جيئن اٿن ۾ پوري انداز
۾ ڇڪجن ۽ ڪوڙو خراب نه ٿئي)۔

ڊِرَ تان ۽ ڊِرَ نائون (ت.ل): ٿ. هيٺائين۔
جيهڙ۔ نيون۔ سلامتيءَ واري لاهي؟

ڊِرَ ڏيڻ: ڊِلَ ڏيڻ. آزادي ڏيڻ۔ چوٽ
چڏڻ. ڪجهه وقت مهلت ڏيڻ. زور نه ڀرڻ۔

ڊِرَ ڊِرَ (ت): نذرانو ملڻ۔ بخشش عطا
ٿيڻ۔ خدائي رحمت جو وسڻ. مفت ۾ ملڻ۔

ڊِرَ ڪڍڻ: ڪورين جي اصطلاح ۾ جهول
تندون اٺاوت ۾ برابر انداز ۾ ڪرڻ۔

ڊِرَ ۽ ڊِرُون: ٿ. [سن. شٽل=ٿڌو]
ٿڌائي؟ ٿرمائي؟ ڊِلَ۔ ڊِلَائي؟ ڊِرَائي؟

سُسَٽِي۔ غفلت. ڪمزوري. ضعيفائي. مائٺائي۔
آهستيگي. هلڙائي. ڊِرَ۔ اوڀر۔ چرڪ۔

مهلت۔ چوٽ۔ آزادي؟
ڊِرَ ڏيڻ: ڊِلَ چڏڻ۔ ڊِرَ ڪرڻ۔

سُسَٽِي ڪرڻ۔ غافلائي ڪرڻ. ٿڌو مائٺو
ٿيڻ۔ تڙ ٻيڙ نه ڪرڻ۔ بي اولو ٿي وڃڻ۔

چڏي ڏيڻ. ڇيڪ ڇڏڻ. مهلت ڏيڻ۔ ويجهي ڏيڻ۔
ڊِرَ وڃهڻ: ڊِلَ وڃهڻ. ڊِرَ ڪرڻ۔

ڊِرَ ۽ ڊِرَائون: ٿ. [سن. شٽل=ٿڌائي]
ڊِرَ۔ ڊِرَائي؟ ڊِلَائي؟ مائٺائي۔ آهستيگي۔

سُسَٽِي۔ ڪاهيلي۔ غفلت. ڪمزوري؟
ڊِرَائين: مصدر. [سن. شٽل=ٿڌو] ڊِرَ

ڪرڻ۔ ڊِلَ ڪرڻ. سُسَٽ ڪرڻ۔ ڪاهل ڪرڻ۔
غفلت ڪرڻ۔ ڊِلَائي ڪرڻ۔ ڪمزور ٿيڻ۔ طاقت

چڏڻ. مائٺائي ڪرڻ۔
ڊِرَائون ۽ ڊِرَائشا: ڏ. صفت. ڊِرَ وارو۔

ڊِرَ۔ ڊِلَ۔ گهر گهلو۔ ڦيلھڙو۔ آڇاترو۔ آهستو۔
مائو. سُسَٽ۔ ڪاهل۔ ٽوئي؟ چرڪو۔ ڊِرَ

سان۔ ورسٽو۔ چيڙيل۔ ڪايل۔ الڳ۔ آزاد۔
ڇيڪ۔

ڊِرَائي ۽ ڊِرَائيون: ٿ. ڊِلَائي۔ ڊِلَ۔
ڊِرَ۔ ڊِرَائ. ڪاهيلي۔ سُسَٽِي۔ غفلت۔

ڪمزوري؟ ضعيفائي؟ ٿڌائي؟ مائٺي؟
هلڙائي؟ آهستيگي؟ ڊِرَ۔ اوڀرائي؟ چرڪائي؟

ڇلھائي؟ گهر گهلائي؟ موڪرائي؟
ڊِرَ ڏو ۽ ڊِرَ ڏا: ڏ. صفت. ڊِرَ جو اسم

تصغير. ڊِرَ ڏو۔ ڦيلھڙو۔ سُسَٽ۔ ڪاهل۔
ڊِرَ ڏائي ۽ ڊِرَ ڏائون: ٿ. ڊِلَ ڏائي؟

ڊِلَائي؟ ڦيلھڙائي؟ گهر گهلائي؟
ڊِرَ ڏو ڊِرَ ڏا: ڏ. جانور جو هڪ قسم۔

آٺ پکي۔ شتر مرغ۔
ڊِرَ ڪڻ: مصدر. آهسته آهسته هيٺ ڪرڻ۔

هيٺ ڪري پوڻ ۽ گهٽيو وڃڻ۔ هيٺ ڏي رڙهڻ۔
ڪيسڪڻ۔ گهرڪڻ ڦيسڪڻ۔ گسڪڻ۔ سيرڪڻ۔

ڳوڙڻ. پوئتي سيرڻ۔ پوئتي رهجي وڃڻ۔ پوئتي
پوڻ۔ پاهون پوڻ. ٿيڻ۔ گهرڪڻ. ڊِلَوئي پوڻ

(بدن جو)۔ لٽڪڻ. (مريض وانگي)۔ ڊِرَ
ٿيڻ۔ تمام گهڻو ڊِرَ ٿيڻ. ويٺل ماڻهوءَ جي بٽ

جو هيٺ لڏڻ۔ ڪنڌ جو هيٺ لڏڻ. بيماريءَ
سبب ضعيف ٿي وڃڻ۔ بدن جو ماهر چڏي

وڃڻ۔ نيسٽو ٿي پوڻ۔ بي هوش ٿي وڃڻ۔
سائو ٿي ڪري پوڻ. طاقت چڏڻ۔ ڪمزور ٿيڻ۔

نيرپل ٿيڻ۔ ضعيف ٿيڻ. مرڻ۔ وفات ڪرڻ۔ رحلت
ڪرڻ۔ چالائو ڪرڻ. تمام گهڻو ڏڪجي پوڻ۔

آهستي آهستي رفتار سان هلڻ۔ لوڏ سان هلڻ۔
جيئن:

”هلڻ چلڻ حبیب جو، جيئن ڊِرَ ڪڻ ڊِلَون ڊِرَ“
ڊِرَ ڪَ ۽ ڊِرَ ڪُون: ٿ. آهسته هيٺ ڪرڻ

جي حالت۔ گهٽل۔ گهرڪ۔ گسڪ۔ ڪمزوري؟
بي طاقتي. بي هوش. آخر وقت۔ پڇاڙي۔

ڊِرَ ڪُون ۽ ڊِرَ ڪُون: ڏ. صفت. ڊِرَ ڪندڙ۔
ڊِرَڪي وارو. بيماريءَ سبب ضعيف ٿيل۔ سائو ٿيل۔

تمام گهڻو ٿڪل۔ ٿڪل ٿيڻ۔ هٽيل۔
ڇيٽل۔ ڪٽل۔ بلڪل سُسَٽ۔ سٽل۔ ڊِلَو۔

و سائو۔ ڪاهيل۔ ٽوئي؟ آرسِي. سومتي. ڀورو
ٿيل۔ ختم ڪيل۔

— دیکھ پیچھے: کاوڑ گھٹ کرے۔ صبر کرے۔
برداشت کرے۔ سہے۔

● ڏيکڻ ۽ ڏيکڻ (ت): ذ. وڌائي - آڪڙ - غرور.

● ڏيکڻ ڪڙڻ: وڌائي ڪڙڻ - آڪڙ ڪڙڻ.

● ڏيکڻ ۽ ڏيکڻ (ت): ٻڌڻ - ٻڌڻ.

● ڏيکڻي ۽ ڏيکڻيون (ت): ٿ. ڏيکڻ - ڏيکڻي. راند جو هڪ قسم.

● ڏيکڻي ٿيڻ: ڏيکڻي ٿيڻ. مري وڃڻ.

● ڏيکڻ ۽ ڏيکڻ: ذ. [سن. دره. مر. ڏيکڻ]

(ڪنهن به شيء جو) ڪڻ - ميڙ - انبار - گند -

ٿيو - کوڙ - انبوھ - ڏيکڻ - کوڙ ڪيا -

سٿو - گدام. ڏڙو (اناج وغيره جو) - راهه -

ڪرو. ٿولو - جماعت. (ذ. صفت) گهڻو - بي انداز -

جام.

● ڏيکڻ جهڙو ۽ ڏيکڻ جهڙا: ذ. صفت. ٿلهو -

مٿارو (ماڻهو).

● ڏيکڻ ۽ ڏيکڻ: ذ. ماليء جو هڪ قسم -

ڏيکڻ.

● ڏيکڻو ۽ ڏيکڻا (ت): ذ. ڪڙتي جو هڪ

قسم - ڪڙيڻ وارو ڪڙتو - ڏيکڻو - ڏيکڻو.

● ڏيکڻو ۽ ڏيکڻا: ذ. ڏانڊي پڪيء جو

هڪ قسم.

● ڏيکڻ ۽ ڏيکڻ: ذ. چوٽائي مال جو هڪ قسم -

ٻيل - ڏانڊ - ڏانڊو. (ذ. صفت) واٽڙو - احمق.

(ذ) ٻيڙيء جو هڪ قسم (نهایت مضبوط ۽ بنا

سيڙھ ۽ شيعلي جي، ڪالاباغ ۽ منڇ ڪوٽ

طرف جبل واري ڪناري لاء نهايت

موزون).

● ڏيکڻي ۽ ڏيکڻي: ذ. صفت. ڏيکڻ وارو -

ڏيکڻ جو مالڪ - ڏيکڻ ڌاريندڙ - ڏيکڻ وهاڻيندڙ.

● ڏيکڻ وانگر وهڻ: سخت پورهيو ڪرڻ -

گهڻي محنت ڪرڻ - رات ڏينهن وهڻ - ڪم ۾ رڌو

وهڻ - گهڻي. ٻانهيء وانگر ڪم ڪرڻ.

● ڏيکڻي ۽ ڏيکڻيون: ٿ. گهڻيون - گهڻا -

گهڻو - ڏانڊي.

● ڏيکڻي وانگي وهڻ: رات ڏينهن ڪم ۾

رڌو رهڻ - گهڻي:

● ڏيکڻهار ۽ ڏيکڻهار: ذ. صفت. ڏيکڻدڙ -

اڪاڻيندڙ - چاڻيندڙ (عيب وغيره). جيئن:

"ڏيکڻهار ڏيکڻي ڀاند پناه جو"

(شاه).

● ڏيکڻ: مصدر. رڻيڻ (ڏيکڻي يا مينهن

وانگر) - ڪڙڪڻ - ڪجهڻ - ڪڙڪڻ.

● ڏيکڻ: مصدر. [سن. ڏيکڻ] ٻهجن -

مهڙن - رسڻ. اچڻ - تشریف آڻڻ - وارد ٿيڻ.

● ڏيکڻ: مصدر. ٻهجن - پڙڻ. وات سان

ڏيکڻ ڪري پڙڻ - ڏيکڻيون پڙڻ.

● ڏيکڻي ۽ ڏيکڻيون: ٿ. [سن. سڻڪ =

ڏيکڻ] ڏيکڻ جو مونث. ڪنهن ٿانڌو وغيره

جو ننڍو ڏيکڻ. گوڏي جو مٿيون هڏو. تلوار جي

مٿي جي چوٽيء تي لڳل گول ٿڪر. بنگال

جي هڪ ننڍي ٻٽيء جو هڪ قسم. گاه جو

هڪ قسم (اس).

● ڏيکڻي ۽ ڏيکڻيون (ت): ٿ. ڏيکڻ

ڪندڙ جانور - مينهن.

● ڏيکڻي ۽ ڏيکڻي: نه هجڻ: نه مينهن

نه ٻڌي هجڻ. ڪجهه به نه هجڻ. ڪوبه ڪم

يا ڪاري جهڙو ڪم نه هجڻ - واندو هجڻ.

● ڏيکڻي ۽ ڏيکڻيون: ٿ. [سن. سڻڪ =

ڏيکڻ] چٽپ - ايڪ - ليڻ جي حالت. سڄ

جي روشنائيء کي ڏيکڻ آيل وقت - سڄ لٽي

ڪمان سڄ اڀرندي تائين وقت - ٻنهي ڀرڪ -

منهن مڀر - صبح صادق - ٻهه ڦيٽي - پٺيڙڪو -

پيٺيڙڪو - صبح - وير - ڀريات - فجر - صبح آڻر.

(ٿ. صفت) بند ٿيل - لڪل - چيل.

● ڏيکڻي ۽ ڏيکڻيون: ٿ. صفت. ٻيٽ سان -

حمايت - گرڙيڻ - گرڙيڻي - گرڙيڻي -

گرڙيڻي - ڳوڙهاري - اميد واري - ٻين جيئن

سان. ڏيکڻي - ڏيکڻي (جانور).

● ڏيکڻي ۽ ڏيکڻيون: ٿ. ڏيکڻي ٿيڻ

واري حالت - ٻيٽ - گرڙي - گرڙي - ڏيکڻي -

اميد واري - گرڙيڻي.

● ڊيگي ۽ ڊيگيون: ٿ. ڪنهن به شيءِ جو ڪوڙ - سڀي - ڪوڙي. ٿهي - ڊيڙ - ڊيڙ.

● ڊيگيو ۽ ڊيگيا: ڏ. درياهي مچيءَ جو هڪ قسم (شڪل ۾ چٽي جهڙي بنا چٽرن جي، وات وڏو مڇن سان سنهڙا ڏنڊ ٻولھ سنهون رنگ ڪارائتو جهڙو، ڊيگهه اڌ فوت ڪن).

● ڊل ۽ ڊلون: ٿ. ڪنهن آبادي واري زمين جو محصول - ٽول - سينگ - رڪتب - آگاڙي. ڏاڻ - ٽڪس - آنڪي - ڏن - رائير - چوٽ - خراج. مساڙ - پاڙو - ڪيراڻو. جزيو - تاوان - ڏنڊ.

● ڊلائيٽو ۽ ڊلائيٽا: ڏ. صفت. ڊل وارو - ڊل جو - جنهن تي ڊل هجي. ڊل ڏيڻ جوڳو. پاڙي وارو - ڪرائيدار. ڏن پٽرو - خراجي.

● ڊلڪ ۽ ڊليڪون: ڏن پٽرو - خراجي. ڊلڪ ڏيڻ وارو - ڪاڪوس ڪري اچڻ - قضا حاجت ڪري اچڻ.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

● ڊلڪارو ۽ ڊليڪارون: ٿ. ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار. ڊلڪارو ٿور - رفتار.

ٻيٽ - ڏانوءَ - طريقو - وجهه - ويٽيرو - دستور -
 پير - ڍار - ريت - قيسر - پرڪر - ڊول - چلت -
 چال - ورتاءُ - وضع قطع - هلت - روش - رويو -
 لڇڻ - لئل - ڪير - عادت - افعال - چيهڙ - آڻڻ وڃڻ -
 ليشيٽ - برخواست - شهور - ادب اندازو - سيرت -
 سليقو - خصلت - حال - رستو - ورجس - ترتيب -
 قريئو - هنر - فن - ڪشسٽا - چترائي -
 حڪمت - مهارت - ڪاريگري - قابليت - استادي -
 رت - تجويز - اڪل - ترڪيب - حرفت - طبع زاد -
 جوڙ ٿوڙ - ايجاد - ڪل -
 ڊيگمائيٽو ۽ ڊيگمائيٽا: ذ. صفت وارو -
 ڪيرائڻو - طريقي وارو - چڱي نموني وارو - شانائتو -
 بلند اخلاق - سلجو - عزت ماب - ڊولائتو -
 ڊيگمائيٽ ۽ ڊيگمائيٽ (ل): ذ. صفت - بهادر -
 جوان - سورهي - پهلوان - شيردل -
 ڊيگمائيٽ ڪي ڊاهين: وڏن ماڻهن کي شڪست
 ڏيڻ -
 ڊيگمائيٽ ۽ ڊيگمائيٽ: ذ. ٻي - شيون - ٻي لنگ -
 ٻي ڏاڏا - جوڙو - جٽ - جوڙي - پٽ - سگهڙو
 (جاسورن جو) - گهوٽ ڪنوار - ونو وٺي -
 ڊم ٻيٽي - پٽو - بنند - ڪشو - ڪمر بند -
 ڊيگمائيٽ ۽ ڊيگمائيٽ: ذ. [سن. جهانجهي -
 مر. جهانڪو] وڻ جو - ڪنڊن وارو ٿارو - سنهون
 جهنگ - ڊيگمائيٽ - اڀرو جانور (جهڙو هڏن جو
 ٻيجرو) ڏهرو ڏوڙ. [سن. تشڪر. مر. ڊين]
 ماڪ. مينهن تي پيدا ٿيندڙ هڪ قسم جي پاڇي -
 ڊيگمائيٽ ٽي آڻو هارڻ: اڃائي محنت
 ڪرڻ -
 ڊيگمائيٽ ۽ ڊيگمائيٽ: ذ. ڪنڊن
 واري ٿاري. هڪي جو هڪ قسم. (ث. صفت) -
 ڪمزور -
 ڊيگمائيٽ ۽ ڊيگمائيٽ: ذ. [سن. ڏوڙ مڪ +
 ري] ماڪ - ڏند - غبار - ڪوهڙو -
 ڊيگمائيٽ ۽ ڊيگمائيٽ: ذ. ڊڙ ڪهي وارو
 ٻاهاءُ - ڊڙ ڪو داب - ڊڙ پات - تابش - ڊمڪي -
 ڊڙ ڪو.

ڊيگمائيٽ: مصدر. ڪير ڏيندڙ مال (ڊيگيءَ يا
 مينهنن) کي ڏهڻ وقت پوئين ٽنگن ۾ رسو
 پڏڻ - ونگ وڃڻ - ونگڻ -
 ڊيگمائيٽ ۽ ڊيگمائيٽ: ذ. مينهن يا ڊيگيءَ کي
 ڪير ڏهڻ وقت پوئين ٻن ٽنگن ۾ پڏل رسو -
 ونگ - ٽوڃڻ -
 ڊيگمائيٽ جي مهل: ث. ڏهائي جي مهل -
 سائجي - شام -
 ڊيگمائيٽ وڃڻ: ڪير ڏيندڙ چوٽائي مال کي
 ونگ وڃڻ - ڏهائي ڪرڻ -
 ڊيگمائيٽ: اسم خاص. تعلقي ٻدين ۾ هڪ
 ڊيه جو نالو -
 ڊيگمائيٽ ۽ ڊيگمائيٽ: ذ. ڊيگمائيٽ -
 ڊيگمائيٽ ڍارڻ: پناهه ڪرڻ - بچاءُ ڪرڻ -
 اجهو ڏاهڻ -
 ڊيگمائيٽ ۽ ڊيگمائيٽ: ذ. ڊيگمائيٽ -
 ڊيگمائيٽ چاڙهڻ: رن زال يا مري ويل ماڻهو
 جي گهر جي ڀاتين کي خوشيءَ جي موقعي (جهڙوڪ
 عيد وغيره تي) تي سيون رڌي ڏيڻ، ٻئي نمولي
 سنڀال لھڻ -
 ڊيگمائيٽ: مصدر. ڊو ڪرائڻ - ڊوائڻ -
 پٽ پرائڻ - رڄ ڪرائڻ - خواهش پوري
 ڪرائڻ -
 ڊيگمائيٽ ۽ ڊيگمائيٽ: ذ. ڊول - نمونو - طريقو -
 طرح - رستو - طرز - ڏانءُ. رواج - چالو - پرويز -
 وٽيرو - پر - شڪل - صورت - گهاٽ - روپ -
 ڊيگمائيٽ - اچار - ويس - باڻو - پٽ - ڊيگمائيٽ -
 دستور - هلت - ڍار - لڇڻ - افعال - عادت - لئل -
 ڪير - چيهڙ - عادت - شهور - قريئو - ترتيب -
 تجويز - اڪل - وات - هنر - فن - ڪاريگري
 ڪار - ستالي - آر - رمز - حڪمت - فiras -
 عقل - چترائي - ڏاهپ - سياڻپ - هوشيار - قابليت -
 ڊيگمائيٽ ۽ ڊيگمائيٽ: ذ. صفت - ڊولائتو -
 سٺين وصفن وارو - سهڻو - خوبصورت - باسیرت -
 يا اخلاق - خلبق - با ادب - اديب - صالح. (طرف)
 سهڻي نموني - سٺي ڊيگمائيٽ - سٺي طرز سان -

● ڊورون: مصدر. ان مان ڪين، ڪيچرو، مٽي وغيره صاف ڪرڻ - چنڊڻ - چائڻ - وائڻ. جدا ڪرڻ - ڌار ڪرڻ - الڳ ڪرڻ - علحدو ڪرڻ - وڌائڻ - وڇوڙڻ. هارڻ - ويڙهڻ. ڪيرائڻ - ڌڪو ڏيڻ.

● ڊورو: ڊورا: ڏ. هيٺاهين زمين (جتي پاڻي پهتو هجي) ڪڏ - جهڪائي - جهڪاڻ - هيٺاهين - ڊوري - ٽرائي - قدرتي ٽلاءُ - جهنيو. ننڍڙي ڍنڍ - چنڀ - وادري - ماڻهي. خال - اونهار - پور. پاڻيءَ جو هيٺائون ڪڏو - پاڻي جو چشمو - ڊهو - جهنگو. ڦڻ واه يا درياھ وغيره - ڦٽو. واه - ڪسي. (ث. ڊوري ۽ ڊوريون). سمنڊ. مڪان يا نهر جو نالو. (اسم خاص) تعلقي ڊگهيءَ ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● ڊورو جهڻ (ث): ڦٽل وھت ڪي آثارن لاءِ رسو وجهڻ يا رسو ڪائي ڪم آڻڻ. ● ڊوري ۽ ڊوريون: ث. [سن. ڌار] ڊورو جو مونث. هيٺاهين زمين (جتي پاڻي اچي ڪڏ ٿئي) - چن - ننڍو ٽلاءُ - ننڍڙي ڍنڍ - ٽرائي. ليڪو - ليڪ - پتو - پتي - گهاري (تلوار جي ڦر جي وچ ۾ خال والڪي گھٽ وغيره). (اسم خاص) تعلقي ميرپورخاص ۾ هڪ ديهه جو نالو.

- ڊوري چڙهڻ (ل): گھڻي ماسا چڙهڻ. گھڻو متارو ٿيڻ. - ڊوري هڻڻ: مڪهارو ٿيڻ - طاقتوارو ٿيڻ - ٿلهو ٿيڻ - متارو ٿيڻ - تازو توالو ٿيڻ - سپرو ٿيڻ - ڏٺو ٿيڻ (چوڀائي مال جو). ● ڊوريو ڊورا (ث): ڏ. ڪٽولو - ڪٽ - منڇو.

● ڊوڙ ڊوڙ (ل): ڏ. ڏٺو. جيئن ته: "پت جا ڊوڙ لڳا پيا آهن". ● ڊوس ڊوسون (ث): پت - ست - ڪٽ. - ڊوس مڇائين: گھڻو پتن - ستن ڪٽڻ. ● ڊوڪ ڊوڪ (ڪ): ڏ. وڙ - وڪڙ - ڏنگ. جبل جو وڙ - ٽن وغيره جو وڙ.

● ڊوڀ ڊوڀون (ڪ): ث. صفت. وڏي عمر واري - پوڙهي - پڏي.

● ڊوڀ ڊوڀ (ت): ڏ. خراب ڳالهه - گار. - ڊوڀ ڪڍڻ: گاريون ڏيڻ - خراب ڳالهائڻ. ● ڊوڀا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو. تعلقي ڪنڊياري ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● ڊوڀار ڊوڀارون (ث): ث. ڪپڙ جي وڻ جي پاڙ.

● ڊوڀارو: اسم خاص. تعلقي ڏيپلي ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● ڊوڀري ڊوڀريون: ث. پوٽي جو هڪ قسم.

● ڊوڀو (ت): ڏ. ڪيلا - بدناسي - خواري. - ڊوڀو ڪڍڻ لائين: بدناسي ڪرڻ - ڪيلا ڪرائڻ.

- ڊوڀو ڪرڻ: خواري ڪرڻ - بدناس ڪرڻ.

● ڊوڀو ڊوڀا: مانيءَ جو هڪ قسم - ٿلهي ماني (جوئر يا ٻاجهريءَ جي) - ڊولو - روڻو - ڊگڙ - ڊگڙي - روت. سرچ مصالح ٻيل ٿلهي ماني (گل قند).

"توڙي وڃي روم ته به ڊوڀي مٽي توم". - ڊوڀا ڏيڻ: تنائڻ - تنگ ڪرڻ. رٿائڻ.

● ڊوڀوري ڊوڀوريون: ث. گاهه جو هڪ قسم - هڪ پوٽيءَ جو نالو.

● ڊوڙ ڊوڙ: ڏ. [گ. ڊور. سن. ڏوريمه < ڊروه = ڊور] جانور - چوپايو. گھرو چوپايو مال (سڱن وارو) جهڙوڪ: ڊگيون، ڊگ، مينهنون، گايون، وچون، وها وغيره. مال - مویشي. ٻار ڊوڙيندڙ جانور - وھت. نهر - ڊورو. سمنڊ - درياھ. (صفت) بي سمجهه - اڻ ڄاڻ - اڻوڃهه - بي عقل - موڪو - پٽو - پگھلو - ڊو - مانڊو - چريان - ڪڪڙ.

- ڊوڙ ڊوڙ ڊوڙ ڊوڙ: ڏ. چوپايو مال - سڱن وارو مال - ڊوڙ ڊوڙ - وھت وانو - مال مویشي.

● ڊولٽري ۽ ڊولٽريون (ت): ٿ. ٻوڇا
هاڻ ۾ ڪم ايندڙ ٺڪر جو هڪ ٿانءُ (جنهن تي
ٿالڊا رکي ڪپهه وجهي ساڙجي).
● ڊولڪ ۽ ڊولڪيون: ٿ. [سن. ڊولڪا=
ڊولڪ. ف. دهلڪ. سن. ڊول] وڇائڻ جو
هڪ ساز-ٺنڊو دهل (جو اڪثر زالون سهرن
گاهڻ وقت وڇائين) - دهلڪي - دهلڙي -
هڪواز - ڊيٽڪ - ڊيٽڪوي - ڊولڪي.
- ڊرٽڪ وڇائڻ: دهلڙي يا دهل وڇائڻ.
- ڊولڪيون وڇائڻ: ڏمڪيو ڪم ٿئي نه
سگهڻ. سولو ڪم ڪرڻ.
- ڊولڪي ۽ ڊولڪيون: ٿ. ٺنڊو دهل -
دهلڙي - ڊولڪ - ڊيٽڪ - ڊيٽڪي - هڪواز.
● ڊولڪيون ۽ ڊولڪيسا: ڏ. صفت.
ڊولڪ وارو - ڊولڪ وڇائيندڙ - لنگهو - طبلائي -
دهلاري - ڊوڪڙي. مارواڙ ملڪ ۾ رائج رهي
برابر هڪ سڪو.
● ڊولن ۽ ڊولن: ڏ. صفت. ڊول - يارو -
محبوب - دلدار - منٺار - دلربا - معشوق - ڊولو -
ڊوليو - دوست - ڊرين - ڊيارو. گچيءَ ۾ پائڻ جي
گهٽ جو هڪ قسم - ڊولو - ڪارڪ. ٿانءُ جو
هڪ قسم.
● ڊوليو ۽ ڊوليا: ڏ. گهٽ جو هڪ قسم.
گچيءَ ۾ ٻڌل ۽ چانديءَ يا سون جي دٻليءَ ۾
ٻنڌ ٿيل تمويڏ - ڪارڪ. ڊيارو.
● ڊوليشي ۽ ڊوليشون (ڪ): ٿ. ٿ.
(ڪچ) ڪٽ - ڊولشي - منججي - چارپائي.
● ڊولو ۽ ڊولا: ڏ. ڊيارو - محبوب - دلبر -
جاني - دل گهريو - ڊول - دوست - ڊولن -
ڪالڏ - گهٽ (ت). (اسر خاص) ڊوليو - مومل جو
عاشق. ڀار - چوڪر - پٽ. هڪ راڳي جو
نالو. راڳ جو هڪ قسم.
● ڊولِي ۽ ڊوليشون: ٿ. سنڌ جي مڻهن
جو هڪ ٻڻ يا وڙ - هڏڪ جي مضبوط ۽ سهڻي
مڻهن.
● ڊوليا (ت): اسر خاص. هڪ ذات جو نالو.

● ڊوڪارن (ڪ): مصدر. هڻوڪارن - وڙهن
لاءِ سڏ ڪرڻ.
● ڊوڪاري (ت): اسر خاص. هڪ ڏهر -
جو نالو.
● ڊوڪائي (ت): اسر خاص. هڪ پيٽ جو
نالو.
● ڊوڪر ۽ ڊوڪرون (ت): ٿ. سڌا جو
خونچو - ڍاڪئون. مهرباني - بخشش (ت).
● ڊوڪري ۽ ڊوڪريون: ٿ. ماليءَ جو
هڪ قسم - ڀلو يا مچيءَ اندر وجهي پچايل ماني
يا ڊويو - چهري روئي مؤڻ پيل سولو (ت) -
آهاريل ٿلهي ڪوڪي يا ماني (ت). (ٿ. صفت)
رلندڙ - چوڙ - آواره - ٺوسڻي - لالچن - بي ماني (ت).
● ڊول: اسر خاص. هڪ ذات جو نالو.
● ڊول ۽ ڊول: ڏ. صفت. [سن. ڊو +
"ل" = پچاڙي] مين - لڏن - پٽن - لائن -
ساجن - پيرين - محبوب - ڊولن - دلبر - دوست -
ڀارو - مڙير - سڄڻ - ڊولو - ڊوليو - دوست -
دلدار - منٺار - معشوق - دل گهريو - ساهه سڀاڻو.
مڙس - پتار. (ڏ. صفت) دادلو - لاڏلو - چڻلو -
ڪوڏ ٺنو - انڪيلي. مٿوڪو - موچارو - سٺو -
سهڻو - ٺاهوڪو - عاليشان - مٺن ملوڪ. خدا تعاليٰ.
[سن. ڊول = دهل] وڃت جي هڪ ساز جو
نالو - دهل - ڊولڪ.
- ڊول ڊلا ٿيڻ: هٿ ڇڏائڻ.
- ڊولي ۽ ڊولي (ت): ڏ. صفت. دهل
وڇائيندڙ ڊول وارو - دهلاري.
- ڊوليسو ۽ ڊوليسا: ڏ. ڊول - ڊولن -
ڊولو - سڄڻ - دوست - ڀيارو - محبوب. رب تعاليٰ.
جيئن:
"ڊوليا ڍڪن ٿي، ڏيئي ٻانڊ پناهه جو"
(شاهه).
● ڊول ۽ ڊول (ڪ): ڏ. حقي يا چيلر جي
ٽوپيءَ جو ڍڪ - مخروطي لوهي ٽوپ - ڊول.
● ڊولر ۽ ڊولر (ت): ڏ. هڪيءَ جو هڪ
قسم.

● ڊونڪو ۽ ڊونڪا: ڊ. ٿوري ننڊ-ننڊ جو جهوٽو-گهيرت-جهوٽو-جهڻڪو-نينڊڙي-سوڀو-سوڀڙو-اڪ ٻوٽ-پنڊڪي. (ٺ).
ڊونڪي ۽ ڊونڪيون.

● ڊونڪو آچن: ٿوري ننڊ اچڻ-اڪ لڳڻ.
● ڊونڪو ڪرڻ: ٿوري ننڊ ڪرڻ-اڪ ٻورڻ.

● ڊونڪ: اسم خاص. تعلقي شڪارپور ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ڊونڪ ۽ ڊونڪ: ڊ. [گ. ڊونڪ. سن. ڊنپ. ڊنپ=ڊيڪا ڪرڻ] ميڪر-ڦند-ٻاڪند-فريب-نڳي-ڊولاب-دغا-ٽرڪٽ-چل-ڪپٽ-ڪوٽ-گهات-مينهن-گيڪ-ٽيٽال-بھانو-عذر-تال-تار-چند-تجويز-اڪل بازي-حرف-ٻرھنج-چالاڪي. ڪپل-ھنر.

● ڊونڪ رچائين: مڪر ڪرڻ-بھانو ڪرڻ-ڪوڙ ڪرڻ.

● ڊونڪي ۽ ڊونڪي: ڊ. صفت. ڊونڪ ڪندڙ-مڪريلو-چنڊائتو-فندي-چنڊ باز-ٺڳ-حرفتي-چالاڪ-ٽيٽالو.

● ڊونڪڙ ۽ ڊونڪڙ (ڪ): ڊ. [سن. ڊومڪ. ”دي“ ٻڌڙي] ماڪ جو ڪڪڙ-ڪوھڙو-ڊنڪري.

● ڊونڪري ۽ ڊونڪريون: ٺ. ساڪ-مات-ٿيڙ-غبار-ڌنڌ.

● ڊونڪرو ۽ ڊونڪيرا: ڊ. ٻنيءَ جو ھڏو يا ڪٽڻو-ڪرنڪھو. ٻني. مڇيءَ جو هڪ قسم (سينڪاري مڇيءَ جهڙي ۽ اڇي رنگ سان هڪ مڇي).

● ڊونڪيري ۽ ڊونڪيريون: ٺ. بدن جو هڪ عضو-نھائين.

● ڊونڪل ۽ ڊونڪل: ڊ. ٽنولي-چڪر-ٺوڪ-ڪل-چمڙ. نقل-ويھارا. طعنو-مھڻو-گيلا-اڃايو گفٽو-خراب ڳالھاءُ.

● ڊومٽا ۽ ڊومٽون: [ٻرا. ڊمر. سن. ڀرمر] ناڪامياب ڳولا-اڃايا ڌڪا-ٿاٻا-رولڙو ٽولڙو-ڊومٽا. ڇاڇ-ڪجهه حاصل ڪرڻ لاءِ خالي رولڙو-ٽاڙ-جستجو-ٺوس-ڳولها.

● ڊومٽان ھٿن (ت): ڇاڇ ڪرڻ-ڳولا ڪرڻ-بيڪار رلڻ-ناسون ھٿن-ٽاڙ ڪرڻ-ڪوشش ڪرڻ.

● ڊومٽون ڪٽائين: اڃايو رلڻ-ٿاٻا ڪائڻ-خواه مخواه ڌڪا ڪائڻ-اڃايو رولڙو ڪرڻ-ڊومٽائين-ڪنھن شيءِ جي ناڪام ڳولا ڪرڻ-ڪنھن شيءِ جي ڳولا ۾ ناڪامياب ٿيڻ-ٻائون ڪائڻ-اڃايو دربدر ٿيڻ.

● ڊومٽن ۽ ڊومٽن (ڪ-ت): ڊ. ٿانءُ جو هڪ قسم.

● ڊومٽين (ت): مصدر. ڳولڻ-ڪوشش ڪرڻ-ڊومٽين ڊومٽين: ظرف. ورلي-ڪٽي ڪٽي.

● ڊومٽي ۽ ڊومٽي: ڊ. ڪنھن مري ويل جانور جو ڪجهه عرصي کان پيل مڙھ (جو ڌپ ڪري وڃي)-مردار جانور جو مڙھو-ڪنو گوشت-لوٽ. ڪرڻي-ڪنڊڪي-ڪن ڪڇرو-گند.

● ڊومٽين ۽ ڊومٽين (ت): ڊ. ٻوٽيءَ جو هڪ قسم. ٻوٽو جو ڊنڀھون.

● ڊومٽين: مصدر. [سن. ڊومٽين ڊومٽين] تلاش ڪرڻ-ڳولڻ-نيھارڻ-ڳولا ڪرڻ-ٻڃا ڪرڻ-ڏورن-جستجو ڪرڻ-ٽولھڻ-ڇاڇڻ-ڪوڇ لڳائڻ-ڏسڻ.

● ڊومٽي ۽ ڊومٽيون: ٺ. ڳولا-ٽولها-تفتيش-ووڙ-ڪوڇ-تلاش.

● ڊومٽيو ۽ ڊومٽيات: ڊ. صفت. نيورٽيل-ڪٽو-ٽوڻڊو-ڊومٽيو.

● ڊون ڊون: ٺ. (آواز) آواز. دھل جي وچت جو هڪ قسم. گوڙ-گھمسان-پنڃي-جھڪي.

پهچائڻ - رسائڻ - لڏڻ (سامان وغيره) - ويجهو ڪرڻ - کڻي وڃڻ. جيئن ته:

”سُٿڙ سي ڏوئي جي تڙ توائي مڪڙا“
(شاھ).

(ڪورين جو هڪ اصطلاح) ڪم کي ختم ڪرڻ.

- ڏوٽ ۽ ڏوٽون: ٺ. ڪڙائي - ڪٽ - ڏيُونڱي - مُنڌي. ڏوٽ جي مڙوري - ڪڙائي - ڏيُونڱي - حمال.

- ڏوٽو ۽ ڏوٽيا: ڏ. ڏوٽيندڙ - ڪڙندڙ - حمال.

ڏوٽي ۽ ڏوٽيون: ٺ. سامان، ڪچري، وغيره جي گڏ ڪري رکڻ جو هنڌ - اروڙي - ڏيُونڱي.

- ڏوٽي ڪرڻ: آن يا پاڻ وغيره هڪ هنڌان کڻي ٻئي هنڌ ڦيرو ڪرڻ. گڏ ڪرڻ - ڏيُونڱي ڪرڻ.

ڏوٽو ۽ ڏوٽيا: ڏ. شاديءَ يا طهر جي خوشيءَ جي موقعي تي راج جي ڪاسين جهڙوڪ لوهارن، ڪپارن، طرفان مبارڪ يا انعام لاءِ ٺاهيل سندن تحفو - سوکڙيءَ طور ڏنل ميوو يا مٺائي وغيره. سوغات - سوکڙي - ڏالي - ٻيٽا - ڏرانو - عطيو - بخشش - ڏوٽو.

- ڏيُونڱي: اسم خاص. تعلقي گونيءَ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

ڏيُونڱي: اسم خاص. تعلقي بدين ۾ هڪ ديھ جو نالو.

- ڏيُونڱي: اسم خاص. تعلقي ساماريءَ تعلقي گوني ۽ تعلقي ميرپور بٺوري ۾ هڪ ديھ جو نالو.

ڏيُونڱي ۽ ڏيُونڱون (ت): ٺ. ڪرنگهي جي ٻهڙيءَ واري هڏي - هنگن هڏي (ت).

- ڏيُونڱي هڏن: -يري اڇڻ - رڙهي اڇڻ.

ڏيُونڱي: مصدر. [سن. ڏم = ڏوٽون] هڪ هنڌان ڪڙائي ٻئي هنڌ رکائڻ - گهمرا ڪري ڪڙائڻ - ڏيُونڱائڻ - ڪڙائڻ - ٻهڙائڻ.

ڏيُونڱلُ اُڇلَڻُ: واهيات جملا استعمال ڪرڻ - ڪنهن جي اٽڪل سان ڀاسخاطري ڪرڻ - طعنو هڻڻ - مهڻو ڏيڻ. ٻرائي ڳالهه ۾ ٿي ٻوڏ.

- ڏيُونڱلُ ڍارڻ: طعن زني ڪرڻ - ٽٽولي ڪرڻ (ڪنهن سان) - مسخري ڪرڻ - ڪيل ڪرڻ - چرچا يا چٿروڻ ڪرڻ. ويڪون ڪيڏن ڪسرون ڪيڏن - ظلم ڪرڻ.

ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ: ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ.

ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ: ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ.

ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ: ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ.

ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ: ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ.

ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ: ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ.

ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ: ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ.

ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ: ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ.

ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ: ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ.

ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ: ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ.

ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ: ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ.

ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ: ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ.

ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ: ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ.

ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ: ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ.

ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ: ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ.

ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ: ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ.

ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ: ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ.

ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ: ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ.

ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ: ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ.

ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ: ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ.

ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ: ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ - ڏيُونڱلُ ڦٽا ڪرڻ.

● ڊيٽيرو ۽ ڊيٽيرو: ذ. هندن جي ٻچايل ٿلھي مانيءَ جو قسم - ڊوڊو - ڊوڊرو - روت .

● ڊيٽيري ۽ ڊيٽيريون (ت): ت. لنڊي ڪاٺيءَ جو ٽڪر (ڪنھن ٽنگ ۾ اٽڪايل) .

● ڊيٽيڪ ۽ ڊيٽيڪون: ت. [سن. ڊيٽم] ساز جو هڪ قسم - دھلڪي - دھلڙي - ٻڪواز. دھل تي هٿ مٿن يا دھل وچائڻ وقت نڪرندڙ آواز.

● ڊيٽيڪري ۽ ڊيٽيڪريون: ت. دھلڙي - پنڪواز - دھلڪي .

● ڊيٽيڪي ۽ ڊيٽيڪيون: ت. ڊيٽيڪ - دھلڙي - ڊولڪ - ٻڪواز .

● ڊيٽيڪي وچائڻ: دھلڙي وچائڻ .

● ڊيٽيسو ۽ ڊيٽيسا: ذ. سارين ڌڙن جي جنڊ جو ڪٽر سان ٺھيل هيٺيون ٻڙ - ڌڙي .

● ڊيٽو (ل-ت). واريءَ جونديو ڌڙو - ڊيٽري - ڊيٽ .

● ڊيٽيڪ ۽ ڊيٽيڪر: ذ. ٻھاري سھاري - مڇر - سڇر - صفا ٿي . مھاڙو . لڪڙو .

● ڊيٽي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو .

● ڊيٽي ۽ ڊيٽي: [هند. ڊيٽه] گھٽ ذات وارو - چمڙي جو ڪم ڪندڙ - مردار مال ڪاٽيندڙ .

● ڊيٽيڙو ۽ ڊيٽيڙو: ذ. ڊيٽي .

● ڊيٽيڙو ۽ ڊيٽيڙو: ذ. گندو پاڙو - خراب جاء - گندي جاء - غليظ هند - ڪين - ڪچرو .

● ڊيٽيڙو ۽ ڊيٽيڙو: گندو پاڙو هئڻ - غليظ هئڻ .

● ڊيٽائو: اسم خاص. تعلقي سيراھ (خيرپور ضلعي) ۾ هڪ ديھ جو نالو .

● ڊيٽي ۽ ڊيٽيون: ت. هڙلي يا ٽار جو هڪ عضوو - سرائي جي ٻچاڙيءَ وارو حصو. هڪ لوهارڪو اوزار - ٻٽلي .

● ڊيٽر ۽ ڊيٽر: ذ. [سن. ڌڙن] ڪند ڪچري وغيره جو ٿھو - ڌڙو - ڊيٽ - انبار - ڊگي - ڪوڙي - ڪوڙو - ڪوڙو - البوھ - ميڙ (صفت) ججهو - گھڻو - ڳٽل - سڙس - سوايو - جال - ٻھون - هٿام - هڃور - مجموعو .

● ڊيٽائيٽي ۽ ڊيٽائيٽيون: ت. ڪنھن شيءَ جي ڪٽائڻ يا ڍوئڻ جي مزوري - سامان وغيره ڪٽڻ يا ڪٽائڻ جو عبوضو - ڊيٽائيٽي - ڪٽائيٽي .

● ڊيٽائيٽي ۽ ڊيٽائيٽيون: ت. ڊيٽائيٽي - ڪٽائيٽي - مزوري .

● ڊيٽي ۽ ڊيٽي: ذ. ڊيٽو - ڊيٽو - رڇ - تيرھت - قرار - خوشي .

● ڊيٽي جھلڻ: ٻيٽ ۾ ماھڻ - سمائڻ. برداشت ڪرڻ - منو جھلڻ .

● ڊيٽي ڪرڻ: قرار ڪرڻ - بس ڪرڻ (کاڌي کان) .

● ڊيٽيڻ: مصدر. ڪاٺي ۽ ٻيڙي - ڏيٽيڻ - ڏيٽيڻ - ڏيٽيڻ - رڇ - ٿيڻ - ٿيڻ. راضي ٿيڻ - خوش ٿيڻ - ٻرڻ - ٻڙيڻ - ڊيٽي .

● ڊيٽي ڏيٽي ڇڏڻ: تنگ ڪرڻ .

● ڊيٽي: مصدر. ڊيٽو ڪرائڻ - ٻيٽ پرائڻ - ڏيٽي - ڏيٽي .

● ڊيٽي چڏڻ: خوش ڪرڻ - مالا مال ڪرڻ .

● ملڪيت بخشڻ. ڊيٽو ڪرائڻ (طنز طور) ڪجهه به ملڻ .

● ڊيٽو ۽ ڊيٽا: ذ. جھڙو - آڪر .

● ڊيٽي جي اوڪڙو: آڪر يا جھڙو واري ڏينھن اپرندي کان لڳندڙ هوا .

● ڊيٽون ۽ ڊيٽون: ت. اٽڪل - تجويز - ڊيٽي . جيئن ته:

● ”نڪو ڊيٽون ڊيٽي جو مون ڏڪن کان ڏانئي“ (ڄام خان) .

● ڊيٽونڪو ۽ ڊيٽونڪا: ذ. ٿوري ٽنڊ - ٻيٽڪي - جھوٽو .

● ڊيٽونڪ ۽ ڊيٽونڪ (ڪ): ذ. مڪرم - بهانو - ڪوڙ - ٺٽائڻ يا ناڪار واري حالت .

● ڊيٽونڪ ڪرڻ: نات ڪرڻ - نخرو ڪرڻ - ٺٽائڻ - گھم ڪرڻ .

● ڊيٽي: ٻوٽي جو هڪ قسم (جنھن جو ٻج ايٽر جي ٻج کان ٿورو وڏو ڇيلھ جي سور لاءِ مفيد ٿئي) .

- دیر تیس: دیر گت تیں - کن شین جو میٹر
تیں. کیری ہوں - دہن - مرن.

- پیر کرڻ: ڊيگ ڪرڻ - جمع ڪرڻ.
مارڻ - ڊاهڻ. مڻيءَ جو ڊيگ ڪرڻ.

- دیر پرو دیر: صفت. گندن مٹان گند۔ دیر یون
جا دیر: دیر گن جا دیر گن۔ حد کان ودیک۔
تمام گھٹا۔ بھی انداز۔ کوڑا۔ ہشام۔

— ڊهرِي؟ ڊهرِيُون؟ ٺ. ڊرڳ-ڊرڳي-
سٽي-ڪوڙِي.

- دِ پَرِي 'تِيں': دِ کُت تِيں. کِیرِ یِ ہون۔
 دِ ہن۔ دِ ہِی ہون۔ ضعیف تِيں۔ بیہوش تِيں۔
 غرض تِيں۔ تیرین پَر کُرن۔ سجدہ و کُرن۔

● یدیر کی " ۴ یدیر کیون: ث. ون پکل
انب۔ شاخ۔

● ڀيرو ۽ ڀيرا: ذ. ڏاڳن جو ڦورو - ڏاڳن جو ويڙهو - ڏاڳي يا ڏور جو ويڙهيل گولو. اُن وٽن لاءِ ڪم ايندڙ ڪاٺين جا ٻه ٽڪر (وچ ٻڌل).

● دیکھو دیکھو: ذرہ-ونگہ-ڈنگہ-
جھک-مولو-قیدو-وکتڑ-ونگورو-
چیمپ۔

● دِيگَ ۽ دِيگَ: ذ. واهيات گفتگو۔ کاوڑ ۽ ناگوارى پیدا ڪندڙ لفظ۔ ڪواز۔ ڪوات۔ ٻڪ۔ پڇي۔ ر. پ۔ پڙ پڙ۔ جهڪ۔ گهڙڻ۔ ٿٻٻ۔ ڏوٺڪل۔ وڏي پٽاڪ۔ بي عقيۃ جو ڳالهائڻ۔ ميهڻو۔ طعنو۔ ڏوراهو۔ اولائيو (ڪ). وڏو ڍمڪ۔ وڏي سرڪي۔ پٽڪهه (ڪ).

- ڊيڪ چڏڻ: ڊوڪل هڻڻ - وائڻ واهڻ -
 طعنا هڻڻ - بي تڪي ڳالهه ڪرڻ - ڪٽو ڦيٽ
 ڏيڻ - بي موقعي گفتگو ڪرڻ - اياڻپ جي ڳالهه
 ڪرڻ - آڃاڻو ٻڪڻ. شيخني ڏيکارڻ.

- ڊيگه ڏيڻ؛ واهيات ڳالهائڻ - بڪ بڪ
ڪرڻ - اجائي بيخي هئڻ - رڀ ڪرڻ - بڪواز
ڪرڻ - بي سوچي سمجهي ڳالهائڻ - ٻرائي ڳالهه ۾
دخل ڏيڻ. ڪنهن جي خلاف پري مجلس ۾ بهتان
مڙهڻ - غلطي دليل ڏيڻ. مڙها ڏيڻ - اولاد ڏيڻ.

● دیکھیں، دیکھیں! یہ کتنی ہی دلچسپ بات ہے۔
دیکھیں، دیکھیں! (ت): یہ کہ ڈینڈر جانور -
دیکھیں، دیکھیں! (مینہن یا گھون وغیرہ)۔ آسو وارث -
مست مانت.

۱۔ دیکھو، یہ سیکھی: ت۔ کچھ: ل۔
ہٹن واری حالت۔ سچ۔ سچائی۔ سکھائی۔

● دِيكُو ۽ دِيكا: ذ. [هند: دِيك = ويجهو
وچڻ] (جماع وقت) دَنل لوڌو- دَنبَڪُ- لُڪو.
لُڪر- اَڪلُ- تِيڏو- تُونو.

- دیکھو ہنٹن: فُرج م آلت وجہی ہک
پیرو زور سان ہنٹن.

● ڊيڪي ۽ ڊيڪيون: ٿ. ڪٽڻ جي
چرخی یا ائٽ جي ڪاٺ جي گهوڙي- چرخی جو
ڪاٺوڙو- چرخی جي تري جو تختو.

● ڊيپل ۽ ڊيپٽون (ٿ): ٿ. ٻڪيءَ جو ھڪ قسم۔ مور جي مادي۔ ڊيپل،

● دِرِيل ۽ دِرِيلُون: ٿ. ڪهسڙ - سيڙپ -
دِير - سيل ول - چيرڪ - اوير - دِر - دِلاني -
اوسڻو - غفلت.

- دِلَ کَرَنُ: سیڑپ کرن - دیر کرن -
چرک کرن - اوپر کرن - دِلَ کرن -
دلانی

دیر یولو ۽ دیر یلا (ت): ذ. صفت. دیرلو- دیرو-
آهستو- ٲیمو. دیرر کندیڙ- چیرک کندیڙ-
سست- غافل.

● ڀيلا ڀيلا: نندا. امر. ڀار. هيٺ ڪٽر. -
هيٺ ڇڏ. آهستي آهستي ڦٽو ڪر. شاديءَ وغيره
پا ڪنهن خوشيءَ جهڙي موقعي تي ڪهور ملڻ
وقت مڱهار جي صدا. ڏيلا ڏيلا.

● ديلڪٽور (ڪ): ذ. ٻوٽي جو هڪ قسم.
(بنا پنن، فقط ڪنڊن ۽ اڇن گلن سان).

● دیکھو: مصدر۔ [من۔ سکتل۔ مہ۔ نمیلنا۔ من۔
تک۔ = ہتن] چڈاں۔ ڈک۔ ڈکاراں۔ ٹیلہاں۔
دل تان لاہو۔ وسارن، جیٹن۔ ڈ:

”دولیا دیل مر مٹون“

(شاه).

- ڊينگ ڊر ڊيٽا: جملو. وڏا جهاز آيا - غوراب آيا (شاه).

- ڊينگ وڙن: وڏن هڪن جون دانهون ڪرڻ. وڏيون وڙيون ڪرڻ. پٿر يا سڙهي جاءِ ۾ گذارڻ - تڪليفون ڪائڻ - سختيون سهڻ. سڄ هڃڻ - پياپان هڃڻ (ت).

- ڊينگ مٿر (ت): ذ. صفت. ڊگهو ۽ ٿلهو - گول مول - بي ڊولو - ان گهڙيل.

• ڊينگل ڊينگل: ڊينگل (ڪ): ذ. ٻڌاڪ - شوغان. دوتان - هوگان. ڊيگ (ل).

• ڊينگر ڊينگر: ذ. [ه. ڊينگر = ڪنڊن واري وڻ جو ٿار] (پڻ ڊينگر ڪنڊي وغيره جو) جهو - ڊنگر. (صفت) ڪمزور - ڏهرو - ضعيف - اڀرو.

• ڊينگر ڊينگر (ت): ذ. صفت. تمام ردي - اجايو - سادو.

• ڊينگس ڊينگس: ذ. ٻيڙيءَ جو هڪ قسم. ڊينگ ڊينگ: ڊينگلا: ذ. ڪڇ مٿڪ جو سڪو - ٻن ٻنن جي قيمت وارو سڪو - ٽڪو - ٽڪڪ. گهاٽ - چوڻڪي. عهدو - نوڪري - جڳهه. ڊينگڪ.

• ڊينگيلي ڊينگيلي: ڊينگيليون (ڪ): ٺ. نار جو هڪ عضوو - چڪري کي جهلڻ لاءِ ڪاڇن ۾ ٻيل ڪائيءَ جو ٿڪرو.

• ڊينگو ڊينگو: ذ. هڙلي يا نار جو ٿڙ وارو چڪرو - پالڊي. اٺ جو چڪرو. اٺ - چرخو (ت).

- ڊينگو ڊيري: ٿيڻ: ڀرپاد ٿيڻ - ناس ٿيڻ - تباهه ٿيڻ - ويران ٿيڻ - چٽ ٿيڻ - بس ٿي وڃڻ - ڪٽي وڃڻ - ڏکڻ ۾ اچي وڃڻ - خانو خراب ٿيڻ - رقم ٿي گل ٿيڻ.

- ڊينگو ڊيري ڪرڻ: خراب ڪرڻ - ڊينگو ڊاهڻ.

• ڊينگهر ڊينگهر: ذ. ڪنڊائين وڻ جو ٿار - ڊنگر. اڀرو - ضعيف - ڏهرو. (ت. ڊينگهري ڊينگهر يون).

رڻ - رڻ - پڻ - پڻ - پڻ - پڻ - پڻ - ڌڪا ڪاڻ - ڏاڍا ڪاڻ - آواره گردي ڪرڻ - غفلت ڪرڻ - ويسر ڪرڻ - گهيلائي ڪرڻ.

- ڊيليو ڊيليو (ت): ذ. صفت. واندو - پتڪندڙ - رول - ٿڪندڙ.

• ڊيلي ڊيلي (ت): ذ. صفت. غريب مسڪين - ڪنگال - مڪنو - ٺلهو.

- ڊيلي ڊيلي: غريب ٿيڻ - ڪنگال ٿيڻ.

• ڊينين ڊينين: ظرف. گاهي گاهي - بعضي بعضي - ڪڏهن ڪڏهن - اتفاق سان - ڪنهن ڪڙائي - وري - قضائي - سس مڪي - موادي. آهستي آهستي - ڌيري ڌيري. ٿوري ٿوري. ٿڌيل پڪڙيل - هتي هتي - هيڏانهن هوڏانهن.

• ڊينبو ڊينبو (ت): ذ. ناڙيءَ ۾ پنيءَ ڪرڻ جي حالت. زمين اوڙ جو ٿورو ڀاڱو - بغير ڀڄ جي رهائڻ واري حالت.

• ڊينپ ڊينپون (ت): ٺ. پٿر - پٿر - ڪڙهو.

• ڊينڊو ڊينڊو (ت): ذ. صفت. قد جو لنڊو - بندرو - چوڻو - پٽڪو.

• ڊينگ ڊينگ (ت): ذ. پڪيءَ جو هڪ قسم.

• ڊينگ ڊينگ: ذ. صفت. [سن. ڊراڊنگ. ڊرڊ = مضبوط ٿيڻ + انگ = عضوو ڊرگهه = هڪو] وڏو - قدآور - ڀرپٽ - ڊگهو. مٿاهون - اوچو. (ذ) ڪوبه وڏو جيسر - ڪابه تمام وڏي شئي. ڊيو جهڙو مڙس - راکاس - ڊيو - ٿيسينگ. وڏو يا سکر ماڻهو - معتبر ماڻهو - امير - شاهوڪار. پڪيءَ جو هڪ قسم - وڏو پڪي - گڏهه پڪي. وڏو جهاز - جهاز جو هڪ چڪرو جنهن تي رسا ويڙهجن. وڏائي - هٿ - آڏ - ٿير - ٻڌاڪ - ڊونگل. ڪوڙ بندوڙ. ڦورو.

”جتي ڊينگ ڊرن، تي تاري تنهنجي“
- ڊينگ ڊرن: وڏا وڏا (ماڻهو) مارڻ جيئن:
”هن ڪاڪ ڪڪوريا، ڪيترا
هت ڪيئي ڊينگ ڊڙيا.“
(بيدل).

● ڏيو ۽ ڏيا: ذ. صفت. ڏاڻو-ڏاڻل ٿيو-
ڏٺو ڏٺو نه جيئن ته:
”ڪو نه ڏٺو ڏٺو ڏٺو جيئن ڏٺو“
جڏهن ڏٺو ڏٺو ڏٺو ڏٺو (شاهه).
● ڏيئي ۽ ڏيئيون: ٺ. گڏجن جو واعدو-
ملڻ جو انجام-ڏيئي.
● ڏيئيائڻا (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو
نالو.

● ڏينڪهر ٿي وڃڻ: ڏٺو ٿي وڃڻ-
ڪمزور يا ضعيف ٿي وڃڻ-لاچار ٿي وڃڻ-
هٿو ٿي وڃڻ.
● ڏينڪهر جي ڌار رهڻ: ڏينڪهرن جي
آسري تي رهڻ. غريبانهي نموني رهڻ.
● ڏينڪهرن تي آڻو هٽائڻ: ان لائق سان
لائق ڪرڻ. اجاڻا ڪم ڪرڻ-بي فائدا ڪم ڪرڻ.
● ڏينڪهو ۽ ڏينڪهه (ت): ذ. نار-هٽلو-
چرخو-اٺ.

ذ

● ذات به ڏاڍو وات به ڏاڍو هئڻ: وڏي
خاندان جو ۽ چالاڪ هئڻ.
● ذات تي ذات نه هئڻ: خدا تعاليٰ جي
مهرباني ڪنهن خاص ذات يا ڪٽنب تي مدار
نه ٿي رکي.
● ذات پائي ۽ ذات پائي: ذ. صفت. ساڳيءَ
ذات وارو-هڪ فرقي وارو-همذات-هر قوم.
شريڪ.
● ذات پات: ٺ. سلسلہ خاندان-حسب نسب-
پيڙهي-ڪٽنب. قوم.
● ذات پتائين: قوم جي ڪيلا ڪرائڻ. قوم
کي بدنام ڪرڻ يا ٽڪو لائڻ.
● ذات پات جا پتڙ ڏي: ذ. ذات جي روڪ
پابندي. ڪنهن خاندان جون ريتون رسمن وغيره.
هلي چلي-رسم و رواج.
● ذات پات نه پڇڻ: ڪٽنب يا خاندان جو
فوق له رکڻ.
● ذات ڏاڍو هئڻ: ڪنهن اوچي خاندان جو
فرد هئڻ-وڏي ڪٽنب وارو هئڻ.

ذ: ٺ. (ع) سنڌي الف ب جو چوويهون
عربي الف ب جو ٽائون ۽ فارسيءَ جو اڪر.
ابجد موجب عدد (۷۰۰).
● ذابج ۽ ذابج: ذ. صفت (ع) ذبح ڪندڙ-
ڪهنڊڙ-ڪاٺي.
● ذات ڏاڻو ۽ ذاتيون: ٺ. صاحب-
مالڪ-ڌڻي. جيئن: ”ذات الجنت“ ذات الريحه
وغيره. شيء جي حقيقت-ماهيت-اصليت-بنياد-
پيڙهه. سرشت-خلقت-طبيعت-بناوت. جوهر-
تنت-مايو-مول-مادو-خمير-عرق-مغز-
عطر. فطرت-قدرت. جسم-وجود-دهي-بدن-
سرير. جيئن: ”هن جي ذات مان اميد نه لاهي.“
قسم-لمولو-پالت-وجھه-جڻس. جيئن:
”سڀ ننگ هڪڙي ذات جا آهن.“ [ع. ذات:
سن. جات] فرقو-ڪوفو-پتڻ-پڪڻ-مت-
جاتي-قوم-خاندان-گهراڻو-قبيلو-هاڙو-وڻهي-
پتڻ-ٺڪ-ڪڙم-نپات. آڪھ-پهائي-پوڄ.
جوئر جو هڪ قسم (ان تمام مٺو).

● ذاتِ الجبروتُ: ذ. ائون آسمان. عرش ڪرسي.
● ذاتِ الجَنبُ: ذ. (ع) بيماريءَ جو هڪ قسم - قسَمُون جي ٻردي جي سوچ - قسَمِي - سرسام.
● ذاتِ التَّوْبَةِ: ذ. (ع) بيماريءَ جو هڪ قسم - قسَمُون جي سوچ - ذاتِ الجَنبُ.
● ذاتِ الصُّدُورِ: ذ. (ع) هڪ بيماريءَ جو قسم - چاٽيءَ جو سُور. قسَمُون جي ٻردي جي سوچ - قسَمِي - ذاتِ الجَنبُ.
● ذاتِ ذَاتِلَ: ذ. (ع) ذاتِ الجَنبُ = پاسي جو سور) پاسي جو سور - ذاتِ الجَنبُ.
● ذَاكِرٌ ۽ ذَاكِرَةٌ: ذ. صفت. [ع. ذڪر = احوال ڪيو] ذڪر ڪندڙ - ياد ڪندڙ - خدا جي عبادت ڪندڙ - عابد.
● ذَالٌ ۽ ذَالَةٌ: ذ. ڪڪڙ جو موڙ - چوٽي - تاج.
● ذَائِقٌ ۽ ذَائِقَةٌ: ذ. [ع. ذائِقه = سواد] چڪڻ جي حظ - سواد - مزو - لذت - ساء - لاءِ لطف - سقاء - رس - رستا - پت - چڪي - چشڪو - چش - چشي - چسڪو - چاٽي. شوق.
● ذَائِقٌ وَ ذَائِقَةٌ: مزو وٺڻ. سواد حاصل ڪرڻ.
● ذَائِقِيْدَارٌ ۽ ذَائِقِيْدَارَةٌ: ذ. صفت. سواد وارو - سواڊي - مزيدار - لذت.
● ذَبْحٌ: ذ. (ع) ڪنڌ ڪپڻ جي حالت - قتل - ڪوس - گهاٽ. شرعي طرح ڪهڻ جي حالت - حلال - تڪبير. قربان - پلادن - صدقو - مينڌ - ڳالهه - خوڙيزي - خون.
● ذَبْحٌ ڪَرَنَ: ذ. حلال ڪرڻ - ڪنڌ ڪپڻ. قرباني ڪرڻ - صدقو ڪرڻ - پل چاڙهڻ. گهاٽ ڪرڻ - قتل ڪرڻ - ماري خون ڪرڻ. وڍڻ - ڪهڻ.
● ذَبْحٌ ۽ ذَبْحٌ: ذ. صفت. [ع. ذَبْح = ان ذبح ڪيو] ذبح ٿيل - ڪٽل - شرعي طور تي ذبح ڪيل چالور - حلال ڪيل. قربان ٿيل.
● ذَبْحٌ ۾ اللّٰه: ذ. خدا جي نالي تي قربان ٿيندڙ. حضرت اسماعيل عليه السلام جن جو لقب.

● ذاتِ کان؟ ڪيڏن؟: قوم مان خارج ڪرڻ - ٽالهيئون لاهي ڇڏڻ.
● ذاتِ مان؟ ڪيڏن؟: قوم کان خارج ڪرڻ.
● ذاتِ وارُ: ظرف. ذاتين جي ورهاست موجب - هر هڪ ذات جدا جدا.
● ذاتِ وارو ۽ ذاتِ وارا: ذ. صفت. هم قوم - ڀائي - شريڪ.
● ذاتِي ۽ ذاتِي: ذ. صفت. ذات جو - ذاتيرو. حقيقي - اصلي - فطرتي - قدرتي - طبعي. شخصي. مير جو - مقدس - وجودي - ڊيھڪ - بدني - پنهنجو. نيچ. سپاويڪ - عين بين - هو بهو - پراڪرت. سهج - ضروري - مکيه. فلسفہ جي اصطلاح ۾ ازل کان اڀرڻ تائين موجود ۽ قائم رهندڙ جوهر - اللّٰه تعاليٰ. حق ۾ حل ٿي حق بڻجي ويل وجود.
● ذاتِي ۽ تَعَالِي: ذ. شخصي لاڳاپو - خاص معاملو.
● ذاتِي جوهر: ذ. شخصيت ۾ موجود جوهر - اصلي خوبي - قدرتي گڻ - فطرتي سڀاءُ.
● ذاتِي ۽ حَيثِيَّت: اصلي سرمايو - پئچندي. شخصي لياقت. خاص قابليت.
● ذاتِيرو ۽ ذاتِيرو: ذ. صفت. سڀني ذات وارو - آڇي ذات وارو - چڱي حسب نسب جو - آڊي بنيادي - پيڙهائيو - عالي نسب - اصيل - خانداني. مٿيون - بالا - اعليٰ - وڏو - آتر - آڇو - پيش - سرس - آتر - بهتر - عمدو - فائق - سچيهه - برتر - مرشيت - پلارو - خاصو - چوڪو. ذات ذات جو - گهڻن قسمن وارو - قسمن قسمن - پانت پانت جو - طرحين طرحين - نموني جو.
● ذاتِي ۽ لِيَاقَت: ذاتِي ۽ لِيَاقَتُون: ذ. پنهنجي قابليت - اصلي جوهر - اصلي قابليت.
● ذاتِي ۽ مَعَالِي ۽ ذاتِي ۽ مَعَالِي: ذ. خانگي معاملو - خانگي وهنوار - شخصي وهنوار. خانگي جهيڙو - خانگي ڪم.
● ذاتِيون ۽ صِفَاتُون ۽ ڇڏڻ: وڏو ماڻهو ڇڏڻ ڪرڻ. پاڻ کي گهٽ ذات وارو سڏائڻ. ليچ ڏٺو اختيار ڪرڻ.

● ذري ذري: ظرف. هر هر. لحظي به
لحظي. وقفي وقفي بعد - جلدي جلدي - توري توري -
وري وري - گهڙي گهڙي - منت منت ۾.
● ذريعو ذريعا: ذ. [ع. ذريعو] ^۱
وسيلو - واسطو. معرفت - دُواران - طفيل - بدولت.
باعث - ڪارڻ. اپاءُ - رستو. هوند - ٻڌندي.
جمعيت - وسعت.

- ذريعو پيدا ڪرڻ: وسيلو پيدا ڪرڻ -
ڪو سبب ڪيڻ.

● ذق ذقون (ت): ث. ڪلي - د ٻي (جنهن
۾ گهڻ هجي).

● ذقن: ث. (ع) منهن جو هڪ حصو - کاڌي -
جاڙي.

● ذڪا: ث. (ع) ذهن - فهم. طبيعت جي
تيزي - دانائي - هوشياري.

- ذڪاوت ذڪاوتون: ث. ذهانت -
هوشياري - دانائي.

● ذڪر ذڪر: ذ. (ع) عضو مخصوص
(مردانو) - آلت - لينگ.

● ذڪر ذڪر: ذ. [ع. ذڪر = هن
ياد ڪيو] يادگيري - ياد. سار - سمڪ - سنڀار -
ساروئي - هر. بيان - تات - تذڪرو - گفتگو -
ڳالھ - چرچا - پچار - ڳالھ ٻولھ. سوسلو - وارثا -
وائي - چووت - چوچو - چوٻو - شيدي - ذلد
چرچا. قرآن شريف جو دُور. ياد - ياد خدا -
جاپ. ثنا - صفت (خدا جي).

- ذڪر اچڻ: ڪنهن شيء بابت ڪا ڳالھ
ٿيڻ - تذڪره ٿيڻ.

- ذڪر اذڪار: ذ. ڳالھ ٻولھ - خبر چار - گفتگو.
- ذڪر جي وادي: ويڙھڻ: گهڻي احوال
ڪي ٿورن لفظن ۾ بيان ڪرڻ - درياء ڪي
ڪوڙي ۾ بند ڪرڻ.

- ذڪر چيڙن: ڳالھ ٻولھ شروع ٿيڻ -
گفتگو ٿيڻ - ڳالھ ٿيڻ.

- ذڪر چيڙن: ڳالھ شروع ڪرڻ - ڳالھ
ڪرڻ.

● ذخيرو ذخيرو: ذ. [ع. ذخيرة: ^۱
ذخيرة = هن گڏ ڪيو] خزانو - لڏي. گڏ ڪري
رکيل مال - سرمايو - موڙي - پونجي. گدام. پندار -
الٻار - ڏير - سٿ - گنڏ - سڙ - تن - موجودات.
ميٽو سامان - سمر - سامگري - کاڌو - توشو - رسد -
مٺو مال. ڪڇ - دل. ڪنهن وقت لاء رکيل
مال. بندوبست - ٻلو - تدبير.

- ذخيرو ڪرڻ: ڏير لڳائڻ - اُٺندو لاء
سامان گڏ ڪرڻ - گدام ڀرڻ.

● ذرا: صفت. تمام لنڊو دٿو - ٿورو - ٿوري -
ذري. جيئن:

”ذرا ڳالھ ته ٻڌجو“.

● ذرا رنج: ذ. جيت جو هڪ قسم جو
ڪڻڪ جي ٻوڪ ۾ وهي، رنگ ڪارو ۽ ڳاڙهاڻ
تي مائل.

● ذرو ذرو: ذرو جو اسم تصغير. ڪنهن
شي جو ٿورو حصو. تمام لنڊو ٿڪڙو - پرزو -
ذرو - ريزه - هو جيترو. (ث. ذري ^۱
ذريون).

● ذرو ذرا: ذ. لغوي معنيٰ ۾ ماکوڙي.
آهي ذرا جي آس ۾ دڙ وانگر ڏسبا آهن. جو
جي سوين ٻئي - تمام ٿورو حصو - ٿورو ذرو
هو رتي - جزو - ٻرماڻو - اٽو - تير - ليڪ (صفت)
ٿورو - گهٽ - ننڍو - لاڻو - لاڻارو - چوٽو - قليل -
ڪجهه - جزوي - ڪڇ ڪڇ - ڪجهه ڪجهه.

- ذرو ٻرو ذرا ٻرو: ذ. ٿورو گهڻو.
سڪجهه - رهيل مهيل - هرچيز.

- ذرو ذرا ذرا: ذ. ٿورو ٿورو -
ڪجهه ڪجهه.

● ذرو ذرا: ذ. ٻڪيءَ جو هڪ قسم - هڪ
شڪاري ٻڪي.

● ذره نوازي ڪرڻ: ناچيز ڪي چيز بنائڻ.
نااهل ڪي اهل بنائڻ.

● ذريعت ذريعتون: ث. (ع) ماڻهو
يا جن جو نسل - پوٽير - اولاد - ستنان - ٻار ٻچا.
ٻڌندي - طاقت - ٻچ - وسعت.

- ذڪرُ خيرُ: ذ. چڱائي يا نيڪي واري ٻالھ - ذڪر اذڪار - ڳالھ ٻولھ.

- ذڪرُ ڪرڻ: بيان ڪرڻ - ڳالھ ڪرڻ. خدا جو نالو وٺڻ. وظيفو پڙهڻ. خدا جي يادگيري ڪرڻ.

- ذڪرُ مذكورُ: ذ. ڳالھ ٻولھ - خبرچار - حال احوال - گفتگو.

- ذڪرُ ليڪرڻ: ڪنهن شخص بابت ڪا ڳالھ هئڻ.

- ذڪرُ هلڻ: ڪنهن شخص بابت ڳالھ ٻولھ ٿيڻ.

● ذڪري: اسم خاص. غوشي ذات جو هڪ ٻارڙو (حضرت اسم مھدي کي "مھدي ٻيا" ڪري ياد ڪندڙ)، اهي گهڻو ڪري مڪران جا رهاڪو هوندا آهن، ڪراچيءَ ۾ به اچي رهيا آهن.

● ذڪي: ذڪي: ذ. صفت (ع) ذهين - هوشيار - تيز فھم - سمجھو - عقلمند - داناءُ.

● ذڪو: ذڪا (ت): ذ. ڊاڙ - پٿاڪ.

- ذڪا هئڻ: ڊاڙون هئڻ - پٿاڪون هئڻ.

● ذل (ت): ذ. ذلت - خوارِي - تڪليف. مصيبت.

● ذلت: ذلتون: ذ. [ع. ذل] = هو خوار ٿيو [ذليل هجڻ جي حالت - ڪميائي -

ليڇ هائي. بي حياتي. خرابي - ايتري.

● ذلت: ذلتون: ذ. [ع. ذل] = هو خوار ٿيو [خواري - رسواڻي - بدنامي - بدناموسي.

بي عزتي - هٽڪ - فضيحت - توغين - بي مالائي - اڀجس - ايمان، نفرت - حقارت. آزار - مصيبت - ٽڪڙي - ٽڪٽ - گلا - عيب - لذا - ڪميائي -

بچڙائي - ليڇپائي.

- ذلت ٿيڻ: بدنامي ٿيڻ. بي عزتي ٿيڻ.

- ذلت جي ميدان ۾ سرگردان ڪرڻ: خوار ڪرڻ. ذليل ڪرڻ.

- ذلت ڪڍڻ: مصيبت ڪڍڻ. پريشاني سهڻ - آزار ڪڍڻ. بي عزتي سهڻ - خواري سهڻ.

● ذلل: ذلل (ت): ذ. نقصان - هرج - جوکو - ٽوٽو - خسارو.

● ذليل: ذليل: ذ. صفت. [ع. ذل] = هو ڪميٽو ٿيو [خوار - رسوا - بدنام. نيچ - ڪميٽو -

ٽڪاريل - خراب. بي عزت - ڪين جهڙو - ٽڪار لائق. ڳيٽ پيل - مٺو - کوٽو. ڪم ذات - گهٽ -

حقير. ارلجو - بي غيرت - بي شرم. گنهگار. لٽائو - مسڪين.

- ذليل ٿيڻ: بدنام ٿيڻ - بي عزت ٿيڻ - حقير ٿيڻ.

- ذليل ڪرڻ: بدنام ڪرڻ. بي عزت ڪرڻ.

● ذم: ذ. ٽڪائي - تيزي - زور - چوٽ.

● ذمات: ذماتون: ذ. ڪٽنب - قبيلو - ڪڙم. (مڪن آهي ته "ذ" "ج" مان تبديل ٿي

هجي - جيئن "ذات ذمات").

● ذمڪائي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو. (مزاری بلوچن جو هڪ قبيلو).

● ذم: ذم: ذ. [ع. ذم] = هن ڏوهي ڪيو [انجام - عهد - قول - ڀول. ضمانت - جوابداري -

سرپردي - قبضو - حوالو - چارج - سوڀ - سنڀال. پروسو - ويساھ - اعتبار - ڀرتيت - ساڪ ڀت. سونو - ٻار - سٺو. يقين - توڪل. ڪٽڻو - اوڱار -

چيڻو - حساب ڪتاب (ت).

- ذم ڏيڻ: جوابداريءَ جو يقين ڏيڻ - ضامن ڏيڻ. انجام ڏيڻ.

- ذم ڪرڻ: پنهنجي جوابداري تي ڪڍڻ - نفعي نقصان جو بار ڪڍڻ. جوابداري ڪڍڻ.

- ذم ڪڍڻ: جوابداري ڪڍڻ - پنهنجي جوابداري ڏيکارڻ - حامي ڀرڻ - اڏار ڪرڻ.

- ذم وٺڻ: انجام وٺڻ. جوابداري وٺڻ - ضامن وٺڻ.

- ذم دار: ذم دار: ذ. صفت. جوابدار - جوابده.

- ذم داري: ذم دارين: ذ. جوابداري - جوابدهي. ضمانت.

- ذم وار: ذم وار: ذ. صفت. اعتبار وارو - جوابدار - منتظم - رڪن. سنڀاليندڙ.

- ذوالحجج: ذ. حج وارو - حج جو. هڪ مهيني جو نالو. هجري سن جو هڪ مهينو.

- ذوالفقار: ث. ٻن پاسن واري (تلوار) حضرت علي عليه السلام جن جي تلوار جو نالو.

- ذوالقدر: ذ. صفت. زور وارو - زوردار - سگهارو - سگهائو - سٿائو - زبردست. قرارو - جسرو - بهادر - طاقتمند - بلوان - شه زور - همت ڀريو.

- ذوالڪرام: ذ. صفت. عزت وارو - معتبر - شريف.

- ذوالقرنين: ذ. صفت. ٻن سڱن وارو (ذ) سڪندر يوناني جو لقب.

- ذوالمينن: احسان ڪندڙ. (ذ) ذاتي تعاليٰ - خداوند.

- ذوالنورين: ذ. ٻن نورن وارو. (ذ) حضرت عثمان رضه جن جو لقب.

- ذوالنوار: ذ. صفت. عزت وارو - قدر و منزلت وارو.

- ذوالفتون: ذ. صفت. گهڻا فن ڄاڻندڙ - فن وارو - هنرمند.

- ذوالسعين: ذ. صفت. ٻن معنائن وارو - گهڻن معنائن وارو. ٻنهي (گالهه).

● ذوالحجج: ذ. (ع) حج وارو مهينو. هجري سال جو آخرين مهينو.

● ذوالفقار: ث. (ع) ٻن پاسن واري (تلوار). (الهيءَ تلوار جو نالو، جا عاص بن ميه جي جنگ بدر ۾ مارجي ويو تي حضور جن جي هٿ اٿي ۽ وري حضرت علي ڪرم الله وجهه جن تائين پهتي).

● ذوالقرنين: ذ. (ع) ٻن سڱن وارو. (سڪندر بادشاهه جو لقب. مختلف روايتن موجب يا ته ٻن چوٽين هئڻ سبب يا ته ماءُ ۽ پيءُ ٻنهي کان بزرگ هو، يا ته مشرق کان مغرب تائين فتوحات سبب يا ته هن نور ۽ ظلمت ٻنهي جو سير ڪيو هو الهيءَ سبب يا ته هن کي تاج ۾ ڏني جا سڱ لڳل هئا، انڪري اهو نالو پيو).

- ذمهي پٽو دار: ذمهي پٽو دار: ذ. صفت. جوابدار - ضامن - ٻڌل. سڀ ٻار ڪڏندڙ. ذميواري - ذميداري.

- ذمهي پٽو داري: ذمهي پٽو داري: ث. جوابداري - ضمانت - ذمہ داري - ذميواري.

- ذميدار: ذميدار: ذ. ضامن - ڪولاندڙ - ڪفيل - ضمانتگر - ذميدار.

- ذميداري: ذميداري: ث. جوابداري - ذمہ - جوکو - سونو - جوڪر - خطرو - باز پرس - ذميداري.

- ذمهي ڪرڻ: ذمهي ڪرڻ: حوالو ڪرڻ - سونپڻ - سپرد ڪرڻ. جوابداري هيٺ ڏيڻ.

- ذميواري: ذميواري: ذ. صفت. جوابدار - ضامن - ڪفيل - ضمانت ڏيندڙ - ٿلهي - ڪولاندڙ - ٻلهي.

- ذمهي واري: ذمهي واري: ث. جوابداري - ضمانت - خبرداري. سونپ.

● ذمهي: ذمهي: (ت): ث. ڪورين جي هڪ اوزار جو نالو.

● ذمهي: ذمهي: ذ. صفت. [ع. ذمہ] اسلامي حڪومت ۾ غير مسلم جڙيل ڀرندڙ.

● ذنئب: ذنئب: (ت): ذ. وڏو کيراهه - کيرانهه - گيتو - نوالو. (ع) گناهه.

● ذنئب: ذنئب: (ل): ذ. ث. مٿي جو وڏو ۽ تمام سخت گنڍو - سير جو ٿڪر - چنڊ.

- ذنئب: ذنئب: ذ. ذنئب.

● ذو: ذ. (ع) ذاتي - مالڪ - صاحب - خداوند. (صفت) وارو - جو. مرکبات ۾ ڪم ايندڙ لفظ. جيئن: "ذوالجلال، ذوالنورين" وغيره.

- ذوالجلال: ذ. صفت. صاحب جلال - شوڪت، عزت ۽ ديهي وارو - جليل القدر - وڏي وڏائي وارو - معزز. (اسر خاص) خدا تعاليٰ جي صفاتي نالن مان هڪ نالو.

- ذوالجناح: ذ. صفت. ٻن پرن وارو. (اسر خاص) حضرت امام حسين عليه السلام جن جي گهوڙي جو نالو.

سمجھ ۾ وهارڻ - عقل ۾ وهارڻ - سمجهائڻ.
سمجهائڻ. ٻڌائي ڇڏڻ. يادگيري ڏيارڻ - ٻڌائڻ -
ڄاڻ ڪرڻ.

ذهن وٽ هائڻ: سوچڻ - سمجهڻ - ويچار
ڪرڻ - خيال هلائڻ.

ذهنسي ۽ ذهنسي: ذ. صفت. ذهن وارو -
هوشيار. ڪاوڙيل - ڇوڙاڪ - شوخ (ت).

ذهي ۽ ذهيسون (ت): ث. ڪورين جي
اصطلاح ۾ تاجي جي ٻجڙي (جا اوج هيٺ لڏ
اچي) - ذهي.

ذمين ۽ ذمين: ذ. صفت. [ع. ذهين]
سٺي حافظي وارو - ذهن وارو. سياڻو - سڄاڻ -
عقلمند - ذڪي - تيز فهم - عقلي - سمجهو.

ذري: ذ. (ع) مالڪ - صاحب - ڌڻي. (صفت)
جو - وارو. مرڪبات ۾ ڪم ايندڙ لفظ. جيئن:
”ذري اختيار، ذري وقار“ وغيره.

ذري اختيار: ذ. صفت. اختياروارو - صاحب
اختيار - مرضي وارو - مختيار. حڪومت وارو -
رتبي وارو.

ذري الحج: ذ. حج جو مهينو - هجري سال
جو آخري مهينو - ذوالحج.

ذري حيات ۽ ذري حيات: ذ. صفت. حمايتي
وارو - زنده - ذري روح.

ذري روح ۽ ذري روح: ذ. صفت. روح
وارو - ساهه وارو - جاندار - زنده.

ذري شان ۽ ذري شان: ذ. صفت. شان وارو -
دهدي وارو - رعبدار - پيڪي دار.

ذري عزت: ذ. صفت. عزت وارو - آبرو وارو -
مانائتو. اشراف - سکر - چڱو - خاصو - سوڄارو.

ذري قعد: ذ. جنگ وجدل کان پاسو ڪري
وهڻ جو مهينو - هجري سال جو يارهون مهينو -
ذوالقعد.

ذري وقار ۽ ذري وقار: ذ. صفت. عزت
وارو - معزز.

ذري هوش: ذ. صفت. هوش وارو - هوشيار -
سمجهو - فهم - ذڪي - ذهين.

ذوالقعد: اسم خاص. (ع) هجري سن جي
يارهين مهيني جو نالو.

ذوالنون: ذ. [ع. نون = مڇي] مڇيءَ وارو.
(ذ) لقب، حضرت يونس عليه السلام جو (جنهن کي
مڇي کيهي ويئي هئي ۽ ست ڏينهن مڇيءَ جي
پيٽ ۾ هو).

ذوالفالي: اسم خاص. تعلقي سنجهوري ۾ هڪ
ديه جو نالو.

ذوق ۽ ذوق: ذ. (ع) چڪڻ جي قوت.
ذائقو - لذت - مزو - سواد - حظ - ساء - لاءِ. شوق.
چاهنا - چاهي. خواهش - آنگ. لطف - خوشي -
سرهائي - موج - آند - فرحت. عيش - نشاط. اختيار -
مرضی - پسندي. رس - رمانيت - چشڪو - چش.
وندر - ونڌا. سڪ - چيڪ.

ذوقي ۽ ذوقي: ذ. ذوق وارو - شوقين -
موجي. سڪي - آسودو - خوش. عيشي جيئڙو -
سهجي پرائي. راضي پرم - نهال - سرهو. فشنبل -
نئو - خوش مزاج - ڪلائيندڙ - ڪلٿو - آڇڪ.
بختاور - بخت وارو - ڀاڳ وارو.

ذوڪن: ذ. هڪي جو هڪ قسم.
ذهب: ذ. (ع) سون - زر - ڪنڊن -
طلا - ڪنڇن.

”چورو ڇڏيو، چييءَ ڇڏي،
ڪيو زيب ذهب ڪسي زد“
(حمل).

ذمرا (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
ذهن ۽ ذهن: ذ. (ع) ياد ڪرڻ جي
قوت - حافظو - سار - ياد - ياداشت - يادگيري
(چڱيءَ طرح) سٺو حافظو - دماغ. ڄاڻ - سمجه -
ادراڪ - فهم - عقل - ذڪاوت. استعداد - لياقت -
قابليت - هوشيار - فراست - فهميدگي. دانائي -
سيانپ - ذڪاء.

ذهن ڪلڻ: سمجه ڪلڻ - عقل جو تيز
ٿيڻ - حافظو سٺو ٿيڻ.

ذهن نشين ڪرڻ: سمجهڻ - چيتو ڪرڻ -
ڄاڻ رکڻ - ياد ڪرڻ - ياد رکڻ - سمجه ۾ آڻڻ.

● ذريايي ٻيٽس: ذ. (ع) بيماريءَ جو هڪ قسم -
پيشاب ۾ کنڊ اچڻ جي بيماري - مينو پيشاب.
● ذيل: ذ. (ع) ذال = هن هڪ ڊگهو جامو
هاتو [دامن - ڪينارو - پالند - پالائش. هيناهون
حصو. (ظرف) هيٺ - هينان - هينئون - هيٺي -
هيٺ ڏنل.

- رات اکين ۾ گذارڻ: سڄي رات جاڳڻ -
اوجاڳو ڪرڻ - سڄي رات انتظار ڪرڻ - ساري
رات نند نه ڪرڻ.
- راتاهو ۽ راتاهتا: ذ. رات وارو - شب خون.
رات جي ڦر.
- راتاهو ڏيڻ: شب خون هڻڻ - رات جو ڦر
ڪرڻ.
- راتاهو ڏيئي وڃڻ: رات جو ڦري وڃڻ -
الھو تلوو ڦري وڃڻ.
- راتاهو هڻڻ: رات جي وقت حملو ڪرڻ -
شب خون هڻڻ.
- رات پڪا جو گهرڻ: ٿيريءَ تي بهشت
گهرڻ - ڪنهن ڪم جي لھه ٻھه تڪميل چاھڻ.
اجائي تڪڙ ڪرڻ.
- رات جو ٻيٽ وڌو هئڻ: رات جي اونداهيءَ
۾ گھڻيون ڳالهيون لکي وڃڻ.
- رات جو پڙهڻ: رات جا ٻچايل خيال لکڻ.
- رات جي ماءُ (ت): محاورو. اونداهي - اوندھ -
اندازو.
- رات ڏينھن: ظرف. اٺي پھر - هر وقت -
هر مهل - روزانو - هميشه - سدائين.
- رات رَھو: ذ. هندن جي هڪ رسم (جنهن
۾ مُردِي جي رڪٽ درياءَ ۾ آڇيل کان اڳ -
هڪڙي رات رکندا آهن.)

ر: ث. [ع. ف.] سنڌي 'الف ب' جو پنجويھون،
عربيءَ جو ڏھون، فارسيءَ جو ٻارھون ۽ هندي
'الف ب' جو ستاويھون اکرواھي. ابجد جي
حساب موجب عدد ۲۰۰.
● رابطو ۽ رابطا: ذ. [ع. رَبط < رابطہ]
ڳانڍاپو - لاڳاپو - تعلق - واسطو.
● رابع: ذ. صفت [ع. اربع = چار < رابع]
چوٿون.
● رابعه: اسم خاص. [ع] هڪ فقيه ۽ زاهده
عورت جو نالو (جا بصره شهر جي ويٺل هئي
جنهنڪري کيس "رابعه بصري" چون).
● رابون: ذ. مينهن جو هڪ رنگ.
● رابيل ۽ رابيل: ذ. هڪ قسم جي وڻ ۽
گل جو نالو.
● رايو: ذ. رب جهڙي گپ - تمام نرم گپ.
راڙو - رپ - رڙو - رڙي - چيڪ - راق - راقو.
● رايڙو: ذ. رب جهڙو - پٿڙو - پٿرو - رپ -
نرم (پٽ) هڪ قسم جي ڪڙهي جا اٺي ۽ ڏڏ
مان ٺاهين (ت) - رايڙو.
● رايڙو: ذ. ڏسو "راڙو".
● رات ۽ راتيون: ث. [سن. راتير، راتري =
رات؛ ٻرا. رت] سڄ لڙهي کان سڄ اپڙ وارو
عرصو - شب - ليل - سانجهي - سانجھو - اونداه -
ڪارائ.

- رات گڏيل: محاورو. صبح ٿيڻ کان اڳ وارو وقت - ٻيون آسڻ - ڏکي - ٻاک ڦٽي.
- رات گڏيل هئڻ: اڃان رات جي اوندھ هئڻ - پٺڀرڪي جر وقت هئڻ.
- راتوڏو: ظرف. ڏسو "راتو واه".
- راتو رات: ظرف. رات وچ ۾ - رات جي عرصي ۾ - رات گذرڻ کان اڳ ۾.
- راتوڙو ۽ راتوڙا (ت): ڏ. صفت. رات جو چوري مال ڪاهيندڙ.
- راتوڪو ۽ راتوڪا: ڏ. صفت. رات وارو - (گذريل) رات جو - راتوڻو. رات جو بچيل (کاڌو) - ٻاروڻو.
- راتوڪي رات: ٺ. فقط هڪڙي رات - گذريل يا ايندڙ هڪڙي رات.
- راتوڻو رات: ظرف. ڏسو "راتو رات".
- راتوڻو ۽ راتوڻا: ڏ. صفت. راتوڪو - رات وارو - گذريل رات جو. ٻاروڻو.
- راتو واه: راتو رات - رات جي وچ ۾ - رات جي ٻيٽ ۾ - اڌ رات جو.
- راتيب: ڏ. [ع] هڪ ڏينهن جو کاڌو - روزينو. ورو. روز جو مقرر ٿيل کاڌو - ٻٽڻ. ڳوٺين (گهوڙن لاءِ) - گهوڙي جو مقرر داڻو. گاه ۽ داڻو.
- راتوڙو: اسم خاص. راجپوتن جي هڪ ذات جو نالو.
- راتوڙو ۽ راتوڙو: ڏ. راتوڙو جو هڪ فرد (صفت). سگهارو - پهلو - جانو - بهادر - ڏٺو مٿو - جبرو. جنگجو.
- راج: راج: ڏ. [سن. راج < راجن = راجا] راجا - بادشاهه - حاڪم - ملڪ - ڏيهه - راج. حڪومت - بادشاهي - بادشاهت - راجاڻي. حاڪمي - اختيارات.
- راج آستان ۽ راج آستان: ڏ. [سن. راجن + آستان = جاء] شاهي محل - قصر - سلطاني. دارالحڪومت - تخت گاهه - گاديءَ جو هنڌ - دارالسلطنت.
- راج بستسي: ڏ. [سن. راج + ونش = گهراڻو] شاهي خاندان جو فرد. خانداني - پيڙهيائو. راجپوتن جي هڪ قوم.
- راج پتندار: ڏ. شاهي خزانو - بيت المال.
- راج پينگ ٿيڻ: ڏ. بادشاهي ناس ٿيڻ.
- راج تيلڪ: ڏ. [سن. راج + تلڪ = نشان] هڪ قسم جي رسم (جنهن ۾ راجا ٿيڻ يا ولي عهد ٿيڻ وقت هڪ رسم موجب پيشانيءَ تي هڪ تلڪ هڻندا آهن) - تاج پوشي.
- راج تيلڪ ڏيڻ: ڏ. گادي نشين ڪرڻ - تخت تي ويهائڻ - تاجپوشيءَ جي رسم ادا ڪرڻ.
- راج پٽي: ڏ. [سن. راج + پٽي = مڙس] راجا راجڪمار.
- راج پيرجا: ٺ. رعايا - رعيت.
- راجپوت ۽ راجپوت: ڏ. [سن. راج + پوت < پوتر = پٽ] راجا جو پٽ - راجا جو اولاد - راجڪمار - شهزادو. (اسم خاص) هندن جي هڪ قوم جو نالو. هڪ ذات جو نالو.
- راجپوت تاننا: اسم خاص. هندوستان جي هڪ علائقي جو نالو (جنهن ۾ راجپوتن جون ڪيتريون ئي رياستون اچي وڃن ٿيون).
- راج ڌر بار: ٺ. [سن. راج + ف. دربار] شاهي دربار.
- راج ڌرشن: ڏ. [سن. راج + درشن] درباري - حاضرين - ملاقاتي.
- راج دملارو ۽ راج دملارا: ڏ. راجڪمار - شهزادو. (ٺ) راج دملاري ۽ راج دملاريون.
- راج دوار: ڏ. شاهي محلات جو ٻاهريون دروازو - باب عالي.
- راج ڌاني: ٺ. گاديءَ جو هنڌ - تخت گاهه - دارالحڪومت.
- راج ڌرم: ڏ. [سن. راج + ڌرم = طريقو - دستور] شاهي حڪم. سرڪاري فوض.
- راج رکشا: ٺ. [سن. راج + رکشا = حفاظت - حڪومت جو بچاءُ].

- راجيسٽان: ذ. [سن. راج + آسٽان = جاء] راجپوتن جي رهڻ جو هٿ. هندوستان جو هڪ علائقو (جنهن ۾ راجپوتن جون ڪيتريون ئي ذاتيون آباد آهن).
- راجيسي: ذ. صفت. راجا جو. راجا وارو. راجائي - حاڪماڻو. بادشاهي. خانداني - پيڙهيائتو. وڏ گهراڻو. بادشاهي شان وڌان. سهڻو - زيبائتو.
- راج ڪل: ذ. شاهي خاندان - شاهي ڪٽنب - راجائي گهراڻو.
- راجڪمار: راجڪمار: ذ. [سن. راج + ڪمار = شهزادو] راجا جو پٽ - شهزادو. (ث) راجڪماري ۽ راجڪماريون.
- راج ڪٽو: ذ. راجڪمار - شهزادو.
- راج ڪوي: ذ. درباري شاعر - شاعرن جو سرتاج.
- راج گندي: ث. گادي - تخت - مسند.
- راج گهاٽ: ذ. بادشاهه جو قتل - بغاوت - غداري.
- راج گهٽڪ: ذ. صفت. بادشاهه جو قاتل. غدار - باغي.
- راج گهاٽي: ذ. صفت. ڏسو "راج گهاٽڪ".
- راج سنڌري: ذ. [سن. راج + منتر = صلاح وٺڻ] راجا جو صلاحڪار - وزير - وڏو وزير.
- راج ونسي: صفت. [سن. راج + ونش = ڪٽنب] شاهي نسل جو. شاهي گهراڻي جو. راجائي ڪٽنب جو. راج بنسي.
- راجيندر: ذ. مهاراجا - شهنشاهه.
- راجا ۽ راجا راجائون: ذ. [سن. راج + ه. راجا] راج يا راج ڪندڙ. بادشاهه - حاڪم - راءِ - سلطان.
- راجا پرڄا: ث. ڌڻي ڌوئي - ڌڻي سائين.
- راجاپڻ: ذ. راجائي - حاڪمي - بادشاهي.
- راجا پڻو: ذ. ڏسو "راجاپڻ".
- راجا جي گهر - موتين جو ڪال - ته هٿن: سڀڪجهه موجود هئڻ - ڪنهن به شيء جي ڪمي نه هئڻ.
- راجا ڌراج: ذ. مهاراجا - شهنشاهه.
- راجا ريت: ث. راجا جو ريت تي مقرر ڪيل ڏن. رسم - هلي چلي - رواج.
- راجائو ۽ راجاڻا: ذ. صفت. شاهائو. شاهي - بادشاهي. خانداني - اميراڻو - وڏ گهراڻو.
- راجائي: ث. بادشاهي - تاجداري. سلطنت - حڪومت. (صفت) راجا جو. راجائن وارو. بادشاهي - حاڪماڻو.
- راجيسي: ري: ث. مصالحتي جو هڪ قسم.
- راجيج: ذ. صفت. (ع) بهتر - غالب - فائق.
- راجيسي ۽ راجيسي: ذ. صفت. [انگ. Rogers] 'راجرس' ولايتي ڪارخاني جو ٺهيل چاقو (جو تمام آڇو ۽ سٺو سمجهيو وڃي).
- راجسين پوٽا: اسم خاص. ٿرپارڪر ۽ حيدرآباد ضلعن ۾ رهندڙ مسلمانن جي هڪ ذات.
- راجيس: رجوع ڪندڙ. پيش ٿيندڙ اڳيان حاضر ٿيندڙ.
- راجڪرا: اسم خاص. مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو (اڪثر ڪراچي ۽ حيدرآباد ۾).
- راجپيلي: اسم خاص. مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو (اڪثر جيڪب آباد ۾).
- راج هٿس: ذ. آبي پڪي جو هڪ قسم (اڇو هنج پڪي، جنهن جون ٽنگون ۽ چهنڀ ڳاڙهي ٿئي).
- راج ۽ راج: ذ. [سن. راجن: هرا. راج] رعيت - رعايا - عام ماڻهو - پرڄا. قوم. آبادي. بادشاهي - صاحبي - حڪومت. ملڪ - علائقو.
- راجاڻ ۽ راجاڻ: ذ. راجپو - راجا.
- "تو جو ڀاڻو پانهنجو سو ريساڻو راجاڻ" (شاه)
- راجائو ۽ راجاڻا: ذ. صفت. راجپو - راج جو.
- راجائيتو ۽ راجائيتا: ذ. صفت. راج وارو - راجائي - شاهي.
- راج ڀاڳ: ذ. حڪومت - سلطنت - بادشاهي - راج.
- راج ڀنگ: ذ. حڪومت جي بربادي - بادشاهي جو خاتمو.
- راج تيلڪ: ذ. تاجپوشيءَ جي رسم ادا ڪرڻ وقت نراڙ تي تيلڪ هڻڻ.
- راجيداري: ث. [سن. راجن + ف. دار] داشتن = رکڻ [رعيتي راج - جمهوريت. راجپو - راجپتي.

- راجڌاني: ٿ. گاديءَ جو هنڌ - تخت گاه - دارالحڪومت.

- راج ڊوهو ۽ راج ڊوهڻا: ذ. صفت. [سن. راجن + ڊروھ] حڪومت جو دشمن. غدار - باغي.

- راج ڊوهي ۽ راج ڊوهي: ذ. صفت. ڏسو "راج ڊوهو".

- راج رائي ۽ راج رائيون: ٿ. ملڪ - پٽ رائي.

- راج راهو ۽ راج راهو: ذ. صفت. راج سان رهايندڙ - صلح پسند.

- راج سڀا ۽ راج سڀائون: ٿ. شاهي درٻار - شاهي مجلس - درٻار - ڪچهري.

- راج ڪاڇ ۽ راج ڪاڇ: ذ. شاهي معاملات - سرڪاري معاملات. پنڃاتي فيصلو - راجوڻو فيصلو.

- راج ڪرڻ ۽ راج ڪرڻ: حڪومت ڪرڻ - صاحبي ڪرڻ - بادشاهي ڪرڻ. حڪم ڪرڻ. عيش ڪرڻ. آسودو رهڻ. سڪيو رهڻ.

- راجڪو: ذ. صفت. راج جو - حڪومت جو. راجوڻو - پنڃاتي.

- راج مڙهڻ: ذ. مسلمانن ۽ هندن جي گڏيل جماعت.

- راجنيٽ: ٿ. ملڪي قانون.

- راجنيٽي: ٿ. ملڪي قانون. حڪومت جو آئين. ملڪي جوڙجڪ.

- راج واڙو ۽ راج واڙا: ذ. هڪڙي راجا جي هٿ هيٺ ملڪ، ڳوٺ يا شهر. راج - قوم - عوام.

- راجوڻو ۽ راجوڻا: ذ. صفت. راجائي. راج جو - راج وارو. نيات جو. پنڃاتي. قومي. خانگي.

- راجوڻي: ٿ. راج جو - نيماڻي - پنڃاتي - راجوڻو - برادران - برادريءَ جو. راجوڻي هٿ - پنڃاتي فيصلو.

- راجي: ذ. صفت. راج جو - راجوڻو. راجوڻي (اسم خاص) هڪ عورت جو نالو.

- راجيو ۽ راجيڻا: ذ. راجا - حاڪم.

● راجاري پٽ: اسم خاص. تعلقي عمرڪوٽ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● راجپتر: اسم خاص. مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو.

● راجڙ ۽ راجڙ: اسم خاص. مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو.

● راجڙيلبي: ٿ. ان جو هڪ قسم.

● راجواڙ: اسم خاص. تعلقي شڪارپور ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● راجڻ (ت): مصدر. رائن - مڇن - قبول ڪرڻ - پاس ڪرڻ.

● راجڻ: مصدر. خوش ٿيڻ - محبت سان رچڻ.

● راجڻ ۽ راجڻيون: ٿ. ٻيڙي - ڊونڊي.

● راجڻي ۽ راجڻي (ت): ذ. صفت. اسباب وارو. راج: ٿ. [ع] هٿ جون تيريون. شراب. خوشي - سرهائي.

● راحت ۽ راحتون: ٿ. [ع. روح] خوشي - سرهائي - فرحت - سڪ - چين.

- راحت جان: صفت. [ع. راحت + ف. جان = ساهه] دل کي آرام ڏيندڙ - دل کي خوش ڪندڙ. پيارو - محبوب.

● راحت ۽ راحت: ذ. صفت. [ع. رحل = هو روانو ٿيسو] ڪوچ ڪرڻ وارو - راهي ٿيندڙ - لڏيندڙ.

● راحت ۽ راحت: [ع. رحيم: هن مهرباني ڪئي] الله تعاليٰ جو هڪ صفاتي نالو. رحيم ڪندڙ - رحيم - پاهوارو.

● راحت (ت): ذ. اوڌر - رڪت - قرض.

● راڌا: اسم خاص. شري ڪرشن مهراج جي هڪ گوبيءَ جو نالو.

● راڌارو ۽ راڌارا: ذ. شاديءَ وغيره جي موقعي تي رڌ پچاءَ جو ڪم ڪندڙ.

● راڌا ويڌ ۽ راڌا ويڌ: ذ. ڌڙڪو داپ. دلاسو. فيصلو. ٺهراءُ - صلح.

- راڌا ويڌي: ٿ. (ڪنهن سودي ۾) واپاري ۽ خريدار جو پاڻ ۾ ٺاهه.

= راز ٺيڙ - راز و ٺيڙ: ذ. [ف] محبت جون
 گجهيون ڳالهيون - گجهي رهڻ.
 = راز ٺيڙ ڇوڻ ڳالهيون: مڃاڻو. ٻيڙ ۽
 قرب جون ڳالهيون.
 = راز ڦ: ذ. [ع] الله تعاليٰ جو هڪ صفاتي
 نالو. رزق رسائيندڙ - پالڻهار.
 = رازو ۽ رازا: ذ. رازڪو ڪم ڪندڙ - جاپون
 ٺاهيندڙ - معمار - اوساري ڪندڙ.
 = رازڪو ۽ رازڪا: ذ. صفت. رازي جو (ڪم
 يا اوزار).
 = راس ۽ راس: صفت. [ف] راست = برابر
 درست - برابر - پورو - مڪمل. صحيح. تيار.
 = راس پاس: هم صلاح - راضي - ٺهيل. مڪمل.
 = راس ڪرڻ: پورو ڪرڻ - مڪمل ڪرڻ
 (ڪم). ٺيڙڻ. مڃائڻ.
 = راس هجڻ: موافق هجڻ - خوش هجڻ -
 راضي هجڻ. مڪمل هجڻ.
 = راس ۽ راسيون: ث. [ع] راس = رئيس =
 چوڻي [چوڻي. مٿو. ڇيڙو - پڇاڙي - بلندي - اوج.
 مٿوڙي - پوئجي. گڏ ڪري رکيل سال -
 ملڪيت - ميراث. علم رياضي موجب سور ۽ وياڄ
 جي گڏيل رقم. هڪ گره جو نالو (جو هر هڪ
 برج ۾ تيرهن مهينا رهي ٿو). علم نجوم موجب
 تارن جي هڪ خاص شڪل - نڪت - برج.
 جاگرافيءَ جي اصطلاح ۾ خشڪيءَ جو ڇهنپارو
 حصو جو پائڻيءَ ۾ هجي. [ف] رستو - راهه.
 گهوڙي جي واڳ. وهڻ جي مٿي ۾ ٻڌل رسي.
 اها رسي جنهن سان نازيءَ کڻي هڻڻ سان
 ٻڌجي (ٿ). اها روشنيءَ جي ليڪ جا سڃ ڀڙڻ
 وقت آسمان تي ڏسجي. پانچاريءَ کي ٻڌڻ جي
 رسي (ل).
 = راس الجدي: ث. جدي گهيري جو اهو
 ٽڪرو، جتي سڄ پھچڻ سان سيارو شروع ٿئي ٿو -
 ڏکڻائڻ.
 = راس ڇڪڻ: ذ. سڄ جو مدار - اهو دائرو جنهن
 تي ٻارهن برج آهن - طريق الشمس - سورج منڊل.

= راڌا وٺي ڪرڻ: ٺاهه ڪرڻ. فيصلو
 ڪرڻ. ٻڃاءُ ڪرڻ.
 = راڌڻ: اسم خاص هڪ ذات جو نالو.
 = راڌڻ ۽ راڌڻو: ث. رڌ پڇاء - رانڌڻ -
 سانجڻ. (اسم خاص) دادو ضلعي ۾ هڪ شهر
 ۽ ريلوي اسٽيشن جو نالو.
 = راڌڻ: مصدر. ٻوڪڻ - ٻڄڻ - تخم ريزي ڪرڻ.
 = راڌي (ت). ٻوڪ.
 = راڌي ۽ راڌيون: ث. رڌ - دانهن - ڪوڪ -
 ڪوڪار (جهنگلي جانورن جي).
 "راڌيون رڄن جون ٿيون، هاڻا هل حشر"
 (حفيظ).
 رڌيون - روج - (اسم خاص) ڪپري جي آٽر ۾
 هڪ پيت جو نالو.
 = راڌي ڪرڻ: رڌيون ڪرڻ - روئڻ - روج
 راڌو ڪرڻ.
 = راڌو: ذ. [هه] راڌ = جنگ: سن. رات
 جنگ - ويڙهه - لڙائي.
 "عليه ٻٽ امير ڪندا راڌو رڪ سين"
 (شاه).
 روج - رودن.
 = راڌو: ث. ڏسو "راڌو".
 = راڌو: ذ. ڏسو "راڌو".
 = راڌو ڪرڻ: روج ڪرڻ - ماتر مڃائڻ.
 = راڌي ۽ راز: ذ. [ف] راز = گجهه [ليڪل
 ڳالهه - گجهه - پيد - اسرار. ليڪ - منجهه.
 = رازدار ۽ رازدار: ذ. صفت. [ف] راز + دار،
 داشتن = رکڻ [راز وارو - راز کان واقف - همراز -
 حال محرم - حال پائي. دوست - همدرد.
 = رازداري: راز جو ليڪ.
 = راز دان ۽ راز دان: ذ. صفت. [ف] راز +
 دان، دانستن = ڄاڻڻ [رازدار - پيدي.
 = راز فاش ڪرڻ: گجهه ظاهر ڪرڻ - ليڪل
 ڳالهه ظاهر ڪرڻ راز کولڻ.
 = راز محرم ۽ راز محرم: ذ. صفت. رازدار -
 رازدان - حال پائي.

● راس ڌاري: ڌ. ڪرشن مهراج جي ڪوپن جو ڪيل ڪندڙ.
 ● راس السطران: ڌ. سرطان گهيري جي اها جاءِ جتي سچ پهچڻ سان گرمي شروع ٿئي- آتران.
 ● راس المال: ڌ. تجارت جو سرمايو- واپار جي موڙي. ملڪي قرض.
 ● راس ليلا: ڌ. ڪرشن مهراج جي ڪوپن سان رچايل راڳ ۽ ٺاڃ جي محفل.
 ● راس منڊل: ڌ. راس چڪر- برجن جو ميڙ.
 ● راس وڌنب: ڌ. اهي ٻه تارا جن سبب چند گرهڻ ۽ سچ گرهڻ ٿيندو آهي- راهو ۽ ڪيت.
 ● راساڙو: ڌ. اجائي بڪواس- ڊيگهه- جهاجهه.
 ● راسائو ۽ راسائو: صفت. رسائو.
 ● راس: ڌ. صفت. [ف] ساڄو- سڌو- سنئون. درست- صحيح- برابر. سچو- صادق. پورو- ٺيڪ. موافق- سازگار. (ڌ) سچ- حق.
 ● راست باز: ڌ. صفت. [ف] راست + باز < باختن = ڪيڏڻ [سچو- سچ چونڌڙ- صادق. ايماندار. ڊياندار. بي رياءِ.
 ● راست بازي: ڌ. سچائي- صداقت. ايمانداري. بي رياءِ. ڊيانداري.
 ● راست بيسن: ڌ. [ف] راست + بين < ديدن = ڏسڻ [حقيقت شناس. بي رياءِ. امين.
 ● راست سڏجڻ: ڌ. صفت. [ف] راست + سڏجڻ = گفتگو [سچو- سچو. ايماندار. بي رياءِ.
 ● راست گو: ڌ. [ف] راست + گو < گفتن = ڳالهائڻ [سچو- سچ ڳالهائيندڙ. حق گو.
 ● راست گوئي: ڌ. سچ ڳالهائڻ. راستي- صداقت- سچ.
 ● راستي: ڌ. سچائي- راست بازي- صاف گوئي- سچ- صداقت. ايمانداري.
 ● راسيخ: ڌ. صفت. [ع] پڪو- پختو- مضبوط- ثابت قدم.
 ● راسڙو ۽ راسڙا: ڌ. هندن جي ورن ۽ سورمن جي تعريف ۾ چيل هڪ ڊگهو نظر- راسوڙو.
 ● راسيون ڪيڏن- سچ يا چند جي آڀرڻ وقت آفتق سان روشنيءَ جون ڌارون نڪرڻ.
 ● راسو ۽ راسو: صفت. مڪمل- تيار- پورو.
 ● راسوڙو ۽ راسوڙا (ت): ڌ. هڪ قسم جو نظم (جو ڪولهي وغيره هندو ڪيو طور يا ناچ ۾ ڳائين، جنهن ۾ انهن جي ورن ۽ سورمن جي تعريف هجي.
 ● راسي ۽ راسيون: ڌ. سچ آڀرڻ يا لهن مهل آفتق تي روشنيءَ جو پتو.
 ● راشيد ۽ راشيد: ڌ. [ع. رشد] سڌريل هدايت مڃيندڙ- مذهب جو پابند- سنئين رستي تي هلندڙ. خدا پرست. ٺيڪ سچو.
 ● راشدي: اسم خاص. سنڌ ۾ ساداتن جو هڪ خاندان- پير صاحب ڀاڳاري جو خاندان.
 ● راشن: ڌ. [انگ. Ration = کاڌو] رسد- راتب. ڪاڌي جو مقرر انداز- ورو. فوجي خوراڪ.
 ● راشن بنڊ: ڌ. راشن جو سرشتو- ملڪ ۾ ضرورت جي شين جي تقسيم.
 ● راشو: ڌ. صفت. عام- سادو. معمولي. رواجي.
 ● راشي ۽ راشي: ڌ. صفت. [ع] رشوت ڏيندڙ- عام معنيٰ ۾ رشوت وٺندڙ- رشوت خور- رشوتي.
 ● راض: ڌ. [ع. رضا] خوشي- مرضي- رضامندو. مهرباني- ڀاڄهه.
 ● راضو: ڌ. رضامندو- خوشي- مرضي. پسندي. اختيار. راضو.
 ● راضي: ڌ. صفت. [ع. رضا] خوش- سهو. خواهان- خواهشمند. شاڪر. آماده. تيار. چڱو ڀلو. چاق.
 ● راضي برضا: صفت. رضا الاهي تي خوش- خدا جي حڪم تي خوش. تسليم ڪندڙ.
 ● راضي ٿيڻ: رضامند ٿيڻ. خوش ٿيڻ- سهو ٿيڻ.
 ● راضيپو: رضامندو. خوشي. مرضي. آمادگي. قبوليت- مڃتا. راضو.

● راس ڌاري: ڌ. ڪرشن مهراج جي ڪوپن جو ڪيل ڪندڙ.
 ● راس السطران: ڌ. سرطان گهيري جي اها جاءِ جتي سچ پهچڻ سان گرمي شروع ٿئي- آتران.
 ● راس المال: ڌ. تجارت جو سرمايو- واپار جي موڙي. ملڪي قرض.
 ● راس ليلا: ڌ. ڪرشن مهراج جي ڪوپن سان رچايل راڳ ۽ ٺاڃ جي محفل.
 ● راس منڊل: ڌ. راس چڪر- برجن جو ميڙ.
 ● راس وڌنب: ڌ. اهي ٻه تارا جن سبب چند گرهڻ ۽ سچ گرهڻ ٿيندو آهي- راهو ۽ ڪيت.
 ● راساڙو: ڌ. اجائي بڪواس- ڊيگهه- جهاجهه.
 ● راسائو ۽ راسائو: صفت. رسائو.
 ● راس: ڌ. صفت. [ف] ساڄو- سڌو- سنئون. درست- صحيح- برابر. سچو- صادق. پورو- ٺيڪ. موافق- سازگار. (ڌ) سچ- حق.
 ● راست باز: ڌ. صفت. [ف] راست + باز < باختن = ڪيڏڻ [سچو- سچ چونڌڙ- صادق. ايماندار. ڊياندار. بي رياءِ.
 ● راست بازي: ڌ. سچائي- صداقت. ايمانداري. بي رياءِ. ڊيانداري.
 ● راست بيسن: ڌ. [ف] راست + بين < ديدن = ڏسڻ [حقيقت شناس. بي رياءِ. امين.
 ● راست سڏجڻ: ڌ. صفت. [ف] راست + سڏجڻ = گفتگو [سچو- سچو. ايماندار. بي رياءِ.
 ● راست گو: ڌ. [ف] راست + گو < گفتن = ڳالهائڻ [سچو- سچ ڳالهائيندڙ. حق گو.
 ● راست گوئي: ڌ. سچ ڳالهائڻ. راستي- صداقت- سچ.
 ● راستي: ڌ. سچائي- راست بازي- صاف گوئي- سچ- صداقت. ايمانداري.
 ● راسيخ: ڌ. صفت. [ع] پڪو- پختو- مضبوط- ثابت قدم.
 ● راسڙو ۽ راسڙا: ڌ. هندن جي ورن ۽ سورمن جي تعريف ۾ چيل هڪ ڊگهو نظر- راسوڙو.

ظالم - وحشي. خبيث - هليٽ. (ٺ) راڪاسيائي ۽ راڪاسيائون.

- راتاس گهمي وڃڻ: ڪوبه ماڻهو ڏسڻ ۾ نه اچڻ (شهر وغيره ۾) - ڪا پهر نه هجڻ. سڄ ٿي وڃڻ.

● راڪاسي ۽ راڪاسي: ڏ. صفت. راڪاس جو - راڪاس وارو.

- راڪسي ۽ راڪسي: ڏ. صفت. راڪاس جي - ڊيو جي.

● راڪيب: ڏ. [ع. رڪيب = سوار ٿيڻ] سوار - ساري ڪندڙ.

● راڪو ۽ راڪا: ڏ. صفت. [رڪڻ < راڪو] رڪوال - رڪپال - محافظ - پهريدار - چوڪيدار - واهي. بچائيندڙ.

● راڳ ۽ راڳ: ڏ. [ه. راڳ] علم موسيقي موجب سُرڻ جي لاه چاڙه جو هڪ مقرر ماڻ. اسروهي کان آروهي تائين ۽ آروهي کان اسروهي تائين مقرر سُرڻ جي ميلاپ مان پيدا ٿيل خاص آلاپ (راڳ هنن سُرڻ مان ٺهندو آهي: ۱- سرج ۲- رڪب ۳- گندار ۴- مڌم ۵- پنچر ۶- ديوت ۷- نڪار. هن وقت تائين سُرڻ جي لحاظ کان هي راڳ قائم ڪيا ويا آهن: ۱- پيرو ۲- مالڪوس ۳- هندول ۴- سري راڳ ۵- ميگه ۶- ديڪ. راڳ جي ڄاڻ، هر هڪ راڳ جي ڳائڻ جو وقت ۽ موسم مقرر ڪري ڇڏيا آهن: جيئن ته: پيرو، صبح جي وقت، مالڪوس، آڏي رات تائين؛ سري راڳ، ٻن پهرن جو؛ ميگه، شام جو؛ هندول، صبح جو ۽ ديڪ شام جو ڳائجي. وري موسمن جي لحاظ کان پيرو، سو ۽ ڪتي مهينن ۾؛ مالڪوس، مانگه ۽ ڦڳڻ ۾؛ سري راڳ، ٺاهري ۽ ٻوهه ۾؛ ميگه، مانوڻ ۽ ٻڏي ۾؛ هندول، چيٽ ۽ ويساک ۾ ۽ ديڪ، جيٺ ۽ آڪاڙ ۾) - موسيقي - سنگيت - ڳائڻ. نغمو - سُرود. گانو. ذڪر - بيان. قصو. جذبو - پور - ريجڪ. مسخري. رڳڙو. ڪتراڳ.

- راضي ڪٽڻ: خوش ڪرڻ. رضامند ڪرڻ. آماده ڪرڻ. مڃائڻ - قبول ڪرائڻ.

- راضي نامو ۽ راضي ناما: ڏ. ٻاڻت ۾ ڪيل فيصلو - رضا نامو - ٺاهه - پرچاء - صلح نامو. اقرار - قبوليت.

● راعي: ڏ. [ع] ڌنار - ڌراڙو. بادشاهه.

● راغب: ڏ. [ع. رغب = مائل ڪندڙ] رغب ڏياريندڙ - چاه ڏياريندڙ - لاڙو رکندڙ. خواهشمند.

- راغب ڪٽڻ: مائل ڪرڻ - متوج ڪرڻ - رغب ڏيارڻ.

● رافضي: اسم خاص. [ع] سپاهين جو اهو گروه جو پنهنجي سردار کي ڇڏي ڌڻي - جنگ جمل ۾ حضرت علي جو مات ڇڏي ويندڙ جماعت - اهل شيعه جو اهو فرقو جنهن زيد بن علي بن حسين رضي الله عنه جي هٿ تي بيعت ڪرڻ کان پوءِ چيو ته اوهين حضرت ابوبڪر صديق ۽ حضرت عمر فاروق تي تبرا ڪريو ته اسين اوهان سان سات ڏيون مگر حضرت زيد رضي الله عنه انڪار ڪيو ۽ فرمايو ته آءُ انهن کان چيو نفرت ڪريان جيڪي ناني سائين جا مددگار ٿي رهيا آهن. پوءِ زيد رضي الله عنه انهن کي ڇڏي ڏنو. ان وقت کان پوءِ اهو گروه ”رافضي“ سڏجڻ لڳو.

● رافع: ڏ. صفت. [ع] بلند ڪندڙ - مٿاهون ڪندڙ - ڪڏندڙ.

● راق: ٺ. مينهن جو پٽڙو ڇيڻو.

● راق ۽ راق: ڏ. راقو - ڪپ - چڪ - ڪارو.

● راقو ۽ راقا: ڏ. ڪپ - ڪارو - پٽڙو ڪارو. راقو. مينهن جو پٽڙو ڇيڻو.

● راقير ۽ راقير: ڏ. [ع] لڪندڙ - ڪاتب - مصنف.

- راقير الحروف: ڏ. [ع] اکر لڪندڙ.

● راڪاس ۽ راڪاس: ڏ. [سن. راڪشس] تمام وڏي قد بت ۽ تمام گهڻي طاقت وارو خيالي ڪردار (جو هميشه آکاڻين ۾ اچي). پوت -

- راڳاڻي ۽ راڳاڻي: ذ. صفت. راڳ ڳائيندڙ.
 راڳي- راڳيندڙ- گويو.
 - راڳ ٻڌائين: بهانو ڪرڻ- عذر ڏيڻ.
 - راڳ ٻڌڻ: مسخري ڪرڻ. ڪوڙ ڳالهائڻ.
 - ٺڳي ڪرڻ- مڪرم ڪرڻ.
 - راڳ ڏيڻ: ڌوڪو ڏيڻ- قريب ڏيڻ- ويساهڻ.
 - راڳ رنگ: ذ. ڳائڻ وڃائڻ- راڳ روپ- ناچ گانو- ڪيل تماشو. عيش عشرت.
 - راڳ روپ: ذ. ڳائڻ وڃائڻ. راڳ رنگ. عيش عشرت. جشن. محفل. خوشيون- مزا.
 - راڳ روپ ڪرڻ: ڳائڻ وڃائڻ ڪرڻ. خوشيءَ جي مجلس ڪرڻ. ساز ۽ سرود جي محفل مچائڻ. عيش ڪرڻ.
 - راڳ ڪڍي ويهڻ: اجائي ڳالهه ڪرڻ- خواهه مخواهه ڊگهي ڳالهه ڪرڻ- بڪواس ڪرڻ.
 - راڳ ڪڍڻ: ڳائڻ- نتائڻ- بهالا ڪرڻ.
 - راڳ مالا، راڳ مالها: ٺ. راڳ جي اصولن تي لکيل ڪتاب- راڳ بابت ڪتاب. ٻارن جي وندر جو هڪ ساز (ڌڪ هڻڻ سان مختلف آواز ڪيندڙ).
 - راڳيني ۽ راڳينيون: ٺ. ڪنهن به راڳ جي هڪ شاخ (علم موسيقي موجب هر هڪ راڳ ۾ ڇهن راڳين ۾ ورهايل آهي)- راڳيني.
 - راڳيني ۽ راڳينيون: ٺ. ڏسو "راڳيني".
 - راڳت ويراڳ: ذ. ڳائڻ وڃائڻ- گانو بجانو.
 - راڳي ۽ راڳي: ذ. صفت. راڳاڻي- راڳيندڙ- ڳائڻو- گويو- ڪلونٽ.
 - راڳيندڙ ۽ راڳيندڙ: ذ. صفت. ڳائڻو- راڳي. گويو.
 - راڳڻ: مصدر. راڳو ڏيڻ- لٺڻ- لپيڻ- گاري جو لپو ڏيڻ.
 - راڳاڻي ۽ راڳاڻي: ذ. صفت. راڳو ڏيندڙ- لپو ڏيندڙ. (ذ) رازو (ڪ).
 - راڳو ۽ راڳا: ذ. لپو- لٺ- گاري جو استر.

● راڳهت (ت): ذ. ريٽ- دانهن.
 ● راڳڻ: مصدر. رنگ ۾ پيسيل ڏور سان (ڪاٺ ڪي چيرڻ لاءِ) نشان ڪرڻ- رنگ سان ليڪا ڪيڻ.
 - راڳي چڏڻ: رڱي چڏڻ. ليڪا ڪيڻ. خراب ڪرڻ. ڳاڙهو ڪري چڏڻ.
 ● راڳڻ ۽ راڳڻ: ذ. شينهن جو هڪ قسم.
 ● راڳو ۽ راڳا: ذ. [ه. رانگا] رازڪي يا واڌڪي ڪم جو اوزار. اهو ڏاڳو يا ڏورو جو رنگ مان ٻوڙي پيٽ يا ڪاٺ تي سنوٽ لاءِ ليڪڻ ڪيڻ ۾ ڪم اچي. ڳاڙهي رنگ ۾ پيسيل ڏور سان (ڪاٺ چيرڻ لاءِ) ڪاٺ تي نڪتل ليڪو- داغ- ليڪو (رنگ جو). ڪٽي جو هڪ قسم (ميرانجهڙن اچن ۽ سايئي ليڪون وارو). شينهن جو قسم (پلائي شينهن، جنهن جي بدن تي ڳاڙهي رنگ جهڙا پٿا ٿين):
 "بَر ۾ پٿاڻون ٻڙيئون، راڳا ڪن رهاڙ"
 (حمل).
 جابلو وڻ جو هڪ قسم (جنهن جو ميوو ڳاڙهو ٿئي). (صفت) رڳيندڙ.
 - راڳا ڪرڻ: ليڪا وجهڻ. رڱي چڏڻ (گهڻي برسات ۾ وڻن تي ڳاڙها ليڪا پئجي ويندا آهن). قهر ڪرڻ- ظلم ڪرڻ- ويل وهائڻ. ڦرلٽ ڪرڻ.
 ● رال: ذ. هڪ قسم جو پساڪو وکر (ڪوٺر جو هڪ قسم، جو ٿانڍي تي رکي ڌوپ واس ڏيڻ جي ڪم اچي)- ڌوپ- ريال.
 ● رام: اسم خاص. اڳاڻي زماني ۾ ايوديا جي راجا 'دسترت' جو وڏو پٽ "شري رامچندر" (جو پنهنجي زال سيتا سان گڏ چوڏهن ورهيه بنواس ويو ۽ راوڻ کي ماريائين. هندو ڪيس بطور اوتار پوچيندا آهن. هندن جي عقدي موجب رام، وشنو جو ستون روپ آهي). ٿر ۾ رهندڙ راجپوتن جي هڪ ذات. (صفت) وڻندڙ- سُهائيندڙ. سوهيندڙ.
 - رامانئندي: ذ. هندو فقيرن جو هڪ گروهه.

- رام پڙهڻ: ذ. رام جي تعريف ۾ چيل ڪيت.
- رام پڙهڻ: ذ. رام پڙهڻ: ٿ. ٺڳي - فريب - دولاب.
- رام رام: ذ. هندن جو سلام.
- رام رس: ذ. رام جي نالي جنهن جو مڙو.
- رام ست: ذ. رام رام.
- رام رام ٻي هڪ: ذ. گڏجي مان ڏيڻ.
- رام ريجهاڻي: ذ. خدا کي راضي ڪرڻ.
- رام ڪهاڻي: ٿ. شري رامچندر جي ڪهاڻي.
- رامائڻ. وڏي آڪائي - ڊگهو قصو.
- رام ڪهاڻي: پڙهائڻ: پنهنجي باري ۾ ڪا ڊگهي ڪهاڻي پڙهائڻ.
- رام ليلا: ٿ. شري رامچندر جي فتحيابي ۽ لڙائيءَ جي نقل جو ٺاڳ جو هميشه اسوءَ واري مهيني ۾ آلهي ياد ڪيريءَ ۾ ڪيو ويندو آهي.
- سهڙي جو ميلو.
- رام مڙهي: ٿ. رام جي سڪ ۾ ماريل.
- رام لومي: ٿ. شري رامچندر جي ڄمڻ جو ڏينهن (ڇت جي نائين تاريخ جا هندو ملهائيندا آهن).
- رامانو (ت): ذ. گاه جو هڪ قسم.
- رامائڻ: ذ. گوڙ - شور - هل - پائيتال - واويلا.
- روج راڙو - ماتر. جهيڙو. جنگ - لڙائي. رامائو.
- رامائو - هنگامو.
- رامائو ۽ رامائڻ: ذ. هل - شور - گوڙ.
- رامائو - هنگامو. لڙائي - جنگ. روج - ماتر.
- "تريارت ترنگ رڻ ۾ رامائڻ ڪري" (خليفو نبي بخش).
- خوشي - مزو. ڍو. تماشو.
- رامائڻ ڪرڻ: خوشيون ڪرڻ. مڙا مائڻ.
- مڙو ڪرڻ. لڙائي ڪرڻ.
- رامائڻ: اسم خاص. شري رامچندر جي احوال جو ڪتاب (جو پهريائين منسڪرت ٻوليءَ ۾ والميڪ رشي منظور ڪيو ۽ ان کان پوءِ تلسيداس هندي ٻوليءَ ۾ لکيو).
- رامائيد: ذ. جاميٽريءَ جي اصطلاح ۾ اهو پورو چوٽ چوڪنڊو جنهن جا اهاڻ سامهان پاسا ۽ آهون سامهون ڪنڊون برابر هجن).
- رامائيس: ذ. ٻوٽي جو هڪ قسم (هٿ جيترو ٿئي، منجهس منهي ڪٽ ٿئي: ڪوئن مارڻ لاه ڪهرن ۾ ساڙجي ته ڪوئن کي خارش ٿيندي ۽ مري ويندا).
- رامائيس: ذ. [انگ. Rhombus] اهو چورس جنهن جا چارئي پاسا پاڻ ۾ برابر هجن ۽ آهون سامهون ڪنڊون به پاڻ ۾ برابر هجن.
- رامائو ۽ رامائڻ (ڪ): ذ. ڪاري جي رڇ جو هڪ عضو (ڪاميت ۾ لڳل جهنڊو جو پري کان رڇ جو نشان ڏئي).
- رامپوري ۽ رامپوري: ذ. (ڪڪڙ جو هڪ قسم جو قد جو ننڍو ۽ سهڻو ٿئي).
- رام جا ڳو: اسم خاص. تعلقي ساماري ۾ هڪ ديھ جو نالو. هڪ مشهور درويش "رام جا ڳو" جي درگاه.
- رامچندائي: اسم خاص. هندن جي هڪ ذات جو نالو.
- رامچندڙ: اسم خاص. قدير هندستان جي راجا دسرت جي وڏي پٽ "رام" جو نالو جنهن کي هندو اوتار ڪري سڃيڻدا آهن.
- رام ڏيو: اسم خاص. هندن جي هڪ پير ۽ ذات جو نالو (اڪثر ڪراچي، حيدرآباد ۽ ٿرپارڪر ۾).
- رام رکيڻائي: اسم خاص. هندن جي هڪ ذات جو نالو.
- رامتش: ٿ. [ف] سرهائي - خوشي. راڳ خوشي ۾ ڳائڻ.
- رامشگر: ذ. صفت. عياش. گويو.
- رامشي: ذ. گويو.
- رام قتل: ذ. ميوي جو هڪ قسم - آمڙل.
- رام ڪٽوري ۽ رام ڪٽوريون: ٿ. ٺڪر مان ٺهيل هڪ قسم جي جمني - پيالي.

● رانجهڻو رانجهو: اسم خاص. پنجاب جي هڪ مشهور عشق قصي جو هيرو (جو تخت هزارا شهر جي رئيس جو پٽ هو. سوداگريءَ سانگي جهنگ سال ۾ آيو. رتي ڪنڀار جي ڌيءَ هير کي ڏسي، مٿس عاشق ٿي پيو. سوداگريءَ جو سامان وڪڻي آئي ٿي مينهنون چارڻ لڳو. هير ساڻس روز ملڻ لاءِ ندي آڪري، هنن ٻار ويندي هئي. هڪڙيءَ رات نديءَ ۾ پڙي ويئي). سنڌ ۾ مرد جو نالو. (صفت). ٻارو-محبوب.

● رانجهو باگيرائي: اسم خاص. تعلقي شهدادپور ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● راندر ۽ راندر يون: ٺ. ڪيل-بازي-ڪيڏ. روئشو-وندر. تماشو. ٽينگ ٿيو. پتھي راند (جوا). سلھ (ت). سولي ڳالھ.

- راندر جهلڻ: راند روڪڻ. راند هارائڻ.

- راندر رھڻ: راند ڪرڻ - راند ڪڍڻ - ڪيڏڻ.

- راندر ٻو ۽ راندر ٻيا: ڏ. رانديگر. راند جو ماھر.

- راندر ڪڍڻ: راند رھڻ - راند ڪيڏڻ.

- راندر ڪرڻ: ڪيڏڻ. وندرڻ. روئشو ڪرڻ.

- راندر ڪٽڻ: بازي ڪڍڻ. آگ ڏيڻ.

- راندر ڪٽڻ: بازي جيئن - سيل مارڻ. راند ڪٽڻ.

- راندر ڪپڙڻ: راند رھڻ - راند ڪڍڻ.

- راندر لڳائڻ (ت): راند ڪرڻ. مسخري.

مچائڻ. بهانو ڪرڻ.

- راندر ورجھڻ (ت): راند جي اصطلاح ۾ ڳيچن ڳائڻ جي خيال کان زناني محفل ڪوٺائڻ.

مسخري وجهڻ. ڌمچر مچائڻ.

- راندر ڀڪر (ت): ٺ. صفت. ڳائڻ وڃائڻ ۾ برڪ عورت - راند وجهندو (زال).

- راندر ڀڪر ۽ راندر ڀڪر: ڏ. صفت.

راند ڀڪر.

- راندر ڀڪو ۽ راندر ڀڪا: ڏ. راند رھڻ جي شيء (جنهن سان ٻار راند رھڻ يا وندرڻ) -

ڪپڙو ٿو طوق پتلو.

● رام ڪٿي: ٺ. هڪ راڳيءَ جو نالو. شاھ ڀٽائي رحمة اللہ عليہ جي رسالي ۾ هڪ سُر جو نالو.

● راموتيو ۽ راموتيا (ت): ڏ. رانديڪو.

● ران: صفت. [ف] سنڀاليندڙ. مرکب لفظن ۾

صفا تي طور پڇاڙيءَ ۾ ڪم ايندڙ "ڪامران وغيره".

● ران ۽ رانئون: ٺ. [ف] ٽنگ جو گوڏي

کان مٿيون حصو - سُر - جوت.

● رانباھ ۽ رانباھ: ڏ. ڍڳيءَ جي رلي -

ڍڪ. سوئر جي رلي.

● رانباھ (ت): مصدر. سوئر جو وڙھڻ لاءِ

ٺيار ٿيڻ - هڙڪڻ.

● رانپاٽ ۽ رانپاٽ: ڏ. وڏي رڙ - رنپ -

دانھن - ٻوڪڙو. چوٽائي جانور جي رنپ (ت).

- رانپاٽ ڪرڻ: وڏيون رڙيون ڪرڻ -

رليون ڪرڻ.

- رانپاٽ هڻڻ: ڏسو "رانپاٽ ڪرڻ".

● رانپٽ ۽ رانپٽ: ڏ. رنپ - ڍڪ. رانپاٽ.

● رانپڪو ۽ رانپڪا (ڪ): ڏ. رنپ - دانھن.

● رانپڻ (ت): مصدر. رنپ - ڍڪڻ.

● رانپوٽو ۽ رانپوٽا: ڏ. هٿ جي آڱرين سان

جهپ مٺي روڙڻ جي حالت - جهانپوٽو. رهڻ.

- رانپوٽا هڻڻ: رانپوٽو ڏيڻ. جهانپوٽا هڻڻ.

● رانپوٽو ۽ رانپوٽو ٻيا (ڪ): ڏ. رڙ -

واڪو. ٻيڪاٽ.

● رانت ۽ رانتيون (ت): ٺ. راند.

● رانتيو ۽ رانتييا (ت): ڏ. رانديڪو.

● رانٽ: اسم خاص. تعلقي سجاول ۾ هڪ

ديھ جو نالو.

● رانجهڻا: اسم خاص. مسلمانن جي هڪ ذات

جو نالو.

● رانجهڻو: اسم خاص. تعلقي ٺُل ۾ هڪ

ديھ جو نالو.

● رانجهڻ: ڏ. ٻسارڪي وکر جو هڪ قسم

(لاڪ سان ٺاهيندا آهن، لاڪ جهڙو ٿئي ۽ اڪثر

ونجهار ڪم آڻين). اسم خاص. رانجهڻو.

- رانڊ ڀڳو ٿي رهڻ: مڪمل تائين تائين
گذارڻ. حڪم جو بندو ٿي رهڻ - طوق ڀڳو
ٿي رهڻ.

— رانْدِيْگَرُ ۛ رانْدِيْگَرُ : ذ. صفت. راند
کيْمَنْدَرُ - کيْمَنْدَرِي - رانْدِيْگَر. بازِيْگَر - مَنْدَرِي.

● رائنڊ ٿريون: ٺ. عورتن جي ڳائڻ جو قسم.
● رائنڊه: صفت. [ف] نڪتل - تڙيل - لوديل.

- راننده درگاه: صفت دربار مان تزیل.
درگاه الاهي مان لوتیل. ملعون.

● رائدہ ع رائدہ مون؟ ت۔ جھگڑو۔ بکڑو۔ تبتو۔
فساد۔ قذو۔

● رائتائو ॥ رائتائو، رائتائو (ت): ذ. صفت.
[رئٹ > رئت > رائتائو] رتینڈر - رائتو - بورچی.

● رائدو ۽ رائدا (ت): ذ. بورجي - ردينڊڙ - راڌاڻو.
● راندي ۽ رانديون (ت): ٺ. صفت. ڪراڙي -

پوڙهي.
● رانڪ ۽ رانڪُون: ٺ. قبر جي مٿان اڏيل

قبو۔ مقبرو۔
● رائے گج رائے گون (ت): ث. اھا پنی جا

● رانگا ٽينگا ڪرڻ (ل): گوشتات ڪرڻ۔ لٽائڻ۔

هڪ جي ٻي ڪرڻ.
 ۱. رانگڙ ۽ رانگڙ (ٿ): ذ. صفت. پهلوان-

● رائڱيڙي (ت): ٺ. چيڊي ٻوڪل ڪٽڪ.

● رانگي: ذ. ٿر پارڪر ضلعي ۾ رهندڙ مينگهواڙن جي هڪ ذات جو نالو.

● رانڻو (ت): ذ. مهائن جي اصطلاح ۾ جاري ۽
جي هيٺين آڪن ۾ ڦاسائڻ جي لوڙي-ران ۽.

● رائو وڌي؟: اسم خاص. تعلقي قنبر ۾ هڪ
ديھ جو نالو.

۴۰ رانوس، رانوس چيري (ک): ت. ماموندي
چي ۴ جو هڪ قسم.

● رائو ڪو: اسم خاص. تعلقي جيمس آباد ۾ هڪ
ديھ جو نالو.

● رائیول ۽ رائیول ۲ : دوست - محبوب - پرین۔

— رانڈولف ديس: ذہن پرین جو ملک۔

● رانٽولي: اسم خاص. تعلقي آهاوڙي ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● رانڊھان؟ ذ. هڪ قسم جو اناج - چؤنرا.

● رانء ۽ رانئون (ک)؛ ذ. [ہرا. راء] رچ
جو ھڪ عضوو۔ چاريءَ کي پاسن کان جھلی

● رانئسي ۽ رانئسيون: ٿ. ننڍو تنبو.

● رائيسين: مصدر. ڪنهن خوشيءَ جي موقعي تي سائين جي مٿان رنگ هاري ڏيڻ ملهائڻ. رنگ.

کھاڑو کٹو، خوشی کٹو، خوش کٹو۔ راضی کٹو۔ ریجھائو، سینگارو، ہار سینگار کرائو۔

● رانڈیمن 'جھاٹیمن' (رانء جھانء) کرن؛
کھرو کمر کار کرن.

● رَالْنِيَّوُنْ لَاهِيْنْ (ک): مورا ویڈ - جھنگ
ہٹن - جھنگ کہن۔

● ران ۴ ران (ک) : ذ۔ رانوں- راجا- ران;

”مُني رانَ کان جيئرو کان پُلو“ (چوڻي).
 ● رانا: اسم خاص. راجپوتن جي هڪ ذات جو نالو.

● رانارو: آسر خاص. تعلقي جيمن آباد ۾ هڪ
په جو نالو.

● راناسر (ٺ): اسم خاص. ننگر پارکر جي ڀرسان هڪ تلاءُ جو نالو.

● راڻا واءُ: اسم خاص. تعلقي عمرڪوٽ ۾ هڪ
پيه جو نالو.

● راڻاهه: اسم خاص. تعلقي ميرواهه ۾ هڪ
پيه جو نالو.

● راناهو: اسم خاص. تعلقي ڪپري ۾ هڪ
په جو نالو.

● راتڪ ڏهر: اسم خاص. تعلقي ڪپري ۾
۾ ڪهڙو ڏيھ جو نالو.

● رائيڪو ٿيو: اسم خاص. راجپوتن جي هڪ
ات جو نالو.

● رائے: مصدر رائے ڈتارن گمراہ کرن.
"حق پاک امن ڈی ہائی،"

شیطان شقی نو راڻي.

- **راڻو** ۽ **راڻا**: ذ. [هرا. راڻ: ه. راڻا] ننڍو راجا. لنڊڙي علائقي جو والي. جاگيردار. راجپوت راجائن جو لقب. (اسم خاص) سومرا گهراڻي جي ٻوئين حاڪم همير سومري جو مينڌري نالي هڪ وزير (جو ذات جو "سويو" هو: مومل ۽ راڻي جي مشهور عشق قصي جو هيرو).
- **راڻو**: اسم خاص. تعلقي هالا ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- **راڻو بٽند** (ت): ذ. ڀرت جو هڪ قسم.
- **راڻو راهڙ**: اسم خاص. تعلقي آوڀاوڙي ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- **راڻوئا**: اسم خاص. ضلعي ٿرپارڪر ۾ مينگهواڙن جي هڪ ذات جو نالو.
- **راڻي ۽ راڻيون**: ت. [ه. راني] بادشاهه جي زال - ملڪ. هندو عورتن جي نالي پٺيان خطاب طور ڪم ايندڙ لفظ. مسلمان عورت جو نالو.
- **راڻي جو ٿان**: اسم خاص. تعلقي ماماري ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- **راڻيدڙ**: اسم خاص. ٿرپارڪر ۾ رهندڙ راجپوتن جي هڪ ذات جو نالو.
- **راڻي هار**: اسم خاص. تعلقي ميرپور ماٿيلي ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- **راو** ۽ **راو**: ذ. [هه] شهزادو راجڪمار. راءِ - راجا.
- **راوان**: ذ. صفت. [ف] موڪرو - ڪشادو - ويڪرو.
- **راوت** ۽ **سڙ**: اسم خاص. تعلقي ڇاڇري ۾ هڪ ديھ جو نالو.
- **راوڻي ۽ راوڻيون**: ت. راڻن تي - لنڊڙو تنهنجو.
- **راوڙ**: ت. ڍل - رانڙ.
- **راوڙو ۽ راوڙا** (ل): ذ. صفت. بنا ڪنهن روڪ جي - چوٽ - چڙواڳ.
- **راوڙ**: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
- **راوڙو ۽ راوڙا** (ت): ذ. صفت. تيز - سخت. بهادر. چالاک.
- **راوڻ ۽ راوڻ**: ذ. [سن. راجن = راجا] شهزادو. حاڪم. سردار. راجا - راءِ. جوڌو - جهونجهار - بهادر. ساجن - ڀرين - دلبر - محبوب - معشوق. (اسم خاص).
- **راوڻ ديس**: ذ. محبوب جو ملڪ. هندن جي عقيدتي موجب عالم ارواح.
- **راوڻيا**: ذ. هڪ ذات جو نالو.
- **راوڻ**: اسم خاص. [سن] آڳاٽي زماني ۾ لنڪا جو هڪ حاڪم. جو شري رامچندر جي زال سيتا کي زوريءَ کڻي ويو هو ۽ ٻارهن مهينن کان پوءِ رامچندر، راوڻ کي ماري، سيتا کي آزاد ڪيو.
- **راوڙي ۽ راوڙي**: ذ. صفت. ڏنل يا ٻڌل - بيان ڪندڙ - مقصد ٻڌائيندڙ.
- **راوڙي**: اسم خاص. سنڌو نديءَ کي ڀرتي ڪندڙ هڪ شاخ جو نالو (جا پنجاب ۾ آهي).
- **راهه ۽ راهون**: ت. [ف] رستو - سڙڪ - واٽ - دڳ - لنڪه. ريت - طريقيو.
- **راهبر**: ذ. صفت. [ف. راه] ٻڙ ڪردن = کڻي وڃڻ [رستو ڏيکاريندڙ - واٽ ٻڌائيندڙ - سونهون - رهبر - رهنما].
- **راهبري**: ت. رهبري - سونهپ - اڳواڻي.
- **راهه ٽڪڻ**: واٽ ڏسڻ - انتظار ڪرڻ.
- **راهه ٽپي اٿڻ**: گمراهه کي صحيح واٽ تي آڻڻ - سڌارڻ.
- **راهه ٽپي اچڻ**: سنئين رستي تي اچڻ - سڌارڻ.
- **راهه پيدا ڪرڻ**: رستو ڳولي ڪڍڻ. طريقيو ڳولي لهڻ.
- **راهه خدا**: الله جي راهه ۾ - خدا جي واٽ ۾.
- **راهه خرچ**: ذ. رستي جو خرچ - مسافريءَ جو خرچ پئسو. سفر خرچ.
- **راهدار ۽ راهدار**: ذ. [ف. راه] ٻڙ ڪردن = رکڻ [رستي جو نگهبان - رستي جو محصول وصول ڪندڙ. ڌاڙيل - رهڙن (ت)].
- **راهيداري ۽ راهيداريون**: ت. رستي تان لنڪهڻ جو پروالو. ڪنهن عملدار جو لڪيل پروالو

- راهه مسافير: ذ. صفت. [ف. راهه + ع. مسافر] وات ويندڙ - واتهڙو - مسافر - راهگير.
 "راهه مسافر سڳو ڪونه ڏٺوسين هت ڏهه" (شاهه).
 - راهه ميلن: رستو ملن - ڪس ملن - وات هٿ اچن.
 - راهه نجات: ث. [ف. راهه + ع. نجات] بخشش جو رستو - چوڻڪاري جو ذريعو.
 - راهه نما: ذ. [ف. راهه + لما = نمودن = ڏيکارڻ] رستو ڏيکاريندڙ - رهبر - رهنما - اڳواڻ.
 - راهه نمائي: ث. رهنمائي - رهبري - موٽڻ - اڳواڻي.
 - راهه وارو: ذ. [ف. گهوڙي جو هڪ قسم - تازي گهوڙو. جنڪي گهوڙو.
 - راهه واري: ث. گهوڙي جو هڪ هنڌ.
 - راهه وٺڻ: ڪس وٺڻ - رستو وٺڻ - روانو ٿيڻ.
 - راهه وٺڻ: صفت. سڀني پاسن کان نا اُميد - جتان ڪٿان تڙيل. نڪمو. ٺٺا ڳو.
 - راهه وٺڻ: ڏيکارڻ: هر طرف کان نا اُميد ٿيڻ.
 - راهه وٺڻ: ڪڍڻ: سڀ واھون بند ڪرڻ - هر طرف کان نا اُميد ڪرڻ.
 - راهه وٺڻ: راهه وٺڻ: ذ. صفت. وات ويندڙ - مسافر - واتهڙو. بي گناهه - بي ڏوهي.
 - راهه وٺڻ: ڪڍڻ: بي گناهه - قاسم - بي ڏوهي جهلجڻ.
 - راهه وٺڻ: طرف. ناحق - بي ڏوهي - نه ڏيئي نه وٺي - خواهه خواهه - بي سبب.
 - راهه وٺڻ: ذ. صفت. واتهڙو - وات ويندڙ - مسافر.
 - راهه وٺڻ: روانو ٿيڻ - هنڌ هون - آهڻ - وڃڻ.
 • راهه: ث. ڳاھيل ان جو ڍرڪ (جو اڃا ڪري ۾ ٻيل هجي ۽ پٽي ٿيل نه هجي) - صاف ٿيل ان - ڪري ۾ ٻيل ان. ٻوڪ - آبادي.
 - راهه تان ڪڪ لاهين: راز ظاهر ڪرڻ - ڪجهه ڪولڻ.

(جنهن جي آڌار تي رستي تان لنگهندڙ مال کي ڪوبه ٻيو عملدار روڪ نه ڪري).
 - راهه ڏسڻ: رستو ڏسڻ - وات تهارڻ - انتظار ڪرڻ.
 - راهه ڏيکارڻ: رستو ڏيکارڻ - سڌيءَ راهه تي آڻڻ. سونهپ ڪرڻ. رهبري ڪرڻ.
 - راهه رکڻ: رستو بند ڪرڻ - واھه بند ڪرڻ.
 - راهه رسڻ: ث. [ف. راهه + رسڻ] سر رواج - هلي چلي. دعا سلام.
 - راهه رسول: نبيءَ جي نالي - رسول جي صدقي.
 - راهه رو: ذ. صفت. [ف. راهه + رو] رفتن = ملڻ [مسافر - راهي - هاندي - راهگير - واتهڙو.
 - راهه ريت: ث. [ف. راهه + ريت = لٽو] سر رواج - هلي چلي.
 - راهه وٺڻ: ذ. صفت. [ف. راهه + وٺڻ] رستو تي ڦر ڪندڙ - ڦورو - ڌاڙيل.
 - راهه وٺڻ: ث. رستي تان ڦر - ڦرلٽ.
 - راهه ڪڍڻ: رستو ڳولي ڪڍڻ - تدبير ڪرڻ.
 - راهه گذرڻ: ذ. [ف. راهه + گذر] گذشتن = لنگهڻ [لنگهه - رستو - وات].
 - راهه گناهه: طرف. هروڀرو - خواهه خواهه - دادِي نه اڻستادي - نه ڏيئي نه وٺي - بي گناهه - بنا سبب جي.
 - راهه گير: ذ. صفت. [ف. راهه + گير] ڪرڻ = وٺڻ [واتهڙو - مسافر].
 - راهه لائڻ: دڳ لائڻ - رستو ٻڌائڻ - رهنمائي ڪرڻ.
 - راهه رسڻ: اوکيءَ ۾ مدد ڪرڻ - همراه ٿيڻ - مدد ڪرڻ.
 - راهه مار: ذ. صفت. ڦورو - رهون.
 - راهه واري: ث. ڦر - رهڙي.

● راهيب ۽ راهيب ذ. صفت. [ع] دليا کي ترک ڪري گوشه نشين ٿي الله جي عبادت ۾ مشغول رهندڙ - گوشه نشين - تارڪ الدنيا. زاهد. ديول (عيسائين جي عبادت گاه) ۾ ويهي عبادت ڪندڙ (جنهن پنهنجي سڄي عمر ديول جي خدمت ۾ وقف ڪري ڇڏي هجي).

● راهڙو: اسم خاص. مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو. ڀرت جو هڪ قسم.

● راهڙو ۽ راهڙون (ت): ٿ. وڏي رڙ - دانهن - ڪڙڪ.

● راهڪو ۽ راهڪو (ت): ذ. صفت. [سن. راڌ = راهن، پوکڻ] راهي ڪندڙ - پوک ڪندڙ - هاري - ڪڙسي - آبادگار.

● راهڪي ۽ راهڪيون: ٿ. پوک جو ڌنڌو - ڪڙمت - هارپو - آبادي - ڪيتي.

● راهڪي ڪرڻ (ت): پوک ڪرڻ - ٻني ٻارو ڪرڻ - آبادي ڪرڻ - هارپو ڪرڻ.

● راهڪي: اسم خاص. تعلقي ٽنڊي محمد خان ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● راهما: اسم خاص. ٿرپارڪر ۾ مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو.

● راهمورو: اسم خاص. تعلقي عمر ڪوٽ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● راهيمون: اسم خاص. ٿرپارڪر ۾ مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو.

● راهين ۽ راهين: ذ. صفت. [ع. رهن = گروي رکڻ] ڪا مقرر رقم وياج طور وٺڻ جي شرط تي آڌاري طور رقم ڏيندڙ - گروي رکندڙ. وياج خور. وياج تي پئسا وٺندڙ.

● راهين: مصدر. رهائڻ - نياھڻ - وٺا ڪرڻ. ترسانڻ - ٽيڪائڻ. پئسي ڇڏڻ. پوکڻ - پوک ڪرڻ.

● راهڻو: ذ. [پرا. راهن: سن. راه] هندو فلسفي موجب اهو ديوتا جو سچ ۽ چنڊ کي جهلي گرهن ڪرائي (هندن جو عقيدو آهي ته اهو ديوتا سچ يا چنڊ کي جڏهن گيهي ٿو تڏهن

گرهن ٿئي ٿو). هڪ نڪت جو نالو - ذئب [ع]. هڪ ٿاري جو نالو. (اسم خاص) هالا ۽ مڪرنڊ تعلقن ۾ ديھن جو نالو. مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو.

● راهڻو ۽ راهڻو: ذ. صفت. رهاڪو - رهواسي "نه ڏسجي راه رائي ۾ - هئا هو روھ جا راه" (احمد ملاح).

● راهڻو ۽ راهڻو: ذ. صفت. رهائيءَ وارو - هلندي پچنديءَ وارو - سڀ ڪنهن سان رس رهائ سان هلندڙ. راج سان رهائيندڙ (چڱو مڙس) رهاڪو - رهندڙ.

● راهواڻي (ت): اسم خاص. مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو.

● راهڻو: اسم خاص. تعلقي ميرپور بٺوري ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● راهڻو جا: اسم خاص. مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو. سکر، شڪارپور، خيرپور ناٿن شاھ ۽ رتيديري تعلقن ۾ ديھن جو نالو.

● راهوڪڙا (ڪب): اسم خاص. مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو.

● راهوڪي: هالا ۽ حيدرآباد تعلقن ۾ ديھ جو نالو. هڪ ريلوي اسٽيشن جو نالو.

● راهوم: اسم خاص. بگٽي بلوچن جي هڪ قبيلي جو نالو.

● راهونڊ: اسم خاص. هالا شهر کان هڪ ميل اوڀر طرف هڪ ٽڪيو (جتي مخدوم امين محمد پکا اڏي وڃي زهد ۽ عبادت ڪئي. انهيءَ ٽڪي کي پکا به سڏيندا آهن).

● راهونڊڙو: اسم خاص. تعلقي ڪپري ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● راهوئي (ت): ٿ. رهائي - رسائي - هلندي - رسوخ - بهج. مهرباني - ٿورو - احسان.

● راهيجا: اسم خاص. بگٽي بلوچن جو هڪ قبيلو. مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو.

● راهير: اسم خاص. تعلقي ڪوٽڙي ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● رائيان ڪرڻ: برباد ڪرڻ - ضايع ڪرڻ.
● رائيل ۽ رائيلون: ٿ. ڪوٺج
"رائيل" رهي نه روه ري، توڙي هجي ٻرلوه
(راهل).
● رائيلو: اسم خاص. تعلقي ڪوٽڙي ۾ هڪ
ديھ ۽ ڳوٺ جو نالو.
● رائيلي: اسم خاص. ٿر ۾ هڪ ڳوٺ جو نالو.
● رائيلائي: اسم خاص. هندن جي هڪ ذات.
● رائين (ڪ): ٿ. چار جي ڪنارين واري
تلهي رسي.
● رائين: [سن. رائجَن] ڀرجائڻ - ريجھائڻ -
راضي ڪرڻ - خوش ڪرڻ. ڳائڻ (ت):
"وڻي والول رائيان، جوکي اندر جيءَ"
(دلپت).
● رائو: ڏ. [سن. ريتس = واري] تمام سنهي
ريتي. واري. ڪڪري. هوا ۾ اڏامندڙ مڙهي
"رائي پچ م رند، رڙهه روحاني سسئي"
(شاه).
● رائو ڪرڻ: خراب ڳالهائڻ - بدالفاظ چوڻ.
● رائو ڏيڻ (ڪ. ڪچ): دالهن ڏيڻ. ڪنهن به
ڳالهه جو روبرو مقابلو ڪرڻ - دٻندو ٿيڻ.
● رائوڙو: اسم خاص. ٿرپارڪر ۾ رهندڙ راجپوتن
جي هڪ ذات جو نالو.
● رائون (ل): ڏ. چوپائي مال جو هڪ رنگ -
مينهن جو هڪ خاص رنگ جو پورانهو هجي.
● رائِي: ٿ. ٻوڙ وغيره (خاص ڪري دال) ۾
کيه ۾ ٽهڪايل ٿور وڃهي ڏنل داغ. ريتي
يا واريءَ جو دائرو. تيلي پچ جو هڪ قسم -
آهر.
● رائِي ڏيڻ: کيه يا تيل ۾ ٿور وڃهي
دال کي داغ ڏيڻ. مشهوري ڏيڻ - نالو ڪرڻ (ت).
بدنام ڪرڻ. وڌاءُ ڪرڻ (ڳالهه ۾).
● رائِي ڪرڻ (ت): بي انصافي ڪرڻ. هاسو
وٺڻ - رياءُ ڪرڻ.
● رائيتو (ٿ): ڏ. صفت. جهڻ ۾ مصالحو
وڃي، کيه جو داغ ڏيئي ٺاهيل ڪٽڙهي.

● راه: ٿ. رايو - رت - تجويز. مشورو - صلاح.
خيال - مرضي - خواهش. پٿرائين زمين.
● راه ڏيڻ: صلاح ڏيڻ - مشورو ڏيڻ. تجويز
پٽائڻ - انگل پٽائڻ.
● راه وٺڻ: صلاح وٺڻ - مشورو وٺڻ.
● راه: ڏ. ڏسو "راه".
● راه ۽ راه: ڏ. [پرا. رانا: سن. راجن، راجا]
راجا - حاڪم. هندو حاڪمن جي نالي پٺيان ڪم
ايندڙ لفظ - معزز هندو کي سرڪار طرفان مليل
خطاب "راه بهادر".
● رائيتو ۽ رائيتا: ڏ. [هه] ڏڌ ۽ مصالحتي
مان ٺهيل هڪ قسم جي ڪٽڙهي.
● رائيت: صفت. [انگ. Right] صحيح -
دوست - برابر.
● رائيج: صفت. [ع] هلندڙ - جاري - مروج -
چالو. رسمي - دستوري. معمولي - عام.
● رائيج الوقت: صفت. هلندڙ وقت جو -
مروج - چالو - رواج ۾.
● رائيج ٿيڻ: رواج ۾ اچڻ - چالو ٿيڻ - مروج ٿيڻ.
● رائيج ڪرڻ: رواج ۾ آڻڻ - عمل ۾ آڻڻ.
● رائير، رائير: ڏ. ڏن - ڍل - سَنگ اهو
محصول، جو بادشاهه پنهنجي تابع ملڪن يا
سردارن کان وٺي
"نڪا جهڻ نه پتل، نڪو رائير ڏيه ۾"
(شاه).
● رائير، رائير: ڏ. صفت. محصول جو ڳو.
● رائيفل ۽ رائيفلون: ٿ. [انگ. Rifle]
بندوق جو هڪ قسم.
● رائڪ: پٽ شاه ويجهو هڪ مڪان جو نالو.
● رائڪو (ٿ): ڏ. ٿرپارڪر ۾ چوپائي مال
جي سڃاڻپ جو هڪ خاص نشان.
● رائڪان: ڏ. صفت. [ف. رايگان] رستي ۾
ڪيري پيل (شي) - ويل - اجاڻو - مفت ۾ - ضايع.
● رائڪان ٿيڻ: ضايع ٿيڻ: برباد ٿيڻ. اجايو
وڃڻ - بي فائدو وڃڻ.

١٠ پڇاڙي طور ڪم ايندڙ ”آهن رباب“ دلربا وغيره.

١١ رباب ۽ رباب: ذ. [ع] هڪ قسم جو ساز (طنبوري جهڙو ۽ منجهس چار تارون ٿين، مڪو لس پيلي ۽ ڪيچ ڏانهن رباب پنجن تارن وارو ٿئي). (ڪنايه) راڳ. مڇي جو هڪ قسم، منگرو.

١٢ ربابي: ذ. صفت. رباب وڃائيندڙ. ڪاٺو. هڪ قوم جو نالو.

١٣ رباعي ۽ رباعيون: ذ. [ع. رباع = چوٿون] هڪ قسم جو چئن مصرعن جو بيت (جنهن ۾ پهرين، ٻي ۽ چوٿين مصرع هڪ ٻئي هجي).

١٤ رباط ۽ رباط: ذ. [ع] ڳانڍاپو. لاڳاپو. ميلاپ. محبت. دوستي. سلسلو.

١٥ رباط ضبط: ذ. مسيل ميلاپ. ميل جول. ضابطو. انتظام. توازن.

١٦ رباع: ذ. [ع] چوٿون. چوٿون حصو. چوٿين ڀتي. چوٿو.

١٧ رباع مسڪون: ذ. [ع. رباع = مسڪون < مڪن = هو رهيو] دنيا جو آباد ٿيل چوٿون حصو. دنيا. جهان.

١٨ ربود: ظرف. [ف. ربودن = ڦيرڻ] ڦيريل. ڪسيل. ڇيڪيل. هيريل. ڀليل.

١٩ ربيع: ذ. [ع] بهار جي موسم. بهار جو فصل. بهار ۾ لڳل اناج. زراعت جي اصطلاح ۾ هڪ موسم ۽ ان موسم ۾ ٿيندڙ فصل (جو آڪٽوبر ۽ نومبر ۾ پوکجي ۽ مارچ ۾ لڻجي). هن فصل ۾ ڪڻڪ، سره، چانوَ وغيره ٿئي. ڇت.

٢٠ ربيع الاول: ذ. هجري سال جو ٽيون مهينو. عرس وارو مهينو.

٢١ ربيع الـآخر، ربيع الثاني: ذ. هجري سال جو چوٿون مهينو. يارهين وارو مهينو.

٢٢ ربيع لَمْ خَرِيفُ هُنَّ: ڪو به واسطو نه هئڻ. ڪجهه به نه ٿيڻ.

٢٣ رائيت (ڪ): ٺ. ريشي ۽ واري زمين. ريتائين زمين.

٢٤ رائين (ڪ): ٺ. گاهه جو هڪ قسم. پوٺائي. پوٺاڙي. (اسم خاص) شاهيندر، ماتلي ۽ ٽنڊي محمد خان تعلقن ۾ ديهه جو نالو.

٢٥ راياسو (ت): ذ. صفت. وارياسو. رايگان: ذ. [ف] ڏسو ”رايگان“.

٢٦ رايو ۽ راياء: ذ. [ف. راي = رائی = ويچار، نظريو رکڻ] راء. خيال. مرضي. رٿ. فيصلو. صلاح. رايو رکڻ: لحاظ ڪرڻ. پاسخطري ڪرڻ. پاسو وٺڻ.

٢٧ رب: اسم صفاتي. [ع] ڀالهار. پروردگار. رزاق. ڌڻي تعاليٰ.

٢٨ رب العالمين: [ع] سڀني جهانن جو واليندڙ. ڪل ڪائنات جو پروردگار. الله تعاليٰ.

٢٩ رباني: صفت. رب تعاليٰ جو. الاهي. خدائي. رب ڏانهن مائل. (اسم خاص) سنڌ جي هڪ مشهور ديني عالم ”مولوي عبدالحق رباني“ جو لقب.

٣٠ رب ڪي پُهچن: مري وڃڻ. وفات ڪرڻ. ربنا: ندا. اي اسان جا پروردگار! اي اسان جا ڌڻي!

٣١ ربوبيت: ٺ. رب جي صفت. خدائي. اڪوھيت. خدا جي ڪل ڪائنات.

٣٢ ربيي امر: خدائي حڪم. خدائي فرض. موت جو سڏ. انتقال.

٣٣ رب: ٺ. [ع] رس. شربت. ڪڙهيل عرق. ميوي وغيره خصوصاً ڏاڙهون جو ڪڙهيل گهاتو رس. چاش. پٽ. قوار. پڪو ٿيل شربت ”رب“ سوس ”رب“ اٺار وغيره.

٣٤ رب انار: ذ. ڏاڙهون جو شربت.

٣٥ رب سوس: ذ. بهارڪي وڪر جو هڪ قسم (جو مٺي ڪاٺيءَ جي عرق مان ٺهي).

٣٦ مٺي ڪاٺيءَ جو عرق. ربيا: صفت. [ف. ربودن = ڦيرڻ] ڦيرندڙ. ڪسيندڙ. مرکب لفظن جي آخر ۾ صفاتي

● رَبيڻنَ ۽ رَبيڻئونَ: ٿ. [انگ. Ribbin] سوئي يا ريشمي ڪپڙي جي رنگين پٽي (جا زالون وارن ۾ ٻڌن يا ڪپڙي تي سونهن خاطر هئڻ). ورن وڪڙن واري پٽي (جا مرد شلوار جي ٻانڀڻ تي هٿائين).

● رَبيڻنَ: ٿ. [سن. رو + 'اين' ٻڃڙي] سڄ "تلنگ تليهر تين" وڌ سورج کان سهڻا ٻرين، کڻن - ڀينڻ ڪمار سان، مٿي ڀينڻ نڪسين، ستره ڳچي، ڪٽ ڪيسري، اهڙي روءِ رَبيڻن" (عارف شاهه).

● رَپَ ۽ رَپُون: ٿ. چانورن، ڪڇ، جڙور ٻاجهري يا ڪنهن پٽي ان جو رڌل ڌارو. تمام پٽڙو پٽ. گهڻي ٻاڻيءَ وارو پٽ. ٻڃي - ٻڃ - اڇ - آڻ. (صفت) تمام نرم - پٽڙو - ڪٽڻو. ● رَپَ ٻڃ: ٿ. سادو ڪاڌو. غريباڻو ڪاڌو. ● رَپَ روئيلو ڪاڻڻ: سادو ڪاڌو ڪاڻڻ - غريبيءَ ۾ گذارڻ - دال ماني ڪاڻڻ.

● رَپَ روئو (ت): ٿ. سھڻي شوري قوم ۾ ڪنوار پٽن کي ڪارابل آخريڻ ويٺو.

● رَپَاري (ت): ٿ. اسم خاص. ٿر پارڪر ۾ هندن جي هڪ ذات جو نالو.

● رَپَاريو: اسم خاص. تعلقي عموڪوٽ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● رَپَڙو: ٿ. [انگ. Rubber] هڪ خاص قسم جي وڻ جو رس (جنهن کي سُڪائي ان مان ڪيترن قسمن جون شيون ٺاهيندا آهن).

● رَپَڙي ۽ رَپَڙيون: ٿ. مٺائيءَ جو هڪ قسم (جا کير ۽ ڪنڊ کي ڪاڙهي، مٺي وانگر پٽڙو ٺاهين). ڪيرٺي. اتي ۽ جهڻ مان ٺهيل هڪ قسم جو ڪاڌو (ت).

● رَپَستڙ (ت): ٿ. گهاٽي ٻاڻي (رپ وغيره).

● رَپَڻ ۽ رَپَڻون (ت): ٿ. پٽڙي ۽ ڪٽڻ ولي.

● رَپڻ: مصدر. بي معنيٰ ڳالهائڻ - اڃا پڻ ڳالهائڻ. بڪڻ. وڦڻ. ٻاڻو ڳالهائڻ. ذري ذري چوڻ. جهيڙو ڪرڻ (ت).

● رَپَ ۽ رَپُون: ٿ. بٽسڪ - لٻاڙ - ڍاڙ. بڪ بڪ - بڪواس - لٻ لٻ. چيچلو ڳالهائڻ - ٻاڻائڻ - هڪڙائڻ. (صفت) بڪواسي - لٻڙائي - ڳالهر - ڊاڙي.

● رَپَ رَپَ ڪرڻ (ت): بڪڻ - ٻيڻ - وڦڻ - ناراضپو ڏيکارڻ - ناراض ٿيڻ - رنج ٿيڻ - غصو ڪرڻ - ڪاوڙ ڪرڻ.

● رَپَڪو ۽ رَپَڪو: رَپَڪو: ٿ. ڪلڪل - وڦڻ - چوڻ - ڪپڻو - وڦڻ - ڪو - ڪو - ڪيرڪير - ڪيرو - ڪهڻي.

● رَپَڪو ۽ رَپَڪو: ٿ. صفت. ڪپڻو - ٽيسپير - رَپَ رَپَ ڪندڙ - ڪيرو ڏي - وڦڻ - گهڻي خبر - ڪيرڪيريو.

● رَپَ (ت): ظرف - وڪ - وڪ - ٻير - ٻير - قدم قدم - آهستي - هري - هوريان - هورڙيان (ت). لنڊي وڪ - لنڊو قدم - لنڊي پيرالڪه.

● رَپڻ: ٿ. [سن. رو + ان = ٻڃڙي] - سڄ "پڳ، پدمين، ٻليوري، ٿي هيرن حال هلي راڳ رين جو روپ سان، ڪيو مان منڍ ملي (ڪپار).

● رَپڻ: مصدر. رَپڻ - مشغول ٿيڻ - لڳڻ (ڪم ۾).

● رَپڻ: مصدر. "رَپڻ" مان متعدي بالواسطه. رَپڻائڻ - مشغول رکڻ - ڪم ۾ لڳائڻ.

● رَپڻ: مصدر. "رَپڻ" مان فعل مجهول. ڪم ۾ مشغول ٿيڻ - جنبڻ - لڳي وڃڻ.

● رَت: ٿ. [سن. رتم] محبت - ڀيار - ڀريت.

● رَت: ٿ. [هرا. رت، سن. رڪت = رت]

خون - لهو. عزازت - مائيتي. لسل - اولاد.

سڪهه - ست - زور. ٿولس - ماڃ. سونهن -

سُنهن جي رونق - تازگي. ڳاڙهان - لالائي. ڪپڙا -

حيض. (صفت) ڳاڙهو - رتو - سرخ. ڪاوڙيل -

غصي ۾. وڦڻ - ٻيڙو.

● رَت آچڻ: رت نڪرڻ - رت وهڻ. سُنهن ۾

رت وڦڻ - عورت کي ماهواري اچڻ.

- رَت جا ڏمڪ پرن: صدمو سھڻ. ڏک سھڻ۔
صبر ڪرڻ.
- رَت جو پھو: محاورو. تازو ڄاول ٻار۔
ڪچڙو ٻار۔
- رَت جون مانيون ڄمڻ: صدمو پھچڻ۔ پريشانين
ٿيڻ. ظلم ٿيڻ.
- رَت جُون مانِيُون سُورَن جا ساڳ ھئڻ:
پنهنجي ڪنھي تي پشيمان ٿيندي سُور سختيون
سھندو رھڻ (ت)۔ خراب ھلت جي ڪري ذليل
زندگي بسر ڪرڻ۔ ڏکيو وقت ڪاڻڻ. روزيءَ
جي تنگي ھئڻ. رَت جون مانيون ڪارائڻ. سخت
بيزار ڪرڻ۔ تنگ ڪرڻ. تڪليف ڏيڻ.
- رَت جُون نَدِيُون وِھائڻ: گھڻي رتو ڇاڻ
ڪرڻ۔ خونريزي ڪرڻ۔ قتل عام ڪرڻ.
- رَت جيي آلتِي: ٺ. وات مان رت جي ڦٽي۔
ھڪ قسم جي بيماري.
- رَت جي بوءِ اچڻ: صفا سُج ٿي وڃڻ۔
تباهي ٿيڻ۔ خونريزي ٿيڻ.
- رَت چوس: صفت. رت چوسيندڙ۔ رت پيئندڙ۔
ظالم. ڪنجوس.
- رَت چوسڻ: رت پيئڻ. ٿوري آجوري تي
گھڻي محنت ڪرائڻ۔ پيڙڻ. رشوت وٺڻ.
- رَت ڇاڻ: ٺ. خونريزي۔ قتل عام۔ رتو ڇاڻ.
- رَت ڇاڻڻ: رت وھائڻ۔ خونريزي ڪرڻ۔
رتو ڇاڻ ڪرڻ۔ قتل عام ڪرڻ۔ ڪوس ڪرڻ.
- رَت دانگيءَ تي ورن: مائٽيءَ جو احساس
ٿيڻ۔ رت جي چڪي اچڻ.
- رَت ڏسي ڏسي ھڻڻ: سوڙ سارو پير
ڊگھيرڻ۔ حال سارو ھلڻ.
- رَت روھيُون ڪرڻ (ل): کاڌو ڪاڻڻ
(عورتون چيڙ ۾ چونديون آهن، مثلاً:
”چڏيو ته رت روھيون ڪري وٺان“).
- رَت روتڻ: رت جا ڳوڙھا ڳاڙھڻ۔ تمام گھڻو
روتڻ۔ زار زار روتڻ. سخت صدمو رھڻ. گھڻو
ڏک ڪرڻ. مڃون ھارڻ. سخت پشيمان ٿيڻ۔
شرمسار ٿيڻ.

- رَتا وِچوڙن: عزيزن قريبن يا ويجهي تعلق
وارن جي وچ ۾ اتفاق وجھڻ. سڳا مائٽ جدا
ڪرڻ.
- رَتا وِچوڙي: ذ. صفت. عزيز جدا ڪندڙ۔
وِچوڙو وجھندڙ.
- رَت بيڪڙن: ٿيڻ۔ رت خراب ٿيڻ. ڪاوڙ اچڻ۔
جوش اچڻ.
- رت ٻوڙ: ٺ. سوري۔ پھچڻ (جنھن ۾ ٻيٽان
رت اچي). خونريزي۔ رتو ڇاڻ۔ قتل عام.
- رَت پريو وات ھڻڻ: فوتيءَ جي ڏک ۾
ھنن۔ سو گوار ھئڻ.
- رت ٿيڻ: رت ۾ ڀرجڻ۔ رت ۾ ڳاڙھو ٿيڻ۔
زخمي ٿيڻ. سڱ ڪرڻ۔ مائٽي ڪرڻ۔ گڏجڻ.
ڀرجڻ. ڪڪ ٿيڻ۔ بيزار ٿيڻ۔ ورڇڻ.
- رت ٿي وڃڻ: وِچوڙيل عزيزن جو پاڻ ۾ ٺاھ
ٿيڻ۔ ڀرجي وڃڻ. سڱاوتي ڪرڻ۔ مائٽي ڪيڏن.
- رت ٺڪڻ: ڏاڍي ڪاوڙ اچڻ. ڪاوڙ ۾ ڳاڙھو ٿيڻ.
- رت ٻيٽ: ذ. رت ۽ بلغم۔ بدن مان نڪتل.
- رت ٻونءَ ٺ. غلاظت ۽ روڳ۔ رت۔ ٻٽ.
- رت ٻونءَ جو پورھيو: محاورو. سخت ڪمائيءَ
جو آجورو۔ ٻگھر جو پورھيو۔ حق حلال جي
ڪمائي.
- رت ٻون: بدن ۾ رت وڌڻ۔ سگھارو ٿيڻ.
متارو ٿيڻ۔ ٿلھو ٿيڻ. منھن ۾ رونق اچڻ. رت
لڪرڻ.
- رت ٻوڙائي: ٺ. رت جي گھٽتائي. ھيٺائي۔
ڏھرائي.
- رت پياڪ: ذ. صفت. رت پيئندڙ. ظالم۔
قاتل۔ خونِي.
- رت پيئڻ: رت چوسڻ. خون ڪرڻ۔ قتل
ڪرڻ. تباه ڪرڻ۔ برباد ڪرڻ. ڀڏو وٺڻ۔
وڃر وٺڻ. آزارڻ۔ بيزار ڪرڻ.
- رت جا ٻارا ھڻڻ: حسد سببان اندر ۾ ڦٽ
ھڻڻ۔ ساڙ سببان اندر سڙڻ.
- رت جا دست ٿيڻ: ٻيٽان رت اچڻ. ڏاڍو حسد
ٿيڻ. سخت صدمو پھچڻ.

- رَتَوَ چاڻ : ٺ. رت چاڻ - خونريزي - قتل عام - ڪوس.

- رَتَوَ چاڻ ڪَرڻ : تمام گهڻو رت وهائڻ - خونريزي ڪرڻ - قتل ڪرڻ - ڪوس ڪرڻ - سخت زخمي ڪرڻ.

- رَتَوَ رَت : صفت. رت ۾ ڳاڙهو - رت ۾ ٻڌل - رت سان ڀريل. سخت زخمي.

- رَتَوَ رَت ڪَرڻ : سخت زخمي ڪرڻ - رت ۾ وهنجارڻ - رت ۾ ڳاڙهو ڪرڻ.

- رَتَ وَرَنو ۽ رَتَ وَرَناءَ : ذ. صفت. رت جهڙو - ڳڙهو رتو.

- رَتَ وَرَنو ۽ رَتَ وَرَناءَ : ذ. صفت. رت ورنو. "سج آلتِي سسئي، رت ورنو روھ" (شاه).

- رَتَ وَلوڙڻ : سخت محنت ڪرڻ - جفاڪشي ڪرڻ. ڪشالو ڪيڏ.

- رَتَ وَلوڙي پَتَ ڪَرڻ : محاورو. سخت پورهيو ڪرڻ - محنت سان روزي ڪمائڻ.

- رَتَ وَهائڻ : خُون وهائڻ - رت چاڻ ڪرڻ - ڦٽي ڇڏڻ.

- رَتَ وَهائڻو ڪَرڻ : رتو رت ڪرڻ - رت ۾ ڳاڙهو ڪرڻ - سخت زخمي ڪرڻ.

- رَتَ وَهڻ : تندرستي هجڻ. سگهائي هجڻ. ويجهي عزازت هجڻ - سڳي ماڻهي هجڻ.

● رَتَ رَمَتِيُون : ٺ. [سن] مُند - موسم - فضائي تبديل جو عرصو (هر هڪ علائقي يا ملڪ ۾ جدا جدا مندُون ٿين ۽ انهن جو عرصو به مختلف ٿئي. سنڌ ۾ سال ۾ چار مندُون ٿين: سيارو، بهار، اونهارو ۽ سره). ماهواري - حيض. نمونو (هلڻ جو) - رفتار. بيهڪ - بناوت - شڪل.

● رَتَ بدلجڻ، ڦيرڻ : موسم ۾ ڦيرو اچڻ - موسم بدلجڻ - آب و هوا ڦيرڻ.

● رَتَا : اسم خاص. ڪاري ۾ رهندڙ هڪ ذات جو نالو.

● رَتائين : ٺ. ٻسارڪي وڪر جو هڪ قسم. ڳاڙهي رنگ جي ڪاٺي جا دوا طور ڪم اچي.

- رَتَ رِپلا ڏيڻ : تمام گهڻو رت وڃڻ - خونريزي ٿيڻ.

- رَتَ سَتَ : ذ. سگه ۽ صحت - تندرستي ۽ طاقت.

- رَتَ سَتَ ڏيڻ : سڀ ڪجهه ڏيڻ - سڄي عمر جي طاقت ڏيڻ - سموري زندگي خدمت ڪرڻ.

- رَتَ سَڪَڻ : بيماري وغيره سبب رت گهٽجڻ. رت خشڪ ٿيڻ. ڪمزوري ٿيڻ. ڊپ يا گهٽيءَ ۾ همت نه رهڻ. اڀرو ٿيڻ - ڏيرو ٿيڻ. تمام گهڻو ڊچڻ. گهٽيءَ ۾ پوڻ.

- رَتَ ڪَٽورو ڏيڻ : گذران واسطي سخت پورهيو ڪرڻ. رت ولوڙڻ. ڪشالو ڪيڏ. جفاڪشي ڪرڻ.

- رَتَ ڪَڍائڻ : سِير چوڙائڻ. چورون نشانِي ڪيو رت ڪڍائڻ. جهيڙي وغيره ۾ پاڻ کي زخمي ڪرائڻ.

- رَتَ ڪَڍڻ : سِير چوڙڻ. زخمي ڪرڻ. چٽي وجهڻ. پيوڻ - ناجائز نقد وٺڻ.

- رَتَ ڪَٽڻ : زخمي ڪرڻ (سخت پورهئي يا ڪنهن ٻئي ڪم ۾). ڏاڍي مار ڏيئي بدن رتو رت ڪرڻ. ٽڪائڻ (سخت ڪم يا سزا ۾). ڏاڍي مار ڏيڻ. هلاڪ ڪرڻ - ڪڪ ڪرڻ. تڪليف ڏيڻ - آزارڻ. چيڙائڻ - ڪاوڙائڻ.

- رَتَ گَٽائڻ (ت) : برادريءَ ۾ قوت وجهڻ - راج ڦٽائڻ. پنهنجن ۾ وير وجهڻ.

- رَتَ ڳڙو ۽ رَتَ ڳڙو : ذ. چهڙيءَ جي هڪ بيماري (بدن جي ڪنهن به حصي تي رت جي خرابيءَ کان سوچ ٿئي جا رت سان ڀريل هجي) ڳڙو.

- رَتَ ۾ رات ڪَٽڻ (ت) : سخت بيزار ڪرڻ - آزارڻ. جهڻ حرام ڪرڻ.

- رَتَ ۾ رولو پَوڻ : گهر ۾ دشمني ٿيڻ. پنهنجن ۾ نفاق پوڻ.

- رَتَ وات ڪَٽي لَکَڻ (ت) : قضيو ٿيڻ. ڪنهن عزيز جي وفات سبب سوڙ ۾ هجڻ.

- رَتَ واهين ۽ رَتَ واهڻ : ذ. رت نلي - شريان.

● رَتَل: ٺ. جَوُورَ جي هڪ جنس - ڳاڙهي جَوُورَ - رَتِي. (اسم مفعول) رَوِبو ڪيل - رَوِيبِل - وِرَئِرَ ڪيل - وِرَئِرَاج ڪيل.

● رَتَن ۽ رَتَن: ڏ. [سن. رتن] هڪ قسم جو قيمتي پٿر - هِيرو - مائڪ. ڪابه قيمتي شيء. اک جو تارو.

● رَتَن "مالا" رَتَن "مالائُون": ٺ. هِيرون جو هار.

● رَتَن "جوت": ٺ. ٻوٽي جو هڪ قسم (گلابي ۽ اڇي رنگ جا سهڻا گل ٿين. هي دوا طور به ڪم اچي).

● رَتَنِي: اسم خاص. تعلقي جاتسيءَ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● رَتَن: مصدر. [سن. رَڪَت = رت] رَگَن - ڳاڙهو ڪرڻ.

● رَتَو ۽ رَتَا: ڏ. صفت. رت جهڙو - ڳاڙهي رنگ ۾ رَگيل - رتل - ڳاڙهو - سُرخ - لال. پڪل - رڇي ويل. مينديءَ لڳل. (اسم خاص) مرد جو نالو.

● رَتَوِ ڪَوِ ۽ رَتَا ڪَا: ڏ. سونو ٽڪو (سيڪو). مَهر - اشرفي.

● رَتَوِ راس ٿيڻ: ڪابه سهڻي ۽ نئين شيء. ٺهي مڪمل ٿيڻ.

● "تيسين ڍڳوئي پير، جيسين رتو راس ٿئي" (شاهه).

● مطلب حاصل ٿيڻ.

● رَتَوِ ڳاڙهو (ڪ): ڏ. اک جو هڪ رنگ - گهاٽو ڳاڙهو - ڳوڙهو ڳاڙهو.

● رَتَوِ تَرَوِ: اسم خاص. تعلقي ٺل ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● رَتَوِ جَنو (ت): ڏ. صفت. مشغول - رَوَل.

● رَتَوِ دِيرو: اسم خاص ضلعي لاڙڪاڻي ۾ تعلقي، تپي، ديھ ۽ شهر جو نالو.

● رَتَوِ ڪوٽ: اسم خاص. تعلقي ڪپري ۾ سن جي دُور جو هڪ شهر. تعلقي لاڙڪاڻي ۾ هڪ تپي جو نالو.

● رَتَوِ ڪَتَوِ (ت): ڏ. صفت. آباد.

● رَتَالُو ۽ رَتَالُو: ڏ. ميوي جو هڪ قسم. پاڇيءَ جو هڪ قسم - چيني پَتَاو.

● رَتَامَر: ڏ. اٺين جو هڪ قسم - ڳاڙهي رنگ وارو الب.

● رَتَان: ڳاڙهي رنگ جو صندل جو ڪاٺ (جو سُرو ٿئي ۽ دوائن ۾ ڪم اچي). هڪ قسم جو ڳاڙهو پٿر.

● رَتَب ۽ رَتَب: ڏ. ڍانڍي پکيءَ جو هڪ قسم (جهنب ڳاڙهي لعل ۽ مٿو به ڳاڙهو ۽ بدڪ جهڙو پر الهيءَ کان ٿلهو ۽ ڳرو) - رَتَبو.

● رَتَبو ۽ رَتَبَا: ڏ. ڍانڍي پکيءَ جو هڪ قسم - رتب.

● رَتَبو ۽ رَتَبَا: ڏ. [ع. رَتَبَه] درجو - مرتبو - عهدو. عزت - شان.

● رَتَبو حاصل ٿيڻ: مٿاهين درجي کي رسڻ - اوچ تي پهچڻ.

● رَتَبو ميلڻ: وڏو درجو ملڻ. گهڻي عزت ٿيڻ.

● رَتَر (ت): اسم خاص. مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو (اڪثر خيرپور ۾). تعلقي فيض ڪنج ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● رَتَرَوِ، رَتَرَوِ ۽ رَتَرَوِ: ڏ. صفت. [سن. رَڪَت = رت + رَو] رت مان رَگيل - رت وارو. رت جهڙو. ڳاڙهو - رتو - سُرخ - لال. (ٺ) رَتِي ۽ رَتِيُون.

● رَتَرِي، رَتَرِي ۽ رَتَرِيُون: ٺ. تيلي - ٿيهي. جَوُورَ جي هڪ جنس - ڳاڙهي جَوُورَ. ڳاڙهي رنگ جي پڪري (ٺ). ٻوڪ جو هڪ مرض.

● رَتَرِيَا: ڏ. ڇانورن جي هڪ جنس (ڳاڙهي ٿهه وارا اڇا ۽ ڀلا سڳدامي ڇانور).

● رَتَڪو ۽ رَتَڪا (ڪ): ڏ. آواز - ٻولاءِ.

● رَتَڪي ۽ رَتَڪيون (ٺ): ٺ. ڳاڙهي رنگ جي پڪري.

● رَتَل ۽ رَتَل: ڏ. صفت. ڳاڙهو - لال - سُرخ. پڪل - رڇي ويل (ميوو وغيره). رَگيل - رڇي ويل (لاهي عشق ۾). ڏاند جو هڪ قسم (ت).

● رتيء رتيئون: ث. صفت. [سن. رڪت = رت < رتي] رت جهڙي. ڳاڙهي رنگ ۾ رنگيل. ڳاڙهي. (ث) ڳاڙهان. چيٽوئيءَ جي وڻ جو ٻج (جو ڳاڙهي رنگ جو ۽ سخت ٿئي، هيرن، سون، چاندي ۽ دوائن تورڻ ۾ ڪم اچي). چيٽوئي، لالڙي. ماسي جو انون حصو. چن مڱن يا چن جو وزن. تمام ٿورو حصو. ذري. اٿي. ٻوڪ جو هڪ مرض. (جو هوا جي ڦيري سبب ٿئي ۽ ڪلڪ ۽ سارين جي سڱن کي ڪارو ڪري ڇڏي). ڳاڙهي ڪهڙي مان ٺهيل فراسي (ت). رت. زور. سگهه. طاقت. ٻريت. عشق. پاڳ. نصيب.

● رتيء وات: ث. رات جو ٻچاڙيءَ وارو تمام ٿورو حصو.

● رتيء قل: ذ. شراب جو هڪ قسم.

● رتيء جي رهائ: ٿوري وقت جي ملاقات. محبت جو ميلاپ. محبوب جو وصال.

● رتيء جي رهائ، جيء اڙيسر جتن مين (شاه).

● رتيء ماتر: رتيء جيترو. تمام ٿورو ذرو. نالي ماتر. ذرڙو.

● رتيء وارو: رتيء وارا: ذ. صفت. رت وارو. سگهارو. پهلوآن. بدن ۾ ڀريل. مياڳو. خوش نصيب.

● رتيءڪ: رتيءڪ: ڍانڍي ٻڪيءَ جو هڪ قسم.

● رتء رت: ذ. آڳاٽي زماني جي هڪ قسم جي ٻه ڦيٽي کاڌي (جا گهوڙا چڪيندا هئا: رت اڪثر جنگين ۾ ڪم ايندا هئا). بادشاهي سواريءَ جي کاڌي.

● رتيوان، رتيان: ذ. صفت. رت هڪليندڙ.

● رتء رتيون: ث. ٻه. تجويز. صلاح. اٽڪل.

● رت رتيون: ميت سڻ. تجويز ڪرڻ. صلاح ٻيهارڻ.

● رتيون: مصدر. رت ڪرڻ. صلاح ڪرڻ. ٻه ڪرڻ. تجويز ڪرڻ. خيال ڪرڻ. ڪڪ ڪرڻ. اٽڪل ويڙهائڻ. ايت ڪرڻ.

● رتء رت (ت): ذ. سخت. ڏاڍو. ٿاڻ.

● رتء رتيون: سخت ٿيڻ. سوٽ ٿيڻ. ڀڄڻ. چڪڻ.

● رتء رت: ظرف. هٿ مٿي. ڪڙڙو. سڄ.

● رتء رتيون: ث. ليڪ. هٿو. ذري. راڻو. سڄڻ جو هڪ قسم. سوچ. ٿوڻر.

● رتء رت (ت): ذ. صفت. ڪنهن ڪم ۾ لم ايندڙ. لڪمو. بيڪار. دغا باز. اڃاڻو. بي فائدو.

● رتء رت (ت): ذ. صفت. بي فائدو. اڃاڻو.

● رتء رت (ت): ذ. ڏٺل هو. ستارو. ڪارو رڌو.

● رتء رت (ت): ذ. گهڻو سڀيءَ. ٻارو.

● رتء: ذ. صفت. [مصدر. "رستن" < رت] رٿل. رستيل. ڪاوڙيل.

● رتء رتيون: ذ. صفت. رت ڪو روح. ناراض. منهن سٽل.

● رتء رت: ذ. صفت. [مصدر. "رستن" < رت] رٿل [ناراض ٿيل. رنج ٿيل. ڪاوڙيل. ٻرتل] جو ضد.

● رتء رت: ذ. صفت. ڪاوڙيل. ناراض. رتڪ. منهن. ٻوريءَ طرح منهن نه ڏيندڙ.

● رتء رتا: ذ. صفت. [مصدر. "رستن" < رت] رٿل. رستيل. رنج ٿيل. ناراض. ڏڪوئل. ڪاوڙيل.

● رتا ٻرچائين: رٿل ٻرچائڻ. وڙهيل ٻان ۾ ٻرچائڻ. ڪن به ٻن ڌرين جي وچان رنجش ختم ڪرڻ.

● رتن جا پاڳا مينا هجن: جيڪو رسي وڃي، تنهن جو پاڳو کائي وڃڻ آسان هئڻ.

● رپء رپ (ت): ذ. جبل جي سخت ۽ هيٺاهين زمين (جنهن ۾ ٻوڪ نه ٿئي).

● رپء رپون: صفت. [سن. رپ = دشمن] دشمن. ويڙهي. آفت. مصيبت. چپ. ڳرو. ٿلهو. چالاڪ. هوشيار. اسر خاص. سالڪهڙ. دادو.

خبرپور ناٿن شاھ، شڪارپور، روھڙي، جيمس آباد
۽ ميروخان تعلقن ۾ ديھن جو نالو.

— رِبْ هُجَنْ؛ وَذِي چِپْ هُجَنْ. اُفْتِ هُجَنْ.
تمام چالاک هُجَنْ.

- رپَ مٿان رپَ: محاورو. ڏاڍي کان ڏاڍو.
چورن مٿان مورَ.

● رَهَزَ (ت): ث. وَلَ جو هڪ قسم (گول پٿر ۽ زمين تي پکڙندڙ ٿئي).

● رَهَرُ : رَهَرُ : ذ. گھڑ۔ سچیل ماس۔ کرونڈہ۔
واہو۔ چٹو۔ داغ۔ نشان (جانورن جي جسم تي)۔

وَيْدٌ - وَيْدُو (ويدرو) - ذَنُوءٌ - دَرَمٌ (دَرَمٌ).
دَوَابٌّ - دَاكِبٌ - حَتْمٌ - حَتْمُو (اسم خاص) تعلف.

شاه بندریم هڪ ڏيھ جو نالو. (اسم خاص)

تعلقي م.)

تعلقن ۾ ديھ جو نالو.

ہر مکہ دیہہ جو نالو۔

ديہ جو نالو۔
اس خاص تعلق سے ہر مہر

ديهم جو فالو.

هڪ قسم جو قيمتي ڌاتو - چاندي - روپ - سيم.

● رَہوت، رَہوتِ ۛ رَہوتون، رَہوتون:

شماره گذاری. لکیت. خبر.

خبرون بهچائيندڙ - ناءِ نگار.

روپیو [چاندیء مان ٹھیل ھک سیکو۔ ھک روپو]

— رہیو پچائیں، کولائیں، متائیں: رہی کی

● رُيُسْتَرُو (ک. ل): ذ. ڀرت جو ھڪ قسم.
● رَج: ذ. اڀرا. رِيَس: سن. رَحَس: ڪَ رَج =

مٽي، آڻو] گل جي وچ واري اچي يا ٿڪي
 ڊاڻ ڊاڻ - گل جي پونسگر. گل جي وچ ۾ اٿي

جھڑو مادو۔
- رَجُكُوش؛ ذ. [هم] اهو ڪو ڀڳو، جنهن ۾

گل جو ”رَج“ بند هجي.

● رَجا: ث. [ع. رجا] اُمید۔ آسرو۔ پروسو.

خوشی. (صفت) دِاَوِل-رَچ. اَسودو.
-رَچائِیَت : ث. اَمید واری حالت. اَسرو-

● رُحَاتٌ : ث. [ع. رُحُوعَات < سُنْدِي. رُحَات]

لاؤو۔ مریدن مرشد دانهن لاؤو۔ مقبولیت۔ فیض۔
اعتقاد۔

● رَجَالٌ: ذ. [ع. رَجُلٌ & رَجَالٌ] مرد.
ماثیہ - انسان - آدم

۱۔ رجال الغیب : ذ۔ غیب جا ماٹھو۔ غیبی انسان۔

● رَجَبٌ: ذ. [ع. رَجَبٌ] هجري سال جو مہینہ (جنهن کي زالہن "لکانه" چون)

(اسم خاص) مرد جو نالو.

١٠ رَجَبُ الْمَرْجَبِ : مَجْرِي سَالِ جَبُو مَسُون
مَهِينُو - رَجَب .
وَجَسُوتَ وَجَسُوتَ : ذِي دَسَر "وَجَسُوتَ"

● رَجَبِيَّوْتُ رَجَبِيَّوْتُ : ذ. دسو "راجپوت".
● رَجَبِيَّوْتُ رَجَبِيَّوْتُ : ذ. دسو "راجپوت".
● رَجَبِيَّوْتُ رَجَبِيَّوْتُ : ذ. دسو "راجپوت".

● رَجَزٌ : ذ. [ع] درو - میارن - رستب.
● رَجَزٌ : رَجَزٌ : ذ. [ع] علم عروض موجب
مک

● رجسٹرڈ و رجسٹر : ذ. [انگ. Register]

مقرر ٹیل فی ونس بعد رجسٹر م داخل کیل

● رَجَعْتُ ۖ رَجَعْتُونُ: ث. [ع. رَجَعَ]

١٠٥
١٠٦

١٠٧

١٠٨

١٠٩

١١٠

١١١

١١٢

١١٣

١١٤

١١٥

١١٦

١١٧

١١٨

١١٩

١٢٠

١٢١

١٢٢

١٢٣

١٢٤

١٢٥

١٢٦

١٢٧

١٢٨

١٢٩

١٣٠

١٣١

١٣٢

١٣٣

١٣٤

١٣٥

١٣٦

١٣٧

١٣٨

١٣٩

١٤٠

١٤١

١٤٢

١٤٣

١٤٤

١٤٥

١٤٦

١٤٧

١٤٨

١٤٩

١٥٠

١٥١

١٥٢

١٥٣

١٥٤

١٥٥

١٥٦

١٥٧

١٥٨

١٥٩

١٦٠

١٦١

١٦٢

١٦٣

١٦٤

١٦٥

١٦٦

١٦٧

١٦٨

١٦٩

١٧٠

١٧١

١٧٢

١٧٣

١٧٤

١٧٥

١٧٦

١٧٧

١٧٨

١٧٩

١٨٠

١٨١

١٨٢

١٨٣

١٨٤

١٨٥

١٨٦

١٨٧

١٨٨

١٨٩

١٩٠

١٩١

١٩٢

١٩٣

١٩٤

١٩٥

١٩٦

١٩٧

١٩٨

١٩٩

٢٠٠

٢٠١

٢٠٢

٢٠٣

٢٠٤

٢٠٥

٢٠٦

٢٠٧

٢٠٨

٢٠٩

٢١٠

٢١١

٢١٢

٢١٣

٢١٤

٢١٥

٢١٦

٢١٧

٢١٨

٢١٩

٢٢٠

٢٢١

٢٢٢

٢٢٣

٢٢٤

٢٢٥

٢٢٦

٢٢٧

٢٢٨

٢٢٩

٢٣٠

٢٣١

٢٣٢

٢٣٣

٢٣٤

٢٣٥

٢٣٦

٢٣٧

٢٣٨

٢٣٩

٢٤٠

٢٤١

٢٤٢

٢٤٣

٢٤٤

٢٤٥

٢٤٦

٢٤٧

٢٤٨

٢٤٩

٢٥٠

٢٥١

٢٥٢

٢٥٣

٢٥٤

٢٥٥

٢٥٦

٢٥٧

٢٥٨

٢٥٩

٢٦٠

٢٦١

٢٦٢

٢٦٣

٢٦٤

٢٦٥

٢٦٦

٢٦٧

٢٦٨

٢٦٩

٢٧٠

٢٧١

٢٧٢

٢٧٣

٢٧٤

٢٧٥

٢٧٦

٢٧٧

٢٧٨

٢٧٩

٢٨٠

٢٨١

٢٨٢

٢٨٣

٢٨٤

٢٨٥

٢٨٦

٢٨٧

٢٨٨

٢٨٩

٢٩٠

٢٩١

٢٩٢

٢٩٣

٢٩٤

٢٩٥

٢٩٦

٢٩٧

٢٩٨

٢٩٩

٣٠٠

٣٠١

٣٠٢

٣٠٣

٣٠٤

٣٠٥

٣٠٦

٣٠٧

٣٠٨

٣٠٩

٣١٠

٣١١

٣١٢

٣١٣

٣١٤

٣١٥

٣١٦

٣١٧

٣١٨

٣١٩

٣٢٠

٣٢١

٣٢٢

٣٢٣

٣٢٤

٣٢٥

٣٢٦

٣٢٧

٣٢٨

٣٢٩

٣٣٠

٣٣١

٣٣٢

٣٣٣

٣٣٤

٣٣٥

٣٣٦

٣٣٧

٣٣٨

٣٣٩

٣٤٠

٣٤١

٣٤٢

٣٤٣

٣٤٤

٣٤٥

٣٤٦

٣٤٧

٣٤٨

٣٤٩

٣٥٠

٣٥١

٣٥٢

٣٥٣

٣٥٤

٣٥٥

٣٥٦

٣٥٧

٣٥٨

٣٥٩

٣٦٠

٣٦١

٣٦٢

٣٦٣

٣٦٤

٣٦٥

٣٦٦

٣٦٧

٣٦٨

٣٦٩

٣٧٠

٣٧١

٣٧٢

٣٧٣

٣٧٤

٣٧٥

٣٧٦

٣٧٧

٣٧٨

٣٧٩

٣٨٠

٣٨١

٣٨٢

٣٨٣

٣٨٤

٣٨٥

٣٨٦

٣٨٧

٣٨٨

٣٨٩

٣٩٠

٣٩١

٣٩٢

٣٩٣

٣٩٤

٣٩٥

٣٩٦

٣٩٧

٣٩٨

٣٩٩

٤٠٠

٤٠١

٤٠٢

٤٠٣

٤٠٤

٤٠٥

٤٠٦

٤٠٧

٤٠٨

٤٠٩

٤١٠

٤١١

٤١٢

٤١٣

٤١٤

٤١٥

٤١٦

٤١٧

٤١٨

٤١٩

٤٢٠

٤٢١

٤٢٢

٤٢٣

٤٢٤

٤٢٥

٤٢٦

٤٢٧

٤٢٨

٤٢٩

٤٣٠

٤٣١

٤٣٢

٤٣٣

٤٣٤

٤٣٥

٤٣٦

٤٣٧

٤٣٨

٤٣٩

٤٤٠

٤٤١

٤٤٢

٤٤٣

٤٤٤

٤٤٥

٤٤٦

٤٤٧

٤٤٨

٤٤٩

٤٥٠

٤٥١

٤٥٢

٤٥٣

٤٥٤

٤٥٥

٤٥٦

٤٥٧

٤٥٨

٤٥٩

٤٦٠

٤٦١

٤٦٢

٤٦٣

٤٦٤

٤٦٥

٤٦٦

٤٦٧

٤٦٨

٤٦٩

٤٧٠

٤٧١

٤٧٢

٤٧٣

٤٧٤

٤٧٥

٤٧٦

٤٧

- رَجَعَت؟ پَسَنَدُ: ذ. صفت. جهونن خيالن وارو- قدامت پسند.

● رَجَعُونُ (ث): ذ. نالڪ جو هڪ قسم.
● رَجْمَہِيتَ رَجْمَہِيتُونُ: ث. [انگ.
Regiment] آٹ سو يا هڪ هزار سپاهين جو دستو. ٻلتن جو هڪ حصو.

● رَجْنِي: ث. [هرا. ريڻي: سن. رَجْنِي] رات- ليل- شب.

● رَجَنُ: مصدر. ڳرڻ- اُٿڻ- وڳرڻ- وڳرڻ- ڳهرڻ. ڪنهن ذاتوءَ جو باهه تي ڳرڻ. پتڙو ٿيڻ- ٻائي ٿيڻ.

- رَجائينُ: مصدر. ڳهارڻ- ڳارڻ- وڳهارڻ- اُٿارڻ. ٻائي ڏيڻ- ريج ڏيڻ.

● رَجَوَاڙو رَجَوَاڙا: ذ. راجا جو ملڪ- راجائي- رياست.

- رَجُوعُ: ذ. صفت. [ع. رَجَعٌ] موٽ- واپسي. لاڙو. (صفت) راغب- مائل- متوجہ.

- رَجُوعَاتُ: ث. رَجُوع- لاڙو- رغبت. توجه- ڌيان.

- رَجُوع ڪرڻ: پيش ڪرڻ- حاضر ڪرڻ (عدالت ۾)- چالان ڪرڻ. حوالي ڪرڻ- سپرد ڪرڻ. توجه ڪرڻ- ڌيان ڏيڻ.

● رَجِيءُ پار (ث): ٺ. ليڪ- هو- ٿورو- ذرو.
● رَجِيمُ: صفت. [ع] مردود- تڙيل- ڌڪاريل. سرڪش- مسرور. پٺلائيندڙ. (ذ) شيطان جو هڪ نالو.

● رَجَ: ث. ڏو. خوشي.

● رَجَنُ: مصدر. [سن. رَجَ = خوش ٿيڻ] ڏيڻ- ڏلهڻ. ڀرڻ (پيٽ). کائي ڀرجڻ- ڏو ڪرڻ. خوش ٿيڻ. آسودو ٿيڻ. ريج اچڻ.

● رَجَ رَجَ: ذ. ڏو. خوش- سرهو. (ظرف) ڏو تي- چڱيءَ طرح. گهڻو.

- رَجَ ٿيڻ: ڏنڄڻ- سيراب ٿيڻ- پيٽ ڀري کائڻ.

- رَجَ چڱو مٿس: محاورو. ڀلو ماڻهو. ليڪ ماڻهو- اشراف ماڻهو.

- رَجَ ڪرڻ: ڏو ڪرڻ- پيٽ ڀري کائڻ.

● رَجَوَ رَجَا: ذ. صفت. رڇيل- ڍاول- ڍاٻل- پيٽ ڀريل. راضي- خوش.

- رَجَوَ ڪَڇو هَڃڻ: پيٽ ڀريل هجڻ- ڍاول هجڻ. خوش هجڻ- راضي هجڻ- آسودو هجڻ- سائو هجڻ.

● رَجِواڙو رَجِواڙا: ذ. [م. رَجَوَاڙا] راجائي حڪومت. رياست.

● رَجِواڙِي رَجِواڙِي: ذ. صفت. بد پيش ڪندڙ- زاني.

● رَجَهَ رَجَهُونُ (ڪ): ث. [سن. رُج = چمڪڻ] روشنائي- سوجهرو- سَجهندو- سَهاڻو. چمڪات- جڙڪو.

● رَجَهَنُ: رَڌَنُ مان فعل مڃهول. [سن. رَڌَ = رَڌَنَ] ڳرڻ (کاڌو). باهه تي ڀڄڻ. سڙڻ. کائڻ (اندر ۾). گرميءَ يا کاڙهي ۾ ڀڄڻ. کاڙهي ۾ ڪڙهڻ.

- رَجَهَنُ: ث. رَڌَنَ جي حالت. باهه- ڇيرو. رُگهه- گهٽ. کاڙهه. رڍن کي ٿيندڙ هڪ بيماري.

- رَجَهَنَ ٿيڻ: آهڻ ٿيڻ- گهٽ ٿيڻ- گرمي ٿيڻ.

- رَجَهَنُ: آهڻ- گرمي- ساڙو- ٻڄ- گهٽ- رَجَهَنَ- رُگهه.

● رَجَهَنُ: مصدر. رَڌَنَ- رَڌل رهڻ. رَڌجڻ (ڪم ۾). جوڙجڻ. گوشت جو ٻائيءَ ۾ ڳري ملي وڃڻ. ٽوپيل ڪن يا ٺڪ جي سوراخن جو ٻورجي وڃڻ.

- رَجَهائينُ: مصدر. "رجهڻ" مان "متهدي بالواسطه". رَڌائين- لڳائڻ (ڪم ۾).

● رَجَ رَجُونُ: ث. [سن. آڏي] بيبان ۾ آس تي نظر ايندڙ ڪوڙو ڏيڪ- سراب (ماڻهو) توڙي جانور. رُج کي ٻائي سمجهي اوڏانهن ڊوڙندا آهن ۽ آخر ٻائي لاءِ ملڻ ڪري مري ويندا آهن. مارو ٿل. رڻ ٻٽ- بيبان- صحرا- سڄ- ويراني.

● رَچَ ۽ رَچَ : ذ. [سن. رَچَ = رَگن] روپي
 ۱. ڪهه نِي چڙهيل سونو پائڻي - ملمعو. گولج.
 اڪين جي چپر ۾ ٿيل دان دان - چاليون.
 ● رَچائين : مصدر. [هم. رچانا: سن. ۱. رَچَ =
 رَگن: ۲. رَچَ = ٺاهڻ] رَگ ۾ ٻوڙو ڏيارڻ -
 رڱائڻ. ڪپاڙهو ڪرڻ. خوشبوءِ يا رنگ تر
 ڪرڻ. چوٽي راند ۾ ساري وچ واري چملي ۾ آڻائڻ.
 ● رَچينا ۽ رَچينائون : ت. [سن. رَچَنا]
 ٺاهڻ - بناوٽ جوڙ - خلقت.
 - رَچَنا ڪندڙ : صفت. بنائيندڙ - خلقيندڙ -
 جوڙيندڙ - ٺاهيندڙ - رچيندڙ.
 ● رَچَڻ : مصدر. [سن. رَچَ = رَگن: هم.
 رَچَڻا = رَگن] رَگن - رنگ ڏيڻ. رچي لال ٿيڻ.
 الاهي محبت ۾ محو ٿيڻ. ڪنهن درويش جي صحبت
 سان فيض پرائڻ. [سن. رَچَ = ٺاهڻ] ٺاهڻ -
 سڀڻ. رڻڻ. بناائڻ (خاڪو). لکڻ (ڪتاب).
 - رَچِي ۽ مَچِي ۽ وِچَڻ : هم خيال ٿي وڃڻ -
 ملي هڪ ٿيڻ. ٺهي وڃڻ.
 - رَچيندڙ : ذ. صفت. رچنا ڪندڙ - ٺاهيندڙ -
 جوڙيندڙ. خلقيندڙ - آڻائيندڙ.
 ● رَچَڻ : مصدر. [پرا. رَچَ : سن. روچن.
 رَچَ = چڪڻ. پيار ڪرڻ] سڻائڻ - پسند پوڻ -
 وٺڻ - سٺو لڳڻ.
 "تو دس ڏيان مڱڻا، روح رچندا دان"
 (شاهه)
 موافق اچڻ - برابر اچڻ. رَچَڻ - رَگن - ڳاڙهو
 ٿيڻ. فرحت اچڻ. خوشي ٿيڻ.
 ● رَچَ : ت. خواهش - منشا - مرضي - حب - شوق.
 اڪير. ڍو - رَچَ.
 - رَچَ ٿيڻ : دل ٿيڻ - مرضي ٿيڻ - شوق ٿيڻ.
 ● رَچائين : مصدر. راضي ڪرڻ - خوش ڪرڻ.
 پسند ڪرائڻ - وٺائڻ. مڃائڻ.
 ● رَچو ۽ رَچا (ڪٻ) ذ. ڪين ڪچرو - ڪڪ
 ڪالا - ڦانگا - پانجهڙا (ت). ڀالگا.
 ● رَچهر : اسم خاص. تعلقي مالڪهڙ ۾ هڪ
 ديھ جو نالو.

● رَچِي ۽ رَچيون : ت. جبلت - لاڙو - رَچان.
 ● رَچَ (ت) : ت. حجامڪي ڪم جو هڪ اوزار -
 ٻاڪي.
 ● رَچائي ۽ رَچانيون (ل) : ت. سنوارت جي اوزارن
 وجهڻ جو بچڪو - پائي - ڪيسبت (ت).
 ● رَچَ ۽ رَچَ : ذ. [سن. رچا = رَچير] مچي
 قاسائڻ جو چار. ڪورڪي ڪم جو هڪ اوزار -
 تندڻ کي هيٺ مٿي ڪرڻ جو فريم (تاجي پهرائين
 رَچَ مان لڪري پوءِ ڦٽيءَ مان نڪري). ڪوبه
 اوزار. ٺڪر جو ڪوبه ٿانءُ. لچڻ - ڪير - لٽل.
 - رَچَ پَرڻ : ڪورين جي اصطلاح ۾ مچي
 تاجيءَ جي تندڻ ۾ سٺ جا ڪڙا وجهڻ. ڪاٺي
 ٻيٽ پيرڻ - رچ ڪرڻ. ڪو وڏو ڪم ڪرڻ.
 (طنو) ٻوٽو ٻارڻ. تمار گهڻو روئڻ. ڪين ڪرڻ.
 - رَچَ ۾ ڪين هجڻ : ڪوبه افعال نه هجڻ -
 ڪوبه لٽل نه هجڻ.
 - رَچَ نه ڏهڻ : بي پرواهيءَ سان هلڻ. آڪڙ
 مان هلڻ. خراب ڪم ڪرڻ - ٻچڙائي ڪرڻ.
 - رَچَ ويهارڻ : تاجيءَ کي ڪٽڻ ۾ وجهڻ
 کان پوءِ پڪوڙي سوگهو ڪرڻ.
 ● رَچَ ۽ رَچَ : ذ. [پرا. رَچَ : سن. رَڪشڻ;
 ف. خرس = رَچَ] جهنگلي جانور جو هڪ قسم
 (ڪاري رنگ جو ۽ وڏن وارن سان جنهن کي
 اڪثر ڪهيري يا شڪاري ٻالي راند ڪرائيندا آهن).
 - رَچَ ڀولڻ ٿيڻ (ت) : خراب ٿيڻ. آبي مان
 لڪرڻ. ٻچڙو ٿيڻ - خوار ٿيڻ.
 - رَچَ ڪڍائين (ت) : لڇائي ڪرڻ. نئون ڪم
 شروع ڪرڻ. مڙل رهڻ - مشغول رهڻ. پنهنجي
 مطلب جي ڳالهه ڪرڻ.
 ● رَچَ ۽ رَچَ : ذ. ڊمر ڪٽڻ جو هڪ اوزار.
 ● رَچوڙڻ ۽ رَچوڙڻيون (ت) : ت. وادڪي
 ڪم جي اوزارن رکڻ جي ٻيٽي.
 ● رَچِي ۽ رَچيون (ت) : [پرا. رسي: سن.
 ورشطي] ذاتوءَ ۾ سوراخ ڪڍڻ جو هڪ اوزار.
 جنديءَ جي ڪم جو هڪ اوزار. آها ڪٽڻ جا
 نئين کوٽيل ڪوهه جي اوساريءَ کان پوءِ ٻاهرئين

● رَحْمٌ ۽ رَحْمٌ : ذ. [ع] ٻچي دانسي-ڪڙھ (عورت جي). عورت جي ٻيٽ ۾ اهو هنڌ جتي ٻارُ سِرجهي.

● رَحْمَتُڪاڻِي : اسم خاص. مري بلوچن جو هڪ قبيلو.

● رَحْمَتُلاڻِي : اسم خاص. بگٽي بلوچن جو هڪ قبيلو.

● رَحِيمٌ : صفت. لڏيندڙ-ڪوچ ڪندڙ-آسهندڙ. قافلي جو اڳواڻ-سرواڻ.

● رَحِيمٌ آباد : اسم خاص. ٿل ۽ جيڪب آباد تعلقن ۾ ديھن جو نالو.

● رَحِيمٌ واھ : اسم خاص. تعلقي ڳڙھي ياسين ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● رُخٌ : ذ. [ف] مَنھن-چھرو-صورت-شڪل. ڏس-طرف-جانب-پاسو-نموڻو-ڍول-ڍلڳ. شطرنج راند جو هڪ مَھرو-آٽ-ڏينگي.

- رُخ بدلائڻ : مَنھن ڦيرائڻ-مَنھن مٽائڻ. پاسو مٽائڻ-طرف ڦيرائڻ. مَنھن مٽڻ-رُسن. ارادو بدلائڻ.

- رُخ تي چڙھڻ : مَنھن سامھون ٿيڻ-روبرو ٿيڻ-گڏجڻ-میلڻ.

- رُخ رکڻ : مَنھن ڪرڻ-ڪنھن پاسي روانو ٿيڻ.

- رُخ ڦيرائڻ : مَنھن ڦيرائڻ-مَنھن مٽائڻ. پاسو بدلائڻ. طرف ڦيرائڻ. ناراض ٿيڻ-رنج ٿيڻ.

- رُخ ڪرڻ : ڏيان ڏيڻ-توجہ ڏيڻ. مائل ٿيڻ-راغب ٿيڻ-مُجوع ٿيڻ-لاڙو ڪرڻ.

● رُخْتٌ : ذ. [ف] هڪ قسم جو ريشمي ڪپڙو. سُئي پوشاڪ-خلعت. ويختو. اسباب-سامان-مڏي. لڏو. ذخيرو-کاڌي جو سامان.

- رُخْتِ سَفَرٌ : ذ. سفر جو سامان. سفر ۾ ڪم ايندڙ کاڌو وغيره.

● رُخْمُو ۽ رُخْسارٌ (ت) : [ف. ويخته] ڪپڙي جو هڪ قسم.

● رُخْسارٌ ۽ رُخْسارٌ : ذ. [ف] ڳڙو-گل-ميت.

طرف ٿئي. بنه يا واٽو ڪورس جي ڪپ واري پنيءَ جي کوڙائي. آھا ريڊ يا گھيٽو جا ٻارھن مھينن بعد آن ڏئي-چاٽي (ڪ). ريڊ. مسافري-لڏپلاڻ. روانگي-ڪڙوچ. آڻ جو ٻاڪڙو يا ڪڇاڻو.

● رَحَلٌ ۽ رَحْلُونٌ : ث. [ع] ڪاٺ جي ننڍي گھوڙي (جنھن تي قرآن شريف رکي پڙھڻ ۾ آساني ٿئي).

● رَحَلٌ ۽ رَحَلٌ (ت) : ذ. ڏسو ”رَحَلٌ“.

● رَحَلَتٌ : ث. [ع] رَحَلٌ = ھن ڪوچ ڪيو ڪوچ-روانگي-لاڏائو-چالاڻو-موت-وفات.

- رَحَلَتٌ ڪَرڻ : وفات ڪرڻ-مرڻ-گذاري وڃڻ.

● رَحْمٌ ۽ رَحْمٌ : ذ. [ع] ڪھل-ٻاجھ-قياس. رحمت. مَھر-وڙو.

- رَحْمَانٌ : [ع] الله تعاليٰ جو هڪ صفاتي نالو. مھربان. اسم خاص. حيدرآباد، لاڙڪاڻي ۽ ٿرپارڪر ۾ رهندڙ مسلمانن جي هڪ ذات.

- رَحْمَانِيٌ : ذ. صفت. الاهي-خدائي. قدرتي-ڀلارو.

- رَحْمَانِيٌ : ذ. صفت. رحيم رارو-رحيم-ٻاجھارو.

● رَحْمَتٌ ۽ رَحْمَتُونٌ : ث. [ع] فضل-ٻاجھ-ڪھل. ڀلائي-مھرباني-بخشش. سُڪ. آرام. (ڪنايۃ) مينھن-برسات.

- رَحْمَةُالْبَعَالِمينٌ : سچي دليا لاءِ رحمت. حضور جن جو هڪ صفاتي نالو.

- رَحْمَةُاللهِ عَلَیْھِ : ڄمڻو. شل انهيءَ تي الله تعاليٰ جي ٻاجھ هجي !

- رَحْمَةُ دل : ذ. [ع. رح + ف دل] ٻاجھاري دل وارو-قياس وارو. ٻاجھارو-مھربان.

- رَحْمَدُليٌ : ث. مھرباني-قياس-ڪھل-ٻاجھ.

- رَحْمٌ ڪَرڻ : قياس ڪرڻ-ڪھل ڪرڻ-ٻاجھ ڪرڻ.

- رَحْمٌ ڪاڻيڻ : ترس ڪاڻيڻ-رحم ڪرڻ-قياس آڻيڻ.

● رَحِيمٌ : صفت. [ع]. الله تعاليٰ جو هڪ صفاتي نالو-بيحد رحم وارو-مھربان.

- رد بدل: ذ. [ع] آٹل پٹل - قیر گھیر -
آلت پُلت - تبدیلی. مثلاً. ڈی وٹ. رد قد.
تکرار - ریڑھ پیڑھ.

- وَدِ بَلا: مصیبت کی ڈاریندہ۔
- رَد تِیں: نامنظور تِیں - منسوخ تِیں - غلط
نابت تِیں۔

- رد جواب: ذ. جواب جو جواب. سوال جواب.

- ردّ قدر: ذ. [ع. رد] بحث مباحثو- دلیل بازي.

- رد قد ذیغ: بحث مباحثو کرن۔ سوال جواب کرن۔ دلیل بازی کرن۔

- رَدِّ کَرْنِ: نامنظور کَرْنِ - منسوخ کَرْنِ -
ختم کَرْنِ - کالٹی - ترک کَرْنِ - واپس کَرْنِ -
موقوفاتی - قیرائٹی - کوڑو ثابت کَرْنِ - تردید کَرْنِ -
خراب کَرْنِ - ناکمو کَرْنِ -

- رَدِي' & رَدِي' : صفت. بیکار - خارج .
آجلانن جهڙو. خراب .

● رد: اسر خاص. مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو. ڪٽي کي ٿيندڙ هڪ بيماري.

● رداء دائمون: ث. [ع. داء] چادر۔
اوڈنی۔ ہوتی۔

● ردائسي؟ اسم خاص. مزاری بلوچن جو ھڪ قبيلو.

● ردائیں: مصدر [ع. ردّ < ردائے] نشان کسائیں - ذکے کسائیں - گوہی ڈیہی پاں بھائیں۔

● رمدُ راس: ذ. دوا طور ڪم ايندڙ هڪ قسم جو پٿرڪو وکر۔ گھوٽي ڇا دانڻا.

● رَدِّكَ كَرْنِ (ت): کارکون سکائیں۔
کارکن جا اقاڑ کرن۔ آلیا کرن۔

● رِدَوٌ ۽ رِدَا: ذ. [مسن. مردیدہ = مَن]۔
 نل۔ ہینیون۔ قلب۔ پیتو۔ گپ۔ مغز۔ بہادری۔

● رَدِیْفٌ ۛ رَدِیْفُونُ: ث. [ع. رَدَفٌ =

ڪهوڙي تي ٻيلو چڙهيو شعر ۾ مصرعن جي
خر ۾ قافى جي پٺيان وري وري ايندڙ لفظ.

● رَخْشُ : ذ. [ف. رَخْشِدُن = چمکے] چمکو۔
روشنی۔ چمکات۔ رواق۔ بھکو۔ شان۔ تجمل۔

● رَخْشَان: ذ. [ف. رخشیدن < رخشان] (اسم خاص) رستم پهلوان جي گهوڙي جو نالو.

چمکنڈر - روشن - بھکنڈر . پیکیدار - رونقدار .
 ① رُخَصَّتْ ۽ رُخَصَّتُون : ث . [ف] موکل -

چوٹی - اجازت. موکلانی - وداع.
= رخصتِ اقامت: ث. (بزرگ) موکل -

- رخصت تیں : روانہ تیں - وداع تیں - وچن .

لاڈاٹو کرڻ۔ گذاري ويڻ۔ مٽڻ۔
-مخصوصت ڏيڻ: احازت ڏيڻ۔ موڪل ڏيڻ۔

۳۔ رخصت کرکے: روانہ کرکے۔ وداع کرکے۔
 ۴۔ موقوف کرکے (نو کریم تان)۔

= رخصت میلن: اجازت ملن۔ موکل ملن۔
 حقون ملن۔ موقوف قیوم (ملازمت تان)۔

رخصت وئى؛ اجازت وئى۔ موكل وئى۔

● رُخْنُوک و رُخْنَا: ذ. [ف. رُخْنَه] سوراخ۔

تفاوت - اختلاف .

[ف. رُخْنَه + انداز] = انداختن = قُتُو (کُرن) [قوت

— رُخْنَةُ أَنْدَازِي: ث. مزاحمت. خلل - فساد.

● رُخْنُو وَجْهَتُ: خالی وجہیں۔ انکاء وجہیں۔

رڻجو ۽ رڻجا: ذ. [ف. رڻ] شطرنج والد جي

● رد: ذ. [ع. رد] منسوخ - ناقبول - نامنظور -

ردی - خراب . نکمو - بیکار . چت -

— ردِ باطل: ذ. [ع] باطل جو رد. کُور

سی علمہ (پس کے) (کے پیر) (میں) (میں)۔

- رَدَ هِيئُونُ: ان ٿيئي ڳالهه ڪرڻ.
 ● رَدَ ۽ رَدَا: ذ. ٿلهو - دُونسو - ستارو. تمام
 ڪارو. بچڙو - بدشڪل. گدلو. ان پڙيل.
 - رَدَ ڪَرَنُ: ناس ڪرڻ - ڪاٺي ڇت ڪرڻ -
 تباھ ڪرڻ. هضم ڪرڻ.
 ● رَدَوَ رَدَا (ت): ذ. چم آٿلائڻ لاءِ ڪم
 ايندڙ هڪ ڪاٺي.
 ● رَدَوَ ۽ رَدَا (ت): ذ. دل - هيٺانءُ -
 قلب.
 ● رَدَوَ رَدَا (ت): ذ. هٿن ڪمان معذور -
 لٽولو - موٽڻو. ڏکيو - مشڪل. لٽر - ضدي.
 ● رَدِي ۽ رَدِيُونُ: ث. نٺ پائي - ضد. گهيي -
 اڙي. اهڙائي - ارڙائي.
 - رَدِي ڪَرَنُ: قندو ڪرڻ. ضد ڪرڻ -
 گهيي ڪرڻ. گوهي ڪرڻ. اڙي ڪرڻ.
 ● رِي ۽ رِيُونُ: ث. چوٽائي مال جو هڪ
 قسم - گهيٽي.
 - رِيَ جَانُ هَتَبُوچا هَتَنُ (ڪ): سهڪڻ. سخت
 گرمي لڳڻ.
 - رِيَ جَهَڙُو: ذ. صفت. سادو سڌو - ڊڄڻو.
 بالو ڀولو. بيوقوف.
 - رِيَ جِي ٻُڄَ ۾ چَئِيئُونُ: ڪمزور ۽ بيوقوف
 ماڻهو ٿي ڀروسو رکڻ.
 - رِيَ جِي لَتَ پِيڏِي تائين: ڪمزور ماڻهو
 مان گهٽ نقصان پهچڻ جو اڌيشو.
 ● رِيُو ۽ رِيَا (ت): ذ. بيٺل - هڪ هنڌ ڪٽل -
 ڪڙو ٿيل. بٽڊ.
 ● رِذَالَتَ: ث. [ع. رذالت] ڪميٽپ -
 بي حياتي - بچڙائي.
 ● رَذِيلُ: ذ. صفت. [ع] ذليل - ڪميٽو -
 لڇ. بي شرم. ڪيريل - بداخلاق.
 ● رَدَوِيِي (ت): ث. بيماريءَ جو هڪ قسم -
 ڀرڦان.
 ● رَرُ ڪَوَ ۽ رَرُڪَا (ت): وَر - ڦيرو -
 گهمرو.

● رَدَ ۽ رَدِيُونُ (ت): ث. واڌ - گهٽائي.
چڙهندي - سرسي. ڏن - لاڻو. سُڪر. لڄڻ.
- رَدَ سَبتَ: ث. ڏن دولت. مال اسباب. سڪ
مٽائي.
● رَدَمَ ۽ رَدَ (ڪ): ذ. ٻوڏ هيٺ اچي، وري
سُڪي ويل ميدان.
● رَدَنُ: مصدر، [سن. رَلَنُ = رَدَنُ]
ڪنهن ٿانءَ ۾ وجهي، باهه تي ٽهڪائڻ. طعار
ٺاهڻ. تيار ڪرڻ.
- رَدَلُ ۽ رَدَلُ: ذ. صفت. رَدَ جي تيار ٿيل -
پڪل. مٽي ۾ ورتل. ڪينو ٿيل (ميوو).
- رَدَوَ ۽ رَدَوَ: ذ. ٺهيل کاڌو. رَدَ پچاءَ جو ڪم -
سانجڻ. (صفت) ٺهيل ٺڪيل.
- رَدَوُ رَڪِيو هُئڻُ: سڀ ڪجهه مفت ملڻ.
(طنزاً) محنت ڌاران ڪجهه به نه ملڻ - بنا ٽڪليف
جي ڪجهه به حاصل نه ٿيڻ.
- رَدَيَ ۽ رَدَيَ: ث. رَدَ پچاءَ. ٺهيل ٺڪيل
کاڌو. ٺهي ٺڪي.
- رَدَيَ ڪي رَدَنُ: وري وري ساڳي ڳالهه
ڪرڻ - ورجائڻ - هرهر چوڻ. ڏکويل ڪي هيڪاري
ڏکون - مٿل ڪي مارڻ.
● رَدَائِيُنُ: مصدر، [سن. رَدَ = مشغول] ڪم ۾
لڳائڻ - رليائڻ.
- رَدَلُ ۽ رَدَلُ: ذ. صفت. رلييل - مشغول -
لڳل (ڪم ۾).
● رَدَمَ ۽ رَدَمَ: ذ. صفت. اڙ ٻنڪ - ارڏو - اهنب -
ڏنگو. ضدي - بحثي. بي عقل - مورڪ. بي رحم -
بي قياس. بيڪار - نڪمو.
- رَدَ ڪَڏائِيُنُ: هوڏ ٻڌڻ - اٿ هڻي بيهن -
ضد ٻڌڻ.
- رَدَ ڪَڏائِيُنُ وِڙهَڻُ: خواهه - خواهه
وڙهڻ - بنا سبب جهيڙو ڪرڻ.
● رَدَ: اسر خاص. مسلمانن جي هڪ ذات جو
نالو.
● رَدَمَ ۽ رَدَمَ: ذ. صفت. ڪچو - اڻ پڪل.
جي اولاد. ڏکيو - مشڪل.

- رڙ ۽ رڙيون: ٿ. دانھن - ريھ - ڪيھ - چيخ - ڪڙوڪ. واڪو - هڪل - سڌ.
- رڙ ٺڪڻ: ايڏا يا ڌڪ سبب دانھن لڪڻ. عجب مان دانھن نڪڻ. تمام گھڻي حيرت ڪڻ. تمام گھڻو افسوس ڪڻ.
- رڙو رڙ: ٿ. دانھن ڪڙوڪ - چيخ پڪار. هل هٽاسو.
- رڙائين: مصدر "رڙ" مان متعدي بالواسطه. دانھون ڪرائڻ - واڪا ڪرائڻ. روٺاڙڻ (ٻار کي). ڪڻڪ ڪڻ - ستائڻ - آزارڻ. رلائين.
- رڙڪاٽ: ڏ. ڏندن سان ڪا سخت شئي ڪڙڻ جو آواز. پنگ يا ٿاڌل گھوٽڻ جو آواز. - رڙڪاٽ ڪڙڪاٽ (ت): ڏ. گوڙ گھمسان - شور ۽ هل.
- رڙڪڻ: مصدر. ڏندن سان ڪا سخت شي ڪڙڻي ڪائڻ - ڪڙڻ - ڪائڻ. ڪائي وڃڻ - ٽهائڻ - ڊهائڻ - گيهڻ - هيڻ.
- رڙ ڪو ۽ رڙ ڪو (ت): ڏ. صفت. ڪائي ويندڙ - هڃي - لالچي. رشوتخور.
- رڙ ڪي وڃڻ (ت): ڪائي وڃڻ - ڪائي چٽ ڪڻ.
- رڙ ڪو ۽ رڙ ڪا: ڏ. رڙ - دانھن - ڪڙوڪ - واڪو - ڪيھ - سڌ - هوڪو - هڪل. گوڙ - ڊمچر.
- رڙ ٿي: اسم خاص. تعلقي چاچري ۾ هڪ ڊيھ جو نالو.
- رڙڻ: مصدر. دانھن - دانھون ڪڻ - رڙيون ڪڻ. واڪا ڪڻ. پاڪاڻ. روٺڻ (ٻارجو). رٺڻ. سڌ ڪڻ. ٻاڏائڻ. ليلائڻ.
- رڙو ۽ رڙا: ڏ. مٺي هائيءَ جي مچيءَ جو هڪ قسم - ڪڇو (بنا چلڻ، هڻيءَ ۾ ٽٽي وڌا ڪندا ۽ ٻن وڏين مڇن سان). مڱ جو سخت ڏاٽو - مڱ يا مٿر جو ڪريل ڏاٽو.
- رڙا ڪين رڃهن، توڙي ٻارڻ ٻن ٻه پڙا (صفت) سخت - ڏاڍو.
- رڙهڪڻ: رڙهڻ - سيرڪڻ - هٽڻ.
- رڙهڻ: مصدر. سيرڻ - چڙڻ - ڪسڪڻ. ريڙهيون پائڻ. آهستي آهستي هلڻ.
- رڙ هي: ٿ. اٿ - اٿري - رڙي. (اسم خاص) مغلين جي پورسان هڪ ڳوٺ جو نالو (جتي ماڻهو ڪنهن زماني ۾ تمام شاهوڪار هئا، جيئن اڄ قاتين چوندا آهن ته "تون ته رڙهيءَ جو شاهوڪار آهين").
- رڙي: ٿ. ڪڻڪ جو هڪ قسم (ڏاٽو). لٽو ۽ سخت رٺڪ ڳاڙهو). اسم خاص. تعلقي جاتيءَ ۾ هڪ ڊيھ جو نالو.
- رڙ: ڏ. [ف] انگورو. (دمختر رڙ = انگورو جو شراب).
- رڙاق: اسم خاص. [ع. رڙق = هٿن کاڌو ڏٺو] رڙق ڏيندڙ - روزي رسائيندڙ - کاڌو ڏيندڙ. خدا تعاليٰ جو هڪ صفاتي نالو.
- رڙاقي: ٿ. روزي ڏيڻ جي صفت.
- رڙق: ڏ. [ع] روزي - خوراڪ - چوٽو - روزينو - کاڌو. ڏاٽو هائي. ڏن دولت. نصيب - ڀاڳ.
- رڙق ۽ ٻهڙجائين: روزي ڏيڻ - کاڌو موجود ڪري ڏيڻ.
- رڙالو ۽ رڙالا (ت): ڏ. [ع. رڙالو < ريڙالو < رڙالو] ذليل - رڙيل - ڪميٽو - بداخلاق - بد چال.
- رڙائڻ ۽ رڙائون: ٿ. [الڪ Result] نتيجو - ڦٽل. امتحان جو نتيجو.
- رڙم: ٿ. [ع] لڙائي - جنگ - ويڙھ.
- رڙمگاه: ڏ. جنگ جو ميدان - لڙائيءَ جو هنڌ.
- رڙمڪوئي: ٿ. جنگي شعر.
- رَس: صفت. [ف] رَسندڙ - پهچندڙ. عموماً مرڪب لفظن جي آخر ۾ ڪم ايندڙ: "دسترس، فرياد رس، داد رس".
- رَس ۽ رَسيون: ٿ. [پرا. رَسن: سن. رَسر: ع. رَسن] رَسِي - نوڙي - واجهه. پيڙيائن جي اصطلاح ۾ ڳرڻ واري رسي. تاهيءَ کي چڪڻ جو نوڙ (ت).
- رَس چيڪڻ: پيڙيءَ جي ڳرڻ واري رسي چيڪڻ.

● رَسْمِيَّ رَس : ذ. [سن. رَس = مِيٺاڻ] ٻائي - عرق. ٻائيٺ - ٻٽڙي شيءَ. ٻٽڙي مٺي شيءَ. شربت. ڳاڙ - نچوڙ. چاش - وٽ. سواد - ڏاٽقو - لذت - چَس - چَشڪو. مِيٺاج. مڙو - لطف (تماشي يا رهائڻ جو). لٽي (ڳائڻ جي). صلح - قرب - محبت. وهڻ جي هڪ بيماري (عموماً گهوڙي يا گداه کي ڪڙڻ ۾ ٿئي).

● رَسالو : رَسال : ذ. رس پريو - مِيٺو - ڏانڊيدار.

● رَسائيتو : رَسائيتا : ذ. صفت. رس وارو - سواڊي - مِيٺو - گهڻي رس وارو.

● رَس بِيَهَارَن : راکيندڙ جو راڳ ۾ اثر پيدا ڪرڻ - لٽي ڪرڻ.

● رَس پَرِيو : رَس پَرِيَا : ذ. صفت. رسدار - رس وارو - مِيٺو - سُرِيلو.

● رَس پِٽلائين : رس رهائڻ - رس رکڻ. پِٽلائي ڪرڻ. نِباھڻ.

● رَس رَساوَت ڪَرَن (ت) : راضي ڪرڻ. رسائي ڪرڻ. رشوت ڏيڻ.

● رَس رَهائين : قرب سان هلڻ. دوستن يا ڀائرن جو پاڻ ۾ صلح قائم رکڻ.

● رَس ڪَرَن : ماکيءَ جي مکين جو مائاري ۾ رس گڏ ڪرڻ. محبت ڪرڻ - هريت ڪرڻ. پاڻ ۾ صلح ڪرڻ.

● رَس لَکَن : رس بيهڻ - راڳ جو اثر ٿيڻ.

● رَس هارَن : بيمار ٿيڻ - اگهو ٿيڻ.

● رَس پِٽلائي : ٺ. مِيٺاج - مزيداري. سواد. لٽي.

● رَس پِٽلو : رَس پِٽلا : ذ. صفت. [سن. رَس = ٻچڻ] رس وارو - رسائتو. گهڻي رس وارو. لذت - سواڊي. مٺو (آواز) - وڻندڙ.

● "اڄ پڻ رسيلا رنگ بادل ڪڍيا ڀرجن سين"

(شاه)

● "سکر سونائون، ٿيا رسيلا رحمان سان"

(شاه)

● رَسا : صفت. [ف] ٻهچندڙ. مٺي ٿيندڙ. ٻري ويندڙ.

● رَساڪار : ذ. صفت. ٻهچائيندڙ - توڙ ٻهچائيندڙ. تجربڪار. برجستو - پڙ. لائق.

● رَساڪاري : ٺ. رسائي - ٻهچ - ٻهچندي.

● رَسال (ل) : ٺ. وٽ - ريج (زمين کي).

● رَسالت : ٺ. [ع. رسالة > رَسَل = هن نياپو موڪليو] ٻهچاميري - سفارت. ثبوت.

● رَسالت پناهه : ذ. ٻهچاميري جو محافظ.

● رَسالو : رَسالا : ذ. [ع. رسالة > رسائل] ننڍو ڪتاب. خط. ڪنهن مضمون تي مشتمل ڪتابڙو. مضمونن جو مجموعو - مخزن. بيتن جو ڪتاب - "شاه جو رسالو". گهوڙي سوارن جي فوج جو دستو. فوج جو هڪ حصو.

● رَسالدار : رَسالدار : ذ. صفت. [ع. رساله + ف. دار < داشتن = رکڻ] رسالي جو آفيسر. هڪ فوجي عهديدار. (اسم خاص) تعلقي ڪنڌڪوٽ ۾ هڪ قبي ۽ ديھ جو نالو.

● رَسالداري : ٺ. رسالدار جو عهدو يا آفيس.

● رَسائين : مصدر. [ف. رسانيدن] ٻهچائڻ - نِيَسَن - ٻهچائڻ. توڙ ڪرڻ. نِباھڻ. ٻورو ڪرڻ - راس ڪرڻ. آماڻ - سوڪلڻ.

● رَسائي : رَسايُون : ٺ. [ف] ٻهچ - ٻهچت - ٻهچندي. ڪنهن عملدار جي گشت تي لڪڻ تي ان جي زبردست عملي جو رسد وغيره ٻهچائڻ جو انتظام - آفيسر جي منزل جو بندوبست.

● رَسائي ٿيڻ : ٻهچت ٿيڻ. انتظام ٿيڻ.

● رَسائي ڪرڻ : بندوبست ڪرڻ - انتظام ڪرڻ.

● رَساين : رَسائين : ٺ. [ه] ڪيميا. ڪيميائي اتصال.

● رَساين گهر : ذ. تجربڪاهه - ڪيميا گهر.

● رَساين مهل : ذ. ڪيميائي جوڙ - ڪيميائي مرڪب.

● رَساين ودها : ٺ. علم ڪيميا - ڪيمسٽري (Chemistry).

● رَساينِي : ذ. ڪيميا گر. دوا ساز. دوا فروش.

● رَسْمِيَّيَنَ : ٺ. [ف] مسلمانن جي عقيدي موجب الله تعاليٰ جو هر هڪ بندي کان سندن

● رَسْمِيَّ رَس : ذ. [سن. رَس = مِيٺاڻ] ٻائي - عرق. ٻائيٺ - ٻٽڙي شيءَ. ٻٽڙي مٺي شيءَ. شربت. ڳاڙ - نچوڙ. چاش - وٽ. سواد - ڏاٽقو - لذت - چَس - چَشڪو. مِيٺاج. مڙو - لطف (تماشي يا رهائڻ جو). لٽي (ڳائڻ جي). صلح - قرب - محبت. وهڻ جي هڪ بيماري (عموماً گهوڙي يا گداه کي ڪڙڻ ۾ ٿئي).

● رَسالو : رَسال : ذ. رس پريو - مِيٺو - ڏانڊيدار.

● رَسائيتو : رَسائيتا : ذ. صفت. رس وارو - سواڊي - مِيٺو - گهڻي رس وارو.

● رَس بِيَهَارَن : راکيندڙ جو راڳ ۾ اثر پيدا ڪرڻ - لٽي ڪرڻ.

● رَس پَرِيو : رَس پَرِيَا : ذ. صفت. رسدار - رس وارو - مِيٺو - سُرِيلو.

● رَس پِٽلائين : رس رهائڻ - رس رکڻ. پِٽلائي ڪرڻ. نِباھڻ.

● رَس رَساوَت ڪَرَن (ت) : راضي ڪرڻ. رسائي ڪرڻ. رشوت ڏيڻ.

● رَس رَهائين : قرب سان هلڻ. دوستن يا ڀائرن جو پاڻ ۾ صلح قائم رکڻ.

● رَس ڪَرَن : ماکيءَ جي مکين جو مائاري ۾ رس گڏ ڪرڻ. محبت ڪرڻ - هريت ڪرڻ. پاڻ ۾ صلح ڪرڻ.

● رَس لَکَن : رس بيهڻ - راڳ جو اثر ٿيڻ.

● رَس هارَن : بيمار ٿيڻ - اگهو ٿيڻ.

● رَس پِٽلائي : ٺ. مِيٺاج - مزيداري. سواد. لٽي.

● رَس پِٽلو : رَس پِٽلا : ذ. صفت. [سن. رَس = ٻچڻ] رس وارو - رسائتو. گهڻي رس وارو. لذت - سواڊي. مٺو (آواز) - وڻندڙ.

● "اڄ پڻ رسيلا رنگ بادل ڪڍيا ڀرجن سين"

(شاه)

● "سکر سونائون، ٿيا رسيلا رحمان سان"

(شاه)

● رَسا : صفت. [ف] ٻهچندڙ. مٺي ٿيندڙ. ٻري ويندڙ.

● رُسنَ: مصدر. [م. رُوسن، رُسنَا] کا وزن۔
 رلج ٹین۔ فاراض ٹین۔ تنگ ٹین۔ خفا ٹین۔ سنہن
 مٹن۔

- رِشْتُو ۽ رِشْتَا: ذ. صفت. رِشْتُوڙ. زود وڃڻ.
 چڙاڪ - چڙڻو.
 - رِشُو ۽ رِشا: ذ. [ف. رِسمان، سن. رَشير،
 رِسنا = نوڙي] لوڙ - واجهه - ورت.
 - رِسو ۽ رِسڻ: رِسو ٺاهڻ - رِسو وٺڻ.
 - رِسو وٺڻ: رِسو پيڻ.
 - رِسُوا ۽ رِسُوا: ذ. صفت. [ف. ذليل -
 بيمت. خوار - بدنام.
 - رِسُوا ٿيڻ: بدنام ٿيڻ - خوار ٿيڻ.
 - رِسُوا ڪرڻ: بدنام ڪرڻ - خوار ڪرڻ.
 - رِسوائي: ٺ. بدنامي - خواري.
 - رِسُوخ: ذ. [ع. رِسخ = هوڀڪو ٿيو]
 مضبوطي - ٻڌڪائي - استقلال. بهج - هلندي. اعتبار -
 ڀروسو.
 - رِسوڙو ۽ رِسوڙا (ڪ - ڪ): ذ. ڀورچيخانو -
 رڌڻو.
 - رِسُول: ٺ. [ه. رِسوت] ڀسارڪي وڪر
 جو هڪ قسم (دوا ۾ ڪم ايندڙ ڪارو رس;
 جواڪين جي آڻڻ ۽ ڀرهل جي بيماريءَ ۾ ڪم اچي).
 - رِسُول ۽ رِسُول: ذ. [ع. رِسل =
 موڪيل] خدا تعاليٰ جي طرفان موڪيل اهو
 لمبي سڳورو جنهن تي ڪتاب لازل ٿئي. قاصد -
 پيغامبر. ايلچي.
 - رِسُولِي: ٺ. ڀيغهبري - نبوت - رسالت.
 - رِسُولِيَت: ٺ. نبوت - پيغمبري - رسالت.
 - رِسُول آباد: اسم خاص. تعلقي ڳڙهي خيرِي ۾
 هڪ ديھ جو نالو.
 - رِسوئي ۽ رِسوئيون: ٺ. [سن. رِس =
 رڌڻ] کاڌو - مالي - طعام. رڌڻو - ڀورچيخانو.
 - رِسوئي ٺاهڻ، ڪرڻ: کاڌو تيار ڪرڻ -
 مائي ٺاهڻ - طعام رڌڻ.
 - رِسوِيو ۽ رِسوِيا: ذ. صفت. [ه. رِسوِيا]
 مالي ٺاهيندو - ڀورچي - راڌو.
 - رِسي ۽ رِسيون: ٺ. [سن. رِسر = ف.
 رِسمان = نوڙي] لوڙي (سج - سَت يا ڏاس جي).
 ڀيڙيءَ ۽ ڇڪڻ لاءِ رسو.

- رِسي جهلو: ٿيڻ (ت): مددگار ٿيڻ - حامي
 ٿيڻ - ٻانهن ٻيلي ٿيڻ. چوريءَ جي مال کڻائڻ ۾
 ٻانهن ٻيلي ٿيڻ.
 - رِسي ڇيڇڻ: قيد مان نڪرڻ. لڄات ملڻ.
 واسطو ٿيڻ. چڙواڳ ٿيڻ. ڀاڳ پٽائڻ -
 نصيب ڀاڙي ٿيڻ.
 - رِسي ڇيڪڻ: ٻيڙيان جي اصطلاح ۾ ٻيڙيءَ
 کي اوڀاري وهڪري تي رسيءَ کان وٺي ڇيڪي هلڻ.
 - رِسي ڀري ڪرڻ: مهلت ڏيڻ. ڪجهه به
 نه چوڻ. چوٽ ڇڏڻ - واسطو ٺوڙڻ.
 - رِسي ڪٽائڻ: ڀڄي وڃڻ - بنا موڪلائي وڃڻ.
 مري وڃڻ.
 - رِسيون وٺڻ: بيفانديو ڪم ڪرڻ. واندو
 ويهڻ. ڪوبه ڪم نه ڪرڻ.
 - رِسيڏ ۽ رِسيڏون: ٺ. [ف. رِسيدن =
 پهچڻ] بهج - پهچڻ جي لڪيٽ - وصوليءَ جي تحرير.
 - رِسيڏ ڏيڻ: بهج جو ڪاغذ ڏيڻ.
 - رِسيڏو: ذ. صفت. [ف. رِسيدن = پهچڻ]
 پهتل - رِسيل. خدا سان پهتل.
 - رِسيل ۽ رِسيل: ذ. صفت. [ف. رِسيده =
 پهتل: سن. رِس = پهچڻ] پڪل - پڪو (ميو).
 رِس وارو. تازو (ميو). سامانل - بالغ.
 وهي چڙهيل.
 - رِش: ٺ. [انگ. Rush] هجور - البوه -
 ڀيٽ.
 - رِش: ذ. [ع] چمڪار - ڦڙو - چنڊبو.
 - رِشا (ڪا): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
 - رِشُو ۽ رِشَا: ذ. [ف. رِشه = ڏاڳو، تند]
 مائتي - عزازت. پنهنجائي - پنهنجائپ. ناتو -
 لاڳاپو - تعلق.
 - رِشُو ڪرڻ: مائتي ڪرڻ.
 - رِشُو ناتو: ذ. پنهنجائي - عزازت مائتي.
 - رِشْتيدار ۽ رِشْتيدار: ذ. صفت. مائت -
 سڳيو - عزيز - پنهنجو. لاڳاپيل.
 - رِشْتيداري: ٺ. مائتي - سڳائي - عزازت.
 لاڳاپو - برادري - ڀائي.

● روشنت پُشت: ذ. صفت. بدن ۾ ڀريل -
ڏٺو مٿو - ٿلهو مٿارو. سگهارو.

● روشند: ذ. [ع. رَشَدَ = هونڪ راهه تي هليو] سچائي - صداقت. ايمانداري. هدايت - رهبري.

● روشڪ: ث. [ف. حَسَد - رِيس - ساڙو. عداوت - دشمني - وير - رقابت - غيرت - شرم - لُج].

● روشڪ انگيز: ذ. صفت. [ف. رَشڪ + انگيز < انگيخن = ڪڙو ڪرڻ] ريس ڏياريندڙ - حسد پيدا ڪندڙ. پوکائيندڙ.

● روشڪ پري: ذ. اهڙو سهڻو جنهن کي ڏسي حور کي به ريس ٿئي - تمام سهڻو.

● روشڪ حور: ث. رشڪ پري.

● روشڪو: ذ. گاهه جو هڪ قسم.

● روشوت & روشوتون: ث. [ع. رَشِي = هن رشوت ڏني] ڪنهن ڪم جي ميوض ناجائز طور ڏنل خرچي - ويڊي - لب.

● روشوا & روشوائون: ث. رشوت جو بگڙيل نمونو.

● روشوتخور & روشوتخور: ذ. صفت. [ع. رشوت + ف. خور < خوردن = ڪائڻ] رشوت کائيندڙ - رشوتي - راشي.

● روشوتخورِي: ث. رشوت ڪائڻ جي حالت.

● روشوت ڏيڻ: ڪنهن ڪم جي عيوض ناجائز طرح خرچي ڏيڻ - لب ڏيڻ - ويڊي ڏيڻ - پاڙ ڏيڻ.

● روشوت ستاني: ث. [ع. رشوت + ستالي < ستودن = وٺڻ] رشوتخوري - رشوت وٺڻ جي حالت.

● روشوت ڪائڻ: ڪنهن ڪم جو ناجائز معاوضو وٺڻ - رشوت وٺڻ.

● روشوت وٺڻ: رشوت کائڻ.

● روشوتي & روشوتي: ذ. صفت. رشوت وٺندڙ - رشوت کائيندڙ - رشوتخور.

● رشي & رشي: ذ. [سن] ويدن جا شبد ڳائيندڙ - سنت - تپسيا ڪندڙ. درويش (هندن جي عقيدتي موجب قديم زماني ۾ ست وڏا رشي ٿي گذريا آهن: ۱- ڪُشا، ۲- آتري، ۳- رپا، ۴- آگستيا، ۵- ڪُسيڪا، ۶- وسيشٿا & ۷- وياسوا).

● رشيبي & رشيبي (ت): ذ. صفت. فريبي - مڪريل - ٺڳ - اٽڪلي.

● رشيده: ذ. صفت. [ع. رَشَدَ = هن هدايت هٿ ڪئي] هدايت ڪيل - سيڙي رستي لڳايل. قربيت ورتل - تعليم يافتہ (اسم خاص) خدا تعاليٰ جو هڪ صفاتي نالو.

● رشيديائي: اسم خاص هڪ ذات جو نالو.

● رشيده ڪيتر: اسم خاص. تعلقه هالا ۾ هڪ ڳوٺ جو نالو.

● رشيده وڳڻ: اسم خاص تعلقي لاڙڪاڻي ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● رصده: ذ. [ع] تارن جي گردش ڏسڻ جو منارو - جنتر تنتر.

● رصده گاهه: ذ. تارن جي گردش جاڇڻ جي جاء.

● رِضا & رضائون: ث. [ع. رضي - هوش خوش ٿيو] خوشنودي - رضامندي - خوشي. ارادو - مرضي. موڪل - رخصت. حڪم - امر (خدائي). چالالو - مرڻو. تقدير. بندي جو خدا جي مرضيءَ تي راضي رهڻ جي حالت (پوءِ رنج هجي يا خوشي).

● رضا الله جي ڪرڻ (ت): سئل ماڻهوءَ جي عذرخواهي ڪرڻ - فاتحه پڙهڻ.

● رضا جو سودو هئڻ: خوشيءَ جو ڪم هئڻ - خوشيءَ سان قبوليت هئڻ.

● رضا رائجو: ذ. صفت. مرضيءَ جو مالڪ - خودمختيار.

● رضاڪار & رضاڪار: ذ. صفت. [ع. رضا + ف. ڪار < ڪردن = ڪرڻ] خوشيءَ سان ڪم ڪندڙ - معاوضي کانسواءِ قومي خدمت ڪندڙ.

رضاڪاري: ٺ. ٻيٺا اجوري ملڪ جي خدمت.

رضاڪرن: مرڻ - مري وڃڻ - وفات ڪرڻ.
- رضامنڏهه & رضامنڏو: ڏ. صفت. [ع.
رضا + ف. مند = وارو] راضي - خوش. اقرار - آماده.

- رضامنڏي: ٺ. خوشي - پسندي - مرضي. قبوليت - مڃتا. آمادگي. رغبت.
- رضاناڻو & رضاناڻا: ڏ. [ع. رضا + نام = دستاويز] ٺاهه - پرچاء - صلح. قبوليت نامو.
- رضاناڻو ڪرڻ: ٺاهه ڪرڻ - پرچاء ڪرڻ. صلح ڪرڻ.

- رضائي & رضائي: ڏ. رضا وارو - پنهنجي مرضيءَ وارو - خود خيال - خود مختيار.
- رضائي: & رضائيون: ٺ. [ف] پيرائي - طول. گاديلو. سٽوڙ.

• رضوان & رضوان: ڏ. [ع] بهشت جو داروغو - هڪ فرشتي جو نالو (جو فردوس برين جو دربان تصور ڪيو وڃي ٿو). بهشت. رضامندي! خوشنودي.

- رضواني & رضواني: ڏ. صفت. بهشتي - جنتي.

• رضوي: ٺ. صفت. [ع] حضرت موسيٰ علي رضا جي خاندان مان نسبت رکندڙ.

• رضي: ٺ. صفت. [ع. رضي = هو راضي ٿيو] خوش - راضي.

- رضي الله تعالى عنه: انهيءَ کان الله تعالى راضي ٿيو.

- رضيته: ڏ. صفت. [ع. رضي = هو خوش ٿيو] ماراه جو ڳو - تعريف لائق.

• رطب: ٺ. صفت. [ع] ٻُسل - تار - آلو - گهميل. تازو. نرم.

- رطب وياپس: ڏ. صفت. تر ۽ خشڪ - سڪل ۽ آلو. چڱو منو - نيڪ بند.

• رطل & رطل: ڏ. [ع] شراب جو جام. اڌ مير جو وزن - رتل.

• رطوبت & رطوبتون: ٺ. [ع] آلاڻ - پوسل - نمي - تري - ٻاڻيٺ.

• رطول: ٺ. اسم خاص. تعلقي شاهنادر ۾ هڪ ديھ جو نالو.

• رعايا: ٺ. [ع. رعيت & رعايا] رعيتي = هنن ڪاڏو ڪارايو - حفاظت ڪئي [ڪنهن حاڪم جي فرمان ۾ رهڻ وارا ماڻهو - پرچا - محڪوم.

• رعيت & رعيتون: ٺ. [ع. رعيتي = هنن سنڀال ڪئي] نگهباني - سنڀال - حفاظت - پرگهور. لحاظ - سانگو - مروت - طرفداري. مهرباني - عنايت. ڪيمي (اگرچا قيمت ۾) - تخفيف.

- رعيت ڪرڻ: طرفداري ڪرڻ - لحاظ ڪرڻ. مروت ڪرڻ. گهٽ ڪرڻ (قيمت).

- رعيتي & رعيتي: ڏ. صفت. رعيت ڪيل - مروتي. لحاظ ڪيل.

• رعب & رعب: ڏ. [ع. رعب = هو ڊٺو] ڊپ - خوف - ڀؤ - هيٺ - هراس - ڏڪو. ڄمت. ڊڊڀو - ڏاڪو. حشمت - دهشت.

- رعب تاب: ڏ. ڊڊڀو - تجمل - ڏاڪو. شان شوڪت. حشمت.

- رعب چائينجن: خوف غالب پوڻ - ڊپ ويهڻ - دهشت ويهڻ.

- رعب داب: ڏ. ڊڊڀو - تجمل - ڏاڪو. شان شوڪت. حشمت.

- رعبدار & رعبدار: ڏ. صفت. [ع. رعب + ف. دار < داشتن = رکڻ] رعب وارو - حشمت وارو - هيٺناڪ - ڊپ وارو - پوانتو.

- رعب و بهارن: ڄمت ڪرڻ - حشمت ويهارڻ - اثر ويهارڻ - ڄمائي - ڊڄارڻ - ڊپ ويهارڻ.

- رعب ويهن: ڊپ ويهڻ - حشمت ويهڻ. ماڻهن تي تمام منو ۽ شانائتو اثر ويهڻ.

• رعد & رعد: ڏ. [ع] وچ جو ڪڙڪو - ڳوڙ - گاج (ڪڪرن جي). ڪڪرن کي هلائيندڙ فرشتي جو آواز.

● رَعَبَتَ ڪَرڻ: مائل ڪرڻ - لاڙو ڪرڻ.
پيار ڪرڻ - چاهڻ.

● رَفَ: صفت. [انگ. Rough] ڊاٽ وارو
مسودو. بيڪار - ردي.

● رِفَاقَت: ٿ. [ع. رَفَقَ = هو شامل ٿيو]
همراهي - سنگت - مدد - معاونت. دوستي - ياري.
واقفيت - سڃاڻپ - ڏيٺ ويٺ.

● رِفَاقَتَ ڪَرڻ: گڏ رهڻ - همراه ٿيڻ.
ياري ڪرڻ - دوستي ڪرڻ. مدد ڪرڻ.

● رِفَاهَ: ڏ. [ع] آرام - چين - سڪ - قرار -
عام جي پلائي جو ڪم - پلائي - بهبودي. راحت -
رِفَاهَ عام: ڏ. عام ماڻهن جي پلائي.

● رِفَتَارَ: ٿ. [ف] چال - هلڻي - پنڌ. تيزي -
تيڪ. ڍنگ - ريت - روش.

● رِفَتَارَ وَ گِفَتَارَ: ٿ. هلت چلت - رهڻي ڪهڻي -
آت ويه.

● رَفَتَمَ: صفت. [ف. رفتن = وڃڻ < رفت]
وڙيل. گذريل. آڳاٽو. مثل.

● رَفَتَمَ رَفَتَمَ: ظرف. [ف] ويندي ويندي -
هلندي هلندي. ٿيندي ٿيندي. آهستي آهستي -
بتدریج.

● رَفَرَفَ: ڏ. [ع] جارو - طاق. طنبو. ماڻو
ڪپڙو. (اسم خاص) آسمان تي حضرت اسرافيل جي
رهڻ جي جاء. آها سواري جنهن تي نبي صلي الله

عليه وسلم جن معراج جي رات سدرة المنتهي کان
بارگاه الاهي تائين ويا هئا. (صفت) تيز رفتار -
تڪو. روان - جاري.

● رَفَعَ: ڏ. [ع. رَفَعَ = هن بلند ڪيو]
چاڙهو - واڌارو - ترقي - اضافو. اوچائي - مٿانهن -
بلندي. ختم - پورو - مڪمل. هري ڪيل -
برطرف.

● رفع ٿيڻ: وڃڻ - هري ٿيڻ - هٽڻ.
● رفع دفع ڪرڻ: هري ڪرڻ. ختم ڪرڻ.

● ڊاهڻ. لئي مٽي ڪرڻ.
● رفع ڪرڻ: ٽارڻ - هري ڪرڻ. ختم ڪرڻ.
(معاملو).

"سيو رڙ رعد جي، ڪليون ٿيون ڪنين"
(شاه).

قرآن شريف جي هڪ سورت جو نالو.

● رَعَشُو: ڏ. [ع. رَعَشَهُ] ڏڪي - ٽوڪي -
ڪنڀي. لرزش - بيماريءَ جو هڪ قسم (جنهن ۾
هٿ پير ڏڪن).

● رَعْنَا: صفت. [ع] سينگار سان رهندڙ -
نتونون - رنگياو. دلچسپ - خوشنما. گل جو
هڪ قسم (اندران ڳاڙهو ۽ ٻاهران زرد ٿئي).

● رَعْنَائِي: ٿ. سينگار - ٺاه ٺوڻ - آرائش.
دلچسپي. چڱ - ڪشش (سونهن جي).

● رَعَوُتَت: ٿ. [ع] غرور - هٿ - ڪهندي.
سرڪشي.

● رَعِيَتَ ۽ رَعِيَتُون: ٿ. [ع. رَعِيَ = هن
منپاليو] رعيت ٿيل ماڻهو - ڪنهن حاڪم جا
ماتحتي ماڻهو - محڪوم - پرچا - رعايا - راڄ.

● رَعِيَتَ ٻَرَوَر: ڏ. صفت. [ع. رعيت +
ف. ٻرور < ٻروردن = ٻالڻ] رعيت جي سنڀال
ڪندڙ - حاڪم - بادشاهه.

● رَعِيَتَ ٻَرَوَرِي: ٿ. رعيت جي سنڀال -
رعيت جي پوئواري.

● رَعِيَتَ نَوَاز: ڏ. صفت. [ع. رعيت +
ف. نواز < نواختن = نواڙڻ] رعيت کي آسودو
ڪندڙ - راڄ کي خوشحال ڪندڙ (حاڪم).

● رَعِيَتَ نَوَازِي: ٿ. رعيت تي مهرباني.

● رَعِيَتِي ۽ رَعِيَتِي: ڏ. صفت. رعيت جو -
راڄ جو - راڄوڻي - قومي - ملڪي. مطيع - تابع -
هٿ هيٺ - ماتحت.

● رَعِيَتِي راڄ: ڏ. ماڻهن جي حڪومت -
عام جي حڪومت - عوامي حڪومت - جمهوري
راڄ.

● رَغَامَ ۽ رَغَامَ: ڏ. رنج. شڪ - گمان.
مٽي لڳل.

● رَغَبَتَ ۽ رَغَبَتُون: ٿ. [ع. رَغَبَ =
هو مائل ٿيو] لاڙو - رخ - چاهه - خواهش.
چڱ - ڪشش. ڌيان - توجہ. شوق.

● رَقَّتْ: ٥. ث. [ع. رَقَّ = هو سنهون ٥يو] ڪنٺرائي- نرمي- نرمائي- پڪڙائي- پٽڙائي- سنهائ- باريڪي، روج، حال- وڃند، رحم- قياس- نرمي- همدردِي- رحمدلي.

= رَقَّتْ آميڙو: ٥. صفت. [ع. رقت + ف. آميڙو < آميختن = گڏڻ] ڏک جهڙو- افسوسناڪ.

= رَقَّتْ انگيڙو: ٥. صفت. [ع. رقت + انگيڙو < انگيختن = ڪڙو ڪرڻ] ڏکڻاڪ- ڏک جهڙو- افسوسناڪ.

= رَقَصَ: ٥. ذ. [ع] لاج- نرت. آچل- ٽپ.

= رَقَصَ طائوس: ٥. ذ. [ع. رقص + ف. طائوس = مور] مور جو لاج- لاج جو هڪ قسم.

= رَقَصَ وسرود: ٥. ذ. [ع. رقص + ف. سرود = وڃو] راڳ لاج- ڳائڻ وڃائڻ.

● رَقَمَوار: ٥. ذ. [ع. رَقَمَوار = لکيل ڪاغذ- خط- چيئي.

● رَقَمَوار: ٥. ث. [ع. رَقَمَوار = هن نشان ڪيو يا لکيو] لڪيت- لکيو- تحرير. سهر- نشان- چاٻو. انگ- لکڻ ۾ روئين جي انگ ظاهر ڪرڻ لاءِ خاص نشان. (عدد < ع = ۱،

ع = ۲، س = ۳، ل = ۴، م = ۵، ۵ = ۶، ۶ = ۷، ۷ = ۸، ۸ = ۹، ع = ۱۰). جنس- قسم. مال- دوات. قيمتي شئي.

= رَقَمَوار توڙي ۾ هٿڻ: ٥. هٿ مٿڙي وڃڻ- پيسا لاءِ ٿيڻ.

= رَقَمَوار پوري ٿيڻ: ٥. پيسا ختم ٿيڻ. سڀڪجهه ڇت ٿيڻ.

= رَقَمَوار پيارڻ: ٥. پيسا جمع ڪرائڻ.

● رَقَمَوار ڏيڍي ٿيڻ: ٥. قنڙ جي وڃڻ. رقم ٻڌڻ. نقصان پوڻ.

= رَقَمَوار ڪرڻ: ٥. لکڻ- تحرير ڪرڻ.

= رَقَمَوار ڪي شيون: ٥. محاورو. نه ميلن جهڙيءَ رقم جي اڳيان پوڙي ڏيڻ. حساب ڪتاب ختم- رقم ٻڌڻ.

= رَقَمَوار ۾ ٽنگ پوڻ: ٥. پيسا ڪٽڻ- ڪوٽ پوڻ.

= رَقَمَوار: ٥. ظرف. سلسليوار. جنس به جنس- درجي بدرجي.

● رَقْعَت: ٥. ث. [ع. رَفَعَ] چاڙهو- واڌارو- ترقي. اوچائي- بلندي- عروج. وڌائي- بزرگي. شان، شرافت. درجو- قدر.

● رَقَوَ ۽ رَقُو: ٥. [ع. ف] ڪپڙي جو ٽٽڻ- پور. ٽنگ ٿيل ڪپڙي ۾ ڏاڳي سان مڙهت جو ڪم.

= رَقَوَ ڪرڻ: ٥. ٽٽڻ پوڻ- پور پوڻ.

= رَقَوَ ڪرڻ: ٥. صفت. پور پيريندڙ. ڦاٿل ڪپڙن جي مرمت ڪندڙ.

● رَقَوَ چڪر: ٥. ظرف. گرم- غائب.

= رَقَوَ چڪر ٿيڻ: ٥. تڪڙو هليو وڃڻ- اکين اڳيان ٽرڻ. گرم ٿيڻ- پيچي وڃڻ.

● رَقِيْع: ٥. ذ. صفت. [ع. رَقَعَ = هن بلند ڪيو] بلند- اوچو- مٿاهون- اعليٰ.

= رَقِيْع الدَرَجَات: ٥. ذ. وڏي درجي وارو- وڏي شان وارو- عظيم.

● رَقِيْق ۽ رَقِيْق: ٥. ذ. صفت. [ع. رَفِيق] رفيق ۽ رفقاء < رَفَقَ] ساٿي- سنگتي- يار- دوست.

گڏ هلندڙ- همسفر- همراھ- ٻيلي- مددگار.

= رَقِيْقِي: ٥. ث. دوستي- ياري- سنگت.

● رَقَائِي (ت): ٥. ث. ڏکڻي.

● رَقَات: ٥. (ت): ٥. ٻڪ ڪرڻ- واهيات ڳالهائڻ- بدشد ڳالهائڻ.

● رَقَرَقَ (ڪ): ٥. ث. ڏک ڏک (دل جي).

● رَقِيْرَ ۽ رَقِيْرَا (ث): ٥. ذ. صفت. ڪُلچڻو- بد اعمالو.

● رَقَمَوار: ٥. مصدر. ڏڪڻ- ڪٽڻ- ٽوڪڻ. سهڪڻ.

= رَقَمَوار: ٥. ڏکڻي- ڪٽڻي.

● رَقَمَوار (ل): ٥. ث. ڳپ- راقو- چڪڻ- چڪ.

● رَقَابَت: ٥. ث. [ع] دشمني- وير- بغض- حسد- ساڙ- مخالفت. محبت ۾ شراڪت.

● رَقَاص ۽ رَقَاص: ٥. ذ. صفت. [ع. رَقَصَ = هونچيو] لاج ڪندڙ- ٺچندڙ- لاجو.

= رَقَاص: ٥. ث. لاجو عورت- لاجي.

● رَقَبَت: ٥. ذ. [ع] ايراضي- پڪيڙ. زمين جو ٽڪر. پسرودائي واري زمين.

= رَقَم وارن: پسن مان ٿي بنديءَ ۾ اها رقم آڳت ڪري ان کي ٻڙي ڏيڻ.

= رَقَم ٿي آڳت ٿيڻ: پسا برباد - رقم ڇٽ.
● رَقُود ۽ رَقُود: ذ. صفت. [ع] سمهندڙ - غافل - لاغرض.

● رَقِيْب ۽ رَقِيْب: ذ. صفت. [ع] ٺڪهڻ - راکو - محافظ. چاري - جاسوس - حريف - هر پيشه دشمن - ويري. مخالف. معشوق جو ٻيو عاشق. (اسم خاص) خدا تعاليٰ جو صفاتي نالو.

● رَقِيْب: ذ. صفت. [ع] پاڻيءَ جهڙو - پٽڙو - ڇڊو. نرم - ڪنٺرو. نازڪ. سنهون - ٻاريڪ. ايسرو.

= رَقِيْبُ الْقَلْب: ذ. صفت. نرم دل - رحمدل - باجهارو.

● رَك ۽ رَك: ذ. صفت. [سن. رَنَك] سخت - ڏاڍو - سٺو. مشڪل - ڏکيو. سُڪل. سخت دل. بي رحم. سخت ڪنجوس - بيخيل. سخت جان. بي اثر

"تنهنجي مريدن مان ڪنهن رڪ روسيه سي ٿا رهن"

(حمل)

احق. لُچ:

"رَك مان رمضان چئي، آهي هرگز زيان"

(رمضان)

(اسم خاص) مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو.

● رَك: ذ. ذات جو هڪ قسم. ماريل لوهه - فولاد. رڪ مان ٺهيل ڪوبه اوزار (جهڙوڪ تلوار، ڪتاري، ڪاٽي وغيره). جنگ - لڙائي. (صفت) پختو. قابو. مضبوط. (اسم خاص) گهوٽڪي ۽ ٻڙهي ياسين تعلقن ۾ ڏيھ جو نالو.

= رَكَائُون: ذ. صفت. رڪ جو - فولادي - رڪ مان ٺهيل.

= رَك پيالو: ذ. ترارين يا پن هٿارن جو جوهر (جنهن کي "آب" چون). ٻاهراڙيءَ جا لوهار انهيءَ کي "رڪ جو پاڻي" چون ٿا.
= رَك پيالو چڪڻ: قرار مان شهيد ٿيڻ.

= رُڪ جا چٽا چٽن: سخت محنت ڪرڻ - ڪشالو ڪيڻ.

= رُڪ جي دانگي چڙهي پٽي هُجڻ: تمام گهڻو خرچ هڻڻ. ڏڪار پوڻ.

= رُڪ چٽڪا ڏيڻ: تڪليف ڏيڻ ۾ اچڻ.
= رُڪ راڙون ڪرڻ: ڏاڍو مشڪل ڪم نظر اچڻ.

= رُڪ رُجهڻ (ت): سخت تڪليف ڪرڻ.
= رُڪ رُٿي: ٺ. تار جو چمڪو. جنگ - لڙائي.

= رُڪ ڪرڻ (ت): قابو ڪرڻ - سوکھو ڪرڻ.
= رُڪ هُجڻ (ت): قابو هجڻ - سوکھو هجڻ.
● رِڪاب: ٺ. [ف] وڏو پيالو - وڏي ٽالهي - رڪيبي.

= رِڪابدار: ذ. صفت. هوشيار پورچي.

= رِڪابي ۽ رِڪابيُون: ٺ. ٽالهي - رڪيبي.

● رڪاب ۽ رِڪاب: ذ. [ع. رِڪَب = هو سوار ٿيو] گهوڙي جي زين جي ٻنهي پاسي لڙڪندڙ لوهي ٻيرڙيو - رڪيب - ٻاگوڙو

= رڪابدار ۽ رڪابدار: ذ. صفت. [ع. رڪاب + ف. دار < داشتن = رکڻ] رڪيب جهليندڙ - اهو نوڪر جو پنهنجي مالڪ کي گهوڙي تي چاڙهڻ ۾ مدد ڪري. خدمتگار.

= رِڪاب ۾ ٻير پائين: مسافريءَ لاءِ روانو ٿيڻ. مقابلو ڪرڻ - همسري ڪرڻ.

= رِڪاب وٺڻ: نوڪر ٿيڻ - خدمت ڪرڻ.

● رُڪات ۽ رُڪائُون: ٺ. روڪ - رنڊڪ - رڪاوٽ

"روکي رُڪائن ۾، اوري ٿا اڙجن"

(غلام حيدر ڪنڌڙي وارو).

● رِڪارڊ ۽ رِڪارڊ: [انگ. Record] ياداشت. دفتر. فائيل (ڪاغذن جو). گراموفون تي وڄائڻ جي ٽالهي (جنهن ۾ آواز پيريل هجي).

● رُڪاوٽ ۽ رُڪاوٽون: ٺ. انگ - روڪ - ڀڃڪڙي - رخنو - رنڊڪ.

- رڪيب ۾ ٻيڙ هجڻ (۵) تيار هجڻ. آبهرو هجڻ. تڪڙو هجڻ.

● رڪبيسي ۽ رڪبيسيون؟ ٺ. [ف. رڪابي] ڦالهي- رڪابي- طباخ- پليت.

● رڪيڪ: صفت. [ع] سست. ضعيف- اڀرو- ڏهرو- ڪمزور- سنهون- باريڪ. ذليل- حقير- اذيلي.

● رڪت: ٺ. [ه. رڪ = روڪ] روڪ- پناه- سنڀال- آڏ. رڪن جي حالت. رڪيل گاه. رڪيل وڻ ٿڻ. چو هائي مال جي چڙي لاءِ حفاظت ۾ رڪيل گاه واري ايراضي- وريء. پرهيز- ڪيري. [ه. راک] ڪنهن شيء جي سڙيل خاڪ- ڦلهار- چار- ڪپري. جهنگ جو اهو ٽڪرو جتي مالڪ کانسواءِ ٻيو ڪو شڪار ڪري نه سگهي. آن جي راه جي ٻاهران ڪيڏيل ليڪو- ڊوهي (ت).

- رڪت ٿيڻ: خاڪ ٿيڻ- پسر ٿيڻ- ڦلهار ٿيڻ. سڙي وڃڻ.

- رڪيال ۽ رڪيال: ٺ. صفت. راڪو- رڪوال- واهي- چوڪيدار- نگهبان.

- رڪيباء: ٺ. حفاظت- رڪوالي- چوڪي.

- رڪب رڪان: ٺ. لحاظ- مروت- پاسخاطري.

- رڪب رڪان ڪرڻ: ڪجهه وقت لاءِ مهلت وٺڻ. لحاظ ڪرڻ- مروت ڪرڻ.

- رڪب رڪائي: ٺ. سنڀال- خبرداري- حفاظت. لحاظ- مروت.

- رڪت رڪاء: ٺ. رڪ رڪائي. اوڏر (ت). مهلت.

- رڪ رڪن (ت): پرهيز ڪرڻ- ڪيري ڪرڻ.

- رڪ سان تاروڻ ڪڍائڻ (ت): خالي موٽائڻ- ڪاٻي شيء نه ڏيڻ- ڪجهه به نه ڏيڻ. ٻار کي ربڙ جو سوڻ ڪرائڻ.

- رڪت ڪيڏن (ت): ان جي راه جي چوڌاري ليڪو ڪيڏن- ڊيري ۾ رڪيل ان کي ٺهي چوڌاري ليڪو ڪيڏن.

● رڪتب ۽ رڪتب: ٺ. محصول- سنگ. زميندار جو هاريء تي ٻانڌاڻ- لاڳ.

● رڪت ۽ رڪتون: ٺ. تڪليف. ڪاوڙ. اثبت. ناراضگي. ضد. حسد. حياء- شرم.

● رڪتي ۽ رڪتي: ٺ. صفت. رنڊڪو جهنڊڙ. ڪاوڙيل. حاسد.

● رڪت چنڊن: ٺ. [سن. رڪت = رت] + چنڊن [گاڙهي صندل جو ڪاٺ].

● رڪعت ۽ رڪعتون: ٺ. [ع] ڏنگ (چيله جو). جهڪاء- ورم- نماز جو (اڌ يا چوٿون حصو) هڪ رڪن (جنهن ۾ هڪ رکوع ۽ ٻه سجدا اچي وڃن).

● رڪن: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● رڪن ۽ رڪن: ٺ. [ع] ٿڻپ- ٿڻپو- ٻايو- ٻيلپاڻو- ستون. ڪنهن ٻه جماعت جو ڪارڪن.

● مصرع جو هڪ حصو- وزن.

● رڪن: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● رڪن (ت): ٺ. ڪچيء جي هڪ ذات (جنهن جو ڏونڪو هيڊو ۽ بندرو ٿئي).

● رڪن: مصدر. ترسڻ- ٻيهڻ. اٽڪڻ.

● رڪن پور: اسم خاص. تعلقي حيدرآباد ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● رڪوع ۽ رڪوع: ٺ. [ع. رڪع = هن پاڻ کي جهڪايو] عاجزيء سان جهڪڻ جي حالت- نماز جو چوٿون فرض (جنهن ۾ قيام ۽ ٻيهڻ کان پوءِ گوڏن تي هٿ رکي جهڪي ۽ ٻيھي سجدي ۾ وڃي).

● رڪي: ٺ. گئونهن- ڪرعتي.

● رڪيب ۽ رڪيب: ٺ. [ع. رڪب = هو سوار ٿيو] زين، هني يا پا کڙي جي دوال ۾ لٽڪندڙ لوهي ڪٽڙو (جنهن ۾ ٻيڙ رکي گهوڙي تي چڙهي يا سواريء مهل ٻيڙ وجهي ويھجي) - رڪاب - ٻاڙي - ٻاڳڙو - ٻيڙي - ٻيڙيو.

- رڪيب ڏيڻ: ڏکڻي وقت ۾ مدد ڪرڻ. همراھي ڪرڻ.

- رَکَ کَیْدِیْ وَلَیْسَ (ت): سخت مزا دین۔
سخت مار دین۔

۱۔ رَکَوَاؤُ ۖ رَکَوَاؤَا (ت): ذ. صفت۔ سنیال
کنڈو۔ رکپال۔ رکوال۔

- رَڪَٽَ وَجْهَن (ڪ): ڪنهن ڏور جي جهنگ ۾ رهجي ويڃڻ تي ڪنهن ملان يا ڀر فقير کان دعا پڙهائڻ (جيئن ڏور ڪي ڪوبه نقصان نه پهچي).

● رِڪَ ۽ رِڪُون (ڪ): ٿ. ذرو- ذرڙو-
ذري- ليڪ- هو.

● رَكَاتٌ: ث. اَوْقَافٌ - رَكَاتٌ - رَكَالٌ
 "وجہن کرکٹ کپار، ہت ناہی ریت رکات"
 (خلیفہ نبی بخش).

● رَکال: ث. اودر - قرض - رکت. پٽيءَ جو گاه وارو ڇڏيل ٽڪر (جنهن ۾ مال نہ چري) - ويءُ - سينڌ (ل).

رُکاو: پ. رُکائی. سوک. اٹیائی. رُک
مُہائی.

● رُڪاڻو (ت): ذ. رُڪي ماني - ڏڏ، ڪير وغيره مُيسر نه هجڻ جي حالت.

۱۔ رُکائو رُکن: بُتگ کیڈ - لنکھن کیڈ۔
 ۲۔ رُکائین: مصدر "رُکن" مان متعدی بالواسطہ۔

کٹس (اوڈر) کا شیء کٹہن ہند چڈن۔
 ۱۰ رُکائیسی: ث۔ [سمن۔ رُکشیسیہ] رُکان۔

سوڪ - خشڪي. اڻڀائي. ٻي رُخي - سرد مهري.
روڪ منهنائي. ٻي لحاظي.

● رَكَتٌ رَكْتَيْنِونَ: ث. [رَكْنٌ < رَكَتٌ]
بجٹ - میٹھا چولہی. اوڈر - رکال - قرض.

● رَكَّتْ كَرَنُ: اودے رکھیں۔ قرض کٹیں۔
● رَكَّجَتْ: مصدر۔ ”رکھیں“ مان فعل مجہول۔

● رَکِیڑِي 'رَکِیڑِ یُون' : ث. [ھ. راکی]

رنگين ڏاڳن مان ٺهيل ڏورو (جنهن کي گيڊيون
ڏنل هجن، هندو ڏور موجب، پيڻ پنهنجي پاءُ

جي ڪرائيءَ ۾ ٻڌل آهي. هندو اها رسم
سانو مهيني جي چوڏهينءَ تاريخ تي ملهائيندا

آهن). گاڙهي مٿ مان ٺهيل ڳانو، جو گھوٽ
کي ٻالهن ۾ پڌجي (ت).

● رَکِڑ پال (ت): ذ. صفت. سودائی - پورالو۔
وہمی - وسواسی۔

● وگشای: ت. [من] حفاظت - پناہ - آجھو - بچاء. سنپال - نگہبالی.

● رَكْعَتَيْنِ: مصدر. [پرا. رَكْعَتَيْنِ: من. رَكْعَتَيْنِ]

ہکڑی ہند چڈن۔ ڈرٹ۔ ٹیکائن۔ وکی چڈن۔
چنائیں۔ سنپالیں۔ حفاظت کرن۔ سالدین۔ روکن

”خدا رکھی وغیرہ“ گڈ کریں۔ مٹنی (الزام)۔
 کوکئی (کم)۔ چڈن - ملنوی کریں۔ پُورن (قبر م)۔
 بیہارن (لوکریء م)۔

- رکشاوار: ذہنی صفت، سنیالیندر - رکو - رکپال -
- رکوال - نگہبان - محافظ۔

- رَڪِڻِي ۽ رَڪِڻِيُون: ٿ. رڪڻ جي حالت.
رڪڻ جو نمونو. - نهار - خيال. - ٻانگو - لحاظ.

- رَکِي چَڏَڻُ: هڪ هنڌ ڇڏي ڏيڻ. بچائي وڪڻڻ. ملتوي ڪرڻ. ٺاري ڇڏڻ.

● رُکُو ۽ رُکَا: ذ. صفت. [سن. رُکُوش = رُکُو] مِکُل - خُشک. اُپو - اُپو گپو. سادو

(ڪاڌو) - پاڇي، گيهه يا چهران کان سواءِ (ڪاڌو)۔
 ٻي مروت - سولڊ منهنون - ٻي سڃاڻبو۔

- ر'کو جواب' ذہین': انکار کرں۔ نفی ہر جواب ذہین۔ لاکار کرں۔

— رُکُورُوح: ذ. صفت. تند مزاج۔ سخت طبیعت وارو۔

- رُکو مَکو ۽ رُکا مَکا: ذ. صفت. اُٿيو.
جهڙو تهڙو۔ مَادو مَادو (کاڌو)۔

- رَکُو سَکُو کَاقُو کَائِي؛ سَادُو کَاقُو کَائِي۔
غریبیءِ ہر گزارِ اُٹ۔

- رُکُو سُوکُو ۽ رُکَا سُوکَا: ذ. صفت. رُکُو سُوکُو.

● رَکُوَالٌ ۽ رَکُوَالٌ : کَسْ یائِئِی - نَقْصِدُ سَمَجْهَی .
● رَکُوَالٌ ۽ رَکُوَالٌ : ذ . صَفَت . مَنِیَالِندَرُ .

محافظہ - رکوالہ - راکو۔

- رڪڙو ۽ رڪڙو: ذ. صفت. رڳن وارو- رت وارو- زور وارو- طاقتور- سگهو.

- رڪڙ رڪڙ ٿيڻ: تمام خوش ٿيڻ- اندر ٺڙڻ.

- رڪڙ رڪڙ کان واقف هئڻ: چڱيءَ طرح سڃاڻڻ- (ڪنهن جي) عادتن جي پوريءَ طرح ڄاڻ هئڻ.

- رڪڙ سڀي ڪرڻ: اٽڪل کان واقف ٿيڻ.

- رڪڙ ٿيڻ: رڪڙ ٿيڻ: ذ. صفت. سست- بيڪار- نڪو- ٽولي.

- رڪڙ ٿيڻ: رڪڙ ٿيڻ: سست هئڻ- بيڪار هئڻ- نڪو هئڻ.

- رڪڙ ۾ ٻيجهي وڃڻ: وڻي وڃڻ- دل ۾ گهڙي وڃڻ- سڀاڻي- پسند اچڻ.

● رڪڙ رڪڙو: ذ. صفت. پٺيان لڳي ٻولندڙ- چٽو ٻولندڙ- چٽندڙ- پٺي- جيڪا- گهڻي- ڪيائي- ضدِي. لالچي- حريص- طاماعو. بيڪار- نڪو- (ٺ) طمع. بيماري (ت).

- رڪڙو رڪڙو: ذ. صفت. چٽو- گهڻو- لالچي- حريص- طاماعو. روئڻو.

● رڪڙو: مصدر. [سن. ڪهڙو- رشتن] ڪي به شيون پاڻ ۾ زور سان ڪڍڻ- مٽڻ- مٽڻ- گهڻ- ڪڙڻ- گهڙڻ- رهڻ. مائين- مٽڻ- صاف ڪرڻ (برتن وغيره). گهڻو (پنگ). ڪڪ ڪڪ ڪرڻ- تنگ ڪرڻ- هلاڪ ڪرڻ.

● رڪڙو ۽ رڪڙو: ذ. صفت. گهڻو- گهڻو- گهڻو- رهڻ- ڪڙڻ- مائين- مالش. هلڪي رهڻ. گهڻو ڪاڻ جو نشان.

- رڪڙجي وڃڻ (ت): گهڻو ٿي وڃڻ- ٻيجهي وڃڻ. تڪليف هٿ اچڻ- نقصان هٿ اچڻ.

- رڪڙو ۽ رڪڙو: ذ. ڏنڊي جو ڪوئي ۾ زور سان ڪهڪو- رهڻو- رهڻو- گهڻو.

● رڪڙو ۽ رڪڙو: ذ. جهيڙو- جهيڙو- ٽٽو- ڪٽر- معاملو- تڪرار- ريتو- ريتو- ڏاڏل.

- رڪڙائي ۽ رڪڙائي: ذ. صفت. جهيڙائي- جهيڙائي- ٽٽائي- معاملائي- فسادِي- ڦڙائي.

- رڪوالو ۽ رڪوالو: ذ. صفت. رڪوال- رڪيال.

- رڪوالو: ذ. چوڪيداري- نظرداري- نگهباني- سڀال.

● رڪيا: ذ. [سن. رڪشا] حفاظت- بچاء- پناهه. سڀال- نظرداري- نگهباني. امن.

● رڪ: ذ. [ف] لس- نار- رڪ- لبض- تند- ڏاڳو.

- رڪ جان: ذ. شاهه رڪ- شيرين.

- رڪ ورشو: ذ. اصل لس- بنياد.

● رڪ ۽ رڪون (ت): ذ. گهڻي يا ريڍ وغيره جو آواز- راپ.

● رڪائڻ (ت): مصدر. ڪم کان لٽائڻ. اينڪائڻ- ڊيڪھ ڪرائڻ.

● رڪي ۽ رڪيون (ڪ): ذ. وارو- بل- وٽ- وڪڙ- ڦيرو.

● رڪي (ت): مصدر. رڳن (ڪنهن جالور جو) پاڪارڻ.

● رڪي (ت): مصدر. ورجائڻ- هر هر چوڻ- وري وري چوڻ- رنڪڻ.

- رڪو ۽ رڪو (ت): ذ. صفت. ورجائيندڙ- وري وري چوڻ- هر هر چوڻ- رنڪو.

● رڪو ويد: اسم خاص. [سن] هندن جو هڪ ڌرمي ڪتاب- چئن ويدن ۾ پهريون ويد (رڪ ويد، سام ويد، يجر ويد ۽ اٿر ويد).

● رڪ ۽ رڪون: ذ. [ف. رڪ] رت جي نلي- رت واهڻ. نس. لبض- ٺاڙ- شويان. عادت- خصلت- هير. نسلي خاصيت. مردانو مخصوص عضوو.

- رڪارو ۽ رڪارو: ذ. صفت. جنهن جي جسر جون نسون ڏسڻ ۾ اچن. اڀرو- ضعيف.

- رڪ پڇائڻ: (ڪنهن کي) چڱيءَ طرح سڃاڻڻ- ڄاڻڻ- سمجهڻ- (ڪنهن جي) گهڻائين يا ڪمزورين جي چڱيءَ طرح خبر هجڻ.

- رڪ چيڪڻ: پيروي ڪرڻ- نقش قدم تي هلڻ- آڏو وٺڻ- عادتون پرائڻ. مائتائي عادت پرائڻ.

● رَگَاوَتَ ۽ رَگَاوَتُونُ: ٿ. رَگَ ڏيڻ جو ڪم - رَگَڻي - رَگائي - رَگائي.

● رَگَجڻ: مصدر. رَگَڻ مان فعل مَجْهُول.

● رَنگَجڻ - رَنگَ اچڻ. فائدو ملڻ. فيض حاصل ٿيڻ.

● رَگَڻ: مصدر. [رَنگَ] رَنگَ ڏيڻ - رَنگَ چاڙهڻ - رَنگَ ڪرڻ. ملمعو چاڙهڻ - چٽسالي ڪرڻ. ڪپڙي وغيره تي رَگَ چاڙهڻ. مصالحو وغيره ڏيئي ڇڏو ٺاهڻ. فيض ڏيڻ - رچائڻ (محبت الاهيءَ ۾).

● رَگِيٽِي ۽ رَگِيٽِيُونُ: ٿ. رَنگَ ڏيڻ جي حالت - رَگائي - رَگاوَت.

● رَگُو ۽ رَگَا: ڏ. آهو ڏاڳو، جنهن مان واڍا ڪاٺ ٿي ليڪو ڪڍڻ - راڳو.

● رَلائينُ: مصدر. گڏائڻ - ملائڻ - گڏ وڇڙ ڪرڻ.

● رَلائينُ: مصدر. هيڏانهن هوڏانهن ڊوڙائڻ - دريڊر ڪرڻ - ڌڪا کارائڻ. ستائڻ. هٽائڻي هٽائڻي ڪڪ ڪرڻ. اجايو هلائڻ. گهڻي اڇ وڇ ڪرائڻ.

● رَليجڻ: مصدر. "رَلي" مان فعل مَجْهُول. گڏجڻ - گڏ وڇڙ ٿيڻ.

● رَليڪو ۽ رَليڪا: ڏ. [رَنگَ] ٻارن لاءِ ننڍو گاديلو - ننڍي رَلي.

● رَلي: مصدر. [رَلي] ملائڻ - گڏائڻ. هَلڻ - رَمڻ.

● رَلي: مصدر. ميلڻ - گڏجڻ. گڏ وڇڙ ٿيڻ.

● رَلي ميلڻ: ميلڻ - گڏجڻ. مَسجڻ. ملي وڃڻ. اچڻ وڃڻ. رَلي مِلي وڃڻ - چڱيءَ طرح گڏجي وڃڻ - گهاٽل مائل ٿيڻ.

● رَلي ميلو ۽ رَلي مِلو: ڏ. صفت. خوش اخلاق - سهڻيءَ طرح - سان ملندڙ - هر ڪنهن سان هاڻو مائو - چڱي نموني پيش ايندڙ.

● رَلي ميلو هئڻ: خوش مزاج هئڻ - گهاٽل مائل هجڻ - هاڻو مائو هجڻ.

● رَلي مِلي هَلڻ: سڀڪنهن سان سٺي نموني هَلڻ - خوش اخلاقيءَ سان پيش اچڻ. گڏجي هَلڻ.

● رَگِيٽُو لَڳائڻ: خواه مخواه تڪرار ڪرڻ - ڏاڏل ڪرڻ.

● رَگَڻ (ت): مصدر. رَنج ٿيڻ - ڏک ڪرڻ. ناراض ٿيڻ. غصو ڪرڻ - ڪاوڙ ڪرڻ.

● رَگَڻ: ظرف. رَگُو - ليلو - فقط.

● رَگِيٽُو: ظرف. ڏسو "رَگَڻ".

● رَگُو ۽ رَگَا: ڏ. صفت. اڪيلو - ڇڙو - نيرو - فقط - رڳو.

● رَگُو پَگُو ۽ رَگَا پَگَا: ڏ. صفت. رَگُو - رڳوئي.

● رَگَه ۽ رَگَهُونُ: ٿ. اونھاري ۾ هوا بند ٿيڻ جي حالت - گهٽ - ٻُٽ - اُڪرڻ - آس - آس. مَونجھ - پُوسات. گرمي - رَجھ.

● رَگهارو ۽ رَگهارا: ڏ. صفت. گرميءَ وارو - گهٽ وارو. پُوساتيل. آس وارو. هوا کان بند.

● رَگهائيتو ۽ رَگهائيتا: ڏ. صفت. رَگهارو - رَگه وارو - هوا کان بند.

● رَگهتو، رَگهتي (ت. ل): ڏ. صفت. قد ۾ ننڍو، ٻر ٻُٽ ۾ ڀريل - ٿلهو - مٿارو. سگهارو.

● رَگهو ۽ رَگها (ت): ڏ. ڪاٺيءَ جو جهنڊيارو ٺڪر.

● رَگهو ڏسڻ: ڪاٺيءَ جو جهنڊيارو ٺڪر چٽائڻ - ڇوڪ ڏيڻ. چُونڪ ڏيڻ. طعنا هڻڻ. اشاري سان خبردار ڪرڻ.

● رَگهو لَڳڻ: ڪاٺيءَ يا جُونر جي سَنڍي جي نوڪ جو پير ۾ لڳڻ يا جسم ۾ ڪنهن به هنڌ لڳڻ.

● رَگهو هَڻڻ: ڪاٺيءَ جو جهنڊيارو ٺڪر هڻڻ.

● رَگهي ۽ رَگهِيُونُ (ل): ٿڌي - غوطو ٻائي ۾.

● رَنگَ ۽ رَنگَ: ڏ. [رَنگَ] رَنگَ - روغن. ورن. چيٽ - نقش. حيض - ماهواري.

● رَنگَ اچڻ: فائدو ٿيڻ - مالا مال ٿيڻ. حيض اچڻ.

● رَگائينُ: مصدر. "رَگَڻ" مان "متعدي بالواسطه".

رَگَ ڪرائڻ - رَنگائڻ.

● رَگائي، رَگائي: ٿ. رَنگَ ڏيارڻي - رَنگائي - رَگاوَت.

● رَمَلَنَ: مصدر. [سن. لُئَلَنَ] ڪنهن مطلب کان سواءِ هيڏانهن هوڏانهن ڌڪا کائڻ-پڙڪڻ-اجايو هلڻ-بيفائيدو ڊوڙڻ ڊمڪڻ-بيڪار ٿيڻ. اوجھڙ ٿيڻ. پياڃڻ-گمراهه ٿيڻ. وڇڙڻ-جڏا ٿيڻ. ● رَلَوَ ۽ رَلَا: ڏ. گهوڙي جي پنڌ جو هڪ نمونو-گهوڙي جو وڇڙو پنڌ (جنهن ۾ سوار کي تڪليف نه ٿئي) ”گهوڙو ته رَلَوِ نه ته هٿيس ڪلو“. وڏي رلي-گودڙ (ڪ)، (صفت) گرو-وزني (ڪ). ● رَلِهڪو ۽ رَلِهڪا (ت): ڏ. ڏسو ”رلڪو“. ● رَلِهِي ۽ رَلِهِيُون (ت): ڏ. رلي-گودڙي-ڪندي. (صفت) ڊڄڻو-گيدي. ● رَلِي، رَلِي ۽ رَلِيِيُون، رَلِيِيُون: ڏ. [سن. رَلَاڪَ] اڳڙين ٿڳڙين مان ٺهيل هڪ قسم جو اوچن-گندي (ت)-ڌڙڪي (ل). ● رَلِي تائين: رلي وجهي سمهي رهڻ. بيمار پوڻ. ● رَلِي ڪلهي تي رکڻ: رُمي وڃڻ. روانو ٿيڻ. ● رَلِيو: ڏ. قسمت-پاڳ-نصيب-لڪيو. (صفت) قسمت ۾ آيل-تقدير ۾ مليل. ● رَمَرَمَر: ڏ. [سن. رَمَر=وار، ڇڄ] وار-بدن جا وار-رُون-ڌڇ. پَرَمَر، چواليءَ جي وقت جا چلاوان وار يا پانهن جي پَرَمَر. ● رَمَر ۽ رَمُون (ڪ): ڏ. ڊوڙ-ڊمڪ-پاڇ. ● رَمَر ڪرڻ: ڊوڙڻ-ڊمڪڻ-پڇڻ. ● رَمَر ۽ رَمَر (ت): ڏ. گهڙ. بدن تي ڪارو نشان (ڌڪ وغيره جو)، ڪارڻ. ● رَمَاڪ ۽ رَمَاڪ (ل): ڏ. ڏڏو-دلبو-ڪوڙو آسرو. ● رَمَاڪ ڏيڻ: ڏڏو ڏيڻ-دلبو ڏيڻ-ڪوڙو دلايو ڏيڻ. ● رَمَاڪِي ۽ رَمَاڪِي: ڏ. صفت. دلپائي-مڪار-ڪوڙو-گهڻي-ڏٺائي. ● رَمَال ۽ رَمَال: ڏ. صفت. [ع. رَمَل=] واريءَ تي ليڪا ڪڍي اڳڪٿي ڪندڙ-رَمَل جو حساب ڄاڻندڙ-اڳڪٿيون ڪندڙ. ڦال وجهندڙ-رَملي. ● رَمَانَد (ل): ڏ. صفت. ڪوڙو-بناوتي. مٺ گڏيل (سون).

● رَمَائِي: مصدر. ”رَمَن“ مان متعدي بالواسطه. [ه. رَمَانَا] گهمائڻ-ڦيرائڻ-روانو ڪرڻ-موڪلڻ-رخصت ڪرڻ. پڇائڻ-ڊوڙائڻ. چوريءَ پڇائڻ. گم ڪرڻ-وڃائڻ-لامائڻ. پڙلاڻ-مُجھائڻ. [سن. رَمَر=رائند ڪرڻ] ڪيڏائڻ-رائند ڪرائڻ. ● رَمَت (ت): ڏ. راند. ● رَمَتُو ۽ رَمَتُو: ڏ. صفت. رمندڙ-هلندڙ-گهمندڙ-سيلالي (فقير)، جوڳي-سادو-بيڪاري-پينو-گدا-گداگر. هر جاءِ حاضر-حاضر ناظر. ● رَمَتُو جوڳي: ڏ. گهمندڙ فقير-سيلالي فقير. ● رَمَر جهرم: ڏ. [ه. رَمَر] بوند بوند-ڦوڦوڦ-تير تير (مينهن جي)، مينهن جي ڦڙين جو آواز. برسات جي اها حالت جا طبيعت کي فرحت بخشي. فرحت-خوشي-بهاري. ● رَمَدَان: اسم خاص. تعلقي ڊگھڙيءَ ۾ هڪ ديھ جو نالو. ● رَمَدَانِي: اسم خاص. جمالي قوم جو هڪ پاڙو. ● رَمَزِيَا: اسم خاص. تعلقي جاتيءَ ۾ هڪ ديھ جو نالو. ● رَمَز ۽ رَمَزُون: ڏ. [ع] اکين، پيرن يا چنن جو اشارو-آهڃ-غمزو. نشاني-آهڃاڻ-علامت. ڪجهارت-اڪل ڳالھ. ڏومعني ڳالھ. اٽڪل-تجويز-ڍنگ-ڪپڙا-ڪپڙو-راز. ● رَمَز بالِي ۽ رَمَز بازِيُون: ڏ. اشارو. اٽڪل بازي-حرفت-چالاڪي-ڪپڙو. ● رَمَز پَرُوڙَن: اٽڪل سھي ڪرڻ-اشارو سمجھڻ-راز معلوم ڪرڻ. ● رَمَز چڪائِيُون (ت): اشارو ڏيڻ-آهڃاڻ ڏيڻ. ڏکو ڏيڻ. ● رَمَز شَناس: ڏ. صفت. [ع. رَمَز+ف. شناس <شناختن = سڃاڻڻ] اشارو ڄاڻندڙ-اٽڪلي-چالاڪ. ڏاھو-عقلمند. ● رَمَز وَتَن: هلت اختيار ڪرڻ-اٽڪل سان هلڻ-نمونو اختيار ڪرڻ.

”زمانی رمز سا ورتي، جا آهي راء حاکم جي“
(سانگي).

— رَمَزَ هَلَنَ: اشاري سان ٻڌائڻ. اٽڪل هئڻ—
کيڏ کيڏڻ— چالاڪي ڪرڻ.

— رَمَزِي ۽ رَمَزِي: ذ. صفت. اٽڪلي—
کيڏاري— حرفتي— چالباز.

● رَمَضَان: اسم خاص. [ع] قمری سال جو
نائون مهينو (مسلمانن جو روزن رکڻ وارو
مهينو)— روزن وارو مهينو— ماهِ صیام، مرد جو نالو.
● رَمَضَان پُور: اسم خاص. تعلقي جيڪب آباد
۾ هڪ ديهه جو نالو.

● رَمَل: ذ. هڪ علم جو نالو جنهن ۾ فرد
لفظ (.) ۽ زوج، ٻن نقطن (—) وسيلي غیب جي
خبر ٻڌائجي (هيءُ علم حضرت دانيال ڏانهن
منسوب آهي، چون ٿا ته جبرئیل، خدا جي حکم
سان واريءَ تي ڪجهه نقطا ڪڍي اهو علم کيس
سيکاريو. علم عروض موجب هڪ بحر جو نالو.
(جنهن ۾ ’فاعلاتن‘ جو رکن اٺ دفعا اچي).

— رَمَلِي ۽ رَمَلِي: ذ. صفت. رمال— اڳڪٿي
ڪندڙ. اٽڪل باز. ڏمڪائي.

● رَمَنَدُ: ذ. قلعي گر يا ٿينائي جي دڪان
مان نڪتل گند (جنهن ۾ لوھ جا بچيل ٽڪرا
هجن). کين— ڪچرو— رماند.

● رَمَنَ: مصدر. [پرا. رَمَيَ: ه. رَمَنَ:
ف. رمیدن = هلڻ] گهمڻ— ڦيرڻ— گشت ڪرڻ—
سير ڪرڻ. هيڏانهن هوڏانهن هلڻ— پَسار ڪرڻ—
ٺهلڻ. وڃڻ— هلڻ. روانو ٿيڻ. کيسڪڻ— چڙڻ.
رملڻ— ڀٽڪڻ— ڀڳڻ.

[ف. رَمَ] ڀڄڻ— ڀاڄ ڪائڻ.
[من. رَمَنَ < رم = راند ڪرڻ] راند ڪرڻ—
کيڏڻ (ت).

— رَمَنَدو رَهَنَ: هلندو وڃڻ— ٻنڌ ڪرڻ—
سفر ڪرڻ. جلد روانو ٿيڻ.

● رَمِيِي ۽ رَمِيِيُون: ت. سهڻي عورت—
موهيندڙ عورت— وڻندڙ زال. (صفت) حسين—
خوبصورت— سوڀيوان. غلطي— چال— رفتار.

● رَمُون ۽ رَمَان: ذ. ڪڏم (جنهن جي شاخ
سان بدن مان رت ڪڍجي). چؤرن هئڻ کان پوءِ
نڪتل رت گڏ ڪرڻ جو پيالو. رت ڪڍڻ جي
سڳي.

● رَمُوَن: ت. [ع. رمز ۽ رموز] رمزون—
نشانيون— اهڃاڻ— اشارا. اٽڪلون— ڪسيڏون—
حرفتون— چالاڪيون. پيد— راز.

● رَمُون: ذ. گاهه جو هڪ قسم.
● رَمِي ۽ رَمِيُون: ت. [انگس] پتن جي
هڪ راند جو قسم.

● رَمِي ۽ رَمِيُون: ت. رت ڪڍڻ جي
سڳي.

”رت ڏسي رَمِي هڻجي“.

● رَمِيُون: اسم خاص. تعلقي سکرند ۾ هڪ
ديهه جو نالو.

● رَنَ ۽ رَنُون: ت. [سن. رَنڊ] مڙس مري
ويل عورت— ڏهاڳڻ— ڦٽائڻي— ڏني— ڏنييل—
بيوهه— رَنڙ. ڪنهن عورت کي ٻاراڻي طور
چوڻ جو لفظ.

— رَنَ آهیر کي لڏي مڙڻ: ڏولائو ٿيڻ—
تڪليفون اچڻ— تباهي ٿيڻ.

— رَنَپَن: ذ. ڏهاڳيو— رناپو— ڏهاڳ.

— رَنَپو: ذ. رناپڻ— رناپڻو.

— رَنَ پُتَ ٿيڻ (ت): تمام غريب ٿيڻ—
مسڪين ٿيڻ. بيوهاو ٿيڻ— يتيم ٿيڻ.

— رَنَپَن: ذ. رناپو— ڏهاڳ.

— رَنَ چورم: ذ. صفت. رَن جو چور— ٻرايون
زالون ٽڪيندڙ— زاني.

— رَنَ ذاتيريو (ت): صفت. زنانين ارڪانن
وارو— زنائو— رَنَ ذاتيو— ماديءَ مَهُون.

— رَنَ ذاتيو، رَنَ ذاتيرو: ذ. صفت. زنائو—
نامرد— ماديءَ مَهُون.

— رَنَ روڳڙي (ت): ت. سادي سُودي زال—
هيڻي عورت— غريب زال.

— رَنَ روڳڙي: ت. ڌاري عورت— واهيت—
عورت.

- رَنُجِيءَ مَنُهُونُ (ت): ذ. صفت. سنهي مَنُهون وارو- چَوُهِيءَ مَنُهون.

● رَنُجِيءَ رَنُجُونُ (ت): [سن. رَپَ=آواز ڪرڻ: رَنُجِيءَ] وڏو آواز- دانهن. ٻاڪار- رَنُجِيءَ وڏي آواز سان سڏ يا هڪڪل. ريهڙ. جالور جو آواز (خصوصاً مينهن ۽ ڏيگيءَ جو)- آواز- ڏيڪ- ٿاڏ.

- رَنُجُونُ ڪَڏِيائِي: دانهن ڪڍائين. رَنُجُون ڪڍائين. سخت سيڪت ڏين. گهڻو بدلام ٿين.

- رَنُجُونُ ڪَرَنُ: دانهون ڪرڻ- رَنُجِيءَ رَوَنُ. رَوَنُ سزا ڀوڳڻ.

● رَنُجِيءَ رَنُجِيءَ: ذ. گهڻن يا مينهن جي رنپ- ڏيڪ- دانهن.

● رَنُجِيءَ رَنُجِيءَ: مصدر. [سن. رَپَ] ڪنهن چوڻائي جالور جهڙوڪ: گهڻن مينهن وغيره جون دانهون ڪرڻ- ٽنڌڻ- ڪوڪارڻ- ٻاڪارڻ. ڪنهن شئي لاءِ گهڻو گهڻو لائي ڏيڻ- ورجائڻ- رَنُڪڻ- گهڻي ڪرڻ.

● رَنُجِيءَ: مصدر. [پرا. رَنُجِيءَ: سن. روڌن. رَمَ=اٽڪڻ] مشغول ٿيڻ- ڪم ۾ لڳي وڃڻ- گنڊجي وڃڻ (ڪم ۾).

- رَنُجِيءَ: ت. مشغولي- رَمَ- ڪم ۾ لڳڻ جي حالت.

- رَنُجِيءَ: مصدر. "رَنُجِيءَ" مان متعدي بالواسطه. ڪم ۾ لڳائڻ- مشغول رکڻ. رَنُڪڻ وڃهڻ (ڪم ۾).

- رَنُجِيءَ: مصدر. "رَنُجِيءَ" مان فعل مجهول. لڳڻ (ڪم ۾)- رَمَڌل رهڻ.

● رَنُجِيءَ رَنُجِيءَ: ذ. گرمي- ڪاڙهو- گهٽ ڪٽ (ڪاٺيءَ جي). وڏي چٽر.

● رَنُجِيءَ رَنُجِيءَ (ت): ذ. چم وڌڻ جو اوزار- رَنُجِيءَ رَنُجِيءَ: ذ. [ف] ڏڪ- درد- افسوس- غم-

الر. محنت- تڪليف- رنجش- ڪاوڙ. آزار- بيماري. (صفت) ڏڪويل- ڪاوڙيل- ڏريل- وڏو- چٽيل- ناراض- ناخوش.

- رَنَ زَال ۽ رَنُونُ زالون: ت. مڙس مري ويل زال- بيوه- ڏنيل- ڏهاڳي.

● رَنَ مَرِيءَ رَنَ مَرِيءَ (ت): ذ. صفت. زال جي چوڻ موجب هلندڙ- زن مَرِيءَ- زال جو مَرِيءَ- زال جو ڀاڙيو.

● رَنُجِيءَ رَنُجِيءَ (ت): ذ. وڏو گيراه- ٻٽو- نيالو.

- رَنُجِيءَ رَنُجِيءَ (ت): وڏا گيراهه ڪيائين- گهڻا هڻڻ.

- رَنُجِيءَ: مصدر. [سن. روڻ= ڀوڪڻ] هڪ هنڌان سٺو پٽي، ٻئي هنڌ لڳائڻ- روت ڪرڻ- روڻو ڪرڻ- روتڻ- وهڻ- وهراج ڪرڻ. هڻڻ- لڳائڻ- ڪوڙڻ (ڀوڳو، ٿڌو وغيره). ڏسڻ- ڪيرائڻ- ٻڙڻ- مٽيءَ وغيره ۾ ڦسڻ. - رَنُجِيءَ: ت. وهراج- روت- روڻو. سزا- مار- هڻج- ڏاڳور.

- رَنُجِيءَ ڏيڻ: زور سان ڏسڻ- مٿان چڙهي ويهڻ. مار ڏيڻ- سزا ڏيڻ- جهاڳورڻ- سڻڻ- ڪٽڻ- پيچ ڪيڻ.

- رَنُجِيءَ ڪيڻ: مار ڏيڻ- سيڪت ڏيڻ- پيچ ڪيڻ.

- رَنُجِيءَ رَنُجِيءَ (ت): ذ. زور سان زمين ۾ دسڻ جي حالت. ڏڪو- ٿيلهو.

● رَنُجِيءَ رَنُجِيءَ: ذ. گاهه ڪيڻ يا زمين وغيره کوٽڻ جو هڪ لوهي اوزار- ڪڙپو. وادي ڪي ڪم جو هڪ اوزار- ڪاٺ ۾ مٽل ڪيڻ جو اوزار- (چيڻيءَ جهڙو).

- رَنُجِيءَ رَنُجِيءَ: ذ. رنبي جو هڪ قسم.

- رَنُجِيءَ رَنُجِيءَ: ٻاڙ ٻٽي ڇڏڻ- ٻاڙ ڪيڻ. ٿڌاري ڇڏڻ.

● رَنُجِيءَ رَنُجِيءَ: ت. اوزار جو هڪ قسم (جو چٽر جهڙو لوهه مان ٺهيل ڪاٺ جي گنڻ سان ٿئي، وادي ڪي ڪم جو اوزار آهي ۽ ڪاٺيءَ ۾ مٽل ڪيڻ يا چٽ ڪيڻ ۾ ڪم اچي ۽ مڇي چڙي وڌڻ ۾ ڪم آڻين). گاهه ڪيڻ جو هڪ اوزار.

● رَنجِيئِدَہ: صفت. [ف] ڏکويل - غمگين - مغموم. دلڪير - آزرده - آداس. ناراض - بيزار.
- رَنجِيئِدَہ: خاطر: صفت. ناراض - ناخوش - ڏکويل.

- رَنجِيئِدَہ: ڪَرَن: خفا ڪرڻ - ناراض ڪرڻ - ناخوش ڪرڻ. ستائڻ. ڏک ڏيڻ.

● رَنجِيئِي ڪِنجِيئِي: ٻڌ. ڪنجھڪو - ڪرڪو - ڪيل ڪيل - گھيبي - ڪيت ڪيت. هڪ نه ٻي بيماري - مرض.

- رَنجِيئِي ڪِنجِيئِي: نه چڏڻ: هڪ نه ٻي بيماري نه چڏڻ - سدائين بيمار هجڻ.

- رَنجِيئِي ڪِنجِيئِي: هٿ: ڪليڪل هٿڻ. هميشه اگهو رهڻ.

● رَنجِيئِي ڪِنجِيئِي: صفت. [سن. رَنجِيئِي] = ڌرو + ماتر < ما = ماڻ [گھت ۾ گھت - ٿوري ۾ ٿورو - ٺالي ماتر - تمام ٿورو.

● رَنڊَہ رَنڊَہ: ڏ. [سن. ۱. رَنڊَہ = چين خال. ۲. رَنڊَہ = رستو] ڪوهستان يا پڪي زمين جي وات. گس - پيچرو - ڊگ.

- رَنڊَہ ڏيڻ (ت): ڏکيوڻ - تنگ ڪرڻ - تڪليف ڏيڻ - چيچلائڻ.

- رَنڊَہ ۾ رَنڊَہ: رولڙي ۾ وجهڻ - ڏاڪڻن ۾ وجهڻ. تڪليف ڏيڻ.

- رَنڊَہ ۾ رَنڊَہ: تڪليف ۾ اچڻ - سورن ۾ پوڻ - مصيبت ۾ پوڻ - دربدر ٿيڻ - ڌڪا کائڻ.

● رَنڊَہ: اسم خاص. بلوچ قوم جي هڪ ذات جو نالو (جنهن جا ڪُل ۱۹ ٻارڙا آهن:

۱. جلالاڻي ۲. بوزدار ۳. بجيراڻي ۴. چاڪراڻي ۵. چانگ ۶. گودري ۷. هيسباڻي ۸. جلباڻي ۹. جروار ۱۰. خنڪ ۱۱. ڪولاچي ۱۲. لنجواڻي ۱۳. مشوري ۱۴. مستوئي ۱۵. لوٽڪاڻي ۱۶. نولڌاڻي ۱۷. نوحاڻي ۱۸. نظاماڻي ۱۹. سيهه قد. ڪوٽ ڏيبي ۽ اوڀاڙي تعلقي ۾ ڏيھ جو نالو.

- رَنجائِي: ٻ. صفت. رنج واري - ڏکن واري.
- رَنجائِيو: رَنجائِيو: ڏ. صفت. رنجيده - ڏکويل. آزاريل. هلاڪ - بيزار. ستايل. تنگ - عاجز - ڪاوڙيل.

- رَنجُ ڏيڻ: ڏکيوڻ - ايڏائڻ - ستائڻ - آزارڻ. ● رَنجُ: ڏ. ٻ. صفت. ڏکويل - ڪاوڙيل. ڌمريل - وڏوڻو - چيڙيل - ناراض - ناخوش.

- رَنجائڻ: مصدر. [ف. رنجيدڻ] ڏکيوڻ - آزارڻ - ناراض ڪرڻ - چيڙائڻ - ڪاوڙائڻ.

- رَنجُ ٿيڻ: ڏک ٿيڻ - افسوس ٿيڻ - ناراض ٿيڻ - ڪاوڙجڻ.

- رَنجُ ڪَرَن: غم ڪرڻ - افسوس ڪرڻ - ڪاوڙائڻ - ناراض ڪرڻ.

● رَنجِيئِي ڪِنجِيئِي: ٻ. صفت. [ف] غم - ڏمڪ - افسوس. ناخوشي - ناراضگي - آزردهگي - ڪاوڙ.

- رَنجِيئِي ڪِنجِيئِي: ڏ. صفت. [ف. رنجش + آميڙ] آميختن = گڏڻ [ڪاوڙيل - ڌمريل - ناراض.

● رَنجِيئِي ڪِنجِيئِي: ٻ. صفت. ڏ. بندوق جي ڌارون رکڻ جو ڪيسو (سياڳ يا گوتري).

- رَنجِيئِي ڪِنجِيئِي: ڏ. رنجڪ جو دونھون ڪري رهجي وڃڻ - بندوق جو نه چيڻ.

- رَنجِيئِي ڪِنجِيئِي: ڏ. رنجڪدان: ڏ. بندوق ۾ رنجڪ رکڻ جي ٺالي.

● رَنجِيئِي ڪِنجِيئِي: ڏ. گاه جو هڪ قسم. ● رَنجِيئِي ڪِنجِيئِي: ڏ. [ف] ڏک - رنج - غم. (صفت) ڏکويل - سُورائيو - ڏمجهارو - غمگين. آزاريل. بيمار - مريض.

- رَنجِيئِي ڪِنجِيئِي: ڏ. صفت. ڏکويل - رنجيده. بيمار - مريض

"سگهن سڏ نه سُور جي، ٿا رنگن رنجوري" (شاه).

● رَنجِيئِي ڪِنجِيئِي: (لس): ڏ. صفت. ڏسو "رَنجِيئِي ڪِنجِيئِي": ٻ. صفت. [ف] رنج - رنجش - ڏک. ڪاوڙ - ناراضگي.

— رَنتي چڏڻ (ت): ردي چڏڻ۔ ڳاري چڏڻ۔
چڻي چڏڻ۔ ڏاڍي مارڏيڻ۔

● رَنْدَوِل ۽ رَنْدَوِلِيُون (ت): ث. صفت.
رَنْدَوَال - بیوہ عورت.

● رَنْدَبُ ۽ رَنْدَبَ: ذ. ٿلهي جُونِء - وڏي رَوْدُ جُونِء.

● رَنْدَبَ ۽ رَنْدُونُ : ث. مڪا۔ منڪلپ۔
 ٻون۔ مڃتا۔ مڃت۔ مننت۔ بامس۔ سيمس۔ نياز۔ نذر۔

١ "رُنْدٌ" ۛ "رُنْدٌ" : ذ. [سن. رُنْدٌ = بُنْدٌ] بُنْدٌ

(وَن جو تَر تَرین کانسواءِ) کات جو تَلھو
تُکر۔ دوگی۔ لاہ۔

- رہنمائی کریں : دس - کیراٹھ - ڈاھٹ -
چاڑھ - ستھٹ .

— رُئِبَ مُنْبَدٌ ۽ رُنْبَدٌ مُنْبَدٌ (ت): ذ. صفت.
چترھو۔ بی اولاد۔ والیدو۔ بُنبد جو بُنبد۔

● رَلْبَارَوَزَن: تَلْهُو كَتَن.

● رَنْدَن: مَحْدَر. رَوَكَن - اَنكَائَن - بَلَن -

یہاں۔ ٹھہرائیں۔ ٹیکائن۔ ترسائیں۔ رہائیں۔
نڈائیں۔ پچکڑی وجہ۔ وکھن۔ وجہ۔ گاہ۔

مکاوٹ وجہن - انکاء وجہن۔ پُورن - جہاں -

مادھون تھیں۔ مقابلو کریں۔ چھیڑو کریں۔ فساد
 نہ کریں۔ ٹمن قیروں۔ آڈو اچیں۔ برخلاف وچیں۔

کرن۔ جھگڑو کرن۔
 = رَنَدِ رَنَدِوُن : ٲ. رندک۔ اندکاء۔

و گھن - رخنو - جھل - پتل - منع - بندش -
جھکڑی - پر خلافت - فہر - نکاء - قہر و

رندائیں: مصدر، رلڈن، روکن۔ بھارن۔

نہرائی - بند کرائی - جھلائی - ترمائی - نہرائی -
نہرائی - اکائی - مند و حہ - بھگتی - و حہائی -

مردم و جہانوں - برخلافی کرں - منع کرائیں -
تبدیل و جہانوں .

- رنڈ جیٹ: مصدر. رنڈ ہوں۔ اُنک ہوں۔
روک سب پیٹھ۔ اُنکاء تیں۔

● رِنْدُ ۽ رِنْدَ: ذ. صفت. [ف. رِنْدَ =
نشانی، موالی] شرابی. عیاش. زانی. بی دین۔

بي عقيدہ۔ شرعي حکمن جو منکر۔ آوارہ۔ مست۔
مجنوب۔ بي پروام۔ صوفی۔ رند قوم جو ھڪ

فرد. (ذ) ڈک (ت).
- رنڈی: ث. عیاشی-زناکاری بی پرواہی.

● راندڪو (ٽ): ذ. چوٽائي مال جي مڃاڻپ بي ديني- شرعي حڪمن کان انڪار. فقيري. مستي.

● رڼدکۍ: اسم خاص. تعلقی ساماري پر هک

● رَنْدَنُ : [مسن. رَدَن: هم. رَنْدَنًا] رَنْدِي

مان چیلن۔ راندو هٹن۔ چیلن۔ وڈی وجھن (کھن)
ڈاقو م۔ کھنپن۔

- رَئِدُو ۽ رَئِدَا: ذ. [ف. رنده] کاٹ چیل
حو ۱۱۱ اوزار. رَئِد - کَنڊ - چيد. آڻ جي بيماريءَ

جو هڪ قسم (جنهن ۾ ڪل سڄي ڦاٽي پوي ۽
 ان مان ڪند وڃي، انهيءَ بيماريءَ ۾ آڻيون ڦر

چندي ڇڏين).

— رَنڊو هُنڙو: ڪاٺءَ کي رَنڊي مان لٽو

● رَکَّتَ: مصدر. [من. رَکَّ = کُاڑ: ہوا. رنڈن]

رڈن - ٹھکانے - اوپارن - تیار کرن (کاڈو) .
 مار کڈن - بھ کڈن (ت) .

رَئِدٌ ۽ رَئِدُونَ (ت) ۽ ث. رَدٌّ - رَدٌّ
ح. حالتِ رَدِّ ۽ ح. ک. مائِد - یح. مائِد -

جہا پور۔

رَنْدَائُو (ت): رندایی - رند بی اجوت :-
رَنْدَائُو رَنْدَائُو (ت): ذ. صفت. رندیز :-
رندائو - رندیز

رَنَتِي ٿِيوِي رَنَتِي ٿِيوِي ڏ. رڌڻ پڇاڻڻ جي جاءِ۔

رَدِّي - پور چيٽو.
- رَنَدِّي: ٺ. رَدِّي - رَدڻ جو نمونو. چلڻ - سڳي.

— رنڌڻي ۾ رولو هئڻ! گهر ۾ جيمڙو هئڻ —
 پنهنجائي ۾ نا اتفاق ۾ هئڻ.

ڪالڪم - اصطلاح - روش - صورت - روء - مٿانڊو -
 چهرو - شڪل - شيهه - منهن جو پٽو - روپ -
 ڏيک - ڏيک ویک - نٿ - نٿو - ٺاهه - رخ -
 طرف - پاسو - پار - پَر - عبارت - لقب - خطاب -
 نشاني - آهيچ - آهيچان - نشان - آبرو - عزت -
 مان - شان - تعظيم - گڻ - خاصيت - حيثيت -
 پُخت - پُچندي - وسعت - سيرت - خصلت -
 سڀاء - مزاج - منو پياء - چيت ورت - آرت -
 صيغو - اصول - منو - اوشڪتي - قدرت - سرشتي -
 دنيا جي جوڙ - رڻ - جنگ جو ميدان - جابلو
 بگيري - جهنگلي - ڍڳو - عجب - تعجب -
 حيرت - اچرج - وسيع - حيراني - عبرت - ڪرامت -
 آسمو - اسرار - معجزو - ڪمال - طاقت - زور -
 ورت - قوت -

- رنگ آميزي : ذ. صفت. رنگ ٿيل - رنگدار -
 رنگين. رنگ ملائيندڙ - رنگ ڪندڙ - نقاش -
 مصور - رنگريز.

- رنگ آميزي : ث. رنگ ڏيڻ جو ڪم -
 رنگاوت - رنگ سازي - مصوري - نقاشي - چٽسالي -
 گلڪاري.

- رنگ آچڻ : رنگ چڙهڻ - رنگ وڻڻ -
 رنگجي وڃڻ.

- رنگ اڏامڻ : رنگ جو ڪڍي وڃڻ -
 رنگ جهڪو ٿيڻ - رنگ لهي وڃڻ. ڦيڪو
 ٿيڻ - شرمندہ ٿيڻ - لڄي ٿيڻ - شرمسار ٿيڻ.
 منهن جو پٽو لهي وڃڻ - منهن جي رُونق ڇڏي
 وڃڻ - هراسجي وڃڻ - خوف ۾ ڀرجي وڃڻ -
 ڊڄي وڃڻ.

- رنگا رنگ : ذ. صفت. گھڻن رنگن وارو -
 گھڻرنگو - رنگين - رنگارنگي - رنگ به
 رنگي - گوناگون - ٻڙاڻي. گھڻ روپن وارو -
 قسمن قسمن - طرحين طرحين - نموني نموني.
 - رنگا رنگي : صفت. رنگا رنگ - رنگ به
 رنگي - رنگين رنگين. قسمن قسمن - ڀانئين ڀانئين -
 طرحين طرحين. مختلف - دائيرو - ٽانڀر ڪارن
 جو - وڻ وڻ جي ڪاٺي.

لئون پرتي ڪيل ملازم - سيڪڙا - سيڪڙائو -
 سڪندڙ (ذ. صفت) لا تجربہ ڪار - آناري -
 نا آزمودگار - جٽ - پوک - آن چان - جاهل -
 ● رنگو رنگو : ذ. هڪي جو هڪ قسم -
 ● رنگيلو رنگيلو (لس) : ذ. آڻ - ڪڙهو -
 ڏاڳهو - توڏو - ميو.

- رنگڻ : مصدر. [ف. سن] رنگ ڏيڻ -
 رنگ ڪرڻ - رنگ چاڙهڻ - رنگڻ - ورن ڏيڻ -
 فام ڪرڻ - رنگو ڪرڻ - ورنو ڪرڻ - روپ
 ڏيڻ - رنگدار بنائڻ. (گاڙهو، سائو، ڪارو
 وغيره ڪوبه) رنگ ڏيڻ. روغن ڪرڻ - وارنڻ
 ڏيڻ - ملعو ڪرڻ. همرنگ ڪرڻ - پاڻ جهڙو
 ڪرڻ. گاڙهو ڪرڻ - رتو ڪرڻ - رتول ڪرڻ -
 رچائڻ. چٽ ڪيڻ - چٽسالي چاڙهڻ - رنگين
 ڪرڻ - سهڻو ڪرڻ - خوبصورت ڪرڻ. رونق
 وٺائڻ - سڪيو ڪرڻ - آسودو ڪرڻ.

- رنگ رنگ : ذ. رنگ - هٿڪو ورن -
 هٿڪو رنگ. وکر جو هڪ قسم - (ڪنهن ڪپڙي
 يا شئي کي ڏيڻ جو) رنگ. چٽ - چٽسالي -
 نقش - چٽاڻ. رتو - رنگو - ورنو - روپ -
 رُونق - چهرو. راج - سوڀا - حسن - خوبوي -
 سولهن - خوبصورت - مٿاڻي - جوڀن - ڪٽهي -
 جواني - قووه - پوهه - قولار - عملاني -
 تالگي. چيهه - افعال - عادت - ڪير - لئل -
 لڇڻ - شهو - شعور - نشست برخوامت - چال -
 چلڪت - چٽهه - آڻ ويهه - ادب اندازو. ناچ -
 گانو - سانگ - پڳت - راند روند - رُونشو - ڪيل
 خوشي - رهسو - مڙو - موج - ور وڻهه -
 وڻدر - تماشو - تفریح - منڊل - شغل - محفل -
 مجلس - ڪچهري - ناٽڪ - ڪيل - ورجس -
 رستو - قريبنو - ترتيب - رنگ - لمونو - آڪل -
 وٽيرو - شعور - ڊپ - ڍار - هٿت - دستور -
 ڀت - ٻار - وجهه - طرح - حالت - گت - ذات -
 پيانت - جينس - قسم - پتي راند ۾ حڪم -
 تڙپ (ڪارو، لال، ڦٽو، چٽو ڪپڙي).
 مهاورو - شد مد - حرف - اکر - اظهار - رقم -

- رنگ پٽڪ ڪرڻ: مزو وڃائڻ - لطف بگاڙڻ. تماشي وغيره ۾ رمڻو وڃهڻ - راند ۾ اٽڪاءُ وڃهڻ.

- رنگ پٽمي ۽ رنگ پٽيون: ٺ. تماشي جي جاء - ڪيل جي جاء - ناٽڪ ڪرڻ جي جاء - تفريح گاه - وندر گاه - سٺيها - ناٽڪ.

- رنگت ۽ رنگتون: ٺ. رنگ - فارم - روپ - ورڻ - شڪل - شبيهه - صورت. حالت - ڪيفيت. چمڪو - چلڪو - تيج - چمڪار - جلور.

- رنگ جمائڻ: رنگ چاڙهڻ - رنگ پڪو ڪرڻ. تماشي جو بنياد وڃهڻ - محفل جو بنياد وڃهڻ - راڳ روپ شروع ڪرڻ.

- رنگ چمڻ: رنگ چڙهڻ - رنگ زور وٺڻ - رنگ پڪو ٿيڻ. رونق دار ٿيڻ - زينت وارو ٿيڻ - سُهڻو ٿيڻ. محفل جو زور وٺڻ - تماشي جو مزو اچڻ.

- رنگ چاڙهڻ: رنگ ڏيڻ - رنگن - رنگدار ڪرڻ - رنگين ڪرڻ - رنگ وارو ڪرڻ (ڪنهن ڪپڙي يا ڪاٺيءَ وغيره کي). جنڊيءَ جو ڪم ڪرڻ. نقشبندي ڪرڻ - چٽسالي ڪرڻ - گلڪاري ڪرڻ.

- رنگ چڙهڻ: رنگ اچڻ - رنگڻ. وارڻس ٿيڻ - روغن چڙهڻ. نشو چڙهڻ - خمار جن - نشي ٿيڻ.

- رنگ دار ۽ رنگ دار: ٺ. صفت. رنگ وارو - رنگين - رنگيل.

- رنگ ڏاڙهيءَ کي: ندا. واه واه! شاباس! آفرين! - جس! - مرچيا!

- رنگ ڏاڙهيءَ کي هڻڻ: شاباس هڻڻ - آفرين هڻڻ - مرچيا هڻڻ - جس هڻڻ.

- رنگ ڏسڻ: تماشو ڏسڻ - ڪيل ڏسڻ - مزو ڏسڻ. پن جي ويڙهه ڏسڻ - جهڳڙو ڏسڻ. نتيجي تي نظر وڃهڻ - حالت ڏسڻ - ڪيفيت ڏسڻ. رنگ ڏيکارڻ: تماشو ڏيکارڻ - ناٽڪ ڏيکارڻ - راند ڏيکارڻ. عتر ڏيکارڻ - ڪرقيب

- رنگ آفستاني ڪرڻ: رنگ چٽڪارڻ - رنگ ڏيڻ - مسلمو چاڙهڻ - رنگين بڻائڻ - رنگين ڪرڻ. چيٽ سالي ڪرڻ - گلڪاري ڪيڻ - نقش ڪيڻ.

- رنگاوت ۽ رنگاوتون (ل): ٺ. رنگ ڏيڻ جو ڪم - رنگائي - رنگائي - رنگسازي - چٽسازي - رنگ آميزي.

- رنگاڻي: مصدر. رنگن جو ڪم ٻئي کان ڪرائڻ - رنگ ڏيارڻ - رنگ ڪرائڻ - رنگ چاڙهڻ - رنگائڻ - رنگائي ڪرائڻ.

- رنگائي ۽ رنگائيون: ٺ. رنگائڻ جي مڙوري - رنگائي - رنگائي. رنگ ڏيارڻ جو ڪم. رڳاوت.

- رنگ بند ڪيڏن (ت): چوڙو راند ۾ ٻن چئن جو اٺن اٺن سارين سان راند ڪرڻ.

- رنگ بدلائڻ: رنگ ڦيرائڻ. نمونو بدلائڻ - حالت بدلائڻ - روڻو ڦيرائڻ.

- رنگ بيرنگ: صفت. ظرف. جدا جدا قسم - نمونو نمونو - طرح طرح.

- رنگ بيرنگي: صفت. گهڻن ئي قسمن جي رنگن وارو - گهڻن رنگن وارو - رنگين - چٽڪرو - پٽا پٽي. نموني وارو.

- رنگ بيگڙڻ: رنگ پسرڻ - رنگ خراب ٿيڻ (ڪپڙي جو) - رنگ جا دها دها ٿيڻ يا ٽڪا ٽڪا ٿيڻ (ڪپڙي تي يا ڪاغذ تي) - بد رنگ ٿيڻ. حالت خراب ٿيڻ. نمونو ڦيرڻ.

- ڪاوڙجڻ - ناراض ٿيڻ - غصي ٿيڻ - چيڙڻ.

- رنگ پيرمائڻ: رنگ رچائڻ. جيئڻ:

"سچڻ سانگي سانگي تي آيو،

رنگ جوڙي تان رنگ پرمايو"

(ناٽڪ يوسف).

- رنگ پٽڻ: ڪنهن تصوير وغيره کي رنگ لڳائڻ - چيٽ ڪيڻ - نقش پٽڻ - چٽسالي ڪرڻ. سُهڻو بڻائڻ - حسين ڪرڻ - خوبصورت بنائڻ.

ڏيکارڻ - مڙو ڏيکارڻ - شعبه هاري ڪرڻ. حالت
ڏيکارڻ. جو پين ڏيکارڻ - نهڪار ظاهر ڪرڻ.
بد عادت ظاهر ڪرڻ - بد افعال ڏيکارڻ. جهيڙو ڪرڻ -
جهيڙو ڪرڻ. انتقام وٺڻ - ويڙو وٺڻ.

رَنگَ ڏيڻ: رنگ چاڙهڻ۔ روغن هڻڻ۔
رنگي۔ رنگي۔ ملمعو چاڙهڻ۔ رنگدار ڪرڻ۔
رنگين بنائڻ۔ لطف ڏيڻ۔ مريدار ڪرڻ۔ وڻندڙ
بنائڻ۔ ڪنهن ڳالهه کي وڌاءُ ڏيڻ۔ پنهنجي مطلب
موجب ڳالهه کي موڙڻ۔ ڳالهه کي رنگين بنائڻ۔
رَنگَ ڏيڻَ ۽ رَنگَ ڏيڻَ: ذ. اٽڪل
مٽڪل۔ وَرَ وِڪَڙَ۔ قند ڦير۔ مڪرَ ڦريبَ۔
طور طريقيو۔ نموني بازي۔ نمونو۔ طيرز۔ رسم۔
رواج۔ هلي چلي۔ هلت چلت۔ آڻڪ وِھڪ۔
رَوِيو۔ آڻي وٺي۔ چال چلت۔ عادت۔ خصلت۔
افعال۔ ارڪان۔

- رَنگيدِ ننگِ دَسنَ : جالِ احوالِ معلومِ ڪرڻ -
 سَڌَ سِجاءُ وٺڻ - خبرِ چمارِ وٺڻ. هلتِ چٽِ دَسنَ -
 نمونوِ دَسنَ - طورِ اطوارِ دَسنَ - آڻيِ ويٺيِ دَسنَ .
 - رَنگِ راسِ ٿيڻَ : ڪنهنِ ڪمِ جوِ بهترينِ
 نمونيِ ۾ تيارِ ٿيڻ - مڪملِ ٿيڻ - پوروِ ٿيڻ .
 - رَنگِ رَتولَ : رَنگِ رَتولَ : ذ. چٽساليِ
 ٿيلِ جاءِ - نقاشيِ محلاتِ - رنگِ محلِ - لالِ بنگلو .
 - رَنگِ رِچائينَ : محفلِ جَمائڻ - تماشواِ شروعِ
 ڪرڻ - مجلسِ مَچائڻ .

- رنگ رچڻ: رنگ جو چڱيءَ طرح اندر
ڪرڻ۔ رنگ لڳڻ۔ رنگ چڙهڻ۔ رنگ وڃڻ۔
رنگ جڻڻ۔ رنگدار ٿيڻ۔ رنگين ٿيڻ۔
- رنگ رسڻ: ذڪر عيش عشرت۔ ڪيل تماشو۔
محفل۔ وندر۔ يوگ شوگ۔ چرچو گهرو۔
- رنگ رلائين: مزوڪرڻ۔ خوشي ڪرڻ۔
لطف اندوز ٿيڻ۔ عيش ڪرڻ۔ رنگ رليون
منائڻ۔

- رنگِ روپُ ۽ رنگِ روپُ: ذ. رنگِ
روغن - شگلِ شبیه - حلیہ - صورت - منہن
مُہاندو - حُسنِ جمال - سوزن - سوپا - چمک
دک - زینت .

- رنگت روغن، رنگت روغن: ذی رنگ
روپ۔ چمک دمک۔

- رَنگِر، پُزُر ۽ رَنگِر، يَزُر: ذ. رنگ ڏيندڙ -
رنگيندڙ - رنگيندڙ - ڪپڙا رنگيندڙ - ڪُهنباڻي -
نيروئي. نقاش - مڃور - معمار - ڪمانڪو.

رَنگ زَرْد تِيئن: شڪل جو رنگ ٻيلوئڻن -
 مُنهن هٿو ٿيئن (بيماري يا شرمساريءَ سبب).
 شرمسار ٿيئن - ٽِڪو ٿيئن - لڳجي ٿيئن - شرمندہ
 ٿيئن. ڊڄي وڃن - پُڙ ۾ ڀرجي وڃن - هراسجي
 وڃن. خوفزدہ ٿيئن.

- رنگ ساز و رنگ ساز: ذی صفت. رنگ
بنائید۔ رنگ دیند (سامان وغیرہ کی)۔ رنگ
کند۔ لقاؤں۔ مضمون۔ معمار۔ کمانکر۔

- رَنگُ سُفیدہ تین: چھري جو رنگ ڦِڪو
 ٿئي - رنگُ زرد ٿئي - سُٺن ٻيلو ٿئي (بيماري يا
 شرمساريءَ سبب).

— رنگ فروش و رنگ وکندو.

- رنگ 'نق' تيس: رنگ ادا سي وڃن -
رنگ ڇڏي ڏيڻ - رنگ م ڦيڪو ٿيڻ (چھري يا
ڪنھن ۾ شيء جو).

- رنگِ قیمائیں: بی رنگ کرے۔ رنگِ مٹائیں۔
رنگ لاهے۔

- رنگ قیئائینداز چورو: رنگ اس کندر
دوا.

- رَنگُ ٿِيڪو ٿيڻ: رنگ جو جهڪو ٿيڻ -
 رنگ آدامس ٿيڻ - رنگ فق ٿيڻ - رنگ آدامس -
 رونق گهٽجڻ - منهن پيلو ٿيڻ (شرم يا غيرت
 کان). بي لطف ٿيڻ - سونهن ڇڏي ڏيڻ - سوڀيا
 گهٽجي وڃڻ - نزاهت نه هجڻ - خوبصورتِي
 وڃائڻ.

- رنگ کیون: رنگ چیتو کروں۔ رنگ ظاہر کروں۔ نیکار کروں۔ صاف تھیں۔ رنگ کٹاں۔ مٹھو تھیں۔ مٹھو لہجوں۔ حسین تھیں۔ خوبصورت تھیں۔ جوہن ظاہر تھیں۔ چہرو تھیں۔ منہن م ہائی اچن۔

- رنگ ۾ رتو رهڻ: هر ڪنهن حال ۾ خوش هجڻ - پنهنجي مستي ۾ سڪن هجڻ - پنهنجي حال ۾ پورو هجڻ.

- رنگ ۾ رنگ آڻڻ: فائدي پٺيان فائدو ٿيڻ - نفعي ۾ نفعو ٿيڻ.

- رنگ مٽائڻ: اصليت ڇڏڻ - بدليجڻ - مٽيڻ - صورت بدلائڻ - شڪل ڦيرائڻ - نمونو تبديل ڪرڻ.

- رنگ مٽڻ: رنگ بدلي - اصليت مٽڻ - صورت ڦيرائڻ - شڪل ڦيرائڻ - پيو روپ ڪرڻ - نمونو بدلائڻ - رنگ بدلائڻ - عادت ڦيرائڻ.

- رنگ مٽجڻ: رنگ مٽجڻ - ذ. عيش جو گهر - عياشي جو گهر - عيشگاه - آها جامه جنهن ۾ امير يا بادشاهه عيش ڪن. سينگاريل جاء - نقاشي محلات - رتول.

- رنگ وڃهڻ: رنگ آڇائڻ - هڪ ٻئي تي خوشيءَ جي موقعي تي رنگدار پائي هارڻ.

- رنگولي: رنگوليون: ٺ. (گجراتي) رنگ ڏيڻ جو هنر - ڪمانگري - رنگسازي - رنگاوت جو ڪم.

- رنگ هارڻ: منهن جو پيلو ٿيڻ - منهن جو پتو لهي وڃڻ (شرم کان يا ڊپ کان). سلو ڏسڻ ۾ آڻڻ - فڪر وارو ٿيڻ - ڏکيل ڏسڻ ۾ آڻڻ - رنگ فق ٿيڻ - رنگ زردو ٿيڻ - رنگ چڙي ڏيڻ - رنگ لهي وڃڻ (ڏک ۾ يا فڪر ۾).

- رنگ هارڻ: رنگ چنبدڪارڻ - رنگ آڇائڻ. شاديءَ جي موقعي جي هڪ رسم جنهن وقت ڪنوار پٽا ڪهونين تي ٻاڙهو رنگ آڇائين.

- رنگي: رنگي: ڏ. صفت. رنگ وارو - رنگدار - رنگين - رنگيلو - طرح طرح جي رنگن وارو - رنگ برونگي.

- رنگيلو: رنگيلو: ڏ. صفت. رنگ وارو - رنگين - رنگدار - رنگ برونگي. رنگين مزاج - عياش - طبع - عياشي - عيشي - جيڙو - نئون - رنگين لباس - پهريل - شوقين - ترڙو - هلڪي

- رنگ ڪرڻ: رنگ ڏيڻ - رنگ ڀرڻ - رنگين ڪرڻ - رنگدار ڪرڻ - رنگ چاڙهڻ. مڙو ڪرڻ - تماشو ڪرڻ - راند روند ڪرڻ - وندر ڪرڻ - خوشي ڪرڻ. محفل ڪرڻ - ڪچهري ڪرڻ - مجلس ڪرڻ. گونهندڙي ڪرڻ - ڏيڇ ڪرڻ - جهيڙو ڪرڻ - فساد ڪرڻ. پتي راند ۾ حڪم ڪرڻ - رنگ وارڻ - حڪم ڀولڻ (ت).

- رنگ ڪٽڻ: رنگ ظاهر ٿيڻ - رنگ پٽو ٿيڻ - رنگ چٽو ٿيڻ - رنگ صاف ٿيڻ (منهن يا ڪنهن شيء جو). جوڀن ڪيڏ - نڪار ڪرڻ. مڙو ٿيڻ - خوش ٿيڻ.

- رنگ لائڻ: رنگين ڪرڻ - رنگ لڳائڻ - رنگدار ڪرڻ. تماشو ڪرڻ - روئشو ڪرڻ - مسخري ڪرڻ. برائي ڪرڻ - بچڙائي ڪرڻ. ناراض ٿيڻ - غمي ٿيڻ - ڪاوڙجڻ - ڪاوڙ ڪرڻ. فساد مچائڻ - جهيڙو پيدا ڪرڻ - فتنو وجهڻ - ڪلفت وجهڻ - تڪرار بر پا ڪرڻ - مصيبت پيدا ڪرڻ - تڪليف ڏيڻ - دقت پهچائڻ. فريب ڪرڻ - دغا ڪرڻ - ڪوٽ ڪرڻ - ڪپت ڪرڻ - بيماني ڪرڻ. پنهنجي اصلي حالت تي پهچڻ.

- رنگ لڳڻ: مڙو مڇڻ - تماشو ٿيڻ - وندر ٿيڻ - چهر بنهر ٿيڻ. محفل ٿيڻ - مجلس ٿيڻ - ڪچهري لڳڻ. مڙو مڇڻ جي محفل لڳڻ - گاني بچائي جي مجلس لڳڻ.

- رنگ لهڻ: روغن لهڻ - رنگ ڪهڻجي وڃڻ (ڪنهن شيء تان). منهن جو پتو لهڻ - حشمت ڇڏي وڃڻ - بي آبرو ٿيڻ - بي عزت ٿيڻ. شرمسار ٿيڻ - ڦڪو ٿيڻ - لڇي ٿيڻ. خوفزدہ ٿيڻ - هراسجي وڃڻ - ڊچي وڃڻ - خوف ۾ ڀرجي وڃڻ. ڏيڪاءُ گهٽ ٿيڻ - چمڪ لهڻ - ملمعو لهڻ - ظاهر ٿيڻ - پٽو ٿيڻ.

- رنگ ۾ پتنگ پوڻ: خوشيءَ ۾ رنبدڪ پوڻ - خوشيءَ ۾ رخنو پوڻ - خوشيءَ ۾ رنج پوڻ - خوشيءَ جي وقت ۾ ڪنهن اوچتي دردناڪ واقعي سبب لطف ۽ مڙو نڪري وڃڻ - مجلس ۾ رنبدڪ پوڻ. ميل ۽ ٺاه نه ٿيڻ.

دانهون ڪنه و هلڻ - چنگهندو هلڻ. وڃڻ؟
(ڪنهن برون وغيره جو). گوشتات ڪرڻ -
نت نشتاء ڪرڻ - نتائڻ - گسائڻ.

- رنگ ۽ رنگون: ٺ. روئڻ جو آواز -
سنهروچ - رنگو - رنگت - گهٽي - ڪاڪل -
ڪنجهڪو - ڪرڪو - ڪرڪو - ڪرڪو. آن
جو آواز.

- رنگائڻ: مصدر. رڙائڻ - روڊن ڪرائڻ -
رڙائڻ. گهٽي ڪرائڻ - ڪاڪل ڪرائڻ -
ڪرڪو مڃرائڻ. ڪت تي ويهي ٿڌو
لوڏڻ (ڪ).

- رنگائي ۽ رنگائي: ٺ. صفت. ڪرڪيو -
گهٽي - رنگائي - گهٽي خور.

- رنگ چنگهه ۽ رنگون چنگهون (ت):
ٺ. ستور ميان دانهن - ڪڪي. بيماري - مرض -
رنگن ۽ رنگن: ٺ. ڪاري جي مڇي جو
هڪ قسم (منهن سڏيو. پڻ سونهن، ڏيکھه
۲-۴ فوٽ).

● رنگن: مصدر. ٿوري زياده جي گهر
ڪرڻ - رنگ ڪرڻ - گهل ڪرڻ. رنگ
گهرڻ - جيڪي سڀني تنهن کان ڪجهه وڌيڪ
گهرڻ.

● رنگ ۽ رنگون: ٺ. جيڪي سڀني تنهن کان
ٿورو زياده جي گهر - سوائي - وزن کان وڌيڪ.
ڌرو - ٿورو - پڇڙو - چڪو - ٿوري - چنگي -
ٿڀو - هو. پستي - حصو - پاڻو (ڪ).

- رنگو ۽ رنگا: ٺ. صفت. زياده گهر
ڪندڙ - ڪرڪيو - رنگو - گهٽي خور -
ڪرڪيو. لالچي - هڃي - طمعي.

● رنگائي (ت): اسم خاص. ڪوئن جي
هڪ ذات جو نالو.

● رنگيون: اسم خاص. تعلقي ڪوئي ۾ هڪ
ديه جو نالو.

● رنگه ۽ رنگهون: ٺ. روچ - راڙو -
روڊن. فرياد - دانهن. شيڪايت - ڪلا - ڪرڪو -
ڪنجهڪو - چنگهه - تيسو - خٽو - ڪپت -

طبع وارو. (ٺ. رنگيلي ۽ رنگيلون). رنگيل -
لعل - رتل - رچيل - راس ٿيل (وڃي جي
رنگ ۾). ڌو تو - پاڙو - وچ ڪٽيو - پيئڻو -
ڪچر - ڌو - حرامي - پڙو. لنگو ٿاڙو - لڇو -
اوباش - لوفتر - بد معاش - بد تهذيب - لنگو.

- رنگيلي ۽ رنگيلون: ٺ. صفت.
ڪسب - ويشتا - رن - ڪچري - ڪسب يائي -
چڪلائين - بيسوا - بديشي عورت - رندي -
پڙوي - ڌلي ڌوئي - وچ ڪٽي - ڪاڍوڙ -
لچي - تيرهن ٿالي - اوباش - بد معاش - لنگي -
حرامزادي - لندي - لنگو ٿاڙي.

- رنگين ۽ رنگين: ٺ. صفت. رنگيل -
رنگ وارو - رنگدار - رنگ چڙهيل - رنگ
ڪيل - رنگارنگي - رنگيلو - رنگ پرنگ -
گوناگون - لمعي ڌنل - گلڪاري ڪيل -
سينگاريل - گل ڦل نڪتل.

- رنگين رنگين: ٺ. صفت. رنگارنگي -
گوناگون - چٽو - وچڙو - چٽ - چٽ -
ڦٽيلو. طرحين طرحين - قسمين قسمين - نموني
نموني - پائنت پائنت.

- رنگين عبارت ۽ رنگين عبارتون: ٺ.
آها لکي جنهن ۾ نثر - مسجع هجي - مسجع
و مسجع عبارت - دلچسپ عبارت - وڻندڙ
عبارت. دلچسپ مضمون.

- رنگين مزاج ۽ رنگين مزاج: ٺ. صفت.
خوش مزاج - ڪلمڪ - خوش طبع - ڏند دل -
عاش - عاش طبع - عاشي - عيشي - جيئڙو.

- رنگيني ۽ رنگينون: ٺ. رنگاو -
رنگاو - رنگائي - چنيسالي - سينگار -
آراستگي - نماش - ناهه - ناهه - ناهه -
خوش طبعي - خوش مزاجي.

● رنگن: مصدر. ڪرڪو - ڪنجهڻ -
چنگهڻ. دانهون ڪرڻ - رڙيون ڪرڻ - واکا
ڪرڻ. هري هري رڙي - هڻجڻ هارڻ -
پيڪڻ - پٽ پٽ ڪرڻ - چڻ ۾ ڳالهائڻ -
ڦڙو ڪرڻ. آن جو آواز ڪرڻ - آن جو رڙڻ -

● رَنِي ۽ رَنِيُون (ت): ٿ. صفت. (سن. رانڊ = عورت) مڙس مري ويل زال - رَن زال - بيوه.

● رَنِي ٿِيَن (ت): مڙس مري وڃن - بيوه ٿيَن - رَن زال ٿيَن.

● رَنِي ڪوَت: اسم خاص. هڪ جبل جو نالو.
● رَن ۽ رَن: ٿ. ٿ. (سن. رَن = جنگ) جنگ - جنگل - جهيڙو - جهٽو - مقابلو - ويڙهه - رُوم - پُند - جُند - لڙائي - معرڪو - ڪاهه. عظيم جنگ. جنگ جو ميدان - لڙائيءَ جو ميدان - رَن پُوم - رَن پُومي - ميدان جنگ. جيئن: ”رَن گنجي راڙهو ٿيو“ (شاه).

● رَن پُوم: ٿ. ميدان جنگ - لڙائيءَ جو ميدان - رَن - رَن پُومي.

● رَن پُومي ۽ رَن پُوميُون: ٿ. جنگ جو ميدان - رَن پُوم - لڙائيءَ جو ميدان - پُند جو ميدان - رَن پُوم.

● رَن جيٽ ۽ رَن جيٽ: ٿ. صفت. فاتح - سويارو - فتحمند - ڪٽيل.

● رَن ڪيٽر ۽ رَن ڪيٽر (ٿ): ٿ. ميدان جنگ - رَن پُوم - رَن پُومي.

● رَن ڪٽيل ۽ رَن ڪٽيل: ٿ. صفت. جنگ بهادر - سورهيه - جهونجهار.

● رَن ۽ رَن: ٿ. ٿ. (سن. آرٽي = رَن = رَن پت) صحرا - بيابان - ويرانو - ارء - آواز - جابان - دشت - برپت - ترو بر - سڄ - غير آباد - آڇاڙ - پينگ - بياباني - ويرانو. بربادي - تباهي - قاباني. ظلم - قهر - انڌير - ناانصافي - بي انصافي - هاجو - ناحق - ستيانام - ضرر - خرابي - هرج - نقصان - زيان - وِراس - فنا - ستر - مصيبت - آهڻا. چيپ - گهٽ - ڏڪ - رٿو.

● رَن ٻارَن: ظلم ڪرڻ - انڌير ڪرڻ - قهر ڪرڻ - بي انصافي ڪرڻ. تباهي ڪرڻ - بربادي ڪرڻ - ويرانو ڪرڻ - سڄ ڪرڻ - آڇاڙ ڪرڻ - پينگ ڪرڻ - قاباني ڪرڻ.

ڪسارو (ٻار جو بيماريءَ کان) - بيهڙاريءَ ڪيو ٿو - گهيپي - ڪيڪيل.

● رَنگهه پَنگهه ۽ رَنگهون پَنگهون (ٿ): ٿ. جيسم ۾ ٿوري بيماري جي حرارت. ڪنهن ۾ ڪم ۾ خاطري جهڙي فيصلي ۾ ٿيڻ جي حالت ۾ هر ڏي ڪم.

● رَنگهه پَنگهه ۽ رَنگهون پَنگهون: ٿ. رَنگهه ڪو - ڪنجهه ڪو - ڪو ڪو. گهيپي - ڪيڪيل - رَنگهه پَنگهه - رَنگهه ڪنجهه.

● رَنگهه پَنگهه ۽ رَنگهون پَنگهون: ٿ. (ٻار جو بيماري سبب) چنگهه - ڪينجهه ڪو. هڙڪي.

● رَنگهون: مصدر. [سن. ف. رَنگ] رنگ ڏيڻ - رنگ ڇاڙهڻ - رَنگ - رَنگ - ملهيو لڳائڻ - رنگ ڪرڻ - رَنگ (رَنگيو - رَنگيندو - رَنگيل).

● رَنگ ۽ رَنگ: ٿ. رنگ - روغن - ورن - ملهيو. صورت - نقش - شڪل - مَهانڊو - چيٽ - چيسالي - ڪاڪاري - رَنگداري.

● رَنگ ۽ رَنگ: ٿ. صفت. ڊوليو - پيارو - دلير - جاني - سچن - يار - دوست - سنگتي - مائي - همراه - همراز (ڊول - مارئي).

● رَنوائين: مصدر. (ڪنهن ڪم جو) نڪال ڪرڻ - آڪلاءُ ڪرڻ ختم ڪرڻ - پورو ڪرڻ - سمپت ڪرڻ - سمپورن ڪرڻ. ٺيرو ڪرڻ - فيصلو ڪرڻ.

● رَنوٿو ۽ رَنوٿا: ٿ. صفت. آهو ماڻهو، جنهن جي زال مري ويئي هجي - رَنوٿو - رَنوٿو - رَنوٿو - ڏنيل - ڦلاوٽو. ڪنواري - واندو - چڙهو.

● رَنوٿو ۽ رَنوٿون: ٿ. رَن زال - مڙس مري ويل زال - ڦلاوٽي - رَنوٿي - ڏنيل - ڦلاوٽو. ڪنهن - جهيڙائي - چنڊي - نياڳي - ليدوري. بگهڙ زال.

● رَنوٿو ۽ رَنوٿو: ٿ. رَنوٿو - رَنوٿو ۽ رَنوٿو: ٿ. صفت. رَنوٿو - رَنوٿو.

”رڻي ۽ رائر جو، سڌ جنهن کي هو“
(گل ڦند).

- رڻو وڙهڻ: گهٽ ۾ گهٽ - جيءَ وڙهڻ.
چيڻ - چيڻ - گهٽڻ.
● رڻي: اسم خاص. تعلقي ميرپور ساڪري ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● رڻو ۽ رڻو: ٺ. (ف. رڻو ڏيڻ = وڃڻ) وهڪرو - وهڪرو - رڻو - ڀاڙي جي ڌار. سيلاب - ڀاڙي جي نين. جوش - ولولہ - غصو - ڪروڙ - چڙ - غضب - نيسو، جيئن ته ”رڻو“ ۾ ڳالهه نڪري ويئي. رستي تان هلڻ جو خيال - ڏيڻ - موج - فوج - لشڪر - سينا - ڪڪ - آڙ ماڙ - هلڻ. (ذ) وهندڙ ڀاڙي ۾ گڏيل مڇل - مڇي - لت - رانو - واري - ريت - ميران - ميراڻي. لاڙو - رغبت - جهڳاءُ - خيال - ويچار. سارين جي ٻوڪ ۾ تسمين قسمن گاه (ت).

● رڻو ڪڍڻ (ت): سارين جي ٻوڪ مان گاه ڪڍڻ - سارين جي ٻوڪ ۾ گڏ ڪرڻ.
- رڻو ڪري مارڻ: ضد ڪري مارڻ - هروڀرو مارڻ - بي گناه مارڻ. جيئن:

”ن مارچ مون ڪري تون رڻو“
اٽنسي صاحب سنڌي ساڪ.
(فاضل شاھ).

- رڻو ڪري وڙهڻ: هروڀرو وڙهڻ - خواه مخواه وڙهڻ - بي گناه وڙهڻ - ضد ڪري وڙهڻ.
● رڻو ۽ رڻو: ذ. (ف) ڇهرو - منهن - مٿاڻڍو - شڪل - مڪڙو - رخ - صورت - شبيهه - وجهه - مٿڙ - مڪ - مٿاڻڍو. مٿانهين - مٿاڇرو - سطح. جيئن: ”رڻو زمين وغيره.“ (ظرف) سامهون - اڳيان - مقابل - پيش - زور ڀرو - منهن سامهون.

- رڻو ٻرو اچڻ: رڻو ٻرو: طرف. سامهون سامهون - منهن سامهون - منهن منهن - منهن مقابل - منهن تي - منهنڊان - منهنڊ - اڳيان - سنڪ - پيش.
- رڻو ٻرو اچڻ: سامهون اچڻ - اڳيان اچڻ - منهن سامهون ٿيڻ - منهن مقابل ٿيڻ - منهنڊان اچڻ - آڏو اچڻ.

- رڻ ٻاري ڏيڻ: رڻ ٻارڻ - ظلم ڪرڻ - ٽهر ڪرڻ - بي انصافي ڪرڻ - انڌير ڪرڻ.
- رڻ ڪرڻ: ظلم ڪرڻ - انڌير ڪرڻ - ٽهر ڪرڻ - بي انصافي ڪرڻ. ڏاڍ ڪرڻ - زبردستي ڪرڻ. سچ ڪرڻ - ويراني ڪرڻ - تباهي ڪرڻ - تاباني ڪرڻ.

- رڻ ۾ رات پوڻ: تڪليف ۾ اچڻ - مصيبت ۾ پوڻ - آزار ۾ پوڻ - مشڪلاتن ۾ پوڻ.
- رڻ ۾ رڻائڻ: دربر ڪرڻ - ٻرڻ ڪرڻ. دغا ڏيڻ - وقت تي ڏوڪو ڏيڻ - اڌ ۾ ڇڏي هليو وڃڻ.

- رڻ ۾ رڻائڻ: هيجر ۾ هيجون هارائڻ - جدائيءَ ۾ بيقرار ڪرڻ - وڇوڙي ۾ واپس ڪرائڻ.
● رڻجهڻ ۽ رڻجهڻ (ت): ٺ. يادگيري - ياد - يادگيرو.

● رڻ جهڻ: ٺ. ڳالهه ٻولهه - گفتگو - گفتار - چوڻڪار - جهوڻڪار - لات - آلاپ - سڻو آواز - وڻندڙ گفتگو. آهستي آهستي ڳالهه ٻولهه - ٿس ٿس - سس ٻس - چڻ پڻ. مينهن جي وسڪاري جو آواز. جهڙجهڻگ (ٻيلا).

● رڻڪڻ: مصدر. ڪڙڪڻ - ڪينجهڻ. سس ٻس ڪرڻ - پڻ پڻ ڪرڻ - پڻڪات ڪرڻ - چڻن ۾ ڳالهائڻ. چڻڪو ڏيڻ - لوڏو ڏيڻ - ڏوڏو ڏيڻ - جهوڏو ڏيڻ - ڏونڌو ڏيڻ. (رڻڪيو - رڻڪندو - رڻڪيل).

- رڻڪ ۽ رڻڪون: ٺ. ڪينجهڪو - ڪڙڪو - چينجهڪار. دانهن - رڻو - واکو. آڻ جو ڪينجهه (ت).

- رڻڪار ۽ رڻڪارون (س): ٺ. رڻ جو آواز - پيڪار.

- رڻڪو ۽ رڻڪا: ذ. ڪڙڪو - ڪينجهڪو - سس ٻس - پڻ پڻ - پڻڪات - پڻڪو - چڻڪو - لوڏو - ڏوڏو - جهوڏو - ڏونڌو.

● رڻو ۽ رڻا: ذ. ويراني - سچ - پينگ (ت). اٿالو - ڪٽور - ڊٻلو (ت). قرض - اوقار - لهڻو - ڌيڻي. جيئن:

— رُو سیاہ تیں: کار سُھون تیں۔ بد نام تیں۔
ذلیل تیں۔ بد کار تیں۔ گنہگار تیں۔ پاپی
تیں۔ ڈھاری تیں۔

- رَمُوْسِيَاهِي، عَ رَمُوْسِيَاهِيَوْنُ : ث .
كار مَنهائِي . بَدَلَامِي - ذَلَّتْ - ذَلَالَت - رَمُوَانِي -
بِي عَوْتِي - بِي آبِي - بِي مانِي . كَهكَارِي - خَطَا -
خَطَا واري - دَوْمُ .

- رومشناس ۽ رومشناس: ذ. صفت. واقفڪار۔
 ڄاڻ مڃڻ۔ سڃاڻو۔ ڄاڻندڙ۔ سڃاڻپ وارو۔
 واقفيت وارو۔ ڏنل وائيل. مشهور شخص۔ ناليرو۔
 ناميارو۔ نامور۔

- رُوْشَناسِي' ۽ رُوْشَناسِيُونُ: ث. واقفیت -
 مِجَانپ - چان مِجَان - ملاقات - صاحب سلامت -
 واقفی' - ذِیْت - عَلِیکَ سَلِیکَ .

- رومو نما: ظرف. دسجن ۾ ايندڙ- ظاهر-
پترو- ڪليٽل- عام- مشهور.

- رَوَلَمَائِي ۽ رَوَلَمَائِيُون: ت. مُنهن
ڏيکارڻ جي حالت - د يَدار - ڏيکائي. شادي
جي هڪ رسم.

- رَوْنَمَائِي دَرِئ: دِيڪائي دِين- دِيڪارو دِين.
 ● رَوَا ۽ رَوَائُون: ظرف. [آف. روان = جاري]
 لَسَ - مَدَو - مَدَو سَنُون - بِنَا رَلِيڪ - بِنَا اٿڪ -
 بِنَا هِيڪ. (ث) پڙهڻ جو هڪ نمونو. بِنَا هِيچ جي
 پڙهڻي - لَسَ پڙهڻي - رَوَان؟ ڪتاب يا قرآن شريف
 جي بِنَا معنٰي پڙهڻي.

— روا پڙهڻ: لس پڙهڻ — بنا هيچ جي پڙهڻ.
بنا معنيٰ پڙهڻ — روان پڙهڻ.

● رَوَاغَ رَوَا: ذ. صفت. (ف. رَوَان = جاري، هلندڙ). رائج - مروج - جاري - چالو - وهندڙ - هلندڙ - حقي - جائز - حقائقو - حلال - حلالِي - رهندو - حق حلال جو - قانوني - شرعي - باقاعدي - درست - برابر - صحيح - اصل - پورو - واجب - جڳاڻتو - لائق - نهندو - لائق لڳو - مباح - نڀڪ - رهاڻيندو - مناسب - چڏت جهڙو.

جائزہ جہندہ - مجیدہ - بائندہ - اقراری -

- رومو ٻرو آئڻ: سامهون آڻڻ - اڳيان آڻڻ -
- ٻيٽس ڪرڻ - حاضر ڪرڻ - مهيندان ڪرڻ -
- منهن مقابل ڪرڻ - آمهون سامهون ڪرڻ.

= رَوْبَرُو تَيْسَن: سامهون ٿيڻ - اڳيان ٿيڻ -
 آمهون سامهون ٿيڻ - منهن تي ٿيڻ - پيش ٿيڻ -
 حاضر ٿيڻ، صورت ڏيکارڻ - شڪل ڏيکارڻ - مهالڻو
 ڏيکارڻ - مڪڙو ڏيکارڻ .

- رُو بَرُو ڪَرنَ: سامهون ڪرڻ - اڳيان ڪرڻ -
- مَنهن مَقابل ڪرڻ - آسَهون سامهون ڪرڻ -
- پيش ڪرڻ - حاضر ڪرڻ - مَنهن تي ڪرڻ -
- سَوجُود ڪرڻ. شَڪل ڏيکارڻ - صَورت
ڏيکارڻ.

- رَمُو بَكَارَ ۽ رَمُو بَكَارُون؟: ث. ڪنهن جي اڳيان ٿيل ڪاروائي - سامهون ٿيل فيصلو - رَمُو ٻرو ٿيل ڳالھ. حالت - ڪيفيت - اوستا - کٽي - دشا - صورت.

= رو'ہوش' کا رو'ہوش' : ذ. صفت. منہن لیکائیل۔
 مخفی' گرم شد۔ پوشیدہ۔ کُجھو۔ لیکل۔
 چپچیل۔ گرم۔ متہ۔ روز۔ پیکل۔ غیر حاضر۔
 پُجی و یل۔ رقتو چکر۔

- رُوپوش ٿيڻ: پنهنجو منهن لڪائڻ. لڪڻ۔
 ڇپجڻ۔ گھم ٿيڻ۔ غائب ٿيڻ۔ لڪي وڃڻ۔
 ڇپجڻ۔ قرار ٿيڻ۔ آڻوڻ ٿيڻ۔ پڇي وڃڻ۔
 - رُوپوش ڪرڻ: لڪائڻ۔ ڇپائڻ۔ قرار
 ڪرڻ۔ گھم ڪرڻ۔ غائب ڪرڻ۔ مخفي ڪرڻ۔
 پوشيده ڪرڻ۔

— رُو پُوشي؟ رُو پُوشيُون؟ : ث. ليڪَ۔
چپ۔ گم شد گي۔ گجھ۔ پاچ۔ فراري۔

- رُوْدَادِیْ رُوْدَادِیْ مَوْنُ : ت. اَکِیْن دَنُو احوال۔
 رُوْبکار - کفیت - حالت - حقیقت - حال احوال۔
 گالھ - قصو - بیان - واقعو۔

- رُوْسیاہ ؑ رُوْ-سیاہ : ذ. صفت. منہن کارو۔
 کار منہنوں۔ گتھگار۔ ہاپی۔ ڈھاری۔ ذلیل۔
 بدکار۔ خطاوار۔ بھڑو۔ بد اعمال۔ بد نصیب۔
 نیاگو۔ چنبدو۔ بد بخت۔ نیدورو۔ بی عزت۔
 بی مان۔ بی آب۔

چلت - طریقو - روش - سرشتو - قانون - قاعدو .
معمول ، وات - طور - طیرز .

= رواج ټوټه : رسم ټوټه - جاري ټوټه - رائج ټوټه - عام ټوټه - عمل ټوټه - دستور ټوټه - سرشتو ټوټه .

= رواج ډبره : جاري کړه - چالو کړه - مروج کړه - عام کړه - استعمال ټوټه - عمل ټوټه .

= رواج ټوټه : (لټون رواج) وجهه - شروع کړه - جاري کړه - چالو کړه - عام کړه -

مروج کړه . (پیل) پېش کړه . کابو لټون رسم ساج ټوټه لټون - گهږه - وجهه - داخل کړه .

= رواجي ټوټه : ډبره ، صفت ، رواج ټوټه - همیشه جو - معمولي - دستوري -

ریتانو - مروج - دستور موافق - اکثر - عموماً - گهږه کوي - عام - چالو - استعمالی - رسمي -

قانوني - حقي . ساقار - اهږو جهږو - هالو چالو - پورو پټو . خسیس - کین جهږو - هلاکو -

توري مله وارو - سادو .

= رواجي ټوټه : ظرف . عام نموني - همیشه وانگر - عام طرح - هډه - دستور موافق - گهږه کوي - معمول وانگي .

● رواج ټوټه : ډبره ، رسم ، ریت - هاسخاطري - وټپ - هاسخاطر - لحاظ - رعایت - هاسو - مروت -

خاص شوق - ډایي دل - حب - لاږو - رغبت - پیار - قرب - عشق - موهه - بک شکر - بکواز -

لټار - واهیات گفتگو - مسخري - چرچو - گهږه - مشکري (ک) ، چرپي - مشپ - تنه مال - روغن - چکنایي .

= رواجي ټوټه : ډبره ، صفت ، ریت کندنږه - ریائي - هاسو کندنږه - ټک هاتي - پیر اکو -

ریائي - ریت خور - هاس کندنږه - رعایتی - لحاظي - هاسخاطر کندنږه - تنه دار - حمایتي -

پټرو - هک طرفو ګالهائینږه - هاسداري کندنږه - بي انصاف ، لټک - کوږو - وپساره گهاتي - بد معاش .

قبولدار - رضامند . چاهینږه - گهرنږه - پیار کندنږه .

خیرخواه - پیلو گهرنږه - همدرد - خیر اندیش .

طرفدار - ساځي - ټکو ډینږه - مدد کار - واهرو -

سهائتا کندنږه - همراه - پټرو - حمایتي - هاسو وندنږه - بدلو کندنږه - وټ کندنږه - پنهجو ډوډه

باسي ، ټي کي قاسائینږه - سرکاري شاهد .

= رواداري ټوټه : روادار ټوټه : ثمدد - واهرو -

سهائتا - اوت - حمایت - پټرائي - همراهي - پرجهلو - بدللو - هاسو - وټ - منظوري - اقرار - قبولیت -

مجتا - هائوکار .

= روا رکښه : جائز رکښه - مباح سمجهښه . جاري رکښه - چالو رکښه - هلندو رکښه - مروج رکښه .

منظور کړه - قبول کړه - اقراري ټوټه - رضامنه ټوټه - اجازت ډین - موکل ډین .

= روا سمجهښه : مباح سمجهښه - جائز سمجهښه - حقي سمجهښه - صحیح سمجهښه - درست چالښه - ټیک سمجهښه - برابر سمجهښه .

= روا کړه : جائز هجن جپي فتوا ډین - جائز لټرائي - مباح کړه - لازمي کړه - حقي کړه .

● روا ټوټه (ل) : ډبره ، وټ جو آواز - رټات - روج - روا .

= روا ټوټه : ډبره ، روا ټوټه .

● روا ټوټه : مصدر ، گهږه - کږه - کسانښه - لټو کړه - سیدائي ټي بیهارښه - سنون کړه .

= روا ټوټه : روا ټوټه : ټوټه ، لوهارکي اوزار جو هک قسم - روا ټي - ټکوري - سونډه -

= روا ټي ټوټه : ټوټه ، لوهارکي لټي کړه جو هک لوهارکو اوزار - روا ټوټه - ټکوري - سونډه .

● رواج ټوټه : ډبره ، راج = آسانی سان وکړو ټینږه (هو) . عام دستور - راه ریت -

هلي چلي - ریت - رسم - پروپو - پټر - مرجاتا - وټرو - استعمال - ټنگ - ټپ - ټپ - وار -

طرح - وجهه - دستور - هلته - دار - لمولو - قسم - پرکار - ډول - گیراهکي - ورتاء - محاورو -

هليو وڃڻ - هلڻ. موڪلائڻ - چلائڻ ڪرڻ - لاڏاڻو ڪرڻ - مري وڃڻ - فوت ٿيڻ - تپا ڪرڻ. - روانو ڪرڻ: منجڻ. موڪلڻ. ڊوڙائڻ. آهائڻ. پيئڻ. آسائڻ. ارسال ڪرڻ - رخصت ڪرڻ. آڪلائڻ - نپيئرڻ.

- رواني ۽ روانيئون: ٿ. هلندي. وهڪ - وهڪرو. تيزي. - تپڪ - چو هائي. - ٽپڪائي. - جلدائي.

● روايتو ۽ روايتا: ذ. صفت. پورالو - خشڪي. - رڻچيڪي. - لهرري. - ترنيڪي. - وهامي. - لهرائڻو. - من. مؤجي. - خشڪي. - مزي جهڙو. - خام خيالي. - دلوالو. - ستون.

● روايت ۽ روايتون: ٿ. (ع) ڪنهن جي ڳالهه جو نقل - ڪنهن جي چهل ڳالهه. - توارپخ. - اتهاس. - ورتائت. - ڪثفت. - بهان. - داستان. - نامو. - آکاڻي. - فيصلو. - گهائي. - ڳالهه. - حڪايت. - ڪنهن. - ڪنهن. - نقل. - ڳالهه. - ساڪي. - ڏند ڪٿا. - سيميرتي. - آفانو. - چوڻي. - چوٽ. ● روباهه ۽ روباهه: ذ. [ف] جانور جو هڪ قسم. - لومڙو. - لوڪڙو.

- روباهه بازي ۽ روباهه بازيون: ٿ. مڪاري. - لڳي. - دغا. - نريپ. - بد معاشي. - ويساهه گهاتي. - عياري.

- روباهي ۽ روباهيون: (ت): ٿ. دغا. - دوکو. - لڳي. - مڪاري. - فريب. - ويساهه گهاتي. - روباهي ڏيڻ: دغا ڪرڻ. - دوکو ڏيڻ. - فريب ڪرڻ. - ويساهه گهاتي ڪرڻ. - لڳي ڪرڻ.

● روڻيڪار ۽ روڻيڪارون: ٿ. [ف] ڪنهن جي اڳيان ٿيل ڪاروائي. - سامهون ٿيل فيصلو. - روبرو ٿيل ڳالهه. - حالت. - آوستان. - گتسي. - دشا. - روڻيداد. - حال. - ڪثفت. - صورت. - حقيقت. - لڪيل حڪم. - فرمان.

- روڻيڪاري ۽ روڻيڪاريون: ٿ. قاعدي جي ڪاروائي. - مقامي جي سماعت. - ڪار گذاري. - حقيقت. - مياچار. - سڌ سماء. - احوال. - فيصلو. - بيان. - سمجهائي. - حڪم. - فرمان.

● رواش ۽ رواش: ذ. لذت ڪاڌي جو هڪ قسم. - ملندو. - ڪاڇ. - ڪورمو. - سترجي.

● رواڪي ۽ رواڪيون: (ڪ): ٿ. پڪي جو هڪ قسم. - روڻاڪي.

- روان: صفت. [ف. روان = هلندڙ] حاري. - وهندڙ. - هلندڙ. - سروج. - چالو. - ورتمان. - لبالب. - چڪندڙ (ٿ). - عام. - رواجي. - ساڌارڻ. - معمولي. - هڪجهڙو. - تيز. - تڪو. - جلد. - چو هو. - جهٽ. - پٽ. - بجلي. - ميڪدم. (ٿ) بنا معنيٰ ڪتاب يا قرآن شريف پڙهڻ جي حالت. - بنا هيچ پڙهڻ جو هڪ نمونو. - لسي پڙهڻي. - سيدي پڙهڻي. - روا.

- روان ٿيڻ: جاري ٿيڻ. - وهڻ. - هلڻ. - راهي ٿيڻ. - روالو ٿيڻ. - نيڪرڻ. - آهڻ. - لڏڻ. - چڏڻ. - ڦيرڻ. - تجڻ. - تپا ڪرڻ. - جڏا ٿيڻ. - موڪلائڻ. - تيز ٿيڻ. - چو هو ٿيڻ. - جلد ٿيڻ. - جهٽ. - پٽ. - تڪڙو ٿيڻ. - زبان تي چڙهڻ. - دؤر ٿيڻ. - مشق ٿيڻ. - ورد ٿيڻ. - ياد ٿيڻ. - ارڙبان ٿيڻ (سبق وغيره).

- روان پڙهڻ: لسي پڙهڻ. - يڪساهي پڙهڻ. - روا پڙهڻ. - لسي پڙهڻ. - بنا آنڪ پڙهڻ. - سولائي سان پڙهڻ. - بنا هٽڪ جي پڙهڻ. - بنا هيچي جي پڙهڻ.

- روان ڪرڻ: جاري ڪرڻ. - هلندو ڪرڻ. - چالو ڪرڻ. - سروج ڪرڻ. - روانو ڪرڻ. - آهائڻ. - راهي ڪرڻ. - موڪل ڏيڻ. - تيز ڪرڻ. - تڪو ڪرڻ. - چو هو ڪرڻ.

- روانيڪي ۽ روانيڪيون: ٿ. ٻاهر وڃڻ جي حالت. - ڪوچ. - آهه. - موڪلائي. - نيڪاس. - نيڪال. - ليڪت. - موڪل. - آسانپ. - چلائڻو. - رحلت. - ٻاهر ويندڙ سامان. - ٻي ملڪ ڏانهن ويندڙ مال.

- روالو ۽ روالا: ذ. صفت. هليو. - موڪلايو. - امانت. - روانيڪي. - آهه. - ڪوچ.

- روانو ٿيڻ: ڪنهن منزل ڏانهن وڃڻ شروع ڪرڻ. - وڃڻ. - رخصت ٿيڻ. - آهڻ. - روان ٿيڻ.

- روپيو ۽ روپيا: ذ. چانديءَ جو هڪ سڪو (جنهن جو منجهه ۱۶ آنا آهي) - روپيو.

- روپيو ۽ روپيا ڀڃيا: ذ. دولت - ٿاڻو - مال اسباب - ڌن - ملڪيت - پئسو ڏوڪڙو - روڪڙو.

● روپ ۽ روپ: ذ. [سن. روپ = منهن] مٿانڊو - مٿڪ - مٿڪڙو - مٿڪڙو - پٿو. ڊول - آڪار - گهاٽ - ڍنگ - آچار - ويس - بانو - نمونو - ريت - طرح - طريقو. مٿونهن - خوببئي - حسن - سوپيا - خوبصورت - خوببئي - نيزاڪت - مٿاڻي - جمال - شوپا - چوپڻ - رنگ - رنگت. روڻي - چمڪو - جللو - جوت - روشني - جهٽڪ. مٿو - تصوير - سانگ - پٿروپ - بناوٽي صورت. حالت - سمان - حال.

- روپ ۽ روپا (ت): ذ. صفت. روپوارو - روپوان - مٿو - حسين - سوپياوان - مٿوڪو. (ث. روپاري ۽ روپاريون).

- روپ ۽ روپا: ث. اختلاف - شڪل - پٿروپي - ويس - ڌاري.

- روپ ۽ روپا: ويس - بدلڻ. شينهن - بدلڻ - صورت بدلڻ - شڪل بدلڻ. پٿروپي ٿيڻ.

- روپ ۽ روپا: شڪل خراب ڪرڻ - بد صورت ڪرڻ.

- روپ ۽ روپا: ڪابه صورت اختيار ڪرڻ (جيئن هندن وٽ ديوتا ڪا شڪل وٺندا آهن).

- روپ ۽ روپا: شڪل ٺاهڻ. سانگ ڪرڻ - پٿروپي ٿيڻ - ويس ڌارڻ.

- روپ ۽ روپا: صورت ڏيکارڻ - شڪل مٿانڊو ڏيکارڻ - ديدار ڪرائڻ - مٿڪڙو پٿرائڻ.

- روپ ۽ روپا: ساگر - ساگر: ذ. حسن جو سمنڊ - بيحد حسن - تمام گهڻي سولهت. (صفت) حسين - مٿو - سوپياوان.

- روپ ۽ روپا: ذ. صفت. روپوان - سوپياوان - مٿو - حسين - مٿوڪو. جيئن:

"ڪاڪل ڪاله ڏيؤم رخسارن تي روپ سين" (شاه)

- روپ ۽ روپا: رنگ ڪڍڻ - چوپڻ ڪڍڻ - نڪار ڪڍڻ - جوانيءَ ۾ اچي حسين ڏيکائي ڏيڻ. چمڪڻ. ظاهر ڪرڻ - پٿرو ڪرڻ. - روپ مٿائين: شڪل ڦيرائڻ - صورت بدلائڻ. چمڙا پوش ڪرڻ.

- روپ ۽ روپا: روپ ڏيکارڻ: ذ. حسن جو مٿان - سونهن جو گهر - آڏاه حسن - بيحد سونهن.

- روپ ۽ روپا: روپ ۽ روپا: ذ. صفت. روپو ڏيکارڻ - سوپياوان - خوبصورت - حسين - سندر - مٿوڪو.

- روپ ۽ روپا: روپ ۽ روپا: ذ. صفت. روپوان - سوپياوان - صورتون - خوبصورت - حسين - سندر - مٿوڪو - ٺاهوڪو - موچارو.

- روپ ۽ روپا: روپ ۽ روپا: ذ. صفت. روپوان - سوپياوان - صورتون - خوبصورت - حسين - سندر - مٿوڪو - ٺاهوڪو - موچارو.

- روپ ۽ روپا: روپ ۽ روپا: ذ. صفت. روپوان - سوپياوان - صورتون - خوبصورت - حسين - سندر - مٿوڪو - ٺاهوڪو - موچارو.

- روپ ۽ روپا: روپ ۽ روپا: ذ. صفت. روپوان - سوپياوان - صورتون - خوبصورت - حسين - سندر - مٿوڪو - ٺاهوڪو - موچارو.

- روپ ۽ روپا: روپ ۽ روپا: ذ. صفت. روپوان - سوپياوان - صورتون - خوبصورت - حسين - سندر - مٿوڪو - ٺاهوڪو - موچارو.

- روپ ۽ روپا: روپ ۽ روپا: ذ. صفت. روپوان - سوپياوان - صورتون - خوبصورت - حسين - سندر - مٿوڪو - ٺاهوڪو - موچارو.

- روپ ۽ روپا: روپ ۽ روپا: ذ. صفت. روپوان - سوپياوان - صورتون - خوبصورت - حسين - سندر - مٿوڪو - ٺاهوڪو - موچارو.

- روپ ۽ روپا: روپ ۽ روپا: ذ. صفت. روپوان - سوپياوان - صورتون - خوبصورت - حسين - سندر - مٿوڪو - ٺاهوڪو - موچارو.

- روپ ۽ روپا: روپ ۽ روپا: ذ. صفت. روپوان - سوپياوان - صورتون - خوبصورت - حسين - سندر - مٿوڪو - ٺاهوڪو - موچارو.

- روپ ۽ روپا: روپ ۽ روپا: ذ. صفت. روپوان - سوپياوان - صورتون - خوبصورت - حسين - سندر - مٿوڪو - ٺاهوڪو - موچارو.

- روپ ۽ روپا: روپ ۽ روپا: ذ. صفت. روپوان - سوپياوان - صورتون - خوبصورت - حسين - سندر - مٿوڪو - ٺاهوڪو - موچارو.

- روپ ۽ روپا: روپ ۽ روپا: ذ. صفت. روپوان - سوپياوان - صورتون - خوبصورت - حسين - سندر - مٿوڪو - ٺاهوڪو - موچارو.

● روڄهون ۽ روڄها: ذ. صفت. ڪڪ رنگو چهرو - ڪڪو رنگ - ڪڪوريل - پُورو. ڪهڙي جي رنگ جو هڪ قسم. (ث. روجهي ۽ روجهيون).

● روڄي ۽ روڄيون: ث. (ف. روزي جو بگڙيل آچار) روزانو ڪاڌو - روزينو - روزي - گذران - رزق - چوڻو - خورش - ان ٻائي - دائوڪڻو. جيئن:

”آئي ته روڄي، ٿري ته ٻٽا“ (چوڻي).
● روح ۽ روح (ارواح): ذ. (ع) ٿڌي هوا - خُڪي - ٿڌاڻ. خوشبو. فرحت - تازگي - آسائش. علم حڪمت جي اصطلاح ۾ ”لطف ٻاڻ“ جا دل ۾ پيدا ٿي، باعث حياتي بنجي - آتما - جان - جيو - جيءَ - پيران - ماه - سانس - دم - جياپو - حياتي - جيند - جان - زندگي - سانس - نفس الامري - امر الاهي. دل - قلب - هردو - هنيون - هيانءَ - من - ست - عرق - نچوڙ - جوهر - خلاص - تن - مرضي - خيال - اندروني خواهش - لاڙو - رغبت - نيڪت - ارادو. جيئن: ”روح جو لاڙو“ وغيره.
- روح اعظم: ذ. اعليٰ روح - وڏي هستي - بزرگ هستي - هاڪ هستي - سڀ کان مٿاهون.

- روح افزا: ذ. صفت. فرحت وڌائيندڙ - مفرح. تازگي ڏيندڙ - تراوت بخشيندڙ - دل کي قرار ڏيندڙ.

- روح الامين: اسانت دار روح - حضرت جبرئيل جو لقب (جو خدا تعاليٰ جو ٻيڻام رسول مقبول صلي الله عليه وسلم جن وٽ، جيئن جو ٿيڻ پهچائيندو رهيو).

- روح الله: ذ. الله تعاليٰ جو روح - حضرت عيسيٰ عليه السلام جو لقب (جو بنا ٻييءَ پيدا ٿيل هو).

- روح الاهي: ذ. خدائي روح - ايشوري آتما.

- روح القدس: ذ. هاڪ آتما - هاڪ روح - هاڪ قلب (مسلمانن وٽ حضرت جبرئيل عليه السلام ۽ عيسائين جي اعتقاد موجب خدا تعاليٰ جي اها

● روپ مجنون ۽ روپ مجنان: ذ. گل جو هڪ قسم.

● روپهر: اسم خاص. تعلقي ٻني عاقل ۾ هڪ ديه جو نالو.

● روپهر: اسم خاص. تعلقي ٽنڊي باکي ۾ هڪ ديه جو نالو.

● روپهري: اسم خاص. تعلقي ٻه ڪهڙيءَ ۾ هڪ ديه جو نالو.

● روڄي ۽ روڄيون: ث. (ف. روزي جو بگڙيل آچار) روزي - رزق - چوڻو - دائو - ڪاڌو - ان دائو - چوڻو ٻائي.

● روڄ ۽ روڄ: ذ. (سن. روجن < رد = رُڻ) روجن - رُڻ - راڙو - راڙه - کير - زاري - ماتم - پٽڪو. دانهن - فرياد - ڪوڪ - ڪيڪ - ريڪه - ڪيڪوڙا - ڪوڪوڙا - واويلا - آه و فغان.

- روڄاڻ ۽ روڄاڻ (ت): ذ. روڄ - روجن - راڙو.

- روڄ راڙو ۽ روڄ راڙا: ذ. رُڻ جو آواز - دانهن ڪوڪ - آه و زاري - روڄ - روجن - راڙو - راڙه. دانهون - ڪوڪون - فرياد - ماتم.

● روڄهه ۽ روڄهه: روڄهون: ذ. ث. (پرا. روجهو: سن. رشيم) جانور جو هڪ قسم - جابلو هرڻ جو هڪ قسم - چوسنگو هرڻ - اڇن پيرن سان ڦاڙهو. ڪٽيون جي شڪل تي هڪ ڦاڙهو - ليپلي ڪٽون. (هي هرڻ حب نديءَ جي پاسي گهڻا ٿين، ماڻهن جي ڊپ کان اڪثر رات جي وقت لڏي مان اچي ٻائي پيئن). جيئن:

”روجهه ڏنائين رات، هوت ڳوليندي حب ۾“ (شاه).

● روڄهام: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو (اڪثر حيدرآباد سنڌ ۾).

● روڄهان: اسم خاص. تعلقي ميهڙ ۾ هڪ ديه جو نالو.

● روڄهائي: اسم خاص. تعلقي هالا ۾ هڪ ديه جو نالو.

جي اڪيڙ - اڪٽڊ - حُٻ - ڪٻ - ڪٻ جي ڪشش - هڊي جي چڪ.

= رُوڇ رِيئو ڏيڻ: دل ڪڍڻ - چاهڻ - تڙ ٽڙ - آس ڪڍڻ - دل هٽ ڪڍڻ - آندڻ - آڏو (ماءُ جا) - سڃڻ - دل چيڪيئون ڏيڻ - آڪنڊجڻ - دل ڀر جي آڇ - دل جي ڪشش ٿيڻ - دل جو لاڙو ٿيڻ - مٺ جو سوہ ٿيڻ - رغبت ٿيڻ.

= رُوڇ ڦر سڻا: ذ. صفت. روح کي ناس ڪندڙ - روح کي مٽائيندڙ - روح کي ماري ڇڏڙ - روح کي تڪليف پهچائيندڙ - افسوسناڪ - دل پيچائيندڙ.

= رُوڇ ڪڍڻ: روح قبض ڪرڻ - ماء ڪڍڻ - مارڻ - ڀڙڻ ڪڍڻ - سٽ ڪڍڻ - جوهر ڪڍڻ - نيچوڙ ڪڍڻ - عرق ڪڍڻ - تٽ ڪڍڻ.

= رُوڇ مٽجڙ ڪ: ذ. سارو ٻڌڻ - جيسم - ڊيڙو.

= رُوڇ نٽيائي: ذ. نياتات جو رُوڇ - زمين مان ڀڙندڙ شين جو جوهر.

= رُوڇ ٺڪڻ: ساه ٺڪڻ - مٺ - فوت ٿيڻ - ڏيڻ - تيا ڪڻ - ڀڙڻ ڇڏڻ - ڊر ٺڪڻ - وفا تي ڪرڻ - عسٽر ٺڪڻ - سٽ ٺڪڻ - جوڌڙ ٺڪڻ - نيچوڙ ٺڪڻ - عرق ٺڪڻ - تٽ ٺڪڻ.

= رُوڇ ٺڪڻ: ساه ٺڪڻ - ڊر ٺڪڻ - ٺڪڻ - مٺ - وفات ڪرڻ - ڀڙڻ ڇڏڻ - چالاڻو ڪرڻ - لاڏاڻو ڪرڻ - ڏيڻ - تيا ڪڻ - ڦوٽي ٿيڻ.

= رُوڇ ٻڌڙ: ذ. آتما کي ڀڙندڙ - روح جي ڀڙورڻ ڪندڙ.

= رُوڇ ڇٽي: رُوڇ ڇٽي: ذ. شيطاني روح - ٺاهاڪ رُوڇ.

= رُوڇ رچندو: رُوڇ رچندو: ذ. صفت. دل گهريو - مرضي - سواقق - خواهش - پٽاندو - دل تي - دل ٻڌڻ - دل کي وٺندڙ - مٺ گهريو - مرضي - موجب - دل خوش.

= رُوڇ روان: ذ. صفت. دل کي تحرڪ ۾ آڻيندڙ - دل کي چيڪ ڪندڙ - ٻڌڻ - ٻڌڻ - ٻڌڻ.

= رُوڇ رِيئو ڏيڻ: ذ. دل جو لاڙو - دل جي چيڪ - ٽرٻ جو ڪاڍو - مٺ

حالت، جذبن ۽ روحن کي هدايت بخشي ٿي جي ترغيب ڏئي ٿو).

= رومانائي: رومانائي: صفت. روح جو - روح وارو - روح سان واسطو رکندڙ - آتمڪ - رحمتي - آڌر آتماني - غير جسماني - ٺر آڪار - غير فاني - آسريو - آسورت. اندروني - اندرون - باطني - گهڻو - ٺاڪ - صاف - مقدس - پوتر - سڳورو.

= رومانائيٽ: ٺ. رومانائي ڦوٽ - رومانائي ڦوٽ - دل جي صفائي - دل جي سچائي - مٺ جي ٺاڪائي.

= رومانائي (ت): ذ. صفت. رومان جو - رومانائي.

= رومانائي ٺوٺو: رومانائي ٺوٺو (ت): ذ. مٺي ويل ماڻن جي رومان جي لپٽ ڏل مائي - وٺڻ جي مائي.

= رومانائي پيڪڻ: روح جو ڏيڻ ڏانهن ٺيڻ - ڪنهن شئي ڏسڻ لاءِ ڀڙڻ ٺيڻ - واجهائڻ - ڳولڻ - ڀڙڻ - تڪليف ۾ مبتلا ٿيڻ - رڳ - درٻار ٺيڻ - پيڪڻ - خوار خراب ٿيڻ.

= رومانائي ڪرڻ: ساه ٺڪڻ - ڊر ٺڪڻ - ٺڪڻ - مٺ - وفات ڪرڻ - ڀڙڻ ڇڏڻ - چالاڻو ڪرڻ - لاڏاڻو ڪرڻ - ڏيڻ - تيا ڪڻ - ڦوٽي ٿيڻ.

= رومانائي ٻڌڙ: ذ. آتما کي ڀڙندڙ - روح جي ڀڙورڻ ڪندڙ.

= رومانائي ڇٽي: رومانائي ڇٽي: ذ. شيطاني روح - ٺاهاڪ رومانائي.

= رومانائي رچندو: رومانائي رچندو: ذ. صفت. دل گهريو - مرضي - سواقق - خواهش - پٽاندو - دل تي - دل ٻڌڻ - دل کي وٺندڙ - مٺ گهريو - مرضي - موجب - دل خوش.

= رومانائي روان: ذ. صفت. دل کي تحرڪ ۾ آڻيندڙ - دل کي چيڪ ڪندڙ - ٻڌڻ - ٻڌڻ - ٻڌڻ.

= رومانائي رِيئو ڏيڻ: ذ. دل جو لاڙو - دل جي چيڪ - ٽرٻ جو ڪاڍو - مٺ

حالت، جذبن ۽ روحن کي هدايت بخشي ٿي جي ترغيب ڏئي ٿو).

= رومانائي: رومانائي: صفت. روح جو - روح وارو - روح سان واسطو رکندڙ - آتمڪ - رحمتي - آڌر آتماني - غير جسماني - ٺر آڪار - غير فاني - آسريو - آسورت. اندروني - اندرون - باطني - گهڻو - ٺاڪ - صاف - مقدس - پوتر - سڳورو.

= رومانائيٽ: ٺ. رومانائي ڦوٽ - رومانائي ڦوٽ - دل جي صفائي - دل جي سچائي - مٺ جي ٺاڪائي.

= رومانائي (ت): ذ. صفت. رومان جو - رومانائي.

= رومانائي ٺوٺو: رومانائي ٺوٺو (ت): ذ. مٺي ويل ماڻن جي رومان جي لپٽ ڏل مائي - وٺڻ جي مائي.

= رومانائي پيڪڻ: روح جو ڏيڻ ڏانهن ٺيڻ - ڪنهن شئي ڏسڻ لاءِ ڀڙڻ ٺيڻ - واجهائڻ - ڳولڻ - ڀڙڻ - تڪليف ۾ مبتلا ٿيڻ - رڳ - درٻار ٺيڻ - پيڪڻ - خوار خراب ٿيڻ.

= رومانائي ڪرڻ: ساه ٺڪڻ - ڊر ٺڪڻ - ٺڪڻ - مٺ - وفات ڪرڻ - ڀڙڻ ڇڏڻ - چالاڻو ڪرڻ - لاڏاڻو ڪرڻ - ڏيڻ - تيا ڪڻ - ڦوٽي ٿيڻ.

= رومانائي ٻڌڙ: ذ. آتما کي ڀڙندڙ - روح جي ڀڙورڻ ڪندڙ.

= رومانائي ڇٽي: رومانائي ڇٽي: ذ. شيطاني روح - ٺاهاڪ رومانائي.

= رومانائي رچندو: رومانائي رچندو: ذ. صفت. دل گهريو - مرضي - سواقق - خواهش - پٽاندو - دل تي - دل ٻڌڻ - دل کي وٺندڙ - مٺ گهريو - مرضي - موجب - دل خوش.

= رومانائي روان: ذ. صفت. دل کي تحرڪ ۾ آڻيندڙ - دل کي چيڪ ڪندڙ - ٻڌڻ - ٻڌڻ - ٻڌڻ.

= رومانائي رِيئو ڏيڻ: ذ. دل جو لاڙو - دل جي چيڪ - ٽرٻ جو ڪاڍو - مٺ

● رومدال مے رومدال (ت): ذ. خواب گوشت -
کینو گوشت.

- رومد ژر ۽ رومد ژر یون (ت) : ث. بی تر کو۔
خراب - کینو - بچڑو - بد - کندو۔

● روڊن ۾ روڊن: ذ. (سن. روڊن) روڊ -
راڙو - روڊن - واڪا - دانھون - فرياد - ماتم - نالہ -
آه و فغان. گھڻي - ڪلڪل - جھڙو.

- روڈن کمرن: روچ کمرن - روٹن - روڈن
مچائیں - روٹیں پٹیں - واویلا کریں۔ کوڑھا کپڑے -
ہنجون ہارن - لڑکے وھائیں۔ جھججیں - جھوٹ -
ٹمٹم - ٹٹیں - کپڑے۔

• روڊِ نائي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو
”ڪوئن جو ٻاڙو“.

● روڊو ۽ روڊا: ذ. آندو- گيهڙو- ٻيٽڪ-
آٽو- اٽرو. نار- زه.

روڊو روڊا: ذ. صفت. اندروني-
خانگي- گهرو. ذ. هڪ قسم جو ساز.

۱۰ روڊيني (ڪ): اسم خاص، بلوچ قوم جو
هڪ قبيلو.

● رَوْدَنَ رَوْدُونُ (ك): ث. رولو. عذاب.
مصيبت - تكليف - ذمك - پریشانی - تنگی.
قیمازو - ذمیر.

— رُوْدَنَ دِيَسْ (ك): رُلَانِ - عذاب دِيَسْ.
● رُوْدَنَ رُوْدَنَ: ذ. (مسن. رُوْدَنَ =

روچ) روچہ - راڑھو - راڑو - رودن - ھلہ - حشر -
واکو - دانھن - ماسر - قریاد - لالہ - آہ - وقغان -
روچ پتکو - واویلا - ھنجون - لڑک۔

● روڌ ۽ روڌ ڀئون: (ت): اسم. وارَ ڪوڙيل
مٿو- ٺوڙھ- گنج. ڪوپري- ڪوپري- ڪيپراتي.

- روڏو ۽ روڏا: ذ. صفت. (پ. روڏا)
مٿي ڪوڙيل - مٿي مٽايل - ٺوڙهو - گنجو -

مودو، لَسْرَاتُ اَنُ - کُولرو - ڏاگهو - توڏو
 "ڏن جڙهيا روڏا". هڪ قمر جو هڪي -

ڪوري، انڪي، وٽن جي سنهڙين لاسن جي
چوٽين ۾ مڙيءَ جي مثل ڪڪڻ جا حيرت انگيز
آڪيا ٺاهيندڙ.

- روڌِيءَ خَيْرُ (ت): دُعائيۂ جملو. گنجيءَ جو خير۔ سڀ لاءِ چڱائي.

● روڊ ۽ روڊ (ٽ): ذ. ٿر جو وڏو ڪانگ.
● روڊ ۽ روڊ: ذ. (انگ. Road = رستو)

وڈو رستو - سڑک - سٹک - شارع عام - لنگھ -
گذر - وات - گس - راہ - د گب - گھاڑو .

● رور ڪالِي: اسم خاص، مزاری بلوچن جو
هڪ قبيلو، مسي داتين جي شاخ.

● رَوَزَن: مصدر. (گ. رَوَزُون. ه. رولنا)
بہ ہون - لاهن - کوہن - پھنن - چنن - ٹوڑن -

دار دار کرن۔ جڈا کرن۔ چلن۔ کرڑن۔
- روزہ و روزومن: ث. دھڑ۔ پست۔ چین۔

کوہہ - کورڑ۔
- روڑ کرین : بہت کرن - چینی - کوہن۔

● رُوژَن (ت): ذ. مصدر، گیدڑ یا کُٹی

جو آواز کریں۔ کیوک کریں۔ اونائیں۔
کموکارن۔

- رُوڙ ۽ رُوڙوڻ (ل): ٿ. ڪنهن ڄاموڙ جي دانهن-آونائي-رڙ-ڪوڪ-ڪيڪ-پوهاڙ-

- رُوْزُوْمَن كَرَنُ (ت): رُزُیُون كَرَن۔ اونا یون

کرن - گھوکھون کرن - دانھون کرن -
کھوکھارون کرن - ہوعاڑ کرن .

● روڙو ۽ روڙا: ذ. ٻنڌو- ٻنڌوڙو- روڙهو جيئن ته ”امل جو روڙو“. بٽهائو- عذر- ڏٺو-

ايشو. گورز. جون. رانديڪ. رگاوت. روڪ.
هڪ قسم جو ماري جو مرض.

== روژا روژن : جھڑو نہڑو ست گتیں ۔
 تلوو ست گتیں ۔ رنڈا روژن ۔

- روڙو لڳڻ (ت): ٻارين جي ٻوڏ کي مرض جو لڳڻ.

● رَوُزُو رَوُزُو: د. صفت. (ه). چکو۔
پتلو۔ لیک۔ منو۔ اوکھو۔ آچو۔ موچارو۔ عمدو

ٺيڪ - مڱهو، مارين جي پوک جو هڪ مرض. روٽو.

= روڙ ٻسروڙ ۽ روڙ ٻسروڙ: ذ. (ف)
 ڏهاڙي - روزانو - هر روز - ڏينهن به ڏينهن -
 ڏهاڙي - ڏينهن ڏينهن - ڏن ٻڌن.
 = روڙ ڀڄيئون ڀڄي ڪائڻ: روز گوشت ٻڌلا
 ڪائڻ - هر روز سڻو کاڌو ڪائڻ. ڪاڇ قورما ڪائڻ -
 لذیذ طعام ڪائڻ.
 = روڙ ٽي ٽي ڏينهن: ڪنهن جو روزگار
 وڃائڻ - روزگار ٻڌڻ ڪرائڻ.
 = روز جزا: ذ. [ف. روز = ڏينهن. جزا =
 اجورو] قیامت جو ڏينهن - ڀڄائي جو ڏينهن -
 انصاف جو ڏينهن - اعمالن جي حساب جو ڏينهن -
 يوم الحساب - روز حساب - روز حشر.
 = روز حساب: ذ. [ف. روز = ڏينهن +
 حساب = ڳاڻائڻ] ڀڄائي جو ڏينهن - قیامت جو
 ڏينهن - روز حشر - روز جزا - يوم الحساب.
 = روز حشر: ذ. [ف. روز = ڏينهن + حشر =
 ڪڍڻ] حساب ڪتاب ڀڄائي جو ڏينهن - قیامت جو ڏينهن -
 روز جزا - روز حساب - يوم الحساب - روز حشر.
 = روز داد: ذ. [ف. روز + داد = انصاف]
 انصاف جو ڏينهن - عدالت جو ڏينهن - ڀڄائي جو
 ڏينهن - قیامت جو ڏينهن - روز حساب - روز حشر -
 روز جزا - روز حشر - اعمالن جي حساب
 ڪتاب جو ڏينهن.
 = روزدار ۽ روزدار: ذ. [ف. روز + دار =
 وارو] روز تي ڪم ڪندڙ - روزاني معاوضي تي
 ڪم ڪندڙ - روزاني پگهار تي ڪم ڪندڙ -
 روز تي بيٺل مزدور. عيوضي ڪاريگر.
 = روز ريليل هئڻ: نصیب ڦٽل هجڻ -
 پاڳ اٿائو هجڻ - نياڳ هجڻ.
 = روز روز: ظرف. [ف. روز - بروز -
 ڏهاڙي - ڏهاڙي] - هر روز - روزانو - ٺٽ -
 روزمره - هميشه - هر هميشه - هر دم - سدائين -
 سدائين - دائما.
 = روز روشن: ذ. [ف. روز + روشن =
 چمڪندڙ] علي الصبح - فجر - پره ڦٽي - باک
 ڦٽي - صبح صادق.

= روڙو پتلو ۽ روڙا پتلا (ت): ذ. چڱو پتلو -
 چاڪ - سگهو - تند رست - ٺيڪ.
 = روڙي ۽ روڙيون: ث. (گ. روڙي)
 نيڪ زال - عورت - سٺي عورت - اشراف عورت -
 سچي - گھوٽي - گھوٽا - سيلوان:
 "مترڪي مرماتا، روڙي راء ڏياڇ جي"
 (شاه).
 ● روڙ ۽ روڙهه (ل): ذ. تمام ڀوڙهو ۽
 اڀرو گوشت.
 = روڙهي ۽ روڙهيون (ت-ل): ث. صفت.
 ڪراڙي - ڀوڙهي - ٻڏي.
 ● روڙهو ۽ روڙها (ل): ذ. (ه. روڙا =
 گنڍا) گنڍو - پٽو - زنبو - زبوتو - جينب -
 جينبو - ڪڙهو. سير جو ڏڪر. پٿر - پٿر.
 پون ۽ سٺن جي بيماري (مال جي) - مهاڙو.
 = روڙهو ڪائڻ: آفيم جو گنڍو ڪائڻ -
 نشي ۾ ڀرور هجڻ.
 = روڙهو وٺڻ: روڙهو ڪائڻ.
 ● روڙهي ۽ روڙهيون (ت): ث. ستهو
 بهه.
 ● روڙيو ۽ روڙيا (ت): ذ. چڇ ڪي سامهون
 ويندڙ ماڻهو.
 ● روڙ ۽ روڙ: ذ. اسم. (ف. ڏينهن - يوم -
 وار - ٽيڪ - ڏهاڙو - تاريخ - سمن - وقت - زمانو -
 عرصو - ڏاڻي. سڄي ڏينهن جي مڙوري - روزينو -
 يوميه. ظرف. هر روز - ڏهاڙي - تاريخ - ٺٽ -
 هميشه - سدائين - سدا - دائما.
 = روڙ افزون ۽ روڙ افزون: ذ. صفت.
 (ف. روز + افزون < افزودن = وڌڻ) ڏينهنون
 ڏينهن وڌندڙ - ڏينهنون ڏينهن وڌيڪ - ڏهاڙي
 وڌيڪ - روزانو ترقي ڪندڙ. هميشه ترقيءَ جي
 راه تي هلندڙ.
 = روزانو ۽ روزانا: ذ. صفت. (ف. ڏهاڙي -
 هر روز - روز - روزمره - تاريخ -
 روزروز - روز بروز - ٺٽ - سدائين - سدا -
 سدائين.

ڏينهن - آخرت جو ڏينهن - روز جزا - روز حساب - روز داد - روز حشر - روز شمار -

- روز ميره: ذ. ظرف. هر روز - روز بروز - ڏهاڙي - تاريخ - ڏهاڙي - هر ڏينهن - سدائين - نيت - هميشه - دائما - ٻارو هي - سدا - سرودا. معاووه - ٽڪيه ڪلام -

- روز ميدان: ذ. [ف. روز + ميدان = لوائي جو هنڌ] جنگ جو ڏينهن - لڙائي جو ڏينهن - روز جهاد -

- روز ميل ۽ روز ميل: ذ. [ف. روز + ميل < ميل = روزانه جي آمدني. روڪڻ ۽ ڏيئي لڏي داخل ڪرڻ جو واپارين جو ڪتاب - و هي - بندي - کاتو - ڪٽڙو -

- روز نامو ۽ روزنامو: ذ. [ف. روز + نامو = ننڍڙي بندي] واپارين جو روزاني حساب رکڻ جو ڪتاب - روزاني ڪارگداري جي داخلا جو ڪتاب - واپارين جو روزاني ڏيئي لڏي جو ڪتاب - کاتو - روزنامو - ڪارگداري - دائري -

- روز نامو ۽ روزناما: ذ. [ف. روز + نامو = لکيل شيء] روزنامو - واپارين جو روزاني حساب يا ڏيئي لڏي جو ڪتاب - دائري - روزاني ڪارگداري. روزاني اخبار - هر روز نڪرندڙ اخبار -

- روزو ۽ روزا: ذ. [ف. روز (روزه) ڏينهن جو ڪجهه به نه کائڻ پيئڻ جو فرض خدا جي طرف کان عائد ڪيل - ورت -

- روزو و شَب: ذ. [ف. روز + شب = رات] ڏينهن رات - هر روز - روزمره - هميشه - سدا - نيت - پارهوئي - دائما - مدام -

- روز ولادت: ذ. [ف. روز + ولادت < ع. ولد = هو ڄميو] ڄمڻ جو ڏينهن - جنم جو ڏينهن - جنم جي تاريخ - سالگره -

- روزي ۽ روزيون: ذ. [ف. روز + ي = روز جو ڪاٺو] روزانو ڪاٺو - روزمره جي خوراڪ - روزانو گذران. ڪاڇ - ڪاٺو - ڪيڻ - طعام - آهار - غذا - خوراڪ - قوت - گذران -

- روز روشن ٿيڻ: ڏينهن اڪرڻ - صبح ٿيڻ - سڄ اڀرڻ - سورج نڪرڻ -

- روز سياه: ذ. [ف. روز + سياه = ڪارو] مصيبت جو ڏينهن - تڪليف جو ڏينهن - بد نصيبي جو وقت - برائيءَ جي گهڙي -

- روز شمار: ذ. [روز + شمار = ڪردن ڪرڻ] پڄاڻي جو ڏينهن - قيامت جو ڏينهن - جزا جو ڏينهن - آخرت جو ڏينهن - روز حساب - روز حشر - روز محشر - روز داد - روز قيامت -

- روز قيامت: ذ. [ف. روز + ع. قيامت < قيام = قائم] قيامت جو ڏينهن - روز جزا - روز آخرت - روز حساب - روز حشر - روز داد - روز شمار -

- روزگار ۽ روزگار: ذ. [ف. نوڪري - ملازمت - پيشو - شغل - ڪم - ڌنڌو - ڪرت. گذران - پيٽ قوت - تنهن - آڌر - پورنا - آجيو ڪا - ملازمي - تفري - مشغولي - هاج - پيليٽو - پوري - مزوري - مزدوري - زمان سازي. زمانو - وقت - سمو - عرصو - دنيا - جهان - جڳت - سنسار - مدت - عرصو - فرصت - مهلت -

- روزگار ڪرڻ: نوڪري ڪرڻ - ملازمت ڪرڻ - ڌنڌو ڪرڻ - ڪم ڪرڻ - مشغولي ڪرڻ - پيشو ڪرڻ - ڪمائتي ڪرڻ. ڪو واپار يا هنر ڪرڻ - ڪيرت ڪرڻ. مزوري ڪرڻ - مزدوري ڪرڻ - پوري ڪرڻ. زمان سازي ڪرڻ -

- روزگار لڳڻ: نوڪري لڳڻ - لوڪري ملڻ - ڌنڌو و لڳڻ - ڪم لڳڻ - ڪنهن ڪيرت سان لڳڻ - ڪنهن مشغوليءَ ۾ لڳڻ - مزوري لڳڻ - مزدوري لڳڻ - ڪنهن پورهني سان لڳڻ -

- روزگاري ۽ روزگار پون: ذ. ڪمائتي - نوڪري - ڌنڌو - پيشو - ڪيرت - ڪم - مشغولي. چاڪري. روز جي مزدوري -

- روز محشر: ذ. [ف. روز + ع. محشر < حشر = گڏ ڪرڻ] قيامت جو ڏينهن - پڄاڻي جو

- روڙو ڪولڻ: روزو افطار ڪرڻ - روزو ڇوڙ - ورت ڪولڻ - سڄي ڏينهن جي ٻرهين کان پوءِ کاڌو کائڻ - آڀواس ڇوڙ.

- روڙه دار ۽ روڙه دار: ذ. (ف. روزه + دار < داشتن = رکڻ) روزي رکيل - روزي وارو - روزيدار - روزائتو - روزي سان.

- روڙه خور ۽ روڙه خور: ذ. (ف. روزه + خور < خوردن = کائڻ) روزو نه رکندڙ - بي روزائتو.

- روڙه ڪشائي ۽ روڙه ڪشائيون: ث. (ف. روزه + ڪشائي < ڪشودن = ڪولڻ). روزه ڪولڻ جي تقريب - روزي ڇوڙ - افطار - افطاري.

● روس ۽ روسون (ل - ت): ث. ناراضگي - ڦوڪ شوڪ - سامو - ڪاوڙ - رنج.

- روسامو ۽ روساما: ذ. ناراضگي - ڦوڪ شوڪ - ڪاوڙ - رنج - روس - رڳڙو - جهيڙو - ڪلهه - معاملو - جهيڙو - ڦڏو - رڏو - رڏي. (دوست طرفان) غلط فهمي - خواهه خواهه جي ڇيڙ.

- روسو ۽ روسو: ذ. صفت. رستو - رستندڙ - تيسرائي - تيسر - ضيدي - هٽيلو - ڇيڙو - ايٺو - زود رنج - نانديءَ ٿيو.

- روس ۽ روس (ت): ذ. گندگي - خرابي - ڪين - ڪچرو. ٿلهي ماني - روت - روڻو. رڌل گوشت جو هڪ قسم.

● روس: ذ. اسم خاص. آتر ايشيا جي هڪ ملڪ جو نالو. رشيا.

● روسواڙ: اسم خاص. قديم زماني ۾ گوتم ٻٽه جا پوءِ لڳ ۽ سنڌ جا رهاڪو.

● روش ۽ روشون: ث. هلت - چلت - چال - ڏنگ - نمونو - ورتاءُ - چلڪت - اچرڻ - رفتار - هڪلي - طريقو - برتاءُ - وهنوار - انتظام - جوڙجڪ. ارڪان - افعال - اوسان - آڏي ويٺي - رهڻي ڪهڻي. مهالڊو - چهرو - صورت - شڪل - شبيهه - ڊوش. خاصيت - وصف - اوچتو.

- روش سڌار ۽ روش سڌار: ذ. صفت. هلت چلت کي سڌار بندڙ - افعال سڌار بندڙ - اخلاق سڌار.

خورش - رزق - آذوقو. روزگار - نوڪري - ڌنڌو - ملازمت.

- روزي خوار ۽ روزي خوار: ذ. (ف. روزي + خوار < خوردن = کائڻ) روزانو ماني کائيندڙ - روزي تي گذران ڪندڙ. روزانو مزدوريءَ تي هلندڙ.

- روزي ران: ذ. صفت. (ف. روزي + ران < رسانيدن = پهچائڻ) روزي ڏيندڙ - روزي ڏيڻ وارو - روزي پهچائڻ وارو - رزق پهچائيندڙ - اسم هڪ. رزاق - پروردگار - هالهه.

- روزي ڪي لٽ هٽڻ: ٻانهي پنهنجي روزي بند ڪرڻ. ڌنڌو ڇڏڻ - نوڪري ڇڏڻ - ملازمت بند ڪرڻ - مزوري نه ڪرڻ.

- روزي ڏيڻ ۽ روزي ڏيڻا: ذ. (ف. روزاني اجرت - هڪ ڏينهن جو ڀڳهار - روزانو ڀتو - روز جي ميجرائي. وظيفه. روزمره جو کاڌو. ذ. صفت. روزمره جو - روزانو.

● روزن: ذ. (ف) ڳڙهي - دري - سوراخ - روشنڊان. ٿڌڪ - لوڳو - پير گهٽل - گهڻو.

- روزن دريوار: ذ. (ف. روزن + ديوار = ڀت) ڀت ۾ دري يا ڳڙهي.

● روزنائي (ت): اسم خاص. جڪرائي بلوچن جي هڪ ٻائي جو نالو.

- روزائيتو ۽ روزائتا: ذ. صفت. روزي وارو - روزيدار - روزي سان.

- روزو ڀڄڻ: روزي ۾ ڪجهه کائڻ يا پيئڻ (جنهن جي ڪيفاره ۾ سٺ ماڻهن کي کاڌو کارائڻو پوي).

- روزو ڇوڙن: روزو ڪولڻ - پوري تائين تي ماني کائڻ. روزي جي حالت ۾ روزي جي وقت بعد کائڻ ۽ پيئڻ.

- روزو رکڻ: صبح کان سڄي لهن تائين روزي جي نيٽ سان کاڌي پيئي کان ٻرهين ڪرڻ - ورت رکڻ - آڀواس رکڻ.

- روزو کائڻ: روزو نه رکڻ - بي روزائتو هجڻ.

● روشن ۽ روش (ک): ذ. نانگو - اگهاڙو - ننگو - برهه .

● روشن: صفت. صاف - پڌرو - ظاهر ظهور - ويڪت - آشڪار - چمڪندڙ - جهر ڪندڙ - تجلاني - چمڪو - چمڪو - منور - تابان - نوراني .

● روشن: مشهور - ظاهر - عيان - کليل - ڪشادو - چهر - آبدار - اوچل - تڪو - مٿو چٽو .

● روشن آخر: ذ. [ف. روشن + اختر = تارو] سڳو - بخت وارو - بختاوار - پاڳن پريو - پاڳوان - خوش نصيب - قسمت وارو .

● روشنائي: روشنائيون: ث. سوجهرو - نور - جوت - شعاع - آڃالو - آهائ - روشنائي - چمڪو - فچر - پره ڦٽي - ٻاڪ - ڏيئو - مشهوري - پڌرائي - ظاهر ي. ليکن جي مس .

● روشن ڏيئ: سوجهرو ڪرڻ - چمڪڻ - شعاع ڪرڻ - تجلو ڪرڻ - آڃالو ڪرڻ - پره ڪاش ڪرڻ - سجهندو ڪرڻ - چمڪو ڪرڻ - جلڻ - پرن - سڙڻ - ڪلڻ - ظاهر ٿيڻ - معلوم ٿيڻ - خبر پوڻ - ڄاڻ پوڻ .

● روشندان ۽ روشندان: ذ. [ف. روشن + دان = رکڻ جي جاء] روشني اچڻ جي ڌري - لوگو - جوارو - بادبان - روزن - جاء ۾ ڏسي رکڻ جو جوارو .

● روشن ڏيئ: فانس - ڏيئو - مشعل . [ف. روشن + دماغ = ذهن] اعلي دماغ - هوشيار - ذهين - فهمي - سجهو - کليل دماغ - ڏاهو - سڀاڻو - عاقل .

● روشن ضمير ۽ روشن ضمير: ذ. صفت . [ف. روشن + ضمير = اندر] صاحب ڪشف - روشن دل - صاحب دل - صاحب ادراڪ - اهل دل - ڪيائي - هوشيار - عاقل - داناء - ماهر .

● روشن قياس: ذ. صفت . [ف. روشن + قياس = غور - خيال] صاحب عقل - قياسوند - قياسمند .

● روشن ڪرڻ: روشنائيون: ث. سوجهرو - نور - جوت - شعاع - آڃالو - آهائ - روشنائي - چمڪو - فچر - پره ڦٽي - ٻاڪ - ڏيئو - مشهوري - پڌرائي - ظاهر ي. ليکن جي مس .

● روشن ڪرڻ: روشنائيون: ث. سوجهرو - نور - جوت - شعاع - آڃالو - آهائ - روشنائي - چمڪو - فچر - پره ڦٽي - ٻاڪ - ڏيئو - مشهوري - پڌرائي - ظاهر ي. ليکن جي مس .

● روشن ڪرڻ: روشنائيون: ث. سوجهرو - نور - جوت - شعاع - آڃالو - آهائ - روشنائي - چمڪو - فچر - پره ڦٽي - ٻاڪ - ڏيئو - مشهوري - پڌرائي - ظاهر ي. ليکن جي مس .

● روشن ڪرڻ: روشنائيون: ث. سوجهرو - نور - جوت - شعاع - آڃالو - آهائ - روشنائي - چمڪو - فچر - پره ڦٽي - ٻاڪ - ڏيئو - مشهوري - پڌرائي - ظاهر ي. ليکن جي مس .

● روشن ڪرڻ: روشنائيون: ث. سوجهرو - نور - جوت - شعاع - آڃالو - آهائ - روشنائي - چمڪو - فچر - پره ڦٽي - ٻاڪ - ڏيئو - مشهوري - پڌرائي - ظاهر ي. ليکن جي مس .

- رو'کِژِي' ۽ رو'کِژِيُون': ث. لڏي-
رو'ڪَ - روڪڙ.

● وو'کئی؟ مصدر، انگائے، ہتلے، رنبدے۔
رنبدائے، جھلے، بیجھارے، تارے، ترسائے، انگائے،
کرے، تسمے، مسمے، سیڑھائے، نیوارے، وارے،
اورائے، واڑے، ڈبے، اوتے، کرے، پردے، کرے،
اجھو کرے، بجائے کرے، بچائے، محفوظ رکھے،
منعم کرے، باز رکھے، جھلے۔

- روڪ ڪوٽ روڪڻ: ٿ. ٻيل - جهيل - منع -
 نيورتي - پابندي - ضابطو - سڙاهو - نظر بندي -
 سنڪٽ - وڪهن. رنڊڪ - انگ - اٽڪاءُ - آڏ -
 رڪاوٽ - بندي - ممانعت - انسداد - احاطه بندي -
 ڪڇ بچي. ڇڏ ڪ. ڪهڙ.

- روک تھام: ث. بندش۔ ممانعت۔ جھل پل۔
روکاوٹ۔ پابندی۔ احاطہ بندی۔

- رَوُكَّ نَوُكَّ : ث. منع - اَذَّ - رَنبَكَ - اَنَكَ -
جھل پھل - ممانعت - انسداد - بندش ۔

- روڪي رکڻ: ترسائڻ - جهلي ڇڏڻ. ٻڪڙي،
 بھارڻ - بند ڪرڻ - بندي ڇڏڻ - بندش هيٺ رکڻ.
 = روڪي روڪي: ظرف. ترسائي ترسائي -
 بھاري بھاري - جهلي جهلي - آهستي آهستي -
 ڌيري ڌيري - احتياط سان.

● رو'بَک ۽ رو'بَک: ذی (سن . روگ = کندی)،
 رو'بَک - کندی - پُون - پَس - گند - سَویل رت -
 رت پُون - قَت مان وهندڙ گند . بیماری - مرض .
 دَوار - اگھائی - ناچڱائی - دُوج - دُجهندو -
 اڱائی - کُهرائی - آزار - بي مزائی - رنجوري -
 ناچاقائی - پڙا - تڪليف . باهه . دُک . عشق .
 محبت .

= روڳ آئستو ۽ روڳائتا: ذ. صفت. اگهو -
 بيمار - ناچڱو - لسڱو - ناچاق - سڪالو - روڳ وارو -
 روڳي - جيءَ جڏو - ڏمجهارو - مريضيل - مريض -
 ڪير ڪيو - رڳت - رڳت - رڳو - ڏماري. هون.
 وارو - ڪند سان ڀريل. ڏڪيو - تڪليف وارو.
 = روڳ هون: بيماري ٿهائجڻ - مرض هون -
 اگهائي پون.

- رَوغَنْدَارُ & رَوغَنْدَارَ: ذ. صفت. (ف. روغن + دار < داشتن = رکب) روغنی^۲ - تیلی^۲ - وارنشی^۲ - شیو - چکنائی^۲ وارو.

= (روغن زرد: (ف. روغن + زرد = پیلو- هیبو)
مکن مان تیار کیل کیه.

= رَوغَنُ فَرْوَشُ عَ رَوغَنُ فَرْوَشُ: ذ.
(ف. رَوغَنُ + فَرْوَشُ < فَرْوَحْتَنُ = وَكُتْنُ) تیل جو
واہاری۔ تیلی۔ تیل لانی۔ تیل وارو۔

زمانہ سازی کرنے - یارم - بتائیں - دوست کرنے -

= رو'غيني' ۽ رو'غيني' : ذ. ث. (ف) تيل وارو۔ مٺيو۔ چيڪنو۔ مٺپ۔ لڳل۔ وارنشي.

● روف و روفوں: (انگ. Roof) حَتّٰی

● رَوَقَ جَوُ كَارَبُ: ذ. چٽ جي مٿي
وڃڻ جو هڪ ڪارَب - مٿن وجهڻ جو مانڇو.
● رَوُڪَ & رَوُڪَ: ذ. صفت. (سن. روڪ)
روڪڙا ٽڪا - نقد. ظرف. بروقت - آڻهيءَ مهل -
ٻيا دير - جهٽ پٽ - جلد.

— روڪَ ٺوڪَ : ٺ. روڪَ- روڪڙ- روڪڙو-
لنڊ- لنڊي- طرف. بروقت- ٿڌي تي- آڻهي* مهل-
هڪدم.

- روڪ ٽڙ ۽ روڪ ٽوڙن: ث. نقدي - نقد -
پئسا - حاضر پئسا - ڪٽلدار. پئسن جي حساب جو
ڪتاب - وهه - ڪچو - ڪميشن بئوڪ.

- روڪڙو ۽ روڪڙا: ذ. صفت. نقد- روڪڙو-
 روڪڙو- ڪلدار- پشما ظرف. بروقت- آلهي مهل-
 هڪدم- بنا دير- جهٽ پٽ. پشمن نه ڏيڻ جي
 حالت ۾ استعمال ٿيندڙ لفظ (روڪڙا ڏنائينس =
 نه ڏنائينس).

روکڙو جواب ۽ روکڙا جواب: ذ.
روکو جواب - انگار - ناڪار - نابري - ٺانءُ. تڙت
جواب - يڪدم جواب.

— رو کیڑو جواب دے: ناکار کرڻ۔ انکار کرڻ۔ رکو جواب ڏيڻ۔ ناپري وارڻ۔ نان کرڻ۔

- رو'ڳٽ ۽ رو'ڳٽي: ڏ. بي ٿائينڪو - بي ماڳو -
بي هٽڻو - آوارو - ٽٽڪائڻو - رولاڪ - رو'ڳٽو -
رو'ڳٽو - رو'ڳٽو - ٽولاڪو - پٺوار - ٿرڙا پٺو - ڪاٺ -
رولاڪو - ڪا ڪا ڪائيندڙ - اجايو گهمندڙ - واهيات
ڦيرلڙو - لائڙو - لڻب - لڻنگ - مڻنگو - پڻو -
پٺاننگ - ٽو هو - پڻندڙ - پيڪاري - فقير - پٺاڪ -
سُست - ڪاھل - ٽوئي - آسي - سلازن جي نالي
جي فهرست - حاضريءَ جو ڪتاب - داخلا جو
ڪتاب

- رو'ڳٽو ۽ رو'ڳٽي (ت): ڏ. بي ٿائينڪائي -
رولو - پٺواري - بي ماڳائي - بي هٽائي - دٿ -
تڪليف - هلاڪي - پريشاني - مصيبت - جا ڪوڙو -
ڪٽالو - ڪٽيٽ - ڏمڪ - ڏمڪ - ڏمڪائي -
ڏمڪائي

- رو'ڳٽو ۽ رو'ڳٽي: ڏ. سونجھارو - ڪڙپڙ - لڙو -
گهمسان - ٻائيتال - بڪيڙو - وڳوڙو - جهيڙو - ڦڏو -
ڏنگو - جهيڙو - فساد - گهمڪوڙ - گند ڪوڙ -
جنگل - ڦيٽاڙو - خال - در ڀري - تڪليف - ڏمڪ -
بي آرامي - بي قراري - هيرائي - پريشاني - الله ڏٺا -
باد شاهه گودي - بد انتظامي - ايتري - فڪر - ڳٽي -
انتظار - اوسيڙو - پولو - غلطي - چڪ - وائڙائي -
- رو'ڳٽو ۽ رو'ڳٽي: حساب ڪتاب ۾ پيل ٻوڻ -
چڪ ٻوڻ - غلطي ٿيڻ -

- رو'ڳٽو ۽ رو'ڳٽي: ڏ. سونجھارو پيدا ڪرڻ - ڪڙپڙ
پيدا ڪرڻ - بي انتظامي وجهڻ - ايتري پيدا ڪرڻ -
- رو'ڳٽو ۽ رو'ڳٽي: ڏ. بيڪائڻو - پيڪندڙ -
پٺاننگ - رولاڪ - ٽٽڪائڻو - رو'ڳٽو - رو'ڳٽو -
ٽولاڪو - ٿرڙا پٺو - بي ٿائينڪو - لڻب - لڻنگ -
لائڙو - آوارو - ٽو هو - اوپرو - ڌاريو - اوپڻو -
اڻ واقف - ايترو - اڻ سونهون - مسافر - ڀرد يسي -
خانہ بدوش - هڪ هنڌان ٻئي هنڌ رهندڙ -

- رو'ليا (ت): اسم خاص - ٿر ۾ رهندڙ مينگهواڙن
جي هڪ ذات جو نالو -

- رو'ڳٽ لڳڻ: بيماري ٿيڻ - بيماري ٻوڻ -
مرض جو ٻوڻ - اگهائي ٿيڻ - جهيڙو ٻوڻ -
عشق لڳڻ -

- رو'ڳٽ مڻجھي: رو'ڳٽي: ڏ. گنهان ۾ گرفتار هئڻ -
ٻيڙن ڪن ۾ ڦاسڻ - ڪٽڻ ڪرتوتن ۾ ڦاسڻ -
مرض ۾ مبتلا هجڻ - دائر المريض هجڻ - سدائين
بیمار رهڻ -

- رو'ڳٽي ۽ رو'ڳٽي: ڏ. صفت - (ه. روگي =
روگي < سن. روگي = روگي) بيمار - اگهو -
مرض وارو - مرضيل - اڻ سگهو - ناچڱو - لڱو -
روڳائڻو - سڪالو - ڏماري - رڳٽ - جيءَ جڏو -
ڏمجهارو - دائر المريض - گند پيٽ سان ڀريل -
رٿ ٻوڻ سان ڀريل - ڪيڻو - گندو - خراب -
ٻيڙو - گداو - سُست - آسي - ٽوئي - ڪاھل -
ڍاڪڻ ڀريو - عاري - ڪٽم ڪوم - سليو ساڻ -
آرسائڻو - وڻاڻو - ڍرڪو - گهر - معذور - لاچار -
● رو'گهان: ڏ. اسم خاص - رياست اس پيلي ۾
هڪ مشهور شهر جو نالو - ٻيو نالو
"روغن"

- رو'ڳٽ ۽ رو'ڳٽي: ڏ. (انگ) قاعدو - قانون -
ٺهرايل حڪم - ضابطو - دستور - رواج - طريقو -
سرشتو - ليڪڻ ڪيڻ جو ڪاٺ جو گول اوزار -
ليڪڻو - گول ڦٽيل - لوھ جو وزن دار پُورو
چمڪرو رستن يا ميدان کي هموار ڪندڙ -
لوھو سائير (ت) هڪ قسم جو ڪورين جو
اوزار هڪ گول لٽ مٿن کي ڳنڍيندڙ پٽين
جي وچ ۾ ڦرندڙ هڪ ڪپڙي جو قسم -

- رو'ڳٽ پٽين ۽ رو'ڳٽ پٽين: ڏ. (انگ)
پينسل - سُرسي جو قلم - نقاشي جو قلم -

- رو'ڳٽ ۽ رو'ڳٽي: ڏ. (الگ) - لوھو سنھور
پٿرن کي ڀڄڻ جو اوزار -

- رو'ڳٽي: مصدر - رولائڻ - رولو - در ڀر ڪرڻ -
رولو وجهڻ - اڌ ۾ ڇڏي ڏيڻ - ڦٽائڻ - خراب
ڪرڻ - ڦڏو وجهڻ - ڦيٽاڙو وجهڻ - وڳهڻ وجهڻ -
ڇيڏڪ وجهڻ - رنڊڪ وجهڻ - غفلت ڪرڻ -
سستي ڪرڻ - گهم ڪرڻ - گيهل ڪرڻ -

● روم: ذ. اسم خاص. اٽليءَ جي گاديءَ جو هنڌ. قرآن شريف جي هڪ سوره جو نالو.
● رومن: رومن: ذ. روم ملڪ جو رهاڪو. انگريزي حرفن ۾ لکيل ٻي ٻولي.
● رومن ڪئٿولڪ: ذ. (انگ) عيسائين جو هڪ فرقو.

● رومن ڪئٿولڪيزم: ذ. (انگ). انگريزي حرفن ۾ لکيل.

● رومي: ذ. روم ملڪ جو رهاڪو. ترڪ-ترڪيءَ، هڪ مشهور بزرگ ۽ شاعر مولانا جلال الدين جو لقب.

● روم (ت): ذ. بت جا وارو - جيسر تي وارو - پَر.

● روماج: ت. آيا وارو - ڪٽڙا ٿيل وارو - ڪانڊاريل وارو.

● روماجيت: ذ. بدن جا ڪٽڙا وارو - آيا ٿيل وارو - ڪانڊاريل وارو - روماج. ظرف. گندگند - هوشيت - ليهال - راضي - خوش - پَرستن - جوپ، رومولي ۽ روموليون: ت. پٽ تي وارن جي قطار.

● روم روم: ذ. وارو وارو - رک رک - عضوو عضوو - انگ انگ - ذرو ذرو - جسر جو هر هڪ عضوو.

● روم روم ڏڪڻ: سڄو بدن ڪالڊارجي وڃڻ - سڄو بدن ڏڪڻ - وارو وارو ڏڪڻ - جسم جو هر هڪ عضوو ڏڪڻ. گهڻو هراسيڃڻ - خوف ۾ پرجي وڃڻ.

● رومال ۽ رومال: ذ. اسم. [ف. رو= منهن + مال = ماليدن = مهنڻ] منهن وغيره صاف ڪرڻ لاءِ ننڍو توال. هٿ ۾ کڻڻ جو ننڍڙو ڪپڙو. انگڙو - پوتڙو - ٺاهڪين - ميزپوش.

● رومال ۾ ويڙهيل پادري هئڻ: گجهي طرح سان بي عزتي ڪرڻ - گجهي طرح سان ڏڪه هئڻ.

● رومالي ۽ روماليون: ت. (ف). عورتن جي مٿي جي ٻڌڻ جو هڪ ڪپڙو - برقي جو اڳيون حصو.

● رومو ۽ رومون (ت): ت. ڪاهه - حملو - آڻو - ڏوڪ - جُلهه - ست. غلبو. لاڙو.
● رومو ڪرڻ: ڪاهه ڪرڻ - آڻو ڪرڻ - جُلهه ڪرڻ - حملو ڪرڻ - ست ڏيڻ - ڏوڪي آڻڻ. اوچتو ستيت ڪرڻ.

● رومو ۽ رومو (ت): ذ. بي خسرو - بي ڊپو - دير - بهادر - ويرو - سورميو.

● رومن: مصدر. (ت). ڪورين جو هڪ اصطلاح. ست ڪي واري پنهنجي مرضيءَ موجب ويڙهڻ.

● رومن: آواز (سن. رو) هڪ آواز جو قسم - سنهو آواز - رينگت - ريهات - چيچت - چيچت - رينگو - رنڱ جو سنهو آواز. سنها وارو - روم - پَر (ت).

● رومن رومن: هڪ قسم جو سنهو آواز. نارو جو رينگت. سرندي جو آواز. ڪٽاهه صاف ڪرڻ جو آواز - ڪنهن پار جي رنڱ جو آواز. چرخي جو آواز. پون پون - پڻ پڻ - جهونگار - هون هون - رينگو - رينگت - رينگڙو.

● رومو ۽ رومو: ذ. ڪنهن ڀوک جي ستان ڪي هڪ هنڌان ڪڍي ٻئي هنڌ هڻڻ جو ڪم. روت - روت - روت - روت - ورت - ورت - ورت (ت). رومسي ۽ روميون).

● رومپ ۽ رومپون: ت. رومو - جُلهه - ڪاهه - حملو - ڏوڪ - آڻو.

● رومنت ۽ رومنتون (ل): ت. اسم. نونٽ کان ڪٽييل ٻانهن.

● رومنتو ۽ رومنتا: ذ. نونٽ کان ٻانهن ڪٽييل ماڻهو - ٻانهن پڳڻ. (اسم خاص) ڪاري جي مڇيءَ جو هڪ قسم.

● رومنجن جا ڪيرڻا: ذ. انساني جسم ڪسي چڪاسڻ جا ڪيرڻا - ايڪس ري.

● رومجهه: اسم خاص. (رياضت) خبرپور ۾ رهندڙ ماڻهن جي هڪ ذات جو نالو.

● رومجها: اسم خاص. سنڌي مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو.

= رَوَنقَ آفَرُوڙ: (ف. رونق + افروز < افروختن = وڌائڻ). رونق وڌائڻ وارو - جلوه ڪر - جلوه فرما - تشریف فرما - قدم رنج فرما.
 = رَوَنقَ آفَرُوڙ ٿيڻ: جلوه افروز ٿيڻ - تشریف فرما ٿيڻ - براجمان ٿيڻ - اچڻ. ڪنهن جي لحاظ سان يا ڪنهن لحاظ ڪري عزت وارو ٿيڻ.
 = رَوَنقَ آفَرَا: ذ. صفت. (ف. رونق + افزا < افزودن = وڌائڻ) رونق کڻي وڌائيندڙ - رونق وڌائڻ وارو - رونق افروز.
 = رَوَنقَ آفَرَا ٿيڻ: تشریف فرما ٿيڻ - جلوه فرما ٿيڻ - براجمان ٿيڻ.
 = رَوَنقَ دارُ & رَوَنقَ دار: ذ. (ف. رونق + دار < دارن = دانستن = رکڻ). رونق وارو - ڇمڪيدار - تجلیدار - تیرکیدار - پيڪيدار - شاندار - عالیشان. حسين - سُهڻو - سوييوان - خوبصورت - پُرلطف - پُر بهار - مزیدار.
 = رَوَنقَ ڪو & رَوَنقَ ڪا: ذ. وڻڪو.
 = رَوَنقَ ڪو & رَوَنقَ ڪا (ل): ذ. رَوَنقَ جو نمونو - روڻ - رومن روڻ - رينگت - رينگات.
 = رَوَنقَ ڪو & رَوَنقَ ڪو (ت): ث. مرضي - پسند - خواهش - اڇا - سٺا (راء).
 = رَوَنقَ ڪو & رَوَنقَ ڪو (ت): ذ. وڻ - درخت.
 = رَوَنقَ ڪو & رَوَنقَ ڪو (ت): ث. وڌيڪ حاصل ڪرڻ جو مطالبو - رنڪ - ڪرڪ. ٿوري وڌيڪ ذري (ڪنهن شيء جي).
 = رَوَنقَ ڪا & رَوَنقَ ڪا (ت): ذ. رومن روڻ - رينگت - نار جي هلڻ جو آواز، سرندي جي وچڻ جو آواز، گوليءَ جو آواز، بیمار ماڻهوءَ جي چنگهه جو آواز - رَوَنقَ ڪو - رينگڙو.
 = رَوَنقَ ڪا & رَوَنقَ ڪا (ک): ث. ٻنيءَ جي وات - گس - ٻيڇرو.
 = رَوَنقَ ڪا: اسم خاص. سنڌ ۾ رهندڙ مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو.
 = رَوَنقَ ڪا & رَوَنقَ ڪا: ذ. رومن رومن - رينگات - رَوَنقَ ڪا - رينگڙو.

= رَوَنقَ ڪا: اسم خاص. (رياست) خيرپور ۾ رهندڙ ماڻهن جي هڪ ذات جو نالو.
 = رَوَنقَ ڪا & رَوَنقَ ڪا: ذ. اسم. ٻينين جي ڪٽل وارن وارو - ڪٽل پڻجڻ وارو. چنجهو - ننڍين اکن وارو - چوچو. جهرو. (اسم خاص) تعلقي ڪپري ۾ هڪ ديها جو نالو.
 = رَوَنقَ ڪا & رَوَنقَ ڪا (ڪ): ذ. رهنديو - جانيوڻو - راليوڻو - رهنديو.
 = رَوَنقَ ڪا & رَوَنقَ ڪا: ذ. صفت. هٿن ۾ا ٻانهن کان بیکار ماڻهو - روڻو - رنڊو - جڏو - ٿوڻو - ٿوڻو - اوليهو - رنڊو.
 = رَوَنقَ ڪا & رَوَنقَ ڪا (ڪڇ): ڪڇين.
 = رَوَنقَ ڪا & رَوَنقَ ڪا: ذ. کيل خوشي - مزو - وندر - ويار - بازي - ڪليوڻ - کيل - چرچو - تماشو - راڳ رومپ - پنڳت - مزیداري - ناٽڪ - رنگ - مسخري - مشڪري - مانگ - لطف - مزو - خوشي.
 = رَوَنقَ ڪا & رَوَنقَ ڪا: ذ. صفت. کيلارو - کيل جهڙو - کيلائيندڙ - مسخري جهڙو. عجيب. حيرت جهڙو.
 = رَوَنقَ ڪا & رَوَنقَ ڪا: ذ. ضمير. صفت. خوشيءَ جهڙو - مزي جهڙو - روانائي - کيل جهڙو. روانائون. کيل منهنون - کيلو - کيلائيندڙ - مسخرو.
 = رَوَنقَ ڪا & رَوَنقَ ڪا: ذ. خوش مزاج - خوشي ملهائيندڙ - روڻو ڪندڙ - چرچائي - خوش طبع - يوگاڻي - وندرائيندڙ - رالديڪر.
 = رَوَنقَ ڪا & رَوَنقَ ڪا: ث. اسم. چيهرو - رومپ - رنگ - ورن - صورت. سونهن - خوبوي - حسن - سوييا - خوبصورت - زينت - زيب - سڻائي - سندر - ليزاڪت - لطف - مزو - راحت - عيش - وندر - چوچو. تيج - جلوو - ڪيرائي - جهاڪو - پڙڪي - پرتاب - قما - براج - تجلو - جوت - ڇمڪو - پيڪو - تجمل - ٺٺ - ڍانڍس - شان - جاه و جلال - شان شوڪت - وقار - دٻڻو - رعب - تاب - حشمت - تازگي - آبادي - بهار.

- روڻهاڪي ۽ روڻهاڪي: صفت. هڪ پڪي جو قسم، جبلن ۾ رهنهڙ-پرڻي. ذ. صفت. جابلو-چاپرو.

- روڻه پڻ (ڪ): تڪليف اچڻ-مصيبت ڪڙڪڻ-مشڪلات اچڻ.

- روڻه ٽپي چڙهڻ: جبل تي چڙهڻ، تڪليفون منهن-مشڪلاتون پوکڻ-مصيبت ڪڙڪڻ.

- روڻه رلا (ڪ): ذ. جبلتن جو رولو-مصيبتون-مشڪلاتون-ذڪ ئي ذڪ.

- روڻه رلا مڻي ڪلا (ڪ): ذ. هميشه مصيبتون-سدائين مشڪلاتون-مسلل ڏاڪڙا-سدائين مسافري.

- روڻه رليو ۽ روڻه رليما: ذ. رولاڪ-پستوار-پهر-پيرو-بي ماگو-بي ٿاڻنگو-بي هڻڻو-آوارو-ٿلڪاڻو-روڻو-ٽولاڪڙ-ٿو-ٿاڙيو. ڦهڙو-لڻنگ-لڻب-لوفر. سست ڪاٺ-ٽوئي-آرسي-ڪاهيل.

- روڻه رليو هڻڻ: هميشه ڏڪڻ ۾ هڻڻ-سدائين ٽولاڪڻ ۾ هڻڻ. لوفر هڻڻ-لڻنگ هڻڻ. سست هڻڻ-ٽوئي هڻڻ.

- روڻه ر (ڪ): ٿ. ننڍڙيون پٿريون-ڪڪريون-پهڙيون.

- روڻه ر ۽ روڻه ر (ت): ذ. پٿرائون هنڌ-جابلو هنڌ، ذ. صفت. جابلو-چاپرو-ٽڪرائيو-ٽاڪيرو.

- روڻه ر ۽ روڻه ر (ت): ٿ. ڪڪري-پهڙي-پٿري-پٿري. ڪوھ ۾ پاڻيءَ جي مٿان سخت پھڻ جو ڍڪ.

- روڻه ر (ڪ): جبل جي ٿڌي هئا لڳڻ. آتر جي ٿڌي هئا لڳڻ. پارو پوڻ-سيءَ پوڻ.

- روڻه ر رلائڻ (ت): آکا ۾ ڇڏي وڃڻ-مصيبتن ۾ وجهي وڃڻ-مشڪلاتن ۾ ڇڏي وڃڻ.

- روڻه ر ۽ روڻه ر (ت): ٿ. (سن. روشن) هڪ قسم جو جبل جو ڪارو پٿر، اوزارن کي تيڪي ڪرڻ لاءِ استعمال ٿيندڙ. ڪرو-ڪرل-رجهه.

● روڻگهڙي: اسم خاص. تعلقي بدين ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● روڻو: اسم خاص. حيدرآباد سنڌ ۾ رهندڙ ماڻهن جي هڪ ذات جو نالو.

● روڻهارو ۽ روڻهارا (ڪ): ذ. ڍنڍ جي پڪيءَ جو هڪ قسم.

● روڻهڙو ۽ روڻهڙا (ت): ذ. رولهارو.

● روڻهارو ۽ روڻهارا (ل): ذ. رولهارو.

● روڻ ۽ روڻيون: ٿ. واهه مان ڪڍيل هڪ گجهي شاخ. زمين کي پاڻيءَ جي گهاري مان اهل گجهي کاڌ-سوراخ-ٿنگ-پروڙ-ڌر-ڌرڙ. ڪنهن واه وغيره مان ٿيل سيم. پني ۾ هڻر ڪاهڻ کان اڳ ڏنل جام پاڻي-ريڻج. سرنڪه-ٺڙو-بمبو.

● روڻ: مصدر. (ف. رفتن=هلائڻ) خوشيءَ مان ڦيريون پائڻ-جهيرون هئڻ-ٿنگ ٿيا ڏيڻ. خوش ٿيڻ-سرهو ٿيڻ-راضِي ٿيڻ-نيال ٿيڻ-پرسن ٿيڻ. هلائڻ.

● روڻ: مصدر. روڻ-روڻ.

● روڻ ۽ روڻون (ت): ٿ. ڳالهه-گفتگو-گفتار.

- روڻ پوڻ (ت): ٿ. ڳالهه ٻولهه-گفتگو-پچار-گفتار-چؤڀول.

● روڻو: اسم خاص. تعلقي شهدادپور ۾ هڪ ديھ جو نالو.

- روڻي ۽ روڻيون: ٿ. آباديءَ کان اڳ ۾ زمين کي ڏنل پهريون پاڻي-ريڻج.

● روڻي: اسم خاص. تعلقي ميهڙ ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● روڻه ۽ روڻه: ذ. (سن. روشن) جبل-ٽڪر-چنڊ-ڪوه-پهاڙ-ڏوڏگر-پرڻ-ٽوڙهو. مڪڙن جو جهنڊ-روڻ-مڪڙن جو وڻ-مڪڙن جي فوج-مڪڙن جو ڪٽڪ. ڪاوڙ-غصو-ڌمڪ-ڪروڙ-وڏوڻ-چڙ-ڪوپ-غضب-ٽپج-قهر.

(ڪ) سخت گرمي-ڪاڙهو-ٽپش-ٺڪ-رجهه.

- روڻا پٽائين: ٽڪليفون ڏين - مصيبتون ڏين - ڏاکڻا ڪڍائين - مشڪلاتون ڏين - پریشان ڪرڻ - درٻار ڪرڻ.

- روڻا پٽسڻ: ٽڪليفون سڻڻ - مصيبتون سڻڻ - ڏاکڻا ڪڍڻ - پریشاني ڏسڻ - درٻار ٿيڻ.

- روڻا ڏين: ٽڪليفون ڏين - مصيبتون ڏين - ٺڳيون ڪرڻ - دغائون ڪرڻ - نقصان ڏين - ٽوڙو وجهڻ - ڪوٽ ڪرڻ.

● روڻيڙو ۽ روڻيڙا (ت): ڏ. ٿرڻ جو هڪ وڻ، خصوصاً ٻاهڙ مير جو، کٽڻ لاهڻ لاءِ ڪارائتو. لوڻيڙو.

● روڻيڙي ۽ روڻيڙ پٽون (ت): ٿ. ٿرڻ ۾ ٿيندڙ هڪ وڻ جو گڻ.

● روڻيڻ (ڪ): اسم خاص. هڪ لڪڻ جو نالو.

● روڻيڻا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● روڻ: ڏ. اسم. (ف. روڻ = مڻهن) مڻهن -

مڪ - مڙ - مڙاندو - چيهر - شڪل - صورت -

حسن - سڙنهن - رونق - مڙائي - سوڀا - شوڀا -

خوبصورتِي - مٿاڇرو - مٿ - سڀا - تر - سطح -

ڏيکاء - لقاء - نظارو - ديدار - رخ - طرف - پاسو -

نمونو - طريقو - راء - مٿو - خيال - ويچار - سوچ -

ميل - لاڙو - رغبت - حالت - حال - درگتِي - هڪلي

چٽلي - مڙجاڻا - رسم - رواج - طور - اطوار - ظرف -

روڀرو - مڻهن تي - آمهون سامهون - اڳيان -

مڻهن ۾ - مڙ ۾.

- روڻ رعيت ۽ روڻ رعيتون: ٿ. (ف) طرفداري - پاسخاطري - پاس - پاسخاطر.

- روڻ سڦيڻ: (ف) معزز - عزت وارو - مان وارو -

ممتاز - سڳورو - لائق - فائق - برتر - معزز ترين -

دولتمند - شاهوڪار - غني - امير.

- روڻ ڪڍڻ ۽ روڻ ڪڍڻ: ڏ. (ف) شرمندہ

ڪندڙ. شرمائيندڙ - شرمسار ڪندڙ. مقابل -

نظير.

- روڻائي ۽ روڻائيون: ٿ. مڻهن - مڪ -

مڙ - مڙاندو - چيهر - شڪل - صورت. مڻهن جي

رواقي.

ميران - توهي. (ت). سوئر جي وات ۾ مٿين ڇاڙي ۾ ڏندن ٽڪي ڪرڻ جو هڪ عضوو.

ٻار ڄمڻ بعد عورت جي پيٽ تي رکڻ ۾ ايندڙ ٻڙ.

رڻ - سڙج - برهت - ويڙائي - صحرا. رڇ.

- روڻهي ٽپي وڃائين (ت): ڪڙو ڪري وٺڻ -

خاصو ڪري وٺڻ - سڻو ڪري وٺڻ - ٺاهي ٺوڪي

وٺڻ - سوچي سمجهي وٺڻ - خيال سان وٺڻ.

- روڻهي ڏيڻ (ت): جتيءَ جو ترو ٺاهي

سٽ يا ڏور سان بند ڪري روڻهي هيٺان رکڻ.

- روڻهيلو ۽ روڻهيلو: ڏ. صفت. ڪوهستاني -

ڏوڪريو - پهاڙي - چاڀرو - ٽاڪيرو.

ڏ. جابلو ماڻهو. هڪ پڪيءَ جو قسم - جبل جو

ڪانءُ - رواجي ڪانءُ ڪان ٿورو وڏو. هڪ

ڳيري جو قسم.

● روڻيڻ ۽ روڻيڻون (ت): ٿ. ٻاجاريءَ

جي ٻنهي پاسن جي وچ ۾ ٻڌل رسي.

● روڻيڙو: ٿ. اسم خاص. تعلقي سانگهڙ ۽

تعلقي ديره محبت ۾ ڏيھن جو نالو.

● روڻيڙي ۽ روڻيڙ پٽون: ٿ. هڪ جبل ۾

پيدا ٿيندڙ جهنگلي ڦل جو قسم - ڏٺ. هڪ

وڻ جو نالو. هڪ جبل جو نالو.

● روڻيڙي: اسم خاص. سکر ضلعي جي هڪ شهر

جو نالو. تعلقي روڻيڙي ۾ هڪ ڏيھ جو نالو.

● روڻيڻا: اسم خاص. بنگالي بلوچن جي

هڪ قبيلي جو نالو.

● روڻيڙي: اسم خاص. تعلقي ميني ۾ هڪ

ڏيھ جو نالو.

● روڻيڻ: مصدر. (سن. روڻڻ) روڪڻ -

رٽڻ - رٽي ڇڏڻ. سوڙهو گهٽڻ - بند ڪرڻ -

منٽڻ. منع ڪرڻ - جهلڻ - روڪڻ. ڊوهڻ -

ٽڳڻ - ويساه گهاتي ڪرڻ - ۴۲ ڪرڻ -

ٺڳي ڪرڻ.

● روڻو ۽ روڻا: ڏ. ڏمڪ - درد - تڪليف -

روپو - روڻو - ڏاکڻو - آهڻج - اڏاء - مشڪلات -

مصيبت - پریشاني - درٻارِي - ٽولاڪو. ساڙ -

رڻج - غصو - ڪاوڙ.

- روءُ سَوَ: ظرف. (ف. روءُ + سَوَ = طرف)
پنهنجي سر - پاڻ مٿاڙو - پنهنجي منهن - پاڻ مرادو -
پنهنجي خيال - خود خيال - پائيهي .

- روءُ سَوَ ڪَم ڪَرڻ: پنهنجي مرضيءَ
موجب ڪم ڪرڻ - پنهنجي منهن ڪم ڪرڻ -
ڪنهن جي صلاح وٺڻ کان سواءِ ڪو ڪم
ڪرڻ. پائيهي ڪم ڪرڻ - پاڻ مرادو ڪم
ڪرڻ.

● روئڻ: مصدر. روئڻ - روچ ڪرڻ - روڌڻ
مڃائڻ - راڙو ڪرڻ - رڙڻ - گريه ڪرڻ - اکين
مان ڳوڙها ڳاڙڻ - هنجون هارڻ. افسوس ڪرڻ -
ارمان ڪرڻ - ڏمڪ ڪرڻ - ماتم ڪرڻ - شوڪ
ڪرڻ - غم ڪرڻ. ريجهڻ ڪرڻ - رڙيئون
ڪرڻ - پاڪارڻ - واويلا ڪرڻ - دانهون ڪرڻ -
هاءِ هاءِ ڪرڻ - ڪوڪڻ.

- روئڻا روئڻ: پيٽا پيٽڻ - ڏمڪ ظاهر ڪرڻ -
ظلم جي شڪايت ڪرڻ.

- روئڻو ڦِ روئڻ: ذ. صفت. روئندڙ - روڌڻ
مڃائيندڙ - روچ ڪندڙ - روئهار ڪو. رڻگڻو -
ڪرڪريو - گهپير - ڪيل ڪيل ڪندڙ. گيدي -
بڙدل - ڊڄڻو.

- روئڻ هار ڪو ڦِ روئڻ هار ڪا: ذ. صفت.
روئڻ جهڙو - روئڻ ڏانهن مائل. غمگين - آڏاس -
شرمار - شرمند.

- روئي پوئ: روئڻ - اکين مان آب و هائڻ -
ڳوڙها ڳاڙڻ - هنجون هارڻ - روڌڻ ڪرڻ -
روچ ڪرڻ - روئڻ هار ڪو ڦِ روئڻ هار ڪا: ذ. صفت.
ڪاوڙجڻ - غمگين ٿيڻ - آڏاس ٿيڻ. لاراض ٿيڻ -
- روئي ڏيئ: روئڻ اکين مان آب و هائڻ -
ڳوڙها ڳاڙڻ - هنجون هارڻ. عاجز ٿيڻ -
تنگ ٿيڻ - ڪڪ ٿيڻ - بيزار ٿيڻ.

- روئي رت هارڻ: تمام گهڻو روئڻ -
روچ راڙو ڪرڻ - روئي نيئ نيچوڻ - اکين مان
آب و هائڻ - هنجون هارڻ.

- روئي روئي آڪيون سڃاڻڻ: تمام گهڻو
روئڻ - روئي رت هارڻ.

- روئائي ڦيري وڃڻ (ت): شڪل مٽجي
وڃڻ - مٽانڊو تبديل ٿي وڃڻ - صورت ئي ڦيري
وڃڻ. منهن جي رونق لهي وڃڻ.

- روءُ بچڙو ڦِ روءُ بچڙا (ت): ذ. صفت.
بد صورت - شڪل بچڙو - بد شڪل - منهن بچڙو -
ڪوجھو.

- روءُ بڻ روءُ: ظرف. روڙو - منهن تي -
سامهون - اڳيان - پيش - آهون سامهون - مٿڙ م -
منهن سامهون.

- روئڻ ڦِ روئڻون: ث. (ع. رويت:
ڏسڻ) صورت - شڪل - روءُ - مٽانڊو -
چهرو. مٿڙ - منهن - مڪڻ. ڏيک - ڏيئي -
نيگاهه - نظر - نيرت - بيسارت - درشت -
جوت - ڏيد. نظارو - نماه - درشن. لقاء -
تماشو - ديدار - ڏيکاءِ. ملاقات - ڏيٺ - ڏيٺ
ويٺ - ميل جول.

- روءُ پوئ: ذ. ظرف. (ف. روءُ + پوئ <
پوشيدن = ڍڪڻ) ڳجهو - ليڪل - چمپيل -
خفيہ - گمنام - عدم پيدا - گم - لاپتہ. پيڪل -
روچو چڪر.

- روءُ پوئ ٿيئڻ: پيچي وڃڻ - روچو چڪر ڦِ
وڃڻ - گم ٿي وڃڻ - ليڪي وڃڻ - عدم پيدا ٿيڻ -
لاپتہ ٿي وڃڻ - گمنام ٿيڻ.

- روءُ خندان: ذ. (ف. روءُ + خندان <
خنديدن = ڪلڻ) ڪيلندڙ منهن - ڪيلمڪ - ڪيلنو -
خوش گفٽار - مٽڪيٽو.

- روئداد ڦِ روئدادون: ث. (ف. اکين
ڏئي حالت. حال - روئداد - روبڪار - احوال -
خير - سٺ - سماچار - ڄاڻ. ڪٽي - دشا. هٽي
چٽي - راجا ريت - رسم و رواج. اڳه. هار. نمونو -
قيسم.

- روءُ زمين: سڄي زمين - ساري دنيا -
سڄو جهان - ڪل ڪائنات. سڄي مخلوقات.

- روءُ سڄن: (ف. ڳالهه جو منهن - سڄن
جو خطاب. ڪنهن ڳالهه جي ابتدا - شروعات -
منڍ - مٿڙ.

● رَهْمَ عَ رَهْمُونُ ؛ ث. (ف). رَسْتَو- رَاه-
سَرَك- وَاث- دَكَب- كَس- پِيئِرَو- لَنَكِه-
كُذَر- گهاژَو. مَرَتَبَو- دَفَعَو- وارَو- گهَمَرَو-
پِيئِرَو. نمونو- طَرِيقَو- دَمَتور. قَانُون- قَاعِيدَو.
نَعْمَو- آواز- سُرود- واچَو. (ت). اوزار جِي ڌَار-
تِيڙاڻِي؟

رَهَبَر رَهَبَر: ذ. (ف. رَه + بر) بردن =
 (بستن - وني وچن) رستي سان وني هلندڙ - رستو
 ٻڌائيندڙ - رستو ڏيکاريندڙ - ڊگ لائيندڙ - وات
 ڏيکاريندڙ. سونهن - پڻو - رَهَنما - هدايت
 ڪندڙ - پيشوا - سهنڊار - سردار - مددگار -
 هاميي - حاميستي - واهيرو - رڀارو - قاصيد -
 نياپو رَسائيندڙ. مرشد - هادي - گورو.

- رَهَبَر تِيَمَن: رستو ڏيکاري ٿو ٿين - رهبر
 ٿين - سونهون ٿين - هادي ٿين - رهنمائي ڪرڻ.
 - رَهَبَرِي: رَهَبَرِيُون: ث. (ف).
 رهنمائي - سونهپ - اڳواڻي - پيشواڻي -
 هدايت - مهنڌاري - سرداري. آسانائي -
 مشڪل ڪشائي - حمايت - مدد - وهير -
 مددگاري

— رَهْبَرِي' ڪَرن': رستو ڏيکارڻ۔ وات لائڻ۔
سُونڀ ڪَرن'۔ سڏوڻ ڪَرن'۔ هدايت ڪَرن'۔
پيشوائِي' ڪَرن'۔ اڳواڻي ڪَرن'۔ مهنڌاري' ڪَرن'۔
سَردارِي' ڪَرن'۔

= رَهِدَارُ ۛ رَهِدَارُ: ذ. صفت. (ف) "مسافری ۛ
 تی یا کنهن کَمَرِ تی" سَمَبَرِ یَلُ - تیارِ تیل -
 روانو تیل - آسَمیلُ.

رَهْرُو وَ رَهْرُو: ذ. (ف. رَه + رو) <
 رفتن = وَجَعْلُ) وَاثَرُو - واث وایندژ - مُسَاوِرُو.
 پردیسی - بدیشی - آیدوسیو.

= رَهْرَوَانْ ۛ رَهْرَوَانْ (ت): ذی (ف. ره. +
 رَوَانْ < رفتن = وِجَن) مُسَافِرْ - وات وِندژم -
 پُردِسی - بِلِیْشِی - آپُومِیو - اَن سَوْنِه - ون.
 قافلی وارو - کُاروان وارو.

- رَهْزَنَ و رَهْزُونُ؛ ذ. (ف. رہ + زن < زدن = مہل) واٹرھزن کی پوربندڑ۔ مسافرن کی

— روئی، روئی، رچ، پرن، انجام تان قیرن۔
 بہانا کرن۔ عذر کرن۔ نت، نتاء کرن۔

- روئی کی کین کزن: تمام گھٹو رٹس۔
 روڈن سچائی۔ او بلا کرن۔

- روئی روئی گھر پرن: تمام گھنٹو
رٹن - روئی روئی گھر منٹی تی کھٹن.

- روئی ہی "گزارش": ڈکیو کائن - مصیبت
سان گزارش - تکلیف ہر رہن - تمام شکلات
سان وقت گزارش .

ۛ روئیی' و-ہ-ئ': روئی ڈیٹ، مایوس تی و-ہ-ئ۔
 ناامید ڈیٹ۔ نیراس ٹیٹ۔ بی آسرو ھجٹ۔

● روٽو ۽ روٽا (L): ذ. سارين جي ٻوڪ جو هڪ مرض. ان کي ساڙي ڇڏيندڙ، سنگ کي ڪيرائي وڃهندڙ-روٽو.

● رَوِي' رَوِي'؛ ذ. اسر خاص. بیج۔
سُورج۔ شمس۔

● روپيا ۽ روپيائون: ث. (ع.) خواب۔
 سونو۔ عڪس۔ خيال۔ ويچار۔ نظر۔ بصارت۔
 دشمني۔ نيرت۔ نيڪاھ۔ دَرشن۔ ديدار۔ دوستي۔
 مشاھدو۔ جين۔ پوت۔ آپاس۔ چايا۔ پاڇو۔ مايو۔
 پاڇولو۔

روپاء صادقہ : (ع). سچو خواب - حقیقی
سچپنو.

— رومیّت کا رومیّتون: ث. (ع). دیدار۔
درشن۔ مہاشاہدو۔ ڈھنٹی۔

- رُويَتَ هلال: ذ. (ع). بهرين تاريخ
چند جو نظارو- چند جو ديدار- بهرئين دينهن
چند جو مشاهدو.

● رَوِيْنِيُو: ذ. (انگ. Revenue) دِلَن
وَصُول سَكَنَدَر كَاتُو: ث. دِل.

● رَوِيُوغَ رَوِيَا: ذ. تَارَن جَو مِيٲَر. رَاس چَكِرُو۔
مِنْطَقَةُ الْبَرْوُجِ.

● رَوَيْتُوهُ رَوَيْتُوهُ؟ ذ. چال چکلت - هَلْبِي چکلتی -
اَلْبِي وَبَنِي - بَرَتَاء - چال چکلت - نِشْت وَ
بَرخواست - دَنیا ساری رَوَش. طریقو - دستور -
قاعیدو - قانون - رِیت - رِسْم - نمونو. ظابطو.

● رِهاڻ ۽ رِهاڻ: ظرف. (ف). آزاد - خلاص - چٽل - ڇڏيل - نجات يافته - بري - چٽو واڳ - آڄو. ۽ رِهاڻيون (ت): ت. ٻچڙ ڏاڇي.
- رِهاڻ ڪرڻ: آزاد ڪرڻ - ڇڏي ڏيڻ - بري ڪرڻ - نجات ڏيڻ - بند خلاص ڪرڻ. چٽو واڳ ڪرڻ.

- رِهاڻي ۽ رِهاڻيون: ت. (ف). چوٽڪارو - چوٽڪو - ادائسي - آزادي - چٽو واڳي - نجات - بند خلاصي - خلاصي - آجائي - فراغت - بري - مڪتي - موڪل - موڪل - رخصت - مضافي - آرام - فرحت - قرار. داد رسي. ٺاه - ماڻ - مانت.
- رِهاڻي ڏيڻ: آزادي بخشڻ - ڇڏڻ - آزاد ڪرڻ - نجات ڏيڻ - چوٽڪارو ڪرڻ - مڪتي ڏيڻ - چٽو واڳ ڪرڻ - آجائي ڪرڻ - بند خلاص ڪرڻ.

● رِهاڻ ۽ رِهاڻيون (ل): ت. برسات جو هڪ قسم. لَس - رهي.

● رِهاڻ ۽ رِهاڻيون: ت. (ه). رهاڻش - سيڪونٽ - قرار - ماڳ - ٺيڪاڻو - هنڌ - جاء - جڳهه - مڪان - آستانو.

● رِهاڻ ۽ رِهاڻيون: ت. رهاڻش - رهاڻش - گهر - رهڻ جي جاء - ماڳ - مڪان - سيڪونٽ - قيام - آستانو - ٺيڪو.

- رِهاڻ ۽ رِهاڻيون: ت. رهاڻش - رهاڻش - گهر - رهڻ جي جاء - ماڳ - مڪان - قيام - آستانو - ٺيڪاڻو - هنڌ. ملڪ - وطن - ديس.

- رِهاڻ ۽ رِهاڻيون: ت. رهاڻش - رهاڻش - رهاڻش - قيام پذير.

- رِهاڻ ۽ رِهاڻيون: ت. رهاڻش - رهاڻش - رهاڻش - قيام پذير.

● رِهاڻ (ت): اسم خاص. هڪ قسم جي خريف جي ٻوڪ.

● رِهاڻ ۽ رِهاڻا (ل): ت. خيال - شوق - چاه - چاڻي - موهر - ٻار - محبت - لاڙو - رغبت.

● رِهاڻ ۽ رِهاڻيون: ت. (سن. رڌ). رڻ جهڙ - وڻندڙ ڳالهه. ٻولهي - مزه دار - گفتگو.

لٽيندڙ - ٿورڙو - ٿورو - ڊاڪو - ڌاڙيل - لٽيرو - واتسارو - رستي - تان ڦرڪندڙ - راه ويندي مسافرن کي ڦيريندڙ. بدمعاش - شاهي - لڇو - چٽو. ٺڳ. بد چال. بي ايمان - خيانت وارو - دغا باز - ڪٽيٽيو - ويساه گهاٽي.

- رِهاڻي ۽ رِهاڻيون: ت. (ف). وات ويندڙن سان ڦر - ڦرمار - هٿ ڪس - لٽ - ڦر - رِهاڻي - ڌاڙو - ڦڙڙي - ڊاڪو.

- رِهاڻ ۽ رِهاڻيون: ت. (ف). ره. گذر ڪڏهن = لنڪهن) عام رستو - شاهراه - سٽڪ - شارع عام - لنڪهه - گس - ڊگ - گهاڙو - وات - راه - سٽڪ. لانگهائو - وات - ويندڙ - مسافر - هاندي ٿو.

- رِهاڻ ۽ رِهاڻيون: ت. لانگهائو ٿيڻ - وات ٿيڻ - وٽان لنڪهه - گذري - وڃڻ - رستو وٺي - وڃڻ - هاندي ٿيڻ. وات ٿيڻ - موڪلائڻ - آڻيڻ.

- رِهاڻ ۽ رِهاڻيون: ت. (ف). ره + نسا < لودن = ڏيکارڻ) وات ڏيکاريندڙ - رستو ٻڌائيندڙ. سونهيون - رهبر - پيشوا - اڳرو - آڳو - رِهاڻي ڪندڙ. هادي - هدايت ڪندڙ - وسيلو - سرشد. سهندار - سردار. حامي - حمايت ڪندڙ - حمايتي - مددگار - واهير - پئير.

- رِهاڻي ۽ رِهاڻيون: ت. (ف). سونهيون - هدايت - اڳواڻي - پيشواڻي - رهبري - اڳرائي. سهنداري - سرداري. حمايت - مدد - مددگاري - پئيرائي - واهير.

- رِهاڻ ۽ رِهاڻيون: ت. گهوڙي جو هڪ پند.

- رِهاڻ ۽ رِهاڻيون: ت. (ف). قدم باز گهوڙو - تيز رفتار گهوڙو - تڪو گهوڙو.

- رِهاڻ ۽ رِهاڻيون: ت. (ف). رهبر - رهنما.

● رِهاڻ ۽ رِهاڻيون (جبل): ت. عادت - عيرو - عيت - پانڌاڻ.

- رِهاڻ ۽ رِهاڻيون (ل): ت. عادت ٻوڏ - هير ٿيڻ - عت ٻوڏ.

● رهت شپ - کچهري - کچهرو - خوشيء جي کاله ٻوله. - مجلس - وندر - چهر بهر. پٿاڪ سٺاڪ - صحبت - ورونه - لٽڪو چٽڪو. محبت - قرب - پيار. دوستي - سنگت - ياري - آشنائي - سيند سڃاڻ - واقفيت - پڇاڻ - ڏيٺ ويٺ - ملاقات - اثر رسوخ. پٽن جو هڪ قسم، تڏن ٺاهڻ جي ڪم ايندڙ.

● رهائي رهائي رهائي: ذ. سارڪي - مجلسي - کچهري ڪندڙ - هر ڪلام. صحبتي - محبي - دوست - يار - آشنا - پيارو.

● رهائڻي: ذ. (ف). فارسي راڳ جي ٻارهن سُرَن مان پهرئين سُر جو نالو.

● رهائين: مصدر، ترسائڻ - ٽڪائڻ. وفاداري ڏيکارڻ - دوستي وڌائڻ - محبت قائم ڪرڻ. رسائي ڪرڻ.

● رهائيش رهائيشون: ث. (ف). سڪوت - مسڪن - قيام - گهر - جاء - جڳهه - ماڳ - هنڌ - ٽڪاڻو - ٽڪاڻو - آستانو.

● رهائيو رهائيو: ذ. ويٺل - باشندو - رهاڪو - رهواسي - رهندڙ. رهائشو. قيام ٺهڻ - ٽيڪيل.

● رهائين: مصدر. (سن. آرٽ). حقيقي هجڻ - جائز هجڻ - روا هجڻ. مباح هجڻ. سونهڻ - ٺهڻ - جڳائڻ - پياڻڻ. لائق هجڻ - واجب هجڻ. ڌن - ڌن - لالچائڻ - رڀڻ - ٽڪڻ - ٽسلائي.

● رهبان رهبان: راهب جو جمع: ذ. (ع). عيسائين جو زاهد - راهب - پادري.

● رهبانيت رهبانيت: رهبانيتون: ث. (ع). ترڪ دنيا واري حالت - بٽواسي ٿيڻ جو طريقو - پيراڳ پڻو - ويراڳ - لاطمعي. عبادت - بندگي - رياضت - پڻو چا.

● رهيلي رهيلي رهيليون: ث. هڪ قسم جو ڪٺل. "باريءَ منجهه رهون هيون رهيليون" رنگدار.

● رهت رهت رهت (ل): ذ. پٽڙي ڪپ - پٽڙو ڪارو - راقو - چڪل - راپڙ يو - راپڙو.

● رهت رهت رهت: ث. باقي - هاجمي - بڇت - رهيل - بڇايا - چڏيل - لڇڻ - لڻ - ڪير - عادت - افعال - چيهڙ - آڻي - وڻي - لشست - برخواست - ادب اندازو - رهني ڪهڻي - عيت - خصلت - شيو - روش - طريقو - نمونو - سڪوت - ڍنگڻ - سڀاء - اخلاق - هار - طرح - وجه - دستور - ڌار - ريت - قسم - نمونو - ارڪار - ڊول - خوه - وٽير - ڍب - واقفيت - ڄاڻ سڃاڻ - آشنائي - ڏيٺ ويٺ. دوستي - سنگت - ياري - سيفت - رد ٿيل - منسوخ ٿيل - ڪاٺا - ختم - ڪمپيل - هڪ چال جو قسم - پوري - سوڌي - چال - سڀي رفتار - خوش رفتار.

● رهت ڪرڻ: ڪجهه چڏڻ - بقايا رکائڻ - ڪجهه بچائڻ - پاهي ڪرڻ. ڪا شئي چڏي ڏيڻ - تيار ڪرڻ - ٿيو ڪرڻ - تڃڻ - اچڻ - باز رکڻ - هري ڪرڻ. نمايد ڪرڻ - بي امن ڪرڻ. ڪسڻ - ٽرڻ.

● رهتيان رهتيان: ذ. صفت. سلڇڻو - نيڪ عادت - نيڪ افعال - نيڪ شعور - نيڪ خصلت - فضيلت وارو - سڌا ٿورو - شائستو - فهميدو - سڌريل - ادب وارو - بااخلاق.

● رهت رهت رهت: صفت. هڻو - بي واهو - بي واه - لاچار - آٻالو - ٻڌ ٻڪو - ڏٺو ڀل - ابتر حال - پٽير - خالي - سڪڻو - ٺلهو - هاليهو - وانڊو - حرف جر. بنا - بي - ري - ڪانسواء - سواء. ظرف. هريان - هريئن هاسي - هٽن - پٽر - هريرو.

● رهت ڪرڻ: ٻڌ ٻڪو ڪرڻ - ٻيگانو ڪرڻ. غضب ڪرڻ - ٽرڻ.

● رهت رهت رهت (ل): ث. ٿوري ڪاھ جي ساوڪ - ساڻي - وڙڪ.

● رهتن رهتن (ل): مصدر. رهڻ - ڪنهن - رهتنون ڏيڻ - ڪرڻ. ڪنهار ڪرڻ. ليڪا ڪڍڻ. گهوٽڻ - ڪٽڻ - سٽڻ. سارڻ - ڄاڻڻ - پڇڻ.

● رهت رهت رهت (ل): ذ. پٽڙي ڪپ - پٽڙو ڪارو - راقو - چڪل - راپڙ يو - راپڙو.

● رهت رهت رهت: ث. باقي - هاجمي - بڇت - رهيل - بڇايا - چڏيل - لڇڻ - لڻ - ڪير - عادت - افعال - چيهڙ - آڻي - وڻي - لشست - برخواست - ادب اندازو - رهني ڪهڻي - عيت - خصلت - شيو - روش - طريقو - نمونو - سڪوت - ڍنگڻ - سڀاء - اخلاق - هار - طرح - وجه - دستور - ڌار - ريت - قسم - نمونو - ارڪار - ڊول - خوه - وٽير - ڍب - واقفيت - ڄاڻ سڃاڻ - آشنائي - ڏيٺ ويٺ. دوستي - سنگت - ياري - سيفت - رد ٿيل - منسوخ ٿيل - ڪاٺا - ختم - ڪمپيل - هڪ چال جو قسم - پوري - سوڌي - چال - سڀي رفتار - خوش رفتار.

● رهت ڪرڻ: ڪجهه چڏڻ - بقايا رکائڻ - ڪجهه بچائڻ - پاهي ڪرڻ. ڪا شئي چڏي ڏيڻ - تيار ڪرڻ - ٿيو ڪرڻ - تڃڻ - اچڻ - باز رکڻ - هري ڪرڻ. نمايد ڪرڻ - بي امن ڪرڻ. ڪسڻ - ٽرڻ.

● رهتيان رهتيان: ذ. صفت. سلڇڻو - نيڪ عادت - نيڪ افعال - نيڪ شعور - نيڪ خصلت - فضيلت وارو - سڌا ٿورو - شائستو - فهميدو - سڌريل - ادب وارو - بااخلاق.

● رهت رهت رهت: صفت. هڻو - بي واهو - بي واه - لاچار - آٻالو - ٻڌ ٻڪو - ڏٺو ڀل - ابتر حال - پٽير - خالي - سڪڻو - ٺلهو - هاليهو - وانڊو - حرف جر. بنا - بي - ري - ڪانسواء - سواء. ظرف. هريان - هريئن هاسي - هٽن - پٽر - هريرو.

● رهت ڪرڻ: ٻڌ ٻڪو ڪرڻ - ٻيگانو ڪرڻ. غضب ڪرڻ - ٽرڻ.

● رهت رهت رهت (ل): ث. ٿوري ڪاھ جي ساوڪ - ساڻي - وڙڪ.

● رهتن رهتن (ل): مصدر. رهڻ - ڪنهن - رهتنون ڏيڻ - ڪرڻ. ڪنهار ڪرڻ. ليڪا ڪڍڻ. گهوٽڻ - ڪٽڻ - سٽڻ. سارڻ - ڄاڻڻ - پڇڻ.

— رَهَتَ ۽ رَهَتُون (ل) : ٺ. ڪنڙو- رَهَتو- رَهَو. ڪنهار. جهڙڪ- سخت ڪلامي- تنبيهه- جُٺ- ڦِٺ.

— رَهَتَ ڌِڻ (ل) : رَهَتَن- جهڙڪَن- تنبيهه- ڪرڻ- جُٺ ڪرڻ. سخت ڪلامي ڪرڻ.

— رَهَتُو ۽ رَهَتَا (ل) : ڏ. رَهَت- تنبيهه- جهڙڪ- بڻجو- پُونڊو.

— رَهَتُو ڪڍڻ : رَهَتَن.

● رَهَتَه : ٺ. هڪ ٻسارڪي وڪر جو نالو.

● رَهِيچ ۽ رَهِيچُون (ت) : ٺ. تنبيهه- جُٺ- ڦِٺ- ملامت- جهڙڪ- سخت ڪلامي.

● رَهيراس ۽ رَهيراسِيُون : ٺ. سِڪَن جي شام جي ٻنڌگي- خالصن جي سانجهي جي عبادت.

● رَهَ رَهِيَت ۽ رَهَ رَهِيَتِيُون : ٺ. راهه رَهِيَت- رَسَم- رَهِيَت- رَهِيَت- رَهِيَت- چٽي- مَرَجاتا- وِتيرو- امتعمال- عادت-

حال- چال- هير- ورڏ- خوء- هر- غذا- روڪ- شيو- خصيلت- عيالت- مار- حالت-

دَشا- اوستا- لباس- ويس- بهير- ٺي- پوشاڪ-

● رَهَتُو ۽ رَهَتَا (ل) : ڏ. اٺ جو آواز. لاخوشيءَ جو وقت- غميءَ جو وقت- آفسوس جو موقعو.

— رَهَتَ ڪي : اسم خاص. تعلقي آبهاري ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● رَهَتَن : مصدر. رَهندا پائڻ- رَهيندڻ- نَهيندڻ- ڪَٽِيُون- رَهَتَن- جائِيُون پائڻ.

ڪنهن- ڪنهار ڪرڻ. ٽڙو ڪم ڪرڻ- جلدائي ۾ ڪم ڪرڻ- آبهرو ٿيڻ- جلد باز ٿيڻ.

لڳنگها ڪڍڻ- ليڪا ڪڍڻ. بودا ڪڍڻ- ڪينا اکر ليڪڻ. اٽڪل سان ٻئي ماڻهو جو سامان هضم ڪرڻ- ٻڙ ڪائڻ- ڦهائڻ- ڊوھڻ.

ڦِرڻ ڪائڻ. روڙڻ- ٻٽڻ- چيٽڻ- ٽوڙڻ- جدا ڪرڻ.

— رَهَتَ ۽ رَهَتُون : ٺ. لڳنگهو- رَهيندو- رَهيندڻ- رَهَتو- رَهَت- جسم سان ڪنهن شئي جي گهٽڪي آچڻ ڪري ٿيل نشان- زخمو.

ڌوڪ- ڌوڪان- آبهرائي- جلدائي- ٽڪڙ- آٽو ليپي- چير- چير- چرواٽ- چيڙاٽ (قلم جي).

ڌڙڪو- ڌڙاء- چمت- رعب- ڌنمان- مار- موچڙا- ڪيٽ- ست- چاڱور- ڌڙپاڙ- ٻيچ.

وَهَنڊُو رستو- گهاڙو رستو- سڙڪ- ڊڳ. (اسم خاص) اتر سنڌ ۾ رهندڙ ماڻهن جي هڪ ذات جو نالو.

— رَهَتَ ڌِڻ : چير ڌِڻ- چيه ڌِڻ- چهڪ ڌِڻ. رَهِنڊو هائڻ- رَهَتَ ڌِڻ- رَهَتَن. ڌڙاء رڪڻ- چمت رڪڻ- ڌڙپاڙ- رعب رڪڻ.

— رَهَتَ سَهَتَ ۽ رَهَتُون سَهَتُون (ت) : تمام ٽڪڙ- آبهرائي- جلدائي- سڳهه- آٽو لائي- هنگ- ٽرڪان.

— رَهَتَ ڪڍڻ : چيڙپڻ- چيڙپڻ- سڀڻ- جهڙڪڻ- چنڊ ڪڍڻ- ڊڙسب ڪڍڻ- ڌمڪائڻ- ڊڙ ڪڍڻ- ڳالهائڻ- ڌمڪي چاڙهڻ- ڌمال ڪڍڻ.

— رَهَتُو ۽ رَهَتَا : ڏ. رَهَتو- رَهيندو- رَهَتو- رَهيندڻ- رَهَت- رَهَت- خارش- ڪنهار- آتشڪ- جلدائي جو ڪم- آبهرائي جو ڪم- آبهرائي- جلدائي- تعجيل- هٿپهر- هٿپهر- تاعوت- آترو پالا- وٺ- ٻڪڙ- سڳهه- آٽو لائي.

گهٽو- گهٽو- گهٽو- ٻٽاڪ- ڊاڙ- ڏنو- لڳاڙ- وات- گس- رستو- ڊڳ- سڙڪ- گهاڙو. مالهه يا ڪُشيءَ جي ورهڻ جي هڪ ڪيٽ.

— رَهَتُو ڪڍڻ (ت) : چيڙپڻ- ڌمڪائڻ- چنڊ ڪڍڻ.

● رَهَتُو ۽ رَهَتُون : ڏ. ڌوھائي- ڌوڪيار- ڌلپائي- حرير- ويساھ گهاٽي ڪندڙ- ٺڳ- ڌڙپاڙ- ڌڙپاڙ- ڪشيبي.

● رَهَتِي (ڪ-ل) : ٺ. هڪ پرت جو قسم.

● رَهَتِي ۽ رَهَتِيُون : ٺ. لڳو- پهر- ٻيٽڪ- لڳو- پهر- عيني- ڪشيبي- پهر- طاق- هٿينڪ.

● رَهَتَ ۽ رَهَتَن (ل) : ڏ. گهر ۾ ڳوٺ جي ٽڪر ۾ سڀيل گاهه جي پري، سولهن لاه رکيل.

● رَهْزادي: ٲ. ٲ. جَوُور جو هڪ قسم.
 ● رَهْزاري: رَهْزاريون (ت): ٲ. اسم خاص.
 ٲاڙهي ان ۽ تَهه واري جَوُور جو هڪ قسم.
 ● رَهْسَن: مصدر. (سن. رهس) خوش ٿيڻ -
 سَرو ٿيڻ - سَهجو ٿيڻ - بهار ٿيڻ - آندڻ اچڻ -
 پَرسن ٿيڻ - نيهار ٿيڻ - راضي ٿيڻ. سَڪي ٿيڻ -
 آسودو ٿيڻ. بختاور ٿيڻ - ٲاڳ وارو ٿيڻ - بخت
 وارو ٿيڻ - سدورو ٿيڻ - ٲاڳوان ٿيڻ - سدا تورو
 ٿيڻ - خوش نصيب هجڻ - قسمت وارو ٿيڻ.
 - رَهْسَن ۽ رَهْسَن: ٲ. (سن. رهس) خوشي -
 لطف - عيش - رهسو - ٲوڳ - حَظ - مَرو - فرحت -
 لذت - آندڻ - پَرسنا - بهاري - سَهجائي. وندر.
 بختاوري - سَپاڳائي - سدورائي - ٲاڳواڻي -
 خوشنصيب. راز - ٲهچ - ٲيسد - حيرص - طمع -
 لالچ - موه - حَرم.
 - رَهْسائين: خوش ڪرڻ - راضي ڪرڻ - لهال
 ڪرڻ - پَرسن ڪرڻ - سَرو ڪرڻ. حيرصائين -
 لالچائين - طمع ڏيارڻ - موه ٲيدا ڪرڻ - هوس آڻائڻ.
 - رَهْسو ۽ رَهْسا: ٲ. ڪيل خوشي - مَرو -
 رَوَشو - وندر - لطف - قرار - سَروائي - پَرسنا -
 راضو. فرحت - آرام. حيرص - لالچ - طمع - هوس.
 ● رَهْڪ ۽ رَهْڪون (ت): ٲ. ٲ. وِهن جي
 جاء - رهن جي جاء - سَڪونت - قيام گاه - ماڳ -
 مڪان - ٿيڪاڻو - رهائش - جاء - جڳهه.
 ● رَهْل ۽ رَهْل: ٲ. ڪنهن مذهبي ٲاڪ
 ڪتاب وڪي پڙهڻ جي لاءِ ٲن ڪاٺ جي تختين
 مان ٺهيل مَنجِي.
 ● رَهْلو ۽ رَهْل (ت): ٲ. ٲ. سنڪت - دوستي -
 ٲاري - صحبت - آشنائي. ميلاپ - گڏجاڻي -
 ملاقات. گهوڙي جي ٲنڊ جو هڪ قسم - رَلو (ت).
 ● رَهْن: ٲ. ٲ. (ع. رهن. گروي رکن) گروي -
 ڪفالت.
 - رَهْن ارضي: ٲ. ٲ. (ع). زمين يا جائداد
 جي گروي.
 - رَهْن ائتقائي: ٲ. ٲ. (ع). فائدي ڏيڻ
 واري گروي.

- رَهْن اجتماعي: ٲ. ٲ. (ع). مشترڪ گروي.
 - رَهْن دَر رَهْن: ٲ. هڪ ساڻهه وٽان
 گروي ٿيل شيء چڏائي، ٲئي وٽ گروي
 رکيل - گروي جي مٿان گروي.
 - رَهْن مَطْلَق: ٲ. (ع). هَتو هٽ گروي.
 - رَهْن مَتعادي: ٲ. (ع). ڪنهن مقرر مدت
 تائين گروي.
 - رَهْن نامو ۽ رَهْن ناما: ٲ. (ع. ف). آهو
 دستاويز جو گروي رکڻ وقت لکي ڏجي -
 ڪفالت نام - گروي نام.
 - رَهْنَت ۽ رَهْنَتون: ٲ. ٲ. مات - ٺهڻ -
 آرام - شالتي - امن - ماست - قرار - سالت - ٺاهڻ.
 ماهي - آسائش - چَمن - سَڪت - آسودگي - راحت -
 ڏيرج - جميعت. سهولت - سهنجائي - سولائي -
 آساني. ٺنڊ - آرام.
 - رَهْنَدو ۽ رَهْنَدان: ٲ. ٲ. باقاعدي -
 حقي - سَچو - جائيز - قانوناً و شرعاً جائز - حقائقو -
 برحق - حق حقيقي - رَو.
 ● رَهْنَد وِهْنَد ۽ رَهْنَدون وِهْنَدون:
 (ڪ): ٲ. ٲ. ٺول واري رهان - اوڻايون دهرائي
 ڪيل مسخري - ٺول - ٺوڪ - ڏنڪ.
 ● رَهْنَدون (ت): ٲ. ٲ. مصدر ٺهڻ سان رَهْزون
 ٲائڻ - رانپوڻا هڻڻ - رَهْندا ٲائڻ - رَهْڙ - رَوَڻ -
 ٲائڻ - رَوَڻڙا هڻڻ - جهانپوڻا ٲائڻ - ڪِرَڙون -
 ڪِرَڇڻ. چنبا هڻڻ.
 - رَهْنَد ۽ رَهْنَدون: ٲ. ٲ. رَهْندو - رَهْڙ -
 رانپوڻو - چنبو - رانپوڙو - رَوَڻ - جهانپوڻو.
 چير - وڌ.
 - رَهْنَدو ۽ رَهْنَدان: ٲ. ٲ. رَهْندڻ.
 - رَهْنَدڪار ۽ رَهْنَدڪارون (ڪ): ٲ. ٲ. يا
 مار سبب ڪيل دانهن - رَنپ - وڏي دانهن -
 رَوَ - ٲاڪار - ٲيڪ - ٲوڪار.
 - رَهْنَدڪو ۽ رَهْنَدڪا (ڪ): ٲ. ٲ. سنهڙو آواز -
 رَنڪو - ٺڪو - ٲنڪو - ٲنڪاٺ.
 ● رَهْن: ٲ. ٲ. مصدر. ترسڻ - ٺيڪڻ - ٺهڻ -
 آهڻ - ٲيهڻ - ٲهڻي وڃڻ. صبر ڪرڻ - مات ڪرڻ -

- رهواسي ۽ رهواسي: ذ. رهاڪو - رهو - رهندڙ - رهيل - ويٺل - باشندو - قيام پذير. ● رهوال ۽ رهوال (ت): ظرف. شروع ٿيل - شروعات - ڪيل. ذ. صفت. هوشيار - داناءُ - ڏاهو - عاقل - سياڻو - چالاڪ.

- رهوال ڪرڻ: شروع ڪرڻ - شروعات ڪرڻ. روانو ڪرڻ. آسائڻ - موڪلڻ - پيڇڻ.

● رهوائي: اسم خاص. سنڌ ۾ مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو.

● رهوائڻي: (ت): مصدر. آبادي ڪرائڻ - ٻوڪائڻ - آباد ڪرائڻ - ٻوڪ ڪرائڻ.

● رهي ۽ رهيون: ث. اسم. گهميل هوا - سڙلو. ٿڌو - سيءُ - سردِي - ٺارو - سياڻپڙو - سياڻو. سياري جي برسات - جهڙو - ڪڪرو - مينگهو - مٺهارو - جهڙالو - ڪڪرو چائڻو (ڪ). لرزش - ڏڪڻي - خوف - ڊپ - ڊيڇو - ڊڄ - ڀڄو. (ت). سڪل - ڌهر.

- رهي ٿيڻ (ت-ڪ): سياري جو مينهن پوڻ.

- رهي ڪرڻ: آسمان جو سياري ۾ جهڙو ڪرڻ - برسات وٺڻ جي تياري ٿيڻ - برسات آڻڻ - مينهن جو پئجي آڻڻ.

● رهيجي: اسم خاص. تعلقي ٽنڊي باگي ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● رهيگ ۽ رهيگت (ڪ): ذ. صفت. هيراڪو - عاد تبلي - عيتي.

● رهيلو ۽ رهيلو (ت): ذ. صفت. وهيت جو سڪيو پٽندو - رڻو - رهيلو.

● رهيمن: ذ. صفت. (ع. رهن = گروي). گروي ٿيل - گروي رکيل - گروي ظرف. تابع - ماتحت - زبردست - هٿ هٿ.

- رهيمن ۽ رهيمن: ذ. تعلق - لاڳاپو - ڳانڍاپو.

- رهيمن منيت ۽ رهيمن منيت: (ع. رهن. منت = شڪر گذاري). احسان مند - شڪر گذار - مڻئون.

چٻ ڪرڻ. بچڻ - بچي پوڻ - رهجي وڃڻ. قائم رهڻ. برقرار رهڻ. گذارڻ - جيئڻ - جيئرو رهڻ - گهارڻ - قيام ڪرڻ - ڪاٽڻ. ڪيڏڻ (راند). باز آڻڻ - پاسو ڪرڻ - ڪيناره ڪشي ڪرڻ - ڇڏڻ - ٽرڻ - ٽارو ڪرڻ (ڪنهن ڪم کان). بيت يا گجھارت جو نه پيڇڻ. بند ٿيڻ.

- رهجي وڃڻ: پٺيان رهن - پوئتي رهن - پٽي رهن. ٽڪي پوڻ - ترسي پوڻ - رهن - ٽيڪڻ - قيام ڪرڻ. بچڻ - پاڇي پوڻ - باقي رهن - بقايا ٿيڻ. قائم رهن - موجود رهن. ڍلوتي وڃڻ - ڍرو ٿي وڃڻ.

- رهڻ ڏيڻ: پٺيان ڇڏڻ - بقايا ڪرڻ - پاڇي ڪرڻ - بچت ڪرڻ. هٿ نه لڳائڻ - خاموش ڪرڻ - مٿان ڪرڻ - چٻ ڪرڻ - مٿان ڪرڻ. قائم رکڻ. ڇڏي ڏيڻ.

- رهڻي ۽ رهڻيون: ث. آت ويھ - نشست - درخواست - آڻي ويني - شهسور - ادب اندازو - هٿت - چٽت - مڙجاتا. ڍنگ - پٽ - ڊپ - ٻار - طرح - آڇڻ - لڻ - ڪير - عادت - افعال - عمل - فعل - ڇيهڙ - ارڪان - ڪرتوت. مهملي - روڪ - بندش - روڪ ٿام - ٺهر - ٿانهر - ٿم - ترسي - ٽيڪي - ٻوڙي - ٽنسي. سهن شڪتي - آڌار - آسرو - ٽيڪ. حياتي - زندگي - عمر - جمار - چوٽا - آڇوڪا.

- رهڻي ڪهڻي ۽ رهڻيون ڪهڻيون: ث. آڻي ويٺي - هٿ چٽ - آت ويھ - رسم و رواج - افعال - ارڪان - ڪرتوت - ڪم - لڇڻ.

● رهڻو (ڪ): اسم خاص. ٻارڻ لڳ هڪ جبل جو نالو.

● رهو ۽ رها (ت): ذ. شورو - ٻوڙ جي لاس - گريبي - رس - شور بو - شورو - لاڳ.

- رهو ڪيڏڻ: تڪليف ڏيڻ - آزار - ستائڻ - مصيبتون ڏيڻ. ڪڪر ڪرڻ - بيزار ڪرڻ - پريشان ڪرڻ - سخت ڪم وٺڻ.

● رهو ۽ رهو: ذ. اسم. رهواسي - رهاڪو - رهندڙ - قيام پذير - باشندو.

● رء ۽ رئيئون: ث. حالت - اوستا - اوستا - کتتي - دشا - روئيداد - روئيداد - صورت - حال - درجو - شان - مان - رتبو - عزت - مرتبو - وکائيي؟ حشمت - فلک - دبدبو - رعب - لاک - خوشي - مزو - فرحت - لذت - ذوق - لطف - وندر - عيش - مودج - معرض - بستندي - خواهش - اچا - آرزو - چاهه - سنکلت - واسنا - ارادو نيست - منهن - مک - مهانيدو - چهره - شیکل - صورت - مهتر - پوت - دوناژ - مهرو - مونار - روء - سطح - مېستو پاسو اختيار.

● رټارن: مصدر. روج - کرائن - رودن - کرائن - رټيون - کرائن - افسوس م وجهن - کريم کرائن. آزارن - ايذاء ڏين - ڏم کوئن - تکليف ڏين.

● رټاء ۽ رټاء: ذ. مهرباني - عطيه - پلائي - نوازش - عنايت - ايچيو - آن - کير - ټورو - احسان - چڱائي. پاسخاطري - رعایت - رياء - وٽپ. ڏٽپ - هاکنڊ. لعاظ - مروت. (ت) بي انصافي.

● رټاکار ۽ رټاکار: ذ. صفت. (ف. رياء + کار - کردن = کرن) ټم روپي - کهټيو - هاکندي - منافق - مکريلو.

● رټائي ۽ رټائيون: ث. پاسخاطري - رعایت - رياء - وٽپ - هک طرفائي. مهرباني - عطيو - پلائي - ټورو - نوازش - عنايت - ايچيو - احسان. رټائي: ذ. صفت. رياء کنڊڙ - پاسو وندرڙ - پاسخاطري کنڊڙ. (ت) بي انصاف.

● رټيچن: مصدر. ټرجن - لټيچن - رء چڙهن - رټيچن - مٽي چڙهن. ټورجن - ڍکيچن.

● روئيداد ۽ روئيداد يون: ث. حالت - روئيداد - حال - روټکار - اوستا - کتتي - دشا.

● روٽکپٽ ۽ روٽکپٽون: ث. (الگ. Racket) ٽينس زاند کيڏڻ جو هٿيو.

● روٽن ۽ روٽنون: ث. اسم (انگ. Reign = قبضو رکڻ). گهوڙي جي لغام جي.

● رهيو ستهيو ۽ رهيا ستهيا: ذ. صفت. باقي مانده - بچيل - بچت - پاچي - بقايا - پوئتي رهين - پٺيان ڇڏيل - اوگه - سوگه - باقي. - رهيو ستهيو ۽ رهيا ستهيا: ذ. صفت. بچت - بچت - باقي - بقايا - رهيل - کهيل - آفي باقي - پاچي - سڀ جيڪي بچيل. رهيا ستهيا - باقي مانده. کٽو سٽو - اوڀر سوڀر - اوگه - سوگه.

● رء: ظرف. (ف. راست). حقي - سچو - صحيح - برصواب - پوريء طرح - ٽيڪ - ٻورو - تحقيق - بلاشڪ - بيشڪ - برابر - پورن - درست - واجب راس - اصل - حق ڪري. ۽ رٽيئون: ث. کات - تخفيف - کٽ - کٽ - چانڊ. (ف. راء) نتيجو - راء - خيال - ويچار - قياس آرائي.

● رء ۽ رٽيون: ث. پٿور - رٽيچڪ - جهجهڪي - ٻڌ - ٻڌو - ٻڌڪي - ٻڌڪي - لهر - ٽرنگ - وٽم - خيال - من - مودج - دٻو - لهر - کٽو - شوق - دل - موه - ٻار - آکينجهرو - آکند - ٻيريت - ٻار - پاڻ - محبت - سٽيهه - ارواح - لاڙو - رغبت - حيرت - لالچ - طمع - تلوار جو کٽو - منهن - ڌار - هٿيار کي ڏنل ٻائي - ٽيڪائي - تيزائي - چوه - چوهائي. لٽ - ڌڙ - مٽي - ريت - لٽ - وٽڪري واري مٽي - واري رٽي - چائو. کوه جي پاسي مان ٻائيء کان هيٺان آيل واري. آڙڙ. گهوڙي جي تيز هلڻ جو هڪ نمونو. - رء کنهن: وٽڻ نه ڏين - روڪ ٿام - کرن - بندش کرن.

● رء کڏڻ: سوئين - کٽ - چوليدڻ - سوئي صاف - کرن. گڏ - کرن.

● رء ۽ رو: ذ. صفت. لاڏلو - چلولو - انکلي - چولو - چنچل - چچ وچلو.

● رء: حرف جر. ري - ري - کالساوا - ڌاران - ٻاجهون - سواء - بي - بغير - بيڪر - ٻيلا - ٻين.

● رء ۽ رء (ت): ذ. رياء - ٻي طرفي. کٽوڙي - چانڊي - مٽ.

ڪندڙ - جهٽ پٽ رهندڙ. مَرچوٽ - شور -
ڪنجڻوس - چمچڻوس - چيچي مار - بتيخيل -
ڊڄڻو - گيدي - ٻڙ دل - ڊرڙهوڪ - ڊڄندڙ - ذ.
شڪايت - گلا.

- رُنْٹھارِ کوئے رُنْٹھارِ کا: ذ. صفت.
رُنْٹھ قی مائل - رُنْٹھاب - رُنْٹھ وارو - آب دیدو.
غمگین - ڈمکارو - ڈمکوئل.

● رَنُو ۽ رَناءُ ذ. عورت جو مٿي تي ٻائڻ جو
ڪپڙو - ڀوتي - ڪنڊري - سيري - آبيچي - مٽاڙي -
چٽي - ٻالڏئي - دٻٻو. اوچن - ڀوٽو - چادر (ل).
اجرڪ. (ڪ). ٻوڙ جو شورو. ڪهر جي اولي ۾
گڏ ٿيل ٻُڙ جو ڍڪ.

● رَنْوَفٌ وَ رَنْوَفٌ : ذ. (ع). تمام مهربان .
اسم پاک . اللہ تعالیٰ جو ہر صفتی نالو .

● رڙي ۽ رڙيون - رڙيون: ٿ. اسر. (ٻار.
رڙي: سن. رڙهي). گهوڙي جي ڀاڱن
وٽ جي ڊوڙن سان آڏامندڙ ڌوڙ - ڌڙ - لٽ -
غبار - مٽيءَ جا ڪڪر - ڊسڙو - سڀس - بڙو -
ڌوڙيو - ڌوڙ - گس - سٺي خاک - چمڪو -
چمڪاڻ - تڙلو - تڙلي - جهنگو - چمڪار
(تلوار يا ڪنهن ٻئي هٿيار جو). ڌڙ ڪيل
چانور - چانورن جي پور. ظرف. (سن. رڙي)
ڇٽ - خلاص - ٻورو - ختم - تمام - آخر - پڄاڻي -
ڇيهه - ڇڙو. (ڪ). روالو - راهي.

- رُئي 'اُسيان' هڪ ڪرڻ: تڪڙو ڊوڙن -
 ٿيڻ وڃڻ - ٽڪو پيڇڻ - ڇڏو هو ٿي وڃڻ - چٽو وڃڻ .
 - رُئي 'ٿيڻ': چٽ ٿيڻ - ناس ٿيڻ - فنا ٿيڻ -
 تباه ٿيڻ - حريص ٿيڻ - ويران ٿيڻ - آجائڻ ٿيڻ .
 ڪٽي وڃڻ - ختم ٿيڻ - ٻورو ٿي وڃڻ - خلاص
 ٿيڻ - تمام ٿيڻ - پڄاڻي ڪرڻ - چيهه ڪرڻ -
 ڇيڙو ڪرڻ . دڙ ٿيڻ - ڌوڙ ٿيڻ .

- رُئي 'ہَئي' رات : ث. اونداهي رات - ڪاري رات - پاڏَ اوندھ - پينب اوندھ .

۱۔ رُئِي دَرِيَس: وڏي زور سان دانهون ڪرڻ۔
۲۔ واءُ ويلا مچائڻ۔ گهوڙا گهوڙا ڪرڻ۔ ڏسڻ
۳۔ مچائڻ۔ ڏسڻ ڪرڻ۔

● رُونَن ۽ رُونُونُ: ت. (انگ. = Rouned) ڦيرو) چوڪيدارن يا سپاهين جو گشت-چونڪي-پهرو-شب گرد-چڪر-ڦيرو-ڪهڙو-وارو-ڪهڙيتاري-دورو-ڦيري. ظرف. چوگرد-چوطرف.

● رُتَنُ: مصدر. گھوڑا کھاؤں۔ روچ کرں۔
 رو دن کرں۔ آنسوں وھائے۔ اشک باری
 کرں۔ لٹو کہ وھائے۔ مہجُون ھارن۔
 تےن۔ افسوس کرں۔ رَژَن۔ دانھون کرں۔
 مہجَن۔ شوک کرں۔ ماتمر کرں۔ گیرہ
 کرں۔ زاری کرں۔ شیکوہ کرں۔ گلہ کرں۔
 ھا ھا کرں۔ آہ کرں۔

— رُئسُ اچڻ؛ هـجھڻ هارڪو ٿيڻ۔ اڪيون
 ڳوڙهن سان ڀرجي اچڻ۔ دل ڀرجي اچڻ۔ افسوس
 ٿيڻ۔ ڏمڪ ٿيڻ۔

۱۔ رُئِمَا رُئِیْنُ: شہادت کرن۔ فریاد کرن۔
کُرن۔ جھجھکن۔ ڈوراپاکیں۔ طعنا مہنڈیوں۔

۱- رۇنىيائىي ۋ رۇنىيائىي: ذ. اس. رۇنىو -
رۇنىداز - ھەرگالھ تىي رۇنىو. رۇنىشاوگو -
دیان طلب.

= رُمَن، پَتَن : روج راڙو ڪرڻ - آه زاري
 ڪرڻ - دانهون ڪرڻ - هاءِ هاءِ ڪرڻ - گهوڙا
 گهوڙا ڪرڻ - ماتم ڪرڻ - شوڪ ڪرڻ - آهون
 دانهون ڪرڻ - حشر ڪرڻ - حشري مچائڻ -
 واويلا ڪرڻ - فرياد ڪرڻ - هٿن کوهڻ - رکڻ -
 رڻيون ڪرڻ - رانپت ڪرڻ - رانپڙ ڪرڻ - رڙڻ -
 رڙيون ڪرڻ - روڊن ڪرڻ - شور ڪرڻ -
 ڪيريد - زاري ڪرڻ - آه پڪار ڪرڻ - آه و فغان
 ڪرڻ - ناله ڪرڻ - افسوس ڪرڻ .

- رُتَبُ کائنات : نسید و ہن - معصوم ہن -
ی - سچہ ہن - بالک ہن - صغیر ہن .

== رُٹن ہر چیتہ کن: رُٹن شروع کرن۔
کھنڈو رُٹن۔ رُودن مچائیں۔ رُٹن ہر پون۔ رُوج
مچائیں۔ گڑوا کپاڑن۔ منجوں مارن۔

ذري روڊن مچائيندڙ - ٿوري گهڻي تي روڊ

- ري پڪي باجهه ٿيڻ: دوا کان سواءِ
چڱو پتلو ٿيڻ - بنا مزدوري جي هٿس هٿ اچڻ -
بنا تڪليف جي آجورو ميلڻ.

- ري تعمير ۽ طرف: بنا ڪنهن سٽانجاسي
جي - بنا بيجا آڏريءَ جي - بنا ڪارروائي جي -
بنا ڪنهن ڪار سڌي جي. بنا تعمير جي -
بنا پنهج جي.

- ري هاڙو ۽ ري پاڙا (ت): ذ. صفت.
بي بنياد. روٽو - واهيات - بيگالو - اوچو. (ت).
- ري پاڻ ۽ ري پاڻيون: ٺ. بي ڌياني -
ڪن لاٿار - بي پرواهي - غفلت - لاٿار.

- ري پاڻ ۽ ري پاڻ: ذ. صفت. پاڻ مختيار -
آڻ هليو - پاڻ هرتو - روءِ سوءِ - آڻ جهليو -
خود مختيار.

- ري پاڻيو ۽ ري پاڻيا: ذ. صفت. بنا پاڻي -
مڪل - سڪو - خشڪ - ٺوٺ - آسائينل -
سڪو - رڪو - ڪو رو - آيو ڳو - ليسو - گيسو -
ڪجسو.

- ري پهرو ۽ ري پهرا: ذ. صفت. آڻ پهرو -
آڻ لٽاڙيل - آڻ چيپيل.

- ري چيو ۽ ري چيا: ذ. صفت. ري ڪوٺيو -
آڻ لينڊو - آڻ سڌيو - بي دعو ٿيو - آجهل -
بي لغامو - بي مهار - آراوندو - بي فرمان - بي چيو -
بي ادب - نافرمان - سٽ ڪش - فساد -
منهن سڙ - منهن زور - ٽپس - هوڏي -
ڪپاتر - عاق - صيدي - هٽيلو - مغرور.

- ري حڪم: ذ. صفت. ري موڪل -
بنا اختياري - بنا اجازت - بنا پرواهي -
بنا پچي - ازخود - پائمرادو - پنهنجي مريض -
پاڻ سڙ.

- ري ڏاڙهيو ۽ ري ڏاڙهيا: ذ. صفت.
بنا ڏاڙهي - ڪسيرو - لاسيار - لسات - لاسيات -
لستو - ڳيرو - ڏاڙهي ڪوٽو - زڪالو - عورتن
جهڙو. ذ. ڪڏڙو - هيڙو - مخنث.

- ري ڪمڻو ۽ ري ڪمڻا: ذ. صفت. نيڪو -
لاڪار - ليڪار - نيڪارو - بي روزگار - لڪارو -

- رٿي رٿي: ظرف. تمام گهڻي تڪليف سان -
وڏي مشڪلات سان - ڏاڍن ڏک ڪن سان - ڏاڪڙن
سان - لاچار - ڏکيو - آهڻجو - مشڪل.

- رٿي رٿي سوپ پٽائڻ: وڏي تڪليف
سان سوپ پائڻ - مشڪلاتن سان فتح حاصل
ڪرڻ - ڏاڪڙن سان جيتڻ.

- رٿي ڪرڻ: ڌڙ ڪرڻ - ڌڙ ڪرڻ -
لٽ ڪرڻ - مٽي جو غبار ڪرڻ - چٽ ڪرڻ -
خلاص ڪرڻ - ختم ڪرڻ - ڪپائڻ - پورو ڪرڻ.
تباه ڪرڻ - برباد ڪرڻ - سڄ ڪرڻ - آجاڙ
ڪرڻ - ويران ڪرڻ.

- رٿي ۽ رٿيون: ٺ. ڌنڌو - لڙات -
ڇات - لڙو - ڪوهڙو - ڊوٽڪو - غبار - ماڪ -
دونهن - رهي. موندهارو - هريشالي. پچيل
ڪپ.

● رٿي رٿي: اسم خاص. پڪي پتلوچن جي
هڪ قبيلي جو نالو.

● رٿيس: اسم خاص. سنڌي مسلمانن جي هڪ
ذات جو نالو. تعلقي حيدرآباد ۾ هڪ ڏيه جو
نالو.

● رٿيس ۽ رٿيس: ذ. (ع). معزز ماڻهو -
امير - وڏو - سردار - پڙدان - ڊگڙدار - اڳوان - اڳوان -
اڳرو - سهندار - ڌرو - سڙو - هادي -
رهبر - پيشوا - رهنما - چوڌري - نواب - راج -
وڏيرو - پڳدار - فرمانروا - حاڪم - ڳوٺ جو
مالڪ - چڱو سڙس - پل مالن - هٽيل - وڏو
ماڻهو - پوتار - صدر - خاص. (ٺ. رٿي رٿي ۽
رٿي رٿيون).

- رٿيس عضوا: بدن جا مکيه عضوا. جهڙوڪ
جگر، دل، ڦڦڙ، مغز وغيره.

● رٿيس واه: اسم خاص. تعلقي شڪارپور
۾ هڪ ڏيه جو نالو.

- ري: حرف جر. بنا - ڌار - سواءِ - پناهون -
ڪانسواءِ - جي سواءِ - ٻي - بغير - بگرو - بيل -
بين - حرف ندا. سڌ ڪرڻ وقت ڪم ايندڙ
لفظ - اڙي - او - اي.

۱. ريڪاري ۽ ريڪاريون: ٿ. مڪاري -
 فريب - نفاق - بياني - مڪر - پاڪند - دوکو -
 ٺڳي - ڪپت - ڪوٽ - دغا - پاسخاطر - رايو -
 رعيت - پاسو - طرفداري - لحاظ - مروت .

۲. رياءُ ۽ رياءُ: ذ. (ع). ميڪر - پاڪند -
 مڪر - يونگ - باهريون ڏيک - گيگ -
 پاسخاطري - طرفداري - پاسداري - رعيت - پاسو -
 بي انصافي. ڪوڙ. ڏيک - ظاهري نماءُ - باهريون
 ڏيک. لحاظ - مروت. بدلو - بدو .

۳. رياءُ رکڻ: پاسو وٺڻ - طرفداري ڪرڻ -
 رعيت ڪرڻ - پاسداري ڪرڻ - رايو رکڻ. بدلو
 وٺڻ. لحاظ ڪرڻ - مروت ڪرڻ .

۴. رياءُ ڪاري ۽ رياءُ ڪاريون: ٿ.
 ريڪاري - رياءُ .

۵. رياءُ ۽ رياءُ: ذ. (ع). ريڪار -
 فريب - بهروبي - مڪار - رياءُ ڪندڙ - طرفداري
 ڪندڙ - پاسو وٺندڙ - پاسداري ڪندڙ. بدلو
 ڪندڙ. ڏيک ڪندڙ - ظاهري نماءُ ڪندڙ -
 باهريون ڏيک ڪندڙ .

۶. رياءُ ۽ رياءُ: ذ. اسم خاص. بگڙي بلوچن جي
 هڪ قبيلي جو نالو - شهبائي .

۷. رياءُ ۽ رياءُ (ت): ذ. محبت - پيار - قرب .
 لاڙو. چاهه. خوشي - مرضي - اراده - لبت .

۸. رياءُ ۽ رياءُ: ٿ. ڏيهي راج -
 ڏيهي سرڪار - ڪنهن وڏي حڪومت جي ماتحت
 ننڍي حڪومت. حڪومت - حڪمراني. عملداري -
 سرداري - آفيسري - امارت. اعليٰ حوصلو - اعليٰ
 همت .

۹. رياءُ ۽ رياءُ: ٿ. اسم. درياءُ جو چنڊيل
 ريت - رءُ .

۱۰. رياءُ ۽ رياءُ: ذ. (ع). رياءُ - طيسر - ٺڳي -
 گيگ - مڪر - فريب - دوکو - دوکو -
 ڪپت - بياني. ڏيکاءُ - پڇاڙي - دل ۾ هڪ
 باهري - ظاهراري - زمانه سازي. پڇ واري ڳالهه .

۱۱. ريڪار ۽ ريڪار: ذ. پوءِ روپي -
 ڊنڀي - بنگلو پڳت - منافق - اندر پهريون - مڪار -
 زمانه ساز - فريب - بياني ڪندڙ - ڪپتار
 دغا باز - دو ڪپاز - پاڪندي - ڪپتي .

ليڪارو - بي روزگار - ٺڪڻو - ري ڏنڌي. بيڪارو -
 بيڪار - ٿ. ٿو. آجايو - فضول - آڪيار ٿو -
 ور ٿو - رائيگان - ورتو - فالتو - خالي. وينل -
 هالو - فارغ - واندو. آجايو. مفت - ناحق -
 خالي. پيلي - بي فائيدو - جاڙو. روڻو - آوارو .

۱۲. ري ڪيٽائيتو ۽ ري ڪيٽائيتو: ذ. صفت.
 بي قاعدي - بي قانون - ڏوهه جهڙو .

۱۳. ري ڪناهه: طرف. بي ڏوهه - بي تصور - بي خطا -
 ناحق - هرو پترو - راه ڪناهه - بي گناهه - بي سبب -
 بي ڪارڻ - مفت - خالي. پيلي - آجايو - بي چاڙوڪ
 جي - سواءِ الزام جي .

۱۴. ري ڪلهو ۽ ري ڪلهو: ذ. صفت. مفت -
 آهينهن - بي پسي - بي آجوري - قيمت کان سواءِ -
 ان ڪلهو - ري قيمت - بي قيمت - بي ڪنهن
 عيوضي. املهه - بي بها - قيمتي .

۱۵. ري وائو ۽ ري وائو: ذ. صفت. ان وائو -
 بي وائو - بي گس - پليل - منجهيل - گمراهه -
 ان مونهنون - ناواقف - اڻوڻي .

۱۶. ري ڪهتيارو ۽ ري ڪهتيارو: ذ. صفت.
 بي هٿيار - هٿين خالي - چڙو - سڪڻو - ڪٽي
 ڪمر - شستر هيٺ .

۱۷. ري ڪهتيو ۽ ري ڪهتيو: ذ. صفت. بي هٿيار -
 هٿين خالي - سڪڻو .

۱۸. ري (ت): حرف اضافت. جيي - سنڌي. "هيءُ"
 ٿو ٻي هن ري آهي. ۽ ريون (ڪ): ٿ.
 عادت - علت .

۱۹. ري ۽ ري: ذ. اسم. درياءُ جو چنڊيل
 ريت - رءُ .

۲۰. رياءُ ۽ رياءُ: ذ. (ع). رياءُ - طيسر - ٺڳي -
 گيگ - مڪر - فريب - دوکو - دوکو -
 ڪپت - بياني. ڏيکاءُ - پڇاڙي - دل ۾ هڪ
 باهري - ظاهراري - زمانه سازي. پڇ واري ڳالهه .
 ريڪار ۽ ريڪار: ذ. پوءِ روپي -
 ڊنڀي - بنگلو پڳت - منافق - اندر پهريون - مڪار -
 زمانه ساز - فريب - بياني ڪندڙ - ڪپتار
 دغا باز - دو ڪپاز - پاڪندي - ڪپتي .

● ريالي ۽ ريالي (ل): ذ. ڪوڙو-جئونو.
جهڙو تهڙو-سادو.

● ريٽڻ؟ مصدر. ڌٽارڻ-لالچائڻ-ڌاڏرائڻ-پڙمائڻ-دلبو ڏيڻ-ريجهائڻ-برغلائڻ-ورغلائڻ-حيرصائڻ-لٽڻ-دل سرڪائڻ-لوڀائڻ-لوپڻ-هيرڪائڻ-چٽ ٻڌڻ-تائيرائڻ-پريائڻ-ڦسلاڻ. آڌارڻ-چٽرائڻ-چاڙه ڏيڻ-شا هو ڏيڻ-ريهڻ-گهٽو ٻڌڻ-چٽو ٻڌڻ-ريهڻ-ٺيڪڻ-فريب ڪرڻ-ٺيڪارڻ-دلبو ڏيڻ-ڦٽند ڪرڻ. موهڻ-مسحور ڪرڻ.

● ريٽڻ ۽ ريٽڻ: ذ. (ع. شڪ) جڙو-هو-پير-لوپڻ-لٽ-لالچ-چٽ-ريچ-ڌٽار-پير-لوپ-ڌٽ-فريب-ڌاڏر-موه-هيرڪ-لوپ-آڌار-ڦسلاڻ-دلبو-دولاب-ٺيڪي-ويساه-گهاتي-دوڪو-ڪيٽ-دغا-شڪ-وهر-گمان-پير-شبهو-مسو-اندیشو.

● ريٽائيتو ۽ ريٽائيتا: ذ. صفت. ظرف. ڌٽاريندڙ-ڌٽير-ريٽي-موهيندڙ-هيرڪائيندڙ-پريوڀي-لالچائيندڙ-برغلائيندڙ-ورغلائيندڙ-ڦسلائيندڙ-گهٽائڻي-ڌاڏرائيندڙ-ٺيڪيندڙ-چٽير-موهيندڙ-مسحور ڪندڙ.

● ريٽي ۽ ريٽي: ذ. صفت. ڌٽاريندڙ-ڌٽير-برغلائيندڙ-لالچائيندڙ-ڦسلائيندڙ-ورغلائيندڙ-هيرڪائيندڙ-دلبائڻي-مڪار-فيريبي-خراب ڪندڙ. زفاڪار-لانگ چوڻو-چڪلائي.

(ڪ): ذ. هڪ رڇ جو قسم.

● ريٽارو ۽ ريٽارا: ذ. قاصد-پارابي-پنهان-پنهائيندڙ-نيماپو پنهائيندڙ-ايلچي-تپالي-خط-رمان-وڪيل-عيوضي-نائب-خاص-پاران. (ث. ريٽاري ۽ ريٽارئون).

● ريٽاري ۽ ريٽاري: ذ. جهنگلي-وحشي-ٻُڙان-ٻُڙش. (اسر خاص) هڪ ذات جو نالو.

جا ڪوڙو. پهرين-آلپ آهار-ڪيري-پاسو-رڪ. تپسيا-جپ-تپ-بندگي-عبادت-زهد-نفس ڪشي-جوگ-لهرائي-سادگي-پورائي-موکائي-ڪسرت-ورزش-مزدوري-پورهيو-ڌنڌو-مزدوري.

● رياضت ڪرڻ: محنت ڪرڻ-مشقت ڪرڻ-جفاڪشي ڪرڻ-ڪشالا ڪڍڻ-مزدوري ڪرڻ-پورهيو ڪرڻ-مزدوري ڪرڻ-ڪري رڪڻ-رڪ ڪرڻ-تپسيا ڪرڻ-عبادت ڪرڻ-بندگي ڪرڻ-جپ-تپ ڪرڻ.

● رياضت ڪش ۽ رياضت ڪش: ذ. (ع. رياضت-ف. ڪش<ڪشيدن=چيڪڻ). محنتي-سخت-تڪليف وٺندڙ-جفاڪشي-پورهيت-مزدور-مزدور-پرهيزگار-عابد-عبادتي.

● رياضتي ۽ رياضتي: ذ. (ع) پرهيزگار-عبادتي-عابد-عبادت گذار-بندگي ڪندڙ-ٺيڪ-ٻانهون-تپسيائي-جپ-تپ ڪندڙ-ويراڳي-پيراڳي-جوگي-سنياڳي-رشي-مئي-جفاڪش-جفاڪشي-محنتي-تن-ڪي تسيو ڏيندڙ-ڪشالا ڪڍندڙ-پورهيت-مزدور.

● رياضتي: ث. اسر. حڪمت جي ٽين علمن مان انگن عددن نجوم موسيقي مناظره جبري مقابلي جرقيل وغيره وارو علم وجود خارجي مادي جو محتاج-حسابن جو علم-گهٽ وڌيا.

● رياضيدان ۽ رياضيدان: ذ. صفت. عيلم رياضي جو ماهر-حسابن جي علم جو ڄاڻو-گهٽ ڪيائي-حسابن جو ڄاڻو.

● ريال ۽ ريالون: ث. (سن. رال) ڌوپ-رال-لوبان-واس.

● ريال ۽ ريال: ذ. (ع). هڪ عربي سڪو-تقريباً ٽن پاڪستاني رپين جي قيمت وارو-عربي ڊالر. آجرڪ جي چٽر جو ڊيلي وارو گل-ڊيلي وارو چٽ.

● ريال وٽڻ: پيسا گڏ ڪرڻ-لوٽ وٽڻ-پيسا ميڙڻ.

● ریتِ عا ریتیسون (ت): ث. (سن. ریتی)
 رسم - راه ریت - پرویز - پسر - ہمای چلی -
 سرجاتا - و تیرو - ورتاء - ورتارو - ہات - رواج -
 دستور - مرشتو - لیکو - ینگ - پت - پ -
 پار - طرح - وجہ - یار - نمونو - قسم - ہرکار -
 بول - طریقو - قاعدو - قانون - برتاء - چال - چلت -
 انکل - تجویز - وضع - طور طریق - تدبیر -
 ترکیب - عادت - علت .

— رِبْتَائِيَّةٌ وَ رِبْتَائِيَّةٌ : ذ. صفت. ظرف.
رواجي - معمولي - دستوري - امتعمالي - همیشه
موجب - همیشه وانگي - عام طرح. ریت وارو -
دلگ وارو - طریقی وارو - رسم و رواج وارو.
قاعدی موجب - قانون موجب - باقاعدی.

- رِيئَتَانِي سِي طَرَح : ظَرْف . چڱي نموني ۾ -
 سهڻي صُرَيْقي سان - يَڪَگَ سان - وُضَح سان -
 طور طريقي سان . قاعدي موجب - قانوناً - باقاعدي .
 - رِيئَت رَسَمَ عَمَّا رِيئُون رَسَمُون : ث .
 رسم و رواج - هلي چڻي . شاديءَ ۾ عورتن جا
 سَوَن - بَندَن . قاعده قانون .

- ريت کان ٻاهر: ظرف، خيلاف قاعده -
 قانون کان ٻاهر. دستور جي خلاف - رسم و رواج
 کان آهڙو - بي ثباتي - طور طريقي کان ٻاهر.

- رِیْتِی' ۽ رِیْتِی' : ذ. ث. رِیت وارو -
 رِیتائو - ڏنگائو - رِسم وارو - دستوري -
 نیاتی - رسم و رواج قی هلندڙ.

● ریت: ذ. ریچ جا ٿوڏا وار. اسم خاص. تعلقي
بدين ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● رِيٽُ ۽ رِيٽَ: ذ. ڪينارو-ڪپُ-پَر-
ڪنڌي-ڪپَرُ-لَسَ-وَرِڪِرُ. ڪڇي جي
زمين-درياءَ جو ڇڏيل لَتُ-درياءَ جي ڇڏيل
زمين-درياءَ جي ڇڏيل رَءُ. (ت). اڇي وارياسي
زمين. (ڪ). سَنهي پَر جو قسم. (انسگ. Rate).
اگھ-بَها-لَرخ-قيمت-مُلھ-نائو. ذ. صَنت.
پڪو-پڪن.

● رِيَّةٌ كَوْرِيَّةٌ رِيَّةٌ كَا (ت): ذ. رُوْنَشُو - مَزُو -
وَنَدَر.

● ریپڑوے ریپڑا (ت): ذ. پترو پیت - چسپا
رقتل چانور

● ریڻيان جا گيڙ: اسم خاص. تعلقي بسدين ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● رِيٻُڙُ ۽ رِيٻُڙُ (ت): ذ. بي مُنڊاڻو پيدا
ٿيل گيدرو-وڻن جي فصل ۾ پيدا ٿيل گيدرو.
هڪ وڏي چوڙ ۾ ٻي قسم.

« رڊيٽري » ۽ « رڊيٽريون » : ٽ. حريف جي
موسم ۾ پيدا ٿيندڙ هڪ گذري جو قسم -
ڪڏو ٿري؟

● ریاضی: اسر خاص، تعلقی کی پری ہر ہک دیہہ جو نالو۔

● ريت: اسم خاص. سنڌي مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو.

● ریٲٲ: ذ. ث. (ف. ریگ=واری). واری-ریگ-ریٲٲی.

- ریتِ اچڻ: پيشاب ۾ ڪڪري اچڻ - پٿري جي بيماري هئڻ.

۳۰ ريتي: ٺ. جبل جي سنهي مٿي - راڻو -
 سوهڻ - ريت - واري - ريگ. هڪ قسم جو
 وارياسو پٿر. درياءُ جي ڪناري واري وارياسي
 زمين. (ٺ). هيٺاهون رستو - تراڻي. هڪ لوهارڪو
 اوزار - رواتي - سوهڻ - ٽيڪوري. (اسم خاص).
 تعلقي جيڪب آباد ۽ آباوڙهه ۾ ديهن جو نالو.

— ريتيڊان ۽ ريتيڊان: ذ. واريءَ رکڻ جو
تڻاءُ، واريءَ جي ماپ جي ٻيٽي، واريءَ جو ڪهڙيال.

واریء وارو. ریگستانی۔ صحرائی۔

۱۔ ریپبلیکین ریپبلکینون: ث. صفحت۔
 واوایسی ر۔ پتیء واری۔ ککر پلی۔ ریگستانی۔
 حرائی۔

۱- ریختی سلی زمین: ث. واریاسی زمین - ریتی واری زمین.

● ریت ۽ ریٹون (ت): ث. میون پاسو
کسانی وڈ و ٹنگ۔ کیل کوڈی - تیلا عین
کوڈی.

● رييجڇڻ: زمين کي پاڻي اچڻ. مال جو سندس ٿيڻ جي کير سان پُسن بعد ڏيڃڻ.
- رييج ڏيڻ: زمين کي آباديءَ لاءِ پاڻي ڏيڻ.
زمين کي ماڻو ڪرڻ. ٻوڪ جي تياري ڪرڻ.
- رييج ڪرڻ: رييج ڏيڻ.

● رييجالو ۽ رييجالا: ذ. صفت. زبان جو ڪندو.
بد زبان. گاريال. غليظ زبان. خراب ڳالهائيندڙ.
واحيات. بد افعالو. ڪينو. ڪنڊو. ڪنڊو.
بي شرمو. ڪچرو. بي فضيلتو. بيهودو. بي حيا.
ٿورڙو. هلاڪي. طبيعت وارو. بيوقوف. اهمق.
نادان. بي عقل. جاهل. جٽ.

● رييجو: ذ. (ف. ريزه = ٽڪرا) ننڍا سڪا.
ريزگاري. ريزگي. چٽل. پٽسا. چوٽڪو.
پٽسا. ڪچرو. خردو. پگهارڻ لاءِ ڌاتن جا گڏ
ڪيل ٽڪرا. رييجا: ذ. سون چاندي رجائن
لاءِ لوھ جو اوزار. قالب. ڪارٻ.

● رييجيمينٽ ۽ رييجيمينٽون: ٿ. (انگ.
Regiment) فوج جو دستو. فوج ۾ سياهين
جو مقرر انداز. پلٽن. فوج.

● رييجهن: مصدر. (سن. رڙ < ه. ريجهنا)
راضي ٿيڻ. خوش ٿيڻ. نيهال ٿيڻ. ٻرڻ ٿيڻ.
خوشنود ٿيڻ. سترهو ٿيڻ. گڏ گڏ ٿيڻ. هرڻيت.
بهار ٿيڻ. اُند ۾ اچڻ. موج ۾ اچڻ. فرحت ۾ اچڻ.
بود ۾ اچڻ. سڃڻ. قبول ڪرڻ. اقرار ڪرڻ. رضامنڊ
ٿيڻ. ٻرڻ. سرچڻ. مائل ٿيڻ. راغب ٿيڻ. ٺهي وڃڻ.
- رييجهن ۽ رييجهون: ٿ. (ه. ريجهه =
خوشي). خوشي. پاڻوھ. محبت. پيار. قرب.
لاڙو. ڪاڍو. رغبت. ميل. ميلاپ. ميل جول.
چاهه. چاهت. قربت. عشق. لئڻو. دل جي چيڪ.
لطف. مزو. موج. رس. فرحت. لذت. ذوق.
يوگ. بياس. عيش. عيش پسندي. اُند. جشن.
وروڻد. وڻدرو. وروڻهه. تيرپنتي. خاطري.
دلپسندي. راضو. پسندي. منظوري. قبوليت.
اتوار. هائوڪار. مچتا. مچوتي. اختيار. مرضي.
پرپ. ٺاه. رضالامو. رهائ. ڪچهري. مجلس.
عادت. عبت. خٽو. پرويز.

● ريٽڻ: مصدر. چشم پوشي ڪرڻ. نظر انداز
ڪرڻ. ڊيلڻ. خيال ۾ نه آڻڻ. نه ليکڻ. حساب ۾
نه آڻڻ. وساري ڇڏڻ. ريتي ڇڏڻ. آخر ۾ نه آڻڻ.
رد ڪرڻ. منظور نه ڪرڻ. نه قبولڻ. انڪار
ڪرڻ. نه مڃڻ. جهلڻ. بند ڪرڻ. روڪڻ. منع
ڪرڻ. ٻڌڻ. بندش ڪرڻ. رڪاوٽ ڪرڻ.
ميسارڻ. ڊاهڻ. ڦٽائڻ. موٽائڻ. واپس ڪرڻ.

● ريٽو ۽ ريٽا: ذ. گهوت کي شاديءَ جي
موقعي تي ڪلهي تي رکڻ جو ڳاڙهو ٻوڇڻ.
رٽول. ڇلوان جو ڪپڙو. ڳاڙهو ڪپڙو. (ت).
تمام ڳاڙهي رنگ وارو ڏانڊو. (ت). گئلن سان
هڪ پوتيءَ جو قسم. ذ. صفت. ڳاڙهو. لال.
- ريٽو ٿيڻ: ڳاڙهو ٿيڻ. لال ٿيڻ. رڃڻ.
ٻڃڻ. الاهي عشق ۾ رنگجي وڃڻ.

● ريٽپ ۽ ريٽون (ڪ): ٿ. ڪپ. ڪارو.
رھڻو. رٽو. ڪچلاڻ. رٽو. پُسيٽل.
سيتي.

● ريٽپ ۽ ريٽپ (ڪ): ذ. ڪاريءَ جي
پٽيءَ جو مهوري وارو سڙو.

● ريٽپبلڪ (انگ. Re-public): ذ.
جمھوري. رعيتي. ماڻهن جي پنهنجي.
عوامي.

● ريڇڻ: مصدر. زمين کي ڪيڙڻ کان اڳ
پاڻي ڏيڻ. کير سان ٿڌڻ کي پُساني ٿيڻ.
- ريڇ ۽ ريڇ: ذ. (ه. رڇ) آباديءَ کان
اڳ ۾ زمين کي ڏنل پاڻي. ٻوٽل. آلاڻ.
آلائي. گھيم. ڌرياءَ جي ريتي. پاڻيءَ جي
واري. ريت. پاڻيءَ جي ٻيڇڻ. ٻيڇو.
مال جي بيماريءَ جو هڪ قسم.

- ريڇائو ۽ ريڇائو: ذ. صفت. ريڇ ڏنل.
وٽ ڏنل. ريڇائيٽو: ذ. زمين کي آباديءَ
کان اڳ ۾ ڏنل پاڻي. ريڇ وارو گاهه.
اسم خاص. هڪ مڪان جو نالو.

- ريڇائيٽو ۽ ريڇائيٽو: ذ. صفت. ريڇائو.
پاڻيءَ ڏنل. وٽ ڏنل. رڇايل. ريڇ.
ڪيل.

ريجهائو ڪاڌو هئڻ: لهرِي هجڻ - پُورالو هجڻ - سودائي هجڻ - ريجهڪي هجڻ.

ريجهڪي ڪاڌو هئڻ: ذ. صفت. پُورالو - لهرِي - لهرائيتو - مؤمن جي - خام خيالي - ريجهڪ ڪاڌو - خشڪي - بود ڪيو - ترنگي - روئيتو - وهڻي - سودائي.

ريجهڻ: مصدر. فيريٽن - لڳڻ - دل ٻو ڏيڻ - ويساه گهاتي ڪرڻ - لڳي ڪرڻ. قرب ڪرڻ - پيار ڪرڻ - عشق ڪرڻ - محبت ڪرڻ - موه ڪرڻ. ريجهڻ: ث. اسم خاص. تعلقي هالا ۽ تعلقي ٽنڊي الهيار ۾ ديهن جو نالو.

ريجهو ۽ ريجه (ت): ذ. ريزش - نزلو - نڪڻ مان وهندڙ پاڻي

ريج: ث. (ع. ريج = هوا) پيٽ مان نيڪتل هوا - بادي - مهدي جي هوا - نيت قوس. عام رواجي هوا. واڻ - پون - واهونڊو - واهونڊي.

ريج جاري ٿيڻ: پيٽ مان هوا جاري ٿيڻ - نيت قوس آچڻ - پيٽ مان باديءَ جو نڪرڻ.

ريجهان: ذ. (ح) هڪ خوشبوءِ دار پُرتو - ناز بُو. هڪ خوشبوءِ دار گاه. هڪ قسم جو عربي رسم الخط.

ريجهاني (پيل) اسم خاص. هڪ گيل جو قسم. هڪ قسم جو عربي رسم الخط.

ريج ۽ ريجهون (ت): ث. اسم. (سن. ريڪا). ليڪو - ليڪ - سٽ - سيطر - خط - ريڪا - ميسيءَ جي ليڪائين سان ڏنڊن جي وچ ۾ پيدا ٿيل ڪارو ليڪو. هٿ جي لڪير. بنياد - پاڙ - نسل. (ف. ريخن = هارن مان) ٿوري - ذري - هو - پچ - لون - چڻي.

ريجهڻ: مصدر. (ف. هارن) چڻڻ - چٽائڻ - و - ڪيرڻ - پڪيڙڻ - ڪيڊيڙڻ - چيڙو چيڙو ڪرڻ - ڪٽوڪٽو ڪرڻ - چٽڪار ڪرڻ - چٽار ڪرڻ - چٽائڻ - چٽائڻ - اوڀر - اوڀر ڪرڻ - هارڻ - ويٺڻ. بچائڻ - اوڀر - اوڀر ڪرڻ -

ريجهائو ۽ ريجهائو: ذ. صفت. ريٽو - ريٽل - راضي - راضي ٿيل.

ريجهائين: مصدر. (ه. رجهال). راضي ڪرڻ - خوش ڪرڻ - مسرور ڪرڻ - نهال ڪرڻ - پرمسن ڪرڻ - گند گند ڪرڻ - بود ۾ آڻڻ - پروپائڻ. مٽائڻ - تڻائڻ - ٺارڻ - مچائڻ - قبول ڪرائڻ - قائل ڪرڻ - ڳالهه تي بيهارڻ. ضد تان لاهڻ. مائل ڪرڻ - راغب ڪرڻ - موه ۾ ڦاسائڻ. وندرائڻ - وروڻهڻ. لڻائڻ - موهڻ - هير ڪائڻ - لالچائڻ. پرچائڻ - سرچائڻ - ڏاهڻ.

ريجهه رس: ذ. محبت - قرب - پيار - عشق - موه - سنهه - چاهت. رضا - خوشي - قبوليت - اقرار - هائوڪار - رضامندي - رضائو - مچتا - چوٽي.

ريجهڪ ۽ ريجهڪون: ث. رغبت - لاڙو - ڪڍو - دل جي چڪ - ميل - چاهه - خوشي - سرهائي - آند - بهار - پرستا - مڙج.

ريج ۽ ريج (ت): ذ. قرب - محبت - پيار - عشق. قريب - دغا - لڳي - ويساه گهاتي - ڪيٽ.

ريجهڪ ۽ ريجهڪ: ذ. پُور - بنددو - جهجهڪي - بند ڪي - بُود ڪي - لهرو - وهڻ - ترنگ - خيال - دُور - من سوج - رءُ - لهر - اوچتو خيال - اوچتو ارادو - اوچتو نڪرو - اوچتو ڦيرو (ت). اجايو. ڪيو - ٻينا سبب جهڙو - اجائي ڪبت ڦيٽ. مزو. روئشو - وندر هٿ چرائند - حرڪت - مستي. ظرف. ري حساب - لڻ ڏيندي نه وٺندي.

ريجهڪ ۽ اچڻ: اوچتو خيال اچڻ - اوچتي بُود ڪي اچڻ - لهرو اچڻ - پُور پوڻ - اوچتو ارادو ٿيڻ - اوچتو ڦيرو اچڻ.

ريجهڪ ڪوڏائين (ت): حرڪت بازي ڪرڻ - مستي ڪرڻ - هٿ چرائند ڪرڻ.

ريجهڪ ڪاڌو ۽ ريجهڪ ڪاڌا: ذ. صفت. لهرِي - پُورالو - خيالي - ريجهڪي - خشڪي - بود ڪائي - سودائي - وهڻي.

● ريڊي ۽ ريڊيئون (ڪ): ٿ. ٻڪريءَ جو هڪ قسم.

● ريڊا (ت): ذ. وار. گيسو.

● ريڊر ڦيڊر (ت): ظرف. زيان. نقصان. برباد. ڇت. گھٽيل. سوا ڪيل. وڃايل. ڪم. ڪيل. ٿ. خرابي. خوري. ذلت. بدنامي.

● ريڊو ۽ ريڊا (ڪ): ذ. رموت. لب. ناجائز رستي ورتل مال. وڊي. پئنگ. حرام مال. ريڊو ڪاٺين (ڪ): حرام ڪاٺين. لب. وٺڻ. وڊي. وٺڻ. پئنگ ڇڏائڻ. ناجائز رستي مال. پسا يا کاڌو وٺي ڪاٺين.

● ريڊو ۽ ريڊا: ذ. صفت. ڏنگو. ونکو. ٽينڪ وٽيگو. ٽيڙ هو. ڦيڏو. ڪوٺو. ڪپيو. ويماه گهائي. دغا باز. بي ويسا هو. بي اعتبارو. بي ايمان. آڙو. حرڪتي. لڇو. زبان خور. آئنيرو. ڪيچلو. مستيخور. انگلي. چالاڪ. حرفيتي. ڦندي. ڏنگ باز. ڏو. لٽو. ڊٽو. نادان. بي عقل. اڇو جه. موڙهل. ورسوڙل. مت. موڙ هو. چرپت. چسو. مست. چريو. ڏنگو. بيگالو. بي واهو. ڀٽيو.

● ريڊائي ۽ ريڊائيون (ت. اسر. سن). امڙ (مست). ڏنگائي. ٿيو هائي. ونگ ونگ. حرڪت. مستي. هرڪت بازاري. چٽيائي. لڇائي. ڪيچل. آئنيرو. ڪوٺائي. آرڊائي. شيطاني. خرابي. نقصان. خلم. زيان. پاڻمالي. روسامو. رساو. الڳل. آرو. مناظرو. بحث. رد قدم.

● ريڊ: ذ. صفت. (الڳ. Red = ڳاڙهو).

ڳاڙهو. لال. سرخ. رتو. آهرين. رتول.

● ريڊ ڪيراس: ذ. (نگ. Red = ڳاڙهو + Cross = منڍڙو) ڳاڙهو منڍڙو. صحت کاتي جي نشاني.

● ريڊ ڪيراس سوسائٽي ۽ ريڊ ڪيراس سوسائٽيون: ٿ. (انگ) زخمين جي لڙائي ۾ خدمت ڪندڙ جماعت. انجمن صليب آختر.

جئون ڪرڻ. بچت ڪرڻ. اوبارو ڪرڻ. ٻاڇو ڪرڻ. ٻاڇي ڪرڻ. بقايا ڪرڻ.

● ريخت ۽ ريختون: ٿ. ڇت. هار. چاٽار. وڪيڙ. ڪيڙو. ڪينڊير. چٽڪار. چٽڪار. چٽو ڇڙائي. باقيات. جئون. اوبر. سوبر. اوبارو. جئون. ٿ. ٻاڇي. بقايا. رخت.

● ريخت ٿيڻ: جدا جدا ٿيڻ. ڇڙو ڇڙ ٿيڻ. ٻڪڙجي وڃڻ. ڪٽو ڪٽو ٿي وڃڻ. ڪينڊري وڃڻ. لٽجيڻ. برباد ٿيڻ. آڏن. ناس ٿيڻ. ڪوهيڻ. اجابو وڃڻ. ڌڻ ٿيڻ. خير چڻ. تباه ٿيڻ. ختم ٿي وڃڻ. ڪهي وڃڻ.

● ريختو ۽ ريختا: ذ. صفت. (ف. ريخته) ڪچو. خام. ان. پڪتل. آردو زبان جو هڪ قديم نالو. راڳ جي هڪ سُر جو نالو.

● ريخت: صفت. (ف.) ڪيريل. بي ساخت. نڪتل. پخت. مضبوط. ڏاڍو. سوگهو. قابو. مستش. ڇڙو ڇڙ. جدا جدا. ڪٽو ڪٽو. پڪو ٿيل. پریشان. بهتر حال. حيران. ڪان. بنائڻ جو مصالح. آردو ۾ ابتدائي زماني جا نظار.

● ريختي ۽ ريختيون: ٿ. (ف. ف.) عورتن جي ٻوليءَ ۾ چيل نظم. زلاني نوع ۾ چيل بيت.

● ريڊ ۽ ريڊو: ذ. صفت. هڪو ڳاڙهو. ٿڌو ڳاڙهو. ڳاڙهان تي مايل.

● ريڊاس: اسر خاص. (ه.) چمارن جي فرقي جو موجد. هڪ مشهور گياني. پيڪٽ. ريڊاسي ۽ ريڊاسي: ذ. (ه.) ريڊاس جي مڇن وارو فيرقو. ريڊاس کي مڇيندڙ.

● ريڊ ڦيڊر (ت) ظرف. زيان. نقصان. برباد. ڇت. تابان. آڇڙ. آڇاڙ. ضايع. وڃايل. ريڊ ڦيڊر ڪرڻ (ت): آڇاڇو وڃائڻ. تابان ڪرڻ. زيان ڪرڻ. نقصان ڪرڻ. ضايع ڪرڻ. آڇاڇو ڪرڻ.

● ريڊو ۽ ريڊا (ڪ): ذ. لالچ. طمع. هوس. سڌ. ٽوپ. کاڌو. رزق. رموت. لب.

● ريڊالو ۽ ريڊال (ت): ذ. صفت. رڌيلُ.
ڪميٽو - بي حيا - بي شرم - ڪميٽو - ريڊالو.
- ريڊالي ۽ ريڊاليون (ت. ع. رڌيل)
ڪميٽپ - بي حياتي - بي شرمائي - رڌالت -
ريڊجلائي - ڪميٽائي - بندڪاري - ٻيڙائي.
بي هيٽي - بڙدلي - سٽ - هوس - لالچ -
هوس - خواهش - ارادو.

● ريڙ ۽ ريڙون (ت. ث. ريڙهه - بحث -
تڪرار - رد بدل - چٽاڀيٽي - رڳڙو - جهڙو -
ٽنٽو - ڪلهه - ڪرڻهن - وروڌ - معاملو -
ڦڏو - فساد - گهٽي - ڪروڌ - ڪيل - ڪيل -
جهڙ جهڙ - ريڙهه - ڪر - ڪر - پڻ پڻ -
راڳ - راڳبازي - اڳڙي - ٽيڙي - چيٽ -
چيٽ - ڪيناري - ليڙ - پٽي - ليڙنگهه -
"ڪڙي جي" (ت). هڪدم ڪاهه - رمو -
لوهه - جليهنه - ڌوڪ - پختائي - ڀڪائي -
مضبوطائي - ڏاڍائي - بروجسٽائي - سوگهائي -
ٿاٺائي - رنجش - ڪاوڙ - غصو - ناراضگي - چوڙ -
- ريڙارو ۽ ريڙارا: ذ. صفت. ريڙهه پيڙهه
ڪندڙ - رد بدل ڪندڙ - ڦڏائي - بحثي -
تڪراري - معاملائي - رڳڙائي - جهڙائي -
ڪلهه - وروڌي - ٽنٽائي - فسادِي -
گهٽي - گهٽي - خور - ڪروڌي.

● ريڙائين: مصدر. چيچڙائين - چيچڙائڻ -
چڪڻ - چيٽڻ - ڦاڙڻ - گينداڙڻ - هلاڪ ڪرڻ -
دق ڪرڻ - چٽو ڪرڻ - سِر ڪائڻ - تپائڻ - ڪپائڻ -
هائي ڪڍڻ - ڪٽي ڏيڻ - بيزار ڪرڻ - پريشان
ڪرڻ - ڪليائڻ - ڏهڻ - چيڙائڻ - ڪاوڙائڻ -
رنجائڻ - ناراض ڪرڻ - غصو ڏيارڻ - ڏمرائڻ -
- ريڙر - پيڙر ۽ ريڙون: پيڙون: ت. ث.
ريڙهه پيڙهه - رد بدل - چٽرائي - بحث - تڪرار -
معاملو - رڳڙو - جهڙو - جهڙو - حجت - ٽنٽو -
منهن زورائي - ڦڏو - فساد - ڪيل - ڪيل -
گهٽي - ضد - ڪروڌ.

- ريڙر پيڙر ڪرڻ: چڪتاڻ ڪرڻ - گهل
ڪرڻ - ضد ڪرڻ - تڪرار ڪرڻ - معاملو ڪرڻ -

● ريڊيار: اسم خاص. تعلقي ڊگهڙي ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● ريڊر ۽ ريڊر: ذ. (انگ. Reider) سامونڊي جهازن ۾ رکيل هڪ قسم جي دورين.

● ريڊر ۽ ريڊر: ذ. (انگ. Reader < Read = پڙهڻ) ڊرمسي ڪتاب پڙهندڙ - اڀياس ڪندڙ. پروف ڏسندڙ - مواد تپاس ڪندڙ. نائب صوبدار جي عهدي جو هڪ پوليس آفيسر، منشيڪري جو ڪم ڪندڙ.

- ريڊو: ت. اسم خاص. تعلقي شڪارپور ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● ريڊيڪل: اسم خاص. (انگ. Redical) انگلنڊ جي مڊرن جو هڪ نهايت آزاد سياسي فرقو.

● ريڊيم: ذ. (انگ. Radium) دنيا ۾ سڀ کان زياده قيمتي ڌاتو.

● ريڊيو ۽ ريڊيا: ذ. (انگ. Redio) وائرلس جي هڪ مشهور ايجاد - دنيا جي خبرن وغيره رسائڻ لاءِ بنا تنڊ تار جي هڪ اوزار.

● ريڊيار: اسم خاص. سنڌي مسلمانن جي هڪ ذات جو نالو.

- ريڊيار ۽ ريڊار: ذ. ريڊون چاريندڙ. ڌارڙ - ڌار - ڌار - پاسيان. ذ. صفت. ڌڙم - ٽٽم - مٽم - پٽو ٽٻو - پٽو ٽٻو - پٽو ڪم - جٽ - جاھل - چسو - بيوقوف - موڳو - اناڙي. راکو - واهري - سنڀال ڪندڙ - ڀڪهيان - رڪيوالو - رڪيال - پاسيان - محافط - وارث.

● ريڊو ۽ ريڊا (ت): ذ. صفت. ريڊن جو ريڊ مان. ذ. صفت. ڪروڌي - ضيدي - هوڏي - هٽيلو - تڏي.

- ريڊو ڪرڻ (ت): ريڊ جو گوشت هائڻ. ضد ڪرڻ - ڪروڌ مچائڻ - گهٽي ڪرڻ.

- ريڊو مال: ريڊن جي بهائيءَ وارو مال ريڊون گهٽا، ڏنبا وغيره.

- ريڊي ۽ ريڊيون: ت. ث. منهن ڳاڙهي ٻڪري. اسم خاص. تعلقي ڪنگڙ ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● ريٽڙ ۽ ريٽڙ : ذ. صفت. (ف. ريختن مان) او ٿيندڙ. غاريندڙ. چٽيندڙ. چٽڪار ڪندڙ. وسائيندڙ. مٿاڻي وجهندڙ. مثلاً ”حون ريٽڙ“ = خون هاريندڙ. خوني وغيره.

● ريٽڙش ۽ ريٽڙشون : ث. (ف) نڪ مان پاڻيءَ واهڻ جي هڪ بيماري. زڪام. لڙس. ٽڙبو. ڳاڙو.

● ريٽڙال ۽ ريٽڙال : ذ. صفت. (ف. رڌيل = ڪميٽو). ڪميٽو. رڌيل. گهٽ درجي جو ماڻهو. ڪميٽو. بي حياءَ. بي شرم. بدڪار. بد چال. ٽرلڇو.

● ريٽڙالو ۽ ريٽڙالا : ذ. صفت. (ف. ع. رڌيل = ڪميٽو). ڪميٽو. نيچ. گهٽ طبيعت وارو. ريٽڙال. رڌيل. بي حياءَ. ٽرلڇو. بي شرم.

● ريٽڙا ميهڻ ۽ ريٽڙا ميهڻون : ث. ننڍي ڪلي. ڪڪو. گل ميهڻ. ڪچي سيلائي. ٽاڪو. ٺاڪو.

● ريٽڙ ۽ ريٽڙ : ذ. (النگ. Razor) ٻاڪي. آيترو.

● ريٽڙ بليڊ ۽ ريٽڙ بليڊ : ذ. انگ. (Blade + Razor) يعني ۾ استعمال ٿيندڙ وارن ڪوڙڻ جو ٻٽ.

● ريٽڙ ڪي ۽ ريٽڙ ڪيئون : ظرف. ٻرڇئون. ٽڪر ٽڪر. ذرو ذرو. ٿورو ٿورو. پورو پورو. ڳڻيو. وڪري جو هڪ قسم. سنهو. وڪرو. هر هڪ جنس مان ٿورو ٿورو وڪرو. چوٽيڪو وڪرو. پٽڇوئي.

● ريٽڙ ڪي ۽ ريٽڙ ڪيئون : ٻرڇئون واري. سنهو واري. چوٽيڪو دڪاندار. هٿاڻي. ننڍو دڪاندار. ٿوري ڌنڌي وارو.

● ريٽڙو ۽ ريٽڙا : ذ. (ف) ننڍو سڪو. ڪليل ٻٽسا. ڪچرو. خوردو. ريٽڙ گاري. ريٽڙ گي. ريجو. ٽڪر ٽڪر. ٿورو. ذرو ذرو. پورو. پورو. ڳڻيو. ٻرڇئون. ٻارچ. ٽڪرو. ٻرڙو. ريٽڙ گاري ۽ ريٽڙ گاريون : ث. ريٽڙو. ريٽڙو. خردو. ننڍو سڪو. چوٽيڪو ٻٽسا. ڪچرو (ت).

ٿڌو ڪرڻ. گهٽي ڪرڻ. مقابلو ڪرڻ. جهڙو ڪرڻ. جهڙو ڪرڻ. رڳڙو ڪرڻ. ريٽڙهه ڪرڻ. ڦساد ڪرڻ. رڌو ڪرڻ. حجت ڪرڻ.

● ريٽڙهه ۽ ريٽڙهون : ث. ڏسو ريٽڙهه.

● ريٽڙهه ۽ ريٽڙهه : ڪرڻ. ريٽڙهه ڪرڻ. ريٽڙهه ڪرڻ. ريٽڙهه ڪرڻ. ڪرڻ. جهڙڪڻ. ڪرڻ. چٽڪڻ.

● ريٽڙ ۽ ريٽڙيون : (ت) ث. ننڍي ٻار جو گهڻي وقت تاء روچ.

● ريٽڙ ڪرڻ (ت) : ننڍي ٻار جو گهڻي وقت تاء روچ.

● ريٽڙو ۽ ريٽڙا : ذ. ننڍڙو پٽڇوئي. پٽڇوئي.

● ريٽڙهڻ : مصدر. رڙهڪائڻ (ت). اڳتي هلائڻ. چورڻ. سڙڻ. سڙڪائڻ. سڙڻ. اڳتي ڪرڻ. ڪڍي وڃڻ. ڪڍي ڇڏڻ. ٻئي هنڌ ڏيڻ. هڪ هنڌ ڪرڻ. پاسي ڪرڻ. هڪ طرف ڪرڻ. هڪڙي پاسي ڪرڻ. گسڪائڻ. لاهڻ. ٻري ڪرڻ. دفع ڪرڻ. ڦارڻ.

● ريٽڙهه ۽ ريٽڙهون : ث. سڙڪو. ريٽڙهو. چور. سڙ. ڌڪو. ٽيڻهو. ڳسڙو. آهستي. هوريان. هري. ڌيري. جن واري حالت.

● ريٽڙهو ۽ ريٽڙها : ذ. سڙڪو. ڳسڙو. ريٽڙو. ريٽڙهه. چور. سڙ. ٻانڀڙو. ڌڪو. ٽيڻهو. ٻائيءَ جو وڙهڪو. ڌار. ٺهر.

● ريٽڙهي ۽ ريٽڙهيون : ث. ٻانڀڙو. سڙڪو. ڳسڙو. ڳسڙو. ”ننڍي ٻار جو“ سڙڪو. سڙو. هڪ بيماريءَ جو قسم.

● ريٽڙهي ۽ ريٽڙهيون : ٻانڀڙا ڏيڻ. رڙهڻ. سڙڻ. ڪسڻ. سڙڪڻ. هري هري چرڻ. آهستي آهستي هلڻ. ڏرڻ.

● ريٽڙ ۽ ريٽڙون : ث. (ف) انعام. سرائي. کانو بچائو. ڳائڻ. وڃائڻ.

● ريسٽن: مصدر. چٽاڀيٽي ڪرڻ - چڙهت ڪرڻ - برابري ڪرڻ - همسري ڪرڻ. اغيار ڪرڻ. حسد ڪرڻ - ساڙو رکڻ - ايرڪا وجهڻ.

- ريس ۽ ريسن: ٺ. (سن. ايرشيا) ه. ايرڪا (چٽاڀيٽي) - آغيارِي - چٽو هٿ - ڪسب و سر - پتھڙيو - همسري - برابري. حسد - ساڙو - ايرڪا - رشڪ - رقابت - ڪام - جلن - ساڙ - چر - چيرو - بغض - بياني - ڪيئون. حيرص - هوس - لالچ - سد - هيرڪ. - ريسارو ۽ ريسارا: ذ. صفت. (سن. ايرشا) آڻو. ريس ڪندڙ - چٽو هٿ ڪندڙ - مقابلو ڪندڙ - برابري ڪندڙ - رقيب - همسري ڪندڙ. حاسدي - ڏاڻي - رقيب - آغيارِي - ساڙيلو - حسد - رڪندڙ - ساڙو وارو - ڪام ڪاڏو - ارڪاڻو - ساڙي ڪاڏو.

- ريسامن: ريسجڻ - ريسارو ٿيڻ - ريس ڪرڻ. حاسد ٿيڻ - سدون ڪرڻ - سڙڻ - پڇڻ - پڇيڻ - ڪام - جلن - ارڪاڻو ٿيڻ. - ريساڻو ۽ ريساڻا: ذ. ريسارو - حاسد - ارڪاڻو (ٺ - ڪ). رقتل - ڪاوڙيل - ناراض. - ريسائيتو ۽ ريسائيتا: ذ. صفت. ريسارو - سدڙيو. مخالف. حاسدي - حاسد - ساڙي - ساڙيلو - آغيار.

- ريسائن: مصدر. ريس ڏيارڻ - هيرڪاڻي. چٽو هٿ ڪرڻ - ڪلهو هڻڻ - برابري ڪرڻ - پڇڻ - مقابلو ڪرڻ - سڃڻو ساهڻ. ريس ڪرڻ. ساڙ ڏيارڻ - جلان - حسد ڏيکارڻ - ڪامائڻ. - ريسجڻ: مصدر. حسد ڪرڻ - ريس ڪرڻ - ساڙ ڪرڻ - حاسد ٿيڻ - ريسارو ٿيڻ - ارڪاڻو ٿيڻ - ڪام ڪاڏو ٿيڻ - ريسر ٿيڻ. - سدون ڪرڻ - سدڙيو ٿيڻ. هوسن - نه سھڻ. - ريسر ۽ ريسر: ذ. ريسارو - ريسائيتو - ارڪاڻو - حاسد - رقيب - مخالف - ڪسب ويري - ساڙي ڪاڏو.

- ريس ڪرڻ: حيرص ڪرڻ - برابري جي دعوا ڪرڻ - ديڪا ديڪي ڪرڻ - همسري ڪرڻ.

- ريڙ ڪري ۽ ريڙ ڪيون: ٺ. ريڙگاري - ريڙو - ريڙجو.

- ريڙو ريڙو ۽ ريڙا ريڙا: ظرف. ف. ٿڪڻ - ٿڪڻ.

- ريڙه: ذ. (ف) ٿڪڻ - حصو - ڀاڱو - پڙو - قطعو - ڏرو - ٿورو - پٽي. ريڙگاري. ريڙو - ريڙجو - صندوق - پٽي - بڪس - باڪس. ● ريڙوليون ۽ ريڙوليون: ذ. (انگ. Resolution). تجويز - سندا - ارادو - نيت - خيال - ويچار - قياس آرائي. قاعدو - قانون. ● ريڙيلون ۽ ريڙيلون: ذ. (انگ. Resident). رهنڻ - سٽيم - ويٺل - رهاڪو - رهواسي - باشنده - ساکن - رهندي. غير رياست جي دربار ۾ رهندڙ شاهي وڪيل يا عوضي سياسي نمائندو.

- ريڙيلونسي ۽ ريڙيلونسيون: ٺ. (انگ. Residency). مقام - گهر - جاء - رهڻ جو هنڌ - آسٽو. ريڙيلونسي جي رهڻ جي جاء - سياسي نمائندو جي جاء.

● ريسال ۽ ريسالون (ل): ٺ. زمين جي اندرين وٽ - ريڙ.

● ريسيت: ذ. (انگ. Rest) آرام - سڪون - چٽين - فرحت - قرار. ايند - خواب.

- ريسٽ هائوس ۽ ريسٽ هوس: ذ. (انگ. Rest House). آرام جي جاء. آفيسرن وغيره جي رهڻ لاءِ سرڪاري جاء. قيام گاه.

● ريسر: اسم خاص. حيدرآباد ۽ خيرپور ۾ رهندڙ ماڻهن جي هڪ ذات جو نالو.

● ريسمان: (ف). رسي - نوڙي - ڏوري - نوڙ هو - واجهه - ڪاپار - رسو - نوڙ - ڏورو.

● ريسن (ڪ. ل): مصدر. ريهڻ - ريڙڻ - ڏٺارڻ - ڏيڳ - لالچائڻ - هيرڪاڻي.

"سو ريسي ريب رو ڪري،
مولڪان تن وٺي وٺين ٿين"
(راجن شاه).

● ريڪو ۽ ريڪون (ت): ذ. ٿري پرت جو هڪ نمونو.
 ● ريڪو ۽ ريڪا (ت): ذ. قاصيد - سنيھو ٻهچائيندڙ - ٽپالي - ٻيغاسي.
 ● ريڪو ۽ ريڪون (ت): ذ. ٻيٽري ميني - راپڙو - رٻڙي.
 ● ريڪو ۽ ريڪو (ڪڇ): ذ. ٻيل گاڏي - ڊگي گڏي - چڪڙو.
 ● ريڪو ۽ ريڪون (ت): ذ. (سن. ريڪا = ليڪ). نشان - چٽو - داغ - آهڻ - آهڇ - ريڪا - سٽو - ليڪ - ليڪير - ليڪو. هٿ جي لڪير. قسمت - پاڳ - نصيب - ليڪو - ليڪيت - تقدير - ٿيڻي - هو وٺار - انگ - مقدرو - موت - ڪال - آجل - قضيو - مريتو - مرنو. ٽنڊ - تار - ڏاڳو - ڏور - سڳو - ڏورو. سونهن جي ڪري ڏند کي سوني ويڙهيل تار. (ڪ). ڪجهه حصو - هو - ڌڙو - ليڪ - ڪٽو - ٿورو - ڀاڱو - ٻئي - ٽڪرو - ٽڪر - ٻيو (ت). ڪنهن ڏنل ماڻهوءَ جهڙي تصوير يا آهڻ - ٻار - سٺاڻو - حلي - سٽل - تصوير.
 ● ريڪا ۽ ريڪون (ت): ذ. (سن. ريڪا = ليڪ). ليڪ - ليڪو - خط - ريڪ - سٽار - سٽ - سٽو. ڏاڳو - نوڙي - رسي - ڏور - ٻند - چرن - شرن - پير - ظرف - ڏس - پاسو - ڏسا - ڏشا - پهيلو. چيني - خط - ليڪيل ٺاهو. قطار - ٽڪر - سلسلو - مصرع - تار - لائيڊ - صيف - پٽو. حسد - علائقو - موت - وڙ - قير - چڪر - گهمرو - گهمڙي - وڻو - سڪ - خبر - ڄاڻ - سڌ - پروڙ - اطلاع - پٽو - ٻار - ٿورڙو - ڌڙو - ڌرو - ٿورو - هو - ليڪ - ڪٽو.
 ● ريڪا گيٽ (ت): ذ. (سن. ريڪا گيٽ) علم جوتش جو هڪ حصو - جاميٽري.
 ● ريڪيارو ۽ ريڪيارا: ذ. صفت. (سن. ريڪن) ريڪ وارو.
 ● ريڪان: ذ. اسم خاص. تعلقي ميرپورخاص ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ريسو ۽ ريسا (ت): ذ. ٿري پرت جو هڪ نمونو.
 ● ريش ۽ ريش (ت): ذ. صفت. زخم - ڦٽ - ڦوڙو. زخم مان نڪرندڙ گند. رت - ٻون وغيره.
 ● ريشو ۽ ريشا: ذ. ٻون - گند - ڪين - ٻائي - رت - ٻون ڪنهن ڦٽ مان نڪرندڙ گند. رس. "ڪنهن ميو جي ٻن - رڪ - نس - ٽنڊ - ٽنڊ - ٽنڊو - ڏاڳو.
 ● ريش: ذ. (ف). ڏاڙهي - سونهاري.
 ● ريشائي ۽ ريشائي: ذ. صفت. وڏي ڏاڙهيءَ وارو.
 ● ريشل: ذ. اسم خاص. تعلقي هالا ۾ هڪ ديھ جو نالو.
 ● ريشم ۽ ريشم: ذ. ٻٽ ڪينٽين جي وات مان نڪتل رس جا نانڍورا - اريشم - ٻٽ - سيلڪ - حرير.
 ● ريشم ۽ فروش ۽ ريشم ۽ فروش: ذ. (ف). ٻٽ وڙ - ٻٽو - ٻٽو.
 ● ريشمي ۽ ريشمي: ذ. صفت. ٻٽ جو - ٻٽ جهڙو - حريري. مڇملي - مڇملي - اطلسي - سيلڪي - لسو.
 ● ريش: ذ. (ح). ڍل جي شرح - نرخ - ٻها - آڱهه.
 ● ريش ۽ ريش ۽ ريش ۽ ريش: ذ. (ع). لابي جي شرح جو نقشو.
 ● ريشان: ذ. (ع). آغاز - جواني - جوين - قوه جواني. ڪنهن سي جو بهتر حصو - سٺي ۾ سٺو ٽڪرو.
 ● ريشمينت ۽ ريشمينتون: ذ. (انگ). تفريح طبع لاءِ ڪاڏي پيٽي ۾ ڪم ايندڙ ٿوري شئي - هڪو ڪاڏو. فرحت - آسائش.
 ● ريشمينت ۽ ريشمينت: ذ. (انگ). تفريح طبع لاءِ هڪي ڪاڏي پيٽي جي جاء - هوٽل - ٿورو خانو. ريلوي اسٽيشن تي ٺهيل تفريح طبع جي جاء.

● ريگت ريگتيون (ت): ٺ. گهٽيائيءَ
خبرائيءَ - بچڙائيءَ - بڌريءَ.

● ريگن: ذ. مصدر (ت). جهڙو ڪرڻ -
جهڙو ڪرڻ - ڦٽو ڪرڻ - ڦساد ڪرڻ - ڦٽو
ڪرڻ - رڳو ڪرڻ.

● ريگ ريگسيون: ٺ. (ف). واريءَ -
ريتيءَ - مٽيءَ. راڻو. ڏس (ڊرس). سُرَاب.
= ريگ روان: (ف). ريگ + روان > رفتن =
وڃڻ. اڏامندڙ واريءَ.

= ريگڙياريو ريگڙياريو: ذ. صفت. (ف).
واريءَ سان پيريل پيٽ. چٽل گودڙين
وارو. سونين ڏندن وارو. جوکي - ستياسي -
سادو - ٻاڻو.

= ريگ زار ريگ زار: (ف): ذ. واريءَ
وارو سڪو - واريو پٽ - ريگستان - رڻ پٽ -
صحرا. پٽ - ڊپ.

= ريگستان ريگستان: ذ. (ف). ريگ +
آستان (= جاء). واريءَ وارو سڪو - واريو پٽ -
رڻ - رڻ پٽ - صحرا - سياڻو - ريگ زار -
برهه - ويرانه - سچ - ٿر - ٿر.

= ريگمال ريگمال: ذ. (ف). ريگ +
مال < ماليدن (= مهنڻ). ڪاٺ کي صاف ڪرڻ
لاءِ هڪ قسم جو ريتي لڳل ٿنو - ريگمال.

= ريگمالي ريگمالي: ذ. صفت. (ف).
ڪاٺ کي ٻاڻس ڪندڙ، لٽو ڪندڙ، گهٽندڙ،
صاف ڪندڙ.

= ريگماهي ريگماهيون: ٺ. (ف).
ريگ = واري + ماهي (= مڇي) واريءَ ۾
رهندڙ هڪ قسم جو جانور. گيلوئي -
سٽنڙو.

● ريگارو ريگارو (ت): ذ. ٻائيءَ جو ليڪو.
● ريگاڙي ريگاڙيون (ت): ٺ. عرق
پا رت جو قطرو ڦٽو - ٿپو. ٿورو وڃندڙ
ٻائيءَ - لار - ڌار.

● ريگستان ڪر ٺار: اسم خاص. تعلقي روهڙي
۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ريگستان مامرو: اسم خاص. تعلقي روهڙيءَ
۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ريگي ريگيون (ت): ٺ. لڙائي باز
جي ماديءَ - تنبلي.

● ريگيوليئشن: ذ. (انگ. Regulation)
قاعده - قانون - ضابطو.

● ريگاڙ ريگاڙ (ل - ڪ): ذ. ڪنهن
زخم مان وڃندڙ گند يا ڪين - ڳاڙو - روڳ -
پون - ست.

● ريگاڙو ريگاڙو (ت): ذ. ڦٽو - ٿپو -
قطرو. ٽمبل ٻائي - ڳاڙو - ڳاڙو. داغ - نشان -
چٽو - ڌو.

= ريگڙو ريگڙو (ل): ذ. تمام ٿورو ٻائي - چڪو.
● ريگڙياريو ريگڙياريو: ذ. صفت. (ف).
ريگ = واري (واريءَ سان پيريل - پيٽ).
چٽل گودڙين وارو - فقير - پيٽو - گدا -
گداگر.

● ريگڙيون پٽن: ٺ. پٽائين - منجهائين -
گمراه ڪرڻ.

● ريگهي ريگهيون: ٺ. گهٽو - چٽو -
ڌار - چٽ - گيرگهي - ٿل - لالچ - لب -
ريٽ - لوپ. اٽڪل بازيءَ - حرفت - چالاڪي.
هوشيارِي - سياڻپ - ڏاهپ.

= ريگهي ريگهيون: ٺ. گهٽو -
چٽو - ڌار - چٽ - گيرگهي - ٿل - لالچ -
لب - ريٽ - اٽڪل بازيءَ - حرفت - چالاڪي -
هوشيارِي - سياڻپ - ڏاهپ - دانشمندي.

= ريگهي پٽن: ٺ. چٽ - ڌيڻ - ڌار - پٽ -
ڳٺا پٽن - چٽو - ڌيڻ. ڌار - لالچائين -
ريٽ - لب.

● ريگشو ريگشو (ڪڇ): ذ. واڳن -
هڪ پاڇيءَ جو قسم.

● ريل ريلون: اسم. (انگ. Rail)
لوھ جو ٿنو. لوھ جو پٽو - لوھ جو رستو
"اڱاڙي جي هلڻ لاءِ" - ريلوي لائين - پٽي -
اڱاڙي - ريل گاڏي.

- ر. ٻولي ۽ ر. ٻولي ذ. (انگ. Railway) ريل گاڏي جو رستو - پٽيڙي. ريل جو مُحكم - ر. ٻولي کاتو.

● ريل: ٿ. اسم خاص. تعلقي آبادي ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ريل ۽ ريل: ذ. پٽائيتي - چڪر - ڦير - ولو - گهميڙي. خالي نٿو - پوڻو - ڳيٽ - اوبرو "ڏاڳي ويڙهن لاءِ". سٺ جو ڏيئرو.

● ريلٽرائي: اسم خاص. تعلقي ٽنڊي باگي ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ريل سولجمنڊ: اسم خاص. تعلقي ميرپور بٺوري ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ريلن: مصدر. اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● ريلن: مصدر. آئلن - مٿان وهڻ - آڻي پوڻ - پٽائڻ - پٽائڻ کائڻ - وافر ٿيڻ - پٽائي پوڻ. آيسمن - آفريڪن. فضل ڀٽو ٿيڻ. چشم پوشي ڪرڻ - لٽ مٽي ڪرڻ - رياءُ ڪرڻ.

- ريل ۽ ريلون: ٿ. (پرا. ريل = آئل) بوڏ - آئل - پٿرو - ٻوڙ ٻوڙان - لٽ - سٽلاب - پٽو - وافر ٿيڻ. گاه وارو ميدان - ويءُ چراگاه - سائي جوءُ - سٽيئر - آباد زمين - سرسبز زمين. هيٺاهين ۽ هاڻائي زمين - سٽلابي زمين - پوسل واري زمين. ٽيڪر - ڪپو - ٽل - گودڙ - ويٽر - وليهار. (پل) لاڙو - ڪاڍو - سٽل - رغبت - چيڪ - چاه. (ٿ). چوسول - چووانو - چئونڪ.

- ر. ٻولي ۽ ر. ٻولي: پٽائڻ ڏيڻ - لٽ ٿيڻ - وافر ٿيڻ "هاڻيءَ جو". سيڪ پيدا ٿيڻ - تانڪهائڻ - تائڻ - لاڙو ٿيڻ.

- ريل چميل: ظرف. مٿو - جهجهو - جام - گهڻو - بي انداز - وافر - بي حد - بي آلت - پٽون - سٽهڻو - عام جام - ڏيئرين ڏيئرو.

- ريل چميل آچن: عام جام آچن - تمام گهڻي انداز ۾ آچن - ڳاڻائي کان ٻاهر آچن - بي انداز آچن - بي حد جهجهو آچن.

- ريل چميل هٿن: جهجهو هٿن - عام جام هٿن - گهڻو هٿن.

- ريلو ۽ ريل: ذ. اسم. (پرا. ريل) وهڻ - وهڪرو - گيٽ - ندي - ڌارا - ٺهر - ڌار - وهڪر - لٽ - اوت - سٽر - رواني - نٿن. مٿ - هيشاب - نازا چوڙو. گهڻو خيال - لاڙو - محبت - عيشق - پيار - خواهش - مرضي - شوق - قرب - رغبت - چاهت - ڪشش - دل جو مٽل.

- ريل پوڻ: ذ. صفت. (ريلو + پوڻ) زمين تان ريل ڪري وهڻ - "مٽي پوڻ".

● ريلن: مصدر. ڳولڻ - ٺهاري - ڏيئرين - جستجو ڪرڻ.

● ريلو: اسم خاص. تعلقي گهوڙاڀاري ۾ هڪ ديھ جو نالو.

● ريم ۽ ريم: ذ. (انگ. Reem). ڪاغذ جي ويون دستن جو بندل.

● ريمتارشي (ت): ظرف. رضا خوشي - مرضي سان. سچ - سچ - سچ - حقيقت ۾ - واقعي.

● ريمتارڪ: ريمتارڪ: (انگ. Remark). راء - خيال - قياس آرائي - ويچار - رايو.

● ريمتارڪ: ذ. (انگ. Remand). مقدمه جي مهلت - ڪجهه عرصي جي مهلت.

● ريمتارڪ: ريمتارڪ: ذ. (انگ. Reminder). تڪيڊي چئو - يادگيري ڏياريندڙ خط.

● رين ۽ رينون: ٿ. اسم. (سن. رنجي). رات - ليل - رنجي - توهياري - شبنم - انڌيرو - اونڌاهي - ڪارائ - انڌڪار - اوندهه - سنهي ڪجور جو هڪ قسم. بدن طرف سنڌو ندي جي هڪ قديم شاخ جو نالو - رين. (انگ). گهوڙي جي واڳ.

- رَيْنَ بَسِيروُ ۽ رَيْنَ بَسِيروُ: ذ. (ه. ه.)
رات گذارو-شب باشي.

- رَيْنَ كَجُورُ: ث. نيموري جي ڦٽر کان
ٿورو وڌي قد واري هڪ ڪجور جو قسم.

- رَيْنَ گَنُوائينَ: رات گذارڻ-رات وڃائڻ-
رات ورهائڻ.

● رِينْدَر ۽ رِينْدَرِيُون (ڪ): ث. قطار-
سلسلو.

● رَيْنَ رَيْنَ: ذ. "پار" جي رُونج حو آواز-
نار يا هٿرلي جو رينگات-چيچات-رُون رُون-
سارنگيءَ وڃڻ جو آواز-رُونگات.

- رَيْنَ رَيْنَ ڪَرَن: رڳيون ڪرڻ-دانهون
ڪرڻ-واڪا ڪرڻ-روڄ ڪرڻ-رودن
ڪرڻ-رُئڻ-رِينگو ڪرڻ-رِينگات ڪرڻ-
رُون رُون ڪرڻ.

● رِينگ ۽ رِينگُون: ث. رِينگات-
رِينگت-رِين رِين-رِينگو-رُون رُون-
چيچات-چين چين-چيرڙات.

- رِينگت ۽ رِينگت: ذ. رِينگات-
رِينگت-رِينگو-رِين رِين-رُون رُون-
رِينگو ۽ رِينگا: د. رِينگاب-رِينگت-
رِين رِين-رُون رُون-رِينگت-رُون رُون-
جُهڻ-ڪر ڪو-ڪنجهڪو-مُسلل روڄ-
رودن. گهڻي-ڪلڪل-ڪيٽو.

- رِينگو هلڻ: روڄ جاري رهڻ-رودن
نه بيهڻ. گهڻي هڃڻ-ڪلڪل نه وڃڻ.

● رِينگِيئي ۽ رِينگِيُون (ت): ث. ٿر
ملڪ ۾ پيدا ٿيندڙ هڪ گاه جو قسم.

● رِينگهه ۽ رِينگهون (ل-ڪ): ث.
ستهو خراب ڪٽو-رُون رُون-چيچات-
رُون.

● رِيڻ ۽ رِيڻِيُون (ت): ث. مينهن جي پاڻيءَ
سان پٽيل ڪڏ. ذ. صفت. تمام ٿلهو-موٽو-
قوانگ-مٽڪو-دُونسو. چالاڪ-چُست-
عيار.

● رِيڻوڪا: اسم خاص. سنڀالوءَ جو ٻج.

● رِيڻِي ۽ رِيڻِيُون: ث. ٻوڏ-اٿل-برهرو-
ٻوڙ ٻوڙان-ليٽ-ٻلاٽ-سيلاب. اسم خاص.
تعلقي آباوڙي ۾ هڪ ديهه جو نالو.

● رِيڻِي ۽ رِيڻِيُون: ث. سِر-چڪي-
لُسرِي-ڏنگي "سون يا چانديءَ جي".

● رِيُون رِيَا (ت): ذ. ڪوڙي چاندي-
مٺ-گيلٽ. رِياءُ-هاسو-طرفداري.

● رِيوالبور ۽ رِيوالِيور: ذ. (انگ Revolver)
گهڻا فائر ڪندڙ هيسٽول-ٻاچو-طلهه ڇو-
تَمانچو.

● رِيوڙِي ۽ رِيوڙِيُون: ث. تيرن مان
ٺهيل هڪ ميٽائيءَ جو قسم.

● رِيوڙِيچِيئي: ث. هڪ ٻسارڪو وڪر
دوائن ۾ ڪم ايندڙ-ريُوند چيني.

● رِيوڪَرَس: ث. هڪ وڻ جي رَس.
دوائن طور ڪم ايندڙ-هڪ ٻسارڪو وڪر-
ريُوند عصاره-شيره ريُوند.

● رِيُون (ڦ): ث. (سن. رَتِيڪا). چانورن
جي ڪتر يا پور-آڏڙ چانورن جا-چانورن
جو ڌارو-چانورن جي منهي ڪٽڻ. ٻُڙا ٻُڙا-
ذرا ذرا-رَتِي رَتِي-هَو-ليڪت-ٻج. مٽي-
خاڪ-ڌوڙ-چائي.

● رِيُوند: اسم خاص. (ف). چين ملڪ ۾
پيدا ٿيندڙ هڪ ٻوٽو ۽ اُن مان ٺهندڙ هڪ
جو نالو.

- رِيُوند چيني: ث. (ف). ريُوند ٻوٽي مان
ٺهندڙ دوا جو نالو-هڪ ٻسارڪو وڪر.

● رِيُونو: ذ. (انگ. Review). تقرير-
تبصره-تنقيد-ڪنهن ڪتاب وغيره تي راءِ.

● رِيهه ۽ رِيهُون: ث. ڪنهن ڳيروءَ جي
ڏاڙهيءَ جا نرم وار-ٻهرين آيل ڏاڙهي يا سڇن
جا وار-ٿوري ڏاڙهي-لُٺوار-مُچن يا
ڏاڙهيءَ جي ساوڪ.

- رِيهه پيري آچڻ: ڏاڙهيءَ جي شروعات
ٿيڻ.

- رِيهه لَهَنَ: ڏاڙهيءَ آچڻ.

● ريھتہ ۽ ريھتون: ث. (سن. ريھتا). رڙڪوڪا - دانھن - ڪيڪ - ڪيڪڙاٽ - ٻوڪا - ڪيھتہ - ريھار - ٻوڪار - چيت - راڙہ - آہ - فيغان - واڪو. وائي - بادري - ڦيٽ - ڦوس - ٻيٽ مان نڪتل ھوا. ھڪ بيماريءَ جو قسم جنھن ۾ بادري گھڻي ٿئي. باد گولو.

● ريھتہ ۽ ريھاب (ب-ث): ذ. رڙڪوڪا وڏي دانھن - ڪوڪا - ريھتہ - پاڪار - ڪيڪڙاٽ.

● ريھتون، ڪٽون: دانھون ڪڍڻ - ڪوڪون ڪڍڻ - واڪا ڪڍڻ - رڙيون ڪڍڻ - رانيات ڪڍڻ - رڙيون ڪڍڻ.

● ريھتون ڪري آچي: چنڊڙو: ڏاڍي ٻرشياني جي حالت ۾ آچي پيش ٻوڻ - رڙيون ڪري آچي قدمن تي ڪڍڻ - ڏاڍي دمڪ ۽ درد وچان پنھنجي حالت بيان ڪرڻ.

● ريھائين: جائز ھجڻ - روا ھجڻ - حلال ھجڻ - حقيقي ھجڻ - مباح ھجڻ - رائج ھجڻ.

● ريھندي ۽ ريھنديا: ذ. صفت. حقيقي - جائز - روا - حقيقي - حلال - رھنديو - حق - حلال جو - قانوني - شرعي - باقاعدي - مباح.

● ريھن: مسدود. ريھتہ ڏيڻ - ٽانڪڻ - ڳنڍڻ - ڳنڍڻ - ملائڻ - جوڙڻ - سيڙڻ - گڏائڻ. ٻيگھارڻ - رجائڻ - پٽو ڪرڻ - پائيانو ڪرڻ. ريھن - ريھجائڻ - ڏنارڻ - ٽڳڻ - لالچائڻ - راضي ڪرڻ.

● ريھتہ ۽ ريھتہ: ٽانڪو - پٽو - ڳنڍي - ٽوپو - جوڙو - ميلاپ - ڌڙ - ڌڙا - ڪريو.

● ريھان ڪيھان (ت): پرتل - راضي - خوش باش - سرچميل.

● ريھتہ پٽن (ت): چٽ لائڻ - ريھجائڻ - ڏنارڻ - خوشامد ڪرڻ.

● ريھتہ پٽن: عادت ٻوڻ - ڍنگ ٻوڻ - عيات ٻوڻ - عيائتي ٿيڻ - ٻانڌائي ٿيڻ.

● ريھجڻ: ڳنڍجڻ - ٽانڪجڻ - ڳنڍجڻ - جيڙڻ - ميلن - ريھتہ آچڻ.

● ريھتہ ڏيڻ: ريھتہ.

● ريھن ريھن: ڏنارڻ - لالچائڻ - هرڪائڻ - ريھن.

● ريھو ۽ ريھا (ت): ذ. آرام - فرحت - قرار - چنڊ - راحت - سڪ - آسودگي. ٻيوند - ڳنڍ - جوڙو - ميل - ميلاپ - ٽانڪو - ٽوپو. لباسي - وات مينڙو. وٺندڙ - ريھائيندڙ. ديگڙي يا ڪٽي جي ٿر کي ڏنل مٺي جو ليھو - تهھ - ليھو.

● ريھو ٿيو ٿا: اسر خاص. تعلقي سوري ۾ ھڪ ديھ جو نالو.

● ريھ ريھتون: ث. (سن. ري). ٻائيءَ جي ٽيڪ - وھ - وھڪ - وھڪرو - ڌار - سيمر. (سن. رمس ڪف. ريگ) واري.

● ريھ ريھ: ذ. اسم. غم - شوڪ - ڏڪ - گوندڻ - ڏٺج - سوس - افسوس - ارمان - درد - سوز - سور - ڪليش - ويڌن - ڏڪ - پيڙا - آزار - تڪليف. ماتم - روڊن - روچ - راڙو - روڊن - راڙو. ريا - پاسخاطر - لحاظ - مروست - رايو - طرفداري.

● ريھتون: ث. (سن. ريھتا). رڙڪوڪا - دانھن - ڪيڪ - ڪيڪڙاٽ - ٻوڪا - ڪيھتہ - ريھار - ٻوڪار - چيت - راڙہ - آہ - فيغان - واڪو. وائي - بادري - ڦيٽ - ڦوس - ٻيٽ مان نڪتل ھوا. ھڪ بيماريءَ جو قسم جنھن ۾ بادري گھڻي ٿئي. باد گولو.

● ريھتہ ۽ ريھاب (ب-ث): ذ. رڙڪوڪا وڏي دانھن - ڪوڪا - ريھتہ - پاڪار - ڪيڪڙاٽ.

● ريھتون، ڪٽون: دانھون ڪڍڻ - ڪوڪون ڪڍڻ - واڪا ڪڍڻ - رڙيون ڪڍڻ - رانيات ڪڍڻ - رڙيون ڪڍڻ.

● ريھتون ڪري آچي: چنڊڙو: ڏاڍي ٻرشياني جي حالت ۾ آچي پيش ٻوڻ - رڙيون ڪري آچي قدمن تي ڪڍڻ - ڏاڍي دمڪ ۽ درد وچان پنھنجي حالت بيان ڪرڻ.

● ريھائين: جائز ھجڻ - روا ھجڻ - حلال ھجڻ - حقيقي ھجڻ - مباح ھجڻ - رائج ھجڻ.

● ريھندي ۽ ريھنديا: ذ. صفت. حقيقي - جائز - روا - حقيقي - حلال - رھنديو - حق - حلال جو - قانوني - شرعي - باقاعدي - مباح.

● ريھن: مسدود. ريھتہ ڏيڻ - ٽانڪڻ - ڳنڍڻ - ڳنڍڻ - ملائڻ - جوڙڻ - سيڙڻ - گڏائڻ. ٻيگھارڻ - رجائڻ - پٽو ڪرڻ - پائيانو ڪرڻ. ريھن - ريھجائڻ - ڏنارڻ - ٽڳڻ - لالچائڻ - راضي ڪرڻ.

● ريھتہ ۽ ريھتہ: ٽانڪو - پٽو - ڳنڍي - ٽوپو - جوڙو - ميلاپ - ڌڙ - ڌڙا - ڪريو.

ٽ

ٽ: اسم مونث - هندي جو پندرهون ۽ سنڌي جو ۱۵ يھون اکر آھي. ڳري ھجڻ ڪري ڪنھن بہ لفظ جي شروع ۾ نہ ايندو آھي. باقي وچ ۽ پڇاڙيءَ ۾ ايندو آھي.

ز

- زادي ۽ زاديون: ث. صفت. زاد جو موات.
جيئن ”شهزادي، اميرزادي وغيره“.

● زار: ث. (ف) وارو هنڌ - جاء - وارو آستان.
جاء - جڳهه - مڪان - مقام - هنڌ - آستان.
جيئن: ”مرغزار، گلزار، بازار وغيره“. گهڻائي
ڏيکاريندڙ لفظ - ميڙ - پيسه - مپڙاڪو - ڪثرت -
جهجهائي.

- زار زار: صفت. تمام گهڻو - جهجهو - جٽال -
سرس - گهڻو - هڪائندو - زياده - وڌيڪ - بي انداز -
مٽيو. ڏاڍو. زارون زار.

- زار زار رڻ: صفت. تمام گهڻو رڻ - سخت رڻ.
چڱيءَ طرح ڏجهڻ - ماهر ڪرڻ.

- زارون زار: صفت. زار زار.

● زار: صفت. (ف) ضعيف - ڪمزور - ناتوان -
اڀرو - مسڪين - ويچارو - مفلس - غريب - عاجز -
بي پهچ. جيئن ”عاشق زار وغيره“.

- زارون زار: صفت. تمام گهڻو ضعيف - بلڪل
ڪمزور.

- زاري ۽ زاريون: ث. ضعيفائي - ناتواني.
مسڪيني - مفلسي. عاجزي - نيازي - نيزاري.
منٿ - آزي - ويٺي - سوال - التجا - عرض. روج -
رودن - دانهون - آهنون - ورلاپ.

- زاري هڻڻ: صفت. مجال هڻڻ - پيڻي نه هڻڻ - هٿ
جوڙ جي وات هڻڻ.

”آهي تسيڙي نالي سهڻا

سادِي زاري زاري“.

(سچل).

● زاغ ۽ زاغ: (ف). ڪانءُ - ڪانگي -
ڪانو.

ز: ث. (ع. ف) سنڌي الف ب جو (٢٤)
ستاويهون اکر، فارسي الف ب ۾ تيرهون اکر
۽ عربيءَ الف ب ۾ يارهون اکر. ايجاد موجب
سندس عدد (٤) ست. علم نجوم موجب چنچر
ڏينهن لاءِ ڪم ايندڙ اکر ۽ ستارن مان وري
پتون لاءِ ڪم اچي.

● زا: ذ. صفت. [ف. زاد جو مخفف] پيدا ٿيل -
ڄاول. جيئن ”ميرا، وغيره“.

● زاير ۽ زاير: ذ. صفت. [ع. حابر: جَبَر =]
جَبَر وارو - جاير. زورآور - زبردست. ڏاڍو.
سگهو - بهادر - پهلوان. ظالم.

● زابلستان: اسم خاص. (ف) هڪ علائقي جو
نالو. ڪابل - غزني.

● زاپڻ ۽ زاپڻون: (ڪ). ث. سنهي ڊگهي
ڪاٺي - لڪڙي.

● زاد: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● زاد ۽ زاد: ظرف. (ف) پيدا ٿيل - ڄاول -
ڄميل - ڄڻو - ڄاڻو. جيئن، ”شهر زاد، بهزاد، وغيره“.
(ذ) ڪڏو - سيڏو - سامان - توشو - شهرو - بلو -
بندوبست - پورت - انتظام - آلت. جيئن، ”زاد
راه وغيره“.

- زاد بوم: ذ. ڄمڻ جو هنڌ - جنم جو هنڌ -
جنم پتون.

- زاد راه: ث. مسافريءَ جو توشو - سفر جو
سامان (ڪڏو پيٽي خرچ ڪاپارو وغيره).

- زادو ۽ زادا: ذ. صفت. ڄميل - ڄاول - ڄميل -
پيدا ٿيل. جيئن، اميرزادو، شهزادو، خانزادو وغيره.

- زاد بُوڊو: ذ. سامان سڙو - مال متاع - مڏي -
وسلا واڙي.

● زالين ۽ زائين: ظرف. سڀئي - هڙيئي - مرد توڙي عورتون.

● زال: صفت. (ف) ڀوڙعو مائٺو - پيرسن - پيدو. (اسم خاص) رستم پهلوان جي ڀيئي جو نالو.

● زامرو (ڪ): ٿ. وڻ جو هڪ قسم.

● زائو ۽ زائو: ذ. (ف) گوڏو - مونو. ستر - ران.

● زائو ۽ پيٽن: گوڏا پيٽن - سترن تي ڌڪ هڻي مائو ڪرڻ.

● زاتور: ٽڪر جي وڻ ويڙهي.

● زائي ۽ زائي: ذ. صفت. زنا ڪندڙ.

● زناڪار - زناخور - حرام ڪار - حرام ڪندڙ.

● زنبباز - ويچارو - حرامي. فاسق - فاجر.

● زاور ۽ زائي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● زاور ۽ زور ۽ زور: ٿ. (ع) ڪنڊ.

● زاهيد ۽ زاهيد: ذ. صفت. (ع) دنيا سان

رغبت نه رکي فقط خدا تعاليٰ سان لڏو لڳائيندڙ.

● زاهيزگار - متقي - لوڪ تياگي - رشي - سنياسي.

● زاهد - عابد - عبادت ڪندڙ - عبادتي. بزرگ - درويش.

● زاهيد خشڪ: ذ. صفت. ملا طبع - ڪٽر ملا.

● زاهيدي ۽ زاهيدي: ذ. صفت. زاهد.

● زائيجو ۽ زائيجا: ٿ. (ف) نجومين جو ٻار

چئن وقت ٻار جي احوال جو ڪاغذ - چيني - جنم پتري. تارن جي علم جي جدول يا جنٽري.

● زائيجو ۽ زاهين: جنم پتري ٺاهڻ.

● زائيد: ظرف. (ع) زياده - وڌيڪ - واڌو - وڌيل. گهڻو وڌيل - فضول - اجايو. فاضل - بچت - فالتو - ٻاڄي.

● زائيد ۽ زائيد: ظرف. تعريف کان ٻاهر.

● زائير ۽ زائير: ذ. صفت. (ع). زيارت ڪندڙ.

● زيارت لاءِ ويندڙ - جاتري - زيارتي.

● زائيفان ۽ زائيفائون: ٿ. [ع. ضاعيفه =

هڻي] عورت - ناري - زال - مائي.

● زاف ۽ زاف: ذ. صفت. نابود - فاني - فنا -

بيخود - ضعيف. ڦٽل - ٻاٽل - تباھ - ڊڪل -

دق. ڌڪاڻل - ايترو - خان سان چٽ. آفت -

ماڙيل. جيئن:

”هيءَ نئين حال. زلف جي زاف ڪيون“

(شاه).

● زاف ڪٽرڻ: ضعيف ڪرڻ.

● زال ۽ زالون: [ف. زل = ڀوڙهي عورت]

عورت - استري - ستهري - ناري - ناري - زانان.

● گهر واري - اهلي - زوجہ - بيگم - ٻائي - جدو -

ٻيبي - ٺهلي - داسي - نوڪريائي - نگراني.

● زال ۽ زالو: ذ. صفت. زالڪو - زال

لائق - زال جهڙو - زنائو. مونث - مادي - نامرد.

● نازڪ - بي همت. ماهواري - حيض - ڪڙا (ت)

چڪيءَ جي بيماري (ڪ).

● زال ۽ آچن (ت): ڪڙا آچن - حيض آچن -

ماهواري آچن.

● زال ۽ زالو: سنهو ڳالهائڻ.

● زالائي ۽ زالائي: ٿ. (ع) حيض - ڪڙا -

رٿ - ماهواري - ارڪلي - ڦل.

● زاليو ۽ زاليو: ذ. زالو - استري ٻيو. استريءَ

جي بلوغت. زناني شڪن - زنائو - عورتن

جهڙو.

● زال ۽ زاليو: حامله زال - هڻڻ - زال

کي پٽ هڻڻ.

● زاليڪو ۽ زاليڪو: ذ. صفت. زالو - زنائو -

عورتن جهڙو.

● زالون ۽ زالن جو ڪاڇ هڻڻ: زالن جو هڪ ٻئي

ڪن ڳجهه نه رکڻ. زالن جو هڪ ٻئي کي ربيبي

ڪنهن ڳالهه تي بيهارڻ.

● زال ۽ لڪڙي: اسم خاص. ڪاڇي وارن جبلن

۾ هڪ لڪڙ جو نالو (جنهن تي اهو نالو

هڪڙيءَ زال تان پيو آهي. جا پنهنجي مڙس کي

دغا ڏيئي. انهيءَ لڪڙي لڪ منجهان هڪڙي

سوداگر سان ٻڃي ويئي هئي). (ڪتاب ڏاڙهيالي

جبل جو سير).

● زائيل ۽ زائيل: ظرف. ذ. صفت. (ع).
ضايح ٿيندڙ - گهٽجندڙ - گهٽ - اڻپورو. زبان -
ضايح - اجايو. فاني - بي بقا.
● زائيل: مصدر. پائڻ - سهجڻ.
● زائيلده: صفت. (ب). چٽيل - چاول - جاپيل.
مرڪبات ۾ ڪم ايندڙ، جيئن: "نوزائيلده"

● زَبان ۽ زُبانُون: ث. (ف). چيپ - لسان.
ٻولي - پاشا - باڪا - لغت. وائي - ڪٽهڻي - چوڻي -
سخن - ڪلام - ڳالهه ٻولھ - گفتو - اقرار -
وعدو - انجام - وچن - قول. ستار جي هڪ تار
جو نالو.

- زَبانُ آوَرُ ۽ زَبانُ آوَرُ: ذ. صفت. [ف].
زبان + آور < آرون = آڻڻ [خوش بيان - شيرين
زبان - خوش ڪلام - فصيح زبان. شاعر].
- زَبانُ آئِينُ: ڳالهائڻ جهڙو ٿيڻ. ڳالهه ٻولھ
ڪرڻ - ڳالهائڻ.

- زَبانُ بِيگُڙنُ: ٻولي گندي ٿيڻ. زبان خراب
ٿيڻ. کارڪند جي عادت ٿيڻ.

- زَبانُ بَستَڻَ ٿيڻُ: ڳالهائڻ جي قوت ختم ٿيڻ -
زبان رکجي وڃڻ. ڪنهن جي سامهون رعب
سبب ڳالهه ڪري نه سگهڻ. مرڻ وقت ڳالهائڻ
جي طاقت بند ٿيڻ.

- زَبانُ بَستَڻَ رَڪَڻُ: خاموش ڪرائڻ - ڳالهائڻ
نه ڏيڻ - مات رھڻ - ڪجهه به نه ڪرڻ.

- زَبانُ بَستَڻَ ڪَڙَڻُ: ڳالهائڻ کان روڪڻ -
مات ڪرائڻ خاموش رھڻ - چپ رھڻ.

- زَبانُ پِچَڻُ: انجام نه ٺاهڻ - انجام ٽوڙڻ -
وعدو پيڇڻ - قول نه ٺاهڻ - اقرار ٻورو نه ڪرڻ -
وچن نه ٺاهڻ.

- زَبانُ تارُون ۾ بَستَڻَ رَھَڻُ: ڪيچڻ جي
طاقت کان رھڻ - بالڪل ڳالهائي نه سگهڻ - زبان
تي مهر لڳي وڃڻ.

- زَبانُ تَپي آئِينُ: بيان ڪرڻ - ظاهر ڪرڻ.
- زَبانُ تَپي چَٽَ رَھَڻُ: ياد اچڻ. ڪابه ڳالهه
يڪدم چئي وڃڻ يا چئي ڇڏڻ.

- زَبانُ تَپي مَھَرَ ھَڻَڻُ: رواجي ڳالهه ڪان
وڌيڪ نه ڳالهائڻ. زبان بند ڪري ڇڏڻ - ڳالهائڻ
بند ڪري ڇڏڻ. دٻائي ڇڏڻ - هيسپي ڇڏڻ.
- زَبانُ تَپي مَھَرَ ھُجَڻُ: گهڻو نه ڳالهائڻ.
- زَبانُ تَپي مَھَرَ ھُئَڻُ: مجبوري کان حق
جو ڪلمو چئي نه سگهڻ.

- زَبانُ جَا ڌَڪَ ھَڻَڻُ: مٽهيا ڏيڻ - ڌڪ
ڏوراپا ڏيڻ. گيلا ڪرڻ - شڪايت ڪرڻ.
گهٽ وڌ ڳالهائڻ.

- زَبانُ جو چَٽَ ڪَڙَڻُ: ذ. زبان جو مزو. وات
جي لذت.

- زَبانُ جُو مِٺُو: ذ. صفت. ڳالهائڻ جو مٺو -
ميٺ ڳالهائو - شيرين زبان. خوشامند ٿيو - چاهوس.
مروت ۽ لحاظ سان ھلڻ وارو.

- زَبانُ جُو مَزُو: وات جي لذت - وات جو
سواد.

- زَبانُ جي مِٺَ ٿيڻُ: ڪارائيت: رڳو و مٺيسون
ڳالهيون ڪرڻ.

- زَبانُ جھَلَڻُ: ڳالهه بند ڪرڻ.

- زَبانُ چَٽَ: ذ. گهوڙن جو اصطلاح زبان
چٽيندڙ (گهوڙو). نياڪو (گهوڙو).

- زَبانُ چوَرُنُ: بيان ڏيڻ ڳالهائڻ.

- زَبانُ لَٽَارَ ۽ خَلَقَ خُدا ھَڻَڻُ: جيڪي عام
طرح ماڻهو چوندا رهن: آهو ٿي پوڻ.

- زَبانُ ڏانُ ۽ زَبانُ ڏانُ: ذ. صفت. [ف]. زبان +
دان < دانستن = ڄاڻڻ [زبان وارو. ڪنهن ٻوليءَ
جو ڄاڻو - عالم - فاضل گهڻيون ٻوليون ڄاڻندڙ.

- زَبانُ ڏاني ۽ زَبانُ ڏانيون: ث. زبان جي
بخوبي واقفيت - علم زبان.

- زَبانُ دٻائِينُ: ڳالهائڻ کان زبان کي روڪڻ.

- زَبانُ دَرازُ ۽ زَبانُ دَرازُ: ذ. صفت. [ف].
زبان + دراز = ڊگهو [گهڻو ڳالهائيندڙ - اجايو
ڳالهائيندڙ - زياده گو - بگواسي - بڙ بڙيو - ڪينو
ڳالهائيندڙ - وات جو ڪينو - بي ادب - گستاخ.

- زَبانُ دَرازُ ڪَڙَڻُ: طول ڪلاسي ڪرڻ -
ڳالهه وڌائي بيان ڪرڻ.

- زبان کولن: ڳالهائڻ - گفتگو ڪرڻ آواز ڪڍڻ - ڳالهه چورڻ - زبان هلائڻ.

- زبان کپي هائي: ڏيڻ: انجام ڀورو ڪرڻ - قول پاڙڻ - واعدہ وفا ڪرڻ.

- زبان کپي: چپن تي ڦيرائڻ: مزو وٺڻ. چپ چٽڻ.

- زبان کپي: لنگار ڏيڻ: سوچي سمجهي ڳالهائڻ.

- زبان کپين: ڏيڻ: زبان ڪاٺي جي سزا ڏيڻ.

- زبان لال ڪرڻ: تمام گهڻو ڪاوڙجڻ - ڪاوڙ منجهان ڳالهائڻ. مٿا ڏيڻ - شڪايت ڪرڻ.

- زبان ۾ چالا هون: ڳالهائي نه سگهڻ - بيان ڪرڻ جي همت نه رهن. درد ڀريو داستان هئ چپ کي ڳنڍيون اچن.

- زبان مان ڪڍڻ: تورا لفظ ڳالهائڻ. سرسري طور ڪا ڳالهه چوڻ.

- زبان مان نڪرڻ: زبان مان اوچتو نڪري وڃڻ - تڪڙ ۾ چئي وڃڻ کي ڪجهه ڳالهائڻ.

- زبان مڃڻ ڪاٺي: زبان کي وات ۾ ڦيرائڻ.

- زبان مير ڪاٺي: زبان مچڪاڻي.

- زبان نه گسڻ: ڪابه تڪليف نه ٿيڻ.

- زبان وٺڻ: وعدو وٺڻ - انجام وٺڻ - وڃڻ وٺڻ.

- زبان هارائڻ: وعدو گسائڻ - انجام شڪني ڪرڻ - قول کي پاڻي نه ڏيڻ.

- زبان هڪڙي هئ: زبان جو وعدہ هميشه هڪ ۽ هڪو هئڻ.

- زبان هلائين: ڳالهائڻ. زبان درازي ڪرڻ - گهڻو ڳالهائڻ. سوال ڪرڻ - گهرڻ.

- زبان هٽڻ: گهڻو ڳالهائڻ - ڪ وات ڪرڻ.

- زباني ۽ زبانيون: ٿ. بيان - اظهار - سماعي - ڪيفيت - شاهدي - گواهي.

- زباني ۽ زباني: صفت. هر زبان - واهي ويهي - تقرير - لفظي.

- زباني امتحان: ذ. زباني طرح پڇا ڳاڇا وارو امتحان - تقرير امتحان - واهي ويهي امتحان.

- زبان دراز هئ: گهڻو ڳالهائڻ هئ - بد واقعي هئ - گستاخ هئ.

- زبان درازي ۽ زبان درازيون: ٿ. گهٽ وڌ ڳالهائڻ جي حسالت - واعيدات گفتگو - بيهوده گوئي - فحش زباني - بد زباني - گار ڪند - بيهود کي. بي آڊبي - گستاخي.

- زبان درازي ڪرڻ: گستاخي ڪرڻ. بيهودو ڪرڻ - گار ڪند ڪرڻ - فاحش ڪرڻ.

- زبان ڏيڻ: انجام ڏيڻ - اقرار ڪرڻ - وعدہ ڪرڻ - وچن ڏيڻ - عهد ڪرڻ - قول ڪرڻ. ڀرڻ ڪرڻ - ڀول ڏيڻ - سڃڻ ڏيڻ. دلاسو ڏيڻ.

- زبان روڪڻ: خراب گفتگو کان منع ڪرڻ - بد گوئي کان باز رکڻ. ڳالهائيندي ڳالهائيندي رڪجي وڃڻ.

- زبان زد ٿيڻ: [ف. زبان + زد < زدن = هئ] مشهور معروف ٿيڻ. عام جي زبان تي چڙهڻ.

- زبان سيڻ: خاموش ڪرڻ - ڳالهائڻ بند ڪرڻ.

- زبان سيمي: چڙهڻ: ڳالهائڻ بند ڪري ڇڏڻ - چپ نه چورڻ - زبان نه هلائڻ - آواز نه ڪرڻ - نه ڳالهائڻ.

- زبان سنڀالڻ: سنڀالي گفتگو ڪرڻ - سنڀالي ڳالهائڻ - سوچي سمجهي ڳالهائڻ - سهڻو ڀاڻو ڳالهائڻ. خاموش رهڻ. زبان کي وس ۾ رکڻ.

- زبان ڦيرائڻ: ڪيئل ڳالهه تان ٿري وڃڻ - ڪيل انجام تان ٿري وڃڻ - ڳالهائڻ لفظن کان انڪار ڪرڻ - وعدہ ڦيرائڻ - جيڪي چوڻ انهيءَ موجب نه هلن - وعدہ خلافي ڪرڻ - انجام ٽوڙڻ - زبان تان ڦيري وڃڻ - چئي نه ڪرڻ - انجام کي پاڻي نه ڏيڻ.

- زبان قابو ۾ رکڻ: سمجهي ڦيرجي ڳالهائڻ.

- زبان ڪڍي: ڇڏڻ: سحت سزا ڏيڻ.

- زبان ڪرڻ: انجام ڪرڻ - قول ڪرڻ - وعدو ڪرڻ.

- زبان ڪوڙي ڪرڻ: انجام نه پاڙڻ.

- زبان ڪٽڻ: ڀار جو ڳالهائڻ شروع ڪرڻ. ڪاريون ڏيڻ شروع ڪرڻ.

بالا وڏو ظلم جهڙو - ٿهر جهڙو - سڀي - ستمگر.
بلڪل سخت - ڳرو.

- زبَر دَسْتِي ۽ زبَر دَسْتِيُون: ٺ. زور -
پل - طاقت - ڏاڍائي - ڏاڍ - مضبوطي. ٿهر - غضب -
انڌير - ظلم - اُتَرُ ٺ. آره زورائي - ڏاڍ مڙسي -
بالادستي - زور آوري.

- زبَر دَسْتِي ڪَرَن: زوري ڪرڻ - حملو
ڪرڻ - ظلم ڪرڻ - سختي ڪرڻ - لاچار ڪرڻ -
ڏاڍائي ڪرڻ - آره زوري ڪرڻ - ڏاڍ مڙسي ڪرڻ.
- زبَر زَنگ ۽ زبَر زَنگ (ت): ٺ. صفت.
ڏاڍو جوان - زوراور - پلوان. اڙبَنگ. پهلوان -
سورهيه - سورمو.

- زبَرُو ۽ زبَرَا: ٺ. صفت. زبر - زبردست -
جبرو.

• زبَرائي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
درڪائي بلوچن جو هڪ قبيلو (تاريخ بلوچستان
ص ۲۸).

• زبَر جَد ۽ زبَر جَد: ٺ. [ع. ف. زبرد =
قيمتي پٿر يا هيرو] هيري جو هڪ قسم - زُمرَد.
• زبَرُو: ٺ. (ع). نوشه - ڪتاب. (اسم خاص)
حضرت دائود عليه السلام جي مٿان لئڻ آسماني
ڪتاب جو نالو. يهودين جو هاڪ الهامي ڪتاب.
• زبُون ۽ زبُون: ٺ. صفت. (ف). هيٺو -
بي طاقت - ضعيف - عاجز - ڪمزور - نيسو - پوئو -
بسي ڦوٽو - بي سگهو - نپل - زج - پل هيٺ -
دُر پل. ناس - ڇٽ - تپاھ - برباد - سچ - ايترو -
پڪل - خست - جهونو - پراڻو. خوار - ذليل - رسوا.
ڪمڻو - اچ - دون - خسيس. گهٽ قسم جو -
پڇڙو - ڪيٺو - ڪرو - خراب - بد - زشت - سادو -
جهڙو تهڙو - غريباڻو.

• زبِيْدَه: اسم خاص. (ع). هارون رشيد جي
زال جو نالو (جا بزرگ همت واري ۽ نيڪ هئي).
• زَرْتَم ۽ زَرْتَم (ک): ٺ. [ف. ستم = ظلم]
انڌير - ظلم - ستم. زور - طاقت - سگھ.
• زٽ ۽ زٽُون (ت): ٺ. پٽاڪ - ڇاڙ - پٽ -
ڳوڙو.

- زباني پڙهڻ: ٺ. ياد پڙهڻ - بنا ڏٺي پڙهڻ -
ازبر پڙهڻ - حفظ پڙهڻ.

- زباني جَمْع خَرُج ڪَرَن: فقط زباني انجام
ڪرڻ ۽ نه پاڙڻ. خيالي پلائي پچائڻ. صرف
ڳالهون ٺاهڻ - فقط ڳالهون ڪرڻ.

- زباني حساب ۽ زباني حساب: ٺ. يادگيري ۽
سان بنا لکڻ جي پچڻ وارا حساب - ذمئي حساب -
تقريري حساب.

- زباني ڏٺ ڏٺ ڪَرَن (ت): اجائي
خوشامد ڪرڻ.

• زباليو ۽ زبائنا: ٺ. [ف] زبان [ڪشو
(چمڙي جو) پتو پڪل. مٿي سان چلو. هڪ
قسم جو وڍڪو اوزار - لٽيڙي ڪارائي. هٿي جي
دوانن کي ڳنڍڻ لاءِ لوھ جو لٽيڙو ٺڪر (ت).
• زبتي (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
• زبِيْدَه: ٺ. [ع]. مڪن - مڪن جي ڦٽل - گجبي -
ڦٽل (ڪير جي). جوهر - ٺڄوڙ - عرق - ميڪ.
(صفت) منتخب - چونڊيل.

• زبَر ۽ زبَرُون: ٺ. [ف. آڙبَر جو مخفف]
آچار جو هڪ قسم - ڪنهن اکر جي مٿ جي نشاني -
حرکت - اعراب. علم نحو جي اصطلاح موجب
الف منجهان پيدا ٿيل آواز. جيئن "ڪت - لَت -
مَتَر - وغيره". (ع. ضَرَب) ڏڪ - چوٽ -
ضرب - گهاٽ. جيئن:

"هٿي ٿو حاڪمن کي زور ڀريون زبرون".
• زبَر ۽ زبَر: ٺ. صفت. [ف. آڙبَر جو
مخفف] وڏو - سها - اُترو - اعظم - عالي - ڪبيئر -
شاهي. بلند - اوچو. بزرگ. مٿي - مٿان مٿاهون -
وڌيڪ. ڳرو - باري - وزني. (ع. جَبَر)
ظلم - ڏاڍ - انڌير - اُتَرُ. وڏو - اعليٰ. مٿاهون -
اوچو - وڌيڪ. زور وارو - طاقتور - پلوان - غالب -
حشمت وارو - پچنديءَ وارو. وس ڪان بياهر -
ڏاڍو. زبرو.

• زبَر دَسْت ۽ زبَر دَسْت: ٺ. صفت. [ف.
زبر + دست = هٿ] زور ڀريو - طاقتور - سگھائو -
سگھارو - پلوان - سگھو - زوردار - پلي. مٿانهون -

● زٽ ۽ زٽ: ذ. ٻٽاڪ-ڊاڙ-گپوڙو-گشو-
 لٻاڙ-پٽ. ڪوڙي ڳالهه-ڪوڙ. واهيات ڳالهه-
 بڪ-ٻڪواس.
 ● زٽ ۽ زٽ شٽ: ذ. ٻٽاڪ سٽاڪ-
 ڪل پيوڳ-چرچو مسخري-ڳالهه ٻولهه.
 ● زٽ ۽ مارڻ: گپوڙو هئڻ-ڳالهه ڪي وڌائڻ.
 ڪوڙيون ڳالهيون ڪرڻ. ٻٽاڪون هئڻ.
 ● زٽ ۽ هٽڻ: ٻٽاڪون هٽڻ-لٻاڙون هٽڻ.
 ڪوڙ هئڻ.
 ● زٽو ۽ زٽا: ذ. ٻٽاڪ-ڊاڙ-گشو-پٽو-
 زٽ-زٽاڪ-زٽل.
 ● زٽي ۽ زٽي: ذ. صفت. زٽلي-زٽائي-
 ٻٽاڪي-لٻاڙي-ڊاڙي-گشائي.
 ● زٽ ۽ زٽ (ڪ): ذ. صفت. ڪاوڙيل-
 ڦوڪيل-ڌمريل-زٽل.
 ● زٽ ۽ ٽيڻ: ڦوڪجڻ-ڪاوڙجڻ-پرڄڻ-
 آڀامجڻ.
 ● زٽاڪ ۽ زٽاڪ (ت): ذ. ٻٽاڪ-لٻاڙ-ڊاڙ-
 پٽ.
 ● زٽاڪ سٽاڪ: ذ. ٻٽاڪ سٽاڪ-ڪل چرچو-
 ڳالهه ٻولهه.
 ● زٽاڪي ۽ زٽاڪي: ذ. صفت. ٻٽاڪي-
 لٻاڙي-ڊاڙي-گشائي. ڪوڙو. زٽلي.
 ● زٽل ۽ زٽل: ذ. زٽ-زٽاڪ.
 ● زٽل ۽ قافيو ۽ زٽل ۽ قافيا: ذ. ناموزون
 شعر-جڏو شعر. گپ شپ.
 ● زٽل ۽ قافيو ۽ هٽڻ: خراب نموني تقرير يا
 وعظ هئڻ.
 ● زٽلي ۽ زٽلي: ذ. صفت. ٻٽاڪي-ڊاڙي-
 لٻاڙي-گشائي. بڪ-ڪيو-زٽاڪي.
 ● زٽن (ڪ): مصدر. ڪپهه ڪي ڊڙڻ-سٽڻ-
 ٻيڃڻ.
 ● زٽو ۽ زٽا (ت) ۽ بندرو ۽ ٿلهو (تد جو)-
 گهٽڪي-هٽي-ڊمي.
 ● زٽ ۽ زٽ: ذ. (آواز) ڦه-ڦهڪو-سٽ-
 ڊٻ. (ظرف) سڌو-سٺون-ڌو-ڇٻ.

● زٽوٽ ۽ زٽوٽ: ذ. اوجتو ڪنهن شيء
 جي ڪرڻ جو آواز-ڦهڪو-ڌڪاء-ڊڪو.
 ● زٽ ۽ زٽ ڪرڻ: زور سان ڌڪ هڻڻ.
 ڦهڪو ڪرڻ--ڦه ڦه ڪرڻ.
 ● زٽ ڪار ۽ زٽ ڪار: ذ. ڌڪ. مٿان ڪيڙ
 جو آواز-ڦه-ڊٻ.
 ● زٽ ڪو ۽ زٽ ڪو: ذ. ڌڪڻ جو آواز-ڦه-
 سٽ. ڪنهن شيء جي ڪيڙڻ جو آواز.
 ● زٽ ڪو ۽ لائڻ: زور سان لاڳيتو ڌڪ هڻڻ-
 ڦه ڦه ڪرڻ-سٽڪو لائڻ.
 ● زٽ ڪو ۽ زٽ ڪو: ذ. ڦهڪو-
 سٽڪو-ڊڪو.
 ● زج: صفت. عاجز-ٽنگ-ڪڪ-هلاڪ.
 مجبور-بيوس.
 ● زج ڪرڻ (ت): ڪڪ ڪرڻ-هلاڪ
 ڪرڻ-ٽنگ ڪرڻ.
 ● زجڻ: ٺ. (ف). تازي ويائل عورت.
 ● زجڻ خانو: ذ. ويسر گهر.
 ● زحل: ذ. (ع). هڪ گيرھ جو لالو-
 چنڇر-شني-ڪيڙوان (گيرھه). ستون تارو
 (گرهن مان). علم نجوم موجب زحل ستين
 آسمان تي آهي ۽ بلڪل نجس گهر سمجهيو
 ويندو آهي.
 ● زحمت ۽ زحمتون: ٺ. (ع). تڪليف-
 هلاڪي-پريشاني-ڊڪ-ڊڪ-اهنج-ايڏاء-
 ڏنج-ڏجهو-محنت-ڪشالو-دقت-درد سري-
 آزار-مصيبت-جنجال-وگهوڙ-گڙهڙ-خرابي-
 بيماري-روڪ-مرض-ڏوار-اڪهائي-لاڇڱائي-
 ڏجهندو-لڱائي-ناچاڪائي (صفت). زور
 ڪندڙ-تقاضائي-ليلائيندڙ-ڇٽيڙ-ڳيڪ-پنڊ-
 جيڃا-ڦڪڙي.
 ● زحمت ڪرڻ: تڪليف برداشت ڪرڻ-
 ڊڪ پوڳڻ-مصيبت سهڻ.
 ● زخار: ذ. صفت. (ع). ٻائيء سان تمام
 پريل-نمار-لهريون لهندڙ-ڇوليون هٽندڙ
 (درياء وغيره).

- زِر پيشگي: ث. [ف. زر + پيشگي = اڳوات
ڏاڻا] ڪنهن سؤدي وغيره لاءِ اڳوات ڏنل رقم-
سوڻي.

= زِر خريدمو: ذ. صفت. [ف. زر + خريد =
وٺڻ] پئسا ڏيئي خريد ڪيل.

- زِر خريدمو ۽ زِر خريدا: ذ. صفت. پنهنجن
پيسن سان ورتل - زر خريد.

= زِر خريدمو هئڻ: پنهنجن پيسن سان ورتل
هئڻ - ذاتي شي هئڻ.

= زِر دارو ۽ زِر دارو: ذ. صفت. [ف. زر +
دار < داشتن = رکڻ]. زِر وارو - شاهوڪار -
دولتمند - دنيا وارو - مالدار - تولگرو - چوپ -
ونهيون - هر يو - سانو - پاڳيو - ذات - لکاپتي -
امير.

- زِر دوزو ۽ زِر دوزو: ذ. [ف. زر + دوزو <
دوختن = سڻ] ٻڙي تي زريءَ جي پرت پرن
وارو - چمڪدوزي ڪندڙ - چمڪدوز - زِر بازو -
ڪارچوبي.

- زِر دوزي ۽ زِر دوزيئون: ث. زريءَ جو
پرت - زريءَ جو ڪم - ڪامدائي - زريافي -
چمڪدوزي - ڪارچوبي.

- زِر دوست ۽ زِر دوستو: ذ. صفت. [ف.
زر + دوست = يار] دولت سان پيار ڪندڙ.
لاڳي - لويي.

= زِر سرخ: ذ. [ف. زر + سرخ = گاڙهو]
سون - طلا.

= زِر سفيو: [ف. زر + سفيد = اڇو] چاندي-
نقڙو.

- زِر گرو ۽ زِر گرو: ف. صفت. [ف. زر +
گرو = ٺاهيندڙ] سونارو، مائيءَ پوٽو.

= زِر گري: ث. سوناري جو ٿڌو.

- زِر مالڪڌاري ۽ زِر مالڪڌاريئون: ث.
ڏکڻ واري وقت - زِر لکان.

= زِرلگار ۽ زِرلگار: ذ. صفت. [ف. زر +
لگار = چٽسالي] اها شي جنهن تي سون جا نقش
ٺهيل هجن - منقش. سولھري ڪم وارو - سولھري.

● زَخَرَف: ذ. (ع). سون.

● زَخِيئَن: مصدر. (ف). ڦٽڻ - گهائڻ - زخمي
ڪرڻ - زخم رسائڻ - واڍوڙڻ - چيڙڻ. رنجائڻ -
ڏکيائڻ.

- زَخْم ۽ زَخْم: ذ. ڦٽ - گهاءَ - واڍوڙو -
وڍ - چير - چاڪ - ٺپ - ضرر - رنج - داغ (دل جو).
فراق - ٿوڙائو. نقصان.

= زَخْم پَر جڻ: ڦٽ جو چيڙڻ.

= زَخْم تازو ٿيڻ: گذريل صدمو ياد هجڻ.

= زَخْمَن ٻي لئون پُر ڪرڻ: ستل سور جا ڳائڻ.

= زَخْمِي جڻ: مصدر. ڦٽجڻ - گهائجڻ - واڍوڙجڻ -
زخمي هجڻ. وڍجڻ - جرجڻ - ڦاٽڻ - داغجڻ.

= زَخْم ڏيڻ: زخمي ڪرڻ - مجروح ڪرڻ.

= زَخْم ڪاري: ذ. گهرو گهاءَ - اونهو زخم -
اولهو گهاءَ.

= زَخْمِي ۽ زَخْمِي: ذ. صفت. ڦٽيل - وڍيل -

گهابل - واڍوڙيل - زخميل - زخم رسيل - مجروح.

چيريل - ڦاٽل.

● زَد ۽ زَدُون: ث. [ف. زار - ڦيهه -

ڊينب - ٻيج - نشان - ضرب - چوٽ. صدمو.

نقصان. خسارو.

= زَد ڪُوب: ث. مار ڪُوت - ست ڪُوت.

● زَدو ۽ زدا: ذ. صفت. [ف. زده = لڳل]

زدهه - وارو - هٽيل - (جو) ماريل - ضربيل -

(عشق جو) ماريل. ٻيڙيل - ڏکويل - رنجابل -

مٽايل - ضربيل. مرڪبات جي آخر ۾ ايندڙ. جيئن

"آفت زدو، مصيبت زدو وغيره". شرمندو - لڳي -

ڦڪو - ڪيڪو - ڪو - شرمسار - هڻو - ڪو - شيمان.

● زَدَه: صفت. [ف. لڳل - ٽڪريل. وارو -

هٽيل - (جو) ماريل. مرڪبات ۾ ڪم "جيئن

مصيبت زده، آفت زده وغيره".

= زَدَه حال: صفت. خستہ حال - تپاه حال.

پريشان حال. غمگين - سوگوار.

● زَر: ذ. ث. [ف. سون - طلا - ڪنڇڻ].

ذَن - ماها - دولت - دنيا - ملڪيت - خزانو - ٺاڻو -

پيسا - ڏوڪڙو - جميعت. سميت. سون جي تار.

● زُرُو ۽ زُرَا: ذ. [ع. ف. جرّه] هڪيءَ جو هڪ قسم - پيلين اکين ۽ چوٽن ٻرن وارو مشهور شڪاري هڪي - "باز" جو نرو - جيرو.

● زُرُوَهه ۽ زُرَهُون: ث. لوهي پوشاڪ (جا لڙائيءَ ۾ ڪم اچي) هاڪر - سلاح.

● زُرَهه ۽ پُوش ۽ زُرَعه ۽ پُوش: ذ. صفت. [ع. زره + ف. پُوش از پوشیدن = ڍٽڻ] زره پهريل ماڻهو - زره هائيندڙ - سلاح هاتل. جنگي جوڌو.

● زُرِي ۽ ٿ: ث. (ف). سون جي تار - سونڌاڳو - سونھري تار (جا ڀرت جي ڪم اچي). ڪلابات. مقيس - بادلو.

● زُرِي ۽ باز ۽ زُرِي ۽ باز: ذ. صفت. [ف. زر + باز < بافتن = ڪيڏڻ] زريءَ جو ڪم ڪندڙ - مڙهي ڪلابات ڀريندڙ.

● زُرِي ۽ باف ۽ زُرِي ۽ باف: ذ. صفت. [ف. زر + باف < بافتن = آڻڻ] زري دوز - زري ڀرڻ جو ڪم ڪندڙ.

● زُرِشَت ۽ زُرِشَت: ذ. صفت. (ف). بدشڪل - بچڙو - خراب - ٻرو - بد.

● زُرِشَت ۽ خُو: ذ. صفت. [ف. زشت + خُو = مزاج] چيٽ - بد مزاج - ايٺو.

● زُرِشَت ۽ رُو: ذ. صفت. [ف. زشت + رُو = منهن] بدشڪل - بد صورت - بد زيور - روپ هيٺ - ڪجٽ - ڪروپ - ٻري صورت وارو.

● زُرَعَفَران ۽ زُرَعَفَران: ث. خوشبوءِ دار گل جو ٻوٽو جو دوا طور ڪم اچي - ڪيسر - ڪنسر - ڪيسر جو گل. [انگ. Saffron].

● زُرَعَفَراني ۽: صفت. زعفران جي رنگ وارو - ڪيسري. زُرَعه - هيلو.

● زُرَعَفَراني ۽ چادر ۽ زُرَعه: صفت. لٽي وڃڻ - اوندهه ٿيڻ - رات ٿيڻ.

● زُرَعَر ۽ زُرَعَر: ذ. (ع). گمان - خيال - ظن.

● زُرَعِيمُ ۽ زُعِيمُ: ذ. (ع). سردار - ليڊر - رهنما.

● زُرڙات ۽ زُرڙات: ذ. (آواز) زور سان وڃڻ جو آواز - شرڙات - شوشات.

● زُرڙشڪ ۽ زُرڙشڪ: ذ. ٻسارڪي وکر جو هڪ قسم - نيمال ۾ ٿيندڙ ٻيرون جو هڪ قسم.

● زُرَع: ذ. [ف. ع] ٻوڪ - ڪيتي - ٻني.

● زُرَعِي ۽ زُرَعِي: صفت. ٻوڪ لائق - آبادي لائق - ڪيتي لائق - زراعت جهڙي.

● زُرَق ۽ وِرَق: ذ. [ع] شان و شوڪت.

● زُرڙڪان (ت): ث. جگر جي بيماريءَ جو هڪ قسم - ڀرڻ.

● زُرڙڪ ۽ زُرڙڪ: اسم خاص. [ف. زُرڙڪ = دانا + زُرڙڪ = چمڻ] زُرڙڪ خاڻ (زيرڪ خاڻ) جو اولاد - براهوئي بلوچن جو هڪ قبيلو.

● زُرڙمَت: اسم خاص. افغانستان جو هڪ علائقو.

● زُرڙنار: اسم خاص. [ف. زُرڙنار] هڪ عورت جو نالو.

● زُرڙنڀ: ذ. هڪ مشهور برهمڻي درخت ٻوٽي جو نالو.

● زُرڙنڀاد: ذ. (ف). ٻسارڪي وکر جو هڪ قسم گول ٻاڙ وارو ڪچورو - جندوار.

● زُرڙني ۽ زُرڙنيهون: ث. (ف). سونھري رنگ تي هڪ زهر جو قسم - هيرتال.

● زُرڙن: (ڪ). مصدر. ڪيڙڻ. وڙهڻ - وهي وڃڻ (واريءَ يا منهي شيءِ جو) - ذرو ذرو ٿيندڙ.

● زُرڙو ۽ زُرڙو: ذ. صفت. هيٺ واهي ڪيرندڙ - ذرو ذرو ٿيندڙ [ث. زُرڙي ۽ زُرڙيون]. جيئن:

"تڪي فقيري علم ري، جيئن واري منجهه ڀروڻ، جي ٿي ڏيس ڏوڻ، ته هوءَ اڳيئي زُرڙي" (براد).

● زُرڙي ۽ هون (ڪ): پُري هون - ذرا ذرا ٿيڻ.

● زُرڙن ۽ هت: اسم خاص. هڪ جبل جو نالو.

● زَمُوتُ ۽ زَمُوتُ : ذ. [ف. جفت = جوڙو] جوڙو ۽ گڏ - جُتُ. چولو ۽ ٻوتي، جي مڱ يا ڪنوار کي ڳڻائجن.

● زَكَتُ ۽ زَكَتُونُ : ث. (ف). ذلت - شرمندگي - خفت - مڪي - شڪست - هار. نقصان - ٽوٽو - خسارو.

● زَكَتُ ۽ زَكَتُونُ (ك) : ث. [ف]. گھ. وجهڻ لاءِ ٻڪريءَ جي ڪل جي سانداري - ايزڪ - سانداري - اوٺي - ڪلي.

● زَرَڪُ ۽ زَرَڪَتُ : ذ. صفت. پيريل - پُر - پيرپور - رتو - پرتو - چڪارُ. ٿلهو - مٿارو - سپرو - سپرو. تمام سخت - پختو - ڏڍو.

● زُڪَامُ ۽ زُڪَامُ : ذ. [ف] بيماريءَ جو مڪ قسم (جنهن ۾ ٿڌ يا گرميءَ لڳڻ سبب نڪ مان ٻاڻي وهي) - لِسُ - ريزش - سردِي - ٿڌ - نزلو. ● زُڪَرِيَّاتُ : اسم خاص. (ع) ٻيڙي جو نالو. هڪ ذات جو نالو (ڪ).

● زُڪُوتُ ۽ زُڪُوتُونُ : ث. شريعت مجدي مطابق مقرر ٿيل مال جي خيرات، چاليهون حصو. مڱ - دان - خيرات - صدقو.

● زُڪِييُ ۽ زُڪِييُ : ث. صفت. (ع) نجو - نج - صاف - شد - نبار - منو - آچتو - لرميل - خالص - آصيل - چنڊُ. ڪرو - ٽڪو - سچو - چوڪو - ٽنگسالي. ٻاڪ - ٻوٽو - ٻاڪدان - نسورو - صفا.

● زُڪِييُ ۽ زُڪِييُ : ث. پورن ڏينهن واري عورت - پُرئي ٻيٽ عورت - حامل - گريونتي. ● زُڪُو ۽ زُڪُو (ت) : ذ. ٻاڙ - ٻٽاڪ - لٻاڙ - زت.

● زُگَا هُئُ : ٻٽاڪون هئڻ - ٻاڙون هئڻ.

● زَلُ : (ڪ) صفت. سخت تٽل - سخت گرم.

● زَلُ ٻٽارُنُ : فساد وڌائڻ. ظلم ڪرڻ.

● زَلَالُ ۽ زَلَالُ : ذ. منو ۽ صاف ٻاڻي.

● زَلَزَلُو ۽ زَلَزَلُو : ذ. [ع. زلزله] ڌوڀ - ڌوڀو - لوڏو - ڏڪڻي - لڙش - ٿرڻو - ايتري - فساد - جرجلو. آجاڙ - سچ - ويرانِي. آداسائي - هڪل - وسوڙائي.

● زَلُفُ ۽ زَلُفُ : ذ. هڪ تيل جو قسم. - زَلُفُ تابدادرُ : ذ. چڪمندڙ ڪارا وار ۽ ٻيچ در ٻيچ وار.

● زَلُفُ ٻُورُ شِيڪَنُ : ذ. [ف. زلف + ٻُور = پيريل + شڪن = گھنج] ٻيچدار زلف - گھنڊدار محولا - لوڻي جا وا.

● زُفِييُ ۽ زُفِيُونُ : ث. وارن جي گھنڊدار چڱ - ڪُنڊِي - وَر - الڪوڙو - چنڊو.

● زُفِييُ : اسم خاص. (ع) تمام حسين عورت جو نالو. مصر جي عزيز جي رائي (جا حضرت يوسف تي عاشق ٿي هئي).

● زِرُ (ڪ) : ث. زور - طاقت - ٻل - سگھ - زور.

● زَرَمَامُ ۽ زَرَمَامُ : ذ. (ع) واڳ.

● زَمَانُ ۽ زَمَانُ : ذ. (ع) وقت - عرصو - ساعت - عهد - فرصت - ڪال. گرامر ۽ وقت لاءِ ٺهرايل لفظ.

● زَمَانُ حَالُ : ذ. هلندڙ وقت. گرامر ۾ هلندڙ وقت جي معنيٰ ڏيکاريندڙ فعل.

● زَمَانُ حَالُ اِسْتِمْرَارِي : ذ. گرامر موجب هلندڙ وقت ۾ ڪم جاريءَ کي ظاهر ڪندڙ فعل.

● زَمَانُ حَالُ مَشْشُڪِييُ : ذ. گرامر موجب هلندڙ وقت ۾ ڪنهن ڪم بابت شڪ ظاهر ڪندڙ فعل.

● زَمَانُ حَالُ مَدَاسِييُ : ذ. گرامر ۾ هي زمان گذريل ۽ هلندڙ وقت گڏي ٿو ڏيکاري ۽ ائين ٿو ڏيکاري ۽ جائز ٿي ته ڪو ڪم گذريل وقت کان وٺي جاري ٿيو آهي ۽ اڃا ٻيو ٿئي يا هميشه ٿيندو آهي.

● زَمَانُ سَاڙُ ۽ زَمَانُ سَاڙُ : ذ. صفت. [ف. زمان + ساڙ = ساخن = ٺاهڻ] وقت موجب ٺهي

هلندڙ (ماڻهو) - وقت گذاريندڙ. مطايعي يار يا دوست - هان ۾ هان ملائيندڙ.

ميعاد. پير ڪو - پيرو - گهرو - وار - دفعو - ليڳو - پير ڪو - ڏاهي - ڏانهن. عمر - چمار - ار جا - اوستا. جڳ - ڦڻ. دنيا - جهان - جڳ - جڳت - سنسار - لوڪ - ويس - عالم - ڪائنات. زمين - پرتوي - خلقت. مخلوقات.

- زمانو بدليجي وڃي: خلق جو ڪردار بدليجي. وقت جو بدليجي.

- زمانو ڏسڻ: تجربو حاصل ڪرڻ - آزمودگار ٿيڻ - دنيا کي ڏسڻ.

- زمانو ڦيري وڃي: زمانو بدليجي وڃي. ماڻهن جو ڪنهن جي خلاف ۽ دشمن ٿي وڃي.

- زماني جي زدم اچڻ: تڪليف ۾ اچڻ - وقت جي ڦيري ۾ اچڻ.

- زماني ساز ۽ زماني ساز: ذ. صفت. مطلب جو پار - هان ۾ هان ملائيندڙ - خود غرض. دنيوي - وهناري - لوڪا چاري - دنيا ساز - دنيا دار.

- زماني سازي ۽ زماني سازيئون: ث. خوشامد. ظاهر داري - بناوت. دنيا داري. حيلو - وسيلو. حالو چالو - جڙيءَ کي جس.

- زماني سازي ڪرڻ: دنيا داري ۽ وارو ورتاءُ ڪرڻ. خوشامد ڪرڻ. مڪاري ۽ بناوٽي ڳالهيون ڪرڻ.

- زماني کي مڻهڻ ڏيڻ: دستور ۽ عام قاعدي موجب هلڻ.

- زمير: ث. [ع] قرآن پاڪ جي هڪ سورة جو نالو. جماعت.

● زمير ۽ زميرد: ذ. (ف) هيري جو هڪ قسم. سائي رنگ جو هرو - پنو.

- زميردين: صفت. زمرد جهڙو سائو - سبز.

● زميرڪ ۽ زميرڪ (ت): ذ. ڌڪ - سزا - سيڪت. مالي نقصان پهچڻ خواهه جسماني نقصان پهچڻ. چوٽ. بٽو اچڻ.

- زميرڪ ڏيڻ: سخت سزا ڏيڻ - مار ڏيڻ. هيسان - دٻائڻ.

- زميرڪ ڪٿڻ: ڌڪ پئائڻ.

- زمان سازي ۽ زمان سازيئون: ث. دنيا داري - جهانداري - دنيا سازي - لوڪا چار. دنيوي معاملو - سنساري. جهڳڙو - لوڪ. دنيا جا ماڻهو. هان ۾ هان ملائڻ جي حالت - مطلب واري دوستي.

- زمان ماضي. ذ. گذريل وقت (گرامر ۾). گذريل وقت جي معنيٰ ڏيکاريندڙ فعل.

- زمان ماضي استيمراري: ذ. گرامر ۾ هي زمان ڄاڻائي ٿو ته گذريل وقت وارو ڪم پورو ٿي ۽ ڪو هو: پر گذريل وقت ۾ هليو پئي يا جاري هو.

- زمان ماضي بيميد: ذ. گرامر ۾ هي زمان ڏيکاري ٿو ته فعل وارو ڪم ڪچ وقت اڳي يا گذريل وقت جي ڪنهن ڪم کان اڳي ٿيو هو.

- زمان ماضي شرطيه: ذ. گرامر موجب هي زمان صيغي شرطي ۾ ڪم ايندو آهي ۽ هميشه ان ۾ هڪ نه ٻيو شرط وجهي ڳالهه ڪبي آهي.

- زمان ماضي قريبي: گرامر ۾ گذريل وقت جي ڪم جي ويجهڙائي ۾ هورائي ڏيکاريندڙ زمان.

- زمان ماضي مستشڪي: گذريل وقت جي ڪم بابت شڪ ڏيکاريندڙ زمان.

- زمان ماضي مدامي: ذ. گذريل وقت جي عادت يا رواج يا ٻيو ڪو ساندو يا وري وري ٿيندڙ ڪم ڏيکاريندڙ زمان.

- زمان ماضي مطلق: ذ. هي زمان اهو وقت ٿو ڏيکاري جو ٻنهي گذري ويو هجي ۽ جنهن ۾ ڪو ڪم ٿي چڪو هجي.

- زمان مستقبل: ذ. گرامر موجب ايندڙ وقت جي معنيٰ ڏيکاريندڙ زمان.

- زمان مستقبل استيمراري: ذ. ايندڙ وقت ۾ جاري رهندڙ ڪم ڏيکاريندڙ زمان.

● زمانو ۽ زمانا: ذ. وقت - ٿاڻو - ويلو - سمن - ويرم - ايام - وير - نوبت - صاحبي - وارو - ايامڪاري - عمل. ڏينهن - موقعو - وجهه - اڌڪاس - رت - موسم - فصل - مند - سهڻل - فرجو - مهلت - فرصت - مدو -

● زَمَرُو ۽ زَمَرَا: ذ. [ع. زَمَرَه] ٽولي-
جماعت- گروه- موٽ- هجور- سڳڙ- ساڻاري-
ساٺ. سنگ- صحبت. گُٽڙ- چانگ- وِٽڙ.
لشڪر- سپاه- فوج- تَمَن. رسالو- دستو.
● زَمَزَم: اسم خاص. (ع). مڪه شريف ۾
هڪ کوه جو نالو (جو حضرت اسماعيل بن
حضرت ابراهيم جي ڇوڙن هڻڻ جي ڪري معجزو
ٿيو ۽ هي کوه بنبجي ٻو).
= زَمَزَمِي: ٺ. آب زمزم رکڻ لاءِ لوه جي
ننڍڙي دٻلي.
● زَمِيستان: ذ. (ف). سرديءَ جي موسم-
سيارو.
● زَمَهَرِي: ٺ. ٺ. (ع). سخت ٿڌ- سيارو.
سرديءَ جي عذاب واري دوزخ جي هڪ طبقي
جو نالو.
● زَمِيَن ۽ زَمِيَنُون: ٺ. (ف). ارض- پور-
ڌرتي- پڙٽوي- پڙٽي- پونء- پت- تر- ميدان.
ملڪ. ديس- ڏيهه- ديش- خاک- مِتي. ڪيتي-
آوازي- پٺي. دنيا- جهان- عالم- جڳت- سنسار.
بنياد- جڙ- پاڙ- هيٺيون حصو.
= زَمِيَن آسمانَ جو فَرَقُ هُئڻ: ظرف. تمام
گهڻو فرق هئڻ- اختلاف عظيم هئڻ.
= زَمِيَن آسمانَ هِڪَ ڪَري ڏِيَن: ڪنهن
ماڻهوءَ جي تلاش ۾ ڪا جاءِ نه ڇڏڻ- تمام گهڻي
تلاش ڪرڻ. تمام گهڻو هڻل ۽ دهشت هئڻ.
حد کان وڌيڪ هان هڻوڙڻ.
= زَمِيَن اُٿلي پَوَن: ڪجهه به ٿي پوڻ.
= زَمِيَنات: ٺ. جمع زمين جو- زمينون.
= زَمِيَن بوسَ ٿِيَن: [ف]. زمين + بوس <
بوسيدن = ڇڻ] زمين ڇڻ. خدمت ۾ حاضر
ٿيڻ. ملازمت ۾ حاضر ٿي ادب بجا آڻڻ.
= زَمِيَن تَهي پيرَ نه رَڪَن: هٿ ڪرڻ-
وڌائي ڪرڻ. هميشه سَوارِيءَ تي گهڻ ٿرڻ.
ناز نخري سان هلڻ.
= زَمِيَن پيرَ ڪَن هِڻان نِڪَرَن: بد حواس ٿيڻ-
بد حواسي. سبب پيرن جو ڏڪڻ ۽ ڦيري اچڻ.

= زَمِيَن جَوَ گَزَ بَنُجَن: هر دم گهمندو ڦرندو
رهڻ. زمين ڪڇيندو رهڻ.
= زَمِيَن داخِل ٿِيَن: خاک ۾ ملي وڃڻ.
نيسٽ و نابود ٿيڻ. مرن.
= زَمِيَندار ۽ زَمِيَندار: ذ. صفت. [ف. زمين +
دار < داشتن = رکڻ] زمين وارو- زمين رکندڙ-
زمين سنڀاليندڙ- زمين جو مالڪ.
= زَمِيَندارِي ۽ زَمِيَندارِيُون: ٺ. زمين
جي هجڻ جي حالت. زمين جي مالڪي. زمين جي
سنڀال.
= زَمِيَن دَوَز: ذ. [ف. زمين + دوز <
دوختن = سڀڻ] زمين ۾ ٻوريل- زمين اندر-
زمين جي هيٺ.
= زَمِيَن دَوَز ٿِيَن: ڪري پوڻ- ٻههي
پت ٿيڻ.
= زَمِيَن ڪاڻِي وِجَن: گم ٿيڻ. ڪجهه به
نه لڳڻ.
= زَمِيَن ڪوٽائِيَن: (ت). لاجواب ڪرڻ.
شرمندو ڪرڻ.
= زَمِيَن ۾ سَمائِيَجَن: شرم يا غيرت جي
سببان زمين ۾ داخل ٿيڻ جو خيال ڪرڻ.
شرمندو ٿيڻ.
= زَمِيَن ۾ گهڙِي وِجَن: نهايت شرمندو
ٿيڻ- لڄي ٿيڻ.
= زَمِيَن وِهَن: زمين جو هيٺ وڃڻ.
= زَمِيَن و زمان: ذ. سڄو زمانو- سڄي دنيا-
ڪائنات.
● زَن: ٺ. (ف). عورت- استري- زال- نار-
مُهَري- ناري. گهر واري- جوء- پٽي- اهليہ-
بيوي- زوجہ. ٽهلي- داسي- نوڪريائي- نڪريائي-
ٻانهي. وٺي- ڪنوار.
= زَنان خانو ۽ زَنان خاناء: ذ. خاص زالن جي
رهڻ جي جاء- حويلي- ڏيڍي- حرم- حرمسراء.
= زَنانو ۽ زَنانا: ذ. صفت. زال جو- زالڪو-
زالائو- وَن ذاتيو- وَن ذاتيرو. ماديءَ مَنهون-
نازڪ- نامرد. عيائي.

● زَنب ۽ زَنبُون: ٺٽ سِر جو ٺڪر۔
جَنب۔

● زَنبَق: ذ. [ع] سارڻي وڪر جو هڪ قسم. سفيد گل جو هڪ قسم۔ گل سون۔ چنبيلي۔ موتيو۔ جاء جو گل. [انگ. Inis].

● زَنبُڪو ۽ زَنبُڪا (ڪ): ذ. (آواز) آواز جو هڪ قسم۔ سڪو۔ ٺهڪو. جيئن ”عوا جو سوساٽ ٻائي جو ڳيٺڪو، مال جو رڻڪو“.

● زَنبُور ۽ زَنبُور: ذ. (ف) ماکيءَ جي سڪ. ● زَنبِيل ۽ زَنبِيل: ذ. [ع] فقيرن جو ڪچڪول. پينن جو ٿانءُ۔ ڪستو۔ جنبيل. جهولي. ٽيهي. فقيرن جي وڏي گودڙي.

● زَنجِير ۽ زَنجِيرون: ٺ. [ف] لوھ جي ڪڙين جي ڳنڍيل قطار۔ سَنڪيلي۔ چين-Chain سَنڪر۔ نيٽر۔ واگھ. پڙي۔ اسڪول. ڏاڻ. ڪڙي۔ قطار. ڳچيءَ ۾ ٻائڻ جو هڪ ڳھہ. (صفت) پڪو۔ پختو۔ ڏاڍو۔ مضبوط۔ قابو۔ سوگھو۔ آڇل۔ برقرار.

● زَنجيري ۽ زَنجيريون: ٺ. زَنجِير. ڀرت جو هڪ قسم.

● زَنجِيل ۽ زَنجِيل: ٺ. [ف] ٻارجاٽ. ٻن جو ٿانءُ۔ جنبيل۔ ڪستو۔ ڪاسو.

● زَنجِيرو ۽ زَنجِيروا: ذ. [ع. جزيره] ٻٽ۔ جزرو.

● زَنڊان ۽ زَنڊان: ذ. [ف] قبيح خاڻو۔ بند خاڻو۔ جيل۔ محبس. تڪليف. ڏک. بيماري. ● زَنڊان ۾ ٻون: تڪليف ۾ ٻون.

● زَنڊاني ۽ زَنڊاني: ذ. صفت. قيدي۔ آسِر.

● زَنڊ آوِستا: اسم خاص. [ف. زند] شرح + آوِستا [متن] پارسين جو پاڪ ڪتاب.

● زَنڊ پُور: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو. (اڪثر حيدرآباد ضلع ۾).

● زندگاني ۽ زَنڊگانيون: ٺ. [ف]. زندگي۔ جياپو۔ زيبست۔ حياتي۔ جند. عمر۔ اوستا۔ چوٽا۔

سَاه۔ ارجا. جيوتي۔ گذران.

● زَنانو مُنهن هَجَن: ڪنهن به ڪم جي لائق نہ ٿيڻ.

● زَناني ۽ دِل ڪَرَن: ڪنجوسائي ڪرڻ. ٻڍلي ڪرڻ. زال جي چئي تي هلڻ.

● زَن ۽ مَرِيْد ۽ زَن ۽ مَرِيْد: ذ. صفت. زال جي چئي تي هلندڙ۔ جوہ جو مڃو۔ استري جيت۔ زال جو غلام.

● زَن ۽ مَرِيْد هُنن: زال جي هٿ وس هئڻ. ● زَن ۽ مَنڪوھ: ٺ. [ف. زن + منڪوھ] = نڪاح ۾ آيل [نڪاح ۾ آندل عورت۔ نڪاح ٻڌي زال.

● زَن ۽ زَن: ذ. [ع] غير عورت سان مباشرت۔ ڌاري زال سان همبسترگي۔ حرْم۔ بَدڪاري۔ حرامڪاري.

● زَن ۽ زَن: ذ. [ف. زن + با = سان + چر = ڏاڍائي] زوري حرَامڪاري۔ زوري زَن.

● زَن ۽ زَن ڪار: ذ. صفت. [ف. زن + ڪار = ڪردن = ڪرڻ] زَن ڪندڙ۔ زَنهي۔ زاني۔ فاجر۔ بدڪار۔ ويچار.

● زَن ۽ زَن ڪاري ۽ زَن ڪاريون: ٺ. زَن۔ زَنهہ۔ حرامڪاري۔ بدڪاري.

● زَنهہ ۽ زَنهہ: ذ. ناچائز طور تي ٿيل همبسترگي۔ زَن۔ ويچار.

● زَنهي ۽ زَنهي: ذ. صفت. زَنڪار۔ ويچار.

● زَنخ ۽ زَنخون: ٺ. [ف] ڪڪڙ يا ڪٻوٽو وغيره جي سيني واري هڏي۔ سيني جي ٽاڪي. هڏو۔ چڙھ. جناخ۔ جناڪ.

● زَنڱار ۽ زَنڱار: ذ. [ف] اهو ڏاڳو جو هندو ماڻهو مذهبي رسم موجب ڳچيءَ ۾ ٻائيندا آهن. جڏو. قيد خانو۔ بندب خانو.

● زَناور ۽ زَناور: ذ. [ف. جناور: جان + وَر] ساهوارو. جانور۔ جناور.

● زَنب ۽ زَنب (ت. ڪ): ذ. وڏو ڪير هہ (پت جو)۔ وڏو لوالو۔ ڳٽو۔ لقمو.

● زَنبڪ ۽ زَنبڪ: ذ. پت جو وڏو ڪير هہ۔ زَنب.

- زَنگارُ ۽ زَنگارَ: ذ. ٿامسي جي ڪٽ -
ڪَسُ زنگال - زنگ. (هي ڪاٺين مان هٿ
ايندورهي، بعضي هن ريت ٺاهيندا آهن، ڊيگڙي
ٿامي جيءَ ۾ - رڪو تڪو وجهي بند ڪري باه
تي چاڙهي، رڪو مڪائي، ڊيگڙي مان ڪوڙي
لاهي هٿ ڪندا آهن).

- زَنگال ۽ زَنگالَ: ذ. زنگ - ڪٽ - ڪس -
زنگار.

- زَنگاليجَن: زنگجن - ڪنجَن - ڪٽ چڙهن -
ڪسجن.

- زَنگيجَن: زنگ لڳن - ڪنجَن - ڪٽ چڙهن -
ڪسجن. ڪاڇن. مڙن.

- زَنگ لڳَن: ڪٽ چڙهن.

- زَنگ وجهَن: عداوت وجهن - دشمني وجهن.

- زَنگيار: اسم خاص. شيدن جو ملڪ. آفريڪا
جي هڪ علائقي جو نالو.

- زَنگ: (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

- زَنگي ۽ زَنگي: ذ. گيل جو هڪ قسم.

- زنگ ملڪ جو ويل - حبشي - شيدي. (اسم خاص)

- هڪ ذات جو نالو (انگ. Oleander).

- زَنگيا: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

- زَنگيائي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

- زَنگيپوئا: (ت). اسم خاص. هڪ ذات جو
نالو.

- زَنگي پُور: اسم خاص. تعلقي نل ۾ هڪ
ديه جو نالو.

- زَنگيجان: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

- تعلقي رتي ڏيري ۾ هڪ ديه جو نالو.

- زَنگبزا: (ت) اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

- زَنهار: ظرف. (ف). پناه - هرگز - ڪڏهن نه.

- زَنشور: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

- زَوارُ ۽ زَوارَ: ذ. (ع). زيارت ڪندڙ -

زياتي. ڪريلا معلجي جو زيارتي. (اسم خاص)

- هڪ ذات جو نالو (ت).

- زَوالُ ۽ زَوالَ: ذ. (ع). ڪِرَن جي حالت -

لاڙو - لات - تنزل. سڄ اڙن جو وقت - لاڙو سڄ جو.

• زَنديگي، بَسَرُ ڪِرَن: عمر گذارڻ -
جيئڻ - عمر ڪاٽڻ.

- زَنديگي، تَنلُخُ ۽ تَنلُخَ: حياتي وِبال ٿيڻ.

- زَنديگي، پَر: طرف. تمام عمر - سڄي عمر.

- زَنديگي، ڪُڙي ۽ ٿيڻ: دليا جي ڏڪن

کان بيزار ٿيڻ. تمام گهڻن مصيبتن ۾ اچي

ڦاسڻ. حياتيءَ کان هٿ ڪڍڻ. دنيا کان دل

ڪٽي ٿيڻ.

- زَنديگي، تَنگ ۽ ٿيڻ: زندگيءَ کان عاجز

ٿيڻ - حياتيءَ کان ڪڪ ٿيڻ.

- زَنديگي، ڪان ۽ هٿ ڏوڏڻ: جيئڻ جو

آسرو نه رکڻ - حياتيءَ تان آسرو لاهڻ.

• زَنده: صفت. (ف). ذري روح - ذري حيات -

حيات - جيئرو. خوش. تازه.

- زَنده، باش: لندا. جيئرو ره - سلامت ره.

شباب - مرحبا.

- زنده رهڻ: جيئرو رهڻ. تازو رهڻ.

- زَنده، دَرُ ڪور هجڻ: جيئري قبر ۾ هجڻ.

تمام تنگ گذارڻ.

- زَنده، دِل: صفت. خوش طبع - خوش مزاج -

ظريف - مسخرو - چرچائي.

- زَنده، دِلي: ث. خوش طبعي - ظرافت.

چرچو - مسخري.

- زَنده، ڪِرَن: جيئرو ڪرڻ - ساه وجهڻ.

حياتي بخشڻ. جان وجهڻ.

- زَنده، زَنده: ذ. صفت. جيئرو - حيات -

زَنده، جاگندو. خوش. چڱو ڀلو.

• زَنديق ۽ زَنديق: ذ. صفت. (ع).

بهي دين - ڪافير - بهي ايمان - مشرڪ - ملحد.

• زَنگ ۽ زَنگ: ذ. [ف] گهنڊ - گهنڊڻي.

(ڪنهن ڏاتوءَ جو) ڪٽ - ڪس - مٽ - مڇو -

موويان - زنگار. بدخواهي - عداوت - ضد - دشمني -

و ڀر - ايرڪا - عڪس - خصوصيت - ڪينو - خار -

چاوت - بغض - ڪوٺس - حسد.

- زَنگ آلوده: صفت. ڪٽ چڙهيل - زنگ

خورد - ڪٽيل.

غلبہ - زیادتی - کثرت - افراط - از حد - نہایت - ظلم -
ستم - سختی - غضب - زبردستی - اختیار - حکم -
حکومت - کوشش -

- زور آزمائیں: طاقت آزمائیں - طاقت ڈیکارن -
زور ڈیکارن - زور جي آزمائش وٺڻ -

- زور آزمائي: زور آزمائڻيون: ٺ. طاقت
آزمائي -

- زور آور: زور آور: ٺ. صفت. [ف. زور +
آور < آوردن = آڻڻ] پلوان - طاقت ور - طاقت مند -
جرئت وارو -

- زور آوري: زور آور پون: ٺ. طاقت -
پل - توانائي - زبردستي -

- زورار: زورار: ٺ. صفت. زور وارو -
زور ڀريو - زورائو - مضبوط - جاڏو - جبرو - بليار -
بلي - ڀريل - ڪراڙو - ڪواڪڙي - سگهو - سترو -
سگهارو - سگهائو - سپر - سگهو - قوت - ستائو -
قرارو - توانو - ستائو - زبردست - پهچ وارو -
پهچيات - شهزور -

- زوراء: زوراء: (ت) ڪنهن جانور جو زور
وٺڻ قابو ۾ نه اچڻ -

- زوران: دسٽي: زوران: دسٽيون: ٺ. [ف. زور + دست = هٿ] ڏاڍ مڙسي - طاقت -
زوران زوري - ملهان ملهي -

- زوران زوري: ظرف: زبردستي - زوري -
جبراً - سختيءَ سان - زور سان - قهراً -

- زوران زوري: ڪٽڻ: زبردستيءَ ڪرڻ -
زورائو زورائو: ٺ. صفت. سگهارو - سگهائو -

زور ڀريو - زوردار - قرارو - زبردست - پهلوان -
پراڪرمي - جبرو - جائو - قسوي - جنگب - جوڌو -

هڪل - بهادر - پلي - پلوان - زور آور. (ذ).
شوڪ - غم - ڏک - گوندر - ڏنچ - افسوس - ارمان -

سور - ڪليش - ويدن - ڊڪ - ماتم - رودن -
- زوراور: زوراور: ٺ. صفت. زور وارو -

زبردست - دست دراز - جبرائو - غضبناڪ - ڏاڍو
سخت - بلڪل - مهاوت - ظالم - ٺهري - ڏوڏي -

الڏيري - ستمگر - شوخ - گبر -

اڳينءَ جو وقت - پهچائي - پهچاڙي - زبون -
چٽ - ڪريل - گرم - ناس - ضائع - ڪمي - گهٽتائي
هستي (ضد. ڪهال) -

- زوال جو وقت: ٺ. ڏيئون پهر - پنهون
ڪان پوءِ جو وقت -

- زواليت: زواليتون: ٺ. گهٽاءُ - لاڙو -
موت - پويان پير - پوئائي - زوال - ابتري - ساڙو -

ڳارو - موءُ - ساڙ - ڳار - بربادي - تباهي - آجاڙ -
خانه خرابي - ستيا ناس - خانو خراب -

- زوالي: ڏين: (ت) موت پهچائڻ -

- زوڄ: ٺ. (ع). جوڙو - زال مڙس -

- زوڄه: زوڄهون: ٺ. زال - گهر واري -
ڀيڻي - اميري - عورت -

- زوڄه منڪوحه: ٺ. نڪاح ٻڌي زال -

- زوڄيت: ٺ. نڪاح - عقد - وهانءُ -

- زوڄيت ۾ آڻڻ: نڪاح ۾ آڻڻ - زال
بنائڻ -

● زوڏ: صفت. ظرف. (ف). جلد - تڪڙو - تروت -
ٺهه - جهٽ پٽ - فوراً - شتاب - تڪو - مالڪ -

يڪدم - هڪدم - تهه - طالبو - اوچتو -

- زوڏ مڙس: ٺ. صفت. [ف. زود + رس <
رسيدن = پهچڻ] تمام ذهين - تيز فهم -

- زوڏ مڙس: زوڏ مڙس: ٺ. صفت. [ف. زود +
مڙس = ڏڪ] جلدي چڙهو - چيڙاڪ -

ٽپو - پوسندڙ - خار باز - تيز مزاج -

- زوڏ مڙس: زوڏ مڙس: جلدي ڪاوڙجندڙ هئڻ -

ڪاوڙيل هئڻ - چيڙاڪ هئڻ -

- زوڏ مڙس: ٺ. صفت. [ف. زود + فهم =
عقل] تمام ذهين - تيز فهم -

- زود نوريس: زود نوريس: ٺ. صفت. [ف. زود +
نوريس < نوشتن = لکڻ] تڪڙو -

لڪندڙ - جلدي لکندڙ -

- زود نوريس: ٺ. ٿڌي لکڻ جي طاقت -

● زور: زور: ٺ. (ف). پل - طاقت - قوت -

توانائي - سگهه - همٿ - جرئت - شڪتي - تيسج -

مٽ - ڏاڍائي - مضبوطي - توفيق - سگهت - سامرئي -

- زورُ شورُ ۽ زورُ سُورُ: ذ. تپيزي - شدت - سختي - تپڪ - ٽاءُ .
 - زورُ ڪڍڻُ: زور گهٽائڻ - سگهه ڪڍڻ - ڪمزور ڪرڻ .
 - زور ڪرڻُ: زور لڳائڻ - ڪوشش ڪرڻ - طاقت آزمائڻ . زوري ڪرڻ - لاچار ڪرڻ - مجبور ڪرڻ - دٻائڻ . منست ڪرڻ - آزي ڪرڻ .
 - زورُ لائي بيٺهڻُ: سڀ هيٺا وسيلَ هلائي بيٺ .
 - زورُ لڳائڻُ: طاقت لڳائڻ - زور ڪرڻ . همت ڪرڻ . ڪوشش ڪرڻ . مدد ڪرڻ - ڌڪو ڏيڻ . مجامعت ڪرڻ .
 - زورُ ساريو ۽ زورُ ساريو: ذ. صفت . زبردستي سان نڪتل - زور سان ڌڪيل . زبردستي - مجبوري - زوري - ڏاڍائي - لاچار . مرضيءَ کان سواءِ - بي خواهشو .
 - زورُ مَسُ: ظ-رف . زبردستي - زور - زور زبرد - ڏاڍي - زوري .
 - زورُ مَڏُ ۽ زورُ سَنه: ذ. صفت . پهلوان - طاقتور - زوراور .
 - زورُ وِجڻُ (ڪب): ملاحن جي اصطلاح ۾ پيڙيءَ جو - واءُ کان پاسو وڃڻ .
 - زورُ ۽ زورُ: ذ. زور - پل - طاقت - قوت - سگهه . زورُ - چوهه . ڏاڍ - ڏاڍائي - سهرائي - زبردستي - زور واري - جبر - دست درازي . گهڻي پوسات - دٻڙ دٻائڻ - غضب - زور زبر . (ذ. صفت) زبردست - ظالم . ڏاڍو - بهادر - طاقتور - مڪهارو .
 - زورُ وٺائڻُ: همٿائڻ - قوت ڏيڻ . جوش ڏيارڻ - ترغيب ڏيڻ . آڻارڻ .
 - زورُ وِجهڻُ: دٻائڻ - مجبور ڪرڻ - دٻاءُ وجهڻ . طاقت ڏيکارڻ . مدد ڪرڻ .
 - زورُ هلائڻُ: طاقت هلائڻ . وس هلائڻ . حڪومت هلائڻ . زبردستي يا رعب سان ڪم وٺڻ .
 - زورُ هلڻُ: وس هلڻ - هجت هلڻ - حڪم هلڻ .

- زوراورِي ۽ زوراورِيُون: ت. زور - ڏاڍ - سهرائي - زوري - جبر - ڏاڍائي - دست درازي - ظلم . شوخي . گهڻي پوسات - دٻڙ دٻائڻ - غضب - زور زبر . پل - طاقت - قوت . زور - چوهه .
 - زورائيتو ۽ زورائيتا: ذ. صفت . مضبوط - جاڏو - جبرو - پليار - پلي - هرپل - ڪراڙو - ڪڙاڪڙي - سگهو - سگهارو - سگهائتو - سهر - زور پريو - قوتي - ستائتو - قرارو - توانو - ستائو - پلوان - پراڪرمي - پڇڻيا - بهڻ - وارو - شيزور .
 - زورُ پلو ۽ زورُ پلا: ذ. صفت . پلو - سٺو - چڱو .
 - زورُ پريو ۽ زورُ پريو: ذ. صفت . طاقتور - مضبوط - طاقتور - جبرو - پليار . پلي - هرپل - ڪراڙو - ڪڙاڪڙي - سگهو - سترو - سگهرو - سگهائتو - قوي - سهر - زورائتو - زور پريو - قوتي - ستائتو - قرارو - توانو - ستائو - جانو - سترو - وٽرو - دٻائو - متارو - ڌمڪار .
 - زورُ تپي چٽو هڻڻُ: طاقت وٺڻ - زور وٺڻ .
 - زورُ جٽائڻُ: طاقت ظاهر ڪرڻ .
 - زورُ جيي مڙهي هڻڻُ: مرضيءَ جي خلاف ڪم ڪرڻ .
 - زورُ جيي مڙهي هڻڻُ: رضامنديءَ کان سواءِ ڪم سرانجام نه ڏيڻ .
 - زورُ دارُ ۽ زورُ دارُ: ذ. صفت . [ف. زور + دار < داشتن = رکڻ] زور وارو - زورائتو - قوي - پهلوان - توانا - طاقتور .
 - زورُ ڏيکارڻُ: طاقت ظاهر ڪرڻ - پل ڏيکارڻ . دٻاءُ وجهڻ .
 - زورُ ڏيڻُ: پيڙون ڏيڻ - منڻ - چاهڻ - منائڻ - مڪڙيون هڻڻ . طاقت ڏيکارڻ - زور آزمائڻ . بهادري ڏيکارڻ . شدمد سان چوڻ . جهلي بيٺ . ٿيڻ . پيرائي ڪرڻ - مدد ڪرڻ . ٽاڪيد ڪرڻ . مجبور ڪرڻ . قوت ڏيڻ . سخت ڪرڻ . ڪولفظ زور سان ڳالهائڻ .
 - زورُ ڏيئي بيٺهڻُ: تمار گهڻي ڪوشش ڪرڻ .

- زورون (ت): ذ. (آواز) زور- وڌائي- تيسڻ-
اڪڙ. (ظرف) تڪو- تيز.

- زورن تيسڻ: وڌائي هر پر جي وڃڻ. ڪاوڙجڻ.
- زورن سڏائڻ: هوشيار سڏائڻ. بهادر سڏائڻ.
- زورن هر هٽجڻ: وڌائي هر هٽجڻ- تڪبر هر هٽجڻ.
● زورن ٿو ٿو ٿو (ل): د. هيئت ڀريو-
ٿلهو مٿارو- مضبوط- ڏاڍو.

● زورن: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
● زورن: هڪ ڪول جو نالو (نھايت زهريلي)-
هڪ قسم جي زنگي گل جو پوٽو.
● زورن ٿو ٿو ٿو (ت): ذ. (ع). ٻيڙي جو هڪ قسم- زورق.

● زهر ٿو ٿو ٿو (ت): ذ. يا زهر ٿو ٿو ٿو:
ذ. (ف). ڪنهن به شيءِ جو ڪٺارو- وٽ.
جيئن ”زهر گريبان زهر دن“ وغيره. ڪمان
جي ڏور- وٽر. ڏوري- تند- ٿار- نار- رودو.
جانور جي آندڙ مان وٺيل ڏور (جا ڪمان هر
ڪم اچي). جاميٽريءَ موجب اها مستقيم ليڪ
جا گهيرو جي هڪ پاسي کان ٻئي پاسي گهيرو جي
ٻئي پاسي پوڄي: مرڪز مان نه لنگهي.

- زهر ٿو ٿو ٿو (ت): ذ. [زهر + ف. بند]
بستن = پڌڻ ڪاٺ جي پٽي: جا رازا جاء ٺاهڻ
مهل ڪم آڻيندا آهن (ليپي جي سنوت لاءِ).
- زهر ٿو ٿو ٿو (ت): مغزي هٽڻ- ڪپڙي کسي
ڪناري هٽڻ.

● زهر ٿو ٿو ٿو (ت): ذ. (ع). هر عييزگاري-
پارسائي. پاڪائي. خدا پرستي. هر عييز- ڪيري.
● زهر (ت): اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
● زهر ٿو ٿو ٿو (ف): ذ. (ف). وهره- ورت-
سڪيو. بغض- ڪينو- ساڙ. حسد- جلن- ٻائي-
دغا. دشمني- ويرم. (صفت) ڪارو- ڪوڙو-
تيز. بي لطف- بد ذائقه.

- زهر آب: ذ. صفت. زهر گڏيل پاڻي-
زهر آلوده پاڻي.

- زهر آلوده: ذ. صفت. [ف. زهر + آلوده
= گڏيل] زهر سان ڀريل- زهريلو.

- زور هٽڻ: مٿو هٽڻ. محنت ڪرڻ- زور
لڳائڻ- مٿا مونا هٽڻ- ڪوشش ڪرڻ- جتن ڪرڻ.
- زور هٽڻ: طاقتمند هٽڻ- ڏاڍو هٽڻ- مضبوط
هٽڻ- طاقتور هٽڻ- زورائتو هٽڻ. هلنديءَ وارو
هٽڻ- رهائيءَ وارو هٽڻ. خوش هٽڻ.

- زوريءَ زور ٿو ٿو (ت): ذ. زبردستي- ڏاڍائي-
زورو. (ظرف) ڏاڍ سان- جيسر آ- غضب سان-
زور سان.

- زوريءَ زنا: ت. زبردستي زنا- زوري
همبستري.

● زور ٿو ٿو ٿو (ذ): ذ. (ع) دغا- فريب- ڪوڙ-
دروغ- ڪذب.

● زورن ٿو ٿو ٿو (ت): ذ. (ع) ٻيڙي جو
هڪ قسم- ننڍي ٻيڙي.

● زور ٿو ٿو ٿو: اسم خاص. تعلقي ڪشمور ۾
هڪ ديھ جو نالو.

● زورن ٿو ٿو ٿو (ت): ذ. (آواز) زور سان وڃڻ
يا ڦرڻ جو آواز (چرخي يا لائونءَ جو) زوڪات.
● زورن: ذ. (ع) دوا طور ڪم ايندڙ هڪ
پسارڪو وڪر (خوشبودار پٽن سان گاه جو
هڪ قسم جنهن جي شاخن ۾ گنديون ۽ گل
زردو ٿئي).

● زورن ٿو ٿو ٿو (ت): ذ. (آواز) هوا جي
زور سان لڳڻ جو آواز- زورن ٿو ٿو- زوڪات.
- زورن ٿو ٿو ٿو (ت): ذ. زوڪات- زورن ٿو ٿو.
● زورن ٿو ٿو ٿو (ت): ذ. صفت. ٿلهو-
مٿارو- پهلوان.

● زورن ٿو ٿو ٿو (ل. ڪ): ذ. زور- پتل-
طاقت- قوت. ڏاڍ- ڏاڍائي. سيراڻي- زوراواري-
دست درازي- گهڻي ڀوسا- زبردستي- غضب-
زور زبڻ- طاقت- سمرڻي. جله- چوه- هلاڻ- آلت-
توفيقي. وسعت. (ظرف) تڪو- زور سان- ڏاڍي.
- زورن ٿو ٿو ٿو (ظرف) زور سان. طاقت سان.
- زورن ٿو ٿو ٿو (ذ. صفت. ظالم- قهار-
ستمگر- ڏوڏي. هر جا ٻيڙڪ- راج ٻيڙڪ-
متر ڌر آزار.

- زهر وات پيريو هئڻ: ڪنهن عزيز جي موت هئڻ ڪري سوڻ هر هجڻ.

- زهر هارڻ: اندر جو غصو يا رنج ٻئي جي مٿان هارڻ.

- زهر ري ۽ زهر ي: ذ. صفت. زهر وارو - وڪرو - وهڻ وارو - زهر وارو - اثرائون - زهريلو - وڪ پريو. ڪڙو - تخ.

- زهريلو ۽ زهريلو: ذ. صفت. زهر وارو - زهر دار - زهر ي.

● زهر ا: ث. (ع.) خاتون جنت حضرت بيبي فاطمه رضيه (جو لقب).

● زهرائي: اسم خاص. هڪ ذات جو نالو. درڪاڻي بلوچن جو هڪ قبيلو.

● زهره: ذ. (ع.) هڪ گره جو نالو - شڪر گره - زهر.

- زهره: - بين: صفت. [ع. زهره + ف. جين = پيشاني.] خوبصورت - ماه پڪر.

- زهر ۽ زهر ا: ذ. زهره.

● زهر ي: اسم خاص. بروهي بلوچن جو هڪ قبيلو. بلوچستان جي جهلوان علائقي ۾ هڪ ضلعي جو نالو (تاريخ بلوچستان).

● زهر ۽ زهره: (ڪ) ذ. هڪ وڻ جو نالو - وڻ ويڙهيءَ جو هڪ قسم - بي ٻاڙي.

● زهر ي: (ڪ) ث. زهر. زور. ڪاوڙ. ڪست. (پلاين جا ٻول).

- زهر ي: لدا (ف.) وه واه - شاهاس.

- زهر ي قيسمت! لدا. واه - خوش نصيب ي.

- زهر ي نصيب! لدا. واه خوش نصيب ي!

● زهر ۽ زهره: ذ. صفت. (ف.) هيٺو - ڪمزور - ڏرو - اڀرو.

● زهر: (ت) اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.

● زهر ي ۽ زهر يون: (ت) ث. (ف.) رت - مائتي - عزازت.

- زهر ي ۽ زهر يون: (ڪ) ث. آڪير - سڪ.

● زيادت ۽ زيادتون: ث. (ع) گهڻ - واڌ - واڌارو - افراط. گهڻائي.

- زهر باد: ذ. باد زهر - باد خاڻ - خناق. گهوڙي جي بيماريءَ جو هڪ قسم.

- زهر تيريءَ تي رکي نه کائڻ: ٻچڙي صحبت يا سنگت ۾ رهي ٻچڙو ڪم نه ڪرڻ.

- زهر ٿي پوڻ: وهڻ ٿي لڳڻ. تلخ ٿيڻ. نه وڻڻ - ناگوار لڳڻ. ٻچڙي معلوم ٿيڻ.

- زهر ٿيڻ: خراب ٿيڻ. تڪليف جو باعث ٿيڻ. تلخ هجڻ.

- زهر جو ڏڪه پيئڻ: صبر ڪرڻ - غم کائي وڃڻ. نه برداشت ڪري سگهڻ جي ڳالهه برداشت ڪرڻ.

- زهر جي چري هئڻ: تمام خوفناڪ ماڻهو هئڻ.

- زهر دار: ذ. صفت. زهر سان ڀريل - زهريلو - زهر وارو - زهر ي. وه پريو.

- زهر ڏيڻ: زهر ڏارڻ - زهر ڏيئي مارڻ - زهر سان مارڻ.

- زهر قاتيل: ذ. صفت. مهاڪ زهر - مارڻ وارو زهر.

- زهر ڪڇڻو: ذ. پسارڪي وڪرو جو هڪ قسم.

- زهر ڪرڻ: تلخ ڪرڻ - ڪڙو ڪرڻ - وهڻ ڪرڻ - وڪ ڪرڻ.

- زهر ڪري ڏيڻ: تلخ ڪري ڏيڻ - ناگوار ڪري ڏيڻ - بدمزه ڪري ڏيڻ.

- زهر ڪوچيو ۽ زهر ڪوچيلا: ذ. زهر ڪڇڻو.

- زهر ڪو ڪلو ۽ زهر ڪو ڪيلا (ث.).

ذ. گاهه جو هڪ قسم - زهر ڪڇڻو.

- زهر کائڻ: ڪا ماريندڙ شيءِ کائڻ. جان ڏيڻ. مرڻ.

- زهر لڳڻ: ازحد ناگوار لڳڻ. خراب لڳڻ ڪڙو لڳڻ.

- زهر مهرو ۽ زهر مهيرو: ذ. زهر ڪمي ڪيندڙ ٻوٽو جو هڪ قسم (جو دوا طور ڪم اچي).

- زهر ٺاڪ: ذ. صفت. زهر وارو - زهر سان ڀريل - زهريلو.

- زِيَادَتِي ۛ زِيَادَتِي ۛ ن: ث. كُشَرْت - افراط - جوڙ - واڌ - واڌارو - وڙاڻ - چاڙهو - سڙي - زوراوري - ظلم - جبر - زبردستي - فالٽو - فاصلي ۛ
 ۛ زِيَادَتِي ۛ ن: ذ. صفت. (ع: ۛ) گهڻو - جهجهو - پنهون ۛ ڪپل - جال - سرم - وڌيڪ - مٿو - گڏيو - بيحد - سڀيل - گهڻي قدر - نهايت - تمام - بلڪل - ڏاڍو - فالٽو - ٻيو به ۛ
 - زِيَادَتِي ۛ تَر: صفت. وڌيڪ - گهڻو - قدرتي گهڻو - بلڪل زياده ۛ
 - زِيَادَتِي ۛ حِد ادب: ۛ جملو. ختم ڪرڻ جي دعا ۛ
 - زِيَادَتِي ۛ خَيْرِيَت: (جملو) حال احوال ختم ڪرڻ وقت استعمال ٿيندڙ ڪلمو. باقي خيريت - وڌيڪ خيريت ۛ
 - زِيَادَتِي ۛ ڪَرَن: ۛ وڌائڻ - واڌارو ڪرڻ - گهڻو ڪرڻ ۛ
 - زِيَادَتِي ۛ گَو ۛ زِيَادَتِي ۛ گَو: ۛ صفت. [ف: زياد + گو < گفتن = ڪالهائين] ڪالهه وڌائيندڙ ڪوڙو - فضول گو - دوغگو ۛ
 - زِيَادَتِي ۛ گوڻِي ۛ ڪَرَن: ۛ وڌائي ڪالهه ڪرڻ - فضول بڪڻ ۛ
 ۛ زِيَارَت ۛ زِيَارَتُون: ۛ ث. [ع: زار = ملاقات ڪئي] ڪنهن مقدس جاء جو ديدار - جاترا - ياترا - تيرت - حج ۛ درش - ديدار - ملاقات - گڏجاڻي ۛ
 - زِيَارَت ۛ ڪَرَن: ۛ ڪنهن مقدس جاء ياد بزرگ جو ديدار ڪرڻ ۛ
 - زِيَارَت ۛ گاهه ۛ زِيَارَت گاهون: ۛ ث. [ع: زيارت + ف: گاهه = جڳهه] زيارت ڪرڻ جي جاء - مقدس جڳهه - درگاهه - آستانو ۛ
 - زِيَارَتِي ۛ زِيَارَتِي ۛ ن: ذ. صفت. تيرت وائي - جاتري - ياتري - راتو - مسافر - ڀانڊڙو - ملاقاتي - ديداري - درشنِي ۛ
 ۛ زِيَان ۛ زِيَان: ۛ ذ. (ف). نقصان - هرج - ٽوڻو - هاجو - گهاٽو - خسارو - ضرر - وڻاء - ڇيهو - تاوڻ - تاوان ۛ ڇوٽ - چٽي - اڀوچي - گاس - بربادي - تباهي ۛ

- زِيَان ۛ خَوَر ۛ زِيَان ۛ خَوَر: ۛ ذ. صفت. [ف: زيان + خور < خوردن = واپرائڻ] نقصانڪار - لاس ڪندڙ - تباه ڪن - نقصان پهچائيندڙ - ضررناڪ - جهورائو. حرڪتي - لڇو - اڻيڻرو - هاجو ۛ
 - زِيَان ۛ ڪار ۛ زِيَان ۛ ڪار: ۛ ذ. صفت. [ف: زيان + ڪار < ڪردن = ڪرڻ] نقصانڪار - نقصان پهچائيندڙ - زيان خور ۛ
 - زِيَانِي ۛ زِيَانِي: ۛ صفت. نقصانڪار - نقصان پهچائيندڙ - زيان خور ۛ
 ۛ زِيَب ۛ زِيَب: ۛ ذ. (ف). سونهن - حسن - سوڀيا - خوبسي - خوبصورتِي - برآج - آرائش - زيبائش - سينگار - ڏٺ - ڏانڊس - خوشنماڻي - رونق - تيج - جلور - ڪيرائِي - جهلڪو - ڀڙڪي - ڀرتاب - ڌما - تجمل - آب - چمڪ ۛ
 - زِيَا: ۛ صفت. خوشنما - سهڻو - سندر - خوبصورت - سٺو - مناسب - آراستہ - سينڪاري ۛ
 - زِيَاڻِيَتُو ۛ زِيَاڻِيَتَا: ۛ ذ. صفت. زيب وارو - زيبو - سوڌو - سندر - ٺاهوڪو - سهڻو - عمدو - پيل پلوڙ - سٺو - وڻندڙ - ديداري - ڏسڻ جهڙو - لطيف - نازڪ - سنگين - مهين - سنهو - نفيس - چوڪو ۛ
 - زِيَاڻِيَش ۛ زِيَاڻِيَشُون: ۛ ث. سجاوٽ - بناوٽ - سينگار - آرائش - سوڀيا - زينت - سولهن ۛ
 - زِيَب ۛ تَن ۛ ڪَرَن: ۛ ڀائڻ - ٻهڻ - ڪنهن چيز کي جسم تي سينڪارڻ ۛ
 - زِيَب ۛ ڏَرِيَن: ۛ سوڀيا ڏيڻ - خوشنما لڳڻ - سٺو لڳڻ ۛ
 - زِيَب ۛ زِيَن: ۛ ذ. زيب زرين - سولهن - سينگار ۛ
 - زِيَب ۛ وارو ۛ زِيَب ۛ وارا: ۛ ذ. صفت. زيبائتو - عمدو - سهڻو - لڙاڪت وارو - ٺاهوڪو - زينت وارو ۛ
 - زِيَب ۛ وَرِيَت ۛ زِيَب ۛ وَرِيَتُون: ۛ سجاوٽ - آراستگي - ڏٺ - ڏانڊس - سينگار - زيبائش ۛ
 ۛ زِيَبَرَا ۛ زِيَبَرَا: ۛ ذ. (الگ). آفريڪا هر گڏھ جو هڪ قسم - ٻٽائي گڏھ جو هڪ قسم ۛ
 ۛ زِيَتُو زِيَت: ۛ (ڪ) ٺ. (آواز) زِيَا زِيَب - قهه قهه - سَت سَت - زِيَب زِيَب ۛ

● زِيِر تعليمُ: ظرف. تعليم ۾ (صفت). تعليم حاصل ڪندڙ - متعلم.

● زِيِر حيراستُ: ظرف. حوالات ۾ - حراست ۾ - چوڪي ۾ - بهري ۾.

● زِيِر دَسَتُ: زِيِر دَسَتُ: ذ. صفت. هٿ هيٺ - تابع - تابعدار - ماتحت - بـجـيـڪـيـر - باجگير - زير حڪم - حڪم هيٺ. غريب - ڪمزور - اڌين - ڪم طاقت.

● زِيِر دَسَتِي: زِيِر دَسَتِيُون: ماتحتي - تابعداري. باجگيري - بجيڪيري. هيٺائي - ٻائيندي - غلامي.

● زِيِر زمينُ: ظرف. زمين هيٺ - زمين ۾ - زمين اندر.

● زِيِر سايو: ظرف. پناهه هيٺ - آجهي ۾ - حمايت ۾. قريب - ويجهو. هيٺان.

● زِيِر صدارتُ: ظرف. صدارت هيٺ - اڳواڻي هيٺ.

● زِيِر علاجُ: زِيِر علاجُ: ذ. صفت. علاج هيٺ - علاج ۾. دوا ڪرائيندڙ - بيمار.

● زِيِر ڪرڻُ: تابع ڪرڻ - مطيع ڪرڻ - مغلوب ڪرڻ - هيٺان ڪرڻ. ساري مڃائڻ - دٻائڻ - قابو ۾ آڻڻ. فتح ڪرڻ.

● زِيِر گادي: زِيِر گاديُون: ٿ. آڻ جي سڃڻ مان هڪ سنج جو نالو. وهائي جي نموني تي جا آڻ جي پٺيءَ تي بچاءُ لاءِ ٻاڪڙي هيٺان ڏجي. زِيِر وِ بالا: ظرف. هيٺ مٿي - آهسته سبتو - آلت هٿ - درهم برهم - زير و زير.

● زِيِر وِ زير: ظرف. هيٺ مٿي - درهم برهم - آهسته سبتو - ته بالا - آلت هٿ - زير و بالا.

● زِيِر وِ زير: زِيِر وِ زير: هيٺ مٿي ٿيڻ - آلت هٿ ٿيڻ. اونڌو ٿي ٻوڏ. پريشان ٿيڻ. ڪٽي وڃڻ.

● زِيِر وِ زير: زِيِر وِ زير: هيٺ مٿي ڪرڻ - آلت هٿ ڪرڻ. تباھ و برباد ڪرڻ.

● زِيِر وِيچارُ: زِيِر وِيچارُ: ذ. صفت. ويچار هيٺ - ڌيان هيٺ - غور هيٺ. خيال ۾ - سوچ ۾.

● زِيِيُون ۽ زِيِيُون: ذ. (ف) ميوي ۽ وڻ جو هڪ قسم - چار ڦل - آمروت - سرود. (ٽي قسم جبلي، بري - باغي).

● زِيِيُون ۽ زِيِيُون: (ت) ٿ. (ف). بڪواس - بڪ بڪ. ٻٽاڪ - لٻاڙ. اڪڙ - وڏائي.

● زِيِيُون ۽ زِيِيُون: ٻٽاڪ هڻڻ - لٻاڙ هڻڻ.

● زِيِيُون ۽ زِيِيُون: (ت) ٿ. ڊاڙ - ٻٽاڪ - لٻاڙ - بڪواس - بڪ بڪ.

● زِيِيُون ۽ زِيِيُون: ذ. صفت. بڪواسي - لٻاڙي - ڊاڙي - ٻٽاڪي.

● زِيِيُون ۽ زِيِيُون: ڊاڙ هڻڻ - ٻٽاڪ هڻڻ.

● زِيِيُون ۽ زِيِيُون: (ت) ٿ. (آواز) ٺڪاءُ - ٽهڪو - وسڪارو. جيئن "سوچڙي جو زِيِيُون ٻيو ٻوي".

● زِيِر: ظرف. (ف). هيٺ - هيٺان - هيٺوڻو - هيٺاهون - هيٺ پرو - تحت. (صفت). درجي ۾ گهٽ - ڪتر - نيچ - هڪو - سادو. تابع ۾ - هٿ هيٺ - وس - زير دست - ماتحت. ڪمزور - ڪم طاقت.

● زِيِر آب: ذ. صفت. [ف. زير + آب = ٻائي] ٻائيءَ جي اندر - ٻائي جي هيٺ. ٻوڏ هيٺ - اٿل هيٺ - ٻڏل - سيلاب هيٺ.

● زِيِر آبي: زِيِر آبيون: ٿ ٻائي هيٺ هلندڙ جهاز - ٿو ٻو جهاز.

● زِيِر بار: زِيِر بار: صفت. [ف. زير + بار = بوجھ] بار هيٺ آيل. بار وڌل. قرضدار. آڌار هيٺ - لاچار - تنگ - قرضي - قرضدار.

● زِيِر بار: زِيِر بار: گهڻي بار هيٺ اچڻ. لاچار ٿيڻ. گهڻي خرچ ۾ ٻوڏ. قرض ۾ هڻڻ.

● زِيِر باري: زِيِر باريون: ٿ. بار هيٺ اچڻ جي حالت - بار - بوجھ - اٽڪ. قرض - قرضداري.

● زِيِر بند: زِيِر بند: ذ. [ف. زير + بند > بستن = ٻڏڻ] ڪهوڙي جي سڃڻ جو هڪ قسم - ٿوڻڏ. قنگ. اڳ - ٺاڙو.

● زِيِر تـجـوـيـز: ظرف. [ف. زير + ع. تجويز] ويچار هيٺ - خيال هيٺ - رٿ ۾.

- زير ويچاره هئڻ: سوچ يا خيال م هئڻ. کا ګاله فيصل له هئڻ.
- زيرين: صفت. ظرف. هينين - هناهون. گهټ.
- زير ټا زيرون: زير يون: ټ. (ف). اچار جي هک اشاني (ر). اکر جي آواز کي هيت ڪندڙ هک حرڪت. رنجير - جنجير - ڪڙي. قسيد. زير ڪڙي (جا قبيدين کي وجهي). جيئن:
- "گهي ګانا لوه جا، زير يون ۽ زنجير".
- زير پير: اسم خاص. تعلقي هالا م هک ديهه جو نالو.
- زير ڪو ٽا زير ڪو: ذ. صفت. (ف). تيز فهم - ذهين - ذڪي - سمجهو - فهم - عقلمند - دانا - دانشمند - هوشيار - سگهوڙ - سوانو - عقلي سچاڻ - ڊگهي نظر رکندڙ - ګاڻو - متمان - دير گهم درش - دور انديش. هنري - چتر - چالاڪ - ڪاريگر.
- زير ڪي ٽا زير ڪيون: ټ. تيز فهمي - ذهالت - ذڪاوت - دانائي - دانسمندي - چترائي - هوشيار - حڪمت - سياڻپ.
- زير ٽو ٽا زير ٽو: ذ. [ف. زير ٽو] مصالح طور ڪم ايندڙ هک پٿار ڪو خوشبودار وکر - جيو. (ټ. زيري ٽا زير يون) پچن بعد زمين تي ڪريل پاڙا (ڪ).
- زيري ٽا زير يون: ټ. زنجير - سنگلي - جنجيري. ڪڙي - پڙي. قطار. اسم خاص. هک جبل جو نالو.
- زير ٽو: ټ. (ف). زندگي - حياتي - عمر - اوسڻا - هستي.
- زير ڪو ٽا زير ڪو: ذ. (ع. ضيق) بيماريءَ جو هک قسم. ساه ڪڻڻ م تڪليف - ساهه جي مونجهه. دم. سوکڙو - ضيق النفس.
- زير ٽا زير يون: ټ. (ع). ڦوڪارو - ڦونگهارو. شوڪارو - ڦوڪ. [ف. زير = هيت] دهل جو مادي هاسو - تالي - شڪاري پڪيءَ کي ٻڌل گهنڱهرو (ت).
- زير ٽو ٽا زير ٽو: ذ. هيت ۽ ٻيٽي: ذ. هيت ۽ مٽي - زير وٽر. ساز جو آواز - دهل جا ٻئي هاسا.
- زير ٽا زير ٽو (ڪ): ذ. اٺ جي سجن مان هک سنج جو نالو. (پيلين جا ٻول ۱۳۱).
- زير ڪاڻي: اسم خاص. هک ذات جو نالو.
- زير ٽا زير يون: ټ. [ف. سن. جيئن] گهوڙي جي سجن مان هک سنج جو نالو - هني جو هک قسم - چڙي جو هنو. ڪڙي جو هک قسم.
- زير ٽو ٽا زير ٽو: ذ. [ف. زين + پش] پوشيدن = ڍڪڻ [زين جي مٿان وجهڻ جو ڪپڙو - غاشو - ګاشو].
- زير ٽو ٽا زير ٽو: [ف. زين + ڪش] ڪشيدن چڪڻ [گهوڙو سجن. گهوڙي تي چڙهي روانو ٿيڻ].
- زير ٽو ٽا زير ٽو: ټ. سينگار - سونهن - زيبائش - آرائش - ٺاهه ٺوه - ٺهرڙ - سوڀيا. سهڻائي - سندرقتا - حسن - سونهن - نزاکت - لطيف - براج - رونق.
- زير ٽو ٽا زير ٽو: رونق ڏيڻ - سينگارڻ. سوڀيا ڏيڻ - سونهن ڏيڻ.
- زير ٽو ٽا زير ٽو: زير ٽو ٽا زير ٽو: ذ. صفت. آراستہ - سينگاريل. سوڌو - سهڻو - پيل - پٿور - روڙو - سٺو - عمدو - سندر - ٺاهوڪو - زيبائتو - ديداري - ڏسڻ جهڙو. نازڪ - لطيف - سنگين - مهين. چوڪو - تڪو - ڪندن - ڪڙو.
- زير ٽو ٽا زير ٽو: ذ. صفت. سينگاريل. ٺاهه ٺوه وارو - زيب وارو - پهڪندڙ - زينت پريو.
- زير ٽو ٽا زير ٽو: (ت). اسم خاص. هک ذات جو نالو (سندراڻي هالو).
- زير ٽو ٽا زير ٽو: ذ. [ف. زير ٽو] ڏاڪڻ جو ڏاڪو.

= زِيَهَه ۽ زِيَهُونُ : (۳) ٿ. ٻئيءَ جو وِجُ -
ڪَرَنگهو.

● زِيَهَادائِي : اسم خاص. هڪ ذات جو نالو.
درڪائي ٻلوچن جو هڪ قبيلو.

= زِيَهَنُ : اسم خاص. هڪ جبل جو نالو.

● زِيَهَوَرُ ۽ زِيَهَوَرَ : ذ. (ف) گهٽو - گهٽو - مٿيو
(سون يا چانديءَ جو) چلو منڍي. رَٿَنُ - جَوَاهِرُ.
زِيَهَبُ - زِيَهَتَ - زِيَهائش - آرائش - سينگار.

جيتوڻيڪ سنڌي لغات لکڻ جو سلسلو هڪ سو سال اڳ،
۱۸ صديءَ جي وچ ڌاري شروع ٿيو، تنهن هوندي به
باوجود ڪيترين ئي مخلصانه ڪوششن جي، سواءِ ڪن خاص
لفظن تي مخصوص لغتن جي، سنڌي ٻوليءَ جي سنڌي لغات،
جنهن ۾ مجموعي طور رائج ٻوليءَ جا مکيه لفظ ڏنل هجن ۽
معنائون پڻ سنڌيءَ ۾ لکيل هجن، هن کان اڳ لسڪجي
شايع ٿي نه سگهي آهي. ان ڏس ۾ هيءَ پهرين جامع سنڌي
لغات آهي، جا سنڌي ادبي بورڊ طرفان هيئر پيش ٿي
رهي آهي.
هن لغات جي لفظن جو ذخيرو هيٺين سرچشمن مان کڏ
ڪيو ويو آهي:

(الف) ڇپيل ڪتاب،

(ب) اهي جملي ڇپيل لغاتون، جن جو سنڌي لفظن
جي معنيٰ سان واسطو آهي،

(ج) ادب ۽ لغت جي اڻڇپيل قلمي ڪتابن جو ذخيرو، ۽

(د) اٽلڪيل عوامي ادب ۽ عام رائج سنڌي ٻوليءَ.

جا اکر ۽ زلده ڄاويد ذخيرو، جنهن لاءِ سڄيءَ سنڌ جي
هر ضلعي جي مکيه ڀاڱن ۾ مڪالي ماڻهو مقرر ڪيا ويا،
انهيءَ لاءِ ته پنهنجي تر جي ٻوليءَ جا الفاظ ۽ اصطلاح
هٿ ڪري ڏين.

مٿين سلسلي ۾ هيءُ خاص احتياط پڻ رکيو ويو آهي
ته جيئن سنڌي ٻولي جي مڙئي مکيه محاورن يعني ته لاڙ،
سري، ٿر، ڪاڇي، ڪاري، ڪڇ ۽ لسٻيلي جي مخصوص
ٻولين جا انوکا عام لفظ ۽ اصطلاح، هن لغات ۾ شامل
ڪري سگهجن.

لڄ سنڌي لفظن کان سواءِ عربي ۽ فارسي لفظن جو
پڻ ڪافي وڏو ذخيرو سنڌي ٻوليءَ ۾ شامل ٿي چڪو آهي،
ان کي پڻ هن لغات ۾ ڪماحقه داخل ڪيو ويو آهي، انهيءَ
لاءِ ته هيءَ لغات ٻين طبقتن لاءِ ڪارآمد ٿي سگهي.

مطلب ته هيءَ پنهنجي نوع جي پهرين سنڌي لغات
آهي، جنهن ۾ سنڌي ٻوليءَ جي لفظن جي هڪ ججهي
ذخيري کي شامل ڪيو ويو آهي ۽ هر لفظ جي عام توڙي
اصطلاح معنيٰ کي، شاهدن ۽ مثالن سان ڪولي ورجايو
ويو آهي.

1st Edition

1984

4000 Copies

[Price: Rs. 50.00]

Published by
GHULAM RABBANI A. AGRO
Secretary, Sindhi Adabi Board

G. P. O. Box: 12
Hyderabad, Sind, Pakistan.

**Printed by Mian Allah Bachayo Yusufzai, at the Sindhi Adabi Board's Press,
Tilak Incline, Hyderabad Sind.**

A COMPREHENSIVE
SINDHI DICTIONARY
OF CLASSICAL & CURRENT SINDHI
VOL. III (ڙ-ڙ)

COMPILED
UNDER THE SINDHI ADABI BOARD'S DICTIONARY PROJECT

DIRECTED BY
N. A. BALOCH

-

REVISED BY
GHULAM MUSTAFA QASMI

-

SINDHI ADABI BOARD
HYDERABAD/JAM SHORO
SIND
PAKISTAN
1984

پڙهندڙ نسل . پ ن

The Reading Generation

1960 جي ڏهاڪي ۾ عبدالله حسين ”اُداس نسلين“ نالي ڪتاب لکيو. 70 واري ڏهاڪي ۾ وري ماڻڪ ”لڙهندڙ نسل“ نالي ڪتاب لکي پنهنجي دور جي عڪاسي ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي. امداد حُسينيءَ وري 70 واري ڏهاڪي ۾ ئي لکيو:

انڌي ماءُ جڙيندي آهي اونڌا سونڌا ٻارَ

ايندڙ نسل سَمورو هوندو گونگا ٻوڙا ٻارَ

هر دور جي نوجوانن کي اُداس، لڙهندڙ، ڪڙهندڙ، ڪڙهندڙ، ٻرندڙ، چُرندڙ، ڪِرندڙ، اوسيئڙو ڪندڙ، پاڙي، ڪاڻو، پاڇوڪڙ، ڪاوڙيل ۽ وڙهندڙ نسلن سان منسوب ڪري سگهجي ٿو، پر اسان انهن سڀني وچان ”پڙهندڙ“ نسل جا ڳولائو آهيون. ڪتابن کي ڪاڳر تان ڪڍي ڪمپيوٽر جي دنيا ۾ آڻڻ، ٻين لفظن ۾ برقي ڪتاب يعني e-books ٺاهي ورهائڻ جي وسيلي پڙهندڙ نسل کي وڌڻ، ويجهڻ ۽ هڪ ٻئي کي گولي سَهڪاري تحريڪ جي رستي تي آڻڻ جي آس رکون ٿا.

پڙهندڙ نسل (پڻ) ڪا به تنظيم ناهي. اُن جو ڪو به صدر، عهديدار يا پايو وجهندڙ نه آهي. جيڪڏهن ڪو به شخص اهڙي دعويٰ ڪري ٿو ته پڪ ڄاڻو ته اهو ڪوڙو آهي. نه ئي وري پڻ جي نالي کي پئسا گڏ ڪيا ويندا. جيڪڏهن ڪو اهڙي ڪوشش ڪري ٿو ته پڪ ڄاڻو ته اهو به ڪوڙو آهي.

جهڙيءَ طرح وڻن جا پڻ ساوا، ڳاڙها، نيرا، پيلا يا ناسي هوندا آهن اهڙيءَ طرح پڙهندڙ نسل وارا پڻ به مختلف آهن ۽ هوندا. اُهي ساڳئي ئي وقت اُداس ۽ پڙهندڙ، ٻرندڙ ۽ پڙهندڙ، سُست ۽ پڙهندڙ يا وڙهندڙ ۽ پڙهندڙ به ٿي

سگهن ٿا. ٻين لفظن ۾ پڻ ڪا خصوصي ۽ تالي لڳل ڪلب Exclusive Club نه آهي.

ڪوشش اها هوندي ته پڻ جا سڀ ڪم ڪار سهڪاري ۽ رضاڪار بنيادن تي ٿين، پر ممڪن آهي ته ڪي ڪم اجرتي بنيادن تي به ٿين. اهڙي حالت ۾ پڻ پاڻ هڪٻئي جي مدد ڪرڻ جي اصول هيٺ ڏي وٺ ڪندا ۽ غير تجارتي non-commercial رهندا. پڻ پاران ڪتابن کي ڊجيٽائيز digitize ڪرڻ جي عمل مان ڪو به مالي فائدو يا نفعو حاصل ڪرڻ جي ڪوشش نه ڪئي ويندي.

ڪتابن کي ڊجيٽائيز ڪرڻ کان پوءِ اهم مرحلو ورهائڻ distribution جو ٿيندو. اهو ڪم ڪرڻ وارن مان جيڪڏهن ڪو پيسا ڪمائي سگهي ٿو ته ڀلي ڪمائي، رڳو پڻ سان ان جو ڪو به لاڳاپو نه هوندو.

پڻ کي گليل اڪرن ۾ صلاح ڏجي ٿي ته هو وس پٽاندڙ وڌ کان وڌ ڪتاب خريد ڪري ڪتابن جي ليکڪن، ڇپائيندڙن ۽ ڇاپيندڙن کي همٿائين. پر ساڳئي وقت علم حاصل ڪرڻ ۽ ڄاڻ کي ڦهلائڻ جي ڪوشش دوران ڪنهن به رڪاوٽ کي نه مڃن.

شيخ اياز علم، ڄاڻ، سمجهه ۽ ڏاهپ کي گيت، بيت، سٺ، پڪار سان تشبيهه ڏيندي انهن سڀني کي بمن، گولين ۽ بارود جي مد مقابل بيهاريو آهي. اياز چوي ٿو ته:

گيت به ڄڻ گوريلا آهن، جي ويريءَ تي وار ڪرن ٿا.

... ..

ڄڻ ڄڻ ڄاڙ وڌي ٿي جڳ ۾، هو ٻوليءَ جي آڙ ڇڻن ٿا؛
ريٽيءَ تي راتاها ڪن ٿا، موٽي منجهه پهات ڇڻن ٿا؛

... ..

ڪالهه هيا جي سرخ گلن جيئن، اڄڪلهه نيلا پيلا آهن؛
گيت به ڄڻ گوريلا آهن.....

... ..

پڙهندڙ نسل . پ ن The Reading Generation

هي بيٽُ آئي، هي بمر- گولو،
جيڪي به ڪئين، جيڪي به ڪئين!
مون لاءِ پنهني ۾ ڦرڻ نه آ، هي بيٽُ به بمر جو ساٿي آ،
جنهن رڻ ۾ رات ڪيا رازا، تنهن هڏ ۽ چمر جو ساٿي آ -

ان حساب سان اڻڄاڻائي کي پاڻ تي اهو سوچي مڙهڻ ته ”هاڻي ويڙهه ۽ عمل جو دور آهي، اُن ڪري پڙهڻ تي وقت نه وڃايو“ نادانيءَ جي نشاني آهي.

پڻ جو پڙهڻ عام ڪتابي ڪيڙن وانگر رڳو نصابي ڪتابن تائين محدود نه هوندو. رڳو نصابي ڪتابن ۾ پاڻ کي قيد ڪري ڇڏڻ سان سماج ۽ سماجي حالتن تان نظر ڪڍي ويندي ۽ نتيجي طور سماجي ۽ حڪومتي پاليسيون policies اڻڄاڻن ۽ نادانن جي هٿن ۾ رهنديون. پڻ نصابي ڪتابن سان گڏوگڏ ادبي، تاريخي، سياسي، سماجي، اقتصادي، سائنسي ۽ ٻين ڪتابن کي پڙهي سماجي حالتن کي بهتر بنائڻ جي ڪوشش ڪندا.

پڙهندڙ نسل جا پڻ سڀني کي **ڇو، ڇا، ۽ ڪيئن** جهڙن سوالن کي هر بيان تي لاڳو ڪرڻ جي ڪوٺ ڏين ٿا ۽ انهن تي ويچار ڪرڻ سان گڏ جواب گولڻ کي نه رڳو پنهنجو حق، پر فرض ۽ اڻٽر گهرج unavoidable necessity سمجهندي ڪتابن کي پاڻ پڙهڻ ۽ وڌ کان وڌ ماڻهن تائين پهچائڻ جي ڪوشش جديد ترين طريقن وسيلي ڪرڻ جو ويچار رکن ٿا.

توهان به پڙهڻ، پڙهائڻ ۽ ڦهلائڻ جي ان سهڪاري تحريڪ ۾ شامل ٿي سگهو ٿا، بس پنهنجي اوسي پاسي ۾ ڏسو، هر قسم جا ڳاڙها توڙي نيرا، ساوا توڙي پيلا پن ضرور نظر اچي ويندا.

وڻ وڻ کي مون پاڪي پائي چيو ته ”منهنجا پيءُ
پهتو منهنجي من ۾ تنهنجي پڻ جو پڙلاءُ.“
- اياز (ڪلهي پاتم ڪينرو)

پڙهندڙ نسل . پ ن The Reading Generation